وقف السلطان المعظم المنصور والسلسل الخاقان الموفق المشهور
ناشر الشريعة والملة الحنيفية البيضا الآمر بالحكم بأصح أقوال الفقها
السلطان ابن السلطان السلطان أبو الفتوح والمغازي
محمود خان بن السلطان مصطفى خان جعله الله
في حصن وقايته محفوظا ومن سيئ عين الجهلة
محفوظا وأنا الفقير إليه سبحانه وتعالى
مصطفى ناظر المفتش بأوقاف الحرمين
الشريفين المحترمين
غفر له

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد بی حد وثنا لا یعد اول جناب واجب الوجوده که زبده حقایق اولان دررغرر نسخ مقتفای بحر علم وکمال

ومجمع بحرین جمال وجلال ایتکین بدایه و نهایه دن منزه غایة البیان ایله روشن دل ووقایه ایله سالک

مسالک هدایه ایتمشدر وصلوات باکمال اول حاوی جنان وما ارسلناک الا رحمة للعالمین جناب جنابه که علو رتبت

علمای اقرب الناس من درجة النبوة اهل العلم قول شریفیله ممتاز وسمو مراتب فقهای من یرد الله به خیرا یفقهه فی الدین

کلامی ایله بین الناس سرفراز بیورمشدر ودخی آل عظام وصحب کرام کرامت انجامه که هر بری اصول فروع اسلام

کمال اشتغال ایله اجتهاد ایله اهتمام تام ایتمشدر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین قال المصنف الحمد لله الذی وفقنا

للتفقه فی الدین اقول مستعینا بالله تعالی یعنی جمیع محامدیله حمد ایله اجلاله تا بتدر بعض مصنفین حمدک

تعریفنی الحمد هو الثناء علی الجمیل الاختیاری کلامی ایله تسطیر ایتمشدر لکن بو تعریف غلطدر زیرا حمدک معناسی

بیانده ربنا عرفیه بو فعل ینبئ عن تعظیم المنعم بسبب کونه منعما وهو الشکر اللغوی دیو توصیف بیورمشدر امدی

بو محلده حمد ایله شکر بربرینه اولمش اولور ولکن بینلرنده عموم وخصوص من وجه وارد رحمد مورد اعتبار ایله

خاص متعلق اعتبار ایله عامدر زیرا حمدک موردی انجق لساندر ومتعلقی عامدر که مقابله نعمتده وغیرنده استعمال اولنور

اما شکرک موردی عامدر قول ایله وفعل ایله استعمال اولنور ومتعلقی خاصدر که انجق مقابله نعمتده استعمال اولنور

پس امدی حمدی دیمکلر حمد مصدردر ومعناده صیغه سی اگر اصلنده استعمال اولنور ایسه اگر معنای مصدر دیرلر

واگر مصدردن چقوب اسم حاصل ایچون استعمال اولنور ایسه اکا حاصل بالمصدر دیرلر که اول هیئت معنویه اولسون

کرک حسیه اولسون بو تقدیرجه حامدیت ومحمودیت الله ایچون ثابتدر ایله اسد که وبنده وفقنا ایچون نزه بو تقیه

یعنی تفهیم تعلیم وفهمه داعیه اولمغه قدرت یعنی خلق ایلدی توفیقی بعضیلر التوفیق جعل الله فعل عباده موافقا لمحبته ورضاه

کلامی ایله توصیف وبعضیلر التوفیق جعل الله الاسباب موافقة ایله وبعضیلر التوفیق خلق الله القدرة الداعیة الی الطاعة

توصیف ایتمشدر التهم بسره وجنبنی ذلک ومعنای تفقه شیئا فشیئا بر شیئی اخذ در وتفقه لغتده فهمدر اما

سرعت ایله ادارکدر

سرعت ایله ادارکدر واصطلاحده فقه نفسک مالها وما علیهایه وکه ابن همام ابو حنیفه رحمة الله علیه

حضرتلرندن نقل ایتمشدرکه اگر بو عبادات عقاید دینیه ده ذکر اولنوب کامتعلق اولور

وادعلم کلام ندر اگر وجدانیاته متعلق اولور ایسه علم اخلاق مراد اولنور اگر احکام شرعیه عملیه

علم فروعدر بو محلده علم فروعدر چونکه تفقه فی الدین حق سبحانه وتعالینک رضاسنه موصل اولان

اسبابدندر ولهذا مصنف جز کتابنک اولنده وفقنا للتفقه فی الدین ذکری بنی علیه السلامک

من یرد الله به خیرا یفقهه فی الدین وما عبد الله تعالی افضل من فقه فی الدین الفقیه الواحد اشد علی الشیطان

من الف عابد ولکل شیء عماد وعماد الدین الفقه وافضل العبادة الفقه احادیث شریفه سنه اشارت

ایچوندر ودینک تعریفنده بعضیلر هو وضع الهی سائق لذوی العقول باختیارهم المحمود الی الخیر بالذات کمالی

بیان ایتمشدر الذی هو حبل المتین وفضله المبین ایله دینک الفاک حبل متینی وفضل مبینی و مرتب

الانبیاء والمرسلین ودخی انبیانک ورسلنک میراثیدر رسول ایله نبی خصوصنده علما بینده اختلاف اولنوب

بعضیلر رسول اکا دیرلرکه انکچون کتاب اوله ونبی الکا دیرلرکه انکچون مستقل کتاب اولمیه دیو جواب

ویرمشدر وجمهور دخی بونک اوزرینه درکه رسول نبی دن اخص اوله زیرا حق سبحانه وتعالی

وما ارسلنا من قبلک من رسول ولا نبی قول شریفنک ظاهری بونکادلالت ایدر وپیغمبر

علیه السلام عدد انبیا سؤال اولندقده بونلر مروی بیک در اوچیوز اون اوچ

رسولدر دیو بیوردقلری حدیث شریف دخی بو مضمونه دالتدر وصاحب کشاف بو کره ذهاب

اولمشدرکه رسول شول کمسنه درکه الکا مخصوص وحی اولنه لکن فلک بو کلامنی ردایتمشلردر زیرا

اکثر رسول مستقل کتاب صاحبی اولمامشدر وبعضیلر دخی رسول نبی در وانزال کتاب وارد

اولمشدر دیمشلر بو قوله ذاهب اولنده دخی نقض وارد اولور زیرا انبیای بنی اسرائیله کتاب وارد

ایتمامشدر اول تواریتک بینه کمسه لر رسول کل ایدیلر بو کلامی قائل اولنده صاحب دعوت

کرک ایدیلر دیمک قیدی لازم ایدی اول دعوت دخی کرک شریعت جدیده صاحبی اوله موسی وعیسی کبی

یا خود غیره منتظم اوله حاصلی بو مجه قیدی لازم ایدی حاصل کلام رسول ایله نبی بیننده فرقی نه نوردن

ایدوکنه بر بیسی جازم اولوب قطع جواب ویرمامشدر حتی فخر الدین رازی رحمة الله علیه وامام فخر الدین رازی

هر بری بر طریقه ذاهب اولمشکن سعد افندی اوچنک کلامنی ذکر ایدوب بونلرک توفیقنک

درکی سعد ربونده اصلا ذاتک حظی بوقدر دیو جواب ویرمشدر بو تقدیرجه رسول ایله نبی بینک

فرقی سعده بوقدر توقیفیه اولدیغی ظاهردر قطع جواب ولمامشدر وحجته الداعیه علی الخلق اجمعین واول

حجتک جمیع خلقک اوزرینه حجت قاطعه وغالبه وقاهره سیدر زیرا داعیه دعا ایدیش بانش یارغیه دیرلر

حجتی داعیه ایله وصف ایلمسی قهر وغلبه ده مبالغه ایچوندر وحجته آلتکثیر الداعیه علیهم دخی دین الالهی

اولمشدر حتی بطریق مستقیمه ابن عباسدن روایتدر که علییون نه یجه دن تحت العرشده معلق
بر لوحدر که اعمال ابرار انده مکتوبدر وکعب وقتاده مقاتله عرش اوطبقه ذاهب اولمشلردر وعطا
جنت کبزه دیمشدر وضحاک سدرة المنتهی دردیدی والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد
دخی صلوة سلام اللهک مخلوقاتک خیرلیسی اولان محمد علیه اوزرینه اولسون المبعوث رحمة للعالمین
اولیله که عالمینه رحمت ایچون بعث اولنمشدر مصنف صلوة ایله سلامی جمع ایلمشدر حق سبحانه وتعالینک
وسلموا تسلیما قوله امتثالا واحراز فضیلت ایچوندر وعلی آله وصحبه والتابعین والعلماء العاملین
دخی صلوة وسلام حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلمک آل واصحابی وتابعین وعلماء عاملین اوزرینه
اولسون آل نبیدن مراد اهل وعیالی واتباعیدر وبعضیلر قتنده اتقیاء مؤمنیندر حتی نبی علیه السلامدن
یا رسول الله آلک کملردر دیو سؤال اولندقده کل مؤمن تقی نقی دیو جواب بیورمشلردر بو تقدیرجه صحابه کرام
دخی داخللردر وصحابه اولدر که نبی علیه السلامی مشاهده ایلیه وایمان کتوره واول ایمانی اوزره فوت اوله
وبعد اللهم بالذات حمد ورسول اکرمه بالقصد وآل واصحابنه بالتبع صلوة وسلامدن صکره
فیقول المفتقر الی ربه الغنی ابراهیم بن محمد بن ابراهیم الحلبی یسر امره یعنی اینجه مفتقر اولان حلبیه منسوب
ابراهیم اوغلی محمد اوغلی ابراهیم دیر المفتقر محذوفا اولان عبدک صفتیدر تقدیر کلام فیقول العبد
المفتقر مصنف مرحوم حلبیدر اواسط مائة عاشره عصرنده واقع اولان علمادندر تلمذ ایدوب
بعده مصره واروب علماء مصردن علم حدیث وتفسیر واصول وفروع اوقیوب بعده اسلامبوله
کلوب بعض جامعلرده امام اولوب وبعده فاتح سلطان محمد خان جامع شریفنده امام وخطیب اولوب
ومفتی سعدی افندی دار قراسنده مدرس اولوب خطیب ومدرس ایکن طقوز یوز الی التی سنه سنده
متوفی اولدی رحمة الله علیه وعمری طقسانی تجاوز ایلمش ایدی وتقوی وورعی بر مرتبه ده ایدیکه
جامعه کتدکده یوزینی نقاب ایله ستر ایدردی قد سألنی بعض طالبی الاستفادة استفاده یه
طالب اولنلرک بعضیسی بندن سؤال ایلدی یعنی طلب ایلدی طالبی اصلنده طالبین ایدی یا اضافت
ایله نون ساقط اولمشدر ان اجمع له کتابا اول بعضی ایچون بر کتاب جمع ایلیم که یشتمل علی مسائل القدوری
والمختار والکنز والوقایة اول کتاب که قدوری ومختار وکنز ووقایه مسائلنی مشتمل یعنی محیط
وشامل اوله بعبارة سهلة عبارهٔ سهله ایله جمع ایلیم که قدوری ومختار عبارهلری کبی مغلقه غیر مغلق
اوله کنز ووقایه عبارهلری کبی غیری مغلقه صعبه عبارهٔ سهله در واجبته الی ذلک پس امرینه دخی
اول بعضک سؤالی که کتاب جمع ایلمک ایدی اجابت قبول ایلدم واضفت الیه بعض ما یحتاج الیه من
مسائل المجمع دخی اول جمع ایلدوکم کتابه مجمع البحرینک مسائلندن ایله اولان شیئک بعضیسنی مضاف
ایلدم ونبذة من الهدایة وهدایه دن دخی یسیر مضاف ایلدم وصرحت بذکر الخلاف بین

ائمتنا

ائمتنا الاشراف ائمه اشرافمز بیننده اولان اختلافک ذکرینی دخی تصریح ایلدم وقدمت من
اقاویلهم ما هو الارجح واما مزک ارجح اولان اقوالنی تقدیم ایلدم ائمه دن مراد ابو حنیفه
وابو یوسف وامام محمددر واخرت غیره وارجحدن غیری اولان قوللرینی تاخیر ایلدم الا ان قیدته بما یفید
الترجیح الا شول نسنه که ترجیحی افاده ایدر شیء ایله تقیید ایلدم واما الخلاف الواقع بین المتأخرین
اما مشایخدن متأخرین بیننده واقع اولان اختلاف او بین الکتب المذکورة ویاخود کتب مذکوره
بیننده واقع اولان خلاف فکل ما صدرته بلفظ قیل پس شول نسنه که یعنی هر مسئله که لفظ قیل ایله تصدیر ایلدم
او قالوا ویاخود قالوا ایله تصدیر ایلدم وان کان مقرونا بالاصح ونحوه اگر لفظ قیل وقالوا اصح واصح
مثللو یه مقرون ایسه ده فانه مرجوح بالنسبة الی ما لیس کذلک پس اول قیل وقالوا ایله اولان مسئله بو لفظلر
اولمیه نسبتله مرجوحدر ومتی ذکرت لفظ التثنیة من غیر قرینة تدل علی مرجعه هر بار که تثنیه لفظنک مرجعنه
دلالت ایدر قرینه سز لفظ تثنیه ذکر ایلیم فهو لابی یوسف ومحمد اول لفظ تثنیه ابو یوسف ومحمد ایچوندر
مصنفک قرینه دیدوکی اولدر که بر مسئله ده امام یوسف ذکر اولنه بعده لهما کلمسی اوله وقتا مراد ابو حنیفه
وامام محمددر واصلا بری ذکر اولنیوب عندهما یاخود لهما ذکر اولنسه اول زمان مراد ابو یوسف ایله امام
محمددر ولم اجهد فی التنبیه علی الاصح والاقوی اصح واقوی اوزرینه تنبیهدن بن سعی واجتهادی
ترک ایلدم وما هو المختار للفتوی وفتوی ایچون مختار اولان شیئده دخی اجتهادی ترک ایلدم
وحیث اجتمع فیه الکتب المذکورة کتب مذکوره بنم کتابمده جمع اولدقلری اجلدن سمیته ملتقی الابحر
بن اول کتابه ملتقی الابحر تسمیه ایلدم لیوافق الاسم المسمی اسم مسماسنه موافق اولسون ایچون ابحر
بحارک جمعیدر بو تقدیرجه بحورلر بربرینه التقا یعنی اولاشاجق مکان ایدوکنه اشارتدر المستمد
والله سبحانه اسأل ان یجعله خالصا لوجهه الکریم جمع ایلدوکم کتابی کندونک رضای کریمی ایچون خالصا
قلمغی ابتی جناب رب العزتدن رجا ایلدم وان ینفعنی به یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتی
الله بقلب سلیم بو آیه کریمه نک مضمونی ظاهر اولدوغی کونده بو کتاب سببی ایله بنی نفعلندرمکی حق
سبحانه وتعالیدن رجا ایدرم **کتاب الطهارة** کتابک طهارته اضافتی
لغت واصطلاحاتی بیاننده در لغةً وشرعاً معناسی واعرابی وفصل وبابک اعرابی وکتابک
وفصل وبابک موادی ولفظ طهارتک مفرد وجمع صیغه سیله ایرادی وسائر متعلقاتندن نحول
علمانک قتی چوق زاده طبع همابروازلری اولمغله بو محلده تتبع اولنوب کتب معتبره نک هر برندن
خوشچین طریقه سی اوزره زیور کوش کردن عروس معارف اولمغه لایق انواع جواهر الفاظ جمع اولنوب
لکن بربرندن تمییز وهر صنف علیحده نوع اولمق اوزره طالبینه انفع واولی لحاظ سیله برقاچ نوع اوزرینه
ترتیب اولندی **النوع الاول** اولکی نوع کتابک لغتی بیاننده در کتاب لغتده مطلقا جمع

معناسنه در مثلا کتبت الخليل دينلور جمعه معناسنه بو محلده جمع حروف وجمع الفاظدر وکتاب
يا مصدردر مفعول معناسنه ويا مکتوب که حروف والفاظدن مجموع معناسنه زيرا مصدر مبالغه ايچوندر
وياخود محل اقتضاسيله مفعول معناسنه کلور هذا ضرب الامير اي مضروب الامير ديمکدر بو معنا مبالغه
افاده ايدر شول معنا ايله که اول نفس ضربدر ولفظ ملفوظ معناسنه اولور اما بو معنا اقتضا محل ايله
مبالغه ايچون کلور ومصدر فاعل معناسنه دخي کلور عدل عادل معناسنه کلدوکي کبي زيد عدل اي زيد نفس
العدل ديمکدر اولور ياخود فعال اولدوغه مفعول ايچون بنا اولنه وکتاب مصدر اولميوب بلکه اسمدر مکتوب
معناسنه ايچون يازيلان شيئک اطلاقي اوزره امام کبي امام دخي اسمدر فعال وزني اوزره ذات مأموم
اوزرينه اطلاقي ايچون بو تقديرجه کتاب وامام ايکيسي دخي مصدر دکلدر اسملردر امدي کتاب ايکي معنا اوزرينه
مجموع معناسنه اولان مکتوب اوزرينه اطلاق اولنور بو محلده اوچ اعتبار واردر بري کتاب وبري نقش
وبري تصوير وبونلرک هر برينه جمع حروف معناسي واردر واکر جمع حروف معاني اوزره دلالت اعتباري
اولورسه کتابت وکتاب دينلور مکتوب معناسنه اکر جمع حروف زينت اعتباري ايله اولورسه اکا نقش
دينلور منقوش معناسنه واکر صورت اعتبار اولنورسه اکا تصوير دينلور مصور معناسنه اما بو نوعده مراد
اولان اولکيدر دکر معاني اوزرينه دلالت ايتمک اعتباري ايله جمع حروف والفاظدر حاصل کلام کتاب
مکتوب معناسنه ومکتوب شول مجموع معناسنه در که صراحت وکتابت ايله معاني معقوده يه متضمن اولان
حروف والفاظ اوله تلفظ وکتابت اعتباري ايله بعض نقش وصورت اعتباري ايله دکلدر بو نيله اولدوغي
اجلدن کتاب دينلدي وقيل الکتابت کتاب اطلاقي تحقيق وتوعي اعتبار ايله در وياخود مبالغه قصد ايله در

النوع الثاني کتابک اصطلاحي بيانندهدر کاه اولور که کتاب شايلدن طائفه ايله تعبير
اولنور مطلق اولدوغه مستقلا اعتبار اولنور کرک انواع شامل اولسون کرک اولمسون کاه اولور که مقيد
تعبير اولنور مسائل مفهومه دن بر طائفه در دينلور اول دخي مستقلا اعتبار اولنور کرک انواع شامل
اولسون کرک اولمسون وکتاب بر طائفه در مستقلا اعتبار اولنور دينلديکه بعض کتاب تابعدر وبعضيسي
متبوعدر بو تقديرجه استتباع استقلاله منافي دکلدر وکتاب طهارت کتاب صلوته تابعدر زيرا صلوة
عباده مقصوده در وکتاب صلوة مستتبعدر کتاب طهارته زيرا طهارت صلوتک شرطي ومفتاحيدر
معلوم اوله که کتابک استقلالي اجزادن يا باعتبار الذات اوله کتاب لقطه وکتاب استقلالي کبي وياخود
باعتبار الصفة اوله صلوتک کتاب زکوتدن استقلالي کبي زيرا صلوتک صفتي زکوتک صفتي کبي
دکلدر وياخود بر معناء اجزا اعتباري ايله مستقل اوله کتاب صرف کتاب بيعدن استقلالي کبي وکتاب
فنون علميه دن يازيلان مسائل اوزرينه عرف عام اولدي

النوع الثالث بو نوع طهارتک لغة
وشرعا معناسي بيانندهدر وطهارت طهر الشيء الملوث دن مصدردر ونظف معناسنه هانک فتحي ايله

وضمي ايله

وضمي ايله جايزدر حرف حلق قرينه سيله فتح ايله اولمق اولي در لغتده طهارت مطلقا نظافتدر
کرک ايسه خباثتدن نظافت اولسون نظافت ثوب عن النجاسته کبي کرکسه خباثتدن غيري اولسون
بقيه طعامدن اوانيه نظافتي کبي شرعده طهارت حقيقيه دن وحکميه دن نظافتدر نجاست حقيقيه
خبثدر نجاست حکميه حدثدر خبث ايسه نجاست ظاهره در حدث ايسه خفيه در نبوتنه دلالت عقلي ونقلي
ايله دلالت عقلي بودر که وضو عبادتدر ايچونکه عبادت ايسه قربتدر امدي عقلا عبادته نظافت
لازمدر اما دلالت نقلي آيت وضوء اعضاء مغسوله نک تطهيرده نص قاطعدر تطهير ايسه ازاله نجاستدر
عقلا ونقلا نظافت لازمدر اکر دينلورسه که آيت وضو بعد الهجرة مدنيه در وفرضيت صلوة قبل الهجرة
مکيه در بالاتفاق بو تقديرجه لازم کلور که آيت وضو نازل اولمزدن اول صلوة بلا وضو اولنه قائله جواب
ويريلور که وضو بالفرض مکيه در وبالتلاوة مدنيه در اسامه رضي الله عنه روايت ايدر که جبرائيل عم
نبي عليه السلام کلوب وحي ايله وضوي تعليم ايلمشدر وقتا که نبي عم وضودن فارغ اولدي قدم مبارک
اوجلرينه صو آلوب مخذيني مابيننه صاچمشدر بو حديث شريف ايله وحي ايلمکي تلاوت ايلمديلر
محصل کلام فرضيت وضوده وحي الهي ايله والهام رباني ايله در ديلمشدر بعض منکرينک
انکاريني دفع ايچون شرايع سابقه دن اخذ اولنوب صکره آيت مستقلا نازل اولدي وحي دينلمشدر که
آدم عم جنتدن بغدايي اکل ايلدکده يوزي ايله بغدايه توجه ايلدي الي ايله تناول ايلدي ويديشرلري
باشنه اصابت ايلدي واياغيله يورديلر وقتا که توبه قبول اولندقده الهام اولندي که عضولرينه اسباب
خطا اولنلري غسل ايليه وباشنه الي اصابت ايتمکله اني مسح ايليه کبار مشايخدن قتي چوق کمسنه لر
اعضاء مفروضه نک غسلنده حکمت بودر ديو نقل ايلمشلردر

فصل نوع رابع کتاب
وباب وفصلک اعرابي بيانندهدر کتاب الطهارة يا مرفوعدر مبتدا محذوفک خبري اولمق اوزره
تقدير کلام هذا کتاب الطهارة ديمک اولور يعني بنم ذهنمده بو کتاب طهارت ملاحظه وحفظ اولنمشدر
لفظ هذا في نفسه حاضر وملحوظ اولان معاني ومسائله اشارتدر تجوزا زيرا اسماء اشارت لمحسوس مبصره
حاضره ايچوندر موضوعدر نکته تجوز بودر که مسائل ومعانيه کمال علمي اولدوغيچون کندو قاتنده
کانه مبصره منزله سنده اولوب هذا ايله اشارته قادر اولور کرک مشار اليه خارجده موجود
اولسون کرک ذهنده موجود اولسون ومشار اليه خارجده موجود کرکدر وياخود قولي بو کلام ايله
هنده فع اولور وياخود کتاب الطهارة خبري محذوف مبتدا اوله تقديري کتاب الطهارة هذا
وياخود فعل مقدرک مفعولي اوله تقدير کلام اذکر کتاب الطهارة اذکر لفظي صيغه امر ايله وصيغه
متکلم ايله جايزدر وفعل امر تقديري دخي جايزدر ودخي بابک کتابک اعرابي کبيدر هذا باب المسح
مبتدا محذوفک خبري اولدوغي کبي وباب المسح هذا خبري محذوف مبتدا اولدوغي اذکر باب المسح

فعل مقدرك مفعولي اولمق اوزره امّا فصلك اعرابي بو مقدمه بياننه موقوفدر زيرا يا اضافت ايله
استعمال اولنور ويا خود في ايله استعمال اولنور يا خود اضافتسز استعمال اولنور اكر اضافت ايله استعمال
اولنورسه مبتداء محذوفك خبري اولمق اوزره مرفوعدر هذا فصل الاستنجاء ويا خود خبر محذوف مبتدا
اولسه فصل الاستنجاء هو الذي يذكر او يجيء ويا خود فعل مقدر ايله منصوب اوله تقديري اذكر فصل
الاستنجاء اكر في ايله استعمال اولنورسه مبتداء محذوفك خبري اولمق اوزره مرفوع اولور هذا فصل
في بيان الاستنجاء ويا خود فعل مقدر ايله منصوب اوله اذكر فصلا في بيان الاستنجاء اما ابتدائيت
اوزره مرفوع اولمق جايز دكلدر زيرا فصل نكرهٔ محضه در اكر اضافتسز وفي سز استعمال اولنورسه
فصلك كون اوزره مبني در ما بعدندن ما قبليني فرق وقطع ايچون استعمال اولنور زيرا اسم مفرده
اصلكو نور بعد التركيب اعراب عارضدر

كتاب

كتاب وباب وفصلك اضافتي
بياننده در بو اضافت معنويه در بيلمدي اضافت معنويه يا لام ايله يا خود مِن ايله يا خود
في ايله استعمال اولنور بو محلده مضاف اليهك مضاف اوزرينه حملي صحيح اوله يا خود اولميه اكر حملي
صحيح اولورسه بمعنى مِن اولور ومن اولمسنك وجهي اضافتده من مقدر اولور زيرا مضاف اليه
جنس مضافدر ديلمدي بياني افاده ايدر بو تقديرجه من بيانيه اولور اندن لابد در خاتم
فضه ونعل حديد بونلرك حملي صحيحدر اكر دينلورسه كه في خاتم فضه دن ونعل حديددن اولسه
مضاف ايله مضاف بيننده جنسيت متحقق اولوب اغادة بولنور بو تقديرجه حمل الشيء على نفسه
اولمق لازم كلور بو ايسه جايز دكلدر ومفيد اولمز جواب ويريلوركه حمل الشيء على نفسه اخرم افاده سنك
شرطي ذاتده متحد مفهومده مغاير اولمقدر زيرا خاتم برشيء ايچون موضوع ومصنوعدركه برمعنه
ادخال اولنور اما فضه بونك خلافنجه در ويا خود مضاف اليهك مضاف اوزرينه حملي صحيح
اولميه اول دخي شويلدن خالي دكلدركه مضاف اليه مضافك ظرفي اوله ويا خود اولميه اكر ظرفي
اولان اضافت ظرفيه دينلوركه كرك ظرفيته حقيقي اولسون كرك اولمسون حقيقي اولان ظرف
زمان وظرف مكاندر وظرفيه عادر مثلا ضرب وجلوس الحلف وماء الكوز يوم طريكن ظرفيدر
حلف جلوسك ظرفيدر كوز ماناك ظرفيدر حقيقة اما غيري حقيقي اولان ظرف مجازدر محل
معنوي اعتباريله علاقه ظرفيه سببيله ننه كم النجاة في الصدق والهلاك في الكذب وصدقك
نجاته ظرف اولميسي محل معنوي اعتباريله مجازدر اكنجيسي اضافت لاميه در لاميه اولمسنك
وجهي اول اضافتده لام مقدره در ومقدره اولمسنك وجهي زيرا مضاف عامدر ومضاف اليه
خاصدر بيلمدي عامك خاصه اضافتي مضاف اليهه تخصيص ايدر اول تقديرجه لام
اختصاصك مقدر اولميسي لابددر وكتابك طهارته اضافتي لاميه در زيرا كتاب عامدر طهارت

خاصدر

خاصدر عامك خاصه اضافتي البته لاميه در غلام زيد وعلم الفقه كبي زيرا غلام عامدر زيد
خاصدر وعلم عامدر فقه خاصدر امدي خاصك عامه حملي صحيحدر زيرا علم جنسدر علومك انواع
وافرادينه شاملدر امدي نوع فردك جنسي اوزرينه حملي صحيح دكلدر الانسان زيد كبي امدي كتابك
طهارته اضافتي عامك خاصه اضافتي قبيلندندر حملي صحيح اولمز تقدير كلام هذا كتاب
للطهارة اي كتاب مخصوص للطهارة ديمكدر كتابدن مراد الفاظدر طهارتدن مراد اول
الفاظك مدلولاتيدر اكر دينلورسه كه بو اضافتدن كتاب ايله طهارتك مساواتي لازم كلور زيرا
الفاظ معاني مقداريدر بو تقديرجه عامك خاصه اضافتي صحيح اولمز بو محلده اضافت لاميه در
ديمك نيجه صحيح اولور جواب ويريلوركه بو مساوات كتابك طهارته اضافتدن صكره در بو جهته
اضافتدن اول عامدر طهارت خاصدر وبو كتابك طهارته اضافتي بيانيه دخي اولمق جايزدر
من تقديريله هذا الكتاب من جنس الطهارة ديمكله لكن بو اضافتك جوازنه اعتراض اولنديكه زيرا
اضافتك شرطي مضاف اليهي مضافه حمل ايتمك صحيح اوله بونده ايسه صحيح دكلدر زيرا كتاب الفاظدر
طهارت معانيدر اول اولنسه معاني الفاظ اوزرينه حملي صحيح دكلدر بو اعتراضه جواب ويريلوركه
بونده مضاف مقدردر كتاب مسائل الطهارة ديمكدر بو جوابه دخي اعتراض اولنديكه زيرا مسائلدن
مراد يا معانيدر يا الفاظدر امدي معاني الفاظ اوزرينه حملي صحيح دكلدر اكر مسائلدن الفاظ
مراد اولنورسه حمل الشيء على نفسه لازم كلور جواب صحيح بودركه مضاف مقدر لفظ بيانيدر بو تقديرجه
كتاب اوزرينه بيانه حمل جايز اولور زيرا الفاظك شاني معانيي بياندر وكتابك طهارته اضافتي
اضافت ظرفيه اولمق دخي جايزدر زيرا اضافت ظرفيه نك شرطي مضاف اليه مضافك ايچون ظرف
اوله كرك حقيقي اولسون كرك غير حقيقي اولسون تفصيلي مرور ايلمشدر تقدير كلام هذا كتاب في
الطهارة ديمكدر اكر اضافت ظرفيه ده بيانه تقدير اولنسه اولي واحري ايدي زيرا بيانه حمل معاني
ايچوندر مسبوق اولان الفاظي محيط برشيء منزله سنده در حقير بو تقصير ظن ايده رمكه ذكر اولنان
اوچ اضافتدن اضافت لاميه اولي اوله زيرا بونده ارتكاب حذفدن غيري ايله صحت معني حاصل
اولور ننه كم اضافت بيانيه ده حذف ارتكاب ايله اولدوغي كبي واضافت ظرفيه ده مجازلق
ارتكاب اولندوغي كبي محصل كلام كتاب الطهارة لفظنده ظرفيت اولميسي مجازدر محل معنوي
اولميسي اعتباريله زيرا ظرفيه توسع اعتباريدر واردر چونكه بو محلده طهارت شرعيه ده
نظافتدر ويلوب شرع ذكر اولنديسه اجمال المشروعات دخي ذكر اولنمق مناسب اولمشدر
مشروعات شارعه دورت نوعدر نوع اول خالصا حقوق الله در نوع ثاني خالصا حقوق
عباددر نوع ثالث حق عباد ايله حق الله جمع اوله لكن حق عباد غالب اوله قصاص كبي ويا خود

حق الله غالب اولدى اما حقوق الله خالصًا سكز نوع ايله متنوع اولور بري عبادات خالصه در ايمان
كبي جميع توابع ولواحقي واصول وفروعي ايله وبري دخي عقوبات كامله در حد شرب وحد زنا كبي بري
دخي عقوبات قاصره در قتل سببيله ميراثدن محروم اولمق كبي بري دخي شول حقوقدر كه عبادت ايله
عقوبت بيننده دايردر كفارات كبي بري دخي شول عباداتدر كه انده معناي مؤنت واردر صدقهٔ
فطر كبي بري مؤنتدر كه انده معناي عبادت واردر عشر كبي بري دخي شول مؤنتدر كه انده عقوبت
معناسي واردر خراج كبي بري دخي كندو ذاتنده ثابت وقايم بر حقدر كه موجب اولور بر سبب سبقت
ايلميه معادن وغنايمك خمسي كبي اما حقوق عباد ومعاملات ماليه بيع وشرا كبي وغير ماليه دن
نكاح وطلاق كبي اكثر من ان يحصى در قال الله تعالى يا ايها الذين امنوا اذا قمتم الى الصلوة
فاغسلوا وجوهكم وايديكم الى المرافق وامسحوا برؤسكم وارجلكم الى الكعبين مصنف رحمه الله
كتاب طهارتي بو آيت ايله بدا ايدوب ففرض الوضوء قولنده ما قبلنك مضموني كندودن صكره
كلان حكمه علت مستلزمه اولمق اوزره دال اولان فاء تعقيبيه ايله آيت كريمه نك اوزرينه
ترتيب ايلدي اگرچه مشهود اولان مدعي دليلك اوزرينه تقديم اولنمق ايدي لكن بو آيت كريمه
ايله تبرك قصد ايلدي واندن غيري دليل اصل اولوب حكم فرع اولمغين فرع اصلك اوزرينه
تقديم ايلمسون ايچون آيت كريمه ايله بدا ايلدي وحق سبحانه وتعالينك قول شريفنده كي
اذا قمتم الى الصلوة ده قيام مجاز مرسله مراد ارادهٔ قيامدر ذكر سبب ارادهٔ سبب
قبيلندندر كلام ظاهري اوزره اجرا اولنوب وفاء جزائيه معناي تعقيبدن منسلخه
اولسه نفس وضو صلوته قيامدن صكره واقع اولوردي وقيامدن صكره اولان وضو يا
اثناء صلوتده ويا خود صلوتدن صكره واقع اولوردي بونلر ايسه جايز دكلدر انكيچون قيامي
ارادهٔ قيامدن مجاز قلديلر كذا في الكافي پس امدي معناي آيت كريمه يا ايها الذين امنوا
شونلر كه ايمان كتورمشلردر اذا قمتم الى الصلوة قچان سز مجالسكوزدن صلوته
متوجه اولدوغكوز حالده وصلوته قصد ايتدوككوز حالده ويا خود سز قايم اولسكوز
بر قيام ايله كه صلوته منتهي اولدوغكوز حالده ديمكدر وبعضي تفسير آيت كريمه اذا اردتم القيام
الى الصلوة ديمك اولور وظاهر آيت هر نمازه قيام مراد ايدن كمسنه نك اوزرينه وضوي ايجاب
ايدر گرك محدث اولسون گرك اولمسون زيرا الذين امنوا اذا قمتم الى الصلوة قولنك عمومي آني
اقتضا ايدر لكن بالاجماع بويله صاحب كشاف دلالت حال قرينه سيله خطاب خاصة محدثينه در
ديو جواب ويرمشدر وبر قرينه دخي بودر كه تيمم وضونك بدليدر وتيمم ايچون حق سبحانه وتعالى
او جاء احد منكم من الغائط او لامستم النساء فلم تجدوا ماء فتيمموا صعيدا طيبا قول

شريفنده حدث ذكر اولنمشدر چونكه بدلده حدث ذكر اولنمق اصلده دخي محدثون تقدير اولنمق
لازمدر زيرا فرع اصله شروط وسببده مفارق اولمز يا شونلر كه ايمان كتورمشلردر قچن سز صلوته
قيام مراد ايلسكوز يوزلريكوزي يوك دخي اللريكوزي ديرسكلريكوزه وارنجه دك ديرسكلريكوزي معًا يوك
ودخي باشلريكوزه مسح ايدك دخي اياقلريكوزي يوك طوپوقلريكوز ايله معًا ديمكدر الله سبحانه وتعالى آيت
وضوده حق سبحانه وتعالى اذا ذكر ايلدي وآيت غسلده كه الله وان كنتم جنبا فاطهروا در ان ذكر ايلدي
ديو سؤال اولنور ايسه جواب ويريلور كه اذا كثرة الاستعمال اولان اشياده ذكر اولنور ان ايسه مترددة
الوجود اولان اشياده استعمال اولنور وقتاكه آيت كريمه فرايض وضويه دال اولدي ايسه ففرض الوضوء قولنده
فاء تعقيبيه داخل ايدوب ففرض الوضوء ديدي پس امدي وضونك فرضي غسل الاعضاء الثلثة اوچ
اعضاي بركره يومقدر فرض لغتده قطع ديرلر وفرض دخي ايكي نوعدر بري فرض اعتقاديدر وبري فرض
عمليدر فرض اعتقادي اولدر كه دليل قطعي ايله ثابت اوله تاركي عقابه مستحق اولور ومنكري كافر اولور وفرض
عملي اولدر كه فوت اولمغله امر شيئك جوازي دخي فوت اولور ومنكري كافر اولمز مثلا صاحب ترتيب
اولان كمسنه صلوة وتري ادا ايلميه لر صلوة فجري ادا ايدركن تذكر ايلسه فجرك جوازي فوت اولور مادامكه
وتري ادا ايلميه صلوة فجر جايز اولمز بوكا فرض عملي ديرلر ودخي دينلور كه فرض لغتده تقديره ديرلر نتهكم كلام
عربده فرض القاضي النفقة دينلور قدرها معناسنه شرعده ايسه بر حكم مقدردن عبارتدر كه زياده ونقصاني
محتمل اولميه وبر دليل ايله ثابت اوله كه انده شبهه اولميه ووضو دخي اوچ نوعدر بر نوعي ارادهٔ صلوة حالندن
وضودر گرك جنازه وسجود تلاوت گرك مس مصحف اولسون بر نوعي دخي واجبدر طواف زيارت ايچون
اولان وضو كبي وبر نوعي دخي مندوبدر ارادهٔ نوم كبي ووضو على الوضوء ومحافظه وضو وبعد الغيبة وبعد
انشاد الشعر وبعد القهقهة في غير الصلوة وغسل الميت ايچون اولان وضو كبي ووضو لغتده وضائتدن
حسن ونظافت معناسنه در شرعده اعضاء ثلثه يي غسل ايله باشنه مسح ايلمكدر ومسح الرأس دخي باشك
مسح ايلمكدر مراد ربع رأسدر وغسل اعضاء الثلثة قطعي الثبوتدر اختلاف فقدر مسح ايله حدوده اعضاده در
بر كسه ربع رأسي انكار ايلسه اكفار اولنمز زيرا فرض عمليدر وفرض اجتهادي دخي ديرلر والوجه ما بين قصاص
الشعر واسفل الذقن وشحمتي الاذنين وجه طلاقا وزره طولا باشك اولان شعر كه منتهاسيله چكه التنك
ما بيني در وعرضا ايكي قولاق يومشاقلرينك آره سي يعني امدي بو ذكر اولنان حدودك بيني وجه تسميه
اولندي ايسه فيفترض غسل ما بين العذار والاذن يعني قاق ايله قولاق ما بيني يومق فرضدر والذي
عذاردن مراد موضع لحيه در امدي اول محل ايله اذنك ما بيني يومق فرضدر زيرا اول محل وجه ده داخلدر
خلافا لابي يوسف ابو يوسف ايچون خلاف واردر غسل عذار ما ورامسني اسقاط ايدر عذار ايله اذن
ما بيني غسل لازم دكلدر والمرفقان والكعبان يدخلان في الغسل ايكي ديرسك وايكي طوپوق غسله

داخلدر جمهور فقهها دخولده متفقلردر اما امام زفر خلافنده غایت مغیا یه داخل اولمز دیو اتموا
الصیام الی اللیل قولِ شریفنی دلیل کتورر بزم ایچون دلیل بودر که اگر غایت مغیا جنسندن اولوب واسقاط
ما وراء ایچون اولورسه غایت مغیایه داخل اولور مرفق وکعب ایسه اسقاط ما وراء ایچوندر وغایت مغیا
جنسندندر دخولده شبهه یوقدر اگر غسل یدده اطلاق اولنسه قولتوغه دکین شامل اولوردی زیرا
اطلاقی بو جهله در والمفروض فی مسح الرأس مقدار الربع رأسده مفروض یعنی مقدر اولان رأسک ربعیدر
امام مالک واحمد بن حنبل استیعابنه ذاهب اولمشلر آیتک اطلاقی اوزره عمل ایلدیلر و برؤسکم ده اولان
بائی صله در دیدیلر وامام شافعی برؤسکم ده اولان بانک تبعیض ایچون اولمسنه ذاهب اولوب مسح رأسده
ادنی ما یطلق علیه البعض مراددر دیو برایکی قیل اوزرینه مسح ایلمکی جایز گورمشلردر زیرا مسح امر ایسه بر
ایکی قلده حاصل اولور اما بزم ائمه‌مز قتنده برؤسکم ده اولان با الصاق ایچوندر یعنی با آلته داخل اولسه
وفعل مسح بنفسه محله متعدی اولسه اول محل مفعول به اولور مسحت الحائط بیدی کبی با آلته داخل اولوب
حائط مفعول به اولدی وفعل مسح حائطه بنفسه متعدی اولدی بو تقدیرجه کلمه متناول اولوب استیعاب کل
حائط لازم کلدی اما با چون با محله داخل اولسه وامسحوا برؤسکم ده کبی محل مسح آلته تشبیه اولنوب ومفعول به
ذکر اولنماملق ایله محل آلته تعدی ایتمش اولور اول تقدیرجه استیعاب لازم کلمیوب بعضی اقتضا ایدر وربع
راسده مسح خبر واحد ایله ثابت اولمشدر راوی خبر قول معتبره درکه ان النبی عم اتی سباطة قوم فبال وتوضأ
ومسح علی ناصیته وخفیه حدیث شریفنی روایت ایلمشدر رجوابنه خبر واحد ایله زیاده علی الکتاب لازم کلمز
دیو سؤال اولنسه جواب ویریلور که آیت مسح مجمله در خبر واحد ایله مقداری بیان اولور بو حینده زیاده علی الکتاب
لازم کلمز و بو ایکی حدیثدر برنسی اتی سباطة قوم حدیثیدر وبری مسح ناصیه وخفیه حدیثیدر صاحب
دُرَر ایکیسنی بر یرده جمع ایلمشدر اما ایکیسی جمع غیرهم حدیثیدر ومسح رأسده یعنی مقدارنده
بش مسئله واردر بزم ائمه‌مزدن ایکی قول واردر بر قولی مقدار ناصیه که ربع رأسدر وبر قول اوچ
برمق مقداریدر وشافعینک قولی وهو ادنی ما یطلق علیه اسم المسح دیو برایکی قیل اوزرینه اکتفا ایلدیلر وامام
مالکدن استیعاب لازمدر دیو جمله باشنه مسح ایلمک اوزره ذاهب اولمشدر وحسن بصریدن بر قول واردر که
باشنک اکثرینی مسح ایلمکدر وقیل یجوز وضع ثلث اصابع دخی دینلدی اوچ برمغی کفایت ایدر زیرا واجب
اولان الصاق یددر بر معظمی ایسه یدک اصلیدر اوچ برمق ایسه یدک اکثریدر اکثرده ایسه حکم کل واردر دیو
معتبردر لکن مصنف قیل ایله ایراد ایلدیکی بو کلامی ضعیفه نسبت ایلمشدر وقتاکه برؤسکم ده اولان بانک
معناسی الصاق اولوب ومعنای مسح امرار شیء علی شیء اولدیسه شک یوقدرکه شیء اولان مراد یددرکه آلت
تطهیردر ویداسه مقدارده ربع رأسه قریبدر یعنی الیتی باشنه ادنی امرار ایلسه مسح ربع رأس حاصل
اولور بو تقدیرجه بزم اصحابمزدن اوچ برمق مقداری مسح کفایت ایدر زیرا واجب اولان الصاق یددر

واصابع

واصابع ایسه یدک اصلیدر اوچ برمق ایسه یدک اکثریدر اکثرده حکم کل واردر دیدیلر بونک عدم صحتی ظاهردر
اولدی وصاحب نهایه نک دخی قولی بوکا دلیلدر ابن رستم نوادرنده ذکر ایلدوکنی تصریح ایدوب بیکسه اوچ برمغی
باشنه وضع ایدوب مد ایلسه امام محمد قتنده جایزدر اما ابو حنیفه وابو یوسف قتنده اوچ برمغی وضع
ایلدکدن صکره مد ایدوب یاشلق ربع رأسه اصابت ایلمدیکچه مسح جایز دکلدر واکثر ایچون حکم کل واردر
دیانلرک قوللری ممنوعدر مسح مقدرات شرعیه دندر بونده اعتبار شرع شریف تقدیر ایلدیکی مقداردر ولو مسح
اصبعا او اصبعین لا یجوز اگر بر برمغی ویاخود ایکی برمغی مسح ایچون چکسه جایز دکلدر اما امام زفر قتنده
جایزدر ویفرض مسح ربع اللحیة فی روایة امام ابو حنیفه دن بر روایتده صقالک ربعنی مسح ایلمک فرض اولندی
زیرا لحیه نک بعضی غسلده ساقط اولمغین جبین کبی مسحی واجب اولدی ممسوحک ایسه استیعابی واجب دکلدر
بو تقدیرجه ربع لحیه اعتبار اولندی والاصح ما یلاقی البشرة اصح اولان بشره یه ملاقی اولان یری مسح
ایلمکدر وسنته غسل الیدین الی الرسغین ابتداء ابو سنتک سنتی بلکلرینه وارنجه ایکی اللرینی یومقدر
ابتداء یعنی حنانه اللرینی ادخال ایلمزدن اول وسنت لغتده طریقه معتادیه دیرلر اصطلاحده
دینده مسلوکه اولان طریقه دیرلر اما صاحب المحیط دیمشدر که سنت ایکیدر بری سنت رسولدر که هی الطریقة
المسلوکة التی فعلها الرسول عم وواظب علیها وسنت اولدر که فعلنده ثواب وترکنده عتاب اولور اما
عتاب اولمیه وغسل یدین اگرچه وضوءده فرض ایسه لکن بلکلرینه دکین اوچ کره یومق سنتدر زیرا رسول عم
بیوررکه یعنی سزدن بریکز اویقودن اویانسه اللرینی حنانه ادخال ایلمسون حتی النبی یوها ثلثا زیرا
مستیقظ بلمزکه اللری نریده کیجه لدی جمهور فقهانک مختاری بودرکه غسل یدین ابتداء سنتدر
کرک ابو سنت الان کسنه مستیقظ اولسون کرکسه اولمسون محیط دن وتحفه دن نقل اولنان بو منوال
اوزره در لکن مصنفین مستیقظ قیدی سنت اولدوغی ایچون شرط قلدیلر والتسمیة ابتداء وضوءده
تعوذدن صکره بسم الله دیمک سنتدر زیرا نبی عم لا وضوء لمن لم یسم الله دیو بیورمشدر وبو حدیث
شریفک معناسی نفی وضو اولمیوب نفی فضیلت اولمقدر ودیمشدر که مشایخ وضوءده تسمیه
خصوصنده نقل اولنان بسم الله العظیم والحمد لله علی دین الاسلام دیمکدر اما افضل اولان بسم الله
الرحمن الرحیم دیمکدر وشروع شریفه جمیع افعال واقوالده بسمله ذکر ایتمکی مندوب ومرغوب طوتمشلردر
جمله دن اکل وشرب وجماع وطهارت ودکوب حجر واطفاء الدن بوغلره بنکر فرجواردابیه تنتکم حق سبحانه
وتعالی کلام مجیدنده فکلوا مما ذکر اسم الله علیه بیورمشدر ودینه بر یری محلده ارکبوا فیها بسم الله مجریها
ومرسیها بیورمشدر ونبی عم اغلق بابک واذکر اسم الله واطف مصباحک واذکر اسم الله وخمر اناءک
واذکر اسم الله بیورمشدر ومحل اخرده لو ان احدکم اذا اراده ان یاتی باهله وقال بسم الله جنبنا الشیطان
وجنب الشیطان ما رزقتنا فانه ان یقدر بینهما ولد فی ذلک لم یضره الشیطان ابدا بیورمشلردر

سنت

وینه بر محلده عمرو ابن ابی سلمه یه یا غلام قل بسم الله وكل بيمينك وكل بما يليك بیوردقلری ودخی ابن ماجه وترمذی
روایت ایلدیلرکه نبی عم بیورمشدرکه ستر ما بین الجن وعورات بنی آدم اذا دخل الکنیف ان یقول بسم الله جونکه
بو محلده بسمله سنت اولدیغی ثابت اولدیکه هر کار وامرك اولنده تسمیه مستحب اولدی نته کم صاحب هدایه
والاصح انها مستحبة دیدی مستحبه اولمسی مبسوطدن نقل ایلمشدر وقیل مستحبة دینلدیکه ابتداء
وضوده تسمیه سنت اولمسی صاحب قدورینك اختیاریدر والله اعلم سنت اولمسنك وجهی بودرکه حدیث
شریف ایله ثابت اولمشدر اولا ودخی جوانبی تسمیه یه ترغیب وتقویت واهتمام ایچون اوله تاکه بر فرد تسمیه
ترك واهمال ایلمیه لر ودخی مستحب اولمسنك وجهی بودرکه سنت اکا دیرلرکه نبی عم اکا مواظبت ومداومت
ایلیه اول حضرتك ایسه وضوده تسمیه یه مواظبتی نقل اولنمادی ودخی عثمان وعلی رضی الله عنهما رسول
اکرمك ابدستینی حکایت ایتدیلر لکن هیچ انلردن تسمیه نقل اولنمدی ودخی روایت اولندیکه نبی عم
بر اعرابی یه وضو تعلیم ایلدی واول روایتده تسمیه ذکر اولندیغی نقل اولنمدی بلکه اول حضرت
تسمیه دن اول ابدست الدیغی روایت اولندی اول روایت امام جعفر طحاوی شرح آثارده ذکر
ایتدوکیدرکه مهاجریندن قنفذ دیرلر صحابه دن برکسنه برکون رسول اکرم ابدست الورکن سلام
ویردی رسول عم سلامنی المادی وابدستدن فارغ اولدقدن صکره بیوردیلرکه بنی سلام المقدن
هیچ برنسنه منع ایلمدی الا بو قدر وارکه ابدستسز اللهی ذکر ایلمکی کریه کوردم دیو بیورمشلردر
ابو جعفر طحاوی دیرکه بو حدیثده دلالت وارکه اول حضرت تسمیه دن اول ابدست المشدر وحدیث
اخر ایکیسو ال اولنورکه نبی عم ابتداء وضوده تسمیه ایدر ایدی لکن اول حدیث ایله تسمیه خصوص وضو ایچون
سنت اولمسنه دلالت ایلمز لکن تسمیه افعال شروعدن بر فعل اولمش اولدی سائر افعالده
مستحب اولان بودرکه ذکر الله ایله بدء اولنه نته کم نبی عم کل امر ذی بال لم یبدأ ببسم الله فهو اقطع دیو
بیورمشلردر ووضوده دخی اول قبیلدن اولور تسمیه ده مذهب صحیح بودرکه ایکی کره تسمیه ایلیه بریسی
استنجادن اول وبریسی احتیاطا صکره اول بعضیلر دیدیلرکه استنجادن اول تسمیه ایلیه لر زیرا
استنجا سنن وضودن بر سنتدر اولیله اولسه اول تسمیه ایله جمیع افعال وضو فرضی وسنتی تسمیه
ایله اولنمش اولور ایچون وبعضیلر دیدیلرکه استنجادن صکره تسمیه ایلیه زیرا استنجادن اول کشف حالیده
اولماللهك اللهی ذکر ایلمك مستحب دکلدر بلکه مکروه در اللهك اسم شریفنی تعظیم ایچون ترك اولنمشدر
تسمیه دعا اولان اختلاف غسل یدینده اولان اختلاف کبی تطهیر والسواك استعمال سواك دخی سنتدر
حذف مضاف طریقیله زیرا سواك ایله سواك بیننده التباس یوقدر بو سواك استیاك ایچون تعیین
اولنان خشبه نك اسمیدر بو خشبه سنت دکلدر مراد استعمالیدر وسواك لفظی استیاك
لفظی ایله تفسیر اولنمشدر حذف ارتکاب اولنمسی ایچون نبی عم استعمال سواکه مواظبت ومداومت

ایدردي واحیانا ترك ایدر روی نبی علیه السلام مك سواکی احیانا ترك ایلدوکنه دلیل بودرکه براعرابیه
تعلیم وضو ایلدیلر اول تعلیمده استعمال سواك نقل اولنمدی وقت استیاك مضمضه زماننده در
زیرا شیخ الاسلام مبسوطنده ومن السنة حال المضمضة ان یستاك دیو ذکر ایلمشدر والایق اولان بودرکه
سواك برمقدار خشن اوله تاکه انکله انسانك صفوت دیشی زائل ولایق اولان بودرکه اشجار مره دن
اوله زیرا اغزك رایحه کریهه سن ازاله ایدر وضعیف دیشلری محکم ایدر ومعده یه قوت ویرر وبو سواکك
احسنی زیتوندر زیرا انبیا علیهم السلام مك سواکی زیتوندن ایدی وحاشیه هدایه ده نقل اولندیکه
سواك جمیع اوقاتده مستحبدر خصوصا وضویه قصد ایتدیکی زمانده استحبابی مؤکد در هر نماز
وقتنده وغیریده یا سنتدر ویا مستحبدر اختلاف روایت اوزرینه بوسوزه دلیل کافی وبرهان
وافی صحیحینده ذکر اولنان نه در که نبی عم لولا ان اشق علی امتی لامرتهم بالسواك عند کل صلوة
بیورمشلردر وحاکم روایت ایلمشدرکه نبی عم رکعتان بسواك افضل من سبعین رکعة بلا سواك
بیورمشلردر وسواك موجود اولمزسه بر مق ایله سواك کلمسه سواك یرینه قایم اولور دیو شهزاده شرح
وقایه ده ذکر ایلمشدر وحضرت عایشه رضی الله عنهادن فضل الصلوة بسواك علی الصلوة بغیر
سواك سبعون ضعفا قول شریفی روایت اولنمشدر معلوم اوله که وضو ایچون استعمال اولنان سواك
صلوة ایچون دخی کفایت ایدر صدر الشریعه محشاسی قره کمال دیرکه چونکه استعمال سواك سنت اولدیسه
هر مؤمنه لازمدرکه قنغی سواك اولورسه اولسون استعمالدن خالی اولمیه لر شافعی صائم ایچون زوالدن
صکره استعمال سواك مکروه اولمسنه ذاهب اولمشدر علماء حنفیه رحمهم الله قتنده هر نماز قتنده وصف
زماننده سواك مستحبدر حتی عبد الله بن مبارك حضرتلری اعاظم علماء حنفیه دن ومشایخ شامدندر
بیوررلرکه اگر بر قریه وناحیه خلقی استعمالی سواکی ترك ایلمك اوزره جمع اولسه لر بزه لازمدرکه
انلر ایله قتال ایده وز مرتدلر ایله قتال ایتدیکمز کبی تاکه بونلر احکام اسلام ترکنه جرأت ایلمیه لر
وغسل الفم بمیاه والانف بمیاه صولر ایله اغزینی وبورننی غسل ایلمك سنتدر یعنی اوچ دفعه
مضمضه واوچ دفعه استنشاق ایلمك سنتدر بمیاه دیو جمع ایله ایراد ایلمك تجدید مایه دلالت
ایچوندر مصنفك وغسل الفم بمیاه والانف بمیاه دیدوکندن مرادی مضمضه واستنشاقدر
هدایه ده وسائر متونده والمضمضة والاستنشاق ذکر اولندیغی طریقه سلوك ایتمیوب نشاط
سامع ایچون عبارتده تفنن ایلمشدر ومحمد قهستانی جامع الرموزده غسل فمه قولنده
ثلث مرات دیوب وبمیاه قولنی دخی ای بثلث غرفات دیو تفسیر ده صکره دیرکه میاه
مانك جمعیدر هادن بدل قلنان همزه ایله ازا اولورکه قصر ایله قرائت جایزدر وازا اولورکه ها ایله
ماه دیمکده جایزدر بوندن مراد بیان سنتدر دیمش ونبی عم اعرابیه تعلیم وضوده مضمضه واستنشاق

ذكر اتمامشكن كنلولر مضمضه وكلستنشاق مواظبت ايلمشدر وابن عباسدن مرويدركه مضمضه واستنشاق
جنابتده فرض ووضوده سنتدر وتخليل اللحية والاصابع هو المختار وصقاللرينى برمقلرينى تخليل
ايلمك سنتدر مختار اولان دخى بودر ابو داود انسدن روايت ايدوب نبى عم ابدست الورقن اوجنه
صواليوب مبارك بنازلرى التندن قيوب صقاللرينى تخليل ايدردى وهم بكا بويله امر ايلدى ديو بيوررلردى
واصحابه دائما خللوا اصابعكم كيلا تتخلل نار جهنم ديو خطاب ايدرلردى وتخليل لحيه واصابع سنت
اولديغى بو دليل ايله ثابت اولمشدر وتخليل اصابع يدين ورجلين بلا خلاف سنتدر زيرا ابن عباسدن
روايت اولنديكه نبى عم خطاب بيوررلرديكه اذا توضأت فخلل الاصابع من يديك ورجليك ودخى
خللوا اصابعكم كيلا يتخللها نار جهنم ديو بيوررلرديكر سؤال اولنورسه بو ذكر اولنان حديث
شريفلرده مطلق امر وجوب افاده ايدر خصوصا كه امر شريفه امتثال اتمين حقنده كيلا يتخللها نار جهنم
كبى وعيد وارد اولمش ايكن تخليل اصابعه سنتدر ديمك نيجه حكم اولنور بو سؤاله جواب ويريلوركه خبر واحد ايله
ثابت اولان امر زمان وجوب افاده ايدركه برمانع منع ايليه وظاهرندن دوندرر برقرينه موجود اولميه
اولمز ايسه كذلك بو وجوب افاده ايلمز تخليله امر كبى زيرا شول خبرلركه انده رسول عليه السلامك وضوئى
حكايت اولنمشدر انلرده تخليل اصابع يد ورجل ذكر اولنمدى واعرابى يه تعليم حديثنده دخى ذكر اولنمدى
ذكر اولنماموق لزم ايچون برقرينه اولديكه ظاهرينى وجوبه حملدن صارف وواقع اولدى وقيل هو فضيلة
عند الامام ومحمد بعضيلر ديديلركه تخليل لحيه فضيلتلودر امام اعظم ومحمد قتنده يعنى برمعنى ايچون فضيلتدركه
بونى اشلين بدعته نسبت اولنماز زيرا ابو غازينه مسح ايدن بدعته نسبت اولنور امام ابو يوسف حضرتلرى
سنتدر ديمشى ابن ساعاتى مجمعنده بو روايتى اختيار ايلدى ودخى شرح حسنده قسطير ايدوب ابو يوسف
تخليل لحيه نك سنت اولمسنه استدلال ايلديكى حضرت عم ابدست الديغى زمانده مبارك برمقلرينى مبارك
صقاللريته مشبك ايدوب تخليل ايدردى كوياكه انلر طرق ايله تسريح ايدكلرى كبى امام اعظم وامام محمد
دليللرى معلوم اولنيه ذكر اولنمشدر وتثليث الغسل اوچ دفعه غسل ايلمك دخى سنتدر اولكى غسل فرض
ايكنجى واجب اوچنجى سنتدر وبعضيلر ديديلركه ايكنجى سنتدر اوچنجى نافله در ابو بكر اسكافدن نقل اولنديكه
اوچنجى فرضدر اوچدن زياده غسل مكروهدر زيرا نبى عم وضوء تمام ايتدكده هذا وضوئى ووضوء الانبياء
من قبلى فمن زاد على هذا او نقص فقد تعدى وظلم ديو بيورمشلردر ونظمده مسطوردركه تثليثدن صكره
غسلى زياده ايلسه ووضوء اخره نيت ايلسه جايزدر بويله اوليجق هواسنه تابع اولمغيله مجرد وسوسه ايچون
غسل ايلسه اثم اولور تاتارخانيه ده مسطوردركه بركمسنه اعضاء مغسوله اوچ دفعه غسلدن تجاوز ايلسه
مكروهمدر ديو كلمدر مشايخ اختلاف ايتمشلردر فقيه ابو بكر اسكاف ديديكه مكروهدر ابو بكر اعمش ديديكه مكروه
دكلدر الا كه وضو صاحبى سنتدور ديو بنده دركه ديو اعتماد وحكم ايليه وبعض مشايخمز ديديلركه اكر

متوضينك زياده بنيتى ايسه مكروهدر اكر نيتى زياده اولميوب تجديد وضوء اخر نيت اولورسه مكروه
دكلدر بلكه مستحبدر بو ذكر اولنان احوالك جملهسى وضوء واحده دردر اما بر وضودن سنت اوزرينه فارغ اولسه
اندن صكره استئناف وضو ايلسه بالاتفاق مكروه دكلدر وفقيه ابو بكر ديديكه بركمسنه وضوده اعضاء
مغسوله اوچ دفعه غسل ايلسه جملهسى فرضدن صايلور والنية وضوده نيت دخى سنتدر امام شافعى
قتنده نيت فرضدر والترتيب المنصوص في الآية وضوءده منصوص اولان ترتيب اوزره ابدست المق دخى سنتدر
اول يوزنى يومق بعده قوللرين غسل ايده وبعده باشنه مسح ايده وبعده اياقلرينى غسل ايليه امام
شافعى قتنده ترتيب فرضدر هدايه ده شافعى قتنده ترتيب فرض اولسنك دليلى حق سبحانه وتعالينك
فاغسلوا وجوهكم قول شريفيدر زيرا فاغسلوا ده اولان فا تعقيب ايچوندر وبزم دليلمز بودركه آيت
وضوءده ترتيبه تعرض اولنمامشدر ركانه معنى اذا اردتم القيام الى الصلوة فافعلوا عقيبها هذه
الافعال ديمك اولدى ظاهر بودركه بو كلام ترتيب فعليه دلالت ايلمز نكيف كه نص ايله فرض اوله قره
كمال صدر شريعه حاشيه سنده تاتارخانيه دن نقل ايدوب ديركه ترتيب مشهور سنتدر مكر ترتيبله
صدر اولر دا واستيعاب الرأس بالمسح وباقيسى قابليجق مسح ايلمك سنتدر امام مالك واحمد حنبلى قاتلرنده
فرضدر وقيل هذه الثلثة مستحبة بعضيلر ديديلركه بو افعال ثلثه يعنى نيت وترتيب منصوص
واستيعاب رأس مستحبدر بو قول قدوريك اختياريدر بزم ايله شافعى بيننده مسح رأسك
استيعابى سنت اولمسنده خلاف يوقدر انجق خلاف استيعابك تثليثنده در وشافعى ديركه سنت
محلنده اكمال فرضى ايچوندر اكمال فرض غسله تثليث ايله اولديغى كبى اكمال مسح تثليث ايله اولور شافعى
عثمان وعلى رضى الله عنهمادن روايت ايدوب انلر دخى نبى عليه السلام حضرتلرينك وضوسنى حكايت
ايدوب كندولر ابدست الديلر واعضاء مغسوله يى اوچر كره غسل ايلديلر وباشلرينه اوچ دفعه مسح ايلديلر
وهذا وضوء رسول ديديلر اما اول ايكى صاحب سعادتدن مشهور اولان بودركه انلر اعضاء مغسوله يى
اوچ دفعه غسل ايتديلر وباشلرينه بر دفعه مسح ايتديلر تسليم ايدهلم انلردن شافعينك تثليث مسح رأسده
روايت ايتدكلرى ثابت اولديغى تقديرجه اوچ دفعه مسح تكرار ايلمك استيعاب رأس ماء واحد
ايله حاصل اولسون ايچوندر جايزكه نبى عم مبارك برمقلرينى [illegible] وضع ايتدكدن
صكره مؤخر رأسه يعنى قفاسنه چكوب تكرار ثانيا وثالثا بويله ايتمش اوله تا ماء واحد ايله استيعاب
رأس حاصل اولسون ايچون بو خصوص مشروعدر وبر دليل دخى بودركه مطلقا مسحك تثليثى مسنون
دكلدر تيممده ومسح على الخفين ده وجبيرهده مسح تكرار مسنون اولمدوغى كبى مخصوص قياس ممسوحه
مغسوله قياسدن اولى در والولاء اعتكال هواده ابدست الدقده برعضونك اولان صوقورمدين
اخر عضوى غسل سنتدر مقرر اتقوه ولايه تفسير ايدوب ديركه ولاء اكا ديرلركه وضو اثناسنده

وضو جنسندن اولمیان نشیفه مشغول اولمیه و امام مالکه فرض اولمغله ذاهب اولمشلردر اما امام محمد
قهستانی جامع رموزنده درکه متوضی یوزینی واللرینی وایاقلرینی غسل ایتدیکدن قورتمه ولابد ترک
ایلمش اولمازاما تحفه واختیار ومصفی نام کتابلرده ولاء تفسیرده افعال وضو بیننده شیء آخر ایله
مشغول اولمیه دیو تفسیر ایلمشلردر بو کلامك اوزرینه اگر مندیل ایله قورتمه سنت ولاء ترك ایلمش
اولور ایکیون بعض مشایخ تجفیفدن منع ایلدی ومسح الاذنین بماء الرأس باشنه مسح ایلدوکی
صو ایله قولقلرینه مسح ایلمك سنتدر بزم قاتمزده امام شافعینك بو قول مخالفی مقرردر انك قتنده
ماء جدید ایله مسح اولنمقدر اما امام شافعینك دلیلی ابو امامه باهلی روایت ایلدوکی حدیث شریفدرکه
بنیءم قولقلری ایچون ماء جدیدی اخذ ایلدی دیر بزم دلیلمز بنیءم قولقلری ماء جدیدی اخذ
ایتمیوب الاذان من الرأس قول شریفیدر بو حدیث شریف بیان حکم در زیرا بنیءم بیان خلقت
ایچون مبعوث اولمدی چونکه اذان حکم جهتندن اجزاء رأسدن اولدی ایسه رأس ایچون اخذ
اولنان صو ایله مسح اولنمسی واجب اولدی چونکه اجزاء رأسدن اولدی ایسه هر جزء ایچون تجدید مایه محتاج
اولنمدیغی کبی مسح اذنین ایچون دخی تجدید مایه احتیاج اولمز اگر شافعی طرفندن بزه سؤال اولنورسه
سز دیدیکزکه اذان رأسدندر چونکه اذان رأسدن اولنجه اذنینه مسح ایلمك باشنه مسح ایلمك
مقامنه قایم اولوب فرض اولان مسحدن کفایت ایتمك گرك ایدی حال بوکه بویله دکلدر انکا
جواب ویریلورکه بو مقدمات بز تسلیم ایلمزز زیرا مسح رأسك فرضیتی دلیل قطعی ایله ثابت
اولمشدر اذنینك رأسدن اولمسی خبر واحد ایله ثابتدر قولقلرینه مسح باشه مسحدن کفایت
ایلدیکی مقطوع به دکلدر بو تقدیرجه ثابت اولان مسحك مقامنه قایم اولمز ومستحبه التیامن ایدرسك
مستحبی تیامندر یعنی صاغندن باشلمقدر مستحب لغتده محبوب اولان نشیفه دیرلر مکروهك
ضدیدر ومسح الرقبه دخی بیونه مسح ایلمك مستحبدر اما بوغازینه مسح بدعتدر مولانا محمد قهستانی
امام مطرزیدن نقل ایدوب دیرکه تیامنده اصل جانب یمینی اخذدر یعنی هر امورده صاغندن
ابتدا ایلمکدر وبو داده تیامندن مراد صاغ الینی یومقدر کذلک صاغ ایاغنی دخی اول یومقدر اما
یوز ویکاق وقولاقلرده بو تقدیم فقط واحد یومقدر و تیامنك جمیع احوالده حکمی عام اولدوغی ایچون مصنف
تیامنی مخصوص بالذکر ایلدی مثلا لبس ثوب وخف ودخول مسجد واستعمال سواك واکتحال وطرنق
کسمك وصاچ وصقال طرامق وقولتق یولمق وحلق رأس وخلادن خروج واکل وشرب وادهان
وبونلرك امثالی زوایدینه جملهسنده صاغندن باشلمق مندوب ومستحبدر ومستحب واداب
انکا دیرلرکه بنیءم بردفعه ایکی دفعه ایشلمش اولا اما مواظبت ومداومت ایتمامش اوله یاخود مداومت
ایتمش اولا اما علی سبیل العاده ایتمامش اوله ایتمش علی سبیل العباده ایتمامش اوله بو مثللو سنتی

زوایدیه تسمیه اولندی وبونك فعلی ترکندن اولی در متنده مذکور اولان تیامن بو قبیلدندر بنیءم
جمیع امورنده تیامنی سوردی وان الله تعالی یحب التیامن فی کل شیء بیوررلردی وعرفنده کر رسول الله
تلقاء نفسندن مواظبت اولان علی سبیل العباده اولان اکا سنن هدی دیرلر ترکنده کراهت واسائت
اولور صاغ خمسه جماعت ایلا دا ایلك کبی ایکیون بنیءم الجماعة سنن من سنن الهدی دیو بیورمشلردر
وبو محلده وضوده قراءت اولناجق بعض ادعیه ماثوره نك ذکری لازم اولمغین شروع اولندی
مفتاح الانوارده مسطوردرکه وضوده کامل سنت بودرکه اولا انما الاعمال بالنیات نحوا ایتمکده نیت صحیحه
وتسمیه ایله ابتدا ایدوب بسم الله العظیم والحمد لله علی دین الاسلام دیه اندن صکره صاغ الیله صول
الینكه اوزرینه صو دوکه وقرجن غسل ایلیه واللرین دیوارده ویاخود ظهرا غد سوره اندن اولان
رایحه زایل اوله وعورتینی ستر ایلیه وبو دعاء اوقیه اللهم اجعلنی من التوابین واجعلنی من المتطهرین
واجعلنی من عبادك الصالحین دیدکدن صکره برصعیده ده متوضی حیثیتله قبله قرشو جلوس ایلیه
ماء مستعمل جریان ایدوب اکلنمیه اندن صکره تکرار اللرینی بلکلرینه وارنجه اوچ دفعه غسل ایده
اندن صکره اوچ دفعه مضمضه واستنشاق ایلیه وبو محلده اللهم ارحنی رایحة الجنة وارزقنی من
نعیمها دیه ومضمضه واستنشاقده سنت مبالغهدر مگر صایم اوله اندن یوزینی اوچ دفعه یویه وبو دعاء
اوقیه اللهم بیض وجهی بنورك یوم تبیض وجوه ولا تسود وجهی یوم تسود وجوه اعدائك اندن صکره
قوللرینی یویه صاغندن اللهم اعطنی کتابی بیمینی وحاسبنی حسابا یسیرا یا طویلا اندن صکره
باشنه مسح ایلیه بو دعاء اوقیه اللهم غشنی برحمتك وانزل علی من برکاتك ونجنی من عذابك دیه
بعده قولقلرینه مسح ایلیه بو دعاء اوقیه اللهم اجعلنی من الذین یستمعون القول فیتبعون احسنه
دیه بعده بوینونه مسح ایلیه بو دعاء اوقیه اللهم اعتق رقبتی من النار ومن السلاسل والاغلال دیه
اندن صکره ایکی ایاقلرینی اوچر کره یویه بو دعاء اوقیه اللهم ثبت قدمی علی الصراط یوم تزول فیه
الاقدام دیه بو قارودهده ذکر اولندیغی اوزره اگر برکمسنه بردفعه صونی اقته کفایت ایدر لکن سنتی
ترك ایتدوکی ایچون اساءت ایتمش اولور متوضی اولان کمسنهیه ذکر اولنان ترکیب جملهسنی ایشلمك لازمدر فرایض
اوزرینه اقتصار ایتمیه وفتاوای حجهده ذکر اولنمشدرکه وضوده عدد مسنوندن زیاده اسراف ماءدن
حذر ایلیه خبرده گلمشدرکه وضوده اسراف ماء ایدن امتك شراریدر ومحیطده ذکر اولنمشدرکه صویی
اسراف ایتممك اداب وضودندرکه هر عضوی غسل اثناسنده اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریك له
واشهد ان محمدا عبده ورسوله دیمکدن غفلت ایلمیه وبونك حقنده اثار رجحی وارد اولمشدر ودخی اداب
وضودندرکه اثناء وضوده کلام ناس مقولهسی اولان شیء تکلم ایلمیه وضوی کندو حتی قایم اوله اما شول
طریقله کر غاسل غیر اولمیه بلکه بنفسه کندو حتی غسل ایده شرعده امر وضوده برکمسنهدن عون طلب

ایلیجشا دخی اولان سید علی زاده شرح شهیلکده نقل ایدوب وضوده استعانت مکروه در غسلده اولدوغی
کبی مکر کہ عاجز اوله و نبی علیه السلام مغیرة بن شعبه دن استعانت طلبی جوازی بیان و تعلیم ایچوندر ابن ملک
مشارق متونی شرحنده دیر کہ مطلق استعانت مکروه دکلدر مکر کہ غاسل غیری اوله اول زمان مکروه در و دخی
وضونک ادابندندر کہ بعد الاستنجا عورتنی کشوفا ترک ایتمیه و دخی ادابندندر کہ صلوتک وقتندن
اول حاضر و مهیا اوله و وضودن فارغ اوله قده دیمکدر سبحانك اللهم وبحمدك اشهد ان لا اله الا انت
استغفرك واتوب اليك اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله دیه و دخی اداب وضودندر کہ
موضع استنجاء مسح اینه و کی مندیل ایله اعضاء وضوءیی مسح ایلمیه و دخی ادابندندر کہ وضودن فارغ
اوله قده و یا خود اثناء وضوده اللهم اجعلني من التوابين واجعلني من المتطهرين واجعلني من
الذين لا خوف عليهم ولا هم يحزنون دیه و قیه و ابدست صوینک فضله سن ایچمک اول دخی اداب وضودندر
کرک ایاق اوزرینه اولسون و کرک اوتوروکن زیرا ایاق اوزرینه صو ایچلمز الا ایکی یرده ایچیلور بری عقب
وضوده و بری زمزمده و بعد الوضوء ایکی رکعت شکر وضو قلمق اول دخی اداب وضودندر بر کون نبی علیه السلام بلاله
خطاب ایدوب یا بلال بو کیجه جنتده سن بندن اول سبق ایتدک سببی ندر زیرا بو کیجه اوکمده بر نعلین صوتی
اشتدم نظر ایتدم کوردم کہ سن سن دیدکده بلال جواب ایتدی مکر هر نه وقت کہ ابدست الام ایکی رکعت شکر
وضو قلارم دیدی نبی علیه السلام بیوردیلر کہ جنتده سنک نعلنک اشتمکه سبب بودر دیو بیوردیلر والمعاني
الناقضة له ابدستی ناقض اولان معنالر خروج شيء من احد السبيلين قبل و دبردن بر شینک خروجیدر
معانیدن مراد نقض وضوده موثر اولان علتلردر مصنفک معانی ایله تعبیر ایلمسی حدیث شریفه
اقتدادر زیرا نبی علیه السلام لا يحل دم امرء مسلم الا باحدى معان ثلث بیورمشلردر واحد سبیلیندن خروج
ایدن شيء کرک معتاد اولسون بول و غایط کبی کرک غیر معتاد اولسون کورجوک قورد و طاش کبی و برکسنه نک
ذکرندن و یا خود فرجندن قورد چیقسه بالاجماع ناقض وضودر و دخی نقض لجنا معنا فی قلنمسی
تأنیثک ابطالی مراد اولنور و دخی معانیده مضاف قلنمسی مطلوب اولان شینک ابطالی مراد اولنور بو
محلده ایسه معنایه مضاف اولمغین وضونک حکمی جواز صلوة در اول جوازی ابطال ایدر سوی
ريح الفرج والذكر فرج و ذکردن خروج ایدن ریح ناقض وضو دکلدر زیرا فرج و ذکر معدن نجاست
دکلدر کہ مجاورت ایله ریح دخی نجس اوله اول اجلدن ناقض وضو دکلدر وخروج نجس من البدن
بدندن خروج ایدن نجس دخی ناقض وضودر اصطلاح فقهاده نجس جیمک فتحیله عین نجسدر
جیمک کسر ایله طاهر اولمیان نسنه در ان سال بنفسه الى موضع يلحقه حكم التطهير اکر خروج ایدن
نجس بنفسه حکم تطهیره لاحق اولان موضعه سیلان ایدر سه ناقض وضودر معلوم اوله کہ بوندن نجسک
خروجنه اوچ شرط قلندی شرط اول بودر کہ بدندن خارج اولان نجس اوله زیرا اجماع بونک اوزرینه درکه

بدندن خارج اولان طاهر اولسه اولورسه بزاق و مخاط کبی انکله ابدست بوزلماز شرط ثانی بودر کہ بدندن
خارج اولان سائل یعنی اقچی و مخرجدن متجاوز اوله بو شرطه احتیاجک وجهی بودر کہ مخرجدن متجاوز
اولمیجه خروج نجاست متعین اولماز شرط ثالث بودر کہ سیلان و تجاوز في الجملة تطهیری واجب اولان
موضعه جزو جیدر یا وضوده یا غسلده بو شرطه احتیاج لازم کلدی زیرا مجرد سیلان نقض وضوده کفایت
ایلمز زیرا از اولورکه استقصاء وضو اولمدین سیلان موجود اولور مثلا بر کسنه نک کوزلرینک ایچنده قبارجق
اولسه اندن صکره فتق اولنسه یعنی صویولمق ایله صاری صولر اقسه غوبلکه کوزلرندن طشره چیقمسه ابدست
بوزلماز علت بودر کہ داخل عینک نه وضوده و غسلده تطهیری واجب دکلدر والقيء ملاء الفم
اغز طولیسی قوصمق ناقض وضودر والقيء جر بلر شیئ اوزرینه عطف ور فعله خروج اوزرینه عطف
ایلمک ایکیسی دخی جایزدر اولی اولان رفعله خروج اوزرینه عطف اولنمقدر ملاء الفم قرینه سیله
ولو طعاما او ماء او مرة او علقا اکر اول قیء اولنانه طعام و صو و صفرا و سودا دخی اولورسه
بنه ناقض وضودر مره کسر میم ایله صفرادر علق فتح عین ایله دم غلیظدرکه منعقد اوله مراد او پوشمش
قاندر علق کہ دم غلیظه منجمدر ناقض وضو دکلدر مادامکه اغز طولدرمیه زیرا حقیقتده قان دکلدر
بلکه سودا محرقه در سودا محرقه ایسه معده دن چیقار معده دن چیقان ایسه ملاء فم اولمیجه
ناقض وضو اولماز لا بلغما مطلقا مطلق بلغم ناقض وضو دکلدر زیرا بلغم ایکی نوعدر بری
باشدن نازل اولاندر و بری معده دن یوقارو صعود ایدندر مطلقا قیدی هر قنغیسی اولورسه
اولسون ناقض وضو دکلدر خلافا لابي يوسف في الصاعد من الجوف ابو یوسف خلاف ایدوب
معده دن صاعد اولان بلغم ناقض وضودر دیر زیرا مجاورت حسبیله نجسدر دیر لزوجت بکلکدر
و طاییرنجقدر الا اعتبار ایلمز ويشترط في الدم المايع والقيح مساوات البزاق لا الملاء دم مایعک
وایرکک توکروکه برابرلکی شرط قلندی اغز طولیسی شرط اولنمدی دم رقیق مایع از اولورسه دخی
ناقض وضودر اما برابر اولوب یا غالب اولمق شرطیله کرک باشدن انسون کرک جوفدن صاعد
اولسون ناقض وضو اولمده هیچ فرقی یوقدر باشدن اینوب غالب اولدوغی صورتده ناقض وضو اولدیغی
حضرت رسول علیه السلام الوضوء من كل دم سائل قول شریفیله در زیرا دم غالب قوة نفسیه ایله سیلان ایدر
اما دم مغلوب غالبک قوتیله سیلان ایدر اما بزاق ایله دم برابر اولدیغی صورتده یینه ناقضدر
احتیاطا زیرا احتمالدر کہ قوة نفسیه ایله سیلان ایلیه اما جوفدن صاعد اولان دم ناقض وضو
اولدیغی جوفدن صاعد اولان دم جوفده واقع اولان قرحه دن خارج اولمش کبیدر زیرا معده
موضع دم دکلدر اولیله اولنجه ترشح عروقدن خارج اولان دم کبی ناقض وضو اولدی خلافا لمحمد
امام محمد خلاف ایدوب سائر قیلرده شرط اولدیغی وزده ملاء فم اعتبار ایلدی وهو يعتبر

اتحاد السبب امام محمد اتحادی اعتبار ایدر سبب دیدیکی غشیان کبی قی حرکت ایدن مرضدر جمع ما قاء قلیلا قلیلا
اذا قی اولان جمع ایلمک ایله وغشیان واحد ایله ملأ فم مقداری واقع اولورسه ناقض وضودر اکر مجلس
مختلف ایسه ده زیرا اتحاد سبب اتحاد حکم منزله سنده در مثلا برکسنه مجروح ایلیه لر واول مجروح اول کلمه دن
فوت اولسه موجب دیت اولور حتی برکسنه نک قولی بعد عیبدن اولان بر مرضه مبتلا اولسه شفا بولمقدن
صکره بیع ایلسه واول قول مشتری النده دخی مریض اولسه اکر بایع الندن ایکن اولان مرض سببیله مشتری
ایسه مشتری عبد مریضی بایعه رد ایلمکه قادر اولور اکر بایعده اولان مرضدن کل ایسه رد ایلمکه قادر
اولماز سبب متحد اولماش اولور وابو یوسف اتحاد المجلس ابو یوسف اتحاد المجلسی اعتبار ایدر زیرا اتحاد مجلس متفرقه
جمعده مؤثر دولردیغی اجلدن اقوال متفرقه مجلس واحده متحد اولور نکاح وبیع وسائر عقود کبی برکسنه
مجلس واحده سجده آیتنی مکرر قراءت ایلسه مجلس متحد اولوب وآیته دخی اول اولمغین برسجده لازم
اولور اکر مجلس متعدد اولورسه سجده دخی متعدد اولور وما لیس حدثا لیس نجسا دخی بوقول که حدث
اولمیه نجس دکلدر اعلاء معده دن خارج اولان قی قلیل ناقض وضو دکلدر بدن وثوبه اصابتیله
جواز صلوته منع ایلمز زیرا نجس دکلدر امام محمد قولی اوزره نجسدر حتی بربنه اوزرینه الثوب ازجق
صویه القا اولنسه صوبی افساد ایدر والجنون جنون دخی ناقض وضودر زیرا المجنون مسلوب العقل
اولانه دیرلر مسلوب العقل اولانده ایسه ابدستی حفظ متصور اولماز والسکر سرخوشلق دخی ناقض
وضودر مستکده اعتبار ایدرلرکن ایکی طرفه میل ایلیوب دوشرلنکن کوسترملکدر بعضیلر دیدیلر که
ارض ایله سماء وطول ایله عرضی وسنت ایله فرضی فرق ایتمیه وبعضیلر دیدیلر که رجل ایله امرأه یی فرق ایلمیه
والاغماء اغما دخی ناقض وضودر اغما اولدر که عقلی مسلوب اولمیه انجق مغلوب اولور واغما بر مرضدر که
قوایی ضعیف ایدر وعقلی زائل ایلمز سببی بلغم غلیظ باردن بطون دماغک امتلاسیدر انبیاء
علیهم السلامده اغما واقع اولوب اما جنون واقع اولمامشدر والقهقهة بالغ وبالغ اولان کسنه نک
صلوة ایچنده قهقهه سی ناقض اولماسی زحوت حقیقی وزحوت حکمیدر وقیاس دخی ناقض وضو
اولمامق ایدی لکن خلاف قیاس اوزرینه نص وارد اولمغین مورد ونیه اقتصار اولنشدر برکون نبی علیه السلام
صحابه ایله نماز ادا ایدرکن کوزلری علیل بر اعرابی اوکلرندن کچرکن برقیویه دوشوب حضرتک خلفنده
بعضیسی قهقهه ایلدیلر نبی علیه السلام نمازی ادادن صکره الا من ضحک منکم قهقهة فلیعد الوضوء
والصلوة ومن تبسم فلا شیء علیه بیوردیلر درمعناسی بودر که اکاه اولوک برکسنه که سزدن قهقهه
ایله کولمش ایدیسه وضو وصلوتنی اعاده ایلسون اما تبسم ایلین کسنه یه برشیء یوقدر یعنی اعاده
ایلمسون دیمکدر قهقهه اولدر که کندوسی ویانندهکی اولانلر استماع ایلیه وضحک اولدر که انجق کندوسی
استماع ایلیه لکن ضحک صلوتی باطل ایدر اما ابدستی باطل ایلمز تبسم ایسه هیچ برینه ضرر ویرمز

بالغ

بالغ قیدی صبیدن احترازدر صبی نک قهقهه سی ناقض وضو دکلدر فی صلوة ذات رکوع وسجود
رکوع وسجود صاحبی اولان صلوتده قهقهه ناقض وضودر ذات رکوع وسجود دیمکله جنازه نمازندن وسجده
تلاوتدن احتراز اولندی جنازه نمازنده قهقهه ایله نماز فاسد اولور اما ابدستی بوزلماز سجده تلاوتده
دخی جنازه نمازی کبیدر وذات رکوع وسجوددن مراد اصلنده رکوع وسجود صاحبی اولاندر برکسنه عذری
اولوب ایما ایله یاخود راکبا نفل وفرضی اداده قهقهه ایلسه ناقض وضودر ومباشرة فاحشة مباشرة فاحشه
ناقض وضودر مباشره فاحشه اولدر که زوج ایله زوجه عورت غلیظه لرینی بربرلرینه بلا حائل دوقندرمقدر
والت دخی منتشر اوله بو مقوله مباشره ناقض وضودر بو مقامده خروج مذی احتمالی حقیقت خروج
منزله سنه تنزیل اولنمشدر خلافا لمحمد امام محمد خلاف ایدوب ناقض وضو اولمامسنه ذاهب اولمشدر
وقیاس بو ایدیکه ناقض وضو اولمیه زیرا ناقض وضو خروج نجسدر اول ایسه موجود دکلدر ونوم مضطجع
او متکئ او مستند الی ما لو ازیل لسقط یانی اوزرینه یاتان کسنه نک نومی ودیزلرینه والکنه ایدنک
نومی وبر شیئه استناد ایدنک نومی که اول شیء ازاله اولنسه اول مستند اولان کسنه ساقط اوله
بو مقوله نوم ناقض وضودر اضطجاع یانی اوزرینه یاتمقدر وبو بابده اصل نبی علیه السلامک لا وضوء
علی من نام قائما او قاعدا او راکعا او ساجدا انما الوضوء علی من نام مضطجعا استرخت مفاصله قول شریفیدر
لا نوم قائم او قاعدا او راکعا او ساجدا قائمک وقاعدک وراکعک وساجدک نومی ناقض وضو دکلدر
وبو مقوله نک بو عدم نقضنه دلیل لا وضوء علی من نام قائما الی آخره حدیث شریفیدر وصاحب نهایه مبسوطدن
نقل ایلدیکه برکسنه اوتوررکن برشیئه استناد ایدوب اویوسه ابو جعفر طحاوی بوکا ذاهب اولمشدر که اکر
اول کسنه بر حال ایله اویوسه که استناد ایتدوکی شیء ازاله ایتدکلرنده ساقط اولسه استمساک زائل اولدوغیچون
ابدستی بوزیلور اما امام اعظمدن روایت اولنان بودر که علی کل حال ابدستی بوزلمیه زیرا اول کسنه نک مقعدی
ارض اوزرنده قرار طوتمشدر برشینک خروجندن امیندر ودخی برکسنه قاعدا اویوسه اویورکن ساقط
اولسه ابو حنیفه دن روایت اولندیکه اول کسنه نک یانی ارضه واصل اولمدیسه اویانسه وضوسی باطل اولمز
ولا خروج دودة من جرح یاره دن خروج ایدن قورد دخی ناقض وضو دکلدر اولحم سقط منه یاخود یاره دن
ات پاره سی ساقط اولسه اول دخی ناقض وضو دکلدر زیرا دوده ولحم بونلر نجس دکللردر سبیلیندن
اولمیجه ناقض وضو دکلدر زیرا محل نجاستدن منبعث اولمامشلردر اما سبیلیندن اولنجه قلیل وکثیر
ناقض وضودر ومس ذکر او امرأة ذکر ومطلقا امرأه یی مس ایلمک ناقض وضو دکلدر مادام که مذی دن
برشیء خروج ایلمیه امام شافعی قتنده مس مرأة ناقض وضودر الله تعالینک او لامستم النساء قول
شریفیله تمسک ایدر ودیرکه او لامستم النساء قرائتده لمس بالید محمولدر ومفاعلة بابنده واحد ایچون دلور
طارقت النعل وعاقبت اللص کبی بزم ایچون دلیلمز حضرت عایشه رضی الله عنهادن روایت اولنان کم

حضرت رسول بعض محللرینی تقبیل ایدوب اندن نمازه چیقارلردی وتجدید وضو ایتمزلردی وآیتده کوره ده
اولان لمس جماعدن کنایتدر نته کم ابن عباس رضی الله عنه جماع ایله تفسیر ایدرلردی بالیده مراد دکلدر ابن
عباس ایسه اعلم اصحابدر وفرض الغسل غسل الفم والانف وسائر البدن غسلک فرضی اغزینی وبورنینی وسائر
بدنینی یومقدر اما متعذر اولان یرلری کوزینک وکوبکنک دلیکنک ایچنی یومق لازم دکلدر زیرا متعذردر
اما الفم اولان خاتم واسع ایسه تحریک ایلمه سی سنتدر اکر تنک ایسه التنه صو داخل اولمز ایسه تحریک
ایلمه سی فرضدر لا دلکه بدن اوکی فرض قلنمدی بلکه سنتدر بعضیلر مستحبدر دیمشلر غسل فم وانف
حالا فرضدرلر اعتقاد دکلدر اعتقاداً اولمدیغی اجلدن منکری کافر اولمز مضمضه واستنشاقکه
غسل فم وانفدر مشایخ قتنده سنتدر زیرا نبی عم عشر من الفطرة بیوردیلر ومضمضه واستنشاقی
بیله عد ایلدیلر یعنی اون خصلت فطرة اسلامدن عد ایلدیلر یعنی سنت اسلامدندر معلوم اولدیکه
سنت ایتدیکمز جوابمز بودرکه بو حدیث وضوده سنت اولملرینه دلیلدر زیرا حضرت عم حدیث اخرده
انهما فرضان فی الجنابة وسنتان فی الوضوء بیوردیلر اکر سؤال اولنورسه مضمضه واستنشاق غسلده
نیچون فرض اولورلر بونکله برابر شافعی قتنده سنتدر زیرا فرض اکا دیرلرکه اعتقادی واجب جاحدی
کافر اوله دلیل مقطوع ایله ثابت اوله نیچون اکر فرض اولسه لر ایدی مجتهدین بیننده اختلاف واقع
اولمزدی بوکا جواب ویریلورکه فرض ازا اولورکه مجتهد فیه اولورلر اطلاق اولنور زیرا فرض ایکی
نوع اوزرینه در بری فرض قطعیدر سنک ذکر ایتدیککی وبری دخی فرض ظنیدر مجتهدک زعمی
اوزرینه فرض اولان کبی مثلا فصد وحجامت طهارتک وجوبی کبی امدی غسلده مضمضه واستنشاق
فرضدر دیدک زیرا الله تعالی کلام مجیدنده وان کنتم جنبا فاطهروا بیوردی اطهار تطهیرده
مبالغه درکه انده یعنی اولدیکه طهروا ابدانکم غایة ما یمکن من التطهیر یعنی بدنلریکزی زیاده لرله
تطهیر ایدک تطهیرده ممکن اولدیغی شی نهایتنه وار مقدوری بوندن فهم اولندیکه بدندن
تطهیرلری ممکن اولان شیلرک غسلی واجبدر یعنی باطن انف وفم عادة وعبادة وضوده غسل اولنورلر
بو اجلدن وضوده نافله اولور غسلده فرض اولور اما کوزلرینک داخلی غسل اولنمز زیرا غسلده حرج واردر
کوزلره ضرر ویردی واردر حرج ایسه شرعا مدفوعدر بو اجلدندرکه برکسنه کحل نجس ایله اکتحال ایلسه غسل
ایلمک لازم اولنمز یا وضوده مضمضه واستنشاق نیچون فرض قلنمدی زیرا وضوده واجب اولان غسل
وجهدر وجه مواجهه دندر مواجهه ایسه وجه ایله اولور باطن فم وانف ایله اولمز غسلک اوچنجی فرضی
جمیع بدنک ظاهرینی یومقدر نته کم مصنف بوکا اشارت ایلدی وسائر البدن دیمکله ودخی
مصنفک لا دلکه قولی امام مالکک قولندن احترازدر زیرا امام مالک قتنده شرطدر صحت
وضوده امام مالک تطهیر بدنی تطهیر ثوبه قیاس ایلدی شمدی تطهیر ثوب دلک ایله وعصر ایله لازم

ایسه

ایسه تطهیر بدنی دخی دلکدن لازمدر دیرویزم دلیلمز بودرکه ماهیت غسل اکا دیرلرکه صویی بشره یه
اقتمقدر دلک ایسه اولا اسالهنک تتماتندندر اولیلا او دخی سنت اولدی وبر روایتده مستحب اولدی
امام مالکک بدنی ثوبه قیاسنک هیچ وجهی یوقدر زیرا بدنه نجاست حلول ایتمزکه اخراجندن دلک
وعصره محتاج اوله قیل ولا ادخال الماء جلدة الاقلف بعضیلر دیدیلرکه سنتسزک جلدینه
صو ایصال وادخال واجب دکلدر وبعض مشایخ قتنده ایصال واجبدر اصح اولان بودر حتی امام کردری
بعض مشایخندن نقل ایدرکه اقلف یعنی سنتسز جنابتدن غسل ایلیه انک اوزرینه لازمدرکه داخل
جلده یه ایصال ماء ایلیه بو اجلدندرکه اقلفک قلفه سنه یعنی جلدسنه بول نازل اولسه وطشره چیقسه
وضویی ناقض اولور دخی ذخیره ده دیرکه مقاتل ابو حنیفه دن روایت ایدرکه اقلفک بولی قلفه سنه
نازل اولسه ابدستی بوزیلور اکرچه طشره چیقسه ده وجنب اولسه جلده نک تحتنی غسل ایلیه وسنته
غسل ایلیه وفرجه غسلک سنتی ایکی الینی وفرجنی غسل ایلمکدر مصنف ضمیر مذکر ایرادندن انجق
مذکره اختصاصی توهم اولنمسون زیرا ذکر وانثی دن هر بری جمله بدنینی غسل ایلمک واجبدر حتی کوبکنه
وقولاغنه ایصال ماء واجبدر اما نساء طائفه سی (والفرض) صوییه ایصال وبر معنی ادخال واجب اولدی
ونجاسة ان کانت فی بدنه بدننده نجاست وار ایسه غسل ایلمک دخی سنتدر سائر اجزاء بدنه شایع
اولمامق ایچون والوضوء غسلده وضو دخی سنتدر الا رجلیه الا ایکی ایاغنی دکل یعنی اخر غسله تأخیر
ایلیه بونده استثنا متصلدر زیرا ابدست الموق اعضاء وضو وظایفندن بر فعلدرکه کرک غسل
اولنسون کرک مسح اولنسون کاندیمک اولدیکه اندن صکره اعضاء وضو وظایفنی اشلیه الا ایاقلری
وظیفه سی دکلدر صاحب الکفایه ایدر الا رجلیه قولی حسن بن زیادک ابی حنیفه دن روایت
ایدوکی قولندن احترازدر که جنب اولان کسنه ابدست الدقده باشنه مسح ایتمیه زیرا مسحده فائده
یوقدر اسالة ماده مسح موجوددر دیرلر اما صحیح اولان ظاهر روایتدر زیرا روایت اولندیکه حضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری ابدست الور کبی ابدست الدیلر الا مبارک ایاقلرینی غسل ایلدیلر پیغمبرک
وضویی غسل ومسحه شاملدر نهایه ده بویله واقع اولدی هره کالتاتارخانیه ده نقل اولنورکه
مذهب صحیح بودرکه باشنه مسح ایلیه ووضویی جنابتده غسل اوزرینه تقدیم سنتدر فرض دکلدر حتی
برکسنه غسل ایدر ایکن ابدست الملسه بالکز مضمضه واستنشاقدن صکره باشنه وجمیع بدننه اساله ایلیه
کفایت ایدر ودخی جامع الجوامعده برکسنه جنابتدن غسل ایدرکن وضو واجبدر دیسه اول کسنه غلط
ایلمش اولور وتثلیث الغسل المستوعب استیعاب ایدر غسلی اوچ کره ایلمک دخی سنتدر ثم غسل رجلیه
الا فی مکانه ان کان فی مستنقع الماء اندن صکره ایکی ایاقلرینی غسل ایلیه اما غسل ایلدوکی مکاننده
یومیه اکر اول مکان صو جمع اولور مکان ایسه اکر اولمز ایسه تأخیر غسل رجلین سنت اولمز انکبی یرده

مثلا لوح اوزرینه ویاخود حجر اوزرینه غسل ایلیه بلا تأخیر ایا قلرینی غسل ایلیه ولیس علی المرأة نقض ضفیرتها عورت اوزرینه اورلمش ساچینی چوزمک یوقدر یعنی واجب دکلدر ولا بلّها ان بل اصلها اکر اول ساچلری اصلی اصلنمش ایسه کندو بینی اصلتمق واجب دکلدر زیرا اصول شعر اصلنمقدن حکم کفایت ایدر بونک اصلی ام سلمه رضی الله عنها دیدیکه یا رسول الله بن بر خاتون کیشی یم ضفیره راسمی یعنی باشمده کی اوروکلو ساچمی محکم بند ایتمشم غسل جنابت ایچون چوزه لیم می حضرت رسول علیه السلام جوابنده لا انما یکفیک ان تفیض الماء علی رأسک وسائر جسدک ثلثا دیدی نهایه ده ذکر اولندیغی اما صدر الشریعه عبارتی یکفیک اذا بلغ الماء اصول شعرک وارد اولمشدر شعر اورلمش اولسه اما شعر اورلمش اولمسه غسل واجب اولور مصنفک ولیس علی المرأة قولنده رمز واشارت وارد در که بر کمسنک اوزون اورلمش ساچی اولسه علویه واتراک کبی اول کمسنک اوزرینه واجبدر که اورکوسینی نقض ایلیه یعنی بوزه شیخ زاده حضرتلری دیر که نقض ضفیرتها قولنده تنبیه وارد رکه بو حکم نسایه مخصوصدر اما شول رجل که اورلمش ضفیره وصاچی اولم اول بو حکمه مخصوص دکلدر یعنی نقض ضفیره واجبدر مضمراتده ایدر اما رجل که اوزون ساچلی کزمک ایری نته کم علویه واتراک اویله ایدرلر جنابتدن غسل ایدر ایکن اثناء شعرینه ایصال ماء ایدر واجبیدر دکلمیدر رجا برحدیثک ظاهری دلالت ایدر که دکلدر اما صدر الشهید ذکر ایلدیکی اجبدر واحتیاط صوبی اثناء شعره ایصالده در اکر دینلورسه که ایصال ماده حرج وار شرعده حرج یوقدر فقیر دیرمکه صاچی اولان کمسنه زحمتی اختیار ایدوب نقض ضفیره وایصال ماء ایتمک لازمدر اکر زحمتدن فجار سه تراش ایلسون زیرا مثله یوقدر اما نسا طائفه سنک صاچ وذوایب زینتدر تراشی اتمه سی مثله در وفرض لانزال المنی ذی دفق وشهوة وقتا کم مصنف کیفیت اغتسالدن فارغ اولدیسه فرایض وسننتین بیان ایتمکله سببه وجوبی امور اربعه اولدوغنک بیاننه شروع ایلدیکی اول دورتدر انزال المنی ودغیبوبة حشفه ودوستیقظک منی کورمه سیدر وانقطاع حیض ونفاسدر یعنی دفق وشهوت صاحبی اولان منی نک انزالی ایچون غسل فرض قلندی لفظ ذی دفق منی نک صفتیدر دفق غسلک وجوبنه شرطدر وشهوت صاحبی ولمق ایسه بالاتفاق شرطدر بو محلده منی نک ذی دفق وشهوت اولماسی اعتبار اولندی زیرا حضرت علیه السلام اذا خذفت الماء فاغتسل وان لم تکن حاذفا فلا تغتسل دیو جواب وجوب اغتسالده خذفی اعتبار ایتدیلرکه دفق وانقطاعدر حذف ایسه اولماز الا شهوت ایله اولور صحاحده حذف الشیء اسقاطدر ودفق الماء اوفقه دفقا ای صبته فهو ماء دافق ای مدفوق معناسنه ولو فی نوم عند انفصاله اکر اول انزال منی دفق وشهوت طریقیله اویقوده دخی اولورسه لا ذخروجه یعنی منی نک ذکردن خروجی وقتنده دکل یعنی دفق شهوت طریقیله یوقاردن قوپدیقدن حکم غسل واجب اولور خروجی شرط دکلدر خلافا لابی

ابی یوسف خلاف ایدوب منی نک خروجنک اعتبار ایلدی بونه تفریع ایدر بزم اصحابمز بو مسئله ده اختلاف ایتدیلر ابو حنیفه ایله امام محمد شرط منی نک مکانندن شهوت ایله انفصالی ایتمه سیدر حتی بر کمسنه دن انزال واقع اولسه شهوت سز غسل واجب اولماز مثلا بر کمسنه اغر یوک کتورسه یاخود دیواردن دوشسه اول سبب ایله انزال اولسه اول کمسنه یه غسل لازم دکلدر ابو یوسف شرط منی نک دفق وشهوت طریقیله خروجیدر دیر مثلا دفق وشهوتدن بری یوغیسه اول کمسنک اوزرینه غسل لازم دکلدر ثمره خلاف ایکی مسئله ده ظاهر اولور بری بودر که هیچ بر کمسنه احتلام اولورکن او یا نوب ذکرینک باشینی طوتسه شهوتی ساکن اولنجه اندن صکره منی اقسه ابو حنیفه ایله امام محمد قتنده غسل واجب اولور امام ابو یوسف قتنده واجب اولماز ایکنجیسی بودر که بر کمسنه عورتنه جماع ایلسه همان اول ساعت بول اتمدن غسل ایلسه اندن صکره بقیه منی خروج ایلسه ابو حنیفه ایله امام محمد دیرلر که تکرار غسل ایلسون ابو یوسف دیر که غسل لازم دکلدر اکر بولدن اول مذی دخی چقسه اندن اولان کلام منیده اولان کلام والخلاف کبیدر اکر بولدن صکره غسل ایدوب مذی چقسه بالاتفاق جمله نک قولنده غسل لازم دکلدر کمال الشمنی شرح نقایه ده دیرکه شافعی قتنده شهوت شرط دکلدر بلکه نظر یق ایله اولورسه اولسون منی نک خروجندن بنی آدم الماء من الماء بیوردیغی حدیث شریفی دلیل کتوررلر وبزم دلیلمز حق سبحانه وتعالینک ان کنتم جنبا فاطهروا قولیدر تفسیر ولرؤیه مستیقظ بلا لام بتذکر الاحتلام وفی احتلام تذکر اتمدین مستیقظک بللا یعنی یاشی کورمه سی ایچون غسل فرض قلندی اکر مذی دخی اولورسه خلافا لابی یوسفکه بونک اثباتنده غسل لازم کلمز دیرینه بعده دیرکه اکر بر کمسنه اویقوسندن اویانسه فراشنده ویاخود فخذنده مذی کورسه کرک احتلامی تذکر اتسون کرک اتمسون اول کمسنه نک اوزرینه غسل لازمدر امام محمد قتنده اما امام ابی یوسف قتنده غسل لازم دکلدر مادام که یقین ایله احتلامه علم حاصل اولمایینجه اما بو صورتده مستیقظک کوردیکی منی اولاجق اولورسه جمله نک قولنده بالاتفاق غسل واجب اولور اکرچه احتلامی ذکر اتمزسه ده اکر مستیقظ ودی کورسه جمله نک قولنده غسل لازم اولماز کمال الشمنی امام اعظم وامام محمد وابو یوسفک اختلافلرینی ذکر ایتدکدن صکره ابو حنیفه ایله امام محمدک دلیلینی ذکر ایدوب ابو داود ترمذی عایشه رضی الله عنهادن روایت ایلرکه حضرت عایشه دیدیکه رسول اکرمدن سؤال ایتدیلرکه یا رسول الله نه دیرسز شول کمسنک حقنده که اویقودن اویانوب بللی کوردی اما احتلامی ذکر اتمدی حضرت علیه السلام غسل ایدر دیو بیوردی ودخی نه بیوررسز شول کمسنه نک حقنده که احتلام اولدم ظن ایدر اما اویاندقده بللی کورمدی حضرت علیه السلام غسل لازم دکلدر دیدی وکذلک امهات المؤمنیندن ام سلمه رضی الله عنها دیرکه بر خاتون احتلامی تذکر ایدر اما بللی کورمدی حضرت علیه السلام جوابنده نعم غسل ایدر دیو بیوردیلر صدر الشریعه دیرکه قچان بر خاتون احتلام اولسه واحتلام وانزال وتلذذی تذکر ایلسه اما بللی کورمسه اول خاتون اوزرینه غسل لازمدر وبعض مشایخ بونی اخذ

ابتدی اما وجهی بودرکه احتلام اولان خاتون شوندن خالی دکلدرکه صاغ یانی اوزرینه یاخود صول یانی
اوزرینه اوله یا ارقه‌سی اوزرینه اوله اویقودن اویاندقده کندویه صاغ وصول یانی اوزرینه یاتور کورسه
واحتلامی تذکر ایدوب بلل کورمسه غسل لازم دکلدر شیخ الاسلامک دخی قولی بودر اما اویاندقده ارقه‌سی
اوزرینه یاتور کورسه واحتلامی تذکر ایدوب بلل کورمسه انک اوزرینه غسل لازمدر زیرا جایزدرکه اول
خاتونک احتلامی حالنده خروج منی واقع اولوب نهایت ارقه‌سی اوزرینه یاتمق ایله منی کیرویه عودت
ایتمش اوله جره کمال ایدرکه ظاهر روایتده مرأتک احتلامنده منینک فرج داخلندن فرج خارجنه خروجی شرط
اولندی غسل واجب اولماسنه حتی مرأتک منیسی مکانندن منفصل اولسه ده فرج داخلندن فرج خارجنه
چقمسه اول مرأیه غسل لازم اولماز اصح بودر حاصل کلام انزال منینک غسلی واجب ایدیجی حالت یقظه‌ده
اولمق شرط دکلدر بلکه انزال منی غسلی موجبدر کرک حالت یقظه‌ده اولسون کرک حالت نومده اولسون
زیرا حضرت عم هر احتلام اولان کمسنه‌نک اوزرینه غسلی واجب قلدی حتی روایت اولنورکه ام سلمه رضی الله عنها
حضرت عم دن سؤال ایتدیکه رجل منامنده کوردیکی کبی مرأه دخی کورر یعنی احتلام اولسه حالی نیجه اولور دیدکده
حضرت عم بیوردیلرکه بو معنادن لذت بولورمی ام سلمه نعم دیدکده حضرت عم فلتغتسل دیو بیوردیلر
والایلاج حشفة من قبل او دبر من ادمی حی دخی ادمی حیدن یعنی اوکندن ویاخود اردندن ایلاج حشفه
ایچون غسل فرض اولدی وان لم ینزل اکر انزال اولمسه ده بیله غسل فرض اولور حشفه حا مهمله ایله رأس
ذکردن ختانک مافوقنه دیرلر ختان دیو ذکر وانثیدن موضع قطعه دیرلر ذکر وانثیدن موضع قطعه دیلدکی
زیرا عربده نسائه دخی سنت ایدرلر بو معنایه حضرت علیه السلام بیوررختان الرجل سنة وختان المرأة
مکرمة یعنی زوجی حقنده اکرامدر زیرا جماعی الذ اولور مصنف والتقاء الختانین دیمیوب هدایه‌ده واقع
اولدوغی کبی بوکا اشارت ایلدیکه التقاء ختانیندن مراد ایلاج حشفه طریقیله اولان التقادر یوخسه
مجرد فرج فرجه ملاقی اولمق دکلدر اما ایلاج حشفه اولماسه اول التقا غسلی ایجاب ایلمز لکن وضوی ایجاب
ایدر شیخین قتلرنده نتکم حوور ایلدی ذخیره‌ده ایدر اون یاشنده براوغلانکه بالغه عوقی اولسه
اول اوغلان عورت جماع ایلسه عورته غسل لازم اولور اوغلانه غسل لازم دکلدر زیرا اوغلانک نزول ماسنه
سبب دکلدر حتی نزول معناسنه قایم اوله نهایت اوغلانه غسل ایله دیرلر تا که جنابت کرمکه معتاد اولسون
نتکم صلوة ایله امر اولنور نماز لعله معتاد اولسون ایچون اکر رجل بالغ مرؤه مراهقه اولسه رجلک اوزرینه
غسل واجب مراهقیه واجب دکلدر اکر دینلورسه حضرت عم الماء من الماء حدیثی دفق وشهوت طریقیله خارج
اولان منیدن غسل لازم اولمق معناسنه حمل ایدیکوز بو ایسه اقتضا ایدرکه انزال اولماز سزین مجرد غیبوبت حشفه
ایله غسل واجب اولمده حال بوکه حضرت عم اذا التقا الختانان وتوارت الحشفة وجب الغسل انزل اولم ینزل بیوردقلری
حدیث شریفی منافی قصدر و بو ایکی حدیثک بیننی توفیق ایچون جواب ویریلورکه الماء من الماء حدیثنی تعذیر حجوده

اکرچه

اکرچه حقیقتده دکل ایسه ده زیرا التقاء الختانین انزالک سببیدر بو مثللو سبب غالب انزال کوزدن غایبدر جزؤ ایله
بلنمز قلتی اولدیغیچون اویله اولسه سبب ظاهرکه التقاء ختانیندر احتیاطا انزال مقامنه اقامت اولندی
چونکه التقاء ختانین ماء منینک نزول منزله‌سنده اولدیسه بلا انزال غیبوبت حشفه صورتنده غسلک وجوبی
تقدیرا ماء منینک وجوبیچون تقدیر دیمک صحیح اولور علی الفاعل والمفعول به فاعل ومفعول اوزرینه غسل فرض
اولندی لفظ علی ابتداء کلامه اولان فرضیه متعلقدر مولانا قره کمال صدر الشریعه حاشیه‌سنده ایدر بزم اصحابمزک
عبارتی جنابت ثابت اولان ایلاجده مختلف اولندی امام محمددن روایت اولنان بودرکه قچان ختانان ملاقی
اولسه وحشفه کزلنسه غسل واجب اولور ابو یوسفدن روایت اولنان بودرکه حشفه متواری اولسه اومینک دبر
وقبلندن فاعلده ومفعوله ده غسل واجب اولور کرک انزال اولسون کرک اولمسون بزم علمامز قتنده
غسلک وجوبی التقاء ختانینه مقصود دکلدر زیرا قبله ایلاج فاعله ومفعول به بالاجماع غسل ایجاب
ایدر اکرچه التقاء ختانین بولنمسه ده جماعه قابل اولمیان صغیره‌یه ایلاج غسل ایجاب ایلمز مادامکه انزال
اولمیه اما شرح طحاویده غسل ایجاب ایدر دیر انزال اولمزسه ده والانقطاع حیض ونفاس دخی حیض
ونفاسک انقطاعی وقتنده غسل فرض اولندی حیضک موجب غسل اولمسنده تمسک الله تعالینک
ولا تقربوهن حتی یطهرن قول شریفیدر حتی یغتسلن معناسنه تطهیر اغتسال ایله اولور زیرا اقرب معانی
باب تفعل تکلف ایچون اولمقدر تکلف ایسه قصد وارادتک مدخلی اولان یرده اولور اما بو ایله تمسک صحیح
اولمز تخفیف طا ایله قراءت اولندیغی اوزره زیرا طهر حیضک نقیضیدر یعنی حتی تطهرن من حیضهن دیمک
اولور قراءتین بیننده وجه توفیق بودرکه قراءت تشدید دم حیض مادون عشرده منقطع اولان خاتون
حقنده اوله وقراءت تخفیف دم حیض تمام عشرده منقطع اولان خاتون حقنده اوله وجه تمسک بودرکه
الله تعالی زوجی وطیدن منع ایلدی خاتون غسل ایتمزدن اول بونک برله که زوجک وطیندن حتی انقطاع
حیض حالنده ثابتدر الله تعالینک قول شریفی دلیلی ایله بیوردکه فأتوا حرثکم انی شئتم اکر غسل ایتمک خاتون
اوزرینه واجب اولمسه زوجی حقی ثابتدن منع اولنورمیدی حال بوکه قرباندن منع اولندی غسل ایدنجه‌دک
معلوم اولدیکه غسل خاتونک اوزرینه فرضدر یعنی خاتونک اوزرینه ونفاسک حیضی موجب اولمسی دلیل اجماع ایله
ثابتدر بعضیلر دیدیلرکه حیضه قیاس ایله‌در زیرا نفاس دم حیضدرکه مدة حملده رحم ادننده حبس اولنمشدر
وجنبی ایچون غسل دکلدر لا لمذی وودی واحتلام بلا بلل مذی ایچون وودی ایچون وبلل موجود اولمین
احتلام ایچون غسل یوقدر یعنی فرض اولمز مذی ذال معجمه‌نک سکونیله شول صویدرکه السمیدرکه
بیاض مائلدر رقیقدر کیشی اهلی ایله ملاعبه زماننده خروج ایدر بعضیلر مذی وودی تشدید ایله جایزدر
دیدیلر وودی دخی دال مهمله‌نک سکونیله بولدن صکره چیقان صویدر السمیدر بو ایکیسی دخی غسلی ایجاب
ایلمز انجق وضوی ایجاب ایدر بو قاروده ولرؤیة مستیقظ بلل قولنده مصنفک بللدن مرادی حقیقتده مذی

اولورسه غسل فرض ولازم اولور دیمکدر بلکه مرادی بودرکه اویانوب فراشنده مذی صورتنده بللکورسه غسل لازمدر
منی اولمق احتمالی ایچون دیمکدر شمدی برکسنه اویقوسندن اویانسه فراشنده یاخود بدننده بللکورسه حال بوکه اول
کمسنه احتلامنی تذکر ایلمسه اوچ وجهدن خالی دکلدر وجه اول بودرکه اویانوب اول بللک منی اولدوغنه یقین تحصیل
ایدرسه بالاتفاق غسل واجب اولور وجه ثانی بودرکه ودی اولدوغنه یقین تحصیل ایدرسه بالاتفاق غسل
واجب اولمز وجه ثالث بودرکه صورتده مذیدر اول احتمالدرکه حقیقتده مذی اوله ویاخود احتمالدرکه منی اولوب
هوا ایله ویاخود حرارت بدن ایله رقیق اولوب صورتده غسل واجبدر امام اعظم ایله امام محمد قتنده کرک احتلامنی
تذکر اتسون کرک اتمسون احتیاطا ابو یوسف قتنده غسل واجب اولمز مکر احتلامنی تذکر ایلیه وایلاج
في بهيمة وميتة بلا انزال ودخی حیوانه ومیته یه انزالسز ادخال ایچون غسل فرض اولنمدی مثلا برکسنه
حیوانه ومیته یه ویاخود مادون فرج ادمیه وطی ایلسه تفخیذ کبی مثلا غسل واجب اولماز مادامکه انزال
اولمیه وسن للجمعة والعيدين والاحرام والعرفة جمعه وعیدین واحرام وعرفه ایچون غسل مسنون اولدی
اما جمعه ایچون غسل سنت اولدوغی حضرت علیه السلامک من توضأ يوم الجمعة فبها ونعمت ومن اغتسل فالغسل
افضل حدیث شریفی ایچوندر اندن صکره ابو یوسف ایله حسن بن زیادک اختلافی ایلدیلر جمعه غسلی صلوة
ایچوندر ویاخود یوم جمعه ایچوندر حسن دیدیکی یوم جمعه ایچوندر فضیلت یومی اظهار ایچون نته کم حضرت علیه السلام
سيد الايام يوم الجمعة بیوردیلر ابو یوسف دیدیکه صلوة ایچوندر زیرا صلوة جمعه عظیم وجمع کثیر ایله ادا اولنور
بو صلوة جمعه ده بر فضیلت واردرکه غیری صلوتده یوقدر فائده خلاف بر راده ظاهر اولورکه برکسنه جمعه
کوننده غسل ایلسه اندن صکره حدث واقع اولور تکرار ابدست السه وجمعه نمازنی قلسه ابو یوسف قتنده
سنتی اقامت ایتمش اولمز اما حسن بن زیاد قتنده اقامت ایتمش اولور اما جمعه دن ما عداسنک سنت
اولمسی نقل صحیح ایله ثابت اولمشدرکه حضرت علیه السلام عیدین واحرام وعرفه ایچون غسل ایدرلر ایدی
معلوم اولاکه غسل اون بر نوع اوزرینه در اول اون بردن بشی فرضدر اول بشی حشفه نک غیبوبتندن
غسل ایلمکدر ایکنجی انزال منیدن غسل اوچنجی احتلامدن غسلدر دوردنجی حیضدن بشنجی
نفاسدن غسل ایلمکدر دوردی دخی سنتدر جمعه غسلی وعرفه کوننده واحرام وقتنده وعیدینده
غسل ایلمکدر بر غسل دخی بطریق الکفایه واجبدر اول غسل میتدر حتی بر جماعتدن بعضیسی غسل ایتسه
آخرلردن ساقط اولور هیچ بریسی غسل ایتمسه جمله سی اثم اولورلر زیرا حضرت علیه السلام بیوردیلرکه مسلمک مسلم اوزرینه
التی حقی واردر صحابه دیدیلرکه اول التی حق ندر بیان بیورک دیدکلرنده بیوردیلرکه حین ملاقاتده سلام
ویرمکدر دعوت ایلسه اجابت ایلمکدر برکسنه یه خیر ایله نصیحت ایلمکدر اغسرسه یرحمک الله دیو دعا
ایلمکدر خسته اولسه عیادت ایلمکدر وفات اولسه جنازه سنه حاضر اولوب غسل ایلمکدر اکر کندوسی مختصر ایسه
وبر غسل دخی مستحبدر کافر اسلامه کلسه اول کلمدن غسل ایلمکدر زیرا رسول علیه السلام جنابنه کلوب اسلام مراد ایدن

غسل

غسل ایله دیو امر ایدردی اما بو غسلک مستحب اولمسی کافر جنب اولمادوغی زماندر اکر جنب اولورسه اول زماندن غسل
فرضدر اصح اقوال اوزرینه فوجبت للميت كفاية وعلى من اسلم جنبا والا ندب میتک غسلی واجب اولدی فرض کفایه
طریقی اوزره ودخی شول کافرکه جنب ایکن اسلامه کلسه انک اوزرینه غسل واجبدر اکر اسلامه کلدوکی وقتده جنب
دکل ایسه اول زماندن غسل مندوب ومستحبدر بو مسئله نک حکملری ما سبقدن فهم اولندی اعاده یه حاجت
یوقدر ولا يجوز لهم مس مصحف ابدستسز اولان کمسنه ایچون مصحف شریفه یاپشمق جایز دکلدر طاهر اولدقچه
الا بغلاف منفصل لا المتصل في الاصح اصح اولان غلافنه یاپشمق جایز اولور اما متصل اولان غلافنه
یاپشمیه خاصه محدث اولان کمسنه ایله مصحف شریف بیننده بر شیء ثالث کرکدرکه نه مصحفه تابع اوله جلد مشرز
کبی نه مس ایدن آدمه تابع اوله کم کبی جلد مشرز بلا ذکر بسبب داخلدر وکره بالکم مصحف شریفه کم ایله
یعنی یک ایله یاپشمق مکروهدر صاحب کافی غلافی مطلق ذکر ایلدی اتصال وانفصال ایله ذکر ایلمدی
بلکه ولا يمس هؤلاء مصحفا الا بغلاف دیدکدن صکره الله تعالینک لا يمسه الا المطهرون دیو علت
نهی ذکر ایلدی اندن صکره دیدیکه غلاف جلد مشرزدر اصح قول اوزرینه بعضیلر دیدیلرکه منفصل
اولاندر خریطه وغیری کبی جنب وحائض ونفسا ایچون جلد مشرزه مس ایتمک جایز کورلدی صاحب هدایه
وتابعلری غلاف قدنده مراد مصحف جلدی ظرفی اولاندر مس جایز اولمیان جلد مشرزدر زیرا ایکیسی شیء
واحددر دیدیلر ودخی فخر الاسلامدن روایت اولندیکه کتب فقهیه ده وسنن احادیثده وسائر
کتب شرعیه ده محدث وحائض وجنب ونفسانک یاپشملری مکروهدر زیرا بو کتب مذکوره ایات
قراندن خالی دکلدر اما یکلری ایله یاپشمقده ضرر یوقدر عموم بلوی اولدیغی ایچون ودخی کفایه ده ذکر
اولندیکه جنب مضمضه ایلسه والیلرین غسل ایلسه امام اعظمدن روایت اولندیکه قران اوقومقده ویاخود
یاپشمقده ضرر یوقدر علامه نجم الدین زاهدی ایدر بن اوستادم نجم الائمه البخارینک فتواسنده
کوردم که لا بأس دیمش ولامس درهم فيه سورة الابصرة اوزرینه سوره ویاخود غیری سوره یازلمش
اقجه یه دخی مس ایلمک جایز اولمز مکر کیسه ایله مس اولنه اول صره غلاف منفصل منزله سنده در ولا الجنب
دخول المسجد الا لضرورة ودخی جنب ایچون مسجده دخول ایلمک جایز دکلدر الا مکر ضرورت ایچون
اولکه الضرورات تبيح المحظورات دینلمشدر ولا قراءة القران جنب ایچون قراءت قران دخی جایز
دکلدر ولو دون آية اکر بر آیتدن دخی اشغا ایسه ده کمال الشمنی شرح نقایه ده جنب وحائض
تلاوت قراندن منع اولنورلر کرخینک اختیاری بودر اما طحاوی لا بأس اولمسنی اختیار ایلدی ما دون
ایة اولنجه بخاریده بر آیت تامه قراءتنده ضرر یوقدر وابن عباس جنب ایچون قراءت قرانی بلی کوررزدی کرخینک
قولنک وجهی بودرکه ترمذی وابن ماجه ابن عمردن روایت ایتدیلرکه حضرت علیه السلام بیوردیلرکه لا تقرء الحائض
والجنب شيئا من القران شیخ زاده دیرکه حضرت علیه السلام شيئا من القران طحاوینک علیه حجتدر زیرا

شيئاً لفظي نكره در سياق نفيده واقع اولمغله عموم افاده ايدر اويله اولنجه مادون آيتي قراءتي ممنوعه
اولمغه فصل اولور يعني اموي طحاوينك ذكر ايلديكي مقابله نصه تعليل اولور بو ايسه جائز اولمز كرخي ديركه
حائض آيه تامه تلاوت قران قصديله اوقويه منع اولنديغي كبي مادون الآيه قراءت قرآنه قصديله اوقويه دخي
منع اولنور زيرا جمله قرآندر مرينه نقايه ده ديركه بزم ديديكمز كرخي قوليدر تلاوت قران قصديله اوقوره اولديغي
زمانلردر اما ذكر وثنا قصد ايدوب تلاوت ايليه مثلا بسم الله الرحمن الرحيم والحمد لله رب العالمين يا خود
جنب وحائض صبيانه تعليم ايليه حرف حرف اولديغي زمانده بالاتفاق ضرر يوقدر معذور اولور و عجزدن
زيرا ضرورت واردر ودخي ديركه جنب وحائض تورات وانجيل قراءتي مكروهدر زيرا جمله سي الله كلاميدر جنابت
ايله تلاوتده الله تعالي كلامنه ترك تعظيم واردر ودخي جنب وحائض ايچون قراءت قنوت اوقومق
مكروه دكلدر ظاهر روايتده زيرا قران دكلدر امام محمددن روايت اولنديكه مكروهدر قرآنه مشابهتي
واردر مضمراتده ديركه صبيانه طهارتسز ايله اوقومده حرج واردر صحيح دخي بودر ودخي فتاواي كبرادن
نقل ايدرلركه جنب قراني يازمه اكر صحيفه ارضده دخي وضع ايدوب يازرسه ده وينه مضمراتده ديركه متا حرون
حائض وجنبه تعليم قراءت اتمده اختلاف فايده ايلر اصح اولان بودركه ضرري يوقدر كلمه كلمه اوقر نوب
آيه تامه اوقومامق قصديله الاعطا وجه الاخفاء والذكر الامكره دعا وثنا وجهيله اوقوره قراءتي ايليه ويجوز
له الذكر والتسبيح والدعاء جنب ايچون ذكر وتسبيح ودعا جائزدر شمس الائمه حلوانيدن ابو حنيفه دن روايت
اولنديغي ذكر ايدوب جنبه سوره فاتحه دعا طريقيله اوقوره قراءتده ضرر يوقدر فقيه ابو جعفر هندواني
بن بوكا فتوي ويرم ديو جواب ايلشدر امام تمرتاشيدن روايت اولنور كه آيه تامه طويل اولديغي
زمانده تلاوتي حرام اولمسي ظاهردر اما قصيرده اولسه وبو مثللو تلاوت قصديله اولنديغي
السنة فاسدة جاري اولاندن اولسه مثلا الله تعالينك ثم نظر ودخي لم يلد قول شريفي كبي
اول زمانده حرام اولمز كتاب عيونده جنبه فاتحه دعا طريقيله قراءتده ضرر يوقدر آيه قرانيه دن
انده دعا معناسي مشابهتي اولا ضرر يوقدر بو كلامدن معلوم اولديكه حكم قران جاري اولان
كسنه نك قصديله تغير اولور ايمش صاحب نهايه محيطدن نقل ايدركه دعاء قنوت كه اللهم انا
نستعينك الي آخره جنب وحائض كبيلره قراءتي مكروهدر والحائض والنفسا كالجنب حائض
ونفسا احكام مذكوره ده جنب كبيدر ضمنا وصراحة بياني بحثلري اعاده يه حاجت يوقدر

فصل في المياه وصاحب عنايه ديركه معناء فصل لغتده ظاهردر بو وجهله تعريف
اولنور طائفة من المسائل الفقهية تغير احكامها بالنسبة الي قبلها غير ترجمة بالكتاب والباب
اكر ما بعدنه متصل اولورسه منون اولور اكر متصل اولمازايسه منون اولماز شارح تحفه ديركه
فصل مصدردر فاصل معناسنده يا مفعول معناسنه اكر فصلدن صكره لفظا في ذكر اولنسه

فصل

فصل في الوضوء كبي مثلا اول زمانده فصل منون اولور ومرفوع اولور مبتدا محذوفك خبري اولمق اوزره هذا
فصل ديمك اوله اكر لفظا في ذكر اولنماز ايسه مثلا فصل الوضوء كبي اول تقديرجه لام ساكن اولور زيرا كلمه
اوزرينه وقف اولنسه آخري ساكن اولور وقتا كه مصنف طهارت صغري وكبرانك بياننده فارغ اولديسه طهارت
نه شي ايله حاصل اولورانك بياننه شروع ايلدي ويجوز الطهارة بالماء المطلق ديلدي يعني طهارت ماء
مطلق ايله جائز اولور كماء السماء والعيون والبئر والاودية والبحار ماء سماء يعني يغمور صويه كبي ماء
سماء ايله طهارت جائز اولور زيرا الله تعالي وانزلنا من السماء ماء طهورا قول شريفي كبي بو دليل
كافيدر ماء سماء ايله سمادن نزول مشاهد اولنان مراد ايلدي يغمور صويه كبي قاردن وطولودن اولوب
مجتمع اولان صولر ودخي ده ار صويه كبي ماء عيون ماء ار صولركه ارضدن خروجي مشاهده اولنور ماء اباد
وبحار دخي ماء عيون كبيدر حاصلي ارض اوزرينه اولان صولرك جمله سي حقيقتده ماء سماء اولدوغنه صاحب
كشاف الله تعالينك الم تر ان الله انزل من السماء ماء فسلكه ينابيع في الارض ثم يخرج به زرعا
مختلفا الوانه قول شريفي دليل ايراد ايلدي وديديكه هر صو كه ارض اوزرينه دراول صو سمادن صحرايه نازل
اولور اندن صكره الله تعالي اول صويه وجه ارضده تقسيم ايدر اول صو سبيله وجه ارضده چشمه لر وانهار
حاصل اولور نته كم اجساد بني آدمده عروق اولدوغي كبي وان غير طاهر بعض اوصافه اكر اول صونك
اوصافندن بعضيني طاهر اولان شيء دخي تغيير ايلدي ايسه اول صو ايله ابدست المق جائزدر اوصاف
مراد طعم ورنك ورايحه در طعم فتحله يعني ذوق ادا ايتديكي شيئدر كلام عربده طعمه مره ديرلر و بو محلده صويك
تغيير ايدن شيئك طاهر اولمسني شرط ايلدي زيرا تغيير ايدن شيء نجس اولسه ابدست جائز اولمز كرك ماء
جاري اولسون كرك ماء راكد اولسون كالتراب والزعفران والصابون اول طاهر اولان شيء طپراق وزعفران
وصابون كبي بونلر طاهر اولمغله بونلر احدا اوصافندن بريني تغيير ايليه جوازينه خلل ويرمز بو ذكر اولنان
صويه تغيير ايدوب طاهر اولانك مثاليدر مصنف اوچ مثال ايراد ايتمسيله بوكا تنبيه ايلديكه مغير وطاهر
اولان بر قاچ نوعدر بري بودركه جنس ارضدن اوله تراب كبي وبري دخي بودر كه جنس ارضدن اولميه لكن
صويه مناسب اوله يعني صويه اختلاطده مقصود اولان تطهيره مناسب اوله اشنان وصابون كبي
وبري دخي بودر كه جنس ارضدن اولميه وصويه مناسب اولميه بلكه خلطي ايله تطهيردن غيري بر غرض
قصد اولنه زعفران كبي شرح نقايه ده ديركه اشياء مذكوره ايله وضو جائز اولدوغنه دليل بودركه مسلم
ايله بخاري ابن عباسدن روايت ايلديلر كه بر كشي پيغمبر عم ايله محرم ايكن دوه دن دوشوب فوت اولديغي حضرت رسول
بيوردي اغسلوه بماء وسدر وكفنوه في ثوبه لا تغطوه ولا تخمروا رأسه بو حديث شريفدن معلوم اولديكه
ميت غسل اولنماز الا احيانك استعمال ايتدوكي صو ايله اولور حالبوكه سدر ايله مقصور اولماز الا اختلاط ايله
پس اجزاي اشياء مذكوره مختلط اولدوغي صو ايله وضو جائز ايمش اوات بالمكث يا خود بر مكانده

چوق دوشوق ایله قوقسه اول صو ایله دخی ابدست المق جایزدر مجرد قوقمق ایله جوازینه خلل کلمز لا بماء خرج عن طبعه بکثرة
الاوراق من شجر او ثمر شول صو ایله ابدست المق جایز دکلدر که شجردن حاصل اولان اوراقک کثرتی و قوتی سببیله یا خود
میوه نک کثرة و قوتی سببیله طبعندن چقمش اوله والخل وماء الورد وماء الباقلاء والمرق دخی سرکه وکل صویی
و باقلادن و تلردن حاصل اولان صو و شوربا صویی کبی بو مذکوراتک بری سببیله وضو جایز اولمز ولا بماء قلیل وقع فیه
نجس و دخی شول صو ایله ابدست المق جایز اولمز که از اوله و ایچنه نجس واقع اوله مالم یکن غدیرا مادامکه نجس واقع اولان
صو کول اولمیه وضو جایز دکلدر لم یتحرک طرفه المتنجس بتحریک طرفه الآخر اولیه کول که طرف اخرک تحریکی ایله متنجس اولان
طرفی متحرک اولمیه حاصل کلام علما اتفاق ایتدیلر که ماء راکد قلیله نجاست واقع اولسه اول صو متنجس اولور کرک نجاست
قلیل اولسون کرک کثیر اولسون اما ماء کثیره نجاست واقع اولسه متنجس اولمز لکن بوندن صکره قلت ایله کثرة نک
بیننده اختلاف ایتدیلر امام مالک دیدیکه هجان صو بر حال ایله اولسه که نجاست واقع اولدقده لونی و طعمی و یا خود
رایحه سی متغیر اولسه اول زمانده قلیل حکمنده اولور اگر متغیر اولمزسه کثیر حکمنده اولور امام شافعی دیدیکه اگر
قلتیندن اشاغه ایسه قلیل حکمنده اولور نجاست واقع اولسه متنجس اولور کرک متغیر اولسون کرک اولمسون اگر
قلتین مقداری یا دخی زیاده اولاجق اولورسه اول کثیر حکمنده در او لم یکن عشرا فی عشر یا خود اول نجس واقع
اولان صو عشر فی عشر اولمدقجه وضو جایز اولمز و جمعه مالم ینحسر الارض بالغرف عشر فی عشر اولان غدیرک
درکلکی شول مقدار اوله که غرف ایله صوینک التنده ارض منکشفه اولمیه اغتراف انغماردن اوچلق معناسنه
غرف غینک ومیمک فتحی و رانک سکونی ایله در الیله صویه المقدر فانه کالجاری بو صفت ایله موصوف اولان غدیر
جاری اولان صو کبیدر وهو ما یذهب بتبنة ماء جاری شول صودر که صمانی کتیره فیجوز الطهارة به بو قرودده
ذکر اولنان صولر شرایطی کبی بولنورسه بو مقوله صو ایله ابدست المق جایز اولور مالم یره اثر النجاسة فیه
مادامکه اول صوده اثر نجاست کورنمیه وهو لون او طعم او ریح اثر دیدیکی طعم و لون و ریحدر بونلر رؤیتا تعلق
دکلدر اولمیه لکن مصنف اوراکی رؤیت ایله تعبیر ایلدی مالم یره محلنه مالم یحس یراد اولنسه بلا تکلف
طعم و لون و ریحه شامل اولوردی والماء المستعمل طاهر غیر مطهر هو المختار ماء مستعمل ابو حنیفه ایله ابو یوسف
قتنده طاهردر مطهر دکلدر مختار اولان بودر و فتوی دخی بونک اوزرینه در معلوم اوله که علماء حنفیه
اتفاق ایتدیلر که ماء مستعمل مادامکه بدنده در طاهردر مطهر دکلدر زیرا طاهرک طاهره ملاقاتی
تنجس ایجاب ایلمز نته کم ثوب طاهر ماء طاهر ایله غسل اولندیغی کبی و عن الامام نجس مغلظ امام اعظمدن
حسن روایتی اوزره نجاسة مغلظه اولمق ایله نجسدر و عند ابی یوسف انه مخفف ابو یوسف قتنده نجاسة
مخففه در وهو ما استعمل لقربة اول ماء مستعمل نیت الله قربت ایچون استعمال اولنان صودر او رفع حدث
و یا خود رفع حدث ایچون استعمال اولنان صودر خلافا لمحمد امام محمد قتنده الحق رفع حدث ایچون اولان
صو مستعملدر قربت ایچون اولان صو مستعمل دکلدر و یصیر مستعملا اذا انفصل عن البدن اول صو نجان

بدندن منفصل اولورسه مستعمل اولور مادامکه بدنده ملاحقدر مستعمل دکلدر و قیل اذا استقر فی مکان بعضیلر
دیدیلر که اول صو واقع اولدیغی مکانده مستقر اولدقده ماء مستعمل اولور ولو انغمس جنب فی البئر بلا نیة اگر جنب
نیتسز قویویه دالسه فقیل الماء والرجل نجسان عند الامام دینلدیکه رجل و صو ایکیسی دخی نجسدر امام اعظم قتنده
زیرا جنبک سرایتی نجاستی صویه سرایت ایدوب صویی نجس ایلدی و نیت اولمامغله جنابتی ازاله ایلمدی
والاصح ان الرجل طاهر اصح اولان رجل طاهردر والماء مستعمل لهما و دخی صو مستعملدر امام اعظم قتنده قول
اولده نیتی شرط دوتوب قول ثانیده شرط دوتمامشدر و عند ابی یوسف هما بحالهما ابو یوسف قتنده رجل جنب
و صو طاهردر نیتی شرط ایلمک ایله بونده ایسه فعل عدم نیته مقارن اولوب جنابت صویه سرایت ایلمدی و صو
دخی جنابتی ازاله ایلیوب حالدی کاوزره باقی قالدی و عند محمد الرجل طاهر والماء طهور امام محمد قتنده
رجل طاهر و صو دخی طهوردر رجلک طاهر اولمسی حدثی زائل اولدوغیچوندر و صونک طهور اولمسی نیت اولمدوغی
ایچوندر وموت ما یعیش فی الماء فیه لا ینجسه صوده معیشت ایدنک موتی صویی نجس ایلمز کالسمک بالق کبی
زیرا بالغک دمی یوقدر و قان کبی قرمزی کورنن شی کونشده طوردقده قرمزیلغی زائل اولور والضفدع
دخی قربغا کبی کسر ایله فتح ایله برابردر اگر بری ایسه نجسدر دیمشلر والسرطان دخی یکج کبی حاصل کلام شول
حیوانک که توالدی صوده اوله صویی افساد ایلمز و کذا ما لا نفس له سائلة صوده تعیشی اولمیان حیوانک
حکمی کبیدر نفس سائله سی یعنی اقار قانی اولمیانلرک دخی کالبق والزنبور والعقرب والذباب سوریک
اری و عقرب و سینک کبی زیرا بونلرده دم قدر نجس اولان ایسه دمدر بوکا دلیل ایچون بخاریده ابو هریره
رضی الله عنه دن نبی علیه السلامک اذا وقع الذباب فی شراب احدکم فلیغمسه ثم لیطرحه فان فی احد جناحیه
داء وفی الآخر شفاء حدیث شریفنی روایت ایلمشدر اگر ذبابک موتی ضرر ویرسه نبی عم غمس و طرحه امر ایلمزدی
وکل اهاب اذا دبغ فقد طهر جلدک دباغت اولنه تحقیق پاک اولور بو مسئله اگرچه متعلقات بیلر بابا نجاسه
مسائلندندر امام مصنف بو محله مناسبتی اولدوغیچون ذکر ایلدی زیرا دباغت ایله اهابک طهارتی
بیانندن مقصود اهابده محفوظ اولان صو ایله وضونک جوازیدر کانه دیمش اولور که اداوه ده محفوظ
اولان صو ایله وضو جایز اولور مغربده دیرکه اداوه دیو جلددن اتخاذ اولنمش مطهره یه دیرلر جمعی اداوی کلور
اهاب جلد غیر مدبوغک اسمیدر دباغت اولندقده ادیم دیرلر یا جراب دیرلر دباغت نتنی و رطوبات نجسه یی
ازاله دیرلر بو دباغت دخی ایکی نوعدر بریسی حقیقیدر که اول ادویه ایله دباغت اولنان در ماذو و بونک
امثالی نه وار ایسه و بری حکمیدر تتریب و تشمیس والقاء فی الریح کبی بو ایکی نوع ایله طهارت حاصل اولور
اما ادویه ایله دباغت اولنان اصلنده و غیر نه زمانده نجاسته عودت ایتمه سنده ابو حنیفه دن ایکی روایت
واردر خلاصه ده جلد میته قوروسه اندن صکره ماء قلیله دوشسه صویی افساد ایلمز دیر بعض محققین
فقد طهر قولنده ذکر ملزوم و اراده لازم مراد ایدوب فقد طهر قولی فقد یجوز الانتفاع به ایله تفسیر

ايلمشلردر الاجلد الادمي لكرامته الاجلد ادمي يه كمال كرامتي اولدوغيچون كرچه جلد آدمي دباغت ايله پاك اولور لكن شرعا
انكله انتفاع جايز دكلدر انسانه احتراما والخنزير لنجاسة عينه دخي خنزيرك جلدي دباغت ايله پاك اولماز
نجاست اولدوغيچون انكله انتفاع اولنمدوغنه الله تعالينك او لحم خنزير فانه رجس قول شريفي دليلدر
والفيل كالسبع فيل يرتجي جانورلر كبيدر دباغت ايله پاك اولور وحقيقة منتفع به اولور سائر سباع
كبي وعند محمد كالخنزير امام محمد قتنده خنزير كبيدر دباغت ايله پاك اولمز وتحفة الملوكده ديركه فيلك
عظمي طاهردر شيخين قتنده عظمي بيع وانتفاع جايز اولور وجلدي دباغت ايله طاهر اولور لحمي زكوة ايله
سائر سباع كبي طاهر اولور ولكن حرام اولدوغيچون اكل اولنماز امام محمد قتنده نجس العين در خنزير كبي قالوا وما
طهر جلده بالدباغة طهر بالزكوة فقها ديديلركه شول حيوانك جلدي دباغت ايله پاك اوله ذبح شرعي ايله ذبح
اولندقده دخي پاك اولور زيرا ذبح جلدك رطوبات قبول ايلمسنه مانع اولور نته كم دباغت رطوباتي رفع ايتدوكي
كبي وكذا لحمه وان لم يوكل جلدي دباغت وذبح ايله پاك اولنلرك لحمي دخي پاك اولور اكر اكل اولنمزسه ده زيرا طهارت
اكلك حلتني مستلزم دكلدر دكلي بنا ترا كلي حرام اولان حيوان كبي شول بركسنه نك اوزرنده درهمدن زياده
مذبوح دكلي تي اولسه صلوتي جايزدر وشعر الميتة وعظمها وقرنها وحافرها طاهر خنزيردن غيري
ميته نك قلي وكوكي وبونيوزي وطرنغي طاهردر شافعي ديركه بومذكوراتك جملسي نجسدر
زهري رحمه الله ديديكه سلف صالحين علماسندن بر جماعت يتشدم كه انلر فيل كوكندن طرق اتخاذ
ايدوب انكله انتشاط ايدرلردي وبيهقي رحمه الله انس رضي الله عنه دن روايت ايدركه حضرت رسول فيل
كوكندن طرق ايله انتشاط ايدرلردي كذا في شرح النقاية وكذا شعر الانسان بنا بو بلجه انسانك
شعري وكوكي طاهردر شافعي ديركه انسانك شعري وكوكي نجسدر كركه انسانك كوكي اولسون كركه ميت اولسون
زيرا بونلر ايله انتفاع جايز دكلدر وبيع اولنمز اويله اولنجه خمر وخنزير كبي نجسدر بزدر ذكر انسان مكرمدر
انسانك اجزاسيله انتفاع وبيع اهانتنه دليلدر بس اوده حرام اولسي كرامتي ايچوندر نجاستي ايچون
دكلدر ذخيره ده ذكر اولنديكه شعر آدمينك امام محمددن واردر بر روايتده نجسدر امام الهدي ابو
منصور ماتريدي بوني اخذ ايلدي وبر روايتده طاهردر حتي بركسنه اوزرنده شعر آدمي موجود ايكن صلوتي
جايزدر فقيه ابو جعفر وابو القاسم الصفار بوني اخذ ايلديلر وبر روايت اوزرينه اعتماد ايلديلر اكر بر سائل سؤال
ايدوب قل يحييها الذي انشاها اول مرة بو قول شريف عظامك حياتنه دليلدر حيات يوقدر ديمك نكه صحيح
اولمز ديرسه جواب ويريلوركه بو دلالت قطعيه دكلدر زيرا جايزدر كه بو احيادن مراد اولكي اسلوبي كبي بونلر
عود اولمق اوزره تازه وطري رد اولنمق اوله يا عظامدن مراد نفوس اوله وطهارتنه بر دليل دخي بودركه
حضرت رسول تراش اولوب مبارك شعرلريني تعليم ايدرلردي فيجوز الصلوة معه وان جاوز قدر درهم
انسانك شعري وعظمي ايله صلوتي جايز اولور اكر درهمدن دخي تجاوز اولور حسن بن زيادك ابو حنيفه دن

روايتنده

روايتنده شعر بسط اولنديغي تقديرجه درهمدن اكثر اولسه صلوتي جايز اولمز دخي فتوا وابي ظهيريه ده نقل
اولنديكه عظم ادمي نجسدر ابو يوسفدن روايت اولنديكه طاهردر وبول ما يوكل لحمه نجس يعني اكل اولنان شيئك
بولي نجسدر نجاست خفيفه ايله بر قيويه واقع اولسه نجس اولور جملة صويي اخراج اولنور ابو حنيفه وابو يوسف قتنده
خلافا لمحمد امام محمد خلاف ايدوب طاهردر دير امام محمد حديث عرنيين ايله استدلال ايدر امام ابو حنيفه وابو يوسف
استنزهوا عن البول وان عذاب القبر منه حديث شريفيله استدلال ايدرلر بو حديث شريفدن متأخردر وبول هامدر
جميع ابواله مثنا ولدر عام ايسه مثنا ول اولور دخي شيئده قطعا حكمي موجبدر خاص ونسخ ايلمك جايزدر ولا
يشرب ولو للتداوي ابو حنيفه قتنده علاج ايچون دخي اولور سه ايچلماز زيرا نجسدر خلافا لابي يوسف ابي يوسف
خلافا ايدوب جايزدر دير امام محمد قتنده مطلق جايزدر

فصل

بو فصل بردده اولان اشيانك احكامي
بياننده در وقتا كه بر حوض صغيره منزلسنده وماء بئر ماء راكد منزلسنده اولدي ايسه قياس بو ايديكه
بردده نجاست واقع اولمغله متنجس اولوب منتفع به اولميه اكرچه بردده اولانك جملسي نزح اولنور سه ده
الا بو قدر واركه قياس ترك اولندي بنزح البئر بر نزح اولنور يعني قيونك صويي چيقاريلور مضافه حذف
اولنوب مضاف اليه مقامنه قايم اولمشدر وياخود اكر محل ارادة حال قبيلندندر لوقوع نجس واقع
اولدوغيچون لاينجو بعره دده نجسي حيثلو ايله نزح اولنمز ودوشي غريس ومركب عثلو ايله دخي نزح اولنمز وحشي
صغر نجسي ايله دخي نزح اولنماز خشيخانك كبرايلده درمالم يستكثر ما وامكوجوقا اولميه بونلرك قليلي
نجس ايلمز والاجزء حمام وعصفور رفانه طاهر كوكرجن وسرچه نجسي ايله دخي نجس اولوب نزح اولنماز زيرا
بونلر طاهردر واذا علم وقت الوقوع نجاسة وقت نجاستك قيويه واقع اولدوغي معلوم اولسه حكم
بالتنجس من وقته اول دوشديكي وقتدن صونك نجس اولدوغنه حكم اولنور ان لم ينتفخ اكر قيويه
دوشن شيشماش وياخود داغلمامش ايسه بركون وبركيجه دن حكم اولنوب صلوة وسائر اعادة
لازم اولنور اول وقتدن اعاده ايدر ومن ثلثة ايام ولياليها ان انتفخ او تفسخ اكر شيشوب
وداغلمش ايسه اعادهء صلوة اوچ كون اوچ كيجه در زيرا شيشمك وداغلمق تقادمنه دليلدر انتفاخ اوچ
كون ايله تقدير اولنديكي كثرتك ادناسي اوچ اولمغله حتي برميت بلا صلوة دفن اولنسه اوچ كونه دكين
قبري اوزرنده نمازي قلنور اوچ كوندن صكره قول اصح بودركه قلنماز وقالا من وقت الوجدان امامين
ديديلركه بولندوغي وقتدن حكم اولنور زيرا يقين شك ايله زائل اولمز بو تقديرجه اول صوايله ادا اولنان فرض
اعادة اولنمق لازم كلمز نهايته ابدست منتقض اولور زيرا بركسنه درهمدن زياده ثوبنده نجس بولسه
نه زمان اصابت ايلديكي معلوم اولمسه بالاتفاق صلوتدن برشي اعاده اولنماز صحيح اولان بودر وعشرون
دلوا وسطا الي ثلثين بموت نحو فارة او عصفور او صام ابرص اوتوز قوغا ايله يعني قوغا نزح اولنور
اوتوز قوغايه وارنجه فاره مثللو ده وياخود سرچه وياخود صام ابرص كه صاري كلر ديدكلري جانور

البئر

دفن ميت بلا صلوة

مشلولك موتی ایله اوتوز قوغا چکلمه سی بطریق الایجاب و اوتوز قوغا اولمسی بطریق الاستحبابدر ماخذلری ایکیدر

بری انس رضی الله عنه دن روایت اولنان حدیثدر که حضرت علیه السلام الفاره اذا وقعت فی البئر فماتت فیها

ینزح منها عشرون دلوا الثلثون بیوردیغی ابو علی سمرقندی اوستادی ایله بویله روایت ایلدی لفظا و ایکنجیسی

بری ایچوندر پس اودی آیتی یقینا ثابت اولوب حکم وجوبا لغو اولندی اکثری دخی گوردیلر که مروی اولان لفظ ترک

اولنمق لازم گلمسون ایچون و اکثری دخی گتورملک معنی استحبابا اولوب ایکی معنانک بری دیمکله روایت مختلف

اولمشدر بر روایتده قوغده بر نوع دخی یدی قوغه بر نوع دخی یکرمی قوغه بر نوع اوتوز قوغه بر نوع فرق قوغه بعضیلر

فاره مشلوده یکرمی قوغه بعضیلر دخی اقل دیدیلر پس اودی علما اکثر ایله اقل ما بیننی اختیار ایدوب یکرمی قوغه

وجوبا زیاده سنی استحبابا دیدیلر و اربعون الی ستین نحو حمامة او دجاجة اوسنور فرق قوغه نزح اولنور

التمشه وارنجه کوکرجن و تاووق و کدی مشلولرنک موتی ایله فرق قوغه سی وجوبا یکرمیسی استحبابا در زیرا

ابو سعید خدریدن روایت اولنمشدر که دجاجه نک بر ده موتی ایچون فرق قوغه نزح اولنه حمامه دخی جثه ده

دجاجه یه مماثلدر حکمده دجاجه یه قیاس اولنور کله نحو کلب او شاة او آدمی و انتفاخ حیوان او تفسخه

قیوده واقع اولان صوینک کلیسی نزح اولنور کلب و قیون و آدم مشلولرک موتی سببیله و یاخود بر حیوانک

شیشمه سی و یا داغلمه سی ایله ابن عباس و ابن زبیردن روایت اولنور که زمزمه بر زنجی دوشوب فوت اولدقده

کل صوینی نزح ایلمک ایچون فتوی ویرمشلردر کوچک حیوان قیویه دوشوب شیشسه و یا داغلسه ینه کلی نزح

اولنور زیرا انک رطوبت جیفه سی اجزاء ماییه منتشر اولمغین صونک کلیسی نجس اولور کلبک دوشمه سنده

ایکی روایت واردر امامین قتنده نجس العین در امام اعظم قتنده نجس العین دکلدر شرح زیلعیده کلب

صوینه امتدا ایتمز ما دامکه اغزینه صو کرمیه زیرا کلب نجس العین دکلدر و کلب ایله حفظ و حراست و صید و اجاره

و بیع اولنوب انتفاع اولندیغی ایچون و خزانه ده مذکوردر که سکز شیئی قیویه دوشسه و حیا اخراج اولنسه

صونک کلیسی اخراج اولنور بو سکز حیوان که قاطر و حمار و کلب و خنزیر و پارس و قپلان و ارسلان و قورد در

وان لم یکن نزحها نزح قدر ما کان فیها اگر قیوده اولان صوینک کلیسی اوزره اخراجی ممکن اولمزسه

قیوده اولان صو مقداری صو اخراج اولنور ایکی اهل خبره تخمیننه اعتبار اولنور و بعضی ینزح مأتی

دلو الی ثلثمایة ایکی یوز قوغه دن اوچیوز قوغه یه وارنجه اخراج اولنمغه فتوی ویرلدی ایکیوزی

وجوبا و یوزی استحبابا بو قول امام محمددن مرویدر قنیه و خلاصه ده دخی بویله در و فتوی بونکله

اوزرینه در و ما زاد علی الوسط احتسب به دخی شول شیئی که وسط قوغه اوزرینه زیاده اولدی یعنی بیوک

اولدیسه اول ایچکلی صو اورته قوغه ایله حساب اولنور و قیل یعتبر فی کل بئر دلوها دینلدی بلکه هر قیونک

کندو قوغه سی اعتبار اولنور و بعضیلر دیمشلردر که اوله دلوه بر صاغ بغدای صیغه اگر بیوک قوغه ایله بر کره ده

نزح اولنسه یکرمی قوغه النه کفایت ایدر و سؤر الآدمی و الفرس و ما یؤکل طاهر آدمینک سؤری دخی

فرسک سؤری دخی شول حیوانلرک اکل اولنور انک سؤری طاهردر زیرا لعابی ایله مخلوط اولور بونلرک لعابی طاهردر

زیرا لحم طاهردن متولددر شیخ زاده دیمشدر که وقتا که بعض مسائل ایله انواع سؤرک معرفتنه و احکامنه موقوفه

اولدی ایسه مباحث بئر اسغاد ایله تعقیب ایلدی زیرا سابقده مرور ایلدیکه کلب و خنزیردن غیری حیوان

قیویه دوشسه و اغزی صویه واصل اولسه اول صونک حکمی اول حیوانک حکمی کبیدر اشارت دوشتی که هر طاهردر

و نجسدر و مکروه در و مشکوکدر مصنف انعام اربعه یه اشارت ایلدی و هر برینک حکمنی بیان ایلدی

آدمی مطلق ذکر ایتمکله اشارت که مؤمن اولسون کرک کافر اولسون کرک جنب اولسون کرک حائض اولسون

کرک نفسا اولسون کرک صغیر اولسون کرک کبیر اولسون کرک ذکر کرک انثی اولسون هیچ فرقی یوقدر دیمکله

تنبیه ایلدی حضرت علیه السلام بیورر المؤمن لا ینجس بو حدیث دلالت ایدر که جنابت و احتلام مؤمنی نجس ایلمز و دخی

حضرت عایشه رضی الله عنها دن روایت اولنور که عایشه حضرتلری بیورورلردیکه بن حائض ایکن صو ایچردم

بعده رسول اکرم صو ایچردم حضرت علیه السلام مشربه الوب اغزی قویدیغی یردن ایچرلردی و بونلردن غیر

بر حدیث شریفده دخی وارد اولمشدر که ان النبی علیه السلام لقی حذیفة فمد یده لیصافحه فقبض یده فقال انی

جنب فقال علیه السلام المؤمن لا ینجس بیوردقلری دخی دلیلدر و کافر دخی سؤر آدمیه داخلدر زیرا نبی علیه السلام

ثقیفک ایلچیسنی مسجده قوندردی حالبوکه حق تعالینک انما المشرکون نجس فلا یقربوا المسجد الحرام

قول شریفی حقنده مشرکینک نجس اولدوغنی بیلدیررلر بو بر سائل سؤالی ایراد ایدرسه جواب ویریلور که بوندن

مراد عین نجس دکلدر اعتقادلری نجسلردر اگر عین نجس اولسیدی نبی علیه السلام انلری مسجده قوندرمزدی

و اگر سؤال اولنورسه که آدمی لفظی علی الاطلاق شرب خمر ایدن متناول اولور حال بوکه فقها تصریح

ایلدیلرکه شارب الخمرک سؤری نجسدر الا مکرکه زمان اوچ دفعه بلع ایلمیه و دود اقلرینی ادیم دفعه مسح ایلیه

یاخود غسل ایلیه اویله آدمینک سؤری طاهردر دیمک نجا اولور بر جواب ویریلور که شارب الخمرک سؤری نجس

اولمسی آدمینک مطلقا سؤری طاهر اولمسی منافی اولمز زیرا بونک معناسی عارضی نجس دن قطع نظر آدمینک سؤری

طاهردر دیمکدر بونده شبهه یوقدر که برکسنه بول ایچسه یا اغزینی نجاسته وضع ایلسه اندن صکره صو ایچسه

سؤری نجس اولور و سؤر الکلب و الخنزیر و سباع البهائم نجس کلبک و خنزیرک و یرتیجی حیوانلرک سؤری نجسدر

امام شافعی قتنده قورد و پارسک و ارسلانک دخی بونلرک سؤری نجسدر زیرا اینه طاهردر خنزیر و کلبدن

غیری امام مالک قتنده سؤر کلب و خنزیر طاهردر زیرا کلب ظروفی حضور کدیکبی و خنزیر ایسه نجسدر

لکن تعابی صویه تأثیر ایلمز زیرا انک قتنده تأثیر شرطدر و سؤر الهرة و الدجاجة المخلات و سباع الطیر

و سواکن البیوت کالحیة و الفارة مکروه و یبانی کرز طاوغک و یرتیجی قوشک اولرده ساکن اولنلرک یلان

و صیچان کبیلرک سؤری مکروه در قیاس بو ایدیکه سؤر هره نجس اولدی زیرا هره دخی سباعدندر لکن نبی علیه السلام انها

لیست بنجسة انما هی من الطوافین علیکم بیورمشدر بو تقدیر نجاستنی نفی ایروب کراهتی باقی قالدی

جامع الصغیر حاشیه ده مذکوردر که اکر هره بر فاره اکل ایدوب علی الفور صو ایچسه ابو حنیفه دن روایتدر که صو نجس
اولور و اکر بر ایکی ساعت مکث ایدوب بعده شرب ایدرسه نجس اولماز و ابو یوسفک دخی قولی بودر امام محمد دیرکه
ایکی حالده دخی سؤر نجس اولور امام ابو حنیفه دیرکه بر ایکی ساعت مرورندن صکره لعابی ایله اغزینی غسل ایدر
هره نک حتی لعابی طاهردر و مایع ایله ازالهٔ نجاست بزم قتمزده جایزدر و بوندن صکره صو ایچسه
اغزی طاهردر و ابو یوسف دیرکه اکر نجاست صب ماء اولمیجه زائل اولماز ایسه ده لکن بو مقوله موضع ضرورتده
ازالهٔ نجاست ایله حکم اولنور امام محمد دیرکه ازالهٔ نجاست مایع ایله جایز دکلدر هره نک اغزی کما کان نجسدر دجاجهٔ
مخلات دجاجهٔ محبوسه خلافنجه در یله طاهر که وجودی وار ایکن سؤر دجاجهٔ مخلات ایله ابدست المق مکروهدر
و کوجک اوغلنجقلر الترین صو قدقلری ایله ابدست المق مکروهدر قیاس بودر که سو اکی بیوتدن یلان و عقرب و فاره
و کلرک سؤری نجس اوله زیرا بونلر دخی صویه لسانلری ایله ایچرلر حال بو که لحم حرامدن متولد اولان لعابلری
رطبدر لکن استحساناً مکروهدر و کراهت ایکی نوع اوزرینه در بری کراهت تحریمیه و بری کراهت تنزیهیه در
بو ذکر اولنان کراهت تنزیهیه در زیرا نبی علیه السلام سؤر هره ایله ابدست الشدر اکر حرام اولیدی نبی علیه السلام المزدی امدی
مکروهدر کراهت تنزیهیه ایله کراهیتی اوزره ماء طاهر وار ایکن ابدست جایزدر نبی علیه السلام سؤر هره ایله ابدست
المه سی جوازینی تعلیم ایچوندر بو محلده بر سائلک سؤالی لازم کلدیکه نبی علیه السلامک الهرة سبع قول شریفی سؤر هره نک
نجس اولمق اقتضا ایدر ایدی لکن معنی بویله دکلدر هره من حیث الخلقة و الصورة سبعدر نبی علیه السلام بیان
خلقت ایچون بعث اولنمادی بلکه احکام ایچون بعث اولنمشدر هره سبعدر من حیث الحکم و سباعک حکمی ایسه
لحمنک حرمتیدر و نبی علیه السلامدن روایت اولنمشدر که سباعدن ذی ناب اولان حیوانک اکلی منهیدر بو قول
دلالت ایدر که سؤر هره نجس اوله لکن الهرة لیست بنجسة انما هی من الطوافین علیکم حدیث شریفی طهارت سؤرینه
دلالت ایدر بو تقدیرجه ایکی حدیث تعارض ایتمکله شک واقع اولوب سؤر هره مشکوک اولمق اوزره اقتضا ایدر
سیز ایسه طاهر مکروهدر دیدیکز جواب ویریلورکه نبی علیه السلامک الهرة سبع قول شریفی نجاست لحم و سؤرینی اقتضا ایلمز
الهرة لیست بنجسة قول شریفیله تعارض ایلیه بو ذکر اولنان حکم اول زمانده اقتضا ایدر که سبعک حکمی
انجق حرمت لحمه منحصره اولیدی بو حکم ایسه بویله دکلدر بلکه سباعده اوچ حکم واردر اولکیسی نجاست سؤریدر
سباع و بهایم کبی ایکنجیسی کراهتیدر سباع طیر کبی اوچنجیسی حرمت لحمیدر بو حکم ایسه جمیع سباعده
محققدر امدی نبی علیه السلامک الهرة سبع قول شریفندن نجاست سؤر و حرمت لحم جهتندن حکم سباعدن
اولمق مراد اولمدی مراد کراهت سؤر جهتندن اولمش اولور بو تقدیرجه الهرة سبع حدیثیله الهرة لیست
بنجسة قولی معارض اولمز و سؤر هره امام ابو یوسف قتنده مکروه دکلدر و بو قول شافعینکدر و بونلر
و بونلرک ایکی حدیثیله احتجاج ایدمشدر کتاب مبسوطده در امام محمد که ان النبی علیه السلام کان یضع لها الاناء
و تشرب منه ثم یشرب علیه السلام ما بقی ثم توضأ منه قولیدر ابو یوسف بو حدیثی روایت ایلدکده بویله دلیل وار ایکن

سؤر

سؤر هره نه مکروه دردیمک نیجه اولور ایکنجیسی عایشه رضی الله عنهادن روایت اولنور که برکون اوننه بر جناق ایچنده
هریسه اولوب کندوسی نماز قلورکن هره اول هریسه دن اکل ایدوب بعده جاریه لری موضع فم هره دن صاقنوب
حضرت عایشه موضع فم هره دن الوب اکل ایدوب دیدیکه نبی علیه السلامدن اشتدمکه الهرة لیست بنجسة انما هی من
الطوافین علیکم بیورمشلردر فما الکن لاتاکلی دیو جاریه لرینه خطاب بیورمشدر بو روایت طهارتنه دلالت ایدر
امام ابو حنیفه و امام محمد بن عمردن روایت ایدرکه یغسل الاناء من ولوغ الهرة حدیث شریفیدر و ابو هریره دن
دخی الهرة سبع حدیث شریفی روایت اولنوب بونلر نجاستنه دلالت ایتمکین فقها ایکیسی بیننی اولادکراهتی
اختیار ایلدیلر و سؤر الحمار و البغل مشکوک سؤر حمار و سؤر بغل مشکوکدر یعنی مشکوک فیه در و مشکوک
اولمسی اباحت و حرمتنی اولانک تعارض و صحابه نک طهارت و نجاستنده اختلافلری واقعه نک
تعارضی ایچوندر تعارض اول بودر که جابر رضی الله عنه روایت ایلمشدر که نبی علیه السلامدن اتوضأ بما افضلت الحمر
دیو سؤال اولندقده نعم دیو جواب بیورمشلردر انس رضی الله عنه دن روایتدر نبی علیه السلام حمر اهلیه نک لحومندن بزی نهی
ایدوب انها رجس بیورمشلردی بو روایت دلالت ایدرکه سؤری نجس اوله و اقوال صحابه نک تعارضی بودر که
ابن عمر سؤر الحمار نجس بیورمشلردر ابن عباس رضی الله عنه الحمار یعلف القت و التبن سؤره طاهر بیورمشلردر امام محمد طهارتنه
نص ایراد ایدوب نبی علیه السلام بیورمشلردر که اربع لو غمس فیه الثوب لم ینجس و هی سؤر الحمار و الماء المستعمل و بول ما یؤکل
لحمه و لبن اتان و دیمشدر که سؤر حمار و بغل طاهردر زیرا عرقی و لبنی طاهردر سؤری بطریق الاولی طاهردر
شکن مطهر اولمسنده در نجاستنده طهارتنده شک واقع اولسه سؤر حمار ایله باشنه مسح ایدن کمسنه یه واجب اولورکه
صو بولدقده احتیاطا باشنی غسل ایلیه و نهایه ده مذکوردر که سؤر حمار ایله ابدست الان کمسنه ماء مطلق
بولسه وضونک اعاده سی واجب اولور یتوضأ به ان لم یوجد غیره و یتیمم و ایاً قدم جاز و سؤر حمار و بغل
ایله ابدست النور اکر عوضنه انلردن غیری صو بولنمز ایسه تیمم ایدر و هر قنغیسین تقدیم ایدرسه جایزدر دیلرسه
اول ابدست السون و دیلرسه اول تیمم ایلسون بعده ابدست السون و قاضیخاندن تصریح اولنمشدر که ماء مشکوکه
بر کمسنه ماء مشکوکه وار ایکن انجق تیمم ایله اکتفا ایلسه کانه اول بولان کمسنه
کمسنه ایله موجود ایکن حلمی تطهیر ایلمش اولور و اکر ماء مشکوک ایله ابدست الوب فوق الکله اکتفا ایدرسه کانه
اول کمسنه مطهر اولیان شیئی استعمال ایلمش اولدی یقیناً حدث مرتفع اولمق ایچون احتیاطا ایکیسنی جمع ایلمک
لازمدر هر قنغیسین تقدیم ایدرسه جایزدر اکر صو مطهر اولور ایسه تیمم لغو اولور و اکر تقدیم ایلسه دیکرکه تاخیر
ایلسون اکر صو مطهر اولمز ایسه وضو لغو اولور تیمم حق اولور و عرق کل شیء کسؤره هر شیئک عرقی سؤری
کبیدر زیرا سؤردن حاصل اولان لعاب و عرق لحمدن متولد اولورلر اولیله او ایچون هر بری صاحبنک حکمنی
اخذ ایدر دیملسون نکه سؤری مشکوک عرقی طاهردر زیرا حمارک سؤری نک طهارتنده اختلاف وار ایکن
عرقنک طهارتی خلاف قیاس حدیثیله ثابتدر زیرا نبی علیه السلام تنل بیوک ایله حمارک شدت حرارتنده جبلاق

حمار اوزرینه راکب اولمشلر و اویله حرارتنه ارتکاب ایدوب طاهریتی حکم ایدرلر لا الفتاوی رحمتک طاهریتی فصل
رسول ایله ثابتدر و ایلر ایدیجی سؤرینک حکمی اصل تیمم اوزره باقی قالمشدر و ان لم یوجد الا نبیذ التمر تیمم و لا
یتوضأ به عند ابی یوسف و بر معنی اکر صو بولنمیوب الا نبیذ تمر بولنور ایسه اولکسنه تیمم ایدر نبیذ تمر ایله آبدست
المز ابی یوسف قتنده و فتوی دخی بونکله در و عند الامام یتوضأ به ابو حنیفه قتنده نبیذ تمر ایله آبدست الور
تیمم ایلمز و ابو حنیفه نک دلیلی بودر که ابن عباس رضی الله عنه روایت ایلمشدر که ان النبی عم خطب ذات لیلة ثم قال
لیقم معنا من لم یکن فی قلبه مثقال ذرة من کبر فقام ابن مسعود فحمله رسول الله مع نفسه فقال عبد الله ابن مسعود
خرجنا من مکة وخط رسول الله حولی خطا و قال لا تخرج من هذا الخط فانک ان خرجت منه لم تلقنی الی یوم القیمة
بیوردقدن صکره نبی عم کیدوب جنلری دعوت ایلدی و انلره قران قراءت ایلدی حتی فجر طالع اولوب آبدست ایچون
صو وار میدر دیو خطاب ایلدی صو یوقدر لکن نبیذ تمر واردر دیو جواب ایلدیکده التمرة طیبة و الماء طهور
طهور بیوروب و نبیذ تمر ایله آبدست الوب صلوة فجری ادا ایلدی و ابو یوسفدن نبیذ تمر ایله آبدست المز تیمم
اولنور زیرا حدیث لیلة الجن آیة تیمم ایله منسوخ اولمشدر زیرا دعوت جن مکه ده ایدی آیة تیمم ایسه مدینه ده
واقع اولمشدر و عند محمد یجمع بینهما امام محمد قتنده متردد نبیذ تمر ایله آبدست و تیممی جمع ایدر زیرا حدیث
لیلة الجن قطعی النبوة دکلدر بلکه ثبوتنده نیجه تردد و کلام واردر زیرا بو حدیثک مداری ابو زید در و بر
روایتده ابو فزاره در اول ایسه فقها قتنده مجهولدر و ابو عبیدة بن عبد الله بن مسعوددن روایتدر که
نبی عم ایله لیلة الجنده باباک بیله میدی دیو سؤال اولندقده معا دکل ایدی حضورمزه بیله دلیه بزه فخر عظیم
ایدی و علقمه ده منقبدر ایدی جواب ویرشدر فاسلیم اولنور که ابن مسعود لیلة الجنده معا اولسون لکن جن بر
دفعه دکلدر بلکه بر قاچ اولمشدر بلنمز که ابن مسعود اولدوغی کیجه آیة تیممدن مقدم مدر یوخسه مؤخر میدر
تا رفع جهالت واردر بو تقدیرجه نبیذ تمر ایله آبدست المق مشکوک اولور امام قتنده بس احتیاطا
ایکیسنی جمع ایلمک واجب اولور اما ابو حنیفه دیرکه بو حدیث شریفک مداری ابو فزاره در اول ایسه
کبار صحابه دن اولوب مطعون دکلدر و کتاب صحاحده ابو فزاره نک اسمی راشد بن کیسان زاهد دیو
تطهیر ایلمشدر کمال دیانتی ایچون و بیع نبیذ طعنی ایجاب ایلمز اما حقنده ثقات قلری واردر و ابو
زید دخی ائمه کبار دندر بعینه ندر و ابن مسعودک لیلة الجنده نبی عم ایله اولدوغنی محمد بن اسمعیل البخاری
اون ایکی وجه ایله اثبات ایلمشدر و بر دلیل دخی بودرکه ابن مسعود کوفه ده تعبیر ایدر بر قولی کوردکده
ما رأیت قوما اشبه منهم بالجن الذین رأیتهم لیلة الجن دیو جواب ایلدیکی لیلة مذکوره ده نبی عم ایله
معا اولدوغنی محقق اولور بو تقدیرجه نبیذ تمر ایله آبدست النور و تیمم اولنمز روایت اولنمشدر که
ابو حنیفه ابو یوسف قولنه رجوع ایدوب تیمم اولنور نبیذ تمر ایله آبدست النمز بیورمشلردر و شافعی و مالک
قولی دخی بودر و فتوی بونک اوزرینه در **باب** بو باب مسائل تیمم بیاننده در

وبابك

وبابك تیممه اضافتی کتابک طهارته اضافتی کبیدر تیمم لغتده مطلق قصد دیولر نتکم صحاحده تیممته ای قصدته
نظیر اولنمشدر حق سبحانه و تعالینک فتیمموا صعیدا طیبا قولی شرحی ای فقصدوا الصعید الطیب دیمکدر صعید ایسه
ترابدر و تعلیل صعید وجه اوزره یدوکنه ذاهب اولمشدر و شرعده ازاله حدث ایچون صعیده قصددر لکن کثرة استعمال
ایله صعید اوزرینه ایکی ضربه نک بری ایله یوزینی مسح ایدر و ضربه اخری ایله المرفقین درسکلرینه وکین مسح ایدر و تیممک
ثبوتی کتاب و سنت ایله در اما کتاب ایله اولان حق تعالینک فلم تجدوا ماء فتیمموا صعیدا طیبا قولی شریفیدر
و بو آیه کریمه نک سبب نزولی غزوه و بیع که مطلق دخی دیمشلردر اول غزادن رجوع اولندقده قورسیا ولنوب بر مقدار
استراحتدن صکره نهضت بیوردقلرنده عایشه رضی الله عنهادن بر قلاده دوشوب جنیلی مسافه مرور ایدندن صکره
خاطر شریفلرینه خطور ایدوب نبی عم دن فقد قلاده دن خبر ویردکلرنده ضایع اولان قلاده ایچون ایکی آدم
تعیین بیوردقلرنده صکره بر صوسز یرده نزول بیوردیلر حال انتظارده صباح اولوب آبدست ایچون صو بولنمدی
حضرت ابا بکر حضرت عایشه یه بر نوع عتاب حضرت نبی علیه السلام و سائر مسلمینی بو مقوله صوسز یرده توقفه باعث
اولدک دیو حدن زیاده ازار ایلدی بو اثناده آیة تیمم نازل اولوب جمله تیمم ایدوب نمازی ادا ایلدیلر حتی
اسید بن الحضیر عایشه رضی الله عنهانک چادرینه واروب ما اکثر برکتکم یا آل ابا بکر حالا سنک سببک ایله
بر امر نزول ایلدیکه مسلمینه فرج و رحمت اولدی دیو افرنوازش و خیر دعا ایلدی و کفایه ده ذکر اولنمشدر که تیمم
بر امته شروع اولمیوب انجق امت محمده مشروع اولدی و تیممک سنت ایله ثبوتی نبی علیه السلامک جعلت لی الارض مسجدا
و ترابها طهورا اینما ادرکتنی الصلوة تیممت و صلیت قولی شریفیدر و نبی عم کل التراب طهور المسلم و لو
الی عشر حجج ما لم یوجد الماء قولی شریفی دخی برهان قاطعدر یتیمم المسافر و من هو خارج المصر لبعده میلا عن
الماء مسافر و مصردن خارج اولان کسنه تیمم ایدر صودن بر میل مقداری بعید اولدوغی ایچون میلا لفظی مطلق
ذکر اولنوب یمین و یسار و امام و خلفه کرا اولندیغی حرفینی جانبدن اولورسه علی السویه در و حسن بن زیاد دیمشدر که
اکر صو امامنده اولورسه ایکی میلی اعتبار اولنور اکر یمین و یسار و خلفنده اولورسه بر میل اعتبار اولنور زیرا
ذهاب و ایاب ایله ایکی میل اولور و امام محمددن روایت اولنمشدر که صو ایکی میل مقداری بعید اولدقده تیمم
جایز اولور و کرخیدن روایت اولنمشدر که اکر صو قریب اولان کسنه ترک صوتی استماع اولنورسه اول صو
قریبدر اکر صوتک استماع اولنمز ایسه بعیددر کذا فی النهایه و امام زفر دیمشدر که اکر صلوتک فوتی ایچون
خوف اولنورسه تیمم جایزدر صو میلدن اقرب ایسه ده اکر خوف اولنمزسه تیمم جایز دکلدر اکر میلدن
بعید ایسه ده زیرا تیممک مشروعیتی صلوتی وقتنده ادا ایلمکه ضرورتی ایچوندر بزم ایچون دلیل بودرکه
تیممک اباحتی صو بولمیان کسنه ایچوندر ترک قوت صلوتدن خوف ایلسون ترک ایلمسون کورمزمیسن که بر کسنه نک
صو ایله کندو بینی مابینی مسافه قریب اولماسه اکا عادم ماء دینلمز و اکر بعید اولورسه اجماعا عادم ماء دینلور
براجلدن قریب ایله بعید مابینی فصل ایدوب میل ایله قطع ایلدیلر و ابو یوسفدن روایت اولنور که اکر صو

بر وجهله اولسه که متوضی صویه توجه ایدوب ابدستالسه لکن قافله کیدوب کوزدن غایب اولسه اول صو بعید در اول
کسنه ایچون تیمم جایزدر و بو قول احسنکدر کذا فی الذخیره میل ثلث فرسخدن و فرسخ طقوز بیک ذراعدن
اون ایکی بیک ذراعدر دکندر و میل دورت بیک ادمدر و هر ادم بر بچق ذراعدر و اول ذراع یکرمی دورت پرمقدر
کلمه شهادتنک حروفی عددی مقداری و مصنفک من هو خارج المصر قولی مسافردن غیرینک تیممی جایزدر دکلدر
دیانک قولیدر و شرح طحاویده ذکر اولنمشدر که مصرده تیمم جایز اولمز الا اوچ احوالده جایز اولور مثلا
صلوة جنازه حاضر اولسه ولیدن غیری کمسنه ابدستالورسه جنازه فوت اولمق خوفنده اولورسه و بری دخی
صلوة عیدک خوفی ایچون و بری دخی جنب اغتسال ایدرسه صوقدن مرض خوف اولورسه بونلره تیمم جایز اولور
او مرض خافه زیاده تر اولطول برشر و یاخود اول مرض ایچون تیمم ایدرکه زیاده اولمقدن خوف ایلیه و یاخود اول
مرضک کج اوکلمق خوفی اولسه مثلا بر کمسنه مصرده شاکی اولسه لکن چیچک و حصبه مرضی اولوب استعمال ماءدن
خوف ایلسه تیمم جایزدر و اکر زیاده و طول بوده خوف اولنمزسه تیمم جایز دکلدر و فتاوای ظهیریه دن
منقولدر که اکر مریض ابدست بنفسه قادر اولمسه ابدستی معین کمسنه دخی اولمسه تیمم جایزدر که کرک اجرت قلیل
اولسون کرک کثیر اولسون برابردر امامین دیدیلر اکر اجرت ربع درهم اولورسه تیمم جایز دکلدر و بنه دیدیلر که
اکر مریض وضو و تیممه قادر اولمسه و یانند معین اولور کمسنه یوغیسه امامک قتنده اول مریض قلمز و ظهیریه ده
مسطوردر که وضو و تیمم ایچون عذر اکر عباد طرفندن کلورسه تیمم ایله صلوتی ادا ایدر حتی طهارت ساقط
اولمز زندانده حبس اولان کمسنه کبی خلاص اولدقده اعاده ایدر خلاصه ده مذکوردر که اکر مریض ایچون استعمال
ماء ضرر ویرمسه لکن بنفسه استعماله قادر اولمسه اول کمسنه به تیمم جایزدر اکر مریض ایچون ابدست الدرمغه معین
اولسه اکا معین کمسه ونک منکوحه سی و یاخود اجنبی اولسه ابو حنیفه قتنده اول کمسنه یه جایزدر اما
امامین قتنده جایز دکلدر اکر معین اولان مریضک مملوکی اولورسه ابو حنیفه قولی اوزره بو مسئله ده مشایخک
اختلافلری واردر حرایله مملوکی بیننده فرق بودر که منکوحه سی اولان نیجی مریضه اولسه زوجلک اوزرینه
مریضه نک معاونه سی واجب کلدر اما عبد و جاریه ده واجبدر ذخیره ده مسطوردر که ابدست
و تیممه قادر اولمیان کمسنه نک بر جاریه سی اولسه اول جاریه نک اوزرینه لازمدر که مولاسنه ابدست ایچون
معین اوله زیرا معصیتدن خالی اولنجق مملوکک مالکه اطاعتی واجبدر اما منکوحه سی اولسه ابدست
الدرمق واجب دکلدر زیرا بو اعانتدن اولوب تبرع ایدوب عبادت ایچون اعانت ایدرسه مثاب اولنور و حر
کمسنه نک عبدی مریض اولسه مولاسی اوزرینه عبدینه ابدست الدرمق واجبدر اما خاتونی اولسه ابدست الدرمق
زوجی اوزرینه واجب دکلدر او الخوف عدوا او سبع او عطش او لفقد آلة و یاخود عدو خوفی ایچون و یاخود یرتجی
حیوان خوفی ایچون و یاخود عطش ایچون و یاخود فقد آلة ایچون تیمم ایدر واقع اولان خوف کرکسه نفسنه
و کرکسه مالنه و کرکسه شرعا فعلی حلال اولمیان شئ اوزرینه کراهت خوفی اولمه برابردر حتی اصو اوزرینه بر

الای

الادی فاسق کسنه لر اولسه اکر خاتون صویه وارسه کندو یه زنا ایدر اکر اهندن خوف ایلسه انک ایچون تیمم جایزدر
و سبع و یلان و اتش و صراع و بونلره مشابه اولان عدو یه ملحق اولور بو مقوله اعذار ایله تیمم ایدوب ادا صلوة
ایلمک جایزدر زیرا حق سبحانه و تعالینک و لا تلقوا بایدیکم الی التهلکة قول شریفی ایله هلاک النفسی حرامدر
عذر زائل اولدقده ابدستالور و صلوتی اعاده ایدر زیرا عذر عباد طرفندن کلمشدر اول ایله اولسه عباد طرفندن
ممنوع اولدقده اول کمسنه به تیمم ایدوب نماز قلمق جایزدر لکن لایق اولان بودر که صلوتی اعاده ایلیه زیرا شول
منع که عباد طرفندن کله وضونک فرضیتنی سقوطه مؤثر اولمیاز زندانده حبس اولان کمسنه کبی کذا فی الذخیره
و عطشده کندو نفسنه و دابه سنه خوف ایله دیمشلر زیرا حاضر اولان صو حق عبد و قضاء حاجت اصلیه ایچون معد
ملحق اولدر و فقد آلت دیدیکی قوغا و حبلر و بونلره مشابه اولان شیئدن عبارتدر بو تقدیرجه قیونک صوی عدمه
ملحق اولور بما کان من جنس الارض مسافر خارج مصر اولان کمسنه شول شئ ایله تیمم ایدر که اول شئ ارض جنسندن
اوله باده اولان یا تیمم متعلقدر کالتراب و الرمل و النوره و الجص و الکحل و الزرنیخ و الحجر و لو بلا نقع خلافا لمحمد
تراب و قوم و نوره و کرج و کحل و زرنیخ و حجر کبی اکر غبار سز دخی اولورسه تیمم جایزدر امام محمد ایچون خلاف واردر
انک قتنده غبار شرطدر و منطبع اولمز که اوت و حشب کبی مشتعل و محترق اولان کحل و اتشده دوکلمیلر
مطرقه ایله ملایم اولان دمور و باقر معادن کبی جنس ارضدن دکلدر بونلردن ماعداسی جنس ارضدندر
اولان ایله ابو حنیفه و امام محمد قتنده تیمم ایلمک جایزدر و حضرت ابو یوسف بالتراب و الرمل ابو یوسف تیممی
تراب و رمله تخصیص ایلدی و ابتداده تیمم رمل و تراب ایله جایزدر علاوه غیری ایله جایز دکلدر دیمشی ایدی لکن
صکره بو قولدن رجوع ایدوب لا یجوز التیمم الا بالتراب الخالص دیمشدر و شافعینک قولی دخی بودر یاقوت
و زبرجد و مرجان ایله تیمم جایزدر اما زاج و زرنیخ ایله جایز دکلدر کما فی الخزانه و غیروز اهدیده و غیرینه
رصاص و نحاس ایله تیمم جایزدر ابو حنیفه و امام محمد قتنده و خلاصه ده بر ارضک اوزرینه صو دوکلسه بر مقدار
بالچق قالسه تیمم جایزدر اما بالچق ایله تیممده اختلاف اولنمشدر الا مکر که برشئی بولنوب قورمش اوله بالاجماع جماد ایله
تیمم جایز دکلدر و مشایخدن ابو القاسم الصفار قتنده رماد ایله تیمم جایزدر خزانه ده رماد ایله تیمم جایز دکلدر
الا مکر که بونده ملح اولوب اوله که حجر الکلس جایزدر زیرا بعض بلاد ترکستانده املاحک اولدیغی طاشدر و ملح
جبلی ایله تیمم جایز دکلدر اصح اوزرینه کالمفرات ایخوا ایله دخی جایز دکلدر کما فی الخلاصه و اکر طپراق اتشده
یانسه و یاخود دوکلوب بنجه اولسه تیمم جایزدر و فتوی دخی بونک اوزرینه در و ظهیریه ده تراب جنس ارضدندر
اولمیان شیئله مخلوط اولسه اعتبار غلبه یه در و تیممک ترابا مجوازی ابن عباس رضی الله عنه حق سبحانه و تعالینک
صعیدا طیبا قولنی تراب طاهر ایله تفسیر ایلدیکیدر و دخی بنی علیه السلامک جعلت لی الارض مسجدا و ترابها طهورا
قول شریفیله در اکر تطهیر ترابه تخصیص اولماسی اولسه حدیث شریفده ترابها ذکر اولنمیوب انجق طهورا ذکر اولنوردی
و تیممک رمل ایله جوازی اهل بادیه ایچون وروده ایدن حدیث ایله در اهل بادیه دن بر قاچ کمسنه نبی علیه السلام حضورینه

كلوب يا رسول الله بز رمالده ساكن اولورز بر آي بلكه ايكي اي اولور كه صو بولمز حال بو كه قبيله‌مزده جنب وحايض
ونفسا واردر وحالمز نيجه اولور ديدكلرنده بني م عليكم بارضكم بيورديلر دركلم ارض بعض اجزاسنه اطلاق طريقيله يوزده
وابو حنيفه وامام محمد جنس ارضدن نه در ايسه اوننله تيمم جايزدر كورر حق سبحانه وتعالينك فتيمموا صعيدا طيبا
قول شريفيله استدلال ايلمشلردر وجه استدلال بودر كه تحقيقا صعيد وجه ارضدن عبارتدر كرك تراب اولسون
كرك غيري اولسون وصعيد فعيل الصاعد على وجه الارض وماخوذ الصعود عليه معناسنه اولدر تكم بني م كه
يحشر العلماء في صعيد واحد كانها فضة فيقول الله تعالى يا معشر العلماء اني لم اضع علمي فيكم الا لعلمي بكم
اني لم اضع حكمتي فيكم وانا اريد ان اعذبكم انطلقوا مغفورا لكم قول شريفي صعيد ارض كنده ويه اولدغنه دلالت
ايدر وعلما اتفاق ايتديلر كه ترابدن غيري جنس ارضدن اولان ترابك بيدر مكان صلوة اولمقده وطهور
اولمقده دخي ترابك بيدر كذا في النهاية ويجوز بالنقع حال الاختيار حال اختيارده بلا ضرورة غبار
ساده ايله تيمم جايز اولور حتي بركمسه اسبابنك غباري ايله وياخود بغدايك كيل ايلسه وياخود ديوار نقشه
وياخود روزكار اسوب غباري قالدردقده يوزينه وقوللرينه اصابت ايلسه اول كمسنه تيمم نيتيله مسح
ايلسه تيممي جايزدر لا بد مسح ايجون امرار يد لازمدر اكر امرار ايلمزسه تيممي جايز دكلدر حال اختيارده بويله اولنجق
حال عجزده بطريق الاولى جيتي عمر رضي الله عنه دن روايت اولندي كه اصحاب ايله جابيه نام موضعده عظيم
يغمور ياغدي عمر رضي الله عنه امر ايلديكه [illegible] سلكوب غباري ايله تيمم ايليلر زيرا غبار
تراب رقيقدر ترابك جنسي ايله على كل حال تيمم جايزدر رقيقي ايله خود جايز اولدوغي محققدر خلافا له
ابو يوسف ايجون خلاف واردر ابو يوسف عدم جوازينه ذاهب اولمشدر وشرط العجز عن استعمال الماء حقيقة
او حكما تيممك شرطي صويه استعمالدن عجزدر كرك عجز حقيقي اولسون صويي بولمامق كبي كرك حكما اولسون
صويي بولوب استعماله قادر اولمامق كبي جونكه عجز شرط اولدي محيطدن نقل اولنور صويه قدرتي ايله دخول
مسجد ومس مصحف ايجون تيمم جايزدر دينلك قوللنك بطلاني ظاهر اولدي وطهارة الصعيد تيممك شرطلرندن
بري دخي طهارتدر زيرا حق سبحانه وتعالينك صعيدا طيبا بيورمشدر والاستيعاب في الاصح
استيعاب دخي تيممك شرطلرندندر قول اصح جيتي يوزينك ايكي طرفنك اورته يرنده اولان محلي دخي مسح ايلمه
زيرا وجه ده اول محل داخلدر [illegible] وجه بو جمليه اطلاق اولنور بعضيني ترك ايده نه ما يسح وجه دينلمز والله
بو بلجه در زيرا تيمم وضودن خلفدر ووضوده ايسه استيعاب فرضدر امدي اصلده فرض اولنجق خلفنده دخي فرضدر
خلف شرايطنده اصله مخالف اولمز بلكه اولدي [illegible] استيعاب واجب اولسه معلوم اولدي كه بركمسنه قاشلرينك
ما بيني وياخود كوزلرينك ما بيني وياخود قاشلرينك وكوزلرينك اوستيني مسح ايلمسه تيممي جايز اولماز
وبو دخي معلوم اولديكه نزع خاتم وتخليل اصابع لازم اولور ودينلمشدركه تحريك خاتم كفايت ايدر اخراج
لازم دكلدر حسن بن زياد ابو حنيفه دن روايت ايدوب تيممده استيعاب واجب دكلدر بلكه اكثر كل مقامنه

قايم

قايم اولور زيرا مسح خفده استيعاب شرط دكلدر خفده رأسك مسحنده استيعاب شرط اولمدوغي كبي اما
اصحابمزدن حكايت اولنديغي اوزره مسح هذا الشرط [illegible] ايله ايسه بوندن غافللردر كذا في الكفاية
والنية يعني تيممده نيت دخي شرطدر اما امام زفر خلافنه ايدوب تيمم وضونك خلفيدر خلف ايسه شرايطنده
اصله مخالف اولمز اصلده ايسه شرط دكلدر امدي خلفنده دخي شرط اولمز اكر شرط اولنجق اولورسه خلف اصله
مخالف اولمش اولور زفرم ايجون دليل بودر كه تيمم وضويه قياس اولنماز زيرا صو كندو ذاتنده مطهردر كرك نيت
بولنسون صو طهارت عملني ايدر اما تراب صونك خلافيدر كندو ذاتنده مطهر اولميوب بلكه
ملوثدر انك مطهر اولمسي نيت ايله در ولا بد من نية قربة مقصودة لا تصح بدون الطهارة بدون الطهارة
صحيح اولميان قربة مقصوده‌نك نيتدن لازمدر قربة مقصوده‌دن مراد اداسي احرام تبعيت اولميوب
عبادة مقصوده اولاندر زيرا تيمم اصلده اداء صلوة واباحة ايجوندر فتيمموا صعيدا ايله مراد
فتيمموا للصلوة ديمكدر حق تعالينك اذا قمتم الى الصلوة فاغسلوا قرينه‌سيله زيرا فاغسلوا
للصلوة ديمكدر جونكه اصلده بويله اولنجق خلفنده دخي كذلك حاصل كلام نيت تيمم اداء صلوة ايجون اولنق
كركدر مبسوطده ابو يوسفدن روايت اولنمشدر كه نيت طهارت كفايت ايدر وتيممده اشتراط نيتك
برقاچ مسئله‌سي بسط اولنمشدر كه مثلا محدث كمسه كرك حدث اصغر وكرك حدث اكبر اولسون لا يعتقدركه
حدثني ملاحظه ايدوب اول حدثه ادا ايجون تيمم نيت ايلسه اكر محدثده ايكي حدث اولورسه بري جنابت
وبري وضو ايجاب ايدن حدث كبي لا يعتقدركه ايكيسي ايجون نيت ايليه اكر بريسي ايجون نيت ايليه اول نيت اخر
ايجون واقع اولمز زيرا تيمم نيتسز طهارت اولمز بري ايجون واقع اولوب بري ايجون واقع اولمزلها
تيمم واحد ايله ايكي حدثك ازاله‌سنه معا نيت ايلسه اول تيمم ايكي حدثدن طهارت اولور وبو قول شراح هدايه
ابو بكر رازي والجصاص نسبت ايلمشلردر انلر حدث ايله جنابت نيتني تمييز ايلمشلردر اما صاحب
هدايه بو قوله اعتماد ايلمامشدر ومصنفده دخي ولا يشترط تعيين الحدث او الجنابة هو الصحيح ديو تصريح
ايلمشدر وبركمسنه اذان واقامت وقراءة قران ومس مصحف ايجون تيمم ايلسه اول تيمم ايله اداء صلوة
جايز دكلدر زيرا بونلر عبادة مقصوده دكلدر غيره تابعلردر اما جنازه وسجدة تلاوت ايجون تيمم
ايلسه اداء مكتوبات جايز اولور زيرا بونلر كه اداسي طهارتسز جايز اولميان قربة مقصوده‌دنلر
فلو تيمم كافر للاسلام لا يجوز صلوته به اكر كافر اسلام ايجون تيمم ايلسه مسلمان اولدقده اول تيمم
ايله انك صلوتي جايز دكلدر زيرا كافر نيته اهل دكلدر تيممده ايسه نيت شرط بولنمايجق مشروط دخي
بولنماز مصنف اسلامه قيد ايلدي زيرا كافر صلوة ايجون تيمم ايلسه بالاتفاق جايز دكلدر خلافا
لابي يوسف ابي يوسف خلافنه ايدوب ديركه كافرك اسلامه كلمه نيتي قربة مقصوده نيتيدر زيرا اسلام
قربة مقصوده‌در اول تيمم ايله اداء صلوة جايزدر اما دخول مسجد ومس مصحف تيممي بوكا مخالفدر زيرا

دخول مسجد قربت مقصوده دكلدر ولا يشترط تعيين النية او الجنابة هو الصحيح حدث وجنابتي تعيين شرط
قلنمدي صحيح اولان دخي بودرحتي جنابت وحدث ايچون تيممه نيت ايليه ايكيسي ايچون بر تيمم كفايت ايدر اكر بوري
ايچون نيت ايليسه انجق بريسي ايچون واقع اولور حدث اجزا ايچون تيمم اجزا اقتضا ايدر مصنفك هو الصحيح
قولي ابوبكر الرازي قولندن احترازدر وصفته ان يضرب بيديه على الصعيد تيممك صفتي متيمم ايكي
الني صعيد اوزرينه اورور فينفضهما ثم يمسح بهما وجهه وايكي الني سلكوب بعده ايكي اليله وجهني
مسح ايليه نفض برتي تحريك ايلمكدر كه اوزرنده اولان غبار وغيري هر نه ايسه دوشمك ايچون
ثم يضرب بهما كذلك اندن صكره ينه ايكي الني طپراغه ضرب ايلمكدر ويمسح بكل كف ظاهر الذراع الاخرى
وباطنها مع المرفق ودخي مسح اتمكدر هر كف ايله اخر قولنك ظاهر وباطنني درسكلرينه وارنجه مصنفك
تصويرندن غير بر صفت دخي اولور كه ذكر اولنه وهي اوزره الليني صعيده ضرب ايدوب صكره هر كفنك
كوچك برمقلرين طرفيله اول اخر قولنك طرنق طرفندن برمقلرين اوجندن ابتدا ايدوب نادرسكه دك
مسح ايدوب بعده كفنك جانب سبابه دوندروب قولنك ايچ طرفندن طرنقلرينه وارنجه مسح ايلمكدر
وبكسنه الني صعيده ضرب ايلدكده الني اقبال ايتدورور وياخود ادبار ايتدوره اندن صكره امام
يوسف قتنده ايكي كره الني نفض ايليه امام محمد قتنده بركره نفض ايليه كذا في المحيط والني صعيده
ضرب ايليوب مسح ايلمزدن مقدم حدث واقع اولسه ضربه اعادة ايلمز كما في المضمرات اما متيمم مريض
اولوب اخردن كمسنه تيمم ايتدرسه اوچ ضرب لازمدر بري يوزي وبري صاغ اليه وبري صول اليه
ايچون كما في الغياثي وتيممده مسحي مكرر ايلمك بالاجماع مكروهدر كما في الكشف ومحله استيعاب
شرطدر بو قول ظاهر روايه تكدر وصحيح دخي بودرحتي عضوده شيء قليل ترك اولنسه كفايت اتمز كما
في الخزانة اما بزم اصحابمزدن روايت اولنان در بعدن اكثر عضو مسح اولنمسه تيمم جايزدر ابوجعفر
امام اعظمدن روايت ايدوب اكثر اعضا مسح اولنسه كفايت ايدر ديمشدر بو روايت حفظ اولنمق
كركدر كثرة بلوى ايچون ويستوى فيه الجنب والمحدث والحايض والنفسا صفة تيممده جنب ومحدث
وحايض ونفسا برابردر ويجوز قبل الوقت تيمم وقتندن اول جايزدر زيرا تيمم ايچون وارد اولان
نصوصده وقتلردن بروقتي فصل ايلمامشدر وقت مطلقدر مطلق ايسه اطلاقي اوزره جاريدر
اكر مصنف وقت ايله تقييد ايلسه خصمه مخالفت ايلمش اولوردي شافعي ديركه تيمم قبل الوقت جايز دكلدر
زيرا تيمم ضروري طهارت اولوب صلوة ايچون مباح اولمشدر وحدث هنوز باقيدر حدثي رافع دكلدر طهارت
مستحاضه كبي زيرا ماء موجود ديجه مطهر اولمايجه حدثي رفع ايدر ضرورة متحقق اولدقدن صكره تيمم طهارت
اعتبار اولنور قبل الوقت جوزه ضرورة يوقدر بزم ايچون دليل بودركه تيمم طهارت مطلقه در وان استعمال
ما دن حال عجزدن حدثي رافعدر وصعيد رفع حدثده ما دن بدلدر امدي بدل مبدل منه كه حكمني

صفة التيمم

اخذ

اخذ ايدر بو تيممده وضونك حكمي جوز مطلقا طهوردر كذلك صعيد دخي صودن بدلدر يعني امدي
قبل الوقت تيمم صحيح اولور ويصلي به ما شاء من فرض ونفل بتيمم واحد ايله فرض ونفلدن اداء وقضاء
ديلدوكني وقت واحده ياخود اوقات متعدده ده ادا ايدر مادامكه صو بولميه وياخود حدث واقع
اولميه زيرا بزم ائمه مز قتنده تيمم حدثي ازاله ايديجي طهارة مطلقه در ابدست كبي اما شافعي قتنده طهارت
ضروريه در هر فرض ايچون تيمم اولنور زيرا تراب نفسنده ملوثدر بويله اولدقده اجلدن صو كورلدكده
حدث سابق عود ايدر اما فرضه واجبي ادا ايلدكدن صكره ضرورت منتفي اولور وقت اخر كلكله
بر ضرورت دخي حادث اولور تيمم سابق خروج وقت ايله مرتفع اولور ويجوز لخوف فوت صلوة جنازة
او عيد تيمم جايز اولور صلوة جنازه وعيد فوتنك خوفي ايچون مثلا شهرده صو موجود وتيمم
صحيح ايكن تيممي صحيح اولور زيرا صلوة جنازه ايله صلوة عيدك خلفي يوقدر اما وقتيه نكه خلفي
قضادر وجمعه نك خلفي ظهردر خلفي اولميانده عجز متحقق اولمغين جايز اولور ابتداء
جنازه وبيرام نمازنه ابتداء شروعده بلا خلاف تيمم جايز اولور وكذا ابقاء بعد شروع متوضئ
وسبقه حدث ابتداء شروعده تيمم جايز اولدوغي كبي ابدست ايله صلوة جنازه وعيده شروعدن صكره
حدث سبق ايدن كمسنه نك بقاسي ايچون دخي تيمم جايز اولور خلافا لهما اما مين ايچون خلاف وارددر
الر قتنده بنا ايچون تيمم جايز دكلدر زيرا لاحق امامك فراغندن صكره قلمق جايزدر بو دخي جماعتله
صلوة حكمندندر فوت اولمق خوفي يوقدر اكر تيمم ايله شروع اولنمش ايسه بينه تيمم ايدوب بنا ايدر
بالاتفاق اكر تيمم شروع ايدوب بنا ابدست ايله ايليوب ديو جواب اولنسه صلوتنك صويه بولمش
كبي اولوب نمازي فاسد اولور لا لخوف فوت جمعة او وقتية جمعه نمازي فوت اولمق خوفي ايچون تيمم جايز دكلدر
زيرا جمعه فوت اولورسه صلوة ظهر انك خلفيدر ووقتيه فوت اولورسه قضا انك خلفيدر بو تقديرجه خلفي
اولان ايچون تيمم جايز دكلدر ولا ينقضه ردة ردة تيممي نقض ايلمز يعني بر كمسنه مرتد اولسه وينه اسلامه كلسه
تيممي نقض ايلمز انكله نمازي ادا ايدر اكر ديلورسه كه حق سبحانه وتعالى نك ومن يكفر فقد حبط عمله قول
شريفي ولا تبطلوا رده عملي حبط ايدر وضو وتيمم خود عملدندر ديجه بابنده قالور جواب ويريلور كه ثواب عملي حبط
ايدر كورمزسنكه بر كمسنه رياء ابدست السه انك ايله حدثي زايل اولور اكر ابدستك ثوابي دخي اولمزسه ده
ينه حدثي زايل اولور بينه بر اعتراض دخي وارد اولوب بر كمسنه نماز قلسه اندن صكره مرتد اولسه واول وقتده
ينه اسلامه كلسه قلدوغي نمازي اعاده ايدر ثوابي حبط اولوب عملي حبط اولمايه ايچون نمازي اعاده ايدر بو تقديرجه
صلوة ووضو بينلرنده فرق اولمامش اولور بو كه جواب ويريلور كه ردة عبادت اولان شيئي حبط ايدر صلوة عبادة محضه در
ثوابا وعملا حبط اولوب اعاده سي لازم اولور اما وضو طهارت مخصوصه در اباحت صلوة ايچون شرط قلندي
محض عبادت دكلدر لكن وضو نيت ايله عبادت اولور ردة ايله وضونك عبادت اولمسي حبط ايدر بو خصوص طهارت

اولمسن ضبط ایلمز بو تقدیرجه وضو و تیمم طهارتلردر بو ایکیسی ایله اداء صلوة صحیح اولور امام زفر دیرکه ردّه
تیممی ابطال ایدر زیرا کفر علی الابتداء و بقاء منافیدر ورده ارتداددن المراد بل ناقض الوضوء بلکه وضوئی ناقض اولان
تیممی ناقض اولور زیرا تیمم وضونک خلفیدر بو تقدیرجه وضونک حکمین اخذ ایدر والقدرة على ماء كاف لطهارته
دخی متیممک طهارتنه کافی اولان صویه قدرت ناقض تیممدر بو محلده ناقض صویه قدرت ایله حدث سابقک ظهوریدر
حقیقتده قدرت ناقض دکلدر زیرا بو محلده ناقض حقیقة و حکماً نجسک خروجیدر کلدر انجق ترابک طهوریتی صوقتنده
منتهی اولمقدر چونکه طهوریت منتهی اولدی حدث سابق دخی حدوث ایلدی و صویه قدرت حاجت اصلیه سندن فضله اولمق
شرطدر اگر دینلورسه لفظ ما نکره در الله تعالی حضرتلرینک فلم تجدوا ماء قول شریفی سیاق نفیده واقع اولدی
صونک قلیل و کثیرینه شامل در اکا دینلور که بوندن مراد ما یغسل به الصلوة در کورمزمیسنکه ماء نجس وار ایکن
تیمم بوزلماز حال بو که نکرهٔ مذکوره ماء نجسی دخی متناول اولمشدر لکن خال موقوفدر ماء کافی اوزرینه دخی
استعماله اول مالک استعماله دخی قادر اولمق ناقض تیممدر فلو وجدت و هو فی الصلوة یس ماء کافیه قدرت
بولنسه حال بو که متیمم صلوتده اولسه بطلت صلوته اول متیممک صلوتی باطل اولور کرک مسافر اولسون
و کرک مقیم اولسون ائمه حنفیه قتنده مطلق اول کمسنه نک صلوتی باطل اولور اما امام شافعی قتنده مطلقا
باطل اولماز حرمت صلوة بطلاندن مانعدر زیرا اول کمسنه صویه استعمالدن حکماً عاجزدر بزدیرز که متیمم ماءیه
قادر اولوب صلوتی باطل اولدی زیرا اول صلوة اچون تحریمه باقی قالدی شرط فوت اولدی نیچون شرط دیدیکمز
طهارتدر لان حصلت بعدها بالاتفاق صلوتی باطل اولماز اول نمازی ادا ایتدکدن صکره قدرت حاصل اولورسه
و اگر صلوته شروعدن اول صویه قدرت حاصل اولورسه بالاتفاق تیممی باطل اولور و لو نسیه المسافر فی رحله و صلی
بالتیمم لا یعید اگر مسافر کندو رحلنده صویی اونتسه و تیمم ایله صلوتی ادا ایلسه اعاده ایلمز ابو حنیفه و امام
محمد قتنده و قال ابو یوسف یعید ما دام فی الوقت ابو یوسف دیدیکه مادامکه وقت باقیدر اعاده ایدر
و لو نسیه المسافر یقتضی شمول خلاف اشارتدر که اگر مسافر صویی رحلنده کندوسی وضع ایلسه یاخود کندو
امری ایله وضع اولنسه یاخود کندو امرسز وضع اولنسه لکن وضع اولندوغن بلمسه ائمه بیننده خلاف
بونلرده در کندونک علمی لاحق اولمشی اولدیغی ما غیری کمسنه وضع ایلسه وضع اولنان صویی بلمسه تیمم ایدوب
اداء صلوة ایلمک جایزدر بالاتفاق و اگر کندوسی وضع ایلسه لکن صوی قالمدیغی یو جزم ایدوب تیمم ایلسه
صو ایسه وضع ایلدوکی یرده اولسه بالاجماع صلوتنی اعاده ایدر ابو یوسف احتجاج ایدوب دیر که حق سبحانه
و تعالی تیممی مشروع قلدی صو بولنماده خی حالده بو نسیان ایرن کمسنه صویی بولماش کبیدر بو تقدیرجه
تیممی جایزدر زیرا نسیان ذکرک ضدیدر بو حسبه وضونک ضدی دکلدر ابو حنیفه و امام محمد احتجاج ایدوب
حق سبحانه و تعالینک فلم تجدوا ماء قول شریفندن مراد صونک استعماله قدرتدر بو حسبه حقیقة انعدام
دکلدر اگر بو بولنسه اشتداد مرض خوفی اچون نیچون تیمم جایز اولوردی و ناس استعماله عجز ده مریض کبیدر

علته

علته مشارکت حکمنده مشارکتی مستلزمدر و یستحب لراجی الماء تاخیر الصلوة الی اخر الوقت صویه رجا ایدن
کمسنه اچون اخر وقته دکین صلوتی تاخیر ایلمک مستحبدر اولور تاخیردن مراد اول صلوة اکمل طهارة ایله ادا اولسون اچوندر
بو حسبه علی طریق الوجوب تاخیر دکلدر زیرا عدمها حقیقة تا بیدر شک ایله انک حکمی زایل اولماز بر کمسنه اول وقتده ادا ایلسه
جایزدر صو بولنسه و وقت باقی اولسه صلوتی اعاده ایلمز و یجب طلبه ان ظن قربه قدر غلوة صویه طالب اولان کمسنه یه
صویه طلب ایلمک واجب اولور اگر غلوه مقداری یقین اولدوغنی ظن ایدرسه و غلوه اوق اتیمی مقداریدر و بعضیلر
اوچیوز زراعدن دورتیوز زراعه دکیندر دیمشلر والا فلا اگر صونک قربنی ظن اولنمز ایسه صونک طلبی واجب
اولماز و یجب شراء الماء ان کان له ثمنه و یباع بثمن المثل طالب صو اولان کمسنه یه صویی اشترا ایلمک واجب اولور
اول طالبک ثمنی وار ایسه و ثمن مثلی ایله بیع اولنورسه والا فلا اگر غنی یوغیسه و یا خود ثمنی وار ایکن ثمن مثل ایله
بیع اولنمسه اول کمسنه اچون اشترا ماء واجب دکلدر غنی دخی اولورسه تیمم ایدوب صلوتی ادا ایدر و ان کان مع
رفیقه ماء طلبه قبل ان تیمم اگر صویه طالب اولان کمسنه نک رفیقنده صو اولسه تیمم ایلمزدن مقدم رفیقندن
صویی طلب ایلیه فان منعه تیمم اگر رفیقی صویی منع ایدرسه اول کمسنه تیمم ایدر و اگر بعد المنع نمازی ادا
ایدوب صکره رفیقی صویی ویرسه تیممی منتقض اولور لکن ادا ایلدوکی صلوتی اعاده ایلمز و ان تیمم قبل الطلب
و الجنب فی المصر لخوف البرد جاز و اگر قبل الطلب تیمم ایلسه و یا خود مصرده جنب اولان صووق خوفیله
تیمم ایلسه جایزدر ابو حنیفه قتنده خلافا لهما اما مین خلافیدر و بایکی مسئله ده دخی جایز دکلدر دیدیلر و لا
یجمع بین الوضوء و التیمم متوضی اولان کمسنه ابدست ایله تیممی جمع ایلمز اصل ایله بدل جمع اولمق لازم کلور اول ایسه
باطلدر زیرا تیمم اصلدن بدلدر و اصلی کما لدر اما سؤر حمار ایله تیمم جمع اولور انلردن غرض بریسیله ادا ایلمکدر
بو حسبه ایکیسیله دکلدر زیرا مکان شک اولمغین جمع اولنور فان کان اکثر الاعضاء جریحا تیمم اگر متیمم اولان
کمسنه نک اکثر اعضاسی جریح اولسه تیمم ایدر بو نک جنب و محدث برابردر و الا غسل الصحیح و مسح علی الجریح
و اکثر اعضاسی جریح اولمیوب بلکه مساوی اولورسه و یا خود اکثری صحیح اولوب باقیسی جریح اولورسه صحیح اولان یری
غسل ایدر و جراحات اولانلرک اوزرینه مسح ایدر تیمم ایلمز جنب دخی بویله در اما اکثری بدنی مجروح اولورسه تیمم
ایدر مسئله اختلافیدر بعضیلر تیمم ایلمسنه ذاهب اولدیلر و بعضیلر صحیح غسل اولنور جریح مسح اولنور دیدیلر
اگر ضرر ویرمزسه اگر ضرر ویررسه تیمم ایدر باب بو باب خفین اوزرینه مسحک بیانندهدر
مصنف مسحی تیممدن صکره ایراد ایلدی زیرا تیمم کلادن خلوندر مسح ایسه بعضندن خلفدر و اندن ما عدا
تیمم کتاب و سنت ایله ثابتدر مسح انجق سنت ایله ثابتدر و تیمم مزیل حدث اصغر و اکبردر و مسح ایسه مزیل بعض
اصغردر من کل الوجوه تیمم تقدیمه اولیدر یجوز بالسنة خفین اوزرینه مسح جایز اولور سنت ایله زیرا مسح
خفین نبی علیه السلامدن فعلا و قولا روایت کثیره در ابو بکر و عبادله و اصحابه دن چوق کمسنه خفین
اوزرینه مسحی روایت ایلمشلردر عمر و علی و صحابه دن بر جماعت روایت ایلمشلردر که نبی مقیم اولان

مطلب مسح الخفين

كمسنه بر كون و بر كيجه و مسافر اولان اوچ كون واوچ كيجه مسح ايدر ديو بيورمشلردر و مغيرة بن شعبة ديمشدر كه نبي عم ايله
سفرده اولوب وضو ابدستالدقلرنده ابدست صويني بن دوكردم حال بوكه نبي عليه السلامك اوزرنده يكلري تنك
بر جبه شاميه وار ايدي مبارك اللرين اخراج ايدوب وخفينى اوزرينه مسح ايلدى بن كندويه يا رسول الله مبارك
اياقلريكزي غسل ايلمكي اونوتديكز ديدم بيكمدم بهذا امرني ربي ديو بيورمشلردر و صفوان بن عسال رضي الله عنه دن
روايت در كه نبي عم سفرده مسافر اولدوغمز حالده خفافمزي اخراج ايلمامكله امر ايدرلر الا من جنابة
اخراجه امر ايدرلردي و حسن بصري حضرتلري روايت ايلمشلردر كه اصحاب رسول الله دن يتمش كمسنه يه ايرشدم
جمله سي خفين اوزرينه مسحي جايز كوردي ابتدا مسحي جايز كورميلردن بري ابن عباس وعايشه ايدي لكن حكم
بو خبرلره رجوع ايدوب مسحه متعلق نيجه احاديث نقل ايلمشلردر و امام اعظم رحمه الله ما قلت بالمسح حتى جاءني
فيه مثل ضوء النهار ديو بيورمشلردر و امام كرخي اخاف الكفر على من لم ير المسح على الخفين ديو ذكر ايلمشلردر و شيخ الاسلام
ديمشدر كه شول كمسنه نك مبتدع و ضال اولمسنه دليل بودر كه خفين اوزرينه مسحي جايز كورميه و قتاده حضرتلري
كوفه يه داخل اولدقده ابو حنيفه صحبت اولوب كندويه بولشدقده فقال لقتاده من اين انت قال من الكوفة فقال انت من
القوم الذين اتخذوا دينهم شيعا قال لا ولكن فضل الشيخين واحب الختنين وادي الصلوة خلف بر وفاجر ولا
اكفر احدا بذنب ولا اخرج احدا من الاسلام الا من وجه الذي دخل فيه وارى المسح على الخفين فقال له قتاده اصبت
بو قدر معتقدات دن حكمي معقود مسح على الخفين جايز كورمكلك اولديغي ايدي و صاحب نهايه ديمشدر كه بر كمسنه مسح
على الخفين جايز كورب لكن مسحي اتميوب دايما اياغني يايقسه ماجور اولور كل حدث موجب للوضوء لا لمن
وجب عليه الغسل مسح على الخفين سنت ايله جايز اولور هر حدثك موجبي اولحدثك وضو اوله اما مسح على الخفين
جايز اولمز شول كمسنه ايچون كه اول كمسنه نك اوزرينه غسل واجب اوله مشهوردر ان كانا ملبوسين على طهر تام
وقت الحدث حدثدن اول طهر تام اوزرينه اول ايكي خف كيلمش اولورسه مسح ايلمك جايز اولور وقت الحدث
ديمك قبل الحدث ديمكدر يوما وليلة للمقيم وثلثة ايام ولياليها للمسافر مسح على الخفين بر كون بر كيجه جايز
اولور مقيم ايچون واوچ كون اوچ كيجه مسح ايلمك جايز اولور مسافر ايچون امام مالكدن ايكي روايت واردر
بري مقيم اصلا مسح ايلمز و مسافر ايسه مؤبدا مسح ايدر و بر روايتده مقيم مسافر كبي مسح ايدر مؤبدا در مقيم
ايچون احتياج مسح ضروريدر مقيم ده ايسه ضرورت يوقدر مسافر ايچون حديث حماد بن اسرائيل احتجاج ايدمشلردر
انه قال قلت يا رسول الله امسح على الخفين يوما قال نعم فعلت يومين قال نعم حتى انتهت الى السبعة فقال اذا
كنت في سفر فامسح ما بدا لك ثانيه ده سعيد بن ابي وقاص و جرير بن عبد الله و صحابه دن بر جماعت روايت
ايدرلر كه ان المسح على الخفين غير موقوفة بزم ايچون دليل قوله عم يمسح المقيم يوما وليلة والمسافر ثلثة ايام
ولياليها من وقت الحدث حدث وقتندن مقيم ايچون بر كون و بر كيجه در و مسافر ايچون اوچ كون اوچ كيجه در
وفرضه قدر ثلثة اصابع من اليد على الاعلى مسحك فرضي الك برمقلرندن اوچ برمق مقداري خفينك

ظاهر

ظاهري اوزرينه در حضرت علي دن روايت اولنور كه اكر مسح رأيله اولسه باطنه اوليه ايدي لكن كوردم حضرت رسول عم
ظاهر خف اوزرينه مسح ايدردي اكر بر كمسنه ديرسه كه فرض دليل قطعي ايله ثابتدر جاحدي كافر اولور مسح ايسه يجوز
بالسنة قيديله مقيددر بونده ايسه قطعي افاده ايتميوب انجق علم ظنيني افاده ايدر و مسح على الخفين انكار ايدن كافر
اولمز انجق مبتدع اولور مسح على الخفين فرضدر ديمك نيجه صحيح اولور انك جوابي ويريلور كه فرض ايكي نوع اولوب بري
فرض اعتقادي ايله دليل قطعي ايله ثابت اولوب جاحدي كافر اولور بري دخي فرض عملي كه كندونك فوتيله اجزاء جوازي
فوت اولورسه اول دخي فرضدر ديمشلردر بو دخي اول قبيلدندر وسنته ان يبدأ من اصابع الرجل ويمد الى الساق
مسحك سنتي اياغك برمقلرندن ابتدا ايدوب ساقه وارنجه چكمكدر زيرا رسول عم بويله ايلمشلردر بر كمسنه
اينجكدن باشليوب برمقلرينه وارنجه مسح ايلسه مقصود حاصل اولور لكن سنته مخالف ايلمش اولور مفرجا اصابعه
خطوطا ظاهرة واصوق برمقلريني اچيجي اولوب خط ايدچي اولدقدن حالده بر كره اصابع رجلدن ساقه وارنجه
مد ايلمكدر ويمنعه الخرق الكبير خرق كبير مسحي منع ايدر وهو ما يبدو منه قدر ثلث اصابع الرجل اصغرها
خرق كبيره شول شيدر كه خفدن اياغك كوچك برمقلرندن اوچ برمق مقداري ظاهر اوله اصغر قيدي احتياط
ايچوندر اصابع رجل ديدي زيرا قدم اصل برمقدر بلا كف اياغك برمقلريني بر كمسنه قطع ايلسه ديت واجب
اولور اوچ برمق ايسه اكثريدر اكثره حكم كل ويريلور اوچ برمغك ظاهر اولمسي حكما كلك ظاهر اولمسي كبيدر ويجمع
في خف لا خفين بر خفده اولان خرق جمع اولنور ايكي خفده اولان دكلدر يعني بر خفده اوچ برمق مقداري وار
ايسه جمع اولنور يوخسه بر برمق مقداري برده وايكي برمق مقداري برده اولورسه جمع اولنماز بخلاف النجاسة
نجاست بونك خلافيدر زيرا نجاستده ايكي خفده اولان نجاست جمع اولنور حتى بر خفده بر درهم و خف
آخرده نصف درهم واقع اولسه جواز صلوته مانع اولور والانكشاف انكشاف دخي نجاست كبي جمع اولنور
اكر عورتك فرجندن بر مقدار وظهرندن بر مقدار و قادندن بر مقدار و اياقلرندن بر مقدار اچلسه جمع اولنور
وصلوته منع ايدر ارادة ده دخي صورت الطلاق ولنا ان موضعه اچلسه بنه بويله در وينقضه ناقض الوضوء
ناقض وضو مسحي دخي نقض ايدر ونزع الخف اياقدن خفك چقمسي دخي ناقض مسحدر زيرا خف ايله استتار
قدم سرايت حدثه سابقه مانع اولدي عند النزع حدث سابق ظهور ايدر و با اول نزعده نقض مضاف
اولور زيرا مسح خفين موقتدر و دخي خفينك برينه و يا خود ايكسنه خارجدن صو داخل اولوب اكثر قدمه
اصابت ايلسه بنه ناقض مسح اولور حتى خفينك برينه صو داخل اولوب اكثر قدمي اصلنسه بنه مسحي نقض ايدر
زيرا مسح ايله غسل حالت واحده ده جمع اولنمش اولور بو ايسه جايز دكلدر و مضي المدة مدتك كچمسي دخي
ناقض مسحدر ان لم يخف تلف رجليه من البرد اكر صووقدن اياقلريني تلف اولمقدن خوفي اولمزسه يعني مسافر كه
مدة مسحي كچمش لكن خفيني اخراج ايدرسه صووقدن اياقلرينه آفت ايرشمكدن خوفي اولسه اول زمان مدت
كچدكدن صكره دخي اخراج ايتمدين مسح ايدر صاحب تسهيل ديمشدر كه جبايره مسح اولنور و دخي كبي استيعاب

طریقی اوزره باغدن باشه خفین مسح اولنه یعنی خفینك فوقنی وچتنی کعبنه وکین مسح اولنمق کرکدر چلاق اباغ
غسل اولنور یعنی مقدارینی موضع استیعاب طریقیله اوزره مسح ایلیه فلو نزع او مضت المدة وهو متوضئ غسل
رجلیه فقط اکر خفینی اخراج ایلسه یاخود مدت کچسه حال بوکه کندوسی ابدستلو ایسه انجق ایکی ایاغینی غسل
ایدر اعادهٔ وضو لازم دکلدر شافعی یه کوره اعادهٔ وضو لازمدر زیرا طهارت رجلین نزع ومضی مدت ایله ناقض
اولدی انتقاض طهارت ایسه تجزی قبول ایتمیه‌دن دکلدر اول تقدیرجه حدث ایله منتقض اولان کبی اولدی
شافعی یه جواب ویریلور که حدث ویدلکیمز شی منجسدر خروجی کیمدر نزع خفین ومضی مدت خود نجس دکلدر
حدث ایسه قبل النزع ومضی المدة ایتلره خاصه سرایت ایلمشیدی سایر اعضا دخی غسل بولنماغین ثانیا لازم
اولماز بو شول کمسنه نك ابدستنه بکزرکه ابدست الدی ایاغینی یایقدی اول کمسنه نك اوزرینه واجب اولان
انجق ایکی ایاغینی یایقمقدر انجق موالات بولنمامش اولدی بزم قتمزده شرط دکلدر و بر دلیلمز دخی ابن
عمردن روایت اولندیکه حضرت رسول علیه السلام غزاده ایکن وابدستی وار ایکن خفینی نزع ایدوب ایاقلرین
غسل ایدردی واللهدن غیری اصحابدن چوق کمسنه روایت ایلمشدر وخروج القدم الی ساق الخف نزع
ایاغنك اکثری خفنك ساقنه وارنجه چقمسی نزعدر اکثره حکم کل ویرلدیکی اجلدن نزع اعتبار اولنوب ابو حنیفه
قتنده اوچنك اکثری خفنك اوچسندن خروج ایلسه مسح منتقض اولور امام محمد وبر کاوزرینه مسح
ایلمکه جایز اولدوغی مقداری یرنده باقی قالورسه منتقض اولماز واکثر مشایخ دخی بونك اوزرینه در
زیرا ساق محل مسح دکلدر امدی محل مسح اولمیاد یره قدمك خروجی ناقض مسح اولدی ولو مسح مقیم فسافر
قبل یوم ولیلة اتم مدة السفر اکر مقیم مسح ایلسه بعده برکون برکیجه تمامندن مقیم مسافر اولسه سفرك
مسحنی تمام ایدر زیرا مسحده حکم وقتنه متعلقدر واقتنده ایسه اخره قضا اعتبار اولنور بو ایسه آخر
وقتده مسافر بولندی حکم اخر وقته متعلق ایلدی ولو مسح مسافر فاقام لتمام یوم ولیلة نزع اکر مسافر
مسح ایلسه برکون برکیجه تمامندن اقامت ایلسه خفینی نزع ایلسون زیرا رخصت مشقت سفر ایچون ایدی
اول ایسه باقی قالدی والا اتمها واکر برکون وبرکیجه تمام اولمامش ایسه یوم ولیلة تمام ایلسون زیرا
مقیم کبیدر حکمنی تمام ایدر والمعذور ان لبس علی الانقطاع فکالصحیح معذور اکر خفینی عذرندن انقطاع
اوزره کیرسه غیر معذور کبیدر مقیم ومسافر اولدوغی حالده والا اکر انقطاع اوزره کیمامش ایسه مسح فی الوقت
اول وقت ایچنده مسح ایدر مثلا وقت ظهرده ابدست الوب عذری غیر منقطع ایکن کیسه اول وقت ایچنده
اول عذردن غیری ابدستك نقضنی ایجاب ایدر نسنه ظهور ایلسه اول وقت ایچنده مسح ایدر لا بعد
خروجه اول وقتك خروجندن صکره مسح ایلمز ویجوز المسح علی الجرموق فوق الخف اولان جرموق
اوزرینه مسح جایز اولور جرموق شول شیدر که خفی نجاست وچاموردن صیانت ایچون کیلوران لبسه
قبل الحدث اکر اول جرموقی حدثدن اول کیمش ایسه خفی کیدوکی ابدست ایله کیمش ایسه امام شافعی طرف

ایدر

ایدر وبجرموق اوزرینه مسح جایز دکلدر زیرا خف رجلدن بدلدر جرموق ایسه خفدن بدلدر بدلدن بدل رأیله
وعقل ایله بدل اولمز دیرا اما بزم دلیلمز بودرکه حضرت عمردن روایت اولندی قال عمر رأیت رسول الله صلی الله
علیه وسلم مسح علی الجرموقین دلیل عقلی اولدرکه جرموق رجلدن بدلدر یوخسه خفدن بدل دکلدر کانه جرموق
التنده خف یوقدر وعلی الجوارب المجلد المجلد اولان جوارب اوزرینه دخی مسح جایز اولور مجلد اولدرکه خف کبی
التی واوستی دری ایله قبلنمشدر او منعلا یاخود منعل اولدوغی حالده مسح جایز اولور منعل اولدرکه
التی دری ایله قبلنمش اوله منعلا تشدید ایله وتشدیدسز روایت اولنمشدر وکذا علی الثخینین جورب مجلد
ومنعل اوزرینه جایز اولدوغی کبی قالك ویك اولان جوراب اوزرینه دخی مسح جایزدر بکلکی وقالکلغی شویله
اولمق کرکدرکه ساقه باغلمدین طوره فی الاصح عن الامام قول الصحیح ابو حنیفه دن جوازینه برقول اولوب هو
قولهما اول اولان قول امامینك قولیدر فتوی دخی بونك اوزرینه در زیرا ابتدادن امام اعظم ثخینین
اوزرینه مسحی تجویز ایلمزدی وناسی منع ایدردی صکره دخی حالتنده کندوسی مسح ایدردی فقال لعواده
فعلت ما کنت امنع الناس ودیدیکه ناسدن منع ایلدوکم شیئی بن اشلدم بو قول دلالت ایدرکه اولکی
قولندن امامین قولنه رجوع ایلمشدر لا علی عمامة عمامه اوزرینه مسح جایز دکلدر احمد حنبل واوزاعی خلافی
ایدوب عمامه اوزرینه مسحی جایز کورمشلردر حضرت رسول علیه السلام عمامه وخفینی اوزرینه مسح ایلمشدر دیرلر بز
دیرزکه مسح علی الخفین رخصتدر دفع حرج ایچون ثابتدر نزع عمامه ده خود حرج یوقدر حدیثه ایله تمسك
ضعیفدر الله تعالینك وامسحوا برؤسكم قولی غرضی راسدن غیرینك عدم جوازینی اقتضا ایدر خبر واحد
عمل ایلمك زیاده علی الکتاب لازم کلور بو ایسه منسخدر جایز دکلدر عمامه بکسر العین در وقلنسوة وبرقع قلنسوه
وبرقع اوزرینه مسح جایز اولمز قلنسوه قاوقدر وبرقع ضم قاف ایله خمار که عورتلرك باشلرینه اورتوسیدر
وقفازین الدوان اوزرینه دخی مسح جایز دکلدر که صوق ایچون اولسون کرك طغان ایچون اولسون
ویجوز المسح علی الجبیرة جبیره اوزرینه مسح جایزدر جبایرك واحدیدر اغاج پارچه لریدرکه انکلر صنق
مکلری باغلرلر ابن ماجه ودارقطنی حضرت علیدن روایت ایدرلرکه انه قال انکسرت احدی یدی فسألت
النبی علیه السلام فامرنی ان امسح علی الجبیرة بیورمشلردر وخرقة القرحة ونحوها جرح اوزرینه باغلنان خرقه اوزرینه
موضع فصد وباقی کبی شیلرك اوزرینه باغلنان خرقه اوزرینه دخی مسح جایز اولور وان شدها بلا وضوء
واکر اول خرقه‌یی ابدستسز دخی باغلمش اولورسه ده جایز اولور زیرا حضرت اشلدی وعلی یه امر ایلدی
ان النبی علیه السلام فعل وامر علیا به حین کسر زنده وسقط لوا من یده فقال علیه السلام اجعلوها فی یساره فانه صاحب
لوائی فی الدنیا والاخرة فقال انا اصنع بالجبائر فقال علیه السلام امسح علیها من فصل زنده انك فتحی بونك
شکونی ایله بلك دیمکدر صاحب نهایه تتمه فتاوادن مسح علی الجبایر مسح خفینه اوچ حکمده مخالف اولدیغی دیر
بری جبیره اوزرینه بلا وضوء شد اولنان شیئه مسحك جوازیدر ایکنجیسی مسح علی الجبیرة موقت اولمیوب

مسح على الخفين معتقد اولمیه‌دن دخی مسح خفک خفک بریني اخراج ایلمشه اکي یاغي یوق لازم اولور جبیره اوزرینه
اوکلدین دخی غسل اولنامسیدر جبیره ده محدث وجنب برابردر اما خفده دکلدر بو تقدیرجه مسح خفین
ایله مسح جبیره مخالفت اوج الیوب دورت اولور وهو کالغسل یعنی مسح علی الجبیره التي غسل کبیدر وجمیع
معه مسح علی الجبیره ایله جمع اولنور ولا یوقت وقت ایله مسح جبیره موقت اولماز ویمسح علی کل العصابات
عصابه‌نک هر اطرافنه دخی مسح اولنور عصابه اولدرکه جراحت اوزرینه قونیلان خرقه‌یه باغلق الجوت
صاریلان شییدر مع فرجتها ان ضرها اول عصبه‌نک فرجه بیله یعنی اول عصبه‌نک تحتنده بدن غیر
معذور اولورسه ده اکر اول عضوه عصبه‌نک حلی ضرر ایدرسه مسح جایز اولورکه تحتها جراحة اولا اول
عصبه‌نک التنده کرک جراحت اولسون کرک اولمسون ویکفي مسح اکثرها عصبه‌نک اکثرینی مسح ایلمک
کفایت ایدر زیرا اکثرده حکم کل واردر وفتوی دخی بونک اوزرینه‌در وان سقطت عن برء بطل والا فلا اکر
جبیره وعصبه اوکلدقدن صکره دوشسه مسحی باطل اولور اکر اوکولمادین دوشسه مسحی باطل اولماز زیرا عذری
اول محلده باقي اولور ولو ترکه من غیر عذر جاز اکر مسحی جبیره اوزرینه عذرسز یعنی ضررسز ایکن ترک
ایلسه امام اعظم قتنده جایزدر زیرا انک قتنده مسح فرض دکلدر خلافا لهما امامین خلاف ایدوب انلر
قتنده عذرسز جایز دکلدر وفتوی دخی امامین قولیدر اوزرینه در غایة البیانده صحیح اولان بودرکه مسح
جبیره واجبدر فرض دکلدر زیرا مسحسز صلوة جایز اولور دیو تصریح اولنمشدر ووضع شقاقه جلد دواء
برکمسه ایاغنک یاریلرینه دوا وضع ایلسه لا یصل الماء تحته یجب اجراء الماء علی ظاهر الروایة اولیه دوا اکر
التنه صو داخل اولمسه ظاهر دوا اوزرینه صو اقمق کفایت ایدر صدر الشریعه‌ده دیمشدرکه یحنی اعضاده
شقاق واقع اولسه وغسلنده عاجز اولسه امرار ما لازمدر اکر امرار مادن عاجز اولورسه مسح لازم اولور
اکر مسحدن دخی عاجز اولورسه شقاقک اطرافنک غسل ایدوب کندوسنی ترک ایدر ولا یفتقر الی نیة في مسح الخف
والرأس مسح خف ورأسده مسح اولان کمسنه نیته محتاج اولمز شافعي دیرکه ایکسنده بیله نیته محتاجدر

مطلب الحیض

باب

بو باب بیاننده درحیض لغتده جیقمق قاتنده عبارتدر شریعتده هو دم ینفضه
اول حیض بر قاندرکه اول قاني تحریک ایدر رحم امرأة بالغة ایدر رحم امرأة بالغة امرأة بالغه عزیکی ایدر
اقل حد بلوغ مرأة طقوز یاشنده لا داء بها ایله امراء بالغه که انده مرض اولمیه لا داء بها قیدی عرضدن
رحم بالغه اخراج ایلدیکي قاندن احترازدر وولادت ودخی بوکه بکزرلر زوائده زیرا انفاس مریض حکمنده در
تبرعاتي ثلثده اعتبار اولنور یعنی حال نفاسنده بعض تبرعات ایلیوب اول حالده فوت اولسه
ایلدوکي تبرعاتي ثلثده اعتبار اولنور ولا ایاسة دیمدی زیرا ایاسده اختلاف جوقدر اکثر مشایخ
التمش سنه دردی بو تقدیر ایلمشلردر ومشایخ بخاری وخوارزم اللي بش سنه دردیمشلردر وبونی تبریز
وارد قلع کوروکلری حیض دکلدر ظاهر مذهبده اما مختار اولان بودرکه اکر کوردیکي قان سیاه

ویاخوذ

ویاخوذ احمر اولورسه حیضدر واکر کوردیکی صاری ویا شل وتراب رنکنده ایسه استحاضه در واقله ثلثة ایام ولیالیها
وحیضک اقل مدتی اوچ کون اوچ کیجه‌در وعن ابي یوسف یومان والاکثر الثالث ابن سماعه ابو یوسفدن
روایت ایدر حیضک اقلي ایکي کون واوچنجي کونک اکثر وقتیدر دیو امام شافعي قتنده برکون وبرکیجه دردر بزم
ایچون دلیل حضرت عمر وعلي وابن مسعود وابن عباسدن روایت ایتمشلردر جاریة بکر وثیب که حیضی اوچ کون واوچ
کیجه در معتاد دکل ایسه قیاس بلنمز سماعه موقوفدر واکثره عشرة ایام وما نقص عن اقله او زاد على اکثره فهي استحاضة
حیضک مدتنک اکثري اون کوندر دخي شول قانکه مدة اقلدن ناقص اوله ویاخود اکثردن زیاده اوله اول
قان استحاضه‌در امام شافعي قتنده اکثر حیض اون بش کوندر رسول اکرمک بو حدیث شریفیله استدلال
ایدرلر انهن ناقصات العقل والدین بیوردقلرنده نقصانلری دینلرینه نه‌در جمله‌دن بو سؤال اولندقده بیان
انهن یقعدن في قعر بیتها شطر عمرها لا تصوم ولا تصلي بو حدیث شریفده حیض اون بش کون اولمغه اخبارت
ایله حکم ایدرلر اما بزم دلیلمز عبارت ایله اولان حدیث شریفدرکه اقل الحیض ثلثة ایام واکثرها عشرة ایام بو حدیث
عبارتیله عمل اولنمشدر عبارت نص اشارت نصدن اقوی ایدوکی ظاهردر معلوم اوله که نص شریف دورت وجهله
استدلال اولنور عبارت نص اشارت دلالت نص واقتضاء نص در علی الترتیب مقدمک وجودنده موخره ایله عمل
اولنماز وما تراه من الالوان في مدته سوی البیاض الخالص فهو حیض دخي شول قانکه عورت کوررنکلردن
مدة حیضده بیاض خالصدن غیري کوردیکي قان حیضدر حیضک انواعي التي‌در بري سواد وبري حمرت وبري
صفرت وبري کدورت وبري خضرت وبري تربیه اما سواد حیض اولدوغي ظاهردر قال النبي علیه السلام الحیض اسود
عبیط محتدم عبیط طري معناسنه محتدم شدید الحمرة الی السواد در حمرة خود قانک اصل لونیدر مکر سواد غلبه
ایلیه اول زمان سیاهه مائل اولور اکر صفرت غلبه ایدرسه رقیق اولور وصاریلغه میل ایدرسه اول دخي حیضدر
صفرت دخي حیضدر زیرا صاریلق دخي قانک الوانندندر جهت ان رقیق اولسه کدورت بونک لونی کبیدر بو دخي
حیضدر ابو حنیفه وامام محمد قتنده برابردر کرکه حیضک اولنده کورلسون کرکسه آخرنده کورلسون ابو یوسف
قتنده حیضک اولنده اولکدورتي کورسه حیض اولماز واخرنده تنوع کورسه حیضدر بزم بعض مشایخمز
وجودینه منکر اولمشلردر ابو نصر ابن سلام حضرتلرینه سؤال اولندقده کانها اکلت فصیلا دیو علی
طریق الاستیعاب جواب ویرمشلردر تربیه‌نک لوني تراب لوني کبیدر بو دخي کدورتک بر نوعیدر حاصل کلام بونک
جملسي حیضدر اختلاف کدرة وخضرتده در قوله تعالی ویسئلونک عن المحیض قل هو اذی بو ذکر اولنان
الوان اذي حقنده برابردر وکذا الطهر المتخلل بین الدمین فیها یعنی حیضده ایکي قانک مابیننده حلول ایدن
پاکلک مدة حیضده در زیرا اعتبار مدة حیضک ایکي طرفي احاطه ایلدوکنده در اولیله اولیجق دم متوالي کبیدر امام
محمدک ابو حنیفه‌دن روایتنده مدة حیضده دمک استیعابي بالاجماع شرط قلنما شدر اول واخرینه اعتبار
اولنور باب زکونه نصابي یعني ابتدا کورن عورت برکون یاخود ایکي کون قان کورسه وسکز کون کورمسه

30

وادنجی کون کورسه جمله سی حیض اولور اما بر کون کورسه وطقوز کون کورمسه بو جمله کونلر حیضدن دکلدر وحرم یمنع
الصلوة والصوم حیض صلوة وصومی بالاجماع منع ایدر وتفقیه دونها صومی قضا ایدر صلوتی قضا ایلمز زیرا
حیض صلوتک وجوبنه واداسنک صحتنه مانعدر پس اعادیه اداسی وقتنده صحیح اولمدیغی ایسه نفس وجوبک ثبوتی
ایچون قضا لازمدر صاحب نهایه قولی اوزره حیضک احکامی اون ایکیدر سکز احکامی منع حیض ایله نفاس مشترکلردر
دورتی حیضه مختصدر اما مشترک اولان سکز صلوتی قضاسز ترکدر صومی اولمق اوزره ترکدر ودخول مسجدک
حرمتی وطواف کعبه نک حرمتی وقراءت قرانک ومس مصحفک حرمتی وجماعک حرمتی ومنقطع اولدقده غسلک وجوبی
اما دورتی که حیضه مخصوصدر انقضاء عدت استبرا وبلوغه حکم وطلاقده سنت وبدعت مابینی فصلدر صلوة
قضا اولنیوب صومک قضا اولنمسنه علت بعضیلردن روایت اولنور که وقتا که حوا انامز حایض اولدی حضرت
ادمه کلوب دیدیکه حیضه مبتلا اولدم غازی نیجه ایده یم دیدیکده حضرت ادم مناجات ایدوب بیلوردقده جبرائیل عم
کلوب عفو اولندیغی خبر ویردی تکرار رمضانده ایکن حایض اولوب ینه ادمه مراجعت ایلدکده اولکیه قیاسا
افطارینه حکم ایدوب اللهم مراجعت ایلمدی جنابندن عتاب ایروب قضاسنی امر ایلدی دیو نقل ایلدیلر
ابتداده بر قیز بالغه اولدوغی زمانده اون کون دم کوردی اندن صکره التی ای طاهر اولدی اندن صکره قانی دائما اقر
اولدی اول بالغه نک عدتی اون طقوز ای در الا اوچ ساعت دکل زیرا بز محتاجز که هر طهر التی ای اوله الا اربع عشر
دکل ابو یوسف قتنده طهر متخلل ایکی طرفده حیض اولمق لازمدر اکر دم حیض اوچ کوندن اقل ایسه طهر اون کوندر
اکثر ایسه ده زیرا طهرک اقلی اون بش کوندر چونکه اون بش کوندن اقل اولدیغی ایسه اول متخلل ایکی دمک بینی
فصل اتمکه صالح اولمدی زیرا طهر صحیح اولمیوب طهر فاسد اولدی شرعا صحیح اولان حکم ایسه فاسده تعلق
ایلمز پس امدی ابتداسی انتهاسی طهر اولمق ویاخود ایکی طرفده طهر اولمق جایز اولدی باقی احوال خمسه بوکا
مخالفدر ده ههههههههههه اده هههههههه دا هههههههه اده ههه
دهد امام محمد قتنده حیضک ایکی طرفده دم کرکدر بو قولی امام اعظمدن روایت ایلمشدر وکنده بو قولی اوزره
نصاب دم شرطدر دیمش واندن غیری بر شرطی دخی بودر که طهره مساوی اوله ویاخود طهر دمدن اقل اوله
ده هههههههه د بر قولی بودر دده ههه دده ههه د ایکی قولی دخی بونلرک ایچنده مندرجدر بو فنده
نصاب حیض بولنمش اولور وطهر ایکی دمه مساوی دیدیکی اولکه ایکی دم اورته ده بر دم بو ایکی دمک اورته سنی
اولان اوچ طهره مساوی اولدیغی اما بو صورتلرده کر دملر مابیننده التی طهر واردر حسابا ولنور ده غالب
اولور لکن بو فاده ده اولان ایکی دمک مابیننده کی طهر دم حکمنده اولنور اشتغده اولان طهر اقل اولوب اول
دخی حیض اولور ابن مبارک حیضک ایکی طرفنده دم احاطه اتمسی شرطدر اما دم حیضک اقلی اوچ کوندر اولدیغی بولنمق
شرطدر دیر دد ههههههه دد ابو سهل ایکی دمی اوچ طهری وبردی الو بعشر ثم اخیره نک التی کونی حیضدر
دیو حکم ایلمشدر دد ههه د حسن احاطه دم شرطدر ادجه اخیره یه حیض حکم ایلمشدر د ودخول المسجد

ومسجده

ومسجده دخولنه منع ایدر قال عم فانی لا احل المسجد لحایض ولا جنب والطواف دخی طوافه منع ایدر
وقربان ما تحت الازار تحت الازارده اولان نسنه یه قربانه یعنی استمتاعنه وطیی منع ایدر ما فوق الازار قربانه
منع ایلمز ابن عمردن روایت اولنور که انه قال سألت رسول الله عم عما یحل للرجل من امرأته الحایض قال ما فوق
الازار وعن عایشة قالت کان رسول الله عم یأتزر فیباشرنی وانا حایض وعند محمد قربان الفرج فقط
محمد قتنده حیض انجق قربان فرجی منع ایدر لقوله عم اصنعوا کل شیء الا الجماع ویکفر مستحل وطئها حایضک
وطئنی حلال کورن کافر اولور زیرا حرمتی نص قاطع ایله ثابت اولمشدر وان انقطع لتمام العشرة حل وطئها
قبل الغسل حیض اون کون تمامنده منقطع اولورسه وطی حلال اولور غسلدن اول زیرا اکثر مدة تمامندن
صکره انقطاع طهارتدر وان انقطع لاقل لا یحل حتی تغتسل او یمضی علیها ادنی وقت صلوة کاملة
اکر اون کوندن اقلده حیض منقطع اولسه اول عورتک وطئی حلال اولمز حتی غسل ایتمیجه ویاخود عورتک
اوزرینه صلوة کامله نک ادناسی مرور ایتمیجه حلال اولمز زیرا قانی احیانا منقطع اولور واحیانا سیلان
ایدر اویله اولسه اغتسال ایله جانب انقطاع مترجح اولور وان کان دون عادتها لا یحل وان اغتسلت
واکر اول انقطاع عادتدن ناقص اولورسه وطی حلال اولمز اکر غسل دخی ایدرسه زیرا دم عودتی عادة
غالبه در اجتناب ایده احتیاط لازمدر واقل الطهر خمسة عشر یوما طهرک اقلی اون بش کوندر
اتفاق صحابه دخی بونک اوزرینه در ولا حد لاکثره طهرک اکثرینه حد یوقدر معناسی بودر که مادامکه
طهر کورر نمازی قلور واوروج طوتر زیرا طهر کاه اولور که ممتد اولور بر ایکی سنه یه دکین الا عند نصب العادة
فی زمن الاستمرار الا که زمن استمرارده نصب عادتی قتنده حد اوله بر عورت اون کون حیض کوردی
والتی ای طهر کوردی اندن صکره دمی مستمر اولدی هیچ منقطع اولمدیغی انک حیضی اون کوندر بو معتوله
عورتک عدتی اون طقوز ای دن اوچ ساعت نقصاندن منقضی اولور زیرا بز اوچ حیضه که هر حیضی
اون کوندر اوچ طهره که هر طهری التی ای دن بر ساعت نقصان مدته محتاجز مجموعی اون طقوز ای دن
اوچ ساعت نقصان مدة اولور حاکم الشهید التی ای تقدیر ایلمشدر امام برهان الدین دخی بویله ایلمشدر
وفتوی دخی بونک اوزرینه در زیرا بو قول مفتی به در وفتا به قولا بیدر وان زاد الدم علی العادة فان جاوز
العشرة فالزاید کله استحاضة والا فحیض واکر قانی عادتی اوزره زیاده اولسه پس امدی اون کونی تجاوز
اولورسه عادتی اوزره زاید اولان استحاضه در اکر اون اوزرینه زیاده اولمیوب تمام اون کونده منقطع اولورسه
اول کونلک جمله سی حیضدر مثلا بر عورتک عادتی بش کون اولسه دم کورسه ودیدی کونی تجاوز ایلسه اکر اون
کونده منقطع اولورسه اول اون کون جمله سی حیضدر اکر ممتد اولوب اون ایکی کونه دارسه عادتی اولان
بش کون حیضدر بیدن بو قالان بش کون استحاضه در وان کانت مبتدأة وزاد علی العشرة
فالعشرة حیض والزائد استحاضة اکر اول حیض کورن ابتدا کوردیکی ایسه واون کون اوزرینه زیاده اولسه اسیم

مطلب النفاس

اول کون حیضدر اوندن زیاده سی استحاضه در بو معتادنک حیضی اون کون وطهری یکرمی کون اولورسه زیرا حیض
اون کونی تجاوز ایلمز وکندونک عادتی بو قدرکه عادتی اوزرینه حکم اولنه اما اکثر حیض اون کون اولمغین
اول وجهله حکم اولنور والنفاس دم یعقب الولد ونفاس بر دمدرکه ولدی تعقیب ایدر وحکمه حکم الحیض نفاسک
حکمی حیض حکمی کبیدر منع صلوة وصوم وصومی قضا ایدوب صلوتی ایلمامکده ودخول مسجد وطواف وقراءت
قرآنده وبوکر بکزر زوار ایسه جلسنده ولاحد لاقله نفاسک اقلنه حد یوقدر اصلا خلاف انقضاء عدتده در
برکسنه خاتوننه اذا ولدت فانت طالق خاتون دخی انقضت عدتی دیسه ابو حنیفه قاتنده یکرمی بش کون اعتبار
اولنور واکثره اربعون یوما نفاسک اکثری قرق کوندر قرق کون اولمسنه سبب زیرا دم دورت آییدن مقدم
ولده داخل اولمز دورت آیلق دم مجتمع اولور نجاندن روح ولده داخل اولورسه قانی آکا غذا اولور نجی ولد دنیه
منفصل اولدقده محبوس اولان دورت آیلق دم که هر آیده اکثر حیض اون کون ایدی اول مجتمع اولان دورت آیلق حیض قانیکه
قرق کوندر اول دم چیقمش اولور اما شافعی برکا قائل اولمیوب انک قاتنده اکثر نفاس التمش کوندر وما
تراه الحامل حال الحمل وعند الوضع قبل خروج اکثر الولد استحاضة شول دمی که حامل حال حملنده کورر وچوق
ولدک اکثرینک خروجندن اول عند الوضع کوردیکی دم استحاضه در زیرا حیض مدد حبلده ایسه رحمک
اغزی سد اولور بوتقدیرجه قان فان استحاضه اولور وان زاد علی اکثره ولها عادة فالزاید علیها
اکر دم نفاسک اکثری اوزرینه که قرق کوندر زیاده اولسه حال بوکه انک عادتی اوتوز کون اولسه بیلدیکی
عادتی اوزرینه زیاده اولان دم استحاضه در واکر عادتی یوغیسه فالزاید علی الاکثر فقط استحاضة انجق
اکثر اوزرینه که قرق کوندر انک اوزرینه زیاده اولان استحاضه در والعادة تثبت وتنتقل بمرة فی الحیض
والنفاس عند ابی یوسف وبه یفتی مذهب ابی یوسفده اوزره حیض ونفاسده عادت بردفعه ایله ثابت
اولور وبر دفعه ایله منتقل اولور فتوی دخی بونک اوزرینه در وعندهما لابد من المعاودة لما بین
قتنده عادتک عودتندن لابد در زیرا اما بین عادتی معاودتلندردیو اعتبار ایدر اول حالده بر
قاچ دفعه عودت ایلمینجه عادت اولماز دیولر اما امام یوسف دیرکه عادتده معاوده لازم دکلدر
برکره کوردیکی عادت اولور انک اوزرینه احکام جاری اولوردیو بیوردیلر ونفاس التوأمین من الاول
خلافا لمحمد بطن واحددن ایکی ولد طغوردن عورتک نفاسی اولکی ولدی غلندندر امام ابو حنیفه وابو یوسف
قاتنده اکر ولدینک ما بینی قرق کون ایسه ده امام محمد خلافنه ایدوب ثانیدن اعتبار اولنور وانقضاء
العدة من الاخیرة اجماعا عدتک منقضی اولمسی اخیردندر اجماع اوزرینه بونده خلاف یوقدر حق سبحانه
وتعالینک حتی یضعن حملهن قول شریفی اکسیز دخی متناولدر زیرا اول عورت اولکی ولدی وضع
ایدکدن صکره ثانیه اولان ولدده حامل بولندیغی محققدر انقضاء عدت حنود وضع حمله متعلق اولور
والسقط ان ظهر بعض خلقه سقط یعنی دوشک اکر خلقتی ظاهر اولورسه مثلا ال واباق وبرمق وطرناق کبی

فهو

مطلب المستحاضة

فهو ولد یصیر المرأة به نفساء اول سقط ولد در عورت اول سبب ایله نفسا اولور والامة ام الولد ویقع
الطلاق المعلق بالولادة جاریه ام ولد اولور ولادته معلق اولان طلاق اول سقط ایله واقع اولور وتنقضی به
العدة اول سبب ایله عدت دخی منقضیه اولور ودم الاستحاضة کرعاف دائم لا یمنع صلوة ولا صوما ولا وطئا دم
استحاضه دایم اقان بورون قانی کبیدر صلوته وصومه مانع اولمز فصل المستحاضة ومن به سلس البول
او استطلاق بطن وانفلات ریح ورعاف دائم وجرح لا یرقأ یتوضؤن لوقت کل صلوة مستحاضه ودخی
شول کسنه که انک ایچون سلس البول واستطلاق بطن وانفلات ریح ودائم اقان بورون قانی وهر جراحتکه
اصلا او کوتمیه انفلات ریح یل چقورتمقدر لکن مراد اولان امساکده عدم قدرتدر بو معذور کسنه لر هر صلوتک
وقتنده ابدست الورلر ویصلون به فی الوقت ما شاؤا من فرض ونفل اول ابدست ایله ادا ایدرلر وقتنده
فرض ونفلدن مراد ایلدکلری نمازی وواجبات اولان نمازلری دخی ادا ایدرلر مادامکه وقت باقیدر
ابراهیم النخعی رحمه الله دیرکه اولیانک اخر وقتنده ادا ایدوب عصری اول وقتنده ادا ایلیوب واخشام
ایچون اخر وقتنده ابدست الوب اخر وقتنده ادا ایدوب عشایی دخی اول وقتنده ادا ایلیوب نهایه
صاحبی واوزاعی دیرکه معذور کسنه اولیا ایچون ابدست المیوب وقت عصر داخل اولمینجه اندن صکره
ابدست الوب ظهری وعصری ادا ایلیوب امام شافعی قتنده اداء فرض ایچون نیت ایدوب ابدست الور
اما نافلهی فرض تبعیتی ایله ادا ایدر وتبطل بخروجه فقط انجق وقتنک
خروجی ایله وقال زفر بدخوله فقط زفر انجق وقتنک دخولی ایله باطل اولور دیدی وقال ابو یوسف بایهما
کان ابو یوسف هم خروجی هم دخولی ایله باطل اولور دیدی فالمتوضئ وقت الفجر لا یصلی به بعد الطلوع
وقت فجرده ابدستی اولان کسنه اول ابدست ایله طلوع شمسدن صکره ادا صلوة ایده من ائمه ثلثه قتنده
زیرا خروج وقت بولنمش اولور الا عند زفر امام زفر قتنده ادا ایدر زیرا انک قتنده دخول شرطدر
اویله وقتنک دخولی بولنمادی والمتوضئ بعد الطلوع یصلی به الظهر شمس طلوعندن صکره متوضئ اولان کسنه
اول ابدست ایله اویله نمازینی ادا ایدر ابو حنیفه ومحمد قتنده زیرا خروج وقت بولنمدی خلافا لزفر
زفر ایچون خلاف واردر انک قتنده دخی دخول بولنمش اولور ولابی یوسف دخی ابو یوسف ایچون خلاف
واردر انک قتنده دخی دخول بولنمش اولور زیرا دخول وقت ایکیسنک قتنده ابدستی باطل اولور والمعذور
من لا یمضی علیه وقت صلوة الا والعذر الذی ابتلی به یوجد فیه معذور شول کسنه درکه انک اوزرینه بر وقت
صلوة کچمیه الا ابتلی اولدیغی عذر انده بولنه

مطلب الانجاس

باب الانجاس

بو باب نجسلر بیاننده درکه
مصنف نجاست حکمیه وانک تطهیرینی بیان ایلدیکی نجاست حقیقیه وتطهیرینه شروع ایلدی زیرا
برایکسندن طهارت جواز صلوتک شرطیدر نجاست حکمیه نجاست حقیقیه دن اقوادر زیرا حکمیه نک
قلیلی جواز صلوته مانع اولور بالاتفاق اما نجاست حقیقیه نک قلیلی معفودر شافعی قتنده بزم قتمزده

برده‌م مقداری نجاست مغلظه دن ومخففه دن ربع ثوب معفودر يطهر بدن المصلي وثوبه ومكانه
مصلينك بدننی وثوبنی ومكاننی طاهر اولور لقوله تعالى وثيابك فطهر بو آيت كريمه تطهير ثيابه امردر امر ايسه
وجوب ايچوندر اكر دينلورسه كه مفسرلر فطهرك معناسنی قصر ايله تفسير ايلمشلردر ازالهٔ نجاسته دليل
تمام اولميه جواب ويريلور كه بو تفسير مجازدر بنا عليه حقيقتدر زيرا تقصير ثياب عادة تطهيری
مستلزمدر بو تقديرجه اقتضا تطهير ثوبه امردر بدن ومكان دخی ثوبه قياس اولندی طهارت مكاندن
مراد مصلينك اياغی بصد وغی يردر حتى بر كمسنه صلوة افتتاح ايليه اياغی التنده بر درهمدن زياده نجاست
اولسه صلوتی فاسد اولور زيرا قيام ركندر موضع سجود ابو حنيفه دن امام محمدك روايتی اوزره سجود دخی
جايز اولميه زيرا سجود دخی ركندر قيام كبی وابو يوسفك ابو حنيفه دن بر روايتنده درهمدن زياده نجاست اولان
موضعده سجود جايز اولور النجس الحقيقی بالماء وبكل مايع طاهر مزيل كالخل وماء الورد مصلينك بدن وثوب
ومكاننده نجس حقيقيدن صو ايله طاهر اولور ودخی حوصوكه طاهر وازاله ايدجی شی سركه وكل صويی كبی مايع صيقق
ايله ثوبدن چيقان شيلردر لا الدهن ياغ دكلدر يعنی ياغ ايله ازالهٔ نجاست اولماز سنده دخی بوكه مشالدر
وعند محمد لا يطهر الا بالماء ومحمد قتنده مايع ايله طاهر اولماز الا صو ايله طاهر اولور والخف ان تنجس بنجس له جرم
يطهر بالدلك المبالغ ان جف اكر خف جرمی اولان نجس ايله متنجس اولورسه مبالغه ايله دلك طاهر اولور اكر
نجس قورومش ايسه امام اعظم وابو يوسف قتنده طاهر اولور جرم ديديكی روث وعذره ومنی كبيدر خلافا
لمحمد امام محمد خلاف ايدوب انك قتنده دلك ايله طاهر اولماز وكذا ان لم يجف عند ابی يوسف وبه يفتی امام
يوسف قتنده اول نجاست قورومش ايسه بيله دلك ايله طاهر اولور وفتوی دخی بونك اوزرينه در عموم بلوی ايچون
وحديث شريفك اطلاقی ايچون قال النبی عم اذا وطئ احدكم الاذى بنعليه او خفيه فطهورهما التراب
وقال النبی عم اذا جاء احدكم الى المسجد فلينظر فان رأى فی نعليه اذى او قذرا فليمسحها وليصل بهما
ادمی ترابه ودلك ايله طاهر اولور امام ابو حنيفه ومحمد قتنده طاهر اولماز طپراغه سوركك ايله نجس چوق
اولورسه طاهر اولماز ديديلر اما فتوی امام يوسفك قولی اوزره در وان تنجس بمايع فلا بد من الغسل
واكر مايع ايله متنجس اولورسه غسل ايلمك لازمدر مايع ديديكی بول وخمر كبی جرمی اولميه زيرا خف نجاستی
تشرب ايدر تشرب ايلدكده حكماً اخراج اولنماز الا غسل ايله اخراج اولور اكر دينلورسه كه حديث شريفده
رطب ويابس وجرمی اولان واولميان فرق اولنمامشدر راجب اولان حكمده برابر اولمقدر جواب ويريلور كه
ما بينلرنده فرق واردر وجرمی اولميانك تعليل ايله اخراج اولنمشدر زيرا نبی عم فان الارض لهما طهور
قول شريفی مزيل نجاست ديمكدر بكا بول وخمری خف تشرب ايلسه مسح ايله زائل اولماز وجلدك اجزاسندن
اخراج ايلمز سبب اولديكی اطلاقيه جرمی اولوب ازاله مسح ايله ممكن اولان نجاست معروف اولور والمنی نجس
يطهر ان يبس بالفرك والا يغسل منی نجسدر قوری اولدقده اوغق ايله پاك اولور اكر قوری اولمزسه غسل

اولنور نبی عم كه عايشه يه فاغسليه ان كان رطبا وافركيه ان كان يابسا حديث شريفی منينك طاهر
اولمسنه شافعيه دخی حجتدر وشافعی حديث ابن عباس رضی الله عنه ايله دخی استدلال ايدوب قال
النبی عم المنی كالمخاط فامطه عنك ولو باذخرة زيرا منی آدمك اصل خلقتيدر تراب كبی طاهردر زيرا
نبی عم نجس دن خلق اولندی ديمك جايز دكلدر ديديلر اما بزم منينك نجس اولمسنه ايكی دليلمز واردر بری
حديث عايشه دركه ذكر اولندی بری دخی شو حديث شريفدركه انده مر بعمار بن ياسر وهو يغسل ثوبه
من النجاسة فقال له عم ما نخامتك ودموع عينك والماء الذی فی ركوتك الا سواء وانما يغسل الثوب
من خمس من البول والغائط والدم والمنی والقیء اسرار روايتی اوزره قیء مكانده خمر واقع اولمشدر اكر
سؤال اولنورسه امام شافعی بر حديث ايله طهارتنه وحنفيه بر حديث ايله نجاستنه استدلال ايدر
وبزم روايت ايلدوكمز اكا دخی حجتدر ديمكلك فائده به نه در جواب ويريلور كه انك وجهی بودركه
شافعينك روايت ايلدوكی حديث كندويه دليل اولماز زيرا كالمخاط قول شريفی انك طاهر اولمسنی مقتضی
دكلدر جايزدركه لزوجتنده وقلت تداخلده تشبيه اولنه اما طاهر نجس اولمسنی استدعا ايدر زيرا امر
وجوب ايچوندر ونجس اولميان شيئك ازالهٔ سی واجب دكلدر بو حديث شريف موقوف عليه در انك ايله احتجاج
صحيح دكلدر ابو حنيفه دن روايت اولنوركه منی بوبزه اصابت ايلسه فرك ايله طاهر اولماز زيرا حرارتده
جاذبه در واول منی بدن جرمنه عودت ايلمكه مانع اولور وبدن فرك ممكن دكلدر صويه محتاجدر اما ثوب بونك
خلافنجه در فقيه ابو اسحاق الحافظ ديمشدر كه منی يابس اولدقده فرك ايله طاهر اولوركه ذكرك راسی
طاهر اولدقده خروج ايدرسه اكر ذكرك راسی طاهر دكل ايسه فرك ايله طاهر اولماز اكر دينلورسه كه راس ذكر
طاهر اولمسنده فائده نه در كه مجرای بولدر خروج ايدن مذی قاتلمقدر بونكا جواب ويريلوركه
فقها نجاست باطنه يه اعتبار ايلميه مشلردر نته كم ابو حنيفه دن روايت اولنوركه بر قيون اولسه
وممه سندن سود چيقسه اول سودك اكل وشربی حلال اولور وانك نجاستی ايله متنجس اولماز حواديث
دخی بو منوال اوزره مسطوردر نجاستدن منی يابس ثوب بدن اوولنسه طهارتنه حكم اولنوركه صو اصابت
ايلسه نجس اولوب عودت ايدرمی بونده ايكی روايت واردر خلاصه ده مختار اولان عودت ايلمامكدر فانجامنی
صحيح اولان بودركه نجس اولوب عودت ايلمكدر والسيف ونحوه بالمسح مطلق سيف وسيفه مماثل اولان
اينه وبچاق كبيره نجاست اصابت ايلسه كرك يابس اولسون كرك رطبا اولسون مسح ايله طاهر اولور مطلق
قيدی رطب ويابس وعذره وبول هر قنغيسی اولورسه ديمكدر زيرا صحابه كرام كفاری قتل ايدرلردی
وقلجلرينی مسح ايدوب واول قلج ايله نماز قلورلردی سيف اكر مصيقل اولميوب خشن ويا خود منقش اولورسه
مسح ايله طاهر اولماز والارض بالجفاف وذهاب الاثر ارض نجس طاهر اولور قورمق ايله ودخی اثری
كيتمسيله للصلوة لا للتيمم صلوة ايچون طاهر اولور تيمم ايچون طاهر اولماز صلوة ايچون طاهر اولدوغنه

وتسليمز قولهم ذكوة الارض يبسها اي طهارتها جفافها اسم سببي مسببه اطلاق قبيلندندر زيرا ذبح ذبيحه نك
طهارتنه سببدر وكذا الاجر المفروش اجر مفروش يعني دوشنمش طوغله دخي قورومق ايله طاهر اولور ارضه كرسنى در
والخص المنصوب خص منصوب دخي قورومق ايله طاهر اولور خص منصوب قامشدن اولان اودركه اوستيدر
والشجر والكلاء غير مقطوع هو المختار اغاج واوت قطع اولنميوب حالده قورومق ايله طاهر اولور مختار اولان
دخي بودر والمنفصل والمنقطع لابد من غسله اجر وخصدن منفصل وشجر وكلادن منقطع اولنلري يقسللري
لابددر بونلر قورومق ايله طاهر اولماز وطهارة المرئي بزوال عينه كورنلن نجاستك طهارتي عينك زواليدر
نجاست ايكي نوعدر بري مرئي وبري غير مرئي در زيرا نجاست بعد الجفاف جسم صاحبي در غائط ودم كبي
ياخود ظلمه جسم صاحبي كلدر بول واكا بكزرلر كبي ايمدي بعض اولانك طهارتي زوال عينيله در غسلك
عددي شرط دكلدر ويعفي اثر شق عليه زواله زوالي مشقتلو اولان اثر عفو اولنور يعني اول نجاستك غسل ايله
رنكي زائل اولميه رنكنك بقاسي ايله طهارته حكم اولنور شيخ الاسلام مبسوطنده صو ايله اثري زائل اولميان
نجاسته ضرر ويرمز ديو حديث ايراد ايدوب روي عن خولة بنت يسار انها قالت يا رسول الله انا لي ثوب
واحد وانا احيض فيه فقال ام رشيه فاخرجيه ثم اغسليه بالماء فقالت ان بقي له اثر فقال م يكفيك
الماء ولا يضرك اثره وابو اسحق حافظ بر عورت حنا ايله اليني بوياسه وياخود چوچي بويا ايله ثوبني
بوياسه اليني واول ثوبي پاك صو ايله غسل ايدوب بياض صو اقدقدن صكره اول ثوبي وياخود الينى اوچ
كره غسل ايلسه الك وثوبك طهارتنه حكم اولنور ميه دينلدكده طاهردر بالاجماع ديو جواب ويرمشدر
وغير المرئي بالغسل ثلثا او سبعا غير مرئي اولان نجاست اوچ وياييدي دفعه غسل ايله طاهر اولور سبعا
قيدي مختاردن غير متنلرده اولميوب شارح احتياطا قطع وسوسه ايچون تعليل ايلمشدر والعصر
كل مرة ان امكن عصره دخي هر غسل اولندقده صقمق ايله طاهر اولور اكر صقمق ممكن اولورسه
كل مرة قيدي ايكي دفعه يا يقنوب وجهيده صقمق روايتندن احترازدر صاحب دررده ديمشدركه
اوچ كره صقمق اوچنجيده مبالغه لازمدركه بر وجهله اندن صو طملميه كفايه ومحيط صاحبي ابو يوسفدن روايت
ايدوب اكثر ثوبك نجاستي اوزرينه صو جاري اولسه اندن صكره طاهر اولور وغلبه ظن غالبي اولسه صقمزدن طاهر
اولور ديمشدر والا فبالتجفيف كل مرة حتى انقطع التقاطر اكر صقلمق ممكن دكل ايسه هر غسل ايلدكجه
قطره لري منقطع اولنجه قورومق ايله طاهر اولور صقمق ممكن اولميان نه حصير كبي ومنفصل طوغله وخود
نجاسه تشرب ايتدكي كبي ياخود نجاسته ايله دباغت اولنمش جلد كبي وياخود نجس صو ايله صوارلمش اغاج
كبي وياخود نجس صو ايله پشمش ات كبي بونلر طاهر اولسي اوچ كره طاهر صو ايله صوارلمقدر وبغداي
طاهر صو ايله چينه قويوب بر زمان دوروب بعده قورويوب اوچ كره بو اسلوب اوزره ايلمك ايله طاهر
اولور واتي طاهر صو ايله قايندروب وصوغوتوب اوچ دفعه بويله ايلمك ايله طاهر اولور ياغي دخي بر دبي

دلك

دلك جناغه قويوب صو ايله قايندروب اندن صكره دلكي ايچندن صويي اقيده اوچ دفعه بويله ايلمكله پاك اولور
بونلردن ماعداسيني يا يقوب قورومق ايله طاهر اولور وقال محمد بعدم طهارة غير العصر ابدا امام محمد ديديكه
صقلمسي ممكن اولميان ابدي طاهر اولماز زيرا نجاست متخلله نك خروجي ممكن اولماز ديرا اما ضوئي لعل
اوزرينه در ويطهر بساط تنجس بجري الماء عليه يوما او ليلة متنجس اولان بساط طاهر اولور بر كون
وبر كيجه اوزرندن صونك جرياني ايله وعفو الروث والعذرة بالطرق حتى يصير دما دا عند محمد هو المختار
آت توسي وانسان توسي كبيلر امام محمد قتنده يانوب كل اولمغله طاهر اولور مختار اولان بودر زيرا حرق
اولمغله عيني حقيقت لوغ مبدل اولوب عين مبدل اولدقدن صكره وصفه خود بطريق الاولي مبدل اولور كورمز
تازه شيره تجان خمر اولسه نجس اولور اما چونكه سركه اولسه بالاتفاق طاهر اولور خلافا لابي يوسف ابي يوسف
خلاف ايدوب انك قتنده يانمغله طاهر اولماز زيرا تغيير وصفده اولدي بنده باقيدر عين باقيه اولدقده
نجاسته باقيدر وكذا يطهر حمار وقع في المملحة فصار ملحا يعني روث وعذره يانمغله طاهر اولدقده كبي حمار
مملحه دوشسه وملح اولسه طاهر اولور يعني حقيقت اخرى مبدل اولمغله اولور ويعفي قدر الدرهم مساحة كعرض الكف
في الرقيق درهم مقداري عفو اولنديكي نجاست رقيقده اولاي مقداري عفو اولنديكي صاحب هدايه
ديديكه درهم مقداري ديمكدن مراد موضع خروج نجاستدر تخفيف ايدوكه مقعدي ذكر ايلمكه
مجلسلرمن استقباح ايدرلردي درهم ايله كنايه ايلديلر من نجس مغلظ كالدم والبول نجاسة مغلظه دن
قان كبي رقيقندن اولاي مقداري كثيفندن درهم مقداري عفو اولنديكي ولو من صغير لم يوكل
اكر اكل الطعام كوچك رضيعدن ايسه ده ولو من صغير لم يوكل قيدي طعام اكل ايليان صبينك بولي
طاهردر دين قائلك قولني رد ايچوندر وكل ما خرج من بدن الادمي موجبا للتطهير دخي تطهير موجب
اولان نسنه كه بدن انساندن خروج ايتدي موجبا للتطهير قولي كوز ياشي وتوكرك وعرقدن احترازدر
والخمر وخرء الدجاجة ونحوه دخي خمر وطاوغك نجسي وبونلره مشابه اولنلرك نجسي كبي وبول الحمار
والهرة والفارة دخي حمار وهره وفاره نك بولي بو مجموعك رقيقندن اولايسي وكثيفندن
درهم مقداري عفو اولنديكي بول دورت نوعدر بر نوعي بوكا ادمك بولي وبر نوعي رضيعك يعني ممه
امر صبينك بولي وبري غير ماكول اولنلرك بولي وبري ماكول اولنلرك بولي جمهور قتنده جمله سي
نجسدر اما اوچنجي نوعك بولي غليظه در ائمه حنفيه قتنده دوردنجيسي خفيفه در امامين قتنده طاهردر
امام اعظم قتنده وكذا الروث والخثي اث تزيي واوكوز تزيي دخي بول حمار وهره وفاره كبيلردر زيرا
روث حقنده نص وارد اولمشدر ان النبي عم سأل عن ابن مسعود ليلة الجن احجارا للاستنجاء فجاء بحجرين
وروث فاخذ الحجرين ورمى الروث وقال انه رجس اودكس كس بر شيئي قبول ايلمامك معناسنه در بو حديث
شريفه نص اخر معارض اولميوب غليظ لكن اوزره باقي قالمغين حتي دخي بوكا قياس اولنديكي مادون

مطلب المخفف

ربع الثوب من مخفف كبول الفرس وما يوكل لحمه بول فرس وأتي أكل اولنان حيوانك بولي كبي مخففدن
ربع ثوبك ما دوننده عفو اولندي بو بابده ايكي حديث شريف تعارض ايلمشدر بري قوله عم استنزهوا
عن البول قوللريدر كه نجاستنه دلالت ايدر وبري دخي حديث عرنيين در طهارتنه دلالت ايدر دليل
نجاست مترجح اولدي لكن استنزهوا حديث شريفنك تعارضي تأثير ايلمكله نجاست مخففه اولدي تغيير
ثوبده اختلاف اولنمشدر بعضيلر ديديلر كه ثوبك ربعي اولور كه انكله صلوة جايز اوله طون كبي ابو حنيفه دن
مرويدر كه ابو بكر الرازينك ثوب تغييرنده احتياطا سراويل اولور زيرا سراويل قصير ثيابدر ديديكي
امام اعظم حضرتلرينك قولنه قريبدر وبعضيلر ثوبك تغييرنده نجاست اصابت ايلديكي موضعك ربعيدر
ديمشلر اتك كبي ولابو يوسفدن روايت اولنديكه شبر في شبر يعني طول وعرض بر قارش اوله وخرء طير لا يؤكل
اي اكل اولنميان طيرك نجاستي دخي مخففه در كركه سباع طير اولسون كركه غيريسي اولسون امام محمد قتنده
طاهر در شمس الائمة السرخسي مبسوطنده اصح اولان بودر كه طاهر در ديمش بوندن غيريسي اصح اولان نجسدر
ديمش وبول انتضح مثل رؤس الابر عفو بول كه ايكنه باشي انسانك اوزرينه صچراسه عفو اولنمشدر
بو مقوله شي ابن عباسدن سؤال ايلديلر فقال انا لأرجوا من عفو الله ما هو اوسع من ذلك صاحب
نهايه ديمشدر كه احيانا سكك نجاست اوزرينه قونوب بعده ادمك اوزرينه قونور بونك قنادو اياغنده
نجاستك اثري اولديغي معتبردر وبوندن كسنه امتناعه قادر دكلدر اويله اولسه بو مقوله لر دخي معفو
اولمق لازمدر وديمش سيواسي معنتيله اسمعيل افندي حلبي شرحنده ديمشدر كه بعض استادلريمزدن استماعمز
اولديكه مثل رؤس الابر اولان بولك اوزرينه اني مسح ايلدكده بربرينه اولاشرسه صلوة جايز اولماز واكر
اولاشمزسه جايز اولور حسن بصري حضرتلري بيورديلر كه بر رجل كندوسندن سوري سكك قاتنده سؤال
ايلدي حسن بصري ياؤلكسنه يرسن نه دياردن سن ديدكده شاميم ديو جواب ويردكده اصحابنه خطاب
ايدوب باخوا دمكدن قلت حياسي كوركه بونلر قومدندر كه رسول الله عليه السلام اوغلنك قاتني دوكرلر
وسوري سكك قاتندن سؤال ايدرلر حسن بصري بو سؤالي حميق عد ايلدي اسلامده ايسه حرج يوقدر
لقوله عم بعثت بالحنيفية السمحة السهلة ولم ابعث بالرهبانية الصعبة ودم السمك وخرء
طير وما ئوك طاهر الا الدجاجة والبط ونحوها بالعكس فانه واتي اكل اولنان طاوك نجاستي طاهردر
الا طاوق وقاز ونك وبونلره مشابه اولانلرك خرئي طاهر دكلدر زيرا بالعكس ثاني حقيقتده قات
دكلدر زيرا كوخشده بياض اولور ولعاب البغل والحمار طاهر قاترك وحمارك لعابي طاهردر صاحب
هدايه ديمشدر كه لعاب بغل وحمار مشكوك فيه در طاهر انكله متنجس اولماز صاحب كنز ديمشدر كه لعاب
بغل وحمار معفودر زيرا نجاست شك ايله ثابت اولمز چونكه طهوريتنده شك اولدي طاهردر انده شك
يوقدر وعند ابي يوسف مخفف ابو يوسف قتنده نجاست مخففه در زيرا نصوص تعارض ايلمشدر وابن ملك

نجسدر ديدي

كنذو

كنه دشرحنده ديمشدر كه ابو حنيفه ومحمد قاتنده طاهر در صلوة منع ايلمز ديو حكم ايلمشدر وماء ورد على
نجس كعكسه بر صو نجس وارد ايدر اول صو عكسي كبي نجسدر يعني اوزرينه نجس وارد اولسه بيله اول صو نجسدر
شافعي ديديكه نجس اوزرينه وارد اولان صو نجس دكلدر زيرا رسول عم زمان شريفلرنده بر اعرابي بر مسجده
بول ايلدكده حضرت بولك اوزرينه بر قوغه صو دوكلمه ديو امر ايلديلر اكر نجس اوزرينه وارد ايدن ما نجس اولسيدي
حضرت بويله امر ايلمزدي زيرا صو دوكلدكده تكثير نجاسته مفضي اولور ائمه حنفيه دن جواب ويرلدي كه احتمالدر كه
اول امر اول يرك ذهابنه چون در يوخسه تطهير ايچون دكلدر ولو لف ثوب طاهر في رطب نجس فظهرت فيه
رطوبته ان كان بحيث لو عصر يقطر تنجس اكر بر ثوب طاهر بر ياش ثوب نجس ايچنده دورلسه اول ياش ثوبك
رطوبتي ثوب طاهرده ظاهر اولسه بو وجهله كه اكر اول ثوب طاهر صيقلسه متقاطر اولور ايسه متنجس در انكله
نماز جايز اولماز والا فلا اكر صيقلدقده متقاطر اولمزسه انكله صلوة جايز اولور كما لو وضع ثوب
رطبا على مطين يابس نجس جاف بر ياش ثوبي نجس بالچق ايله صوانمش ديوار اوزرينه وضع اولنمق كبيدر اول
ثوب متنجس اولماز زيرا جفاف رطوبت ثوبي جذب ايدر اما عكسي اولسه متنجس اولور مثلا قوري ثوب
نجس بالچق ايله صوانمش ياش ديوار اوزرينه وضع اولنسه اول قوري ثوب ياش ديواردن صيقمق ايله متقاطر
اولاجق مرتبه رطوبت جذب ايلسه اول ثوب متنجس اولور ولو تنجس طرف فنسيه وغسل طرفا اخر بلا تحر حكم
بطهارته اكر ثوبك بر طرفي متنجس اولسه واول متنجس اولان موضعي اونوتسه وبر طرفي تحري ايتمزسه غسل ايلسه
طهارتنه حكم اولنور كحنطة بالت عليها حمر تدوسها فغسل بعضها او ذهب بعضها ذكر اولنان ثوبك
طاهر اولمسي شول بغداي كبيدر كه حمارلر اول بغدايي اوزرينه بول ايليه بر خرمنده دوكركن اول بغدايك بعضي
غسل اولنسه ويا خود بر مقداري كيده رسه جمله پاك اولور بونلرده تحري شرط دكلدر مصنف بول حمارك
تخصيص بالذكر ايلديكه حمارك بولي نجاست غليظه اولديغنه اشارتدر وانفحة الميتة ولبنها طاهر
ميته نك قورسغي وسودي طاهر در كركه جامد اولسون كركه مايع اولسون انفحه همزه نك كسري ايله وفانك
فتحي ايله هنوز طوغان قوزي واوغلاقك قورساغيدر خلافا لهما امامين خلاف ايدوب انفحه ولبن
ميته محللري نجس اولمغله كندولري دخي نجسدر اما جامد اولان غسل ايله طاهر اولور مايعي طاهر اولماز ديرلر
والاستنجاء سنة استنجا سنتدر يعني استنجا بطندن چقان شيدن واثرلردن فراغ طلبي يعني موضع
نجاستي صو ايله ويا خود تراب وغيري شيء ايله مسح ايدوب پاك ايلمكه ديرلر حضرت رسول عم استنجايه كاه مواظبت
وكاه ترك ايلمشدر مواظبت واحيانا تركي دليل سنتدر شافعي قتنده فرضدر اكر استنجا ترك اولنسه صلوة
جايز اولماز فيما يخرج من احد السبيلين غير ريح يعني احد سبيليندن چقان شيدن استنجا سنتدر
اما ريحدن استنجا بدعتدر زيرا ريح نجس دكلدر اكر قارندن دخي چقارسه وما سن فيه عدد الاستنجاده
عدد مسنون قلنمدي شافعي قتنده تثليثدن لا بد در بو حديث ايله استدلال ايدوب قوله عليه السلام

مطلب الاستنجاء

والتنجي بثلثة احجار امر وجوبا ايجون حديث شريفا ايله وجوبنه كتب معلومه ايله دلالت ايدر رديرلر بزم ايچون
دليل قوله عم من استنجى فليوتر ايثار ايسه واحده دخي شاملدر بسحه بنحو حجر احسبيلنه حجر وحجر مثللو ايله كه كسك
وخشب وترابدن مسح ايله حتى ينقيه حتى اول موضع نجاستي پاك ايدنجه يدبر بالحجر الاول وجاء ول ايله اوبار ايليه يعني
حيالري التندن دبر طرفنه چكه ويقبل بالثاني ايكنجي طاشي دبر طرفندن حيالري طرفنه اقبال اتدوره
ويدبر بالثالث اوچنجي طاشي ايله ينه ادبار ايليه اولكي كبي في الصيف يازكونلرنده زيرا يازكونلرنده خصيتين
بر مقدار مرخي اولور مسح اولنديغي اقبال ايليه خصيتين ملوث اولمق احتمالي اولور مصنفك عدد سوزن
اولمدي ديد وكنه يدبر بالحجر الاول الى اخره قولنده نزعاركاكت مراد ربالحجر الاول برينه بالمسح الاول ديسه
اولي اولوردي ويقبل الرجل بالاول ويدبر بالثاني والثالث في الشتا قشنده رجل حجر اول ايله اقبال
وثاني وثالث ايله ادبار ايليه اما عورت شتاده صيفده اولان كبي ايشليه ويغسل بالماء بعد الحجر افضل
موضع نجاستي حجر ايله مسح ايتدكدنصكره صو ايله يقمق افضلدر اهل جنابت حقنده نص شريف وارد اولوب قوله تعالى
رجال يحبون ان يتطهروا والله يحب المطهرين بغسل يديه اولا ثم المخرج ببطن اصبع او اصبعين او ثلث
اول الكي الكرين غسل ايليه اندنصكره مخرجي بر برمغك بطني ايله يا خود ايكي برمغك بطني ايله او اوچ
ايلمز سراوچ برمغك بطني ايله غسل ايليه لا برؤسها برمقلر كندي دبلري ايله غسل ايليه شقوق اظفاره نجاست
حلولندن احتراز ايچون ويرخي مبالغة مبالغه ايله دخي ايليه يعني مخرجني استقصا قيوويره وان لم يكن صائما
اگر صايم دگل ايسه وشكل استنجاده ذكر اندكلري ايليه وقوكورميه وسوكمي ثم يغسل يديه ثانيا اندنصكره
ينه الليرين غسل ايليه ويجب ان جاوز المخرج النجس المخرج اكثر من درهم درهمدن زياده نجس مخرجي تجاوز
ايدرسه غسل واجب اولور ويعتبر ذلك وراء موضع الاستنجاء درهم مقدارندن زايد نجاستك تجاوزي
موضع استنجادن غيريني اعتبار اولنور ابي حنيفه وابي يوسف قتنده اما امام محمد قتنده موضع استنجا
ايله استنجا بش وجه اوزره در ايكيسي واجبدر بري مخرجدن نجاست غسلدر جنابتدن وحيض
ونفاسدن غسل محلنده ايكنجيسي امام محمد قتنده مخرجي تجاوز اولان نجاستك مخرجده اولان نجاست
درهمدن زايد اولور ايسه حالده درا حوط اولان دخي بودر اما امام اعظم ايله امام ابو يوسف تجاوز اولان نجاستك
درهمدن زايد اولاني اعتبار ايدرلر اوچنجيسي سنتدر نجاست مخرجي تجاوز اتمكسزين غسل ايلكدر بو كا
اداب دخي ديشلر دردونجيسي مستحبدر استنجا مستحب بلا تغيط ببول ايله انتصابا مخرجي غسل ايلكدر
بشنجي بدعتدر ريحدن استنجا كبي ولا يستنجي بعظم ولا بروث استنجا مراد ايدلنكده كميك ايله ودخي آت
تزكي ايله استنجا ايلمز نهيءم بو ايكيسيدن نهي ايلمشدر زيرا اوت كندو جنسيدر كميك جنلر زادي اما كومر ايله اولوراو
ايله واوراق اشجار ايله وعلف حيوان ايله دخي استنجا مكروهدر وطعام طعام ايله استنجا اولنميه ويمينه دخي
صاغ ايله استنجا اولنميه زيرا صاغ ايله استنجادن حضرت منع ايلمشدر قال النبي عم اليمين للوجه واليسار

للمقعد وكره استقبال القبلة واستدبارها البول ونحوه بتول ايچون وغيري تبول ايكن بركرشي ايچون قبله برقوشو
وقبلة يا ارقسن ويروب اوتورمق وطورمق مكروهدر قوله عم اذا اتيتم الغايط فلا تستقبلوا القبلة ولا تستدبروها
ولكن شرقوا او غربوا ابو حنيفه دن روايت اولنمشدركه استدبار لا بأس در زيرا قبلهيه مقابل دگلدر ولو في الخلاء اگر
خلاده ايسه ده ينه استقبال واستدبار اليميه وطورا ن صو بيه تغوط وتبول اليميه وسلمانك استراحت ايلدكلري
كولكه ده وطريقده ويمشي اغاجي النتده دخي مكروهدر حال تغوط وتبولده كلام دخي مكروه در

كتاب الصلوة

بو كتاب صلوة بياننده در صلوة فرض عينه فرضيتنه منكر اولان كافر اولور كتاب
قوله تعالى واقيموا الصلوة وقوله عم حافظوا على الصلوات والصلوة الوسطى سنت وقوله عم ان الله تعالى فرض على كل
مسلم ومسلمة في كل يوم وليلة خمس صلوات اجماع امت بودر كه تحقيقا امت محمد حضرت رسول عمدن بو كونه كلنجه صلوتك
فرضيتنه اجماع ايدوب برمنكر انكار دو براوي رد ايلمشدر بركمسنه فرضيتنه انكار ايلسه كافر اولور صلوة لغتده
دعايه ديرلر شرعده افعال معلومه واركان مخصوصه دن عبارتدر وقت الفجر من طلوع الفجر الثاني وهو البياض
المعترض في الافق الى طلوع الشمس صلوة فجرك وقتي فجر ثانينك طلوعندن در اول فجر ثاني افقده بر بياض
معترضه در كه طلوع شمسه دكين در صباح نمازني ابتدا آدم پيغمبر عم جنتدن هبوط ايلدكده كيجه ظلمتندن
خوف اوزره ايكن فجر طلوع ايلدي شكر الله ايكي ركعت نماز قلدي اولكي ركعتي ظلمت ليلدن خلاص ايچون
ايكنجي ركعتي ضوء نهارك رجوعي ايچون بياض معترض ديديكي مستطيلدن احترازدر قوله عم لا يغرنكم اذان بلال
ولا الفجر المستطيل انما المعتبر الفجر المستطيل في الافق مصنفك اول وآخر وقتي تصريح ايلديكي حضرت جبرائيلك
حبيب اكرمه امامت ايلدوكنه اشارتدر كه ذكر اولنور ان جبرائيل عم امر رسول الله عم فيها حين طلوع الفجر
في اليوم الاول وفي اليوم الثاني حين اسفر جدا وكادت الشمس تطلع ثم قال ما بين هذا الوقتين وقت لامتك
ووقت الظهر من زوالها ظهر كه وقتي شمسك زوالندن الى ان يصير ظل كل شيء مثليه كولكه سي ايكي كندو مثللو
اولنجه دكين در سوى في الزوال في زوالدن غيري وقالا الى ان يصير مثلا امامين ديديلر كه ظهرك وقتي زوال
شمسدن هر شينك كولكه سي كندو مثللو اولنجه دكندر ظهرك آخر وقتنده ابو حنيفه دن روايات مختلفه در امام
محمد ينه ابو حنيفه دن روايت ايدوب في زوالده غيري هر شينك ظلي ايكي كندو مثللو اولدقده ظهر آخر وقتي اولوب
عصرك اول وقتي دخول ايدر ديدي ابو حنيفه دخي بو قول اوزرينه در حسن بن زياد ينه ابو حنيفه دن روايت ايدوب
في زوالدن غيري هر شينك ظلي كندو مثللو اولدقده ظهرك وقتي چيقوب عصرك وقتي داخل اولور ديديلر ابو يوسف
ومحمد وزفر وشافعي بو قول اخذ ايلمشلردر واسد بن عمرو ينه ابو حنيفه دن روايت ايدوب في زوالدن هر شينك ظلي في زوالدن
كندو مثللو اولدقده وقت ظهر خروج ايدر لكن وقت عصر دخول ايلمز حتى هر شينك ظلي ايكي كندو مثللو اولدقده
وقت عصر داخل اولور ديمش بو روايت اوزره بين الظهر والعصر وقت مهمل اولمش اولور صباح نمازي اول
نمازدر كه ما بينده اولدوغي كبي ديشلرر ظهري بعد الزوال ابراهيم عم قلمشدر اول غليه تجم امر اولنديغي دورت

دورت رکعت نماز قلدی اولکی رکعتی غم ولد زائل اولدیغی شکرا ایکنجی فدا نازل اولدیغی شکرا اوچنجی رضاء
لله ایچونکه قد صدقت الرؤیا خطابیله ندا اولندیغیچون ده دوردنجی ولدینک صبری ایچون اکا تطوع ایدی بزه فرض
اولدی ثم زوال بلنمک مراد اولنسه بر سطح مستقیم پیدا اولنوب وسطنه بر مقیاس نصب اولنه اول مقیاسک ظلی هر قنده
منتهی اولور ایسه زوال ازلکو ومنتهای ظلدن اطراف مقیاسه علی السویه بر دائره مستدیره پیدا اولنه اول دایره
هر بار ظل مقیاسه بر نقطه مقداری خروج ایلسه صلوة ظهرک وقتی دخول ایدر بر دورلو دخی خط زوال بلنمک مراد
اولنسه بر سطح مستقیم اوزره بر دائره چزیلوب واورته سنده بر مقیاس نصب اولنوب واول مقیاسک دائره دن
مدخل ظل اولان محله اشارت اولنه وبعد الزوال بینه اول دائره دن مخرج ظل محلنه دخی اشارت اولنوب مدخلی
ایله مخرجی اشارت اولنان محللرک وسط حقیقیسی اخذ اولنوب اول مقیاسک ظلی اول وسطه بر زمانده ملاقی
اولورسه اول خط نصف النهاردر بو محله فی زوال درانده بر نقطه تجاوز ایلکله صلوة ظهرک وقتی دخول ایدر فلتصور

هذا الصورة توضیح الدائرة الهندیة

ووقت العصر منه الی انتهاء وقت الظهر الی غروب الشمس عصرک وقتی ظهرک آخر وقتندن غروب شمسه
دکندر قوله م من ادرک رکعة من العصر قبل ان تغرب الشمس فقد ادرکها وابتداسی عصرک قلان حضرت
یونس ع م درحق سبحانه وتعالی کندویه دورت ظلماتدن خلاص ایلدکده اول دورت رکعت ظلمات ظلمت
ذلت وظلمت لیل وظلمت ماء وظلمت بطن حوتدر شکرا از خلاص ایچون دورت رکعت صلوة عصری
ادا ایلمشدر دیو روایت اولنور ووقت المغرب منه الی غروبها الی مغیب الشفق مغربک وقتی شمسک
غروبندن شفقک غائب اولمسنه دکندر شافعی قتنده وقت مغرب اوچ رکعت نماز ادا اولنجه دکندر زیرا
حضرت جبرائیل ایکی کون اخشام نمازینه ایچون امامت ایلدوکی بر وقتده واقع اولمشدر انک امامتی
حوده تعلیم ایچون ایدی بو قول شافعینک ایکی قولندن بریدر غزالی حضرتلری دیدیکه وقت مغربده ایکی قول
وار بر قول شفقه دکین ممتد اولنه واحمد بن حنبل دخی بوکا ذاهب اولمشدر بر قولده دخی غروب شمسدن
صکره بر ابدست الوب واذان واقامت وبش رکعت نماز ادا اولنجه دکندر اصحاب حنفیه دن
عبد الله بن عمرک روایتی احتجاج ایدنلر که النبی ع م قال وقت المغرب ما لم یسقط نور الشفق

دروی

وروی ابو هریره انه النبی ع م قال اول المغرب حین تغرب الشمس وآخره حین تغیب الشفق اخشام نمازینی ابتدا
قیلان حضرت عیسی ع م درحق سبحانه وتعالی ءانت قلت للناس اتخذونی وامی الهین آیه کریمه سیله حضرت
عیسی یه خطاب ایلدکده اوچ رکعت نماز قیلدی اولکی رکعتی کندودن الوهیتی نفی ایچون ایکنجی رکعتی
والده سندن نفی ایچون اوچنجی رکعتی حقک الوهیتنی اثبات ایچون بونکله مخاطب اولدوقده اخشام نمازنده
وتر قیلدی دیو روایت اولنمشدر وهو البیاض الکائن فی الافق بعد الحمرة وقالا هو الحمرة قبل هو یعنی مغیب شفق
دیدیکمز اول بیاضدر که افقده حمرتدن صکره واقع اولور اما امامین دیدیلر که مغیب شفق حمره کندوکیدر حمرتدن صکره کی
بیاض دکلدر دینلدیکه فتوی دخی بونکا اوزرینه در شفقده علما اختلاف ایلمشدر ابو حنیفه حضرتلری دیدیلر که
شفق حمرة للعقد رینه دخی ابو حنیفه دن روایت اولنمش قولدر شافعی دخی بونی اخذ ایلمشدر بو حدیث شریف ایله
استدلال ایلمشلردر قال النبی ع م الشفق هو الحمرة ابو حنیفه نک استدلالی ابو هریره روایت ایلدوکی حدیث
شریفدر قال النبی ع م آخر وقت المغرب اذا اسود الافق حدیث شریفکه روایت ایلدیلر ابن عمر عنه موقوفدر مالک
موطاسنده ذکر ایلمشدر که بو حدیث شریف حجت اولمغه صالح دکلدر زیرا بونده اختلاف صحابه وارددر اختلاف صحابه
اولان حدیث ایله تمسک جایز دکلدر زیرا عدم قبول ایچون دلیل اولمق احتمالی واردر شیخ اسمعیل بو ایسه دیمشدر که
ابو حنیفه نک روایت ایلدوکی مترجحدر زیرا حدیث مرفوعدر انلرک روایت ایلدوکی موقوفدر مرفوع موقوف
اوزرینه مترجح اولور دخی علم اصولده بیانی مستغنیدر لکن اختلاف صحابه مرفوعی موقوفدن تاخیر ایدر
فتوی امامین قولی اوزره در اهل لسانک بونک اوزرینه اتفاق ایلدکلری ایچون دخی نقل اولنور که امام
بو قولدن رجوع ایلمشدر ووقت العشاء والوتر منه ای انتهاء وقت المغرب الی الفجر الثانی عشانک وقتی دخی
وترک وقتی مغربک وقتنک انتهاسندن فجر ثانیه دکندر فجر ثانی صبح صادقدر ابو هریره دن روایت ایلدیلرکه
ان النبی ع م قال آخر وقت العشاء حین تطلع الفجر بلدیکه عشایی اول حضرت موسی ع م قلمشدر مدیندن
چقوب یولی ضایع ایلدوکی حینده خاتونی غمی وقرنداشی هارون غمی وعدوسی اولان فرعون غمی واولادی غمی حق سبحانه
وتعالی بو غملردن خلاص ایدوب وادی ایمنده ندا ایلدکده دورت رکعت نماز قلدوکی وقت عشا ایدی اکا تطوع
بزه فرض اولدی ولا یقدم الوتر علیها للترتیب وتر تقدیم اولنماز عشا اوزرینه ترتیب ایچون لاجل وجوب
الترتیب دیمکدر برکمسنه عشایی اونوتسه وتری قلسه اندن صکره عشایی قلسه جایزدر نهایت ترتیب
ساقط اولور ابو حنیفه قتنده وتر فرض عملیدر اما امامین قتنده جایز اولمز زیرا انلرک قتنده وتر عشانک
وعشایه تابعدر قلمینجه وترک وقتی دخول ایلمز سقوط ترتیب ایچون دکلدر عدم دخول ایچوندر ومن لم یجد
وقتهما سئوال اولنسه که عشا ووترک وقتی بولنمسه یعنی بر بلده ده اولسه که شمسی غروب ایلدوکی کبی فجر
طلوع ایلسه بولغار وبلادی کبی لم یجبا علیه عشا ووتر اول کمسه نک اوزرینه واجب اولمز ویستحب
الاسفار بالفجر فجری اسفار ایلمک یعنی کوک کناری بیاض اولوب بر مقدار بیاض قلمق مستحب قلندی

قوله عم اسفروا بالفجر فانه اعظم للاجر بحيث يمكن اداوه بترتيل اربعين اية او اكثر برحيثيت ايله كه قرق آية
كريمة ترتيل ايله اداسي ممكن اوله و يا خود قرق آيتدن زياده نك اداسي ممكن اوله متوان ظهر فساد الطهارة
يمكنه الوضوء واعادته على الوجه المذكور اندن صكره اكر طهارتك فسادي ظاهر اولور ايسه ادا ايتدكسنه يه وضو
ممكن اوله و نمازي اعاده ايليه ذكر اولنان وجه اوزره يعني قرق آيت يا خود دخي زياده ترتيل ايله ادا ايلمك
ممكن اولور قال عم من صلى الفجر ومكث حتى تطلع الشمس فانها اعتق اربع رقاب من ولد اسمعيل والابراد
بظهر الصيف يا زكونلرينك ظهريني تأخير دخي مستحب اولور حديث انس رضي الله عنه انه عم اذا كان
الحر ابرد بالصلوة واذا كان البرد عجل وحديث ابو سعيد الخدري انه عم قال ابردوا بالظهر فانه
شدة الحر من فيح جهنم وتأخير العصر ما لم يتغير الشمس عصرك تاخيري مستحب اولور مادامكه
شمسك لوني متغير اولميه والعشاء الى ثلث الليل عشانك تأخيري دخي مستحب اولور ثلث ليله
دكين قال عم لولا ان اشق على امتي لاخرت العشاء الى ثلث الليل والوتر الى اخره لمن يثق بالانتباه
و دخي وتري اخر ليله دكين تأخير اولمق مستحب اولور شول كمسنه ايچونكه اويانمغه اعتمادي اوله والا فقبل
النوم اكر اويانمغه اعتمادي يوغيسه نومدن اول ادا ايليه قال النبي عم من خاف ان لا يقوم اخر الليل
فليوتر اوله ومن طمع ان يقوم اخر الليل فليوتر اخر الليل وتعجيل ظهر الشتاء قيش كونلرينك ظهرينه تعجيل
دخي مستحب اولور والمغرب قيش و يازكونلرينك مغربينه تعجيل اتمك دخي مستحب اولور قال عم لا تزال امتي
بخير ما عجلوا المغرب واخروا العشاء وتعجيل العصر والعشاء يوم غيم عصر و عشانك دخي تعجيلي
بولوتلي كونده مستحب اولور و تاخير غيرهما عشا و عصردن غيريسنده تاخير اولمق مستحب اولور زيرا
تاخيرده قضا ايله ادا بينده تردد وارده تعجيلده صحت وفساد بينده تردد وار بو تقديرجه تاخير
اولى در ومنع عن الصلوة وسجدة التلاوة وصلوة الجنازة عند طلوع م في الاستواء والغروب شمسك طلوعي
واستواسي وغروبي زمانلرنده مطلقا صلوتدن و سجدهٔ تلاوتدن وصلوة جنازه دن منع اولنديلر
عقبه رضي الله عنه دن روايت اولنديكه نبي عم اوچ وقتده نمازي قلمقدن و جنازه قبره قومقدن
نهي ايدرلردي وسجدهٔ تلاوتك مكروه اولوغي دخي كندوده معني صلوة اولوغي ايچوندر زيرا صلوتده شروط
اولان طهارت و ستر عورت و استقبال قبله سجدهٔ تلاوتده دخي شرطدر رفتاوای قاضيخانده
مسطوردركه طلوعز وقتنده نافله جائز و كلدر بري طلوع فجردن صكره سنت فجردن غيري نافله
قلمق بري دخي فجرك فرضندن صكره شمسك طلوعندن اول بري دخي صلوة عصردن صكره
تغير شمسدن اول بري دخي غروب شمسدن صكره صلوة مغربدن اول بري دخي يوم جمعه ده خطبه
اوقونركن بري دخي جمعه كوني عند الاقامة بري دخي بيرام نمازينك خطبه لري اوقونركن بري
دخي كسوف ايچون خطبه اوقونركن بري دخي استسقا ايچون خطبه اوقونركن نافله قلمقدر بو ذكر

اوقاتن طلوعز وقتنده نافله قلمق جائز و كلدر نهي اولنان اوچ وقتكه طلوع شمس استوا و غروب وقتلريدر
بونلردن غيري درت طلوعز وقتلرده فائته لك قضاسي و صلوة جنازه و سجدهٔ تلاوت جائزدر لكن مكروهدر
الا عصر يومه الا اول كونك عصري منع اولنمدي وعن التنفل وركعتي الطواف بعد صلوة الفجر والعصر
صلوة فجر و صلوة عصردن صكره طوافك ايكي ركعتندن و نافله نمازيني منع اولنديلر قال عم لا صلوة بعد الفجر حتى
تغرب لا عن قضاء فائتة وسجدة تلاوة وصلوة جنازة قضاء فائتة دن و سجدهٔ تلاوتدن و صلوة جنازه دن منع
اولنماز وعن التنفل بعد طلوع الفجر باكثر من سنة طلوع فجردن صكره فجرك سنتندن اكثر نافله دن دخي منع اولنديلر
قال عم لا صلوة بعد الصبح الا ركعتين وقبل المغرب مغربدن اول دخي نافله منع اولنديلر ووقت الخطبة اياما كانت
خطبه وقتنده دخي نافله منع اولنديلر هر قنغي خطبه اولور ايسه اولسون جمله سي برابردر وقبل صلوة العيد صلوة
عيددن مقدم دخي تنفل منع اولنديلر كرك مصلي ده اولسون وكرك غيري يرده اولسون صحابه دن بوكا نهي وارده
اولمشدر روايت اولنوركه ان عليا خرج الى المصلى فراى قوما يصلون فقال ما هذه الصلوة اولنلم يكن فونها
على عهد رسول الله عم فقيل له الا تنهاهم اكره ان اكون الذي ينهى عبدا اذا صلى وعن الجمع بين الصلوتين في وقت
و وقت واحده ايكي صلوتك بيني جمع دن دخي منع اولنديلر سفرده و حضرده قوله تعالى ان الصلوة كانت على
المؤمنين كتابا موقوتا ديمكله جمع ايسه تغيير وقتدر فعلا جمع جائزدر مثلا صلوة ظهري اخر وقتنه وقتا جمع جائزدر
اخر وقتنده عصري اول وقتنده قلوب ايكيسيني بر يرده جمع جائزدر اما شافعي خلاف ايدوب انك قتنده ظهر ايله عصري
مغرب ايله عشايه مقيم و مسافر عذرلري ايله جمع جائزدر الا بعرفة ومزدلفة الا عرفه ده و مزدلفه ده ايكيسيني جمع
ايلمك منع اولنمدي عرفه ده وقت ظهرده عصر ايله معا ادا اولنديكي جمع اولور مزدلفه ده عشا وقتنده اخشام
ايله عشا ادا اولنوب جمع اولور ومن طهرت في وقت عصر او عشاء صلتهما فقط دخي شول خاتون كه حيضدن
وقت عصرده و يا خود وقت عشاده طاهر اولسه انجق ايكسندن بريني ادا ايدوب امام شافعي خلاف
ايدوب وقت عصرده طاهر اولان ظهري و عشاده طاهر اولان مغربي ادا ايدر ديرانك قتنده
ظهر ايله عصري و مغرب ايله عشا وقت واحد كبيدر عذر ايله ايكي وقت بر يرده جمع اولور ومن هو اهل فرض
في اخر الوقت يقضيه لا من حاضت فيه شول كمسنه كه اخر وقتنده اهل فرض اوله اول كمسنه قضا ايدر اما اخر
وقتنده حايض اولان قضا ايلمز مثلا بر صبي اخر وقتنده بالغ و يا خود بر كافر اخر وقتنده مسلم اولسه
اول وقتك انجق تحريمه مقداري باقي قالسه اول وقتك فرضنك قضاسي انلره واجب اولور اما حايض
اولان و يا خود نفسا اولان اوزرينه واجب اولمز زيرا سببلري اعتبار اخر وقتده در ابو حنيفه قاتنده و شافعي
قتنده اعتبار وقت اولده در صورت اولده قضا واجب اولور ثانيده واجب اولمز

باب الاذان

بو باب اذاني بيان ايدر اذان لغتده اعلامه ديرلر كما قال الله تعالى واذان من الله ورسوله اي اعلام
شريعتده اوقات مخصوصده اعلام مخصوصدن عبارتدر حضرت عم مدينهٔ منوره يه كلدكده صلوة كاه تعجيل

ايددي صحابه كرين وقت صلوتي بلمك ايچون مشاوره ايلديلر بعضيسي ديركه بر بيراق نصب ايده لم اول بيراق
نصب اولنديقده وقت صلوة اولدوغي معلوم اولور كورنلره كورنلر اعلام ايليه وبعضيسي دخي ديديلركه چاك
چلالم چاك چالمق نصارايه مخصوصدر ديو بكرينمكوردليلر وبعضيسي دخي ديديلركه بوري چالنه بو دخي يهوديلره
مخصوصدر ديو بكرينمكوردليلر اول مشاورده ده قرار داده اولمدي صحابه كرين حركسي اوينه كتديلر زيد بن عبد ربه
الانصاري ديديكه يا نمتني ايدرم بين النوم واليقظه كوردمكه كوكدن بر شخص نازل اولدي اوزرنده ايكي قفتاني
وار والنده ناقوسه شبيه بر شي وار ايدي ديدمكه الكده اولان شيئي بكا بيع ايدرميسين اول شخص بونكله نه ايشلرسن
بن دخي صلوتمز وقتنده اعلام ايچون ضرب ايده رم ديدم اول شخص ديديكه بوندن خيرلو بر شيئه دلالت ايده يم مي
ديدكده بيورك ديو الحاح ايلدم اول شخص بر سطحه اوزرينه چقوب قبله يه استقبال ايدوب واذان اوقيوب
وبر مقدار مكث ايدوب عقبنده اوكي كبي اذان اوقيوب اخرنده ايكي كره قد قامت الصلوة ديدي بن دخي رسول اكرمه
كلوب بو رؤيايه خبر ويردم فقال رؤياك صدق وحق بلاله القا ايله ديو امر ايدوب بن دخي اشتدوكم كبي القا
ايلدم وبلال مدينه ده بر سطحه اوزرينه چقوب اذان ويردكده حضرت عمر سعي ايدرك كلدي يا عبد الله كلن شخص بكا
دخي كلدي لكن عبد الله بندن مقدم حضرته كلدي ديو خبر ويردي وروايت اولنديكه صحابه دن يدي كمسنه
اول كيجه ايلده دوشده كورمشلر ايدي وابو حفص محمد بن علي بوكا انكار ايلمشدر معالم دينده اولان نبي رؤيا ايله
ثابت اولور ديمك نقددر لكن حضرت رسولك اسرى كيجه سي مسجد اقصايه وارد وقتده انبيا عليهم السلام جمع اولدقلر
برملك اذان ويروب واقامت ايلدي وانلر ايله رسول ام نمازي قلدي وديمشدركه حضرت جبرائيل ام
رسول ام اذاني كتورمشدر حتي كثير بن مسرع ديديكه جبرائيل ام اذاني اوقودي حضرت عمر اشتدي صلعم
بلاله تعليم ايلدي ديديلر سن للفرائض دون غيرها اذان فرائض ايچون مسنون اولدي فرائضدن غيري
واجباتدن صلوة عيدين وصلوة وتر ايچون مسنون اولمدي اكرچه صلوة وتر ابو حنيفه قاتنده فرض ايسه دخي
وقت عشاده اداء اولنمغله عشا اذانيله اكتفا اولنور ولا يؤذن الصلوة قبل وقتها وقتدن اول صلوة
ايچون اذان اوقنمق مسنون اولمدي ويعاد فيه لو فعل اكر وقتدن اول اذان اوقوديسه وقتنده اعاده
اولنور خلافا لابي يوسف في الفجر ابو يوسفدن صلوة فجرده خلاف وارددر ليلدن نصف اخيرده اذان
اوقونسه اعاده اولنمز ديمشدر ويؤذن للفائتة ويقيم فائته ايچون اذان واقامت اولنور زيرا حضرت رسول
ليلة تعريسده فجري قضا ايلدي اذان واقامت ايله بو قولا اقامت ايله اكتفا ايله شافعي مجتهدر شافعي ايكي
قولك برنده لا يؤذن ولا يقيم ديمشدر استدلالي بودر كه حضرت رسول ام خندق غزاسندن كفاره
مشغوللرنده دورت وقت صلوة فوت اولمشيدي اول وقتده اذان واقامتسز قضا ايلدي بزم ايچون خليل
ابو سعيددن رسول اكرمه اسنادله روايتده اول دورت وقتي قضا ايلدي اذان واقامت ايله قصر برده
لكن الفصل للمثبت وكذا الاولي الفوائت فائته لرك اولي ايچون اذان واقامت اوقومق مسنون قلندي

وخير

وخير للبواقي فوائتك باقيلري ايچون مخير اولنديغي ديلرسه هم اذان وهم اقامت ايدر قضا بحسب الاداء
اولدوغيچون ولرسه اتحق اقامت كتورر وكره تركهما للمسافر مسافر ايچون اذان واقامتك تركي مكروه اولدي
لقوله م لابني ابي مليكه اذا سافرتما اذنا واقيما وليؤمكما اكبركما سنا لا المصلي في بيته في المصر شهرده
اونده اولان مصلي ايچون اذان واقامتك تركي مكروه دكلدر لقول ابن مسعود رضي الله عنه اذان الحي يكفينيه
اي يكفينا للاذان والاقامة وفي رواية يكفينا اذان الحي والاقامة وندبا لهما مسافر ومقيم ايچون اذان
واقامت مندوب اولور مالك خلاف ايدوب انك قتنده مراد هواوندن يالكوز نماز قلان كمسنه ايچون
اذان واقامت لازم دكلدر زيرا اذان واقامت شعار جماعتدندر يالكوز اولدوقده حوذ جماعت
بولنمامش اولور لا للنساء فنساء ايچون اذان مندوب دكلدر وصفة الاذان معروفة اذانك صفتي معروفدر
اذان دورت كره الله اكبر ايكي كره اشهد ان لا اله الا الله وايكي كره اشهد ان محمدا رسول الله وايكي حي على الصلوة
وايكي كره حي على الفلاح والله اكبر الله اكبر لا اله الا الله كلمه شريفه سيدر يعني اذان شريف الله اكبر الله اجل
واعظم ديمكدر يعني عملي زياده مشغول اولدوغكز شيئلردن اعظم واجلدر وبو وقت شول وقتدركه سزك
اوزريكزه صلوتك عملي واجب اولمشدر امدي واجب اولان شيئه اشتغال ايدك اعمال دنيايي بو وقتده
ترك ايدك ديمكدر تكبيري تكرار ايلمك غفلتدن زياده تنبيه ايچوندر زيرا بر شي متكرر اولسه زياده يه
تقرر ايدر اندن صكره شهادتيه ذكر ايلدي بوكا اشارتدركه مؤذنن امر اولندوغي اولاده مخالف سويليوب
بلكه اندن طاعت رب عزته موافق سويليوب طلبلرينه تقرير ايچوندر اندن شهادت رسول اللهي ذكر
ايدوب زيرا الله تعالي رسولنك ذكريني عالي ايدوب واسمني اسمنه مقارن ايلدي كما قال الله تعالي
ورفعنا لك ذكرك اندن صكره حي على الصلوة يعني صلوته كلك ديو نداء ايدوب بو وقت صلوة وقتيدر
سرعت ايدك اولسه زنهار تأخير ايلمك وقتدن تكراري تقرير ايچوندر اندن صكره حي على الفلاح ديو نداء
ايدوب بونده وعد واردر زنهار وتكاسل ايلمك نجاتكز اقبال ايديكز نجاتكز صلوتدندر ديمكدر اندن صكره
تكبيري ذكر ايدوب احتياج واختتام جناب رب العزته مكرر اسم شريفي ايله اولسون ايچوندر لا اله الا الله
عبادتكز الله ايچون خالص قلك ديو نداء امدي مؤمنلردن هر كيم اذاني بو نيت ايله اشيدرسه طوبي له حسن
مآب خبر ويعد فلاح اذان الفجر الصلوة خير من النوم مرتين اذان فجر فلاحدن صكره زياده قلنور ايكي
كره الصلوة خير من النوم كلامي زيرا بلال صلوة فجرده حجره عايشه يه كلوب دي الصلوة يا رسول الله ديدكده
حضرت عايشه نايم در ديو جواب ويروب بلال دخي الصلوة خير من النوم ديو جواب ايلدكده حضرت
عايشه بو كلامي حضرته حكايت ايدوب حضرت دخي بوني استحسان ايلوب يا بلال اجعله في اذانك بيورمشلردر
والاقامة مثله خلافا لهما قد قامت الصلوة مرتين اقامت دخي اذان مثللودر يالكز ايكي كره قد قامت
لفظلري اذانك فلاحدن صكره زياده قلندي ويترسل فيه اذانده ترسل اولنور يعني بلا سرعة

اوقوب والحدر فيها اقامتده سرعت اولنور ويكره الترجيع مكروه اولور ترجيع شهادتينده مؤذن
صوتني اشغله ويوقروا ايلمكدر والتلحين تلحين دخي مكروهدر تلحين تغني معناسنه در يعني تحسين صوت
ايچون كلمه نك حروفين تغيير ايدوب مد ايتميه جك يرده مد وقصر ايتميه جك يرده قصر ايلمكدر ويستقبل
بهما القبلة اذان واقامتده مؤذن قبله يه استقبال ايليه زيرا الله تعالى يه ذكر وثنا اوزره اولوب
وحدانيتنه شهادت ودخي نبي عم اوزرينه رسالت ايله شهادت محليدر لايق اولان بودر كه قبله يه قرشو
اوله ويحول وجهه يمينه ويسرة عند حي على الصلوة وحي على الفلاح مؤذن وجهيني صاغ وصوله دوندوره
حي على الصلوة دخي حي على الفلاح ديدوكي حينده اذانه استماع ايدنلره لا يقدر كه مؤذن حي على الصلوة
وحي على الفلاح ديدكده لا حول ولا قوة الا بالله ما شاء الله كان وما لم يشأ لم يكن وما قد سيكون
ديرلر وليستدير في صومعته ان لم يقدر التحويل مع قيامه دور ركن ايكي يانينه دونمك فائده وير من سر اذاني
ويره جك يرده اودندوروب اذاني اوقيه ولا يتكلم في اثنائهما اذان واقامتك اثناسنده تكلم ايلميه
ويجلس بينهما اذان واقامت بيننده اوتوره لقوله واجعل بين اذانك واقامتك قدر ما يفرغ الآكل
من اكله الا في المغرب فيفصل بسكتة الا الصلوة مغربده اوتورميه بس بر سكته ايله فصل ايليه جنه فصله
اتفاق اولنمشدر ابو حنيفه قتنده ايكيسنك بيني سكته ايله فصل ايلمك مستحبدر اوچ قصه آيه
ويا خود براوزون آيه قراءت ايده جك مقداري ويا خود اوچ ادم مقداري سكته اولنه بعده اقامت
اولنه وقالا بجلسة خفيفة امامين ديديلر كه جلسه خفيفه لازمدر ايكي خطبه ما بيننده اوتوردوغي كبي
واستحسن المتأخرون التثويب في كل الصلوة متأخرون تثويبي تحسين كورمشلردر هر صلوتده
تثويب اعلام بعد الاعلامدر يعني اذاني استماع ايتميلره وقت نماز ويا خود الصلوة ديو ندا
ايتمكدن عبارتدر ويؤذن ويقيم على طهر مؤذن اذاني اوقيه واقامت ايليه طهارت اوزره زيرا
ذكر الله در قراءت قرآن كبي طهارت مستحبدر وجاز اذان المحدث ابدستسزلكنك اذاني
جائز اولور مقصود حاصل اولديغيچون مكروه دكلدر ديمشلر وديلمشدر كه مكروهدر زيرا كندو بيه
اجابت ايلدوكي شيئه دعوت قوله تعالى اتأمرون الناس بالبر وتنسون انفسكم خطابنك
تحتنه داخل اولور وكره اقامته محدثنك اقامتي مكروه اولدي واذان الجنب جنبك اذاني دخي مكروه
اولدي ويعاد اگر جنب اولان كمسنه اذان اوقودسه اعاده اولنور كاذان المرأة والمجنون والسكران
ومرأة نك ومجنونك وسكرانك اذاني اعاده اولنديغي كبي زيرا مرأة نك صوتي دخي عورتدر مجنونله سكران
سويلدكلرين بلمزلر بونلردن غيري محدثك دخي اذاني اعاده اولنمق كركدر ظاهر روايت اوزره اما ظاهر
روايتدن غيريده اعاده اولنماز ديلمشدر ولا تعاد الاقامة اقامت اعاده اولنماز زيرا اقامتك
تكراري مقيد دكلدر بلكه مشروع دكلدر ويستحب كون المؤذن عالما بالسنة والاقامة مؤذنك سنته

واقامة

واقامته عالم اولمسي مستحبدر لقوله عم يؤذن لكم خياركم وفي الغاية وقال عمر لو اطيق الاذان مع
الخليفي لاذنت يعني مع الخلافة وقد اذن رسول الله واقام في بعض الاوقات حتى روي عن عقبة بن
عامر قال كنت مع رسول الله عم في سفر فلما زالت الشمس اذن واقام وصلى الظهر وكره اذان الفاسق
والصبي والقاعد فاسق وصبي وقاعدك اذاني مكروه قلندي اذان فاسق وصبينك مكروه اولمسنه
دليل يؤذن لكم خياركم حديثيدر ثانيدر اذان قاعدك مكروه اولمسي مقصود اعلامدر اعلامده خللي
اولديغيچوندر لا اذان العبد والاعجمي والاعرابي وولد الزنا عبد واعجمي واعرابي وولد الزنانك اذاني
مكروه اولمدي مقصود اعلامدر بونلر اعلام ايسه حاصل اولدي واذا قال حي على الصلوة قام الامام
والجماعة يعني مؤذن حي على الصلوة ديسه امام وجماعت قائم اولورلر واذا قال قد قامت الصلوة شرعوا
يعني مؤذن قد قامت الصلوة ديسه نمازه شروع ايليه لر مؤذني تكذيب ايلمامك ايچون وان كان الامام
غائبا او هو المؤذن لا يقومون حتى يحضر اگر امام غائب اولسه يا خود مؤذن اولان امام جماعت قائم
اولميه لر امام حاضر اولمينجه اگر امام طشره ده بولنوب جماعته قارشو قيام ايده لر ديلمشدر كه هر قنغي
صفه داخل اولور ايسه اول صف قيام ايليون قوله عم لا تقوموا حتى تروني خرجت من مقامي

باب شروط الصلوة

بو باب شروط صلوة بياننده در شروط شرطك جمعيدر راينك سكوني ايله اما اشتراط
شرطك جمعيدر رانك فتحي ايله كه علامات معناسنه در اصطلاحده شرط شول شيئه دركه اول شيئك
وجودي اوزرينه شيء آخر توقف ايليه اما كندو بيه اول شيئه داخل اولميه بونده مراد صحتك شرطيدر
يوخسه وجودك شرطي دكلدر شروط مشروطدن مقدم ايدوكي بيننده حتى صاحب هدايه باب الشروط
التي تتقدمها ديو تصريح ايلمشدر صاحب عنايه ديركه تتقدمها قولي شروطك صفت موكده سيدر
مميزي دكلدر زيرا تقديم ايليا شروطدن اولمامش اولور امدي شروط نفسنده اوچ نوعدر شرط
عقليه دركه الم ولادنك حيوة ايله وجودي كبي وبري دخي جعليه دركه عبادك شرط قيلدقلري مانعنده شرط
دكلدر دخول داره تعليق ايليه وقوع طلاق كبي بري دخي شرعيه دركه صلوة كبي طهارت ايله بونده مراد
اولان صلوة مخصوصه اولان شروط شرعيه در وجايزدر كه صلوتي تقديم ايتميان شروط صلوتدن احتراز اوله
قعده اخيره كبي زيرا ديلمشدر كه قعده اخيره فرضدر ركن اصلي دكلدر بلكه صلوتدن خروجه شرطدر تحريمه دخول
شرط اولدوغي كبي هي طهارة بدن المصلي من حدث وخبث وثوبه ومكانه صلوتك شرطلري مصلينك
حدث وخبثدن بدني پاك اولمقدر ولباسي ونماز قلاجق مكاني خبثدن پاك اولمقدر حدثدن طهارتنه دليل
قوله تعالى وان كنتم جنبا فاطهروا خبثدن طهارتنه دليل قوله تعالى وثيابك فطهر وقوله عم اغسل
عنك الدم وصل وستر عورته شرطك بري دخي مصلي عورتني ستر ايلمكدر ستر عورته دليل قوله تعالى
خذوا زينتكم عند كل مسجد اي ثيابكم عند كل صلوة او طواف ستر عورت صلوة ايچوندر ناس ايچون
دكلدر اگر ناس ايچون اولئيدي عند دخول الاسراف ويا خود عند الجمع بيورلوردي خذوا زينتكم قوله

الطلاق اسم الحال على المحل وعندكل مسجد قولی اطلاق اسم المحل على الحال قبيلندندر اكر دينلور سه ابن عباسدن
روايت اولنمشدر بو آيت كريمه طواف حقنده نازل اولدی صلوة حقنده نازل اولمدی حتی صلوة ده ستر
عورتك وجوبنه نيچه حجت اولور جواب ويريلور كه اعتبار عموم لفظه در خصوص سببه دكلدر بونده ايسه كل مسجد
بيورلدی عموم اولمجق بری دخی مسجد حرامدر واستقبال القبلة قبله يه توجه دخی صلوتك شرطلرندندر دليل
قوله تعالى فولوا وجوهكم شطره ای شطر المسجد الحرام ظهيريه ده بعض عارفيندن منقولدر كه بشرك
قبله سی كعبه اهل سمانك قبله سی بيت المعمور كروبينك قبله سی كرسی حملهء عرشك قبله سی عرشدر وجملهنك
مطلوبی وحدالله در والنية شرطلك بری دخی نيتدر شرط اولدوغنه دليل قوله عم انما الاعمال
بالنيات ای حكم الاعمال زيرا صلوتده قيام وقعود عادت وعبادت بيننده تردد دار البته تمييز
لازمدر تمييز اولماز الا نيت ايله اولور وعورة الرجل من تحت السرة الى الركبة رجلك عورتی يعنی عورت
يری كوبكنك التندن دزلرينك التنه وارنجه دكندر والامة مثله مع زيادة بطنها وظهرها
جاريه دخی رجل كبيدر قادينه وارنجه زياده سيله يعنی امده رجلدن زياده زياده عورت يری
قادينه وارنجه سيدر سائر اعضاده رجل كبيدر مدبره وام ولد ومكاتبه دخی امه كبيدر حضرت
عمر جاريه اورتنمش بر جاريه يه راست كلدكده القی عنك الخمار يا دفار التشبهين بالحراير ديوب دره ايله
ضرب ايدوب منع بيورمشلردر وجميع بدن الحرة عورة الا وجهها وكفيها وقدميها في رواية حرهنك
جملهء اعضاسی عورتدر الا يوزی وايكی اياسی وايكی اياغی عورت دكلدر وجهی استثنا سببی بعض
احيانده كمال احتياج ايچون شهادتده ومحاكمه كبی اللری استثنا به علت اهو الكه ظهوريله
ظهورت اولدوغيچوندر ما داكه اللری مكشوف اولميه عمل ممكن اولمز قدمين استثناسندن مراد شيده
ضرورت واحتياج ايچوندر خصوصا فقرادن اوله وكشف ربع عضو هو عورة ربع عضوك كشفی دخی
عورتدر يعنی كالبطن والفخذ والساق وشعرها النازل وذكره بعزده والانثيين وحدها
وحليقة الدبر بعزدها ربع عضوك كشفی جواز صلوته منع ايدر قارن كبی واوبلق كبی وعورتك
بالدري كبی وعورتلرك باشندن نازل صاچ كبی وياكزذكر كبی وخيا ركز ايكيسی بر عضو اولوركبی
وياكز دبرك حلقه سی كبی وعند ابی يوسف انما يمنع انكشاف الاكثر وفی النصف عنه روايتان
ابو يوسف قتنده عضوك اكثرينك انكشافی منع ايدر ونصفنك انكشافنده ابو يوسفدن ايكی
روايت واردر امما مراد انكشاف عورتك قليلی معفو اولوب كثيری معفو اولمدوغنده اتفاق
ايلمشلردر اما قلت وكثرتده اختلاف ايلمشلر ابو حنيفه ومحمد ديديلر كه ربع كثيردر ربعك
مادوني قليلدر زيرا ربع كمالم مشابهدر وكل مقامنه مواضع كثيرده قايم اولمشدر ابو يوسف
ديركه نصفك مادونی قليلدر زيرا بر شی كثرة ايله صفتلنوركه انك مقابلی اقل اوله زيرا قليل
وكثير اسماء مقابله دندر ونصفنده دخی بنه امام ابو يوسفدن بر روايتده منع ايدر زيرا

ونصفه قلتدن چيقشدر بر روايتده جواز صلوته منع ايلمز حتی كثرته داخل اولمشدر وعادم ما يزيل
النجاسة يصلی معها ولا يعيد نجاستی ازاله ايدر شيئی بولميان كمسنه اول نجاست ايله نمازی ادا ايدر واعاده
ايلمز لفظ ماصويدر وما بيع اولانه متناول اولور ولو وجد ثوبا ربعه طاهر وصلى عريانا لا يجوز بر اكر مصلی ربعی
طاهر ثوب بولسه وعريانا قلسه كفايت ايلمز اول ثوب ايله ادا ايلمك لازمدر وفي اقل من ربعه يخير وبعدن اقلی
طاهر اولان ثوبده مصلی مخيردر ديلرسه اول ثوب ايله ادا ايدر ديلرسه عريانا ادا ايدر بونلردن هر بری حال اختيارده
جواز صلوته منع ايده جك مقدارده برابر اولدقلرنده زيرا انكشاف قليل ونجاست قليل معفودر ونجاست كثير
كثيرلرنده نقدر اولمليوليجق بينلرنده ما نفيده من غير رجحان برابرلق اولديسه مصلی التده كنی اختيار ايدر
والافضل الصلوة به افضل اولان اول ثوب ايله نمازی قلمقدر وعند محمد يلزمه امام محمد قتنده اول ثوب ايله
نماز قلمق لازمدر زيرا ثوب نجس ايله نماز قلورسه بر فرضی ترك ايلمش اولوركه طهارتدر عريانا قلورسه
نيچه فرايض ترك ايلمش اولور ستر عورت وقيام وركوع وسجود كبی وان لم يجد ما يستر عورته فيصلی قايما يركع
ويسجد جاز والافضل ان يصلی قاعدا بايماء اكر مصلی عورتنی ستر ايده جك شئی بولمزسه ركوع وسجود ايله
قايما قلسه جايزدر اما افضل اولان ايما ايله قاعدا قلمقدر زيرا اصحاب نبی عم بويله ايلمشلردر وستر عورتك
خلفی يوقدر ايما ايسه اركاننده خلفدر خلفی اولان اولميان ايچون ترك اولنور بر دخی بونك ايچونكه قيام
وركوع وسجود صلوة ايچون واجبدر ستر عورت ايسه هم صلوة وهم ناس ايچون واجبدر ايكی حق ايچون واجب اولانی
اختيار ايلمك افضلدر وقبلة من بمكة عين الكعبة مكه ده اولان كمسنه نك قبله سی عين كعبه در حتی بر
مكی اونده نماز قلسه ديواری قالدرسلر انك استقبالی شطر كعبه اولمق لايقدر ومن بعد جهتها شول كمسنه كه
كعبه دن بعيد اوله انك قبله سی جهت كعبه در فلتصور هذه الصورة

وان جهلها ولم يجد من يسأله عنها تحری وصلی اكر مصلی اولان كعبه بلمسه وسؤال ايده جك كمسنه دخی اولمسه
تحری ايله نمازی قلور زيرا اصحابه كزين تحری ايدرلردی ونمازلرين قلورلردی وحضرت رسول عم
انكار ايلميوب ونهی دخی ايلمدی تجنيس ده مسطوردر كه بر صحراده قبله كندويه شبهه اولسه ايكی ادم قبله
بودر ديو خبر ويرسه لر لكن كندولر دخی مسافر اولوب قبله يی بلمسه لر ومصلی انلر كندو تحری سی انلر كه خلافنه
اوله اول ايكسنك قوللرنه التفات ايلميوب كندو اجتهادی اودر زيرا عملی ايله غيرك اجتهادی ايله
كندو اجتهادی ترك ايلميه فان علم بخطائه بعدها لا يعيد اكر مصلی قبله خطاسنی صلوتدن صكره

بلسه اعاده ایلمز امام شافعی دیرکه اعاده ایلر شول شیئه قیاس ایدرکه برکسنه بری نجس وبری طاهر ایکی ثوبدن
تحری ایدوب تحری اوزره بری ایله صلوتنی ادا ایلمش اولسه صکره کندویه یقین حاصل اولمش که قیلدوغی ثوب
نجس ایمش اتفاقا اعاده ایدر بوکا قیاس فاسددر زیرا اول کسنه ثوب طاهر ایله صلوته مأموردر بزم مسئله مز
اکا مخالفدر اشتباه قتنده قبله مز جهت تحری ایمزدر قوله تعالی فاینما تولوا فثم وجه الله وان علم به فیها
استدار وبنی اکر خطاسنی بلسه یعنی قبله ده خطا ایتدوکنی بلسه صلوتده ایکن دونر وبنا ایدر استداره دلیل
قوی در وروی عن ابن عمر رضی الله عنه بینا الناس فی صلوة الفجر اذ جاءهم آت فقال ان رسول الله قد انزل علیه اللیلة
قران وقد امر ان یستقبل الکعبة فاستقبلوها وکانت وجوههم الی الشام فاستداروا الی الکعبة وکذا ان تحول
رأیه یعنی حکم سابق کبیدر اکر مصلینک رأیی تحول ایدرسه یعنی اکر رأیی بعد الصلوة تحول ایدرسه اعاده ایلمز زیرا
تبدل اجتهاد نسخ نص کبیدر ماضیده ظاهر اولمیوب مستقبلده ظاهر اولور وان شرع بلا تحر لا یجوز وان
اصاب اکر تحری سز صلوته شروع ایلسه جایز اولماز اکر قبله یه اصابت ایتدی ایسه زیرا مشتبه اولان قبله جهته
تحری ایتدی یعنی اجتهادسز نماز قلنسه صلوتی جایز اولماز حتی ابو حنیفه دن روایت اولندیکه دینی استخفاف
ایلدوکی ایچون الکفاف اولور وبرکسنه دخی قصدا قبله دن غیری یه توجه ایلسه لکن قبله سی کعبه یه موافق دوشسه
ابو حنیفه دیرکه اول کسنه کافر اولمشدر ابو یوسف دیرکه صلوتی جایز اولور فقیه ابو اللیث دیرکه قول امام اعظم
حقدر بلر بونکلهدر وعن ابی یوسف ان اصاب جازت امام یوسف قتنده اکر قبله یه اصابت ایدرسه صلوتی
وجهلوا حال امامهم جازت صلوة من لم یتقدم اکر بر قوم قرکلو کیجه ده جهات
جایز اولور وان تحری
ایچون تحری ایلسه لر وامامنک حالنی بلمسه لر جایز اولور شول کسنه لرک صلوتی که امام تقدم ایلمامشدر جهته
تحری یه توجه بولندوغی ایچون دخی مانع اولمادیغیچون مانع تقدمدر اکر بعضیسنک ادراکی امامک ارقه سنده
کلورسه جایزدر بونوع برسائلک سؤالی وارد اولورکه اکر جماعت حالی اماممی بلماسک لیله مظلمه ده ایسه
صلوة لیله جهریه در امام نرجانبده اولدوغی صوتندن معلوم اولمیوب کوندز ایسه بو مرتبه ولق محالدر
احتمالی جواب ویریلورکه جایزدرکه صلوة قضا اولنه ویاخود امام جهری دنمی اوله واحتمالدرکه اوکلرنوع
اولدیغی معلوم اولمیه لکن توجهی معلوم اولمیه ویاخود نهارده برقرانلق مغاره ده اوله ویاخود کسوف شمس
واقع اولمش اوله بروجهله که کوندز لیله مظلمه یه مشابه اوله زیرا تورخده ازمنه ماضیده واقع اولمشدر
بو جوابلرک جمله سی احتمالاتدر بخلاف من تقدمه شول کسنه که بونک خلافیدر امام تقدم ایلمشدر
اوعلم حاله وخالفه یاخود امامک حالنی بلیه ومخالفت ایلیه انکده نمازی فاسد اولور زیرا امامنک
خطا اوزره معتقد معتقد اولمشدر وقبلة الخایف جهة قدرته قورقوجی اولان کسنه نک قبله سی
کندونک قدرتی اولان جهتدر خایف اولان اکر عدودن واکر ارسلاندن واکر خرسزدن ایسه برابردر
وحیل قصد قلبه الصلوة تحریمها مصلینک قصد قلبیه صلوته اولاشدر ده اولا صلوتک تحریمه سیله

یعنی نیتی تکبیر افتتاحه مقارن ایلیه بلا فصل بزم قتمزده نیت مقارن اولمیوب تحریمه اوزرینه مقدم
دخی اولورسه جایزدر ما بینده صلوته منافی برشئ بولنماز ایسه اکل وشرب کبی قرانی بزده شرط دکلدر
شافعی قتنده شرطدر وضم التلفظ الی القصد افضل تلفظی قصد قلبیه ضم ایلمک افضلدر نیتی اسنی
ذکر باللسان ایچون اعتبار یوقدر زیرا اول کلامدر نیت دکلدر اکر ایکیسنی جمع ایدرسه افضل اولانی
استحسن اولور ویکفی مطلق النیة للنفل والسنة والتراویح فی التصحیح نفل وسنت وتراویح ایچون مطلق
مطلق نیت کفایت ایدر صحیح اولان قول بودر فی التصحیح قیدی سنت وتراویحه راجعدر شول شیدن
احترازدر که بعض کسنه لر سنتده نیتدن لابددر دیدیلر نویت ان اصلی سنة الوقت والتراویح دیمک
لازمدر وجه صحیح بودرکه سنن وتراویح اصلده نوافلدر مطلق نیت کفایت ایدر وللفرض شرط تعیینه
کالعصر مثلا فرض ایچون تعیین ایلمک شرط قلندی مثلا عصر کبی که نویت ان اصلی عصر الیوم دیمک لازمدر
نویت الفرض دیمک کفایت ایلمز زیرا فرض اختلافی اولوب تمییز لازمدر والمقتدی ینوی المتابعة مقتدی
امامه متابعت نیت ایدر فرضنه نیت ایلدوکی کبی یعنی نویت عصر الیوم تابعا او مقتدیا بالامام
بعض مشایخدن منقولدر که برکسنه جمعه وعیده نیت ایلسه اما امامه اقتدایه نیت ایلمسه جایزدر
زیرا بو ایکیسی امامسز اولماز زاهدیده مسطوردر که برکسنه امامه اقتدا ایلسه اما بلمسه زید میدر
یوخسه عمرومی صحیحدر اما زیده اقتدا ایلسه امام عمرو اولسه جایز اولماز زیرا اقتدا ایتدوکی غازی
قلمامش اولور وللجنازة ینوی الصلوة لله تعالی والدعاء للمیت جنازه نمازنده صلوتی الله
ایچون دعایی میت ایچون نیت ایلیه ولا یشترط نیة عدد الرکعات نیت عدد رکعات شرط قلنمدی
ذکر ایلیه مانع دکلدر **باب صفة الصلوة** بو باب صلوتک صفتی بیاننده در صفت
ووصف ایکیسی الفاظ مترادفه در اهل لغت قتنده صفتده اولان ها واودن عوضدر
وعد عده کبی بزم اصحابمزده متکلمین قتنده وصف واصفک کلامیدر صفت موصوفک قائم ایلدوکی
بر معنادر بو بابدی صفت ایله مراد اولان صلوة ایچون ارکانی وعوارضی حاصل اولان هیئتدر اکر دیلورسه که
صفت عرضدر قایم اولمق جایز دکلدر صفة الصلوة دیمک نیجه اولور جواب ویریلورکه قیام عرض بالعرض
جایز اولمسینی تسلیم ایلمز زیرا بعض کسنه قائمدر تجویز ایلمشلردر سرعة الحرکة وبطؤها قولینک صحتی دلیل
ایله اکر تسلیم اولنورسه قیام عرض بالعرض جایز اولمیه لکن صفة الصلوة اول ابداندر اولور دیمکله تسلیم
اولنمز زیرا احکام شرعیه ده حکم جواهره وارددر بعدی بوافعالده صحت وفساد وبطلان وقبیح وحسن
وجواز ووجوب ونسخ واقعالدر صفت لرینی ایله متصف اولور فرضها التحریمة صلوتک فرض تحریمه در تکبیر
افتتاح الله اکبر مقامنده قائم اللهنک تعظیمنی مشعر اولان الله اجل الله واعظم کبی یاخود الرحمن اکبر
یاخود تسبیح ایله سبحان الله یاخود تهلیل ایله لا اله الا الله کبی تحریمه دیمک کندودن اولی اولان اشیا اباحتی

مطلب صفة الصلوة

حرام ایدر و بعضیلر سائر تکبیرات بو یله دکلدر تحریمه ده اولان قیام انتقالدر و صفتنده کمیه انتقال ایلدیکی
و هي شروط عند نا تحریمه شرطدر بزم قتمزده شرط اولوب رکن اولماز عند دلیل و ذکر اسم ربه فصلی آیت شافعي
قتنده رکندر زیرا صلوة شروع تحریمه ایله اولور پس هوی بر شیئه شروع اول شیئک جزء اولیا اولور بو نکله
اولمجق رکن اولور زیرا بر کسنه امامندن اول الله اکبر دیسه صلوتی جایز اولماز شرط بو یله دکلدر بو مسئله نک
خلافنک فائده سی بودر که صلوة نافله تحریمه سی فرض اوزرینه بنا ایلمک جایزدر فرضک امامندن حکم
نافله یه ابتدادن تحریمه سز امام شافعي قتنده جایز دکلدر زیرا رکندر و فرضک دکلی ایسه نافله نک
اولماز بزم قتمزده جایزدر زیرا فرضک شرطی نافله نک شرطی اولمغه جایزدر بر کسنه فرض ایچون ابدست
السه اول ابدست ایله نافله قلادر و نافله ایچون ابدست السه فرضی قلادر والقیام قیام دخی فرضدر فرضیتنه
دلیل قوله تعالی وقوموا لله قانتین ای مطیعین اوخاشعین ابن عمردن روایت اولنور که قنوت صلوتده
طول قیامدر قیامدن مراد قیام فی الصلوة در والقراءة قراءت دخی فرضدر فرضیتنه دلیل فاقرؤا
ما تیسر من القرآن هو ایة کریمه صلوة ایچون نازل اولمشدر خارج صلوتده قراءة واجب دکلدر دخی
واجبدر بالاجماع والرکوع والسجود رکوع و سجود دخی فرضدر فرضیتنه دلیل قوله تعالی وارکعوا واسجدوا
والقعدة الاخیرة قدر التشهد تشهد قراءتی مقداری قعدهٔ اخیره ده اوتورمق دخی فرضدر و حدیث
شریف ایله ثابت اولمشدر عبده و رسوله یه وارنجه قراءت اولندقده صلوة تمام اولور حتی مقتدی
قبل الامام قراءتی ایلسه و یا خود تکلم ایلسه صلوتی تمام اولور لان النبي عم اخذ بید عبدالله بن مسعود
رضي الله عنه و علمه التشهد الی قوله واشهد ان محمدا عبده و رسوله ثم قال اذا فعلت بهذا و قلت هذا
فقد قضیت صلوتک ان شئت ان تقوم وان شئت ان تقعد فاقعد حضرت عم صلوة تشهده تعلیق
ایلدی و شول شئی که فرضا فعله تمام اولور اول دخی فرضدر امام ابو حنیفه و امام ابو یوسف قتنده تشهد
مقداری اوتورمق فرضدر اما قراءتی فرض دکلدر و هي ارکان قیام قراءت رکوع و سجود و قعدهٔ اخیره
ارکاندر زیلعیده و غیریده قعدهٔ اخیره فرضدر رکن دکلدر دینلمشدر والخروج بصنعه خروج بصنعه نک
صنعی ایله نمازدن خروجی فرضدر ابو حنیفه قتنده خلافا لهما امامین خلاف ایدوب خروج بصنعه
فرض دکلدر دیرلر اذا اولورکه خروج معصیت اولور اول معصیت ایله خروج اولمق جایز دکلدر زیرا
حدیث ابن مسعوده تشهد تعلیم اولندقده اذا قلت هذا و فعلت هذا فقد تمت صلوتک بیورلشدر ایدی
خروج صلوتک ضدیدر اولور پس اعدی صلوتدن اولماز ابو حنیفه دیر که صلوة ایچون تحریمه و تحلیله
وارد اولمدی الا انکه خروج ممکن دکلدر الا صنع ایله در نتکم صنعله داخل اولدی حتی ادا صلوة آخری
ممکن دکلدر الا خروجله اولور و هر شئی که فرضه موصل اوله اول دخی فرضدر و واجبها صلوتک واجبی
قراءة الفاتحة فاتحه شریفه اوقیمقدر فاتحه ترکی ایله نمازی فاسد اولماز زیرا ابو حنیفه قتنده

ترک

ترک واجب ایله صلوتک فسادی لازم کلمز شافعي قتنده فرضدر بر حروف ترک اولنسه صلوتی
فاسد اولور شافعینک فرضیتنه دلیل قال النبي عم لا صلوة الا بفاتحة الکتاب بزم دلیلمز قوله
تعالی فاقرؤا ما تیسر من القرآن نص شریفدر هر قنغی آیة اوقورسه جایزدر شافعینک دلیلی خبر
واحددر خبر واحد ایله خود زیاده علی الکتاب جایز دکلدر وضم سورة دخی واجبدر ابو حنیفه قتنده
اوچ آیة دخی قراءت ایدرسه واجبی ادا ایلمش اولور مالک قتنده فرضدر شافعي قتنده مستحبدر
وتعیین الاولیین ایکی اولکی رکعتلرده قراءت واجبدر شافعي دیر که جملهسنده قراءت فرضدر قوله عم
لا صلوة الا بالقراءة زیرا هر رکعت صلوتدر بو یله اولدوغی اجلدن بر کسنه نماز قلمیه یمین ایلسه بر رکعت
قلسه حانث اولور شافعي قتنده بزم دلیلمز قوله عم القراءة في الاولیین قراءة في الاخریین
حدیثدر شافعینک روایت ایلدوکی حدیث ترجح معهوده اولان صلوة اوزرینه محمولدر که اول
صلوة معهوده ایکی رکعتدر بر کسنه قلمام دیو یمین ایلسه بزم قاتمزده حانث اولمز مادامکه
رکعتین ادا ایلمیه اکر ایکی اولکیده قراءتی ترک ایلسه اخرکی ایکی رکعتلرده ادا ایلسه صلوتی جایز اولور لکن سهو سجده سی
لازم کلور مالک قتنده اوچ رکعتده قراءت فرضدر اکثر ایچون حکم کل اولدیغیچون زفر دیدیکی بر رکعتده فرضدر
زیرا فعله امر تکراری اقتضا ایلمز ابو حنیفه طرفندن دینلورکه رکعت ثانیه اول کبیدر چونکه شفع اولکی رکعت
اولکیسنده قراءت فرض اولدی ثانیه ده دخی فرض اولدی اما شفع ثانی اولکی کبی دکلدر زیرا سقوط ایله مخصوصدر
ورعایة الترتیب فی فعل مکرر فعل مکررده ترتیب رعایتی دخی واجبدر رکعت واحده ده سجده کبی بر کسنه
بر سجده دن صکره قیام ایلسه و قیامده ایکی سجده ثانیه یی تذکر ایلسه فی الحال قضا ایدر و قیامی بینه معتبردر
معلوم اوله که تحقیقا صلوتده واقع اولان ارکان شونلردن خالی دکلدر که یا افعال جنسندن یا خود اقوال
جنسندن اوله افعال جنسندن اولورسه اول دخی شونلردن خالی دکلدر که هر رکعتده متکرر اوله و یا خود اولمیه
اکر متکرر اولورسه ترتیب واجب اولور حتی قصدا ترک ایدرسه آثم اولور اکر ناسیا ترک ایدرسه سهو سجده سی لازم
اولور ثانی که رکعتده متکرر اولمیانلر ترتیبا انده فرضدر عامدا و ساهیا ترک ایدرسه صلوتی فاسد اولور
اکر اقوال جنسندن اولورسه قراءت کبی ترتیبی واجبدر اکر قراءتدن اول رکوع ایلسه اکر عامدا ایسه آثم اولور
اکر ساهیا ایسه سجدهٔ سهو لازم وتعدیل الارکان تعدیل ارکان دخی واجبدر و عند ابي یوسف فرض ابو یوسف قتنده
فرضدر ابو یوسفک دلیلی حضرت رسول عم حضورنده بر اعرابی دوشوردی کبی صلوتنی سجده ایدر کوردکده قم فصل
فانک لم تصل قول شریفدر تعدیل ارکان رکوعدن صکره قیام و سجدتین بیننده قعود ایله بر مقدار قراردر
رکوعدن صکره قایم اولمغه قومه تسمیه ایدرلر ایکی سجده بیننده اولانه جلسه دیرلر و ابو یوسف قتنده طمأنینت
بر تسبیح قدری اوتورمقدر و بو قول شافعینکدر والقعود الاول قعود اول دخی واجبدر رکعت رباعی کرک
ثلاثی اولسون کرک نافله کرک فرض اولسون امام محمد و شافعی حضرتلری قتنده اول اتنده فرضدر زعیمده مذکوردر که

قعدهٔ اولی سنتدر وثانیه‌سی فرضدر والتشهدان یعنی تشهد قوالیسی دخی واجبدر هدایه‌ده قعدهٔ اولیٰ
سنتدر ثانیه‌ده واجبدر دیمش اما مصنف رحمه اولی وثانیه اعتبار ایله‌یه ایکیسنه دخی واجبدر دیو
تشهدان لفظی ایله تصریح ایلدی ولفظ السلام لفظ سلام دخی واجبدر یعنی السلام علیکم ورحمة الله
دیمک دخی واجبدر شافعی قتنده فرضدر دلیل قوله م تحلیلها التسلیم بزم دلیلمز اوزرهم قال اذا قعد الامام
فی اخر صلوته ثم احدث قبل ان یسلم فقد تمت صلوته امام محمد قتنده سلام الامام یکفی للمقتدی یعنی امامک دیدیکی
مقتدیه صلوتدن خروج ایله‌یه مزیتنه سلام ویرمیه وقنوت الوتر وترده قنوت اوقمق واجبدر قنوت لغتده طاعته
دیرلر قوله تعالی والقانتین والقانتات اندن صکره صلوتده قیام دیدیلر قنوت دعا وترده ایکدر کرکن رمضانده
اولسون کرک رمضاندن غیریده اولسون امام شافعی قتنده رمضانک نصف اخرینده واجبدر انجق تکبیرات
العیدین تکبیرات صلوة عیدین دخی واجبدر والجهر فی محله والاسرار فی محله محلنده جهر ومحلنده اسرار
واجبدر سنت دخی ذکر ایتمشدر وسنتها رفع الیدین للتحریمة صلوتک سنتلری ایکی الترینی اول صلوتده تحریمه
ایچون رفع ایلمکدر ابهاملری قولاقلرینک یومشق یرینه وضع ایلیه یا خود برابرینه قالدیره خاتونلر دخی اموزینه
برابر قالدیره ونشر اصابعه تکبیر ایلدکده برمقلرین نشر ایلمک دخی سنتدر یعنی الترینی تکبیره قالدردقده
برمقلرینی تفریج ایلیه ونه ضم ایلیه همان کندو حالنده ترک ایلیه وجهر الامام بالتکبیر امامک تکبیر
جهری دخی سنتدر زیرا امام صلوة دخولی اعلام ایلمک سنتدر اول اجلدن ایکی الترین رفع ایلمک صاغر
ایچون وجهر ایلمک اعمی ایچون سنتدر والثناء سبحانک اللهم الی اخره قراءت ایلمک دخی سنتدر
والتعوذ والتسمیة والتامین سنة اعوذ بالله من الشیطان الرجیم دیمک وبسم الله الرحمن الرحیم
دیمک ولا الضالین دن صکره آمین دیمک سنتدر [illegible] ذکر اولنان اربعه‌دن هر بیسی [illegible] گرک ادا اولنان
صلوة نافله اولسون گرک فرض اولسون گرک جهریه اولسون برابردر امام مالکه دیرکه امام فاتحه‌یه باشلر
ثنا سز وتعوذ سز وتامین سز بو قولی ابوحنیفه‌دن روایت اولنمشدر امام مالکه بیله دینمشدر که تسمیه سنت
دکلدر شافعی دیدیکه امام جهر ایدر تسمیه وتامینی جهر ایدره ووضع یمینه علی یساره تحت سرته صاغ الینی
صول الینک اوزرینه کوبکنک التنده وضع ایلمک سنتدر امام مالک قتنده الترین ارسال غیر سنتدر
وضع ایلمک رخصتدر وتکبیر الرکوع رکوع تکبیری دخی سنتدر واجب دخی دینلمشدر والتسبیح ثلثا رکوعده
تسبیح اوج کره دیلمک دخی سنتدر قال النبی م قال فی رکوعه سبحان ربی العظیم ثلثا فقد تم رکوعه اکر متردد
ادا الیدنردن [illegible] زکره تسبیح قراءت ایلمسه اولیدر امام اوچ دفعه دیمک کرکدر که زیرا جماعته
نجه اختیار وضعیف واردر احتمالدر تحمل ایده میه‌لر اول اجلدن اوچ دفعه دیمسی اولادر [illegible] دینلمشدر که تسبیح
الرکوع والسجود واجب وقال مالک لا تسبیح فی الرکوع اصلا والرفع منه رکوعدن رفع رأس دخی سنتدر
شافعی قتنده فرضدر ابوحنیفه‌دن بر روایتده رکوع وسجوددن رفع رأس فرضدر دیمشی بو قول امام محمدکدر

واخذ

واخذ رکبتیه بیدیه وتفریج اصابعه وتکبیر السجود وتسبیحه ثلثا یعنی الیله دزلرینی اخذ ایلمک وبرمقلرین
اچمق وسجودک تکبیری وسجودک اوج کره تسبیحی سنتدر سجودک تسبیحی سبحان ربی الاعلی دیمکدر ووضع یدیه
علی رکبتیه ونصب الیمنی صاغ ایاغنی قبله طرفنه دیکمک دخی سنتدر والقومة رکوعدن قیام دخی سنتدر
ابویوسف قتنده فرضدر والصلوة علی النبی حضرت نبی م اوزرینه صلوات کتورمک دخی سنتدر والدعاء
بعد التشهد دعا دخی سنتدر مثلا اللهم اغفرلی ولوالدی کبی ویا خود حضرت رسولدن مروی اولان
دعا کبی اللهم انی ظلمت نفسی ظلما کثیرا فانه لا یغفر الذنوب الا انت فاغفرلی مغفرة من عندک انک انت
الغفور الرحیم کلام ناسه بکزر دعا ایلمیه وادابها نظره الی موضع سجوده صلوتک ادابی مصلینک موضع سجوده
نظر ایدر مصلی ایاق اوزرنده ایکن موضع سجوده نظر ایلیه رکوعده ایکن ایاغنک اوزرینه نظر ایلیه سجده‌ده ایکن
بورننک قناتلرینه نظر ایلیه قعوده حجرینه یعنی قوجاغنه نظر ایلیه صاغه سلام ویردکده صاغ اموزینه
وصوله سلام ویردکده صول اموزینه نظر ایلیه اکر بو لحاظ ایلمزسه ترک اولور وکظم فمه عند التثاوب
اسنمک وقتنده اغزینی یومق دخی ادابدندر اسنمک دوداغنی دیشیله اخذ ایلیه اکر متعذر اولورسه
الینک ارقه‌سینی اغزی اوزرینه وضع ایلیه قال النبی م التثاوب فی الصلوة من الشیطان واذا تثاوب
احدکم فلیکظم ما استطاع واخراج کفیه من کمیه عند التکبیر ایکی الینی یکلرندن اخراج ایلمک
تکبیر اولده ادابدندر زیرا تواضعه اقرب وجبابره‌یه تشبیه‌دن ابعددر بو رجال حقنده‌در اما نسا
الترین یکلرینه قومق لازمدر ودفع السعال ما استطاع اکر قادر اولورسه اوکسوروکی دفع ایلمک
ادابدندر زیرا اوکسورک افعال صلوتدن دکلدر بغیر عذر اولورسه صلوتی فاسد ایدر والقیام عند حی
علی الصلوة موذن حی علی الصلوة دیدکده صلوته قیام دخی ادابدندر وقیل عند حی علی الفلاح
لازمدر والشروع عند قد قامت الصلوة موذن قد قامت الصلوة دیدکده شروع دخی ادابدندر

فصل بو فصل صلوتک شروعک صفتنی واحکامنی واحوالنی بیان ایچوندر ینبغی الخشوع
فی الصلوة خشوع لایقدر یعنی خضوع وخشوع ایلمک لازمدر قوله تعالی قد افلح المؤمنون الذین هم فی
صلوتهم خاشعون حضرت رسول م بر جوان نمازی قلوبلردی قلبنده [illegible] دیدی
واذا اراد الدخول فیها یعنی صلوته دخول مراد ایلسه کبر حاذفا تکبیر ایلیه حذف ایدیجی مراد الله کلمه
همزه‌سینی واکبرک باسینی مد ایلمامکدر تکبیره دلیل قوله تعالی وربک فکبر وقوله م تحریمها التکبیر
بعد رفع یدیه محاذیا بابهامیه شحمتی اذنیه ایکی الترینی رفع ایلدکدن صکره باش برمقلرینی قولاقلرینک یومشقلرینه
محاذی یعنی مساوی ایلدوکی حالده تکبیر ایلیه برمقلرینی نه زیاده اچه ونه زیاده ضم ایلیه اما رکوعده
اچه وسجوده ضم ایلیه وقیل ما شاء دینلمشدر که باش برمقلرینی قولاقلرینک بو مشغله طوقندره قیل
دیدوکی قانچقلندر امام شافعی اموزی باشلرینه دکین قالدوره دیر وامام مالکده باشنه برابر قالدره دیر

والجلسة بین السجدتین
جلسه دخی سنتدر صح

وبزم ائمه مز خير الامور اوسطها في اختيار ايلديلر وعند ابي يوسف يرفع مع التكبير لا قبله ابي يوسف
قتنده تكبير ايله معًا رفع ايليه مقدم ايتميه رفع يد مع التكبير سنتدر زيرا بزيم بو كامه اطلبت المشدر
بو قول ابو يوسفدن مروي و طحاوي دن محكي در اصح اولان رفع يد ايدوب بعده تكبير ايلمكدر زيرا رفع نفي
كبريا عن غير الله در نفي ايسه اثبات اوزرينه مقدم در كلمه شهادتده كبي والمرأة ترفع حذا منكبيها
خاتون كشي رفع يد ايدر اموزلري برابرينه زيرا اللري عورت دكلدر بو فعلده رجل كبيدر ومقارنة
تكبير المؤتم تكبير الامام افضل مقتدينك تكبيري امامك تكبيرينه مقارن اولمسي افضلدر
ابو حنيفه قتنده خلافا لهما امامين خلاف ايدوب مقارنت لازم دكلدر بلكه مقتدينك تحريمه سي
امامدن صكره اولمق اولادر ديرلر ديديلر كه خلاف جوازده در يعني اكر مقتدي تكبيري امامه مقارنت
ايلسه ابو حنيفه قتنده اقتداسي جايز اولور امامين قتلرنده جايز اولماز الا بعد تكبير الميه امامينك
دليلي قوله عم انما جعل الامام ليؤتم به فاذا كبر فكبروا واذا قرأ فانصتوا واذا ركع فاركعوا بيورمشدر
بونده فا تعقيب ايچوندر امدي تاخيردن لازمدر وجوبا وياخود ندبا ابو حنيفه ايچون دليل لفظ اذا
ظرفيت ايچوندر يعني كبروا في زمان يكبر فيه الامام ديمكدر [illegible] ايمدي اذا افاده ايلدي بر روايتده قران
واجب اولدي وبر روايتده وجوب ساقط اولدي خرج ايچون حمل ايدي ايله صحت باقي قالدي
ولو قال بدل التكبير الله اجل او اعظم او الرحمن اكبر ولا اله الا الله اكبره بدل بو كلماتله تكبير ايلسه او قال
او كبر بالفارسية صح ياخود فارسي ايله تكبير ايلسه خدا بزركست وياخود نام خدا بزركست كبي مطلقا
صحيح اولور كرك وبيه يه برخوشجه تكلم ايليون كرك ايليون بو ابو حنيفه قتنده در امامين قتنده صحيح
اولماز الا عربيتيه برخوشجه تكلمه قادر اولميان ايچون صحيح اولور وكذا لو قرأ بها عاجزا عن العربية
يعني لساني فارسيه ايله تكبير كبيدر عربيه دن عاجز اولدوغي حالده فارسيه ايله قراءت ايلسه او ذبح
وسمي بها ياخود ذبح ايلسه فارسيه ايله تسميه ايلسه صحيح اولور وغير الفارسية من الالسن مثلها
فارسيه دن غيري لسانلردن بريله قراءت وياخود تسميه فارسيه مثللودر في الصحيح قول الصحيح
ابو سعيد بردعي فارسيه دن غيريله جايز دكلدر زيرا فارسينك وسائر لسانلر اوزرينه مزيتي وارد ذكر قال النبي عم
لسان اهل الجنة العرب والفارسية الدرية ولو شرع باللهم اغفر لي لا يجوز اللهم اغفر لي لفظلريله
شروع ايلسه جايز اولمز زيرا خالصا تعظيم دكلدر كنده حاجتي ايچون اولان اغفر لي يه قادر شده مقدر
وقال ابو يوسف كان يحسن التكبير لا يجوز الا به ابو يوسف ديديكه اكر مصلي تكبير ايلمكه قادر اولورسه
فارسيه ايله تكبير ايلمك جايز دكلدر الا تكبير ايله جايز اولور ثم يعتمد بيمينه على رسغ يساره
تحت سرته اندن صكره صاغ اليني صول بلكي اوزرينه قويوب كوبكي التنده قرار ايتدوره قوله عم
ان من السنة وضع اليمين على الشمال تحت السرة في كل قيام سن فيه ذكر هر قيامده كه ذكر اول

قيامده

قيامده مسنون اولسن فيه ذكر قوله فضلنك واصحابنك قوللندن احتراز در زيرا انلر قتنده
صلوة جنازه وتكبيرات عيدين وبين الركوع والسجود اولان قومه ده اللري ارسال سنتدر
وعند محمد في قيام شرع فيه قراءة محمد قتنده قراءت مشروع اولان قيامده اعتماد ايليه فيضع في القنوت
وصلوة الجنازة قنوتده وصلوة جنازه ده وضع ايلر يعني كوبكي التنده صول بلكي اوزرينه صاغ
اليني وضع ايدر زيرا امام ابو حنيفه وابو يوسف قتنده ذكر مسنوندر خلافا لامام محمد خلاف ايدوب انك
قتنده ارسال ايلمك كركدر زيرا بو ايكيده قراءت مشروع دكلدر ويرسل في قومة الركوع وبين تكبيرات
العيدين اتفاقا مصلي اللري ارسال ايدر ركوع قومه سنده وتكبيرات عيد بينده ائمه نك
اتفاقي اوزره زيرا بو ايكسنده ذكر قراءت مسنون دكلدر اكر اعتراض اولنورسه قومه ركوعده ذكر كه
سمع الله لمن حمده وربنا لك الحمد در مسنوندر جواب ويريلور كه بونده ذكر مسنون مراد ممتد اولمسيدر ثم يقرأ
سبحانك اللهم الى آخره اندن سبحانك اللهم ي آخرينه وارنجه قراءت ايليه وجل ثناؤك قولني امام محمد زياده ايلدي امام
مالك ديركه مصلي تكبير ايليه قراءته مشغول اولور ثنا وتعوذ وتسميه به مشغول اوليه ولا يضم وجهت وجهي الى آخره
وجهت وجهي لفظني ضم ايليه خلافا لابي يوسف ابو يوسف خلاف ايدوب انك قتنده ضم اولنور ثم يتعوذ سرا
اندن صكره سرا تعوذ ايليه امام مالك قتنده تعوذ اولنماز انس رضي الله عنه قوليله استدلال ايدر انس دن
روايت اولنديكه بن خلفه رسول عم ده وابو بكر وعمر رضي الله عنهما خلفنده نماز قلدم انلر حمد لله ايله افتتاح ايدرلردي
اما بزم ايچون دليل قوله تعالى فاذا قرأت القرآن فاستعذ بالله من الشيطان الرجيم نص شريفدر بونك ظاهري
فرض اولمسني مقتضيدر لكن سنت اولمسنه اجماع ايله قاتلدر للقراءة فلا جرم تعوذ ايليه يعني تعوذي قراءته
تابع قلدي ثنايه تابع قلميه فيأتي به المسبوق عند قضاء ما سبق مسبوق تعوذي كتورر ركعت ايدن ركعت قضاده
زيرا تعوذ قراءته تابعدر اما ثنايه كتورمز الا المقتدي امامه اقتدا ايدن تعوذ ايلمز زيرا انك اوزرينه قراءت
واجب دكلدر اما ثنا ايدر ويؤخر عن تكبيرات العيد مصلي تعوذي تكبيرات عيددن تاخير ايدر قراءته متصل
اولسون ايچون وعند ابي يوسف تبع للثناء فيأتي به المقتدي ابو يوسف قتنده تعوذ ثنايه تابعدر امدي
مقتدي ثنا كتورر ويقدم على تكبيرات العيد ومصلي ثنايه تكبيرات عيد اوزرينه تقديم ايدر دينلشدر كه
تعوذ قراءته تابعدر امام محمد قتنده تعوذ ثنايه تابعدر امام يوسف قتنده ابو حنيفه دن ايكي روايت
وارد در بر روايتده محمد ايله در وبر روايتده ابو يوسف ايله در اما مختار اولان محمد ايله اولان روايتدر ويسمي
سرا اول كل ركعة هر ركعتك اولنده سرا بسمله اوقيه قول عم ثلث يخفيهن الامام التعوذ والتسمية والتامين
اندن صكره ابو حنيفه دن روايت اولنديكه كنه وسي نجق صلوتك اولنده تسميه ايدردي وبونلردن روايتدر كه هر ركعتك
اولنده تسميه ايدردي بو قول ابو يوسف ومحمد قوليدر واحتياط اقربدر لا يسمي بين الفاتحة والسورة مصلي
فاتحه ايله سوره بينده تسميه ايلمز خلافا لمحمد في صلوة المخافتة امام محمد خلاف ايدوب انك قتنده اخفا

او بغاق صلوتده فاتحه ايله سوره بيننده تسميه اولنور وهي آية من القرآن انزلت للفصل بين السور ليست من الفاتحة
ولا في كل سورة يعني بسمله قرآندن بر آيتدر سوره لر بيننده فصل ايچون نازل اولمشدر نه فاتحه دندر ونه كل سوره دندر
الا سورة نمل اولان بسمله دكلدر زيرا حضرت رسول ع م فاتحه شريفه يه قراءت ايلديكي اثناده بر سوره ويا خود
اوچ آية قراءت ايلديكندن صكره بسمله اوقودي واذا ابتدأ يقرأ الفاتحة وسورة او ثلث آية اندن
فاتحه وبر سوره ويا خود اوچ آية قراءت ايليه قوله ع م كل صلوة لم يقرأ فيها فاتحة الكتاب فهي خداج اي ناقصة
ورسول اكرم بوكا مواظبت ايلرايدي واذا قال الامام ولا الضالين امين هو والمؤتم سرا يعني امام ولا الضالين
ديسه كندو ديه ومقتدي سرا آمين ديه قوله ع م اذا امن الامام فامنوا فان من وافق تامينه تامين الملائكة غفر له
ما تقدم من ذنبه امام مالك قتنده امام امين ديمز وحسن بن زياد دخي ابو حنيفه دن روايت ايدر حيث اذا قال الامام
ولا الضالين وقولوا امين حديث شريفي دليل ايراد ايلمشدر اما بزم ايچون دليل ذكر اولنان حديث شريفدر
اخر بودر كه فان الامام يقولها قوله ثم يكبر راكعا اندن صكره راكع اولور يعني حالده تكبير ايليه ويعتمد
بيديه على ركبتيه ويفرج اصابعه يعني اليني دزلري اوزرينه اعتماد ايليه وبرمقلرين اچه قوله ع م لانس رضي الله عنه
اذا ركعت فضع يديك على ركبتيك وفرج بين اصابعك باسطا ظهره ارقه سيني دوشيجي اولدوغي حالده زيرا
حضرت ع م مبارك ظهر شريفلريني شويله بسط ايدر ايدي كه صو ايله مملو بر قدح ارقه سنه قونسه لر دوكلمز ديرلر ايدي
شرط اولنديه نصف اسفل طوغري يه اولهز زيرا اهل اصول قتنده ركوع قيامه سبب حقيقة حتي امام ركوعده
مدرك اولان اول ركعته ايرشمش اولور غير رافع راسه ولا منكس له ركوعده راسني رفع ايليه وكي حالده انخفض
اندرمه ويكي حالده ويقول ثلثا سبحان ربي العظيم دخي اوچ كره سبحان ربي العظيم ديه قوله ع م اذا ركع احدكم
فليقل في ركوعه سبحان ربي العظيم ثلثا وهو ادناه بو اوچ كره اوقومق ادناسيدر ادناسي ديمك كمالك ادناسيدر
يوخسه جوازك ادناسي دكلدر وتستحب الزيادة مع الايتار للمنفرد يعني زياده مستحب اولور منفرد اولان
كمسنه يه وترا يعني بش يا يدي يا طقوز تك اولمق اوزره ثم يرفع الامام قائلا سمع الله لمن حمده اندن صكره
امام باشيني رفع ايليه سمع الله لمن حمده قولني قائل اولدوغي حالده سمع قبله معناسنه در اي قبل الله من حمده
زيرا سمع قبول معناسنه استعمال اولنور سمع الامير كلام فلان اذا قبل وحمده ده اولان ها سكته ايچوندر
ويا استراحت ايچوندر ها ايله وصيه ها سي كبي بويله اولدوغي اجلدن تحريكي جايز دكلدر وديديلر كه كنايه اوله
يعني ضميري اولكر الله ه راجع اوله وامامه كفايت ايدر سمع الله لمن حمده ديمك اما ربنا لك الحمد ديمك
لازم دكلدر بو قول ابو حنيفه نكدر وقالا يضم اليه ربنا لك الحمد وامامين ديديلر امام ربنا لك قولني سمع الله
لمن حمده قولنه ضم ايدر ويكتفي المقتدي بالتحميد يعني اتفاقا مقتدي تحميد ايله اكتفا ايدر تحميد ايچون
اتفاقا امام شافعي دير كه امام ومقتدي ايكيسي دخي جمع ايدر والمنفرد يجمع بينهما في الاصح منفرد
ايكيسني جمع ايدر اصح روايتده وقيل كالمقتدي ديديلر منفرد مقتدي كبيدر انجق تحميد ايدر جامع الصغيرده

مذكوردركه

مذكوردركه منوادركه روايتي اوزره تسميع كفايت ايدر زيرا امام تسميع ايلديكي منفرد دخي نفسنك امامي در
امام اوزرينه قراءت واجبدر امامه واجب اولدوغي كبي مصنفك اصح قولي مقتدي كبيدر ثمة قولندن احتراز در ثم
يكبر ويسجد ويضع ركبتيه ثم يديه ثم وجهه بين كفيه ضاما اصابع يديه محاذية اذنيه اندن صكره تكبير
ايليه ودخي سجده ايليه ودزلرين واكي اللرين ارضه وضع ايليه قولاقلري برابرينه اندن صكره وجهيني ايكي
كفينك مابيننده قويه ايكي اليننك برمقلرين برابرينه ضم ايلدوكي حالده زيرا رسول اكرم ع م بويله ايتمشلردي
امام شافعي دير كه حين سجده ده اللرين اموزلري برابرينه وضع ايده ويبدي ضبعيه بازولرينه اظهار ايليه قوله ع م
ابد ضبعيك يعني عضد معناسنه در ويجافي بطنه عن فخذيه اويلقلرندن قرنني بعيد ايليه رسول ع م سجده ايلدكده
شول قدر بعيد ايدر ايدي كه بر قوزي كچمك قابل اولوردي اما مصلي صلوتده اولورسه اول درجه ايلميه
جاريه اذا اولمسون ايچون ويوجه اصابع رجليه نحو القبلة ايكي اياقلرينك برمقلرين قبله جانبنه توجيه
ايده وره قوله ع م اذا سجد المؤمن سجد كل عضو منه فليوجه من اعضائه القبلة ما استطاع والمرأة
تخفض وتلزق بطنها بفخذيها خاتون كشي بازولرين خفض ايدوب قارننى اويلقلرينه الصاق ايده
وتلزق اي تلتصق ديمكدر ويقول سبحان ربي الاعلى ثلثا مصلي ايچون اوچ دفعه سبحان ربي الاعلى ديه
وهو ادناه اوچ كره ديمك ادناسيدر ويسجد بانفه وجبهته مصلي سجده ايدر بورنيله والنيله يعني
ايكيسيله زيرا رسول ع م مواظبت ايلمشدر مصنف بورني جبهه دن مقدم ذكر ايلديكي حال بو كه وضع جبهه
سجده ده بورندن اقوي در لكن بورن ارضه قريب اولمغين اول وضع اولنور مغنه بنا در فان اقتصر
على احدهما او على كور عمامته جاز مع الكراهة اكر بورني وجبهه نك بريسي اوزرينه ويا خود عمامه سنك كوري
اوزرينه اقتصار ايدرسه كراهتيله جايزدر يالكز بورني اوزرينه سجده ايلمسه ابو حنيفه جايزدر مع الكراهة
اكر جبهه اوزرينه سجده ايدرسه من غير عذر اكتفا ايدوب بالاتفاق جايزدر كراهتسز وقالا لا يجوز
الاقتصار على الانف من غير عذر امامين ديديلر كه بورن اوزرينه عذرسز اقتصار جايز دكلدر ابو حنيفه دن
روايتدر كه قال النبي ع م امرت ان اسجد على سبعة اعظم جبهه بورنه عدا ايلمشدر امدي واجبدر كه
مجرد انفله اولمه نته كم يكاق واكك ايله اولمدوغي كبي ابو حنيفه دنعر وبدر كه سجده يوزك بعضيني
وضع ايله كله متحقق اولور جبهه وضع ممكن دكلدر انف وجبهه ايكي مرتفع كهكدر يوزك جميعني وضع
مانعلردر چونكه كلك وضعي متعذر در مصلي بعضيني وضع ايله مامور اولور خد وذقن بالاجماع
چيقديلر زيرا بونلرده تعظيم مشروع اولمدي اكر ديلوركه امامين ايچون امرت ان اسجد على سبعة اعظم حديث
شريفي نجه دليل اولوركه بر كسنه اللرين ودزلرين وضع ايليوب ترك ايلسه سجده لازم اولور بالاجماع
بو دورت اعضا خود اول يدي اعضادندر بونلرن غيري ابو حنيفه ايچون امامين اوزرينه ترك جبهه نكده
جوازيني بو حديث ايله احتجاج ايدمك مستقيم اولور دورت اعضانك تركي جايز اولدوغي كبي مسئله

جواب ویریلورکه حدیث شریف بیان ایچوندرکه شول اعضانک محل سجده دراول بیان دکلدرکه لا محالة اعضاء سبعه
لازمدر دنیلمه انف الیکه بو یدی اعضادن غیریدر لازم اولورکه بورن ایله سجده اولنمیه حالبکه جمیع بیانندر
ویجوز علی فاضل ثوبه مصلی کیدوکی اثوابک انکی اوزرینه سجده جایز اولور بوندن برحکایت عزیزه واردر
برکون ابوحنیفه برجزقه اوزرینه نماز قلوردی برکسنه یانندن بکوب یا شیخ بوبلمه اشکله بومکروهدر دیدی ابوحنیفه
اولکسنه یه سنی قچندن برو دیکمبو الایتدی اولکسنه خوارزمدن دیدی بوجواب ویردی الله اکبر علم شریعت
بوندن خوارزمه کیدر بوحنیفه ایدن بونی کلمه دیدی اندن صکره دیدیکه سزک مسجدکزده حشیش واحید
دیدی نعم باحشیش اوزرینه سجده جایز اولدحرقه اوزرینه جایز اولماحیق عجیب دیدی ویکفی یجده جبهه و مستقر
جبهته علیه ودخی شول اوزرینه سجده صحیح اولورکه مصلی اولشیئک حجمی بولور ودخی جبهه سی اول شیئک اوزرینه مستقر
اوله یعنی قرار بوله اشغه اینمیه مدی علاج ده ایلمش پنبه اوزرینه ودخی صمان اوزرینه سجده جایز دکلدر
وان سجد للزحمة علی ظهر من هو معه فی صلوته جاز اکر ازدحام محلندن کندی ایله برصلوته اولان
کمسنه نک ارقه سی اوزرینه سجده ایلسه جایز اولور اکر کندو قلدوغی صلوة اولمیوب اخر صلوة اولورسه
جایز اولماز وهی تتم بالرفع عند محمد امام محمد قتنده سجده رفع ایله یعنی قالدرمقله تمام اولور وعند
ابی یوسف بالوضع ابی یوسف قتنده سجده وضع ایله تمام اولور زیرا سجود انخفاضدن عبارتدر
بوثمره ایسه وضع راسده بولنمشی اولور امدی اول تقدیرجه وضعله تمام اولور قاننده خلاف شول
کمسنده ظاهر اولورکه اولکسنه اوله نمازنی بش قلدی دوردنجی ده اوتورمدی بشنجی یه قایم اولدی
وبشنجی سجده ایله قید ایلدی سجده ده ایکن حدث واقع اولدی ابو یوسف قتنده سجده وضعله خامسه
تمام اولدی قعده اخیره فوت اولمغین صلوة فاسده اولدی وفاسد اوزرینه بنا ایلسه صحیح دکلدر
امام محمد قتنده خامسه تمام اولمامش باشنی رفع ایلمیجه اولکسنه ابدست الور وقعده یه اوتورر وفرض
قعده ایله وتشهد ایله وسلام ایله تمام ایدر ثم یرفع راسه مکبرا ویجلس مطمئنا اندن صکره تکبیر
ایدیجی اولدوغی حالده باشنی رفع ایله ومطمئنا اوتوره دنیلدیکه مقدار رفع اولدرجه کرکدرکه جلوسه
قریب اوله زیرا سجده یه قریب اولان سجده دن عد اولنور جلوسه قریب اولان جلوسدن عد اولنور دنیلدیکه
قچان ساجدک جبهه سی ارضدن بروجهله ایریلکه ارض ایله جبهه سی بیننده یل کچمک ممکن اوله اول معقوله
اولان سجده دخی جایز اولور ثم یکبر ویسجد مطمئنا اندن صکره تکبیر ایله ومطمئنا سجده ایلیه ثم یکبر
للنهوض فیرفع وجهه ثم یدیه ثم رکبتیه اندن صکره قیام ایچون تکبیر ایله و یوزینی سجده دن قالدره اندن
صکره اللرینی اندن صکره دزلرین اندن صکره رفع ایلیه وینهض قائما من غیر قعود دخی قیام ایتمکله قیام ایلیه
ولا یتورک سزین قائما ینهضک مفعول مطلقدر ولا اعتماد بیدیه علی الارض ودخی ایکی الینی ارض اوزرینه
اعتماد ایلمکسزین قایم اوله وفالقعود فی وقت بلکه دیزلری اوزرینه اعتماد ایلیه امام شافعی جلسه خفیفه

ایدوب ارضه اعتماد ایله قیام ایلمکدر ذهب المستور دلیل حدیث مالک بن الحویرث در ان النبی م کان اذا رفع
راسه من السجود قعد ثم ینهض وبزم ایچون دلیل حدیث ابی هریره در ان النبی م کان ینهض علی صدور قدمیه
دلیلین تعارض ایلمکله امامک فضلک دلیلی حال کبرده بزم دلیلمز حال قدرته محمولدر والثانیة کالاولی رکعة
ثانیه اول کبیدر الا انه لا یثنی ولا یتعوذ الا ایوقدر واردکه مصلی ثانیه ده ثنا و تعوذ اوقیه لا فی فقعس سمعج
مصلی اللرین رفع ایلمز الا یوحر خلورلانه ایله حرکتیلرده رفع ایدر فا ایله مراد تکبیر افتتاحدر قاف ایله مراد
قنوت وتردر وعین ایله مراد عیدیندر سین ایله مراد استلام الحجردر صاد ایله مراد صفادر میم ایله مراد مروه در عین
ایله عرفاتدر جیم ایله مراد جمرتیندر ذکر اولندیلر حدیث شریفده لا ترفع الایدی الا فی سبع مواطن بیوریلمشدر
بوثمره ایسه سکز یرده ذکر اولندی جواب ویریلورکه صفا ومروه حکم واحده در پس یدی مواطن قلور فاذا رفع
راسه من السجدة الثانیة افترش رجله الیسری فجلس علیها ونصب یمناه ووجه اصابعها نحو القبلة
قچان مصلی رکعت ثانیه ده سجده ثانیه دن باشنی رفع ایلسه صول ایاغنی دوشیه وانک اوزرینه اوتوره
صاغ ایاغنی دیکه وبرمقلرینی قبله یه توجه ایتدوره حضرت عایشه رضی الله عنها حضرت علیه السلامک
تعوذینی بویلجه نقل ایلمشدر ووضع یدیه علی فخذیه وبسط اصابعه موجهة نحو القبلة وقرأ تشهد ابن مسعود
ودخی ایکی اللرین اویلقلری اوزرینه وضع ایلیه وایکی برمقلرینی دوشیه قبله طرفنه توجه ایتدوره ودخی ابن
مسعود تشهدین اوقیه وهو التحیات لله والصلوات والطیبات السلام علیک ایها النبی ورحمة الله
وبرکاته السلام علینا وعلی عباد الله الصالحین اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله
ابن مسعودک تشهدی بودر معلوم اولکه صحابه کرامک تشهدده اختلاف ایلدیلر حضرت عمرک وابن عباسک
وعبد الله بن مسعودک وعایشه رضی الله عنهانک تشهدلری واردر وجابرک وبوندن غیریلرک دخی
تشهدلری واردر وبزم علمامز تشهد ابن مسعودی اخذ ایلدیلر وشافعی تشهد عبد الله بن عباسی اخذ
ایلدی انک تشهدی التحیات المبارکات الصلوات الطیبات لله سلام علیک ایها النبی ورحمة
وبرکاته سلام علینا وعلی عباد الله الصالحین اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له واشهد ان
محمدا عبده ورسول الله در شافعی دیرکه بزم تشهدی اخذ ایلدیکمز ابن مسعودک تشهدندن دورت وجهله
اولیدر برسیی بودرکه بونده زیاده کلمه واردرکه مبارکاتدر ایکنجیسی قرانه موافقدرکه قال الله تعالی
تحیة فیها سلام من عند الله مبارکة طیبة اوچنجیسی سلام الف لام سز ذکر اولندی قال الله تعالی سلام علیهم
وقالوا سلاما قال علیه یوم ولد نصب بغلر یدر کلام ایسه قرانه مشابه اولنور دردنجیسی ابن مسعودک
متاخردر زیرا ابن عباس صغیر السن ایدی شرعه متاخر اولندی نقل ایدر شافعینک جوابی بومحلده تمام
اولدی بزم اصحابمز دیرلرکه ابن مسعود تشهدلرینی اخذ بجه الجمهور وجه اوزره در اولکیسی قال ابن مسعود اخذ النبی
بیدی وعلمنی التشهد کما کان یعلمنی سورة من القران وقال قل التحیات تحیة قل امره ولم ایسه احتبا بودر

ایکنجیسی لام استغراقی افاده ایدر اوچنجیسی والصلوات والطیبات ده اولان واو عطف ایچوندر زیرا معطوف
معطوف علیهک غیریدر هر بری برثنا اولور واو سز اولیجق جمله یه برثنا اولوب بعضیسی بعضنک صفتی اولمق لازم کلور
دوردنجیسی اسم ده تقدیم اولنمشدر زیرا جمله ده حکم اسمی ابتدا ایله اداء ذکر و تخییب تأخیر اولنسه محتمل اولور لغو
کلام اولمق ازالهء احتمال اولیادر بشنجیسی بودرکه تعلم صلوة ابن مسعود تشهدنه تعلیق اولنمشدر که حضرت رسول
ابن مسعوده تشهدی تعلیمندن صکره ان قلت هذا او قلت هذا فقد تمت صلوتک بیورلمشدر بو دلالت
ایدر که صلوة بونکله تمام اولور بونک غیری ایله تمام اولمیه التنجیسی تشهد ابن مسعود تشهدلرک احسنیدر اصحاب
حدیث بو لحجه ده متفقلردر یدنجیسی عامهء صحابه ابن مسعودک تشهدینی اخذ ایلمشلردر ان ابا بکر رضی الله عنه علم الناس
علی منبر رسول الله التشهد مثل ما قال عبد الله بن مسعود و سلمان فارسی و ابن جابر و معاویه بو لحجه روایت
ایلمشلردر سکزنجیسی التحیات قولی عامدر قربت صلوة و غیریه متناول اولور زیرا صلوات سز ذکر
اولنسه تخصیص و بیان اولور شافعیده تحیات ایله انجق صلوة مراد ایدر غیری مراد ایلمز هر بارکه واو ایله ذکر
اولنسه عام اولور بونده تاء فا اولور ثنا ده ابلغ اولور بو لحجه اولیجق بو وجه دخی اولیدر طقوزنجیسی بنم دیدیکمز
قیاسه اوفقدر زیرا صلوتک ایکی طرفنه عدد ده شروع ذکر و سلامدی و اوده ذکر اولنان ثنانک برسیی اوحو
استفتاح اولور و شافعینک اختیار ایلدیکی تشهدده زیاده کلمه وار دیدیکنه بز دیرزکه زیاده ایله ترجیح
لازم اولسه تشهد جابرده بسم الله الرحمن الرحیم وار در او اولی دخی وارد دکلدر و بزم تشهدمزده واو
و الف لام و عبده کلمه سی زیاده در و شافعینک یوافق القرآن دیدیکلرینه بز دیرزکه قرآنه موافق اولان
الله تعالی تحیة مبارکه قولنده تعیین اولمزه خطابی ذکر ایلدی بلکه صلوة ایسه اوسیلردن بعید اولمق لازم
اولور شافعینک التسلیمات قولی که قرآن شریفده اکثریا الف لام سز وارد اولمشدر دیدیکی ایکی جوابکه بریکه
مرورا تمشدر اول مکروهدر جواب ثانی سلام قرآنده الف و لام ایله کلمشدر قال الله تعالی والسلام
علی یوم ولدت والسلام علی من اتبع الهدی شافعی بزم خبرمز متأخردر دیدیکی غلطدر زیرا ابو وابل
الاسدی عبد الله بن مسعوددن روایت ایدرکه بز حضرت رسول اکرم خلفنده نماز قلاردق السلام
علی الله دیردک رسول اکرم بر کونلک نمازینی قضا ایلدی اندن صکره بزه اقبال ایدوب بیوردیلرکه
لاتقولوا السلام علی الله فان الله هو السلام ولکن قولوا التحیات لله والصلوات والطیبات الی آخره
و بونکر دخی حدیث ابن مسعودی روایت ایدوب اول سلامده التحیات الطاهرات المبارکات الزکیات
السلام علی جبرائیل والملائکه دیو قراءت ایدردک دیو نقل ایلمشدر بو دلالت ایلدیکه ابن عباس روایتنک
متأخر اولا زیرا ابن عباس صغر سننده روایت ایلمشدر شافعینک بو سوزی متأخر اولورسه دخی صورتده
دخی بر شی دکلدر زیرا اصحابه صغارک روایتی کبار صحابه لرک روایتنه ترجیح ایلمامشدر روایت
اولندیکی برکون ابو حنیفه اصحابی ایله اوتورر کن بر اعرابی کلوب بر حمکن الله فی الصلوة واو او واوان

دیو سؤال ایلدی ابو حنیفه جوابنده واوان دیدی و اعرابی بارک الله علیک کما بارک فی لا و لا دیو کتدی
مجلسده حاضر اولنلر سؤال و جوابه واقف اولمیوب ابو حنیفه دن سؤال ایلدیلر بیوردیکه تشهدده بر واو میدر یوخسه
ایکی واو میدر دیو سؤال ایلدی بز دخی ایکی واودر دیو جواب ویردک اوده برکت ایله بزه دعا ایلدی کما بارک فی الشجرة
الزیتونة لا شرقیة ولا غربیة دیدیکی المعنا التحیات لله عبادات قولیه الله ایچوندر والصلوات عبادات فعلیه
الله ایچوندر والطیبات عبادات مالیه الله ایچوندر السلام علیک ایها النبی ورحمة الله وبرکاته بو قول مقابله سیدر
رسول اکرم لیلهء معراجده جناب رب العزته اوچ کلمه ایله تحیات وصلوات وطیبات قرشا ایلدی جناب حق
اوچ کلمه ایله مقابله بیوردی بری سلام و بری رحمت و بری برکتدر والسلام علیک کلمه سی اول معامله حکایتدر
السلام علینا وعلی عباد الله الصالحین بو قول لیلهء معراجده رسول اکرمک خواصنه تعلیمدر ولا یزید علی هذا فی القعود
الاول یعنی بو تشهدک اوزرینه زیاده ایلمیه قعود اولیده یعنی صلوات کتورمیه شافعی اکتوره سجده ایدر و یقرأ
فیما بعد الاولیین الفاتحة خاصة ایکی ایکنجیدن اوکی رکعتدن صکره یالکز فاتحه شریفه قرائت ایلیه کرکن رباعیه
و کرک ثلاثیه اولسون وهی افضل وان سبح او سکت جاز قرائت فاتحه افضلدر اکر موضع فاتحه ده
تسبیح ایدرسه و یا خود سکوت ایدرسه سهو سجده لازم اولماز ترک ایلمه سی اولور والقعود الثانی کالاول قعود ثانی
اول کبیدر یعنی صول ایاغنی دوشیوب اوزرینه اوتوروب و صاغ ایاغنی نصب ایلمک کبی والمرأة تتورک
فیهما عورت تورک ایدر ایکیسنده یعنی ایکی قعدهده و هو ان تجلس علی الیتها الیسری وتخرج کلتا
رجلیها من جانبها الایمن تورک اولدرکه عورت صول اوتورغنی اوزرینه اوتوره و ایکی ایاقلرینی صاغ جانبندن
اخراج ایلیه مصنفک تورک دیدیکنک تفسیری بودر فاذا اتم التشهد فیه قعود ثانیده تشهدی تمام ایلسه
صلی علی النبی نبی علیه السلام اوزره صلوات ایلیه بزم قاتمزده سنتدر شافعی عندنده فرضدر فرضیتنه دلیل
قوله تعالی صلوا علیه فعل امردر امر وجوب ایچوندر وجوب ایسه خارج صلوتده اولمز انجق صلوتده اولور
بزم ایچون دلیل ان النبی علیه السلام قال لابن مسعود بعد ما علمه التشهد ان قلت هذا او قلت هذا فقد تمت
صلوتک بیورمشدر زیرا حضرت رسول صلوتک تمامنی بو ایکیسنه تعلیق ایلدی شول کسنه که تشهدی صلوة
علی النبی ایله تعلیق ایلمدی اول کسنه نصه مخالفت ایلدی زیرا صلوة علی النبی کردو اخفا اولنور اخفا ایچون
اولنور اخفا اولندیغی سنتدر رکوع و سجود تسبیحلرینه قیاسا اما شافعینک دلیلی اولان آیهء کریمه وجوب صلوا علیه
امر امر وجوب ایچوندر لکن لا وجوب خارج الصلوة دیدوکی تسلیم اولنمز زیرا بزم قاتمزده صلوة علی النبی
عمرده بر کره واجبدر کرخی دخی بو قوله ذاهبدر زیرا امر بالفعل تکراری مقتضی دکلدر و فی المحیط قال ابو الحسن
الکرخی الصلوة علی النبی واجبة علی الانسان فی العمر مرة ان شاء جعلها فی الصلوة او فی غیرها وقال الطحاوی
بل الصلوة علی النبی کلما سمع ذکر النبی خارج الصلوة واجب کیفیت صلوات بودر اللهم صل علی محمد
وعلی آل محمد کما صلیت علی ابراهیم وعلی آل ابراهیم وبارک علی محمد وعلی آل محمد کما بارکت علی ابراهیم انک حمید مجید

ابن عباس وابو هريره بو يلجه صلوات ايرلردي لكن وارحم محمدا وآل محمد كما رحمت على ابراهيم وعلى آل ابراهيم انك
حميد مجيد لفظنى زياده ايرلردي ومحمد بن عبد الله بن حمزه دن حكايت اولنديكه ميسر آ وارحم محمدا وآل محمد ديمك
انبيانك تقصيرينه نوع اشعار واردر زيرا بركسنه دن ملامتي نسنه صدور ايتمينجه رحمته مستحق اولمز انبيادن
ايسه ملام نسنه صدور ايتمك واقع ديمك جايز دكلدر حالا كه بز تعظيم وتوقير انبيا ايله مأمورز
بوجهتدن نبي ذكر اولنسه رحمة الله عليه دينلمز لكن صلوات الله عليه دينلور شمس الائمة السرخسي بو سوزندن ديمشدركه
وارحم محمدا ديمكده لا بأس دردر زيرا بونك ايچون اثر وارد اولمشدر اثره اتباع عيب دكلدر ودخي بركسنه اللهم
ارحمنا ديسه مستغني دكلدر وشيخ ابو الحسن ديديكه بو كلمه سويلمكده لا بأس دردر وارحم محمدا قولي ارحم امة محمد ديمكدر
بونك نظيري بر شيخ فانينك اوغلي جنايت ايلمكين اقاحه اولنه قوم خلق اول اجربك عفوينه مراد ايلدكلرينه
بو جرمك حالنه مرحمت ايلك ديو بلكه بو شيخ فانيه مرحمتا ايلك ديو طلب عفو وخلاص ايلدكلري كبيدر
چونكه بو مثالده حقيقت طلب مرحمت مجرمه راجع اولديسه وارحم محمدا ده دخي طلب رحمت مجرم امته راجعدر
ودعا بما شاء مما يشبه الفاظ القرآن ودعا ايليه مراد ايلدوكي شي ايله اول شي كه الفاظ قرآنه مشابه اوله
اللهم اغفر لي ولوالدي مثللو واغفر لابي مثللو شيخ جليل ابو يحيى بن الفضل دن نقل اولنديكه هر دعا كه
قرآنده وارد اوله اگر مصلي اول دعا ايله دعا ايدرسه صلوتي فاسد اولمز حتى اللهم اغفر لي ولوالدي ديسه
صلوتي فاسد اولماز زيرا قرآنده وارددر واللهم اغفر لابي ديسه ينه فاسد اولماز اما اللهم اغفر
لاخي ديسه صلوتي فاسد اولور اللهم ارزقني بقلها وقثائها وفومها وعدسها وبصلها ديسه صلوتي
فاسد اولماز زيرا عيني قرآنده وارددر اما اللهم ارزقني بقلا وعدسا وبصلا ديسه صلوتي فاسد
اولور زيرا بو لفظك عيني قرآنده يوقدر والادعية المأثورة دخي ادعيه مأثوره الفاظنه مشابه دعا
ايله دعا ايليه زيرا نبي عم حضرتلري صلوتده تشهددن صكره دعا ايلك اجابته اقربدر ادعيه ده نصب ايله الفاظنه
عطف ايلمك وجر ايله قرآنه عطف ايلمك جايزدركه مما يشبه خوانه معطوف اوله اول وقتده معني ودعا
بما شاء من الادعية المأثوره ديمك اولور مأثوره مرويه عن رسول الله معناسنه در مرويدركه حضرت
ابو بكر يا رسول الله بزه بر دعا تعليم ايله كه صلوتمده اوقيام ديدي فقال قل اللهم اني ظلمت نفسي ظلما
كثيرا وانه لا يغفر الذنوب الا انت فاغفر لي مغفرة من عندك انك انت الغفور الرحيم ابن مسعود رضي الله عنه
اللهم اني اسئلك من الخير كله ما علمت منه وما لم اعلم واعوذ بك من الشر كله ما علمت منه وما لم اعلم دعاسني
اوقودي لا بما يشبه كلام الناس كلام ناسه مشابه شي ايله دعا ايليه اللهم زوجني فلانة مثللو كبي
ثم يسلموا عن يمينه مع الامام اندن صكره صاغ جانبنه امام ايله سلام ويره نهايه ده مبسوطدن
ديلمشدر كه شول كسنه كه صلوت ايچون تحريمه ايدر كويا كه اول كسنه ناسدن غايب اولور ناسدن اكرنا
اول تكلم ايدر كه تحليلده رجوع ايدر بالسلام عليكم ورحمة الله ديو سلام ويره ابو حنيفه قتنده

مع الامام لازم دكل امامين قتنده بعض بودخي ابو حنيفه دن روايتدر وعن يساره كذلك صول جانبندن دخي
صاغدن اولان كبيدر تسليمتين جمهور علما وكبار صحابه نك قولي بويله در وابن مسعود روايت ايلديكه ان النبي عم
كان يسلم عن يمينه حتى يرى بياض خده الايمن وعن يساره حتى يرى بياض خده الايسر امدي صحابه نك قولين اخذ
اولي در مالكك حكم ايلديكي شي اخذ ايلمكدن زيرا مالك تلقاء وجهينه بر سلام ويردي شول شي ايچون كه
عايشه وسهل بن سعد الساعدي روايت ايلديلر كه رسول عم بو يلجه ايشلمشدر كه كبار صحابه ايكي طرفنه سلام ويردكني
كورمشلردردلر كه عايشه صف نساده وسهل ايسه صبيان دن اولمغله بو كلام المرك اشتمد وكنه حمل
اولنور روايتا اولنان بو در كه حضرت عم تسليمه ثانيه تسليمه اوليدن اخفض يعني اخفى جهر ايدرديو
الامام بعون عن يمينه ويساره من الحفظة والناس الذين معه في الصلوة امام سلام نيت ايدر صاغندن وصولندن
اولان حفظه وناسدن شول كسنه يه كه كندو ايله صلوتده در حفظه تقديم اولنمغه افضليتنه دلالت ايدر بر
شيخ يوقدر اولا ايسه مطلق جمع ايچوندر والمقتدي كذلك مقتدي دخي سلام ايله امام كبي صاغ وصولده
حفظه وناسدن شول كسنه لركه كندو ايله صلوتده بيله در نيت ايدر وينوي امام في الجانب الذي هو فيه وفيهما
ان حاذاه مقتدي صولده حفظه يه وناسدن اولنلره سلام ايله نيت ايدوكندن غيري امام دخي نيت
ايليه كه امام سلام ويرديكي جانبده اولور ايكي ضده دخي سلام ايله امام نيت ايليه اكر امامك اردنده برابرنده
ايسه زيرا اردنده برابرنده اولور ايسه ايكي دهده دخي سلامده نيت لازم اولور بو محمد قتنده در وابو حنيفه دن
روايتدر اما ابو يوسف قتنده امامك حذاسنده اولان كسنه صاغ طرفنه سلام ويردكده امامه نيت كفايت
ايدر زيرا جانبين متعارض اولدي اعلا صاغ طرفه ترجيح اولندي والمنوي والحفظة فقط منفرد اولان
مصلي انجق حفظه يه نيت ايدر ابن ملك ديركه تحقيقا سلامده ملائكه نيت شريعت منسوخ كبي اولمشدر
انجق فقها ايدرلر الوده دخي نظر واردر دينلديكه حفظه ده مراد انجق كراما الكاتبين دكلدر بعضيسي زعم
ايلديكه برسي صاغنده حسنات وبري صولنده سيئات يازه مراد كندو ايله واراده ملائكه در عددنده اختلاف
اولنمشدر ابن عباسدن روايت اولنديكه هر مؤمنده بش ملك واردر بري صاغنده حسنات يازر وبري
صولنده سيئات يازر وبري اوكنده خير القا ايدر وبري اردنده كندوسندن مكاره وبليتاني دفع ايدر
وبري الننده دور بني عم اوزرينه ايلدوكي صلواتي زوجه رسول اكرمه تبليغ ايدر بعضيسي ديمشلردركه
هر مؤمنده التمش ملك واردر وبعض اخبارده يوز التمش ملك واردر دينلمشدر چونكه عددنده
اختلاف اولندي بر ايكيه حصر ايلمه يوب جمله ملائكه نيت لازمدر بومثال الانبيا عليهم السلام كي جمله سنه
ايمان كبيدر عددي حصر اولنسه الجنده اولان خطرج قالمق لازم كلور ملكين كاتبين ده اختلاف
ايلمشلردركه كيجه ده وكوندوزده تبديل اولورلر حديث صحيحده مسطوردركه تبديل اولورلر وقرطبي شرح
مسلمده اظهر اولان بودركه كيجه ملكي كوندوز ملكينك غيري اوله ودينلمشدركه تبديل اولنماز مادام كه اول

آدم حتي اوله ومحل جلوسلرينه اختلاف اولنمشدر محل جلوسلري اغزدر زيرا لسان انلرك قلميدر وديق مداديدر حديث شريفده وارد اولمشدركه نقوا افواهكم بالخلال فانها مجلس الملكين الحافظين ودينلمشدركه حنكك اوزرنده اولان شعركه الشامخ درر ودينلمشدركه يمين ويسارده درلر ان صحيح ديدلركه كاتب سيئات غايطه وجماع زماننده غايب اولور قوطبي صلوة دخي زياده ايلدي زيرا صلوته سيئه اولماز

فصل

يجهر الامام بالقران في الجمعة والعيدين والفجر واولي العشائين اداء وقضاء امام قرائته جهر ايدر صلوة جمعه ده دخي عيدينده ودخي فجرده وعشانك ايكي اولكيلرنده اداء وقضاء عشائينده مراد مغرب وعشادر تغليب جهتيله نبي عم وصحابه وتابعيندن منقولدر يعني متواتردر قضاء جهراولمسي زيرا رسول اكرم ليلة تعريسده فجري قضا ايلدي جماعتيله وجهر ايله وخير المنفرد في نفل الليل وفي الفرض الجهري ان كان في وقته منفرد مخيردر كيجه نك نفللندن ودخي جهري اولان فرضنده اگر وقتنده اولورسه نفل ليلدن مراد تراويح ووتردر منفرد ادا ايتدوكي صورتده ديلرسه جهر ايدر وديلرسه اخفا ايدر لر والافضل الجهر افضل اولان جهردر جماعت هيئتي اوزره اولمق ايچوندر روايت اولنمشدركه ان من صلي علي تلك الهيئة صلت بصلوته صفوف من الملائكة ويخفيان حتما امام ومنفرد اخفا ايدرلر وجوبا فيما سوي ذلك دن غيريده يعني تراويح ووتردن وفرض جهريه دن غيريده وادني الجهر اسماع غيره وادني المخافتة اسماع نفسه في الصحيح قول صحيحده جهرك ادناسي غيريه اشتدرمكدر واخفانك ادناسي كندو نفسنه اشتدرمكدر بو هندواني اختيار ايلدوكيدر اما كرخي ادني جهر كندو نفسنه اشتدرمكدر مخافتاسي تصحيح حروفدر ديشي وكذا كلما يتعلق بالنطق كالطلاق والعتاق والاستثناء وغيرها يعني حكم جهر ومخافته كبيدر نطقه متعلق اولان شيئك جملهسنده طلاق وعتاق وان شاء الله كبي بونلردن غيرلرده ذبيحه ده تسميه كبي ايلاء وبيع كبي بركمسنه انت طالق ومعتق ديسه نفسي اشتمسه طلاق وعتاق واقع اولور كرخي قتنده واقع اولمز بركمسنه طلاق وعتاق ايله جهر ايليسه ان شاء الله لفظني اخفا ايليسه كرخي قتنده واقع اولور هندواني قتنده واقع اولمز ولو ترك سورة اولي العشاء قضاها في الاخريين مع الفاتحة اگر مصلي عشانك ايكي اولكي ركعتلرينك سوره سني ترك ايليسه اخرينده فاتحه ايله سوره اري قضا ايدر مصنفك اولي العشاء قولي قيد اتفاقيدر زيرا هر فرض وياخود ايكي اولكي ركعتلرنده سوره ترك اولنسه ايكي اخر ركعتلرنده قضا سي لازم اولور وجهرهما مصلي فاتحه وسوره ايله جهر ايليه خانيه ده ذكر اولنديكه بركمسنه صلوة جهريه دن برينه شرع ايليسه حال بوكه يالنز بركمسنه بو قدر كه اقتدا ايليه اول جهده فاتحه سترا قرائت ايلديگي اننده صكره برجماعت اقتدا ايليسه لر اولكيسنه يرلازمدر كه ضم سوره ده جهر ايليه ولو ترك فاتحتهما لا يقضيها اگر مصلي اولكي ركعتلك فاتحه لرني ترك ايليسه ركعتين اخرينده قضا ايلمز اگر قضا ايليسه بر ركعتده ايكي كره فاتحه قراءتي لازم كلور وفرض القراءة اية قراءت

فرضي بر آيتدر كرك قصيره وكرك طويله اولسون اول آية دخي كرك فاتحه دن اولسون وكرك غيريدن اولسون ابو حنيفه قتنده قوله تعالي فاقرؤا ما تيسر من القران نص شريفنده ايتلك ما خوذ فضل اولنمامشدر زيرا ايه واحده حقيقة وحكما قراندر حقيقة قراءة اولمسي ظاهردر حكما قران اولمسي حايض وجنب بر ايه قرائت ايلمسي حرامدر من القران قول شريفي كرچه مطلقدر اما بو محلده مطلق كامل منصرف اولور قرانك كامل اولان ايسه قراندر حقيقة وحكما وبر ايتك ما دوني اگر قران ايسه ده حقيقة لكن حكما قران دكلدر زيرا جنب وحايض قرائتي جايزدر قچان آية قصيره اوقسه كه اول ايتده ايكي كلمه وياخود بر قاچ كلمات اولسه قوله تعالي فقتل كيف قدر ثم نظر مثللو ايله جايزدر بلا خلاف اما قچان اية قصيره كه كلمه واحده اوله كمدهامتان اولا اية قصيره كه حرف واحد اوله ص ون وق كرچه بونلر بعض قراقتنده ايتدر لكن بونده مشايخ اختلاف ايلمشلردر واصح اولان بودركه جايز اولميه اما بركمسنه اية كرسينك نصفني بر ركعتده ونصفني بر ركعتده قراءت ايليسه بعضيلر جايز دكلدر ديديلر زيرا هر ركعتده آية تامه قراءت ايلمدي اما عامه علما جايز كورمشلردر زيرا بو مثللو ايتك نصفي اوچ قصار ايتدن زياده وياخود اوكا معادل اولور اما ابو يوسفك قرائت اوچ اية قصاردن ادني دكلدر وقالا ثلث ايات قصار او اية طويلة امامين ديديلركه فرض قراءت اوچ اية قصاردر وياخود بر اية طويله در ابو حنيفه دن روايتدركه مصلي قراءت ايله مامور در بو مقداردن اسقطي قراءت ايدر عرفا قاري دينلمز بو اختلاف شول مختلف فيه اوله اصله راجعدر اول مختلف فيه اولان اصل بودركه حقيقة مستعمل مجاز متعارفدن اولي در ابو حنيفه قتنده امين قتنده مجاز متعارف اولي در زيرا امامين ديديلركه آية قصيره قرائته اولكه عرفا متعارف دكلدر بركمسنه لم يلد وثم نظر قراءت ايليسه اكا قاري قران تسميه اولنمز عرفا زيرا قرائة معجزه دربو ايسه معجز دكلدر لان ادني ما يقع الاعجاز به سورة او اية تعادلها ايدوكي بين در ابو حنيفه ديركه مقدار اية قراندر حقيقة ولهم القران يطلق علي اية وان قصرت ايدوكي بياندن مستغنيدر زيرا قران منزل النظم خاصك اسميدر بس اودري بواجلدن حقنده وجوب تعظيم وجاحدك كفري ثابت اولور لا يقدر كه بر ايتدن قليل ايله صلوة جايز اوله لكن اجماع ايله عدم جوازي ثابت اولدي زيرا بر ايتدن قليل اولانه كنديه معناسنده اولمق ممكن اولدي بو اجلدن جنب وحايض اوزرينه قراءتي حرام اولمدي اما آيت بونك خلافنده در وسننها في السفر العجلة سفرده عجله ايدوكي اولدوغي حالده قراءة صلوتك سفرده سنتي الفاتحة واي سورة شاء فاتحه در ديلدوكي قيتي سوره اولور رسول النبي عم قرا صلوة الفجر في السفر بالمعوذتين زيرا سفر شطر صلوتي اسقاطنده موثر اولدي تخفيف قراءتده حذ اثري بطريق الاولي وامنة امين اولدوغي حالده نحو البروج وانشقت في الفجر صلوة فجرده سوره بروج وانشقت اوقومق سنتدر زيرا حضرت اكرم دم سفرده امين اولدقلري حالده صلوة فجرده سوره تكوير وانفطار ايله قلمشلردر وفي الحضر اربعون اية او خمسون قراءتك حضرده

سنتی قرق بلوغ الی ایلدر یعنی صلوة فجرده مصلی قرق ویا یوز الی آیة اوقیه فاتحه دن غیری بعضیلر قتنده
فاتحه ایله بیلیجه ایکی رکعتده اولا که هر برنده یکرمی برشی ایله اوله وعنایه ده وکافیه ده سطودر و استحسنوا الطوال
المفصل منها وفی الظهر مستحسن کوردیلر طوال مفصل صلوة فجرده وصلوة ظهرده بوایکی وقتده اشاله و عجون
واوسطه فی العصر والعشاء وقصاره فی المغرب اوساطی مستحسن کوردیلر صلوة عصرده وعشاده
وقصارینی مستحسن کوردیلر صلوة مغربده حضرت عمر رضی الله عنه ابو موسی اشعریه اقرأ فی الفجر والظهر بطوال
المفصل وفی العصر والعشاء باوساط المفصل وفی المغرب بقصار المفصل بو منوال اوزره یازوب کوندرمشدر
مقادیر دریلمز الا سماع ایله بلنور حضرت عمردن منقولدر نبی علیه السلامدن بویله مرویدر ومن الحجرات الی البروج
طوال ومنها الی لم یکن اوساط ومنها الی الاخر قصار حجرات دن سوره بروجه دکین طواللر
وسوره بروجدن لم یکنه دکین اوساطدر سوره لم یکن دن اخر مصحفه دکین قصاردر وفی الضرورة
بقدر الحال ضرورتده حال اقتضا ایلدوکی مقداری اوقیه حالت ضرورتده وقت فوت اولمقدن اولوب خوف
عدو وخوف اولمق اوله زمان بقدر ما اقتضاه الحال بو ایسه اول مقدار اوقیه معلوم اوله که لایق اولان
بودرکه جماعته نظر ایلیه ایچلرنده مریض وضعفا وحوائجلر وار ایسه طاقتلری مقداری اوقیه
زیرا حضرت علیه السلام معاذدن عشاده تطویل قرائت ایلدوکی حکایت ایلدیلر قال النبی علیه السلام افتان
انت یا معاذ این انت من سبح والشمس اما اکر ضعیفلر وحوائجلر یوغیسه دیلدیکی مقدار اوقیه روایت
اولنمشدر حضرت ابا بکر اکر شمس طلوع ایلسه بزی غافل بولمزدی دیو بیوردی وتطاول الاولی علی الثانیة
فی الفجر فقط رکعت اولینک قرائتی رکعت ثانیه دن زیاده قلمق انجق صلوة فجرده بو اطاله ناسک جماعته
یتشمسنه اعانه در وعند محمد فی الکل محمد قتنده کل صلوتده اطاله اولنور اما رکعت ثانیه رکعت
اولی اوزرینه زیاده ایلمک مکروه اولدی بالاجماع قصار وطولی برایکی آیة اولورسه مکروه دکلدر زیرا حضرة
صلوة مغربده معوذتین اوقومشدر اوکیده ایکنجیسی برآیة زیاده در ولا یتعین شیء من القران
لصلوة بحیث لا یجوز غیره برشی تعیین اولنماز قراندن صلوة ایچون بر حیثیت ایله که اندن غیری اولن
صلوتده جایز اولمیه فاقرؤا ما تیسر من القران نص شریفنک اطلاقی اولدیغیچون وکره التعیین صلوة ایچون
تعیین سوره مکروه اولدی مثلا سوره سجده یوم جمعه نک فجری ایچون سوره جمعه صلوة جمعه ایچون تعیین ایدوب
وبونلردن غیری جایز دکلدر دیو اعتقاد ایله قرائت مکروه در ولا یقرأ المؤتم بل یستمع وینصت امامه
اقتدا ایدن قرائت ایلمز بلکه سکوت ایدوب استماع ایدر اهل کوفه صلوتده برشی اوقومزلر مذهبلری بودر
اهل مدینه که مالکی دخی انلردندر صلوة ظهرده وعصرده اوقورلر صلوة جهریه ده اوقومازلر شافعی
هر صلوتده فاتحه اوقور الا صلوة جهریه ده کل لا صلوة الا بقرائة حدیث شریفیله استدلال ایدوب قرائة
ارکان صلوتدندر اما مدرک اقتدا ایله ساقط اولمز دیرلر بزم ایچون دلیل واذا قرئ القران فاستمعوا له وانصتوا

نص شریفدر واکثر اهل تفسیر بو خطاب مقتدی ایچون اولمسنه ذاهب اولمشلردر قال النبی علیه السلام من کان له امام
فقرأة الامام قراءة له شافعینک دلیلی اولان لا صلوة الا بقران حدیثنی بزدخی تسلیم ایدوز لفظ حدیث
کلام یوقدر کلام امامک قرائتی اولمسندهدر بونده ایسه امامک قرائتندن نفی واثباتدن برشی یوقدر بزم
دلیلمزده ثبوتنه دلالت واردر ومقتدینک خلف امامده قرائتدن منع ایچون کبار صحابه دن سکسان نفر
کمسنه دن روایت اولنمشدر وقال سعد بن ابی وقاص من قرأ خلف الامام فسدت صلوته قال النبی علیه السلام
من قرأ خلف الامام ففیه خطاء الفطرة ای السنة وان قرأ امام آیة الترغیب او الترهیب او خطب او صلی علی
النبی علیه السلام اکر امام آیت ترغیب وترهیب اوقورسه ده ویا خطبه ویا نبی علیه السلام اوزرینه صلوة شریف دخی ایرسه
مقتدی یا استماع ایدوب سکوت ایلیه والنائی والقریب سواء قریب وبعید اعتراض انصاتده برابردر یعنی
سکوت ایدوب استماع اولمقده برابردر معلوم اوله که آیة ترغیب وترهیب اوچ مسئله واردر بعضی آیة ترغیب
طلب رحمة آیة ترهیب عذاب الله دن تعوذده اوچ مسئله واردر بری منفرد حقنده بو مسئله ده جواب
اکر منفرد تطوعده اولورسه آیة ترغیب وترهیب اوقودقده طلب رحمت واستعاذه من العذاب
ایتمک حسندر حدیث حذیفه استدلال ایلیه قال صلیت مع رسول الله علیه السلام صلوة اللیل فما
مر بآیة فیها ذکر الجنة الا وقف وسأل الله تعالی الجنة وما مر بآیة فیها ذکر النار الا وقف وتعوذ
بالله من النار صلوة لیلدن مراد نافله در فرض مراد اولنورسه استدلال صحیح اولماز اما فرضده
اولسه مکروه در حضرتدن بو مقوله برشی اشدلمامشدر واکثردن دخی روایت اولنمامشدر ومسئله نک
بری امام حقندهدر بو امام حقنده اولان مسئله ده جواب امام اولان کمسنه آیة ترغیب وترهیبده
سؤال رحمت واستعاذه عن العذاب ایلمیه زیرا حضرتک امامتی حالنده بو مقوله فعل نقل اولنمامشدر
وجماعت ایچون تطویل صلوته سبب اولور وبو مسئله دخی مقتدی حقندهدر زیرا مقتدی سکوت واستماع
ایله مأموردر دعایه اشتغال ایله مأمور دکلدر قال الله تعالی واذا قرئ القران فاستمعوا له وانصتوا
سکوت واستماع امردر امر ایسه وجوب ایچوندر دعا ایسه انصاته مخلدر جایز دکلدر اما خطیب خطبه
اوقورکن وحبیب اکرمه صلوات ایدرکن جماعت استماع وانصات ایلدیکی نبی علیه السلام اوزرینه صلوات فرض
اولمیوب استماع خطبه فرض اولدوغی ایچوندر فرض اولمیان شیء ایچون فرضی ترک ایلمک ایسه جایز دکلدر
اما صاحب هدایه دیرکه اکر خطیب یا ایها الذین آمنوا صلوا علیه دیرسه سامع کندو نفسنده صلوات
ایلسون زیرا خطیب ان الله وملائکته یصلون علی النبی دیمکله الله تعالی وملائکه نبی علیه السلام
صلوات ایتدوکی حکایت ایتمش اولور بعده یا ایها الذین آمنوا صلوا علیه دیمکله الله امری بویله در
دیمکدر ناسک صلوات شریفه ایله اشتغاللری لازمدر دیو تصریح ایلمشدر عنایه ده دخی بویله در منبردن
بعید اولان ایچون اختلاف ایلمشدر احوط اولان انصاتک فرضیتی اقامت ایچوندر که سکوتدر

واختلاف اولنمشدر کر بعید اولان قراءتی او قوسن یوخسه سکوت می ایلیون انصات اولیدر دیمشلر کرخی
بو قولی اختیار ایلمشدر وبعضیلر دیدیلر که قران قرائت اوقودر بوافضل دیمشلر ونجم الائمه بعضیلر دیدیلر که
مادامکه خطیب حمد وثنا وموعظه ده در سکوت ایلیون مدح ظلمه یه باشلدقده کلام ایله باسدر قاضیخانده
اتمام صلوات ایدر بحیج اولان بودرکه استماع ایلیون وسکوت ایلیون اولنور اخرینه دکین خلاصه ده مطوردرکه
حرمت کلام خطیبه قریب ایچوندر بعید اولوب خطبه استماع ایلمیان ایچون اختلاف واردر ابو یوسفدن روایت
اختیار سکوتدر ومشایخدن بعضیسی قراءت قران اختیار ایلمشلردر اما فقه تعلیم ایلمک وکتب فقهیه نظر ایلمک
حال خطبه ده بونی دخی بعضیلر کریه کورمشلردر وبعضیلر لا بأس دیمشلر اما ابو یوسف حضرتلری فقه
کتابنه نظر ایدردی وقلم ایله تصحیح کتب ایدردی عبارتنده مصنف قراءته متعلق تفصیل ایلدوکندن ذلة
القاری اسمی ایله بر فصل ایراد اولنده که صلوتده قرائتک صحت وفسادینی بیان ایدر شیخ الامام الاجل
زاهد نجم الدین ابو حفص عمر بن محمد بن نسفی حضرتلرینک مذهبلری وزره معلوم اوله که قراءتده خطا التی نوع
اوزره در بری آیتده وبری کلمه ده وبری حرفده بری اعرابده بر قطع کلمه ده وبری وقفده ابتداده در آیتده
اولان خطا دخی التی وجه اوزره در بری زیاده وبری نقصان بری تقدم وتأخر در بری ابدال وبری تکرار
اولکی خطا که زیاده در وزیاده شول شیدر که سوره دن اولمیان بر آیتی ایکی آیه بیننه ادخال ایلمکدر مثالی
ایاک یوم الدین ان الله هو الرزاق ذو القوة المتین ایاک نعبد وایاک نستعین در ایکنجیسی نقصاندر
نقصان ایکی آیه بیننده بر آیت ترک ایلمکدر مثالی الحمد لله رب العالمین مالک یوم الدین اوچنجیسی
ودوردنجیسی تقدیم وتأخیردر مثالی الحمد لله رب العالمین مالک یوم الدین الرحمن الرحیم بشنجیسی
ابدالدر برآخر سوره دن بر آیتی بر سوره نک آیتی یرینه اقامت ایلمکدر مثالی الحمد لله رب العالمین ان الله
هو الرزاق ذو القوة مالک یوم الدین التنجیسی تکراردر مثالی مالک یوم الدین مالک یوم الدین کبی
بوذکر اولنانک کلیسی جواب بودرکه اکر آیتده وقف تام ایدرسه صلوته جمیع حالده فاسد اولماز
واکر وصل ایدرسه ایکی معنا بیننده مخالفت یوغیسه فاسد اولماز اکر معتاده اختلاف اولورسه
وقف اقسامنده ذکر اولنسه کرکدر اما خطا کلمه ده اولورسه نوعندن خالی دکلدر که اول کلمه ده یا زیاده
اولکی اول زیاده ایله وکلمه دخی یا قرآنده اوله یا غیری اوله یا اول زیاده ایله معنی متغیر اوله ویا خود
اولمیه اکر قرآنده اولوب معنی متغیر اولورسه صلوة فاسد اولماز مثالی الحمد لله رب العالمین اجمعین
ویاخود الرحمن الرحیم الکریم اکر معنی متغیر اولورسه صلوة فاسد اولور بالاتفاق مثالی ان الذین امنوا
وکفروا وعملوا الصالحات اولئک هم خیر البریة واکر قرآنده اولمیوب یعنی انکله متغیر اولمزسه فیهما
فاکهة ونخل وتفاح ورمان کبی ابو حنیفه ومحمد قوللنه قیاسیله صلوة فاسد اولماز زیرا تفاح ورمان
فاکهه دندر ابو یوسف قوللنه قیاسیله صلوة فاسد اولور زیرا لفظ قرآنده یوقدر الله اکبر مکاننه

الله اجل دینیسه ابو یوسف لفظک مراعاتنی شرط ایدر امام ابو حنیفه ومحمد لفظلرینی شرط ایلمیوب معناسینی
اعتبار ایدرلر اما قرآنده اولمیوب معنی متغیر اولورسه بالاجماع صلوة فاسد اولور مثالی فلعنة الله علی الکافرین
والموحدین کبی ایکنجی خطا ایتدن بر کلمه نقصان ایدرسه اکر نقصانی ایله معناسی تغیر ایلمز ایسه صلوة فاسد اولماز
بالاتفاق مثالی فاتحه دن الرحمن الرحیم لفظلرینی ترک ایلمک کبی اما ترک اولنان کلمه ایله معنی متغیر اولورسه
فما لهم لا یؤمنون ایتنده کلمه لا ترک اولنمق کبی فاسد اولماز بو نوع ضرورت ایچون اولان بودرکه صلوة فاسد
اولور معنی متغیر اولدوغیچون اوچنجی ودردنجی کلمه ده تقدیم وتأخیر ایلمکدر مثالی الرحیم الرحمن یا خود لهم زفیر
وشهیق صلوة فاسد اولماز زیرا معنی متغیر اولمدی اما معنی متغیر اولان مثالی ان الابرار لفی جحیم وان الفجار
لفی نعیم صلوة فاسد اولور بشنجیسی بر کلمه یی بر کلمه مکاننده اقامت ایلمکدر قرآنده اوله یا خود اولمیه معناسی
تغیر ایلیه یا خود ایلمیه قرآنده اولوب معناسی تغیر ایلمیان مثالی الرحمن الکریم صلوة فاسد اولماز اما قرآنده اولوب
معنا فاسد اولورسه مثالی انا کنا غافلین یرینه فاعلین دیرسه بو جقدره اما قرآنده اولمیوب معنی متغیر اولورسه
مثالی فلعنة الله علی الموحدین کبی بالاتفاق صلوة فاسد اولور التنجیسی تکراردر اکر معنی رب العالمین یا خود
مالک یوم الدین کبی الجماعة سنة مؤکدة فرایضده جماعت سنة مؤکده در جماعت برسنتدر که قوتده واجبه
مشابه بر جماعته معاهده ایدن مؤمن اولور غنه استدلال اولور شعار شعرده بوینه دکلدر وفقها جماعته
سنت هدی تسمیه ایلمشلردر قال النبی علیه السلام الجماعة من سنن الهدی لا یتخلف عنها الا منافق احمد بن حنبل
واصحاب شافعی فرضدر حتی یالکوز نماز جایز دکلدر دیمشلر اما بو صحیح دکلدر اصحاب شافعینک اکثری وکرخی
وطحاوی وارکعوا مع الراکعین قول شریفی که آیتدر قوللری بونک ایله خبر واحد ایله استدلال ایدوب فرض کفایه در
دیمشلر بو ایکیسی دخی جماعتک فرضیتنه معتقد اولدی جماعته وارمغه عذر مفلوج اولمق ویا خود یغمور وبالچق
وبرد شدید وظلمت شدیده وخطاندن اختفا وغیرندن اختفا وشیخ فانی واعمی بونلرک جمله سی عذردر
وفقه شریفه مطالعه دخی جماعته وارمغه عذردر اما بونلردن غیریسی عذر دکلدر دینلدی واولی الناس بالامامة
اعلم بالسنة ناسک امامته اولی بی اولان سنة اعلم اولانیدر یعنی احکام صلوتک صحت وفسادینی بیلندر
ثم اقرأهم اندن صکره قرائته اعلم اولاندر وعند ابی یوسف بالعکس ابی یوسف قتنده عکسیدر یعنی احقدر
اولی مجود اولاندر قوله علیه السلام یؤم القوم اقرأهم بکتاب الله تعالی اکر ایکیسی برابر اولورسه اعلم اولان تقدیم اولنور
ثم اورعهم اندن صکره امامته اولی اولان ورع صاحبیدر صاحب ورع مشتبهاتدن اجتناب ایدن کمسنه
دیرلر ومتقی محرماتدن اجتناب ایدن کمسنه یه دیرلر قال النبی علیه السلام ملاک دینکم الورع وقوله علیه السلام من صلی
خلف عالم تقی فکانما صلی خلف نبی ثم اسنهم اندن صکره سن جهتندن اکبر اولان اولیدر قال النبی علیه السلام
لابن ملیکه ولیؤمکما اکبرکما سنا ثم احسنهم خلقا اندن صکره حسن خلق صاحبی اولان اولیدر حسن
خلقده اختلاف اولنمشدر بعضیلر دیدیلر که ناس ایله معاشرتده حسن معامله ایلیه بعضیلر

مطلب الجماعة

حدیث شریف ایله استدلال ایدوب کیجه ایله چوق نماز قلان کمسنه نك وجهی حسن اولوردیو کما ذاهب اولمشلردر
قال النبی ع م من کثر صلوته باللیل حسن وجهه بالنهار و ابو سعید الانصاری البدریدن روایت اولندیکه
رسول الله م قوم امامت ایلیون ناسك کتاب الله اقرأ اولانی برابر اولورسه اعلم بالسنة اولانی بینه برابر اولورسه
هجرتده اقدم اولانی بینه برابر اولورسه سنا اکبری بینه برابر اولورسه خلق حسن اولانی بینه برابر اولورسه یوزی کوزل
اولانی بینه برابر اولورسه صاحب دردیر کربعده نسب جهتندن اشرف اولانی بینه برابر اولورسه اسبابه
پاك اولانی زیرا بو صفات لردن جماعته سبب در بونلرده دخی برابر اولورسه قومك خیارینه حواله اولنور
معراج الدرایه ده دخی بو یازیلمیشدر بعضیلر دیدیلر کرخانو فی حسنا لردن اولمقدر و یکره امامة العبد
عبدك امامتی مکروه در مکروه اولسی ناسك امتنا بعتدن استنکاف ایدوب تقلیل جماعته سبب اولدیغیچون
شافعی دیرکه حر قول اوزرینه ترجیح اولنماز اکر قرائنه برابر اولورسه قوله ع م اسمعوا و اطیعوا و ان ام علیکم
عبد حبشی اجدع والاعرابی دخی اعرابینك امامتی مکروه اولور زیرا بادیه ده ساکن اولمغله جهل
کندویه غالب اولمشدر بادیه ده ساکن اولدقدن صکره اعرابه برابر در والاعمی اعمی نك دخی امامتی
مکروه اولور زیرا نجاستدن صاقنمق ممکن اولمیوب و قبلیه دخی کندو نفسیله مهتدی اولماعین
واستیعاب وضوءده دخی عدم قدرتی اولمغین امامتی مکروه اولور بدایعده مسطوردر کر اعمی نك کندو
مسجدینه فضل جهتندن کندو مساوی یا ولورکسنه یوغیسه امامتی جایزدر زیرا رسول اکرم
مدینه ده ابن ام مکتومه استخلاف ایلمشلردر والفاسق فاسقك دخی امامتی مکروه اولور امر
دینده اهتمامی اولمدوغیچون والمبتدع مبتدعك امامتی دخی مکروه اولور مبتدع اول کمسنه درکه
مرتکب اولدوغی بدعت کفره واصل اولمیه اول مقوله مبتدعك امامتی مکروه اولور اما بدعتی وار درکه
فاعلی الکفار اولنه اول مقوله نك امامتی اصلا جایز دکلدر وولد الزنا ولد زنانك دخی امامتی
مکروه در زیرا باباسی اولمامغله علم تعلیم اولمیوب غلبهٔ جهل ایچون کراهت اولمشدر بعضیلر دیرکه صلوة
جمعه ده اقتدا اولنه انك امامتی ایچون ترك اولنمیه اما جمعه دن غیری صلوة مکتوبه ده لا باس بر مسجد
اخره کیده نك اودخی قلمیه بونك ایچون اثم اولماز فان تقدموا جاز اکر تقدم ایدر سه جایزدر اما عبدك
امامتنك جوازی ابی سعیددن روایت اولندیکه ابو اسیدك مولیسی ایدی اول دیدیکه کوه کی اولدم حال
بوکه عبد ایدم اصحاب رسول الله دن بر جماعت غازه حاضر اولدیلر ابوذر حضرتری امامت مراد
ایلدیلر اکا دیدیلرکه غیرك اون امامت ایدرمیسین دیوب بنی تقدیم ایلدیلر و انلوه نمازی ادا ایلدم
اما اعرابینك امامتنك جوازی حق سبحانه وتعالی اعرابینك بعضیسی ومن الاعراب من یؤمن
بالله و الیوم الاخر قوله شریفی ایله مدح ایدر بعضیسی الاعراب اشد کفرا و نفاقا قوله شریفیله ذم ایدر
دلیلینك تعارضی اولدوغیچون اما اعمی نك امامتنك جوازی نبی ع م بر کره ابن ام مکتومی مدینه ده

مطلب

استخلاف ایلمشدر و عتبان بن مالکی دخی بو کره استخلاف بونلرك ایکیسی دخی اعمی ایدیلر اما فاسقك
امامتنك جوازی کبار صحابه دن عبد الله بن عمر و انس بن مالك و بونلردن غیری صحابه و تابعیندن چوق
کمسنه صلوة جمعه یی حجاجك اردنده قلمشلردر اول حجاج زمانه سنك افسقی ایدی حتی حسن و عمر بن
عبد العزیز دیمشلردرکه اکر جمیع امت خبیثلرین کتورسه لر بز حجاجی کتورسك جمله امته غلبه ایدر دك اما
مبتدع و ولد زنانك و فاسقك امامتنك جوازی قال النبی ع م صلوا خلف کل بر و فاجر حدیث شریفیدر
و شافعی یه اقتدا دخی مکروه در اما المحیط دیمشدرکه مختار اولان کراهتسز جایز اولمقدر اصلنده عدم کراهت
الامکرکه مقتدی یا اول بیلکه شافعی قصد اید وبا بوستد المدی و یا خونیمیدن اسبابنی غسل المدیکی و یا خود
مانجسدن ابوستانی دخی بونلره مشابه اولان نسنه لری بیلدکده اقتدا سی مکروه در کفایه ده بوکلك
جایز دکلدر دیو نقل ایلمشدر و یکره تطویل الامام الصلوة امامك صلوتی تطویل ایلمسی مکروه اولور قوله ع م
من ام قوما فلیصل بهم صلوة اضعفهم مروی درکه رسول الله م صلوة فجرده معوذتین ایله ادا ایدوب فراغتدن
صکره قال سمعت بکاء صبی فخشیت علی امه ان تفتن بو حدیث شریف دلالت ایلدیکه امام مقتضای حال
رعایت ایلمك لازمدر و کذا یکره جماعة النساء و حدهن اماملك تطویلی کبی مکروه در یالکز نسانك
جماعت اولمسی زیرا انلردن بری تقدم ایدرسه زیاده کشف اولور اکر اورته لرینه اولورسه امامك شانی که
تقدم ایدی انی ترك ایلمش اولور اول اجلدن مکروه اولور فان فعلن وقفت الامام وسطهن اکر نسا طایفه سی
جماعت اولسه لر امام اولان خاتون اورته لرینه دورسون یعنی امام اولان برابرده دورسون زیرا حضرت عایشه
رضی الله عنها بو یله ایتمشدر تقدمده زیاده کشف اولوب بو قدر بیچه اورته ده بعض التراویح من بعض
قبیلندندر کما امامت عرات کبی جماعتك اورته لرینه دوره بر جماعت جمله سی عریان اولسه لر امام لری
اورته لرینه دوره اکر تقدم ایدرسه کشف عورت لازم کلور اما عرات اوتوروبکیده افضلدر و لا
یحضرن الجماعات لخوف الفتنة الا العجوز فی الفجر والمغرب والعشاء نسا طایفه سی جماعته حاضر اولمسونلر
فتنه خوفی ایچون الا قوجه قاریلر حاضر اولسونلر صلوة فجرده و مغربده و عشاده زیرا فسقه ظهر
و عصرده مجتمع اولورلر مغربده طعام مشغوللردر عشاده و فجرده اویقوده اولورلر اول وقتلرده
عجوزه جماعته حاضر اولسونلر وجوزا حضورهما فی الکل امامین عجوزك کلی صلوتده حاضر اولملرینی
تجویز ایلدیلر عجوزده عدم رغبت اولدوغیچون فتوی کراهت اوزره در و من صلی مع واحد اقامه عن یمینه
شول کمسنه کر بر ادم ایله نماز کیقلسه اول کمسنه صاغنده اقامت ادوره زیرا رسول اکرم ابن عباس ایله
قلدقده صاغنده المشی ایدی و یتقدم علی الاثنین فصاعدا امام تقدم ایدر جماعته ایکی و یا خود دخی زیاده
اولسه لر بو فروده اقامت لفظی مصلی بر اولدقده امر تنبیه اشارتدر اما ایکی یا اوچ اولدقده کیرودورکن دیو
امر اولنماز و یصف الرجال ثم الصبیان ثم الخناثی ثم النساء رجال صف باغلیه امام قریب الله ...

صبيا اندن صكره خنثى اندن صكره نسا طائفه سي صف بغلية لر جوكا دليل منكم اولوا الارحام والنهي حديث
شريفيدر. وان حاذته مشتهاة في صلوة مطلقة مشتركة تحريمة واداء في مكان متحد بلا حائل فسدت
صلوته ان نوى امامتها بر كمسنه يه بر مشتهيه عورت اداسي بر تحريمه ايله مشترك صلوة مطلقه ده بلا حائل بر مكانده برابر
اولسه اكر امام عورتلر ايچون نيت ايليه اول رجلك صلوتي فاسد اولور اكر امام عورتلر ايچون نيت اتمش اولمسه
اول كمسنه نك صلوتي فاسد اولميوب بلكه عورتك نمازي فاسد اولور معلوم اولكه رجلك صلوتي فاسد
اولدوغي حضرت رسولك اخروهن من حيث اخرهن الله تعالى قول شريفيدر عدم متابعتندندر زيرا بو حديث
شريفك دلالتي وجوبا در تركندن ترك فرض لازم اولور وجوبا تركندن نمازينك فسادي امام اولان كمسنه نسايه
نيت ايلمدوكندندر معلوم اولكه محاذات صلوة اولدوغي يجه امور ايله مشروطه در اول كيسي اداء ركن
مقدار مكث ودر اداء ركندن اقل اولسه مفسد صلوة دكلدر ايكنجيسي محاذيه اولان مشتهات اولمق لازمدر
يعني قابل جماع اوله اكر عجوزه وصغيره اولسه صلوة فاسد اولمز اكر مشتهات اولان محرم وعجوزه اولوب
جماعت اندن فوت ايدرسه ينه فاسد اولور اوچنجيسي بونلرك صلوتي ذات ركوع وسجود اوله اكر ايما ايله دخي
قلارلرسه بس اوجي صلوة جنازه ده فاسد اولمز دوردنجيسي صلوتده مشترك اوله لر اداده بريسي اخري
امام اولمق اوزره وياخود اول ايكي كمسنه ايچون براخر كمسنه امام اولمق اوزره اندن صكره بو ايكسنك صلوتده
اشتراكي يا حقيقة اوله مدركك بكي كبي وياخود حكما اوله لاحق كبي زيرا لاحق قضا ايلدوكي صلوتده كانه
امامك خلفنده اولمه اولسه محاذيلك عامدر شروطي بولندقده اداده وقضا ايلدوكي صلوتده
وفرايضده وبونلرك غيري صلوتن عيد وتراويح ورمضان وتري كبي لرده مفسد صلوتدر بشنجيسي بلا
حائل مكان متحد ده اوله لر حائل اولور اولسه محاذات رفع اولور ومحاذاتك ادناسي
دوه نك حاوديه نك اوكي ايله اردي ما بيني مقدار يدر زيرا ادني احوال قعود در فرجه دخي حائل
مقامنده قايم اولور فرجه بر ادم صيغاجق مقدار يدر التنجيسي جهتلري متحد اوله حتي اختلاف
اولورسه فاسد اولمز بو ايسه يا طواف كعبه ده وياخود ليلة مظلمه ده غيريرده متصور دكلدر
يدنجيسي اولمشه ناتك امامتنه اول كمسنه نيت ايليه وياخود وقت شروعنده امام امامت
نسايه نيت ايله دوره ومحاذات ديديكمز جميع اعضاسي محاذي اولمق دكلدر بلكه اعضاسي ننك
محاذي اولمقدر حتي اكر مرأ بر بوكسك يرده اولسه ورجل اندن اشغه بر يرده اولسه وعورتك
بر شيء رجل محاذي اولورسه رجلك صلوتي فاسد اولور كذا في الغرر ولا تدخل في صلوة بلا نية
اياها اي امامك صلوتنه داخل اولمز امام عورتلره نيت ايلمكسزين يعني امام جماعته نيت ايلدكده مسطور دكر
عورتلره دخي نيت ايدرسه عورت امامك صلوتنه داخل اولور نيت ايلمزسه داخل اولمز خلاصه ده
جمعه وعيدينده امامك نيتي اولمقسزين عورتك اقتداسي جايزدر اصح اولان بودر زيرا ازدحامدن

امامده محاذي اولمق ممكن دكلدر وخاتونلر دخي يالكوز جمعه وعيدين نمازين ادا ايلمك قابل دكلدر اول اجلدن
جايز اولوردير. وفسد اقتداء رجل بامرأة رجلك عورته اقتداسي فاسد اولدي قال النبي عم اخروهن
من حيث اخرهن الله زيرا رجلك مرأه اقتداسي جايز دكلدر اوچنجيسي رجلك صبي يه اقتداسي فاسد
اولدي زيرا صبي مكلف دكلدر فرضنا فله اولور منفرض متنفله اقتدا ايلمك جايز دكلدر نافلهده اولورسه
جايزدر دكلدر صبينك نفلي مضمون دكلدر وطاهر بمعذور وطاهرك معذوره اقتداسي دخي فاسد اولدي زيرا
بناء قوي على الضعيف لازم كلور معذورك اشد صلوتي عذري زائل اولسه بنا اولنمز معذورك
معذوره اقتداسي فاسددر اكر عذري مخالف ايسه اكر ايكسنك عذري برايسه جايزدر وقاري بامي
او قوسني اولانك امي يه اقتداسي فاسد اولدي لغتده امه منسوب ديمكدر يعني اوقيوب يازميوب كوياكه
انا سندن طوغدوغي كبي اولمغين امي ديدلمشدر وملبس بعار وغير موم بموم ومفترض بمتنفل ملبس
اولان كمسنه نك عريان اولانه اقتداسي وايما ايليان كمسنه نك ايما ايدونه اقتداسي وفرض قلانك
نافله قلانه اقتداسي فاسد اولدي قوي ضعيف اوزره بنا ايلمك لازم كلمسون ايچون اوبمفترض فرضا اخر
ودخي فرض قلانك فرض اخر قلانه اقتداسي فاسد اولدي امام ايله ماموملك صلوتلري بينلرنده اشتراك
اولمدوغيچون لرا اقتداده شركت موافقت لازمدر شافعي قتنده بو جمله ده اقتدا صحيح اولور انك
قتنده اقتدا اداء اولور على سبيل الموافقت وبزم قاتمزده على سبيل التضمن در اكر دينلورسه كه معاذ
عشاي حضرت رسول ايله ادا ايدردي صكره رجوع ايدوب قومنه نماز قلدرور ردي حال بوكه قومنك
نمازي فرض ايدي ومعاذك ايسه نافله ايدي جواب ويريلور كه جايز كه معاذ نبي عم ايله نافله يه
نيت ايليه وقومنه فرضي ادا ايليه وجوز اقتداء غاسل بماسح اي غسل ايدونك مسح ايدونه اقتداسي
جايز اولور زيرا خفين سرايت حدثدن قدمي حفظ ايدر مسح ايسه خف اوزرنده اولان نيشي ازاله ايدر
ومتنفل بمفترض دخي متنفلك مفترضه اقتداسي جايز اولور زيرا مصليا اصل صلوته نيته محتاجدر
امامده ايسه اول اصل نيت موجود در عكسنده موجود دكلدر وموم بمثله وايما ايدن كمسنه نك كندو
مثللو يه اقتداسي جايز اولور زيرا ايكسنك دخي احوالي برابردر اكر موتم قاعد اولور امام مضطجع اولورسه
جايز اولماز وقايم باحدب قايم اولان كمسنه نك بوكري يه اقتداسي جايز اولور زيرا بوكري بر حرف ايله
قايم دينلور وكذا اقتداء المتوضي بالمتيمم ذكر اولنان كبي جايز اولور متوضينك متيمم اولان
كمسنه يه اقتداسي زيرا متيمم صو بولنمادوغي يرده طهارت مطلقه در وضو كبي والقائم بالقاعد
قايمك قاعده اقتداسي جايز اولور زيرا نبي عم اخر صلوتنده قاعدا امامت ايلدي حال بوكه خلفنده
اولان جماعتك جملهسي قايم ايديلر خلافا لمحمد فيهما امام محمد قتنده متوضي متيممه وقايم قاعده اقتدا
ايلمسنده خلافي وار تيمم ضروري در صو ايله طهارت اصليه در وقايمك حالي قاعدك حالندن

اقوىيه جو تقديرجه اقتدا ايتمسى جايز اولان دكلدر بو مسئلەيه ذاهب اولمشلردر وان علم ان امامه كان محدثا اعاد
اكر مصلى بلسه كه تحقيقا امام ابدستسز ايدى نمازنى اعاده ايدر قوله عم ايما رجل صلى بقوم ثم تذكر جنابته
اعاد واعادوا زيرا امامك صلوتى مقتدينك صلوتنى متضمندر امامك صلوتى فاسد اولنجق مقتدينك دخى
فاسد اولور امامك سهوى ايله مقتدى يه دخى سجدۀ سهو لازم كلور وان اقتدى امى وقارى بامى فسدت
صلوة الكل اكر برامى وبرقارى برامىيه اقتدا ايلسه جملەسنك صلوتى فاسد اولور ابو حنيفه قدس امام
قارينك صلوتنك فسادى قراءته قادر ايكن ترك ايلدوكيچون اما ايكى امىلرك صلوتنك فسادى جماعت
راغب اولديلر واوزرينه واجب ايديكه قارى يه اولان كمسنه يه اقتدا ايليه لر قراءت تقديريه ترك ايلديلر حال
بوكه برقارى يه اقتدا ايتسه قراءت ادا ايدرلردى اول اجلدن نمازلرى فاسد اولدى وقالا صلوة القارى فقط
اما مين ديديلر لحق قارينك صلوتى فاسد اولور زيرا قارى قراءت تحقيقيه ترك ايلدى اما امى
كندو كبى امى يه اقتدا ايلدى ايكيسنك صلوتى تامدر اما مين قراءت تقديريه اعتبار ايلمزلر ولو استخلف
الامام القارى اميا في الاخريين فسدت امام قارى امى استخلاف ايلسه يعنى حدث واقع اولمغله
يرينه كچسه ايكى اخركى ركعتلرده جملەسنك صلوتى فاسد اولور زيرا قراءت جميع صلوتده واجبدر تحقيقا
وتقديرا بو نوعيله ايكيسى دخى بولنمادى **باب الحدث في الصلوة** بو باب صلوتده واقع
اولان حدث حكمى بياننده در من سبقه الحدث في الصلوة شول كمسنه كه صلوتده حدث سبق
ايلسه يعنى بلا اختيار حدث عارض اولسه توضاء وبنى بغير مكث يعنى اكلنمكسزين ابدستالسون
وبنا ايلسون اكر بر مقدار مكث ايدوب بعده ابدست السه صلوتى باطل اولور زيرا اكلنمك ايله صلوتده
برجزء حدث ايله ادا ايتمش اولدى برجزء فاسد اولنجق ضرورة جملەسى فاسد اولور زيرا صلوة واحده ده
صحت وفساد بنا جهتنده متجزى اولماز شافعى قدس حدث صلوة منافيدر دونى والنحراف
صلوتى افسادايدر زيرا حدث عمد مشابهدر اما بزم ايچون دليل قوله عم من قاء او رعف او امذى
في صلوته فلينصرف وليتوضأ وليبن على صلوته ما لم يتكلم والاستيناف افضل استيناف
افضلدر شبهۀ خلافدن تحرز ايچون ديمشلردركه منفرده استيناف امام ومقتدى بنا ايلسون جماعت
فضيلتى ايچون فان كان اماما جر آخر الى مكانه اكر حدث سبق ايدن امام اولورسه كندو مقامنه صالح كمسنه يى
چكه وطرفه يه كيده كيدركن الني اغزينه وبورننه قويەكه بورنى قنامشدر ديو غيرى حدث معيوبدن
خلقك ظنى منقطع اوله وامام مكاننه چكدوكى كمسنه يه تكلم ايلميه اكر ركوعى ترك ايتمش ايسه اليله
ديزينه اشارت ايليه اكر قراءتى ايسه اليله اغزينه اشارت ايليه ابن ملكدن دخى بو نيجه سطوردر
فاذا توضا حدث سبق ايدن كمسنه اكر امام واكر مقتدى يه رجعا ابدست السه عاد واتم في مكانه ثما
ان كان امامه لم يفرغ ابدست الان كمسنه عودت ايدر وير ينده اتمام ايدر وجوبا اكر امامى فارغ

الحدث

اولمديسه والا فهو مخير بين العود والاتمام حيث توضاء اكر امام صلوتدن فارغ اولديسه مصلى يعنى حدث
سبق ايدن امام وياخود مقتدى يه عودت ايدوب مكاننده ادا ايلمكله ابدست الديغى مكاننده اتمام ايلمك بيننده
مخيردر ابدست الديغى يرده اتمام ايلمسى قلت سعى في المجىء دره عود ايدوب يرينه كلمك صلوتده مكان واحدده
قلمق ايچوندر كالمنفرد منفرد كبى دو زيرا منفرد عودت ايلسه ابدست الديغى يرده ادا ده مخيردر ولو احدث عمدا
استانف اكر عمدا حدث ايدرسه استيناف ايدر تشهد مقدارى قعوددن صكره اولورسه نمازى تمام اولور وكذا
لو جن او اغمى عليه او احتلم جها حدث ايدن كبيدر اكر مصلى مجنون اولسه ياخود مغمى عليه اولسه يعنى مصروع اولسه
ياخود احتلام اولسه يا اويوق ايله ياخود مسى فكر ايله تفكر ايله انزال اولسه او قهقهه ياخود قهقهه ايلسه زيرا
قهقهه كلامدر قاطع منزلەسنده در او اصابه نجاسة مانعة ياخود صلوته مانع نجاست اصابت ايلسه اول نجاست
غليظه دن درهمدن زياده خفيفه دن ربع ثوبدن وزرينه زياده اولسه او شج ياخود باشى يارلسه وقانى اقسه
او ظن انه احدث فخرج في المسجد ياخود ظن ايلسه كه حدث ايلدى ومسجددن چقسه صلوتى مسجد ايچنده
اولدوغنه اشارت اولمق او جاوز الصفوف ياخود صفوفى تجاوز ايلسه مسجدكه خارجنده غالبا صحراده
اولمغله اشارت اوله ثم ظهر انه لم يحدث اندن صكره ظاهر اولسه كه اول كمسنه محدث دكل ايمش بو جملەده
صلوتى استيناف ايدر ولو لم يخرج اكر مسجددن چقمدى اولمجاوز ياخود صفوفى تجاوز ايلمدى ياخود
صحراده اقامت ايدەمك ياخود اقتدا ايدەمك حالنده در بنى بنا ايلسون زيرا حدث ظنى ايله انصراف قصدى
اصلاح ايچوندر اول قصد حقيقت مقامنه اقامت اولنورمادامكه مكانى مختلف اولميه امام محمد ديركه استيناف
ايلسون عذرسز انصراف اولديغيچون قياس دخى انصرافدر ديرلر ولو سبقه الحدث بعد التشهد مصلى يه بعد
التشهد حدث سبق ايلسه توضأ وسلم ابدست الور سلام ويرر زيرا سلام واجبدر اداسى وضو ايله در
اول اجلدن ابدست المق لازمدر وان تعمده في هذه الحالة او عمل ما ينافيها تمت اكر مصلى حدثه قصد ايدرسه
يعنى قصد ايدرسه تشهد مقدارى اوتوردقدن صكره ياخود صلوته منافى برعمل اشلرسه صلوتى تمام اولور
زيرا فرايضدن اوزدنى برنسنه قالمامشدر صنعى ايله خروج بولنماغله صلوة تمام اولور ويبطل عند الامام
صلوة باطل اولور ابو حنيفه قدس ان راى في هذه الحالة وهو متيمم ماء اكر مصلى شو حالنده يعنى تشهد مقدارى
قعوددن صكره صو كورسه حال بوكه كندوسى متيمم اولسه يعنى مانك استعماله قادر اولسه او تمت مدة
المسح ياخود ماسحك مدتى تمام اولسه او نزع خفيه بعمل قليل ياخود مصلى خفيننى عمل قليل ايله چقارسه
يعنى واسع اولمغين جزئى حركت ايله اياقى خفيندن چقسه زيرا عمل كثير ايله اولنجق صنع بولنمش اولور او تعلم
الامى سورة ياخود امى برسوره اوكرنسه بو نوع تعلمدن مراد تذكر ايلسه ياخود غيرى يه استماع ايله اولور
زيرا اشتغال ايله تعلم ايدرسه صلوتى تمام اولور خروج بصنعه بولنمش اولور اكرچه برسوره اختيار اولمشدر
زيرا سوره تعليمى لاتفاق مبطلدر بر آيه ابو حنيفه قدس دكلدر او وجد العارى ثوبا ياخود عريان

ترتیب بولنسه او قدر المومیء علی الارکان یاخود ایما ایله نماز قلان ارکان اداسنه قادر اولسه او تذکر صاحب
الترتیب فائتة یاخود صاحب الترتیب اولان فائتهسنی تذکر ایلسه او استخلف القاری امیا یاخود قاری امّی
استخلاف ایلسه او طلعت الشمس فی الفجر یاخود صلوة فجرده شمس طلوع ایلسه او دخل وقت العصر فی الجمعة
یاخود وقت عصر دخول ایلسه صلوة جمعهده اکر دینلورسه بو خلاف نیجه متحقق اولور که ابو حنیفه قتنده
وقت عصرک دخولی هر شیئک ظلی ایکی کندو مثلی اولدقده در و اما امامین قتلرنده هر شیئک ظلی کندو مثللو
اولدقده در بوکا جواب ویریلور که بو کلام حسن بن زیادک قولی اوزره در زیرا انک قتنده بین الظهر
والعصر بر وقت مهمل وار در تا هر شیئک ظلی کندو مثللو اولدقده ظهرک وقتی خروج ایدر جمهور قتلرنده
وصلوة تمام اولور اما امامین قتلرنده وابو حنیفه قتنده باطل اولور او زال العذر المعذور یاخود معذور کن عذری
زائل اولورسه او سقطت الجبیرة عن برء ویاخود جراحتک ایو اولدوغندن جبیره دوشسه برجلة تشهد
مقداری اوتوردقدن صکره واقع اولسه صلوتی باطل اولور زیرا خروج بصنعه بولنمامش اولور ولو
استخلف الامام مسبوقا صح اکر امام بر مسبوقی استخلاف ایدرسه صحیح در تحریمهده مشارکت اولدوغیچون
اولی اولان عدم رکی استخلافدر زیرا مدرک سلام ایچون آخری استخلافه محتاج دکلدر قال النبی ع م
من قلد انسانا عملا وفی رعیته من هو اولی منه فقد خان الله ورسوله وجماعة المؤمنین فاذا اتم صلوة
الامام تأخر استخلاف اولنان مسبوق امامک صلوتنی تمام ایلسه یقدم مدرکا لیسلم بهم استخلاف
اولنان امام مسبوق بر مدرکی تقدیم ایدر جماعته سلام ویرمک ایچون ثم لوفعل منافیا بعد
اتمامه صکره مسبوق اولان امام صلوته منافی بر شیء اشلسه قهقهه وکلام دخی بونلره مشابه اولدیکی
یضره اول صلوته منافی اولان شیء مسبوقه ضرر ویرر والاول وامام اولده دخی ضرر ویرر زیرا اول
منافی ایکیسنک صلوتی ایچنده بولنمش اولور ان لم یکن فرغ اکر امام اول نمازدن فارغ اولمدیسه
مسبوقه وامام اوله ضرر ایدر ولا یضر من فرغ اما امام اول کرک غیری نمازدن فارغ اولان کمسنه‌یه
ضرر ویرمز مثلا امام اول مسجد ایچنده صو بولوب عجله ایله رکوع ایلمزدن مقدم ایرشوب امام خلفنده
اردنده نمازی تمام ایدوب فارغ اولدیسه مسبوقک منافی صلوة اشلدوکی شیء امام اوله ضرر ایلمز
ولو قهقهه الامام عند الاختتام اکر امام قهقهه ایلسه اختتام قتنده تشهد مقداری اوتوردقدن
صکره قهقهه ایلسه او احدث عمدا یاخود عمدا ابدستی نقض ایلسه فسدت صلوة من کان مسبوقا مسبوق
اولان کمسنه‌نک صلوتی فاسد اولور زیرا مسبوقک خلال صلوتنده منافی صلوة بولنمش اولور مدرکک
صلوتی بالاتفاق فاسد اولماز صلوة لاحقده ایکی روایت وار در لا ان تکلم او خرج من المسجد اکر امام
تکلم ایلسه ویاخود مسجددن چیقسه مسبوقک صلوتی فاسد اولماز زیرا قهقهه امامک صلوتندن
ملاقی اولدوغی جزء آخرین افساد ایدیجیدر بو تقدیرجه مقتدینک دخی صلوتنی اول مثللو جزؤنی

افساد

افساد ایدر نهایت امام بنایه محتاج دکلدر اما مسبوق بنایه محتاجدر فاسد اولور زیرا اینه بنا فاسددر
اما عند الاختتام واقع اولان کلام بویله دکلدر زیرا کلام معنی سلام وارد در سلام ایسه نهایت
ویجیدر بو حینه منافی دکلدر زیرا سلام وکلام ایلم شرط صلوة کرلها رتدر خوت اولدی صلوة ایچنده قهقهه
عمدا بونک خلافیدر که شرط صلوة فوت اولور خروج بصنعه دخی قاطع صلوتدر مفسد دکلدر ومن سبقه الحدث فی
رکوع او سجوده واعادهما حتما ان بنی شول کمسنه که رکوعده ویاخود سجودده حدث سبق ایلسه ایکیسنی دخی وجوبا
اعاده ایدر اکر بنا ایدرسه یعنی رکوعده سبحان ربی العظیم دیوب او جنبیده حدث واقع اولسه ابدست الوب بنایه
شروع ایلدکده ینه رکوع ابتداسندن بتثلیث اعاده ایدر زیرا بو رکعتدن بر رکعته طهارتیله انتقال شرطدر
اکر اعاده ایلمز ایسه انتقال بولنمامش اولور مع الحدث انتقالده شرط بولنمامش اولور ایدی اعادهده لازمدر
ومن تذکر سجدة فی رکوع او سجود دخی شول کمسنه که رکعت اولیده ترک ایلدیکی رکوع وسجودی تذکر ایلسه فسجدها
ندب اعادتهما اول تذکر ایلدوکی سجده ایلسه رکوع وسجودی اعاده ایلمک مندوب اولور ابو یوسف دیر که رکوعک
اعادهسی لازمدر زیرا بین الرکوع والسجود وقومه انک قتنده فرضدر ومن ام فردا فاحدث فان کان المأموم
رجلا یتعین للاستخلاف وان لم یستخلف ودخی شول کمسنه که بر کمسنه‌یه امامت ایلسه وامامه حدث واقع
اکر مأموم اولسه رجل ایسه اول کمسنه استخلاف ایچون متعین اولور اکر استخلاف ایلمز ایسه ده نته کم بر کمسنه
ایکی قوللنداحد کما هر دیسه بیان التعیین فوت اولسه اولمیان ایچون حرمتی متعین اولور والا اکر مأموم رجل
اولمیوب بلکه صبی ویاخود مرأة اولسه فقیل یتعین فتفسد صلوته دون الامام اصح اولان بودر که اول
مأموم اولان فرد امامته متعین اولور صلوتی فاسد اولور اما امامک نکله اولماز بو مسئلهده مشایخ اختلاف
ایلشلردر که بعضیلر دیدیلر که انجق امامک صلوتی فاسد اولور امامته صالح اولمیان کمسنه‌یه حکما استخلاف
ایلدوکی ایچون زیرا اول مأموم امامته متعین اولدقده امام اکا مقتدی ولاحق اولور اول ایسه امامته
صالح دکلدر ودینلدیکه فاسد اولمز زیرا حقیقة وحکما استخلاف یوقدر زیرا حقیقة خلیفه ایلمدی
وحکما ایسه امامته صلاحیتی یوق ومشایخدن بر طائفه ایکیسنک دخی صلوتی فاسد اولور دیدیلر عدم صلاحیت
اولان کمسنه امامته متعین اولدقده کانه استخلاف ایلدیکی اولدی جملهسنک صلوتی فاسد اولور ودخی مشایخدن
بر طائفه مقتدینک صلوتی فاسد اولور صحیح اولان دخی بودر زیرا اول مأموم وقتا که حقیقة وحکما استخلاف
اولنمدی ایسه امام سوز کلوب قالوب صلوتی فاسد اولمز مقتدینک صلوتی فاسد اولور امامک مکانی امامسز
قالدوغیچون ولو حصر عن القراءة جاز له الاستخلاف اکر امام قرائتدن حصر اولنسه اول امام ایچون آخری استخلاف
ایلمک جایزدر خلافا لهما امامین خلافیدر انلرک قتنده استخلاف جایز دکلدر زیرا استخلاف وقوعی بر
وجوده عام اولان امرده خلاف قیاس ایله ثابتدر حصر ایسه نادر اولوب جنابته شبیهدر وبو حصر صلوتک
جایز اولاجق مقداری قرائت اولنمدوغی صورتده در اکر اول مقدار قرائت بولنورسه رکوع ایلیه استخلاف

ما یفسد الصلوة

جایزدر کلدرا احتیاج اولدوغیچون محیطده مسطوردر که بر رجل بر رجله امامت ایلدیکده یکسنه دخی حدث واقع اولدیغی
مسجددن چیقدیلر امامک صلوتنه بنا اولنوب مقتدینک صلوتی فاسد اولور زیرا مقتدیسیچون مسجدده امام
باقی اولمدی **باب** ما یفسد الصلوة وما یکره فیها بو باب یفسد شیئلک بیاننده در که اول شی صلوتی افساد
ایدر ودخی شول شیئک بیانندهدر که اول شی صلوتی مکروه ایدر یفسدها الکلام ولو سهوا کلام صلوتی افساد ایدر
اکر سهوا دخی اولورسه فسادینه دلیل قوله علیه السلام ان صلوتنا هذه لا یصلح فیها شیء من کلام الناس وانما هی التسبیح والتهلیل
وقراءة القرآن نص ترغیدر ولفظ شیء که سیاق نفیده واقع اولمش نکره در جمیع کلام عام اولور شافعی ویرکه
خطا ونسیان صلوتی افساد ایلمز دلیل بودر که قوله علیه السلام رفع عن امتی الخطاء والنسیان نص ترغیدر بزم
ایچون دلیل جواب بودر که بو دفع رفع کناهه محمولدر او نوم ویاخود دخی نومده تکلم ایدرسه ینه صلوتی فاسد اولور
فخر الاسلام دیمشدر که نائمک نمازده تکلمی فاسد اولمز زیرا کلام تمییزی اولمیان کمسنهدن صادر اولدیغی واقعات
حسامیه ومختصر الجامع ناطقی وغیریده مسطوردر که اویقوده اولان احکام ایچون کری بر مطالعه یتقضیه حکم
او کبی مصلی اویوسه وکلام ایله تکلم ایلسه صلوتی فاسد اولور باقیلری دخی محلنده مسطوردر
وکذا الدعاء بما یشبه کلام الناس وهو ما یمکن طلبه منهم وکلام افساد ایلدوکی کبی ناسک کلامنه
مشابه دعا دخی صلوتی افساد ایدر کلام ناسه مشابه اولان دعا شول کلامدر که ناسدن طلبی ممکن اوله
اللهم البسنی ثوبا وزوجنی فلانه وارزقنی الف دینار کبی شافعی قتنده قرآنه مشابه اولان دعا
افساد ایلمز والانین والتأوه والتأفیف انین وتأوه وتأفیف دخی صلوتی افساد ایدر انین آه
دیمکدر وتأوه اوه دیمکدر وتأفیف اف دیمکدر ولو کانت بحرفین خلافا لابی یوسف اکر اول انین کبی
حرف ایله دخی اولورسه ینه صلوتی افساد ایدر ابو یوسف خلاف ایدوب ایکی حرف ایله اولان صلوتی افساد ایلمز
واوه کبی اوچ حرف ایله اولورسه افساد ایدر بالاتفاق مکر کرم [illegible] انین کبی وتأوهدن وتأفیفدن
نفسینی منعه قادر اولمیه زیرا مریض اولوب نفس ضبطه مالک اولمیجق عطس وکرنمک کبی اولور اکر چه حروف
اولورسهده والبکاء بصوت لوجع او مصیبة وجع ویاخود مصیبت ایچون صوت ایله بکا دخی افساد ایدر
زیرا بونی اظهار تأسف وجزع واردر بکا اعانت ایلیک دیمکدن ناشیدر بو تقدیرجه کلام ناس اولور
لا لذکر جنة او نار ذکر اولنان صفات ایله بکا جنت ذکری ویاخود جهنم ذکری ایچون اولورسه افساد ایلمز
زیرا بو ذکر اولنان بکا زیاده خشوعه دلالت ایدر اکر جنت ذکر اولندقده اللهم انی اسئلک الجنة
ونار ذکر اولندقده اعوذ بک من النار دیسه صلوتی فاسد اولمز ودخی حضرت عایشهدن صلوتده
انیندن سؤال اولندقده ویایلرکه اکر خشیة اللهدن اولورسه افساد ایلمز اکر الم وجعدن اولورسه صلوتی
افساد ایدر دیو بیورمشلردر سراجیهده مسطوردر که بر کمسنه امامک قراءتنی بکلیوب اعلسه وبلی ونعم
یا بو خدا [illegible] دیسه صلوتی فاسد اولمز والتنحنح بلا عذر عذرسز تنحنح دخی صلوتی افسا ایدر اکر

مضطر

مضطر اولمز ایسه اکر صلوتنی اصلاح وقراءتنی حسن ایلمک اولورسه افسا ایلمز واکر امام خطا ایلسه ومقتدی
خطاسنه اشارت ایچون تنحنح ایلسه افساد ایلمز وتشمیت عاطس عاطس ایچون تشمیت دخی صلوتی
افسا ایدر یعنی عطسه ایدن کمسنهیه یرحمک الله دیمک افساد ایدر افساد دیمکک وجهی بودر که بین الناس بو قول
کلام متعارف اولور اول اجلدن افساد ایدر ویاخود استماع ایدن الحمد لله دیسه صلوتی فاسد اولماز زیرا
عرفا بو کلام وجواب دکلدر ومصلی عاطس کندو نفسنه یرحمک الله دیسه افساد ایلمز ظهیریهده مسطوردر که ایکی
آدمدن بری صلوتده ایکن بری عطسه ایلسه وخارج صلوتده بر کمسنه یرحمک الله دیسه واول ایکی مصلی آمین دیسه
عاطسک صلوتی فاسد اولوب آخرک صلوتی فاسد اولمز زیرا عاطسه دعا اولنان آمین دیمسی کندو ایچون دعا
ابو حنیفه حضرتلریندن روایت اولنور که عاطس مصلی کندو نفسندن حمد ایلسه اما لسانینی تحریک ایلمسه
اکر لسانینی تحریک ایدرسه صلوتی فاسد اولور وقصد جواب بالحمدلة او التهلیلة او التسبیحة او الاسترجاع
او الحوقلة حمدله ویاخود هیلله ویا سبحله ویا استرجاع ویا حوقله ایله جواب قصدی دخی مفسد صلوتدر
حمد ایله جوابه مثال بر کمسنه مصلییه اسد وکذا شی حاصل اولدی دیسه اول دخی جواب قصدیله الحمد لله دیسه
وهیلله جوابه مثال بر کمسنه صلوتده ایکن دینلسه که اللهدن غیری اله وار میدر اول دخی جواب
قصدیله لا اله الا الله دیسه سبحله ایله جوابه مثال بر کمسنه مصلییه تعجبی ایرهجک بر سوز سویلسه اول دخی جواب
قصدیله سبحان الله دیسه استرجاع ایله جوابه مثال مصلییه بر کمسنه کلوب فلان کمسنه فوت اولدی دیسه اول
دخی جواب قصدیله انا لله وانا الیه راجعون دیسه حوقله مثال بر مجیب لا حول ولا قوة الا بالله دیسه
جمیعسنده صلوتی فاسد اولور ابو حنیفه ومحمد قتنده زیرا کلام مخرج جوابه اخراج اولندیغی حالده تشمیته
جواب کبی اولمشدر خلافا لابی یوسف ابو یوسف خلاف ایدوب صلوتی فاسد اولمز جمیعسنده دیر زیرا ابو یوسف
ثنادر عزیمتله متغیر اولماز دیدیکم کلام ناس عزیمت ایله ثنا اولمدیغی کبی تا شیخ الاسلام ذکر ایلمشدر که
استرجاع اجماعا قاطع صلوتدر لکن صحیح اولان بودر که خلاف اوزره اوله غیرلر کبی ولو اراد به الاعلام
اعلام انه فی الصلوة لا یفسد اتفاقا اکر مصلی ذکر اولنان کلام ایله کندو صلوتده اولدیغنی اعلام
مراد ایلسه صلوتی فاسد اولماز اتفاقا عدم فسادینه حدیث شریف وارد اولمشدر قال النبی علیه السلام
اذا نابت احدکم نائبة فی الصلوة فلیسبح ولو فتح علی غیر امامه فسدت اکر مصلی امامندن غیری
کمسنهنک اوزرینه فتح ایلسه صلوتی فاسد اولور اول فتح ایلدوکی کمسنه کرک صلوتده اولسون وکرک
خارج صلوتده اولسون زیرا بو تعلیمدر کلام ناس کبی اولوب فاسد اولور اکر مرادی فتح وتعلیم ایسه
فاسد اولور اکر مرادی قراءت قرآن ایسه فاسد اولماز بو نظیر بر کمسنه نماز قلوب اوکنده کتاب اولسه
وخلفنده یحیی اسمنده بر آدم اولسه اول مصلی یا یحیی خذ الکتاب بقوة دیسه مرادی قراءة قرآن ایسه
فاسد اولماز اول آدمه خطاب ایسه فاسد اولور لا ان فتح علی امامه مطلقا فی الاصح

اکر امام کندی اوزرینه فتح ایدرسه مطلقا صلوتی فاسد اولماز اصح اولان دخی بودر صلوتی جایز اولان مقدار
قرائتدن صکره اولسون ویاخود قرائتدن اول اولسون برابردر برآیتدن برآیته انتقالدن صکره اولسون کرک
اول اولسون مقتدی یه لایق اولان بودر که فتحی تعجیل ایلمیه و امام دخی لایقدر که حاجت فتحه ایچون الجا
ایلمیه اکر مفروض مقداری اوقودی ایسه رکوع ایلیه بر غیری آیته انتقال ایلیه اکر مفروضدن اقل ایسه اول سوره
بآیتدن برآیته انتقال جایزدر واکر مصلی دن غیری سیه فتح ایدوب و امام دخی انک فتحنی اخذ ایدرسه صلوتی
فاسد اولور زیرا تعلیم و تعلم واردر والسلام عمدا قصدا سلام دخی صلوتی افساد ایدر اما سهوا اولورسه
فاسد ایلماز زیرا سلام ارکان صلوة جنسندندر و اسماء الله دندر کلام حکمی کافر خطابینا اخذ
ایدرسه عند القصد یعنی ناسیا اولورسه اذکاره تشبیه ایدر زیرا عمدا اولورسه کلام ناسی تشبیه ایدرز.
زیرا خلاصه ده مذکوردر که برکسنه ناسیا ویاخود ساهیا سلام ویرسه اندن صکره بلیه سکوت ایلسه صلوتی
فاسد اولور ودده ورد سلام دخی صلوتی فاسد ایدر عمدا قیدا ولنمدی زیرا رد سلام عمدا و سهوا مفسد صلوتدر
محض کلام اولدیغیچون وقرأة من مصحف مصحفدن قراءت دخی مفسد صلوتدر کرک قلیل وکرک کثیر اولسون
زیرا مصحفدن اوقومق غیریدن تلقین کبیدر خلافا لهما اما مین خلاف ایدوب انلر قتنده مفسد صلوة
دکلدر زیرا مصحفه نظر عبادتدر صلوة عبادتنه منتظم اولور بوکا دلیل قال النبی عم اعطوا اعینکم من العبادة
حظها قیل وما حظها قال النظر الی المصحف فصار بغیر عبادة واحده مفسد اولمیوب بر عبادت
دخی ضم اولندیغیچون مفسد اولماز نهایت مکروهدر زیرا اهل کتابک فعللرینه انلره تشبیهدن نهی
اولنمشدر در و قراءیه مقدارنده اختلاف اولنمشدر بعضیلر برآیت مقداری و بعضیلر فاتحه شریفه
مقداری دیدیلر ظاهر اولان بودر که قلیل و کثیری ابو حنیفه قتنده مفسد صلوتدر واما مین قتنده
مجموعی غیر مفسددر واکل وشرب مصلینک اکل و شربی دخی مفسد صلوتدر زیرا عمل کثیردر اما
دیشلری ارهسنده ماکول اولان طعامدن بقیه اولسه اکی صلوتده اکلین یوتسه مفسد صلوة دکلدر
وسجوده علی نجس خلافا لابی یوسف فیما اذا اعاده علی طاهر مصلینک نجس اوزرینه سجودی دخی مفسد
صلوتدر ابو حنیفه و محمد قتنده وابو یوسف شول شیئده خلاف ایدر که مصلی طاهر اوزرینه سجده سنی
اعاده ایلدوکی زمان یعنی قچان مصلی نجس اوزرینه سجده ایلسه بعده فاسد اولور اما صلوتی فاسد
اولماز قچان موضع طاهر اوزرینه [اعاده] سجده ایلسه سجده سی صحیح اولور زیرا نجاست اوزرینه اولان سجده عدم
کبیدر ابو حنیفه ومحمد ایچون دلیل قیاس بودر که صلوة تجزی قبول ایلماز قچان بعضیسی فاسد اولسه جمله سی
فاسد اولور طاهر اوزرینه اعاده سنی فائده ایلماز اما وضع ید و وضع رکبتین بونک خلافیدر زیرا بونلرک
وضع اصلا ترک کبیدر بونلرک ترکی ایسه جواز صلوتی منع ایلمز اما بوزنی وضع ایلمیوب ترک ایلسه صلوتی
جایز اولماز والعمل الکثیر عمل کثیر دخی صلوتی افساد ایدر عمل کثیرک حدنده اختلاف اولنمشدر اختلاف

عمل کثیر

بش

بشی قول اولوروه دربری شول عملدر که عادتا ایکی اللی ایله اشلنمکه محتاج اوله اکر بر اللی اشلرسه ده صاروق باشنه
قویمق و کوملک کیمک و طون کیمک و پابوچ اوق الموق کبی صلوتی فاسد ایدر و شول عمل که عادتا بر اللی اشلنمکه محتاج
اوله ایکی اللی اشلرسه ده اول عمل قلیلدر طونک جوزمک کبی و قاوقک باشنه کیمک و اخراج ایلمک کبی و نزع خلع
کبی صلوتی فاسد ایلمز ایکنجی اول عملدرکه مصلی انی استکثار ایلیه شمس الائمه حلوانی دیدیکه بو قول ابو حنیفه مذهبنه قریبدر
زیرا ابو حنیفه نک رأی بوندندر که بو شکلده مبتلی اولنلرک رأیینه تفویض ایدردی اوچنجی شول عملدر که
اراقدن کورن مصلی دکل ظن ایلیه زیلعی صحیح اولان بودر دیمشدر دوردنجیسی عمل کثیر اولور که اشلیانک منه نظر
مقصودی اوله عمل قلیل فاعلک مقصودی اولمیاندر وشدنجی عمل کثیر اولدر که بر تیغی اوچ دفعه بربرینه اردنجه
اشلیاسی ویاخود اوچ کره طاش اتمسی ویاخود اوچ کره بده نکدن قیل قوپرسه اکر بربرینه اردنجه
اولورسه صلوتی فاسد اولور اکر فصل اولورسه فاسد اولماز اکر دخی اولورسه و بولکن اوزرینه قبا سدر
کبی قتل ایلسه اما صلوتی ایکی برصف مقداری مشی ایلسه صلوتی فاسد اولماز اما ایکی صف مقداری بر
دفعه واحده ده مشی ایلسه فاسد اولور اما صف وارسه بعده مکث ایلسه بعده برصف دخی وار سه ینه مکث
ایلسه ینه برصف دخی وارسه فاسد اولماز اکر یوریوب صفدن خروج ایدوب صحرایه چقسه صلوتی
فاسد اولور اکر برمصلیه عورت اوغلنجغنی امزرسه ویاخود اوغلنجق کلوب اناسینی صلوتده ایکن
امسه و سود نازل اولسه صلوتی فاسد اولور اکر اوغلانجق کلوب اناسنی بردفعه مص ایلسه ویاخود ایکی
دفعه مص ایلسه سود نازل اولمسه فاسد اولماز اما اوچ دفعه مص ایلسه فاسد اولور اکر سودی نازل اولمز
ایسه ده اکر برمصلیه عورتی اراری جماع ایلسه عورتنک صلوتی فاسد اولور اکر منی نازل اولمز ایسه
ینه برمصلیه عورتی قوجه سی شهوت ایله اوپسه ویاخود مس ایلسه ینه فاسد اولور زیرا بونلرده معنی جماع
واردر اما برعورت قوجه سنی صلوتده ایکن اوپسه اما شهوت ایله اولمسه ارکک صلوتی فاسد اولمز بو عبارت
خلاصه نکدر وینه خلاصه ده مذکوردر که برکسنه طلاق رجعی ایله مطلقه سنک فرجنه شهوت ایله
نظر ایلسه اول کسنه مراجع اولمش اولور وصلوتی فاسد اولماز مختار اولان بودر و برمصلی دابه سنی
بر رکعتده [بر دفعه] ضرب ایلسه رکعت اخریده بردفعه دخی ضرب ایلسه صلوتی فاسد اولماز بر رکعتده ایکی دفعه دخی
ضرب ایلسه فاسد اولمز اما بر رکعتده اوچ دفعه ضرب ایلسه فاسد اولور اما قنجی ایله برانسانی اورسه
یاخود الیله اورسه صادیکن صلوتی فاسد اولور اما قلیچی چیقارسه صلوتی فاسد اولمز و برمصلی یلیانه
ویاخود یکیله صالسه صلوتی فاسد اولماز اکر برمصلینک صاوغنک کوری بوزلسه برکره دوزلسه ویاخود
ایکی کره دوزلتسه فاسد اولماز اما اوچ کره ویاخود دخی زیاده دوزلتسه فاسد اولور اکر مصلیه عورت
بلنی اورتوسنی الوب باشینه اورتسه صلوتی فاسد اولور اما صلوتده ایکن چوبه قباسنی صلوتی فاسد
اولمز اکر قبوسنی اچسه صلوتی فاسد اولور اکر مصلی عمامه سنی باشندن چیقاروب ارضی اوزرینه وضع ایلسه

ويا خود يردن اوب باشنه قويسه صلوتي فاسد اولمز بونلرك اصلي بودر كه برال ايله اولان عمل قليلدر اما ايكي ال ايله
اولان عمل كثيردر بو قول ابو بكر محمد بن فضلك اختياريدر خلاصه ده دخي بويله در خلاصه ده رفع يدين صلوتي فاسد
ايلمز ديو مسطوردر وشروع في غيرها مصلينك صلوتندن غيريه شروع دخي صلوتني افساد ايدر مثلا ظهردن
بر ركعت قلدقدن صكره صلوة عصره ويا خود تطوعه افتتاح ايلسه ظهري ناقص اولور بغيره شروع دخي صحيح اولور
واول ظهردن چيقمش اولور لا شروع فيها ثانيا اول مصلينك قلدوغي صلوته ثانيا شروعي افساد ايلمز اكر نيتي
قلبي ايله ايسه مثلا ظهردن بر ركعت قلدي اندن صكره تكرار ظهره افتتاح ايلدي صلوتي فاسد اولماز
واول ايلكي ركعت محسوب اولور اوچ ركعت دخي قلوب صلوتي تمام ايدر اما اول ايلكي ركعت منتقض اولديغي ظن ايدوب
اوچنجي ده اوتوروب دوردي تمام ايلسه فاسد اولور اما قلبي ايله نيت ايلميوب نويت ان اصلي الظهر ديسه
صلوتي باطل اولور زيرا بو قول ناسدندر اما صورة اوليده فقها ديديلر كه اكر مصلي صاحب ترتيب اولورسه
ظهردن عصره انتقال ايدمز بلكه نفله منتقل اولور زيرا صاحب ترتيب حقنده عصر صحيح اولمز ما دامكه
ظهري ادا ايلميه ولان نظر الي مكتوب وفهمه اكر كتابه نظر ايدوب معناسني فهم ايدرسه صلوتي فاسد اولمز لكن
قرآن اوكن غيري اولسون بالاجماع فاسد اولماز بعض مشايخ امام محمدك قولي اوزره فاسد اولور ديديلر يمين مسئله سنه
مسئله يمين بودر كه بر كمسنه يمين ايلسه كه فلان كتابي كمسنه نك كتابني اوقومايم ديسه اكا نظر ايدوب فهم ايتمكله امام محمد
قتنده حانث اولور زيرا حلفدن غرض فهمدر بو ايسه فهم بولندي اما صلوتي افساد عمل كثير ايلهدر فهم ونظر ايله
عمل كثير بولنمدي انكچون مفسد صلوة اولمدي واكل ما بين اسنانه دون الحمصة ويا خود ديشلري ما بيننده
نخوددن نقصان اولان طعامي اكل دخي مفسد صلوة دكلدر مفطر صوم دخي دكلدر ويفسد في قدرها صلوتي
فاسد ايدر ما بين الاسنان اولان شي نخود مقداري اولورسه خلاصه ده نخود مقداري فاسد ايلمز ديو مسطوردر
بقالي ديديكه صحيح اولان بودر كه شول شي كه صومي افساد ايدر صلوتي دخي افساد ايدر وان مر مار في موضع
سجوده اذا كان على الارض او حاذي الاعضاء اذا كان على الدكان اثم المار لا تفسد صلوته اكر بر مرور ايدجي
مصلينك سجودي موضعندن مصلي ير اوزرنده نماز قلاركن مرور ايلسه ويا خود دكان اوزرنده نماز قلان
كمسنه نك اعضاسنه مرور ايدجي نك اعضاسي برابر اولسه مرور ايدن كناهكار اولور اما صلوتي فاسد
اولمز اما دكان برادم بويي مقداري اولسه اثم اولماز اول يوكسكلك ستره اولمش اولور ما بيننده اولمقده
بولنديدر اما بر مصلينك اوكندن ايكي شخص يان يانه مرور ايلسه بريسي اثم اولور بريسي اولماز زيرا بريسي اخره
حائل اولمش اولور مرور ايدن كمسنه نك حقنده وعيد وارد اولمشدر قال النبي عم لو علم
المار بين يدي المصلي ماذا عليه من الوزر لوقف اربعين راوي ديديكه بلمدم اربعين عاما او شهرا او يوما ديدي ديكه
ابو هريره دن روايت اولنان حديثده صحيح اولان دخي بودر كه مراد اربعين سنة اولا اما صلوتك عدم فسادي
قوله عم لا يقطع الصلوة مرور شي وينبغي ان يغرز امامه في الصحراء سترة طول ذراع وغلظ اصبع مصلي يه لايق

اولان بودر كه صحراده اوكنه بر ستره ديكه اوزونلغي بر ارشون قالنلغي بر برمق اوله قوله عم اذا صلي احدكم في الصحراء فليجعل
بين يديه سترة وقوله عم ايعجز احدكم اذا صلي في الصحراء ان يكون امامه مثل مؤخرة الرحل اكر ير يومشق ايسه اول شيئي دكسون
اكر دكمك ممكن دكل ايسه طولا ويا خود عرضا اوكنه براقسون ويقرب منها ودخي ستره يه قريب اوله قوله عم اذا صلي
احدكم الي سترة فليدن منها لا يقطع الشيطان عليه صلوته ويجعل علي احد حاجبيه مصلي اول غرز ايلديكي
شيئي حاجبينك بريسي اوزرينه ايليه قوله عم ما صلي علي ولا الي عود ولا الي عمود الا جعله علي حاجبه الايمن
والايسر وكلان شي مقابل اولميه بلكه جزئي اول ميللو جانب اوله ولا يكفي الوضع ولا الخط ولا ثين وضع ويا خود
وضع او نهيه بخط چكمك كفايت ايلمز زيرا مانع دكلدر مقصود اولان ايسه غرزدر بونكله اول مقصود حاصل
اولمز بو ديديكمز ارض يومشق اولدوغي صورتده در واكر دكل ايسه ضروري طولا القا او نمق الذي مدر اكر
اكر خشبه بوغيسه مشايخ متأخرين بعضسي طولا خط چكمك تجويز ايلمشدر وبو قول شافعيلردر اما
اما حنفيون اعتبار ايلمامشلردر زيرا بونكله مقصود حاصل اولمز مصلي ايله مرور ايدنك ما بيننده
حايل اولمقدر بو نوع ايسه وجودي ايله عدمي برابردر وبو كلام ابو حنيفه ايله امام محمددن مرويدر
عنايه ده دخي بويله در ويدرأ المار بالاشارة مصلي اشارت ايله مرور ايدن كمسنه يي منع ايليه ايليه ياخود
بتسبيح ويا كوزيله قال النبي عم فادرؤا ما استطعتم حضرت عليه السلام ام سلمه نك اوده نماز قلوركن
اوغلي عمر كچر رسول عليه السلام اكا دكندن نچه قف ديو اشارت ايلدي اوغلان دخي دوردي بعده قزي قالقدي
قف ديو اشارت ايلدي ابا ايدوب مرور ايلدي حضرت صلوتدن فارغ اولدقده ايلديكه هن ناقصات العقل
وناقصات الدين صواحب يوسف صواحب كرسف يغلبن الكرام ويغلبهن اللئام بيورمشلردر
او التسبيح ياخود تسبيح ايله منع ايليه قوله عم اذا نابت احدكم نائبة في الصلوة فليسبح لا بهما ايلسيكم الجميه
يعني هم اشارت وهم تسبيح ايله دفع ايلميه زيرا بريسي ايله مقصود حاصل اولور ان عدمت السترة او قصد
المرور بينه وبينها اكر ستره بولنمز ايسه ويا مرور ايدن كمسنه مصلي ايله ستره بيننه قصد ايلسه اول زمان
اشارت ايله ويا خود تسبيح ايله منع اولنور وجاز تركها عند امن المرور وستره نك تركي جايز اولور مرور اولنمز
ديو امين اولورسه زيرا رسول عم بويله ايتمشدر وسترة الامام يجزي عن القوم امامك ستره سي قومه
كفايت ايدر لان النبي عم صلي ببطحاء مكة الي عنزة ولم يكن للقوم سترة ولو صلي علي في بساط نجس صح
ان لم يكن مضربا اكر بر كمسنه بر ثوب اوزرنده نماز قلسه كه اول ثوبك ايچ طرفي نجس اولسه صلوتي صحيح اولور اكر ثوب
مضرب دكل ايسه مضرب اولديغي شول شيدركه هر طرفي دكلمش اولورسه ثوب واحد حكمنده اولوب جايز اولماز اما اوزريه
دكلمش اولمسه اول ثوب ايكي حكمنده اولور اوزرنده صلوة جايز اولور اما امام يوسف قتنده مطلقا جايز دكلدر وكذا
لو صلي علي الطرف الطاهر من بساط طرفه نجس سواء تحرك احدهما بحركة الاخر اولا يه ثوب اوزرنده صلوة صحيح
اولدوغي كبيدر اكر مصلي بر طرفي نجس بساطك طرف طاهري اوزرنده نماز قلارسه صلوتي صحيح اولور اول

اول انبساطك بطرفني تحريك ايله طرف اخري متحرك اولسون كرك متحرك اولمسون برابردر يعني كرك بيوك اولسون كرك اولمسون حركتي ممكن اولميه كرك كوجك اولسون حركتي ممكن اوله بو جمله سي برابردر خلاصه ده مذكوردر كر بر خشب اوزره نماز قلسه اما طرف اخري نجس اولسه اكر غليظ اولوب قطعه قابل دكل ايسه جايزدر اكر قطعه قابل ايسه جايز دكلدر

مطلب

فصل وكره عبثه بثوبه او بدنه مصلي ثوبيله ياخود بدنيله لعب ايلمك مكروه اولدي بر فعل كه خارج صلوتدن دخي منهيدر فكيف كه صلوتده اوله قال النبي عم ان الله تعالى كره لكم ثلثا وذكر منها العبث في الصلوة والرفث في الصوم والضحك في المقابر بدني ايله اوينامق مثلا بر معلوميني بربرينه صادوب اوتوردوقي كبي وقلب الحصى الا مرة ليمكنه السجود قلب حصي يعني سجده اتمك ايجون طاشي يرندن كيدرمك مكروه الا سجود ممكن اولسون ايجون بر كره ايله كيدرمك مكروه دكلدر زيرا ابو ذر حضرتلري سجده يرندن تسويه حجر ايلمك بابنده رسول اكرمدن سؤال ايلدكده يا اباذر مرة او ذر اي سوه مرة او اترك زيرا بونده اصلاح صلوة واردر اما عبث عبث بويله دكلدر حاصل كلام هر عمل كه مصلي ايجون مفيد اوله انى اشلمكه لا بأس در اما مفيد اولميان مكروه در وفرقعة الاصابع مصلي بر معلوميني چاتلتمق مكروهدر لقوله عم لا تفرقع اصابعك وانت تصلي والتخصر والليني بويني بوكر بنه قومق دخي مكروه در زيرا بو فعلدن نهي اولنمشدر قال النبي عم الاختصار في الصلوة راحة اهل النار ودخي شيطان يره اينديكده ايكي اللري بويني بوكرينه ايردي واولادن صلوتده تخصر كريه اولدي كذا في غرايب التعلبي والالتفات مصلي نوع التفات ايلمسي دخي مكروه در حضرت رسول اكرمدن صلوتده التفاتدن سؤال ايلدكلرنده تلك خلسة يختلسها الشيطان من صلوة احدكم بيورمشلردر والتفات اوچ نوعدر بر نوعي مكروه در مكروه اولان بويني صاغ وصوله دوندرمكدر بري دخي مباحدر مباح اولان كوز يله صاغه وصوله نظر ايلمكدر اما بويني دوندرمه زيرا رسول اكرم اصحابنه بو وجهله نظر ايدرلردي بري دخي مبطلدر مبطل اولان بودر كه صدريني قبله دن تحويل ايليه والاقعاء وافتراش ذراعيه صلوتده ركبتيني نصب ايدوب اليتلرين اوزرينه اوتورمق دخي مكروهدر لقول ابي ذر نهاني خليلي عن ثلث ان انقر نقر الديك وان اقعي اقعاء الكلب وان افترش افتراش الثعلب ورد السلام بيده اليله رد سلام دخي مكروه در صاحب المجمع مفسدات صلوتدندر ديو ذكر ايلمشدر والتربع بلا عذر عذرسز تربع دخي مكروه در زيرا تربع جبابره نك جلوسيدر اما خارج صلوتده جايزدر ولف ثوبه صلوتده اسبابني اليله دوشرمك يعني سجده وارد ايلدكده بين يديندن اولان اسبابني رفع ايلمك دخي مكروهدر زيرا بو وضعده نوع تجبر وعظمت واردر مصلي ايسه مقام تواضعده در وسدله مصلينك سدلي دخي مكروهدر زيرا رسول اكرم نهي ايلمشدر شول فعلدر كه بر كمسنه ثوبني باشي اوزرينه ياخود اموزلرينه قويه انلرك صكره طرفلريني صالي ويره خلاصه ده مذكوردر ردائي ياخود قباني اموزلرينه قويه واللريني يكلرينه كيچورميه دوره اولان والتثاوب اسنمك دخي صلوتده مكروه ايدر اكر اسنمك غلبه ايدرسه اليني وياخود يكيني اغزينه قپايه قال النبي عم

ان الله يحب العطاس ويكره التثاوب فاذا تثاوب احدكم فليرده ما استطاع والتمطي كرنمك دخي صلوتده مكروه در وتغميض عينيه صلوتده كوزلرين يومق دخي مكروهدر احترازا كرامدن بري كوز يومقلك حضور وجمعيت خاطر ايله مامور الله تعالى رحمت ايلسون شول كمسنه يه كه نهي اولنمشك سوزندن بر نكاه ايليه ديو جواب ايلمشدر والصلوة معقوص الشعر صلوتده مكروه در معقوص اولدي حالده عقص صاچني دبه سنده جمع ايدوب بر اپلك ايله باغليوب وياخود بر حرقه ايله ياخود صمغ ايله بر برينه صنع ايلمكدر نته كم خاتونلر ايدرلر او حاسر الرأس ياخود مكشوف الرأس اولدوغي حالده صلوتي مكروه در زيرا مكشوف الرأس نماز قلمق قلمسي تكاسل وقلت رعايتي احتقار ايدر لا تنقل الا تذلل جهتندن اولورسه مكروه دكلدر في ثياب البذلة ثياب بذله ايله دخي صلوة مكروه اولور ثياب بذله اولدر كه اوده كيلوب كبار قاتنه انكله كيدلميه بو مقوله ثياب ايله صلوة مكروه در ثوب اخرك وجودي قتنده در اما ثوب اخر اولمدوغي زماننده ثوب بذله ايله صلوة مكروه دكلدر ومسح جبهته فيها مصلي صلوتده الننى مسح ايلمك دخي مكروهدر الا مكركه اذي اوله ونظر الى السماء ومصلينك كوكه نظر ايلمسي دخي مكروهدر الا مكركه زيرا سنت قيام وركوع وسجوده اولكنه بتعمد رمخالفتدر ترك سنت بولندي وعد الاية والتسبيح بيده دخي ايتلري وتسبيحي اليله صايمق مكروه در خلافا لهما اما بين خلاف ايدوب اثلرك قتنده عد ايلمك لا بأس در وقيام الامام في طاق المسجد واماميك مسجد محرابنده يالكز قيامي دخي مكروه در واماميك تقدمي جوهر تيسير ايجوندر تشروع اولمشدر بو وضع امامه تخصيص ايجون دكلدر يالكز محرابده ايسه تخصيص ايهام ايدر واهل كتابه تشبيه اولور وانفراده على الدكان او الارض امامك دكان اوزرنده انفرادي وياخود ارض اوزرنده انفرادي دخي مكروه در يعني امام بر يوكسك يرده دوروب يا تنها بر فرد اولمسه وقوم اشغده اولسه وياخود امام الچق يرده اولسه خلق يوكسك يرده اولسه امامك يالكز اولمسي مكروه در والقيام خلف صف فيه فرجة برادم صفا ايجون فرجه اولان صفك اردنده قيام دخي مكروه در قال النبي عم من نظر الى فرجة في صف فليسدها زاهدي ديمشدر كه بر كمسنه خلق نمازده ايكن ارالرينه كيروب ايچلرندن بري توسيع ايدوب بو طرف ميل ايلسه صلوتي فاسد اولور زيرا اول كمسنه اللهدن غير يه امتثال ايلمش اولور ولبس ثوب فيه تصاوير تصويرلر اولان ثوب كيمك دخي مكروه در زيرا صنمه مشابه اولمش اولور وان يكون فوق رأسه او بين يديه او بحذائه صورت دخي صلوتده ايكن باشي اوزرنده ياخود قرشوسنده وياخود برابرنده صورت اولمق مكروه در بوكا دليل حديث جبرائيل عم ديركه عن ابي هريرة رضي الله عنه قال استاذن جبرائيل على النبي عم فقال ادخل فقال كيف ادخل في بيتك ستره فيه تصاوير فانا معاشر الملائكة لا ندخل بيتا فيه تصاوير ديدي ديديلر كه اكر صورت مصلينك خلفنده اولسه مكروه اولماز لكن مطلق اوده صورت اولمسي مكروه در زيرا دخول ملائكه مانعدر اندن تنزيه مسجد در

[illegible]

[illegible]

الا ان يكون صغيرة لا تبدو للناظر الا بتأمل كه اول صورت صغير اوله ناظره ظاهر اولميه زيرا عادتا كوچك كوچك
صورتده عبادت اولنمامشدر اول اجلدن مكروه اولماز اما ابو هريره نك خاتمنده ايكى سكك نقشى اولمش
ودانيال خاتمنده ايكى اسد وما بينلرنده بر اوغلان نقشى ياز لمشكه اول ايكى ارسلان اوغلانى يالاريورردن
بو منوال اوزره حكايت اولنور كه وقتاكه بخت نصر قديم شهرينى استيلا زماننده طوغان اوغلانجقلرى
قتل ايلمك ايچون تعقيد ايدوب بولدوغنى قتل ايلدى دانيالى اناسى قبلدن خلاص ايچون بر مشه يه الدي
حق سبحانه وتعالى حضرت دانيالى حفظ ايدوب بر ارككى ارسلانى وارضاع ايچون بر ديشى ارسلانى حواله
ايلدى بعده حضرت دانيال اللهك كندوحقنده وقوع بولان احسان عجيبتى تذكر ايچون خاتمنده نقش
ايتدرمش اولغير ذى روح وياخود ذى روح اولاندن غيرى اشجار واثمار ورياحين اولورسه مكروه اولماز
او مقطوع الرأس ياخود صورت حيوانك اما مقطوع الرأس اولمه اول زمان مكروه دكلدر زيرا بو مقوله لره تا عبادت
اولنمامشدر دكلدر لا قتل الحية والعقرب صلوتده حيه وعقرب قتلى مكروه اولمدى قوله عم اقتلوا الاسودين
ولوكنتم في الصلوة حديث شريف دليل قويدر شمس الائمة السرخسى بر ضرب ايله مى قتل اولنمق كركدر بو خصوصده برقاچ
ضربه محتاج اولورمى ديو فرق ايدوب تصريح ايلمامشدر زيرا حديث شريفده حضرت اقتلوا الاسودين اولوب
فصل بيورمامشدر وبعضيلر اكر ضربه واحده ايله قتلى ممكن اولورسه قتل ايليلر واكر قتلنده ضربلره
محتاج اولورسه صلوتى استيناف ايليلر زيرا عمل كثيردر ديو تصريح ايلمشلردر وقيام الامام في المسجد
ساجدا في طاقة امامك محراب ده قيامى مكروه دكلدر محرابده ساجد اولدوغى حالده يعنى كندو يى مسجد
ايچنده اولوب سجده سى محرابده اولورسه مكروه دكلدر والصلوة الى ظهر قاعد يتحدث اوتوروب سويلشن
كسنه نك ظهرينه دخى صلوة مكروه دكلدر يعنى اوكنده سويلشور آدم وار ايكن نماز قلمق جايزدر زيرا
حضرت رسول اكرم صحراده نماز قلمق ايچون مراد ايلدكده عكرمه يه اوكنده اوتورمق ايچون امر ايدر دى زيرا حيف
اول امامك ظهرينه قالور صف ثانى اوكك ظهرينه قلورمعلوم اولديكه بو فعل لا باس در انجق كراهت برادمك
وجهنه طوغرى قلمقده در حتى حضرت عمر رضى الله عنه بر رجل بر اخركه يوزينه قرشو نماز قلادكن كوردكده
ايكيسنى دخى تعجيل ايلدى او رب منع ايلمشدرنا سدن بعضى كسنه لر بوقى كرية كوردي لر ودليللرى بودركه ان النبى عم
نهى ان يصلى الرجل وعنده قوم يتحدثون اوناءمون وبونك تأويلى بودركه عادت ايدنلركه صوتى مصلى يى كلنمق
خوفيدر اما نائمك تأويلى بودركه اول نائمدن احتمالدركه بر صورت ظاهر اوله صلوتنده ضحك ايليه ويا نائم
تخجيل اوله اما كرية اوطامعه دليل اصحاب رسول الله دن بعضيلر نماز قلاردى وبعضيلر قرائت ايدردى
وبعضيلر فقه شريف تعليم ايدرلردى رسول عم بونلرى منع ايتمزدى والى مصحف اوسيف معلق
اوالى شمع اوسراج دخى مصحفه وياخود سيف معلقه وياخود شمع وياخود سراجه قرشو صلوة مكروه
دكلدر وعلى بساط ذى تصاوير وبر دخى تصويرلو بساط اوزرنده صلوة مكروه دكلدر زيرا بونلر

تحقير

تحقير واهانتدر واوزرنده تعظيم بولنماز ان لم يسجد عليها اكر اول تصويرلرك اوزرينه سجده ايتمز ايسه مكروه اولور
عبده اوثانه تشبه بولنور وكره البول والتغلى والوطى فوق المسجد بول وتغوط وجماع مسجد اوزرنده مكروه اولدى
وغلق بابه دخى مسجدك قپوسنى قپامق مكروه اولدى ومصلى يى مسجددن منع حرامدر لقوله تعالى ومن اظلم ممن
منع مساجد الله ان يذكر فيها اسمه قال النبى عم يا معشر عبد مناف لا تمنعوا احدا يطوف بهذا البيت اى ساعة
من ليل او نهار چونكه رسول اكرم دخول مسجد حرامدن منع بيورمادى سائر مسجدلردن خود منع اولنمق نيجه ممكندر
والاصح جوازه عند الخوف على متاعه اصح اولان تغليق بابك جوازيدر قچان مسجدك وياخود مصلى لرك
متاعى اوزره خوف اولنورسه خصوصا في زماننا ويجوز بنقشه بالجص وماء الذهب مسجدى كرج ايله نقش
ايلمك جايز اولور زيرا حضرت عمر وعثمان بنى عليه السلامك مسجدينى تزيين ايلمشلر وبعضيلر كريه كوردي لر
حديث شريف ايله استدلال ايلمشلردر ان النبى عم عد ذلك من اشراط الساعة قال تزخرف المساجد وتطول
المنارات وعن علي رضى الله عنه قال حين مر بمسجد من خزف لمن هذه البيعة اكر متولى مال وقفدن تزيين ايلسه
ضامن اولور والبول ونحوه فوق بيت فيه مسجد بول وبول كبى يعنى تغوط جايزدر شول بيتك اوزرنده كه
اول بيتده مسجد اوله زيرا حقيقتده اول مسجد دكلدر اكر حقيقتده مسجد اولسيدى بيعى جايز اولمزدى

باب الوتر والنوافل بو باب وتر ونوافل بياننده در الوتر واجب صلوة وتر واجبدر ابو حنيفه
قتنده وقالا سنة اما امامين ديديكه سنتدر اما امامينك سنت اولمسنه دليلى حديث اعرابيدر ان النبى عم
علمه خمس صلوات في اليوم والليلة فقال اهل على غيرهن قال لا الا ان تطوع واجب اولمسنه دليل الوتر حق على كل مسلم
وروايت اخرده اوتروا قبل ان تصبحوا احاديث شريفه در ودرجه جهتندن فرضدن اشغردر زيرا جاحد كافر
اولنماز واذان واقامت اولنماز ودخى ادجهتندن قرائت واجبدر وسنتدن درجه جهتندن اعلا در
حتى ناسيا وعامدا تركى ايله قضاسى لازم اولور ودخى عذرسز راحله اوزرنده ادا اولنمز ونيت شرادسى
دخى جايز دكلدر اما سائر تطوع وسنن بوكا مخالفدر اكر سنت اولسيدى صلوة نيت ايلمك كفايت
ايدردى وهو ثلث ركعات صلوة وتر اوچ ركعتدر امام شافعى مصلى دلرسه بر ركعت وياوچ ركعت
ويا بش ركعت ويا يدى ركعت ويا طقوز ركعت ويا اون بر ركعت قلار اون بر ركعتدن زياده ايلمز
وعن ابن مسعود رضى الله عنه الوتر ثلث كالمغرب حديث شريفى اوچ اولدوغنه دليل قويدر بر سلام واحد
سلام واحد ايله اوچ ركعتدر روايت اولنان ايچونكه ان النبى عم كان يوتر بثلث لا يسلم الا في اخرهن
يقرأ في كل ركعة منه الفاتحة وسورة مصلى وتردن هر ركعتده فاتحه وسوره قرائت ايدر روايت
اولنديكه حضرت رسول اكرم ركعت اولى ده سبح اسم ربك الاعلى وركعت ثانيه ده قل يا ايها الكافرون
وركعت ثالثه ده قل هو الله احد سوره لرينى اوقوردى ويقنت في الثالثة دائما قبل الركوع
دائما قنوت اوقيه ركعت ثالثه ده دائما قيدى امام شافعيدن احترازدر زيرا مذهب شافعى

مطلب الوتر والنوافل

لا يقنت في الوتر الا في النصف الاخير من رمضان دير قبل الركوع قيدي ينه شافعي قتنده قنوت ركوعدن
صكره در ديو كندن احترازدر وقنوت فعل نبي عم ايله ثابت اولمشدر ومشهور اولان قنوت اللهم انا
نستعينك ونستغفرك ونستهديك ونؤمن بك ونتوب اليك ونتوكل عليك ونثني عليك الخير
كله نشكرك ولا نكفرك ونخلع ونترك من يفجرك اللهم اياك نعبد ولك نصلي ونسجد واليك نسعى
ونحفد نرجوا رحمتك ونخشى عذابك ان عذابك بالكفار ملحق اكر قنوتي قراءته قادر اولمزسه بدلنده اللهم اغفرلي ادر
اوچ كره قراءت اولنه وياخود بر كره ربنا آتنا في الدنيا حسنة وفي الآخرة حسنة وقنا عذاب النار قراءت
اولنه بعدما كبر ورفع يديه قنوت اوقيه تكبير ايله اللريني قالدردقدن صكره ولا يقنت في صلوة غيرها صلوة
وتردن غيريده قنوت اوقيه امام شافعي دير كه صلوة فجرك ركعت ثانيه سنده ركوعدن ايده قنوتا وقيه حديث
انس ايله استدلال ايدوب انه عم كان يقنت في كل صلوة الفجر الى ان فارق الدنيا بزم ايچونه دليل حديث ابن مسعوددر كه
حضرت رسول عم صلوة فجرده بر آي قنوت اوقيوب احياي عربدن حي اولنلره دعا عليه ايوردي صكره ترك ايلدي
اوايله اولسه ترك فعل دليل نسخدر ماعدي وتردن غيري صلوتده قنوت اوقومق جايز دكلدر ويتبع المؤتم قانت
الوتر ولو بعد الركوع مقتدي تابع اولور قانت وتره اولا اكر ركوعدن صكره دخي اولورسه ده يعني حنفي شافعيه
تابع اولور وقنوت اوقور ركوعدن صكره دخي اولورسه زيرا اختلافلري بجردر ودر فجرده ايسه منسوخدر اولمشدر
قنوتك وترده اولمسنده اختلاف يوقدر كرك ركوعدن اول اولسون كرك صكره اكر حنفي شافعيه رمضانك
نصف اخيرنده وتره اقتدا ايلسه متابعت ايلسون زيرا اول دخي مجتهددر اكر امام وترده مقتدي قنوتي تمام
ايلمزدن مقدم ركوع ايلسه امامه تابع اولسون اكر امام قنوت اوقومدين ركوع ايلسه ومقتدي دخي قنوتدن
برنسنه اوقومديسه اكر ركوع فوتندن خوف ايدرسه ركوع ايلسون اكر ركوع فوتندن خوف ايلمزسه قنوت اوقيه
اندن صكره ركوع ايليه اكر بركسنه قنوتي اونتسه ركوعدن باش قالدردقدن تذكر ايلسه اول كسنه قنوت اوقومسون
وسهو ايچون سجده ايلمسون بش اشيايي قچان امام اشلمزسه اني قوم دخي اشلميه اولكي قنوتدر كه ذكر اولندي ايكنجي
قچان امام تكبيرات عيدين ترك ايلسه قوم دخي ترك ايدرلر اوچنجي قچان امام ذوات الاربع اولان صلوتك
ايكنجي ركعتنده اوتورمسه واوجب دخي اوتورمسه قوم دخي اوتورميه لر دوردنجي قچان امام آيت سجده اوقوسه
وسجده ايلمسه قوم دخي سجده ايلمز بشنجي قچان امام سهو ايلسه وسجده ايلمسه قوم دخي سجده ايلمز ودورت
موضعده مقتدي امامه متابعت ايلمز اكر امام صلوتنه بر سجده زياده ايلسه وتكبيرات عيدين
زياده ايلسه اكر اقاويل صحابه دن خروج بولنورسه تابع اولمز واما صلوة جنازه ده بش تكبير ايدرسه
مقتدي تابع اولمز اكر امام ساهيا بشنجي ركعته قالقارسه مقتدي متابعت ايلمز وطقوز نسنه اكر
امام اشلمزسه قوم اني ترك ايلمزلر بري تحريمه ده رفع يدين وبري ثنادر مادامكه امام فاتحه ده در اكر سوره ده
شروع ايدرسه ينه مقتدي ثنا اوقيه محمد قتنده ابو يوسفك خلافنجه دور بري دخي تكبير ركوع وسجود

ايكسنده

ايكسنده معا تسبيح ودخي تسميع وقراءت تشهد وسلام وتكبيرات تشريق ولا يتبع قانت الفجر
حنفي مقتدي صلوة فجرده قنوت اوقيان شافعيه قنوتده تابع اولمز زيرا فجرده قنوت منسوخدر منسوخده
متابعت باطلدر جنازه ده بشنجي تكبيره متابعت اولمدوغي كبي خلافا لابي يوسف ابو يوسفك بونده خلافي واردر
زيرا مقتدي امامه تابعدر قنوت ايسه مجتهد فيه در تكبيرات عيدين كبي ووترده بعد الركوع قنوتده متابعت
كبي اولور بل يقف ساكتا في الاظهر بلكه سكوت ايلديكي حالده طوره يعني قراءت ايلمز اظهر اولان دخي بودر بل يقف
كلمه سي لا يتبع كلمه سنه متصلدر تقدير كلام لا يتبع بل يقف ديمكدر والسنة قبل الفجر وبعد الصلوة الظهر
وبعد المغرب والعشاء ركعتان سنة مؤكدة فجردن اول وظهر ومغرب وعشادن صكره ايكي ركعتدر
وقبل الجمعة والظهر وبعدها اربع ظهردن وجمعه دن اول وجمعه دن صكره سنت مؤكده دورتدر سنت فجرك
اقوي اولدوغي متفق عليهادر بوندن صكره اقوي اولاننده اختلاف اولنوب حلواني ديديكه سنت مغرب اقويدر
زيرا نبي عم سفرده وحضرده ترك ايلمامشدر بعض ظهردن صكره اولان ايكي ركعت قويدر دخي متفق عليهادر
اما ظهردن اول اولاننده اختلاف مشايخ اولنمشدر بعد عشادن صكره اولان ايكي ركعتدر واندن صكره قبل
الظهر اولان دورت ركعتدر اندن صكره قبل العصر اولان سنت غير مؤكده در ودنيلديكه سنت فجردن صكره
قبل الظهر اولان سنت مؤكده غيرلرندن مؤكده در زيرا قبل الظهر اولان سنت ايچون وعيد وارد اولمشدر كه قال النبي عم
من ترك اربعا قبل الظهر لم تنله شفاعتي وبخاريدن غيري بر جماعت ام حبيبه بنت ابي سفياندن حديث
شريفي روايت ايلمشدركه انها سمعت رسول الله عم يقول ما من عبد مسلم يصلي في كل يوم اثنتي عشرة ركعة
تطوعا من غير الفريضة الا بنى الله له بيتا في الجنة اما جمعه دن صكره اولان دورت ركعت حقنده دخي
حديث وارد اولمشدر قال النبي عم من كان منكم مصليا بعد الجمعة فليصل اربعا وعند ابي يوسف بعد
الجمعة ستة ابو يوسف قتنده جمعه دن صكره التي ركعتدر هر صلوتدن صكره كه سنت وارددر اول صلوتدن
صكره اوتورمق مكروهدر بلكه اوتورميوب سنته مشغول اوله كه سنت ايله مكتوبه بيننده فصل لازم كلميه
اما حضرت عايشه دن روايتدركه بر مقدار قعود ايدوب اللهم انت السلام ومنك السلام واليك
يرجع السلام فحينا ربنا بالسلام وادخلنا دارك دار السلام تباركت ربنا وتعاليت لك
الحمد ياذا الجلال والاكرام اوقوردي وسنت فرضك مكاننده ادا ايلمزدي
بر مقدار صاغ وصوله وياخود خلفنه چكلوب قيلارلردي وسنت ايله فرض ما بيننده تكلم سنتي اسقاط ايدر
واتمامنده اختلاف اولندي بعضيلر مطلقا ساقط اولور ديديلر وبعضيلر ساقط اولمز ولكن ثوابي
ناقص اولور ديديلر وندب الاربع قبل العصر او ركعتان قبل العصر دورت ركعت وياخود ايكي ركعت
مندوب اولديغي امام محمد اختلاف آثار ايچون ايكيسنك بيننده مخير ايلمشدر قال النبي عم رحم الله امرأ صلى
قبل العصر اربعا وروي انه عم كان يصلي قبل العصر ركعتين اما دورت ركعت افضلدر والسنة بعد المغرب

صلوة مغربدن صكره التي ركعت دخي مندوب اولدي ابو هريره دن روايتدر كه قال النبي م من صلى بعد
المغرب ست ركعات لم يتكلم بينهن بسوء عدلن له بعبادة ثنتي عشرة سنة وقال النبي م من صلى
ست ركعات كتب من الاوابين بونكچون صلوة اوابين تسميه اولنمشدر و حضرت عايشه دن
روايت اولنديكه قال النبي م من صلى بعد المغرب عشرين ركعة بنى الله له بيتا في الجنة ذكر اولنان
التي ركعت مختار اولان اوچ سلام ايله در هدايه ده دخي بويله در كه بعضيلر سلام واحد ايله
اولمسنه ذاهب اولمشلردر لكن اصح اولان ايكي ركعتده بر سلامدر والاربع قبل العشاء وبعدها
عشادن اول دورت و صكره دورت ركعت مندوب اولدي زيرا صكره كي دوردن ايكيسي سنت مؤكده در
و ايكيسي نافله در اما اولكي دوردي و صكره كي دوردن ايكيسي ترك ايليسي اولماز اما سنت مؤكده نك
تركي ايله گناهكار اولور ذكره الزيادة على اربع بتسليمة في نفل النهار كوندزده اولان نافله ده بر سلام
ايله دورت ركعت اوزرينه زياده ايلمك مكروه اولدي زيرا رسول اكرم بونى اشلمامشدر ولا في نفل الليل
الا ثمان كيجه نفلنده سكز ركعتدن ارتق مكروه اولمدي خلافا لهما امامين خلافي ايدوب كيجه ده سكز
ركعت بر سلام ايله جايز دكلدر ديديلر ولا تزاد على الثمانية سكز ركعت اوزرينه زياده اولنماز زيرا
زياده به اثر وارد اولمامشدر والافضل منهما كيجه و كوندزدن افضل اولان رباع دورت ركعتدر امام
ابو حنيفه قتنده وقالا في الليل المثنى افضل امامين ديديلر كه كيجه ده افضل مثنى در فتوى دخي امامين
قولي اوزره در وطول القيام افضل من كثرة الركعات وطول قيام افضلدر ركعاتك كثرتندن
قوله م طول القنوت اي القيام زيرا طول قيامده چوق قراءت بولنور كثرة ركوع و سجودده چوق
تسبيح اولنور اولسه كثرة قران كثرة تسبيحدن افضلدر متن مصنفده غير مذكور نيجه سنن اولمغين
محل مناسب ذكر اولنمشدر فروع مسجده وصولنده اوتورمزدن مقدم ايكي ركعت تحية مسجد سنتدر
لقوله م اذا دخل احدكم المسجد فلا يجلس حتى يركع الركعتين و متوضي كسنه يه مستحبدر كه عقيب الوضوء
ايكي ركعت نماز ادا ايليه قوله م ما من احد يتوضى فيحسن الوضوء و يصلي ركعتين يقبل بقلبه ووجهه عليهما
الا وجبت له الجنة وصلوة ضحى دخي مستحبدر دورت ركعتدر و زياده دخي اولور ضحينك اعتباري ربع نهاردر
والقراءة فرض في ركعتي الفرض فرضك ايكي ركعتنده قراءت فرضدر اگر كاسنده اوقومسه و يا خود
بر ركعتنده اوقوسه صلوتي فاسد اولور ايكي اولكيلرنده اوقويوب اخرلرنده اوقوسه صلوتي جايز اولور
لكن سهو ايچون سجده لازم اولور اگر عمدا ايدرسه اثم اولور امام شافعي ديركه جميعنده اوقومق گركدر ديو
لا صلوة الا بقراءة حديث شريفيله استدلال ايدر زيرا هر ركعت صلوتدر رسول اكرم هر ركعتده
قراءت ايدرلردي حضرتك قراءتي اية مجملي بيانا واقع اولمشدر بزم قتنده بر ركعتده قراءت كفايت ايدر
زيرا امر تكراري مقتضي دكلدر وكل النفل والوتر وكل نفلده و وترده دخي قراءت فرضدر اما نفلده

فرض اولدوغنده دليل عقلي نفلك هر شفعي بشقه بر صلوتدر اوچنجي يه قيام ابتدا تحريمه منزلهسنده در بو
اجلدن تحريمه اولي ايله جايز اولان اوچنجي ايكي ركعتده اصحابمزده مشهور اولان بودر اما وتر و تراويح ركعتنده
دخي قراءة اولنمق احتياط ايچوندر زيرا وترك فرضيتي شبهه لي دليله ثابتدر اوليله اولمغين سنت كبي اولدي
ظاهرا زيرا بالشفعه اذان و اقامت اولماز و جاحدي اكفار اولنماز اول اجلدن جميعنده قراءت ايجاب ايلديلر
ويلزم نفل شرع فيه قصدا يعني قضيي لازم اولور بر نفلده كه اگر قصدا شروع اولنه حتى بر كسنه نافله يه
شروع ايليه وبعد الشروع افساد ايليسه قضا لازم اولور شافعي ديركه انك اوزرينه قضا لازم كلمز
نافله متبرع قيدده متبرع اوزرينه بر شي لازم كلمز بزم ايچون دليل بودر كه مؤدي اولان شي محضنه قربه در
احدي قربت اولان شيئي ابطال عملا اولمسون ايچوندر بالضرورى اتمامي لازم اولور زيرا ابطال عمل حرامدر
قصدا قيدي ظن ايله اولان شروعدن احترازدر ولو عند الطلوع والغروب نافله شروعي طلوع شمس وغروب
شمس مانندنده ايسه دخي لازم اولور و افساد ايدرسه قضاسي لازم اولور امام زفر خلاف ايدوب يوم
عيدده صومه قياس ايدوب افساددن بر شي لازم كلمز ديو اكا ذاهب اولمشدر بزم ايچون دليل بودر كه يوم
عيدده صومه مباشر اولان معصيته مباشر اولمشدر زيرا يوم عيدك جميع اجزاسنده صوم حرامدر صومه
شروع اولنان جز منهي عنه اولدوغندن صايم يوم عيدي قطع صوم ايله امر اولنمشدر بو جهتدن ديركه
نيت ايله قضاسي لازم اولماز اما اوقات مذكورده صلوة شارع اولان معصيته مباشر دكلدر لانه
شرع ظانا انه عليه قضاسي لازم اولماز اگر مصلي شروع ايليسه ظن ايديجي ولو رغي حالده اول صلوة
انك اوزرنده دردر يعني بر كسنه ظهري قيلدم ظن ايليسه و ظهره شروع ايليسه بعده قيلدوغي خاطرينه
كلسه ادا ايلدوكي نفل اولور و نقض ايليسه قضا لازم اولماز ولو نوى اربعا او افسد بعد القعود الاول
او قبله قضى ركعتين اگر مصلي دورت ركعت نافله يه نيت ايليسه قعود اولدن صكره و يا خود قعود اولدن
مقدم افساد ايليسه ايكي ركعتني قضا ايدر زيرا نفلدن هر شفع على حده صلوتدر اما ايكنجيده بلا قعود
اوچنجي يه شروعدن صكره افساد ايليسه دوردي تمام قضا ايدر وقال ابو يوسف قضى اربعا لو افسد
قبله ابو يوسف نذره تشبيه ايدوب دورت ركعتي قضا ايدر اگر قعوددن اول افساد ايدرسه ديدي
زيرا وردده نيت سبب وجوب اولان شروعه مقارن اولدوغي تقديرجه دوردك قضاسي لازم اولور دير
وكذا الخلاف لو ترك الاربع من القراءة بونده اولان خلاف بعينه اوكي خلاف كبيدر اگر دورت ركعتي
قراءتدن تجريد ايليسه يعني دورت ركعتده دخي اوقومسه ابو حنيفه ومحمد قتنده ايكي ركعتي قضا ايدر و ابو
يوسف قتنده دوردني قضا ايدر ابو حنيفه و محمدك دليلي بودر كه شفع اولده ترك قراءت تحريمه باطل
اولدي شفع ثانيه شروع صحيح اولمدي ايچون شفع اولي قضا ايدر ابو يوسفك دليلي اولده ترك قراءت
تحريمه نك بطلانني ايجاب ايلمز بو تقديرجه شفع ثانيه شروع صحيح اولور و اندن صكره ترك قراءت ايليه

جلسی فاسد اولوب دورت رکعتک قضاسی لازم کلور و قرأ في احدی الاخریین فحسب ویاخود ایکی اخرکه
رکعتلرک ایکنجی برنده قراءت ایلسه ابو حنیفه ومحمد قتنده ایکی رکعتی قضا ایدر وابو یوسف قتنده دوردنی
قضا ایدر رکعتلری قریبنده ذکر اولندوغی اوزره اما ابو یوسفک بر دلیلی دخی بودر که ترک قراءت ابطال ایلمز
کوریمسک صلوتک وجودی قراءت سز بولنور مثلا امی اولسه و مقتدی نک قراءت سز صلوتلری
جایزدر بو اجلدن برکسنه افعالده عاجز اولسه اما قراءته قادر اولسه اولکسنه یه صلوة لازم اولماز اما قراءته
عاجز اولوب افعاله قادر اولسه اکا صلوة لازم اولور لکن قراءت انجق اولانی افساد ایدر ذخیره و زیلعی
بولجه ذکر المختار در ولو قرأ في الاولیین او الاخریین فقط او ترکها في احدی الاولیین او الاخریین فقط
قضی رکعتین اتفاقا اگر ایکی اولده ویاخود ایکی اخرده اوقسه ویاخود اولک برنده قراءتی ترک ایلسه ویاخود
اخرک برنده ترک ایلسه اتفاقا ایکی رکعتی قضا ایدر مثلا برکسنه دورت رکعت نافله یه شروع ایلدی ایکی اولکی
رکعتده قراءت ایلدی وایکی اخرکی رکعتلرده قراءت ایلمدی اخرکی رکعتلری قضا ایدر بالاجماع زیرا تحریمه
باطل اولمیوب ثانیه شروع صحیح اولدی و شروع ایلدی قضاسی لازم اولدی اما اخریینده قراءت ایلسه
واولکی ایکی رکعتلرده قراءت ایلمسه ایکی اولکی رکعتی قضا ایدر بالاجماع زیرا ابو حنیفه ومحمد قتنده ایکی
اولکیده ترک قراءت تحریمه یی ابطال ایدر انکچون ثانیه شروع صحیح دکلدر پس اولده انجق ایکی اولکی رکعتک
قضاسی لازم اولور وابو یوسف دیرکه شفع ثانیه شروع صحیح اولور لکن ثانیه ده قراءت ایلمدی اولکی
ایکی رکعتک قراءتی ترک اولنمغله قضاسی لازم اولور اگر اولیینک بر رکعتندن قراءت ترک اولنسه
واخریینک ایکی رکعتنده معا ترک اولنمسه یعنی قراءت اولنسه ایکی شفع قضا اولنور بالاجماع اگر اولیینده
قراءت اولنوب اخریینک بر رکعتنده قراءت ترک اولنسه اخریینی قضا اولنور بالاجماع ولو قرأ
في احدی الاولیین لا غیر او احدی الاولیین واحدی الاخریین قضی اربعا اگر انجق اولکی رکعتلرک برنده
قراءت ایلسه ویاخود اولکی رکعتلرک برنده واخرکی رکعتلرک برنده قراءت ایلسه دوردنی دخی قضا ایدر
زیرا ابو حنیفه وابو یوسف قتنده تحریمه باقیدر ابو حنیفه قتنده شفعک بر رکعتنده قراءت ترک اولنمغله
تحریمه باطل اولماز ابو یوسف قتنده ترک قراءت ایله تحریمه اصلا باطل اولماز بلکه ایکی شفعک بطلانی ترک
قراءت ایله اولور بو ایکی صورتده دخی دوردی قضا اولنور وقال محمد یقضی رکعتین امام محمدک قولی مبنی
ایکی رکعتی قضا ایدر زیرا ترک قراءت ایله تحریمه مرتفع اولدیغی ایکی اولکی رکعتلرده قضا ایدر ولو
ترک القعدة الاولی فیه لا یبطل برکسنه نافله ده قعده اولایه ترک ایلسه صلوة نافله باطل اولور یعنی
برکسنه نافله دن دورت رکعت نماز قلوب ایکی شفع بیننده قعود ایلمیه لایق بودر که شفع اول فاسد اولوب
قضاسی لازم اوله زیرا نافله ده هر شفع باشقه صلوتدر لکن فرضه قیاسا فاسد اولماز زیرا قعده نک
فرضیتی اولمسی کندو ایله تحلل وخروج بولنسون اچوندر منتقل کسنه ایسه وقتا که قعده اولی ترک ایدوب

اوجنجی یه

اوچنجی یه قایم اولدیسه صلوة ظهر کبی جمله سی بر صلوة اولوب قعده اولی فرض اولمدی خلافا لمحمد امام محمد
خلاف ایدوب صلوة نافله باطل اولور دیر زیرا کل شفع نافله دن صلوة علی حده در ظهر کبی دکلدر که هر شفعنده
قراءت واجب اولور و شفع ثانینک فسادی اوله سرایت ایتمز صاحبته سهل برکسنه بیک رکعت
نافله نک انجق اخرنده قعود ایلسه امامین قتنده اول نافله صحیح اولور اما امام محمد قتنده دورت رکعت
دخی اولورسه ده هر شفعنده قعود ایلمسه صحیح اولماز دیو تصریح ایلمشدر ولو نذر صلوة في مکان
فادیها في ادنی شرفا منه جاز برکسنه بر شریف مکانده بر صلوة نذر ایلسه اول صلوتی شرفده اندن اول
مکاندن ادنی مکانده ادا ایلسه جایزدر مثلا مسجد حرامده قلمغه نذر ایلسه بعده خارج حرمده بریرده ادا ایلدیکی
ادا ایلمک جایزدر و صوم وصدقه دخی بونک کبیدر امام زفر قتنده جایز دکلدر و اوضح بعهد اصله واعا هدتم
نقص شرعی اسقاط لا ایدر [illegible] ایله قید ایلمشی ایسه اول قیدک اداسی لازمدر دیوب باشقه مسلکه
سالک اولمشدر بزم اچون دلیل غیری مکانه تخصیص ایلمک لغودر تخصیص اولزمانی اعتبار اولنور که شارع
جانبندن المشی اوله بو تقدیرجه نذر مطلق اولور نادر اولان کسنه دیلدوکی مکانده ادا ایدر ولو نذر صلوة
او صوما في غد فاعنت فیه لزمها القضاء اگر بر خاتون یارین صلوة ویاخود صوم نذر ایلسه ونذر ایلدوکی کون
حائض اولنسه اول صلوتک ویاخود صومک قضاسی لازم اولور مصنف غد ایله قید ایلدی زیرا اگر خاتون یوم حیضنده
بو قدر صلوة وصوم ایلمک اوزرینه نذر اولنسون دیسه اتفاقا اوزرینه بر شی لازم کلمز امام زفر قتنده غد قیدی
ایله اولاندر دخی قضاسی لازم کلمز زیرا عبادتی بر یوم مضاف قلدیکه نذر اولان فعل اول کونده مختمکه صالح
دکلدر بو تقدیرجه جایز اولماز یوم حیضه حواله کبیدر بزم اچون دلیل بودر که تحقیقا غد کندو ذاتنده ادایه قابلدر لکن
اول ادای مانع سماوی یصرف المکلفین قضاسی لازم اولور یوم حیضده نذر بونک خلافیدر زیرا انده منافی منذور
اولان تیشنه مفاده اولمغله اداسی صالح اولمدوغیچون قضاسی دخی واجب اولمدی ولا یبطل بعض صلوة منها
بر صلوتدن صکره اول صلوة مثلو قلمق بو لفظ حضرت حبیب اکرمدن علی وعبد الله بن مسعود روایت ایدرکه بونک
معناسی لا یبطل النفل مثل الفرض بل یقرأ في جمیع رکعات النفل ویقرأ في الرکعتین الاولیین من الفرض الفاتحة
وسورة وفي الاخریین الفاتحة وحدها بر معنی دخی بودر که بعض صحابه فرض ادا ایلدکدن صکره اجر زیاده اولمق
اچون نافله دخی فرض مثلو قلورلردی اول معقوله قلمغی دیو نهی اولنمشدر بر دخی بر مسجدده جماعت ایله
ادا اولنمقدن صکره تکرار اوینه اولکی کبی جماعت اولماز شیطان وسوسه سیله تکرار ادا ایلمشلر زیرا بنیام صلوة مجریه علیه
تمهیده قوتلق وقتنده قلدی اردیجه اصحاب دیدیلرکه نمازی اعاده ایده رجس [illegible] عنهم
عن الریاء فیعتید علیکم دیو بیان بیورمشدر وصح النفل قاعدا مع القدرة علی القیام قاعدا نفل صحیح اولور
قیامه قدرتی وار ایکن ابتداء کراهت سز یعنی ابتداده عذر سز صلوة نافله یی قاعدا قلمق صحیح اولور مکروه
دخی اولماز زیرا وارد اولان حدیث شریفک دلالتی عذر سز اولمقدر ثوابده صلوة القاعد علی النصف من صلوة القائم

صلوة معذور ايسه ضعف اوزرينه دكلدر بلكه صلوة قايم كبيدر و لو قعد بعدما افتتح قائما جاز و يكره و لو بلا عذر
اكر مصلي قائما افتتاح ايدوب صكره اوتورسه تمام ايلمك جايز اولور اما مكروهدر اكر عذرسز اولور ايسه زيرا فعلي
قاعدا جايزدر بقاسي جوازه دخي اولى در و قالا لا يجوز الا بعذر امامين ديديلركه قائما افتتاح ايلدكدن صكره
قعود جايز دكلدر الا بعذر ايله جايزدر اماميك دليلي قائما شروع قيامي ملتزمدر نتكم صلوة نذر ايلدن كبي
بز دخي ديرزكه صلوة تمام ايلمك نذر ايتدي ذاتا ملتزمدر زيرا مصلي قيامي التزام ايلمشدر اما شروع ذاتا ملتزم
دكلدر بو وادي ابطالدن صيانت ايچوندر بو صيانت ايسه قيامه محتاج دكلدر لكن ابو حنيفه قتنده كرباده در بحكم مصنف
دخي ديكره ديو ذكر ايلمشدر و يتنفل خارج المصر موميا الى اي جهة توجهت دابته مصلي خارج مصرده راكب
و موميا اولدوغي حالده صلوة نافله قلار دابه سي هر قنغي طرفه توجه ايدرسه بونك دليل حديث ابن عمر رضي الله عنه قال
رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلم يصلي على حمار وهو متوجه الى خيبر يومي ايماء دينلديكه ابتدا صلوتده قبليه
توجه شرطميدر دكلميدر نهايه ده و محيط ده مسطوردركه علمادن بر طائفه تطوعي دابه اوزرنده تجويز ايلمشلردر
الا كه دابه لرينه افتتاح حالنده قبليه توجه ايتدره و كلهن تجويز ايدرلردي بعده متحرف اولدوغي لا باس در
دينمشلردر اما افتتاح صلوتي قبله دن غيريه بلا ضرورة جايز كورمامشلردر زيرا ابتدا حالنده ضرورت
يوقدر ضرورت حالتي بقاده در لكن بزم اصحابمز دنا افتتاح قبله دن توجه ايتدرمكي لغو ايلمشلردر زيرا نفي ده
تفصيل يوقدر اكر بر معارض دابه اوزرنده تطوع قلمقدن منفعت يوقدر ديرسه جواب ويريلور كه بو فعلده
حفظ لسان و خواطر فاسده دن و وسواسدن نفسيني حفظ واردر منفعتي جوق منفعتكلدر و مسافر عذرسز
مكتوبه يي دابه اوزرنده قلماز زيرا مكتوبه اوقات تخصيص دنلدر اداسي ايچون بو قدر جند ايله مشقت اولماز و اما
تطوع بونك خلافنجه در دابه اوزرنده صلوته قلوب نزول ايلمامكه عذر خرسز و ييرتيجي حيوانلردن خوف كبي
و مكان بالچغل بر اولوب اينمك ممكن اولماتي كبي و دابه سي جاموش اولمق كبي و يا خود مسافر اجنبيا كسنه اولمق
نزول ايدرسه بنمكه قادر اولمق كبي بو احوال موجود اولدقده دابه اوزرنده مكتوبه جايز اولور و بني بنز ولو
مصلي دابه اوزرنده قلدوغي تطوعي بنا ايدر دابه دن نزول ايلدكده زيرا راكبك ايماسي قوتده ركوع و سجود
كبيدر خلافا لابي يوسف ابو يوسف خلافي ايدوب بنا جايز دكلدر دير زيرا بنا اونا جقد ركوع و سجود ايلمكدر
بو تقديرجه قوي ضعيف اوزرينه بنا ايلمكدر مريض اولانك عذري زايل اولوب بناسي صحيح اولمدوغي كبي
بونده دخي بناسي صحيح دكلدر و بركوب لا يبني و ركوب ايله بنا ايلمز بر كسنه ارضده اكر بر ركعت قلسه بعده
راكب اولسه بناسي صحيح اولماز استيناف ايدر زيرا ارضده ايكن افتتاحي ركوع و سجودك وجوبي منعقد اولمش
ايدي بعد عذر مالزمه ترك ايلمكه قادر اولماز اما راكبك تحريمه سي بونك خلافنجه در التراويح
سنة موكدة للرجال و النساء تراويح رجال و نسا ايچون سنت موكده در و بعض روافض سنت عمردر ديمشلردر
اما بزم ايمه مز قتنده سنت رسولدر لقوله عم ان الله تعالى فرض عليكم صيامه و سننت لكم قيامه حديث شريفي

مطلب

مطلب التراويح

دلالت

دلالت ايدر و نبي عم بعض لياليده اقامت ايدوب و رمضانك كيجه لرنده بر كيجه جوق يكرمي ركعت تراويح قيلوب بر
ايكنجي كيجه اولدقده ناس مجتمع اولوب و ينه جوق اولكي كبي يكرمي ركعت قيلوب و اوچنجي كيجه اولدقده جقميوب
عرفت اجتماعكم لكن خشيت ان يكتب عليكم بيورمشلر اول وقتدن عمر رضي الله عنه زماننه دكين ناس تراويحي منفردا
ادا ايدرلردي عمر رضي الله عنه كندو زماننده ابي بن كعبكه شيخ شيوخ القراء در اكا جماعتله قلنه دوام ايلمشدر
و صحابه دن عثمان و علي و ابن مسعود و ابن عباس و طلحه و زبير و معاذ و مهاجرين و انصاردن دخي جوق كسنه لر
معا حاضر اولوب بر فرد رد ايلمامشلردر بلكه موافقت و مساعده ايلمشلردر حتى حضرت علي رضي الله عنه
نور الله مضجعه كما نور مساجدنا و ان لم يواظبها النبي عم خشيت ان يكتب علينا ديو ثنا ايلمشدر و ابو حنيفه
حضرتلري ديمشدر كه تراويح بر سنتدر كه عمر رضي الله عنه كندو نفسندن مواظبت ايلمامشدر اما كندو قتنده
بر اصل واردر كه اول اصل قوله عم ان لعمر فيكم مهدية فاتبعوه ولا تغالوه قوله تغيير بو سنتك حبيب اكرم
تراويح مراد ايلدي تراهيدي دخي بو منوال اوزره ذكر اولنمشدر عليكم بسنتي و سنة الخلفاء الراشدين من بعدي
حديث شريفي دخي سنت موكده اولمسنه دلالت ايدر مواظبت رسول عم اولماقيله سنت موكده اولماسي لازم اولماز
ترك مواظبت عذري كه خشيت ان يكتب علينا در بيان اولنمشدر تراويح ترويحه نك جمعيدر و اصطلاح مصنفده
ترويحه تسميه اولندوغي هر درت ركعت ما بيننده استراحت اولندوغي ايچوندر و اتباعه عدم مخالفت توصيه دخي بر نوعي
موكده در و في كل ليلة رمضان بعد العشاء تراويح سنت موكده در رمضانك هر كيجه سنده عشادن صكره حتى
بر كمسنه قبل العشاء صلوة تراويحي ادا ايلسه جايز دكلدر مشايخ بلخدن بر جماعت كيجه نك كليسي تراويح ايچون
وقتدر قبل العشاء و بعد العشاء جايزدر زيرا قيام الليل تسميه اولنمقله وقتي كيجه در ديمشلر قبل الوتر و بعده
وتردن اول و وتردن صكره قلنمق سنت موكده در اما مشايخ بخاري ديمشلردر كه بر كمسنه عشادن اول
و يا خود وتردن صكره تراويحي ادا ايلسه وقتنده ادا ايلمامش اولور زيرا تراويح وقتي فعل صحابه ايله بلنمشدر انلر
ايسه بعد العشاء قبل الوتر قلمشلردر بجماعة جماعتله اداسي سنت موكده در ابو يوسفدن روايتدر كه بر كسنه
امام ايله مسجدده قلدوغي كبي اوينده قلمغه قادر اولسه اوينده قلمق افضليدر اما صحيح اولان جماعتله قلمق
افضلدر قاضيخان جماعتله قلمق سنت عبد ديمش مالك و شافعي انفراد افضلدر سائر سنتلر كبي زيرا اصلا
قريبدر ريادن ابعددر ديمشلر بعض علما ديمشلردر كه اكر بر كسنه تراويحي اوينده قلسه اما ايوب جماعتي ترك
ايلمسي اولوب تارك سنت اولمش اولور عشرون ركعة يكرمي ركعتدر وتردن غيري مالك قتنده اوتوز
التي ركعتدر بعشر تسليمات اون سلام ايله يعني ايكي ركعتده بر سلام اوينجه يكرمي ركعتده اون سلام اولور
و جلسة بعد كل اربع بقدرها هر درت ركعتدن صكره درت ركعت مقداري ما بيننده جلسه ايليه يكرمي ركعتدر
بو مقدار اوتورمق مستحبدر زمان اصحابدن بو كونه دكين متوارث اولان بودر درت ركعت ما بيننده اوتورمق
انتظاره مصلي مخيردر ديلرسه تسبيح ايدر ديلرسه تهليل ايدر ديلرسه نماز قيلار ديلرسه سكوت ايدر هر قنغيسين

استلر حسن در قال علیه السلام المنتظر للصلوة کمن فی الصلوة واهل مکه ترویحتین مابیننده طواف ایدرلر اهل مدینه
نماز قلارلر دیمشلردر اما بعضیلر طواف وصلوة محقق دکلدر دیمشلردر والسنة فیها الختم مرة تراویحده
سنت بر کره ختم ایلمکدر مقدار قرائتده مشایخ اختلاف ایلمشلردر بعضیلر هر شفعده صلوة مغربده قرائت
اولنان مقداری بکرلر دکلر وبعضیلر عشاده قرائت اولنان مقداری کبی کرکدر زیرا تراویح عشایه تابعدر دیمشلر
وبعضیلر فرضدن اشغه در امدی تطوعدن مکتوباتک اخف اولانی اخف اولنمق اولی در دیمشلر وبعضیلرک
قولی کبی حسن ابو حنیفه دن روایتیدر که هر رکعتده اون آیت مقداری اوقومقدر صحیح اولان دخی بودر زیرا
هر رکعتده اون آیت اوقیمق ناسه تخفیف اولور وبونکله السنة فیها الختم مرة مضمونی دخی حاصل اولور
زیرا اوتوز کیجه ده یکرمیشر رکعتدن التی یوز رکعت ایدر وآیات قرآن التی بیک ایدر هر رکعتده اون آیت
قرائت اولنمق ختم حاصل اولمش اولور نهایه ده دخی مسطور اولان بودر صاحب نهایه دیمشدر که فضیلتا ایکی
کره ختم ایلمکدر اهل اجتهاد اوچ کونده بر ختم ایدرلر ایمش وابو حنیفه دن روایتدر که شهر رمضانده التمش بر کره
ختم شریف تلاوت ایدر ایمش اوتوز ختمی کوندزده واوتوز ختمی کیجه ده وبر ختم دخی تراویحده واقع اولمش اولور
فلا یترک بکسل القوم ختم ترک اولنماز قومک کسللری ایچون لکن فی زماننا افضل اولان قومی جماعتدن
نفرت ایدرمکدر ونیتده تراویح ویاخود سنة اللیل ویاخود قیام اللیل دیو نیت اولنسه جایزدر وتکره
قاعدا مع القدرة علی القیام قیامه قدرت وار ایکن تراویحی قاعدا قلمق مکروه در دیو قاضیخان فتواسنده
فقها اتفاق ایلدیلر که عذرسز قاعدا قلمق مستحب اولمیه دیمشلر وجوازنده اختلاف ایلمشلر بعضیلر عذرسز
جایز اولمز دیو ابو حنیفه دن حسنک روایتی ایله استدلال ایدوب اول روایت بودرکه بر کمسنه عذرسز
صباح نمازینک سنتنی قاعدا قلسه جایز دکلدر وتراویح دخی بویله در سنت مؤکده اولمغله وبعضیلر عذرسز
عذرسز قاعدا تراویح قلمق جایزدر دیمشلر وسنت فجر ایله تراویح بیننی فرق ایلمشلردر واصح اولان دخی
بودر نهایت قاعدا ادا ایدنک ثوابی قائما ادا ایدنیدن ناقص بلکه نصف اوره دینه در وجه فرق بودرکه
سنت فجر خلاف سنت مؤکده در تراویح تأکیده ده اندن اشغه در برابر عد ایلمک جایز دکلدر اکر امام
عذر ایله واکر عذرسز تراویحی قاعدا قلسه وقوم قائما اقتدا ایلسه لر بو مسئله ده مشایخ اختلاف ایلدیلر بعضیلر
امام محمد مذهبنه ذاهب اولوب قائمک قاعده اقتداسی صحیح اولور دیدیلر قول صحیح دخی بودر ویوتر
بجماعة فی رمضان فقط ایچق رمضانده جماعت ایله وتر قلنور فقط قیدی ماسوا نفلی اخراج ایچوندر اکر سؤال
اولنورسه وتر رمضانده جماعت ایله می افضلدر ویاخود انفراد اقلمق می افضلدر جواب ویریلور که جماعتله
قلمق افضلدر زیرا حضرت عمر رضی الله عنه جماعته وترده امامت ایلمشدر والافضل فی السنن المنزل سنتلرده افضل
اولان منزلده قلمقدر زیرا پادشاه بعید درر قوله صلی الله علیه وسلم افضل صلوة الرجل فی بیته الا المکتوبة الا التراویح
الا تراویح دکل بلکه بونده جماعت افضلدر اکر جماعت مسجدک خصوصی جماعتی ترک ایلسه لر اول جماعت تراویحی جماعت

ایله

ایله قلمشلردر اما جماعت منفرد اعشاء وتراویحی ادا ایلسه لر بعده امام ایله وتری ادا ایلمک جایزدر زیرا
جماعت ایله وتر رمضانه مخصوصدر وبعضیلر دیدیلر که امام ایله وتر قلنمیه زیرا وتر تراویحه تابعدر معلوم
اوله که جماعتله تطوع رمضاندن غیریده قلنماز شمس الائمه دن مرویدر که جماعتله تطوع علی سبیل التداعی اولورسه
مکروه اولور نافله نماز قلان امامه اوچ کمسنه نافله ایله اقتدا ایتمسنک کراهتنده اختلاف اولنمشدر اما مقتدی
درت اولورسه کراهتنده اختلاف یوقدر یعنی مکروه اولمسی متفق علیه در نافله جماعتله مکروه اولدیغندن
رغائب وبرات وقدر نمازلرندن امامه اقتدا مکروه اولدیغنی فقها تصریح ایلمشلردر حتی ابن ملک بو نمازلرک
واضعنی قتل وبواضعها دیو دعا علیه ایلمشدر

فصل

یصلی امام الجمعة بالناس عند کسوف الشمس
رکعتین کونش طوتلدیغی وقت امام جمعه ناسه ایکی رکعت قیلیویر کسوف لغتده شمسک ضیاسی کیدوب سیاه
اولمسیدر مشهور اولان کسوف شمس ایچون خسوف قمر ایچوندر ابو مسعود انصاریدن روایتدر که حضرت رسول اکرمک
اوغلی وفات ایلدوکی حینده شمس طوتلمش ایدی ناس دیدیلر که شمسک کسوفی موت ابراهیم ایچوندر نبی علیه السلام استماع
بیوروب دیدیلر که ان الشمس والقمر آیتان من آیات الله تعالی لا ینکسفان بموت احد ولا لحیوته فاذا رأیتم شیئا
من هذه الافزاع ففزعوا الی الصلوة صحابه دن بر جماعت روایت ایلمشلر که نبی علیه السلام کسوف شمسده ایکی
رکعت نماز قلیویرلردی امام شافعی رحمه الله هر رکعتده ایکی رکوع ایله قلنه دیمشدر وشافعینک دلیلی حدیث
عائشه دیر که ان النبی صلی صلوة الکسوف رکعتین باربع رکوعات واربع سجدات بزم ایچون دلیل حدیث عبد الله
ابن عمر والنعمان بن بشیر وابی بکره وسمرة بن جندب دیر که الفاظ مختلفه ایله روایت ایلمشلردر نبی علیه السلام کسوف شمسده
ایکی رکعت نماز قلدی شمس منجلی اولنجه صلوتده تطویل ایلدی ایدی پس روایتلر تعارض ایلسه روایت
رجال ترجیح اولنور ایکی رکوع ایله روایت اولنانک تأویل وتوفیقی بو که نبی علیه السلام رکوعی اوزادوب چوق مدت ایلر
صف اولده اولنلر رسول الله قالقمشلردر ظن ایدوب باشلرینی قالدروب خلفنده اولان صف دخی صف اولی
قیامده کوروب باشلرین قالدروب واو دیکیلر ایسه نبی علیه السلام رکوعده کوروب تکرار رکوع ایدوب صف ثانی
دخی کذلک رکوع ایتمکله صکره کی صفده اولنلر حضرت نبی ایکی کره رکوع ایتدی ظن ایلدیلر بو مثله اشتباه چوق واقع اولور
خصوصا که حضرت عائشه صف نساده صف آخرده در اکر دینلورسه شافعینک دلیلی اولان حدیث کسوف جابردن
ابن عباسدن دخی روایت ایلمشدر جواب ویریلور که اول زمانده ابن عباس دخی روایت صبیانده اولمغله نسا
صفنده اولنمش ایدی واحتمال دخی بعیددر اولمغله ایکی دفعه رکوع ایتمش ظن ایلمیه لر ویطیل القراءة امام
قرائتی تطویل ایلیه تطویل ایلمکده نبی علیه السلام متابعت ایلمش اولور زیرا نبی علیه السلام رکعت اولیده سوره بقره
ورکعت ثانیه ده سوره آل عمران مقداری اوقومشدر ویخفیها امام قرائتی اخفا ایدر ابو حنیفه قتنده
وقالا یجهر اما ابو یوسف ومحمد دیدیلر که امام قرائتی جهر ایدر ثم یدعوا بعدها حتی تنجلی الشمس نمازی ادا
ایلدکدنصکره شمس منجلی اولنجه دعا ایلیه امام دیلرسه اوتوروب ودیلرسه قائما دیلرسه قبله قرشوده دعا ایلیه

مطلب خسوف الشمس

ویلرسه جماعته قرشو دوروب دعا ایلیه وقوم دخی آمین دیرلر قوله علیه السلام اذا رأیتم من هذه الافزاع
شیئا فافزعوا الی الله تعالی بالدعاء ولا یخطب امام خطبه اوقومیه شافعی دیرکه بعد الصلوة ایکی
خطبه اوقیه بیرامده کی کبی دلیل عایشه رضی الله عنهانک روایتیدر که نبی علیه السلام حضرتلری نماز قلدقدن
صکره خطبه اوقیوب الله تعالی یه حمد وثنا ایلدی بزم ایچون جواب بودر که بو روایت حضرت عایشه نک
غیردن نقل اولنمامشدر اگر نقل صحیح اولورسه تاویلی بودر که ناس کسوف موت ایچوندر دیرلردی
انلرک جوابلرینی ویرمک ایچون خطبه اوقومش اولور بوخسه خطبه ترغیب دکلدر ویاخود حضرت عایشه نک خطبه قولی
دعا دیمک اولور زیرا دعایه خطبه تسمیه اولندی وان لم یحضر فصلوا فرادی اگر امام جمعه حاضر اولمزسه تقدیم
وتقدم ده فتنه سی اولمغون ایچون جماعته منفرد ایلیونلر زیرا تطوع عموم اصل اولان منفرد ادا ایلمکدر
رکعتین او اربعا کالخسوف ایکی رکعت ویاخود دورت رکعت قلارلر صلوة خسوف کبی اما خسوفده امام
جمعه حاضر اولورسه ده ینه منفرد ادا ایلیه لر زیرا گیجه ده اجتماع مشقتدر امام شافعی دیرکه قجان قمر
منخسف اولسه امام ناسه مسجدده ایکی رکعت نماز قیلدیرر وهر رکعتده ایکی رکوع وقراءتی جهر
ایدر صلوة کسوفده ایلدیکی کبی والظلمة والریح والفزع ظلمت وریح وفزع کبی نماز قلارلر زلزله
شدیده وصاعقه وانتشار کواکب وامطار دائما وعموم امراض ایچون دخی نماز قلارلر

فصل

لا صلوة بجماعة فی الاستسقاء بل دعاء واستغفار استسقاده جماعت ایله نماز یوقدر بلکه دعا
واستغفار واردر کقوله تعالی فقلت استغفروا ربکم انه کان غفارا یرسل السماء علیکم مدرارا جناب
رب العزت استغفاری ارسال المطر ایچون سبب قلدی صلوة ذکر اولنمدی وحضرت رسول علیه السلام
استسقاء ایچون نماز قلمیوب مروی اولان دعا بودر اولدر روایت اولنور که ناس نبی علیه السلام
حضورینه گلوب قورا قلقدن منبرده اکن شکایت ایلدیلر نبی علیه السلام منبرده دعا ایدوب بر هفته
متوالیا یغمور یاغوب منقطع اولمدی وعمر رضی الله عنه دخی استسقاء ایچون دعادن غیری
بر فعل اشلمامشدر وروایت اولنور که عمر رضی الله عنه استسقا ایچون صحابه ایله مشاوره ایدوب صحابه دن
کعب یا امیر المؤمنین بنی اسرائیل پیغمبرلری خطبه سیله استسقا ایدرلردی وحال العباس حاضردر
وعم رسول علیه السلامدر دیدکده عمر رضی الله عنه عباسی منبر اوزرینه اجلاس ایدوب وکندوسی یانینه
دوروب اللهم نتوسل الیک بعم نبیک بو دعا ایدوب منبردن نزول ایلمدین عظیم یغمورلر
یاغمشدر استسقاده نبی علیه السلامدن مروی اولان دعا بودر اللهم اسقنا غیثا مغیثا هنیئا
مریئا مریعا غدقا مجللا سحا طبقا عاما اللهم اسقنا الغیث ولا تجعلنا من القانطین
اللهم ان بالبلاد والعباد والخلق من اللاواء والضنک ما لا نشکوه الا الیک اللهم انبت لنا

الزرع وادرّ لنا الضرع واسقنا من برکات السماء علینا وانبت لنا من برکات الارض اللهم انا نستغفرک
انک انت غفارا یرسل السماء علینا مدرارا قجان یغمور یاغسه اللهم صیبا نافعا دیه ودخی جماعت مطرنا
بفضل الله وبرحمته دیه لر غیث مطر معناسنه در مغیثا مریئا محمود العاقبه دیمکدر مریعا ومریعا بیمک فتحیله
اوجونلق دیمکدر ضم میم ایله وباء موحده ونا مثناه ایله دخی مروی دیدر مربعا ومریعا کبی غدقا فتح غین ایله دال
ایله صونک وخیرک چوقلغی در ویغمور قطره لرینک بیوکی اولمق دخی دینلمشدر مجللا بکسر اللام شول بولوتدرکه
یغموری یریوزینه عام اوله ازهری دیمشدر بلاد وعباده نفعی عام اوله سحا فتح السین مطر شدید در عاما
طبقا ای مستوعبا للارض مطبقا علیها کثیرا قانطین مأیوس معناسنه در من اللاوا بالمد شدة المجاعة
الضنک ضیق معناسنه در برکات سما کثرة امطاردر برکات ارض یردن حاصل اولان زرع ومرعیدن
عبارتدر فان صلوا فرادی جاز قال لا یصلی الامام بالناس رکعتین اگر جماعت منفرد قلارلرسه جایزدر امامین
دیدیلرکه امام ناسه ایکی رکعت نماز قیلدیرر امامین ایچون دلیل ابن عباس روایت ایلمشدرکه نبی علیه السلام صلوة
عید کبی ایکی رکعت نماز قیلدیردی بز دیرزکه برکره اشلمشدر وبرکره دخی ترک ایلمشدر بو تقدیرجه
سنت اولماش ولو ربحهر فیهما بالقران ایکی رکعتده قراءتی جهر ایدر ایکی رکعتده قراءتی جهر ایدر صلوة
عید اعتبار ایتمکله وبعض کمسنه لر امام محمددن روایت ایلمشلردرکه امام ایکی رکعتده دخی تکبیرات
عید کبی تکبیر ایلیه ابو یوسف قتنده تکبیر اولنمز مشهور اولان دخی بودر ویخطب بعدها خطبتین صلوتدن
صکره ایکی خطبه ایدر کالعید عند محمد وعند ابی یوسف خطبة واحدة امام محمد اولا ایکی خطبه بیرام خطبه سی کبی
اوقیه تکبیرات زوایدایله وابو یوسف قتنده خطبه واحده اوقیه اگر ایکی خطبه اوقورسه جلسه ایله قطع ایلمیه
زیرا مقصود اولان دعادر وامام منبره چیقیوب یرده قلجه ویاخود قوسه ویاخود عصایه اتکا ایلیه بدایعده
لا یکبر فیهما فی المشهور فی الروایة عنهما وروی عن محمد انه یکبر دیو ذکر اولنمشدر ظهیریه ده وقال محمد یصلی فیهما رکعتین
بجماعة کصلوة العید الا انه لیس فیها تکبیرات عبارتلری سطوردر ابو حنیفه قتنده خطبه یوقدر زیرا
خطبه جماعت ایله قلنان صلوة تابعدر بو نوع ایسه جماعت یوقدر ابن عمردن روایتدرکه نبی علیه السلام استسقایه
چیقمشدر نماز قلمشدر ونه خطبه اوقومشدر انجق دعا ایلمشلردر اما نبی علیه السلام خطبه اوقودی دیو
اولان روایت جوازینک بیانی ایچوندر اولیجه اولسه سنت اولسه محمول اولیه وعمر رضی الله عنهک استسقایه
نماز قلمدوغی حوذ ثابت اولمشدر اگر سنت اولیدی عمر رضی الله عنه ترک ایلمزدی خصوصا سنت رسول
اتباعده جمله دن اشد ایدوکی بیاندن مستغنیدر حضرت رسول اکرم بردفعه اشلدی وبردفعه ترک
ایلدی دینلمشی ایدی عمر رضی الله عنه سنت رسول اتباعنده لازمدن اشد ایکن استسقایه چیقوب نماز قلدوغی
سنت اولماسنی موجب در سنت مواظبت ایله ثابت اولمشدر احیانا اشلیوب واحیانا ترک ایله سنت ثابت
اولماز ولا یقلب القوم اردیتهم هوم دالرینی تقلیب ایلمزلر ویقلب الامام عند محمد امام محمد قتنده

امام بو دانسنی تقليب ايدر يعني دونرور زيرا نبي عم استسقايه چقدی قوم قبليه استقبال ايدوب ورداسنی
تقليب ايلمشلر در صفت تقليب بودركه اكر ردا مربع ايسه يوقروسنی اشغه واشغه سنی يوقرو ايليه واكر مدور
ايسه صاغنی صول وصولنی صاغ اوزرينه تقليب ايده لر اما ابو حنيفه قتنده امام دخي رداسنی تقليب ايلمز
زيرا نبي عم يوم جمعه ده استسقايه چقدی ورداسنی تقليب ايلمدی اكر سنت اوليدی ترك ايلمزدی اما
محمدك روايتنده تفألا اوله يعني زمن تغيير ايليه هوا تغيير اولمق ايچون ومحتملدركه نبي عم دخي دليلده ايلمشدر اولكه تعالي
حالي تغيير ايليه ددايه تغيير ايلمكله بو ايسه غيرينه بولنمز نبي عم مخصوص بر فعل اولمش اولور وياخود متأكد
اخبار تعارض ايليه قياسي تمسك ايده ز قياس ايسه تقليب دلنما مقدر صلوة كسوف وجمعه وعيدينده
اولمدوغي كبي ويخرجون ثلثة ايام فقط جماعت متواليا ايچي اوچ كون استسقايه چقارلر اوچ كوندن زياده
چقميه لر وچقدقلري وقت پياده واسكي قفتان وياخود اسكي خرقه لر كيوب ذليل ومتواضع اولوب وخاشع
اولدقلري حالده وباشلريني اكوب وچقمزدن مقدم صدقه وتوبه واستغفارلريني تجديد ايليه لر وآبينلرينده
عداوت اولنلر بربرلريني راضي ايليه لر ضعفا وشيوخ وصبيان ايله استسقايه چقالر يعني علما كتبده كه
بونلر ايله معا كيده لر مختصر السراج الوهاج ده مسطوردركه امام ايچون مستحبدر كه اوچ كون خلقه صائم
اولمق ايچون امر ايليه اندن صكره دوردنجي كونده مصلايه چقالر صبيانه معا استسقايه چقارمده
مدخل عظيم اولدوغنه اشبو حديث شريف دلالت ايدر قال النبي عم ولا صبيان رضع وبهائم رتع وعباد
ركع لصب عليكم العذاب صبا وحديث اخري ضعفا ايچون قويه حجتدر وقال النبي عم ان نبيا من الانبياء
استسقى فاذا هي نملة رافعة بعض قوايمها الي السماء فقال ارجعوا فقد استجيب لكم من اجل النملة وقال النبي عم
هل تنصرون وترزقون الا بضعفائكم ولا يحضر اهل الذمة اهل ذمت استسقايه حاضر اولميه لر زيرا
استسقاده استنزال الرحمت ايچوندر كفره اوزرينه نازل اولمز الا العذاب ولعنت نازل اولور امام مالك قتنده
اكر انلر چقارلرسه منع اولنمزلر انلر استسقادن منع اولنمامق ايچون ازدحام واردر اولمشدر وبعض خلفا
عهدنده معا چقمشلردر ومنع ايلمامشلردر ائمه مز قاتنده حاضر اولمالري جائزدر كلهر ناس بردعا ايچون
چقارلر وما دعاء الكافرين الا في ضلال ايدوكي ظاهر مي الشمس حضرت رسول اكرمدن تعبد كبي ايچون
بري من مسلم مع مشرك امر شريفي چون بو بابده دليل قاطع ايدوكي قنيه ظاهردر بزازيه ده وغيرده امام
مستغفيده لا يجوز ان يقال دعاء الكافر يستجاب لان الله تعالي لبيدعوه قولي نقل اولنمشدر
بوكا مناسب بر حكايت عجيبه كه بغداده قحط عظيم اولوب خليفه ناسي جمع ايدوب استسقايه چقاردوب
بردفعه چقوب دعالري قبوله قرين اولميه ايكنجي ده كذلك اوچنجي ده اصلا اثري ظاهر اولميوب دوردنجيده
خليفه يهود ونصارايه امر ايدوب چقدقلرنده عظيم يغمورلر ياغدي بونك ايچون علما جمع ايدوب
بونك اصلني سؤال ايدوب بركمسنه جوابه قادر اولميوب لكن بر زاهد وار ايدي انى دخي دعوت ايدوب

مطلب استسقا

سؤال

سؤال ايلدكده اول سبحانه وتعالي مؤمنلري سوردو دعا وتضرعلريني محبت ايله قبول ايلمز كه دعا وتضرع ايلسونلر ديو
اما يهود ونصاراني سومز ودعالريني تكرار وتضرع ايلمسونلر ديو جواب ويردكده خليفه عظيم بسند ايلمشدر

مطلب ادراك فريضه

باب ادراك الفريضة بو باب ادراك اولان صلوة ادراك بياننده در شرع في فرض فاقيم بر شارع
فريضه اولان صلوته شروع ايليه واقامت اولنسه يعني امام نمازه شروع ايليسه ان لم يسجد للاولي يقطع
ويقتدي اكر شارع مزبور ركعت اولي ايچون سجده ايلمديسه قطع ايليه وامامه اقتدا ايليه صورت
مسئله بودركه بركمسنه فرضه شروع ايلدكده ياننده اول فرض ايچون اقامت اولنورسه امام فرضه شروع
ايلسه اول كمسنه شروع ايلدكي فرضك هنوز ركعت اولي سنك سجده سني ايلمديسه قطع ايدوب امامه
اقتدا ايليه بلا عذر نقض عبادت حرامدر لقوله تعالي ولا تبطلوا اعمالكم بو محلده نقض كمال ايچوندر معني
اكمال جائزدر مثلا مسجدي اصلاح وتعمير ايلمك ايچون وصلوة ظهري جمعه ايچون ومنفرد صلوتي جماعت
ايچون نقض ايلمك جائزدر وان سجد وهو في الرباعي يتم شفعا اكر ركعت اولي ايچون سجده ايلسه حال
بوكه مصلي فرض رباعي اولسه شفع اولي تمام ايليسه اداء اولنان بر ركعتي صيانت ايچون اندن صكره
قطع ايدوب امامه اقتدا ايلر واداء ايلدوكي ايكي ركعت نافله اولور ولو سجد للثانية يتم اكر ايكنجي
ركعتك سجده سني ايلمش ايسه دورت ركعتي تمام ايليه زيرا اكثرني ادا ايلدي اكثره ايسه حكم كل واردر
تمام ايلديسه لازمدر ويقتدي متطوعا الا في العصر دورت ركعتي تمام ايلدكدن صكره متطوعا امامه اقتدا
ايدر الا صلوة عصرده اقتدا ايلمز زيرا عصردن صكره نافله قلمق مكروهدر ولو في الفجر والمغرب
يقطع ما لم يقيد الثانية بالسجدة اكر صلوة فجرده وياخود مغربده اولورسه قطع ايلر مادامكه ثانيه سجده
ايله قيد ايلمديكجه فان قيد يتم ولا يقتدي اكر ركعت ثانيه سجده ايله قيد ايلديسه تمام ايليه وامامه
اقتدا ايلميه زيرا بعد الفجر تنفل مكروهدر وبعد المغرب اكر امامه موافقت ايدرسه اوچ ركعت نافله ايله
موافقت ايتمش اولور نافله ده اوچ ركعت يوقدر سنته مخالفت ايتمش اولور واكر نافله ده دورت
ركعت ايلمك ايچون سنته موافقت ايليسه بو تقديرجه امامه مخالفت ايتمش اولور بونلرك هر بريسي
بدعتدر ولو كان في سنة الظهر او الجمعة فاقيم او خطب واكر اول شارع اولان كمسنه ظهرك سنتندن
وياخود جمعه نك سنتندن اولسه يعني ظهرك فرضنه اقامت اولنسه وياخود خطبه شروع اولنسه
يقطع علي شفع اول ادرزه قطع ايليه زيرا اول سنت نوافل سنتيدر فرايضه كلدر بو روايت
ابو يوسفدندر وقيل يتمها ودينلدي كه سنت ظهري تمام ايليه وياخود سنت جمعه يي تمام ايليه وهذا يرده
دخي لفظ قيل ايله حكايت اولنمشدر اما ظهيريه ده هذا هو الصحيح ديو مسطوردر مرغينانيده دخي هو الصحيح
ديمشدر وامام جليل ابو بكر محمد بن الفضل البخاري صلوة واحد حنفيه دن در ديو دورت ركعتي تمامنه فتوي
ويرمشدر وكره خروج من مسجد اذن فيه قبل ان يصلي ما اذن لها صلوة ايچون اذان اوقنان مسجدده مصلي نك

قبل الاداء خروجي مكروه در شول مسجددن كه اذان اوقنمشدر اول اذان ايچون اولان صلوتي قلمزدن مقدم
مصلينك خروجي مكروه در لقوله م لا يخرج من المسجد بعد النداء الا منافق او رجل يخرج لحاجته يريد الرجوع
الا لمن تقام به جماعة اخرى اي شول كمسنه نك مسجددن خروجي مكروه اولماز كه اول كمسنه ايله جماعت اخرى قايم
اولور اول معقول كمسنه بعد الاذان مسجددن خروج ايلسه مكروه اولماز وان صلى اكر مصلي بر كره قلمش مسجدده
داخل اولسه لا يكره اول كمسنه نك خروجي مكروه اولماز الا في الظهر والعشاء ان شرع في الاقامة الا ظهر وعشاده
خروج مكروه اولور اقامته شروع اولنورسه زيرا ظهر وعشادن صكره تنفل جايزدر ومن خاف فوت
الفجر بجماعة ان ادى سنته يتركها ويقتدي شول من كه اكر فجرك سنتني ادا ايدرسه فجرك فوتندن خوف ايلسه
اول سنتي ترك ايدر واما مه اقتدا ايدر زيرا ثواب جماعت اعظمدر وجماعتك تركنده وعيد الزمدر وادي جماعت
فضيلتي احراز اوليجه در روايت اولنمشدر كه قال النبي م لقد هممت ان استخلف من يصلي بالناس وانظر
الى من لم يحضر الجماعة فامر بعض الفتيان بان يحرقوا بيوتهم وسئل ابن عباس رضي الله عنه عن رجل يقوم بالليل
ويصوم بالنهار ولا يحضر الجماعة قال هو في النار محشي صدر الشريعه ده اخي چلبي ديمشدر كه بر كمسنه خوف
ايلسه كه اكر فجرك سنتنه اشتغال ايدوب فجرك كندويه فوت ايدر اول كمسنه سنته شروع ايدوب تكبير اوليده
بعده ثانيا فرضه تكبير ايليو سنتدن عقيب فرضه شارع اولمش اولور وچون فرضدن فارغ اولسه قبل طلوع
الشمس قضا ايليه بو سؤال اوزره اوليجق مكروه اولمز وعملي دخي باطل اولمز انجق بر عملدن بر عمله تجاوز
ايلمش اولور ديو تفصيل ايلمشدر وان رجا ادراك ركعة لا يتركها اكر فرضك بر ركعتنه ايرشمك رجا ايدرسه
يعني ايرشمك ممكن اولدوغنه جازم اولورسه اول سنتي ترك ايليه زيرا سنت فجر جماعت كبي مؤكددر ومكن ادراك دخي
مرتبه ايليك مابينين جمع ايليه وصلوتك بر ركعتنه ايرشمك بابنده حديث شريف دخي وارد اولمشدر
قال النبي م من ادرك ركعة من الصلوة فقد ادركها بل يصليها عند باب المسجد ويقتدي بلكه اول
سنتي مسجد قپوسنده ادا ايدر وامامه اقتدا ايدر ولا يقضي الا تبعا للفرض فجرك سنتي قضا اولنمز الا
فرضه تبعيت ايله قضا اولور مثلا بر كمسنه صباح نمازيني ترك ايلمش فرضني قضا ايلدكده معا قضا اولنور
يالكز سنت قضا اولنمز قياس بو ايديكه سنتك قضا اولنميه زيرا قضا واجب ايچون مخصوصدر لكن قبل
الزوال فرضه تبعيت ايله قضاسي ايچون اثر وارد اولمشدر اول اثر غداة ليلة التعريس ايله مع الفرض
نبي عليه السلامك قضاسيدر وعند محمد يقضي بعد الطلوع امام محمد قتنده طلوعدن صكره قضا اولنور
وقبل طلوع الشمس بالاتفاق قضا اولنماز زيرا سنتك صفتي وقتك ذهابي ايله فوت اولدي مطلق نفله
مشابه اولدي نفل ايسه بعد صلوة الصبح وبعد ارتفاع الشمس مكروه در امامين قتنده اما امام محمد قتنده
بعد ارتفاع الشمس الى الزوال قضا ايلمك جايزدر حقيقتده نظر اولنسه مابينلرنده اختلاف يوقدر ابو حنيفه
وابو يوسف ديرلر كه قضا يوقدر اكر اشلنورسه لا باس در وامام محمد ديركه قضا اولنمق بكا سوكلي در اما
اشلنمز قضا ايلميه نك اوزرينه بر شي لازم كلمز ويترك سنة الظهر في الحالين ظهرك سنتي ترك اولنور

ايكي

ايكي حالده دخي يعني كركسه فرضك فوتندن خوف ايلسون كركسه ايلماسون ترك اولنور زيرا بعد الفرض اداسي ممكندر
ويقضيها في وقته قبل شفعه اولميني قضا ايدر وقتنده ايكي ركعتدن اول امام محمد قتنده ابو يوسف قتنده
ايكي ركعتي ادا ايدر صكره باقي درت ركعتي قضا ايدر وبعضلر عكسيني ذكر ايلمشلردر وغيرها
وغير الفرايض الخمس والوتر لا يقضي اصلا درسنت فجردن وسنت ظهردن غيري وفرايض خمس ووتردن غيري سنت
فجرك قضاسنه دليل غداة ليلة التعريس اثر بودر واجبه قريبدر وسنت ظهرك قضاسنه دليل نبي عليه السلامك
قول اثر مفيد در وحضرت عايشه نك حديثي در وترك قضاسي خود سنتدن اولي ايدوكي بيان مستغني در ومن
ادرك ركعة واحدة من الظهر بجماعة لم يصلها بجماعة بل ادرك فضلها بر كمسنه صلوة ظهري جماعتله ادا اولنوركن
بر ركعتنه ايرشسه اول كمسنه ظهري جماعتله قلمش اولماز بلكه فضيلته ايرشمش اولور جماعته مدرك اولماديغنه
مثال بر كمسنه قولنه اكر اوبله نمازيني جماعتله ادا ايدرسم آزاد اول ديسه اول قول دخي جماعتك دوردنجي
ركعتنه ايرشسه ازاد اولمز زيرا نمازي جماعتله قلمامش اولور واوزرينه قراءت لازمدر جماعته ايرشمك
اكثرينه ايرشمكدر اما اوچ ركعتني جماعتله قلسه ازاد اولوردي زيرا اوچ ركعتي جماعتله قلان جماعته
ايرشمش اولور بر يننه ايرشن جماعته ايرشمامش اولور ديو مرويدر لكن ايكي ركعته ادراكده اصلا تعرض
حكمي اولنمامش عدم تعرضنك حكمي طرفينك حكمندن فهم اولنوركه بر ركعته ايرشن فضيلت جماعته ايرشجك
ايكي ركعته ايرشن بطريق الاولى فضل جماعته ايرشمش اولور لكن نمازي دخي جماعتله قلمش اولماز ومن اتى

مطلب ادراك

مسجدا ولم يدرك جماعته قبل الفرض ما شاء ما لم يخف فوته شول كمسنه كه مسجده كلسه وجماعته ايرشميه مادامكه
اول صلوتك فوتندن خوف ايلميه فرضدن اول ديلدوكي نافله قلار ومن ادرك الامام راكعا فكبر ووقف
حتى رفع رأسه لم يدرك تلك الركعة بر كمسنه امام راكع اولدوغي حالده ايرشسه دخي تكبير ايليه ودخي قيامده
دورسه حتى امام ركوعدن رفع ايدنجه اول كمسنه اول ركعته ادراك ايلمش اولماز ومن ركع قبل امامه
فادركه دخي شول كمسنه كه امامدن اول ركوع ايلسه وامام ركوعدن اول مقتدي يه ادراك ايليه مقتدينك
ركوعي صحيح اولور زيرا شرط جزء واحده مشاركت كافي اولدق ايله اول شركت بو محلده بولندي وامامدن
مقدم سجده وركوعه ايدنلر حقنده وعيد وارد ايدن حديث قال النبي م لا تبادروني بالركوع والسجود وقال
النبي م اما يخشى الذي يركع قبل الامام ويرفع ان يحول الله رأسه رأس حمار

باب

مطلب قضاء الفوائت

قضاء الفوائت بو باب فوت اولان نمازلرك قضاسي بيانندهدر الترتيب بين الفائتة والوقتية
وبين الفوائت شرط فايته ايله وقتيه بينده دخي فايته لر بيننده ترتيب شرطدر زيرا ابن عمردن روايت در نبي م
بيورمشلردر كه من نسي صلوة فلم يذكرها الا وهو مع الامام فليصل مع الامام ثم ليصل التي نسيها ثم ليعد التي
صلاها مع الامام اكر ترتيب شرط اولميه ايدي نبي م فائته صلوتي اعاده ايله امر ايلمزدي حتى روايت ايدرلر كه بر قوم
خندق قومنده نبي م دن دورت وقت نماز فوت اولدي نبي م ترتيبا ادا ايدوب بعد القضا صلوا كما رأيتموني

احيا ديو بيورمشلردر فلو صلى فرضا ذاكرا فايتة فسد فرضه موقوفا بركمسنه اكر فرض فايته سني ذاكر اولدوغي حالده ادا
ايلسه اول كمسنه نك فرضي موقوفا فاسد اولور امام اعظم قتنده وعندهما امامين قتنده قطعا فاسد اولور
زيرا بونلرك قاتلرنده موقوف دكلدر لكن امام يوسف قتنده وصف فرضيت فاسد اولور وامام محمد قتنده
اصل فاسد اولور مثلا بركمسنه صلوة عصري ادا ايلركن حكم صلوة ظهري قلمدوغني ذاكر اولسه عصري
فاسد اولور اكر اخر وقتده كل ايسه زيرا اعتبار ابو حنيفه وابي يوسف قتلرنده اصل وقتده در ومحمد قتنده
وقت مستحبده در حتي بركمسنه عصره شروع ايلسه واداده حكم صلوة ظهري قلمدوغني بو وقتده تذكر
ايلسه كه اكر صلوة ظهره مشغول اولورسه عصر وقت مكروهه قالور اول كمسنه ابو يوسف وابو حنيفه قاتلرنده
ظهري قيلار بعده عصري قيلار امام محمد قتنده عصري قيلار بعد غروب الشمس ظهري قيلار ايجاب
فرضيت فاسد اولسه اصل صلوة باطل اولمز ابو حنيفه وابو يوسف قتلرنده امام محمد قتنده باطل اولور
اندن حكم عصر ابو حنيفه قتنده موقوفا فاسد اولور امامين قاتلرنده قطعا فاسد اولور ولو قضاها
قبل اداء ست بطلت فرضيته فلصلى اكر فايتهي التي وقت صلوتني مقدم قضا ايلسه قلدوغي صلوتك
فرضيتي باطل اولور نهايت نفله منقلب اولور امام محمد قتنده اصل صلوة باطل اولور امام يوسف صفتي باطل
اولور ديمش ايدي اموي وصف باطل اولمغله اصل صلوتك بطلاني لازم كلمز والا اكر التي وقتي ادا ايدنجه
فايتهي قضا ايلمز ايسه صحت عنده لا عندهما قلدوغي التي وقت نماز صحيح اولور امام اعظم قتنده
اما امامين قاتلرنده صحيح اولماز زيرا امام اعظم قتنده موقوفا فاسد اولمش ايدي امامين قاتلرنده
قطعا فاسد اولور اولمش ايدي اول اجلدن صحيح اولمز ترتيب اوچ شي ايله ساقط اولور بري نسيانا
وبري ضيق وقت وبري كثرة فوائتدر بو محلده ايسه التي وقت اولمغله ترتيب ساقط اولور بو محلده دكر
بر وقت صلوة بش وقتي افساد ايدر و بر وقت دخي بش وقتي اصلاح ايدر صورة مسئله بودر كه
بركمسنه صباح نمازيني فوت ايدوب ظهري وعصري ومغربي وعشايي وايرته سي كونك فجريني
قلسه اما هر بريني قلدقجه قضايه قلان صباح نمازيني ذاكر اولسه اول كمسنه وقت ظهري قلارسه التي
اولور قلدوغي بش وقتي تصحيح ايلمش اولور اكر التنجي صلوة كه ظهردر قلمزدن قضايه قلان صباح
قضا ايدرسه قلدوغي بش وقت نماز فاسد اولور بو تقديرجه صحيح اولان ظهردر مغرا اولان فجردر
والوتر كالفرض صلوة وتر دخي فرض كبيدر فذكره مفسدا خلافا لهما وترك دخي فرض كبي مفسد صلوتدر
امامين خلافي ايدوب انلر قتنده مفسد دكلدر زيرا انلر قتنده سنتدر سنت اولنجق فرض ايله سنت
بيننده ترتيب شرط دكلدر ترتيبك شرطي فرض ايله فرض بيننده در ولو صلى العشاء بلا وضوء ناسيا
ثم صلى الاخر السنة والوتر يعيد السنة لا عادة العشاء بركمسنه ابدستسز صلوة عشايي قلسه اندن
حكم سنت ووتري ابدست ايله قلسه سنتي اعاده ايدر عشانك اعاده ايچون زيرا سنت فرضه تابعدر

ولا يعيد الوتر ووتري اعاده ايلمز زيرا صلوة وتر مستقل صلوتدر امام اعظم قتنده خلافا لهما امامين
خلافي ايدوب وتري دخي قضا ايدر زيرا وتر انلر قتنده سنتدر وبطلان الفرضية لا يبطل اصل الصلوة
فرضيتك بطلاني ايله اصل صلوة باطل اولمز ابو حنيفه وابو يوسف قاتلرنده تحريمه فرضيتك وصفي ايله
اصل صلوة ايچون عقد اولنمشدر پس بو تقديرجه بطلان وصفه منزهدن بطلان اصل لازم كلمز مكلف صوم
كبي بركمسنه معسر ايكن كفارتي ايچون صايم اولوب اداء صوم اثناسنده غني اولوب تحرير رقبه ايلسه
حالت اعسارده اولان صيامي تطوع منقلب اولور خلافا لمحمد امام محمد خلافي ايدوب انك قتنده
اصل صلوة باطل اولور زيرا تحريمه فرض ايچون عقد اولنمشدر چونكه فرضيت باطل اولسه اول فرضيت
ايچون منعقد اولان تحريمه دخي باطل اولور ويسقط الترتيب بضيق الوقت ضيق وقت ايله دخي
ترتيب ساقط اولور زيرا ضيق وقتده ادا اولنميوب فوت اولمق لازم كلور اول اجلدن ضيق وقت
ترتيبي ساقط ايدر وبالنسيان نسيان ايله دخي ترتيب ساقط اولور زيرا ناسي وقتيه اوزرينه
فايتهي تقديمه عاجزدر اونتمه سي سببيله اكر تكليف اولنسه تكليف عاجز مفقود سي اولوردي
لا يكلف الله نفسا الا وسعها نص شريفي عاجزي تكليفدن خلاصه قوي حجتدر امام مالك
قتنده ضيق وقت ونسيان ايله ترتيب ساقط اولماز وبصيرورة الفوائت ستة وفوايتك
التي اولمسيله دخي ترتيب ساقط اولور جديده اوقديمة فوايت كرك جديد اولسه كرك قديم اولسه فوايت
جديده ترتيب اسقاطنده متفق عليه در قديمده مشايخك اختلافي واردر اختلافك بياني بودر كه
بركمسنه برايلق صلوتي ترك ايلسه وبرايلق دخي قلسه وترك اولان قضا ايلسه بعده هركون قلدوغي
نمازدن بر وقتي ترك ايلسه وبر وقتيني دخي ادا ايدركن فايته جديده ذاكر اولسه بعضيلر قاتنده
ادا ايلدوكي وقت جائز اولماز كويا كه قديم اولان فوايتي صلوة نهادرني ايچون زجرا له مقامنه اقامت
اولنور وبعضيلر جائزدر ديديلر وفتوي دخي جوازي اوزرينه در زيرا قديم ترتيبي ابطال ايلدي
كثرتي ايچون فوايت جديده دخي زياده اولوب سقوطيني تاكيد ايلمشدر بو تقديرجه قديم وجديده
ساقط اولمش اولور ولا يعود ويعود هاليا القلة ترتيب عودت ايلمز فوايتك قلتي عودي ايله
يعني بركمسنه نك فايتلري الي الحلق وقتدن زياده اولوب قضا ايدوركن بش وقتدن اقل قلسه
اقل اولمغله ترتيب عودت ايلماز صاحب هدايه بعض كمسنه لر قتنده ترتيب عودت ايدر ديمش
اظهر اولان دخي بودر صاحب النهايه ديمشدر كه مصنفدن شمس الائمة السرخسي فخر الاسلام وصاحب المحيط
وقاضيخان وصاحب القنيه بو جمله نك مختاري اولان شيئك خلافني اختيار ايلمشدر ومن ترك ستا
او اكثر وشرع يؤدي الفرضيات مع بقاء الفوايت ثم فاتة فرض جديد فصلي وقتيه بعده ذاكرا لم يصحت
وقتيه شول كمسنه كه التي وقتي ويا خود دخي زياده وقتي ترك ايلسه وفايته لر باقي ايكن وقتيا تي ادايه

شروع ایلسه اندن صکره اول کسنه بر وقت فرض جوبیله فوت ایلسه بعده اول کسنه فرض جوبیدیی ذاکر
اولدیغی حالده وقتیه قلسه اول کسنه نک وقتیه سی صحیح اولور ویو چیلد حنیفه اوقدیمه قولنک تفریعیدر
وکذا لو قضی الفوائت الا فرضا او فرضین وصلی وقتیة ذاکرا اکر مصلی فوائتی قضا ایلسه الا بر فرض یاخود ایکی
فرض قلسه وباقی قلانی ذکر اولدیغی حالده وقتیه قلسه بو قوروده ذکر اولندیغی اوزره وقتیه سی صحیح اولور
ولا یعود بعودها الی القلة قولنک تفریعیدر ولا یقتل تارک الصلوة عمدا ما لم یجحد جحودا تارک
صلوة قتل اولنماز مادامکه صلوتک فرضیتینی انکار ایلمیه اما من ترک الصلوة متعمدا فقد کفر حدیث
شریفی انکار اوزرینه محمولدر نته کم اصولده بیان اولنمشدر ولو ارتد عقیب فرض صلوة ثم اسلم فی الوقت
لزمه اعادتها اکر برکسنه قلدوغی فرضک عقیبنده عیاذا بالله تعالی مرتد اولسه اندن صکره اول وقتده
اسلامه کلسه اول کسنه یه اول وقتک اعاده سی لازم اولور شافعی قتنده اعاده سی لازم کلمز زیرا نفس
دوت عملی ابطال ایلمز بلکه حال موتده اصابت ایدن موت عملی ابطال ایدر وبو کلامه دلیل قوله تعالی
ومن یرتدد منکم عن دینه فیمت وهو کافر فاولئک حبطت اعمالهم بزم ایچون دلیل نفس کفر ایله عمل باطل
اولور وبطلاننه حق سبحانه وتعالینک ومن یکفر بالایمان فقد حبط عمله قول شریفی دلیل کافیدر
اولیله اولسه عمل باطل ویحیی اول کسنه کویا کر اول کسنه اول غازی قلمامشدر وقتنده اسلامه کلنجه
اعاده سی واجب اولور ولا یلزمه قضاء ما فاته زمان الردة زمان ردتنده فوت اولان صلوتک
قضاسی لازم کلمز اما شافعی قتنده قضاسی واجبدر بزم ایچون زمان ردتنده قضاء ما فات لازم
کلمدوکنه دلیل الله تعالینک قل للذین کفروا ان ینتهوا یغفر لهم ما قد سلف قول شریفیدر لفظ سلف
عموم اوزره در مرتده دخی متناولدر وامام شافعی ایچون دلیل مرتد عمومدن مخصوصدر زیرا اصلنده
کافر اولان محاسن اسلامی بلمزدکا لغیدن اولان شیئی دخی التزام ایلمامشدر اکر کافر حال کفرنده
قضاء متروکاتی واجب اولیدی اسلامدن کندولرینی منع ایدرلردی اسلامه دخوللری ایچون تخفیف اولندی
اما مرتد بویله دکلدر اسلامک حسننی بیلور ترک اسلام ایلدوکی عنادا در بو تقدیرجه تخفیفه مستحق
دکلدر بو علت ایچوندر که مرتددن جزیه قبول اولنماز ولا قضاء ما فاته بعد اسلامه فی دار الحرب ان جهل
فرضیته دارحربده اسلامه کلدکدن صکره فوت ایلدوکی صلوتک قضاسی لازم کلمز اکر فرضیتی بلمز ایسه یعنی
برکسنه دارحربده مسلمان اولسه ووجوب صلوتی بلمسه وبر قاچ زمان دارحربده مکث ایلسه اندن صکره
وجوب صلوتی بلسه قضاسی لازم اولماز اما امام زفر قتنده قضاسی لازمدر وشرایعی جهل وجوبی
مانع دکلدر نته کم جهل ایمانک وجوبنی مانع اولمدوغی کبی ودار اسلامده برکسنه اسلامه کلسه وشرایعی بلمسه
بنه اوزرینه واجبدر دارحربده دخی بو کا مماثلدر بو قول امام زفرکدر وبزم ایچون دلیل انشا قبل العلم شرایع
ایله صلوتی ادایه عاجزدر بو تقدیرجه قضاسی لازم کلمز اما ایمان بونک خلافنجه در زیرا وجود صانعه و وحدانیته

دلیل

مطلب سجود السهو

دلیل ظاهردر

باب سجود السهو

بو باب سهو سجده لری بیانندهدر سجودک سهوه اضافتی حکمک
سببنه اضافتی قبیلندندر اضافتده اصل بودر زیرا اضافت اختصاص ایچوندر ووجوه اختصاص
اقوامی سببک مسببه اختصاصیدر سجود سهو صلوتده واقع اولان نقصانی جبر ایچوندر سجده اولان ادم
کبی اذا سهی بزیادة او نقصان سجد سجدتین بعد ... افعال صلوتدن برفعلی زیاده ویاخود نقصان ایله
سهو ایلسه ایکی سجده ایلیه یعنی برکسنه افعال صلوتدن برفعلی محلی اولمیان یرده زیاده ایلسه ویاخود بر واجبی
بر فعل ترک ایلسه جبر صلوة ایچون ایکی سجده ایلیه بعد التسلیمتین وقیل بعد واحدة ایکی طرفه سلامدن صکره سجده
ایلیه وبعضیلر دیدیکه بر سلامدن صکره سجده ایلیه امام شافعی قتنده قبل السلام سجده ایلکدر نبی علیه السلام دخی سهو
سجده سین قبل السلام اولدوغی روایت ایدر زیرا سهو سجده سی فایتک جبریدر فایتایسه قبل السلامدر سهو سجده سی دخی قبل السلام
کرکدر اما بزم ایچون دلیل حدیث ابن مسعوددر که رسول الله سهو سجده سین ایلمشدر وبو روایت المشهوردر وفقا که
نبی علیه السلامک فعلی روایت مخالف اولسه ثوبانک روایت ایلدیکی قولیه رجعت اولنور ثوبانک روایت
ایلدیکی لکل سهو سجدتان بعد التسلیم حدیث شریفیدر هدایه ده ذکر اولنمشدر که بو اختلاف جوازنده دکلدر
اولویتنده در مثلا بزم قتمزده بعد السلام سجده اولنسه اولیدر قبل السلام اولنسه اولده دخی جایزدر لکن
بعد السلام اولیدر امام مالک قتنده اکر سهو نقصان ایچون اولورسه قبل السلام اکر زیاده ایچون اولورسه
بعد السلامدر صاحب درر وصاحب هدایه وشمس الائمه وامام ابو اللیث وامام ظهیر الدین المرغینانی سهو
سجده سی ایکی سلامدن صکره اختیار ایلمشلردر وصاحب کافی وفخر الاسلام وشیخ الاسلام خواهرزاده
وصاحب الایضاح بر سلامدن صکره اختیار ایلمشلردر اما مختار اولان منفرد ایچون ایکی سلامدن
صکره امام ایچون بر سلامدن صکره سهو سجده ایلمکدر وتشهد ویتم یأتی بالصلوة علی النبی م والدعا
فی قعدة السهو هو الصحیح قعده سهوده دخی تشهد اوقیه وسلام ویره ونبی علیه السلام صلوات
ودعا دخی اوقیه صحیح اولان بودر زیرا صلوات ودعانک موضع صلوتک اخریدر ویجب ان قرأ فی رکوع
او سجود وسهو سجده واجب اولور اکر رکوع ویاخود قعوده قراءت ایلسه زیرا رکوع وقعود محل قراءت دکلدر
اما افعال صلوتدن برفعل محلنده زیاده الحق اولور او قعدده رکنا اولحزم او کرده او غیر واجبا او ترک
رکوع قبل القراءت یاخود بر رکنی تقدیم ایلسه یاخود اول رکنی تاخیر ایلسه ویاخود مکرر ایلسه ویاخود
بر واجبی تغییر ایلسه ویاخود اول واجبی ترک ایلسه قبل القراءة رکوع کبی بو افعالک جمیعنده سهو سجده
واجب اولور وتاخیر القیام الی الثالثة بزیادة علی التشهد وتشهد اوقدیغی زیاده ایله رکعت ثالثه یه
قیامی تاخیر کبی فعلده سهو سجده واجبدر مثلا برکسنه قعده اولیده تشهد زیاده برشی اوقوسه
او جهتی بر قیامی تاخیر ایلسه سهو سجده واجب اولور زیادهده اختلاف اولنمشدر ابو حنیفه دن بر روایتده بر حرف
زیاده ایلکله وبعضیلر اللهم صل علی محمد دیمکله سجده لازم کلور وبعضیلر وعلی آل محمد دیمجه دیر اللهم

صل علي سجده واجب اولماز ديديلر اما صحيح اولان بودركه بر ركن ادا اولاجق مقداري تاخير اولنمغله سهو سجده سي واجب
اولور وركوعين وسجودين ايكي ايلمك ايله سهو سجده سي واجب اولور والجهر فيما يخفى وبالعكس اخفا اولناجق يرده جهر
وجهر اولناجق محلده اخفا كبي بو مقوله فعللرده دخي سهو سجده سي واجب اولور صاحب نهايه نك ذكر ايلديكي
اوزره بو جهر ومخافت خصايص جماعتلردندر اما مخصوص منفرده ايچون دكلدر زيرا منفرد بين الجهر
والمخافة مخيردر اما مخافت اولان محلده جهر ايلسه سهو سجده سي لازم كلور وترك القعود الاولى وقعود اولي ترك
ايله دخي سهو سجده سي لازم وواجب اولور وقيل كل ذلك اليه ترك الواجب ديمشلردر كه ذكر اولنان كلسي ترك واجبه
راجع اولور محيطده ذكر اولنديغي اوزره اكر بر كمسنه قيام محلنده قعود ايلسه وقعود ايده جك محلده قيام
ايلسه وايكي اوليكي ركعتلرده فاتحه اوزرينه سوره تقديم ايلسه وياخود ايكي اوللرده ترك ايلسه وياخود برني
ترك ايلسه وياخود ايكي اولده قرائتي تاخير ايلسه وياخود قنوتي وياخود قرائت تشهدي وتكبيرات عيديني
ترك ايلسه وياخود بر سجده وياخود بر ركوع زياده ايلسه وياخود تعديل اركاني ترك ايلسه ويا بين الركوع
والسجود قومه تركي ايلسه وياخود ساهيا سلام ويرسه ونمازيني تمام ايلمسه سهو سجده سي لازمدر بر كمسنه
اخريني ايكي كره الحمد لله اوقوسه سجده ايلماز اكر اولينده الحمد لله اوقسه اندن صكره سوره اوقسه بعده
الحمد اوقسه سجده ايلمز سوره طويل اوقومش اولور اما بر كمسنه سوره نك بعضيني اوقيوب اول حالده
فاتحه اوقومديغني ذكر ايلوب اول كمسنه فاتحه اوقيه وبعده ضم سوره ايدوب سهو سجده ايليه وبر كمسنه فاتحه نك
بعضيني اوقيوب اكثريني ترك ايلسه سهو سجده سي لازم اولور اما فاتحه نك جملهسيني ترك ايدرسه سهو سجده سي
لازم كلمز كذلك ظهرده وعصرده وعشاده فاتحه اوقيوب شفع اخيرده ضم سوره ايلسه سهوا ايچون
سجده ايلمك لازم اولماز كذا في قاضيخان بر كمسنه بعض تشهدي ترك ايلسه سهو سجده ايلر وان تشهد
في القيام او الركوع لا يجب اكر قيام وركوعده تشهد اوقسه سهو سجده واجب اولماز زيرا قيام محل ثنا
دكلدر وان سهى مرارا يكفيه سجدتان واكر مصلي نيجه كره سهو ايلسه ايكي سهو سجده كفايت ايدر وبو دليل سجدتان
بعد السلام تجزيان عن كل زيادة ونقصان حديث شريفيدر ويلزم المقتدي بسهو امامه ان سجد مقتديه
امامنك سهوي ايله سجده لازم اولور اكر امام سجده ايدرسه اما امام سجده ايلمز ايسه مقتدي يه دخي سجده
لازم اولماز لا بسهوه مقتدينك سهوي ايله سجده لازم كلمز والمسبوق يسجد مع امامه ثم يقضي
مسبوق اولان كمسنه امامي ايله سجده ايدر اندن صكره فوت اولاني قضا ايدر محيطده ذكر اولنمشدر كه
اكر مسبوق امامي ايله سهو ايچون سجده ايلمزسه صلوتنك اخرنده سجده ايلمك انك اوزرينه واجب اولور
وقايه شرحي ابن ملك وتحفة الفقهاده مسطوردر كه اكر مؤتم مسبوق اولورسه امام ايله سلام ويرميوب
منتظر اوله اكر امام سجده ايدرسه مؤتم دخي سجده ايليه اندن صكره قالقوب ماسبق ايدني قضا ايليه اكر
اكر امام ايله سجده ايلمزسه اخر صلوتنده انك اوزرينه استحسانا سهو سجده واجب اولور نوادرده

مسطوردر كه اكر عمدا مسبوق سلام ويرسه صلوتي فاسد اولور اكر ساهيا اولوب امام ايله سلام ويرسه
اكا سجود لازم دكلدر زيرا مقتديدر اكر امامدن صكره سلام ويرسه سهو سجده لازم اولور زيرا منفرددر اكر
مسبوق ما سبقه يي قضايه قايم اولسه اندن صكره امام سهوني تذكر ايدوب سجده ايلسه مسبوق لازمدر كه
اكر اول ركعتي سجده ايله قيد ايلمدي ايسه عودت ايدوب امام ايله معا سجده ايليه اكر سجده ايله قيد ايلمش ايسه
عودت ايلميه زيرا اندن منفرد اولوب اول ركعت كندو صلوتي ايله مقيد اولمشدر اكر عودت ايلسه صلوتي
فاسد اولور زيرا زياده ركعت ايله منفرد اولدقدن صكره اقتدا ايلمش اولور موضع انفرادده امامه
بر فعل ايله اقتدا صلوتي فاسد ايدر دررده مسطوردر كه بر كمسنه لاحق اولمسه نمازده اويوسه وبر كمسنه نكر
دخي ابدستي بوزيلوب ابدست المغه مشغول اولسه وامام سهو ايليه ايكيسنه دخي سجده لازم اولور زيرا
ايكيسي دخي امامك خلفنده مصلي منزلهسندهدر سهى عن القعود الاول وهو اليه اقرب مصلي قعده
اوليده سهو ايلسه حال بوكه مصلي قعوده اقرب ايسه يعني ديزلريني يردن قالدرمامش ايسه عاد عودت
ايدوب اوتوره وتشهد اوقيه زيرا شئ قريبه اولانك حكمي اخذ ايدر صلوة عيدين وجمعه حقنده
فتاوى مصر حكمنده اولدوغي كبي عودت ايلدكدن صكره وجوب سجده ده اختلاف اولنمشدر بعضيلر
ديمشلردر كه سجده ايده زيرا قيام ايله اشتغال ايده جك مقداري واجبي تاخير ايلدي وبعضيلر ديديلر كه
سجده ايلمز صحيح اولان بودر والا اكر قعوده اقرب دكل ايسه يعني ديزلريني يردن قالدرمش ايسه
لا عودت ايلمسون زيرا معنى قايم كبيدر وقعده اولي واجبدر اوجيني يه قيام فرضدر واجب ايچون
فرضي ترك ايلمك جايز دكلدر بعضيلر ديمشلردر كه قعوده عودت ايليه ما دام كه استقامت اوزره
قايم اولميه اصح اولان بودر زيلعيده دخي بو منوال اوزرهدر ويسجد للسهو سهوا ايچون سجده ايليه
زيرا واجبي ترك ايلمشدر وان سهى عن الاخير عاد ما لم يسجد واكر قعده اخيرده سهو ايلسه عودت ايليه
ما دام كه سجده ايلميه زيرا سجده سهو ايله اصلاح صلوة ممكندر بطلاندن احتراز ايچون اصلاحي ممكن
اولان عمل واجبدر ويسجد للسهو سهوا ايچون سجده ايليه فرضي تاخير ايلدوكي ايچون زيرا قعده اخيره فرضدر
تاخيري ايله سجده لازمدر اتفاقا اما قعود اول بونك خلافنجهدر زيرا قعده اولي واجبدر تركي ايله سجود
واجب اولور تاخير ايله وجوبنده اختلاف اولنمشدر اصح اولان عدم وجوبيدر قعده اولي ايله قعده اخيره
بو محلده بربرندن مفترق اولدي وقعده اولينك سهوي قعده اخيره نك سهوي كبيدر دينلمسون زيرا
قعده اوليده قيام ثالثده ذكر ايدوب سهو سجده قعده يه رجوعي ايچوندر اما قعده اخيرده قيامدن قعوده
رجوع قيامي ايچوندر پس اندن بو محلده بربرندن مفترق اولدي فان سجد بطل فرضه اكر بشنجي ركعته سجده ايلسه
فرضي باطل اولور زيرا اول مصلي اركان مكتوبه نك اكمالندن اول نافله يه شروعي مستحكم ايلدي زيرا ركعت سجده
واحده ايله حقيقتده صلوتدر حتى نماز قلمیام ديو يمين ايدن كمسنه بو مقوله حانث اولور امام شافعي

قنده اكر عامداً ايسه باطل اولور اكر ساهياً ايسه باطل اولماز زيرا دليل عقلي اول ركعت انك قتنده عندر
وافعال الصلوتده ترتيب فرضدر و لفظ سلام اصابتيه دخي فرضدر و دليل نقليسي نبي عم كه ظهري بش قلوب
وقعدهٔ رابعه ده اوتوردوغي وصلوة اعاده ايلدوكي زبر خبر نقل اولنديغي يرفعه عند محمد امام محمد قتنده
باشني سجده دن رفع ايله باطل اولور فتوي ايچون مختار اولان بودر زيرا هر شيئك تمامي اخري ايله در بس
امدي سجده نك دخي اخري رفع رأس ايله در وبو ضعه عند ابي يوسف ابو يوسف قتنده باشني سجده يه
وضع ايله باطل اولور زيرا سجود انخفاضدن عبارتدر مجرد وضع ايله سجود حاصل اولدي وشول كمسنه كه
سجودي رفع رأس ايله شرط ايلدي كندو رايله نقض اوزرينه زياده ايلدي بونك ثمرهٔ خلافي بونده
ظاهر اولور كه بر كمسنه الني يره وضع ايلسه واكا حدث سبق ايلسه وابدست ايچون باشني رفع
ايدوب ابدست السه اندن صكره دوروب بشنجي ركعته اوتورمديغني تذكر ايلسه اول كمسنه قعده يه
اوتوروب بنا ايدرمي ديو سؤال اولنديقده ابو يوسف قتنده عودت ايلماز زيرا فرضي فاسد اولدي
سجده فرضدن نفله انتقال متحقق اولدي امام محمد قتنده قعده يه عودت ايدوب فرضني اتمام ايدر
زيرا سجده نك تمامي انتقال ايله در انتقال ايسه حدث ايله حاصل اولمغله صحيح اولمدي انتقال سز
ايسه سجده صحيح اولماز كويا كه اول كمسنه اصلا سجده ايلمامشدر بو تقديرجه قعوده عودت ايدوب بنا
ايدر بو حكايت ابو يوسف قتنده در امام محمددن روايت اولنديقده ذه صلوة فسدت يصلحها
الحدث و فوائد ظهيريه ده بو مسئله يه مسئلهٔ ذه تسميه اولنمشدر زه زاء مكسوره ايله در وزه كلمهٔ
استعجابدر امام ابو يوسف حضرتلري بو لفظي سويلمسنه سبب بودر كه بر كون امام محمد بر مسجد يانندن
مرور ايدوب ايچنه اوكوزلر بغليوب وكلاب تبول ايدوب خراب اولمغله بو مسجد ابو يوسفكدر قيامته دكين
بو شللو مسجد باقيدر ديو جواب ايلمشدر زيرا ابو يوسف قتنده وقف تحرير اولنمشدر ملكه عودت ايلماز
ديو بيوررلر اما امام محمد قتنده واقف حياتده اولدوغي يه ملكنه عودت ايدر وفاتندن صكره
ورثه يه دخي انتقال ايدر نهايه ده دخي مذكوردر وصارت نفلا باطل ولان فرض ابو حنيفه وابو يوسف
قاتلرنده نفل اولور خلافا لمحمد امام محمد خلافنه ايدوب انك قتنده وصف باطل اولمغله اصل صلوة
دخي باطل اولور فيضم سادسة ان شاء و مراد ايدرسه سجده ايله قيد ايلديكي بشنجي التنجي ركعتي ضم ايليه
زيرا نفل وتمام اولماز نفل اولمق ايچون بر شفع دخي ايليه امام محمد بونك خلافنه در وان قعد في الرابعة
ثم قام عاد وسلم ما لم يسجد اكر ركعت رابعه ده اوتورسه اندن صكره قايم اولسه عودت ايليه وسلام
ويره ما دامكه بشنجي سجده ايله قيد ايلميه وان سجد تم فرضه اكر بشنجي ركعتك سجده سني ايلسه فرضي
تمام اولور زيرا مصلينك اوزرنده لفظ سلامدن غيري بر شيء باقي قالمامشدر سلام ايسه فرض دكلدر وسجد
للسهو سهو ايچون سجده ايليه وبضم سادسة التنجي ركعتي ضم ايليه شفع اولمق ايچون زيرا ركعت واحده شروع

دكلدر

دكلدر نبي عم صلوة بتيرادن نهي بيورمشلردر والركعتان نفل التنجي نك ايكي ركعتي نافله در يعني نافله اولور
ولا عن ضرة لو قطع اوزرينه برنسنه يوقدر اكر بشنجي ركعتي قطع ايدرسه يعني التنجيه ضم ايلميوب بشنجيده قطع ايدرسه
برنسنه لازم كلمز ولا تنوبا عن سنة الظهر دورتدن زياده اولان ايكي ركعت ظهرك سنت اخيره نائب اولماز
زيرا رسول عم سنت ظهره مواظبت بيورمشلردر امدي مظنون اولان سنت مؤكده مقامنه قايم اولماز ومن
اقتدي به فيهما شول كمسنه كه ضم اولنان ايكي ركعتده امامه اقتدا ايليه صلاهما فقط ايكي كمسنه قلادر ابو حنيفه
وابو يوسف قاتلرنده زيرا امام فرضدن خروجي مستحكم ايلدي كويا كه ابتدادن تحريمه ايلمش كبيدر ولو افسد
قضاهما اكر امام ضم ايلديكي ايكي ركعتي افساد ايدرسه مقتدي قضا ايدر زيرا مقتدينك قصد ايله شروع
اولدي امام بونك خلافنجه در امامدن قضانك سقوطي انكا مخصوصدر بر عارض سببيله اول عارض ظهوردر
بلا قصددر امامك شروعيدر بو فعل ايسه امامه مخصوصدر مقتدي يه تعدي ايلمز وعند محمد يصلي ستا
امام محمد قتنده اول كمسنه التي ركعتي قلار ولا قضا ولو افسد دخي مقتدي يه قضا يوقدر اكر امام افساد
ايدرسه امام قضا ايلدوكي كبي مقتدي دخي قضا ايلمز زيرا مأمومك حالي امامدن اقوي دكلدر اكر اقوي
اولسه زيادة الفرع على الاصل لازم كلوردي ولو سجد للسهو في شفع التطوع لا يبني عليه اكر ايكي ركعت
تطوعده سهو ايچون سجده ايلسه اول سهو ايلدوكي تطوعك اوزرينه بنا ايلمز اكر بنا ايلسه وسط صلوتده
ايلدوكي سجده سببيله باطل اولور ولو بني صح اكر بنا ايدرسه صحيح اولور تحريمه سي باقي اولدوغيچون سهوا اعاده ايدر
زيرا خلال الصلوتده بولنمغله باطل اولور وسلام من عليه السهو يخرجه من الصلوة موقوفا دخي اوزرينه سهو
سجده لازم اولان كمسنه نك سلامي اول كمسنه يي موقوفا صلوتدن اخراج ايدر ابو حنيفه وابو يوسف قتنده
موقوفا اولمسنك بياني بودر كه بر كمسنه نك اوزرينه سجدهٔ سهو لازم اولسه سجده ايلمزدن اول سلام ويرسه
موقوفا اول كمسنه صلوتدن چيقمش اولور زيرا سلام نفسنده محللدر لكن مصلينك اداء صلوتده حاجتي ايچون
موقوف اولور اكر اول كمسنه سجده ايدرسه حاجت متحقق اولوب سلامدن معنيء تحليل ساقط اولوب صلوتده
عودت ايدر اكر سجده يه عودت ايلمزسه حاجت منتفي اولوب سلام ايچون تحليل ثابت اولور وان سجد عاد اليها
اكر سجده ايدرسه صلوته عودت ايدر والا اكر سجده ايلمزسه صلوة عودت ايلمز سلام ايله صلوتدن چيقمش اولور فيصح
اقتداء من اقتدي بعد سلامه بين مديه سهو ايچون سجده دن مقدم اولان سلامدن صكره امامه اقتدا ايدن
كمسنه نك اقتداسي موقوفا صحيح اولور يعني اكر امام سهو ايچون سجده ايدرسه اول كمسنه نك امامه اقتداسي صحيح
اولور اكر سجده ايلمزسه اقتداسي صحيح اولماز ويصير فرضه اربعا بنية الاقامة ومصلينك فرضي دورت اولور
اقامت نيتي ايله صورت مسئله بودر كه بر كمسنه مسافر اولوب ظهري ايكي ركعت قيلادركن اوزرينه سجدهٔ سهو لازم
كلوب سلامدن صكره سجدهٔ سهوي ايلمزدن مقدم اقامت نيت ايلسه اكر سجدهٔ سهوي ايدرسه صلوته عودت ايدوب
نمازي دورت ركعت قلادر اكر سجده ايلميوب ترك ايدرسه نمازي دورت ركعت اولماز زيرا نيت اقامت خارج صلوتده

واقع اولدي مقدم ايسه مسافر نمازيني ادا اتمش اولور خارج صلوتده اولان نيتي كندي صلوته عود ايدت
اتدرمز و يبطل وضوءه بقهقهة صلوتده صكره سجدۀ سهودن مقدم قهقهه ايلسه اول قهقهه سببيله
مصلينك ابدستي باطل اولور وان سجد اكر سجده ايدرسه والا اكر سجده ايلمزسه فلا باطل اولمز اوچ صورتده
يله اكر سجده ايلمزسه اقتدا ايسه صحيح اولماز و فرضي دخي دورت اولمز و قهقهه ايله وضوءسي دخي باطل اولمز وعند محمد لا يخرج
امام محمد قتنده اوزرينه سجدۀ سهو لازم كلن كمسنه نك سلامي اني صلوتدن اخراج ايلمز موقوفا ونه قطعا زيرا
سجده نقصانه جابر اچون واجب اولدي فيثبت الاحكام المذكورة احكام مذكوره كه صحت اقتدا و فرضك دورت اولمسي
و قهقهه نك سببيله وضونك بطلانيدر ثابت اولور سجد اولا كرك سجده ايلسون و كرك سجده ايلمسون بو احكام
ثابت اولور و امام زفرك دخي قولي بودر ولو سلم من عليه السهو بنية ان لا يسجد بطلت بنيته ولزمه ان يسجد اوزرينه
سجدۀ سهو اولان كمسنه سجده ايلمامك نيتيله سلام ويرسه نيتي باطل اولور و اول كمسنه اچون سجده ايلمك واردر
مادام تكلم ايلميه وان شك في صلوته كم صلى ان كان اول ما عرض له واكر صلوتنده نه مقدار قلدوغنده شك
ايلسه اكر كندويه ابتدا عارض اولمش ايسه يعني اولدن بو مقوله شك ايلمك عادتي اولميوب ابتدا عارض اولمش ايسه
استقبل صلوتني استيناف ايده يعني دونه دوره وان كثر عرض له معناسنده اختلاف اولنمشدر صاحب
اجناس قته عمرينده اولان سهوك اولي دردي شمس الائمة السرخسي اول كمسنه نك شك عادتي اولميوب
ايحق بر كره واقع اولمش اوله ديمك دكلدر ديمش فخر الاسلام هنوز اول كمسنه اولمودخي صلوتده ديمش والا اكر
ما عرض له نك اولي اولميوب اكثريا واقع اولسه تحري و عمل بغلبة ظنه تحري ايليه و ظن غالبي ايله عمل ايليه
زيرا ما عرض له كثير اولمغله استينافده حرج لازم كلور فان لم يكن له ظن بنى على الاقل اكر مصلي اچون
ظن غالب اولمسه اقل اوزرينه بنا ايليه بو بابده نبي عليه السلامدن اخبار مختلفه وارد اولمشدر قال
النبي ع م اذا شك احدكم في صلوته انه كم صلى فليستقبل الصلوة وقال النبي ع م من شك في صلوته فلم يدر
ام ثلثا صلى ام اربعا بنى على الاقل وقال النبي ع م من شك في صلوته فليتحر الصواب معلوم اوله كه اوچ
حديث شريفك بيني ممكن اولدوغي مرتبه توفيق ايلمك لازمدر امدي فليستقبل الصلوة حديثي ما عرض له
نادر واقع اولمغله اكا حمل اولنوب و ايكنجي حديث كه بنا على الاقل در غلبۀ ظن ايله تحري يه حمل اولنور اوچنجي
حديث كه فليتحر الصواب در اكا حمل اولنمق اوليدر و قعد في كل موضع احتمل انه موضع القعود
وهو موضع قعود ايليه احتمال اولدر كه اول موضع موضع قعود اوله يعني قعدۀ اخيره اوله مثلا بر كمسنه
صلوۀ فجرده شك ايلسه كه قلدوغي بر ركعتمدر يوخسه ايكي ركعتمدر بر ركعت اوزرينه بنا ايدر و تشهد
مقداري اوتورر ايكي ركعت قلمش احتمالي ايله و بر ركعت دخي ضم ايدر شول احتمال ايله كه مقدم قلدوغي بر ركعت
اوله فجرده بويله كركدر اكر مصلينك شكي دورت اولان صلوتده ايسه مثلا بر كمسنه صلوة ظهرده بر ركعتنيده
و ياخود ايكي ركعتنيده قلمشدر شك ايدوب و تحري دخي بر شيئه اوزرينه قرار داده اولمسه بر ركعت

قلوب اوتوره اندن صكره قالقوب بر ركعت دخي قلوب ينه اوتوره و تكرار قيام ايدوب بر ركعت دخي قلوب ينه
قعود ايليه تكرار بر ركعتي قلوب اوتوره بو تقديرجه دورت ركعتده دخي قعود اولور خلاصه ده دخي مسطور اولان
بويلجه در بر كمسنه صلوتده شك ايلسه و زياده جه تفكر ايدوب بر وجهله فكري اوزانسه كه صلوتدن بر ركنك اداسي
ممكن اولاجق مقداري اولسه اول كمسنه نك اوزرينه سجدۀ سهو واجب اولور اكر بر كمسنه صلوتني اداده و عدم
اداده شك ايلسه اكر شكي اول صلوتك وقتي ايچنده اولورسه ظاهر اولان بودر كه ادا ايلمامشدر ادا ايليون
و اكر وقت چقدقدن صكره ايسه ظاهر اولان بودر كه ادا ايلمشدر شكنك اعتباري اولمامش اولور توهم مصلي الظهر انه اتمها
فسلم ثم علم انه صلى ركعتين اتمها و سجد للسهو ظهري و مصلي اولان كمسنه صلوتي تمام ايلمشدر توهم ايدوب سلام ويرسه
اندن صكره بلسه كه ايكي ركعت قلمشدر اكر اول كمسنه صلوتي تمام ايدوب سهو اچون سجده ايليه زيرا مصلينك سلامي
كندويي صلوتدن اخراج ايلمز حتى بو بابده تمتدر اما بر كمسنه كندوي مسافر ظن ايدوب ياخود صلوة جمعه
قلدي ظن ايدوب ايكي ركعتده سلام ويرسه انك صلوتي فاسد اولور بو مسئله اولكي مسئله نك خلافيدر زيرا
اول كمسنه اراده ايلدوكي ركعتنك مقداري عالمدر بو تقديرجه سلامي عمدا اولمش اولور بو صلوتي باطل اولور

باب صلوة المريض

(margin: مطلب صلوة المريض)

بو بابده مريضك صلوتي بيان اولنور عجز عن القيام مريض قيامدن حقيقة عاجز اولسه
او خاف زيادة المرض ياخود مرضنك زياده اولمسندن خوف ايلسه بسببه اول قيام سببيله مثلا قيامه
قالقمق ايله بچ اوكولي و باشي دونمك ياخود كم شديد حوني اولسه صلى قاعدا يركع ويسجد اول مريض قاعدا
اوتوردوغي حالده ركوع وسجود ايدوب نمازي قلار بو فعله دليل نقلي عمران بن الحصين اچون وارد اولان حديث شريف
كافيدر قال النبي ع م لعمران بن الحصين صل قائما فان لم تستطع فقاعدا فان لم تستطع فعلى الجنب بو مقامده زيرا
طاعت بحسب الطاقة در قال الله تعالى لا يكلف الله نفسا الا وسعها وان تعذر الركوع والسجود اومى برأسه قاعدا
واكر ركوع و سجوده متعذر اولورسه قاعدا باشيله ايما ايليه و جعل سجوده اخفض واول مريض مصلي ايماده سجودي
ركوعندن اشغه ايليه زيرا ركوع و سجودك ايماسي اصللري مقامنه قايم اولور اصلده ايسه سجود ركوعدن اشغه در
خلفنده دخي اويله كركدر ولا يرفع الى وجهه شيئا للسجود مصلي مريض سجود اچون يوزينه بر شيئي قالدرمیه وان
فعل و اكر اشلرسه يعني سجده ايلمك اچون يوزينه بر شيئي قالدررسه وهو يخفض رأسه صح ايماوه حال بوكه
اول مصلي مريض سجود اچون باشيني ركوعدن اشغه ايدرسه ايماسي صحيح اولور و الا اكر ركوعدن سجودي اشغه اولمزسه
فلا ايماسي صحيح اولماز زيرا نبي ع م بر مريض عيادت ايلدي كوردي كه اول مريض بر يصدق اوزرينه سجده ايدر رسول اكرم
يصدقي رفع ايلدي اول مريض بر تخته يه الوب انك اوزرينه سجده ايلمكه استدكده انى دخي رفع ايليه و بيوردي كه
صل على الارض ان استطعت والا فاوم ايماء واجعل سجودك اخفض من ركوعك وان تعذر القعود اومى مستلقيا
ورجلاه الى القبلة اكر قعود متعذر اولورسه ارقه سي اوزرينه ايما ايليه و ايكي اياقلري قبله جانبنه اوله دخي حالده
و ياخود يانته بر يصدق قونلكه قاعده بطبيعه اولور ركوع و سجود ايله ايما ممكن اوله او مضطجعا و وجهه اليها و ياخود

صانع جانبنه یاتوب اولور وغیری حالده ایما ایلیه وجهی قبلیه قرشو اولور وغیر حالده وان تعذر الایماء برأسه اخرت
الصلوة واکر باشیله ایلا ایما متعذر اولورسه صلوة تاخیر اولنور ابن عمرک روایتنده نبی ام کی فان لم یستطع فالله احق
بقبول العذر منه قول شریفی دلیل وافیدر بو حدیث شریفک معناسنده اختلاف اولنمشدر شول کسنه کر ایمایه قدرتی
اولمدیغی قضانک سقوطی لازم کلمز دیدی اول کسنه نک قتنده قبول عذری تاخیردر یوخسه اسقاطی دکلدر
واخرت قولی دخی بوکا اشارتدر وشول کسنه کر سقوطه ذاهب اولمشدر فالله احق بقبول عذر الاسقاط دیمک معناسنه
تاویل اولنمشدر صحیح اولان دخی بودر عنایه ده دخی بویله در صاحب هدایه دیمشدر کر اخرت قولی صلوتک عدم
سقوطنه اشارتدر اکر عجز برکون وبرکیجه دن دخی زیاده اولورسه مفیقا ولو عقله قضا ایدر صحیح اولان بودر ومفهوما
خطابی منفهم اولان بودر مغمی علیه بونک خلافنجه در شیخ الاسلام وفخر الاسلام وقاضیخان وغیریلرده
صحیح اولان بودر کر اول کسنه دن صلوة ساقط اولور فتاوای قاضیخانده اصح اولان عدم وجوب قضادر
مجرد عقل توجه خطاب ایچون کافی دکلدر حتی خوارزده مسطوردر کر بر کسنه نک ایکی الی درسکلرندن قطع اولنسه
وایکی ایاقلری ساقلرندن قطع اولنسه انک اوزرینه صلوة یوقدر بوندن ثابت اولدیکه مجرد عقل خطاب
توجهنی ممکن دکلدر صاحب اختیار دیمشدر کر بو حالده فوت اولنسه اوزرینه برشی لازم اولماز اکر افاقت میسر
اولورسه صحیح اولان برکون وبرکیجه نک صلوتنی قضا ایدر غیری ایلمز دفع حرج ایچون جنون واغماده اولدوغی
کبی ولا یومی بعینه ولا بحاجبیه ولا بقلبه باشیله ایمایه عدم قدرتی اولان مریض کوزلری وقاشلریله ایما
ایلمیه زیرا نبی ام ان قدرت ان تسجد علی الارض فاسجد والا فاوم برأسک بیورمشلردر بو موضع بیاننده ایماء
رأسه اقتصار ایلدی اکر غیری ایله دخی جایز اولیدی بیان بیورلردی وان قدر علی القیام وعجز عن الرکوع والسجود
یومی قاعدا اکر مریض قیامه قادر اولوب رکوع وسجوددن عاجز اولسه قاعدا اولدوغی حالده ایما ایلیه وهو افضل
من الایماء قائما قائما ایما قاعدا ایمادن افضلدر زیرا قاعدا ایما سجوده شبیه در باشی ارضه قریب اولمغله امام
شافعی قتنده مریضدن قیام ساقط اولمز زیرا قیام رکندر وکن اخره قادر اولدوغی عجز ایله ساقط اولماز ولو مرض
فی اثناء الصلوة بنی بما قدر اکر اثنای صلوتده مریض اولسه قادر اولدوغی ایله بنا ایدر ولو افتتحها قاعدا یرکع
ویسجد فقدر علی القیام بنی قائما اکر مریض صلوته قاعدا رکوع وسجود ایلدوکی حالده افتتاح ایلسه بعده قیامه
قادر اولسه قائما بنا ایدر وقال محمد یستانف امام محمد دیدیکه مریض مطلقا صلوتی استیناف ایدر زیرا امام محمد
قتنده قایم قاعده اقتدا ایلمک صحیح دکلدر وان افتتحها بایماء فقدر علی الرکوع والسجود استانف
واکر صلوتی ایما ایله افتتاح ایلسه وسجود ورکوعه قادر اولسه استیناف ایدر زیرا راکعک مومی یه
اقتداسی جایز دکلدر کذلک بناسی دخی جایز دکلدر امام زفر قتنده دخی جایزدر دکلدر وللتطوع ان
یتکئ علی شیء ان اعیا قائما نافله قلان کسنه ایچون اکر یورلورسه یعنی عجز چکرسه برشیئه اتکا ایلمک واردر
زیرا بو دخی عذردر وابو حنیفه قتنده عذرسز اتکا مکروه دکلدر واما بونلر قتنده مکروهدر ولو صلی

فی ذلک جاز قاعدا بلا عذر صح اکر بر کسنه یوروکیمی بلا عذر قاعدا اغاز قلسه صحیحدر ابو حنیفه قتنده خلافا
لهما اما مبین خلافی ایدی بانلر قتنده صحیح دکلدر زیرا قیام رکندر بلا عذر ترکی صحیح دکلدر ولو فی المربوطة لا
یجوز بلا عذر یاغلی اولان کمیده بلا عذر قاعدا صلوة جایز دکلدر ومن اغمی علیه وجن یوما ولیلة قضی شول
من کر برکون وبرکیجه مغمی علیه اولسه ویاخود مجنون اولسه برکون وبرکیجه نک صلوتنی قضا ایدر اما شافعی
قتنده قضا ایلمز ایچون بر وقت صلوة کاملا مغمی علیه اوزرندن مرور ایلسه وجوب صلوة اندن ساقط اولور
بزم ایچون دلیل حضرت علی رضی الله عنه مغمی علیه اولوب اوزرندن دورت وقت مرور ایدوب زائل اولدوقده جملهسنی
قضا ایلمشدر وعبدالله بن عمر اوچ کون مغمی علیه اولوب برشیء قضا ایلمدی جنون دخی بویله در برکون
برکیجه دن اکثر اولسه قضاسی ساقط اولور اما نقصاننده ساقط اولمز وان زاد ساعة لا یقضی عند محمد مالم
یدخل وقت سادسة اکر برکون وبرکیجه دن برساعت زیاده اولورسه قضا ایلمز محمد قتنده قضا ایدر
مادامکه التنجی وقت داخل اولمیه

باب سجود التلاوة

بو باب سجده تلاوت بیاننده در بو محلده برسؤال
وارد اولوب سجدة التلاوة والسماع دیمک کرک ایدی زیرا سماع تلاوت کبی سجده یه سببدر جواب ویریلور کر
تلاوت سماع ایچون سبب اولدیغی ذکر ایدن وجه سماعی مشتملدر تلاوتک شرطلری طهارتدر حدث وجنابتدن
واستقبال قبله در وستر عورتدر وکن ارضه وضع جبهه در صفتی وجوبدر بعینه ابو حنیفه دن بر روایته
وابو یوسف قتنده موسعا واجب اولور وابو حنیفه دن بر روایتده امام محمد قتنده فورا واجب اولور
شافعی دیرکه عمر رضی الله عنهک قولی اوزره مسنوندر تلاوت ایچون سجده برشیء واجب اولمدی زیرا نبی ام
آیة سجده اوقودی وسجده ایلمدی دیو روایت بیورمشدر بزم ایچون دلیل نبی ام کی السجدة علی من سمعها
وتلاها حدیث شریفیدر وکلمه علی وجوب ایچوندر روایات سجده نک بعضیسی سجده یه امردر بعضیسی تلاوتنی
رغبتدر وبعضیسی افعال انبیاء علیهم السلامدن خبردر بونلر امری انلره اقتدا بزه واجبدر وعمر رضی الله
عنهک لم یکتب علیکم قولی لم تفرض بل هی واجبة دیمکدر حضرت رسول اکرم سجده ایلمدی دیدیکی محلده اوزره
ایلمامکه محمولدر تاخیر دخی جایزدر وابو هریره دن روایتدر که قال النبی ام اذا تلی ابن آدم آیة السجدة
فسجد اعتزل الشیطان وهو یبکی ویقول امر ابن آدم بالسجود فسجد فله الجنة وامرت بالسجود فلم اسجد
فلی النار انتهی بو تفصیل اوزره سجده تلاوت واجبدر علی من تلی آیة السجدة من اربعة عشر شول کسنه نک
اوزرینه واجبدر که اون دورت سوره دن برسجده ایتی اوقیه فی الاعراف والرعد والنحل والاسری ومریم
والحج الاول والفرقان والنمل والم تنزیل وص وفصلت والنجم والانشقاق والعلق بو سوره لرده
اولان آیات سجده دن برینی تلاوت ایدنک اوزرینه سجده واجبدر شافعی قتنده دخی بزه موافقدر نهایت
سوره حجده ایکی سجده واردر وص ده سجده یوقدر وحم ده اولان سجده موضع قوله تعالی ان کنتم
ایاه تعبدون دردیدی شافعی سوره حجده ایکی سجده اولدوغنه عقبة بن عامرک حدیثی ایله استدلال

ایدر قال النبی علیه السلام فضلت الحج بسجدتین من لم یسجدهما فلا یقرأهما بزم مذهبمزده ابن عباس و ابن عمردن مرویدر
حجده سجده تلاوت اولکیدر ثانیسی سجده صلوتدر و بو سجده صلاتیه اولدوغنی رکوعه مقارن اولمسی مؤیددر
قال الله تعالی واركعوا مع الراكعين و فضلت الحج بسجدتين حديثنك تأويلي بودر اكر اولكی سجده تلاوت و ثانیسی سجده
صلوة اولمغله بونلرده سجده قرائتیه عد ایلدکوه سوره حج ده ایکی سجده عد ایلمشدر و شافعی سوره ص ده سجده
یوقدر دیو یکنک اصلی یوقدر زیرا روایت اولنمشدر صحابه دن بریسی مجلس نبی علیه السلام ده کلوب یا رسول الله بو کیجه
رؤیاده سوره ص اوقوردم سجده ایشنه کلدکده دوات و قلم سجده ایلدی دیو حکایت ایلدکده بز دوات قلمدن
احقز دیو سوره ص قراءتنه فرمان ایدوب اول محله کلدکده کندولر و جمله اصحاب سجده ایلدیلر نهایه ده دخی بو جمله
ذکر اولنمشدر وعلی من سمع ولو غیر قاصد استماع ایدن کمسنه نک اوزرینه دخی واجب اولور اکر استماع قصدی یوغیسه
کوکر فهم لیسی کرک ایلمسون بر معترض اعتراض ایدوب اکر سجده تلاوت واجب اولیدی سجده صلوة و رکوع صلوة ایله
و تداخل ایلیه وتر و اولر فا درراکیک ایتمسیله نجه ادا اولنور دیو ضمن اشیاده حاصل اولان عملك وجوبی لازم کلمز دیو
اوج سؤال ایراد ایلسه اکا جواب و بریلور که بر عملك ضمن اشیاده اداسی نفسنده وجوبینی منافی دکلدر چونکه سعی تجارت
سعی ضمننده حاصل اولور کبی مثلا اذا نودی للصلوة من یوم الجمعة فاسعوا الی ذکر الله وذروا البیع یوم جمعه ده
سعی الی ذکر الله ترك بیع ایله مخاطب اولان کمسنه جامعه سعی ایدرکن یولده بیع و شرا ایلسه و سعیسنده اصلا توقف
بولنیوب انجق بیع و شراسی جامعه وارنجه لسانا اولسه ضمن سعی تجارتدر سعی الی الجمعه بولنمش اولور و تداخله
مجلس واحده ده اوچ دورت ویا خود دخی زیاده بر آیت سجده قرائت ایلسه بر سجده ایله کفایت ایلدوکی تداخلی جایزدر
زیرا سجده دن مقصود اظهار خضوع و خشوعدر بو ایسه بر دفعه ده دخی بولنور و دابه اوزرنده ناقصا اداسی ایچون
جواب بودر که دابه اوزرنده قرائت ایلدی و اول محلده واجب اولدی ایما ایلدی اوزرینه واجب اولدوغی اوزره ادا ایلمش
اولدی بونك نظیری بر کمسنه دابه اوزرنده صلوة تطوعه شروع ایدوب اداسی جایز اولدوغی کبی بو دخی جایزدر و معك
وجوبا فعل اولسی لازمدر زیرا صبی و حایض و کافر و نفسا اوزرینه واجب دکلدر محیطده مذکوردر که اکر بر کمسنه
آیت سجده کافر و صبی عاقل و حایض و جنب و نفسا و محدثدن استماع ایلسه واجب اولور اکر مجنون مطبقدن
استماع ایدرسه مسئله اختلافیه در اصح اولان واجب اولماسیدر زیرا تلاوت تمیزه معرفتی اولمیان کمسنه دن
صادر اولمشدر واکر سکراندن استماع اولنورسه واجب اولور اما طایردن واکر صدیدن استماع اولنسه واجب
اولماز قاضیخاندن مسطوردر که نائمدن استماع اولنسه مختلف فیه در اما صحیح اولان وجوبیدر و اکر فارسیله
تلاوت اولنسه مستمع اولنسجده واجب اولور اکر فهم ایدرسه ده مجمعده فهمی شرط قلمدی لکن ابن ملک ترجمه ده
اتفاقا موجبدر دیو ذکر اولنمشدر زیرا فارسیله اکر لفظا اولماسه معنی قرآندر و بر کمسنه دابه اوزره ایکن
آیت سجده تکرار ایلسه انکز سه بر سجده واجب اولور یا اننده یوروین پیاده کمسنه بر آیتده بر سجده لازمدر کذا
فی التوفیق وعلی المؤتم بتلاوة امامه امامك قرائتیه ایله مؤتم اوزرینه سجده تلاوت واجب اولور ایشتمز ایسه ده

زیرا مؤتم اقتدا ایله معنا بعینه قرائتی التزام ایلمشدر اکر سجده تلاوتی ایلمز ایسه امامنه مخالفت ایلمش اولور بو روایته منهیدر
ولا یجب بتلاوته اصلا مؤتمك تلاوتیله نه صلوتده ونه خارج صلوتده و نه کندوسنه و نه امامنه و نه سایر جماعته
سجده واجب اولماز ابو حنیفه و ابو یوسف قتلرنده و امام محمد قتنده جماعت سجده ایدرلر صلاتدن فارغ اولدقدن
صکره زیرا سبب که تلاوت و سماعدر متحقق اولدی و مانع سجده که صلوة ایدی زائل اولدی و منع اولدی بر شیئکه
انده سبب متحقق اوله و مانع منتفی اوله البته اول شیئ اشلمك لازمدر امام محمدك کلامی منتهی اولدی اکر مصلی آیت
سجده رکوع و سجودده و یا خود تشهدده قرائت ایلسه قرائتی نه مجوز اولمغله اوزرینه سجده لازم کلمز اما جنبیه
مصلی اوقودقده رکوع و سجودده سجده تلاوت ایدر دیمشدر لا علی سامع لیس معه فی الصلوة الا صول سامعك اوزرینه
واجب اولور که اول سامع تالینك صلوتنده شریك اولمیه بو قول متفق علیه در ولو سمعها المصلی ممن لیس معه لا یسجد
فی الصلوة اکر مصلی کندو ایله صلوتده معا اولمیان کمسنه دن آیت سجده استماع ایلسه صلوتده سجده ایلمیه زیرا بو سجده
صلوتیه دکلدر و افعال صلوتدن دکلدر زیرا افعال صلوتده یا فرضی یا خود واجب و یا سنتدر و استماع ایسه بونلرك
بریسندن دکلدر بو تقدیرجه صلوة ایچنده سجده ایلمك جایز دکلدر و یسجدها بعدها صلوتدن صکره سجده ایدر زیرا
سببی که سماعدر محجور اولمیان کمسنه دن ایشدلمشدر فان سجدها فیها لا یجزی ولا یبطل الصلوة اکر مصلی سامع صلوتده
ایکن سجده ایلسه جایز دکلدر و صلوة دخی باطل اولماز اما عدم جوازی بودر که افعال صلوتدن اولمیان شیئی صلوته
ادخال ایلدکی نهی ایتدکلر بو سجده مکان نهیده اولدی ناقص اولدی ناقص ایسه کامل مقامنه کاملك اقامت
اولنمق جایز دکلدر اما صلوتك عدم بطلانی بودر که حد ذاتنده سجده افعال صلوتدندر اول تقدیرجه اول
صلوته مفسد دکلدر اما نوادرده مسطوردر که صلوة فاسد اولور زیرا صلوتدن غیری اشلنان فعلی صلوته
ادخال اولنور ولو سمعها من امام فاقتدی به قبل ان یسجد سجدها اکر بر کمسنه آیت سجده یی امامدن ایشتسه
و امام سجده ایلمزدن مقدم اقتدا ایلسه امام ایله معا سجده ایلیه زیرا مقتدی امامه تابعدر استماع ایلمامشی
اولسه بیله امام ایله سجده ایلر بونده خود استماع هم اقتدا بولندی وان اقتدی بعد ما سجد فان کان فی تلك الركعة
لا یسجد اصلا اکر امام سجده ایتدکدن صکره اقتدا ایدرسه و اکر اقتدا اولنان رکعتده اولورسه یعنی اول رکعتده
تلاوت وعلی الفور سجده ایلدکدن صکره اقتدا ایلمش ایسه اصلا سجده ایلمیه یعنی نه صلوتده و نه خارج صلوتده زیرا
مقتدی اول رکعته ایرشمکله سجده یی ادا ایلمش اولدی بر کمسنه و تردده امامك اوجنجی رکعته ایرشسه قضا
ایلدوکی رکعاتده قضو تیه اوقماز وان فی غیرها سجدها خارج الصلوة خارج اکر اول رکعتدن غیریده
اقتدا ایلمش ایسه خارج صلوتده سجده ایلیه زیرا قبل الاقتدا استماع ایلمشی اولدی کما لو لم یقتد اقتدا ایلمیان
کمسنه کبی خارج صلوتده سجده ایلیه ولا تقضی الصلوتیة خارجها صلوتیه اولان سجده خارج صلوتده قضا
اولنمز بر کمسنه صلوتنده آیت سجده تلاوت ایلسه اکر آیت سجده وسطنده ایسه افضل اولان فی الحال رکوع یا خود
سجود ایلمکدر اندن صکره فالعقیب اوقیه صلوتنی اتمام ایلیه اما اکر سجده آیتندن صکره ایکی آیت و یا خود

اوچ آيت اوقورسه صلوة اچون ركوع وسجده ايلسه جايزدر وسجدهٔ تلاوت اندن ساقط اولور سجده دن
صكره بر مقدار وقت قورديني قطع ايلمز بناء على العرف اولمش اولور مشايخ بلخ سجده ساقط اولمز الا انت ايله
ساقط اولور ديمشلردر اما عامهٔ مشايخ نيتدن احتياج يوقدر سجدهٔ تلاوت صلوتيه ايله ادا اولنور زيرا سجدهٔ
صلوتيه اوقورديغي ادنا اچون نايب اولور الا اكر دورت وبش آيت قراءتدن صكره قطع ايليه بالاتفاق نيته
محتاج اولور خزانة الفتوي ده دخي مسطوردر تلاها ثم دخل في الصلوة واعادها آية سجده اوقورسه
اندن صكره صلوته داخل اولسه اول آيت سجده اعاده ايلسه اما مجلسي تبديل ايلمسه وسجد كفته عن التلاوتين
دخي سجده ايلسه اول سجده ايكي تلاوتدن كفايت يعني ايكي تلاوت اچون كافيدر زيرا ثاني كه صلوتيه در اوكيدن
اقوي در اما نوادرده مسطوردر كه مصلي صلوتدن فارغ اولدقدنصكره غيري سجده ايدر اگرچه صلوتيه اقوي ايسه ده
لكن اوتكي اچون سبق اولمغين ايكيسي دخي قوتده برابر اولديسه اخردن اوليه دروبكن ممكن دكلدر بونكا جواب ويريلوركه
كرچه قوتده برابر اولديغين تسليم ايدهلم لكن صلوتيه نك مقصوده قوت اتصالي واردر يعني تلاوت ثانيه ده
سجده اتصالي واردر بوتقديرجه ثاني متبر مجدر وان سجد للاولي ثم شرع واعادها يسجد اخري اكر
تلاوت اچون سجده ايلسه اندن صكره صلوته شروع ايلسه وآيت سجده اعاده ايلسه بر دفعه دخي سجده ايدر
وصلوتيه تلاوت لاحقه وجه يوقدر زيرا حكم سبب اوزرينه سبق ايلمك لازمدر ولو كرر آية واحدة
في مجلس واحد كفته سجدة واحدة اكر آيت سجده مجلس واحدده مكرر ايلمك يا حفظ اچون ياخود تعليم
اچوندر رفع حرج اچون سجدهٔ واحده كفايت ايدر وان بدلها او المجلس لا آيت سجده تبديل ايلسه وياخود مجلس
تبديل ايلسه بر سجده كفايت ايلمز معلوم اوله كه سجده نك تداخلي رفع حرج اچوندر مسلمانلر تعليم وتعلم قرآنه
اكرهر تلاوت سجده اولوب تداخل اولميدي حرجه مفضي اولوردي بوايسه مدفوعدر زيرا جبرائيل دم آيت سجدهٔ
نبيء هم اوقيوب نيجه دفعه تكرار اوقورلردي وبر سجده ايدرلردي تداخل دخي شوندن خالي دكلدركه يا سببده
تداخل اولور ياخود حكمده تداخل اولمق لايق اولان بودر كه عباداتده سببده اولور وعقوباتده حكمده اولور وتسدية
الثوب تسدية ثوب يعني بزجورمك تسديه لغتده جلاه ارشي جوزمك اچون ديوارده ياخود ديره يعني
خشبلي قوماغه دولرزيراسدي بفتح السين فارسيده تادر تركيده ارشدر والرياسه والانتقال من غصن الي
غصن تبدل الغرض دوكك وبر مباقدن بر بوداغه انتقال دخي تبديل دكلدر سجدهٔ واحده كفايت ايلمز حقيقتده
اختلاف موجوددر اما مسجد كوشه لري واو كوشه لري بونك خلافيجدر زيرا اولكوشه لر حكم واحده دراقتدا
صحيح اولمق دليلي ايله ولو تبدل مجلس السامع تكرر الواجب عليه وان اتحد مجلس التالي واكر سامعك مجلس
سماعي مبدل اولورسه سجدهٔ تلاوت انك اوزرينه واجب اولور تكرارا اكرچه تالينك مجلسي متحد ايسه ده زيرا
سبب سماع ايدي بونده ايسه سجده دخي مكرر واجب اولور وان تبدل مجلس التالي واتحد مجلسه واكر تالينك
مجلسي متبدل اولوب سامعك مجلسي متحد اولسه لا يجب مكررا او لجاز وكيفيته ان يسجد بشرائط الصلوة

سجده

سجدهٔ تلاوتك كيفيتي صلوتك شروطي ايله سجده ايلمكدر شرايط صلوتكه طهارت وستر عورت واستقبال
قبله وركني ايسه جبهه سني ارضه اوزرينه وضع ايتمكدر بين تكبيرتين من غير رفع يد ايكي تكبير بيننده رفع يد ايله تكبير
ايتميوب سجده ايتمكدر من غير رفع يد قيدي مذهب شافعيدن احتراز در زيرا شافعي قاتنده رفع يد ايله تكبير ايدوب
بعده سجده اچون تكبير ايدر ولا تشهد ولا سلام سجدهٔ تلاوتده نه تشهد ونه سلام واردر زيرا تشهد
ذات ركوع وسجود اولان صلوتدن غيريده مشروع اولمدي بو اجلدن صلوة جنازه ده دخي مشروع اولمدي
وسلام اولمامق عدم تحريمه اچوندر ويكره ان يقرأ سورة ويترك آية السجدة دخي مكروه اولور بر سورهٔ قراءت
ايليوب وآيت سجده ترك ايلمك قراءت كرك صلوتده اولسون كرك خارج صلوتده اولسون آيت سجده ترك
ايلمك استنكاف ابهام ايدر بوايسه مؤمنك شاني دكلدر اكر استنكاف ايدرسه عياذا بالله كافر اولور لا عكسه
عكسي مكروه دكلدر يعني آيت سجده اوقيوب غيري آيت ترك ايلمك مكروه دكلدر زيرا بونده مبادرت واردر
وندب ان يضم اليها آية او آيتين آيت سجده يه بر آيت ياخود ايكي آيت ضم ايلمك مندوبدر سجده آيتندن
اول سجده ايتني سائر اوزرينه فضيلتي توهمي دفع اچون واستحسن اخفاؤها عن السامعين
سامعيندن سجدهٔ تلاوتي اخفا ايلمك مستحسن اولدي سامعينه شفقت ايدوب احتمالدركه
ايدسنلر اولميوب كندولره مشقت اوله اكر آيت سجده ايدن كمسنه نفيس اولسه كه خلق متهي دراصلا
سجده دن كندولره مشقت يوقدر كوركه جهر ايله قراءت ايليه بر كمسنه آيت سجده تهجي اوزرينه ديسه
سجده واجب اولماز واول حروف اوقوما غله صلوتي فاسد اولماز زيرا حروف قرآن دكلدر لكن قراءت
مقامنده قايم اولماز تحفة الملوك ترجمه سنده دخي بويله در وتقضي اول اخفا اولنان سجده قضا اولنور زيرا
سجدهٔ تلاوت واجبدر **باب المسافر** بو باب مسافر بياننده در من جاوز بيوت مصره من

مطلب المسافر

جانب خروجه مسافر شول كمسنه در كه مصرينك بيوتني تجاوز ايليه خروجي جانبنده مريدا سيرا وسطا
ثلثة ايام اوچ كونك سير وسطي مريدا ولدوغي حالده بيوت مصريني تجاوز ايليه سيرا لفظي مريدك
مفعوليدر وسطا سيرا لفظنك صفتيدر ثلثة ايام سير وسطك صفتيدر مخانك بعضيسي ثلثة
ايام لفظي مريدا لفظنك مفعوليدر ديمشلردر مثلا منلا خسرو درر ده ديمشدر كه علمامزك
مذهب سفر كه ادناسي اوچ كونلك سيردر ديدكلرينك معناسي شول سيردر كه انك اداسنده استراحت
اولور وبعضسنده اكل وشرب اوله بو معتدل سيرده اوچ كوندر امام شافعي قتنده ايكي كون ايله مقدردر
وايكي كونك مسيره سي اون التي فرسخدر وبر قولده بر كون وبر كيجه دير فقصر فرض الرباعي وصار فرضه
فيه ركعتين مسافر فرض رباعي قصر ايدر اول مسافرك فرضي سفرده ايكي ركعت اولور زيرا قصر عزيمتدر
بزم قاتمزده امام شافعي واحمد بن حنبل قتنده رخصتدر عزيمت اليه تركو رخصت ايسه استرسه
ترك ايدر استرسه ادا ايدر وكتاب مسلمده على ابن اميه دن روايتدركه بن عمر بن الخطاب حضرتلرينه ليس عليكم

ان تقصروا من الصلوة ان خفتم ان يفتنكم الذين كفروا نص تربيغين قرائت ايلدم عمر رضي الله عنه ديديكه عجبت
منه بيو ردوغم نبي عم دن سؤال ايلدكم صدقة تصدق الله بها عليكم فاقبلوا صدقته بيورمشلردر
صحيحين ده عايشه رضي الله عنهادن روايت اولنديكه فرضت الصلوة ركعتين فاقرت الصلوة السفر وزيدت
في الحضر ابن عباسدن روايت اولنديكه نبي عم بيورمشلردركه فرض عليكم الصلوة على لسان نبيكم في الحضر اربعا
وفي السفر ركعتين قال الشعبي من اتم الصلوة في السفر فقد رغب عن ملة ابراهيم عم معلوم اولكه مسافر
ايچون ترك سنت لا بأس در عمر رضي الله عنهك روايتي اوزره قال كنت انا وابو بكر وعثمان مع النبي عم في السفر
فلم نصل سوى الفرض احوط اولان سنتي حالت سفرده ترك اوليمه وقت مستغرق بالكليه ترك اولنه ديلمشدركه
خلاصه سنت فجر قلنه وسنت مغرب دخي كذلك واعتبر في الوسط في السهل سير الابل ومشي الاقدام صحراده سيرده وسط
سير ابل ومشي اقدام اعتبار اولندي وفي البحر اعتدال الريح بحرده اعتدال ريح اعتبار اولندي وفي الجبل ما يليق به
جبلده جبله لايق اولان اعتبار اولندي جبلده دخي سير اوچ كوننه اعتبار اولنور اگر جبلك سافريسي صحرا مسافه سندن
اقل ايسه بيله اوچ كوننه اعتبار اولنور حتى ديلمشدركه بر مقصدك ايكي طريقي اولسه اگر بعيد اولان طريقه كيدرسه
صلوتي قصر ايدر اگر قريبه كيدرسه قصر ايلمز فلو اتم المسافر ان قعد في الثانية صحت واساء اگر مسافر صلوتني
اتمام ايلسه يعني دورت ركعت قلسه اگر ايكنجي ركعتده اوتورسه صلوتي صحيح اولور وكنا كار اولور زيرا قعدهٔ اولى مسافر فرضندر
سلامي تأخير ايلدوكي ايچون والله تعالينك صدقه سني عدم قبولي شبهه سي ايچون مسيء اولور وايكي اولكي فرض اولور وما بعدي
نافله اولور زاهديده مسطوردر كه مسافر صلوتني دورت قلسه سنته مخالفت ايلمش اولور شول كمسنه يه بكزر كه صلوة
فجري دورت قله زيرا قصر صلوة رباعيه بزم قاتمزده رخصت اسقاطدر وحكم عزيمت ايله عامل ايلا اثم اولمقدر والا اگر ثانيده
اوتورمادي ايسه فلا تصح صلوته صحيح اولماز نفله منقلب اولور زيرا فرضك احرامنى كمال ترك ايلدوكي ايچون صلوتي صحيح
اولميوب نافله اولور ولا يزال الحكم السفر حتى يدخل وطنه مسافر حكم سفردن زائل اولماز وطننه داخل اولمينجه يعني حكم
سفر كه جواز قصر صلوة جواز افطار واوچ كونه دك مسح امتدادي ومسح وسقوط وجوب جمعه وعيدين واضحيه وتكبير
تشريق در اما وطنه داخل اولسه تمام ايدر نيت اقامت لازم اولماز وينوي الاقامة ببلد اخر او قرية ياخود اول
مدت اقامته نيت ايلسه بلد اخرده وياخود بر قريه ده مصنفك بلد ايله قريه تقييد ايلديكي صحراده نيت اقامت
صحيح اولماديغني اشعار ايدر وهي خمسة عشر يوما او اكثر مدت اقامت اون بش كوندر ياخود اون بش كوندن زياده
اگر بو مقداره نيت ايلسه بزم قاتمزده قصر ايدر امام شافعي قتنده بر قولده دورت كونه نيت اقامت ايله مقيم
اولور ولو نواها بموضعين كمكة ومنى لا يصير مقيما الا ان يبيت باحدهما اگر مسافر مكه ومنى كبي ايكي موضعده اقامت
نيت ايلسه مقيم اولماز الا مگر برنده برگيجه ليه وقصر ان نوى اقل منها اگر اون بش كوندن اقل ده نيت ايدرسه
صلوتي قصر ايدر اولم ينوي ويبقي سنين وياخود نيت ايلميوب بر كون يارين كيده رم ديو نيچه يللر باقي قالسه
ينه قصر ايدر بر يايانه اليه آي اقامت ايدوب صلوة قصر ايلمشدر كذلك علقمه ابن قيس نيچه يللر خوارزمده

اقامت

بولكا ديلابنغ [illegible]

اقامت ايدوب صلوتي قصر ايلدي وينه ابن عباسدن وانسدن روايت اولنوركه اصحاب رسول الله سورده طقوز
آي اقامت ايليوب صلوتي قصر ايلمشلردر محيطده مسطوردركه اگر خارج شامده ولورسه واهل اولسه وبلسه لركه قافله اون
بش كوندن صكره چيقار وكنه ولورده يخي قافله ايله عزيمتي عزم ايلسه لر انلر صلوتي قصر ايلمزلر زيرا انلر اقامتي نيت ايلمش
كبي اولديلر وكذا عسكر نواها بارض الحرب او حاصروا مصرا فيها كذلك اگر عسكر ارض حربده اقامت نيت ايلسه لر وياخود
ارض حربده بر شهري محاصره ايلسه لر صلوتي قصر ايدرلر زيرا دار حرب موضع اقامت دگلدر روايتدركه نبي عم تبوكده
يگرمي كون اقامت ايلدي وصلوتي قصر ايلدي وحاصروا اهل البغي في دارنا في غيره ياخود اهل بغي اسلام
ولايتنده شهردن غيريه يرده عسكري محاصره ايلسه لر محصورلر اولانلر صلوتي قصر ايدرلر ويتم اهل الاخبية لو نووها
في الاصح اهل اخبيه صلوتي تمام ايدرلر اگر اقامت نيت ايدرلرسه ده اصح قول بودر نهايه ده مسطور اولان اهل اخبيه نك
نيت اقامتلرنده اختلاف واردر بعضلر قتنده نيت اقامتلري صحيح اولماز زيرا انلر ابدا مقيمين اولمازلر زيرا انلرك
موضع اقامتلري يوقدر اما اصح اولان بودركه انلر مقيم اولورلر بو قول ابو يوسفدن مرويدر ومفتي به اولان دخي بودر زيرا
انسان ايچون اقامت اصلدر وسفر عارضدر انتقال زماننده حاصل اولور اهل اخبيه ده يوقدر
يوقدر انلرك انتقالي برصودن برصويه وبر مرعيدن بر مرعي يه دردر بس اموي انلر دائما مقيم اولوب حكم
مسافرده دگلدر اما شارح التحفه ديمشدركه بر صحراده نصف شهر اقامت نيت ايلسه لر صحيح اولور
زيرا انلر حقنده صحرا امصار وقرى كبي اولور وينه ابو يوسفدن روايتدركه اهل اخبيه حقنده اوتلق وصولرينه
بولسه لر اول مكانده چادرلر قورسه لر واون بش كونه اقامت نيت ايلسه لر واوتلري صولري اون بش كونه كفايت
ايلسه اول تقديرجه مقيم اولورلر توركمان واعراب طائفه سي بونلردر ولو اقتدى المسافر بالمقيم
في الوقت صح ويتم اگر مسافر مقيمه اقتدا ايلسه وقت ايچنده صحيح اولور وصلوتني اتمام ايدر زيرا مسافرك
مقيمه اقتداسي وجوبي تكميلده اقامت نيت ايلمش منزله سنده اولور صحيح اولمغله فرضي دورده منقلب اولور
اگر مسافر امامه اقتدا ايلمش ايكي صلوتني افسد ايلسه ينه اوزرينه ايكي ركعت لازم اولور زيرا لزوم دورت
متابعت ايچون ايدي اول ايسه زائل اولدي اما نفل نيتي ايله اقتدا ايلسه اندن صكره افساد ايلسه
شروع ايله دورت ركعت لازم اولور وبعده لا يصح بعد الوقت اقتداسي صحيح اولماز زيرا فرض بعد الوقت
منقلب اولماز سببي منقضي اولدوغي ايچون بس اودي اقتدا ايلسه مفترض متنفله اقتدا ايلمش كبي اولور اگر شفع
اولده اقتدا ايدرسه قعدهٔ اولي مسافر حقنده فرض مقيم حقنده نفلدر وياخود حق قرائتده اگر شفع
ثانيده اقتدا ايدرسه مسافر حقنده قرائت فرضدر مقيم حقنده فرض دگلدر اوليلا اولسه مفترض متنفله اقتدا
ايلمك لازم گلور اول ايسه جايز دگلدر واقتداء المقيم به صحيح فيهما مقيمك مسافره اقتداسي صحيح اولور
وقتنده ووقتندن صكره زيرا مقيم ايكي ركعتده متابعتي التزام ايلدي باقيده مسبوق كبي منفرد اولدي
يقصر هو مسافر قصر ايدر ويتم المقيم بلا قراءة في الاصح مقيم صلوتي اتمام ايدر بلا قراءة اصح يعني اصح قولده

ویستحب له ان یقول لهم اتموا صلوتکم فانی مسافر مقیم اولنلره سز صلوتکزی تمام ایدیکز تحقیقا بن مسافرم
دیمک مستحبدر زیرا نبی عم اهل مکه یه مسافر ایکن نماز قلدقده بو وجهله بیورمشلردر ویبطل الوطن الاصلی بمثله
وطن اصلی کندو مثلو ایله باطل اولور معلوم اوله که وطن اوچدر اولکیسی وطن اصلیدر ایکنجیسی وطن اقامتدر
اوچنجیسی وطن سفردر وطن اصلی انسانک طوغدوغی ویا خود انده تاهل ایلدیکی مکاندر وطن اقامت
انده اقل مرتبه اون بش کون اقامته نیت ایلدوکی مکاندر بشو شرطله که اول مکان انک مولودی وانده اهل
متاهل اولمیه وبوکا وطن سکنی دخی دیرلر اما عند الفقهاء معتبر دکلدر وطن اصلی کندو کبی بر وطن اصلی ایله
منتقض اولور مثلا بر کشینک وطن اصلیسی اولسه واندن انتقال ایلسه وغیری یرده وطن توتسه اول
مکان انک وطنی اولمدن چیقار حتی اندن صکره اکر اکا داخل اولسه مادامکه اقامته نیت ایتمیه اکا اتمام لازم
کلمز زیرا حضرت رسول اکرم واصحابدن مهاجرین مکه مکرمه ده قصر ایتدیلر شویله که مکه مکرمه انلرک
وطنلری ایدی زیرا مدینه منوره وطن قلمشلر ایدی پس مکه نک وطنلغی زائل اولدی لا بالسفر
وطن سفر ایله وطن اصلی منتقض اولماز حتی مسافر وطن اصلیسنه کلسه مجرد دخول ایله مقیم اولور
ووطن الاقامة بمثله ووطن اقامت دخی مثلی ایله منتقض اولور مثلا بر کمسنه بر وطن اقامتدن صکره بر
وطن اقامت اتخاذ ایلسه وایکی وطن اراسنده مدة سفر اولمسه صکره کی وطن اقامته داخل اولسه
مقیم اولماز الا بنیت ایله اولور زیرا موضع اول وطن اقامتدن چقدی والسفر والاصلی دخی سفر ایله
ووطن اصلی ایله وطن اقامت باطل اولور مثلا بر کمسنه بر بلده ده اقامته نیت ایلسه بر قاچ کوندن
صکره قالقوب سفره کتسه تکرا وطن اقامته کلسه باطل اولور مادامکه اقامته نیت ایلمیه صلوتی قصر ایدر
بر کمسنه بر بلده ده اقامته نیت ایلسه واندن صکره وطن اصلیسنه داخل اولسه اندن صکره اقامته
نیت ایلدوکی بلده یه داخل اولسه اوکی نیت باطل اولور صلوتی قصر ایدر مادامکه تکرار نیت ایلمیه
وفائتة السفر تقضی فی الحضر رکعتین وفائتة الحضر تقضی فی السفر اربعا وسفرک فائتهسی حضرده
ایکی رکعت قضا اولنور وفائتهء حضر سفرده دورت رکعت قضا اولنور زیرا قضا بحسب الاداءدر اما
ایما ایله مصلی اولان مریضک فائتهسی حال صحتده قائما قضا اولنور والمعتبر فی ذلک اخر الوقت
وقضاده معتبر اولان وقتک اخریدر مثلا بر کمسنه وقت اخیرده سفره کتسه واول وقتک صلوتی
فوت اولسه قضا اولندقده مسافر صلوتی کبی قضا ایدر وبر کمسنه اخر وقتده مقیم اولسه واول وقتک
صلوتی فوت اولسه قضا اولندقده مقیم صلوتی کبی قضا ایدر زیرا اعتبار اخر وقتدهدر وسفر واقامت
وحیض وطهر وبلوغ واسلام دخی بو وجه اوزرهدر والعاصی کغیره وعاصی مطیع کبیدر یعنی قائمزده
سفرده وحضرده وسفر اوچ قسمدر بری سفر طاعتدر حج وجهاد کبی ایکنجیسی سفر مباحدر تجارت کبی
اوچنجیسی سفر معصیتدر قطع طریق کبی وقولا فندیسندن فرار ایلمک کبی وعورت محرم سز حجه کتمک کبی

ایکی اولکیسی رخصت ایچون سبب در خلافا للشافعی اما اخیر که سفر معصیتدر بزم قاتمزده اولکیلر کبیدر شافعینک
خلافیدر زیرا رخصت تخفیف ایچون ثابت اولشدر معصیتده رخصت جایز دکلدر بزم ایچون نصوصک اطلاقیدر قال
الله تعالی ومن کان مریضا او علی سفر فعدة من ایام اخر رخصت افطار نفس سفره تعلیق اولندی قال النبی عم فرض المسافر
رکعتان پس ایدی نفس سفر معصیت دکلدر خروج مرید در معصیت سفره خروجدن صکره اولور زیرا سفر قبیح
فی عینه دکلدر مجاورت حسبیله لغیره قبیح اولدی مجاور انفکاکی ممکن اولماز وقت نداده بیع وارض مغصوبهده
صلوة قلمق کبی ونیة الاقامة والسفر تعتبر فی الاصل دون التبع نیت اقامت وسفر اصلدن اعتبار اولنور
تابعدن اعتبار اولنمز کالعبد والمرأة والجندی عبد ومراه وجندی کبی مثلا عبد اقامته ویا خود سفره نیت ایلمک
معتبر دکلدر اعتبار مولیسنهدر مرأهنک زوجندن جندینک پادشاه ویا خود سردار وامیرندن اعتبار
اولنور شارح تحفه دیمشدر که حتی زوج اقامته نیت ایلسه زوجه مقیم اولور زوجه تبعیت ایله مهر معجلنی کاملا
ویرمش ایسه اکر ویرمامش ایسه زوجه سفرک نیتنه اعتبار اولنور زیرا بو ایله اولدقده اول زوج ایچون نفسنی زوجدن
واردر جیش دخی امیر ایله بو وجهلهدر اکر جیشک ذوقلری امیرک اوزرینه ایسه امیر نیتنه اعتبار اولنور اکر کسک
رزقی کندی اوزرینه ایسه نیتلرینه اعتبار اولنور زیرا انلر مراد ایلدکلری یره کیدرلر غریم مدیون مفلس ایله
بو وجهلهدر واجیر مستاجر ایله کذلک **باب صلوة الجمعة** بو باب صلوة جمعه بیانندهدر
معلوم اوله که تحقیقا جمعه فرضدر ترکی جایز دکلدر جاحدی اکفار اولنور جمعهنک فرضیتی کتاب وسنت
اجماع امت ایله ومعنیدن بر نوع علت ثابت اولدی اما کتاب ایله ثابت اولدن قوله تعالی یا ایها الذین امنوا
اذا نودی للصلوة من یوم الجمعة فاسعوا الی ذکر الله نص تفسیر بو ذکر اللهدن مراد صلوة جمعهدر وحدیث
شریف ایله ثابت اولدوغنه دلیل عن جابر رضی الله عنه قال خطبنا رسول الله عم فقال یا ایها الناس
توبوا الی ربکم قبل ان تموتوا وتقربوا الی الله بالاعمال الصالحة قبل ان تشتغلوا واعلموا ان الله تعالی
کتب علیکم الجمعة فی یومی هذا فی شهری هذا فی عامی هذا فی مقامی هذا فمن ترکها تهاونا واستخفافا بحقها
وله امام جائر او عادل الا فلا جمع الله شمله الا فلا صلوة له الا فلا زکوة له الا فلا صوم له الا ان یتوب فمن تاب
تاب الله تعالی علیه قال النبی عم الجمعة حق واجب علی کل مسلم فی جماعة الا اربعة مملوک وامرأة وصبی ومریض
وقال النبی عم من ترک ثلث جمع تهاونا طبع الله علی قلبه وقال النبی عم من ترک الجمعة ثلاث مرات من غیر ضرورة
طبع الله علی قلبه وقال النبی عم من ترک ثلث جمع من غیر عذر کتب من المنافقین وقال النبی عم من ترک الجمعة ثلث
جمع متوالیات فقد نبذ الاسلام وراء ظهره وامت فرضیتنه اجماع ایلمشلردر خلافلری انجق وقتندهدر
اما معنیدن بو معنی ایله ثابت اولمشدر صلوة ظهرک ترکی ایله امر اولندی جمعه اقامتی ایچون ظهر ایسه فرضدر فرضک
ترکی جایز اولماز اول فرضدن موکد بر فرض ایله اولور امدی بو تقدیرجه صلوة ظهردن موکد فرض اولمق لازم اولور
معلوم اوله که جمعه ایچون اوداکی شرط واردر شرطک التیسی ادادهدر والتیسی وجوبی ایچوندر اما اداسی ایچون

مطلب صلوة الجمعة

اولان شرطلك اولكيسي مصر وياخود فناسي ايكنجيسي سلطان ونائبي اوچنجيسي وقت ظهردر دوردنجيسي خطبه
بشنجيسي اذن عامدر اما وجوب ايچون اولان شرطلك اولكيسي اقامتدر ايكنجيسي ذكورتدر اوچنجيسي صحتدر دوردنجيسي
حريتدر بشنجيسي سلامة العين التنجيسي سلامة الرجلين در ادا ايچون اولانلك جمله سي صلوته متعلقدر وجوب
ايچون اولانلك جمله سي مصلينك صفتيدر ادا ايله وجوبك بيننده فرق بودر كه ادا ايچون اولان شرطلك انتفاسي ايله جمعه نك
اداسي صحيح اولماز اما وجوب ايچون اولان شرطلك انتفاسي ايله اداء جمعه صحيح اولور مثلا اعمى و مريض و عبد و سايرلري
جمعه يي ادا ايلسه صحيح اولور لا تصح الا بستة شروط جمعه صحيح اولماز الا التي شرط ايله صحيح اولور المصر وفناؤه
شرطلك بري مصر وياخود مصرك فناسيدر فنا ايسه مصر منزلسندر فنا اول محلدر كه مصرك حوايجي ايچون
معد اولمش اوله اول فنا مصره متصل اولمق لابدر اكر فنا ايله مصر ما بيننده مرعى و مزارع كبي فرجه اولورسه
فنا اولماز اولور بعيد ويحتمي قريه اولمش اولور قريه ده جمعه اقامتي صحيح اولماز قال النبي م لا جمعة ولا
تشريق ولا صلوة فطر ولا اضحى الا في مصر جامع والسلطان او نائبه شرطلك ايكنجيسي سلطان وياخود
نائبيدر ووقت الظهر شرطلك بري وقت ظهردر جمعه ظهردن مقدم ومتأخر صحيح دكلدر والخطبة قبلها في وقتها
شرطلك بري دخي خطبه در صلوة جمعه دن مقدم ظهر وقتنده كه جمعه وقتيدر والجماعة شرطلك بري دخي جماعتدر
والاذن العام شرطلك بري دخي اذن عامدر حتى بر جامعك قپوسني قپوجيلر قپويوب جامعه دخولدن منع ايلسه لر
جايز دكلدر والمصر كل موضع له امير وقاض ينفذ الاحكام ويقيم الحدود مصر ده موضعدر كه اول موضعك
احكام تنفيذ ايدر وحدود اقامت ايدر امير وقاضيسي اوله وقيل ما لو اجتمع اهله في اكبر مساجده لا يسعهم
ودينلدي كه مصر شول موضعدر كه اول موضعك اهلي اجتماع ايلسه لر يعني اوزرينه جمعه واجب اولنلر مسجدلرينك
اكبرينه صغيه لر وفناؤه ما اتصل به معد المصالحه ومصرك فناسي شول موضعدر كه اول مصره متصل اوله اهالينك
مصالحي ايچون معد اوله فنانك قرب و بعدي اوقاتمي وبرآت فرسخ مقداري اوله وبعضيلر مصر ايله فناسي
بيننده مزارع اولمايه اعتبار ايلمشلر لكن بو قوللر جوجدر ويصح في مصر في مواضع هو الصحيح جمعه صحيح اولور
مصرده نيچه موضعده صحيح اولان دخي بودر وعن الامام في موضع فقط ابو حنيفه دن بر روايت واردركه جمعه انجق
بر موضعده صحيح اولور وعند ابي يوسف في موضعين ان حال بينهما نهر ابو يوسف قتنده ايكي موضعده جمعه
صحيح اولور اكر اول ايكي موضعك ما بيننده نهر حلول ايدرسه ومنى مصر في الموسم يصح الجمعة فيها منى دخي مصردر
موسمنده اندن جمعه صحيح اولور امام محمد صلوته قياس ايدوب جايزدر دكلدر دير خليفه او امير الحجاز خليفه ايچون
ياخود امير حجازك وجودي ايچون منى ده جمعه صحيح اولور بو ايكيسنده ولايت واردر لا الامير الموسم امير موسم اولمقله
جمعه صحيح اولماز زيرا امير موسمك ولايتي انجق امور حجه مقصوردر اول اجلدن بونك وجودي ايله صحيح اولماز و لا
بعرفات عرفاتده دخي جمعه صحيح اولماز عرفات ديمكه سبب برقاچ يازمشلردر برسي حضرت ابراهيم عم
غائبانه عرفات وصفده وتعيين كورنجه بلدوكندن عرفات تسميه اولندي برسي دخي حضرت آدم عليه السلام

حوى

حوى انا من ايله اول محلده كوروشوب بلشدكلرندن عرفات تسميه اولندي وفرض الخطبة خطبه نك فرضي ابو حنيفه
قتنده تسبيحة ونحوها بر تسبيحه وياخود تحميد بر بكز ترتيشلردر خطبه قصدي ايله وعندهما لا بد من ذكر طويل
وتسمى خطبة اما امامين قتنده خطبه ايچون ذكر طويلدن لابدر اويله ذكر طويل كه عرفا خطبه تسميه اولنه شافعي يوركه
ايكي خطبه اوقيه بري حمد وصلوتي وعظي مشتمل اوله فاسعوا الى ذكر الله قول شريفندن متعارف اولان ذكر طويلدر
ديو بوكا ذاهب اولمشدر ابو حنيفه رحمه الله فاسعوا الى ذكر الله قول شريفنك اطلاقي اوزرينه حمل ايدوب خطبه
تسبيح مقداري اولور عنه ذاهب اولمشدر حتى انك قتنده تسبيح وتحميد ايلسه عطاسي ويا تعجب ايچون دخي اولورسه
خطبه تمام اولور روايتدر كه حضرت عثمان خطبه ده الحمد لله ديديك وحصر اولوب ومنبردن اندي وتمازي قلدي
وصحابه دن بركسنه معارضه ايلمدي بو دلالت ايدر كه بو مقدار كفايت ايلر اما امامين ايچون دليل زيرا خطبه واجبدر
تسبيح وتحميد تسميه اولندي اوليا اولنه خطبه دن مراد ذكر طويلدر امام كرخي اوچ آيه مقداري اولمغي اعتبار ايلمشي
وفقهادن بعضيلر تشهد مقداري اعتبار ايلمشلردر وسنتها خطبه نك سنتي ان يخطب قائما على طهارة
طهارت اوزره قائم اولدوغي حالده خطبه اوقومقدر قيام اوزره متواتردر يعني اكرچه حقنده نص وارد دكلدر
لكن حضرتدم دن بو كونه كلنجه خطبه قيام اوزره قراءت اولنمشدر وسيف ايله فتح اولنان بلادده سيف ايله
خطبه اوقونركندوره اسلامه كلن قومك بلادنده بلا سيف خطبه اوقونر اكر طهارتسز خطبه اوقورسه جايزدر
لكن مكروهدر خطبتين يفصل بينهما بجلسة ايكي خطبه اوقيه وايكيسينك ما بيني فصل ايليه بر جلسه ايله جلسه نك
تعريفي انسان اوتوردقده هر عضوي موضعنده قرار ايليه مشتملتين على تلاوة آية والايصاء بالتقوى والصلوة
على النبي عم اويله خطبتين كه بر آيتك دخي تعقوايه وصيتي دخي نبي عم حضرتلرينه صلوته مشتمل اوله مشتملتين
قوللي خطبتين قولينك صفتيدر شارح تحفه هدايه دن نقل ايدوب خطبه ايچون اون بر سنت وارددر
اولكيسي تعوذدر قبل الخطبة اخفا ايكنجي حمد ايله بدايتدر اوچنجيسي ثنادر شول ذات پاككه كه اهلدر
دوردنجيسي شهادتدر بشنجيسي تصليه در التنجيسي عظ وتذكيردر يدنجيسي قراءت قرآندر تاركي مسي اولور
زيرا نبي عم خطبه ده سوره عصري اوقومشدر وبر غيري خطبه ده لا يستوي اصحاب النار واصحاب الجنة
اصحاب الجنة هم الفائزون وبر آخر خطبه ده ونادوا يا مالك ليقض الآية بونلري اوقومشدر سكزنجيسي
بين الخطبتين جلسه در شافعي قتنده واجبدر وطقوزنجيسي خطبه ثانيه ده حمد وثنا وصلوتي اعاده ايلمكدر
ومكان وعظه دعا ايلمكدر اوننجيسي دعاده مؤمنين ومؤمناته زياده ايلمكدر اون برنجيسي خطبتين طوال
مفصل اولان سوره مقداري تخفيف ايلمكدر طوال مفصلدن زياده تطويل مكروهدر فيكره تركا لكنه ترتيب
سنتي ترك ايلمك مكروه اولور واقل الجماعة ثلثة سوى الامام جمعه ده جماعتك اقلي امامدن غيري اوچدر وعند
ابي يوسف اثنان ابو يوسف قتنده اقل جماعت امامدن غيري ايكيدر وقيل محمد معه دينلدي كه محمد ابو يوسف
ايله معادر اما اصح اولان امام محمد ايله ابو حنيفه معادر ابو يوسف قتنده مثنى ده معنى اجتماع وارددر زيرا

واحد براخرایله اجتماع ایلدکده ایکی اولور جمعه ده دخی معنی اجتماعدن منبئ در اثنین ده بر معنی وارد ر ابو حنیفه
و محمد ایچون دلیل جمع صحیح ادبور خطاب دخی جمع ایچوندر قوله تعالی فاسعوا نص شریفی دخی موید در اکر دینلورسه که ابو یوسف
دخی امام ایله اوچ مراد ایلمشدر جواب وریلور که جماعت علی حدة شرطدر امام جماعتدن اولماز فاسعوا نص شریفی اوچی
اقتضا ایدر دیو لکن کرالنه نص شریفی بو نکا اقتضا ایدر اولی التقدیر جمع دور تا اولور ایجلرنده صبی مجنون اولمامق
اوزره عبد و مسافر بونک خلافنجه در زیرا بونلر جماعت اولور لر شافعی قتنده جمعه ایچون امامدن غیری قرق رجال حر
و مقیم لازم در ولو نفروا قبل سجوده یستانف الظهر اکر امامک سجودندن اول جماعت نفرت ایلسه لر یعنی اغلبه در امام اعظم
امام ظهری استیناف ایدر یعنی جمعه دن فارغ اولوب ظهره ابتدا ایدر شرط منتفی اولدیغیچون زیرا صلوته شروعک
منعقد اولمسی بر رکعت قلنمدقجه تمام اولماز بر رکعتک تمامی ایسه سجده دن اولماز امدی سجده دن اول جمعیه شرط
اولان جماعتک داغلمسندن صلوة جمعه نک فسادی لازم اولوب تمام صلوة ظهری قلمق لازم اولور اما
خطبه صلوتک خلافنجه در یعنی خطبه اوقورکن جماعت طاغلوب صلوة محلنده بنه کفایت مرتبه جماعت
جمع اولسه جمعه نمازی صحیح اولور و عندهما لا یستانفهما امامین قتنده ظهری استیناف ایلماز بلکه جمعه
نمازینی ادا ایدر زیرا جماعت انعقاده شرطدر دوامی شرط قلنمدی خطبه کبی الا ان نفروا قبل شروعه الا مکر که
امامک شروعندن اول نفرت ایتمش اولالر اول زمان اتفاقا صلوة ظهری استیناف ایدر اکر سجده دن
صکره نفرت ایدر لرسه امام جمعه ادا ایدر اتفاقا زفر قتنده تحیت که تشهد مقداری اوتورمزدن اول
جماعت نفرت ایلسه لر امام بنه ظهری استیناف زیرا جماعت ادایه شرطدر وقت کبی امدی زفر قتنده صلوة
تمام اولنجه جماعتک دوامی لازمدر و تبطل بخروج وقت الظهر جمعه باطل اولور وقت ظهرک خروجی ایله زیرا
وقت ظهر جمعه نک شرطیدر و شرط وجوبها ستة الاقامة بمصر صلوة جمعه وجوبنک شرطی التیدر
بری مصرده اقامتدر زیرا مسافر اوزرینه و قریه ده مقیم اولان کمسنه لر اوزرینه واجب دکلدر و الزکوة صلوة
صلوة جمعه نک وجوبنک شرطلرینک بری دخی ذکورتدر زیرا عورت اوزرینه صلوة جمعه واجب دکلدر
والصحة شرطلرک بری دخی صحتدر مریض اوزرینه جمعه واجب دکلدر والحریة بری دخی حریتدر زیرا عبد
اوزرینه جمعه واجب دکلدر اکر افندیسی صلوة جمعه ایچون اذن ویرسه بعضیلر دیدیلر که عبد اوزرینه
واجب اولور بعضیلر مخیر اولسه ذاهب اولمشلردر و معتقد البعض دخی بو ایجوندر و دینلمشدر که اجیر مستاجری
صلوتدن منع ایدر اما اصح اولان بودر که منع ایلیه مکردر لکن صلوته اشتغالی مقداری اجرتدن ساقط اولور
اکر بعید اولورسه اکر قریب اولورسه بری ساقط اولماز و سلامة العینین و الرجلین و شرطلرک بری دخی کوزی
و ایاقلری سالم اولمقدر و لا تجب علی الاعمی و ان وجد قائدا و اعمی اوزرینه صلوة جمعه واجب دکلدر اکرچه کمسنه
دخی بولنورسه ده ابو حنیفه قتنده زیرا اعمی بنفسه سعیدن عاجزدر مریض کبی خلافا لهما اعمینک قائد
بولنه و عندهما امامین اختلاف ایلمشلردر و کذا الخلاف فی الحج حجده اولان خلاف کبیدر یعنی اعمی

قائد

قائد بولنسه امام ابو حنیفه قتنده واجب اولماز اما امامین قتنده واجب اولور صاحب کافی و تسهیل دیمشلردر که
حق سبحانه و تعالینک اذا نودی للصلوة من یوم الجمعة فاسعوا الی ذکر الله و ذروا البیع ذلکم خیر لکم ان کنتم تعلمون
قول شریفندن اون ایکی شیء اقتباس اولنور بعضیسی عبارة و بعضیسی اشارة و بعضیسی دخی دلالت
و بعضیسی اقتضا اون عام اذا نودی قول شریفندن اقتباس اولنور و جماعت فاسعوا قول شریفندن
اقتباس اولنور و بوندن فهم اولنان بودر که امامدن غیری اوچ کمسنه اوله و مصر و وقت و ذروا البیع
قولندن اقتباس اولنور زیرا وقت ظهرده اهل سوق تجارتدن نهی اولنمشدر و منبر محتاج اولامصردن
غیرده اولماز خطبه امام الی ذکر الله قولندن اقتباس اولنور زیرا اول ذکر ایچون بر ذاکر لازمدر باقی شروط
فاسعوا قول شریفندن مستفاد اولنور مریض و کوترم و کور و نسوان ایچون سعی یوقدر نسوان ایچون خود اولرینه
قرار نص شریف وارددر و عبد و مسافر واجب اولمادوغی کبی دخی متلرینه اشتغال لازم اولدیغیچوندر
و من هو خارج المصر ان کان یسمع النداء تجب علیه عند محمد و به یفتی شول کمسنه که خارج مصرده اوله اکر
نداء اشیدرسه صلوة جمعه انک اوزرینه واجب اولور امام محمد قتنده و فتوی دخی بو قول اوزرینه در و قوله م
الجمعة علی من سمع النداء و بعضیلر مصر ایله رجل ما بینی بر فرسخ اولورسه واجب اولور دیمشلردر و ابو یوسفدن
بر روایتده ایکی فرسخ اولورسه واجب اولور دیمشلردر و امام محمد مصر ایله رجل ما بینی اوچ میل اولورسه
واجب اولور دیمشلردر فتوی دخی بونک اوزرینه در اکر بر کویلی یوم جمعه ده مصره داخل اولسه اکر جمعه
نمازینه دکین مکث نیت ایلسه صلوة جمعه انکا واجب اولور اکر وقت جمعه دخولندن اول خروجه نیت ایدرسه
لازم اولماز اما وقتک دخولندن صکره خروجه نیت ایلسه صلوة جمعه انکا لازم اولور فقیه ابو اللیث لازم
اولماز دیمشدر قاضیخانک دخی مختاری بودر جمعه کونی اکر مسافر مصره داخل اولسه دخی عیتی اول کون مصرده
اولمق اوزره اولسه اوزرینه جمعه لازم اولماز مادامکه اون بش کون اقامته نیت ایلمیه و من لا جمعة علیه ان
اداها اجزأته عن فرض الوقت اوزرینه جمعه لازم اولمیان کمسنه اکر صلوة جمعه یی ادا ایدرسه وقتک فرضندن
کفایت ایدر اوزرلرینه جمعه لازم اولمیان مسافر و خاتون و عبد و اعمی و خی بونلره مشابه اولنلردر و للمسافر
والعبد والمریض ان یؤم فیها مسافر و عبد و مریض ایچون صلوة جمعه ده امام اولمق جایزدر زیرا انلر
امامته اهلدر انلردن وجوبک سقوطی رخصت ایچوندر یعنی حاضر اولسه لر اوزرلرینه فرض اولور اول تقدیرجه
سائر صلوتلر کبی امامتلری جایزدر نعم مکرده ناس ایله جمعه یی ادا ایلدیکی حال بوکه کندولر مسافر ایدیلر
بو دلیل جوازینه کافیدر امام زفر قتنده جایز دکلدر زیرا اوزرلرینه واجب دکلدر صبی و قراکبی و ینعقد بهم
مسافر و مریض و عبد ایله جمعه منعقد اولور یعنی امامک خلفنده بونلردن غیری کمسنه اولمسه جمعه منعقد اولور
شافعی بونک خلافنجه در و من لا عذر له لو صلی الظهر قبلها جاز مع الکراهة شول کمسنه نک که عذری اولمسه
ظهری صلوة جمعه دن اول قلسه جایزدر اما کراهة تحریمیه ایله مکروهدر امام زفر اصالة فرض ظهر جمعه دن

بدل كبيدر اصله قدرت وار ايكن بدله رجوع جايز دكلدر بزم ايجون دليل اصل فرض ظهردر كا فه حقنده زيرا تكليفا
بحسب القدرة صلوة ايله مكلف اولان كمسنه صلوة ظهري اداء وقتنده انجق بنفسه اداء ظهره قادردر صلوة جمعه يه
قادر دكلدر زيرا صلوة جمعه ينجه شرائط توقف ايدر بالكز شرطله تمام اولماز بو تقديرجه جمعه يي تكليف وسعندن
خارج اولان كمسنه يه تكليف اولور الا بو قدر واركه مصيبا اجتماع شرائطي ايله جمعه نمازيني ادا ايدن كمسنه صلوة ظهرك
اسقاطيله مامور اولور بو اسقاطه قدرت وار ايكن بلا عذر عدول ايلك صلوة ظهريي ادا مكروهدر ثم اذا سعي
اليها والامام فيها تبطل صلوة الظهر اندن صكره عذرسز ظهريي قلان كمسنه جمعه يه سعي ايليه حال بوكه امام صلوتده
اولسه اول كمسنه نك صلوة ظهري باطل اولور جمعه يه سعي خصايص جمعه دندر كا سعي احتياطا تاركن ظهريه منزلنه
تنزيل اولنور اما امام صلوتده او كمسنه كوياكه سعي تمامش كبيدر و قالا لا يبطل ما لم يدرك الجمعة يشرع فيها امام
ديديلركه مادامكه جمعه يه يتيشوب وصلوة جمعه يه شروع ايليه ظهري باطل اولماز وكره للمعذور والمسجون
اداء الظهر في المصر في يومها ومعذور ومسجون ايجون جمعه كونيده مصرده جماعت ايله اداء ظهر مكروه اولديغي امامك
فراغندن اول اولسون كرك صكره اولسون برابردر جماعت جامعه اولان جمعه يه خلل ويردكي ايجون مكروه اولديغي
اما اهل قريه بونك خلافنجه در زيرا انلرك اوزرينه جمعه واجب دكلدر اكر جماعتله ادا ايدرلر ايسه كفايت ايدر
جوازنيك شرطي بولنمديغي ومن ادركها في التشهد او السهو ويتم جمعة شول كمسنه كه جمعه يي تشهدده
وياخود سجدة سهوده ايرشسه اول كمسنه جمعه يي تمام ايدر ايرشدكي امام ايله قلار باقيسني بناء ايدر حديث
شريف دلالتيله قال النبي عم ما ادركتم فصلوا وما فاتكم فاقضوا وما فاتكمده مراد وما ادركتم فصلوا
قرينه سيله امامك صلوتنده ديمكدر وقال محمد يتم ظهرا ان لم يدرك اكثر الثانية امام محمد ديديلركه ظهريي
تمام ايدر اكر جمعه نك ايكنجي ركعتنك اكثرينه ايرشمش ايسه ثانيه نك اكثرينه ايرشمك ايكنجي ركعتك ركوعنده
امام باشني قالديرمدين ايرشمكدر اكر اكثرينه ايرشمز ايسه ظهريي ادا ايدر زيرا من وجه جمعه دكلدر اول اعتبار
ايله كه جمعه يه نيت شرط اولماز ومن وجه ظهردر شرائطي كه جماعت ايدي انك فوتي ايجون امدي اول كمسنه
دورت ركعت قلار ظهر اعتباريله وايكي ركعتده اوتورر جمعه اعتباريله وايكي اخيرينده قراءت ايدر نافله
اولمق احتماليله اما امامين قولنجه اودر اول كمسنه جمعه يه ايرشمشدر حتي جمعه يه نيت وايكي ركعت شرط
اولمشدر وامام محمدك دليل ايجون وجه بوقدر زيرا ظهر ايله جمعه بربرينه مخالفدر بربرينك تحريمه سيله اخر اوزرينه
بنا صحيح اولماز اكر ركعت ثانيه نك اكثرينه ايرشسه جملهنك اتفاقي اوزره جمعه يه ايرشمش اولور فاذا خرج
الامام فلا صلوة ولا كلام حتي يفرغ من خطبته يعني امام خطبه ايجون منبره چيقسه امام خطبه دن فارغ اولنجه
جماعت ايجون اصلا صلوة وكلام يوقدر اكر بركمسنه سنت جمعه اداء ايدركن خطيب خطبه يه باشلسه ايكي ركعتي
ادادن صكره قطع ايدر اكر بر ركعت قلدي ايسه بردخي ضم ايدر وسلام ويرر اكر اوچ ركعت قلدي ايسه
دوردي تمام ايدر ولا يباح الكلام بعد خروجه ما لم يشرع في الخطبة امامين ديديلركه كلام مباح اولور

امامك

امامك منبره خروجندن صكره مادامكه خطبه يه شروع ايلميه حتي شروع ايلدكده مكروه اولور زيرا خطبه
استماع فرض ايدي اول فرضي ترك ايلمكله كراهت اولدي قوله عم اذا خرج الامام فلا صلوة ولا كلام ويجب
السعي وترك البيع بالاذان الاول يعني جمعه يه سعي وترك بيع واجب اولور زيرا اذان اول بنيعم زمانشده
اولمامشدر حضرت عثمان رضي الله عنه زماننده اولمشدر فاذا جلس علي المنبر اذن بين يديه ثانيا يعني
امام منبر اوزرينه جلوس ايليه ثانيا امامك اوكنده اذان اوقنه بو سؤال اولورده اذان اوقنمق تواتر ايله در
زيرا رسول اكرم زماننده بو يله ايدي واستقبلوه مستمعين جماعت خطبه مستمعين اولدقلري حالده
امامه استقبال ايليه لر يعني امام دلرين ويا خود يانلرين دونديره لر استماع واستقبالده بعيد وقريب برابردر
بعضيلر امامه قريب افضلدر زيرا او عظ ايله متعظ اولور ديديلر بعضيلر بعيدا اولمق افضلدر ديديلر وبعضيلر
وجوب استماع خطبه اوله مخصوصدر اما اصح اولان اخرينه دكين استماعدر تا تاخانيده مسطوردركه
بر بلده كه قليج ايله فتح اولنمشدر خطيب منبره چيقوب خطبه سيف ايله معا اوقومق كركدر فاذا اتم الخطيب
الخطبة اقيمت يس مدي يعني خطيب خطبه تمام ايليه اقامت اولنور امام هر ركعتده فاتحه ودلدوركي
سوره قراءت ايليه وايكيسني جهر ايليه حضرت رسول اكرم عليه السلامك قرائتنده اختلاف اولنمشدر بعضيلر
سوره جمعه ومنافقين اوقومشدر ديديلر وبعضيلر سبح اسم ربك الاعلي وهل اتيك اوقومشدر ديديلر
وبعضيلر نصيب اولان اوقنمشدر ديديلر يوم جمعه ده اجابت دعا ساعتنده اختلاف اولنمشدر
اما اصح اولان امام منبرده اوتوروب صلوتي ما بين در باب صلوة العيدين بو باب صلوة عيدين
بياننده در عيدك اشتقاقي عوددندر رجوع ومعاوده معناسنه هر سنده عودت ايلديكي ايجون اصلي
واو ايدي واحدنده دخي واو اولا زمدر اولمدي اولسه واو بايه قلب اولنمشدر ميقات وميزان كبي وجمعي اعياد
كلور قياس اعواد وزني اوزره كلمك ايدي لكن خشب اولان عودك جمعنه التباس كلمامك ايجوندر اعياد
وزنينجه اوزره كلدي تجب صلوة العيدين ايكي بيرام نمازي واجب اولور سبب وجوب ولتكبروا
الله علي ما هديكم نص شريفيدر و تواتر اخبار نبي عم دخي وجوبنه دليلدر انس رضي الله عنه دن روايت
اولنديكه حضرت رسول اكرم مدينه منوره يه دخول بيوردقلرنده اهل مدينه نك ايكي كونلري وار ايديكه
اول كونلرده لعب ايدرلر دي نبي عم بيوردي كه قد ابدل الله بهما خيرا منهما الاضحي والفطر امت دخي
دخي حضرت رسولدن بو كونه كلنجه اجتماع ايدوب بر كمسنه انكار ايلمامشدر عند الجمهور واجبدر و بعضيلر
وبعضيلر سنتدر ديمشلر اصح اولان واجب اولمقدر دخي بر كونده ايكي عيد يعني وعيد جمع اولسه اوكي
سنت ثاني فرضدر بو نلرك بريسي ترك اولماز وشرايطها كشرائط الجمعة وجوبا واداء سوي الخطبة
صلوة عيدينك شرطلري خطبه دن غيري وجوبا واداء جمعه نك شرطلري كبيدر زيرا جمعه ده خطبه سز
صلوة جايز دكلدر اما عيدينده خطبه سز جايزدر زيرا سنتدر شرط دكلدر نهايت ترك ايلكله

مطلب عيدين

سنته مخالفت ایدوب اساءت ایلمش اولور اکر خطبه صلوتدن مقدم اولورسه ینه جایزدر زیرا مقصود حاصل
اولور لکن متوارث اولان سنته مخالف ایلدکلرین مکروه اولور عید شریفک خطبه سیچون اذان واقامت
یوقدر وندب في الفطر ان یاکل شیئا قبل صلوتها عید فطرده صلوتدن اول برشی اکل ایلمک مندوبدر انس
رضي الله عنهدن روایتدر که عیده کیتمزدن مقدم حضرت رسول اکرم اوچ ویاخود بش ویاخود یدی تمر
اکل ایدرلردی ویستاک ویغتسل ویتطیب مسواک استعمالی وغسل وکوکلک قوقولر ایلمک مندوب
اولدی حضرت رسول اکرم بویله ایدرلردی زیرا یوم اجتماعدر بر قوم رایحه کریههدن متأذی اولمون
ایچون ویلبس احسن ثیابه واحسن ثیابنی کیمک دخی مندوب اولدی ویؤدي فطرته وصلوتدن اول
فطره ویرمک مندوب اولدی زیرا حضرت رسول بویله اسلردی مقدم ویرملو فقرانک فراغ بالنه سبیدر
یوم عیدده حضرت رسول علیه السلام اغنوهم عن المسئلة في هذا الیوم بیورمشلردی اکر تأخیر دخی اولورسه
جایزدر اما تعجیلی افضلدر ویتوجه الی المصلی مصلی یه توجه دخی مندوبدر ولا یجهر بالتکبیر في طریقه
تکبیر جهر ایلمامک مندوب اولدی امام اعظم قتنده خلافا لهما امامین خلاف ایدوب طریق عیده تکبیری
جهر ایلمک مندوبدر دیدیلر ابو حنیفه نک قولنک وجهی بودرکه ثناده اصل اخفادر اما
اضحیده جهر شارعک تعیینیدر زیرا اول کون یوم تکبیردر قال الله تعالی واذکروا الله في ایام
معدودات بو ذکردن مراد تکبیرات اضحیدر واما عید فطر بویله دکلدر ولا یتنفل قبلها صلوة
عیددن مقدم نافله قلنماز زیرا بیغمبر صلوته حریص ایکن ایلمامشدر روایت اولنور که یوم فطرده
علی رضي الله عنه مصلی یه چقوب بر بجه خلقی نماز قلالرکن کوردی بونجه نماز درکه هیچ حضرت زماننده
اولنمامشدر دیدکده حاضر اولنلر بونی ایلمز میسز دیو سؤال ایلدکلرنده الذي ینهی عبدا اذا صلی زمره سندن
اولمقدن خوف ایدرم دیو جواب بیورمشلردر ووقتها من ارتفاع الشمس قدر رمح اورمحین الی
زوالها صلوة عیدینک وقتی شمسک بر رمحی ویاخود ایکی رمحی مقداری ارتفاعندن زوالنه
واردنجه دک انس رضي الله عنهدن روایت اولندیکه بر هلال شوالده هواده بولوط اولوب اصحاب اول
کونی صائم اولدیلر زوالدن صکره بر قاچ کمسنه لر کلوب بن یم حضورنده هلالی دون کوردک دیو شهادت
ایلدیلر حضرت افطار ایلکه امر ایدوب واردین مصلی یه چقمغه تنبیه بیوردیلر اکر بعد الزوال صلوة عید
قلمق جایز اولیدی حضرت صلوتی یارینه تأخیر ایلمزدی وصفتها ان یصلي رکعتین یکبر تکبیرة
الاحرام صلوة عیدک صفتی ایکی رکعت قلمقدر احرام تکبیری کبی تکبیر ایلدوکی حالده الذي یغلبه
قراءت حالنده اولدوغی کبی ثم یثني اندن صکره ثنا ایلیه یعنی سبحانک اوقیه اخرینه وارنجه
ثم یکبر ثلثا ثم یقرأ الفاتحة وسورة اندن صکره ال قالدرمغله اوچ کره تکبیر ایلیه اندن صکره
فاتحه وسوره اوقیه ثم یرکع ویسجد ویبدأ في الثانیة بالقراءة ثم یکبر ثلثا ثم اخری للرکوع

اندن

اندن صکره رکوع وسجود ایلیه وثانیه ده قراءت ایلمه باشلیه تمام قراءتدن صکره اوچ کره ال قالدرمغله تکبیر ایلیه
اندن رکوع ایچون بر کره تکبیر دخی ایلیه بو قول ابن مسعوددر وبزم ایچون ائمه نک قولی دخی بودر وابن عباس دیدیکه
امام اولی ده بر تکبیر افتتاح ایچون ودیني دخی افتتاحدن صکره ورکعت ثانیه ده دخی بش تکبیر واندن صکره
قراءت ایلیه وبر روایتده دورت تکبیر ایلیه وقتا که خلافت عباسیلره انتقال ایلدی ایسه ابن عباسک قولیله عمل
ایلدیلر ومنشورلرینه دخی یازدیلر وابو یوسف بغداده کلدکده صلوة عیدی تکبیرات ابن عباس ایله قلدیلر زیرا
هارون الرشید امام یوسفک خلفنده ایدی امام محمددن روایتدر که بو تکبیرات نه مذهبده اعتقاد ایله عمل اولنماز
مذهب اقوی اولدر که ابن مسعودک قولیدر زیرا ابن مسعودک قولی عمر وابو موسی اشعری وحذیفه وابن زبیر وابو هریره
وابن مسعود انصاری رضوان الله تعالی علیهم اجمعین مذهبلریدر لحقوا بو اولیده وبین التکبیرات ذکر مسنون
قلنمدی زیرا حضرت رسولدن بر حدیث نقل اولنمدی امام شافعی قتنده هر تکبیرات زوایدبینده سبحان الله والحمد لله
ولا اله الا الله والله اکبر دیمک لازمدر ویرفع یدیه في الزوائد امام تکبیرات زوایدده ایکی الینی رفع ایلیه
قوله م لا یرفع الایدي الا في سبع مواطن اول یدی مواطنک بری تکبیرات صلوة عیددر ابو یوسف دیرکه
ید رفع اولنمز زیرا رفع ید افتتاحک سنتیدر زوائدده ایسه افتتاح یوقدر بیلاوجه رفع ید لازم دکلدر اما
بزم حجتمز اتفاقا ذکر ایلدوکمزدر وامام تعوذ ایدر تکبیراتدن صکره امام محمد قتنده زیرا انک قتنده تعوذ
قراءته تابعدر وتکبیراتدن اول تعوذ ایدر ثنا کبی ابو یوسف قتنده امام سهوا زواید اولان تکبیراتی ترک ایلسه
رکوعده ذکر ایلسه ینه رکوعده قضا ایدر سهو ایچون سجده ایلمز زبدة الاسرار وتحفة الملوک شرحنده نقل
اولنمشدر ویخطب بعدها خطبتین صلوة عیددن صکره ایکی خطبه اوقیه مابینلرنده اوچ آیت مقداری جلسه
ایلیه یعلم الناس فیها احکام الفطر ناسه احکام فطری خطبه ده تعلیم ایلیه ولا تقضی ان فاتت مع الامام امام
ایله ادا اولنان صلوة عیدی بر کمسنه فوت ایلسه قضا اولنماز یعنی اول کمسنه منفردا صلوة عیدی قضا ایلمز
جماعت شرط اولندیغیچون کلمه مع فاتت ضمیری راجع اولان صلوته متعلقدر بو حسنه فاتت لفظنه متعلق دکلدر
حاصل معنی ادی الامام صلوة العید ولم یؤدها هو دیمکدر وشافعی دیرکه یالکز صلوة عید قلنور تکبیرات
عید دخی ادا اولنور وان منع عذر عنها في الیوم الاول اکر اولکی کونده بر عذر صلوة عیدی منع ایلسه اول عذر
هواده بولوط اولمق کبی ویاخود بعد الزوال عند الامام شاهدلرک شهادتی کبی ویاخود زوالدن اول مناسک
اجتماعی ممکن اولمیه ویاخود یوم غیمده صلوة عید قلنمش لکن صکره ظاهر اولسه که زوالدن صکره ایمش
بو مقوله عذرلر اولسه صلوها في الثاني ولا تصلی بعده ایکنجی کونده صلوة عیدی قیلالر ولکن ایکنجیدن
صکره قلنماز واوچنجیده قلنماز اکر ایکنجی کونده بر عذر اولسه قضا اولنماز جمعه قضا اولنمدوغی کبی والاضحی
کالفطر لکن یستحب تأخیر الاکل الی ان یصلي دخی عید اضحی احکام وصفتده عید فطر کبیدر لکن اضحیده صلوة
عید ادا اولنجه تأخیر اکل مستحب اولور روایتدرکه بیغمبر یوم نحرده طعام اکل ایلمزدی نمازدن صکره کلوب

اضحیه سندن ایدردی ولایکره قبلها فی المختار عید اضحی نک صلوتندن اول اکل اولنمق مکروه دکلدر مختار
اولان بودر ویجهر فی طریق المصلی عید اضحیده مصلی طریقنده تکبیر جهر اولنور عید فطر بونک خلافنجهدر بر روایتده
همان طریقده تکبیر اولنه مصلیده اولمیه بر روایتده امام صلوته شروع ایدنجیه دکین تکبیر ایلیه ویعلم فی الخطبة
تکبیر التشریق والاضحیة امام خطبه ده تکبیر تشریقی و قربانی ناسه تعلیم ایلیه ویجوز تأخیرها الی الثانی
والثالث بعذر وبغیر عذر صلوة اضحی یی ایکنجی کونه واوچنجی کونه عذر ایله وعذرسز تأخیری جایزدر
زیرا صلوة اضحی بر وقت ایله موقتدر بری اول اجلدن اضحیه نک ایامی ایله مقید اولندی لکن تأخیر ایلهمسی
اولور بغیر عذر منقوله مخالفت ایلدوکیچون اما اوچنجی کوندن صکره جایز دکلدر وقضا اولنمز بو محلده
عذر ذکر اهتیه نفی ایچوندر صلوة فطره بونک خلافنجهدر اکر صلوة فطری جماعت بلا عذر یا دینه تأخیر ایلسهلر
جایز دکلدر والاجتماع یوم عرفة تشبها بالواقفین لیس بشیء یوم عرفهده واقفین عرفات اولانلره
تشبها اجتماع ایدوب دورمق برشی دکلدر یعنی برشیء معتبر دکلدر ابو یوسفدن و محمددن روایت
اصولدن غیریده نقل اولنمشدر که مکروه اولمیه اما اصح اولان اول که کلامدر و دینلمشدر که تعریف
فعل روافضیدر وبعضیلر بو فعل مستحبدر زیرا اهل کتابه تشبهدر واهل کتابه تشبه ایدن کسنه لیچون
ثواب حاصل اولور دیمشلردر ابن عباسدن دخی روایت بودر که بصره ده کندوسی بو فعلی اشلمشدر
اما بزم ایچون ائمهمز قتنده بو مقوله فعل ارتکاب افعال حسنه دن دکلدر عرفهده وقوف مکان
مخصوصده عبادت مخصوصه در اولیله اولمسه غیری مکانده اول عبادت منصور دکلدر بر کمسنه کعبهدن
غیری بر مسجدک اطرافنده طواف ایلسه عیاذا بالله تعالی یخشی علیه الکفر مقوله سی بر فعلدر زیرا موسمده
حضرتلرمدن نقل اولنمامشدر دینده اختراع خود جایز دکلدر ابن عباسدن نقل اولنان وعظ و تذکیردر
یوخسه تشبه دکلدر ویجب تکبیر التشریق عقیب الصلوة تکبیر تشریق واجب اولور قوله تعالی واذکروا
الله فی ایام معدودات بوندن مراد اولان تکبیر تشریقدر تکبیر تشریقی سنت دخی دیمشلردر
لکن اصح اولان واجب اولسیدر تشریق لغتده تقدید اللحم یعنی ات قورتمق معناسنهدر اکثر بونده
ات قورتمق اولدوغیچون تکبیر تشریق تسمیه اولنمشدر قال النبی م لا جمعة ولا تشریق ولا فطر ولا
اضحی الا فی مصر جامع نبی علیه الصلوة والسلام تشریقی واجبات بیننده ذکر ایلدوکی واجب اولمسنه
دلالت ایدر تعاقبون بجه کمسنهلر علی رضی الله عنهدن نقل ایدوب تکبیری نفی ایدوب صکره واجبدر
دیمشدر بو مثللو وجوبه اقتضا ایدر اختیارده دخی بو بابده مسطوردر صاحب کنز سنت اولمسنه
ذاهب اولمشدر قدوری وهدایه یختلف فیه اولمغله اطلاق اوزره ذکر اولنمشدر من فجر عرفه
تکبیر تشریق عرفه کوننک صلوة فجرندن الی عصر یوم العید بیرام کوننک عصرینه دکین در تکبیر
تشریقک انتهاسی بین الصحابه اختلافدر ولدخی ابو حنیفهدن روایت اولنمشدر کبار صحابهدن عمر وعلی

وابن

وابن مسعود یوم عرفه نک صلوة فجرندن ابتدا اولنه دیمشلر وعلمامز دخی بونجه اخذ ایلمشلردر وصغار صحابهدن
عبدالله بن عباس وعبدالله بن عمر وزید بن ثابت یوم نحرک صلوة ظهرندن ابتدا اولنه دیمشلر وبعض روایتده
ابو یوسف دخی بوکا رجوع ایلدی دیمشلردر ومذهب شافعی بودر انتهاسنده اختلاف ایدوب ابن مسعود رضی الله عنه
عرفه نک فجرندن ایام نحرک عصرینه وارنجه تکبیر اولنور دیمشدر بو تقدیرجه تکبیر سکز وقت صلوتده اولور وجهرده
بدعت اولمغین اقل ایله اخذ ایلمشدر قال الله تعالی ان الله لا یحب المعتدین ای الجاهرین بالدعاء وقوله تعالی
ادعوا ربکم تضرعا وخفیة وقوله تعالی واذکر ربک فی نفسک تضرعا وخیفة ودون الجهر ورأی النبی م اقواما
یرفعون اصواتهم عند الدعاء فقال انکم لن تدعوا اصم ولا غائبا ایکی برشی اخر ایله لازم اولسه اقلینه اخذ ایلمک
اولیدر وابو حنیفه نک حجتی چونکه بدایه برکونده واقع اولدی که حجک رکنی طواف زیارت یوم نحرده تمام اولور ایدی
تکبیر دخی عرفه نک فجرندن یوم نحرک عصرینه دکین ارکان حج ایله تمام اولمق اولور علی المقیم یکبر تشریق
مقیم اوزرینه واجب اولور مسافر واهل قری لره واجب دکلدر عقیب کل فرض هر فرضک عقیبنده واجب اولور
اما بعد الوتر وبعد صلوة العید وبعد صلوة النافلة تکبیر اولنماز ادی بجماعة مستحبة اولیه فرض که
جماعت مستحبه ایله ادا اولنه جماعت دیکله منفرددن احترازدر ادی دیکله قضاده تکبیر اولنماز دیمکه اشارتدر
مستحبه دیکله جماعت نسادن احترازدر اما ملکه بجماعة رجال اولیه المرءه تکبیر واجب دکلدر وبالاقتداء
یجب علی المرأة والمسافر اماما اقتدا ایله تکبیر تشریق خاتون ومسافر اوزرینه واجب اولور زیرا خاتون
ومسافر اوزرینه زیرا خاتون ومسافر اوزرینه واجب دکل ایدی لکن امامه متابعت ایله واجب اولور اما
خاتونلر صوتلرین اخفا ایلیه وعندهما الی عصر آخر ایام التشریق امامین قتنده تکبیر تشریق ایام تشریقک
عصرینه دکین بو قول علی رضی الله عنهکدر امامدن روایت اولنان قولک بری دخی بودر احتیاطا بونی اخذ
ایلدی زیرا امر عباداتده هر قچانکه وجوب ایله صوم بیننده برشی دوران ایلسه احتیاطا وجوب اولان اخذ اولنور
ابن عمردن روایت اولنور که آخر ایام تشریقک فجرندن قطع اولنه شافعی بو قولی اخذ ایلمشدر علی من یصلی الفرض تکبیر
تشریق فرض قیلانک اوزرینه واجب تبعیت ایدن کسنهلردن برشی شرط قلنمدی بو مقولهلردار مقولهلردر
اولوریسه اولسون فرضی ادا ایلدکدن صکره اکا اوزرینه تکبیر واجب اولور دیمکدر وعلیه العمل ناسک علی العمل
قولی اوزرهدر وصفته ان یقول مرة الله اکبر الله اکبر لا اله الا الله والله اکبر الله اکبر ولله الحمد تکبیرک
صفتی بو کلام سعادت انجامیه برکره دیمکدر مرة قیدی شافعینک قولندن احترازدر زیرا انک قتنده
اوچ کره دیمکدر انک اوزرینه زیاده ایلمز زیرا منصوص علیه اولان تکبیردر تکبیر ایسه الله اکبر دیمکدر بزم
قتمزده تکبیر معهود برکره دیمکدر شول کسنهلرکه ایکی یاخود اوچ کره دیرلر تحقیقا الزم سنته مخالفت
ایتمش اولورلر بو تکبیر ابراهیم پیغمبردن ماثوردر دینلدی که جبرائیل علیه السلام قربانی کتوردکده حضرت ابراهیم
ذبح اسمعیل عجله ایتمک خوفندن جبرائیل م الله اکبر الله اکبر دیدی حضرت ابراهیم جبرائیلی کوردکده

لا اله الا الله والله اكبر ديدي حضرت اسمعيل قربان كلدوكني بلدكده الله اكبر ولله الحمد ديدي اخبر ذكر
حضرت ابراهيم واسمعيل عليهما السلامك تكبيرلريدر يا واجب اولور يا سنت اولور ابن عمردن روايت اولندي كه
حضرت رسول بيورمشدر كه افضل ما قلت وقال الانبياء من قبلي يوم عرفه ده الله اكبر الله اكبر لا اله الا الله
والله اكبر الله اكبر ولله الحمد تكبيريدر ولا يترك المؤتم ان ترك امامه مقتدي تكبير تشريقي ترك ايلمز اكر
امامي ترك ايدرسه ده زيرا تكبير صلوتدن صكره اولور بونده امامه تابع اولمق حتي لعلم ابو يوسفدن روايت اولنور كه
يوم عرفه ده صلوة مغربه ناسه امامت ايلدم اوستادم ابو حنيفه بكا اقتدا ايلمش ايدي تكبير سهو الدم استادم
تكبير ايلدي دلالت ايدر كه امام تكبير تشريقي ايلمسه مقتدي ايلمك لازم اولور ترك ايلمامك كركدر

فصل

صلوة الخوف

بو فصل صلوة خوف بيانندهدر ان اشتد الخوف من عدو او سبع اننا كه عدودن خوفي ديا خود
يرتجي جانورلردن خوفي زياده اولسه فخر الاسلام مبسوطنده ذكر ايلمشدر كه عند البعض خوف ايلمسه مراد
عدووك حاضر اولمسيدر بو حضره حقيقة خوف دكلدر عدووك حضوري خوف مقامنه اقامت اولنديغي
نته كم رخصت مشقته تعليق اولميوب نفس سفر ايله تعليق اولنمشدر زيرا سفر سبب مقامنه اقامت
اولنديغي عدو دخي بو محلده سبب خوف حقيقت خوف مقامنه اقامت اولنديغي عامه مشايخ قتنده
اشتداد خوف شرط دكلدر بلكه صلوة خوفك جوازينه سبب در جعل الامام الناس طائفة بازاء العدو
وصلى بطائفة ركعة ان كان مسافرا او في الفجر امام بر طائفه عدونك مقابلهسنده قيوب بر طائفه ايله بر
ركعت ادا ايدرلر اكر مسافر ايسه ويا خود صلوة فجرده ايسه زيرا مسافرك صلوة فجرك وجمعه نك وعيدينك
شطرلري برر ركعتدر وركعتين ان كان مقيما او في المغرب ايكي ركعت ادا ايدر اكر مقيم ايسه ياخود صلوة
مغربده ايسه طائفه اوليايله ايكي ركعت ادا ايدر زيرا صلوة مغربه تنصيف قبول ايلمز اكر امام خطا ايدوب
طائفه اولي يه بر ركعت وطائفه ثانيه يه ايكي ركعت قيلورسه ايكي طائفه نك صلوتي فاسد اولور اما
اولكي طائفه نك صلوتنك فسادي وقت سز انصراف ايچوندر اما طائفه ثانيه نك صلوتنك فسادي
وقتا كه انلر ركعت ثانيه يه ايرشديلر ايسه انلر شفع اوله ادراك ايلدكلري ايچون طائفه اوليدن اولورلر
بني امدي بو تقديرجه رجوعلري زمانندن انصراف ايلديلر صلوتلري باطل اولدي ومضت هذه الى العدو
وامام ايله ادا ايدن طائفه عدو جانبنه كيده وجاءت تلك وعدو جانبنده اولنلر كلهلر لقوله تعالى
ولتأت طائفة اخرى لم يصلوا فليصلوا معك وصلى بهم ما بقي امام عدو جانبندن اولان طائفه ايله قلان باقي
امام عدو جانبندن اولان طائفه ايله قلاني ادا قلان ركعتي وسلم وحده امام يالكوز سلام ويره زيرا امامك
صلوتي تمام اولدي اما قوم سلام ويرميهلر صلوتلري ناقص اولدوغي ايچون وذهبوا الى العدو وجاءت الطائفة
الاولى واتموا بلا قراءة بو طائفه عدو طرفنه كيدهلر وطائفه اولي بلا قراءة صلوتلريني تمام ايدهلر زيرا بونلر لاحقلردر
كويا كه امامك خلفنده دورورلر حكمنده وثم الطائفة الاخرى واتموا بقراءة اندن صكره طائفه اخري كلهلر

قراءت ايله تمام ايدهلر زيرا مسبوقلردر وبطلها المشي والركوب المقاتلة يعني صلوة خوفده عدو مقابلهسنده
طوردقدن صكره صلوة خوفده مشي وركوب ومقاتله ابطال ايدر زيرا بونلر عمل كثيردر اما عدو طرفنه مشي تجويز بلنمشدر
شافعي قتنده مقاتله ابطال ايلمز زيرا الله تعالى اخذ سلاحله امر ايلمشدر قوله تعالى وليأخذوا حذرهم واسلحتهم
اخذ سلاح ايله امر قتالك جوازي ايچوندر ديرز بز ايچون دليل قتال صلوتي منافي عمل كثيردر اخذ اسلحه عدو ديه خوف
ويرمك ايچوندر بو حضره جواز قتال ايچون دكلدر روايت اولندي كه نبي عم دن يوم خندقده درت وقت نماز فوت اولدي
بعده ليله قضا ايدردي وقال ملأ الله قلوبهم وبيوتهم نارا كما شغلونا عن الصلوة الوسطى وفي رواية قبورهم
نارا اكر مع القتال صلوة جايز اوليدي پيغمبر تاخير ايدرلردي حال بوكه يوم خندقده صلوة خوف شروع
اولندقدن صكرهدر زيرا حضرت رسول اكرم صلوة خوفي غزوه ذات الرقاعده قلمشلردر بو غزا ايسه خندقدن
مقدمدر واقدي وابن اسحق بويله ذكر ايلمشلردر وان اشتد الخوف وعجزوا عن الصلوة بهذه الصفة اكر
خوف مشتد اولورسه ذكر اولنان صفت ايله صلوتي ادادن عاجز اولورسه اكر نمازه شروع ايدرايسه اعدا
هجوم ايلمه مقرر اولسه صلوا وحدانا ركبانا يومئون الى اي جهة قدروا وان عجزوا عن التوجه يالكوز اولدقلري
حالده قادر اولدقلري جهته ايما ايله صلوتي ادا ايدهلر اكر قبله طرفنه توجهدن عاجز اولورسه الله تعالينك
فان خفتم فرجالا او ركبانا فاينما تولوا فثم وجه الله نص شريفلري بيجت اتخاذ ايدوب فرجالا اي قياما
على ارجلكم ديمكدر راكبا ولدقلري حالده قدرتلري اولان طرفه توجه ايله ادا صلوة ايلهلر ولا يجوز بلا حضور
عدو صلوة خوف جايز اولماز عدو حاضر اولمدقجه زيرا عدم ضرورت جواز صلوة خوفي منع ايدر اكر مكان
بعيددن بر آلاي الموكو بر عدو ظن ايلمسهلر وياخود توزكورنسه صلوة خوفي قلسهلر صكره عدو اولدوغي
ظاهر اولمسه صلوتلري جايز اولماز وابو يوسف لا يجيزها بعد النبي عم ابو يوسف صلوة خوفي نبي عم دن
صكره جايز كورمز صلوة خوف خاصه نبي عم كحال حياتنده مشروع اولدي واذا كنت فيهم نص شريفي
بوكا دلالت ايدر زيرا هر طائفه نبي عم كخلفنده فضيلت صلوته نائل اولمق ايچون ايدي بو ايسه
نبي عم دن صكره مرتفع اولدي هر طائفه ايچون بر امام ايله ادا صلوة ممكندر بو تقديرجه ذهاب واياب
صفتيله ادا صلوة جايز دكلدر ودينلمشدر كه ابو يوسف صكره بو كلامندن رجوع ايلمشدر بزم ايچون
صحابه كرامك صلوة خوفي بعد النبي عم اقامت ايلمشلردر وصلوة خوفده سبب خوفدر خوف ايسه حضرتك
حيات زماننده اولدوغي كبي بعدنده دخي زياده اولمشدر صلوة خوف نبي عليه السلامك خلفنده
فضيلت صلوة ايچون دكلدر زيرا صلوتده ترك مشي واستقبال قبله فرضدر خلفنبيده ادا صلوة
فضيلتدر احراز فضيلت ايچون ترك فرض جايز دكلدر وخطاب بخطاب الرسول يا لكز اكا مختص دكلدر بلكه
خطاب بياننده اكثر خطاب عامدر الله تعالى خذ من اموالهم صدقة قول شريفنده وارد اولدوغي كبي نبي عم اولان
خطاب نبي عم وخلفا وامرا ايچون عامدر على المخصوص كه شرطه تعلق اولنان عدم حكم ايجاب ايلمز بزم قاتمزده

اصوننده بلندوکی اوزره بلکه قیام دلیل ایچون اولنجه موقوف طورر بونن ایسه وجود ندلیل قائم الذیکر بعد النبی عم فعل صحابه در روایت اولنورکه سعد بن ابی وقاص وابو عبیدة الجراح وابی موسی الاشعری بونلر صلوة خوفی اسفهانده قامت ایتمشلردر وینه روایت اولنورکه سعد بن ابی العاصی طبرستانده مجوسی طائفه سیله جنک ایلدکده کندو ایله حسن بن علی وحذیفه بن الیمانی وعبد الله بن عمر موجود اولوب صلوة خوفی قلمشلردر برکسنه بونلره انکار ایلمامشدر پس اعدی صحابه نک بو فعلی اجماع محلنه حلول ایلدی

باب الجنازة

بو باب صلوة جنازه نک بیاننده در جنایز جمع جنازه در فتح جیم ایله میته و کسر جیم ایله سریر در والاعلی والاسفل بو دخی فتحی وکسری مشترادر اوغنی بیانندن مستغنی در

یوجه المحتضر لیا القبلة محتضر اولان کسنه قبلیه دوندریلور محتضر موته مشرف یعنی موته قریب دیمکدر کا نه موت اکر حاضر اولدی ویاخود ملائکه رحمت ویا عذاب حاضر اولوب دیمکدر وعلامة الاحتضار ایکی ایاقلری صرخی اولمق وبورنی اکر اولمق ویا کفلری یاتمق وحایه لرینک جلدی اوزامق وبیضه لری

غایبا ولعقد علی شقه الایمن صاغ طرفی اوزرینه توجیه ایتدریلور زیرا قبره وضع اولنجه دروا اختیر الاستلقاء دخی استلقا اختیار اولندی یعنی متأخرین قفاسی اوزره جهتی اختیار ایلدیلر زیرا الاستلقاء

تغیض عینه وشن مجیه برو خروج روحه اسهلدر رغزمانمزده معتاد اولان دخی بودر ویلقن الشهادة شهاده تلقین اولنور ابو سعیددن روایت اولنورکه قال النبی عم لقنوا موتاکم لا اله الا الله موتادن مراد موته قریب اولان کسنه در لایق اولان بودرکه محتضرک حولنده اولان کسنه لر لا اله الا الله محمد رسول الله دیو تلقین ایده لر والحاح ایلمیه لر واحتمالدر کر ضجر دروا قع اوله وتلقین اولنمق سنتدر قوله عم من کان اخر کلامه لا اله الا الله دخل الجنة نص شریفی دخی دلالت ایدر زیرا حال الاحتضار شیطان ایمانه تعرض ایلمک خوفی واردر وملک الموت روح انسانی بدندن نزع ایدر بو بیله محلده ستعاذ اللهک عنایتی طلبی تلقینه محتاجدر ووقت تلقینده یا فلان اذکر دینک الذی کنت علیه رضیت بالله ربا وبالاسلام دینا وبمحمد عم نبیا وبالقران اماما وبالکعبة قبلة دیمک کرکدر اکر دینلورسه تلقینک فائده سی ندر اکر ایمان ایله الحق ایسه تلقینه حاجت یوقدر اکر کافر اولمش ایسه تلقینک اکا فائده سی واردر بو سؤال تردید بعد الموت تلقین اوزره در یوحنسه عند الاحتضار اولان تلقین اوزره دکلدر حکمتدرکه ایمان ایله کتمش تلقینه معلق اولمز اصول کلامده مسئله تعلیقدن بلنان اوزرینه علی کل حال تلقین مندوبدر بلکه واجبدر وبعد الموت تلقینده اختلاف اولنمشدر بعضیلر تلقین اولنور دیدیلر وبعضیلر نه امر اولنمشدر ونه نهی اولنمشدر حالی اوزره دردیمشلردر امام الصفار دیمشدرکه تلقین مشروعدر زیرا بعد الدفن روح وعقل عادة ایدر وتلقین اولنان فهم ایدر صاحب غیاثیه دیمشدرکه بن اوستادم قاضیخاندن اشتدم که مرغینانیده حکایت

ایدوب

حکایت ایدوب کندوسی بعض اصحابنه بعد الدفن تلقین ایدردی وتلقینی بزه وصیت ایدردی وفقها دیمشلردرکه حایض وجنب ونفسا محتضر حضورندن اخراج اولنور ورایحه طیبه قونیلور وسوره یس اوقنور وخارجی اوزرینه قلج وضع اولنور اکری اوزادیلور فاذا مات شد الحیته وغمضوا عینیه یعنی برکسنه فوت اولسه متوفانک صقالنی باغلمق وایکی کوزلرینی یوممق زیرا رسول اکرم ابی سلمه یه بو بیله ایتمشدر اکر مفتوح عینی ترک اولنسه کریه المنظر اولوب اعینی ناسده قبیح اولوردی ثواب امت دخی مارآه المسلمون حسنا فهو عند الله حسن قول شریفنک اوزرینه در ویستحب تعجیل الدفن میتک دفننک تعجیلی مستحبدر لور عجلوا موتاکم فان یک خیرا قدمتموه الیه وان یک شرا فبعدا لاهل النار یعنی اکر خیرلی ایسه یرینه ایلتمش اولورسز اکر شرلی ایسه اهل ناری کندیکزدن بعید ایدرسز وفی روایة فبعدوا اهل النار وموتی ناسه اعلام ده بأس یوقدر زیرا بوننده طاعت اوزرینه تحریض واردر واذا ارادوا غسله یعنی میتی غسل مراد ایلسه لر غسل میت احیا اوزرینه سنتدر اجماع امت ومعتاد برنوع علم واجبدر اما سنت ایله اولان ابی بن کعبدن روایت اولنمشدرکه رسول عم بیورمشدرکه وقتاکه حضرت آدم محتضر اولدقده ملائکه جنتدن کفن وحنوط ایله نازل اولوب وفات ایلدکده صو وسدر ایله اوچ کره غسل ایدوب وثیابنده وتر ایله تلقین ایلدیلر وحضرت جبرائیل عم امام اولوب بیت شریفده نمازینی قلدیلر وبو فعل آدم اوغلانلرینه سنتدر دیدیلر اجماع امت دخی بونک کبیدر اما معتاده برمعنادیدرکه میت جنازه صلوتنده قوم امام منزلتنده در زیرا امام نماز صلوة جائز اولماز بو اجلدن ابن مسعود دیمشدرکه الجنازة سنة متبوعة وبو اجلدن امام کبی قوم اوزرینه میتک تقدیمی شرط قلندی زیرا امامک طهارتی جواز صلوة شرطدر ومیتک دخی طهارتی کذلک تحقیقا بعد الموت میتک حالی الله عرضی اولنور ورجوع دخی کادر تعظیما لله تعالی غسلی واجب اولدی بو اجلدندرکه کافرک غسلی مسنون اولمدی اکر اوغلنه نماز قلنمازایسه ده ینه رجوع علی الله دروحرد اکا رجوع اولنمغله تعظیما لله تعالی جونکه ایچون سنت وارد اولمشدر حق کافرده حدیث ایله طالبده نهایه در بو بیله دردابی بن کعب روایت ایلدیکی حدیثله وجوب اولدی زیرا ملائکه هذه سنة ولد آدم دیدیلر وجوب اولمامشی اولدی صاحب کافی ایراد ایلدیکی حدیث ایله استدلال اولنلیدی اول حدیث شریف بودرکه قال النبی عم للمسلم علی المسلم ستة حقوق اندن

صکره مشایخ اختلاف ایلدیلرکه میتک غسلی نه ایچون واجبدر عبد الله بلخی حدث ایچوندر موت ایچون ثابت اولان نجاست ایچون دکلدر اکر نجاست ایچون اولیدی غسل ایله زائل اولمزدی سائر حیوانات مرده اولدوغی کبی اما حدث حال حیوتده غسل ایله زائل اولدوغی کبی موتنده دخی زائل اولور وادی موت ایله بحس اولماز کرامتی ایچون لکن محدث اولور زیرا موت عقلی زائل ایدر ومفاصلی ارخا ایدر دیدی شیخ عبد الله جرجانی ومشایخ عراقدن غیریلر غسل میت موت ایچون ثابت اولان نجاست ایچون

واجبدر زیرا اولمیتك دم سائلهسی موت ایله منتجس اولور سائر حیوانلره قیاساً بونلره دلیل بو مسلم بر قیویه
دوشسه وفوت اولسه صوینك جملهسنی اخراج ایلمك واجب اولور دینه بونك کبیدر بر رجل برمیتی غسل اولنمادین
کتورسه وانکله نماز قلسه نمازی جایز اولماز اگر غسل اناك حدثی ایچون واجب اولسه قبل الغسل میت ایله نماز
جایز اولوردی نته کم بر کسنه بر محدثی کوتورسه وانکله نماز قلسه جایز در پس اعدی ظاهر اولدیکه غسل میتك وجوبی
موت ایله ثابت اولان نجاست ایچوندر و بو نجاستك غسلی ایله ازاله اولور سائر حیوانلرده اولماسی انسانك کرامتی
ایچوندر عنایه و نهایهده دخی بویلهدر شارح تحفه دیمشدر که اگر میت صوده بولنسه غسلی لازمدر خطاب بغسله
توجه ایلمشدر غسل اولماز الا قصد ایله اولور وضع علی سریر مجمر وترا یعنی غسل میتی سریر اوزرینه وضع اولنه تکه مجمر اولنمش
اوله یعنی بر کره ویاخود اوچ ویا بش کره بخور تمش اوله زیرا ایتار ندب وارد در قال النبی عم ان الله وتر یحب الوتر
کیفیته بخور بر کره ویا اوچ ویا بش کره دوران ایتدوره لر و یستر عورته میتك عورتی ستر اولنور زیرا ستر عورت
واجبدر آدم حیا ومیتا محترمدر رجال نسای ونسا رجالی غسل جلاد کلدر خانیه ده صغیر وصغیره حد شهوته
بالغ اولمیجه بو ایکیسنی رجال ونسا غسل ایدرلر زیرا بونلرك اعضالرینه عورت حکمی وکلدر بو تقریر ع ونتشدر
کوملك
تجرید ومیت صویلور یعنی اوزرنده اولان ثیابی چقارلیور شافعی قتنده یکلری واسع اولنجه کوملك غسل اولنق
سنتدر حتی غاسل اللرین یکلرینه صوقوب بدنینی غسل ایلیه اگر حنفی اولورسه یکلرین یرتلر زیرا نبی عم متوفا اولدقده
اوزرنده بولنان قمیصی عم غسل اولندی شول اثنی کرکندوحنفی سنت اولمغیر حقنده دخی سنتدر مادامکه
تخصیصه بر دلیل قایم اولمیه بو شافعینك سوزلریدر بز دیرز که بزم ایچون حضرت عایشه روایت ایلدی وقتاکه
رسول اکرم متوفا اولدی صحابه کرزین غسل ایچون اجتماع ایدوب بلمزز نیجه غسل ایدهلم کندو موتامز کبی غسل
ایدهلم دیو تحیرده ایکن حق سبحانه وتعالی بونلره نوم حواله ایدوب وانلره بر منادی رسول اکرمی اوزرنده اولان
ثیاب ایله غسل ایدك دیو ندا ایلدی کن صحابه اجتماع ایلدیلر که سائر موتاده تجرید سنتدر انجق بغیر عذر رسول
رسول اکرمه مخصوص اولدی عظم حرمتی ایچوندر ویتوضأ بلا مضمضة واستنشاق ابتدا اوزیلور مضمضه واستنشاق تر
وضو اعتبا الکن سنتدر انلرك ایکیسنی ترك متعذر اولدوغیچوندر زیرا مضمضا اغزده صویه اداره وبعده اخراجدر
استنشاق ایسه بورنه صویه بالنفس چکمکدر بونلر ایسه میتده حصولی ممکن دکلدر شافعی بر کرچیاتده
اولدوغی کبی مضمضه واستنشاق ایلمك ذکر کرد بو اعتبار فاسددر نبی عم بیورمشدر که المیت یتوضأ وضوء للصلوة
ولا یمضمض ولا یستنشق ویغسل بماء اغلی سدر اجرض میت غسل اولنور سدر ویاخود اشنان ایله
قیناتمش صو ایله حرض حانك ضمی ورانك سکونی ایله اشنان دیدکلری بر نوع اوتدر ترکیجه چوغان دیرلر
در
ان وجد والا فالقراح اگر سدر و حرض بولنمز ایسه خالص صو ایله غسل اولنه قراح قافك فتحیله خالص معناسنه
وغسل رأسه ولحیته بالخطمی میتك باشی ولحیهسی خطمی ایله غسل اولنه استخراج وسخ جملهدن ابلغدر اگر بولنمز
صابونی وادایسه خطمی بولنمز ایسه صابون ایله غسل اولنه قاموسده خطمی کسرخا ایله بر مشهور اوتدر مغسل ومحلل

مطلب ادویة

مطلب خطمی

ومنخه در

ومنفخ در ومکین دعر بولی وحصایه وقرحه امعایه وارتعاشه وجراحانك منفخه وتسکین وجعه نافعدر سرکه ایله
بهق نافعدر وجع اسنانه مضمضه ایلسه لر نافعدر واضجع علی یساره صول طرفینه طیا ندیریله فیغسل حتی یصل الماء
الی مایلی التخت منه میتی اعدی غسل اولنور حتی صو واصل اولا شول محله که میتك صول طرفندن البته ولی المتش اوله ثم
علی یمینه کذلك اندن صکره صاغ طرفنه طیاندیریله وغسل اولنه حتی صو واصل اوله شول محله که صاغ طرفندن التنه ولی
المتش اوله ثم یجلس مسندا اویسح بطنه برفق اندن صکره اوتورده مستند اندن صکره قادرینه رفق ایله مسح ایلیه روایت
اولندیکه علی رضی وقتاکه رسول اکرم علیه السلام غسل ایدوب مبارك قادرینه رفق ایله مسح ایلدی ومیتدن طلب
اولنان شئی اندن دخی طلب ایلدی برشی کورمدی طبت حیا ومیتا دیو جواب ایلدی فان خرج منه شئ غسل
ولا یعید غسله اگر میتدن برشی چقارسه غسل ایلیه اما غسل اعاده ایلمیه ولا وضوء وضوسنی دخی اعاده ایلمیه
وینشفه بثوب برثوب ایله یاشن الر یعنی سلر کفن یاش اولمسون ایچون ویجعل الحنوط علی رأسه ولحیته بانشغه
ولحیهسنه حنوط قوله یعنی وضع ایله حنوط حانك فتحیله اضاف طیبدن میت ایچون قلنان نسنه دیرلر زعفران
ورواسدن غیری هر نه قدر طیب وار ایسه خلط اولنه لا باس در والکافور علی مساجده کافوری سجده ایدن
اعضالرینه قوینه جعل ایدن سکز اعضا در النی وبورنی وایکی اللرینی وایکی دیزلرینی وایکی ایاقلرینی بونه
کافور وضع اولنه بو اعضالره مواضع سجود تسمیهسی مجازدر انجق سجود بونلر ایله حاصل اولور بو خصوصیتدن موضع
سجود در وکافور تخصیص اولنمغه باعث رایحهسندن قورتلرها فاعدهی ایچوندر ولا یسرح شعره ولحیته
ولا یقص ظفره وشعره میتك شعری ولحیهسی تسریح اولنماز وطرنقلری وشعرلری دخی کسلمز تسریح لغتده
شعرك بعضنی بعضسندن تحلیصدر بعضلر طرق ایله تحلیلدر دیمشلردر شافعی طرق واسع ایله تسریح
اولنور وطرنقی وشعری دخی قص اولنور دیر نبی عم اصنعوا بموتاکم ما تصنعون بعرائسکم حدیثی تریعی استدلال
ایلمشدر ولا یختن ختان دخی اولنماز ختان نحو احیاده سنتدر اما اموات دکلدر زتم یکفنه اندن صکره
تکفین اولنور اگر مالی وار ایسه والا اولمیتك کفنی نفقهسی لازم اولان کمسنهنك اوزرینه در وسنتی من جهة
العدد در اما اصلنده واجبدر شول دلیل ایله که دین ووارث ووصیت اوزرینه مقدم اولدوغیچون وسنة کفن
الرجل قمیص وهو من المنکب الی القدم رجلك کفننك سنتی بر کوملکدر اموز باشلرندن قدمه دکین ورازار
ولفافه وهما من القرن الی القدم بری ازاردر وبری دخی لفافهدر بو ایکیسی دپهدن قدمه واریجهدر واستحسن
بعض المتاخرین العمامه متاخرینك بعضیسی عمامه مستحسن کورمشلردر قاضیخان بزم قاتمزده کفنده
عمامه یوقدر دیمشدر متاخرین دن استحسان ایلمشلردر وابن عمر رض مرویدر ومالك دخی بونك ایله اخذ ایلمشدر
وقایه شرحی ابن ملکده بعض کسنهلر عمامه کرکی کورمشلر در اگر اشلنورسه کفن شفع اولمق لازم کلور دیمشدر
محیطده مسطوردر که اگر کفن سوتیجی سرقه ایلسه اگر میت تازه اولوب داغلممش ایسه ثانیا تکفین اولنور راسی
مالندن اولنجه تکفین اولنمش ایسه کرکسه مالی تقسیم اولنسون کرکسه اولنماسون برابردر وکفایته ازار ولفافه

رجلك كفن كفايه سي ازار ولفافه در حضرت ابوبكر رضي الله عنه اغسلوا ثوبي هذين وكفنوني فيهما قول شريفي
موجبنجه ايكيسي كافيدر وسنة كفن المرأة درع وازار وخمار ولفافة وخرقة تربط ثديها خاتونك كفننك
سنتي درع وازار وخمار ولفافه در وبر خرقه در كه ايكي ممه سي اوزرينه ربط اولنور درع خاتونك كوملكيدر خمار باشنه
اورتجك شيدر خمارك طولي ايكي ذراع وايني بر قارشدر خرقه نك طولي اوچ ذراع وعرضي قولتوغي التندن دذلرينه
وارنجه در ودينلمشدر كه كوبكنه وارنجه در اما اتوللو خرقه كه وقت غسلده ميتك عورتي اوزرينه وضع اولنور بر بچق
ذراعدر اوزوني ايكي ذراعدر اني زياده ونقصان ايدن فقد تعدي وظلم كلامنك مضموني ايله عمل ايلمش اولور وكفايته
ازار وخمار ولفافه در انك كفن كفايه سي ازار وخمار ولفافه در بوندن اقل اولورسه مكروه اولور ابو يوسف قاتنده ازار
ولفافه دخي كفايت ايدر بو ايكيسي ايله ستر بولنور يعني وعند الضرورة يكفي الواحد ضرورتده بر كفن كفايت ايدر
مقصود حاصل اولور يعني ولا يقتصر عليه بلا ضرورة واحد اوزرينه اقتصار اولنمز ضرورتسز ويستحب
الابيض كفن ابيض مستحب اولور ولا يكفن الا فيما يجوز لبسه حال الحيوة رجل تكفين اولنماز الا اول شي ايله تكفين
اولنور كه حال حيوتنده انك ايچون كيمه سي جايز اوله وتجمر الاكفان وترا كفن بخورلنور وترا يعني تك بخورلري اوچ دفعه
وياخود بش وياخود يدي دفعه طيب ايله دوراتدورلور قبل ان يدرج فيها ميت كفانه درج اولنمازدن مقدم
بخورلنور زيرا نبي عم قبري ايچون بخور ايلمك دخي ميت اوچ موضعده بخور اولنور بر تسليم روح محلنده رائحه
كريهه ازاله ايچون ودبري غسل اولنديقده وبري تكفين اولنديقده خلفنده بخور اولنماز لقوله عم لا تتبعوا الجنازة
بصوت ولا بنار قبره دخي بخور اولنمق مكروهدر ويبسط اللفافة ثم الازار عليها لفافه بسط اولنور اندن صكره
لفافه اوزرينه ازار بسط اولنور ثم يقمص ويوضع على الازار اندن صكره تقميص اولنوب ازار اوزرينه وضع اولنور
ثم يلف الازار من قبل يساره اندن صكره صول طرفندن دوشيريلور ثم يمينه اندن صاغ طرفندن لف اولنه
ثم اللفافة كذلك اندن صكره لفافه دخي لف اولنور ازار لف اولندوغي كبي والمرأة تلبس الدرع ويجعل شعرها
ضفيرتين على ثديها فوق الدرع عورت درع ايله الباس اولنور دخي انك شعري ايكي بوكوب قلنور انك صدري اوزره كه اول
صدرده درع اوزرينه اولور چيبلاق صدرينه اولميه ثم الخمار فوق ذلك تحت اللفافة اندن صكره خمار لبس اولنور
درع اوزرينه لفافه التنه ويعقد الكفن ان خيف ان ينتشر وكفن بغلنور اگر منتشر اولمقدن خوف اولنورسه

فصل الصلوة عليه فرض كفاية ميت اوزرينه صلوة فرض كفايه در اگر بعضيسي ادا ايدر ايسه
بعضيسندن ساقط اولور اگر بري ادا ايلمز ايسه جمله سي آثم اولور وشرطها اسلام الميت ميت اوزرينه صلوتك
شرطي ميت مسلمان اولمقدر زيرا الله تعالى كافر اوزرينه صلوتدن نهي بيورمشدر قال الله تعالى ولا تصل
على احد منهم مات ابدا ولا تقم على قبره انهم كفروا بالله ورسوله وطهارته شرطك بري دخي طهارتيدر حتى
ميت غسل اولنمازدن مقدم نمازي قلنمازه بعد الغسل اعاده اولنور زيرا طهارت ميت حقنده اوزرنه
نماز قلنمق ايچون معتبردر نته كم ميت اوزرينه نماز قلان كمسنه لرده طهارت معتبر اولدوغي كبي واولى الناس بالتقدم

فيها السلطان صلوة جنازه ده تقديم ناسك اولي سي سلطاندر روايت اولنديكه وقتا كه حسن بن علي رضي الله
تعالى عنهما متوفي اولدي قرنداشي حسين سائر ناس ايله جنازه سنه حاضر ايديلر سعيد بن العاص والي مدينه ايدي
حسين رضي الله تعالى عنه سعيدي تقديم ايلدي سعيد ابا ايلدكده حسين رضي الله عنه بيوردي لكه سنت اولميدي
سني تقديم ايلمزدم ديدي ثم القاضي سلطاندن صكره تقديم ناسك اولاسي قاضيدر ثم امام الحي اندن
صكره جماعتنا اماميدر زيرا حيوتنده انك امامتنه راضي ايدي مماتنده دخي احق اولان امام حيدر ثم الولي
اندن صكره وليسي در اولي اولان اصلاح ايضاحده مسطوردر كه تقديم سلطان واجبدر اگر حاضر اولورسه
نائبينك تقديمي بطريق الافضلدر الاقرب والاقراب در يعني عصبه ده ترتيب اولدوغي كبي اول بابده دخي
اقربه اختيار اولنه اول بو ايمز ايسه اندن صكره ثم وثم بني الاعيان كه انه وبابا بر قرنداشيدر انلر تقديم
اولنور بني العلات اوزرينه انلر بابا بر قرنداشلردر الا الاب فانه تقدم على الابن الا الاب وكيل سي اما دي
اب ابن اوزرينه مقدم اولور رحمي ميتك باباسي ايلدوغي جهتي اوليسه لر اب اوغلاندن افضلدر زيرا اسندر
وللولي ان يأذن لغيره فان صلى غير من ذكر وولي ايچون غيريه اذن ويرمك لكن وارددر بركز غير من ذكر كه
سلطان وقاضي وامام حي وولي در بونلردن غيريسي صلوة ميتي قلسه بلا اذن اعاد او نحو الولي ان شاء
اذن سز قلسه لر ديلرسه ولي اعاده ايلر ولا يصلي غير الولي بعد صلوته وليك صلوتندن صكره وليدن
غيري تكرار قلمز زيرا ولينك صلوتيله ادا اولنمشدر بردخي قلنورسه نافله اولور صلوة جنازه ده نافله مشروع
دكلدر اگر سلطان حاضر اولسه وليلنك قلدوغي نمازي اعاده ايدر امام شافعي قتنده صلوة جنازه مكرر
جايزدر اگر ديلورسه كه نبي عم احد قتلي سندن يتمش نفس اوزرينه مرة بعد اخرى هر بريسي ايچون صلوة قلمشدر
نهايت موضوع اولان حمزه ايدي ونبي عم هر صلوتنده انكا دخي دعا ايدردي بو تقديرجه حمزه اوزرينه تكرار لحوق
لازم كلمز وان دفن بلا صلوة صلى على قبره اگر ميت بلا صلوة دفن اولنسه اول ميتك قبري اوزرنده نماز
قلنور زيرا نبي عم انصاردن بر خاتونك قبري اوزرنده نماز قلمشلردر مالم يظن تفسخه ذكر اولنان
ميتك داغلمه سي ظن اولنميه اگر داغلدوغي ظن اولنورسه قلنميه ابو يوسفدن واهاليلورين روايت
اولنمشدركه بلا صلوة ميت دفن اولنوب بعده نماز قلنمسنك مدتي اوچ كوندر صكره اوزرينه نماز قلنماز
نوادرده ابن رستم دخي بو وجه ذكر ايلمشدر اما نبي عم شهداء احد اوزرينه سكز سنه دن صكره صلوة
ايلدوكي روايتنك معناسي انلر ايچون دعا ايلدي ديمكدر ويقوم الامام بحذاء الصدر للرجل والمرأة امام رجل
ومرأنك صدري برابرينه قايم اولور زيرا صدر موضع قلبدر ونور ايمان قلبدهدر ويكبر تكبيرة يثني
عقيبها بر كره تكبير ايليه وعقبنده ثنا ايليه ثناده اختلاف اولنمشدر بعضيلر … اعظم الثنا … ايلمه
وبعضيلر سبحانك اللهم اوقيه ديمشلردر فاتحه اوقويه ديمشلردر الا انكه ثنا نيتيله اوقيه شمنيده
بويلجه مذكوردر ثم ثانية يصلي على النبي عليه السلام بعدها اندن صكره ثانيه تكبير ايليه ونبي عم اوزرينه

صلوة شريفه اوقيه تكبيردن صكره تشهد اولدوغى كبى ختم ثناء لثه يدعو لنفسه وللميت وللمسلمين بعدها
اندن صكره ثالثه تكبير ايليه و تكبيردن صكره كندو نفسيچون و ميت ايچون دعا ايليه اوچنجى تكبيردن صكره اللهم
اغفر لحينا وميتنا وشاهدنا وغائبنا وصغيرنا وكبيرنا وذكرنا وانثانا اللهم من احييته منا فاحيه على
الاسلام ومن توفيته منا فتوفه على الايمان وخص هذا الميت بالروح والراحة والمغفرة والرضوان اللهم
ان كان محسنا فزد في احسانه وان كان مسيئا فتجاوز عنه ولقه الامن والبشرى والكرامة والزلفى
وخلصه من عذاب القبر والنيران واسكنه في دار الجنان مع الولدان اللهم اجعل قبره روضة من رياض الجنة
ولا تجعل قبره حفرة من حفر النيران برحمتك يا ارحم الراحمين بو دعاء اكر مذكر ايسه بلا فرق خفته قوليجه و ايجه
بو منوال اوزره اوقيه مؤنث ايسه هذه الميتة قراءت ايليه و مؤنث ضميرى كلدكجه اجرا ايليه ثم رابعة ويسلم
عقبها اندن صكره دوردنجى تكبيرى دخى ايدوب عقبنجه سلام ويره زيرا بعدن صكره دوردنجى تكبيرو تمام
تحلل ذكر سلامدر و دوردنجى تكبيردن صكره سلامدن غيرى دعا يوقدر اما بعض مشايخ ربنا آتنا في الدنيا
حسنة وفي الآخرة حسنة وقنا عذاب النار اوقومغى اختيار ايلمشلردر و بعضلر ربنا
لا تزغ قلوبنا بعد اذ هديتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب قراءتنى اختيار ايلمشلردر
فان كبر خمسا لا يتابعه بل كر امام بشنجى تكبير ايدرسه متابعت اولنماز ولا قراءة فيها صلوة جنازه ده
قراءت يوقدر اما شافعى قتنده فاتحه شريفه قراءت اولنور زيرا صلوة جنازه من وجه صلوتدر اول جهتدن
فاتحه سز اولماز بزم ايچون دليل ابن مسعودك قوليدر كه نبى عم صلوة جنازه ايچون قراءت تعيين
بيورمدى لكن فاتحه دعا نيتيله اوقونسه لا بأس در اما تلاوت نيتيله اوقونسه مكروهدر اختيارده
دخى بويله در ولا تشهد صلوة جنازه ده تشهد يوقدر زيرا بلا قعود تشهد مشروع دكلدر ولا رفع يد
الا في الاولى صلوة جنازه ده اولدن غيرى ده رفع يد يوقدر شافعى قتنده هر تكبيرده رفع يد
جايزدر ابن عمردن روايت اولنمشدر كه كندولرى هر تكبيرده رفع يد ايدرلر ايمش بزم ايچون دليل
نبى عم دن روايت اولنان لا يرفع يديه في صلوة الجنازة سوى تكبيرة الافتتاح حديث شريفيدر
ولا يستغفر لصبى صبى ايچون استغفار اولنماز و مجنون ايچون دخى استغفار اولنماز زيرا بو
ايكسنك كناهى يوقدر ويقول بعد الثالثة اللهم اجعله لنا فرطا اوچنجى تكبيردن صكره بويله
ديه معناسى بودر كه يا الله اول صبى يى امور آخرتمز ايچون متقدم ايله فارط و فرط لفظلرنك اصلى
بر كمسنه دركه صو و علوق طلبى ايچون قومندن تقدم ايلمش اوله و حديث شريف دخى بو كلامه مؤيددر قال النبى عم
انا فرطكم على الحوض اى متقدمكم اللهم اجعله لنا اجرا وذخرا يا الله اول صبى بزم ايچون اجر و ذخر باقى
ايله واجعله لنا شافعا مشفعا دخى اول صبى بزم ايچون شافع و مقبول الشفاعة ايليه ومن اتى بعد
تكبير الامام لا يكبر حتى يكبر اخرى ويكبر معه و بر كمسنه امامك تكبيرندن صكره كلسه تكبير ايليه حتى

امام

امام تكبير اخرى ايليجه و تكبير اخرى ايلدكده امام ايله معا تكبير ايده امام سلام ويرسه مقتدى اوزرينه لازم كلان
تكبيرى قضا ايليه جنازه رفع اولنمزدن مقدم زيرا صلوة جنازه تكبيرسز متصور دكلدر وقال ابو يوسف يكبر
ولا ينتظر ابو يوسف صلوة جنازه يه بعد تكبير الامام كلان كمسنه منتظر اولميوب تكبير ايليه بو رشد و شافعينك دليلى دخى
بودر زيرا اول كمسنه امامه ايرشمش حالده متابعت ايدرسه صلوته ابتدا ايلدوكى كبى امام ابو حنيفه و امام محمد ايچون
دليل صلوة جنازه نك هر تكبيرى بر ركعت مقامنده قايم اولور حتى صحابه كرامين جنازه نك دورت تكبيرى ظهرك
دورت ركعتنه مشابهدر اكر بو تكبيرلردن برى ترك اولنسه صلوتى جايز اولماز زيرا ظهرك بر ركعتى ترك ايلمش
كبى اولور اكر امامك تكبيرينه انتظار ايلمزسه اول كمسنه امامه ايرشدوكى تكبيرلرى ادا ايلمزدن مقدم فوت
اولان تكبيرى قضا ايلمش اولور بو ايسه منسوخدر اما تكبير رابعه دن صكره ايرشسه امام ابو حنيفه و محمد قاتلرنده
تكبير ايلمز زيرا صلوة جنازه انى فوت ايلمشدر اما ابو يوسف قتنده تكبير ايلمش و امام سلام ويردكدن صكره
اوچ تكبيرى قضا ايلمش كمن كان حاضرا حال التحريمة حال تحريمه ده حاضر اولان كمسنه كبى تكبير ايليه ولا يجوز
راكبا استحسانا نزوله قادر اولان راكب صلوة جنازه يى راكبا قلمق جايز دكلدر استحسانا زيرا صلوة جنازه
من وجه صلوتدر تحريمه بولندوغى ايچون امدى احتياطا اول راكب نازل اولوب صلوة جنازه يى قلمق و قياسده
جايز اوله زيرا صلوة جنازه دعادر حتى بلا ركوع و سجود صحيح اولور و راكبك دعاسى نازلك دعاسى كبيدر
و بو صلوتى قاعدين اما ايلمديلر قياس بو ايديكه قاعدك صلوتى جايز اوله زيرا قاعدك دعاسى قايم دعاسى
كبيدر وتكره في مسجد جماعة جماعت مسجدينه صلوة جنازه مكروه اولور بر روايتده كراهت تحريميه در
و بر روايتده تنزيهيه در ان كان الميت فيه اكر ميت مسجد ايچنده اولورسه اول زمان مكروه در قوله عم
من صلى على جنازة في المسجد فلا اجر له زيرا مسجد ادا و مكتوبات ايچون بنا اولنمشدر وان خارجه اختلف
المشايخ اكر ميت خارج مسجده اولورسه كراهت و عدم كراهتنده مشايخ اختلاف ايلمشلردر شونلر كه
مسجد اداء مكتوبات ايچون اولدوغنه نظر ايلديلر كراهتنه ذاهب اولمشلردر اكر ميت خارج مسجده دخى
اولورسه اما شونلر كه تلويث مسجد احتمالنه نظر ايلديلر ميت خارج مسجده اولدقده صلوتنه كراهت كورمديلر
شافعى قتنده صلوة جنازه مسجده اولدوغى حالده مكروه دكلدر شافعينك دليلى شول روايتدر كه وقتاكه
سعد بن ابى وقاص فوت اولدى حضرت عايشه جنازه سى مسجده ادخال ايچون امر ايدوب حتى ازواج نبى عم
صلوتنى معا قلديلر و بعض كمسنه لر عايشه حضرتلرينى بو فعل ايچون تعييب ايلديلر كندو بيوردى كه واقف اولدقده
رسول اكرم سهيل بن بيضانك صلوة جنازه سنى مسجدده قلدوغنى تعجب ايتمشلردر صلوة جنازه
دعادر امدى مسجدده دعا عيبدن ... بو محلده دليلى شافعى تمام اولدى بزم ايچون دليل من صلى على
جنازة في المسجد فلا اجر له حديث شريفيدر وحديث عايشه دخى بزه دليلدر زيرا انلرك زمانده اكثريا
مهاجرين و انصار ايديلر انلر تعجب ايدوب بو تعجب دلالت ايدر كه كراهت مابينلرنده معروف ايمش رسول اكرم

سهلك نمازيني مسجدده قيلمغنك تأويلي بودر كه نبي عم مسجدده معتكف ايدي اول وقتده شرح حقيقي ممكن
اولميه ولو يصلى على عضو بر عضو اوزرينه نماز قيلنماز بر ميتك بدننك اكثري بلا رأس بولنورسه وياخود مع الرأس
نصفي بولنورسه غسل اولنور نمازي قيلنور بالاتفاق واكر نصفي بلا رأس وياخود مع الرأس نصفندن اقل بولنورسه
اوزرينه نماز قيلنماز بزم كتابمزده امام شافعي بونك خلافنجه در وابن ملكده دخي بويلجه در ولا على غايب دخي غائب
اوزرينه نماز قيلنماز امام شافعي ديركه غايب اوزرينه نماز قيلنور زيرا نبي عم نجاشي فوت اولدقده فوت اولدوقده
غايبا ايكن نمازيني قلمشدر اما بزم ايچون دليل بودر كه اكر غايبا ايچون نماز قيلمق جايز اوليدي نبي عم انتقال بيوردقلرندن
جميع اعصارده نمازيني قلاردي بو ايسه اصلا نقل اولنمامشدر اما نجاشي اوزرينه رسول اكرم عليه وسلامك
صلوتي كشف معنوي ايديدر حتي جنازه سيني مشاهده بيورمشلردر ونجاشي وفات ايلدكده قال النبي عم لاصحابه
هذا اخوكم النجاشي قد مات فقوموا فصلوا عليه ديو امر ايدي كندوسي وصحابه كرام نمازيني قلمشلردر وابن ملك
واختيارده بويله مسطوردر ومن استهل بعد الولادة ولادتدن صكره بر صبي فجع صوت ايله استهل اهل لغتدن
هنوز طوغان اوغلانك صوتنه ديرلر استهلال صبي ايچون ديمشلردر انده حيوة دلالت ايدن شئ بولنمقدر دخي
وتحريك عضو كوزيني اچوب قياقق كبي بونلر بولنمقدم غسل وسمي وصلى عليه غسل اولنور وآدي قلنور واوزرينه
نماز قلنور قوله عم اذا استهل المولود صلى عليه وان لم يستهل لم يصل عليه والغسل في المختار واكر مستهل
اولمزسه غسل اولنه مذهب مختارده هدايه وكافيده دخي بويلجه در زيرا مستهل اولميان صبي من وجه نفس در
ومن وجه جزء در نفس اولمغي غسل اولنور نفس اولمغي اعتبار ايله ظاهر الروايه ده غسل اولنماز لكن مختار اولان
غير ظاهر الروايه در وادرج في خرقة ولا يصلى عليه غسل اولندقدنصكره بر خرقه لطيفه درج اولنه واوزرينه
نماز قلنميه صاحب العنايه ديمشدركه زيرا اول مولود مستهل اولمزايسه من وجه جزء حكمنده در ومن وجه نفس
حكمنده در بو تقديرجه ايكي شيئدن اكا نصيب ويريلور نفس اعتبار ايله غسل اولنور اجزا اعتبار ايله نمازي قلنماز
ارث دخي بو تقدير اوزره در اكر مستهل اولورسه وارث اولور اكر مستهل اولمز ايسه وارث اولماز ولو سبي
صبي مع احد ابويه لا يصلى عليه اكر بر صبي احد ابوين يعني اناسيله وياخود باباسيله اسير اولنسه اوزرينه نماز
قلنماز زيرا صبي مزبور كافردر ابوينه تبعيت ايله الا ان اسلم احدهما الا مكر كه ابوينك برى اسلامه
كلمش اوله اول زمان صبي غسل اولنور ونمازي قلنور احد ابوينك اسلامنه تبعا اولادي اول ولد تبيع خير
الابوين دينا حديث شريفي بوكا حجت كافيدر وياخود دار اسلامه تبعا نمازي قلنور اما لقيطه ده اختلاف
اولنمشدر بعضلر مكاننه تابعدر بعضلر بولاننه تابعدر ديمشلردر او اسلم هو عاقلا وياخود صبي صفت
اسلامه عاقل اولدوغي حالده مسلمان اولسه اولم يسب احدهما معه وياخود بابا وانا سندن بريسي كندو ايله
سبي اولنمسه تبعيت دار ايله اسلامه كلمسه حكم اولنوب غسل اولنور ونمازي قلنور ولو مات مسلم قريب كافر
غسله غسل النجاسة اكر بر مسلمانك كسننك كافر قرابتي اولسه اول مسلمان اني نجاست غسلي ايله كبي غسل

ایدر وكفنه في خرقة والقاه في حفرة اني خرقه لحسنه تكفين ايليه وبر چقوره القا ايليه اوده فعل اهل دينه
ياخود اهل دينه تسليم ايليه روايت اولنديكه ابو طالب فوت اولدقده علي كرم الله وجهه رسول الله كلوب يا رسول الله
ان عمك الضال قد مات بر روايتده ان الشيخ الضال قد مات ديدي نبي عم غسل وتكفين ايله ديو بيورديلر
بر رجل ابن عطادن سؤال ايلديكه بنم انام نصرانيه ايكن فوت اولدي غسل وتكفين ايله نمازيني قلمه ودفن ايله
ديو بيوردي وسن في حمل الجنازة اربعة حمل جنازه ده دورت كسنه مسنون اولدي وقال النبي عم من حمل
جنازة كفرت عنه اربعون كبيرة وان يبدأ واول دورت كسنه بدا ايليه فيضع مقدمها على يمينه ثم مؤخرها
ثم مقدمها على يساره ثم مؤخرها بس امدي جنازه نك صاغندن مقدمني قويه صاغ اموزينه اندن صكره
مؤخريني قويه ينه صاغ اموزينه اندن صكره صول طرفندن مقدمني قويه صول اموزينه اندن صكره مؤخريني صول اموزينه قويه
بو اسلوب اوزره كتوررلرسه قرق قادم يورودكده قرق كناه كبيره سنه كفارت اولنور ويسرعون دون الخبب
سرعت ايله مشي ايدهلر اما خبب ايله دكل اجيب بلمه نك بر نوعيدر وحيث عجله اوزره كوتورلمسنك سببي نبي عم دن
سؤال اولندقده فان يكن خيرا عجلتموه وان يكن شرا وضعتموه عن رقابكم بيورمشلردر وياخود فبعدا لاهل
النار ديو وحشي اولهلر روايت اولنديكه ابو هريره رضي الله عنه محتضر اولدقده وصيت ايلديكه بني قبريمه عجله
اوزره قويه سز زيرا نبي عم دن ان العبد الصالح اذا وضع على السرير يقول قدموني واذا وضع العبد الشقي
على السرير يقول يا ويلي اين تذهبون حديث شريفني استماع ايلدم امدي عجله ده مبالغه ايده سز ديو سپارش
ايدردي والمشي خلفها افضل جنازه نك خلفنده مشي افضلدر قوله عم الجنازة متبوعة حتي نبي عم
سعد بن معاذك جنازه سي خلفنده مشي بيورديلر حضرت علي دخي معا بيوررلردي نبي عم حضرتلرينه ديديلركه
ابو بكر وعمر رضي الله عنه اوكنده يوررلر بوكا سبب ندر ديديلر انلر جنازه نك خلفنده يورمكك افضليتني بيلورلر
لكن ناسه تيسير ايچون بويله ايدرلر زيرا ناس جنازه نك اوكنده يورمكدن احتراز ايدرلردي اكر انلر خلفي اختيار
ايليهلردي طريق غايت مضيق اولوردي انلرك فعلي تيسير ايچوندر ديو بيورمشلردر وابن مسعوددن مرويدركه
خلف جنازه ده مشي ابوه نك اوكنده مشي ايدندن فضيلتي مكتوبه ايله نافله كبيدر امام شافعي اوكندن يورمك
افضلدر ديمش زيرا ابو بكر وعمر اوكنده يورمشلردر ديو احتجاج ايدر تفصيل ما تقدم اكا جوابدر وبلمشدر جنازه نك
اوكنده ذكر وقرائت ايله رفع صوت مكروهدر زيرا بو مقوله فعل كتابيه انلره خود تشبيه جايز دكلدر نهايه ده دخي
بويلجه در جنازه ايله كيدن كسنه يه لايقدركه دنيا كلامي سويلميه وكولميه حتي ابن مسعود جنازه ده بر كسنه ضحك
ايلديكين اشتدكده سنكله ابدي سويلشميه يم ديو جواب ايلمشدر نسا طائفه سي معا چقميهلر بلكه كراهت تحريميه
ايله مكروهدر وجنازه ده نوحه وشق جيوب وخمش الخدود حرامدر قال النبي عم ليس منا من شق الجيوب وخمش الخدود
ودعى بدعوى الجاهلية بكا ايله اهل دموع لا بأس در واذا وصلوا الى قبره كره الجلوس قبل وضعه عن الاعناق
ميتي قبرينه واصل اولنسهلر بيونلرندن اندوروب وضع ايلمدين جلوس مكروهدر قال النبي عم من تبع الجنازة

فلا يجلس حتى توضع محيط ده افضل اولان جنازه نك اوزري تراب ايله تسويه اولنمايجه اوتورمامقدر وينه
محيط ده بركمسنه سفينه ده فوت اولسه غسل وتكفيني اولنوب غازي قلنه قدن صكره كفني ايله بحره القا اولنور
ويحفر القبر ويلحد وقبر حفر اولنه وقبله دن طرفنه شق اولنه ويدخل الميت فيه من جهة القبلة ميت قبره ادخال
اولنور قبله جانبندن ويقول واضعه بسم الله وعلى ملة رسول الله دخي ميتك واضعي بسم الله وعلى ملة رسول الله
دير زيرا نبي عم ابو دجانه قبره وضع ايلدكده بويله ديمشدر هدايه ونهايه ده بويله مسطوردر اما صحيح البخاري
ذا البجادين وضع ايلدكده ديمشدر زيرا ابو دجانه نبي عم دن صكره خلافت ابو بكرده فوت اولمشدر وفاضل سعدي
افندي دخي ديمشدر كه ابو دجانه عثمان رضي الله عنه زماننده فوت اولمشدر غاية البيانده ديمشدر كه ابو
دجانه هجرتدن اون ايكنجي سنه ده يمامه ده شهيد اولمشدر ويسجى قبر المرأة خاتونك قبري ستر اولنور
لا الرجل رجلك قبري ستر اولنماز شافعي قتنده ستر اولنور زيرا نبي عم سعد بن معاذك قبريني ستر ايلديكي
روايت اولنمشدر ديرز اما بزم ايجون دليل علي رضي الله عنه ميت دفن اولنوركن مرور ايدوب قبريني ستر ايلديكلرين
كوردكده مزبوري نزع ايدوب بو رجلدر رجلك حالي انكشافدر ديو بيورمشلردر اما سعدك قبري ستر اولنمق
تأويلي بودر كه سعدك كفني بدنني احاطه ايلمامشدر وقبري ستر اولندي كه اعضا سندن بر عضونه كمسنه
مطلع اولميه ويوجه الى القبلة ميت قبله جانبنه توجه ايدورلور يعني يوزي قبليه دوندرلور وتحل
العقد عقده دخي حل اولنور يعني چوزيلور ويسوى عليه اللبن والقصب ميت اوزرينه كرپيچ وياقمش
تسويه اولنور ويكره الاجر والخشب طوغله وخشب تسويه اولنمق مكروه در ويهال التراب صبا اولنور يعني
ميت اوزرينه بر مقدار طپراق دوكلور ويسنم القبر قبر اوركجلنور يعني يردن بر قريش وياخود دخي زياده
مرتفع اولنور ولا يربع قبر تربيع اولنميه شافعي قتنده تربيع اولنور تسنيم اولنماز زيرا روايت اولنمشدر كه
نبي عم اوغلي ابراهيم فوت اولدقده مسطح ومربع ايلمشلر بزم ايجون دليل نبي عم بز تربيع قبوردن نهي ايلمشدر
وابراهيم النخعي دن روايت در كه كندو لر ديمشدر كه بكا خبر ويرمشدر رسول من كه نبي عم كه وابو بكر وعمر رضي الله
عنهمانك قبر شريفلري مسنم كورمشدر وقبر ابراهيم اولا مسطح اولوب صكره مسنم اولمشدر عنايه ونهايه ده
دخي بويله در ويكره بناؤه قبرك بناسي مكروه اولور بالجص والاجر والخشب كرج وطوغله وخشب ايله بنا ايلمك
مكروه در زيرا بونلر بقا وزينت ايچوندر قبر ايسه زينت وبقا محلي دكلدر ولا يدفن اثنان في قبر الا
الضرورة ايكي كشي بر قبره دفن اولنماز الا مكر ضرورت ايچون دفن اولنه ايكيسنك ما بيني تراب
ايله ايكي قبر حكمنده اولمق ايچون ولا يخرج من القبر ميت قبردن اخراج اولنماز الا ان يكون الارض
مغصوبة الا مكر كه ارض مغصوبه اوله كفن دخي بويله در يعني كفن مغصوب اولسه صاحبي راضي اولمسه
قبري اچيلوب اوزرندن اخراج مراد ايلسه قبر اچيلوب اوزرندن كفن نزع اولنور بالاتفاق حاكم
عبد الرحمانك جامع صغيرنده يعني ميت كفن سز دفن اولنسه قبر اچلماز اما بر كمسنه قبر ايچنده

جاسباب ياخود كيسه ايله اقچه اونوتسه قبريني نبش ايدر واكر ميت دفن اولندقدن صكره ارض شفعه ايله
النسه اخراج اولنور ويكره وطي القبر والجلوس والنوم عليه قبري بصمق باصمق وقبره اوتورمق وقبر اوزرنده
اويومق مكروه اولور زيرا نبي عم نهي بيورمشلردر والقعود عنده دخي قبر قتنده نماز قلمق مكروه اولور بر نصرانيه
بر مسلمدن حامل اولوب فوت اولسه بعضيلر مقابر مسلمينه دفن اولنور ولدي حرمتنه وبعضيلر كندو مقابرينه
دفن اولنور ديمشلردر اكر بر حامل فوت اولسه وقارننده اوغلان حركت ايلسه صول جانبندن قارني شق

مطلب الشهيد

اولنوب اوغلان اخراج اولنور اما بر كمسنه اخرك بر انجوسني يوتسه واولسه قارني شق اولنماز **باب الشهيد**
بو باب شهيد بياننده در فعيل بمعنى مفعول اوله وجوكا شهيد تسميه اولنديغي ملائكه اكرام موتنه حاضر
اولدقلري ايچوندر وياخود جنت ايله مشهود اولدقلري ايچوندر ياخود فعيل بمعنى فاعل اوله زيرا شهيد حي در
كويا كه ربي سي قتنده حاضر در هو من قتله اهل حرب او البغي او قطاع الطريق شهيد شول كمسنه دركه اهل
حرب ياخود اهل بغي ياخود قطاع الطريق اول كمسنه قتل ايليه كرك حديد وكرك حديد دن غيري حرق وغرق كبي
وهر نه مقوله شي اولورسه اولسون او المقتول اولان شهيددر او وجد في المعركة وبه اثر الجراحة ياخود اول كمسنه
معركه ده بولنه وانده اثر جراحت اوله اول جراحت يا ظاهر ويا باطنه اوله باطنه اولان كوزدن وقولاقدن
قان چيقمق كبي زيرا بونلردن قان چيقمق اولماز وبوغازدن صاغي قان چيقمق كبي زيرا بونلردن خروج دم
بشره ضربدن حاصل اولور اما ذكردن اقان اعتبار اولنماز مخرجلرندن صادر اولمق احتمالي وار در بورندن
اقان دخي اعتبار اولنماز باسوردن اولمق احتمالي واردر وبورندن اقان دخي اعتبار اولنمز رعاف
اولمق احتمالي واردر وبوغازدن اقان دخي اعتبار اولنماز سوداده اولمق احتمالي واردر بونلر قتله
دلالت ايلمز غسل اولنور او قتل مسلما ظلما قتل ايليه قيدي ديجما يا قصاصا كما مسلمانلر قتل ايلديكلرندن
احترازدر ولم يجب بقتله دية دخي اول كمسنه نك قتلي ايله ديت واجب اولميه بو قيد شبه عمد وخطادن
احترازدر فيكفن ويصلى عليه ولا يغسل ويدفن بدمه وثيابه بس اودي تكفيني اولنور واوزرينه نماز قلنور
وغسل اولنماز وقاني ايله وثيابي ايله دفن اولنور زيرا اول كمسنه شهداء احد معنا سنده در نبي عم انلر حقنده
زملوهم بكلومهم ودمائهم ولا تغسلوهم فانه كل جرح تفوح مسكا يوم القيمة بيورمشدر شول كمسنه كه آلت
جارحه ايله ظلما قتل اولنه حال بوكه اول كمسنه طاهر وبالغ اوله قتل ايله عوض ملي اولميه شهداء احد معنا سنده در
انلره الحاق اولنور شافعي قتنده شهيد اوزرينه نماز قلنماز زيرا سيف ذنوبي محو ايدر اول تقديرجه
شهيد شفاعتدن مستغني در بز ديرز كه ميت اوزرينه صلوة كرامتي ايچوندر شهيد كرامته دخي اولى در
الا ما ليس من جنس الكفن كالفرو والحشو والخف والسلاح الا جنس كفندن اولميان شي ايله دفن اولنماز
كورك وبنبه لي اسباب ومادك وسلاح كبيلر نزع اولنور معتاد فن اولنماز شافعي رحمه زملوهم حديث
شريفني اطلاق اوزره حمل ايدوب بعقتولندن اوزرندن بر شيئي نزع اولنمامق طرفنه ذاهب اولمشدر

اما بزم ایچون دلیل سندن ابن عباسدن روایت اولنان امردر که نبی عم قتلای احددن حدید وجلودک نزعنی امر
ایلمشدر ویزاد وینقص مراعاة لکفن السنة کفن سنته رعایة زیاده ونقص ایدنور مثلا بر مقتولک اوزرندن
برشیء نزع اولنمق جایزدر اکر کفن سنتدن زیاده ثوب اولسه اکر ناقص ایسه زیاده ایلمک لازمدر وان کان
صبیا او مجنونا او جنبا او حایضا او نفسا یغسل اکر مقتول صبی ویا مجنون ویا جنب ویا حایض ویا نفسا
اولورسه غسل اولنور ابو حنیفه قاتنده اما صاحبین نک عندنده زیرا سیف حق شهدا احدده غسلدن کافیدر
زیرا سیف کناهی محو ایلمک صفتی ایله متصفدر صبیده خود کناه یوقدر که ازاله ایله ایدی شهداء
احد معناسنه اولمیان غسل اولنور مجنون دخی صبی کبیدر اما جنب شهادت غسلی مانعدر لکن نبی علیه
ایدوکی بلنمدی اول تقدیرجه جنابت رفع اولنمق ایچون غسل لازم کلدی روایتدر که حنظلة ابن ابی عامر
الثقفی شهید اولوقده نبی عم بیورمشدر که حنظله یی ملائکه غسل ایلمشلردر حتی خاتوننه سؤال اولندقده
جنب ایدی بر صوت هایله استماع ایتدکله الله قلیچ الوب عجله اوزره کتمش ایدی دیو جواب ویردکده نبی عم
صحابه یه خطاب ایدوب غسلته الملائکه دیو بیورمشدر حایض ونفسا دخی جنبه الحاق اولندی
خلافا لهما امامین خلاف ایدوب غسل اولنمق مقدر دیو ذاهب اولمشلردر زیرا شهیده غسلک
سقوطی قتلده مظلومیتک اثری ایچون ایدی اکرچه صبی ومجنونده مظلومیت دخی زیاده در
اول تقدیرجه سقوط غسل بونلرده اولی در اما جنب وحایض ونفسا یه جنابت وحیض ونفاسدن الیه
واجب اولان غسل موت ایله ساقط اولدی وغسل ثانی دخی واجب اولدی شهید اولدوغیچون ویغسل ان
قتل فی المصر ولم یعلم انه قتل عمدا او ظلما اکر بر کمسنه شهرده قتل اولنسه واول کمسنه عمدا ظلما قتل
اولندوغی بلنمسه غسل اولنور زیرا اول قتلده واجب اولان قصاص دکلدر دیتدر اکر بلنسه که عمدا ظلما
قتل اولندوغی معلومدر و قاتلی دخی معلوم اولسه غسل اولنماز زیرا بونده واجب اولان قصاصدر وقتی
بلنسه که عمدا ظلما قتل اولندوغی لکن قاتلی معلوم اولمسه غسل اولنور زیرا انده واجب اولان قسامه در
ودیتدر وکذا ان ارتث ینه غسل اولنور ارتثاث واقع اولورسه یعنی احکام حیوتدن بر حکم انک
ایچون ثابت اولورسه بان اکل او شرب او عولج او باع او اشتری او عاش اکثر یوم عند ابی یوسف
اکل ایتمک یاخود ایچمک ایله یاخود معالجه تمکله یاخود بیع وشرا ایتمکله ویاخود برکونک اکثرینده حیاتی
اولمغله بونلر احکام دنیادندر بونلردن بریسی بولنورسه غسل اولنور ابو یوسف قاتنده خلافا لمحمد الله
محمد خلافا ایدوب نهار کامل یاخود لیل کامل کرکدر دیمشدر او امضی علیه وقت صلوة وهو یعقل
یاخود اول کمسنه نک اوزرینه بر وقت صلوة مرور ایلیه حال بوکه اول کمسنه نک عقلی باشنده اوله اوزرینه
صلوة واجب اولور ایسه احکام دنیادندر او اوی خیمة یاخود اول کمسنه چادره کتوره لر او نقل
من المعرکة حیا یاخود معرکه دن حیا نقل اولنه او اوصی مطلقا یاخود وصیت ایله مطلقا یعنی کرک

اوور

اوور دنیا ایچون وکرک امور آخرت ایچون اولسون برابردر وقال محمد ان اوصی بامور الاخرة لا یغسل امام محمد
قاتنده غسل اولنماز اکر بر امر اخروی ایچون وصیت ایدرسه حاصل خلاف اکر امور دنیا ایچون وصیت ایدرسه
ابو یوسف قاتنده غسل اولنور امام محمد قاتنده غسل اولنمز خانیه ده وصیت ایکی کلمه ایله اولورسه شهادتی
باطل اولماز معلوم اوله که بر کمسنه ارتثاث ایلسه اندن صکره فوت اولسه شهید اولمز لکن آخرتده ثواب
شهدا کندی ایچون محققدر معلومدر که حضرت عمر وعلی رضی الله عنهما یه بعد الطعن اولور یغه کتوردیلر
وغسل ایلدیلر وایکیسی دخی شهیدلردر صحیح مسلمده ابو هریره دن روایتدر که نبی عم حرا طاغنه
یاخود ثبیرک راوی یا اونتمق احد طاغنه کلدکده طاغ حرکت ایدوب نبی عم ایله عمر وعثمان وعلی وطلحه
وزبیر رضی الله عنهم بیله ایدیلر قال النبی عم اسکن یا حری او احد دیردی اهدا فما علیک الا نبی
وصدیق وشهید بیورمشلردر ابن ملک دیمشدر که شهید ایله مراد جنسدر زیرا حدیث شریفده
مذکور اولنلردن ابو بکردن غیریسی شهید اولمشلردر بو تقدیرجه بونلرک شهادتی احد قتلی نک معناسنده
اولماسنه حدیث شریفک وروده اقتصار اولندی صحیح مسلمده وارد اولمشدر که شهدا بشدر
مطعون ومبطون وغریق وهدم ومقتول فی سبیل الله قتل اولنانلردر مقتولک موخر ذکر اولندی
ترقی بابندندر بوندن معلوم اولور که شهید الی المجاهد فی سبیل الله قتل اولنانلرده ظاهر اولان بودر
اندن صکره معلوم اولرکه بعض فقها المجاهد فی سبیل الله اولان مقتوله شهید حکمی تسمیه ایدوب بونلرک
غیریسنی شهید حقیقی تسمیه ایلمشلردر بو ایدی معنا شهید حکمی شول شهیددر که حکم شهید انک
اوزرینه جاری اوله واول مقتول شهید حقیقة وحکما شهیددر وشهید حقیقی نک معناسی شهید اولور
حقیقة نظر ایله اما حکم شرع نظر ایله شهید اولماز وبعض شهید حکمی فی سبیل الله مقتول اولانلرک
غیرینه اطلاق ایلدیلر بو ایدی شهید حکمی نک معناسی شول شیء اولور که حکما شهید اوله حقیقة اولمیه وشهید
حقیقی نک معناسی شول شهید اوله اکر حقیقة شهید اوله بو تقدیرجه هر شهید حکمی حقیقی اولور اما هر شهید
حقیقی حکمی اولمز اولکه وجه اوزره ما بینلرنده عموم وخصوص مطلقدر وثانی اوزرینه تباین در فافهم
وبعضلر اولی ترجیح ایلدیلر وبعضلر ثانی یی ترجیح ایلدیلر اما راجح اولان اولکیدر بلکه حق دخی اولدر
ومن قتل بحد او قصاص وصلی علیه شول من که حد سببیله یاخود قصاص سببیله قتل اولنه غسل اولنور
واوزرینه نماز قلنور زیرا اول مستحقینی ابقا ایچوندر نفسنی باذلدر روایتدر وقتاکه ماعز رجما
قتل اولندیسه عمی نبی علیه السلام کلوب یا رسول الله ماعز قتل اولندی کلاب قتل اولندوغی کبی امر
شریفکزندر قال النبی عم لاتقل هذا لقد تاب توبة لو قسمت توبته اهل الارض لوسعتهم اذهب
فاغسله وکفنه وصل علیه بیورمشلردر ومن قتل لبغی او قطع طریق غسل ولا یصلی علیه شول من که اهل
بغی اولدوغیچون یاخود قطاع طریقدن اولدوغیچون قتل اولنسه غسل اولنور اوزرینه نماز قلنماز زیرا انلر

ساعی بالفساد اولوب حقلرنده نص شریف وارد اولمشدر قال الله تعالی لهم خزی فی الدنیا صلوة
ایسه شفاعتدر انلر ایسه شفاعته مستحق دکللردر وعلی رضی الله عنه بغات اوزرینه نماز قلمامشدر
ورینه علی رضی الله عنه دن اهل بغی کفارمی دیو سؤال اولندقده دکللر قرنداشلریمزدر لکن بزم اوزریمزه
بغی ایتمشلردر نمازک ترکی انلره عقوبت وغیرلره زجر ایچوندر امام شافعی دیمشدرکه اوزرلرینه نماز
قلنور زیرا مؤمنلردر وحق ایله قتل اولندیلر اول تقدیرجه رجم وقصاص مقتوللری کبی اولمشدر وقیل
لا یغسل ایضا دینلمشدر که نماز قلنمدوغی کبی غسل دخی اولنماز ابو یوسفدن وانلر دخی امام ابو حنیفه دن
روایت ایلمشلر دکر غسل اولنمازلر ونمازلری دخی قلنماز زیرا علی رضی الله عنه خوارجی غسل
ایلمیوب ونمازلرین دخی قلمامشدر ویصلی علی قاتل نفسه نفسنی قتل ایدن غسل اولنور وانک صکره
نمازی قلنور ابو حنیفه ومحمد قاتلرینه فاسقدر وساعی بالفساد دکلدر فسادی نفسنه مختص اولمشدر
خلافا لابی یوسف ابی یوسف خلافی ایدوب انک قاتلنه غسل اولنماز ونمازی قلنماز باغی کبی زجر
ایچون بوصورت عمدا ایسه اما خطا ایسه غسل اولنور ونمازی قلنور **باب الصلوة فی الکعبة**
صح فیها الفرض والنفل کعبهٔ شریفه فرض ونفل قلمق صحیح اولدی بزم قاتمزده زیرا نبی علیه السلام یوم فتحده
جوف کعبه ده نماز قلمشدر اما اخی چلبی وزاهدی شرح قدوریده مالک وشافعی بر قولده کعبه
ایچنده اداء مکتوبات جایز دکلدر دیمشلر وبعضیلر دخی فرض ونفل قلنماز دیمشلردر ومن جعل
فیها ظهره الی ظهر الامام جاز شول کمسنه که کعبه ده ظهرینی امامک ظهرنه ایلیه جایزدر یعنی اقتدیسی
اردوسنه کلسه جایزدر زیرا استقبال کعبه وتقدم امام بولنمش اولور ولو الی وجهه لا یجوز اکر
ظهرینی امامک وجهنه ایدوب قلاورسه جایز دکلدر اقتدا سی صحیح اولمز ومانعی امامه تقدم ایلدوکی
ایچوندر وکره ان یجعل وجهه الی وجهه مصلی کندو وجهنی امامک وجهنه ایلیک یعنی مواجه ایلمک
مکروه اولدی اما جوازی امام متابعت بولنمدوغندر وتقدم امامک مانع جواز صلوتدر اول دخی
منتفی اولدوغندر اما کراهتی مقابله اولمغله عبادت صورتنه تشبیه بولنمه سیدر لایق اولاکه مواجه اولدوقده
مابیننده ستره قومقدر ولو تحلقوا حوله اکر جماعت امامک اطرافنه حلقه اولسه لر فیها کعبه ایچنده
جایزدر اکر قپوسی مفتوح ایسه غیری مثلا جده محرابده امامک قیامی کبی اولور اختیار ده بو طریقه
مسطوردر بو قول لایق دکر مکروه اولر زیرا امامک محرابده قیامی مکروهدر بنه مکروهها صلوتده بیان
اولنمش ایدی وان کان خارجها واکر کعبه نک خارجنده اولسه وناسک حلقه سی کعبه نک حولنده
اولسه جازت صلوة من هو اقرب الیها شول کمسنه نک صلوتی جایز اولورکه اول کمسنه کعبه یه اقربدر منه
امامدن ان لم یکن فی جانبه اکر اول اقرب امام جانبنده اولمازسه اکر امام جانبنده اولورسه جایز اولماز
زیرا امام تقدم بولنمش اولور ویجوز الصلوة فوقها کعبه نک اوزرنده صلوة جایز اولور وتکره لکن

مکروه

مکروه اولور کراهتی ترک تعظیم بولنمش اولور نبی علیه السلام یدی موضعده صلوتی نهی بیورمشدر بری مجزره ده وبری
مذبله ده وبری مقبره ده وبری حمامده وبری قوارع الطریقده وبری معاطن الابلده وبری ظهر بیت الله الحرامدر

کتاب الزکوة

بر کتاب زکوة بیاننده در زکوة لغتده زیاده معناسنه در
عن وازداد دیمکدر وطهارت معناسنه ده کلور قال الله تعالی ویزکیهم بها ای تطهرهم پس زکوة دنیاده مالی
واخرتده ثواب ازدیاده یکی واردر وصاحبنک طهارتنه باعثدر قال الله تعالی خذ من اموالهم صدقة تطهرهم وتزکیهم
بها وصدقه تسمیه اولنماسنده قولک عبودیتنه صدقته دلالت ایدر اول جهتدن بو اسم ایله تسمیه اولندی وزکوة
کتاب وسنت واجماع امت ایله فرضدر کما قال الله تعالی اقیموا الصلوة واتوا الزکوة وقال النبی علیه السلام بنی الاسلام
علی خمس شهادة ان لا اله الا الله واقام الصلوة وایتاء الزکوة والحج وصوم شهر رمضان ورسول علیه السلام دن
بوکون کلنجه اجماع امت فرضیتنه منعقد اولمشدر پس امدی مشروعات بشدر بری اعتقادات بری عبادات
بری معاملات بری عقوبات بری کفاراتدر اعتقادات دخی بشدر الله وملائکه وکتبه ورسله ویوم اخرتدر
اما اندر معاملات دخی بشدر معاوضات مناکحات مخاصمات امانات وشرکات عقوبات دخی بشدر
قتل نفسده قصاص حرقه ایچون اخذ مالده قطع بو زناده جلد ورجم عرض مؤمن هتک ایلدکده حد قذف
کبی مرتد اولنده قتل کبی کفارات دخی بشدر کفارة القتل کفارة الظهار کفارة الافطار کفارة الیمین
کفارة جنایات الحج عبادات خمسه اوچ نوعه منقسمدر بری عبادت محض بدنیدر صلوة وصوم کبی وجهاد کبی
بری عبادت مالیه در زکوة کبی بری مالیه وبدنیه ایله مرکب اولاندر حج کبی هی تملیک جزء من المال معین شرعا
زکوة مالدن شرعا جزء معینی تملیکدر معین جزء کل صفتی درشرعا قیدی ایله نافله خارج قالور
من فقیر مسلم مالدن جزء معین فقیر مسلمه تملیکدر قال الله تعالی انما الصدقات للفقراء
والمساکین فقیر مسلم قیدی ایله غنی وکافر خارج قالور غیرهاشمی هاشمیدن غیری مسلم تملیکدر
هاشمی بنی هاشمه منسوبدر انلر آل علی وعباس وآل عقیل وآل جعفر وآل حارث ابن عبد المطلبدر وذات
سعادتلرینه غسالة ابادی ناس ایله ملوث اولماق ایچون اوساخ وغسالردن کندولرین تبعید
وخمس الخمس بهره سیله تبشیر ایدوب یا بنی هاشم ان الله تعالی حرم علیکم غسالة ایدی الناس
واوساخهم وعوضکم منها بخمس الخمس بیورمشلردر ولا مولاه وهاشمینک معتقنه دخی تملیک اولنمیه
موالی قریشدن بری نبی علیه السلام دن سؤال ایدوب الحل لی الصدقة فقال لا انت مولانا بیورمشلر لفظ مولی
اضداددندر هم معتق وهم افندی معناسنه کلور بو صلده مراد اولان معتقدر مع قطع المنفعة عن
الملک فی کل وجه مملکندن قطع منفعت ایله هر وجهله منفعتی ویرلن زکوة مالکک منفعتندن منقطع
اولمق ایله یعنی اقربا وتعلقاتنه مثلا ولدنه واوغلی اوغلنه وانا سنه وباباسنه وجدینه وان علی واحد وجینی قزی
ویرمیه زیرا بونلره ویرلمکده قطع منفعت اولمامش اولور لله تعالی الله ایچون تملیکدر مصنفک

لله تعالى دیدوکی علی وجه النیة مع الاخلاص دیمکدر زیرا زکوة عبادتدر عبادت ایسه اخلاصدن لابددر قوله
تعالى وما امروا الا لیعبدوا الله مخلصین له الدین مع تملیکه متعلقدر وشرط وجوبها زکوتک وجوبنک یعنی فرضیتنک
شرطی بو محلده وجوبدن مراد فرضدر زیرا حق سبحانه وتعالینک واتوا الزکوة قول شریفی کبی دلیل قطعی ایله ثابت
اولمشدر وادوا زکوة اموالکم حدیث شریفی دخی وارد اولمشدر بو محلده وجوب تعبیری بوندر که مقدارینک
وکیفیاتنک بعضی خبر احاد ایله ثابت اولدوغندندر یا خود فرض وجوب مواضع اخره ده ایکیسنده برینک
استعمالی جایز اولمغله مجاز شایع قبیلندن اولمقدر العقل والبلوغ وجوبنک شرطی عقل وبلوغدر زیرا بو ایکیسی
اولمیجق تکلیف صحیح اولماز امام شافعی دیرکه واجبدر ولیسی یا خود وصیسی مالندن اخراج ایدر زیرا حق مالیدر
ایکیسندن دخی مالندن واجب اولور نفقه زوجات وعشر وخراج کبی اما بزم ایچون دلیل بودر که قول شریفیدر
رفع القلم عن ثلث عن النایم حتی یستیقظ وعن الصبی حتی یحتلم وعن المجنون حتی یعقل بس بزم مذهبمزده
بونلرک اوزرینه زکوة واجب دکلدر والاسلام وجوبنک بر شرطی دخی اسلامدر زیرا کافر فروع ایمان ایله مخاطب دکلدر
اما اسلام ایله مخاطبدر واسلام عباداتک صحتنه شرطدر والحریة شرطلرک بری دخی حریتدر رقیق اوزرینه
واجب دکلدر زیرا رقیق تملک وتملیکه مالک دکلدر وملک نصاب شرطلرک بری دخی نصابه مالک اولمقدر
نصابدن اقلده زکوة واجب دکلدر حولی نصابک حقیقیدر او ایله نصابک حولی اولمق قولیدر لا زکوة فی مال
حتی یحول علیها الحول نص شریفی دلالتیله فیدر زیرا حول حصول اربعه مشتملدر بو قدر مدتده نما متحقق
اولمغین شرع شریف حولی تقدیر ایلدی فارغ عن الدین اولیه نصاب حولیکه دیندن فارغ اوله یعنی عباد
طرفندن مطالبه اولنه جق دیندن فارغ اوله اول دین دخی معجل ومؤجل واصالة وکفالة مهر قبیلی اولورسه
اولسون بونلردن فراغ کرکدر اما دین نذر وکفارت ووجوب حج وصدقه فطر وهدی ومتعه واضحیه وبدل التعریف
لقطه بونلر مانع زکوة دکلدر ودین زکوة دخی مانع زکوة دکلدر مثلا برکسنه نصابه مالک اولسه لکن اوزرینه
بچن سنه نک زکوتی ایچون اولان دین ذمتنده اولسه سنه آتیه نک زکوتی اخراج اولنمز اول قدر نصابه نقصان
کلنه بچن سنه نک زکوتنی ویردکدن صکره ثانیه زکوتی منع ایدر عباد طرفندن مطالبه اولنان دین کبی
استهلاکدن بعد استهلاک دخی دین زکوة کبی مانعدر وحاجة الاصلیة واول نصاب حاجت اصلیه سندن
فارغ اوله بنیوم کنز المراد حین کسب حدیث شریفی وابدأ بنفسک قول لطیفی حوایج اصلیه سنک تقدمنه دلالت
ایدر وحوایج اصلیه کن اولدوغی اولورکیدوکی اسباب واثاث بیت وبندوکی اثر وخدمت ایچون اولان قولکو
واستعمال اولنان سلاح وکتب فقه وتفسیر وحدیث والات حرفت دخی حاجتنه لازم اولان شیلر حاجت
اصلیه در نام ولو تقدیرا اگر تقدیرا دخی اولورسه اول نصاب نامی اوله زیاده اوله نما دخی یا حقیقی اوله توالد
وتناسل وتجارات کبی یا خود تقدیری اوله که استنما ممکن اوله زیرا تفاوت اسعاردن وفصول اربعه نک تجددندن
استنما ممکندر کرک نما بولنسون کرک بولنماسون حولان حول نما مقامنه قایم اولوب نته که سفرده رخصت ومشقت

ایچون

ایچون اولوب کرک مشقت اولسون کرک اولماسون سفر مشقت مقامنه قایم اولوب حکم رخصت سفر اوزرینه
جاری اولدوغی کبی بونده دخی حولان حول نما مقامنه اولنور ملکا تاما اول نصاب صفات مذکوره ایله
متصف اولدوقدن صکره ملک تام ایله مالک اوله یعنی الیق یدا اولمیه زیرا مکاتب کرچه الندن اولان
ماله مالکدر اما حقیقة اول مال مکاتبک افندیسینک ملکیدر فلا یجب علی مجنون ولا صبی ولا
مکاتب پس امدی مجنون وصبی ومکاتب اوزرینه زکوة واجب اولماز ولا مدیون مطالب من العباد فی
قدر دینه عباددن مطالبه اولنان دین ایچون مدیون اوزرینه مطالبه مقداری دینده زکوة واجب
دکلدر مثلا درت یوز درهمی اولسه ومطالبه اولنان دین دخی درت یوز درهم اولسه زکوة واجب
دکلدر اما درت یوز درهمه مالک اولسه ومطالبه اولنان ایکی یوز درهم اولسه باقی ایکیوز درهمدن
زکوة واجب اولور ولا فی مال ضمار وهو المفقود دخی مال ضمارده زکوة واجب دکلدر اول مال ضمار
مفقود اولاندر ضمارک اصلی اضماردندر اضمار تغییب واخفا ایلمکدر واضمر فی قلبه بوندندر ضمار شول
شیدر که کوزدن غایب اوله وعینی قایم اوله لکن انکله انتفاع قابل اولمیه مال مفقود وعبد ابق کبی
بونلره بکزرنه وار ایسه ائمه ثلاثه قتنده بونلردن زکوة واجب اولماز زفر وشافعی خلافی ایدوب
بچن اول مال ضمارده واصل اولسه سنین ماضیه نک زکوتنی ویرر زیرا سبب متحقق اولدی وضمار
ایکن ال ایرشمامک زکوتک وجوبنی منع دکلدر ابن سبیلک مالی کبی بزم ایچون دلیل حضرت علی رضی الله عنهک
لا زکوة فی مال الضمار قول شریفیدر زیرا سبب مال نامیدر ونما ایسه تصرفه قدرتله اولور تقدیر صحیح
سنین ماضیه نک زکوتی واجب اولماز والمغصوب لا بینة علیه دخی مال مغصوبده کرکه انک اوزرینه
شاهدی اولمیه اول دخی مال ضمار حکمنده در والمدفون فی بریة نسی مکانه دخی شول مال که بریه ده مدفون
اولوب مکانی اونودلمش اوله انده دخی زکوة واجب دکلدر وما اخذ مصادرة دخی ظلما اخذ
اولنان مالدن دخی زکوة واجب دکلدر کرک مصادره ایدن سلطان اولسون کرک غیری اولسون
ودین قد کان جحد ولا بینة علیه شول دین که انکار اولنمش اوله وانک اوزرینه بینه دخی اولمیه انکده
حکمی دخی ضمار حکمیدر بو ذکر اولنان مال بر قاچ سنه دن صکره اله کلسه سنین ماضیه نک زکوتی
واجب اولماز بخلاف دین علی مقر ملی او معسر او مفلس وجاحد علیه بینة او علم به قاض شول دین که مقر غنی
یا خود مقر فقیر اوزرینه اوله ویا خود مقر مفلس اوزرینه اوله ویا خود بر منکر اوزرینه اوله اما دینی اولدوغنه
بینه سی اوله ویا خود بینه سی اولمدوغی تقدیرجه قاضی نک علمی اوله بو حالده بو قاعده ذکر اولننک خلافیدر
زیرا بونلر مال ضمار حکمنده دکلدر خلافا لمحمد فی المفلس امام محمد مفلس حقنده خلاف ایدوب افلاسنه
حکم اولندقدن هلاک کبی مرتبه سنه وارشدر زکوة واجب اولماز زیرا ابو یوسف امام محمد ایله افلاسنک
تحقیقنده موافقت ایدوب یساره دکین مطالبه ساقطدر دیمشلردر وزکوة مامضی اداوه

موافقت

ابو حنیفه ایله اتفاق ایدوب قبض اولندقده زکوة ما مضیه ویرمکده واجب اولماسنه ذاهب اولمشلردر
وبخلاف ما دفن فی البیت ونسیه مکاننه دخی شول ماله که کندو بیتنده دفن اولنوب ومکانی فراموش اولنه
اول مقوله ماله زکوة واجبدر زیرا قازمق ایله وصول ممکندر وفی المدفون فی الارض المملوکة او الکرم اختلاف
ارض مملوکه یا خود باغده مدفون اولان مالک زکوتنده اختلاف واردر بعضیلر جمله ارضی قازملق ایله وصول
ممکندر زکوة لازمدر دیدیلر وبعضیلر جمله ارضی قازمقده حرج واردر زکوة واجب اولماز دیدیلر ویزکی
الدین عند قبضه دیندن قبض اولدوغی مقداردن زکوة ویریلور معلوم اولسونکه دین اوچ نوع اوزرینه‌در
بری قوی بری متوسط بری ضعیفدر قوی برمثال مخوبدل مال التجارة عند قبض اربعین یعنی اولدیغی
بدل تجارت مثللوده قرق درهم قبض ایلدکده بر درهم زکوتنی ویرمک واجبدر ثمن سوائم دخی دین قوی
جنسندندر دین اوسط مثال وبدل مال لیس کذلک عند قبض نصاب وشول بدل مالکه تجارت وثمن
سوائم مثللو اولمیه نصاب مقداری قبض اولندقده زکوة ویریلور کرک حول حولان ایلسون کرک ایلمسون
برابردر مال تجارتدن غیری دیدوکی خدمتده اولان عبیدک ثمنی وثیاب بذله‌نک ثمنی واجرتی ولدوکی
مالدر وضعیف مثال وبدل ما لیس بمال عند قبض نصاب وحولان حول شول بدلی مثللوکه مال
اولمیه نصاب قبضندن وحولان حولدن زکوة واجب اولور مال اولمیان شیئک مهره وصیت وبدل خلع
ودم عمددن بدل صلح ودیت وبدل کفایت وبدل سعایت کبی بونلردن نصاب قبض اولنسه حول
حولان ایلدکده زکوة واجب اولور وقالا یزکی ما قبض منه مطلقا امامین دیدیلرکه مزکی دیندن قبض
ایتدوکی شیئک زکوتنی ویره کرک حول حولان ایلسون کرک ایلمسون وکرک قلیل اولسون وکرک کثیر
اولسون زیرا بونک جملسی برابردر مالیتده ودین عینه ملحق‌در وملحق اولدوغی اجلدن دین ایله
اشترا اولنور ومدیون ذمتنده دینک حولان حول ایلمسی کویا که کندو قتنده حولان ایلمشدر
الا الدیة والارش وبدل الکتابة عند قبض نصاب وحولان حول الا دیت وارش وبدل کتابتده نصابک
قبضنی وحولان حولی شرط قلدیلر زیرا بدل کتابت حقیقتده دین دکلدر بو اجلدن بدل کتابته کفیل
اولمق صحیح دکلدر وارش ودیت دخی حقیقتده دین دکلدر عاقله اوزرینه واجب اولمیه تا ثمره قتل
وخبا نتی اطفا اچوندر صله طریقیله اعتبار اولنمشدر پس صله طریقیله اعتبار اولان شیئه قبل
القبض اعتبار اولنماز بو اجلدندرکه اکر عاقله فوت اولسه ترکه‌سندن استیفا اولنماز صاحب
تسهیل دینشدرکه لا یقدر که دیت وارش ایله دخی کفالت صحیح اولمیه بدل کتابت ایله صحیح اولمدوغی
کبی وشرط ادائها نیة مقارنة للاداء او لعزل المقدار الواجب وزکوتک اداسنک شرطی اداسیه ویا خود
مقدار واجبی تفریقه مقارن نیتدر زیرا زکوة عبادتدر عبادتده ایسه نیت شرطدر وزکوة اصل
نیتک ادایه مقارن اولمسیدر لکن توزیع ایدوب متفرقا ویلمکله حال التعزلده نیتک وجودیله

اکتفا

اکتفا اولندی تیسیر اچون وصومده نیت تقدیم اولندیغی کبی اکر برسائل سؤال ایدوب امام برکسنه‌دن کرهًا
زکوتی اخذ ایدوب اهلنه توزیع ایلسه اول کسنه‌نک عهده‌سندن زکوة ساقط اولور حال بوکه اداده مقارن
نیت یوقدر بلا نیت اولمامق ایله تصحیح اولمامق کرک ایدی دیو جواب ایدرسه بز دیرزکه امام اچون صدقاتی اخذ ایلمکه
ولایت واردر امام دخی مالکه رضا ونیتی ایله ویرمک مقامنده قائم اولور باباسنک ولدی صغیری اچون صدقه
فطریسی اعطاسی کبی زیرا حین اعطاده من له الولایه‌نک نیتی مقارن اولمسی کافیدر ولو تصدق بالکل ولم ینوها
سقطت اکر مزکی نصابک جملسنی بلا نیة تصدق ایلسه زکوة ساقط اولور استحسانا قیاس بوایدیکه ساقط اولمیه
وساقط اولمامق ذکرک قیاسیدر زیرا نفل فرض مشروعلردر وصلوتده اولدوغی کبی تعیین لازمدر اکا جواب ویریلورکه
واجب اولان جمله مالدن جزؤدرکه ربع عشردر جمیع مال اول جزؤ متعین در پس اداسی بو بابده تعیینه احتیاج
یوقدر ولو بالبعض لا یسقط حصته عند ابی یوسف اکر نصابک بعضینی تصدق ایلسه اول بعضک حصه‌سی ساقط
اولماز ابو یوسف قتنده زیرا بعض متعین دکلدر باقیسی ایسه واجب محل اولمغین ساقط اولماز خلافا لمحمد
امام محمد خلاف ایدوب بعض دخی کلدن معتبردر زیرا واجب اولان کل الجزؤ شایعدر دیر وتکره الحیلة
لاسقاطها عند محمد امام محمد قتنده زکوة اسقاط اچون حیله مکروه اولور مثالی یدنده اولان نصابی
اولاد صغیرینه هبه ایتمک کبی حیله ضمننده سبب وجوب منعقد اولدقدن صکره حق فقرانی ابطال
اولنور خلافا لابی یوسف ابو یوسف خلاف ایدوب حیله مکروه دکلدر زیرا حیله حق فقرایی ابطال دکلدر
انجق وجوبدن امتناعدر چوق اولورکه مزکی کما هو حقه واجبی اداده قصور ایدوب کناهکار اولمق خوفندن
حیله‌یه سالک اولور اولیا اولسه معصیتدن فرار دخی طاعتدر صحیح بودر محیطده دخی بویله‌در ولو
اشتری عبدا للتجارة فنوی استخدامه بطل کونه للتجارة برکسنه تجارت اچون بر قول اشترا ایلسه واستخدامه
نیت ایلسه تجارت اچون اولمسی باطل اولور وزکوة واجب اولماز هدایه‌ده مسطوردرکه نیت عمله متصل اولدرکه
اول عمل ترک تجارتدر اکرچه امر عدمی ایسه ده بونده عمل تسمیه اولنور حقیقتده ترک تجارت استخدام اچون
امساکدر بو امساک حودعملدر وما نوی للخدمة لا یصیر للتجارة بالنیة ما لم یبعه دخی شول شیء که خدمت
اچون نیت اولنمشدر نیت اخری ایله تجارت اچون اولماز مادامکه اول شیئی بیع ایلمیه زیرا تجارت عملدر مجرد نیت
ایله اعتبار اولنماز بو اجلدندرکه مسافر مجرد نیت ایله مقیم اولور اما مقیم نیت ایله مسافر اولماز الا حقیقة سفر
ایله اولور وکذا ما ورث نیت ایله تجارت اچون میراث اولان شیء دخی نیت ایله تجارت اچون اولماز نیت عمله مقارن
اولمدوغی اچون زیرا مورث وارثک ملکی اولور کندونک صنعی یوق ایکن بو اجلدندرکه جنین دخی وارث اولور
انده حود عمل متصور دکلدر اما نیتدن صکره وارث اولدوغی شیئی تصرف ایلسه تجارت اچون اولور نیتک عمله
اقترانی اچون لکن قچن مورث التون وکومش اولسه مجرد ادت ایله تجارت اچون اولور زکوة دخی واجب اولور
وان نوی التجارة فیما ملکه بهبة او وصیة او نکاح او خلع او صلح عن قود کان لها عند ابی یوسف اکر

تجارته نیت ایلسه شول شیئی هبه یاخود وصیت یاخود نکاح یاخود خلع یاخود دیتدن صلح سببی ایله
مالک اولمش اوله اول شیء تجارت ایچون اولور ابو یوسف قتنده زیرا نیت عمله مقارن اولمشدر عمل دیدیکمز
قبض وقبولدر و تجارت اکتساب بالدر ملکنه داخل اولماز الا قبول ایله اولور که کسبیه دربی اولدیکی بو تقدیرجه
تجارت ایچون اولمق صحیح اولور خلافا لمحمد امام محمد خلافا ایدوب نیت عمله یعنی تجارته متصل اولمدی زیرا
تجارت دیدیکمز مبادلة المال بالمالدر بو نوع ایسه بولنمدی و بو تجارت ایچون صحیح اولماز غنه ذاهب اولمشدر
وقیل الخلاف بالعکس دینلدیکه خلاف عکسی ایله در یعنی امام محمد قتنده نیت ایله تجارت ایچون اولور ابو یوسف
قتنده تجارت ایچون اولماز بو بحثک خلاصه سی شول شیکه انسانک ملکنه داخل اولان ایکی نوع اوزرینه در بر نوعی
بغیر صنع داخل اولندر ارث کبی و بر نوعی صنع ایله داخل اولندر اول دخی ایکی نوعدر بر نوعی بدل مالیه در
شرا و اجاره کبی و بر نوعی بدل غیر مالیه در مهر بدل خلع و دم عمددن بدل صلح و غیر بدل هبه و وصیت
وصدقه کبی شول شیء که بغیر صنع داخل اولور انده مجرد نیت تجارت معتبر دکلدر بالاتفاق وشول شیء که بدل
مالیه ایله داخل اولور نیت تجارت انده معتبر اولور بالاتفاق وشول شیء که بدل غیر مالیه و یاخود بغیر بدل
داخل اول بالاده مسطور اولنوعی اوزره اختلاف اولنمشدر بر کسنه تجارت ایچون ارض عشریه یاخود ارض
خراجیه اشترا ایلسه اوزرینه زکوة اولماز زیرا ارضک حقی عشر در یاخود خراجدر زکوة وعشر و خراج
بر یرده جمع ایلمک متعذردر عشر و خراج ایسه زکوتدن اقوی در بواکیسی حولان حول اعتبار اولنمدیغی
واجبا اولور بیا نیرده دخی بولنجه در ولغی تعیین الناذر المتصدق الیوم والدرهم والفقیر نادرک فلان کون
شو درهمی فلان فقیره تصدق ایده یم دیو تعیینا تمه سی لغو در یعنی بر کسنه جمعه کونی اشبو اقجه یی فلان فقیره
تصدق ایده یم دیو نذر ایتسه بت کونی بر غیری اقجه یی بر غیر فقیره تصدق ایلسه نذرینی ادا ایتمش اولور بر نیم
کا تمزده اتما ذ فی قاسنده کفایت ایلماز زیرا نذر ربند ن غیری ادا ده التزام ایلمشدر بزم ایچون دلیل شول
شیکه قربتدر تصدقک دخی اصلی اولدر اول قربت ایله ایسه نذرده تحتنده داخلدر اول کسنه ایه اعطا الدی
تقیین ایسه قربت دکلدر اول تقدیرجه تقیین باطل اولدی

باب

زکوة السوائم بو باب سوائم
زکوة لری بیانندهدر سائمه نک جمعیدر السائمة التی تکتفی بالرعی فی اکثر الحول سائمه شول چاریا در کم
ییلک اکثرینه اوتلماغله اکتفا ایلیه اکر نصف حولده یاخود اکثرینه علف ویرلسه اول چاریا سائمه اولمیوب
علوفه اولور اکر سائمه نسل ایچون زکوة واجب اولور و اکر یوک ایچون و بنمک ایچون اولور سه اصلا زکوة واجب
اولماز ولیس فی اقل من خمس من الابل زکوة دوه ده بشدن اقلده زکوة یوقدر فان کان خمسا سائمة
ففیها شاة اکر اول بش دوه سائمه اولورسه اول سائمه دن برقیون زکوة وارد ولمعوزه کلابی کولک برقیون ویرر
اکر ویلورسه زکوتنک اصلی هر بر نوعک کندو جنسندن ویرلمک واجب ایکن دوه ده قیون ویرلمکه سبب نقد جلب
ویریلور که علی خلاف القیاس نص ایلهدر زیرا بش دوه ده بر جزء در حال بوکه واجبا ذلان ایسه ربع عشردر او ایله تجزیه

ضرر عیب شرکت اولمقدن بش دوه ده بر شاة واجب اولدی شاة ایلمک ربع عشر بدر قریب اولدیغی جهتدندر زیرا بر شاة
قیمتده بش درهمه تقویم اولنوب و بر بنت مخاض قرق درهمه تقویم اولنجه بش ایلده برقیون واجب اولمق یعنی ایکیوز
درهمک بش درهمی واجب اولدیغی کبی اولور وفی العشر شاتان واون دوه ده ایکی قیوندر وفی خمسة عشر ثلث شیاة
واون بشده اوچ قیوندر وفی عشرین اربع شیاة یکرمی دوه ده درت قیوندر وفی خمس وعشرین الی خمس
وثلثین بنت مخاض وهی التی طعنت الثانیة یکرمی بش دوه دن اوتوز بش دوه یه وارنجه بنت مخاض ویریلور
بنت مخاض شول دیشی کوشکدر که ایکی یاشنه کرمش اوله وانما سمی غیر به حامل اولمصاحبتنه زکوتده اناثدن
غیری جایز دکلدر مکر که قیمت طریقیله اوله دیو ذکر ایلمشدر وفضا بک ما بینی معلومدر وفی ست وثلثین
الی خمس واربعین بنت لبون وهی التی طعنت الثالثة واوتوز التیدن قرق بش دوه یه وارنجه بنت لبون واردر
بنت لبون شول دیشی دوه در که اوچ یاشنه داخل اولمش اوله بنت لبون تسمیه سی انا سی طغورب ذات لبن اولدیغی
فی ست واربعین الی ستین حقة وهی التی طعنت فی الرابعة وقرق التیدوه دن التمش دوه یه وارنجه حقه واردر حقه شول
دوه در که درت یاشنه کیروب حمله مستحق اوله واحدی وستین الی خمس وسبعین جذعة والتمش بر دوه دن یتمش بش دوه یه وارنجه
بر جذعه واردر وهی التی طعنت الخامسة جذعه شول دوه در که بش یاشنه کرمش اوله وفی ست وسبعین الی تسعین
بنتا لبون وفی احدی وتسعین حقتان الی مائة وعشرین یتمش التیدوه دن طقسان دوه یه وارنجه ایکی بنت
لبون که اوچ یاشنه ده در و طقسان بردن یوز یکرمی یه وارنجه ایکی حقه واردر یعنی ایکی واجب اولان عفودندن
یکرمی بشه وارنجه در دردر دیر و یکرمی بشدن اوتوز التی یه وارنجه اوندر واوتوز التیدن قرق
التی یه وارنجه طقوزدر و قرق التیدن التمش بره وارنجه اون دوردر و یتمش التیدن طقسان
بره وارنجه یه اون دوردر و طقسان بردن واجبا خره وارنجه عفو اولنان اوتوز اوچدر ثم فی کل
شاة اندن صکره فریضه استیناف اولنوب هر بش دوه ده بر قیون یعنی یوز یکرمی دوه ده ایکی حقه
و بر قیون و یریلور و یوز اوتوز ده ایکی حقه و ایکی قیون ویریلور و یوز اوتوز بشده ایکی حقه و اوچ قیون
یوز قرقده ایکی حقه درت قیون ویریلور الی مائة وخمس واربعین ففیها حقتان وبنت مخاض
یوز قرق بش دوه یه وارنجه اندن ایکی حقه و بر بنت مخاض واردر یعنی زکوة ایچون ویریلور الی مائة
وخمسین ففیها ثلث حقاق یوز اللی یه وارنجه اندن صکره اوچ حقه واجب اولور یعنی زکوة ایچون اوچ
حقه ویریلور ثم فی کل خمس شاة اندن صکره ینه استیناف ایدر هر بش دوه ده بر قیون اون دوه ده
ایکی قیون اون بشده اوچ یکرمی ده درت واردر الی مائة وخمس ففیها ثلث حقاق وبنت مخاض
یوز یتمش بش دوه یه وارنجه انده اوچ حقه و بر بنت مخاض واجب اولور الی مائة وست وثمانین
ففیها ثلث حقاق وبنت لبون یوز سکسان التی یه وارنجه اندن اوچ حقه و بر ده بنت لبون واجب
اولور الی مائة وست وتسعین ففیها اربع حقاق الی مائتین یوز طقسان التی یه وارنجه انده درت

حقه واجب اولور ایکیوزه وارنجیه دکین ثم یفعل فی کل خمسین کما فعل فی الخمسین التی بعد المائة والخمسین
اندن صکره هر الیدوه ده اشلنور یوز الیدن صکره اولان الیده اشلندوکی کبی مثلا ایکیوزده دورت حقه
واجب اولور ایکیوزدن صکره بش برقیون اونده ایکی قیون اون بشده اوچ قیون یکرمیده دورت قیون
یکرمی بشده بنت مخاض وتوز التیده بنت لبون وقرق التیده حقه واجب اولور الیه وارنجیه دك
ایکی یوز الیدن صکره فریضه بویله استینا ف اولنور قاضیخانده ومبسوطده مسطوردر که یچنده ایکیوز
اولسه مزکی مخیردر استرسه دورت حقه ویر واسترسه بش بنت لبون ویرر کر قرقده بر بنت لبون درشر
وده ده واجب اولان ونیشیده دکك واجب اولماز مکر که قیمتی طریقیله اولورسه جایزدر والبخت
والعراب سواء بخت وعراب برابر در بخت بختی نك جمعیدر عربی وعجمیدن مولد اولور یا ایکی اورکجی
وار در بخت نصره منسوبدر وعراب عربینك جمعیدر زیرا اسم ابل ایکیسنه دخی متنا ولدر اختلاف
صفتلری درصفتلری ایسه بخت وعرابی نوعندن اخراج ایلمز **فصل زكوة البقر** ولیس
فی اقل من ثلثین من البقر زكوة بقرده اوتوزدن اقلده زکوة یوقدر یعنی واجب دکلدر
فاذا کانت ثلثین سائمة ففیها تبیع وهو ما طعن فی الثانیة او تبیعة یعنی ایدی یچی اوتوز صغر سائمه
اولورسه اول اوتوزده بر تبیع واجب اولور وتبیع اول بوزاغیدر که بر حول حولان ایدوب ایکنجی یه داخل اولمش
اوله ویا خود بر دیشی بوزاغی اوله الی اربعین ففیها مسن وهو ما طعن فی الثالثة اوسنة قرق صغر اولدقده
بر مسن واجب اولور مسن شول طنه در که ایکی سنه و تمام ایدوب اوچنجی سنه یه داخل اوله ویا خود بر سنه ده دیشی
طنه اوله ولا شیء فیما زاد علی قرق اوزرینه زیاده اولانده برشی یوقدر ایا ان یبلغ ستین التمشه وارنجه
ما بینده اولان زیاده نك زکوتی عفو اولنمشدر وعند الامام فیه بحسابه امام اعظم قتنده ما بینده
اولان زیاده دن زکوة حسابیله در بو زیاده ده ابو حنیفه دن اوچ روایت وار در مبسوطده روایت
اولندیغی اوزره التمشه وارنجه زیاده حسابی اوزره زکوة واجب اولور مثلا قرق بر اولسه مسنه نك
بهاسی نك عشرینك ربعی ویرلمك لازمدر قرق ایکی اولدقده مسنه نك بهاسنك عشرینك نصفی ویرلمك لازمدر
بو ذکر اولنان مسنه نك عشرینك ربعی قرقده جزء نك برجزءیدر زیرا قرقك عشری دوردر دوردك
نصفی ایکیدر وحسن بن زیادك ابو حنیفه دن روایتنده زیاده ده برشی لازم دکلدر مادامکه اللی عددینه
ایرشمیه والیه وارد قده بر مسنه وربع مسنه ویریلور ویا خود بر مسنه وثلث تبیع ویریلور واسد بن عمرو دن
بر روایتده که اول روایت قول ابی یوسف ومحمد در التمشه وارنجه برشی یوقدر دیمشلردر اما وجه اولکی اوتوز
وقرق والتمش ما بینده دخی بونلرك ما فوقنده علی خلاف القیاس نص ایله ثابتدر زیرا اوتوزدن
اوتوز بره کدر عفوده واجبدن مالی خالی ایلمك بولنور ومقتضی نك قیاسیله الله تعالی حضرتلرینك خذ من اموالهم
صدقة قول شریفنك اطلاقیدر اول دخی قایمدر اهلنك قیاسی دخی موجوددر زیاده ده ایسه نص اولمامغله

مطلب زكوة البقر

حسابی ایلرز زیاده ده واجب قلندی وقشقیصن زکوة موضوعك خلافیدر ایکن مالی واجبدن متعذر اولمق
ضرورتندن اولدخی اختیار اولندی وحسن بن زیادك روایتنك وجهی بو نصابك مبناسی هر عقدینك یعنی
زکوة واجب اولان عددك ما بینی وقص ده وهر عقدده ایسه واجبدر قرقك ماقبلی والتمشك ما بعدی
دلیل ایله بویله اولیجق قرق ایله التمشك ما بینی دخی اویله در لکن مزکی مسنه نك ربعی وتبیعك ثلثینی ویرمکده
مخیردر زیرا قرقاوزرینه زیاده اون زیرجواون ایسه اوتوزك ثلثیدر وار بعینك ربعیدر ربع اعدی
مزکی بوبابده مخیردر واسد بن عمرك روایتنك وجهی که امامینك قولیدر نبی ع م معاذ بن جبله لا تأخذ من
اوقاص البقر شیئا بیوردی خلافت شریفلری اوقاص ایسه اربعین ایله ستین ما بینی در بو تعبیره قرق ایله التمش
ما بینی عفودر اسبیجابیده مسطوردر که فتوی امامین قولی اوزره در وتصحیح قدوریده دخی بویله در وفی الستین
تبیعان وفی سبعین مسنة وتبیع التمشده ایکی تبیع ویتمشده برمسنه وبرتبیع واجب اولور وهكذا
یجب کلما زاد عشر بویله حساب اولنور هر بار که اون زیاده اوله وفرض تبیعدن مسنه یه متغیر اولور وفی
کل ثلثین تبیع وفی کل اربعین مسنة وهر اوتوزده بر تبیع وهر قرقده بر مسنه واجب اولور کسنانده ایکی مسنه
طقساننده اوچ تبیع اندن صکره یوزده ایکی تبیع وبر مسنه ویوز اونده بر تبیع وایکی مسنه یوز یکرمیده
دورت تبیع یا خود اوچ مسنه نهایتنه وارنجه بویله حساب اولنه والجوامیس کالبقر جاموس دخی بقر کبیدر
احکام زکوتده اسم بقر ایکیسنه دخی متناولدر **فصل الغنم** ولیس فی اقل من اربعین من الغنم زكوة
قرق قیوندن اقلده زکوة یوقدر یعنی واجب دکلدر واذا کانت اربعین سائمة ففیها شاة یچی قرق قیون
سائمه اولسه انده برقیون واجب اولور الی مائة واحدی وعشرین ففیها شاتان یوز یکرمی بره وارنجه ایکی قیون
واجب اولور قرق ایله یوز یکرمینك ما بینی عفودر الی مائتین وواحدة ففیها ثلث شیاه ایکیوز بره
وارنجه انده اوچ قیون واجب اولور الی اربعمائة ففیها اربع شیاه دورت یوزه وارنجه دورت قیون واجب
اولور ثم فی کل مائة شاة اندن صکره هر یوز قیونده بر قیون واجب اولور نبی ع م ك وابو بکرك کتابنده
بویله بیان اولنمشدر واجماع امت دخی بونك اوزرینه منعقد اولمشدر علما بیننده خلاف دخی اولمامشدر
والضأن والمعز سواء کرك خالصا ضأن اولسون کرك خالصا معز اولسون برابردر وضأن اول کله یه
اسمدر معز دیشی ایچون اسمدر اما شاة اسم جنسدر عنمه دخی شامل در واو نیما یتعلق به الزکوة ویؤخذ فی
الصدقة الثنی وجوب زکوة تعلق ایلدوکی شینك اك ادناسی ثنیدر وهو ما تمت له سنة منها شتی اولغنم درکه
انك ایچون بر سنه تمام اوله اول ثنیه زکوتدن اولدرقی دخی جائزدر یعنی بریلدن اولمق کرکدر **فصل الخیل**
اذا کانت الخیل سائمة ذکورا واناثا ففیها الزکوة یچی خیل سائمه اولسه کرکسه ایغرآت اولسون
کرکسه قصراق اولسون انده زکوة واجبدر مجمع الفتاوی وخزانة الفتاوی ده انك نصابی بشدر
بشدن اقل اولسه زکوة واجب اولماز وابو احمد العیاضی دیمشدر که انك نصابی اوچدر اوچدن اقلده

مطلب الغنم

مطلب الخیل

زكوة واجب دكلدر اما اكر كوب وحمل ايچون اولورسه زكوة واجب ايچون اولماز اكر تجارت ايچون اولورسه مال زكوتي كركدر
خيلده زكوتي كبي ويرلماز فان شاء اعطى عن كل فرس دينارا وان شاء قومها واعطى من قيمتها ربع العشر ان بلغت نصابا
يعني اكر زكوتي ويلورسه هر فرسدن بر التون ويرر ديلرسه قيمتنه طوترر قيمتدن ربع عشرينى ويرر اكر اول قيمت نصابه
بالغ اولورسه وتقديم ماتوردر زيرا عمر رضي الله عنه بو وجهله يازمشدر وليس في الذكور الخالص شيء اتفاقا وفي الاناث
اركككلك انلر ايچون برشي يوقدر اتفاقا زيرا ذكورده تناسل يوقدر وعدم نماسنه در ظاهر الروايه ده بو وجهله
مسطوردر اما نوادرده امامدن بر روايتده يالكز اناثده دخي زكوة واجب اولور شاذ سوائمه قياس ايله وفي الاناث
الخلص عن الامام روايتان وخالص ذكور اولده زكوة واجب اولمسنده ابو حنيفه دن ايكي روايت واردر زكوة واجب
اولمامق روايتي يالكز قصر اولدقده ... ونحو ندر وزكوة واجب اولمق روايتي عمل استغلاله ايله تناسل ممكن اولديغي ايچوندر
ولا شيء في البغال والحمير مالم يكن للتجارة قاطر وحمارده برشي واجب دكلدر مادامكه تجارت ايچون اولميه زيرا
حمار ايچون سؤال اولندقده لم ينزل علي فيها شيء الا هذه الاية الجامعة وهي قوله تعالى فمن يعمل مثقال ذرة خيرا يره
بيورمشلردر وتكرار بر حديث شريفده دخي ليس في الكسعة صدقة بيورمشلردر كسعه حماردر وحمارده اولمايجق
قاطرده دخي اولماز الامكر تجارت ايچون اوله وكذا الفصلان فصلان دخي حمير وبغال كبيدر برشي يوقدر فصلان
جمع فصيلدر فصيل دوه كوشككنه ديرلر والحملان حملان ايچون دخي برشي يوقدر حملان قوزيلردر ضم حايله ودخي جائزدر
وكسر حايله دخي جائزدر والعجاجيل دخي بوزاغولردن برشي يوقدر يعني زكوة عجاجيل جمع عجولدر عينك كسري ايله
وجيمك تشديديله بر ايكي ايلق بوزاغيدر ديلديكه صورت مسئله ده اشكال واردر زيرا زكوة حولان حول اقتضا ايدن
واجب اولمقجلا نصي اولماز وحولدن صكره حود اسم حمل وفصيل وعجول اطلاقي صحيح اولماز زيرا اول اسم ايلك كيجي
اولان حيوانه ويرلور بونلرده حكم اخري جاري اولور صورت مسئله بر رجل يكرمي بش فصلان وياخود اوتوز عجاجيل
ياخود قرق حملان اشترا ايلسه ياخود كندويه هبه ايلسه لر بونلرك اوزرينه حول منعقد اولورمي اولمازمي ديو سؤال
اولندقده ابو حنيفه ومحمد قوللرنده قوزي اولدوغي حالده منعقد اولماز بلكه حين كبر دنكه اول سنه ده
اول زمانده حولان حولانمدكين اعتقادي اعتبار اولنور وبو ايكيسندن غيريلر قتنده منعقد اولور يعني مالك
اولديغي حينده حولان حولاننده كين انعقادي معتبر اولور ديلديكه بر صورتده دخي مثلا بر كسنه نك يكرمي بش
ناقه سي ياخود اوتوز بقري ياخود قرق ديشي قيوني اولسه وبونلر حول تمامندن اول طوغرسه لر
وانالري هلاك اولوب اولادلري باقي قالسه اصولك حولي اولادلري اوزرينه باقي قالمز ابو حنيفه
ومحمد قتنده حول اصول اولادلري اوزرينه باقي قالور غيريلرك قتنده صاحب عنايه وصاحب هدايه
وطحاوي علمانك اختلافني ذكر ايدوب نقل ايدرلركه ابو يوسف رحمه حكايت ايدوب بر كون ابو حنيفه
حضورينه واردم شول كسنه حقنده نه ديرسنك قرق قوزي وبه مالكدر زكوة ويرسونمي ديدم برشاة
مسنه ويرسون ديو بيوردي بن دخي خطاب ايدوب چوق اولور كه برشاتك بهاسي قوزيلرك مجموع بهاسنك

الكذي بلكه جملهسنه شامل ومحيط اولور بر مسنه ويرمك نيجه صحيح اولور ديدكده بر ساعت تأمل ايدوب مسنه ويرلمز لكن
بر قوزي ويريلور ديدي وبو جوابه متصدي اولوب قوزيدن زكوة ويريلورمي ديدكده ينه بر ساعت تأمل ايدوب
برشي لازم اولماز ديو جواب ويردي اول قولي كه مسنه در اول قولي در واخذ ايلدي ايكنجي قول كه قوزي ويرلكدر
ابو يوسفي اخذ ايلدي اوچنجي قول كه لاشيء فيها ايدي انى محمد اخذ ايلدي الا ان يكون معها كبير الا
مكر كه انلر ايله كبير اوله يعني بيوكلي اوله مثلا بر كسنه نك قرق قيوني اولسه قيونلر ايله الاتي قوزي دخي اولسه وجمله قيون
هلاك اولوب ايكي بر قيون قالسه مسنه ويرمك واجب اولور وبر كسنه نك يوز يكرمي قوزيسي وبر مسنهسي اولسه
امام اعظم قتنده ايكي بر مسنه واجب اولور ابو يوسف قتنده بر مسنه وبر حمل واجب اولور بو قياس اوزره دوه نك
واوكوزك فصلاني وعجاجيلي ايله عمل اولنور مثلا بر كسنه نك الي طقوز بوزاغوسي وبر تبيع اولسه ايكي
تبيع ويريلور ابو حنيفه ومحمد قتنده اما امام ابو يوسف قتنده بر تبيع وبر عجل واجب اولور دينه بو وجهله در
بر كسنه نك يتمش بش فصلاني وبر بنت لبون اولسه ابو حنيفه ومحمد قتنده ايكي بر بنت لبون واجب اولور
ابو يوسف قتنده بر بنت لبون وبر فصلان واجب اولور وعند ابي يوسف فيها ابو يوسف قتنده اول حملان
وفصلان وعجاجيلده واحدة منها اول حملانك ياخود غيريلرك جنسندن بري واجب اولور اكر كبار دن
اولان صغارده دخي واجب اولسه مالك متضرر اولوردي اكر صغار دردو برشي واجب اولسه فقرا متضرر اولور
بس جانبيني رعايت ايچون كندو جنسندن بري ايجاب اولندي ولا في الحوامل والعوامل والعلوفة حوامل
وعوامل وعلوفه ايچون اول استقالق ايلمك ايچون برشي لازم دكلدر حوامل كه يوك كتورمك ايچون حاضر لنمش
اوله عوامل اعمال ايچون اوله مثلا يو سورمك وسقالق ايلمك ايچون اعداد اولنه علوفه ايسه اوتلق بونلرده
زكوة اولمامغه باعث ديلمشدر كه زكوة سبب مال ناميدر بونلرده ايسه ناميلق يعني ارتمق يوقدر اويله اولسه
سبب اولماجق حكم دخي اولماز ومعلوفه ده دخي نما يوقدر بلكه علف ويرمكله مشقت دخي زياده در معني نما عدم
متحقق اولماغين زكوة واجب دكلدر وكذا السائمة المشتركة سائمه مشتركده دخي زكوة واجب
دكلدر الا ان يبلغ نصيب كل منهما نصابا الامكر كه هر برينك نصيبي نصابه بالغ اوله يعني نصابه ايرشه
اكر ايكي كسنه نك بينلرنده اون دوه اولسه ياخود سكسان قيون اولسه هر برينك اوزرينه بر قيون واجب
اولور اما بو شركت بر صبي ايله بر بالغ بينلرنده اولسه بالغه بر شاة ويرمك واجب اولور ومن وجب
عليه سن شول كسنه كه اوزرينه سن واجب اوله بنت لبون وبنت مخاض كبي فلم يوجد دفع اعلى منها
مزكي قتنده بو نفسه دفع ادنى منه واجب اولاندن ادناني دفع ايدر مع الفضل فضل ايله دفع ايدر مثلا
واجبك قيمتي يوز اقچه اولسه دويرديكي سكسان اقچه قيمتي اولسه يكرمي اقچه دخي ويرمك واجب اولور او اعلا منه
واخذ الفضل ياخود اجنبي اعلا ويرر وفضلني زكوة ويرنك جمع ايدندن اخذ ايدر وقيل الخيار
للساعي ديلديكه خيار ساعي ايچوندر بر كسنه نك اوزرينه حقه واجب اوله ديلرسه بنت مخاض ايله فضلني

الور یاخود بنت مخاض واجب ایکن حقه الور فضلینی مالکه دفع ایدر ویجوز دفع القیمة فی الزکوة والعشر
والخراج والکفارة والنذور والصدقة الفطر زکوة وعشر وخراج وکفارات ونذور وصدقهٔ فطرده قیمتنی
ویرمک جایز اولور یاعینی در یاخود قیمتی در و قیمت واجبدن بدل اولور دینلمز زیرا اصلا وار ایکن بدل جایز
دکلدر اما منصوص علیهک وجوبیله دفع قیمت جایز اولسه ابتدا دفع قیمتک وجوبنه دلالت ایدر عینی کبی بونصب
بدلیت لوازمه دکلدر ویسقط الزکوة بهلاک المال بعد الحول حولدن صکره مالک هلاکی ایله زکوة ساقط اولور
وان هلک البعض سقطت حصته واکر مالک بعضیسی بعد الحول هلاک اولسه اول هلاک اولان مالک
حصه‌سی ساقط اولور ویصرف الهالک الی العفو اولا هالک عفوه صرف اولنور اولا اکر هالک عفوی
تجاوز ایلیوب واجب خالی اولوزه قالور مثلا بر کمسنه‌نک التمش قیونی بعد الحول یکرمی قیونی هلاک
اولسه ویاخود الیه دوه‌دن بری هلاک اولسه برشاة کرو لجبا یدی ینه اول باقیدر هالک عفوه صرف
اولنور ثم الی نصاب یلیه اکر هالک عفوی تجاوز ایدرسه اندن صکره اول عفوی ویلی ایدن نصابه صرف
اولنور مثلا بر کمسنه‌نک قرق دوه‌سی وار ایکن مذکور قرق دوه‌دن اون بشیسی هلاک اولسه دوردی عفوه
صرف اولنور اون بری عفو ویلی ایدن کر اوتوز التی نصابی ایدی اندن صرف اولنور یکرمی بش قالور اول
یکرمی بشه بر بنت مخاض هالا ایدی انی ادا ایدر ثم وثم عند الامام امام اعظم قتنده هلاک اولان
عفوه صرف اولنور بعده عفو ویلی ایدن نصابه صرف اولنور تا منتهی اولنجه مثلا بر کمسنه‌نک قرق دوه‌سی
اولسه ذکر اولنان قرق دوه‌دن یکرمیسی باقی قالان یکرمی دوه‌دن دورت قیون زکوة ویرور اما
یکرمی بشی هلاک اولسه دوردی عفودن صرف اولنوب یکرمی بری اوتوز التیدن صرف اولنوب باقی
اون بش قالور اوچ قیون ویرر اما اوتوز هلاک اولسه دوردی عفودن صرف اولنوب یکرمی التیسی
اوتوز التیدن صرف اولنور باقی اون قالور ایکی قیون ویرر اما اوتوز بش هلاک اولسه نصاب انجق بش دوه
دوه قالور بر قیون ویرر وعند ابی یوسف یصرف لها لعفو والی النصب شایعا ابو یوسف قتنده
هلاک عفوه ونصبه شایعا صرف اولنور مثلا بر کمسنه‌نک قرق دوه‌سی اولوب اون بشی هلاک اولسه دوردی
عفوه صرف اولنور اون بری نصابی اولان اوتوز التیه‌دن صرف اولنور اوتوز التیده بنت لبون واجب
ایدی هلاک اولان اوتوز التی‌نک مجموعندن حصه‌سی اولنور مثلا بنت لبونک ربعی و تسعنک
نصفی هلاک اولمشدر وثلثان وربع تسع باقی قالمشدر والزکوة تتعلق بالنصاب دون العفو
وعند محمد بهما زکوة نصابه تعلق ایدر عفوه تعلق اتمز ابو حنیفه وابو یوسف قتنده وامام محمد قتنده
نصاب وعفو کسنه ایکیسنه دخی تعلق ایدر ولو هلک بعد الحول اربعون من ثمانین شاة تجب کاملة
واکر سکسان قیوندن بعد الحول قرق قیون هلاک اولسه برکامل قیون واجب اولور امام ابو حنیفه وابو یوسف
قتنده وعند محمد نصف شاة وامام محمد قتنده نصف شاة واجب اولور زیرا امام محمد هلاکی شایعا کلی

التیدر صح

صرف ایدر نصف شاة لازم کلور ولو هلک خمسة عشر من اربعین بعیرا یجب بنت مخاض اکر قرق دوه‌دن
اون بش دوه هلاک اولسه امام کی اوزرینه بنت مخاض واجب اولور وعند ابی یوسف خمسة وعشرون جزءا من ستة
وثلثین من بنت لبون وابو یوسف قتنده بنت لبونک اوتوز التی جزء وندن یکرمی بش جزء واجب
اولور وعند محمد نصف بنت لبون وثمنها امام محمد قتنده بنت لبونک نصفی وثمنی واجب اولور مثلا
بنت لبون قیمتنی قرق درهم اولسه نصفی یکرمی در وثمنی بشدر بو تقدیرجه یکرمی بش درهم واجب اولور
ویاخذ الساعی الوسط صدقاتی جمع ایدیجی زکوتنک وسطنی الور لا الاعلی ولا الادنی اعلایه وادناسی
اخذ ایلمز بو بابده حدیث شریف دخی وارد اولوب قال النبی م لا تاخذوا من حزرات اموال الناس
وخذوا من حواشی اموالهم معناسی شریفی ناسک کرایم اموالنی اخذ ایلمکز اوساطنی الیکز دیمکدر
حزرات حزره‌نک جمعیدر خیار مال معناسنه‌در ولو اخذ البغاة زکوة السوایم والعشر والخراج
اکر بغاة زکوة سوایمی وعشر وخراجی اخذ ایلسه لم یفت اربابها ان یعیدوها خفیة اربابنه فتوی
ویریلمز که اول زکوتی خفیة اعاده ایلیه‌لر ان لم یصرفوها فی حقها الا الخراج اکر اول زکوتی بغات
حقنه صرف ایلمدیلر ایسه اعاده ایدرلر الا الاخراجی اربابی اعاده ایتمزلر

باب زکوة الفضة

والذهب والعروض بو باب فضه وذهب وعروض زکوتنک بیاننده‌در نصاب الذهب عشرون
مثقالا ذهبک نصابی یکرمی مثقالدر ونصاب الفضة مائتان درهم فضه‌نک نصابی ایکیوز
درهمدر وفیهما ربع العشر وذهب وفضه‌ده واجب اولان ربع عشردر التونک یکرمی مثقالندن
نصف مثقال وکومشک ایکیوز درهمندن بش درهم لازم اولور مثقال یکرمی قیراطدر وقیراط
بش اربا غیر بر ودرهم اوندورت قیراط در عمر رضی الله تعالی عنه زماننده دراهم مختلفه ایدی بر صنفی
اون درهم اون مثقال وزنی اوزره ایدی وبر صنفی اون درهم بش مثقال وزنی اوزره ایدی بیوک
درهم ایله جمع اولنوق مراد اولندقده رعایا تخفیف رجا ایلدیلر عمر صحابه ایله مشاوره ایدوب بیوک
اون درهمی یدی مثقال اولق اوزره جمع اولنمغه قرار اولندی بونک تفصیلی بودر که اون مثقالک ثلثی
اوچ مثقال وبر مثقالک ثلثی در والتی مثقالک ثلثی ایکی مثقالدر وبش مثقالک ثلثی بر مثقال
وبر مثقالک ایکی ثلثی در مجموعی یدی مثقال اولور وبو سؤال اوزره جمع اولندی والان استعمال اولنان
درهم ومثقال بودر وبدی مثقال یکرمی بش قیراطدن یوز قرق قیراط اولور واون درهم دخی اون دورت
قیراطدن یوز قرق قیراط اولور امدی اون درهم یدی مثقال اولبجق تفاوت اولماش اولور شرعا کل
اربعة مثاقیل وار بعین درهما بحسابه اندن صکره التونک هر دورت مثقالنده وکومشک هر قرق
درهمنده حسابی ایله واجب اولور التونک دورت مثقالنده ایکی قیراط وکومشک قرق درهمنده بر درهم
واجب اولور وقالا مازاد بحسابه وادقلا مادینی دیدیلر که زیاده‌ده حسابیله زکوة واجب اولور اکر

دور تدن و قرقدن اقل دخي اولورسه والمعتبر فيهما الوزن واراد التونده وكومشده معتبر اولان وزندر
في الدراهم وزن سبعة مثاقيل درهمده معتبر اولان يدي وزندر وهو ان يكون العشرة فيها وزن سبعة مثاقيل
بر وزن دراهمدن اون درهمي يدي مثقال وزن اولمقدر وما غلب ذهبه او فضته فله حكم الذهب والفضة
الى الصنفين و شول اشيا كه التون و يا خود كومش غلبه ايله اوله انلرك حكمي خالص ذهب و فضه حكميدر وما غلب
غشه تعتبر قيمته لا وزنه شول اشيا كه غش غالب اوله نصابده قيمتي اعتبار اولنور وزني اعتبار اولنماز
اما فضه و غش مساوي اولسه ابو النصر ديمشدر كه احتياطا زكوة واجب اولور دونيلديكه واجب دكلدر و بعضلر
ديمشلردر كه ايكي يوز درهم فضه مغشوشده ايكي درهم و نصف درهم زكوة واجبدر و يشترط نية التجارة فيه
كالعروض مغشوش اولان شيئده نيت تجارت شرط قلندي سائر عروض كبي و يجب في تبرهما وحليتهما وانيتهما
والتون و كومشك تبرلرنده و حليلرنده و انيه لرنده يعني صحن و سائر استعمال اولنه جق شيلرده زكوة واجب اولور
عمر بن العاصدن روايت اولنور كه نبي عم كعبه شريفده ايكي عورتي كوردكه طواف ايدرلر و بونلرك قوللرنده التون
بلازكلري وار و بونلرك زكوتني ويرميسز ديو سؤال بيوردي انلر دخي ويرمزز ديديلر استرميسز كه الله تعالى
ناردن سزه بلازكلر الباسه ديديلر چونكه استمزسكز بونلرك زكوتني ويرك ديو امر ايلدي و ام سلمه بر كون التوندن
بر خلخال طاقندي نبي عم يا رسول الله بو كنز ميدر ديو سؤال ايلدي اكر زكوتي ويرلمش ايسه دكلدر واكر ويرلمامش
ايسه كنزدر كما قال الله تعالى والذين يكنزون الذهب والفضة الآية حق سبحانه و تعالى حجر بجانبه ذهب
و فضه تعليق ايلدي بوخود موجودر كنزدن مراد زكوتي اخراج اولنميان مالدر قال النبي عم كل مال يؤدى زكوته فهو
ليس بكنز وان كان ظاهرا ما زكوتي ويرلان مال مدفون دخي اولورسه كنز اولماز و في عروض تجارة بلغت قيمتها نصابا
من احدهما التون و كومشدن قيمتي نصابه بالغ اولان عروض تجارات ايچون واجب اولور تقوم بما هو انفع للفقراء
عروض تجارت قيمته طوتيلور فقرايه انفع اولان شي ايله اكر فضه ايله تقويم فقرايه انفع ايسه انكله تقويم اولنه
واكر التون ايله انفع ايسه انكله تقويم اولنور عنايه سطوردر كه احد نقدينك بري ايله تقويم اولنده عدم نصاب
نقصان اولوب اخر ايله اولورسه كامل اوله كامل ايله تقويم اولنمق كركدر بالاتفاق امام يوسفدن روايتدر كه نقوددن
ثمن ايله اشترا اولنان شي ايله تقويم اولنور اما نقوددن غيري ايله اشترا اولنورسه نقد ايله تقويم اولنمق كركدر كه
حق عباده ده معتبر اولان تقويم حق الله دخي معتبردر و تضم قيمتها عروضك قيمتي التون و كومشه ضم اولنور
ليتم النصاب نصاب تمام اولسون ايچون مثلا يوز درهم يا خود اون مثقال التونه بر كسنه مالك اولسه ايكيسي
بر برينه و يوز درهمك يا خود اون مثقالك عروضنه مالك اولسه ايكيسي بر برينه ضم اولنوب زكوة واجب اولور
زيرا جملهسي تجارت ايچوندر اكر جهت اداده مختلف ايسه ده ثمن تجارت ايچون اولسي وصفادر عروضك تجارت
اولمسي جعلا در و يضم احدهما الى الآخر بالقيمة وعندهما بالاجزاء التون و كومشدن بريسي اخره قيمتي ايله ضم اولنور
ابو حنيفه قاتنده واما امامين قاتنده احدهما بريسي اخره اجزا ايله ضم اولنور ثمره خلاف بري بو محلده ظاهر اولور كه

بركسنه نك

بركسنه نك يوز اللي درهمي و بش مثقال التوني اولسه و بو بش مثقال التون يوز اللي درهمه مساوي اولسه امام اعظم قتنده
زكوة واجب دكلدر زيرا قيمت ايله نصاب حاصل اولدي اما امامين قتنده زكوة واجب اولور زيرا ايكسنده نصابك بونده
اجزاسي ايله مثلا يوز اللي درهم فضه نصابدن اوچ ربع واردر و التونك نصابدن دخي بر ربع واردر
ايكيسي بر برينه ضم اولنجق كامل اولور زكوة واجب اولور و يضم مستفاد من جنس نصاب اليه في حوله و حكمه جنس
نصابدن مستفاد اولان نصابه ضم اولنور نصابك حولنده و حكمنده يعني نصاب حكمنه ضم اولنور زكوة وجوبنده كه
مثلا بر كسنه نك ايكيوز درهمي اولسه و بونك اوزرينه الي ايكي عرور ايتدكدن صكره يوز درهم فائده ايدوب الي ايچندن
صكره اصلك حولي تمام اولسه اول كسنه نك حولي تمامي ايچون ادا ايدر مستفاد اولانك زكوتي دخي اصله تبعيت ايله
ادا ايدر ونقصان النصاب في اثناء الحول لا يضر ان فيه نصابك اثناء حولده نقصانه ضرر ويرمز ايكي طرفنده
كامل اولورسه مثلا بر كسنه نك سنه اولنده ايكي يوز درهمي اولوب سنه اورتهسنده يوز درهمي هلاك اولسه و ينه سنه
اخرنده كامل اولسه ينه زكوتي كامل اولديغي حالده ادا ايدر ولو عجل ذو نصاب لسنين او لنصب صح اكر نصاب
صاحبي بر نصابك بر قاچ يللق زكوتني عجله ايلسه يا خود نجه نصابلرك زكوتني عجله ايلسه صحيح اولور مثلا بر كسنه نك
ايكيوز درهمي وار ايكن اول سنه اوزرينه واجب اولان بش درهمدن غيري دخي دورت يللق زكوة ايچون يكرمي درهم دخي ويرسه
صحيح اولور و نصب مثالي بر كسنه نك ايكيوز درهمي اولسه اوزرينه لازم اولان بش درهم ايكن سنه تمامنده كيمسه اوچ
قدري كامل و كسب قادر ديو نصاب زكوتني ويرسه ينه صحيح در زيرا سبب وجوب زكوة مال ناميه در حولان حول ايسه
وجوب ادايه شرط در اصولده مقرر اولدوغي اوزره ثمن سبب بولنسه ادا صحيح اولور كه نصاب بولنسه قبل حولان
الحول ادا ايسه صحيح اولور بر دفعه و بر حسيب لازم كلمز ولا شيء في مال صبي التغلبي وعلى المرأة منهم ما على الرجل
تغلبي صبيانك مالنده بر شي يوقدر و رجاليدن اوزرينه اولان شي نسالريه اوزرينه دخي واردر يعني لازمدر
تغلبي لامك كسرايله بر قبيله نك بابا سيدر قبيله نسبت اولنورسه لامك فتحيله اوقنور قوم عرب بك مشركلرندن
اولوب عمر رضي الله عنه بونلردن جزيه طلب ايلدكده ابا ايدوب جزيه دن عار ايدوب زكاتك ايكي قات صدقه ويرهلم
ديو راضي اولوب صلح اولديلر عمر رضي الله عنه هذا جزيتكم فسموه ما شئتم بيوردي لر چونكه صلح بو منوال اوزره
اولدي قتده حكم صبيانلرندن بر شي الينوب رجال و نسالرندن برابر النمشدر

مطلب

باب العاشر

بو باب عاشرك بياننده در هو من نصبه على الطريق ليأخذ صدقات التجار عاشر شول كسنه در كه طريق
اوزرينه سلطان طرفندن نصب اولنمشدر صدقات تجاري اخذ ايچون يأخذ من المسلم ربع العشر اول عاشر
مسلمدن نصابك عشرينك ربعني اخذ ايلر و في الذمي نصفه و ذميدن عشرينك نصفني اخذ ايلر و في الحربي تمام
و حربيدن تمام عشرني اخذ ايلر شرح مختصر الكرخيده مذكوردر كه عمر رضي الله عنه عشاري نصب ايلدكده محضر صحابه ده
بو بابده امر ايلدي و بر كسنه مخالفت ايلمامشدر خلاف اولمايجا اجماع بولنمش اولور و زكوة ربع عشر اولدوغي عشر
يأتوا ربع عشر اموالكم من كل اربعين درهما حديث شريفي واقعدر ان بلغ ماله نصابا اكر حربينك مالي نصابه بالغ اولور

عشري النور ولم يعلم قدر ما يأخذون منا واكر انلر بزدن اخذ ايلدكلري شيئك قدري بلنمز ايسه وان علم اخذ مثله
اكر بزدن انلر قلدكي شيئك مقداري بلنور ايسه انلر شيئا اخذ اولنور لكن اخذ الكل الا يأخذه لكن اكر حربي بزدن جمله
مالي اخذ ايدرسه عاشر انلردن جملسني اخذ ايلمز بل يترك قدر ما يبلغه مأمنه بلكه عاشر اول حربي مأمنه يعني دار
امانه ايرشدكجه ايرشدره جك مقداري شيء اللرنده ترك ايدر بزه لايق دكلدر كه انلرك جملسني اخذ ايده وز وان
كانوا لا يأخذون شيئا لا نأخذ منهم شيئا واكر انلر بزدن برشيء اخذ ايلمزلر ايسه عاشر اولان كمسنه دخي انلردن
برشيء اخذ ايلمز زيرا مكارم اخلاقه بز انلردن احق واولي يوز ولا من القليل وان اقر بان في بيته ما يكمل النصاب
وعاشر قليلدن اخذ ايلمز اكر اونده نصاب تكميل ايدر برشيء اولدوغنه دخي اقرار ايدرسه يعني اكر الده اولان
شيء نصاب اولميوب لكن اونده اولان مالي ايله كامل نصاب اولدوغنه اقرار ايدرسه ينه اعتبار الده موجود اولنه در
ايچون اخذ اولنمز ويقبل قول من انكر تمام الحول تمام حول حولانه انكار ايدن كمسنه نك قولي مقبول اولور يعني ديني واردر
ديسه يميني ايله مصدقدر او ادعى الاداء بنفسه الى الفقراء في المصر في غير السوائم ياخود شهرده فقرايه كندي
ادا ايتديكنه دعوا ايلسه سوائمدن غيري يميني ايله تصديق اولنور سوائمده تصديق اولنماز زيرا اموال ظاهره نك
اداسي سلطانه مفوضدر او ادعى الاداء الى عاشر ان وجد عاشر آخر مع يمينه ياخود عاشر آخره ادا ايلدم ديو دعوا
ايلسه اكر سنه ده عاشر آخر بولنور ايسه يميني ايله مصدق اولور دعواسي مقبول اولور اكر سنه ده عاشر آخر بولنميه
تصديق اولنماز ولا يشترط اخراج البراءة عاشر آخره ويردم ديدكده اخراج برات شرط قلنمدي زيرا اول كمسنه نك
عاشر آخره ويردم ديدوكي اخبار در ابراز برات صدقه صدقه محتدر اكر اول عاشر حسكا تنه موافق ايسه
وكل ايسه مقبول اولمز مثلا بر عورت ولادتيني خبر ويرسه قابله دخي ولادتنه شهادت ايله مقبول اولور علامت
ايله تمسك اولنمق بابنده حق تعالى حضرتلرينك ان كان قميصه قد من قبل قول شريفي كبي حجت قويه در ولا
تقبل اداؤه بنفسه خارج المصر اول كمسنه نك خارج مصرده كندم ادا ايلدم ديدوكي قولي مقبول اولمز
ولا في السوائم ولو في المصر وسائمه ده دخي كندم ويردم ديدوكي مقبول اولمز اكر مصرده دخي اولورسه زيرا اموال
اموال ظاهره دندر انك اخذي سلطانه مفوضدر جزيه كبي وما قبل من المسلم قبل من الذمي وشول شيء كه مسلمدن
مقبول اولور ذميدن دخي مقبول اولور لا من الحربي الا قوله لأمته هي ام ولدي بو ذكر اولنان شيلركه بريسي حربيدن
مقبول اولماز الا جاريه سنه شو بنم ام ولدمدر ديدوكي قولي مقبول اولور وان مر حربي ثانيا قبل مضي الحول
فان مر بعد عوده الى داره عشر ثانيا والا فلا واكر حربي حول حولاننه مقدم ثانيا عاشره مرور ايتسه اكر
اول حربينك مروري كندو دارنه عودت ايلدكدن صكره ثانيا تعشير اولنور اكر دارنه عودت اتمدين مرور ايتسه
تعشير اولنماز اكر مرور ايلدكجه تعشير اولنورسه استيصال مال لازم كلور حق اخذ ايسه منقطع اولمامق ايچوندر اول
حربينك كه امانه باقيدر بعد الحول تعشيري امانه تجديد ايچوندر روايت اولنور كه بر نصراني عمر رضي الله عنه نك
عاشري اوزرينه بر فرس ايله مرور ايلدي عاشر دخي فرسي تعشير ايلدي تكرار مرور ايدوب ينه تعشير اتمك قصد ايلدكده

ه

حر اوغرادقجه تعشير اولنورسه فرسك جمله سي كيدر ديو فرسي عاشر ياننده براغوب مدينه يه كلدي مسجدده عمر بولنوب
قصه حكايت ايلدكده عمر انا الغوث بيوردي يعني سكا مدد كلدي ديدي نصراني ظن ايلديكه الحاق حق اولديسه جوابينه
سكا نه دجوع ايدوب كورديكه كندودن اول عاشره كاغد كلمشكه سنه تمامنده دك اول بر دخي تعشير ايلميه نصراني بو عدالتي
كوردكده وبنكز حق ايمش ديو مسلمان اولمشدر ويعشر قيمة الخمر لا قيمة الخنزير خمرك قيمتي تعشير اولنور خنزيرك
قيمتي تعشير اولنماز زيرا خمر ذوات امثالدندر قيمته حكم اولور عين ويرلمز وقيمتي عيني كبي اولماز اما خنزير ذوات
القيمدندر انك قيمتي عيني كبيدر مسلمانه ايسه عيني اخذ ايلمك جايز دكلدر شافعي قتنده ايكيسنده دخي تعشير اولنماز
زيرا انلر ايچون قيمت يوقدر زفر قتنده ايكيسي دخي تعشير اولنور زيرا ماليتده ايكيسي برابردر وعند ابي يوسف ان
مر بهما معا يعشرهما ابو يوسف قتنده اكر خمر خنزير ايله معا مرور ايدرسه عاشر ايكيسني دخي تعشير ايدر خمره تبعيت
ايله ولا يعشر مال تركه في المصر شهرده البضاعه يعني مال دخي تعشير اولنماز زيرا حافظ معا مرور ايلدوكي مال ايله
اولور حمايته محتاج اولدوغي ايچون اوندن اول مال اخذ حمايته محتاج اولماشدر ولا مضاربة مال مضاربه دخي تعشير
اولنماز مضاربه شول مالدركه بر كمسنه بر ادمه تجارت ايچون ويرمشدر انده حكم دخي برشي يوقدر زيرا اول كمسنه
مالك دكلدر وادا زكوته دخي نائب دكلدر ولا مضاربة دخي مال مضاربه تعشير اولنماز زيرا مضارب مالك
دكلدر وادا زكوته دخي نائب دكلدر ابو حنيفه ابتدا قولنده تعشير اولنور زيرا مضاربه حق مضاربه ده مالك
منزله سنده در ديو بيورمش بعده قولندن رجوع ايدوب تعشير اولنميه ديديلر بو قول امامينك قوليدر اما اكر مالده
مضاربك نصيبي اولان ربح نصابه بالغ اولمش ايسه اول ربحدن اخذ اولنور زيرا مضارب اول ربحه مالكدر صاحب
ايضاح وتحفه ديمشلردركه بو قول مسلم وذمي حقنده در حربي حقنده دكلدر اكر حربي شول مال بضاعه
ومضاربه در ديسه مقبول اولماز ولا كسب مأذون الا اذا كان لا دين عليه ومعه مولاه دخي مأذونك كسبي تعشير
اولنماز الا اول زمان تعشير اولنور كه اوزرنده دينا وليه وافندسي ايله اوله ومن مر بالخوارج فعشروه عشر ثانيا
شول كمسنه كه خوارجه مرور ايلسه پس اول خوارج اوكمسنه تعشير ايليه لر تكرار تعشير اولنور زيرا تقصير كندو طرفندن
بولندي كه بغات اوزرينه كندو اكر بغات بلد اوزرينه مستولي اولسه وتعشير ايليه تقصيرات امامدن اولمغله
اولور تكرار تعشير اولنماز باب بو باب ركاز بياننده در ركاز لغتده اثبات معناسنه در مصدر اغني
يره ركز ايلدي ديرلر يره دكدوكي زمان وشرعا حق تعالينك تحت الارض خلق ايلدوكي معدنه ده عبارتدر
ايلدوكي مال علم اولمشدر بر ينه معدن وبر ينه كنز تسميه اولنمشدر ركاز ايسه ايكيسنه دخي شاملدر مسلم او ذمي
وجد معدن ذهب او فضة او حديد او رصاص او نحاس في ارض عشر او خراج اخذ منه خمسه بر مسلم وياخود بر ذمي
عشري ارضده ياخود ارض خراجيه ده التون وياخود كومش وياخود دمور وياقورشون وياخود بقر معدني بولسه اول بولدوغي
معدندن خمسي اخذ اولنور بو بابده حديث شريف دخي وارد اولوب قال النبي عم وفي الركاز الخمس اما الكم فيه
ديو كه تخميس اولنماز زيرا ركاز مباحدر بولان كمسنه نك اليه سبقت ايلمشدر صيد كبي وبزم ايچون دليل تحقيقا

اول معادن كفره القداه ايدي غلبط بقيله اول اراضيه مستولي اولورده اول تقديرجه قيمته مشابه اولوب
خمسي لازم كلور اما صيد بونك خلافنجه در زيرا صيد كسنك يدنده دكلدر چونكه بولان كسنه نك لاحقيقة
ايسه غانميدنك ايكي اولمشي اولور حقيقة ايسه كمادن اقوي در خمسي امام ايچون وار ايسه خامس بولان ايچون تعيين
اولندي بولان كمسنه كرك حر وكرك عبد وكرك ذمي اولسون برابردر ارض عشري وارض خراجي ديدوكمزده
دارنده بولنانده احترازدر زيرا دارده بولنانده تخميس اولنماز والباقي له ان لم يكن الارض مملوكة وباقيسي
يعني خمسك باقيسي بولان ايچوندر اگر ارض مملوكه دكل ايسه والا فلمالكها واگر ارض مملوكه ايسه باقيسي مالكك
ايچوندر وما وجد في الحربي فكله فيأخذ اول معدن كه حربي بولور جمله سي انكدر يعني غنيمتدر وان وجد في داره ركز مسلم
يأخذ دمي دارنده بولسه تخميس اولنماز خلافا لهما اما مين خلافلري وبو تخميس اولنمسه ذاهب اولمشلردر
وفي ارضه روايتان اول مسلم ويا خود ذمي دار حربك ارضنده ركاز بولسه ابو حنيفه دن ايكي روايت وارددر
بر روايتده تخميس اولنماز دارنده بولندوغي ايچون وبر روايتده تخميس اولنور وان وجد كنزا فيه علامة
الاسلام اگر بر كمسنه كنز بولسه واول كنزده علامت اسلام اولسه كلمه شهادت وقرآندن بر شي كبي كاللقطة
لقطه كبيدر وما فيه علامة الكفر شول شي بولسه كه اول شيده علامت كفر اولسه صنم كبي وصليب كبي خمسي
تخميس اولنور وباقيه له واول كنزك باقيسي بولان ايچوندر ان كانت ارضه غير مملوكة اگر بولندوغي ارض مملوكه
دكل ايسه وان كانت مملوكة فكذلك عند ابي يوسف واگر ارض مملوكه اولورسه يينه كذلك تخميس اولندقدنصكره
باقيسي بولان ايچوندر ابو يوسف قتنده وعندهما باقيه لمن ملكها اول الفتح انه علم واما م اعظم وامام
محمد قتنده باقيسي اول فتحده كم مالك اولدي ايسه انكدر اگر بلنور ايسه والا اگر بلنمز ايسه يعني اول فتحده
كيمك ايسه ايدوكي بلنمز ايسه فلاقصى مالك عرف لها في الاسلام اسلامده معروف اولان مالكنك اقصاسي
يعني نهايتي ايچوندر بو قول شمس الائمه نك اختياريدر اما ابو الليث بيت المال ايچون قبض اولنور ديمشدر
وما اشتبه ضربه دخي شول شي كه ضربه مشتبه اولسه يعني اسلاميميدر يوخسه كافرميدر بلنمز ايسه
يجعل كافريا في ظاهر المذهب كافري قلنور ظاهر مذهبده بويله ذكر اولنمشدر وقيل اسلاميا
في زماننا ديلمشدر كه في زماننا اسلامي قلنور تقادم عهد ايچون ومن دخل دار الحرب
دار الحرب بامان فوجد في صحرائها ركازا دخي شول كمسنه كه امان ايله دار حربه داخل اولسه بولور
دار الحربك صحراسنده ركاز بولسه فكله له اول ركازك جمله سي بولان كمسنه ايچوندر تخميس اولنماز
زيرا واجدك الي مال مباحه سبقت ايلدي اخذده مجاهد دكلدر بلكه متلصصدر بلا امان دخي
كيرسه حكم بويله در وان وجد في دار منها رده على مالكها واگر اول ركازي دار حربك بر اوده بولسه
غدر وخيانت اولسون ايچون مالكنه رد ايدر اگر رد ايتميوب دار اسلامه اخراج ايدرسه مالك اولور
شراء فاسد ايله مالك اولدوغي كبي اگر مستأمن اولميان بولسه رد ايلماز وتخميس دخي اولنماز زيرا انك

اخذي

اخذي متلصصا اولمشدر بو مسائل اون بش وجه اوزره اولور شول ذهب وفضه بولمشدر شونلر خالي
دكلدر كه يا معدندر يا خود كنزدر وبونلرك هر بري يا دار اسلامده اوله ويا خود دار حربده اوله وبونلرك
هر بري اوچ وجهدن خالي دكلدر يا اهل اسلام سكه سي اوله يا خود كفره سكه سي اوله يا مشتبه اوله جمله سي اون بش وجه
اولمشدر وجمله سي بيتنده موجوددر وان وجد ركازا متاعهم في ارض منها غير مملوكة خمس وباقيه له واگر اهل
حربك متاعي ركاز في دار حربك مملوكه اولميان ارضده بولسه تخميس اولنور وباقيسي بولان كمسنه ايچوندر
ولا خمس في فيروزج وزبرجد وجد في جبل طاغده بولنان زبرجد وفيروزج مثللو تخميس اولنماز
زيرا حجر حقنده لا خمس في الحجر حديث شريفي وارد اولمشدر وديمشلردر كه معدندن اخراج اولنان اوچ
نوعدر بر نوعي جامددر آتشده منطبع اولور التون وكومش وتمور وقورشون وقلاي كبي وبر نوعي دخي [illegible]
فيروزج وزبرجد وكحل وزرنيخ ويا قوت كبي وبر نوعي دخي مائعدر منجمد اولماز صو وقطران ونفط كبي وحجر
اجزاء ارضندندر حجر ايله تيمم جائزدر اما ذهب وفضه وصاير اجزاء ارضدن اولمامغله بونلر ايله تيمم جائز
دكلدر ويخمس زيبق زيبق تخميس اولنور لا لؤلؤ وعنبر لؤلؤ وعنبر تخميس اولنماز وابي يوسف قتنده عكسيدر
يعني زيبقدن النماز ولؤلؤ وعنبردن النور زيرا عمر رضي الله عنه عنبردن خمس المشدر

باب الخارج

مطلب

بو باب خارجك زكوتي بيانندهدر فيما سقتنا السماء يعني يغمور صويي ايله وكي ارضده واردر او سيحا
يأخوذ سانيه اول ارضي ما جاري ايله سقي ايليه اول معمول ارضده وارددر سيحا لفظنك انتصابي مفعول ثاني
اولمق اوزره كتب لغتده مفهوم اولان بودركه لفظ سقي ايكي مفعوله واصح تعدي ايدر سقي الله خراه كبي
وكاه ايكي مفعوله تعدي ايدر سقي الله الغيث كبي وسما بمعنى مطر اطلاقي حق تعالينك وارسلنا السماء عليهم
مدرارا قولنده وارد اولمشدركه او اخذ من ثمر جبل العشر ويا خود ثمر جبلدن اخذ اولنان شيده
عشر وارددر العشر مؤخر مبتدا وفيما سقته السماء معطوف عليه مقدم خبردر قل واكثر بلا شرط نصاب
وبقاء اول اخذ اولنان شي كرك قليل اولسون كرك كثير اولسون نصاب وبقاسنك شرطسز زكوه واجب
اولور وعندهما انما يجب فيما يبقى سنة اذا بلغ خمسة اوسق امامين قتنده واجب اولور شول شيده كه
بر سنه باقي قلدقده وسقه بالغ اوله امام اعظم ايچون دليل بر نبوي ما اخرجت الارض ففيه اوسق صدقه قولي
تر بغير بيوندر فنا محقق اولمغله نصاب شرط قلندي والوسق ستون صاعا وسق التمش صاعدر
وصاع سكز رطلدر وهر بر رطل اون اوقيه در هر اوقيه قرق درهمدر وما لا يوسق شول شي كه وسق اولنميه
مثل زعفران وپنبه كبي اذا بلغ قيمته ادنى وسق اولميان شيئك قيمتي بالغ اولسه خمسة اوسق من ادني
ما يوسق وسق اولنان شيئك ادني سندن بش وسقه بالغ اولسه ابي يوسف قتنده عشر واجب اولور
وعند محمد اذا بلغ خمسة امثال من اعلى ما يقدر به نوعه امام محمد قتنده وقتي اول شيئك كندو نوعي تقدير اولنان
شيئك اعلاسندن بش مثلنه بالغ اوله عشر واجب اولور وبر شيئك تقديري اولنمق لازم كلديكده اول ادنى اولور

كيل ايله اعلا واكثر اولورسه وسقايله تقدير اولنور فاعتبر في القطن خمسة احمال يعني بش يوك اعتبار اولندي وجوب
زكوة ايچون اعلا ما يقدر به القطن اعتبار اولندي بونده دخي ابتدا تقدير اولنان اسمار ايله ده كر استار التي بچوق
درهمدر اوسطي بطمن ايلدركه بطمن ايكيوز التمش درهمدر واعلاسي حمل حمل ايسه اوچيوز بطمندر وقيه حسابي
اوزره يوز طقسان وقيه اولور وفي الزعفران خمسة امناء وزعفرانده وجوب زكوة بش بطمندن اعتبار اولندي
ولا شي في حطب وقصب فارسي حطبده وقصب فارسيده برشي يوقدر قصب فارسي ديدوكي قلمدر وحشيش
وتبن وسعف حشيش وتبن وسعفده دخي برشي يوقدر سعف ديدوكي خرما طاليدر وفيما سقي بغرب ودخي غرب
يعني دكر بيوك قوغا ايله سقي اولنور او دالية وياخود طولاب ايله سقي اولنور او سانية ياخود ناقه ايله سقي اولنور
نصف العشر بونلرده نصف عشر واجبدر قبل مؤنته١ الزرع زرعك مؤنتي رفعندن اول نصف عشر واجبدر مؤنت
ديدوكي اجرة ادغاد ونفقة٢ اوكوز وكرا بها واجرة حافظ دخي بونلره بكزر نوار ايسه زيرا وارد اولان حديث شريفده
مؤنت ذكر اولنميوب باطلاقه اوزره در قوله عم فيما سقته السماء العشر وفيما سقي بالسانية نصف العشر وفي
العسل العشر عسل دخي عشر واجبدر قل او كثر اول عسل كرك قليل وكرك كثير اولسون عشر واجبدر اذا اخذ
من جبل او ارض عشرية يعني جبلدن وياخود ارض عشريه دن اخذ اولنسه عشر واجب اولور ابو هريره دن روايت
اولنمشدر كه نبي عم اهل يمنه في العسل العشر ديو بيورمشلردر زيرا نحل اشجارك چچكلرين وميوه سني اكل ايدر
چچكلر وميوه ده عشر وارددر اول اجلدن عسلده دخي عشر واجبدر اما اراضي خراجيه ده برشي لازم كلماز
وعند محمد اذا بلغ خمسة افراق والفرق ستة وثلثون رطلا امام محمد قتنده بش فرقه بالغ اولدقده عشر
واجب اولور وفرق اوتوز التي رطلدر رطل اون ايكي اوقيه وقيه دردر درهم اولور بو تقديرجه هر رطل درت يوز سكسان
درهم اولور فرق قرق اوچ وقيه درمي وسكسان درهم اولور امام محمد قتنده بو مقدارا اولمدقجه عشر واجب اولماز
وعند ابي يوسف اذا بلغ عشر قرب ابو يوسف قتنده اون قربه بالغ اولدقده عشر واجب اولور قرب الى بطمندر
معلوم اوله كه عسلده بش روايت وارددر اولكيسي ارض عشريه دن وياخود جبلدن اخذ اولنسه قليل وكثير
اعتبار اولنميوب عشر واجب اولور ايكنجيسي بش فرقه بالغ اولسه عشر واجب اولور بو قولي امام اخذ ايلمشدر
واوچنجيسي اون فرقه بالغ اولدقده عشر واجب اولور امام ابو يوسف بو قولي اخذ ايلمشدر دوردنجيسي [illegible]
وسق اولميان نسنه كه ادنى سنك بش وسقك قيمتي اعتبار اولنوب عشر واجب اولور بو دخي ابو يوسفدن روايتدر
بشنجيسي بش من بالغ اولدقده عشر واجب اولور بو دخي ابو يوسفدن روايتدر هدايه ده دخي وجه مشروح اوزره
مسطوردر ويؤخذ عشران من ارض عشرية لتغلبي تغلبينك ارض عشريه سندن ايكي عشر النور وعند محمد عشر واحد ان كان
اشتراها من مسلم امام محمد قتنده بر عشر اخذ اولنور اكر اول ارض تغلبي مسلمدن اشترا ايلديسه معلوم اوله كه ارض
اوچ نوعدر بري عشري بري خراجي بري تضعيفي در مالكي دخي اوچ نوعدر بري مسلم بري ذمي بري تغلبي در
ولو اشتراها منه ذمي اخذ منه العشران اكر بر ذمي اول ارضي تغلبيدن اشترا ايليسه اول ذميدن ايكي عشر اخذ اولنور

١ العشر ابوده

العشر ابوده اولان ٢ ارض لام عهده خارجيه ربع عشر الارض ديمكدر وكذا لو اشتراها منه مسلم وينه ايكي عشر اخذ
اولنور اكر اول ارضي تغلبيدن بر مسلم اشترا ايليسه زيرا تغلبي تصرف ايلديكي ارضنك عشرينك تضعيفي اول ارضه وظيفه
مثابه سنده در اول تقديرجه ارض جزء بوده مسلمه انتقال ايلدكده وظيفه سيله انتقال ايلمش اولور او اسلم هو ياخود
اول تغلبي مسلم اولسه ينه ايكي عشر اخذ اولنور بو جمله ابو حنيفه قتنده در خلافا لابي يوسف ابو يوسف خلاف ايدوب اكر تغلبي
اسلام كلوب وياخود مسلم تغلبيدن ارضي اشترا ايليسه عشر واحده عودت ايده زيرا تضعيف واقع اولان كفر ايچون
اول زائل اولوب بر عشر اللذي ايجاب ايدركو مسئله تغلبينك بش سائمه دوه سي اولسه ايكي شاة النور بو ذكر اولنان
دوه لري بر مسلم اشترا ايليسه وياخود كندوسي مسلمان اولسه بر شاة اخذ اولنور وقيل محمد معه وديدلي بكر امام محمد ابو يوسف
ايله معا در اما صاحب هدايه ديمشدر كه اصح اولان بودركه ابو يوسف ابو حنيفه ايله در وعلى المرأة والصبي منهم ما على الرجل
تغلبينك رجالي اوزرينه اولان شي صبيان ونساسنك اوزرينه دخي لازمدر عشريه ايسه عشر وخراجيه ايسه خراج
ولو اشترى ذمي عشريه مسلم فعليه الخراج واكر بر ذمي بر مسلمك ارض عشريه سن اشترا ايليسه اول ذمينك اوزرينه خراج
لازم اولور ابو حنيفه قتنده زيرا عشرده معناي عبادت وارددر كافر ايسه عبادته اهل دكلدر بو تقديرجه اوزرينه خراج
واجب اولور وعند محمد تبقى على حالها امام محمد قتنده اول ارضك حكمي على حالها باقيدر مسلمانده ايكن عشر اخذ اولنديغي
اوزره ينه عشر النور وان اخذها منه مسلم بشفعة او ردت على البائع لفساد البيع عاد العشر واكر اول ارضي بر
مسلم شفعه ايله كافردن اخذ ايليسه وياخود اول ارضي بيع فاسد اولديغيچون بايع مسلمك اوزرينه رد اولنسه مسلمدن النديغي
ينه عشر عودت ايدر يعني عشر النور وجعلت دار جعلت بستانا فخراج ان كانت لذمي بوستان قلنان اوده خراج
وارددر يعني خراج النور اكر دار ذمينك اولورسه وما عشريه ايله دخي سقي ايدرسه ينه خراج النور اكر دار ذمينك اولورسه
او مسلم سقاها بمائه اكر بستان قلنان دار مسلمك اولوب صاسقي ايدرسه ينه خراجي النور وان سقاها بماء العشر
فعشر اكر مسلم اول بستاني ماء عشر ايله سقي ايدرسه عشر النور ولا شي في الدار ولو ذمي داره برشي يوقدر اكر ذمينك
دخي اولورسه زيرا عمر رضي الله عنه خراجي وضع ايلدكده مسكنلري ايچون منازل الذين عفو در ديو بيورمشلردر
وماء السماء والبئر والعين عشري يعني ياغمور صويي وقويو صويي وبكار صويي عشريدر وماء انهار حفرها العجم خراجي
عجم قازدوغي نهرلرك صويي خراجيه در زيرا انلر ويزدجرد كه نهرلري ودخي ارض خراجيه ده برقيو قازلسه وياخود
بربكار ظهور ايليسه اول دخي خراجيه در زيرا زمان سابقده كفره نك ديني ايدي بر اول ارضه قهرا غالب اولدق
بزه غنيمت اولدي بو بلجله اولجق خراجيه اولور وكذا سيحون وجيحون ودجلة والفرات عند ابي يوسف سيحون
وجيحون ودجله وفرات دخي خراجيه در ابو يوسف قتنده زيرا بونلرده كوپري قورلور كه بري عقورلق تصكاح
خراجي اولور سيحون تركستانده بر نهرك اسميدر جيحون بلخده بر نهرك اسميدر ودجله نهر بغدادك اسميدر فرات
نهر كوفه نك اسميدر ابو هريره دن روايتدر سيحان وجيحان والفرات والنيل كل من انهار الجنة بو حديث شريفي مسلم
دخي روايت ايلمشدر غاية البيان نده دخي بو بلجه مسطوردر خلافا لمحمد امام محمد خلاف ايدوب بو نهرلرك صويي عشريدر

زيرا انلر كسنه نك حمايه سنده دكلدر چونكه كسنه نك حمايه سندن اولمجق سمك ومطره مشابه اولور اول تقديرجه عشر الور
وليس في عين قير او نفط في الارض عشر يعني ارض عشريه ده زفت ونفط بكاردنده برشي يوقدر زيرا بونلر غله ارضدن
دكللردر ملح دخي بويله در وان كانت في ارض خراجي ففيما حولها الصالح للزراعة الخراج لا فيها اكر عيون مزكوره خراجيه ده
اولسه زراعته صالح اولان حريمندن خراج الور اما عينك كندو سندن الماز ولا يجمع عشر وخراج في ارض واحد
مسلمك ارض واحده سندن خراج وعشر مجتمع اولماز عدم اجتماعه لا تجمع عليهم عشر وخراج في ارض حديثي وارد
اولمشدر وعشرينك اخذي وقتها ابو حنيفه قتنده ميوه سبي ظاهر اولدقده در وابو يوسف قتنده ميوه بيله بر خشكده در
ومحمد قتنده ياشل اولدقده در وثمره خلاف انلادفا اولندقده صمانك وجوبنده ظاهر اولور

باب المصرف

مطلب

بو باب مصرف بياننده در وقتا كه مصنف زكوة وعشر بياننده فارغ اولدي مصارفنك بياننه شروع
ايلدي مصرفي اصل حق تعالينك انما الصدقات للفقراء والمساكين والعاملين عليها والمؤلفة قلوبهم وفي
الرقاب والغارمين وفي سبيل الله وابن السبيل فريضة من الله والله عليم حكيم نص شريفيدر ومصارف سكز صنفدر
بري مؤلفة قلوبدر رشتوي بونلردن ساقط اولدي وبو مؤلفة قلوب اوچ نوعدر بري نبي عم انلره تأليفا ايدردي يعني
حاصل اولان عشر وزكوتدن نشي ويرديكه كندولر وقوملري دخي مسلمان اولرلر وبرنوعي انلردر اسلام ظاهر
لكن اعتقادلرنده ضعف اكلمغله ويريلوركه ثابت قدم اولسونلر ايچون وبرنوعي دخي رؤساء بالمغله اعطا
ايدردي شرلرينه دفع ايچون انلر اوناوچ نفردر ابو سفيان بن حرب وصفوان بن اميه وعيينة بن حصن واقرع بن حارث
وعلقمه بن علاثة وعباس بن مرداس وزيد بن الخيل دخي بونلره مشابه كسنه لردر اكر دنيلورسه كه انلره صرف
صدقه نيجه جايز دركه انلر كافر ايديلر بو خصوصده فقرا او غنيلر حقيقتده جواب ويريلوركه مشركينك شرلرينه دفع ايلمك فقرا
واغنيا اوزرينه واجبدر اوليا اولنسه انلره فقرا نوعا بر شي ويروب شرلرينه دفع ايلمك جهاد معناسنه قايم اولور
اول وقتنده بعد النبي عم اجماع ايله ابو بكر زماننده نصيبلري ساقط اولدي روايت اولنديكه بعد النبي عم مؤلفه
قلوب ابو بكره عرضحال ويروب نصيبلرين طلب ايلديلر ابو بكر ويرمك ايچون كاغد ويروب عمره واردقده خط صديقي
يرتدي وديديكه بو بر شيدر كه نبي عم سزه تاليفا ايچون ويرمشدر اما الآن الله تعالى دين اسلامه عزيز ايدوب
سزدن استغنا ايلدي شمدن صكره يا اسلام يا خود قليج ديو جواب ويردي ومؤلفه قلوب اوبه ضجال ايله
ابو بكره كلوب خليفه سن ميسين يوخسه عمر ميدر حالا كاغدمزي يرتدي وبزه بو مقوله جواب ويردي ديديلر
ابو بكر جوابنده خليفه در ان شاء الله ديدي بو تقديرجه اجماع منعقد اولدي لكن مؤلفه قلوبك نصيبلري
كتاب ايله ثابتا والمشكن بعد النبي عم سقوطلنك وجهنده قومك اختلافي واقع اولمشدر انلردن بعضيسي
نسخ دلرديكه كتاب ايله ثابت اولان شينك اجماع ايله نسخي جايز كوردر اكر اجماع حجت قاطعه در كتاب كبي
مذهب ايسه بو جايز دكلدر وبعضيسي خونلرديكه مؤلفه قلوبك نصيبلرينك سقوطي علتنك انتهاسيله
حكمك انتهاسي قبيلندندر صوم رمضانك انتهاسي شهر رمضانك منتهي الملسي كبي بو دخي داخلدر زيرا حكمك

بقاسنده علته احتياج اولماز احسن قول بودركه نبي عم زماننده مؤلفه قلوب ايچون نصيب ويرمك
اسلامك اعزازي ايچون ايدي زيرا اول وقت اسلام ضعيف وكفره غلبه اوزره ايدي اول زمان ويرمك اعزاز ايدي
بو وقته اعزاز دين ويرمكده اولدي اول اجلدن اجماع ايله قطع اولدي هو للفقير وهو من له شيء دون نصاب مصرف
فقير ايچوندر وفقير شول كسنه دركه انك ايچون بر شي اوله اما نصابه بالغ اوليه والمسكين وهو من لا شيء له
ومسكين شول كسنه دركه انك بر شيء اوليه قوله تعالى او مسكينا ذا متربة يعني جوع وعريا ملتصقا بالتراب
اوله وقيل بالعكس وديلمشدر كه عكسي ايله در يعني فقير برشي اوليه ومسكين نصابدن اشغه شيئي اوله والعامل
يعطي بقدر عمله ولو غنيا عامله عملي مقداري اعطا اولنور اكر غني دخي اولورسه يعني كندو وعيالي اعوانينه كفايت
مقداري اعطا اولنور زيرا كندو نفسني عمل مسلمين ايچون غيري خصوصنده فارغ ايلمشدر والمكاتب يعان في فك
رقبته مكاتب زكوة خارج ايله معاونت اولنور فكدن قيدده اكر افندي سي غني دخي اولورسه منقولدركه نبي عم
حضورنه بركسنه كلوب يا رسول الله بني بر عمله دلالت ايله كه جنته دخوله سبب اوله فك الرقبه بيورمشلردر والمديون
لا يملك نصابا فاضلا عن دينه دينندن فاضل نصابه مالك اوليان مديون زكوتده دخي معاونت اولنور
ومنقطع الغزاة عند ابي يوسف والحج عند محمد ان كان فقيرا ابو يوسف قتنده منقطع الغزات دخي معاونت
اولنور وامام محمد قتنده منقطع حاج معاونت اولنور اكر فقير اولورسه منقطع غزاتدن مراد فقراسيدر منقطع
حاجدن دخي مراد فقراسيدر روايت اولنديكه بركسنه في سبيل الله بردوه حاضر ايلدم ديو نبي عم عرض
ايلدكده فقرا وحاجته بريني تحميل ايلمك ايچون امر ايلدي اصل مصرف فقرا ايچوندر وقوله عم خذها من اغنيائهم
ومن له في وطنه مال لا معه ودخي شول كسنه معاونت اولنور كه كندو سيله مالي اوليوب لكن وطننده مالي اوله
بوندن مراد ابن سبيل تسميه سي سبيله كثرة ملازمتي ايله كو با كر ولد الطريق ديلمشدر صوفيه ابن الوقت
ديدكلري كبي ويجوز دفعها الى كلهم والى بعضهم وزكوة فقرانك كلسنه وبعضسنه ويرمك جايزدر
يا بري صنفه يا خود بيري صنفدن برينه ويرمك جايزدر شافعي قتنده مادام اكا اصناف سبعدن هر صنفدن
اوچ كمسنه يه صرف اولنمديه جايز دكلدر زيرا لام تمليك ايله اضافت اكرچه حقيقتده ملكي ايجاب ايلمز ايسه ده
استحقاقي افاده ايدر مستحق اولدقلري معتبردر بركسنه ثلث مالني يدي اصنافه وصيت ايليه بونلردن
بري محروم اولمق جايز دكلدر اوليا ويتيق بو دخي انك كبيدر بزم ايچون دليل بو محلده اضافت مصارفي بيان
ايچوندر نوضه اثبات استحقاق ايچون دكلدر خصوصا ابن عباس حضرتلرينه بوندن مراد مصارفدر بيان
استحقاق دكلدر هر قنغيسنه صرف اولنورسه كفايت ايدر ديو بيورمشلردر نته كم صلوتده استقبال قبله
امر اولنمشدر اولكعبه دن بر جزءنه استقبال اولنسه امر ممتثل اولمش اولور وحق سبحانه وتعالى اوله
اصنافي محتاج اعتبار ايدر اوصافي ذكر ايلدي بزم بلدوكمز بوندن مقصود اولان محتاجك حاجتني
قضا ايلمكدر بو امدي بو تقديرجه جمله اصناف حقيقتده يعني جنسده صنف واحد اولمش اولدي

جمع ايله جنسدن مستعاردر زيرا چون جمعه الف لام داخل اوله معناي جمعيت مضمحل اولور والف لام
كلام عربده دورت معنايه استعمال اولنور بريسي جنس ايچوندر الرجل خير من المرأة كبي وبري استغراق جنس ايچوندر
ان الانسان لفي خسر كبي وبري عهد خارجي ايچوندر انا ارسلنا الى فرعون رسولا فعصى فرعون الرسول كبي ودردنجيسي
عهد ذهني ايچوندر ادخل السوق كبي واخاف ان يأكله الذئب كبي چونكه استعمال بو بيلهدر بو محلده عهد
ايچون واستغراق ايچون حمل اولنمق ممكن اولميوب جنس مراد اولنور كما في قوله تعالى لا يحل لك النساء
من بعد بو آيه كريمهده دخي عهدي استغراق ممكن دكلدر اكر استغراق مراد اولسيدي لازم كلوردي كه دنيانك
جميع صدقاتي جميع فقرا ايچون اوليدي بو تقديرجه بر فرده محروم اولمق جايز اولمزدي بوكا ايسه بر فرد كت
اعتقاد ايدي بو قدر ركن بو محلده قول بوادر اكر استغراق حقيقته حمل اولنميوب استغراق عرفيه حمل اولنه
نته كم جميع الامير الصاغة دينلور بونده بلدنك صاغه سني وياخود اطراف مملكتك صاغه سني جمع ايليه
بو تقديرجه استغراق عرفيه ايله دخي بو نوع خارج دكلدر ولا تدفع لبناء مسجد وتكفين ميت بال زكوة
بناء مسجد وتكفين ميت ايچون دفع اولنمز يعني ويرلمز زيرا زكوة واجب اولان قطع ملكدر غيره
تمليك ايله وزكوته تمليك يوقدر واكر بر قائل بوبابده التمليك دكن قولكز بلا دليل مجرد دعوايه
حق تعالينك انما الصدقات للفقراء قولنده غيري بوكا دلالت ايدر بر دليل يوغيكن حال بوكه
اول لام دخي تمليك ايچون دكل عاقبت ايچوندر قلديكز ديو جواب طلب ايدرسه اكا جواب بودركه
بزم لام عاقبت ايچون ديديكمزك معناسي صدقاتدن فقرانك مقبوض اولان عاقبت ملكي اولور
انلر ابتدا مصارف دكلدر بو خصوصده محقق دكلدر در نته كم توضيحده فخر الاسلام دن الصدقة تقع في كف
الرحمن قبل ان تقع في كف الفقير حديث شريفنك معناسي صدقه ابتدا يد فقيرده بندالله ايچوندر
ويد فقيرده دوام وبقا اعتباريله حق عبد اولور زيرا ابتداء حق فقير دكلدر بس مقبوضلري اولدقدن
صكره عاقبت ملكلري اولور لام دلالتيله بلا دليل دعوايه بجره ديدكلري صحيح اولمدي اندن صكره
تكفين ميتده تمليك متحقق اولمز وغير مستحق وارثه كفن ملك اولور وارث ايچون
دكلدر زيرا تمليك متحقق اولمدي او قضاء دينه وميتك دينني قضا ايچون دخي زكوة ويرلمز زيرا
اعتاق قنده اسقاط ملك واردر تمليك يوقدر ولا الى ذمي ذمي يه مال زكوتدن ويرلمز اما مال زكوتدن
غيريسي ويرلمك صحيح اولور ولا تدفع الى غني يملك نصابا من اي مال كان دخي نصابه مالك اولان غني يه اكر
زكوة مالندن اكر عشرندن ونذرندن هر قنغيسندن اولورسه ويرلمز او عبده غنينك عبدينه دخي مال
زكوة ويرلمز زيرا العبد وما يملكه كان لمولاه فحواسي اوزره اعطا اولنان مال زكوة افندسينه ويرلمش
اولور وطفله كوچك اوغلانه دخي ويرلمز زيرا اول اطفال باباسي غناسيله غني عد اولنور بخلاف ولده
الكبير اول غنينك ولد كبيري وولد صغيرنك خلافنجه اكا زكوة ويرلمك صحيح اولور اكر فقيرسه دخي

اول ابن غني اوزرينه ايسه بنده ويرلمك جايزدر انك غنا سيله وللكبير غني عدا ولنمز وامرأته ان كان فقيرة
اول غنينك خاتوننه دخي زكوة ويرمك صحيح اولور اكر ايكيسي فقير اولورسه ولا الى هاشمي من آل علي او عباس
او جعفر او عقيل او الحارث بن عبد المطلب ولو كان عاملا عليها وهاشميه زكوة ويرلمز كه هاشمي آل علي وآل عباس
وآل جعفر وآل عقيل وياخود وآل حارثدر اكر بونلر زكوة اوزرينه عامل دخي اولورسه بنه زكوتدن بونلره ويرلمز
زيرا بونلر بني هاشمدر خطاب ايدوب يا بني هاشم ان الله تعالى حرم عليكم غسالة اموال الناس واوساخهم
وعوضكم عنها بخمس الخمس بيورمشلردر معلوم اوله كه حارث وعباس نبي نك عميلريدر وجعفر وعقيل علي كرم الله وجهه
قرنداشلريدر بونلرك جمله سي هاشمه منسوبلردر زيرا نبي النسب شريفلري محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم بن
عبد مناف در وقيل بخلاف التطوع دينلديكه تطوع بونلرك خلافيدر يعني جوازنده اختلاف ايلمشلردر بعضيلر ديديلركه
صدقه واجبه ايله صدقه نفل بيننده فرق يوقدر وقف دخي بني هاشمه حلال دكلدر بدايعده ذكر اولنمشدر كه اكر واقف
بنو هاشمه تسميه شرط ايلسه جايزدر بعض مشايخ ديديلركه صدقه نفل بنو هاشمه حلالدر زيرا نفل ايله مالك ومنفي
زائل اولمز فرض ايله اولدوغي كبي ابو جعفر طحاوينك آثاري شرحنده ابو حنيفه دن روايت ايدوب صدقاتك كليسي
بنو هاشمه جايزدر حرمت بنو هاشم عهدنده ايدي زيرا خمس كندولره واصل اولوردي نبي نك موتي ايله خمس الخمس ساقط
اولدي وصدقه ده جايز اولدي ومواليهم منهم بنو هاشمك مواليسي كندولر كبيدر انلره دخي مال زكوة ويرلمز زيرا
بنو هاشم كبيدر معتق قوللرندن بريني نبي عليه السلام سؤال ايدوب احل لي الصدقة لا انت مولانا بيورمشلردر
بر حديث شريفده دخي موالي القوم من انفسهم واقع اولمشدر ولا يدفع المزكي زكوته الى اصله وان علا وفرعه وان سفل
مزكي زكوتني اصلنه ويرميه يعني باباسنه واناسنه وجدينه وجده نك جده نه هر نقدر يوقاري اولورسه وفرعنه دخي ويرميه
هر نقدر اشغه اولورسه يعني اوغلنه واوغلي اوغلنه اشغي يه دخي بو وجهدر بونلرك مابينلرنده منافع متصلدر
شرطا ايسه ملكدن قطع منفعتدر او زوجته زوجه سنه دخي ويرميه بالاتفاق عادة تامنا نفقه اشتراكلري
اولدوغيچون جايز دكلدر وكذا لا تدفع المرأة الى زوجها او عورتنه ويرمدوكي كبي عورت دخي ارينه زكوة ويرميه
ابو حنيفه قتنده خلافا لهما امامين ايچون خلافي واردر انلر قتنده عورت ارينه زكوة ويرمك جايزدر ابن مسعودك
خاتوني نبي دن زوجينه تصدق ايچون سؤال ايلديكده لك اجران اجر الصدقة واجر الصلة بيورمشلردر ابو حنيفه رحمه
بو صدقه نافله محمولدر ديو جواب ويرمشلردر ولا الى عبده او مكاتبه او مدبره وام ولده دخي مزكي زكوتني قولنه
ومكاتبنه ومدبرنه وام ولدينه ويرميه اكر ويرلسه قطع منفعت بولنمامش اولور جايز دكلدر وكذا عبد المعتق بعضه
بنده مزكي زكوة ويرمك جايز دكلدر بعض اعضاسي معتق اولان عبدينه زيرا اول عبد مكاتب حكمنده در ابو حنيفه
قتنده خلافا لهما امامين خلاف ايدوب زكوة ويرمك جايزدر زيرا اول عبد معتق البعض حر مديون كبيدر
ولو دفع الى من ظنه مصرفا فبان انه غني او هاشمي او كافر او ابوه او ابنه اجزاه اكر مزكي مصرف ظن ايدوب
بر كمسنه يه زكوة ويرسه بعده ظاهر اولسه كه اول كمسنه كه غني وياهاشمي يا كافر مزكينك باباسي يا اوغلي ايمش كفايت

ایدر یعنی زکوتنی ویرمش اولور ابو حنیفه و امام محمد قتنده بونلرک دلیلی حدیث معن بن یزیددر که روایت
اولنمشدر که یزید زکوتنی توزیع ایلمک ایچون برکسنه‌یی وکیل ایدوب اول دخی توزیع ایدوب یزیدک اوغلی معنه دخی ویرمش
صباح اولدقده کلدی زکوتنی اوغلنک الدیغن کوردکده نبی علیه السلامک حضورلرینه مرافعه اولدیلر فقال
النبی ع م یا معن لک ما اخذت ولک ما یزید بیورمشدر و خلافا لابی یوسف ابو یوسف خلافنجه اعاده‌سی لازمدر
خطاسی یقینا حاصل اولدیغی ایچون ولو بان انه عبده او مکاتبه لا یجزیه یعنی مزکی مصرف ظن ایدوب زکوتنی دفع
ایلدکدن صکره اکر ظاهر اولسه که اول مصرف کندونک عبدی و یاخود مکاتبی ایمش ویردیکی زکوة کفایت ایلمز اعاده‌سی
لازمدر زیرا حقیقتده ملکندن خروج بولنمیوب و عبد مکاتبده اهلیت دخی اغنی ایده جک شی ویرمک مندوب
اولدیغی یعنی زکوتندن برکون کفایت ایده جک مقداری ویرمک مندوبدر و کره دفع نصاب او اکثر الی فقیر غیر
مدیون مدیون اولمیان فقیره نصاب ونصابدن اکثر زکوة ویرمک مکروهدر اما مدیون اولان فقیره نصابدن
زیاده ویرلسه و نقلها الی بلد اخر و مال زکوة بلد اخره نقل ایلمک دخی مکروه اولور زیرا حق جواری رعایت
ایلامش اولور الا الی قریبه الا مکر که کندو قریبی ایچون نقل ایلیه اول زمان مکروه دکلدر زیرا کندو قریبنه هم حق
صدقه و هم اجر صله یوتمش اولور او احوج من اهل بلده یاخود کندو بلدنده اولان فقرادن دخی افقر و احوج اوله
اول دخی مکروه دکلدر زیرا مقصود محتاجک حاجتنی قضا در احوج اولمق دخی اولی در ولا یسئال من له قوت یومه
برکونلک قوتی اولان کمسنه سؤال ایلمیه معلوم اوله که بیت المال ایچون جمع اولان مال دورت نوعدر نوع اول زکوة
سوائم و اعشار و دور تجارت ایچون مسلمانلردن اخذ اولنان شیلردر و مصرفی ایسه حق تعالینک انما
الصدقات للفقراء والمساکین قول شریفنده بیان اولنمشدر اوزره صنفدر مؤلفة قلوب سقوط اولمغله یدی صنف
قالمشدر نوع ثانی غنایم و معادن و رکازک خمسیدر مصرفی ایسه حق تعالینک واعلموا انما غنمتم
من شیء فان لله خمسه وللرسول ولذی القربی والیتامی والمساکین وابن السبیل قول شریفیدر اللهک سهمی
رسولنک سهمی بردر بونک ذکری و کلماتی افتتاح و بو مالک فضیلتنی اظهار ایچوندر نبی ع م کن سهمی
موتیله ساقط اولدی و ذوی القربی قرابت رسول ع م در انلرک سهمی بزم قاتمزده ساقطدر امام شافعی
قتنده ثابتدر یعنی زماننا اوچ صنفه صرف اولنور بری یتامی بری مساکین و بری ابن سبیلدر نوع ثالث
خراج و جزیه‌در که مستامن و اهل ذمتدن اخذ اولنور بونک مصارفی کار بالثغور سراپلرک و کوپریلرک
و سد ثغور و سائر بونلره مشابه اولان شیلردر و دخی ارزاق قضاة و ولاة و مفتی و محتسب و حفاظ
و مفسر و معلمین و متعلمین در و مقاتله ایچوندر حاصل کلام بو نوعک مالی عمارت دین و صلاح دار الاسلام ایچون
و المسلمین در نوع رابع شول مالدر که مریضک نفقه‌سی و ادویه‌سی ایچوندر و دخی مالی اولمیان فقرانک
کفنی ایچون و لقیطلرک نفقه و جنایتی ایچون و کسبه قادر اولمیان عاجز اولان کمسنه لرک نفقه‌لری ایچوندر سلاطین
و ولات اوزرینه واجبدر که ذکر اولنان ایرادات و مصارفی اربابنه بذل اجتهاد ایلیه غایة البیان ع م دخی بویلجه‌در

باب

مطلب

باب صدقة الفطر

بو باب صدقهٔ فطر بیاننده در صدقهٔ فطر عبادتدر زیرا بونده معنای مؤنت
وار در بو اجلدن نیت شرط قلندی و غیری سببیله واجب اولمشدر عقل و بلوغدن کمال اهلیت دخی شرط قلنمدی
هی واجبة صدقهٔ فطر واجبدر وجوبتی معنای اصطلاحیسی اوزره در و واجب دلیل سنت ایله ثابت اولاندر
انکچون جاحدی کافر اولمز زیرا عملا واجبدر اعتقادا دکلدر اما صدقهٔ فطرک وجوبیتنه دلیل نبی ع م
خطبه‌سنده ادوا عن کل حر و عبد صغیر او کبیر نصف صاع من بر او صاعا من تمر او صاعا من شعیر قولندن اولان
امر شریفیدر بعض علما وجوبنک ذکری بین الفرض والسنة دیمکدر اما المحیط‌ده دیمشدر که واجب اسلام
ایدیدر صدقهٔ فطر نفقهٔ ذوی الارحام و وتر و اضحیه و عمره و خدمت والدین و عورتک ادینه خدمتی کبی
علی الحر المسلم المالک لنصاب فاضل عن حوائجه الاصلیة حوائج اصلیه‌سندن فضله نصابه مالک
اولان حر مسلمک اوزرینه صدقهٔ فطر واجبدر و غنی اولمق شرطدر زیرا لا صدقة الا عن ظهر غنی حدیث شریفی
دخی دلیلدر وان لم یکن نامیا اکر نامی دخی اولمازسه بینه صدقهٔ فطر واجبدر بونه حولان حول لازم دکلدر
و به تحرم الصدقة و تجب الاضحیة اول نصاب سببیله کندویه صدقه حرام اولور و اضحیه یعنی قربان واجب
اولور اول نصاب اوچ نوعدر بر نوعی شول نصابدر که انده زکوة سائر مالمه معلق اولان احکام واجب
اولور و بر نوعی دخی شول نصابدر که انده احکام اربعه واجب اولور مثلا کندویه صدقه حرام اولمق و اضحیه
واجب اولمق و صدقهٔ فطر واجب اولمق و نفقهٔ اقاریب واجب اولمق کبی و بونده تجارت ایله نما و حولان
حول شرط قلنمدی و بر نوعی دخی شول نصابدر که کندویه سؤال یعنی دلنمک حرام اولور بعضیلر قتنده قوت
یومیه‌یه مالک اولمقدر بعضیلر قتنده الی درهمه مالک اولمقدر عن نفسه صدقهٔ فطر انسانک کندو نفسندن
واجبدر عن نفسه دماوالان عن یوقروده اولان واجبة لفظنه متعلقدر و کره اجبه عن نفسه دیمکدر و ابن عمر
رضی الله عنه نبی ع م زکوة فطری ذکور و اناث اوزرینه فرض قلمشدر دیو حدیث شریف نقل بیورمشدر و ولده الصغیر
فقیر اولان ولد صغیری ایچون دخی صدقهٔ فطر واجبدر زیرا انک مؤنت کاملیه‌سی وار در اوزرینه ولایتی
دخی وار در و عبده للخدمة ولو کافرا خدمتی ایچون اولان عبدندن دخی صدقهٔ فطر واجبدر اکر کافر ایسه ده
ولایت مؤنتی اولدیغی ایچون عبد ایچون اخذ ایسه اوزرینه واجب اولمغه سبب رأس یمونه و یلی علیه قویلدر کویا که
عبدک رأسی کندو رأسیدر شافعی خلاف ایدوب انک قتنده عبده جایز دکلدر و کذا عن مدبره و ام ولده
یعنی عبد کبیدر مدبرندن و ام ولدلرندن دخی صدقهٔ فطر واجبدر زیرا بونلرده دخی مؤنت واوزرینه ولایت
وار در لا عن زوجته و ولده الکبیر زوجه‌سی و ولد کبیری ایچون واجب دکلدر مؤنت و ولایت قصوری اولدیغی ایچون
زیرا حقوق نکاح غیر ... اولماز و مؤنت یعنی قوتنده یقین اولدیغندن زیاده ویرلماز حتی صاحب
فراشی اولمسه مداوا ایسه زوجی اوزرینه لازم کلمز شافعی قتنده زوجی اوزرینه زوجه‌سی ایچون صدقهٔ فطر واجبدر
و طفله الفقیر بل هو مال الطفل و غنی اولان طفلندن دخی صدقهٔ فطر واجب دکلدر بلکه طفلک کندو مالندن

واجبدر ابو حنیفه وابو یوسف قتنده اما امام محمد دیرکه وزفرك دخی قولی بودر وقیاس اولان بودر که
بابیه کندو مالندن ویره اکر طفلك مالندن ویرسه ضمان لازم کلور وصدقهٔ فطر شریعتده ذکوتر مال زکوتی
کبی بیلدی صغیر اوزرینه واجب دکلدر زیرا صدقهٔ فطر عبادتدر صغیر ایسه عبادته اهل دکلدر زیرا صدقهٔ
فطر ولا عن عبد ابق وعبد ابق ایچون دخی واجب دکلدر یعنی قاچغون کوکل ایچون الا بعد عوده الا کلدکدن
صکره واجبدر یعنی ما مضینی ادا ایدر والمجنون کالطفل مجنون طفل کبیدر اکر فقرا ایسه باباسی ادا ایدر
اکر غنی ایسه مالندن ادا ایدر ابو حنیفه وابو یوسف قتنده اما امام محمد قتنده باباسی ادا ایدر ولا عن
مکاتبه ومکاتبی ایچون دخی ولا عبده کلدر ولا عن عبیده للتجارة وتجارت ایچون اولان قوللری ایچون
دخی صدقهٔ فطر واجب دکلدر ولا عن عبید بین اثنین وایکی کسنه بیننده مشترك اولان قوللری ایچون
دخی صدقهٔ فطر واجب دکلدر ولایت ومؤنتنده هر برینك قصوری اولدوغیچون وعندهما یجب علی کل فطرة
ما یخصه من الرؤس دون الاشقاص امامین قتنده هر برینك اوزرینه رؤسدن کندویه مخصوص اولان
امامین قتنده هر برینك شیئنك فطرهسی واجبدر اشقاصدن دکل امامین قسمت رقیقی جایز
کورمشلردر بس اوله اویجق مثلا ایکی کسنه نك دورت عبدی اولسه هر بری ایکی عبدك فطرهسنی
ویرمك واجب اولور او بخیسی معقولدر دینلمشدر که عدم وجوب ائمهٔ ثلثه نك اجماعیلهدر زیرا
شریکیندن هر برینك نصیبی قبل القسمه تجمع اولمیوب تماما رقبه یه مالك اولماشدر کامل رقبه یه
مالك اولمیان خود واجب اولمدوغی یوقدر وده ولو بیع بخیار فعلا من یتقرر الملك له واکر عبد خیار ایله بیع
اولنسه صدقهٔ فطر شول کسنه نك اوزرینه واجب اولور که ملك انك اوزرینه متقرر اوله اکر خیار فسخ اولنورسه
فطرهسی بایع اوزرینهدر اکر فسخ اولماز ایسه مشتری اوزرینهدر وتجب بطلوع فجر یوم الفطر صدقهٔ فطر یوم فطرده
طلوع فجرده واجب اولور شافعی قتنده رمضانك یوم اخیرینك غروب شمسده واجب اولور زیرا صدقهٔ فطر
مختص قلنمدی غروب شمسده تمام وقتیدر بزم ایچون دلیل اضافت اختصاص ایچوندر اختصاص فطر ایسه
یومده در لیله دکلدر اول تقدیرجه غرهٔ شوالده لازم کلور فمن مات قبله او اسلم او ولد بعده لا یجب فطرته
بس اول مدتی برکسنه طلوع فجردن اول فوت اولسه ویاخود طلوع فجردن صکره اسلامه کلسه یاخود طوغسه
اول کسنه نك فطرهسی واجب اولماز زیرا وجوبی وقتنك شرطی معدومدر شافعی قتنده برکسنه رمضانك
اخیر یومی بعد غروب الشمس فوت اولسه فطرهسی واجب اولور وصح تقدیمها صدقهٔ فطری تقدیم ایلمك صحیحدر
بلا فرق بین مدة ومدة بر مدت ایله بر مدت بیننی فرقسز تقدیمی صحیحدر یعنی وجوبندن اول یاخود وجوبندن
صکره بو مدتلری فرق لازم کلور خلاصهده مسطوردر که برکسنه اون ییللق ویاخود دخی زیاده سنه لرك
فطرهسینی ادا ایلسه جایزدر وحسن بن زیاد دیمشدر که تعجیلی اصلا جایز دکلدر اضحیه نك تعجیلی جایز
اولمدوغی کبی وخلف بن ایوب دیمشدر که شهر رمضان دخولندن صکره جایزدر و نوح بن مریم دیمشدر که

رمضان

رمضان شریفنك نصف اخیرینه کیرورندن صکره تعجیل اولنسه جایزدر وندب اخراجها قبل صلوة العید قبل
صلوة العید فطره اخراج ایلمك مندوبدر زیرا نبی علیه السلام مصلی یه چیقمزدن مقدم بیورورلردی واغنوهم عن المسئلة
بیورمشلردر ولا تسقط بالتأخیر وفطرهٔ صلوة عیددن صکره تأخیر ایلمکله ساقط اولماز وهی نصف صاع
من بر او دقیق او سویق او صاع من تمر او شعیر صدقهٔ فطره بغدایدن نصف صاعدر ویاخود اونی بغدایك
دقیقندن ویاخود سویقندن نصف صاعدر ویاخود تمردن ویاخود شعیردن بر صاعدر والزبیب
کالبر اوزم بغدای کبیدر بو تشبیه جامع الصغیر روایتیدر زیرا اوزم ایله بغدای بهاده بر برینه متقاربدر
ایکیسی دخی اجزا اربا اکل اولنور اما خرما وشعیر بونلره مخالفدر خرمانك چکردکی وشعیرك نخالهسی
اخراج اولنور وعندهما کالشعیر وهو روایة الحسن عن الامام امامین قتنده شعیر کبیدر بو زبیب
شعیر کبی اولمسی ابو حنیفهدن حسنك روایتیدر زیرا اوزم وتمر بر برینه متقاربلردر میوه لکده
وطتلولقده والصاع ما یسع ثمانیة ارطال بالعراقی من نحو عدس او ماش وصاع شول ظرفدر که اکر
سکز رطل عراقی صغه جق وبو کلجه مثللندن صاغ سکز رطلدر ورطل بکرمی استاردر که هر بری ایله
التی بچق درهمدر بس رطل یوز اوتوز درهم اولور اول تقدیرجه بر صاع بیك قرق درهم اولور وعند ابی
یوسف خمسة ارطال وثلث رطل وابو یوسف قتنده بش رطل وثلث رطلدر اما ابو یوسف امام اعظم
ایله امام محمد قولنی تصحیح ایلمشدر ولو دفع منوی بر صح خلافا لمحمد اکر برکسنه ایکی من بغدای ویرسه
صحیح اولور امام محمد خلاف ایدوب انك قتنده صحیح دکلدر معتبر اولان کیلدر وزن دکلدر ودفع البر
فی مکان یشتری به الاشیاء فیه افضل بغدای ویرمك افضلدر شول مکانده که اول بغدای ایله
اول مکانده اشیا اشترا اولنه وعند ابی یوسف الدراهم افضل ابو یوسف قتنده درهم افضلدر

فصل بو کتاب صومك بیانندهدر صوم لغتده امساکدن عبارتدر وهر نه شیدن اولورسه
اولسون الله تعالی انیلك حکایة قول شریفنده انی نذرت للرحمن صوما ای امساکا عن الکلام وقال علیه السلام
فی صوم عاشورا ومن اکل وشرب وجماعی ترك ایدر وقت فجردن غروب شمسه دکین ترك اکل وشرب ابتداء
وقت فجر اولدوغنه نص شریف ایله ثابت اولدوغی قوله تعالی کلوا واشربوا حتی یتبین لکم الخیط الابیض
من الخیط الاسود من الفجر انتهاسی غروبه دکیندر اولدوغنه دخی نص شریف وارد اولوب اتموا الصیام
الی اللیل مع نیة من اهله اول صومك اهلندن نیت ایله ترك اکل وشرب ووطی در نیت قیدی الامساك
بالنبات ایدر وکذا اشارتدر من اهله دیدوکی حایض ونفسا وکافردن احترازدر وهو مسلم عاقل طاهر
من حیض ونفاس اول اهل اولان کسنه مسلم عاقل حیض ونفاسدن طاهر اولاندر وصوم رمضان
فریضة علی کل مسلم مکلف صوم رمضان کل مسلم مکلف اوزرینه فرضدر فرضیتی
کتاب وسنت واجماع امت ایله ثابتدر قوله تعالی کتب علیکم الصیام وقوله علیه السلام فی حدیث

بنی الاسلام علی خمس بو بیله اولدوغی اجلدن منکری کافر اولور مسلم دیدوکی کافردن احترازدر زیرا کافر حکم
دنیاده فروع ایمان ایله مخاطب دکلدر مکلف دیدوکی صبی و مجنوندن احترازدر اداء فرضدر قوله تعالی فمن
شهد منکم الشهر فلیصمه وقضاء دخی فرضدر قوله تعالی فعدة من ایام اخر وصوم النذور والکفارات واجب وغیر
ذلک نفل نذر صومی و کفارات صومی واجبدر وصوم رمضان اذا قضی وصوم نذور وکفارات غیریلری نافله در
صوم منذور الله تعالینک ولیوفوا نذورهم واوفوا بعهد الله اذا عاهدتم قوللری نصی ایله ثابت واجماع امت
دخی منعقد اولمشکن منذوره نیچون فرض قلنمدی دیو سؤال اولنور جواب ویریلور که بو ایکی آیتکه منذورک
وجوبنه دلالت عامدر لکن خص منه البعض نذر معصیت کبی نذر طهارت وعبادة مریض وصلوة جنازه کبی بونلر لیسه
دلیل ظنی ایله ثابتدر که عام مخصوص حالیدر وکر اجماع فرضیته تواتر ایله ثابت اولمامشدر بونلر وجوبی باقی
قالدی وصوم العیدین وایام التشریق حرام یوم عیدینلر و ایام تشریقده صوم حرامدر ایام تشریق قربان
بیرامنک ایکنجی و اوچنجی و دردنجی کوننه دیرلر زیرا نهی اولنمشدر روی عقبة بن عامر نهی رسول الله ع م عن صوم
یوم الفطر ویوم النحر و ایام تشریق وقال ع م فی الایام المنهیة انها ایام اکل وشرب وبعال وهو المباعلة ای
ملاعبة الرجل اهله وقال ایضا الا لا تصوموا هذه الایام ویجوز اداء رمضان والنذر المعین بنیة من
اللیل والی ما قبل نصف النهار اداء رمضان ونذر معین کیجه دن نیت ایله و نصف نهاردن مقدم نیت
ایله صحیح اولور بو متنده نصف نهاردن مراد اولان نهار شرعیدر نهار لغوی دکلدر نهار شرعی اولدر که صبح
صادقدن مغربه دکندر بو تقدیرجه نصف ضحی کبری در زوال دکلدر نهار لغوی طلوع شمسدن مغربه دکندر
اول تقدیرجه نصف نهار وقت زوال اولور لا عنده فی الاصح نصف نهارده نیت صحیح اولماز اصح اولان
دخی بودر بین المسافر والمقیم فرق یوقدر زفر قتنده فرق واردر وبمطلق النیة اداء رمضان ونذر
معین مطلق نیت ایله صحیح اولور نویت ان اصوم دیمکله وبنیة النفل ونفل نیتی ایله دخی صحیح اولور نویت ان اصوم
للنفل دیمکله ائمه حنفیه قتنده رمضانده هر کون ایچون نیت لازمدر امام مالک قتنده شهرک اولنده نیت
واحده کفایت ایدر زیرا صوم شهر رمضان عبادة واحده در نیت واحده کفایت ایدر برای اعتکافده نیت واحده
کفایت ایلدوکی کبی بزم ایچون دلیل تحقیقا صومک هر کونی علی حده بر عبادتدر زیرا هر ایکی کونک مابیننده
لیل تخلل ایدر بو تقدیرجه صوم ایچون بر نیت صالح اولماز اعتکاف بونک خلافنه ملابسدر زیرا اعتکاف
عبادة واحده در جمیع اوقاتی اعتکافه صالحدر وصوم رمضان بنیة واجب آخر للصحیح المقیم صوم رمضان
صحیح اولور واجب آخر نیت ایله صحیح مقیم ایچون رمضانده اولوب نیت ایسه اول نیت ایلدوکی صوم رمضاندن اولور
قوله ع م اذا انسلخ شعبان فلا صوم الا رمضان الا النذر المعین بل ما نواه نذر معین صحیح اولماز بلکه نیت ایلدوکی
شی واقع اولور برکسنه بر یوم معینه صوم ایچون نیت ایلسه بعده اول کونکه قضایه قالمش رمضانه نیت
ایلسه قضایه قالمش صحیح اولور مقدما نذر ایلدوکی صحیح اولماز صوم رمضان ایله نذر معینک فرقی بودر که

رمضانه

رمضانه تعیین شارع ایله اولمشدر نذر کندوده من ما علیه ابطال ایدر نذر معینده قوة یوقدر زیرا نذر ایده نک تعیینیدر
ولو نوی المریض او المسافر واجبا آخر وقع عما نوی اکر مریض و یاخود مسافر رمضانده آخر واجبه نیت ایلسه نیت
ایلدوکی شی واقع اولور وعندهما یقع عن رمضان اما امامین قتنده نیت ایلدوکی رمضاندن واقع اولور زیرا
زیرا رخصت معذوره مشقت اولمسون ایچوندر چونکه صومه تحمل ایلدی غیر معذور مرتبه سنه ملحق اولدیلر والنفل
کله یجوز بنیة قبل نصف النهار صوم نفلک جمله سی نصف نهاردن اول نیت ایله صحیح اولور عن عایشه رضی الله
عنها ان رسول الله ع م کان یدخل علی نسائه یقول هل عندکن من غداء فان قلن لا یقول انی اذا صائم
والقضاء والنذر المطلق والکفارات لا تصح الا بنیة معینة من اللیل صوم قضا ونذر مطلق وکفارات صحیح اولماز
الا کیجه دن نیت ایله اولور ویثبت رمضان برؤیة هلال وبعد شعبان ثلثین رمضان ثابت اولور هلالی کورمکله
یاخود شعبانی اوتوز کون عد ایله ثابت اولور ناس ایچون لایقدر که هلالی التماس ایده لر شعبانک یکرمی طقوزنده
زیرا رسول اکرم الشهر هکذا وهکذا اشار باصابعه وخنس ابهامه فی الثالثة لقوله ع م صوموا لرؤیته وافطروا
لرؤیته فان غم علیکم الهلال فاکملوا شعبان ثلثین یوما ولا یصوم یوم الشک الا تطوعا شک کوننده اوروج طوتمه الا
تطوعا طوتله لقوله ع م لا یصام الیوم الذی یشک فیه انه من رمضان الا تطوعا وهو احب ان وافق صوما معتاده
یوم شکده صوم مستحبدر اکر صوم معتاده اولان کمسنک صومی کوننه موافق اولور ایسه موافقتدن مراد برکسنه خمیس
واثنین کونلری و یاخود آیک اخری کونی و یاخود بتون شهری طوتمق معتادی اولسه و یوم شک دخی صائمک
معتادی کوننه راست کلسه اول یوم شکده صوم مستحب اولور اکر رمضان اولور ایسه رمضاندن اولور زیرا یوم
شکده صوم نهی اولنمشدر قوله ع م لا تقدموا رمضان بصوم یوم او یومین الا رجل کان یصوم یوما فلیصمه
والا اکر شک یوم معتاده موافق اولمز ایسه فیصوم الخواص ویفطر غیرهم بعد نصف النهار بر نوع خواصدن
اولان صائم اولور خواصدن غیریلر یا افطار ایدر نصف نهاردن صکره فخر الاسلام ابو سعددن بو حکایت
ذکر ایدوب اسد بن عمرو دیدیکه برکون باب رشیده کلوب قاضی ابو یوسفه راست کلدم باشنده عمامه سودا
اوزرنده دوع سودا ایاغنده خف سودا بر سیاه ات اوزرنده سیاه اکر محصل کلام صقالندن
غیری براق شی یوق ایدی حال بو که اول کون یوم شک ایدی ناسه افطار ایلک دیو فتوی ویردی بن اکا
دیدمکه سن مفطر میسن ابو یوسف بن صائمم دیدی معلوم اولدیکه خواصکه قاضی و مفتی کبیلر صائم اولمق
لازم ایمش یوم شکده افطار ایچون بو حدیث شریف دخی کافیدر قوله ع م اصبحوا یوم الشک مفطرین ای غیر المتلومین
والا صائمین وکره صومه عن رمضان وعن واجب آخر یوم شکده رمضاندن و یاخود واجب آخردن
نیت ایله صوم مکروهدر قوله ع م من صام یوم الشک فقد عصی ابا القاسم وکذا ان نوی ان کان رمضان
فعنه والا فعن نفل او عن واجب آخر یعنی یوم شکده صوم مکروه قلندی اکر نیت ایدر ایسه اکر بو کون شک رمضان
اولور ایسه اول صوم رمضاندن اولسون اکر بو کون شک رمضاندن اولمز ایسه اول صوم نافله اولسون یاخود

مطلب یوم الشک

واجب اخر دن اولسون وتصح في الكل عن رمضان ان نبت بو قوده ذكر اولنان كلاملك جملهسنده وصوم رمضانده
اولور اكر رمضان ثابت اولورسه جمله دوت صورت ایدی یا متا صورت اولی بر کمسنه شهری کوردی صوم رمضانه قطعا نیت
ایلدی اصل نیت موجود ایکن اول تقدیرجه واجب اخرك جهتی احق اولدی اما صورت ثالثه کر رمضان ایله تردید بینده
تردید در اصل نیت موجود واصل نیت عدم تردیدنی وارد ده والا کر یوم شك رمضاندن اولمزسه ثمانیه
ان جزم واجب وتعلقدن نیت ایلدیکی اولور اکر جزم ایلمش ایسه وتنفل ان ردد اکر تردد ایلمش ایسه یوم شکده
اولان نافله اولور زیرا نیت رمضان اولورسه رمضاندن اکر اولمزسه نافله اولسون دیمکله تردد در
وان کان رمضان فانا صایم عنه والافلا اکر دیسه یوم شك رمضان اولورسه رمضانه صایم اولورم
اکر رمضاندن اولمزسه صایم اولمم دیسه لا یصح ولو نبت رمضانیة ولا یصیر صایما صایم اولمز زیرا عزیمتی قطعی
اولمامش اولدی کویا که اکر یارین غدا بولورسم اکل ایدرم بولمزسم صایم اولورم دیمش کبی اولدی واصل نیت تردد
اولمغله کویا که نیت ایلمامشدر مصنفدر لا یصح دیدیکدن صکره ولا یصیر صایما دیمکه حاجت یوغیدی زیرا عدم
صحت عدم صیامی مستلزم ایدی واذا کان بالسماء علة وحنی سماده علت اولسه بولت وغبار دوخلی
بکی که رؤیته مانع اول قبل في هلال رمضان رجل عدل لیقبل اولنور رمضانده واحد عدلك خبری یعنی
کوردم دیو خبر ویرمسی زیرا بو دینه متعلق خبردر عدالت شرط قلندی وغن اجلدن ولو عبد
اوانثى او محدود في قذف تاب اول عبد یا انثى یا قذف ایچون حد اولنوب تایب اولنلردن ایسه ده زیرا بو
شهادت دکلدر انجق خبردر خبر واحد رسول ع م مقبول ایتمشدر قال ابن عباس جاء اعرابی الى النبي ع م
فقال انی رأیت الهلال یعنی هلال رمضانی کوردم فقال اتشهد ان لا اله الا الله فقال نعم فقال اتشهد
ان محمد رسول الله فقال نعم فقال یا بلال اذن في الناس لیصوموا غدا ولا یشترط لفظ الشهادة هلال
رمضانی کوردم دیو لفظ شهادت شرط قلنمدی زیرا بو شهادت دکلدر وفي هلال الفطر وذي الحجة شهادة
حرین او حر وحرتین هلال فطرده هلال ذي الحجهده ایکی حرك یاخود بر حر وایکی حرهنك شهادتی قبول اولنور
بشرط العدالة عدالت شرطیله زیرا بونده التزام واردر ولفظ الشهادة ودخی لفظ شهادت شرطیله
زیرا بونده نفع عبد تعلق ایدر اول نفع فطر و قربان اتمك کبی قلنمیدر سائر حقوقه شبیه اولمغین لفظ
شهادة شرط قلندی لا الدعوی دعوی دکلدر وان لم یکن بالسماء علة فلا بد في الکل اکر سماده علت اولمزسه
رمضان وفطر واضحیهده لابد در من جمع عظیم یقع العلم بخبرهم جمع عظیمدن لابد در اول جمع عظیم که
خبرلریله علم واقع اول زیرا مواضع ده بر موانع یوق ایصال ساکنده حلالك جمیع بربرینه متقارب بولنمز زمانده تفرد
ایلمك غلطه ایهام ایدر اولیله اولسه توقیفی ایجاب ایدر حتی جمع کثیر اولنجه ولکن کثرتك حدی اهل علمه
ابو یوسف الى الامام رقسا اعتبار ایلدی امام هر طرفدن الما جزلر وارد اولدی وفي روایة ابو حنیفه دن
بر روایتده یکتفی باثنین ایکی کمسنهنك شهادتیه کفایت ایدر سما و صحوده اعتبار ایلدی وقال الطحاوی

یکتفی

یکتفی بواحد ان جاء من خارج البلد او کان على مکان مرتفع طحاوی دیدیکه بر کمسنهنك شهادتیه کفایت ایدر اکر
اول کمسنه خارج بلددن کلمش اولور یاخود مکان مرتفعدن کورمش اولور ولو صاموا ثلثین ولم یروا هلال الفطر
ان صاموا بشهادة اثنین اکر اوتوز کون صایم اولسهلر وهلال فطری کورمسهلر افطار ایلمك حلال اولور
اکر رمضان اولنده ایکی کمسنه شهادتیله صایم اولدیلر ایسه زیرا انصاب شهادة موجود اولمش اولور وان
کان بشهادة واحد لا یحل اکر اوتوز بر شاهدك شهادتیله صایم اولسهلر فطر حلال اولمز ومن رأى هلال
رمضان او الفطر اکر بر کمسنه هلال رمضانی یاخود هلال فطری کورسه ورد قوله اول کورن کمسنهنك قولی
رد اولنورسه یعنی قاضی شهادتنی رد ایلسه صام اول کمسنه صایم اولسون وان افطر قضى فقط اکر
افطار ایدرسه بلا کفارة قضا ایدر اما قاضی شهادتنی رد ایلمزدن اول افطار ایلسه صحیح بودرکه انك
اوزرینه کفارت لازم اولمیه وبر کمسنه هلال رمضانی کورسه ویالکوز صایم اولسه واوتوز کونی تکمیل
ایلسه اول کمسنه افطار ایلمسون الا قاضی ایله معا افطار ایلیه اکر افطار ایدرسه لازم کلمز ویجب
على الناس التماس الهلال في التاسع والعشرون من شعبان ومن رمضان ناسك اوزرینه واجبدر که
هلال شعبان ورمضانك یکرمی طقوزنجی کونی التماس ایدهلر یعنی آی کورمکه طالب اولهلر قال عبد الله بن مسعود
ما صمنا على عهد رسول الله ع م رمضان تسعة وعشرین یوما اکثر مما صمنا ثلثین یوما واذا ثبت اکر
هلال ثابت اولورسه في موضع لزم جمیع الناس بر موضعده ثابت اولسه جمیع ناسه صوم لازم اولور
اختلاف مطالعه اعتبار یوقدر حتی دیمشلردر که اکر اهل مغرب هلال رمضانی کورسهلر اهل مشرق
اوزرینه انلرك کورمسیله صوم واجب اولور فقیه ابو اللیثك فتواسی بونك اوزرینهدر وقاضیخان
دخی بونجه ذکر ایلمشدر وقیل یختلف باختلاف المطالع ودخی دینلمشدر که اختلاف مطالع ایله مختلف
اولور فتاوای حسامیهده دیمشدر که بر اهل مصر اوتوز کون صایم اولسهلر رؤیت ایله واخر اهل مصر
دخی رؤیت ایله یکرمی طقوز کون صایم اولسهلر یکرمی طقوز کون صایم اولنلره بر کونك قضاسی لازمدر
اکر شهرلری بربرینه یقین ایسه قریبده اختلاف مطالع اولمماز اما بعید اولسه اختلاف مطالع اولوب
اهل مصر اخره بر شیء لازم کلمز وحضرت عایشهدن روایتدر که فطر کل بلدة یوم یفطر جماعتهم واضحی کل بلدة
یوم یضحی جماعتهم

فصل موجب الافساد بو باب افساد صومی ایجاب ایدن شیء بیانندهدر
اولکه صایمدن صادر اولان افعال اوچ قسمدر اولکی قسم شول فعللردر که قوجه اولنور که مفسد اولور حال بوکه مفسد
دکلدر ایکنجی قسم شول فعللردر که صومی افساد ایدر لکن کفارتی ایجاب ایلمز اوچنجی قسم شول فعللردر که صومی افساد
ایدوب کفارت دخی ایجاب ایدر بو ابوابدن مصنف ابتدا صومی افساد ایدوب کفارت ایجاب ایدهنی ذکر ایلدیکه
ویجب القضاء والکفارة ککفارة الظهار على من جامع او جومع في رمضان عمدا في السبیلین او اکل
او شرب عمدا احد سبیلینده جماع ایلیه یاخود جماع اولنه یاخود اکل ایلیه یاخود شرب ایلیه قصدا عمدا

جهتندن و دوا جهتندن کفارت ظهار کبی کفارت دقول ازاد ایلمکدر اگر قادر دکل ایسه ایکی آی
متتابعین صایم اولمقدر اگر ضعیفا دخی عدم استطاعتی اولور ایسه التمش مسکینی اطعام ایلمکدر وکذا لو
احتجم او اغتاب فظن انه فطره فاکل عمدا بالاده ذکر اولنان حکم کبیدر اگر برکمسنه حجامت ایدرسه ویاخود غیبت
ایلسه پس اول کمسنه افطار ایلدی ظن ایلیوب عمدا اکل ایلسه کفارت لازم اولور قال النبی م ثلث یفطرن
الصائم وینقض الوضوء ویهدمن العمل الغیبة والنمیمة والنظر الی محاسن المرأة غیبت مفطر صوم
اولسنک معناسی ذهاب ثواب ایله بالاجماع مؤولدر کانه صایم اولماش کبی اولور ولا کفارة بافساد صوم
غیر رمضان رمضاندن غیری صومک افسادنده کفارت یوقدر ویجب القضاء فقط لو افطر خطأ او کرها
انجق قضا واجب اولور اگر خطاء ویا مکرها افطار ایدرسه او احتقن او استعط ویاخود احتقان ایلسه
ویاخود بورننه دوا ایلسه ده قصبه سنه واصل اولسه او اقطر فی اذنیه یاخود قولاغنه دوا تقطیر ایلسه او
داوی جائفة ویاخود جوفه بالغ اولان جراحت ایچون دوا ایلسه او امة ویاخود باش یاره سنی که دماغه ایرشمش
اوله اکا دوا ایلسه فوصل الدواء الی جوفه او دماغه یبس ویا جوفنه ویا دماغنه واصل اولسه صومی فاسد اولور
ولکن کفارت لازم کلمز معلوم اولاکه قچن دوا رطب اولسه ابو حنیفه ایله امامین ما بینلرنده اختلاف واردر
قچن یابس اولسه صوم فاسد اولماز بالاجماع بو قول ظاهر الروایه نکدر واکثر مشایخ اعتبار دیر جوفه وصوله در
حتی یابس اولوب جوفه وصولی معلوم اولسه صوم فاسد اولور ودوا اگر رطبا ولو بجوفه واصل اولمسه
صوم فاسد اولماز پس بو تقدیرجه یابس ورطبده فرق یوقدر مادامکه جوفه واصل اولیه او ابتلع
حصاة او حدیدا یاخود حصاة یعنی خرده طاشجغز یوتسه ویاخود دمور پاره سی یوتسه مثلا شول شیئکه
عادتا غذا اولور انده واجب اولان قضادر کفارت لازم دکلدر شول شیئکه عادتا غذا اولمیان شیئه
اکا قیاس اولنور حتی برکمسنه پشمامش ارپه اکل ایلسه وکاغد وطپراق وایپرشمش وطبخ اولماش حیوان اکل ایلسه
کفارت یوقدر اما طین ارمنی اکل ایلسه کفارت واردر زیرا عادتا دوا ایچون اوله یکلمشدر او استقاء ولا
فیه یاخود اغز طولوسی قوصمغه طالب اولسه یعنی تکلف ایله قوصسه او تسحر یظنه لیلا والفجر طالع او افطر
یظن الغروب ولم تغرب ویاخود کیجه ظن ایدوب تسحر ایلسه یعنی سحور طعامی اکل ایلسه حال بوکه فجر طالع اولسه
ویاخود شمس غروب ایلدی ظن ایدوب اکل ایلسه حال بوکه شمس غروب ایلماش اولسه کفارت لازم کلمز اما صومک
فسادی غلط ایله دکن منتفی اولمز نیچونکه زیرا بوندن احتراز ممکن ایدی نسیان بونک خلافنجه در اما
صومک قضاسی شرعا غلط ایله مضمون برحقدر مریض ومسافرکه قضاسی کبی اما عدم کفارت جنایت قاصر
اولدوغیچوندر زیرا قصد اولنمادیلر وبو سوزی عمر رضی الله عنه دن روایت اولنان قول تایید ایدر عمر رضی الله عنه
مسجد کوفه نک ساحه سنده اصحابی ایله رمضان شریفده وقت غروبده اوتورر ایکن برقدح سود کتوردیلر
واول سودی کندوسی واصحابی ایچدیلر ومؤذنه اذان ویرمک ایچون امر ایلدی ومؤذن اذان ویره جکو یره

جقدقده

جقدقده قوم کوردیکه غروب ایلماش مؤذن الشمس یا امیر المؤمنین دیدی عمر رضی الله عنه دیدیکه بعثناک داعیا
ولم نبعثک راعیا ماتجانفنا لاثم قضاء یوم علینا دیو بیورمشدر عمرک بو کلامی لزوم قضا وعدم کناهه
دلالت ایدر اگرچه بو مثللوده واجب اولان شیئک بیانی موضع حاجتی اولور سکوت اول موضعده عدم لزوم کفارته
دلالت ایدر زیرا بیان حاجت موضعنده سکوت نفیه بیاندر او اکل ناسیا فظن انه افطر فاکل عمدا یاخود
ناسیا اکل ایلسه وصومی افطار ایلدی ظن ایدوب پس عمدا اکل ایلسه اول کمسنه یه قضا لازمدر کفارت لازم
دکلدر او صب فی حلقه نائما ویاخود بوغازینه صو ویا کلمسه نائم اولدوغی حالده او جومعت نائمة یاخود
بر عورت نائمه اولدوغی حالده جماع اولنسه او مجنونة ویاخود مجنونه اولدوغی حالده جماع اولنسه بو ایسه قیق
نادردر مجنونه نک اوزرینه صوم واجب دکلدر که جماع اولنمغله قضا لازم کله بو مسئله مؤولدر که اول افاقته
کیجه دن مجنونه اولوب صومه نیت ایلمش اوله صکره کوندزده مجنونه اولوب اول حالده جماع اولنسه وجماعدن صکره
افاقت بولسه وجماع اولندوغی کندو دیسه لر خاتون مزبوره صومینی قضا ایدر اوزرینه کفارت لازم دکلدر
عنایه ونهایه ده مسطوردر که ابو سلیمان الجرجانی حکایت ایلدیکه وقتاکه بو مسئله امام محمده قرائت
ایلدکده بکا خطاب ایدوب بونی ترک ایلیه خلق لسانندن برسوزدر کلام معتمد دکلدر واصلنده مجنونه
دکلدر مجبوره دیو جواب ویرمشدر او لم ینو فی رمضان صوما ولا فطرا ویاخود رمضانده صومه وفطره نیت
ایلمسه واکل ایلسه قضا لازم اولور کفارت لازم اولماز وکذا لو اصبح ناویا للصوم فاکل وعندهما
یجب الکفارة ایضا یعنی قضا لازم اولوب کفارت لازم اولمدوغی کبیدر اگر برکمسنه صومه نیت ایلدیکی
اولدوغی حالده صباحه داخل اولسه واکل ایلسه امامین قتنده کفارت واجب اولور
حقیقتده بو مسئله مطلقه دکلدر مقیده در یعنی قبل الزوال ایدرسه کفارت لازمدر دیمکدر نته کم
هدایه شرحنده بونی بیان ایلمشلردر ولو اکل او شرب او جامع ناسیا لا یفطر اگر برکمسنه ناسیا
اکل وشرب وجماع ایلسه صومی بوزلماز ینه صومی کما کان باقیدر وکذا لو نام فاحتلم او انزل بنظره
ینه صومی بوزلمان کبیدر اگر برکمسنه اویوب احتلام اولسه یاخود برکمسنه یه نظر ایله انزال اولسه او ادهن
او اکتحل او قبل یاخود یاغلنسه یاخود اکتحال ایلسه یاخود اوپسه او اغتاب او احتجم او غلبه القیء
یاخود غیبت ایلسه یاخود حجامت ایتدرسه یاخود اکا قوصمق غلبه ایلسه او قاء قلیلا ویاخود تکلف ایله
قوصسه او اصبح جنبا او صب فی اذنیه ماء ویاخود جنبا صباحه داخل اولسه یاخود قولاقلرینه صو کلسه
ینه صومی بوزلماز اگر احلیلنه یعنی ذکرینک دلوکنه دهن ویا غیر یاغ صب اولنسه ابو حنیفه قاتنده
او ذباب لا یفطر واگر برکمسنه نک بوغازینه چبان ویاخود سنک داخل اولسه صومی بوزلماز اما دخول
ایله ادخال ده فرق واردر اگر کندونک صنعی اولور ایسه مفسد صومدر ولو دخل حلقه مطر او ثلج افطر فی الاصح
واگر صایمک بوغازینه یغمور صوی داخل اولسه ویاخود قار داخل اولسه صومی بوزیلور اصح روایتده ولو وطی

ميتة او بهيمة او في غير السبيلين واكر صايم ميتة ياخود حيوانك اردندن واوكوندن غيري قوتلق وكوبك
كبي محللري وطي ايلسه او قبل او لمسه ان انزل افطر وياخود اوپسه اكر انزال اولور صومي بوزيلور بعده قضا ايدر
اما كفارت لازم كلمز قصور جنابت اولدوغيچون زيرا ميتة وحيوان محل مشتهي دكلدر با قيلري بيه صورت
جماع دكلدر اول اجلدن كفارت لازم كلمز والافلا اكر انزال اولمزسه صومي بوزلماز وان ابتلع ما بين
اسنانه فاذا كان قدر الحمصة قضي وان كان دونها لا يقضي اكر صايم ديشلري اراسنده اولان نسنه‌يي
يوتسه اكر نخود مقداري اولورسه قضا ايدر اكر نخوددن اشغه اولورسه قضا ايلمز الا اذا اخرجه ثم اكله الا
نجق اول نخوددن قليل اولان شيء اخراج ايلسه اندن صكره اكل ايلسه قضا ايدر ولو اكل سمسمة من الخارج
ان ابتلعها افطر وان مضغها فلا واكر صايم خارجده بر دانه سمسم اكل ايلسه اكر يوتورسه صوم بوزيلور
اكر يوتميوب چينيزسه بوزلماز والقيء ملأ الفم ان عاد او اعيد يفسد عند ابي يوسف وان كان قليلا
لا تفسد وعند محمد يفسد باعادة القليل لا بعود الكثير واغز طولسيه قوصمق اكر عود ايدرسه وياخود
صايم كندوسي اعاده ايدرسه فاسد اولور ابو يوسف قتنده اكر قليل اولورسه صومي افسا ايلمز ومحمد قتنده
اعادهٔ قليل ايله صومي افسا ايدر عود كثير ايله صومي افسا ايلمز وكره ذوق شيء ومضغه بلا عذر
ومضغ العلك والقبلة ان لم يامن على نفسه بلا عذر بر شينك دوقمق وچينيمسي مكروه اولدي وصاقيز
چينيمك دخي مكروه اولدي واوپمك دخي مكروه اولدي اكر كندو نفسنه امين اولمزسه الا ان امن اكر نفسنه امين
اولورسه مكروه دكلدر ولا الكحل صايم ايچون اكتحال دخي مكروه دكلدر ودهن الشارب يعني ياغلمق مكروه
دكلدر والسواك ولو عشيا وصايم اولان كمسنه مسواك استعمال ايلمك مكروه دكلدر اكر اويله‌دن صكره
دخي اولورسه ومضغ طعام الابد منه لطفل طفل ايچون لابد اولان طعامي چينيمك مكروه دكلدر ولا الحجامة حجامت
دخي مكروه دكلدر زيرا نبي م صايم ايكن حجامت ايلمشدر ويكره عند الامام الاستنشاق للتبرد امام اعظم قتنده
تبرد ايچون يعني صوقلق ايچون استنشاق مكروهدر وكذا الاغتسال والتلفف بثوب مبلول بيله مكروهدر
تبرد ايچون اغتسال ومبلول اولان ثوب ايله تلفف يعني بورنمك دخي مكروهدر ولا يكره ذلك عند ابي يوسف
تبرد ايچون استنشاق واغتسال وتلفف ابو يوسف قتنده مكروه دكلدر زيرا نبي م شدت حرارتده
مبارك باشلرينه صو قوصب ايدرلردي حال بوكه كندولري صايم ايدي بو ذكر اولنان اشيا عبادته معاونتدر
وقيل يكره المضمضة بغير عذر ديلمشدر كه بغير عذر مضمضه مكروه اولور والمباشرة والمعانقة والمصافحة في رواية
مباشرت فاحشه ومعانقه يعني بر برينك بوينه صارلمق ومصافحه بر روايتده مكروه اولور ويستحب التسحور
وتاخيره وتعجيل الفطر وسحور وتاخير سحور مستحب اولور وفطرك تعجيلي دخي مستحب وتاخير سحور وتعجيل فطار
نبي م ثلث من اخلاق المرسلين تعجيل الافطار وتاخير التسحور والسواك بيورمشلردر وبر دخي فرق ما بين
صيامنا وصيام اهل الكتاب اكل السحور **فصل** يباح الفطر لمريض خاف زيادة مرضه بالصوم خطر

مباح اولور شول مريضه چونكه صوم ايله مرضنك زياده اولمسندن خوف ايلسه مباح اولور قضا اولمسنه حق تعالينك
فمن كان منكم مريضا او على سفر فعدة من ايام اخر قول شريفي طليلدر وكتا ملتقىده افطار ايچون مباح اولان عذر كه
بر بيسي سفردر وبر بيسي دخي شول مرضدر كه صوم ايله زياده اولور ياخود كچ اوكلمه وبر بيسي حامله عورتدر ياخود اوغلان
امزورر عورتدر اكر اوغلانه ضرر ايدرسه وبر دخي عطش شديد وبري دخي آچلقدر كه اول آچلقدن هلاكدن خوف
اوله والمسافر دخي مسافر ايچون افطار مباح اولور وصوم احب ان لم يضره اول مسافره صوم احبدر اكر اكا
ضرر ايلمزسه حق تعالينك وان تصوموا خير لكم قول شريفي دخي بوكا دليلدر وليس من البر الصيام في السفر حديث
شريفي حالت مشقته حمل اولنور ولا قضا ان ماتا على حالهما اولمريض ومسافر مرض ومسافرتي حالنده فوت
اولسه‌لر اتلكره اوزرينه قضا يوقدر زيرا فعدة من ايام اخر قول شريفنك مضموني اولان وقته ايرشمديلر
ويجب بقدر ما فاتهما صح او قام بعدده ومريض ومسافر صومدن فوت ايلدكلري مقداري قضا واجب اولور
اكر مريض فوت ايلدوكي مقداري زمان صحيح اولورسه وياخود مسافر فوت ايلدوكي مقداري اقامت ايدرسه
مثلا بر كمسنه رمضان شريفك اخرنده اون كون مريض اولسه رمضاندن صكره اون كون صحيح اولسه ويا مسافر
اون كون رمضاني اكل ايلمش اولسه وبعده اون كون اقامت ايلسه بعد الاقامة فوت اولسه‌لر بو مقدار زمانك
قضاسي اوزرينه واجب اولور والا اكر مريض فوت اولان مقداري صحيح اولميوب ومسافر اول مقدار زمان
اقامت ايلمسه بلكه فوت اولان قليل اولسه فبقدر الصحة والاقامة بس صحت واقامتي مقداري قضا
واجب اولور فيطعم عنه وليه لكل يوم كالفطرة بس ولي‌سي ايكيون فوت اولان هر كونك ايچون فطره كبي اطعام
ايدر فطره كبي بغدايدن نصف صاع وسائرندن بر صاع ايدي هر كون ايچون اول مقدار اوزره اطعام ايدر
ويلزم من الثلث ان اوصى اول اطعام اولان شيء ثلثندن لازم اولور اكر وصيت ايدرسه والا فلا لازم اكر وصيت
ايلمزايسه ورثه‌يه اطعام ايلمك لازم كلمز وان تبرع به صح واكر ولي فدا ايلديكي شيء تبرع ايدرسه صحيحدر
وثوابي اول ميت ايچوندر والصلاة كالصوم صلوة دخي صوم كبيدر يعني صومده هر صلوتك فديه‌سي بر كون
صومي فديه‌سي كبيدر صحيح اولان دخي بودر وهو الصحيح قول محمد بن مقاتل رضي الله عنهك اولكي قولندن احتراز در
اولكي قولي بودر كه صومه قياس ايدوب هر كونك صلوتي ايچون نصف صاع بغداي ويرلمه ديمش ايدي بعده
بو قولندن رجوع ايدوب هر صلوة فرضدر كه هر كونك صومي منزلهٔ سنده‌در ديمشدر ابو حنيفه مذهبي اوزره ودخي
فرضدر اول تقدير جه التي فرض اولورا ون ايكي بطمن بغداي ويرلك لازمدر زيرا صاع بيك قرق درهمدر نصف
صاع ايسه بشيوز يكرمي درهمدر وايكي من كه ايكيشر يوز التمشدن بشيوز يكرمي درهمدر بو حساب اوزره هر كونك
صلوتي ايچون اوچ صاع بغدا ايكي بيك وقيه ديوز يكرمي درهم بغداي ويرمك ايجاب ايدر ولا يصوم عنه وليه
انك ايچون صايم اولمز وغازي دخي قلماز بزم مذهبمزده اما امام شافعي من مات وعليه الصيام صام عنه
وليه حديث شريفي كه عايشه رضي الله عنهادن روايت اولنمشدر انى استدلال وليسي صايم اولمق جوازينه

ذاهب اولمشلردر اما بزم ايچون دليل عمر رضي الله عنه دن روايت اولنان لا يصوم احد عن احد ولا يصلي احد عن احد
حديث شريفيدر وعايشه نك روايت ايلديكي حديثك تأويلي بودر كه ميتك وصيتي اولمش اوله ايسه وليسي اطعام
ايلدوكي فضل ميتك ايچون صومي معناسنه قائم اولور وقضاء رمضان ان شاء فرق وان شاء تابع ورمضانك قضاسني
قضا ايدن كمسنه ديلرسه تفريق ايدر ديلرسه بربرينه تابع قيلار يعني تفريق ايلمز زيرا نص شريفده كه فعدة من ايام اخر ده مطلق
اولمغين مراد ايلدوكي كبي قضا ايدر لكن مستحب اولان متابعتدر واسقاط واجبه مسارعت دخي مستحبدر
كتاب الله ده مذكور اولان صوم سكز نوعدر دوردي متابعتدر ودوردي تفريقيدر وتتابعده مخير دكلدر تتابع
اولان صوم رمضان وكفارت قتل وكفارت ظهار وكفارت يمين ايچون اولان صوملردر وصاحبي مخير اولان
صوم قضاء رمضان وصوم متعه كفارت حلق وصوم جزاء صيددر اما صوم رمضانك اداسينك وجوب
تتابعنده اصلا بر كمسنه نك سوزي يوقدر اما غيريلرده مشايخ حنفيه ضبط ايلمشلردر كه شوال صومي ده
عتق رقبه مشروع اوله اندن تتابع واجبدر اما عتق مشروع اولمزدن تتابع واجب دكلدر صاحبي مخيردر
وان اخر حتى جاء اخر قدم الاداء ثم قضى ولا فدية عليه واكر قضاء رمضاني اخر كلنجه تأخير ايلسه
اداء صوم رمضاني تقديم ايدر اندن صكره اولكي قضايه قلان صومي قضا ايدر واوزرينه فديه لازم
كلمز زيرا وجوب قضا تراخي اوزرينه در يعني غير مقيددر وشافعي قتنده قضا ايدر وهم هر كون
ايچون بر مسكينه اطعام ايدر انك مذهبي ابن عمر دن مرويدر بزم مذهبمز علي وابن مسعوددن
مرويدر والشيخ الفاني اذا عجز عن الصوم يفطر ويطعم لكل يوم كالفطرة شيخ فاني يعني صومدن
عاجز اولسه افطار ايليه وهر كون ايچون فطره كبي اطعام ايليه وشيخ فاني لفظيله توصيف يا تحليه
يا فنايه قريب اولدوغيچوندر ويا قوتي فاني اولدوغيچوندر شيخ فانينك اوزرينه فديه نك وجوبي
بزم مذهبمزده در امام مالك ديمشدر كه شيخ فاني اوزرينه فديه لازم وواجب دكلدر زيرا صوم كه
اصلدر اول واجب اولميحق خلفي اولان فديه دخي واجب دكلدر بز ديرز كه سبب شهود شهردر اول
ايسه انك حقنده بولنمدي اكر مشقته تحمل ايدوب صايم اولسه فرضندن واقع اولور افطارينك
مباح اولمسي دفع حرج ايچوندر وبونك عذري زائل اولور دكلدر كه حتى قضايه رجوع اولنه مرضي كبي
شيخ فانيده فديه دليل قطعي ايله ثابت اولمشدر قوله تعالى وعلى الذين يطيقونه فدية اهل تفسير
لا يطيقون او تقديرندر حق تعالينك يبين الله لكم ان تضلوا قول شريفنده اولدوغي كبي اي لئلا تضلوا
ديمكدر اكر بر سائل سؤال ايدوب شعبي رضي الله عنه دن روايتدر كه وقتا كه وعلى الذين يطيقونه فدية
نص شريفي نازل اولدي اغنيا افطار ايدوب فديه ويررلر ايدي وفقرا صايم اولورلر ايدي تا كه بنا اكه
اسلامك اوائلنده بين الصوم والفدية مخير ايلدي صكره فمن شهد منكم الشهر فليصمه نص شريفي
نازل اولدقده اوكيسي منسوخ اولدي ومنسوخ ايله استدلال ايتمك جائز دكلدر ديرسه اكا جواب ويريلور كه

اكر اول ايت شيخ فاني حقنده وارد اولدي ايسه بعض سلف ذاهب اولدوغي خود ظاهردر واكر تخيير
ايچون وارد اولدي ايسه بنه اول سلف ذاهب اولدوغي اوزره در شيخ صوم قادر اولان حقنده در ليس
امدي شيخ فاني على حاله كما كان باقي قالدي وان قدر بعد ذلك لزمه القضا اكر شيخ فاني اداء
فديه ايلدكدن صكره صومه قادر اولسه اول شيخ فانيه صومك قضاسي لازم اولور اكر ديلورسه كه خلف
ايله مقصود حاصل اولدقدن صكره اصله قدرت خلفي ابطال ايلديكنه نتكم تيمم ايله صلوتي ادا ايلدكدن صكره
صومه قدرت صلوتي ابطال ايلمدوكي كبي اكا جواب ويريلور كه بو محلده اصله قدرت خلف ايله مقصود
حاصل اولمزدن مقدم اولمشدر زيرا خلفك صحتنده موته دكين دوام عجزدر امدي بولنه ايسه دوام عجز
بولنمدي يا اصله قدرت خلف ايله مقصود حاصل اولمزدن مقدم بولنمش اولدي اول تقديرجه قضا لازم دكلدر
وحامل او مرضع خافت على نفسها او ولدها تفطر وتقضي حامله اولان خاتون ياخود مرضعه اولان
خاتون كرك نفسندن ياخود ولدندن خوف ايدوب افطار ايدرن بلا فديه قضا ايدر ويلزم صوم نفل
شرع فيه نافله صومي كه اكا شروع ايتمش ايدي اكر افطار اولنورسه اول صومك قضاسي لازم اولور زيرا
الشروع ملزم در نذر كبي الا في الايام المنهية ايام منهيه ده قضا ايلمز ايام منهيه ايكي بيرام كونلري
وايام تشريق دخي ايام تشريقدر ولا يباح له الفطر بلا عذر في رواية شارع نفل ايچون عذرسز افطار ايلمك
مباح دكلدر بر روايتده زيرا بونده ابطال عمل واردر حق سبحانه وتعالى ولا تبطلوا اعمالكم نص
شريفي دلالت ايدر وابو يوسفدن بر روايتده افطاري جائزدر زيرا خلف واردر خلفا ولدقده
ابطال على لازم كلمز ويباح بعذر الضيافة ويلزم القضاء ان افطر صوم نافله ضيافت عذري ايله
افطار ايلمك مباحدر وقضاسي لازمدر اكر افطار ايدرسه زيرا الشروع ملزمدر كرك كندوسي ضيافت
صاحبي اولسون كرك ضيافته وارسون ذخيره ده مذكوردر كه قبل الزوال ايسه مباحدر اما بعد
الزوال لايق دكلدر كه افطار اولنه مكر كه عدم افطارده عقوق والدين اوله وفقيه ديمشدر كه اولي اولادن
كمسنه افطار ايدوب بعده قضا ايلمكدر اما خاتون صايم اولسون الا مكر زوجندن اذنيله اوله اكر شروع
ايدوب بعده افطار ايلسه زوجنك اذنيله قضا واجب اولور وياخود بينونت واقع اولدقده قضا
اكر قول نافليه شروع ايلسه جائز دكلدر اكر افطار ايدرسه افندسينك اذنيله قضا ايدر واجب
اولور وياخود بعد العتق قضا ايدر ولو نوى المسافر الفطر ثم اقام ونوى الصوم في وقتها
صح اكر مسافر صومي افطاره نيت ايلسه اندن صكره مقيم اولسه وافطاره نيت ايلدوكي وقتده
صومه دخي نيت ايلسه اول نيت ايلدوكي صومي صحيح اولور كركه فرض اولسون كرك نافله اولسون
زيرا مسافر صومه اهلدر تراخي سفر ايچون ايچون واجب اداده در اول اقامت ايله زائل اولدي
ويلزمه ذلك ان كان في رمضان دخي نيت ايلدوكي صوم لازم اولور اكر نيت ايلدوكي صوم رمضانده

رمضاننده واقع ایسه نیتی وقتنده مرخصی دلالت سفرک زوالی ایچون لکن افطار ایلسه قضا لازم اولور کفارت
لازم کلمز کما یلزم مقیما سافر فی یومه نته کم قضا لازم اولور شول مقیمه که رمضان کوننده سفر ایلدی لکن لو افطر
فلا کفارة فیهما لکن افطار ایدرسه ایکیسنده دخی کفارت یوقدر یعنی مسافر اولان مقیم ومقیم اولان مسافر اولسه لر
بونلرده کفارت لازم دکلدر اختیارده مذکوردر که بعد طلوع الفجر مسافر اولورسه اول کونی افطار ایلمیوب اول کونک
صومی کا لازمدر زیرا اول مقیم حکمندهدر اختیاری ایله ابطال ایلمیوب اگر افطار ایدرسه قضا وکفارت لازمدر ومن اغمی
علیه ایاما قضاها الا یوما حدث فیه او فی لیلته شول کسنه که نیچه کونلر مغمی علیه اولسه بعده کونی قضا ایلمز زیرا اول لیلده
امساک نیت بولنماسی ظاهردر صوم بولنمامشدر اول اجلدن اول کونک صومنی قضا ایلمز ولو جن کل رمضان لا یقضیه
واگر بر کسنه جمله رمضانده مجنون اولسه قضا ایلمز زیرا جنون بر آفتدر اندن عقل ساقط اولور اغما بونک خلافنجه در
اغماده عقل زائل اولماز فان افاق ساعة منه قضی ما مضی اگر اول مجنون رمضانک کیجه سنده یا خود کونده زمان بر ساعت
افاقت بولسه ما مضی قضا ایدر سواء بلغ مجنونا او جن بعده فی ظاهر الروایة برابردر کرک مجنون اولدوغی حالده
بالغ اولسون وکرک بلوغندن صکره عارض اولسون مبسوطده بو سؤال اوزره ذکر اولنمشدر ولو بلغ صبی او اسلم
کافر او اقام مسافر او طهرت حائض فی یوم من رمضان لزم امساک بقیة یومه رمضانده بر کونده اگر صبی بالغ اولسه
ویا خود کافر مسلمان اولسه ویا خود مسافر مقیم اولسه ویا خود حائض طاهره اولسه اول یومک بقیه سنده امساک
لازمدر رمضانه حرمت وکندولری صائمه تشبیه ایچون ولا یلزم الاولین قضاؤه اولکینک که بالغ اولان صبی
ومسلم اولان کافردر انلره لازم کلمز اول یومده عدم اهلیت ایچون اداسی واجب اولماغین قضاسی دخی واجب
اولمدی اگرچه نصف نهاردن مقدم بالغ ومسلمان اولسه لر وصوم نیت ایلسه لر بعده افطار ایلسه لر قضاسی
واجب اولماز اگر سؤال اولنورسه صوم ایله صلوة بیننده فرق ندر که صلوتی ایکیسی دخی قضا ایدرلر اگر
وقتنده بر جزء اخیر ادراک ایلسه لر جواب وریلور که ما بینلرنده فرق بودر که صلوة سببی ادایه متصل اولان
جزءدر بونلرک اهلیتی بولنمشدر صومده ایسه سبب یومک جزء اولیدر اول محلده ایسه اهلیت منعدمدر
تعذر وجه صلوتک قضاسی لازمدر اما صومک قضاسی لازم دکلدر بخلاف الاخیرین اخیرین اولکینک
خلافنجه در اخیره که اقامت ایدن مسافر وطاهره اولان حائضدر انلر اگر افطار ایتمشلر ایسه اول کونی قضا
ایدرلر اندن صکره بقیه یومک امساکنده اختلاف وار نیکه استحباب طریقیله میدر یوخسه ایجاب طریقیله میدر
محمد بن شجاع ذکر ایلمشدر که علی طریق الاستحبابدر زیرا انلر مفطر ایدیلر مفطر اولقدن منع ایلمک نیچه واجب
اولور وکتاب صومده ابو حنیفه دیمشدر که کوندزک بعضنده حائض طاهره اولسه انکچون حسن دکلدر که
خلق صائم ایکن اول اکل وشرب ایلیه بو قول دلالت ایدر استحبابه شیخ امام زاهد صفار دیمشدر که
علی طریق الایجابدر زیرا امام محمد کتاب صومده فلیصمه بقیة یومه دیو تصریح ایلمشدر امر ایسه ایجاب
ایچوندر وبر اخر موضعده الحائض اذا طهرت فی بعض النهار فلیدع الاکل والشرب دیو بیورمشدر بو دخی

امردر

امردر وامام اعظم کلام مجمل بیورمشی ایدی اندن دخی مراد ایجابدر دیدیلر اول تقدیرجه علی طریق الایجاب
اولمش اولور **فصل** وقتا که مصنف حق سبحانه وتعالی عبادنه واجب قلدوغی شیئدن فارغ اولدیسه
عبد کندو نفسنه واجب قلدوغی شیئه شروع ایلدی عبدک کندو نفسنه ایجاب ایلدوکی شیئ حق تعالینک ایجاب
ایلدوکی ایله معتبردر وانک اوزرینه مرتب اولور صاحب غایه دیمشدر که تحقیق نذر صحیح اولماز الا ایکی شرط ایله
صحیح اولور مگر خلافنه دلیل اقامت اولنه شرطلک بری شرعا واجبک جنسندن اولمق گرکدر ایکنجی شرط اول نذر
اولان شیئ مقصود اوله وسیله اولمیه پس بو اجلدن عیادة مریض ایچون نذر صحیح اولماز شرط اولی اول
منعدم اولدوغیچون نذر صوم یوم العید وایام التشریق صح اگر بر کسنه ایکی بیرام کوننی تلریفی وایام
تشریقی صوم نذر ایلسه صحیح اولور وافطر وقضی عندنا وافطار ایدوب بعده قضا ایدر بزم قتمزده اما امام
زفر وشافعی مخالفت ایدوب ایام مذکورهده صومه نهی ایچون وارد اولان الا لا تصوموا فی هذه الایام حدیث شریفنی
ابو حنیفهدن ابن مبارک روایت ایلمشدر که دیو استدلال ایدوب ومعصیته نذر صحیح دکلدر خصوصا لا نذر
فی معصیة دیو نص شریفی دخی وارد اولمشدر دیو صحیح اولماسنه ذاهب اولمشلردر بزم ایچون دلیل صوم نذر شرعدر
نهی غیری ایچوندر که اول ضیافة الله اولمقدر نذرک صحیح اولور لکن مجاور سببیله حاصل اولان معصیتدن
احترازیچوندر افطار ایدر بعده واجبی اسقاط ایچون قضا ایدر وکذا لو نذر صوم السنة افطر هذه الایام
ویقضیها نهایهده اولدوغی کبیدر اگر بر سنه اوروج طوتمغه نذر ایلسه بو ایام منهیه افطار ودخی قضا ایدر واجبی
اسقاط ایچون صاحب عنایه دیمشدر که بر کسنه صوم سنه نذر ایلسه شوندن خالی دکلدر که یا اول سنه تعیین
ایدوب نذرت صوم هذه السنة در ویا خود اطلاق اوزره نذرت صوم سنة دیو اگر تعیین ایدرسه اول
سنه نک صومی لازم اولور نهایت اول بش کونی افطار ایدوب سنه ایتدهده قضا ایدر زیرا سنه معینه
نذر ایام خمسه یی دخی نذردر اما رمضانک قضاسی لازم دکلدر رمضان بو نذرده داخل دکلدر اگر ایام خمسه
صائم اولسه کفایت ایدر بو قول سنه معین اولدوغی حالدهدر اما اطلاق اوزره اولدوغی یعنی نذرت
صوم سنة دیسه اول دخی شوندن خالی دکلدر که یا تتابعی شرط ایلیه یا خود شرط ایلمیه بو ایامک صومی
جائز دکلدر اول کسنه اوتوز بش کونی قضا ایدر بش کونی ایام منهیه ایچون واوتوز کونی رمضان ایچون
ولا صح لو صامها اگر ایام منهیه صائم اولورسه قضا لازم کلمز التزام ایلدوکی اوزره ایلمش اولور ثم
ان نوی النذر فقط اندن صکره علی صوم هذه الایام الستة دیو بو لفظ ایله انجق نذره نیت ایلسه
او نواه ونوی ان لا یکون یمینا او لم ینو شیئا کان نذرا فقط یاخود بر شیئه نیت ایلمسه یعنی نذره
ونه یمینه نیت ایلمسه اوچ صورتده دخی انجق نذر اولور یمین اولماز زیرا اول تلفظ ایلدوکی علی صوم
لفظی صیغه سیله نذردر وان نوی الیمین وان لا یکون نذرا کان یمینا فحسب فیجب بالفطر کفارة
الیمین لا القضاء نذر اولماغه اگر یمینه نیت ایلسه انجق یمین اولور نذر اولماز پس افطار ایله کفارة

مطلب

یمین واجب اولور قضا واجبا اولمز زیرا علی صوم هذه الایام او السنة کلامی یمین اولمغه محتملدر نیت ایدن کمسنه
ایسه یعنی یمینی تعیین ایدوب غیری نفی ایلمش اولدی وان نواهما او نوی الیمین فقط کان نذرا ویمینا فیجب
القضاء والکفارة ان افطر اکر نذره ویمینه نیت ایلسه یاخود انجق یمینه نیت ایلسه نذر خاطرینه کلمسه
هم نذر وهم یمین اولور پس اکر افطار ایدرسه قضا وکفارت لازم اولور وعند ابی یوسف نذر فی الاول
ویمین فی الثانی وابو یوسف قتنده اکرچه ان نواهما الفظ نذردر وثانیده یمیندر معلوم اوله که معه
علی صوم یوم النحر کلامی نذر حقیقتدر نیته توقفی اولمدیغیچون ویمین مجازدر نیته توقفی ایچون پس
امدی لفظ واحد حقیقت ومجازی متضمن اولماز نیچون نذر ویمینه نیت ایلسه مراد اولان حقیقتدر مجاز
دکلدر نیچون یمینه نیت ایلسه نیتی ایله مجاز متعین اولوب حقیقت مراد اولمز ابو حنیفه ایله امام محمد
مانحن فیه اولان کلام حقیقت ومجازی جمع ایلمک بابندن دکلدر دیو بر برندن تنافی ایلدیلر ومعه علی
صوم یوم النحر کلامی وجوبا ایچون موضعدر ووجوبه مستعملدر ووجوبدن غیریه مستعمل دکلدر که حقیقت
ایله مجاز جمع اولمق لازم کله الا بو قدر وار که اول صیغه وجوبه ایکی جهتدن استعمال اولنور بر جهتی نذردن
نشأت ایدر زیرا نذر اول کلامک صیغه سیله اقتضا ایدر اول اجلدن ترکی ایله قضا واجب اولور وبر
جهتی دخی یمیندن نشأت ایدر که اول صیغه غیریا ایچون اقتضا ایلمیسیدر نیتی ایله یمین کفارهٔ یمینی ایسه
دیو هکذا ضیاننظر بو اجلدن قضا واجب اولیوب بلکه کفارت واجب اولور ومنشأ بندن هر بیرینک دلیلی
ترغیبی واردر که انک ایله عمل واجب اولور بو محلده ایسه ایکیسی ایله عمل ممکندر ما بینلرینده عمل ممکندر
عدم تنافی اولدیغیچون ایکی دلیل ایله عمل ایدوب ما بینلرینی جمع ایلدک نته کم عوض ترطیله اولان هبه‌ده بیع
ومعاوضه بینلرینی جمع اولندیغی بی ولا یکره اتباع الفطر بصوم ستة من شوال فطری شوالک ایکی کوننک
صومنه تابع قلمق مکروه دکلدر وتفریقها یعنی بر املک اولکی کونی افطار ایدوب وبعده الی کونی بلا فصل
صایم اولمق مکروه دکلدر وتفریقها ابعد عن الکراهیة والتشبه بالنصاری واول ایام سته فطردن تفریق
کراهتدن وتشبه نصارادن ابعددر قال النبی ع م فاتبعه ستا من شوال کان صام سنة فاتبعه لفظندن بعضلر
اولان فائده تعقیبا ایچون اولمسی تواهم ایلمشدر اکر فا تعقیب ایچون اولسه یوم عید که صومی دخی لازم کلوردی
انک فسادی ایسه ظاهردر

فصل

بو باب اعتکاف بیاننده‌در اعتکاف لغتده عکفدن
افتعالدر وبو فعل متعدی اولدوقده منع وحبس معناسنه اولور حق تعالینک والهدی معکوفا ان یبلغ
محله قولنده یعنی منع معناسنه اولور وعنه دلیلدر الاعتکاف فی المسجد لفظی دخی بو معنی بروفقی اما
فعل لازم اولدوقده علی طریق المواظبة بر شیئه اقبالدر جناب رب العزتک یعکفون علی اصنام لهم قولنده
یعنی مواظبت طریقی اوزره اقبال علی الشیء ایدوکنه دلیل کافیدر هو سنة موکدة اعتکاف سنت موکده‌در
رمضان شریفک عشر اخیرینده زیرا نبی ع م رمضانک عشر اخیرینی مدینهٔ منوره‌یه قدوم اولدوکی زماندن

مطلب

اخر

اخر عمر شریفلرینه دکین اعتکاف ایدرلردی زهری دیمشدر که ناسه تعجب اولنور که اعتکاف اشرف
اعمالدر زیرا ایکی عبادهٔ جمع ایلمشدر بری صوم وبری مسجدده جلوسدر بو عبادتده امور دنیادن
قلبینی تفریغ ونفسینی مولاسنه تسلیم واردر ودخی حصن حصین ولطف احسنه تحصن واردر عطا
دیمشدر که معتکف مثالی شول کمسنه‌یه بکزر که بر ذی شاندن حاجت مهمه‌سی اولوب قپوسنده اوتوروب
مادامکه بنم حاجتم روا اولمیجه بو قپودن کیتمم دیو تضرع ونیاز ایلیه بو دخی حق تعالینک قپوسنده اوتوروب
اول صاحب حاجت کبی تضرع ونیاز ایلمکدر بو ایسه اشرف اعمالدر اکر بر سائل سؤال ایدرسه که نبی ع م بلا ترک
مواظبتی وجوبه دلیلدر لازم کلور که اعتکاف دخی واجب اوله اکا جواب ویریلور که نبی ع م که ابتدا نذر که
واجبده مواظبت ایدردی واول فعلی اخرم امر قلمادکین اکلا ایدردی بو نوع ایسه فعلنه امر واردر کنه
معارض الیدی اولیه اولسه ترکی معارضهٔ وجوب اولماسینه مقتضیدر واعتکاف اوچ قسمه منقسمدر بری
واجبدر که اعتکاف نذر اولنمش اولوب بری سنتدر که عشر اخیر رمضانده اولان اعتکافدر وبری
دخی مستحبدر که غیریا بامده اولان اعتکافدر ویجب بالنذر اعتکاف نذر ایله واجب اولور وهو
اللبث فی مسجد جماعة مع النیة اعتکاف بش وقت نماز ادا اولنان مسجدده اکلنمکدر اعتکاف
نیتی ایله واقله یوم عند الامام واعتکافک اقلی امام اعظم قتنده بر کوندر واکثره عند ابی یوسف وابو
یوسف قتنده اعتکافک اقلی اکثر یومدر زیرا اکثرده حکم کل واردر وساعة عند محمد امام محمد قتنده
بر ساعتدر والصوم شرط فی الاعتکاف الواجب اعتکاف واجبده یعنی منذورده صوم شرطدر وکذا
فی النفل فی روایة امامدن بر روایتده نافله‌ده دخی صوم شرطدر لا اعتکاف الا بالصوم حدیث
شریفی اعتکاف نفلده صومک شرط اولمسنه دلیلدر بو تقدیرجه بر کوندن اقلده اعتکاف اولمامق اولور
اما حضرت علیدن منقولدر که لیس علی المعتکف صوم الا ان یوجب علی نفسه یعنی اولیجی نذر اولمقچه اولور
والوالجیده مذکوردر که بر کمسنه تطوعا صائم اولسه اندن صکره اول کونک اعتکافنه نذر ایلسه صحیح اولماز
زیرا نذر ایله اعتکاف واجب اولمغله صوم دخی واجب اولدی لکن تطوعا صومی اول نهاردن نافله‌یه منعقد
اولوب صکره واجب قلمق متعذر اولدی اول اجلدن اول کونک اعتکافنه نذر صحیح دکلدر والمرأة
تعتکف فی مسجد بیتها مرأه اعتکاف ایلیه کندونک مسجد بیتنده یعنی اوینک کوشه سنده اما اعتکافده
ایکن عورت حایض اولسه اعتکافدن چیقمق کرکدر ولا یخرج المعتکف الا لحاجة الانسان معتکف اولان
کمسنه مسجددن چیقمیه الا انسانک حاجتی ایچون مثلا بول ودخی بوکا بکزر شیئ ایچون چیقه والجمعة فی وقت
یدرکها مع السنة ویا خود جمعه ایچون بر وقتده چیقه که سنتی ایله اول جمعه‌یی ادراک ایلیه وحسندن بر
روایتده تحیة المسجدی دخی ادراک ایلیه ولا یلبث فی الجامع اکثر من ذلک فان لبث فلا فسد جامعده
اداء صلوتده جمعه‌دن اکثر مکث ایلمیه پس اکر مکث ایدرسه اعتکافی فاسد اولماز زیرا جامع دخی موضع

اعتكاف در لكن معتكف مستحب اولان مكث ايلمكدر انكچون نكه اعتكافي بر مسجدده ادايه التزام ايلمشدر بلا
ضرورة ايكي مسجدده ادا ايلمك لايق دكلدر اما ضرورة اولسه مثلا مسجدك انهدامي كبي اول وقت مسجد اخرده
اتمام ايلمك لازمدر فان خرج بلا ضرورة ساعة بلا عذر فسد اكر معتكف بلا عذر بر ساعت مسجددن
خروج ايلسه اعتكافي فاسد اولور منافيسي بولندوغيچون زيرا خروج لبثك منافيسيدر قليل وكثير
برابر در اكلك قليلي صوي قليلي طهارتي افساد ايلدوكي كبي وعندهما لا يفسد ما لم يكن اكثر اليوم
اما مين قتنده اعتكاف فاسد اولماز ما دامكه خروج يومك اكثري اولميجه واكله وشربه ونومه فيه معتكف
اكل وشربي ونومي مسجدده در يعني معتكف بو افعالي مسجدده ايلر ويجوز له ان يبيع ويبتاع فيه بلا احضار
السلعة معتكفه اچون مسجدده بيع وشرا جايز اولور متاعي احضار سز ولا يجوز لغيره معتكفدن
غيري يه مسجدده بيع وشرا جايز دكلدر زيرا مسجدده بيع وشرا ايله نهي اچون جنبوا مساجدكم صبيانكم
ومجانينكم وبيعكم وشرائكم حديث شريفي وارد اولمشدر وبو محلده سعدي افندي ديمشدر بو جواز
معتكف نيچون مخصوص اولور جواب ويريلوركه ضرورت اچوندر الضرورات تبيح المحظورات قبيلندندر
ويحرم عليه الوطء ودواعيه معتكفه وزينه وطء ووطئك دواعيسي دخي حرامدر قوله تعالى
ولا تباشروهن وانتم عاكفون في المساجد دواعي جماعي وكي اوپمك ويا پشمق كبي شيلردر اكر
دينلورسه اعتكافده حرام اولدوغي كبي صوم وحالت حيضده دخي نيچون حرام اولمدي جواب ويريلوركه
صوم وحيض كثير الوجوددر اكر دواعي انلرده حرام اولسيدي حرج لازم كلوردي حرج ايسه شرعا مدفوعدر
ويفسد بوطئه ولو ناسيا او في الليل اعتكاف وطء ايله فاسد اولور اكر ناسيا دخي اولورسه ياخود
كيجه دخي اولورسه فاسد اولور والقبلة والوطء في غير فرج ايضا ان انزل والا فلا لمس واوپمك دخي
دخي اعتكاف فاسد اولور وفرجدن غيريده دخي وطء اعتكافي فاسد ايدر اكر انزال اولورسه اكر انزال
اولمزسه فاسد ايلمز اكر دينلورسه من غير انزال النفس مباشرات حق تعالينك ولا تباشروهن
وانتم عاكفون في المساجد قول شريفنك دلالتيله معنعند قلنمشي ايدي بونده ايسه مباشرت
فرجدن غيريجامعده دخي متحقق در بو تقديرجه انزال اولمزسه اعتكاف فاسد اولمادي ديك
نيچون صحيح اولور بو سؤاله جواب ويريلوركه مباشرت جماعت مجازيدر اكر مباشرت ايله مراد جماع اولورسه
حقيقت ايله مراد اولنق باطل اولوب يا پشمق اصلي اورزه يعني حقيقتي اوزره فالمشي اولور وكره
له الصمت معتكف اچون صمت دخي مكروهدر وابو حنيفه دن صوم صمت اچون سؤال ايلديكلونده
ان تقوم ولا تتكلم احدا بيورمشلرد وحميد الدين ديمشدر كه صمت كريه اولور قربت اعتقاد اولنورسه اكر
قربت اعتقاد اولنمزسه كريه اولماز كه من صمت نجا حديث شريف قربت اعتقاد اولنيجق سكوت احسن ايدوكنه
دليلدر والكلام الا بخير ومعتكف اچون كلام دخي مكروهدر الا مكر كه كلام خير ايله تكلم ايليه من نذر

اعتكاف ايام لزمته بلياليها بر كمسنه نيجه ايام اعتكافه نذر ايلسه اول كمسنه بر نذر ايتدوكي ايام كيجه سيله لازم
اولور زيرا على سبيل الجمع ذكر ايام اول مسنده اولان كيجه لر اكا دخي متناول اولورلر نتكم ما رأيتك منذ ايام
دينلسه كيجه سي دخي داخلدر حق تعالينك ثلثة ايام الا رمزا وثلث ليال سويا قول شريفي واقع اولدوغي
كبي وان نذر يومين لزما بليلتيهما واكر ايكي كون اعتكافه نذر ايلسه معتكفه اول ايكي كونك كيجه سيله لازم اولور
زيرا تثنيه ده معني جمع واردر بر ايله بر ايكيسي بر يره جمع اولسه معني جمعيت اولور امر عبادتده احتياطا
تثنيه جمعه الحاق ايلديلر خلافا لابي يوسف في الليلة الاولى منهما اول ايكي كيجه دن اولكي كيجه ده ابو يوسف
داخل اولمز ديو مخالفت ايدر زيرا تثنيه جمعدن غيريدر وليلة متوسطة يومين ضرورت اتصالي اولمغله اول
داخلدر اما اولكي كيجه اصلا داخل دكلدر بونلر بيانه تحقيقا مثنى وتحقيقا جمعك غيري اولديغي منوع ايله مثنى
برابر اولديغي ما بر كمسنه نك على ان يعتكف يوما ديسه اتفاق اوزره ليل داخل اولمز تثنيه دخي ابو يوسف قتنده
واكر ليلة وسطي التبع داخل اولور بعض اجزائيه بعضسنه ضرورت اتصالي اولدوغيچون بو ضرورت ليلة
اوليده بولنمدي اكر دينلورسه چونكه مثنى جمعك غيريدر ديدكز اولر اوليجق صلوة جمعده امامدن غيري ايكي
ادم كفايت ايلمامك كرك ايدي بو نوع ايسه كفايت ايدر نتكم جمعه بابنده ذكر اولنمشدر اكا جواب
ويريلوركه انده ذكر اولنان ولجد جمع كه ايكي واحدي بر يره كتورمكدر معني اجتماع بولنور بو ايسه جمعدن
غيريده بولنماز بونك اچون جمعي تسميه اولندي معني هم تثنيه بر ده وهم جماعتده بولنور جمعده بولنك
ايله اكتفا اولندي وان نوى النهار خاصة صحت واكر خاصة كوندزلره نيت ايدرسه صحيح اولور زيرا اول
كمسنه حقيقة نيت ايلمشدر بر كمسنه بر آي اعتكافه نذر ايلدكدن صكره خاصة نهاره دخي نيت ايلسه
صحيح اولماز زيرا شهر اوتوز كون واوتوز كيجه در انك كجيدر بونلرن استغنا محتمل دكلدر ويلزم التتابع وان لم
يلزمه اعتكافده تتابع لازمدر اكر معتكف تتابعي التزام ايلمامش ايسه ده زيرا مبنى اعتكاف تتابع
اوزره در اما صوم بونك خلافيدر ويلزم الاعتكاف بالشروع اعتكافه شروع لازم اولور بر كمسنه
اعتكافه شروع ايدوب بر كون تمام اولمدين اعتكافدن چقسه قضاسي لازم اولور شروع ايلمكله نذر لازم
اولمشدر الا عند محمد امام محمد قتنده اعتكافك اقلي بر ساعتدر اول ايسه حاصل اولدي اعتكافدن چقمغله
قضاسي لازم كلمز

كتاب الحج

بو كتاب حج بياننده در حجك شروطي وفروضي وواجبات
وسنني واردر شروط حج ايكي قسمدر بر قسمي اداسنه شرطدر وجوبنك شرطي مديد اسلام وحريت وعقل
وبلوغ واستطاعت ووقت وزاد وراحلة ووقتده اختلاف اولنمشدر بعضيلر وقتي شروط ادادن قلديلر
بس اول قول اوزرينه وقتدن اول اسلام كلن كافر وبالغ اولان صبي وجنوندن خلاص اولان مجنون ومعتق
اولان عبده زاد وراحله فادر اولدقلري حالده اججاج بالمال وصيتي جايز دكلدر اما قول ثاني كه شروط اداددر
اول قول اوزرينه واجبدر وبري دخي امن طريقدر طالمدن وياخود دشمندن وياخود غرقدن خوف ايدنا كمسنه نك

اوندینه واجبدر دیو بعض مشایخ حنفیه حج فرض دکلدر دیو حجه اعتبار غالبه در اکر غالب اولان سلامت
ایسه واجب اولور اکر غالب اولان عدم سلامت ایسه واجب اولماز و بو شرطه بعضلر شروط اداده قلدیلر ثمرهٔ
خلاف احجاج بالمال و وصیتی لازم کلوب کلمامسنده معلوم اولور اما مختار اولان قول صحیح اولان وجوبه شرط
اولمقدر و حجک اداسنک شروطی اشبو اوکی شرطی صحت بدن و سلامت اعضادر بعضلر بو شرطی وجوبه
قلدیلر پس بو قول اوزره اعمینک و مقعدک و مفلوجک و مقطوع الرجل اولنلرک اوزرلرینه حج فرض دکلدر
و مختار اولان دخی بودر کرچه کافیده بونلر حقنده اختلاف اولنوب امام اعظمدن ظاهر روایتده که مبسوط
و جامع الصغیر و سیر کبیر و جامع کبیردر و امام ابو یوسف ایله محمددن بر روایتده حج فرض دکلدر زاد
و راحله قادر اولورسه ده و بونه امام اعظم بر روایتده و امامین ظاهر روایتده زاد و راحلیه قدرتلو اولدقلرنده
حج فرض اولور دیمشلردر لکن بو دخی احتمال قیدر و بعضلری نقل ایلدیلر و بعضلر ماللریله اوزره فرض اولور
دیمشلر اما قول اصح و ارجح اولان ماللرینه اولمقدر و ثمرهٔ خلاف استطاعت معذور ایکن بولمش ایسه حج فرضی
اولمز اکر صحتده ایکن معذور اولمش ایسه اکا حج بالاتفاق فرضدر اکا احجاج لازمدر ایکنجی شرطی احرامدر
زیرا حج و عمره و یا خود بر مصلحت ایچون مکه یه دخول قصد ایدن کمسنه احرامسز میقاتی کچمک جایز دکلدر اکر کچرسه اکا قربان
لازم اولور اوچنجی شرطی عموم عدم حبس و منعدر دوردنجیسی عورت حقنده محرمدر بشنجیسی خاتوننک عدم
عدتدر اول شهرک حاجیلری قافله ایله خروج ایده جک محلده معتده اولسه اوزرینه حج فرض اولماز و حجک
فرضی اوچدر اولکیسی احرامدر و احرام نیتیله تلبیه دن عبارتدر و یا خود انک مقامنه قایم اولان هدی و تقلید
بدنه دن عبارتدر فرض ثانی عرفاتده وقوفدر و عرفاتک جملهسی موقفدر الا بطن عرنه دکلدر زیرا نبی علیه السلام
شیطانی اول محلده کوردی احترازا ایچون اول محلده دورمقدن منع ایلمشدر اوچنجی فرض طواف زیارتدر احرام
شرطدر و وقوف ایله طواف دکلدر دیو او جهتدن بری فوت اولسه حجی باطل اولور و سنهٔ آتیهده قضاسی لازم کلور
حجک واجباتی یکرمی بردر اولکیسی صفا ایله مروه ارهسنده سعیدر ایکنجیسی مزدلفهده وقوفدر اوچنجیسی
رمی جماردر دوردنجیسی رمی اول تراشدن اولمسیدر بشنجیسی طواف صدردر التنجیسی عرفات کوننده
دوران کمسنه نک وقوفی غروبدن صکره یه دکین امتداد ایدر اما غروبدن صکره دورانه امتداد واجب دکلدر
یدنجیسی آفاقی حقنده احرام میقاتدن ملکی حقنده مکه دن اولمقدر سکزنجیسی طواف زیارتک اکثر اوزرینه
زایددر زیرا انک فرض اولان دوردی در باقیلری واجبدر طقوزنجیسی حدث و خبثدن طهارتدر اوننجیسی
طهارت ثوبدر اون برنجیسی ستر عورتدر اون ایکنجیسی طواف حنفیلر اوزره اولمقدر اون اوچنجیسی طواف صاغدن
ابتدا ایدوب بیتی صول جانبنه المقدر اون دردنجیسی صفا ایله مروه ارهسنده اکثر اشواطی یورمکدر اون بشنجیسی
طواف زیارتک ایام نحرده اولمسیدر اون التنجیسی هر طوافدن صکره کرک فرض و کرک نافله ایکی رکعت نماز قلمقدر
اون یدنجی آفاقی حقنده طواف صدردر اون سکزنجیسی هر کوننک رمینی اول کونه تأخیر ایتمامکدر اون طقوزنجیسی

تراشی اولمقدر یکرمنجیسی تراشی ایام نحرده و حرمده اولمسیدر یکرمی برنجیسی افاضهده امامه متابعتدر امدی واجبک
حکمی ترکی عمدا اولسون کرک سهوا اولسون ترکی ایله جزا لازم اولور حجی صحیح اولور و سنن حج اون بردر اولکیسی آفاقی
ایچون طواف قدومدر کرک مفرد بالحج اولسون کرک قارن اولسون ایکنجیسی حجر الاسوددن ابتدا ایلمکدر
اوچنجیسی امامک اوچ مکانده خطبه سیدر دوردنجیسی مکه دن عرفاته ترویه کونی سیر بشنجیسی عرفه کیجه سی مناده
یاتمقدر منادن عرفاته طلوع شمسدن صکره کیتمکدر یدنجیسی عرفاته غسلدر سکزنجیسی مزدلفهده یاتمقدر
طقوزنجیسی مزدلفهدن منایه طلوع شمسدن اول کیتمکدر اون برنجیسی ابطحه نزولدر بو ذکر اولنان سنت
مؤکدهدر مطلق سنت بونلردن زیاده در سنتک حکمی اولدر که ترک ایدن کناهکار اولور اما جزا لازم
کلمز اقسام حج بیان ایدلم که محرم دورت نوعدر بری مفرد بالحج در و بری مفرد بالعمره در و بری دخی قارندر
حج ایله عمرهیی جمع ایدر و بری دخی متمتع در متمتع شوال کیرسه دکه عمره بیله اشهر حجده و یا خود دخی
اوکلوه احرامده کیروب و احرامدن چیقه و حج ایچون احرامه کیره و اول سنهده اهلیله جمع اولمیه حج ایله قران
تمتعدن افضلدر و تمتع افراددن افضلدر و افرادده بالحج افراد بالعمرهدن افضلدر کرچه ذکر
اولنان شروط و فروض و واجبات و سنن هر بری محللرنده ذکر اولنسه کرکدر لکن بر اکلده اولق
وقتنده دخی جمله سی ذکر اولنق مناسب کورلمکین تحریر اولندی حج زیاده مکان مخصوص حج مکانی
زیارتدر و اول مکان مخصوص بیت الله و عرفاتدر فی زمان مخصوص زمان مخصوصی زمان مخصوص
اشهر حجدر بفعل مخصوص فعل مخصوص ایسه افعال حجدر فرض فی العمر مرة علی الفور حج عمرده
بر کره فرض اولدی اما حجک فرضیتی کتاب و سنت و اجماع امت ایله ثابتدر اما کتاب ایله ثابت اولان
ولله علی الناس حج البیت من استطاع الیه سبیلا ومن کفر فان الله غنی عن العالمین نص شریفیدر
صاحب کشاف بو کلام شریفده انواع تأکید و تشدید اولدیغنی ذکر ایلمشدر انواع تأکیددن بری
ولله علی الناس حج البیت قول شریفیدر حج شریف رقاب ناسه لله فرض و واجبدر عهده سندن
منفک اولمز الا اداسیله زیرا لفظ علی التزام ایچوندر و بنه نوع تأکیددن بری کرحق تعالی ذکر ایلدی
الذین صکره من استطاع الیه سبیلا قول شریفنی ناسدن بدل ایلدی بونده دخی ایکی تأکید واردر بری ابدالدر
ابدال ثنیه مراد ایچون تثنیت و تکریر واردر ایکنجی ایضاحدر بعد الابهام ایضاح و بعد الاجمال تفصیل
صورتین مختلفینده ایراددر و اول انواعدندر که و من کفر مکاننه و من لم یحج قیدیدر تارک حجی تغلیظ
ایچون نبی علیه السلام که من مات ولم یحج فلیمت ان شاء یهودیا او نصرانیا قول شریفی دخی بونی تأییدر بنه اول
انواعدندر که عن العالمین قول شریفنی لم یحج دن بدل ذکر ایلدی بونده دخی استغنایه دلالت واردر
و استغنا کامل اولیجق سخط عظیم اول ایدیکی ظاهردر اما حجک سنت ایله ثابت اولمسی بنی
الاسلام علی خمس حدیث شریفیدر و اجماع دخی منکر فرضیتنه منعقد اولمشدر اما عمره بر کره

فرض اولمسيدر زيرا حجك فرض اولمسنك سببي بيت شريفدر و حج بيت شريفه مضاف اولور حال بوكه
احكام نسبته مضاف اولور بيت شريف ايسه متكرر اولمز كه احكام دخي متكرر اولا اول اجلدن عمرده بر كره فرض
اولدي وابو يوسف قتنده على الفور واجبدر حتي تأخير ايدن آثم اولور بشر ومعلا ابو يوسفدن روايت
ايلمشلردر وابو حنيفه دن دخي على الفور وجوبنه دلالت ايدن كلام روايت اولنمشدر واول روايت
اولنان ابن شجاعك ذكر ايلدوكيدر كه ابو حنيفه دن بر كمسنه نك مالي واردر حج مي ايليوب يا خود
تزوج مي ايليوب ديو سؤال اولنيجق جواب ويرديلر كه بلكه حج ايليوب بو قول دخي امام قتنده وجوب على الفور
اولدوغنه دلالت ايدر زيرا تزوج ايله تحصين نفس حاصل اولور تحصين نفس ايسه هر حالده واجبدر اگر
على الفور واجب اولمسه هر حالده واجب اولان تزوجي اوزرينه حج شريفي امر ايلمزدي حتي حجي تأخير ايدن
تفسيق اولنور وشهادتي رد اولنور على الفور واجبدر ديانة قتنده خلافا لمحمد امام محمد خلاف
ايدوب وجوب على الفور دكلدر تراخي وزره اولمسنه ذاهب اولمشدر وامام محمدك قولي دخي
شافعي قوليدر حج شريف وظيفه عمردر وصلوة وقتنك اخرينه جائز اولدوغي كبي حج شريف دخي
اخر عمرينه جائزدر زيرا نبي عم حج شريف فرض اولدقدن صكره تأخير بيورمشلردر زيرا فرضيت حج
هجرتك التنجي سنه سنده واقع اولدي كندولري اونجي سنه ده حج ايلمشلردر بو وجهله امام محمدك
استدلاليدر وابو حنيفه وابو يوسفك حج شريفي نبي عم كه من وجد زادا او راحلة يبلغانه الي
بيت الله ولم يحج فلا عليه ان يموت يهوديا او نصرانيا حديث شريفي ايله استدلال ايلمشلردر وعمر
رضي الله عنه ديمشدر كه بن قصد ايلدم كه خلقك احوالنه مطلع اولوب هر قانغي كمسنه كه زاد وراحلهيه
قادر اولوب حج ايلمز ايسه اولريني كندولري ايله احراق ايليم والله ما هم مسلمين والله ما هم
مسلمين والله ما هم مسلمين اوچ دفعه بويله بيورمشلردر اما بعض مشايخ التنجي سنه سنده
نازل اولان واتموا الحج والعمرة لله آيه كريمه سيدر اونجي سنه ده نازل اولان ولله على الناس حج البيت
آيه كريمه سيدر ديو اختلاف ايلمشلردر نبي عم فوتدن امين ايديلر زيرا كندولرنه بيان احكام ايچون
مبعوث اولوب دخي اركان دينك تمامه بيان ايدندن اول فوتدن امين اولدقلري
معلوم ايدي بوندن غيري نبي عمك تأخيري دخي عذر ايله ايدي زيرا مشركلر بيت شريفي عريان طواف
ايدوب وشركله مشوب كلام ايله تلبيه ايدرلر ايدي اول عهده تغيير ممكن دكل ايدي چونكه مدت تمام اولدي
نبي عم علي كرم الله وجهه كعبه شريفه كوندروب سوره براءة من الله ورسوله قرائت ايدوب بو سنه دن
صكره مشرك وعريان بيت شريفي طواف ايلمسون ديو ندا ايلدي وسنه قابلده يعني كلجك سنه ده
نفس نفيسلري ايله حج ايلمشلردر وبر عذري دخي نبي عم يالكز حج شريفه خروج ممكن دكل ايدي بلكه اصحاب
معا اولملري لازم ايدي اصحابك ايسه هر برينك خروجه قدرتلري يوغ ايدي اول اجلدن تأخير اولندي

ويو اختلافك

ويو اختلافك وجوبي على الفوردر ويا خود على التراخيدر بونك ثمره سي كه ادا اولمسنده در يوخسه قضا وادا ده و تطوعك
مشروعيتي تعيينندن دكلدر حتي فخر الاسلام ديمشدر كه اوزرينه حج لازم اولان كمسنه تطوعا ايلسه صحيحدر اوزرينه صلوة
ظهر لازم اولانك نافله قلمازي كبي بشرط الاسلام حج اسلام شرطيله فرض قلنديغي زيرا كافره واجب دكلدر قال النبي عم
ايما عبد حج عشر حجج ثم اعتق فعليه حجة الاسلام حج ايله صوم وصلوة بيننده فرق بودر كه حج زاد وراحلهيه محتاجدر
عبد ايسه مالدن بر شيئه مالك دكلدر صوم وصلوة بونك خلافيدر اگر عبد حج ايلسه بو قدر مدت طويله ده حق
مولي فوت اولمق لازم كلوردي بو تقديرجه حق عبد حق الله اوزرينه تقديم اولنديغي وعقل وبلوغ وصحت عقل وبلوغ وصحت
شرطيله فرض اولدي مجنون اوزرينه حج واجب دكلدر زيرا عقل جملة تكاليفده شرطدر وصبي اوزرينه دخي واجب دكلدر
زيرا نبي عم ايما صبي حج عشر حجج ثم بلغ فعليه حجة الاسلام بيورمشلردر حج ايسه عبادتدر عبادتك جملهسي
صبيدن مرفوعدر ومريضه دخي واجب دكلدر زيرا مريض تحمل مشقت وسفره قادر دكلدر وقدرة زاد وراحلة
ونفقة ذهابه وايابه زاد وراحلهيه قدرت وذهاب واياب نفقهسنه قدرت شرطيله فرض اولدي يعقوب باشا
حاشيه صدر الشريعه ده زاد وراحله ذكر ايتدن صكره نفقه ذهاب واياب چونكه حاجت يوغيدي ديمشدر
فضلة عن حوائجه الاصلية ونفقة عياله الي حين عوده مع امن الطريق زاد وراحله حوائج اصليه سندن
وكلنجه عياليننك نفقه سندن فضله اولمق شرطيله فرض اولدي بو ذكر اولنان شروط امن طريقيله معادر حوائج
اصليه مسكندر وخادم واثاث بيت وثيابدر وبونلره بنكزر نسنهلر ايسه محمد بن شجاع ديمشدر كه بر كمسنه نك
ساكن اولدوغي اوندن غيري اوي كه استخدام اولنماز قولي بونلره بنكزر اولان اشيايه مالك اولسه بيع ايدوب
حج ايليوب وفضلت قولي ما قبله صفت واقع اولمق ممكن دكلدر لفظ قد تقديريله حالا واقع اولمق اوليدر
حق تعالينك او جاؤكم حصرت صدورهم قول شريفنده اولدوغي كبي وزوج او محرم للمرأة ان كان بينها
وبين مكه مسافة سفر ولا تحج بلا احدهما عورت ايچون زوج ويا خود محرم اولمق شرطيله فرض اولدي اگر عورت
ايله مكه ما بيننده مدت سفر اولورسه زوج ومحرم شرطدر واول عورت حج ايلمسون زوج ويا خود محرمدن بريله حج
ومحرمدن مراد اكا نكاح حلال اولميه مثلا قرابت رضاع ومصاهره جهتندن بر وجهله نكاحي صحيح اولميه
وشرط كون المحرم عاقلا بالغا غير مجوسي ولا فاسق محرمك عاقل وبالغ اولمسي شرط قلندي مجوسي
اولمامسي ودخي فاسق اولمامسي شرط قلندي ونفقته عليها ومحرمك نفقه سي حج ايدن عورت اوزرينه در
وتحج معه حجة الاسلام بغير اذن زوجها وزوجينك اذني يوغيكن اول عورت محرمي ايله حج الاسلام
ايلمو يعني ادا ايدر امام شافعي قتنده زوجي ايچون عورتي خروجدن منع واردر زيرا حجه خروجدن حق
زوج فوت اولور اول اجلدن منع اولنور بزم ايچون دليل حق زوج فرائضده ظاهر اولماز اما نفلدن منع
ايلمك واردر سعدي افنديدن ديمشدر كه بو دليل اول زمان صحيح اولور كه اگر وجوب حج على الفور اولا اما رجا
اولنور كه بو خلاف بنائي اوله ابتدائي اولميه بو اختلاف ابتدائي اولميوب بنائي اولمق رجا اولنور ديمكدن

مرادي بودر كه ابتدا اولان خلاف وجوب على الفور والتراخي ايدي بو خلاف ايله صحيح اولماز بلكه بنا ايدر
يعني بر اخر خلافه مبني در خلاف اخر بودر كه سلامت بدن ابو حنيفه قولنده وامن طريق وعورت ايچون محرم شرايط
وجوبدن ميدر يوخسه شرايط ادادن ميدر ديو اختلاف اولنمشدر شرايط وجوبدندر دين كمسه نك قولي اوزره فوتي
قبل الحج متحقق اولسه احجاج بالمال وصيتي لازم كلمز بو تقديرجه شرايط وجوبدن اولوب وصيت لازم كلمز ايسه
زوج زوجه سنه حجدن منع ايلمك اولور وعورت بلا اذن كتمكه قادر اولماز اما شرايط ادادن اولوب وصيت لازم
اولور منعه قادر اولمماز اما فوتي شرايط وجوب وادا جمع اولسه حج لازم اولور فلو احرم صبي او عبد فبلغ
او عتق فمضى يعني اكر صبي و عبد محرم اولسه وبعد الاحرام صبي بالغ و عبد معتق اولسه وافعال حجي ادا ايلسه لر
لا يجوز عن فرضه نا بالغ و عبد اكين ايلدوكي حج فرضدن جايز اولماز زيرا نافله منعقد اولمشدر فرضه
منقلب اولماز ضرورت كبي يعني حج ايلمامش ادم نافله ايچون محرم اولسه انكله فرض ادا اولنماز وصلوة ايچون
دخي محرم اولسه نافله ايچون عقد اولنديقدن صكره اول كمسه ايچون فرض ادا ايلمك جايز اولماز اكر سؤال اولنسه كه
احرام حنفيه قتنده شرطدر اول احرام ايله اداء فرض جايز اولمق واجب ايدي نته كم بر صبي ابدست السه بعده بالغ
اولسه اول ابدست ايله نمازي قلمق جايز اولوردي نيچون احرام حج جايز اولمدي ائمه حنفيه طرفندن جواب ويريلوركه
احرام من وجه ركنه مشابه در اول اركانه اول احرام اتصالي حيثيله در لكن حج عبادتدر اولمغين بز احتياطي اخذ
ايلدك احتياطا كه جايز اولمامق ايدي وان جدد الصبي احرامه للفرض صح بخلاف العبد واكر صبي محرم اولدقدن
صكره بالغ اولسه وبعد البلوغ احرامني عرفه يه وقوفدن اول فرض ايچون تجديد ايلسه صحيح اولور لكن عبد
بونك خلافنجه در زيرا صبي نك احرامي كندويه لازم دكل ايدي با اهليتي اولمدوغيچون بو اجلدن كه اكر صبي حرام
تناول ايلسه اوزرينه بر شي لازم كلمز صبي نك احرامي بوبلجه اولمغين نسخي و غيري يه شروعي جايزدر اما عبدك
احرامي لازمدر زيرا كندوسي لزوم ايچون اهلدر كه عقل و بلوغ دخي احرام اولدن خروجي ممكن دكلدر كوركن تنبيه
تجديد ايلسون كرك ايلمسون اولكي احرام اوزرنده باقيدر پس بو اجلدن حجة الاسلامي صحيح اولماز وفرضه الاحرام
وهو شرط حجك فرضي احرامدر واحرام افعال حجده شرطدر وشافعي قتنده ركندر ثمره خلاف شول زماندن ظاهر
اولور كه بر كمسنه اشهر حجدن اول محرم اولسه بزم قاتمزده جايزدر شافعي قتنده جايز دكلدر والوقوف
بعرفة وطواف الزيارة وهما ركنان اتفاقا فرضك بريسي دخي عرفه ده وقوفدر وبري دخي طواف زيارتدر
بو ايكيسي ركندر اتفاقا اكر بونلردن بري فوت اولسه حج باطل اولور علم قابل ده قضاسي واجب اولور
وواجبه الوقوف بمزدلفة حجك واجبي مزدلفه ده وقوفدر مزدلفه ازلافدن مأخوذدر وزلفي قربت
معناسنه در آدم عم حوا ايله انده جمع اولوب يقين اولدوغيچون بو اسمله تسميه اولنمشدر وشافعي
قتنده مزدلفه وقوف ركندر حق تعالى نك فاذكروا الله عند المشعر الحرام قول شريفيله زيرا بو مثللو دليل
ايله ركنيت ثابت اولور اما بزم ايچون دليل روايت اولنمشدر كه نبي عم كندو اهلي اولان ضعفاي كيجه ايله

المروه كوندرردي اكر مزدلفه ده وقوف ركن اولسيدي بونلري ايلرو كوندرمزدي وشافعينك تلاوت ايلدوكي
ذكر دركه ايت بالاجماع ركن دكلدر بز وجوبي نبي عم كن من وقف معنا هذا الموقف وقد كان افاض قبل
ذلك من عرفات فقد تم حجه قول شريفيله اثبات ايدرز وحجك تماميني بو كا تعليق ايلدي زيرا بو امارات وجوبدر صالح اولور
تماميته تعليق ايلدي تعبيد اولمدي زيرا عذر ايله ترك اولنسه ويا خود ضعف وعلت ايله ترك اولنسه ويا خود
زحام دن خوف وعايدن عورت دخي ترك ايلسه اوزرينه بر شي لازم كلمز اما عذرسز ترك ايليه دم لازم اولور هدايه ده
بو يلجه در صاحب عنايه ديمشدر كه وقوف مزدلفه شافعيه ايلك قلم كاتبدن سهودر زيرا
شافعيلر كه كتابلرنده مزدلفه ده وقوف سنتدر ديو تصريح اولنمشدر ومبسوطده شافعيكا ننه لنيث ذكر
ايلمشدر واسرارده شافعينك ركن علقمه ذكر اولنمش وقضاوي قاضيخانده شافعي مالك ذكر اولنمش
وتحفه ده واصلاح ايضاحده وغيرلرده براحدك خلافي اولمنوب وجوب ذكر اولنمشدر صاحب عنايه
وصاحب نهايه دن نقل ايلدكدن صكره جايزدر كه مصنف شافعينك مذهبندن بر نقل مطلع اولمش اوله
ديو ذكر ايلمشدر وصاحب بيانيه ذكر ايلمشدر كه وجيز نام كتابنده وقوف مزدلفه سنتدر ديمش جالدوكره
صاحب هدايه شافعيدن ركن اولمسنه بر نقل بولمش اوله اما نافع نام كتابنده الوقوف بالمشعر الحرام ركن فمن لم
يقف به ليلا ولا بعد الفجر عامدا بطل حجه ولا يبطل لو كان ناسيا لازم كلور كه بو بابده شافعينك ايكي
قول اوله بري وجيزده سنت ذكر اولنان ايكنجيسي وجوب اولا نافعده اولدوغي كبي والسعي بين الصفا
والمروة صفا ايله مروه بينده سعي دخي واجبدر شافعي قتنده ركندر زيرا نبي عم ان الله كتب عليكم السعي
فاسعوا قول شريفي ركنيته دلالت ايدر اما بزم ايچون دليل حق تعالى نك فلا جناح عليكم فيما عرضتم به من
خطبة النساء قول شريفندن جونكه اباحت ايچون استعمال اولنه ركنيت اجماعا نفي ايدر لكن ايتك اولكي ان
الصفا والمروة من شعائر الله كلام شريفيدر وشعائر شعيره نك جمعيدر وشعيره ايسه علامتدر وبو
مثللو ايسه فرضدر وايتك اولكي فرضيتنه دلالت ايدر واخري اباحت دلالت ايدر امر ايكيسي ايله عمل ايدوب
وجوبنه قائل اولمشلردر نهايه ده دخي بويلجه دروري الجمار رمي جمار دخي واجبدر زيرا نبي عنايه كلدكده بر شي
ايله مشغول اولمدين دي جمره عقبه يه اهتمام ايدردي عليكم بحص الخذف لا يؤذي بعضكم بعضا بيدا دي بونك
مقصودي سبب خليل عم اتباعدر وقتا كه ذبح ولد ايله امر اولنديلر ابليس شيطان عليه اللعنه كلوب وسوسه ويردي
ابراهيم عم شيطاني كورد كده طاش ايله بطرد ايلديلر ايچون طرم بزه عبادت اولدي وطواف الصدر للافاقي افاقي
ايچون طواف صدر يعني طواف وداع دخي واجبدر وطواف صدر امام شافعي قتنده سنتدر وطواف قدوم
منزلسنده دطواف صدر وطوف قدوم حيا فاتحا ولنا ارشله انا مكي اولان اشلمز اكر واجبا تتن اوليدي افاقي
ومكي برابر اولوردي بزم ايچون دليل والحلق والتقصير تراش ويا خود قرقمق واجبدر زيرا نبي عم باشنده
شعري اوليان كمسنه يه تراش ايله امر ايلمشدر ابن مالك ديمشدر كه تراش ايلمك وجوبنه هذا مكانه مشروطدر

برکسنه‌نك بلشنده یاره لر وجبانلر اولسه که اصطرام یوریمك ویرقوق ممکن اولمیه بالحلق وتقصیر حلال اولور
ودینلمشدرکه حلق وتقصیر سنتدر اما ایسه انجابر حمل اولنور وکلما یجب بترکه الدم وهو شیئك ترکی ایله دم واجب
اولسه اول دخی واجبدر بوکلام اتمام اوزره واجبی بیان مزر ان شاء الله تعالی تفصیلی عن قریب کلور وغیرها
سنن وآداب فرائض وواجبات ندن غیریسی سنن وآدابدر وبونلرك جمله‌سی نبی‌م اقلمشدر وخذوا عنی مناسککم
قوله شریفی دخی بیورلشلردر وکذشهره شوال وذو القعده والعشر الاول من ذی الحجه حجك آیلری شوال
وذو القعده وذی الحجه‌دن عشر اولندر عبادله‌دن بو لحجه‌ها روایت اولنمشدر عبادله عبدالله بن مسعود وعبدالله بن
عمر وعبدالله بن عباسدر عرف فقهاده عبدالله بن زبیر جمله‌لردن دکلدر واما عرف محدثین ده عبدالله بن مسعود داخل
اولماز عنایه ده دخی بولحجه‌در تحقیقا ذی الحجه‌نك اون کونی حجکله حج فوت اولور معلوم اولدیکه حق تعالینك
الحج اشهر معلومات قوله شریفندن مراد ایکی آی وثالثك بعضیسی اولوب کلیسی دکلدر کذا فی الهدایه سعدی
افندی بحیی دیمشدرکه بومحلده چوق بحث واردر زیرا فاقنك طوافی اون برده وادن ایکی برده جایزدر
وامام مالك دیمشدرکه اشهر حج شوالك اولندن ذی الحجه‌نك آخرنه دکیندر وبوکلامه دلیل حق تعالینك
الحج اشهر معلومات قوله شریفیدر زیرا اشهر کامل اوزرینه واقع اولور حقیقة بوجهته ناقص اولان شهر دینلمز
دیو امام مالك بوکا ذاهب اولمشدر ابوبکر رضی الله عنه‌دن روایت اولنورکه نبی‌م بیورمشدرکه ان الزمان
قد استدار کهیئته یوم خلق الله السموات والارض معنای شریفی تحقیقا زمانه یعنی سنه عودت ایلدی اول هیئته حق تعالی
سموات وارضی خلق ایلدوکی کونده اولان هیئتی کبی یعنی اوزبرده اولان شهر ذی الحجه جناب ربانی قدرت سموات
وارضی خلق ایلدوکی کونده بو هیئت اوزرینه وضع ایلمش ایسه الآن اول هیئته عودت ایلمشدر دیو بیوردی
وبو حدیث شریفك ذکرینه سبب بودرکه طائفه عرب اشهر حرمك تحریمنه اعتقاد ایدرلردی حتی اوغلنی قتل ایدن
قاتله بولوب ویا خود برتنهاده راست کلسه‌لر بر برینه تعرض ایلمزلردی ابراهیم عم ملتنی تمسك ایلمشلر ایدی
لکن بحق‌ها بینلرنده قتاله ضرورت واقع اولسه اشهر حرمده قتالك بالکلیه استحلالنی کوروب غیری آی لره
تبدیل ایدوب مثلا دیلر قبائل العجنده بو وجهله ندا ایدرلردی که ماه محرمی شهر صفره تاخیر ایلمشوزدر
شهر محرم ده محاربه ایدلم اکا بدل صفرده ترك ایده‌لم دیو جنك ایدرلردی واکر صفرده حاجتلری قونلمه لسه
ماه محرمی صفردن دخی تاخیر ایدوب ربیع الاوله تبدیل ایدوب صفرده دخی جنك ایدوب ربیع الاولده
ترك ایدرلردی احوال بو یله اولنجق حج فرضی بر آیده بر آیه نقل ایده‌رك کاه محرمده وکاه صفرده وکاه
ربیع الاولده حج ایدرلردی شائر آیلر دخی بوکا تشبیه در نبی‌م دخی حجة الوداعه عرفه خطبه تحقیقا
ذی الحجه موضعنده واصل اولمشدر حتی بو نوعه ایلکز جاهلیتده اولدوغی کبی غیری آیلره تبدیل ایلمکز دیو
بیورمشلردر اشهر حرم ذی القعده وذی الحجه ومحرم ورجب ویکره الاحرام قبلها اشهر حجدن مقدم حج ایچون
احرام مکروه اولور لکن مع کراهة جایز ومنعقد اولور شافعی خلاف ایدوب احرام انلك قتننده رکن العمن

عمره

عمره به محرم اولمش اولور ووقتنده اوکی اوافعال حج متحقق اولماز احرام بزم قتمزده شرطدر وقت اوزرینه
تقدیمك جوازنده طهارته شبیه‌در اکر دینلورسه که اکر احرام شرط اولسه وقتندن اول نیچون مکروه اولور
حال بوکه قبل الوقت طهارت مکروه دکلدر جواب ویریلورکه وقت اوزرینه تقدیم ایچون دکلدر بلکه طول زماندن
اوافعال بر حرام واقع اولمق احتمالی ایچون زیرا احرام قتل صید وکلمش اسبابی کیمك وباش تراش ایلمك
وبونلره بنکزر شیلری اشلمکی حرام ایلر والعمرة سنة عمره دخی سنت مؤکده‌در شافعی قتنده فرضدر
نبی‌م که العمرة کفریضة الحج حدیث شریفی استدلال ایلمشدر بزم ایچون دلیل نبی‌م که الحج فریضة والعمرة
تطوع قوله شریفیدر زیرا عمره بر وقت ایله موقت دکلدر وغیریه نیت ایله عمره دخی حاصل اولور وبرکسنه
حجی دخی فوت ایلسه عمره دخی فوت اولور اما شافعینك روایت ایلدیکی حدیث شریف ذکر اعمال ایله مقدم
اولمق تاویل اولنه علی الخصوص اثنا اده تعارض ایله فرضیت ثابت اولماز کذا فی النهایه والعنایه والمواقیت
شول مواقیت که انسان اول مواقیتی احرامسز تجاوز ایلمك جایز دکلدر میقاتك جمعیدر بوایسه وقت
محدوده در مکان ایچون استعاره اولنمشدر نته کم مکان وقت ایچون استعاره اولنور حق تعالینك
هنالك الولایة قوله شریفی کبی معلوم اولدکه بیت شریف وقتا کم معظم ومشرفدر ولدلیه انکیچون حصین
قلندیغی اول مکه‌در وحد قلندیکی حرمدر وحرام ایچون دخی بر حرم قلندیکی اول مواقیتدر ومواقیتی
احرامسز کچمك جایز دکلدر بیت شریفی تعظیم ایچون دیر للمدنیین ذو الحلیفة مدنیلر ایچون میقات
ذو الحلیفه‌در مدینه‌دن محل مزبوره کلنجه التی میلدر عوام لسانلرنده علی قیوسی دیمکله مشهوردر
مواقیتدن بوندن بعیدتر میقات یوقدر وللشامیین جحفة شامیلر ایچون میقات جحفه‌در اصلده
اسم مهیعه ایدی سیل کلوب اهلینی استیصال ایدوب یعنی جمله‌سنی هلاك ایلمکله جحفه تسمیه اولندی
جحفه ایله مکه مابینی اوچ مرحله‌در وللعراقیین ذات عرق عراقیلر ایچون میقات ذات عرقدر
خراسان واهل مشرق دخی بونلر دندر وللنجدیین قرن نجدیلر ایچون میقات قرندر ویس القرنی
بوقرنه منسوبدر ولیمنیین یلملم یمنیلر ایچون میقات یلملمدر محل مزبوردن مکه ایکی مرحله‌در لاهلها
ولمن مر علیها محل مزبوردن اهلی ایچون خارجدن اول محله مرور ایدنلرك میقاتیدر زیرا نبی‌م بو لحجه توقیت
ایدوب وهن لهم ولمن اتی علیهن من غیر اهلهن بیورمشلردر اکر دینلورسه اهل عراق وشام توقیت نجه
اولنورکه انلر مسلمان دکلدر جواب ویریلورکه نبی‌م انلرك ایمان کله جکلرین طریق وحی ایله بلمکین توقیتی
تعیین بیورمشلردر ویحرم تاخیر الاحرام عنها لمن قصد دخول مکه دخول مکه قصد ایدن کمسنه ایچون مواقیتدن
احرامی تاخیر حرام اولور کرك حج وعمره یه قصد ایلسون وکرك ایلمسون احرامسز دخول حرامدر اما شافعی قتنده
اکر حج ویا عمره مراد ایدرسه اول زمان حرام اولور یوخسه غیری مراد اولورسه بلا احرام جایزدر زیرا جابر
رضی الله عنه‌دن روایت اولندیکه نبی‌م مکه فتح اولندیغی کون اوزرنده سیاه عمامه احرامسز مکه‌یه داخل اولدی

زیرا اداء عبادت ایچون مشروع اولمشدر اکر نیت ایدرسه احرام لازم اولور اکر نیت ایلمزایسه لازم اولمز احرام
بقعهٔ تعظیم وعبادت ایچوندر چونکه مراد تعظیم وعبادتدر اولبعجه احرام لازم دکلدر بزم ایچون دلیل ابن عباسک نقل
ایلدیکی لا تدخل احد مكة الا باحرام حدیث شریفیدر زیرا احرام بقعهٔ شریفه تعظیم ایچوندر بونده تاجر ومعتمر وبونلره
مشابه اولانلر برابردر احرامی ترک جایز دکلدر وشافعینک روایت ایلدیکی حدیث شریف اول ساعته مخصوصدر
نبی علیه السلام قول شریفی دلالتله زیرا نبی علیه السلام بیورمشلردر که بلا احرام دخول جایز دکلدر مکه حرامدر لم یحل لاحد قبلی ولا لاحد بعدی وانما
احلت لی ساعة من نهار ثم عادت حراما بعد النبی علیه السلام اجماع ایله حل اولور قتال ایچون اکر بغات وکفار غلبه ایلسه‌لر
اول وقت حل اولور وجاز التقدیم وهو افضل احرامی میقاتدن تقدیم ایلمک جایزدر وتقدیم افضلدر
وابن مسعود شامدن وابن عمر بیت مقدسدن محرم اولمشلردر وتجاوزدن نفسنه امین اولدقده تقدیم
تقدیم افضلدر ویحل لمن هو داخلها دخول مکه غیر محرم میقاتک داخلنده اولان ایچون بلا احرام مکه یه دخول
حلال اولور ووقته الحل داخل میقات اولانک احرامی حلدر حل حرم ایله میقات مابیننده بر مکاندر ولمکی
فی الحج وفی العمرة الحل حجده وعمره‌ده مکه اولان ایچون میقات حلدر نبی علیه السلام اصحاب رضی حضرتلرنه جوف مکه‌ده
محرم اولدیلر دیو امر اولنمشلردر اما عایشه رضی الله عنهانک قرنداشنه امر ایلدیکه عایشه یه عمره تنعیمدن ایده ویره
وتنعیم حلده بر موضعک اسمیدر وفضائل حج غریبا ایچون وارد اولان احادیث شریفه‌نک نهایتی یوقدر
لکن برایکی حدیث شریف بو محلده ایراد اولنمق لازم اولمشدر قال النبی علیه السلام اعظم الناس ذنبا من وقف
عرفة وظن ان الله تعالی لم یغفر له وقال النبی علیه السلام ان الحجر یاقوتة من یواقیت الجنة وانه یبعث یوم القیمة
له عینان یبصر بهما ولسان ینطق ویشهد لمن استلمه بحق وصدق وقال النبی علیه السلام حجة مبرورة خیر من الدنیا
وما فیها والحجة المبرورة لیس لها جزاء الا الجنة وقال النبی علیه السلام الحجة المبرورة کفارة سبعین سنة
وورد فی الخبر النظر الی الکعبة بغیر طواف وبغیر صلوة افضل عند الله تعالی من عبادة سنة بصیام
نهارها وقیام لیالیها وروی عن الحسن البصری ان الصوم فی مکة یعدل بمائة الف یوم فی غیرها
وبصدقة درهم یعدل بمائة درهم وکذا کل حسنة تعدل بمائة

فصل

واذا اراد الاحرام ندب
ان یقلم اظفاره ویقص شاربه ویحلق عانته یعنی حجه قصد ایدن کمسنه احرام مراد ایلسه طرناقلرینی کسمک
وبیغنی قرقمق وقاسقنی تراش ایلمک مندوبدر لغة احرام احرمک مصدریدر یعنی حرمه داخل
اولمقدر نتکم اشتی دینلور یعنی شتایه داخل اولسه عرف فقهاده مباح اولان اشیانک کندو نفسنه
حرام ایلمکدر وصلوتک تحریم وتحلیلی اولدیغی کبی حجک دخی تحریم وتحلیلی واردر ثم توضأ
او یغتسل وهو افضل ابدست الور ویاخود اغتسال ایلیه اغتسال افضلدر مراد
پاکلکدر ونظافتدر غسل ایلمکدر اکر ابدست ایله اکتفا اولنورایسه جایزدر حیضده اولدیغی کبی
حایض ونفسا دخی اغتسال ایدر مرویدرکه نبی علیه السلام ابوبکر رضی الله عنهک خاتوننه اسما ایچون نفاسی

حالنده

حالنده غسل ایلسون وحج ایچون محرم اولور بیت شریفی طوافدن غیری مناسکک جمله‌سنی قضا ایدرلر
کذا فی الزیلعی ولبس ازارا ورداء جدیدین ابیضین احرام مراد ایدن کمسنه یکی بیاض ردا وازار کیه زیرا
نبی علیه السلام ازار وردا کیمشلردر او کانا غسیلین اولبس ثوبا واحدا یستر عورته ویاخود اول ردا وازار یونمش
اوله ویاخود بر ثوب کیه که عورتینی ستر ایلیه جایزدر زیرا لبس مخیط ممنوعدر وستر عورت ودفع حر وبرد ایچون
ازار وردا لازمدر وتطیب قبل الاحرام تطیب ایلیه وعایشه رضی الله عنهادن منقولدرکه نبی علیه السلام قبل الاحرام
تطیب ایلر ایدی اما امام محمددن روایتدرکه بعد الاحرام عینی باقی قلان طیب کمسک وغالیه کبی بونلری کوربه
کورمشدر واما عایشه‌نک روایت ایلدیکی مطلقدر هر نه مقوله اولورسه اولسون جایزدر وممنوع اولان
بعد الاحرام تطیبدر وصلی رکعتین وایکی رکعت نماز قیله وجایزدر روایتدرکه نبی علیه السلام ذی الحلیفه‌ده
ایکی رکعت نماز قلمشلردر نبی علیه السلام بیورمشلردرکه جبرائیل علیه السلام کلوب بو وادی مبارکده نماز قیل وحج وعمره
ایچون لبیک دی دیو بلدوکلک کلمه‌دن قراءت ایله دیو تعلیم ایلمشدر اکر محرم اولان کمسنه اولیده
فاتحه وقل یا ایها الکافرون ورکعت ثانیده فاتحه واخلاص قراءت ایلیه فعل نبی علیه السلامه اقتداء ایلمش اولور
وافضل اولان دخی بودر وان کان مفردا بالحج اکر مفرد بالحج اولورسه یقول عقیبهما اللهم انی ارید الحج فیسره لی
وتقبله منی اول ایکی رکعتک عقبنده بو دعاء اوقیه معناسی یا الله تحقیقا بن حجی مراد ایلدم اول حجی
بکا میسر ایلیه وبندن اول حجی قبول ایلیه دیمکدر واو بو نیتی قلبله اجراء قلبی ایله نیت ایدوب لسانیله سویلمزسه
اکا کفایت ایدر اما اولی اولان لسانیله سویلمکدر ودلسز اولان لسانینی تحریک ایلیه ومطلق
حجه نیت ایلسه بیز فرضدن واقع اولور زیرا جمیع عباداته نیت شرطدر حق تعالینک وما امروا
الا لیعبدوا الله مخلصین قول شریفنده اولان اخلاص نیت اولدوغی شرط اولمسنی مؤیددر واکر تطوع
نیت ایدرسه تطوع واقع اولور زیرا وقت معیار دکلدر بلکه مشکلدر معیاره ظرفا ورنیت ایله تطوع جایز
اولیوب ینه اصل فرض واقع اولوردی صوم رمضان کبی ثم یلبی اندن صکره تلبیه ونبی علیه السلام کرو تلبیه‌سنده ناس
اختلاف ایلمشلردر ابن عباسدن روایتدرکه صلوة عقبنده تلبیه ایلمشلردر وابن عمر دیمشدرکه دوه‌یه
بندوکی زمان تلبیه ایلمشدر سعید بن جبیردن روایتدرکه ابن عباسدن تلبیه‌نک اختلافندن سؤال ایلدم
بیوردیلرکه بو بابده بزم معلومز جمله‌دن زیاده‌در نبی علیه السلام بر کره حج ایلمشلردر عقیب صلوتده تلبیه ایلیوب
ودوه‌یه بندکده وصحرایه چقدقده تلبیه ایلمشلردر خلق ایله فوج فوج کلمه‌ایدی عقیب صلوتده استماع
ایدن انی حفظ ایدوب اول تلبیه‌ی نقل ایلدیلر وراحله راکب اولدوغی حالده استماع ایدن تلبیه اول
اوکانی نقل ایلدیلر سبب اختلاف بودر فیقول اللهم لبیک لا شریک لک لبیک ان الحمد والنعمة لک
والملک لا شریک لک یعنی مدنیا خدایا بیده دکیه لبیک اللهم لبیک دعاسنی قراءت ایلیه لبیک لفظنک اصلی البّ لک
الباً بعد اولان یا تثنیه ایچوندر بو محلده معنی تثنیه تکثیر ایچوندر فعل لب حذف اولنوب مصدر فعلنه

دلالت ایلدوکیچون فعل معنا منه اقامت اولندی والیا بین لفظلک ذوایدی حذف اولنوب ثلاثیه نقل
اولندی واندن صکره مفعول له حرف جر حذف اولنوب مصدر دخی کاف مضافه نقل فی اولنوب اولم اقامت
کثیره ایله اقامت اتمکدن زیرا تثنیه تکریر و تکثیر و تلبیه دعوته جواب ایدوکنه خلاف یوقدر اما داعینک اختلاف
اولنمشدر بعضیلر داعی الله تعالی در فاطر السموات والارض لیغفر لکم من ذنوبکم نص شریفیله استدلال ایلمشلردر
و بعضیلر داعی نبی عم قال النبی عم ان سیدا بنی دارا واتخذ فیها مادبة وبعث داعیا بو حدیث ایله استدلال
ایلمشلردر داعیا لفظندن مراد کندو نفس نفیسلریدر اما اظهر واوجه اولدرکه داعی خلیل الله در وقتا که مکه
مکرمه بنا ایلدی واذن فی الناس بالحج یاتوک رجالا وعلی کل ضامر نص شریفیله اوزره حجه دعوت ایلمک امر اولندقده
یا رب نه کیفیت ایله دعوت ایدهیم دیو نیاز ایلدکده قل یا ایها الناس اجیبوا ربکم خطابیله مخاطب اولدقده
حضرت خلیل جبل ابی قبیس چقوب یا ایها الناس اجیبوا ربکم دیو ندا ایلدکده حق تعالی نداسنی اصلاب
ابا وارحام امهاتده اولوب الی یوم القیامة لباس وجود ایله ملبس اولاجق ارحام استماع ایدوب الله وره دخی دعوتی
اجابت ایدوب لبیک دیمشلردر بر کره دینلر بر کره حج و ایکی کره دینلر ایکی کره حج ایلمشدر و قس علی هذا و تبیین
حج ایلمامشدر ان الحمد قولی کسر الف ایله ثنا به ابتدا اولنمشدر و فتح الف ایلر اولورسه وصف اولور واکر
برکسنه بو الفاظی تغییر ایدوب ثنا و تسبیحده بر غیری الفاظ اوقسه ائمه حنفیه قتنده جایزدر کرکسه
تلبیه اداسنه قادر اولسون کرک اولمسون برابردر و بینه تلبیه فارسیله ایلمک جایزدر اما ابی حنیفه رحمه الله قولی
اوزره تکبیر افتتاح عربی و فارسی برابردر و امام محمد رحمه الله تکبیر افتتاح تلبیه نک ما بینی
تفریق ایدوب تلبیه ده فارسیله تکلم جایزدر زیرا بونده ذکردن غیری اولان ذکر معنا منه قایم اولور اما
صلوة بونک خلافیدر ولا ینقص منها بو تلبیه دن ناقص ایلمیه ویجوز الزیادة زیاده ایلمک جایزدر
اما امام شافعی خلاف ایدوب تشهده قیاسا بونده دخی جایز اولمسه ذاهب اولمشلردر بزم ایچون دلیل کبار
صحابه دن ابن مسعود و ابن عمر و ابو هریره رضی الله عنهم ماثور اولوزرینه زیاده ایلمشلردر ان الحمد لبیک
عدد التراب لبیک و بر روایتده لبیک حقا حقا تعبدا ورقا لبیک عدد التراب لبیک ذا المعارج
لبیک لبیک اسئلک الا الخلق لبیک لبیک والرغبا الیک لبیک من عبد ابق الیک دیلردی عمر
رضی الله عنه لبیک ذا النعماء والفضل الحسن لبیک مرهوبا ومرغوبا الیک لفظلرینی زیاده ایلردی
و ابن عمر رضی الله عنه لبیک وسعدیک والخیر کله فی یدیک اله الخلق غفار الذنوب لبیک ستار العیوب
لبیک کشاف الکروب لبیک لفاظنی زیاده ایلردی واذا لبی ناویا للحج فقد احرم یعنی حج ایچون نیت
ایلدوکی حالده تلبیه ایلسه تحقیقا اول کسنه محرم اولور اما بیان اولنداکه تنغیسی ایله شارع اولور
حسام الدین شهید ذکر ایلمشدرکه اول کسنه نیتدن صکره کرچه تلبیه ایله شارع اولور یوخسه تلبیه دن
صکره دکل نته کم صلوته نیتدن صکره شارع اولور تکبیر ایله یوخسه تکبیردن صکره جر دکل ابو یوسف رحمه الله علیه

قنعد

تنعده بالکر نیت ایله تلبیه سز شارع اولور شافعی رحمه الله بوکا ذاهب اولمشدر زیرا اول کسنه احرام ایله
حرامدن منعی التزام ایلمشدر پس اعدی بمجرد نیت ایله شارع اولمش اولور صوم کبی بزم دلیل حق تعالینک فمن فرض
فیهن الحج فلا رفث ولا فسوق ولا جدال فی الحج قول شریفیدر وابن مسعود دیمشدر که حجک فرضنی اهلالدر وابن
عمر دیمشدر که تلبیه در وابن مسعود دیمشدر که احرامدر و عایشه دیمشدر که لا احرام الا لمن اهل ولبی زیرا حج
نیجه ارکانی مشتملدر پس اعدی واجبا اولدیکه تعظیم مراد اولان ذکر مشروط اوله صلوة دخی اویلهدر اما
صوم بونک خلافیدر زیرا صوم رکن واحددر امام شافعی حرامدن منعی التزامدر دیمشی ایدی بز بوکا
تسلیم اتمزز زیرا بونده منعی التزام دکلدر بلکه اداء التزامدر حرامدن منع ضمنا بولنمشی اولور صوم بونک
خلافیدر زیرا صوم کف عن الحرامدر رکن درانا التزام قصدیا اولور صلوة ایله حج بینی فرق ایلمشلردر
زیرا باب حج اوسع درجه ده حجده نیابت جاری اولور تلبیه دن غیریسی تلبیه معنا منه قایم اولور و محرم
اولدقدن صکره نبی عمه صلوات شریفه ایلیه و دار قطنی روایت ایلمشدرکه تلبیه دن صکره اللهم اعنی علی
اداء فرض الحج وتقبله منی واجعلنی من الذین استجابوا لک وامنوا بوعدک واتبعوا امرک واجعلنی من
وفدک الذین رضیت عنهم وارتضیت وقبلت اللهم لک قد احرم شعری وبشری ولحمی ودمی ومخی
وعظامی دیمکی بعضیلر مستحب کورمشلردر فلیتق الرفث اول کسنه رفثدن صقنسون رفث جماعدر نته کم
حق تعالینک احل لکم لیلة الصیام الرفث الی نسائکم ویاخود کلام فاحشدر و یاخود عورت یاننده
ذکر جماعدر ابن عباسدن روایت اولندیکه وهن یمشین بنا همیسا ان تصدق الطیر ننک لمیسا
وقتا که بو بیتی انشاد ایلدی کندویه رفث ایدرمیسین حالبوکه محرمسین دیدیلر جوابنده رفث اولدرکه
نسا قتنده ذکر جماعدر وهن ضمیری ابله راجعدر همیس ایلک ایقلرینک صوتیدر لمیس اسم جاریهدر والفسوق
والجدال دخی فسوق و جدالدن صقنسون فسق معاصیدر جدال رفیق و حمال و خدامی ایله مجادله ایلمکدر
و دینلمشدرکه وقت حجک تقدیم و تاخیرنده مشرکین ایله مجادلهدر حق تعالینک فلا رفث ولا
فسوق ولا جدال فی الحج قول شریفیله نهی اولنمشدر و قتل صید البر لا البحر قتل صید بردن دخی اتقا ایلیه صید
بحردن اتقا ایلمیه ولا تقتلوا الصید وانتم حرم نص شریفیله نهی اولنمشدر بر تیجه بحردن احترازدر زیرا صید بحر
جایزدر والاشارة الیه والدلالة علیه و اول صیده اشارتدن و انک اوزرینه دلالتدن دخی اتقا ایلیه
اشارت قیدی حاضر ایچون و دلالت قیدی غائب ایچوندر منقولدرکه ابو قتاده محرم دکل ایکن بر حمار وحشی
صید ایلمش ایدی لکن یاننده اولان کسنهلر محرم ایدیلر صید اولان وحشک لحمی اکل ایچون نبی عمدن سؤال اولندقده
هل اشرتم هل دللتم هل اعنتم بیوردقلرنده اصلا بزدن بو مقوله فعل صادر اولمدی دیو جواب ویردیلر نبی علیه السلام
اذا فکلوا بیوردیلر یعنی بویله اولیجق اکل ایده بیلورز دیو اکلنه اذن شریفلری اولدی و قتل القمل که بیت قتلندن نهی
اتقا ایلیه اما بره و سوری سکک و یلان و عقرب و فاره و قورد و قره قرغه والاقرع و سایر سباع که

اوزرینه حلال ایلیه بونلری قتل ایلمك جایزدر والتطیب رایحه طیبه دن دخی اتقا ایلیه وقلم الظفر طرناق کسمکدن
دخی اتقا ایلیه وحلق شعر راسه وبدنه ولحیته وباشنك قلینی تراشدن وبدن قلینی تراشدن وصقالنی قرقمقدن
اتقا ایلیه نته کم حق تعالی ولا تحلقوا رؤسکم قول شریفی ایله نهی ایلمشدر بو آیة کریمه بعبارته باشنی تراشدن نهی دن
اثنا دلالتیله بدنك شعرینی دخی تراشدن نهی در زیرا شعرده حیوة ثابته واردر بیورر زیاده اولور چونکه باش
قلنی تراشدن نهی اولنوب ازالهدن امتناع مستحق اولدی بدن قلی دخی اکا تشبیه اولنوب اولدخی منع اولندی وتستر
راسه ووجهه وباشنی ویوزینی ستر ایلمکدن دخی اتقا ایلیه شافعی نبی ع م که احرام الرجل فی راسه واحرام المرأة
فی وجهها حدیث شریفی استدلال ایدوب ارادم یوزینی ستر ایلمك وعورت باشنی ستر ایلمك جایزدر زیرا
اثر احرام رجلده کشف راس ومراده وجهدر دیدی بزم ایچون دلیل بودر که بر اعرابی محرم دوهدن دوشوب
بوینی قیردقده بولداشلری یوزینی اورتمك مراد اتدکده نبی ع م لا تخمروا وجهه ولا راسه فانه یبعث
یوم القیمة ملبیا بیورمشلردر بو حدیث بزه دلیل کافیدر وشافعینك روایت ایلدوکی حدیثك فائدهسی
رجل احرامیله مرأه احرامنك مابیننی فرق ایچوندر شویله که مراه محرمه باشنی اورتمك اورتمك جایزدر دکلدر
شافعی طرفندن سؤال اولنمشدر که اعرابی حدیثیله عمل ایدوب محرم حیوتنده تغطیه وجه وراس اتمز
اما محرم فوت اولدقده تغطیه وجه وراسی اوسون دیرسز بر ماده ده عمل اتمزسز بو نیجه راست کلور غایت
اثبات نده ائمه حنفیه دن جواب ویریلور که بو اعرابی حدیثی اذا مات ابن آدم انقطع عمله الا عن ثلث حدیث
شریفیله معارضه اولنمشدر زیرا کشف راسی ووجه حالت احرامدندر محرم فوت اولمغله احرام باطل اولدی
انکچون محرما وفات ایدن کمسنه احرامی مأمور بالحج اولانه بیانه قادر دکلدر بالاتفاق بوندن معلوم اولدیکه
محرم فوت اولمغله احرامی باطل اولدی اما حدیث اعرابی مجردا اکا مخصوصدر زیرا نبی ع م که لا تخمروا
وجهه ولا راسه فانه یبعث یوم القیمة ملبیا حدیث شریفی شرها دیلرد بو معنا ایسه هر محرمده موجود
بولنمیوب انجق اکا مخصوص اولدی بوندن غیری محرما فوت اولانك تغطیه وجه وراسنه بر دیلمز
دخی واردر که عطا رضی الله عنه روایت ایلدیکه نبی ع م محرما وفات ایدن کمسنه ایچون سؤال اولندقده خمروا راسه
ووجهه ولا تشبهوه بالیهود دیو جواب بیورمشلردر وغسل راسه ولحیته بالخطمی ودخی باشنی وصقالنی خطمی ایله
غسلدن دخی صاقنه خطمی بر اوتدر اکثریا انکله باش غسل اولنور ابو حنیفه قتنده خطمی طیبدر واما
امامین قتنده طیب دکلدر خطمی ایله هوام قتل اولنور وشعری ملایم ایدر ثمره خلاف بونك سببیله واجب
اولان شیئده در ابو حنیفه قتنده دم لازم اولور امامین قتنده صدقه لازم اولور خطمی قیدیله اولدیغی بوندن اوتوریدر که
اکر بر کمسنه اشنان وصابون ایله باشنی غسل ایلیه بالاتفاق اوزرینه بر شی لازم کلمز ولبس قمیص وسراویل
وقباء وعمامة وقلنسوة وخفین الا ان لا یجد نعلین فیقطعهما من اسفل الکعبین کوملك وطون وقفتان
ودولبند وقاووق کیمکدن صاقنه ودخی خفین کیمکدن الا مکر که نعلین بولمیوب [illegible] اشغهسندن

قطع

قطع ایدوب کیمش اولا خفین اولوب اوزرینه مسح ایلمك جایز اولورسه کیمیله زیرا نبی ع م ذکر اولنان
اشیائی کیمکدن منع بیورمشلردر اکر ازار بولمزسه سراویلی شقا ایدوب بشتمال کبی باغلیه اکر دابولمزسه
قمیصینی شق ایلیه وبورنه ولبس ثوب صبغ بزعفران او ورس او عصفر زعفران وورس وعصفر ایله بویانمش
ثوب کیمکدن دخی اتقا ایلیه زیرا نبی ع م نهی ایدوب لا یلبس المحرم ثوبا مسه زعفران ولا ورس حدیث شریفنی
بیورمشلردر وورس بر صاری بویادر انکچه اولمشدر دکلمش زعفرانه بکزر یمندن کلور الا ان یکون غسیلا حتی لا ینفض
الا مکر که غسل اولنوب رایحهسی اولمیه یعنی رایحهسی کتمش اوله زیرا منع رایحه ایچوندر لون ایچون دکلدر ویجوز له
الاغتسال المحرم ایچون غسل ایلمك جایزدر زیرا نبی ع م دخی محرم ایکن غسل ایلدوکی متفق علیه در وعمر رضی الله عنه
دخی محرم ایکن غسل ایلمشدر ودخول الحمام ومحرم ایچون دخول حمام دخی جایزدر زیرا اصحاب محرمی دخول حمامدن
نهی ایلمزدی والاستظلال بالبیت والمحمل محرم اولان کمسنه بیت ایله کولکهلنمك ودخی محمله کولکهلنمك جایز اولور
اما باشنه ویوزینه بیته ومحمله دوقنمامق کرکدر زیرا احرام اولان کیمکدر بو نوع ایسه کیمك بولنماز اول اجلدن جایز
اولور اما مالك چادر ایله واکا مشابه اولان شی ایله استظلالی کوره کورمشدر زیرا بو مقولهده باشنی اورتمکه
مشابهت بولنور بزم ایچون دلیل عثمان رضی الله عنه محرم ایکن چادر قوردرمشدر ومسجده دخول جایزدر ولدخی
بو قولی مؤیددر روایت اولنور که نبی ع م ایچون بر صریقه ثوب باغلیوب حرارت شمسدن کولکهلنمشدر وشد الهمیان
فی وسطه التون واقچه قویهجق کیسه بلنه باغلمق جایز اولور امام مالك دیر که اکر غیرینك نفقهسی اولورسه
مکروهدر بز دیرز که بو لبس مخیط معناسنده دکلدر که مکروه اوله وقوشاق وقلیچ وسلاح قوشانمق ومغفره خاتم
کچورمك وطیبدن غیری ایله اکتحال جایزدر امام یوسف اکر قوشاق ابریشم اولورسه مکروهدر دیمشدر
ومقاتلة عدوه ومحرم اولان کمسنه عدو ایله مقاتله جایزدر وکندو نفسندن ضرری دفع ایچون
ویکثر التلبیة رافعا بها صوته عقیب الصلوة وکلما علا شرفا او هبط وادیا او لقی رکبا وبالاسحار
ومحرم اولان کمسنه تلبیه عقیب صلوتده چوق ایلیه اول تلبیهده صوتنی رفع اولندخی حالده هر بار که
بر یوکسك یره چقسهلر ویاخود بر وادیه هبوط ایلسهلر ویاخود اتلولره ملاقی اولسهلر ودخی سحرلرده
تلبیهیی چوق ایلیه زیرا احرامده تلبیه صلوتده تکبیر کبیدر اولی شرطدر باقیسی سنتدر بویله اولیجق بر حالدن
بر حاله انتقال اولندقده کتوریلور ابن مسعود نبی ع م دن افضل الاعمال العج والثج حدیث شریفنی روایت
ایلمشدر وابوبکر رضی الله عنه دن منقولدر که نبی ع م دن ای الحج افضل دیو سؤال اولندقده العج والثج دیو
بیورمشدر العج تلبیهده رفع صوتدر الثج اراقه دمدر یعنی قربان ایلمکدر بزم ائمهمز قتنده دعا واذکارده
مستحب اولان اخفادر مکر که اعلامله مقصود تعلق ایلیه اذان وخطبه کبی اولیه اولسه تلبیه دخی اعلام
دیندر واولات شیئه شروعی اعلام ایچوندر بو تقدیرجه رفع صوت مستحبدر **فصل** فاذا دخل مکة ابتدا
بالمسجد یعنی محرم مکهیه داخل اولسه مسجددن ابتدا ایلیه زیرا مقصود زیارت بیتدر بیت ایسه مسجدده در

مطلب

يسوامدي تلبيه ايچي اولدوغي حالده باب شيبهدن مسجده داخل اوله كرك ليلا داخل اولسون كرك نهارا
داخل اولسون ضرر ايلماز مراد دخول بلده در كيجه وكوندزي برابردر ونبيم خرسز خوفندن كوندز داخل
اولمشدر وعمر رضي الله عنه حجاجي كيجه ايله دخولدن نهي ايدردي خرسز خوفي ايچون اما حسن وحسين رضي الله
عنهما كيجه ايله كيرمشلردر ومكهيه حين دخولده اللهم هذا امنك قلت وقولك الحق ومن دخله كان امنا اللهم
فحرم لحمي ودمي على النار وقني عذابك يوم تبعث عبادك ديه ومسجد شريفه چيلاق اياق ايله داخل اوله الا مكركه
اياغنه ضرر اوله ومسجده دخول حقنده بسم الله وعلى ملة رسول الله الذي بيته الحرام اللهم افتح لي ابواب رحمتك
ومغفرتك وادخلني فيها واغلق عني ابواب معاصيك وجنبني العمل فيها فاذا عاين البيت كبر وهلل
فحين محرم بيت شريفي كوردكده تكبير وتهليل ايليه كه مستحبدر ونور الله اكبر الله اكبر اللهم انت السلام ومنك
السلام فحينا ربنا بالسلام وادخلنا دار السلام اللهم زد بيتك هذا تشريفا ومهابة وتعظيما
اللهم تقبل توبتي واغفر خطيئتي يا حنان يا منان وعطادن روايتدر كه نبيم بيتي كوردكده اعوذ برب
البيت من الدين والفقر وضيق الصدر وعذاب القبر ديرلردي وبيت شريف اون دفعه بنا اولنمشدر بري
ملائكهنك بناسيدر وبري آدم عمك بناسيدر وبري بنا ابن ادمدر وبري بناء خليل عمدر وبري
بناء عمالقهدر وبري بناء قصي بن كلاب وبري بنا قريشدر وبري عبد الله بن زبيردر وبري بناء حجاج
ابن يوسفدر وابتداء بالحجر الاسود فاستقبله وكبر وهلل رافعا يديه كالصلوة وحجر اسوده استقبال
ايليوب انكله ابتداء ايليه وتكبير وتهليل ايليه ايكي اليني صلوته دفع ايلدوكي كبي دفع ايلديكي حالده
دفع سكز موضعده واقع اولور بري تكبير افتتاحده قنوتده عرفاتده استلام حجرده وصفاده
ومروهده وعيدينده جمره عقبهده ويقبله ان استطاع من اداء وحجر اسودي ويه بر كمسنهيه
اذا ويتمديسز اكر قادر اولورسه مثلا ايكي اليني حجر الاسودك اوزرينه وضع ايليوب اوپه واوپدكده صكره
صوت ايليه تقبيلدن صكره حجر اسوده سجده ايتمك مستحبدر ديو سؤال اولنديغنده عمر بن عبادن مرويدر نبيم
حجر اسودي تقبيل ايدردي وسجده ده ايدرلردي فيمعلوم تقبيل حجر اسودي عدم ايذا ايله شرط ايلدي
زيرا استلام حجر سنتدر وايذاء مسلمده احتراز واجبدر واجبي سنت ايچون ترك ايلمك اولماز ونبيم مبارك
شفتيلرين حجر اسودك اوزرينه وضع ايدوب زياده بكا ايدرلرايدي دعمريا عمر بو محلده كوز ياشي
دوكلور وكر بر قوي آدمسن ضعيفلره اذا ايدوب مزاحمت ويرمه اكر بر فرجه بولورسك استلام ايله والا استقبال
ايله وتكبير وتهليل ايله ديو بيورمشلردر ويستلمه اكر تقبيله قادر اولمازسك حجر اسودي استلام
ايله او يمسه شيئا في يده ويقبله ويأخذ الذي اولان برشي حجر اسوده مس ايتدروره واول شيئي اوپه
اكر اليله استلام ايلمك ممكن دكل ايسه زيرا روايت اولنمشدركه نبيم راحله دوزنده چوكان ايله
استلام ايدوب وچوكاني اوپرلردي اويشير اليه مستقبلا مكبرا ومهللا حامدا لله تعالى

ومصليا على النبي عم ويأخذ حجر اسوده استقبال ايلدكده بسم الله الله اكبر اللهم ايمانا بك وتصديقا
بكتابك ووفاء بعهدك واتباعا لسنة نبيك اللهم هذا البيت بيتك وهذا الحرم حرمك
وهذا الامن امنك وهذا مقام العائذ بك من النار بو دعا اوقيه ديلمشدر كه استلام حجرده حكمت نه در
نبيم بيورمشلردركه وقتا كه حق تعالى ارواحدن اخذ ميثاق ايدوب الست بربكم قالوا بلى خطابيله مقرر
ايلدكده بو ميثاقه بر ورقه يازوب حجر اسوده امانت وضع ايلمشدر شول كمسنه كه حجر اسودي تقبيل ايدر كانه
عهد سابقي تجديد ايدر وحجر اسود دخي قيامت كوننده اول كمسنه ايچون شهادت ايدر ويطوف اخذا عن
يمينه مما يلي الباب بعد الاستلام طواف ايليه كه ذو صاغ جانبندن شارع اولدوغي حالده باب كعبه يولي
طوافدن بوكا طواف قدوم وطواف التحيه وطواف اللقا ديلمشدر وبو طواف افاقي ايچون سنتدر مكي
ايچون مسنون اولمز وافاقي ايچون طواف افضلدر صلوة نافلهدن طوافده بيت شريف صول طرفنده اولمق
كركدر وبيت شريف طائفك يساريندن اولمقده حكمت بودر كه طواف ايدن كمسنه مؤتم كبيدر زيرا بر آدم امام
ايله نماز قلدقده امام مؤتمك صول طرفنده اولور قلب صول طرفده اولمغله قلبك بيت شريفه قريب اولمسي
مقصوددر وقد اضطبع رداءه بان جعله تحت ابطه الايمن والقى طرفيه على كتفه الايسر محرم رداسني
صاغ قولتوغي التندن صول اموزينك اوزرينه قويه ويجعل طوافه وراء الحطيم طايف اولان كمسنه طوافني
وراء حطيمدن ايليه اكر بيت شريفيله حطيم مابينني طواف ايلسه جائز دكلدر زيرا حطيم بيتدندر روايت
اولنور كه عايشه رضي الله عنهادن اكر مكه مكرمه فتح اولنورسه بيت شريفك ايچنده ايكي ركعت نماز قلمغه
نذر ايلمشي ايدي مكه مكرمه فتح اولندقده نبيم عايشهنك اليني الوب حطيمه كتوردي وحطيم بيتدندر بونده
نذريكي ادا ايله ديو بيورمشلردر زيرا سنك قومك مضايقه اوزره اولمغين قصر ايدوب بيتدن اخراج ايلمشلردر
اكر قومك جاهليته حديث العهد اولمسيدي بنا بيتي نقض ايدوب قواعد خليلي اظهار ايدردم وحطيمي بيته
ادخال ايدردم وعتبه ارضه ملصق ايدوب ايكي قپو ايدردم بريني شرقي وبريني غربي ايدردم اكر كلجك
سنه صاغ اولورسم بويله ايدرم ديو بيورمشلردي لكن عمر وفا ايتميوب ميسر اولمدي حتى خلفاء راشديندن
عبد الله بن زبير بو حديث شريفي استماع ايلدكده قواعد خليل عليه السلامي اظهار ايدوب بيت شريفي بنا
ايدوب حطيمي بيت شريفه داخل ايلمشدر وقتا كه عبد الله بن زبير حضرتلري قتل اولندي حجاج ابن زبير بناء
ايلدوكني نقض ايدوب جاهليتده اولدوغي اوزره بنا ايلمشدر چونكه حطيم بيتدن اولديغي طوافده
داخل اولمق لازمدر زيلعي حطيمك جملهسي بيتدن دكلدر ديو نبيمك ستة اذرع من الحجر من البيت
وما زاد ليس من البيت قول شريفيله استدلال ايدوب كتابنده ذكر ايلمشدر التي ذراع بيت
شريفدن اولوب سايري بيتدن اولمدوغنه حديث شريف ايله استدلال ايلمشدر وهاجر واسمعيل
عليه السلامك قبر شريفلري حطيمده در ديو غاية البيانده ذكر اولنمشدر فحين طواف كمسنه باب شريفه

مقابل اولردقده اللهم بيتك عظيم ووجهك كريم وانت ارحم الراحمين واعوذ بك من النار ومن الشيطان الرجيم
وحرم لحمي ودمي على النار وامني من اهوال القيمة واكفني مؤنة الدنيا والاخرة ويجن ركن عراقيه ارشد كه
اللهم اني اعوذ بك من الشرك والشك والنفاق والشقاق وسوء الاخلاق وسوء المنظر في الاهل والمال
والولد ديه ويجن حجر ابه ارشد كه اللهم اظلني تحت عرشك يوم لا ظل الا ظلك ولا اله غيرك يا ارحم الراحمين
اللهم اسقني بكاس محمد عليه الصلوة والسلام شربة لا اظما بعدها ابدا ديه ويجن ركن شاميه ارشد كه
اللهم اجعله حجا مبرورا وسعيا مشكورا وذنبا مغفورا وتجارة لن تبور يا عزيز يا غفور وارحم وتجاوز
عما تعلم انك انت الاعز الاكرم ديه ويجن ركن يماني يه ارشد كه اللهم اعوذ بك من الكفر واعوذ بك
من الفقر ومن عذاب القبر ومن فتنة المحيا والممات واعوذ بك من الخزي في الدنيا والاخرة ديه وركن
يماني ايله حجر اسود مابينده ربنا اتنا في الدنيا حسنة وفي الاخرة حسنة وقنا عذاب النار وعذاب
القبر ديه ويجن حجر اسوده ايرشد كه اللهم اغفر لي برحمتك واعوذ برب هذا الحجر من الدين والفقر وضيق
الصدر وعذاب القبر ديه وبو ذكر اولنان بر شرطدر وسبعة اشواطدر يعني يدي شرط ايله طواف ايليه وسبعة
مفعول يطوف در يرمل في الثلثة الاول منها اشواطدن اوچ اولكيسنده رمل ايليه ورمل ايلمك
يوريدكده اموزلريني تحريك ايلمكدر معلوم اولدكه اوچ اولكي شرط سنتدر ابن عباس ... دركه طوافده
رمل يوقدر نبي ... رمل فعلي عمره قضا ايچون ايلمشدر بونك بياني بودر كه نبي ... عمره ايچون مكه مكرمه يه كلوب
حديبيه يه قونوب ... مكه مشركلري جنك كلامشدر ... زيارته كلدك ديو عثمان رضي الله عنه كوندردكده مشركلر
رضا ويرميوب بو سنه رجوع ايليه سز ... آتيه ده مكه مكرمه يي تخليه ايليهم كلوب زيارت ايليهسز ديو ... منوال
وصالحه ايدوب رجوع بيورمشلردر سنه آتيه ده نبي ... صلح اوزره مكه يه كلوب سلاحسز داخل اولوب اضطباع
ايدوب كندو رمل ايلدكده اصحاب كرامه رضوان الله عليهم اجمعين خطاب ايدوب الله تعالى رحمت ايلسون شول
كمسنه يه كه اموزلريني حركت ايده ورب اظهار جلادت ايليه زيرا سببي بو ايدي كه حمى يثرب محمدي واصحابيني زبون
ايلمشدر ... حركته قادر دكلردر ديو مشركلر بر برينه سويلدكلري نبي ... استماع ايلدكده مشركلره اظهار جلادت ايچون
بويله بيورمشلردر وابن عباسك لا رمل في الطواف ديو روايتي ايله وكي اظهار جلادت اول زمان مشركيني ايچون
ايدي شمدي ايسه اول معنى يوقدر ادي رمل دخي ايجاب ايدر جواب ويرلوركه هر چند رمله سبب مشركين ايدي لكن اول سبب
بزه ابدي سنت اولدي نته كم خليل الرحمن شيطاني كوروب رمي جمار ايلمشدر اول سبب جوز شمدي يوقدر لكن خليل الله كه
فعلي بزه سنت ابديا اولدي وسفرده قصر صلوة سببي مشقتدر لكن مشقت يوغيكن ينه قصر اولنور وجابر وابن عمر روايت
ايلمشلردر كه نبي ... حجة الوداعده طواف ايلدكلرنده اوچ اولكيسنده رمل ايلمشدر وبزه دخي ابدي سنت اولمشدر ترك
جايز دكلدر اكر خلقتك ازدحامي اولوب رمل ايلمك ممكن دكل ايسه بر مقدار توقف ايدوب بعده رمل ايليه سنته الم حجر اسود
بونك خلافيدر ويمشي في الباقي على هينته اوچ اولكيدن باقيسنده سكينت ووقار ايله يعني ناز اوزره يوريي

ايليه

ايليه ويستلم الحجر كلما مر به يعني ذكر حجر اسوده هر وارديغده استلام ايليه زيرا طوافك هر شوطي صلوتك ركعتلري كبيدر
وهر ركعت تكبير ايله افتتاح اولنديغي كبي هر شوط دخي استلام حجر اسود ايله افتتاح اولنه ويختم الطواف بالاستلام حجر اسود
ايله اختتام ايليه استلامدن اولان الف لام معناسي ... تقديري با استلام الحجر ديمكدر واستلام الركن
اليماني كلما مر حسن هر وارديغده ركن يمانيه استلام ايلمك حسندر يعني مستحبدر ابو حنيفه دن وابو يوسف وامام
محمد قتنده سنتدر زيرا نبي ... الحجر الاسود ايله ركن يماني استلام ايلمشدر لكن تقبيل ايلمشلردر اما امام قتنده
سنت اولمغين تقبيل اولنمق لازمدر وابن عباس روايت ايلمشدر نبي ... ركن يمانيه استلام ايلدكلرنده تقبيل دخي ايلمشلردر
يانك تشديدي ايله يعني تخفيفي ايله يماني ايلكسره دخي جايز ... لكن تخفيفي ايله اولان يمانينك يا نسبتها اولان يانك
برندن بدلدر ثم يصلي ركعتين عند المقام اندن صكره مقام ابراهيم ده ايكي ركعت نماز قيله اول مقام شول حجردر كه
انده ابراهيم عليه السلامك قدم مباركلرينك اثري واردر مقام فتح ميم ايله موضع قيامدر ضم ميم ايله موضع اقامتدر
او حيث تيسر من المسجد ويا خود مسجد حرامدن ميسر اولان موضعده ايكي ركعت نماز قيله زيرا صلوة بر مكانه مخصوص اولوب
بر مكانه مخصوص اولماملق يوقدر ممكن اولان محلده ادا ايلمك كركدر ركعت اولي ده قل يا ايها الكافرون وثانيه ده قل
هو الله احد قرائت ايليه وبونلردن غيري سوره قرائت ايدرسه جايزدر وذكر اولنان ايكي ركعت نماز تطوع مباح اولان
وقتلرده قيلمق كركدر شول كمسنه كه صلوة طواف جميع اوقاتده مباحدر ديو يانلق قولي صحيح دكلدر زيرا يوم فطرده ويوم
نحرده صومدن نهي كركدر مكه ده اولسون كرك غيرنده اولسون برابردر اوقات مكروهه ده دخي صلوة مكروه اولسون
وكرك سائر بلدانده اولسون برابردر وهما واجبتان بعد كل اسبوع هر بر يدي شرطدن صكره ايكي ركعت صلوة واجبدر
شافعي ديركه ذكر اولنان ايكي ركعت صلوة سنتدر زيرا وجوبنه دليل يوقدر اما بزم ايچون دليل نبي ... كه وليصل
الطائف لكل اسبوع ركعتين قوليدر يعني امر وجوب ايچوندر شافعي طرفندن بزه ايكي وجه ايله اعتراض اولنوب
برنجيسي بو حديثك ... اولميوب كتب حديثده يوقدر ديو وبري حديث اعرابيدركه نبي ... اعرابي يه بش وقت نمازي
تعليم ايتدكده بونلردن غيري صلوة وارميدر ديو سؤال ايدوب يوقدر الا مكر تطوع ارادت بيورمشلردر بو حديثه
اولنجق وجوب افاده سي ... كيفيت ايله حاصل اولور ديدكده جواب ويرلوركه اولكي اعتراض اكر راوي عادل اولورسه
كتب حديثده بولنماملق موجب ... دكلدر اما حديث اعرابيه نظر اولنان ظاهريه يعني ظاهري مراد دكلدر اجماع
امت بونك اوزرينه دركه صلوة جنازه وصلوة عيدين واجبلردر بو اعرابي حديثنده صلوة جنازه وعيدينك
بياني يوقدر بو تقديرجه معارضه صالح دكلدر وامام مالك فرضيتنه ذاهب اولوب حق تعالينك واتخذوا من مقام
ابراهيم مصلى قولي ... ايله متمسك اولمشدر امام مالكه جواب ويروب ديرزكه بو آيت كريمه نزولنده ... ركه
مقام ابراهيم شول موضعدركه مسجد حرام اول موضعده قيلنمشدر ... مراد مسجد در ... اول موضع مسجد
اتخاذ اتمكه مامور اولمشلردر وهذا طواف القدوم وهو سنة لغير المقيم بمكة وشول ذكر اولنان طواف قدوم
مكه ده مقيم اولميانلر ايچون سنتدر امام مالك بزوم كه من اتى البيت فليحيه بالطواف حديث شريفني تمسك

ایدوب واجب اولمسنه ذاهب اولمشدر بزم ایچون دلیل حق تعالینک طوافی مطلق ایلدیکی امر مطلق ایسه تکراری
مقتضی دکلدر و حال بو که طواف زیارت بالاجماع متعین اولمشدر و شول محله کر تسمیه اولنمشدر اول دخی
دلیل استحبابدر معلوم اوله که حج شریفده طواف اوچدر اولکیسی طواف قدومدر انک دخی اوچ اسمی واردر
طواف التحیة و طواف اللقاء و طواف العهد بو سنتدر مکه‌ده مقیم اولمیان کمسنه‌لره ایکنجیسی طواف
زیارتدر و طواف الافاضه و طواف یوم النحر بو فرضدر اوچنجیسی طواف وداعدر بونک بر اسمی واردر
بوندن غیری طواف صدردر و طواف صدر آفاقیه واجبدر اما مکیه طواف زیارتدن غیری‌یه مشروع اولمدیغی
قدوم و صدر اولمدیغیچون ثم یعود اندن صکره مقام ابراهیمده ایکی رکعت نمازی قلدقدن صکره
حجر اسوده عودت ایلیه و یستلم الحجر دخی حجر اسودی استلام ایلیه و خروج الی الصفا و صفایه چیقدیغی
قپودن دیلرسه و عطا دخی دیمشدر که نبی عم باب   چیقدیلر که آکا باب صفا دخی تسمیه اولنمشدر
نبی عم باب صفادن چیقدیغی بزم قاتمزده سنت دکلدر نبی عم اول قپودن چیقدیغی باب صفایه قریب
اولدیغیچون در یوخسه سنت اولمق ایچون دکلدر اما فعل نبی عم اقتدا باب صفادن چیقمق اولیدر فیصعد علیه
بیت شریف کورینجک مقداری صفانک اوزرینه صعود ایلیه و یستقبل البیت و یکبر و یهلل و یصلی
علی النبی عم و بیت شریفه استقبال و تکبیر و تهلیل ایلیه و نبی عم صلوات شریفه کتوره بحث مسطوردر که
صفا و مروه بینده اولان سعی طواف زیارتدن تأخیرا اولیدر زیرا سعی واجبدر فرضه تابع قلمق اولیدر
لکن علمامز طواف قدوم عقبنده سعی ایلمکه رخصت ویرمشلردر زیرا یوم نحر وقت طواف زیارتدر و ذبح
و رمی جمار مشغللری اولمغله طواف قدومده سنت ایدی تخفیف ایچون آکا تابع قلدیلر رافعا یدیه للدعاء
و یدعو بما شاء دعا ایچون اللرین رافع اولدیغی حالده دعا ایلیه دیلدوکی نسنه ایله مثلا تکبیر و تهلیل
و تصلیه و صکره لا اله الا الله و لا نعبد الا ایاه مخلصین له الدین و لو کره الکافرون ثم یحط الی المروة
و یمشی علی هینة فاذا بلغ الوادی بین المیلین الاخضرین سعی سعیا حتی یجاوزها اندن صکره مروه جانبنه
نزول ایلیه و وارب یاب یوریه بس بطن وادیه ایرشدکده میلین اخضرین بینده سعی ایلمکله سعی ایلیه
حتی اول ایکی میلی تجاوز ایلیه و رب اغفر و ارحم و تجاوز عما تعلم انک انت الاعز الاکرم دیه میلین
اخضرین علی طریق التغلیبدر زیرا میلک بری اخضر و بری احمردر و یفعل علی المروة کفعله علی الصفا
صفاده ایشلدوکی فعلی مروه‌ده دخی ایشلیه استقبال بیت و تهلیل و تکبیر و صلوة علی النبی عم و دعاده
رفع یدیکبی و هو شوط صفادن مروه‌یه وارنجه یوریمک و سعی ایلمک بر شوطدر فیسعی بینهما سبعة اشواط
یبدأ بالصفا و یختم بالمروة و صفا ایله مروه بینده یدی کره سعی ایلیه صفادن باشلیوب مروه‌ده ختم
ایلیه و صفا ایله مروه ما بینده سعی بزم قتمزده واجبدر رکن دکلدر مالک و شافعی رکن اولمسنه
ذاهب اولمشلردر حبیبه بنت [illegible] نک روایت ایلدوکی حدیثی استدلال ایلمشلردر حبیبه مذکوره روایت

ایلمشدر

ایلمشدر که نبی عم صفا ایله مروه ما بیننده طواف ایدوب حال بو که ناس فوج فوج اوکنجه کندوسی ادرلرنجه
سعی ایدوب شدت سعیدن دیزلرینه دخی الم ویرمش ایدی هم سعی ایدرلردی و هم اصحابه فان الله کتب
علیکم السعی بیورلردی اما بزم ایچون دلیل حق تعالینک ان الصفا و المروة من شعائر الله
فمن حج البیت او اعتمر فلا جناح علیه ان یطوف بهما و من تطوع خیرا فان الله شاکر علیم
قول شریفیدر زیرا لفظ فلا جناح و تخییر فرض اولمسنه مقتضیدر بونک مثللو اباحت ایچون استعمال
اولنور رکنیت و ایجاب نفی ایدر لکن ائمه حنفیه رکنیتدن ایجابه عدول ایلدیلر دینلمشدر که بو محلده
سعیک مشروع اولمسنه سبب ابراهیم عم هاجر و اسمعیل اول محلده قیوب صو طلبندن صفایه چیقوب
اطرافه صو بولمق ایچون نظر ایدوب بر شی کورمکله نزول ایدوب بطن وادیده سعی ایدوب حتی هاجر
اسمعیل ایله مروه جانبنده چیقوب کوندیکی اولاد شفقتندن اول محلده سعی ایلمشلردر بس
امدی بزه عبادت اولدی ابن عباسدن روایتدر که مناسک ایلدر اولنوب سعی ایلمک محلنده شیطان
کندویه کورینوب سبقت ایلمکله سعی ایلدکن حضرت ابراهیم زیاده سعی ایدوب شیطانه کچمشدر ثم یقیم
بمکة محرما اندن صکره مکه‌ده اقامت ایلیه محرم اولدیغی حالده زیرا محرم بالحج در افعال حجی کندرمزدن
اول احرامدن چیقمز و یطوف بالبیت نفلا ما اراد و دخی بیت شریفی نافله جهتندن دیلدوکی مقدار
طواف ایلیه زیرا طواف صلوته مشابهدر و نبی عم الطواف بالبیت صلوة و الصلوة خیر موضوع
فمن شاء فلیستقل و من شاء فلیستکثر بیورمشلردر و دینلمشدر که طواف تطوع غربا ایچون افضلدر اما
اهل مکه ایچون صلوة تطوع افضلدر زیرا غربا ایچون طواف فوت اولور اهل مکه ایچون فوت اولماز
بو طوافدن صکره بو مدتده سعی ایلمک واجب دکلدر زیرا سعی بر دفعه اولور سعیده تنفل مشروع
دکلدر فاذا کان الیوم السابع من ذی الحجة خطب الامام الخطبة پس یدنجی ذی الحجه‌نک یدنجی کونی
اولدقده بعد صلوة الظهر امام بر خطبه اوقیه اما خطبه‌ده ایتمیه یعلم الناس فیها المناسک اول
خطبه‌ده ناسه مناسک حجی تعلیم ایلیه مثلا منایه خروجلرینی و عرفه‌ده وقوفی و افاضه‌یی
و بونلره مشابه اولان مناسکی تعلیم ایلیه و کذا فی التاسع بعرفات و بینه ذی الحجه‌نک طقوزنجی
عرفاتده خطبه اوقیه جمعه خطبه‌سی کبی و فی الحادی عشر بمنی و ذی الحجه‌نک اون برنجی کوننده منی‌ده خطبه اوقیه
هر خطبه‌ده بر کون ایله فصل ایلیه امام زفر دیر که متوالیا اوچ کون خطبه اوقیه بری یوم ترویه‌ده و بری
عرفه‌ده و بری یوم نحرده منی‌ده بزم ایچون دلیل بودر که خطبه‌دن مقصود اولان افعال حجی تعلیمدر
و یوم ترویه و نحر اشتغال کونلریدر بزم ذکر ایلدوکمز انفع و قلوبه تأثیری اکثردر فاذا صلی الفجر یعنی
امدی پنجشنبه یوم ترویه‌ده صلوة فجری ادا ایلسه خرج الی منی منی‌یه چیقه و دینلمشدر که اول کونه ترویه
تسمیه‌سی لیلهٔ ترویه‌ده رؤیاسنده کویا که اوغلینی بوغازلمسنی کندویه الله تعالی اوغلینی ذبح ایلمک ایچون

حجاج المشدر دیو سویلدی وقتا که صباح اولدی ابراهیم ع م عجبا بو اشارت الله دن میدر یوخسه شیطاندن میدر
دیو تفکر ایدوب ایچونکه اهتمام اولدی بینه لیله ثانیه بعده کوردیکی کبی اشارت اولندی قتنده بلدیکه طرف حقدندر اول
کونه عرفه دیدیلر و اوچنجی کیجه بینه کوردیکی قصد ایلدیکه نحر ایلیه یعنی بوغزلیه اول کونه یوم نحر دیدیلر و بر
روایتده دخی ترویه نک وجه تسمیه سی بودر که ناس اول کون صوسزلقدن کندولرینی ودوه لرینی قاندوروب و منی یه
و عرفه یه صو کتورمکت ایچون راویه لرینی صو ایله دولدوروب اول اجلدن اول کونه یوم ترویه دیدیلر و یوم عرفه یه وجه
تسمیه بودر که جبرائیل ع م مناسکی تعلیم ایدوب جمله سینی بلدیکی یعنی اعرفت دیدی ابراهیم ع م دخی عرفت دیدیکه
اول کونه یوم عرفه تسمیه اولندی اودنجی کونه یوم النحر دیدیلر زیرا ناس اول کونده قربانلرینی ذبح ایدرلر و بر
روایتده عرفه تسمیه سی حضرت ادم ع م وقتا که هنده هبوط ایدوب حوا انا مز ایسه سنده هبوط ایلدیلر ایسه
بونلر عرفه کیجه سی بر برلرینه ملاقی اولوب بولشدیلر اول یر عرفه تسمیه سنه بر سبب دخی بودر دینشلر فیقیم بها الی
صلوة فجر یوم عرفه یعنی امدی منی ده یوم عرفه نک صلوة فجرینه دکین اقامت ایلیه زیرا نبی ع م یوم ترویه ده صلوة
فجری مکه ده ادا ایدوب شمس طلوع ایلدکدن صکره منی یه توجه بیوروب منی ده صلوة ظهر و عصری و مغرب و عشا و فجری
ادا ایلدکدن صکره عرفاته توجه بیورمشلردر ثم یتوجه الی عرفات اندن صکره یوم عرفه ده منی ده صلوة فجری ادا
ایلدکدن صکره عرفاته توجه ایلیه لر فاذا زالت الشمس خطب الامام خطبتین کالجمعة و علم فیها المناسک یعنی امدی
قچن کنش زوال بولورسه امام جمعه کبی ایکی خطبه اوقیه یعنی خطبتین ما بیننده جلوس ایلیه و اول خطبه ده ناسه
مناسکی تعلیم ایلیه عرفاته و توقفی و مزدلفه و رمی جماری و نحری و تراشی و طواف زیارتی کبی نه لازم اولان
مناسکی تعلیم ایلیه و یصلی بعد الخطبة بالناس الظهر والعصر باذان و اقامتین امام خطبه دن صکره ناسه صلوة ظهری
و عصری بر اذان و ایکی اقامت ایله قلیویره مثلا امام منبره چقمزدن صکره جلوس ایلیه جمعه ده اولدوغی کبی
مؤذن اذان اوقیه امام ابو یوسفدن مرویدر امام جادرندن خروج اتمزدن مقدم اذان اوقنه قچن مؤذن فارغ
اولا امام جادرندن خروج ایلیه و امام ابو یوسفدن بر روایتده خطبه دن صکره اذان اوقنه دیمشدر و شرط الجمع
صلوتهما مع الامام صلوة ظهر و عصرک بر یرده جمع اولنسنک شرطی امام ایله معا اولمقدر خلافا لهما امامینک
امام ایله جمع اولنسنک شرطنده اختلافلری واردر یعنی اختلاف صلوة عصرکدر وقتندن اول قلنمسنده
ابو حنیفه جماعتی محافظه ایچوندر و امامین قتنده امتداد وقوف ایچوندر اما امام اعظم قتنده محافظه
علی الوقت فرضدر حق تعالینک حافظوا علی الصلوات والصلوة الوسطی بو محله دیخان الصلوة کانت
علی المؤمنین کتابا موقوتا نص نه بیغا ایله ثابت شیئه بونلر کبی اوله ترکی جایز دکلدر الا ملکه ترکنده دلیل قطعی وارد اولمش
اوله و کوندز عرجانیهما اول کیمسه نک صلوة ظهر و عصرده محرم اولمسیدر ائمه ثلاثه قتنده احرام شرط دکلدر اما
امام زفر ایچون صلوة عصرده شرط اولمسنه ذاهب اولمشدر ثمره خلاف شونده ظاهر اولورکه بر کیمسه ظهری
امام ایله قلسه اندن صکره حج محرم اولسه ده امام ایله عصری قلمسه عصری جایز اولماز کذلک محرم ایچون محرم اولان

کمسنه

کیمسنه دخی بویله در الا وقتنده جایز اولور اما زفر قتنده مطلقا جایز اولور احرامدن مراد احرام بالحج در اکر
احرام قبل الزوال اولورسه صلوة ظهر یله عصری جمع ایلمک جایز اولور اکر بعد الزوال محرم اولورسه جمع ایلمک
جایز دکلدر ثم یقف راکبا مع الامام بوضوء او غسل و هو السنة اندن صکره وضو یاخود غسل ایله راکبا اولدوغی
حالده امام ایله واقف اوله و وقوف ایچون غسل سنتدر قرب جبل الرحمة رحمت قربنده واقف اوله و قرب یقف لفظنک
معمول فیه سیدر جبل رحمت تسمیه سی اول کون حق تعالینک رحمتی حجاج اوزرینه نازل اولدوغی ایچوندر نبی ع م بیورمشدر که
افضل الایام عرفة وافقت یوم جمعة و هو افضل من سبعین حجة فی غیر جمعة اثرده وارد اولمشدر که حق تعالی
اهل موقفک جمله سینی مغفرت ایدر پس حدیثده یوم جمعه یه تخصیص ایلمک وجهی ندر الله اعلم جواب بودر اکرچه حق سبحانه
و تعالی جمله اهل موقفی یوم جمعه یه بغیر واسطه مغفرت ایلیه و جمعه دن غیری کونده بر قومی بر قوم ایله و بر
واسطه ایله مغفرت ایلیه و عرفات کلها موقف الا بطن عرنة و عرفاتک کلیسی موقفدر الا بطن عرنه دکلدر
و یستقبل القبلة رافعا یدیه باسطا امام قبله یه استقبال ایلیه الرینی رافع و باسط اولدوغی حالده یعنی
شویله بسط ایلیه که کویا که بر مسکین احتیاج و طلب طعام ایتدکی کبی مسکنت اوزره بسط ایلیه حامدا مکبرا مهللا
ملبیا مصلیا علی النبی ع م حامد و مکبر و مهلل و ملبی و نبی ع م اوزرینه مصلی اولدوغی حالده قبله یه استقبال ایلیه
داعیا بحاجته بجهد حاجتینی جهد ایله داعی اولدوغی حالده استقبال قبله ایلیه روایت اولندیکه نبی ع م افضل دعائی
دعاء الانبیاء قبلی بعرفات لا اله الا الله وحده لا شریک له له الملک وله الحمد یحیی و یمیت و هو حی لا یموت بیده الخیر
و هو علی کل شیء قدیر اللهم اجعل فی قلبی نورا و فی سمعی نورا و فی بصری نورا اللهم اشرح لی صدری و یسر لی
امری عبارتیله اولان بو دعادر و یقف الناس وراء الامام بقربه سامعین لقوله ناس امامه قریب اولدنه
قبله یه استقبال ایدوب و امامک قولنی سامع اولدقلری حالده واقف اولهلر ثم یفیضون معه بعد المغرب
اندن صکره بعد المغرب امام ایله رجوع ایدهلر نبی ع م بویله اشلمشلردر زیرا بونده مشرکین مخالفت بیورمشلر نبی ع م
بیورمشدر که ای ناس اهل جاهلیت و اهل اوثان عرفه ده غروب شمسدن اول رجوع ایدرلردی امدی بزه اولدی
هدایت اندره اولان کبی دکلدر امدی بعد غروب الشمس رجوع ایلکز دیو امر ایلمشلردر الی مزدلفة مزدلفه دن رجوع
ایده لر مزدلفه تسمیه سی انده ناسک اجتماعی ایچوندر حق تعالینک و ازلفنا ثم الاخرین قول شریفی بوکا
دالدر ازلفنا ای جمعناهم دینلمشدر که تقرب معناسنه اولا ازدلافدندر بویله اولورسه حق تعالینک و ازلفت
الجنة قول شریفی دلیلدر عرفاتدن مزدلفه یه بر فرسخدر و مزدلفه دن منی یه بر فرسخدر و منی دن مکه یه دخی بر فرسخدر
و هر فرسخ اوچ میلدر و تنزل بقرب جبل قزح جبل قزح قربنه نزول ایلیه جبل قزح شول صودر که جاهلیت زماننده
اوزرنده اتش یقارلردی دینلمشدر که حضرت آدم ع م کیدرجاغی ایتشی حضرت نبی ع م اول جبل قربنده نزول
ایلمشدر و یصلی المغرب والعشاء باذان و اقامة مغرب ایله عشایی بر اذان و بر اقامت ایله ادا ایلیه زفر اذانه ایکی
اقامت ایله اولمسنه ذاهب اولمشدر اما بزم ایچون دلیل جابر رضی الله عنه روایت ایلدیکی حدیث شریفدر که نبی ع م مغربی

عشایی برادان وبر اقامت ادا ایلدی زیرا عشا وقتنده در اعلام ایچون باشقه اقامته حاجت یوقدر وصلوتدن
فارغ اولدقدن صکره اللهم حرم لحمی وشحمی وبشری ودمی وعظمی وجمیع جوارحی علی النار یا ارحم الراحمین بو بجه دید
وحضرتلرینک رضاسنی طلب ایلیه زیرا الله تعالینک اولکیجه ده ادنی حضیص طلبایدن کمسنه ایچون وعدا ایلمشدر ومن صلی
المغرب فی الطریق او بعرفات فعلیه اعادتها مالم یطلع الفجر خلافا لابی یوسف وشول کمسنه که صلوة مغربی یولده ویاخود
عرفاتده ادا ایلسه اول صلوتی اعاده ایلمک انک اوزرینه در یعنی اعاده سی لازمدر مادام که فجر طلوع ایلمیه ابو یوسف
خلاف ایدوب انک قتنده اعاده سی لازم دکلدر زیرا وقتنده ادا ایلمشدر نته کم بعد طلوع الفجر اعاده صلوة
بالاتفاق واجب دکلدر انجق سنتی تأخیر ایلمکله کناه کار اولورلر بزم ایچون دلیل بنی بوم که حدیث شریفیدر که طریق مزدلفه ده
اسامیه خطاب ایدوب الصلوة امامک بیورمشلر در معناسی وقت صلوة اوکوکده دیمکدر صلوة فعل مصلی در اوکنده
اولمق مقصود دکلدر لکن امام ذکر اولندی وقت مراد اولنور حق تعالینک فخلف من بعدهم خلف اضاعوا الصلوة
قول شریفی کبی بعض مفسرین بو ایتک معناسنی صلوة ایله تفسیر ایلمشلردر و بنی بوم که اسامیه الصلوة امامک
بیوردیغی مزدلفه در بو تقدیر جه ذکر حال اراده محل قبیلندندر بو کلامک صدوری صلوتک تأخیری واجب ایدوکنه
اشارتدر اکر تاخیری واجب اولمسه ایدی یا وقتندن صکره قضا اولمق معناسنه اولوردی صلوة وقتندن تفویت
بری مزدلفه ده بری مزدلفه ده در بو محلدن غیری یرده تفویت جایز دکلدر خصوصا بنی بوم دن امر اولنمادی بو کلام
اعتراض اولنمز حدیث شریف احاد در سز ایسه خبر احاد ایله حق تعالینک ان الصلوة کانت علی المؤمنین کتابا
موقوتا قول شریفی ابطال ایلمک استرسز بو نیجه صحیح اولور صاحب العنایه شیخ العلامه بو اعتراضه جواب بیردیکی
نقل ایدوب بو حدیث شریف حدیث مشهوردر اول حدیث صدر اولده امت تلقی بالقبول ایلیوب انکله عمل ایلمشلردر
پس بو تقدیرجه زیاده علی الکتاب جایزدر و دخی حق تعالینک ان الصلوة قول شریفنده تعیین اوقات قطعی
دلالت یوقدر بونک دلالتی صلوة ایچون وقتلر وار در دیمکدر ربما ایدی بو وقتلرک تعیینی احادیث جبرائیل ویاخود
حدیث احاد ایله ویاخود فعل بنی بوم ایله ثابت اولمشدر بو مثللو ایسه قطعی ایجاب ایلمز بو بیله اولنجق خبر واحد
ایله معارضه اولنور فعل بنی بوم ایله عمل جایزدر بو عمل دیدیکمز مزدلفه ده مغرب وعشایی جمع ایلمکدر قضا اولمایه
اول زمان اولمسی متعین اولدی و بو اعتراض دخی شول صلوة مغرب که طریقده ادا اولنمشدر یا صحیح اولور یاخود غیر
صحیح اولور اکر صحیح اولورسه وقتنده و نه وقتندن صکره اعاده سی واجب اولماز اکر صحیح اولمازسه وقتنده و نه وقتندن
صکره اولور وقضاسی واجب اولور اکر شول شی که فاسد اولور وقت چقمغله صحت منقلب اولماز بو اعتراضه جواب ویریلور که
تحقیقا   اثر ثانیه حالنده ظاهر اولور و بو کلام اول مسئله یه مبنیدر که صاحب ترتیب اولان کمسنه بر وقت
صلوتی ترک ایدوب ذاکر ایکن وقتیه قلسه اول بش وقت نماز موقوفا صحیح اولورسه اکر التنجی وقت ادا ایدرسه صحیح اولور اکر التنجی
ایلمزدن مقدم فائته قضا ایدرسه موقوفا صحیح اولان بش وقت فاسد اولور ثانی حالنده دیدوکی بو مسئله کبیدر وبت
بمزدلفة فاذا طلع الفجر صلی بغلس مزدلفه ده کیجه لیه پس چون فجر ثانی طلوع ایلسه صلوة فجری غلسده ادا ایلیه

غلسی کیجه نک اخرینده اولان قرانکولقدر هنوز ضیاء صباح منتشر اولمیه مشعر حرامده امتداد و توقف حاصل
اولسون ایچوندر ووقف بالمشعر الحرام وصنع کما فی عرفة صلوة فجری ادا ایلدکدن صکره مشعر حرامده واقف اوله وعرفه ده
ایلدیکی کبی اشلیه یعنی استقبال قبله وتکبیر وتهلیل وتلبیه ونبی علیه السلام صلوات شریفه وحاجتی ایچون دعا ایلیه زیرا
نبی بوم بو مقامده واقف اولدی ودعا ایلدی وابن عباسدن روایت اولندیکه اول محلده نبی بوم که دعاسی
کندو ایچون وامتی ایچون مستجاب اولدی ومزدلفة کلها موقف الا وادی محسر ومزدلفه نک کلیسی موقفدر الا وادی محسر
دکلدر محسر کسر سین وتشدید ایله مزدلفه نک صولنده بر موضع معلومدر فاذا اسفر فقبل طلوع الشمس الی منی
پس چون جهدک ضیاسی ظاهر اوله قبل طلوع الشمس منی یه توجه ایلیه زیرا نبی بوم قبل طلوع الشمس کتمشدر وبطن
محسره بالغ اولدقده سرعتله ایلیه فیبدأ فیها من ده بدأ ایلیه برمی جمرة العقبة جمرة عقبه ده ایلمدن بطن الوادی
بطن وادیدن سبع حصیات کحصی الخذف حصاة حذف کبی یدی طاشیه یعنی جمره منی ده بدأ ایدوب بطن وادیدن
اتّه حذف حاجیه ایله بو مقارنه اوجیله اتمغه دیرلر کیفیتی دخی بودر که کوچک طاشیه باش برمغی اوزرینه قیوب
شهادت برمغی معاونتیله دخی ایلیه واتیلان طاشی بش ذراع یر کتمک کرکدر ویکبر مع کل حصاة هر طاش
اتدکچه تکبیر ایلیه ابن مسعود وعمردن بو بیله روایت اولنمشدر اکر تکبیر یرینه تسبیح ایلسه کفایت ایدر اما تکبیر
اداب دمیدندر وکوچک طاش اتلمق شیطانی اهانتدر وطاش بیوک اولمق ازدحامده غیری یرلر متاذی
اولمق لازم کلوردی ولنا جق طاشی هر نه یردن اولورسه جایزدر الا اتیلان طاشلردن المیه زیرا اول
طاشلرده شامت واردر سعد بن جبیر دیمشدر که حضرت خلیل زماندن برو اتیلان طاشی نیچون افق
سد ایدیجک قدر برطاغ اولمیه اکا جواب ویریلورکه هر حج که قبول اولنور انک جمره سنی رفع ایدرلر انکیچون قبول
اولماز طاشی رفع اولنماز مجاهد رضی الله عنه وتعالی کر بو کلامی اشتدم اتدوغم طاشی اوزرینه علامت وضع
ایلدیم بعده طلب ایلدم اول طاشلردن برینی بولمق ممکن اولمدی برکمسنه ذهب وفضه وجوهر اتسه جایز
دکلدر زیرا بونلر رمی دکلدر نثاردر وهر طاشی اتدکجه بسم الله والله اکبر رغما للشیطان وحزبه اللهم
اجعل حجی مبرورا وسعیا مشکورا وذنبا مغفورا دیه ودیری طاشی براغوردن انته برحکمندر زیرا
منصوص علیه اولان متفرقا ایدی دفعه اتمقدر ویقطع التلبية باولها جمره عقبه ایچون دمی اولنحصانک
اولنده تلبیه قطع ایلیه زیرا نبی بوم اول دمی حصاة ده تلبیه قطع ایلمشدر ولا یقف عندها جمره
عقبه ده واقف اولمیه زیرا نبی بوم واقف اولمامشدر صاحب نهایه دیمشدر که رمی ده اون ایکی کلام
واردر اولکی علما اتفاق ایلمشلردر وقت رمی یوم نحردر ویوم نحردن صکره اوچ کوندر ایکنجی رمی
اولنان نیدر ارض جنسندن اولان حصاة وعدد کبی اوچنجی رمی اولنان طاشک مقداریدر حصا
حذف کبی کوچک اوله دردنجی طاشک صفتیدر ولایق اولان بودر که طاش مغسول اوله وبشنجی
لایقدر که طاشی اتیلان یرده المیوب یولدن الم التنجی کیفیت رمی نیجه در بیله النیجی رامینک صفتیدر

راكبا وماشيا رمي ايلمك جائزدر يعني محل رمي ده رمل رمي ده في اوجه رسكز يعني قيفني وضعوه دهيد ربطن
وادينك اسفلندن اعلاسنه رمي ايلمكدر طقوز يعني وقوع حصاتك لايق اولان بودركه طاشي جمره لره واقع اوله
حتى بعيد اولورسه جائزدر وكل رادنبني عدده درهر جمره ده يدي طاش ايله اون برنجي هر طاشده تكبيردر
اون ايكنجي يوم اولده رمي جمره عقبه در وبقية ايام موم كليسي اتلمكدر ثم يذبح ان احب جمره عقبه دن صكره
ذبح ايليه اكر ديلرسه زيرا مفرد بالحج اولان دم واجب دكلدر ثم يحلق وهو افضل اندن صكره تراش اوله وتراش
افضلدر بنيم دن ان اول نسكنا في هذا اليوم ان نرمي ثم نذبح ثم نحلق حديث شريفي روايت اولنمشدر وتراش
اسبابي تحمل عذر او يقصر ياخود قرقه تقصير باشك قيلندن بر برمق مقداري قلي قرقمقدر وقد حل له غير
النساء نسادن غيري شي انكا حلال اولور بنيم دن كه اذا رميتم وذبحتم وحلقتم فقد حل لكم كل شيء الا النساء
قول شريفي ايله ثم يذهب من يومه او الغد او بعده الى مكة اندن صكره يوم نحرده ويا فوذ نحرك ارتسي مكه كيده
فيطوف للزيارات بلا رمل ولا سعي ان كان قدمهما بيت شريفي زيارت ايچون طواف ايليه رمل وسعي يوق اكر رمل
وسعي قدومده تقديم ايلمش ايسه والا رمل فيه وسعي بعده وقد حل له النساء واكر رمل وسعي ايلمامش ايسه طواف
زيارتده رمل ايليه وزيارتدن صكره سعي ايليه اكر نسا حلال اولور بو طواف حج فرضدر وركندر وبوكا دليل
حق تعالينك وليطوفوا بالبيت العتيق قول شريفيدر ووقته بعد طلوع الفجر النحر وهو فيه افضل وطواف
زيارتك وقتي يوم نحرك فجري طلوعندن صكره در بو طواف يوم نحرده افضلدر زيرا بو ايامك افضلها
اولها حديث شريفي وارد اولمشدر وكره تاخيره عن ايام النحر طواف زيارتي ايام نحردن تاخير ايلمك
مكروه اولدي زيرا بو زيارت موقتدر حتى بركمسنه تاخير ايلسه ابو حنيفه قتنده دم لازم كلور سببي باب جناياتده
ذكر اولنور ثم يعود الى منى اندن صكره منى يه رجوع ايده فيرمي الجمار الثلث في اليوم الثاني بعد الزوال
يوم ثانيده بعد الزوال جمار ثلثه رمي ايليه فيبدأ بالتي تلي المسجد فيرميها بسبع حصاة يكبر مع كل حصاة مسجد
خيفه ولي اولان جمرات ايله باشليه پس اول يدي طاش ايله جمره رمي ايليه وهر طاش اتدقجه تكبير ايليه
ويقف عندها ويدعو ثم بالتي يليها كذلك مسجد خيفه ولي اولان جمره قاتنده واقف اوله ودعا ايليه
اندن صكره اول ولي ايو نحرات قتنده دخي يدي طاش اتره واقف اوله ودعا ايليه مسجد خيفه ولي اولان جمره ده
ايتدوكي كبي ثم بجمرة العقبة كذلك اندن صكره جمره عقبه ده دخي يدي طاش اته وهر اتدقجه تكبيرات ايليه ودعا
ايليه الا انه لا يقف عندها الا بو قدر وار كه جمره عقبه ده واقف اولميه بن يوم كه نسكي بو بجه اولمشدر ديو جابر
رضي الله عنه دن روايت اولنمشدر ثم يفعل في اليوم الثالث كذلك اندن صكره يوم ثالثده كذلك يوم ثانيده
اشلدوكي كبي يعني شرط ايله رمي جمار ايليه ثم ان شاء نفر الى مكة اندن صكره ديلرسه مكه يه توجه ايليه يعني كيده
وله ذلك قبل طلوع الفجر اليوم الرابع دوردنجي كوننك فجري طلوعندن اول حاج ايچون مكه يه كتمك واردر
يعني حلالدر بوردن مكه يه كتمك بوردر ديمكدر لا بعده حتى يرمي طلوع فجردن صكره مكه جز رمي ايليه دكين كتميه

زيرا

زيرا وقت رمي دخول ايلمكله واجب اولدي وان شاء اقام فرمي كما تقدم وهو احب وديلرسه مقيم اولوب ورمي جمار
ايدر اولكي كونلرده ايلدوكي كبي وبو رمي جمار احبدر زيرا نبي عم صبر ايدوب دوردنجي كونده رمي جمار ايلمشدر
تخيير فاضل ومفضول بيننده واقع اولور مسافر كبي صوم ايله افطار بيننده تخيير اولنمشدر اما بونده صوم افضلدر ديلكن
كبيدر وان رمي فيه قبل الزوال جاز واكر يوم رابعده زوالدن مقدم رمي ايدرسه جائزدر وبو جواز استحساندر خلافا لهما
اما مبين شاعر ايامه اعتبار ايدر بخلاف ايلمشلردر وجاز الرمي راكبا راكب اولدوغي حالده رمي جائزدر وغير راكب
افضل في غير جمرة العقبة جمره عقبه دن غيريده ماشيا رمي افضلدر ابراهيم بن الجراح ابو يوسفدن حكايت ايدوب
فوت بنوتنك حضور ينه واردم كوزيني اچوب بكا خطاب ايدوب رمي جمارده راكبا افضلدر يوخسه ماشيا مي افضلدر
خطا ايلدك ديدي بن صكره راكبا افضلدر ديدم ينه خطا ايلدك ديدي بعده ديديكه هر رمي دن صكره وقوف اوله
انده ماشيا افضلدر وشول رمي دن صكره وقوف اولميه راكبا افضلدر بو كلامي كندولردن استماع ايلدوكمدن
صكره طشره چقدم بر فرياد اشتدم مكر ابو يوسف حضرتلري انتقال بيورمشلر علم حج بحق بويله ايكن ويبيت
ليالي منى يعني رمي ايچون منادة بيتوتت ايليه يعني كيجه ليه وكره تقديم ثقله الى مكة قبل نفره كندويي كتمزدن
اول متاعني مكه يه كوندرمك مكروه اولدي ثقل فتحتين ايله متاع سوزيدر وجمعي اثقال كلور حتى عمر رضي الله عنه
اسباب واثقالني كندولردن مقدم كوندرنلري منع ايدوب تاديب ايدرلردي زيرا اسبابني كوندرمكده قلب انكا
مشغول اولور كويا كه قلبي اسبابي يانند اولجق بنفسه خروج ايلمش كبي اولور اول تقديم مكروه اولدي فاذا نفر الى
مكة نزل بالمحصب ولو ساعة پس حجي مكه يه توجه ايلسه محصب نام موضعه نزول ايليه اكر بر ساعت دخي اولسه محصب
ضم ميم ايله وفتح حا وتشديد صاد ايله منى ايله مكه ما بيننده مكه يه قريب بر موضعدر انكا ابطح دخي ديرلر بطحا
يردر فقها ديمشلردركه موضع مزبورده افعال خيردن طواف وصلوة وصدقه وتلاوت وذكر الله ودعا يه يوق
ايليه واخشاد سوزدن وكلام خبيثدن وما لا يعني اولنلردن اجتناب ايليه حتى حديث شريفده ان الحسنة فيها
تضاعف الى مائة الف وكذلك السيئة ابو حنيفه مجاوري مكروه كورمشدر سيئه نك مضاعف اولماسي ايچون
شول كمسنه كه نفسنه اعتمادي اوله اول معوله كمسنه يه مجاورت افضلدر فاذا اراد الطعن عنها پس حجي مكه دن
كتمك مراد ايلسه طعن طا مهمله ايله ذهاب بو طا معجمه ايله سفردر اما ذهاب معناسنه اولماسي اولي در طاف للصدر
سبعة اشواط بلا رمل ولا سعي صدر ايچون يدي كره رمل وسعي سز طواف ايليه بو صدر ايچون اولان طوافه طواف وداع
وطواف اخر العهد تسميه ايلمشلردر زيرا نبي عم من حج هذا البيت فليكن اخر عهده بالبيت الطواف بيورمشلردر
وهو واجب الا على المقيم بمكة طواف صدر افاقيه واجبدر مكه ده مقيم اولانه واجب دكلدر ثم يستقي من زمزم
ويشرب اندن صكره زمزمدن صو طلب ايليه ولجيه واچدوكي وقت بو دعايي اوقيه اللهم اني اسئلك علما نافعا
ورزقا واسعا وشفاء من كل داء بو ما زمزمه ولايتنه كتوره تبرك ايچون واحبابه عطيه ايچون دخي كتورمك
جائزدر ومناسب ومعقولدر وبولدق كه بعضه ماء زمزم اولان كمسنه يه تيمم ايلمك جائز دكلدر ثم ياتي الباب

ويقبل العتبة اندن صكره باب كعبه يه كله وعتبه سنه تقبيل ايليه ويضع صدره وبطنه وخده الايمن على الملتزم
بين الباب والحجر الاسود صدريني وقرنيني وصاغ يكاغيني ملتزم اوزرينه وضع ايليه كه اول ملتزم باب كعبه ايله حجر اسود
مابيننده در زيرا نبي عم بو محله اشلمشلردر ويتشبث بالاستار ساعة برساعت استار كعبه يه تشبث يعني تعلق ايليه
ويدعو مجتهدا ويبكي ويرجع القهقرى حتى يخرج من المسجد اجتهاد ايله وكي مالزم دعا ايليه واغليه ويوزني بيت شريفه
دوندوب كيرو كيرو جكله حتى مسجددن جقه زيرا نبي عم بيورمشلردركه من حج هذا البيت فلم يرفث ولم يفسق خرج من ذنوبه
كيوم ولدته امه **فصل** وان لم يدخل المحرم مكة وتوجه الى عرفة ووقف بها سقط عنه طواف القدوم واكر
محرم مكيه داخل اولميوب عرفيه توجه ايليه وعرفه ده واقف اولسه اول محرمدن طواف قدوم ساقط اولور ترتيب
فوت اولدوغيجون طواف زيارت مع طواف قدومدن اغنا ايدر تحية المسجددن اغنا ايدوكي كبي ولا شيء
عليه لتركه طواف قدومي ترك ايلدوكي اجون محرم اوزرينه برشيء لازم دكلدر زيرا مستدر وترك سنت ايله جبر ايده جك
شيء واجب اولمز ومن وقف اواجتاز بعرفة ساعة ما بين زوال الشمس من يوم العرفة وطلوع الفجر من يوم
النحر فقد ادرك الحج دخي شول حاجي كه يوم عرفه نك زوال شمسي ويوم نحرك طلوع فجرينك مابيننده برساعت
عرفه ده واقف اولسه وياخود عرفه دن تجاوز ايلسه تحقيقا حجه ادراك ايلمشدر ولو نائما او مغمى عليه او لم يعلم انها عرفة
اكر عرفه ده نائما او مغمى عليه حج وياخود ارض عرفه اولدوغني بلمسه ده تجاوز ايلسه ينه حجه ادراك ايلمش اولور زيرا نبي عم
يوم عرفه ده زوال شمسدن صكره واقف اولمشلردر كتاب مجمل المغلق قول نبي عم عرفه نك اول وقتنه بيان اولدي
واما عرفه نك اخر وقتي ايجون نبي عم بيورمشلردر من شهد معنا هذه الصلوة ومن فاته ذلك وشول كمسنه عرفه ده
وقوفي ترك ايلسه فقد فاته الحج تحقيقا اول كمسنه حجي فوت فيطوف ويسعى ويتحلل ويقضي من قابل ولا دم عليه
پس اول كمسنه طواف ايليه وسعي ايليه ومتحلل اولور وسنه اتيه ده قضا ايليه بوافعالي ايلمكله سائر حاجيلر كبي اوزرينه
دم لازم دكلدر جونكه سنه اتيه ده قضا لازمدر بوذكر اولنان افعال لازم اوطاحق كرك ايدي لكن احرام
صحيحا منعقد اولدقدن صكره اول احرامدن خروج طريقي يوقدر الا ايكي نسكك برينى ادا ايليه ايله اولور
احرام مبهم اولان كبي جونكه بو محلده حجه عاجز اولدي اوزرينه عمره متعين اولدي عمره ادا ايلمكله عمره ايله
متحلل اولدي واوزرينه دم لازم اولدي ولو احرم رفيقه انه يحرم عنه عند اغمائه ففعل صح بركمسنه رفيقنه اغماء
حالنده كندو ايجون محرم اولمغله امر ايلسه ورفيقي دخي اول فعلي ايلسه اكا ايجون احرام صحيح اولور وكذا من فعل
بلا امر اكر رفيقي بلا امر فعل احرامي اشلسه امر ايله اشلدوكي كبي احرام صحيح اولور خلافا لهما امامين خلاف ايدوب
اندك قتنده بلا امر فعل احرام صحيح اولماز والمرأة في جميع ذلك كالرجل خاتون كيشي افعال حجك جمله سنده
رجل كبيدر زيرا حق تعالينك ولله على الناس حج البيت من استطاع اليه سبيلا قول شريفي رجال ونسايه
شامل ولدر الا انها تكشف وجهها لا رأسها الا بو قدر واركه عورت يوزيني كشف ايدر باشني كشف ايلمز
زيرا نبي عم احرام المرأة وجهها لا رأسها ديو بيورمشلردر بوندن معلوم اولديكه عورت يوزيني ستر ايلمك جايز دكلدر

ولو

ولو سدلت على وجهها شيا وجافته جاز اكر خاتون يوزينه برشيء صارقتسه ويوزندن بعيد ايلسه جايزدر عايشه
رضي الله عنها كندولر محرم ايكن يانمزدن اتلولر جوب بزدخي باشمزده اولان جارشبلي يوزيمزه اورتدك ومرور ايلدكلرندن
ينه كشف ايلدك ديو روايت ايلمشلردر ولا تجهر بالتلبية وتلبيه جهر ايلميه انجق كندو يسما اسماع ايده جك مرتبه اولور زيرا
انلرك صوتي عورتدر فتنيه مؤدي اولور ولا ترمل ولا تسعى بين الميلين خاتون كيشي ميلين اخضرين بيننده رمل
وسعي ايلميه زيرا رمل وسعي ستر عورته مخلدر ولا تحلق بل تقصر خاتون كيشي تراش اولميه بلكه صاجندن قرقه زيرا نبي عم
انما على النساء التقصير بيورمشلردر عورتلر حقنده تراش مثله در رجل حقنده حلق لحيه كبي مثله ايسه حرامدر وتلبس
المخيط دكلمش تونب كيه نبي عم سراويل وقميص محرم اولان نساء ايجون مباح قلمشدر غير مخيط كشف عورته سببدر
ولا تقارب الحجر اذا كان عنده رجال خاتون كيشي حجر اسوديا نندة رجال اولورسه قريب اولميه ولو حاضت عند الاحرام
اغتسلت واتت بجميع المناسك الا الطواف واكر خاتون كيشي عند الاحرام حايض اولورسه غسل ايدر جميع مناسك
حجي كتورر الا طواف ايلمز زيرا حايضك مسجده دخولي جايز دكلدر وبو اغتسال احرام ايجوندر صلوة ايجون دكلدر
عايشه رضي الله عنها سرف نام موضعده حايض اولدي نبي عم اوزرينه داخل اولدقده اغلركوروب سنيكيم اغلتدي
يوخسه حايض مي اولدك ديو سؤال ايلدكده بلي حايض اولدم ديو جواب ويروب نبي عم بيوردي كه بو برشيئدر
حق تعالي بنات ادمه تقدير ايلمشدر طواف ايلميه مناسكي سائر حاجيلر كبي اشليه وان حاضت بعد طواف
الزيارة سقط عنها طواف الصدر ولا شيء عليها لتركه واكر طواف زيارتدن صكره حايض اولسه اول خاتوندن
طواف صدر ساقط اولور وتركي ايجون اوزرينه برشيء لازم دكلدر زيرا نبي عم حايض اولان نسايه طواف
صدرده رخصت ويرمشدر كما يسقط عمن اقام بمكة مكه ده اقامت ايدن كمسنه دن طواف صدر ساقط
اولدوغي كبي بعد طواف الزيارة حايض اولاندن دخي ساقط اولدي عند ابي يوسف وعند محمد لا يسقط
بالاقامة بعد النفر ابو يوسف قتنده وامام محمد قتنده بعد الرجوع اقامت ايله طواف صدر ساقط اولمز
يعني حجي حاجيلر يوم نحردن اوجنجي كون رجوعدن صكره مكه ده اقامت نيت ايلسه ابو يوسف قتنده
ساقط اولور وامام محمد قتنده ساقط اولماز ومن قلد بدنة او نذرا وجزاء صيد او نحوه وتوجه معها يريد الحج
فقد احرم وان لم يلب وشول كمسنه كه بدنه نافله وياخود بدنه نذر وياخود جزاء صيد ايجه بدنه سي
ودخي بونلره بنكزر شيلر ايجون بدنه تقليد ايلسه اول بدنه ايله اراده حج ايدوب توجه ايلسه تحقيقا محرم اولور
اكر تلبيه ايتمديسه ده زيرا نبي عم من قلد بدنة فقد احرم بيورمشلردر زيرا سوق هدي معنا تلبيه در زيرا اول هدي تقليد
ايلمك الا حج وعمره مرادي كمسنه ايدر اول دلسا اظهار اجابت كاه فعل ايله اولور وكاه قول ايله اولور مثلا بركمسنه يه
يا فلان ديو ندا ايلسك كاه اولوركه جواب ويرور وكاه اولور جواب ايلمين كندويه كلور اول تقدير جه سوق هدي ايله
محرم اولور زيرا نيتي بر فعل متصل اولمشدر كه خصايص احرامدندر فان بعث بها ثم توجه فلا يلحقها
پس اكر بدنه يي بعث ايلسه يعني كوندرسه اندن صكره كندوسي توجه ايلسه اول كمسنه محرم اولماز حتى بدنه يه

ملحق اولمیجه زیرا توجه زماننده سوق اولور هدی بو غنیمه مجرد نیت ایله محرم اولماز دیدیلر و بعضیلر
هدیک ادرجنه کتمک ایله محرم اولماز دیدیلر و بعضیلر کوندردیکی هدیه ایرشوب سوق ایدرسه محرم اولور
دیدیلر الا فی بدنة المتعة الا متعه بدنه سنده دکل زیرا اول کسنه حین توجه ده احرامه نیت ایلدکده محرم اولور
اول تقدیرجه کوندردیکی بدنه یه ایرشدوکی کبی شمدیکی برابر در بو دیدیکمز اکر اشهر حجده اولورسه محرم اولور اشهر
حجدن غیریده اولورسه محرم اولماز فان جللها او اشعرها او قلد شاة لا یکون محرما یعنی اکر بدنه یه تجلیل
ایلسه یعنی جل اورتسه ویا اشعار ایلسه ویا قیونی تقلید ایلسه اول کسنه محرم اولماز زیرا دوه نک اوزرینه
جل قویمق طوزدن [illegible] افعال حجدن دکلدر بلکه بو فعل با بالجوف صیانتدر و اشعار ایله ابو حنیفه
قتنده بو بدعتدر فسکدن دکلدر و تقلید شاة ایسه معتاد المیوب و مسنون دخی دکلدر تقلید بدنه اعلام
ایچوندر راکب المسنون و بونکز یوق اولمسون ایچوندر قیون ایسه بونلره محتاج دکلدر امدی بونلر ایله محرم اولماز
والبدنة من الابل والبقر بدنه دوه و اوکوزدندر یعنی بدنه دیمک بو ایکیسندندر سائرینه بدنه
دینمز حتی شافعی ایچون دوه یه اطلاق اولنور دیمشلردر

فصل

مطلب

بو باب قران و تمتع بیاننده در
وقتا که مصنف مفرد بالحج ذکر ایلدیسه مرکب بیاننه شروع ایلدی قران مصدر در و قارن جامع
دیمکدر حج ایله عمره بینینی جمع ایلدوکی ایچون قارن دیرلر و تمتع متاعدن ویاخود معتدوه اولکه
انتفاع ویاخود نفع معناسنه اوله معلوم اوله که محرم دورت نوعدر بری مفرد بالحج در و بری مفرد
بالعمره در بو شول کسنه در که ابتدا عمره یه نیت ایلیه و لبیک بعمرة دیه صکره افعال عمره کتوره و بری قارندر
و قارن شول کسنه در که احرامده حج ایله عمره جمع ایلیه و ایکیسنه نیت ایلیه لبیک بحج و عمرة دیه و افعال
عمره کتوره بعده افعال حجی کتوره ایکیسنک بینینی تحلل سز و بری دخی متمتعدر متمتع شول کسنه در که
اشهر حجده عمره کتوره و تحلل اوله اما جماع ایلیه و زماننده حج ایچون محرم اوله القران افضل مطلقا
قران افضلدر مطلقا تمتع و افراددن شافعی دیرکه افراد علی حده احرام ایله اولان حج و عمره دن
افضلدر مالک دیرکه افراد علی حده احرام ایله اولان حج و عمره دن تمتع قراندن افضلدر زیرا قرانده
تمتع ایچون ذکر وارددر شافعی رحمه الله نک کلامی القران رخصة والافراد عزیمة قول شریفی استدلال ایلدی
عزیمت ایله شروع اولیدر دیو افرادک افضلیتنه ذاهب اولمشلردر خصوصا افرادده احرامک و سفرک
و تراشک زیاده لکیدر قارن ایسه ایکی نسکی بر سفر و بر تلبیه و تراش ایله ادا ایدر منفرد ایسه هر نسکی
صفت کمال ایله ادا ایدر اعنی صفت کمال ایله شروع اولیدر دیو بو کا ذاهب اولمشلردر بزم ایچون دلیل
شرح طحاوی ده روایت ایلدوکی حدیث شریفدر که قال النبی علیه السلام یا آل محمد اهلوا بحجة و عمرة معا کلام
شریفلریدر زیرا قرانده ایکی عبادتی جمع وارددر اول تقدیرجه قران افضلدر نته کم صوم ایله اعتکاف
بینینی و جهاد فی سبیل الله ده بکچه ایله غزا ده حمایت و اول بکجه ده نماز قلمق بینینی جمع ایلمک نجه

افضل

افضل ایسه قران دخی ایکی عبادتی جمع ایلمکله افضلدر صاحب نهایه دیمشدر که افراد ایله مراد افراد بالحج میدر
یوخسه افراد بالعمره میدر ویاخود بونلردن هر برینی بر سنه ده احرام ایله افرادی میدر بیانه محتاجدر
لکن افضلدن مراد اولان سنه ده هر بری بر احرام ایله اولان افراددن بالکوز قراندن افضل اولمسی بر فرده
قائل اولمامشلردر بوندن مراد معلوم اولدیکه افراددن مراد افراد بالحج و العمره در علی حدة احرام ایله و بشلرنده
الامام صحیح لیلا کو بیشلرنده الامام صحیح اولمسه حین تمتع اولمش اولور و هو ان یهل بالعمرة والحج معا من المیقات
و یقول بعد الصلوة اللهم انی ارید الحج والعمرة فیسرهما لی و تقبلهما منی یعنی بو قران میقاتدن حج و عمره ایله معا
تهلیل ایلمکدر و بعد الصلوة اللهم انی ارید الحج الی اخره دیه من المیقات قولی غالبه بناء اتفاقا واقع
اولمشدر حتی ایکیسی ایچون اهلنک اوندن محرم اولسه ویاخود بلدندن خروج ایلدکده میقاته کلمزدن
اول بو لجه ایلسه ینه قارن اولمش اولور و امّا اوندن احرام افضلدر فاذا دخل مکة ابتداء فطاف للعمرة
وسعی ثم طاف للقدوم وسعی پس مکه یه ابتدا داخل اولسه عمره ایچون طواف ایلیه و دخی سعی ایلیه
اندن صکره حج ایچون طواف قدوم ایلیه و سعی ایلیه افعال عمره مقدم اولمسی حق تعالینک فمن تمتع
بالعمرة الی الحج قول شریفنه اتباعا در زیرا عمره دن صکره کلمه الی انتها غایت ایچوندر لایق اولان بودر که
عمره تعدد اولوب انتهاسی حج اوله کرچه کتاب الله ده تمتع وارد اولمشدر لکن ینه قران معناسنه در زیرا
بونلردن هر بریسی ایکی نسکی جمع ایدر و بین العمرة والحج تراش اولمامق کرکدر زیرا ابو حنیفه یدر یوم نحرده
محرم بالحج تراش اولدوغی کبی تراش اوله فلو طاف لهما طوافین وسعی سعیین جاز واساء یعنی اکر عمره و حج
ایچون طواف قدوم ایچون ایکی طواف و ایکی سعی ایلسه جایزدر و مسیء اولور یعنی دفعه اوندرت طواف ایدوب
یدیسی عمره و یدیسی قدوم ایچون و اون دورت سعی ایدوب یدیسی عمره و یدیسی قدوم ایچون اولسون دیسه
کرچه جایزدر لکن مسیء اولور و مسیء اولمسنه سبب عمره نک سعیی اوزره طواف قدوم تقدیم اولنمسی ایچون
تحریج کما مر اندن صکره حج ایله مرور ایلدوکی کبی فاذا رمی جمرة العقبة یوم النحر ذبح دم القران شاة
او بدنة او سبع بدنة پس حجی جمره عقبه یوم نحرده رمی ایلسه دم قران ایچون بر شاة ذبح ایلیه ویاخود بر بدنه
ویاخود بدنه نک بر بینی ذبح ایلیه زیرا قرانده معنا متعه وارددر هدی آیه متعه ایچون حق تعالینک
فمن تمتع بالعمرة الی الحج فما استیسر من الهدی قول شریفیله ثابت اولمشدر فان عجز عنه یعنی اکر هدی دن عاجز
اولسه صام ثلثة ایام قبل یوم النحر یوم نحردن مقدم اوچ کون صایم اوله و الافضل کون اخری یوم عرفه افضل اولان
اول اوچ کونک اخری یوم عرفه ده اوله یعنی ذی الحجه نک یدیسینی و سکزینی و طقوزینی صایم اولمق کرکدر و سبعة
اذا فرغ ولو بمکة و یدی کونی دخی صایم اوله حجی افعال حجدن فارغ اوله اکر مکه ده ایسه ینه یدی کون صایم
اوله حق تعالینک فمن لم یجد فصیام ثلثة ایام فی الحج و سبعة اذا رجعتم تلک عشرة کاملة قول شریفی موجبجه
کرچه نص تمتع ایچوندر لکن قران دخی تمتع مثللودر ایکی نسکی ادا سنی جمع ایلدوکی ایچون فان لم یصم الثلثة قبل

يوم النحر بتعين الله پس اكر يوم نحرده مقدم اوچ كون صايم اولمديسه دم متعين اولور وان وقف القارن
بعرفة قبل طوافه للعمرة اكر قارن مكه يه داخل اولميوب عمره طوافندن مقدم عرفه ده واقف اولسه فقد رفضها
تحقيقا عمره ترك ايلمش اولور فعليه دم لرفضها عمره ترك ايلديكيچون اول كمسنه نك اوزرينه دم لازمدر وبقضيها
وسقط عنه دم القران وعمره قضا ايدر واندن دم قران ساقط اولور زيرا دم قرانك وجوبى ايكى عبادتى
جمع نعمتنك شكرى ايچون ايدى تارك عمره اولان خود جمع نعمتيله متنعم اولمدى اول اجلدن ساقط اولدى
والتمتع افضل من الافراد تمتع افراددن افضلدر وهو ان ياتى بالعمرة فى اشهر الحج ثم يحج من عامه بو تمتع
واشهر حجده عمره كتورمكدر اندن صكره اول سنه ده حج ايلمكدر فيحرم لها من الميقات ويطوف لها ويتحلل منها
پس عمره ايچون ميقاتدن محرم اوله وعمره ايچون طواف ايليه وعمره دن متحلل اوله يعنى احرامدن چيقه ان لم يسق
الهدى اكر هدى سوق ايلمديسه اكر هدى سوق ايلديسه تراش اوليه وصاچنى قرقمه واحرامدن چقميه يوم نحر
اولنجه ويقطع التلبية باول الطواف عمره نك اول طوافنده تلبيه قطع ايدر ابن عباسدن روايتدر كه نبى عم
عمره ده حجر اسودى استلام ايلدكده تلبيه قطع ايدردى ثم يحرم بالحج من الحرم يوم التروية وقبله افضل اندن
صكره يوم ترويه ده حج حرمدن محرم اولور ويوم ترويه دن اول محرم اولمق افضلدر بو كمسنه عمره سبيله مكى اولمشدر
مكى نك احرامى حرمدندر ويوم ترويه دن مقدم اولمقلغك افضليتى عبادته مسارعت ايلمش اولور
ويحج ويذبح كالقارن وحج ايليه ودم تمتع ذبح ايليه قارن كبى فان عجز پس اكر هدى دن عاجز
اولورسه حكمى قارن حكمى كبيدر اوچ كون مقدم ويدى كون حجدن منى يه رجوع ايلدكده صايم اوله وجاز صوم الثلثة
قبل طوافها وعمره طوافندن مقدم اوچ كون صايم اولمق جايزدر ولو فى شوال بعد الاحرام بها لعمره يه احرامدن صكره
اكر اول صوم شوال ده دخى اولورسه جايزدر شافعى خلاف ايدوب حج ايچون محرم اولمنجه اوچ كونك صومى جايز دكلدر حق
تعالينك فصيام ثلثة ايام فى الحج قول شريفى استدلال ايلمكله بزم ايچون دليل بودر كه صوم كه سببى منعقد
اولان تمتعده تعجيل ادا اولنمش اولدى اول سبب كه عمره يه احرامدر اول سبب تحقق ايتدكدن صكره جايزدر
نظم شريفده مذكور اولان حجدن مراد وقتيدر لا قبله عمره يه احرامدن اول اوچ كون صوم جايز دكلدر زيرا
بو صومك سبب وجوبى تمتعدر بو حالتده ايسه اول كمسنه متمتع دكلدر سببدن اول اداسى جايز دكلدر
افضل اولان تاخيريدر اخر وقتى عرفه كوننده اولمق اوزره فان شاء سوق الهدى وهو افضل پس اكر متمتع
اولان سوق هدى مراد ايليه افضل اولان سوق هدى در زيرا نبى عم بنفسه هدايانى سوق ايلمشدر احرم
وساقه وهو اولى من قوده عمره يه محرم اولان هدى سوق ايليه وبو سوق اولى در قوددن يعنى يدمكدن زيرا
نبى عم ذى الحليفه دن محرم اولوب هدايا اوكنده سوق اولنوردى وكندولرى دخى سوق ايدرلردى وان كانت
بدنة قلدها بمزادة او نعل وهو اولى من التجليل اكر هدى دوه اولورسه اول بدنه يه مزاده ايله ويا خود نعل ايله
تقليد ايليه يعنى قلاده ايليه بو قلاده تجليل دن اولى در مزاده ايكى دريدن مشك ايدوب ايچينه صو قورلر
عند العامه راويه ديرلر وتقليد حق تعالينك والهدى والقلائد قول شريفنده اولمغين تجليلدن اولى در

قلائد

قلائد اعلام ايچوندر اما تجليل زينت ايچوندر تجليل دوه ده جل قيمقدر والاشعار جايز عندهما وهو شق
سنامها من الايسر وهو الاشبه بعلماء الايمن واشعار جايزدر امامين قتنده واشعار بدنه نك سنامنى
يعنى اركوجنى شق ايلمكدر صول جانبندن ويكره عند الامام اشعار مكروهدر امام اعظم قتنده زيرا اشعار
تعذيب حيواندر بو ايسه منهيدر نبى عم ك فعلى ايكنجى ايديكه هدايا دوه لرينه مشركين تعرضدن خالى دكللريدى
الا اشعار اولدقده معارضه دن قطع يد ايدرلردى ديشلشدر كه ابو حنيفه كريه كورديكى زمانه سنك اولان اشعار بيد
مبالغه اوزره شق ايدرلردى خوف هلاكدن اولمغله كريه كوردى ثم يعتمر كما تقدم ولا يتحلل اندن صكره افعال عمره
يو قروده بيان اولندوغى كبى كتوره احرامدن چقميه زيرا سوق هدى تحليل مانعدر ويحرم بالحج كما مر يوم ترويه ده
حرمدن حجه احرام كيه بو قروده بيان اولندوغى كبى فاذا حلق يوم النحر حل من احراميه پس قچن يوم نحرده تراش اولسه
احرام عمره وحجدن چقمش اولور صلوتدن سلام ايله چقدوغى كبى ولا تمتع ولا قران لاهل مكة اهل
مكه ايچون تمتع وقران يوقدر اهل مكه ايچون خاصة افراد بالحج واردر شافعى خلاف ايدوب اهل مكه يه دخى
تمتع وقران اولمسنه ذاهب اولمشدر اما حق تعالينك ذلك لمن لم يكن اهله حاضرى المسجد الحرام قول
شريفى شافعينك عليهنه حجتدر زيرا تمتع وقرانك مشروعيتى ايكى سفرك بريسى اسقاط
اولمغله رخاصيت اولسون ايچوندر بو ايسه افاقى حقنده صحيح اولماز ومن هو داخل الميقات
دخى شوله كمسنه كه داخل ميقاتدر اكا دخى تمتع وقران يوقدر اول كمسنه مكى منزله سنده در فان
عاد المتمتع الى اهله بعد العمرة ولم يكن ساق الهدى بطل تمتعه افعال عمره ادادن صكره متمتع اولان
كمسنه اكر اهلنه عودت ايلسه وهدى دخى سوق ايتمش اولسه اول كمسنه نك تمتعى باطل اولور اهلنه
المام صحيح اولدوغيچون وان كان قد ساقه لا واكر هدى سوق ايلمش اولسه اهلنه عودت ايلسه تمتعى
باطل اولماز ابو حنيفه قتنده زيرا سوق هدى تحليلدن منع ايدن اول تقديرجه المامى صحيح اولماز
امام محمد قتنده تمتع باطل اولور ومن طاف للعمرة قبل اشهر الحج اقل من اربعة واتم بعد دخولها
وحج كان متمتعا وبر كمسنه اشهر حجدن مقدم عمره ايچون دورت شوطدن اقل طواف ايلسه واشهر
حجك دخولندن صكره ايلمش اولدى اكثرده ايسه حكم كل واردر تمتعى صحيح اولور وان كان طاف
اربعة فلا واكر اشهر حجدن مقدم عمره ايچون دورت شوط طواف ايلسه اول كمسنه متمتع اولماز
زيرا اول طوافك اكثرينى اشهر حجدن مقدم ادا ايلمش اولور ولو اعتمر كوفى فى اشهر الحج وتحلل
واقام بمكة وحج صح تمتعه واكر بر كوفى اشهر حجده عمره ايلسه واحرامدن چقسه ومكه ده اقامت
ايلسه وبعده حرمدن احرام كيسه وحج ايلسه تمتعى صحيح اولور وكذا لو اقام بالبصرة كوفى اشهر حجده
عمره ايليوب متحلل اولوب مكه ده اقامت وبعده حج ايلدكده صحيح اولدوغى كبى عمره دن صكره بصره ده
اقامت ايلسه تمتعى صحيح اولور وقيل لا يصح عندهما ديلديكه اول كمسنه نك تمتعى امامين قتنده صحيح اولماز

ولو افسد عمرته واقام ببصرة وقضاها وحج لا يصح تمتعه واكر كوفي عمره سني افسا ايلسه وميقاتدن
چقوب بصره ده مقيم اولسه وعمره سني قضا ايدوب حج ايلسه اول كمسنه نك تمتعي صحيح اولماز الا
ان يعود الى اهله ثم يأتي بهما مكر كه اهلنه عودت ايليه بعده عمره وحجي ادا ايليه اول زمان تمتع اولور
زيرا صحيح اولمسان صورتده مادام مكه وطننه عودت ايلميه حكم سفر اول باقيدر بصره ده اتخاذ دار
مكه ده مكث وقرار كبيدر اما صكره كي صورتده اهلنه رجوع ايله سفر اول نهايت بولوب ابتدادن
سفر انشا ايلمش اولدي اول زمان تمتعي صحيح اولور وعندهما يصح وان لم يعد اما بن قتنده اول
كمسنه نك تمتعي صحيح اولور اكر اهلنه عودت ايلمامش ايسه ده وان بقي بعد الافساد وقضى وحج من
غير عود لا يصح تمتعه اتفاقا اكر عمره افساددن صكره اول كمسنه مكه ده باقي قالسه اهلنه عودت
ايلمدين عمره قضا وحجي ادا ايلسه اتفاقا تمتعي صحيح اولماز زيرا اول كمسنه نك عمره سي مكي اولديغي وسفر
اولى حنوز عمره فاسد ايله منتهي اولديا اهل مكه برابر ايسه تمتع يوقدر اول تقديرجه تمتعي صحيح اولماز وما
افسده المتمتع من عمرة او حجه مضى فيه بشوال اشيكه متمتع عمره وياخود حجن افساد ايلسه اول فساد كه
اوزرينه بجر يعني افعال حجي سائر حاجيلره ادا ايلدوكي كبي ادا ايدر ومن تمتع فضحى لا يجزيه عن دم
المتمتع شول كمسنه كه تمتع ايلسه وتضحيه ايلسه دم تمتعدن كفايت ايلمز زيرا دم تمتع واجبدر تضحية ايسه
واجب دكلدر اما دي غير واجب واجبدن بدل اولماز **فصل** بو باب جنايات بياننده در

مطلب

وقتا كه مصنف احكام محرمي بيان ايلدي ايسه عوارضدن اعتبار اولان شيكه جنايات واحصار
وفوات در انلرك بياننه شروع ايلدي وجنايات جمع جنايتدر وجنايت شرعا حرام بر فعلك
اسميدر بونده مراد بر فعلدر كه اول فعل محرم اولان كمسنه انجون اشلمك يوقدر اول فعل حرم جهتيله نوعدر
ان طيب المحرم عضوا لزمه دم اكر محرم باشي وساق وفخذي كبي بر عضوه كامل طيب بعني بو مقوله
عضوه طيب استعمال ايلسه اول محرمه بر دم لازم اولور وكذا لو ادهن بزيت بر عضوني طيب ايلدم لازم
اولديغي كبي اكر زيت ايله بر عضوي باغلسه بينه دم لازم اولور ابو حنيفه قتنده وعندهما صدقة اما مين
قتنده دم لازم دكلدر صدقة لازمدر ولو خضب رأسه بحناء او ستره يوما كاملا فعليه دم
واكر محرم حنا ايله باشني بو يايسه وياخود باشني بركون كاملا ستر ايليسه اول كمسنه نك اوزرينه دم
لازمدر زيرا بنيه دم كه احنا وطيب قول تخريني دليلدر وكاملا بر كون ستر رأس ممنوعدر اما بعض باشني
ستر ايلسه ابو حنيفه دن مرويدر كه انلر ربع رأسي اعتبار ايلمشلردر ابو يوسف اكثر رأسي اعتبار ايلمشلردر
وكذا لو لبس مخيطا يوما كاملا بينه ذكري سبق ايدن جنايت كبي دم لازم اولور اكر محرم بركون كاملا
مخيط كيسه او حلق ربع رأسه او لحيته او حلق رقبته او ابطيه او احدهما او عانته ياخود ربع رأسني وياخود
ربع لحيه سني وياخود رقبه سني ويا ايكي قولتوغني وياخود بر قولتوغني وياخود قاسق يريني تراش ايلسه

ايلسه دم لازم اولور وعند ابي حنيفة محاجمة واكر حجامت يريني تراش ايلسه بينه دم لازم اولور ابو حنيفه
قتنده ومحاجم فتح ميم ايله حجمه نك جمعيدر حجمه ايسه موضع حجامتدر وعندهما صدقة اما بن قتنده صدقة
لازمدر وان قص اظافير يديه ورجليه في مجلس واحد فعليه دم واكر محرم ايكي ال وايكي ايقلرينك
دو نقلرني بجلس واحده قطع ايلسه انك اوزرينه بر دم لازم اولور زيرا محظور جنس واحددر
وكذا لو قص اظافير يد واحدة او رجل بر النك وبر اياغنك دو نقلرني قطع ايلسه يوقروده ذكر اولنديغي
اوزره بينه لازم وان قص اظافير يديه ورجليه في اربعة مجالس فعليه دماء واكر محرم اولان الرينك
وايقلرينك دو نقلرني دورت مجلسده قطع ايلسه اول كمسنه نك اوزرينه دورت دم لازم اولور ابو حنيفه وابو
يوسف قتنده بو نوع معنا عبادت غالبدر بر امري تداخل احاد مجلس ايله مقيد اولدي آيت سجده ده اولديغي
كبي وعند محمد دم واحد امام محمد قتنده دم واحد لازم اولور وان طيبا قل من عضوا او ستر رأسه او لبس المخيط
اقل من يوم فعليه صدقة واكر بر عضودن اقل طيب استعمال ايلسه ويا باشني ستر ايلسه ويا بر كوندن اقل مخيط
كيسه اول محرمك اوزرينه صدقة لازمدر جنايت قاصر اولديغندن وكذا لو حلق اقل من ربع رأسه ولحيته او حلق
بعض رقبته او عانته او بعض ابطيه او حلق محاجمه رأس غيره اكر محرم باشنك ربعندن اقلني وصقالنك
ربعندن اقلني وياخود رقبه سنك بعضيني وياقاسغنك بعضيني ويا قولتوغنك بريسنك بعضيني
وياخود بر آخر محرمك باشني تراش ايلسه بينه صدقة لازم اولور اما غيرك باشني تراشده كركسه
امريله اولسون كرك امرسز اولسون برابردر وتراش ايدنده وتراش اولانده دم لازم اولور
شافعي ديركه تراش اولان كمسنه نك اذني اولمديسه ويا يوركن تراش ايلمشلر ايسه اوزرينه بر شي لازم دكلدر
زيرا اكثره مكره حكم فعلده مؤاخذه دن اخراج ايدر نوم ايسه اكراه دن ده ابلغدر اول تقديرجه بر شي
لازم كلمز حنفيه قتنده نوم واكراه سببيله اثم منتفي اولور بو خصوصده حكم منتفي اولماز زيرا اول تراش ايله كنديه
راحت وزينت اولمشدر اول تقديرجه سبب متقرر اولوب وجوبا اوزرينه دم لازم كلور اما مضطر
بونك خلافنجه در ومضطر اوچ شي بيننده مخيردر بري دم ويري اوچ كون صايم اولق وبري التي
مسكينه اوچ صاع صدقه ايلمكدر او قص اقل من خمسة اظافير او خمسة متفرقة وياخود بش دو نقدن
اقلني قطع ايلسه وياخود بش دو نقني متفرقه قطع ايلسه يعني بر ايكيسني بر الندن وبر ايكيسني
اياغندن قطع ايلسه صدقة لازم اولور وعند محمد في الخمسة المتفرقة دم امام محمد قتنده خمسه متفرقه ده
دم لازم اولور زيرا بش دو نق جمله دو نقلرك ربعيدر اول تقديرجه بر النك جمله دو نقلريني قطع ايلدوكي
كبي اولور وان طيب او لبس او حلق بعذر خير ان شاء ذبح شاة وان شاء تصدق بثلثة اصوع على ستة
مساكين وان شاء صام ثلثة ايام واكر محرم عذر ايله طيب استعمال ايلسه وياخود مخيط كيسه ويا تراش
اولسه مخيردر دلرسه بر قيون ذبح ايدر ودلرسه التي مسكينه اوچ صاع تصدق ايدر ودلرسه اوچ

كون صايم اولور حق تعالينك فمن كان منكم مريضا او به اذى من رأسه ففدية من صيام او صدقة او نسك قول
شريفي ايله مخيردر اوايسه تخيير ايچوندر وآية دخي معذور ايچون نازل اولمشدر بو محلده نسكدن شاة معناسنه در
ولو ارتدى ردائي اوموزلرينه القا ايلسه او اتشح بالقميص وياخود قميص اتشاح ايلسه يعني كوملك
صاغ الينك التنده بچور صول اموزينه القا ايليه او اتزر بالسراويل وياخود سراويلي اتزار ايليه
يعني طونيني حمام فوطه سي كبي بلنه بغلسه فلا بأس به بو فعللك هر برينده باس يوقدر زيرا لبس مخيط كبي
كيمامشدر وكذا لو ادخل كتفيه في القباء ولم يدخل يديه في كميه اكر اموزلريني قفتانه ادخال ايدوب الكريني
يكلرينه ادخال ايلمازايسه بنه باس يوقدر **فصل** وقتاكه مصنف احرام اوزرينه اولان جنايتي
بياندن فارغ اولدي طواف اوزرينه اولان جنايته شروع ايلدي وان طاف للقدوم او للصدر جنبا
فعليه دم اكر طائف اولان كمسنه قدوم ايچون وياخود صدر ايچون جنابت طواف ايلسه انك اوزرينه دم لازم
اولور اكر سنت ايسه ده شروعي ايله واجب اولور وكذا لو طاف للركن محدثا او ترك طواف الصدر او اربعة
منه من الركن او افاض من عرفة قبل الامام او ترك السعي او الوقوف بمزدلفة او رمي الجمار كلها او رمي يوم
او رمي جمرة العقبة يوم النحر ذكر اكر ركني يعني طواف زيارتي ابدستسز طواف ايلسه وياخود طواف
صدري ترك ايلسه ويا طواف صدردن دوردني ترك ايلسه ويا ركندن دورت اشاغي طوافي ترك
ايلسه زيرا بونلرن نقصاني دم ايله جبر اولنور وياخود عرفه دن امامدن اول رجوع ايلسه ويا بين الصفا
والمروه سعيي ترك ايلسه وياخود مزدلفه ده وقوفي ترك ايلسه وياخود جمرة عقبه نك اكثريني ترك ايلسه
بنه دم لازم اولور ولو طاف للقدوم او للصدر محدثا فعليه صدقة واكر طواف قدومي وطواف صدري ابدستسز
طواف ايلسه اول كمسنه نك اوزرينه صدقه لازم اولور زيرا طواف صدر واجبدر اكرچه طواف قدوم سنتدر لكن
شروع ايله واجب اولور وكذا لو ترك دون اربعة من الصدر او رمى احد الجمار الثلث واكر طواف صدردن
دوردن اشغه سني ترك ايلسه وياخود جمار ثلاثه نك برينك بعضني ترك ايلسه بنه انك اوزرينه صدقه
لازم اولور ولو ترك طواف الركن او اربعة منه بقي محرما ابدا حتى يطوفها واكر طواف ركني ترك ايلسه وياخود
طواف ركندن دورت شوطني ترك ايلسه احرامي ابدي قالور حتى طواف ركني ايلمينجه احرامدن چقامز
ونسا دخي كندويه حرام اولور وان طاف جنبا فعليه دم بدنة واكر طوافي جنابت ايله طواف ايلسه اول كمسنه نك
اوزرينه بدنه لازم اولور زيرا جنابت ايله اولان نقصان حدث ايله اولان نقصاندن اعظمدر اول تقديرجه
نقصان اعظمي جبر ايچون بدنه لازم اولور والافضل ان يعيد ما دام بمكة ويسقط الدم افضل اولان
طوافي اعاده ايلمكدر مادام كه مكه ده در اعاده ايلدكده دم ساقط اولور ولو طاف للصدر طاهرا في آخر
ايام التشريق بعد ما طاف للركن محدثا فعليه دم ولو كان بعد ما طاف له جنبا فدمان عنده وعندهما
فقط ايضا طواف ركني محدثا طواف ايلدكدن صكره ايام تشريقك آخرنده طواف صدري طاهرا طواف ايلسه انك

اوزرينه دم لازم اولور واكر طواف ركني جنبا طواف ايلدكدن صكره طواف صدري طاهرا طواف ايلسه ايكي دم
لازم اولور ابو حنيفه قتنده واما امامين قتنده انجق بر دم لازم اولور كبر وكچلين وان طاف لعمرته وسعى محدثا
يعيدهما واكر عمره طواف ايدوب وسعي ابدستسز ايلسه طواف وسعي اعاده ايلر وان رجع الى اهله ولم يعدهما
فعليه دم واكر اول طائف وساعي محدث اهلنه رجوع ايدوب طواف وسعي اعاده ايلمسه انك اوزرينه دم
لازم اولور والاثنين لو اعاد الطواف فقط هو الصحيح واكر انجق طوافي اعاده ايدرسه برشي لازم كلماز صحيح اولان دخي
بودر اما بعض مشايخ اكر سعيني اعاده ايلمزسه اوزرينه دم لازم اولور ديمشلردر وهو الصحيح قولي انلوكث
قولندن احترازدر وان جامع المحرم في احد السبيلين قبل الوقوف بعرفة ولو ناسيا فسد حجه ويمضي فيه
وعليه دم واكر محرم عرفه يه وقوفدن مقدم احد سبيلين دن برنده جماع ايلسه اكر ناسيا دخي اولورسه حجي فاسد
اولدقدن صكره فرايضت افعال حجي سائر حاجيلر كبي ادا ايدوب سنه آتيه ده قضا ايدر واوزرينه دم
لازم اولور حتى بركمسنه خاتوني ايله محرم ايكن جماع ايلسه نه لازم كلور ديو بني آدمدن سؤال اولنسه قول يريقان
دما ويمضيان في حجهما وعليهما الحج من قابل ديو بيوررلردر وليس عليه ان يفترقا عن زوجته في القضا
فاسد اولان حجك قضاسنده اول كمسنه نك اوزرينه زوجه سندن مفارقت ايلمك يوقدر زفر ومالك وشافعي
ديديلركه قضاده اول كمسنه يه زوجه سندن مفارقت واردر زيرا اصحابدن قول افتراق واجب قليلر اما مالك
قولي منزلدن چقدقلرنده مفارقت ايليه لر وامام زفرك قولي محرم اولدقلري حالده مفارقت ايليه لر ديو بو بركي
بر مذهبه ذاهب اولمشلردر امام اعظم حنيفه ايچون دليل افتراق اداده نسك دكلدر كه قضاده دخي لازم كلا انجق قضاء
خاكيده اولمه اولسه ارايه عورتك جيني جامع اولان نكاحدر اول ايسه قاعدر بو تقديرجه قبل الاحرام
افتراقك بوقدر معنا اولملري تذكره باعث اولور كه لذت يسيره ايله بو قدر مشقت عظيمه چلبه ك ديو ندامت وتحرزلري
دخي زياده اولور معناي افتراق صحيح دكلدر خصوصا حالت حيضده وحالت صومده فراشدن منع ونمازلري
صحابه دن منقول اولان افتراق ندب واستحباب اوزرينه محمول ولو بحثا ايجاب اوزرينه محمول دكلدر وان
جامع بعد الوقوف قبل الحلق لا يفسد وعليه بدنة واكر وقوفدن صكره تراشدن اول جماع ايلسه حجي فاسد
اولماز واول كمسنه نك اوزرينه بر بدنه لازم اولور وشافعي ديركه فاسد اولور زيرا حج معتد عبادتك اول
وآخرني دخي افسد ايدر صوم كبي بزم دليلمز نبي عليه السلامك من وقف بعرفة فقد تم حجه قول شريفيدر
اما اكر جماع مرارا اولسه اول ايچون بر بدنه وصكره اولان جماعلرك هر بري ايچون بر شاة لازمدر بزم قاتمزده
امام شافعي قتنده جماعي ايچون انجق بر جزا لازم اولور زيرا جنس واحد در تداخل ايتشدر بز ديوركه جزا على حسب
الجنايات در جماع اول جنايات كامل احرامه مصادف اولدي وبقيه سي اول اجلدن بدنه اولدي ولو بعد الحلق قبل
طواف الزيارة فعليه دم واكر تراشدن صكره طواف زيارتدن اول جماع ايدرسه انك اوزرينه دم لازم اولور
حتى نساده احرامك بقاسي شاة ايله اكتفا اولنور زيرا دخي حقيقتدر وكذا لو قبل او لمس بشهوة وان لم ينزل

اگر خاتونني تقبيل ايليه وياخود شهوت ايله لمس ايليه انزال اولماز ايسه ده ينه دم لازم اولور وكذا لو جامع في عمرة
قبل طواف الاكثر وفسدت وقضاها اگر بر كمسنه عمره ده اكثر اشواطي طوافدن اول جماع ايليه وعمره سي فاسد
اولسه وقضا ايليه ينه دم لازم اولور وان كان بعد طواف الاكثر لزم الدم ولا تفسد واگر جماع اكثر اشواطي
طوافدن صكره واقع اولسه دم لازم اولور وعمره سي فاسد اولماز اكثر اشواط وقوف منزله سنده در زيرا اكثره
حكم كل واردر ولا شيء عليه ان انزل بنظر ولو الى فرج محرم نظر ايله اگر انزال اولسه انك اوزرينه برشي لازم اولماز
اگر اشو الى فرج نظر ايله دخي اولورسه وان اخر الحلق او طواف الزيارة عن ايام النحر فعليه دم واگر تراش ايام نحردن
تأخير ايليه وياخود طواف زيارتي تأخير ايليه انك اوزرينه دم لازم اولور خلافا لهما امامين خلاف ايدي
قضا ما فات اولدقدن صكره برشي لازم دگلدر دم حق فوت اولان افعالك جزاسي ايچوندر بونده ايسه
قضا اولدي قضا ايله برشي لازم كلمز وكذا الخلاف لو اخر الرمي او قدم نسكا على نسك هو قبل خلاف
بو ايله در يعني دم لازم اولور اگر رمي تأخير ايليه ويا نسكي بر نسك اوزرينه تقديم ايليه كه اول تأخير
اولنان نسك تقديم اولاندن مقدم ايدي زيرا نبي عم من قدم نسكا على نسك فعليه دم حديثي تقديم
وتأخيرده لزوم دمه دليل قويدر وان حلق غير الحرم لحج او عمرة فعليه دم خلافا لابي يوسف واگر حرمدن
غيري حج ايچون وياعمره ايچون تراش اولنسه اول كمسنه نك اوزرينه دم لازم كلور ابو يوسف بونك
خلافنده در وابو يوسفك دليلي بودر كه حرمه مخصوص دگلدر زيرا نبي عم واصحابي حديبيه ده احصار
اولوب وانده تراش اولديلر حديبيه خود حرم دگلدر امدي حرمدن غيري ده تراش اولمق ايچون دم
لازم دگلدر ابو حنيفه دخي ايچون دليل بودر كه تراش وقتا كه محلل اولديسه اخر سلامه كبي اولمشدر
يعني تراش نسك اولديسه حرمه مخصوص اولور ذبح كبي وحديبيه نك بعضيسي حرمدر جايز كه اصحاب
نبي عم حرم اولان محلده تراش اولمش اوله لر حاصل كلام تراش ابو حنيفه قتنده زمان ايله موقت
اولور كه حرمدر وابو يوسف قتنده برشي ايله موقت اولماز وامام محمد قتنده انجق مكان ايله موقتدر
وزفر قتنده انجق زمان ايله موقتدر فلو عاد المعتمر بعد خروجه فقصر فلا دم عليه اجماعا قيل اگر معتمر
حرمدن خروجندن صكره عودت ايليه وتقصير ايليه اجماعا انك اوزرينه دم لازم كلماز زيرا
مكاننده اولمشدر جايز كلماز اما اگر فعلي حاجي ايسه اندن دم ساقط اولماز ابو حنيفه قتنده
ولو حلق القارن قبل الذبح لزمه دمان واگر قارن ذبحدن مقدم تراش اولسه اكا ايكي دم لازم
اولور ابو حنيفه قتنده بري قران ايچون وبري ذبحي تراشدن تأخير ايلدوكي ايچون وعندهما دم
امامين قتنده بر دم لازم اولور تأخير ايچون اما زفر قتنده دم لازم دگلدر والله اعلم حيث
ذكر شاة تجزئ في الاضحية والصدقة ما تجزئ في الفطر هر موضعده كه دم ذكر اولنديسه اول
شول قيوندر كه قربان اولمغه كفايت ايليه يعني قربان اولمغه لايق اوله وهر موضعده كه صدقه ذكر

اولندي فطره ده كفايت ايدجك مقداري ايسته ركه بغداي دن نصف صاعدر وجميع مواضعده ديلمش ايدي
لكن ايكي موضعده كه بري جنبا طواف زيارتدر وبري عرفه ده وقوفدن صكره جماعدر بونلرده شاة دگل بدنه در

فصل ان قتل المحرم صيد البر او دل عليه من قتله فعليه الجزاء اگر محرم صيد بري قتل ايليه ويا صيدك
اوزرينه قتل ايدن كمسنه يه دلالت ايليه اول دلالت ايدن محرمك اوزرينه جزا لازم اولور حق تعالينك ولا
تقتلوا الصيد وانتم حرم ومن قتله منكم متعمدا فجزاء مثل ما قتل من النعم قول شريفي موجبنجه قاتل اوزرينه جزا
لازم اولور اما دلالت ايله جزا انك لزومي استحسانا در وقياس بو ايدي كه دلالت ايدن كمسنه نك اوزرينه جزا لازم
كلميه تا في جزا اولماسني اقتضا ايدر زيرا جزا قتل صيده نص ايله تعلق ايلمشدر ودلالت ايسه معني قتل دگلدر
زيرا قتل قاتلدن مقتوله متصل بر فعلدر دلالتده ايسه اتصال فعل يوقدر شولكه نص ايله ثابت اولان معناسنن
اثبات ايلمك جايز دگلدر بزم ايچون دليل نبي عم هل اشرتم هل اعنتم هل دللتم بيورمشلردر بس امدي دلالت واشارت
واعانت محظورات احرامدن اولدي فلندي اول تقديرجه محظور احرامي ارتكاب موجب جزادر وهو قيمة الصيد بتقويم
عدلين في موضع قتله بو جزا صيدك قيمتدر موضع قتلده ايكي عادلك تقويمي ايله يعني بهاسني تقدير ايلمسيله
اگر اول موضعده قيمتي اولورسه او في اقرب موضع منه ان لم يكن له قيمة فيه وياخود قتل ايلدوكي موضعه قريب
يرده ايكي عادل تقويميله اولان قيمتدر اگر موضع قتلده قيمتي يوغيسه ثم انشاء اندن صكره يعني تقويمنك
تقويميله قيمتي معلوم اولدقدن صكره قاتل دلرسه اشترى بها هديا ان بلغت فذبحه في الحرم تقويم اولنان
صيدك قيمتيله بر هدي اشترا ايدر وحرمده ذبح ايليه اگر قيمت هدي يه بالغ اولورسه وان شاء اشترى طعاما
فيتصدق به على كل فقير نصف صاع من بر او صاع من تمر او شعير الا اقل قاتل صيدك اگر ديلرسه اول تقويم اولنان
قيمت ايله طعام اشترى ايليه واول طعامي هر فقيره بغداي دن نصف وياخود خرمادن بر صاع وياخود ارپه دن
بر صاع تصدق ايليه بو ذكر اولنانلردن اقل تصدق ايلميه وان شاء صام عن طعام كل فقير يوما واگر ديلرسه
هر فقيرك طعامندن اقل قالورسه اني تصدق ايليه وياخود اول قلان ايچون بر يوم كامل صايم اوله زيرا صوم متجزي
اولماز وعند محمد الجزاء نظير الصيد في الجثة فيما له نظير وامام محمد قتنده جزا جثه ده صيدك نظيريدر شول
صيده كه اكا نظير اوله زيرا حق تعالينك فجزاء مثل ما قتل من النعم قول شريفي مثل لازم ايدر ولكن دليلدر
تقدير كلام فعليه جزاء من النعم مثل المقتول ديمكدر وحقيقت حمل متعذر اولدقده نظير اولان حيوانات وحشيلدر
اما قيمت صورت مثل اولميوب انجق معنا در ففي الظبي شاة وفي الضبع شاة وفي الارنب عناق وفي اليربوع
جفرة بس امدي قتل ظبيده جزا بر قيوندر وقتل ضبعده دخي جزا بر قيوندر زيرا نبي عم الضبع صيد وفيه الشاة
بيورمشلردر وطوشانك قتلنده جزا عناقدر يعني فتح عينله ديشي اوغلاقدر قتلنده جزا بر ... در
وفي حمار الوحش بقرة وحمار وحشي قتلنده جزا اوكوزدر وفيما لا نظير له كالعصفور والحمامة وشول ده كه نظير اولميه
ابو حنيفه وابي يوسف قولي كبيدر اول زماني ايكي عادل تقويمي ايله قيمتدر كوگرجين وسرچه دخي بونلره بنكزر حيوانات كبي

والعامد والناسي والعائد والمبتدئ في ذلك سواء صيدي قصداً قتل ايدن وناسياً قتل ايدن ويره دفعه
قتل ايدن بجزا ويردكو نفعكرم يته قتل ايدن ويره دفعه قتل ايدن بيبه وجوب جزاده برابردر وان جرح الصيد او قطع
عضوه او نتف شعره ضمن ما نقص من قيمته واكر محرم بر صيدي مجروح ايلسه ويا خود صيدك بر عضوني قطع ايلسه
ويا قيلني يولسه قيمتدن نقص ايلدوكي شيئه ضامن اولور بعض كلك اعتبار اولنماغله نتكم حقوق عباده بر كسنه
بر ريلك كل آماليني اتلاف ايلسه كلسنه ضامن اولور بعضيني اتلاف ايدرسه بعضسنه ضامن اولور وان نتف ريشه
او قطع قوائمه فخرج عن حيز الامتناع فعليه قيمته كاملا واكر صيدك قنادي يولسه ويا خود ايقلريني
قطع ايلسه واول صيد حيز امتناعدن چقسه يعني كندويي صيددن صياددن ويا طيراندن ويوريمكدن قالور
اولسه اول كسنه نك اوزرينه كاملا قيمتي لازم اولور زيرا اول صيدده امن فوت اولمشدر الذي امتناع اولمغله
اول تقديرجه جزاء كامل لازم فان حلبه فقيمة لبنه وان كسر بيضه فقيمة البيض اكر محرم صاغسه كاجزا
سودينك قيمتيدر واكر صيدك يمورده سني قيرسه اكا جزا يمورده قيمتيدر وان خرج من البيض فرخ
ميت فقيمة الفرخ واكر كسر بيضه ايلدكن ميته ياوري چقسه اكا جزا يورينك حيا قيمتيدر استحسانا
قياس بو ايدي كه جزا قيمت بيضه اولوب فرخ اولميا اما وجه استحسان بودر كه بيضه محل خروج فرخ حي در اصل
ايلمقدن واجبدر حتى خلافي ظهور ايليه وكسر بيضه ايسه موت فرخه سببدر وقتندن اول حاصل
اولسه چونكه كرددن صكره موت ظاهر اولدي اول كسره مضاف اولنور احتياطا اونيه چو شول كبيدر بر ظبيه نك
قارننه ضرب ايلسه بر ميت جنين براقسه اندن صكره كندوسي اولسه ايكي اصلك ضماني لازم كلور زيرا
جنين من وجه جزء در ضماني احتياطا اوزره بنا اولنديغي بو تقديرجه شك ايله واجبا ظلم صيدك وجه
احتياطا اوزره مبني در شبه نفس ترجيح اولنوب جزاء واجب اولدي ولا شيء بقتل غراب وحدأة وذئب
وحية وعقرب وفأرة وكلب عقور وبعوض ونمل وبرغوث وقراد وسلحفاة قارغه وچيلاق دقو ودو يلان
وعقرب وچيان وكلب عقور وسوري سيكك وقرنجه وبره وكنه وقبلوبغه قتل ايله قاتله برشي لازم كلمز حدا
چيلاق در وان قتل قملة او جرادة تصدق بما شاء وتمرة خير من جرادة اكر محرم بر قمله يعني كهله ياخود چكركه
قتل ايلسه جزا ايچون دلدوكي شيء تصدق ايليه وبر خرما خيرلودر بر جراده دن بما شاء ايلمراد طعامدن براوج
شيئدر برايكي واوچ دورت كهله قتل اولنجق هر برينه براوچ طعام ولنجق نصف صاع ويرسه اولور كهلده
بدندن متولد در هر برنسي ازاله اولنمغله بدنه كثرت ارتفاق حاصل اولمش اولور وجراده صيد بردر
واخذي انواع حيله ايله ممكن اولور اول تقديرجه جزا لازم اولور وتمرة خير من جرادة حضرت عمرك قوليدر بونك
قصه سي بودر كه اهل حمص حرم ايكن چوق چكركه دوراست كلوب قتل ايلمشلر هر جراده مقابليني بر درهم تصدق
ايدرلر ايدي عمر رضي الله عنه اهل حمصه خطاب ايدوب ظن ايدرم كه سزك اقچه كز چوقدر امدي تمرة خير من جرادة
بيورمشلردر بو حسابا اوزره بر جراده مقابلينه بر تمر جزا الحق جايزدر ولا يجاوز شاة في قتل السبع وان

صال

صال فالاولى بقتله شاة تجاوز ايلمز قتل سبعدن واكر سبع حمله ايلوب قتلي ايله محرم برشي لازم كلمز يعني بر يرتجي
حيوانلردن ايكي قيوني اولور زياده اولماز وان اضطر المحرم الى قتل الصيد فقتله فعليه الجزاء واكر محرم قتل صيده
مضطر اولسه يعني حالة مخمصه وارسه صيدي قتل ايلسه اناك اوزرينه جزا لازم اولور وللمحرم ذبح شاة وبقرة وبعير
ودجاج وبط اهلي ومحرم ايچون قيون واكوز ودوه وتاووق واو قازي بوغزلمق واردر وصيد سمك ومحرم بلجوا
بالق صيد ايلمك جايزدر حق تعالينك احل لكم صيد البحر قولي شريفي صيد سمك حلال اولمغه دليل كافيدر وعليه الجزاء
بذبح حمام مسرول وظبي مستأنس حمام مسرول ذبح ايله محرم اوزرينه جزا لازم اولور ويا خود ذبح ظبي مستأنس ايله جزا
لازم اولور ويا خود ذبح وذبح صيدا فهو ميتة ولو اكل منه فعليه قيمة ما اكل مع الجزاء واكر محرم صيد ذبح ايلسه اول
مذبوح اولان ميته در كه ذبح فعل مشروع دكلدر بلكه محرمه فعل حرامدر محرمك ذبيحه سي مجوسيكي اولور واكر اول
ذبيحه دن اكل ايلسه جزا ايله اكل ايلدوكي مقدارينك قيمتي لازم اولور واما مين قتلدي اكل ايلدوكي مقدارينك قيمتي لازم
كلماز اما امام تمرتاشي ديمشدر كه اكر محرم ذبح جزاسن ادا ايلدكدن صكره اكل ايلدي ايسه اكل ايلدوكنك قيمتي واجب
اولور واكر جزا ادا ايلمزدن مقدم اكل ايلدي ايسه جزا لازم كلمز اكل ايلدوكي شيئك قيمتي جزايه تداخل ايدر بخلاف محرم
اخر اكل منه محرم اخر اول اكل ايلسه بوكا مخالفر برشي لازم كلمز اتفاقا ويحل اللحم لحم صيد صاده حلال وذبحه انلم يدل
عليه ولا امره بصيده ولا اعانه ومحرمه حلال اولور محرم اوليانلر كسنه نك صيد ايدوب ذبح ايلدوكي صيدك لحمي محرمه حلال
اولور اكر اول صيد اوزرينه دلالت وصيديا ايچون امر ويا معاونت ايلدي ايسه طلحه رضي الله عنه دن رواية در كه لحم صيد اوزرينه
محرم حقنده نيجه در ديو مابينمزده مذاكره ايدوب بنيام حجره مطهره لرنده نائم ايديلر صوتمزدن استماع ايدوب نه
سويلشدوككوز ديو سؤال بيورد قلونه كلاممز اعاده ايلدكده لا بأس به بيورمشلردر ومن دخل الحرم وفي يده
صيد فعليه ارساله وان باع رد البيع وان كان باقيا وان فات لزمه الجزاء وشول كسنه كه حرمه داخل اولوب اندن
طشره دن كتورمش بر صيد اولسه اول كسنه نك اوزرينه لازمدركه اول صيدي ارسال ايليه يعني اطلاق ايليه اكر اول صيدي بيع
ايدرسه بيعي رد اولنور اكر عيني باقي ايسه واكر عيني باقي اولميوب الدن كتمش ايسه اول كسنه يه جزا لازم اولور شافعي
ديركه حق شرع عبدك ملكندن ظاهر اولماز حدك اكا حاجتي اولديغيچون شول انجار كبي كه ايني حرمه انساد كتمشدر
حرمتي حرم اول انجار ده ظاهر در بزم ايچون دليل وتعالى صيد ايله حرمه داخل اولنديغي ترك تعرض وتعيد حرمت حرم
ايچون ويا خود حرمه دخول ايله اول صيد صيد حرم اولمش اولوربي بو تقديرجه صيد امنه مستحق اولور صيد حاديث
طويلوبو صحيحه ومن احرم وفي بيته او قفصه صيد لا يلزم ارساله وشول كسنه كه حرمه كيرسه حال بوكه اونده صيد
اولسه ويا قفصده ارسالي لازم اولماز زيرا اصحاب رسول محرم اولورلردي واولرنه صيدلري وار ايدي ياترو شايع
وعفوا الكبي وان اخذ حلال صيدا ثم احرم فارسله احد ضمن المرسل بخلاف ما اخذ محرم واكر محرم اوليانلر كسنه بر صيدي
اخذ ايدوب بعده محرم اولسه واول صيدي بر كسنه ارسال ايلسه اول صيدي ضامن اولور اما محرم ايكن صيد ايدنك
صيدي في اطلاق بو ذكر اولنانك خلافيدر زيرا محرم ايكن اخذ ايدن صيده مالك اولماشدر وارسال اولنان

صيده انك ملكي كلدركه ضمان لازم كلدى فان قتلا ما اخذ المحرم محرم اخر ضمنا واكر محرمك اخذ ايلديكي صيدي محرم اخر
قتل ايلسه ايكيسي دخي ضامن اولور يعني ايكيسي دخي ضامن اولور يعني ايكيسي دخي جزا ويررا وكي اخذ امين اولان
صيده تعرض ايلديكيچون ضامن اولور قاتل ايسه اخذك تعرضيني مقرر ايلمش اولدى تقرير ايسه حق تضمينده وقبل الدخول
طلاقه شهادت ايدوب بعده رجوع ايدن كمسنه لرك تضمينى كبيدر زيرا اول شاهدلر شهادتلري ايله شرف سقوطه اولان
نيمى تقرير ايلدي اول سببدن شاهدلره تضمين لازم كلور مثلا زوجه رضا سيله زوجك اوغلي خاتون منزوري تقبيل
ايلسه اول ساعت فرقت واقع اولور فرقت ايسه قبل الدخول فسخ معنا سندر وجنايت عورت طرفندن اولمغله
زوجه اچون مهر ويرمك لازم كلدى بعده شاهدلر رجوع ايتمكله زوج اچون لازم كلان نصف مهري كندولر تضمين
ايدرلر ورجع اخذه على قاتله واخذ محرم ضامن اولان دخي جزا ايله قاتل اوزرينه رجوع ايدر يعني تضمين
ايتدوردر اما زفر ديركه اخذ قاتل اوزرينه رجوع ايده من زيرا كندو صنعي ايله مؤاخذدر وان قتل الحلال صيد
الحرم فعليه قيمته اكر حلال صيد حرمي قتل ايلسه اول قاتلك اوزرينه لازمدر وان حلبه فقيمة لبنه واكر صيد
حرمك سودني صاغسه سودك بهاسي لازم اولور ومن قطع حشيش الحرم او شجرة غير منبت ولا مما
ينبته الناس ضمن قيمته وشول كمسنه كه حشيش حرمي قطع ايليه وياخود شجرني قطع ايلسه شجركه ديكلمش
اولميه وانسان ديكه كلديكي شيئدن دخي اولميه اول قطع اولنان شيئك قيمتنه ضامن اولور معلوم
اوله كه شجر حرم دورت نوعدر اوچ نوعنك قطعي واكلي انتفاع حلال اولور اما بر نوعنك قطعي واكلي
انتفاع بلا جزا حرامدر اما حلال اولان اوچ نوعك اوكيسي شول شجردركه اني انسان دكمش ولا اول
دخي عادتا انسان كيدوكي جنسدن اوله ايكنجيسي شول شجردركه اني انسان دكمش اوله لكن عادتا انسان
ديكه كلديكي جنسدن اولميه واوچنجيسي شول شجردركه بنفسه بتمش اوله لكن عادتا اني انسان ديكه كلمش
اوليه انك قطعي واكلي انتفاع بلا جزا حرامدر زيرا نبي م الا لا يختلى خلاها قول شريفيله نهي بيورلمشلردر
الخلا النبات الرطبة اختلاء الكلاء قطع النباتات يقال خلى الفلاة اي قطع نباتات الارض
العضد اي القطع الشوك النبت الا ما جف الا مكر قورومش اوله اول زمان قطع نبات اولنسه بشي لازم
اولماز والتصدق معين في هذه الاربعة ولا يجزئ الصوم تصدق شو دورده معين در صوم كفايت ايلمز
دورتدن مرادي بري ذبح صيد حرمدر وبري صاغمقدر وبري حشيش حرمي قطعدر وبري شجر حرمي قطعدر
اما بو جنايتلرده صدقه معين اولوب صوم كافي اولماسنه علت بودركه ذكر اولنان دورت فعلك حرمتي
حرم سببيله در احرام سببيله دكلدر پس ضمان محلدن اولوب جزا افعالدن اولمدي صوم ايسه قربتدر فعل
اچون جزا اولمغه صالح دكلدر بو تقديرجه بو ضمان محلي اعتباري ايله اولبحق ضمان اموال شبيه اولوب بو فعلده
صوم كافي اولمدي وحرم رعي حشيشه وقطعه الا الاذخر وحرمك حشيشني اوتلمق وقطع ايلمك حرامدر
الا اذخر اوتي قطع ايلمك واوتلمق حرام دكلدر ابو يوسف حرم رعي واوتلق لا باسدر زيرا بونده ضرورت واردر

ابو حنيفه ايله امام محمد اچون دليل نبي م لا يختلى خلاها بيورمشلردر ضرورت اول يرده اعتبار اولنوركه خلافنده
نص اولنميه بونده ايسه لا يختلى خلاها نص شريفي وارد اولمشدر وحلالدن حشيشك نقلي جوز ممكندر بو تقديرجه
ضرورت اولماش اولدي ديو استثنا تلقين دردي عشلر روايت اولنديكه وقتا كه نبي م لا يختلى خلاها ولا يعضد
شوكها بيوردقده ابن عباس الا الاذخر يا رسول الله زيرا بو اذخري قبورلريمزه واولريمزه قوررز ديدكده نبي م
الا الاذخر بيورمشلردر بونك تاويلي بودركه نبي م بو لفظي استثنا ايلمكه قصد ايلديلكن ابن عباس سبقت
ايلدي وياخود حق تعالينك اولوقتده عباسك خشيتنه رخصت ويرمك وحي ايلمش اوله وكل ما على المفرد به دم
فعلى القارن به دمان وهر جنايت كه مفرد بالحج اولان كمسنه نك اوزرينه اول جنايت سببيله دم لازم
اولور قارن كمسنه نك اوزرينه اول جنايت سببيله ايكي دم لازم اولور بر دم حج اچون بر دم عمره اچون الا ان
يجاوز الميقات غير محرم الا مكر كه ميقاتي محرم اولمدوغي حالده تجاوز ايليه عمره وحج اچون دم واحد لازم اولور
زيرا جنايت بردر جزا دخي بر اولوركه حق ميقاتي قضادر امام زفر ديركه هر احرام اچون بر دم لازمدر سائر
محظوراتده اولدوغي كبي بزم اچون دليل ميقاتده محرم بر احرام مستحقدر بر كمسنه عمره اچون ميقاتده احرام
كيسه اندن صكره ميقاته تجاوز ايلدكدن صكره حج اچون احرام كيسه جايز اولور واوزرينه برشي لازم
كلمز حال بوكه قارندر امدي واجب واحدي تاخير ايله جزاء واحد لازم كلور وان قتل محرمان فعلى
كل واحد منهما جزاء كامل واكر ايكي محرم بر صيدي قتل ايلسه هر بريسينك اوزرينه جزاء كامل لازم اولور
بونك هر بريسي شركت ايله بر جنايته جاني اولمشلر بو جنايت حوذ دلالت جنايتدن متفرقدر اولر
تقديرجه هر بريسنك اوزرينه جنايت كامله لازم اولور وان قتل حلالان صيد الحرم فعليهما جزاء واحد
واكر ايكي حلال يعني محرم اولميان ايكي آدم صيد حرمي قتل ايلسه لر ايكيسنك اوزرينه بر جزا لازم اولور زيرا
بو جزا جنايت اچون دكلدر بلكه صيدك قيمتي ضمانيدر وبو جزا محل اوزرينه دلالت ايلمشدر ومحل اتحادي
ايله متحد اولدي نته كم ايكي كمسنه بر آدمي قتل ايلسه لر خطاء ايكيسنه بر ديت لازم اولور ولكن هر بريسنه كفارت
لازمدر ويبطل بيع المحرم الصيد وشراؤه محرمك صيد حرمي بيع واشترا ايلمسي باطل اولور اكر حيا بيع
ايدرسه ميته اولمش اولور كلا التقديرين بيعي باطل اولور ومن اخرج ظبية الحرم فولدت وماتا ضمنهما
وشول كمسنه كه ظبيه حرمي حرمدن اخراج ايليه وطوغرسه وفوت اولسه ظبيه وولدينه ضامن اولور زيرا
صيد حرمدن اخراجدن صكره صيدك شرامنه استحقاقي باقيدر بو اجلدن صيدي مأمنه رد ايلمك واجبدر
وبو صفت شرعيه دركه اولادنه دخي سرايت ايدر حريت ورقيت وكتابت كبي لكن ولد مغصوبه ايله بو كلامه
سؤال وارد اولور مغصوبه اولان شيئك مالكنه ردي واجبدر بو دخي صفت شرعيه در لكن ولدينه سرايت
ايلمدي زيرا ولد ايله غصب متصور دكلدر مثلا بر كمسنه بر آدمك بر قصراغني غصب ايدوب بر قاچ زماندن صكره
قصراق طاي طوغرسه وقصراغي صاحبي دعوى ايدوب ايسه طايي الماغه قادر دكلدر بوكا جواب بو ديوركه صفت شرعيه ده

اولاده سرایت اول زمان ایدرکه بر مانع اولیه صفت مغصوبیت ایسه مانعدر زیرا صید حرمه ردی واجب
زمانه ازالهٔ امن ایدر ولدنه دخی بولنان مغصوبیت ایسه سبب ضمان ملکی ازاله دور ولدده اولسه سبب بولنمدی
بوتقدیرجه بو قیاس اولنمدی وان ادی جزاءها ثم ولدت لا یضمن الولد واکر اول ظبیه نک جزاسنی ادا
ایلیه اندن صکره ولد کتورسه وفوت اولسه ولدی ضامن اولماز زیرا ادای جزادن صکره ظبیه ده امن قالمز
وصول خلف وصول اصل کبیدر یعنی فقرای مکه یه قیمت صید وصول بولسه صید کندی حرمه وصولی کبیدر خلافاً ظبیه
حرمه وصول بولوب رجوع ولد کتورسه و فوت اولسه انک اوزرینه برشی لازم کلماز **فصل** مجاوزة
المیقات بلا احرام بو باب بلا احرام میقاته تجاوز ایلمنک بیاننده در من جاوز المیقات بلا احرام
غیر محرم لزمه دم شول کمسنه که میقاته محرم اولمدوغی حالده تجاوز ایلیه و صکره محرم اولسه اول کمسنه یه دم
لازم اولور منهی عنه اولان شیئی ارتکاب ایلدوکیچون فان عاد الیه محرماً ملبیاً یسقط الدم واکر اول
کمسنه میقاته تلبیه ایدیجی اولدوغی حالده عودت ایلسه لازم اولان دم ساقط اولور اول کمسنه نک عودی الیه
ابو حنیفه قتنده وعندهما یسقط بعوده وان لم یلب واما مین قتنده دم ساقط اولور اول کمسنه نک محرماً
عودیله واکر تلبیه ایلمز ایسه ده امام زفر دیرکه تلبیه ایلیوب وترک ایلدیکی اندن دم ساقط اولماز زیرا انک جنایتی
عودیله دفع اولنمز حق میقات انشاء احرام ایدی مجرد رجوع ایله احرامی انشا ایدمز همان عرفاتدن دونوب
وینه بعد المغرب عودت ایلیان کمسنه کبی اولور بزم ایچون دلیل بودر که تارک احرام اولان کمسنه متروکی قتنده
تدارک ایلمشدر وبو عوایسه افعاله شروعدن اولدر متروک اولان شیئی وقتنده تدارک کفارتی اسقاط ایدر
اما افاضه بونک خلافیدر زیرا عرفاته بعد الغروب رجوعده متروکی تدارک بو قدر انده ایسه متروک
غروب شمسه دکین وقوف در اول ایسه حاصل اولمدی وان عاد قبل ان یحرم فاحرم منه سقط واکر احرام کیمزدن
مقدم عود ایدوب میقاتدن کیسه اول کمسنه نک دمی ساقط اولور بالاتفاق وکذا لو احرم بعمرة ثم افسدها
وقضاها وینه ذکر اولنان کبیدر یعنی دم ساقط اولور اکر بر کمسنه عمره یه احرام کیسه اندن صکره عمره یی افساد
ایدوب وقضا ایلسه وان عاد بعد ما شرع فی الطواف لا یسقط واکر طوافه شروع ایلدکدن صکره میقاته
عودت ایلسه لازم اولان دم ساقط اولماز حاصل کلام میقاتدن بلا احرام تجاوز ایدوب بعده عود
ایلمک اوج وجه اوزره در بریسی بالاتفاق دم ساقط اولماز که بو مسئله در وبریسی بالاتفاق ساقط
اولورکه احرام کیمزدن مقدم عوددر وبریسی که سقوط وعدم سقوط ایچوندر اختلاف اولنانلردر وان دخل
کوفی البستان لحاجة فله دخول مکة غیر محرم ومیقاته البستان واکر بر کوفی بستانه یعنی بستان بنی
عامره داخل اولسه بر حاجت ایچون پس اول کمسنه ایچون محرم اولمدوغی حالده مکه یه دخول ایلمک واردر وانک میقاتی
بستانه بنی عامردر و بستان بنی عامرده تعظیمی واجب دکلدر اولیله اولسه بر کمسنه بستان بنی عامره
داخل اولسه اهلنه ملحق اولمش اولور بستانه اهل مکه بلا احرام داخل اولور ومن دخل مکة بلا احرام لزمه حج او عمرة

وشول کمسنه که مکه یه بلا احرام داخل اوله حج وعمره لازم اولور ولو عاد واحرم بحجة الاسلام فی عامه سقط ما لزمه بدخول ایضا
پس بلا احرام مکه یه داخل اولدقدن صکره میقاته عودت ایدوب اول سنه ده حج اسلام کچون احرام کیسه داخل مکه سببیله اولان ما لزمه
یعنی حجه وعمره ساقط اولور دم ساقط اولدوغی کبی وان کان بعد عامه لا یسقط واکر عود واحرام اول سنه دن
صکره اولسه داخل مکه سببیله اولان ما لزمه ساقط اولماز وقت حج کچمکله ذمتنه دین اولور وان جاوز مکی او متمتع الحرم
غیره محرم فهو کطوافه حاوز المیقات واکر مکی ویاخود متمتع بلا احرام تجاوز ایلیه پس اول کمسنه میقاتی
لکن کبیدر یعنی اوزرینه دم لازم و وقتی فرمکی ویاخود متمتع میقات احرام لطوافه کبیدر یعنی دم
ساقط اولمز حاصل کلام بر کمسنه میقاته بلا احرام تجاوز ایلسه وبعد الطواف عودت ایدوب میقاتدن احرام کیسه دم ساقط
اولماز اما قبل الطواف میقاتدن احرام کیسه دم ساقط اولور مکی ومتمتع دخی بویله در مثلا بر قاج کمسنه حرمه تجاوز
ایدوب عرفاته وارسه قبل الوقوف عودت ایدوب احرام کیسه دم ساقط اولور اکر بعد الوقوف عودت ایلیوب احرام
کیسه دم ساقط اولماز **فصل** اضافة الاحرام الی الاحرام بو باب احرامی احرامه اضافت بیانندهدر مکی
معناسنده اولانلر بر احرامی بر احرامه اضافت جنایتدر وافاقی عمره احرامنی حج احرامنه اضافت جنایتدر
اما احرام حج احرام عمره یه اضافت بونک خلافیدر مکی طاف لعمرة شوطا فاحرم بالحج رفضه وعلیه دم وقضاهما
وعمرة بر مکی بر عمره ایچون بر شوط طواف ایلسه وتمام ایتمزدن مقدم حجه احرام کیسه اول حج ترک ایدر اول کمسنه نک
اوزرینه دم و حج وعمره نک قضاسی لازم عند ابی حنیفة اما ترک ایلمک مکی بر احرامی جمع ایلمک منهی عنه اولدوغیچوندر
اما لزوم دم احرام حج ترک ایلدوکیچوندر فلو اتمهما صح وعلیه دم پس اکر ایکیسنی تمام ایدرسه صحیح اولور واوزرینه
دم لازم اولور ومن احرم بحج ثم یاحذ یوم النحر شول کمسنه که حجه محرم اولسه اندن صکره یوم نحرده حجه احرام محرم اولسه
فان کان قد حلق فی الاول لزمه الثانی ولا دم علیه پس اکر احرام ثانیدن اول تراش اولسه احرام ثانی لازم اولور
دم لازم اولماز والا لزمه فعلیه دم تراش قصر بعد احرام الثانی اولم یقصر واکر احرام اول ایچون تراش حج احرام
احرام کیسه اکا سنه اتیه ده حج ثانی لازم اولور واول کمسنه اوزرینه دم لازم اولور احرام ثانیدن صکره کرک تقصیر
ایلسون وکرک ایلمسون برابردر ابو حنیفه قتنده دم لازم اولمسی اول کمسنه احرام اوزرینه تقصیر ایله جنایت ایچون
اکر تقصیر ایتمزسه تأخیر ایلدیکی جنایت الحلق ایچون دم لازم اولور وعندهما ان لم یقصر فلا دم علیه
اما مین قتنده اکر تقصیر ایلمزسه انک اوزرینه دم لازم اولماز احرام اوزرینه جنایت ایلدوکیچون وتاخیر ایسه
دم ایجاب ایتمز الا ابو حنیفه قتنده ایجاب ایدر ومن فرغ فی عمرته الا التقصیر فاحرم باخری لزمه دم وشول
کمسنه که عمره سندن فارغ اولسه یعنی طواف وسعی ایلسه اما تراش وتقصیر ایلمدن بر غیری عمره یه احرام کیسه اکا دم لازم
اولور ایکی عمره احرامنی جمع ایلدوکی ایچون زیرا بو ایکی احرامی جمع مکروهدر وبو دم جبر وکفارت دمیدر بشلردر ولو احرم
افاقی بحج ثم بعمرة لزماه واکر افاقی حجه احرام کیسه اندن صکره عمره ده احرام کیسه اکا حج وعمره دخی لازم اولور زیرا
افاقی حقنده حج ایله عمره جمع ایلمک مشروعدر لکن عمره نک تأخیر ایلمسی سنته مخالفت ایلمش اولور وان واقف بعرفة قبل

افعال العمرة فقد رفضها واكر افعال عمره دن مقدم عرفه ده واقف اولسه تحقيق اولكسه عمره تركن ايلمش در
لانه توجه ولم يقف ترك ايليجي اولماز اكر عرفاته توجه ايلسه و واقف اولمسه حتى رجوع ايدوب اعمال عمره ادا ايدوب اندن
صكره واقف اولسه صحيح اولور فان احرم بها بعد الطلوع للحج ندب رفضها ويقضيها وعليه دم واكر حج ايچون طواف قدن
صكره عمره يه احرام كيسه عمره تركن ايلمك مندوبدر وعمره قضا ايدر واوزرينه دم لازم اولور فان مضى عليها صح وعليه دم
جبر في الصحيح پس اكر بو ايكيسي اوزرينه مضى ايدرسه يعني افعال عمره افعال حج اوزرينه تقديم ايلكله ايكيسي صحيح اولور وانك
اوزرينه دم لازم اولور وبو دم دم جبردر روايت صحيحه وان اهل الحاج بعمرة يوم النحر او ايام التشريق لزمته ولزمه
رفضها وقضاؤها ودم اكر حاجي يوم نحرده وياخود ايام تشريقده عمره تهليل ايلسه يعني تلبيه ايلسه اكا عمره لازم اولور
وشروعي صحيح اولديغيچون وعمره تركندخي لازم اولور زيرا حجك ركنن ادا ايلمشدر پس اول كسنه افعال عمره افعال حج
اوزرينه بنا ايلمش اولور بو ايامده ايسه عمره كرهدر دينه قضاء عمره لازم اولور زيرا شروعي ايلمكله وبه لازم قلمشدي
ترك ايلديكيچون دم لازم اولور فان مضى عليها صح وعليه دم پس اكر عمره اوزرينه مضى ايدرسه يعني عمره يه تهليل ايلمش ايدي
تركن ايتميوب اول سؤال اوزره ايلسه صحيح اولور ودم اوزرينه لازم اولور اكر بر سائل سؤال ايدرسه بر حاجك تحليلندن
صكره وتراشي طواف زيارتندن صكره اولمشدر بوكا جواب نه در دينسه بز ديرز كه واجبات حجك بعضيني
باقي قلمشدر كه اول ايام تشريقده رمي جماردر پس بو تقديرجه ايكيسيني جمع ايلمش اولور واوزرينه دم لازم اولور
ومن فاته الحج فاحرم بحج او عمرة لزم الرفض والقضاء والدم وشول كسنه كه حج فوت ايلسه پس اول كسنه حجه
وياخود عمره يه احرام كيسه احرام كيدوكي حج ميدر وياخود عمره ميدر لئن ترك ايلمك اكا لازمدر ودخي قضا ودم
لازمدر مثلا اكر حج ايچون احرام كيمش ايسه حجك ايكي احرامني جامع اولماق ايچون ترك ايلمك كركدر وقضاسنك
لزومي شروعنك صحتي ايچوندر ودمك لزومي وقتندن اول ترك ايله متحلل اولديغيچوندر واكر عمره يه احرام كيمش
افعال عمره ايله انقلاب احرام ايتمدن متحلل اولور بو تقديرجه ايكي عمره جمع ايلمش اولور پس عمره تركن ايلمك كركدر
واندن صكره قضا ايليه وقربان ايليه

فصل الحصار والفوات بو باب احصار وفوات
بياننده در احصار لغتده مطلق منعه ديرلر حصره العدو واحصره المرض دينلور حق تعالينك للفقراء
الذين احصروا في سبيل الله قول شريفنده دخي بو معنايه در وشرعده وقوف وطوافدن منعه ديرلر اما
ايكسندن برينه قادر اولورسه اكا محصر دينلمز ان احصر المحصر بعدو او مرض او عدم محرم او ضياع نفقة فله ان
يبعث شاة تذبح عنه في الحرم في وقت معين ويتحلل بعد ذبحها من غير حلق ولا تقصير خلافا لابي يوسف
اكر محرم عدو وياخود مرض وياخود خاتون عدم محرم سببيله وياخود نفقه سي ضايع ايلمكله محصر اولسه اول محصر ايچون
برشاة كوندرمك لازمدر حرمده وقت معينده انكا ايچون ذبح اولنه واول شاة ذبح ايلدكدن صكره تراشسز
وقرقمسز متحلل اولور ابو يوسفه خلاف واردر نته كم حق تعالينك فان احصرتم فما استيسر من الهدي
قول شريفي بوكا دليلدر ونبي م واصحابك زمن عام حديبيه ده محرم اولدقلرندن محصر اولوب يعني مشركين

طرفندن ممنوع اولوب مصالحه ايلمشلر ايدي اول زمان نبي م برشاة بعث ايدوب ذبح ايلمشلر در اندن صكره متحلل
اولوب سنه قابلده قضا ايلمشلردر وان كان قارنا يبعث دمين ويجوز ذبحها قبل يوم النحر لا في الحل واكر محصر
قارن اولورسه ايكي دم كوندره واول شاة يي يوم نحردن اول ذبح ايدرسه جايز اولور اما حلده ذبح ايدرسه جايز اولماز
واكر قارن حج ايچون حلال اولسه برشاة كوندرسه عمره ايچون اولان احرامي باقي قالمش اولور اول تقديرجه برشاة ايله ايكي
احرامدن چقمق ممكن دكلدر وعندهما لا يجوز قبل يوم النحر ان كان محصرا بالحج امامين قتنده يوم نحردن اول ذبح
جايز دكلدر اكر محصر محرم بالحج اولورسه واما اكر عمره يه محصر اولورسه زمان ايله موقت اولماز يوم نحردن اول دخي ذبح جايز
اولور اما احرام حج ايله محرم اولان يوم نحر محصدر تراش كبي مقيدر جايز دكلدر وعلى المحصر بالحج اذا تحلل قضاء حج
وعمرة حجه محرم اولان محصر اوزرينه حج وعمره نك قضاسي واردر زيرا متحلل اولسه ابن عباس وابن عمردن روايت در كه نبي م
من فاته عرفة بليل فقد فات الحج فليتحلل بعمرة وعليه الحج من قابل بيورمشلردر وحجك قضاسي شروعنك صحتي
ايچوندر وعمره نك قضاسي انده فائت حج معناسي اولديغيچوندر وفائت حج ايسه افعال عمره ايله متحلل اولور وعلى
المعتمر قضاء عمرة وعمره يه محرم اولان محصرك اوزرينه عمره نك قضاسي واردر زيرا عمره حقنده احصار بزم قتمزده
متحققدر لكن امام مالك ديرلر كه عمره موقت دكلدر انك حقنده احصار متحقق اولماز بزم ايچون دليل نبي عليه السلام
واصحابي عام حديبيه ده محصر اولدقلر حال بوكه انلر جمله سي معتمر ايديلر اولسه تحللك شروع اولمسي فسخ خوفي
ايچوندر حرج ايسه عمره ده موجوددر ودخي احصار متحقق اولسه انك اوزرينه قضا لازم اولور حج كبي يعني متحلل اولسه
وعلى القارن حجة وعمرتان ايچون محرم اولان محصرك اوزرينه حج وعمرة ايكي عمره نك قضاسي واردر
اما حجك وبر عمره نك قضاسي فائت حجك اوزرينه لازم اولان حج وعمره ايچوندر اما عمره ثانيه يه كلنجه قارن دخي
اولسه شروع ايلدوكي عمره دن چقمش اولور ايدي انك ايچوندر كه فان زال الاحصار بعد بعث الدم واخلف الادراكه
قبل ذبح محصر اولان محرم قربان بعث ايلدكدن صكره پس احصار زائل اولسه واول محرم هدي يه ذبحدن مقدم
ايرشمك دخي ممكن اولسه اول كسنه ايچون متحلل اولمق جايز دكلدر زيرا خلف ايله مقصود حاصل اولان مقدم
اصلده قدرت حاصل اولمشدر كه تيمم صلوته صديده ومكفر بالصوم فراغتدن عتقه قدرتي اولسه تيمم وصوم جايز
اولمدوغي كبي بو دخي جايز دكلدر ولزمه المضي اول كسنه يه افعال حج وعمره ادا واتمام ايلمك لازمدر وان امكن دون اكر
فقط تحلل وان امكن ادراك الحج فقط جاز التحلل استحسانا واكر انجق هدي يه ايرشمك ممكن اولسه اصل كه حج ايرشمك
عاجز اولديغيچون متحلل اولور واكر انجق يالكز حجه ايرشمك ممكن اولسه استحسانا تحلل جايزدر قياس بو ايديكه جايز
اوليه ومن منع بمكة عن الركنين وشول كسنه كه مكه ده ركنيندن منع اولنسه يعني طوافدن ووقوف عرفه دن منع
اولنسه فهو محصر اول كسنه محصردر فان قدر على احدهما فليس بمحصر واكر ايكسندن برينه قادر اولورسه اول
كسنه كه محصر دكلدر مثلا دخي طوافه قادر اولوب وقوفه قادر ايسه صبر ايليه تا حجي كندودن فوت اولسون
بعده طواف وسعي ايله متحلل اولسون واما وقوفه قادر اولوب طوافه قادر اولسه فوت اولمق احتمالي اليم احرامي

با قيدر طواف ايلمايجه احرامدن متحلل اولماز ومن فاته الحج بفوات الوقوف بعرفة فليتحلل بافعال
العمرة وعليه الحج من قابل ونتون كيسنه عرفه ده وقوفك فوتى ايله حج فوت اولسه بين احدى اولكيسنه كه عمره ده
افعال عمره ايله متحلل اولور وسنهٔ اتيه ده انك اوزرينه حج لازمدر يعني قضاسى لازمدر ولا دم
عليه اوزرينه دم لازم اولماز زيرا افعال عمره ايله متحلل فائت الحج حقنده دم منزلهسنده در دخى محصرده
دم ايله افعال عمره جمع اولماز ولا فوت للعمرة احرامى وطواف وسعى وعمره ايچون فوت يوقدر وبو عمره
احرام وطواف وسعى در احرامى عمره نك شرطيدر وطواف وسعى ركنيدر وعمره سنتدر شافعي ديركه فرضدر
بنى عم العمرة فرض كفريضة الحج حديث شريفيني استدلال ايدر بزم ايچون دليل ترمذي
جامعندن محمد بن اسناد ايله جابردن روايت ايلديكي حديثدر كه نبي عم عمره دن واجبه ميدر ديو
سؤال اولندقده لا وان تعتمروا هو افضل ديو بيورمشلردر وينه ابن عباسدن روايتدر كه نبي عم الحج
جهاد والعمرة تطوع بيورمشلردر زيرا عمره نك غير طواف نفل كبى اول تقديرجه واجب اولماز
اكر برسائل حق تعالينك واتموا الحج والعمرة لله قول شريفين ايراد ايدوب بو ايت كريمه نك وجوبنه دلالت
ايدر زيرا امر وجوب ايچوندر ديو سؤال ايدرسه جواب ويريلور كه بو نوع اصلا امره دلالت ايدر برشئ يوقدر
اتمام خلاف نقصدر اصلندن وجوب اولمسي اقتضا ايلمز زيرا عمره نافله در صلوة نافله اتمام ايدرك
ديمك صحيح اولور وياخود اتمام شروعدن صكره اولان شيئه استعمال اولنور بزم كلاممز ايسه شروعدن
اول اولاندهدر روايتده ايسه قبل الشروع عمره نك وجوبنه دلالت يوقدر في كل
كلسنه عمره جايز اولور وسلف اشهر حجده عمره دن نهى بيورب وبعد النهي الحج في الاشهر والعمرة في غيرها
اكمل لحجكم وعمرتكم بيورمشلردر اما صحيح اولان بلا كراهة نبي عم روايت ايلمشلردر كه
رسول اكرم ذوالقعده ده دورت عمره كتورمشدر بعده حج ده كتورد كندن غيرى يوم عرفه ويوم
النحر وايام التشريق يوم عرفه ده ويوم نحرده وايام تشريقده اولور زيرا عايشه رضي الله عنها
عمره بو ايام وبو كونلك ايام حج ايچون متعين در ويقطع التلبية فيها باول الطواف
عمره ده تلبيه قطع ايليه اول طواف ايليه

فصل بو باب غير ايچون اولان حج بياننده در انسان
كندو عملنك ثوابني غيرايچون اهل سنت جماعت قتنده جايزدر اول عمل كرك صلوة وصوم وحج وصدقه
وقراءت قرآن واذكار غيريلردن هر قنغيسي اولورسه اشليوب ثوابني غيريه هبه ايلمك جايزدر وثواب
مذكور ميته واصل اولوب منتفع اولورلر معتزله ديركه بونك ايلته بوقدر وميته واصل اولمسيله وانتفاع
دخي ممكن دكلدر حق تعالينك وان ليس للانسان الا ما سعى قول شريفي بو كه دليلدر وعبدده [illegible]
بو قدركه كندو عملنك ثوابني اخر ايچون قله مالك شافعي ديرلركه بو ثواب عملى اخر ايچون قلمق ايجق
صدقه ده وعبادات ماليه ده وحج در بونلردن غيري صوم وصلوة وقراءت قرآن كبى اولان عباداته

جايز

جايز دكلدر ديمشلردر وبزم ايچون دليل شول روايت اولنان حديثدركه نبي عم دن سؤال ايدوب انام وبابام
حيات ايكن بكا غايت ايلك اوزره ايديلر ممكن ميدركه انلرك موتلرندن صكره بن دخي انلره ايلك ايليم رسول اكرم
انلره ايلك بودركه انلر ايچون نماز قلسن واوروج طوترسن ديو تعليم بيورمشلردر ودارقطني علي رضي الله عنه دن روايت
ايدوب بيورمشلردركه بركيسنه مقابردن مرور ايدوب اون بركره اخلاص شريف قراءت ايليه واجرينى موتى يه هبه ايليه
حق تعالى اول امواتك عددي مقداري اول كيسنه يه اجر ويرسه ايلر انس رضي الله عنه نبي عم دن سؤال ايدوب
يا رسول الله بزم موتامز ايچون صدقه ويرب حج ايدوب دعا ايدرز بزم انلر حقنده اتخاذ بكمز اعمالمزك ثوابي انلره واصل
اولورمي ديدكده نعم انه ليتصل ويفرحون بكا يفرح احدكم بالطبق اذا اهدي اليه ديو جواب بيورمشلردر وابوداود
روايت ايلمشدركه نبي عم ايكي قوچ قربان ايلمشلردر كه بريني كندو نفسي ايچون وبريني امتي ايچون بو بزه تعليمدر وانسانك
غيرى عمليله منتفع اولديغنه اشارتدر وابن عباسدن روايت اولنور كه حق تعالينك وان ليس للانسان الا
ما سعى قول شريفي والذين امنوا واتبعتهم ذريتهم بايمان اية كريمه سيله منسوخدر ودينلمشدر كه بو ايت قوم
موسى وابراهيم عليهما السلام مخصوصدر زيرا انلرك صحفلرندن ام لم ينبأ بما في صحف موسى وابراهيم الذي وفى
حكايه واقع اولمشدر ودينلمشدر كه انساندن مراد بو محلده كافردر اما مؤمن ايچون قرنداشنك عملندن
حصه دار اولور ودينلمشدر كه بو طريق عدل دكلدر بلكه طريق فضلدر ودينلمشدر كه الانسانده اولان
لام على معناسنهدر حق تعالينك وان اسأتم فلها قول شريفنده اولان فلها كبى اي فعليها ولهم اللعنة
اي عليهم وعبادات دخي برقاچ نوعدر بريسي محض ماليه در زكوة وعشر وكفارت كبى وبري دخي مركبدر حج كبى
يجوز النيابة في العبادات المالية مطلقا عبادت ماليه ده نيابت جايز اولور كرك كندونك قدرتي اولسون
وكرك اولمسون بونلردن مقصود سد خلة المحتاج در يعني حاجتي وضرورتني رفع در اقدر بو ايسه نايبك فعلي ايله
حاصل اولور ولا يجوز في البدنية بحال نيابت جايز دكلدر زيرا بونلردن مقصود رضاء الله ايچون نفسي اماره
اتعاب در بو ايسه فعل نايب ايله اولمز وفي المركب منهما كالحج يجوز عند العجز لا عند القدرة عبادات ماليه دن
وبدنيه دن مركب اولان حج كبى عباداته عاجز اولدقده جايز اولور قدرتي اولدقده جايز اولماز زيرا حج
ايكي معنى مشتملدر بري تنقيص مال وبري اتعاب نفسدر عجز حالنده تنقيص مال ايله اكتفا اولنور ويشترط
الموت او العجز الدائم الى الموت نيابت جهتيله حج ايلمك جوازي ايچون موت شرط قلندي وياخود موته دكين
عجز دائم شرط قلندي حج فرض عمريدر چونكه حج فرض عمري اولديسه اثناء عمرنده اداسنه قادر اولدقده
وقتنده اصلنه قادر اولمش كبى اولوب اوزرينه حج واجب اولور اكر نايب كندو ايچون ما مضى ده حج ايلمش
اولديسه كان لم يكن اولمشدر شول شيخ فاني كبى كه قضا ادا ايلمكدن صكره صومه قادر اولسه انك اوزرينه
صوم واجب اولور انما الشرط العجز للحج الفرض لا للنفل عجزك شرطي فرض اولان حج ايچوندر بو حسبه نافله اولان
حج ايچون دكلدر زيرا حج نافله ده قدرتي وار ايكن نايب قلمق جايزدر زيرا نفل حج [illegible] باب نفل وسعدر صلوة

نافلهده قد عداوداكبا فلوحجا بنذركه قيام ونزوله قدرتي واراكن فمن حج فاحج صح ويقع عنه ديثوبي للنائب عنه
پس امدي شول كسنه كه حجدن عاجز اولوب حج ايتدرسه اول حج صحيح اولور وعاجز اولوب نائب كوندرن كسنه دن واقع
اولور ونائب اولان كسنه فيقول لبيك بحجة فلان ايكي ركعت نماز دن صكره اللهم اني اريد الحج فيسره لي وتقبله مني
ومن فلان ديوب ادا ايليه الاعمال بالنيات در اكر نيت دخي ايلمزسه جايزدر حق تعالى مطلع سردر ويرد ما
فضل من النفقة الى الوصي والورثة نائب اولان كسنه نفقه دن فضله قلان شيء وصي سنه وياخود ورثه سنه
رد ايليه وياخود اخرج ايليه ويريلان شيء نفقه ايچوندر اجرت ايچون دكلدر ويجوز احجاج الصرورة حج اتماش كسنه
حج ايتدرمك جايزدر زيرا نبي م خثعميه باباسي ايچون حج ايلمكي تجويز ايلديلر كنديسي ايچون حج ايلدكمي ديو سؤال
ايلمديلر اكر لازم اولسيدي تعليم وبيان ايچون سؤال بيوررلردي والمراة والعبد وعورة وعبدي حج ايتدرمك
جايزدر بو ايكيسنك افعال حج بولنديغيچون وغيرهم اولى عورة وعبد غيرلريني احجاج اولادر بعضي مختار
اولان عاقل وبالغ وحج ايلمش واحوال حجدن خبردار اولان بر رجل احجاج ايتدرمكدر بو مقوله آدم اولمق
اكمل وجوه اوزره اولمش اولور ومن امره رجلان فاحرم بحجة عنهما ضمن نفقتهما والحجة له وشول كسنه بر كه ايكي رجل
كندولري ايچون حج امر ايليه پس اول كسنه ايكيسي ايچون حجه احرام كيسه ايكيسندن الدوغي نفقه ضامن اولور
وحج حاج ايدن كسنه نك اولور واول كسنه ايلدوكي حج ايله حجة الاسلام دن چيقار امر ايدنلرك عهده سندن
چيقماز حجه مزبوره ايكسندن برينه دخي ايقاع ممكن دكلدر عدم ولايتي ايچون بو تقديرجه نفقه كندو ايچون
صرف ايلمشدر ضامن اولور وان ابهم الاحرام ثم عين احدهما قبل المضي صح واكر احرامي مبهم كيسه اندن صكره ادا
افعال حجدن مقدم ايكسندن برينه تعيين ايلسه صحيح اولور ابو حنيفه ومحمد قائلردر زيرا احرام مقصود دكلدر
بلكه افعاله وسيله در ومبهم ايسه تعيين واسطه سيله وسيله اولمغه صلاحيتي واردر خلافا لابي يوسف ابو يوسف
خلاف ايدوب مأمور بالحج اولان بعينه مأموردر ابهام ايسه تعيينه مخالفدر پس بو تقديرجه حج مأمورك
كندو نفسيچون اولور وبعده لا افعال الحج اداء ايلدكدن صكره تعيين صحيح دكلدر بالاتفاق زيرا ادا اولان
شيء تعيينه محتمل دكلدر ودم المتعة والقران على المامور دم متعه ودم قران مأمور اوزرينه در زيرا ايكي
عبادتي جمع ايلمكي حق تعالى كندويه توفيق ايلدوكي اجلدن شكرا كندو اوزرينه لازم اولور وبو نعمت ايسه
مختص اولان مأمور زيرا حقيقت فعل اندن صادر اولمشدر اول تقديرجه دم متعه وقران مأمور اوزرينه در
وكذا دم الجناية دم جنايت دخي مأمور اوزرينه واجبدر زيرا جاني اولان كسنه كندوسيدر دم دخي كندويه
لازمدر ودم الاحصار على الآمر دم احصار آمرك اوزرينه در زيرا مأمور آمرك عهده سنده در تخليص دخي
آمرك اوزرينه در كذلك اذن مولاسي ايله محرم اولان عبدك دم احصاري مولاسي اوزرينه اولدوغي كبي خلافا
لابي يوسف ابي يوسف خلاف ايدوب واردر زيرا متحلل ايچون ضرر امتداد احرامي دفع ايلمك واجبدر بو ضرر حج
ايسه حاج اوزرينه راجعدر اول تقديرجه دم احصار دخي مأمور اوزرينه لازمدر وان كان ميتا ففي ماذكر

حج اولنان كسنه ميت ايسه دم احصار ميتك مالندن لازمدر ابو حنيفه ومحمد قتنده وابو يوسف خلاف
ايدوب انك قتنده مال ميتدن لازم دكلدر اندن صكره ديدلركه ميتك ثلث مالندن ورد زيرا اول
دم احصار صله در زكوة وفديه كبي اماقتل صيد وتراش وتطيب ولبس مخيط كبي اولان جنايتلرك
جزاسي مأمور اوزرينه در زيرا اختياريله جاني كندوسيدر جنايت دخي كندو اوزرينه لازمدر وان جامع قبل
الوقوف فسد ضمن النفقة واكر مأمور قبل الوقوف جماع ايلسه حجي فاسد اولور اوزرينه دم لازم اولوب
نفقه ضامن اولور زيرا مأمور اولان صحيح مأموردر فاسده مأمور دكلدر بو تقديرجه نفقه ايچون ويرلان
اقچه محلنه صرف اتميوب ضمان لازم كلور بعده سنه آتيه ده على وجه الصحة قضا ايلسه قضا اولان حج مأموردن
واقع اولوب ميتدن وياخود امردن واقع اولماز زيرا مأمور سنه ماضيه ده افساد ايله آمره مخالفت
ايلمكله احرام مأموردن واقع اولمشدر وسنه قابله ده ايلدوكي حج اولكي اولوب قضا ايلمش اولور بو تقديرجه
حج مأموردن واقع اولور وان مات المأمور في الطريق يحج من منزل امره واكر مأمور بالحج طريقده فوت
اولكه برآخر كسنه مأمور اولدوغي امرك منزلندن حج ايدر ابو حنيفه قتنده وقياس دخي بودر زيرا سفردن
حاصل اولان مقدار احكام دنيادن اولمغه موتي ايله حاصل اولان مقداري باطل اولدي ونبي عليه السلام
اذا مات ابن آدم انقطع عمله الا عن ثلث الى آخر حديث شريف دخي بوكا دليلدر وتنفيذ وصيت دخي احكام دنيادن
اولمغله كويا كه خروج بولنميوب وصيت وطنده باقي قالدي بثلث ما بقي من ماله ميتك ثلث مالي بقيه سيله
منزل آمردن حج ايليه ابو حنيفه قتنده وعندهما من حيث مات المأمور واما امامين قتنده مأمور فوت
اولدوغي مكاندن حج ايليه آمرك منزلندن ايلمك لازم دكلدر زيرا حق تعالى نك ومن يخرج من بيته مهاجرا
الى الله قول شريفي ورسول اكرمك من مات في طريق الحج كتب له حجة مبرورة في كل سنة حديث شريفي عمل باطل
اولمامش اولور امدي مأمور فوت اولدوغي مكاندن حج ايلمك جايزدر لكن عند ابي يوسف حج بما بقي من الثلث
لكن ابو يوسف قتنده حج ايلد ثلث اولك بقيه سيله زيرا وصيتك محل نفوذي ثلثدر وعند محمد يحج بما بقي من
المال المدفوع وامام محمد قتنده مأموره ويريلان اقچه نك بقيه سيله حج ايلر اكر باقي بر شيء قالمش ايسه والا
مكر فالمحلي فالماشي ايسه وصيت باطل اولور ويرد ما فضل من النفقة الى الورثة او الوصي نفقه دن
فضله قالديغي ميتك ورثه سنه وياخود وصي سنه رد اولنور بو مسئله اختلافي اوزره در مثلا بر كسنه نك
دورت بيك اقچه سي اولوب حج ايتدرمك ايچون وصيت ايدوب فوت اولسه ومؤنت حج بيك اقچه اولوب
بر كسنه يه حج ايچون ويرلسه ويولده سرقه اولسه امام ابو حنيفه قتنده باقي قلان تركه سنك ثلثندن بيك
اقچه اخذ اولنور واكر ثانيا سرقه اولنسه تكرار مالندن اخذ اولنور وابو يوسف قتنده بر دفعه سرقه اولنسه
بقيه مالنك ثلثندن اخذ اولنور اما دفعه ثانيه ده سرقه اولورسه تكرار اخذ اولنماز وامام محمد قتنده اول ويريلان
بيك اقچه نك جمله سي سرقه اولنمامش ايسه وصيت باطل اولور واكر جمله سي سرقه اولنميوب بر شيء باقي قالمش ايسه

انكله حج ايدر غيري ايچه ضم اولنماز وماْمور بولدوه فوت اولمقى دخي بوليجه در ومن اهل بحجة عن ابويه نحو عين حجا
جاز سؤال اولنسه كه ابوين ايچون حجه تهليل ايليه اندن صكره ايكيسندن برينه تعيين ايليه جايزدر زيرا اول كسنه عملنك
ثوابني ايكيسندن برينه متبرع اولمش اولور اما ايكي رجلك برآدمه سپارش ايلدكلري بوكا مخالفدر زيرا ماْمور بالحج
امركن امري ايله اشلر بونده ايسه آمر ايكي اولمغله امرلرينه مخالفت ايلمكله برسندن واقع اولماز وابوين ايچون حج ايلمك
مستحبدر ونبي عم بيورمشدر كه من حج عن ابويه او قضى عنهما مغرما بعث يوم القيمة مع الابرار وينه جابردن روايتدر كه
من حج عن ابويه وامه فقد قضى عنه حجة وكان له فضل عشر حجج وزيد بن ارقمدن دخي روايتدر كه اذا حج الرجل عن
والديه تقبل منهما ومنه واستبشرت ارواحهما وكتب عند الله برا وللانسان ان يجعل ثواب عمله لغيره في جميع العبادات
انسان ايچون جميع عباداتده عملنك ثوابني غيري ايچون قلمق واردر

فصل بو باب هدي بياننده در

والهدي تقربا ايچون حرم شريفه اهدا اولنان شيئك اسميدر وهو من ابل او بقر او غنم اول هدي دوه واوكوز
وقيون در واقله شاة وهديك اقلي شاةدر زيرا نبي عم شاة هديك ادناسيدر ديو بيورمشدر ولا يجب تعريفه
هديك تعريفه واجب دكلدر ويجزئ فيه ما يجزئ في الاضحية اضحيه ده كفايت ايدن شي هدي ده دخي كفايت
ايدر زيرا هدي قربتدر اراقه دمه تعلق ايدر اضحيه كبي اول تقديرجه جميع عيبدن سالم كركدر ويجزئ الشاة
في كل موضع الا اذا طاف للزيارة جنبا او جامع بعد وقوف عرفة قبل الحلق فلا يجزئ فيهما الا البدنة
جنايتك هر موضعنده شاة كفايت ايدر الا ايكي موضعده زيارة طوافن جنب طواف ايليه وياخود عرفه دن صكره
تراشدن مقدم جماع ايليه بو ايكيسندن بدنه دن غيري كفايت ايلمز اما تراشدن صكره شاة
كفايت ايدر ياكل من هدي التطوع والمتعة والقران تطوع ومتعه وقران هدينيدن اكل ايليه زيرا هدي
دم نسكدر اضحيه منزله سندندر اكل جايزدر روايتدر كه وقتا كه نبي عم نحره متصرف اولدقده كندو مبارك
اللريله التمش اوچ بدنه بوغزلدي باقيسن صكره علي كرم الله وجهه امر ايدوب اول دخي بوغازلدي وهديه دن
بر پاره جه الوب طبخ اولنوب ايكيسي اكل بيورمشلر در لا من غيرها بونلردن غيريسندن اكل اولنمق جايز
دكلدر يعني دم كفارات ونذردن وهدي احصاردن اكل اولنمق جايز دكلدر بونلرده واجب اولان
تصدقدر وخص ذبح المتعة والقران بايام النحر متعه وقرانك هدينك ذبحي ايام نحره مخصوصدر دون غيرهما
متعه وقراندن غيريسي ايام نحره مخصوص دكلدر اكرچه نقصان ايچون واجب اولور تعجيل اولى در والكل بالحرم
كل دم يعني اكر متعه وقران وسائر تطوعك كليسي حرمه مخصوصدر ويجوز ان يعطي الفقير لحرم وغيره
ذبح ايلدكدن صكره هدي حرمك لحمين فقيرينه وغير فقيره تصدق جايز اولور زيرا صدقه علي قربة معقولدر
ويتصدق بجلاله وخطامه ولا يعطي اجر الجزار منه وهدينك جل ويولارني تصدق ايليه وقصابك اجرتي
ايچون هديدن برشي ويرميه زيرا نبي عم جل وخطامني تصدق ايلمك ايچون علي رضي الله عنه امر ايلمشدر ولا
يركبه الا عند الضرورة وهديه راكب اولميه الا مكر كه ضرورت اوله امام شافعي ديركه كركر حفظ اولسون

كرك

كرك اولنسون ركوبي جايزدر زيرا نبي عم بر كسنه بدنه سوق ايدركن كوردكده اركبها ويحك بيورمشدر بزم ايچون
دليل جابري اولان كسنه هديه خالصا لله ايچون ظلمتدر لايق اولان بودر كه اول هديك عينندن ومنفعتندن
كندو نفسنه برشي صرف ايليه مكر كه غايت مضطر اوله فلا نقص فركوبه ضمنه پس اكر هدي ركوبيله نقص
اولورسه اول نقصه ضامن اولور ولا يحلبه فان حلبه تصدق به وهدي صاحبي يني اكر صاغرسه تصدق
صاغدوغي سودي فقرايه تصدق ايليه زيرا هديك سودي كندودن جزءدر اعتباريله انتفاعي جايز
دكلدر وينضح ضرعها بالماء البارد لينقطع لبنه وهديك سودي منقطع اولمق ايچون ممه سنه صوق صو
صب اولنه بو فعل وقت ذبح اولدقده در اكر وقت بعيد اولورسه صاغلمق اوله هديه ضرر ايلمسي متحقق
وفقرايه تصدق اولنه واكر كندو ايچون صرف ايدرسه تصدق ايليه فان عطب الهدي الواجب اي اكر هدي
واجب هلاك اولسه او تعيب فاحشا اقام غيره مقامه وياخود جواز اضحيه منع ايدر عيب ايله معيوب
اولسه اول هديك مقامنه غيريسن اقامت ايليه وصنع بالمعيب ما شاء ومعيوب اولان هدي
ايله دلدكي كبي اشليه زيرا كندونك خالصا ملكيدر وان عطب هدي التطوع نحره وصبغ نعله بدمه
وضرب به صفحته واكر هدي تطوع هلاكه قريب اولسه اول هدي بوغازليه قانله صبغ ايليه
ودخي اوركجنك برجانبني قان ايله ضرب ايليه كه هدي ايدوكي معلوم اوله ولا ياكل منه هو ولا غني
اول هديدن صاحبي اكل ايلميه وغني اولان دخي اكل ايلميه وليس عليه غيره اول كسنه نك اوزرينه غير هدي
اقامتي يوقدر زيرا تطوعدر وتقليد بدنة التطوع والمتعة والقران تطوع ومتعه وقران بدنه لرنك تقليد
اولنور زيرا بونلر دم نسكدر وتقليد ايله اول تقديرجه تقليد اولي در لا غيرها بونلردن غيري
هدي تقليد اولنماز جنايات وكفارات واحصار ايچون اولان هديه كبيلر اولنمق اولي در
ومحيطده مسطوردر كه دم نذر تقليد اولنور زيرا اول دخي دم نسكدر بو محل مسائل
منثوره بياننده در اي هذه مسائل منثورة [illegible] شهدوا ان هذا اليوم وقفهم يوم النحر بطلت
بر جماعت شهادت ايلديلر كه تحقيقا وقفه دوريلان كون يوم نحردر شهادتلري باطل اولوب وحج شريف
استحسانا صحيح اولور زيرا بو شهادت نفي [illegible] قايمه در وانلرن غيري برامرك اوزرينه قائمدر كه
تحت حكمه داخل دكلدر بو شهادتدن مقصود ناسك حجي نفيدر حج ايسه تحت حكمه داخل دكلدر زيرا
تحت حكمه داخل اولان كشيدر كه حاكم اول شي ايله محكوم عليهي جبر ايدر حج ايسه عبادتدر عبادتده ايسه جبر
يوقدر اول تقديرجه حكمه داخل دكلدر بونوع ايسه ابقادنه امر حرجدر مسلمانلره صيانت ايچون عند الاشتباه
انكله اكتفا اولنور شهادتلري قبول اولنميه ولو شهدوا انه يوم التروية صحت واكر عرفه ده وقفه اولندقدن [illegible]
كون يوم ترويه در ديو شهادت ايلسه لر شهادتلري صحيح اولور زيرا تداركي ممكندر وعبادت وقتندن اول
ادا اولنسه صحيح اولماز اما موخرين جوازنك نظيروار در صلوة وصوم ده قضا كبي اما مقدمك جوازنك نظيري يوقدر

فقها دیدیلر که حاکمه لایق اولان بودر که شهرا دلرینی استماع ایلیه ومن ترک الجمرة الاول فی یوم الثانی
شول کمسنه که جمرهٔ اولی یوم ثانیده ترک ایلیه فان شاء رماها اگر دیلرایسه یالکز جمرهٔ اولیی آتار
والاولی ان یرمی الکل اولی اولان جملهسنی آتمقدر ترتیبده مسنون رعایت ایچون علی الترتیب جملهسنی رمی
ایلمك اولا دیدیلر ومن نذر ان یحج ماشیا مشی فی بیته حتی یطوف للزیارة شول کمسنه که ماشیا حج ایلمک
نذر ایلیه اوندن طواف زیارت ایدنجه مشی ایلیه وقیل من حیث یحرم دینلمشدر که احرام کیدوکی مکاندن
مشی ایلیه مبسوطده رکوب ایله مشی بیننده تخییر اولنمشدر وجامع الصغیرده وجوبه اشارت
اولنمشدر واصل دخی بودر زیرا اول کمسنه صفت کمال ایله التزام ایلمشدر پس اویله التزامی اوزره ادا لازمدر صوم متتابعا
التزام ایلین کمسنه گبی زیرا ماشیا حج افضلدر نبی علیه السلام من حج ماشیا کتب الله له بکل خطوة حسنة من حسنات الحرم قوله دخی
افضلیتنه دلیلدر قیل وما حسنات الحرم یا رسول الله دیو سؤال ایلدکلرنده واحدة بسبعمائة دیو بیورمشلردر
لکن وقع حرج ایچون شرع شریف رکوبه رخصت ویرمشدر فان رکب لزمه دم اگر نذر ایدن کمسنه رکوب ایلرسه اکا دم
لازم اولور روایت اولنمشدر که عقبة بن عامر الجهنی نبی علیه السلام یا رسول الله بنم قز قرنداشم ماشیا حج
ایلمک نذر ایلمشدر دیدکده نبی علیه السلام ان الله لغنی عن تعذیب اختک فلترکب ولتذبح شاة دیو جواب
ویرمشلردر حلال اشتری امة محرمة بالاذن بر حلال یعنی محرم اولمیان کمسنه افندیسنک اذنیله محرم بر جاریه
اشترا ایلیه فله ان یحللها پس اول مشتری ایچون اول جاریهٔ تحلیل ایلمک واردر زفر دیرکه مشتری ایچون اول
جاریهٔ تحلیل ایلمک یوقدر زیرا احرام بر عقددر که مشترینک ملکنه سبق ایلمشدر اول تقدیرجه فسخنه قادر دکلدر
نته کم جاریهٔ منکوحه اشترا ایدوب وطئنه قادر اولمدوغی گبی بزم ایچون دلیل بودر که مشتری بایعک مقامنه قایم
اولمشدر زیرا بایعک جاریهٔ تحلیل ایلمکه قادر ایدی لکن بایعه مکروهدر خلف وعد اقتضا ایتدوکی ایچون ابتداء المراهیه
اذن ویردی بعده اذنندن رجوع ایدیجک خلف ایلمش اولور اما مشتری به مکروه دکلدر والاولی تحلیلها
بقص شعر او ظفر قبل الجماع اول جاریهنک تحلیلی اولیسی قبل الجماع صاچنی قرقمق ویاخود طرنغنی قطع ایلمک ایله اولمقدر

کتاب النکاح

بو کتاب نکاح بیاننده در وقتاکه مصنف عبادت ذکرندن فارغ
اولدیسه معاملاته شروع ایدوب نکاحی سائر معاملات اوزرینه تقدیم ایلدی ونکاحی حجدن صکره ایراد ایلدی حج
ایله نکاح مابیننده بر قاچ وجهله مناسبت اولدوغی ایچوندر زیرا حج ظاهرده اهل عیالنی ترک ایلمکدر نکاح ایسه اغوددر
مابینلرنده تناسب تقابل واردر وایکنجی وجه دخی حج گبی عبادت مالیه وبدنیهدر بلکه نکاح امر جامعدر
من وجه معامله ومن وجه عبادتدر حتی دینلمشدر که نکاحه اشتغال عبادت نافلهیه اشتغالدن افضلدر
محققون ذکر ایلمشلردر که نکاحده اولان اتفاق احکامدن بر حکمه واقع اولمامشدر زیرا نکاحده اوچ
دواعی مختلفه جمع اولمشدر بری دواعی شرع وبری دواعی عقل وبری دواعی طبعدر اما دواعی شرع که
حق تعالینک فانکحوا ما طاب لکم من النساء مثنی وثلث ورباع قول شریفیدر ونبی علیه السلام تناکحوا تکثروا

فانی

فانی اباهی بکم الامم یوم القیمة وحدیث اخرده النکاح سنتی فمن رغب عن سنتی فلیس منی قول شریفیدر اما دواعی
عقل هر عاقل اسبیجق کندونک علامتی فکر وتامل ایلیه موتندن صکره اسمنک بقاسی مستوب بالکلیه ارتفاعندن اراده
ایدر بو ایسه بقاسی فلدن غیریله اولماز انک ایسه طریقی نکاحدر وطباع انسانده محبت اولاد مقرردر لکن اوغل محبتی
قز محبتندن زیاده ایدوکی اظهر من الشمسدر حتی روایت اولنور که هارون الرشید بر اوغلنک اوغلیله بر قزینک اوغلینی
حضورینه گتوروب اوغلنک اوغلنه سن کیمک اوغلیسن دیو سؤال ایلدکده انا ابن فلان بن هارون الرشید دیدی
قزی اوغلنه سؤال ایلدکده انا ابن فلان بن فلانه دیدی اوغلی اوغلنه احیاء اسم زیاده اولدوغنی مشاهده ایدیجک
بنونا بنو ابنائنا وبناتنا بنوهن ابناء الرجال الاباعد دیو بیتی اوقومشدر اما دواعی طبع ذکر وانثیدن هر بری صفات
شهوانیه ومضاجعهٔ نفسانیهیه میل ایلدوکی محققدر لکن امر شرعله اولمیحق منتفی اولماز مامور اولور
وجماع لذت جسمانیهنک نهایتیدر وانک فوقنده بر لذت یوقدر وکمال لذت اولدوغی ایچون حق تعالی تطهیر اولنمغی
امر ایلمشدر اول تطهیر غسل تسمیه اولندی زیرا لذت جماع کالتیعه اولمغله حقیقتده غیبت کامله اولمش اولور حقدن
غیبت ایسه جنابت ونجاستدر حقیقتده الغراز توحید حق ایلدر بو ایسه التراز عن غیر الحق ایلمکله اولور پاک اولمیه
اول تقدیرجه تطهیر اولدیغی معلوم اولدی نکاحده بری شیئک ذکری لازمدر بری لغة معناسی وبری شرعا
وبری سببی وبری شرطی وبری رکنی وبری حکمی وبری صفتی اما نکاحک معنای لغویسی وطیدر اوزرینه
موضوعدر عقد اوزرینه اطلاقی مجازدر سببنک اسمی سببا اوزرینه اطلاق قبیلندندر زیرا عقد بر سببدر که
وطئه مفضیدر وشرعا معناسی وینعقد بالایجاب والقبول بیانده ذکر اولنور سببی تناسل وتوالد
ایله بقاء عالمه تعلقدر وشرطی ایکی نوعدر بری عام وبری دخی خاصدر عام اولان محل قابلدر وعقل وبلوغدن
اهلیتدر خاص اولان اشهاددر ورکنی ایجاب وقبولدر وحکمی ثبوت حل یعنی استمتاع ووجوب مهر وثبوت حرمة
مصاهرهدر وصفتی یا واجب ویا سنت ویاخود مکروهدر توقان یعنی شدت میل ورغبت حالنده واجبدر اما
نفسنک ضبطنه قادر اولوب صبر ایدن حقنده اختلاف واقعدر ائمهٔ حنفیه قتنده عبادات نافلهده اشتغالدن
نکاحه اشتغال افضلدر زیرا شافعینک دلیلی نکاح معاملاتدندر مؤمن وکافر بو فعلده مشترکدر بو فعلده
بر سندن صحیح اولور اول تقدیرجه عبادت مقصوده اولمامش اولور ولذا اتما مقصوده اولان عباداته اشتغال
افضل واولیدر بز قوم بوکا جواب ویرمشلردر که بعض قوم طلاق نسوانه قصد ایدوب عباداته مشغول اولمق
استدکلرنده رسول اکرم تناکحوا توالدوا قول شریفیله منع بیورمشلردر وحاصل کلام کمسنه که صبره قدرتی
اولوب ونکاحه دخی قدرتی اولسه بو تقدیرجه نکاحی ترک ایدوب عباداته مشغول اولسه افضلدر واما
تزوج ایدوب نوافل ایچون نکاحی ترک ایلسه بو محل نزاعدن خارجدر ابو حنیفه قتنده وشافعیده صلاح
اولماز زیرا ابتداء اسلامده مؤمنین ومسلمین قلت اوزرینه ایدی ولذا احتمالدر که حدیث شریفده ترکی
مانع اولمق ایچون اولا هو عقد یرد علی ملک المتعة نکاح بر عقددر که ملک متعه اوزرینه وارد اولور ملک متعهدن

مراد رجلك نشادن انتفاعيدر ملك متعه ديمكله بيعدن احترازدر زيرا بيع دخي ملك عيني ايچون موضوعدر
وعقددن مراد مصدرده حاصل اولان معنادر وحاصل بالمصدر اولدركه اجزاء تصرف شرعي ارتباطدر علت
فاعله در ايجاب وقبول علت ماديه در ارتباط علت صوريه در استمتاع علت غائيه در قصدا من حيث القصد
عقد اوله قصدا ديمسي عقد يرده ملك المتعة ضمنا كالبيع والهبة مثللو اولان عقددن احترازيجيب عند التوقان
نكاح واجب اولور توقان قتنده زيرا زنايه ارتكابدن خوف اولنور ويكره عند خوف الجور نكاح مكروه اولور
جور خوفي قتنده جوردن مراد حقوق زوجيتي رعايتده قصوردن ناشيدر ويسن مؤكدا حال الاعتدال
كل اعتدالده نكاح سنت مؤكده اولدي وينعقد بايجاب وقبول ايله منعقد اولور يعني حاصل ومتحقق اولور
بايجابده اولان بايجاب ملابسه ايچوندر نته كم البيت بالحجر والطوب والمدرده اولان باكبي استعانت ايچون
دكلدر كتبت بالقلم ده اولان باكبي زيرا استعانت ايچون اولمق ايجاب وقبولك اجزاسي ديرسي منافيدر وعاقديندن
هر قنغيسي اول تكلم ايدرسه ايجاب اولور صكره تكلم قبول اولور كلاهما بلفظ الماضي يعني ايجاب وقبول لفظ ماضي ايله منعقد
اولور واحدهما وياخود بري ماضي وبري مستقبل اولمق ايله منعقد اولور مستقبلدن امر دخي داخل اولور
زوجيت مرأنك بني تزويج ايله ورجلك زوجت ديدوكي بو قول ايله مجلسده نكاح منعقد اولور
زيرا خاتونك زوجيني قول اردده وكالتيدر بونده رجلك زوجت قولي حكم ايجابده اولور وان لم يعلما معناهما
اكر زوج وزوجه اول ايكي لفظك معنالرين بلمسه لر بيله نكاح بو لفظ ايله منعقد اولور صاحب الخلاصه شيخ الاسلام
بو ايكي لفظك معنالرين بلميان كمسنه لرك نكاحي منعقد اولماز ديمشلردر ولو قال دادي اكر بر كمسنه عورته
خويشتن بزن دادي يعني كندوكي عورتلكه فلان كمسنه يه ويردكي ديسه وياخود داده
قبول ايلدكي فعقا داره پس اعطي اول عورت ويردي ديسه اوير بزفت وياخود دجه قبول ايلدي ديسه بلا ميم صح
ميم سز اول نكاح صحيح اولور كرچه دادم وبزرفتم ديمك لازم ايدي كبيع وشراء بيع وشرا كبي ميم سز صحيح اولور
مثلا بر كمسنه يه ديسلسه كه فروخت يعني بيع ايلدكي اول دخي فروخت ياخود خريدي ياخود يعني اشترا ايلدكي
اول دخي خريد ديسه صحيح اولور اصح اولان فروختم وخريدم ايدي لكن بونلرده صحيح ولو قال عند الشهود
مارن وشويم لاينعقد اكر رجل ومرأه شهود قتنده برادر وعورت ايز ديسه لر نكاح منعقد اولماز زيرا
سابقده عقد واقع اولمايان بر كذبي اقرار ايلمش اولدي بيله بولر در هذه امرأتي وهذا زوجي ديسه بينه منعقد
اولماز زيرا بو دخي واقع اولماميش شيئ اخبار درلكه بوني انشاء عقد مراد ايليه لر اول زمان منعقد اولور وقالوا
وانما يصح بلفظ نكاح وتزويج ايجاب وقبول ايله اولان عقد لفظ نكاح تزويج ايله صحيح اولور وما وضع
لتمليك العين في الحال وفي الحال تمليك عين ايچون وضع اولنان شيئ ايله دخي نكاح صحيح اولور في الحال قيدي
وصيتندن احترازدر كبيع وشراء وهبة وصدقة وتمليك بيع وشراء وهبة وصدقة تمليك كبي اكر زوج
نكحتك منك وخاتون قبلت ديسه وياخود اشتريت ديسه وياخود وهبت منك ديسه وياخود تصدقت

نفسي

نفسي عليك ديسه وياخود ملكت نفسي منك ديسه زوج دخي قبلت ديسه نكاح صحيح اولور لا باجارة
ووكه واباحة واعارة ووصية اجاره واباحه واعاره ووصيت لفظلري ايله نكاح منعقد اولماز مثلا اكر بر
خاتون اجرتك نفسي ديسه ورجل دخي قبلت ديسه وياخود استاجرت ديسه واكر خاتون اعرتك نفسي رجل
دخي قبلت ديسه واكر خاتون اوصيت بضع جاريتي بعد موتي ديسه رجل دخي قبلت ديسه بو الفاظلر ايله نكاح
صحيح اولماز زيرا اجاره ملك عين ايجاب ايلمز بلكه منافع ايجاب ايدر اباحه واعاره دخي ملك عين ايجاب ايلمز ووصيت
ايله في الحال اولميوب بعد الموت ايجاب ايدر اول اجلدن نكاح منعقد اولماز وشرط سماع وشرط سماع كل من العاقدين
لفظ الآخر عاقدينك هر برينك لفظ اخري استماع شرط قلندي زيرا بر برينك كلامني استماع ايلمينجه طرفيندن
رضا متحقق اولماز اول تحقق ايلمينجه نكاح منعقد اولماز وحاضره اولان كمسنه لرك كتابتي ايله دخي منعقد
اولماز وحضور حرين او حر وحرتين مكلفين مسلمين ان كانت الزوجة مسلمة سامعين لفظهما وايكي مكلف
مسلم حر كمسنه لرك وياخود بر حر وايكي حره نك حضوري شرط قلندي اكر زوجه مسلمه ايسه وشاهدين عاقدينك
لفظلرين معا استماع ايليه لر فلا يصح ان سمعا متفرقين نكاح صحيح اولماز اكر شاهدلر عاقدينك كلامني متفرقا استماع
ايدرلر ايسه وجاز كونهما فاسقين وشاهدلر فاسق اولسه لر شهادتلري جايزدر بزيم قتمزده امام شافعي قتنده جايز
دكلدر زيرا شهادت تكرامت بابندندر فاسق ايسه اهل اهانتدر اما بزيم ايچون دليل فاسق كندو نفسنه اهل ولايتدندر
زيرا فاسق كندو نفسني وعبد وامه سني تزويج ايلمك ولايتي واردر پس اي بو تقديرجه اهل شهادتدندر
اولمش اولور او محدودين في قذف او اعميين او ابني العاقدين او ابني احدهما وياخود اول ايكي شاهدلر قذفدن
حد اورلمش اولالر وياخود ايكيسي دخي اعمي اولالر بونلرك حضورنده نكاح صحيح اولور تحملا وعند الاداء مقبول
اولماز وياخود عاقدينك اوغوللري وياخود عاقدينك برينك ايكي اوغلي حضورنده جايزدر بونلرك جميعي
اهل شهادتدر اهل ولايت اولدقلري اولدقلري ايچون ولا يظهر شهادتهما عند دعوى القريب ايكي اوغلك شهادتي
مقبول ظاهر اولمز قريبنك دعواسي قتنده مثلا زوجك ايكي اوغلك حضورنده نكاح اولنسه وصكره زوج دعوى
ايلسه اوغوللرينك شهادتي مقبول اولمز اما دعوى عورت طرفندن اولنسه زوجك اوغوللرينك شهادتي مقبول
اولور كذلك عورتك ايكي اوغلك حضورنده نكاح اولنسه دخي بويله در وصح تزويج ذمية عند ذميين
بر مسلم ايكي ذمي حضورنده بر ذميه تزويج ايلمك صحيحدر ابو حنيفه وابو يوسف قتنده خلافا لمحمد امام محمد
ايچون خلاف واردر وبو خلاف قول زفردر زيرا ايجاب وقبولدر عاقدينك كلامي نكاحده استماع شهادتدر
وكافرك خود مسلم اوزرينه شهادتي جايز دكلدر بو ايسه بالاتفاق قدر كويا كه بونلر زوجك كلامني استماع
ايلمديلر كلامك خود بو قورده بياني اولنمش ايدي ابو حنيفه وابو يوسف ايچون دليل نكاحده شهادت
عورت اوزرينه اثبات ملك متعه دربو اعتبار اوزره شرط قلندي يوخسه وجوب مهر اوزرينه قلنديي بو تقديرجه
ذميلرك شهادتي ذميه اوزرينه جايزدر ولا يظهر شهادتهما ان ادعت ذكر اولنان ذميلرك شهادتلري

ظاهر اولماز اگر دعوی عورت طرفندن اولورسه زیرا کافرك مسلم اوزرینه شهادتی جایز دکلدر واگر دعوی
ار طرفندن اولورسه قبیلك شهادتی جایز اولور ومن امر رجلا ان یزوج صغیرته فزوجها عند رجل صح ان
کان الاب حاضرا والا فلا بر کمسنه صغیره‌سنی تزویج ایلمك ایچون بر رجله امر ایلسه اول دخی بر رجل حضورنده
تزویج ایلسه صحیح اولور اگر باباسی حاضر اولورسه واگر باباسی حاضر اولمزسه صحیح اولماز وکذا لو زوج
الاب بالغة عند رجل ان حضرت صح والا فلا ویعنی صحیح اولور اگر اب بر بالغه‌یی بر آدمك حضورنده تزویج ایلسه
اگر اول بالغه حاضره اولورسه صحیح اولور واگر حاضره اولمزسه عقد صحیح اولماز گویا که بالغه‌نك حضوری گندوسی
حکما عاقده اولوب باباسی حاضر اولان کمسنه ایکیسی شاهد اولمش اولور

باب

بو باب وطی حرام اولان نسانك بیاننده‌در معلوم اوله که محرمات اوچ قسمدر اولکیسی قرابت جهتیله حرام اولانلردر اول دخی یدی صنفدر
انالر وقزلر وقز قرنداشلر وعمه‌لر وخاله‌لر وقرنداش قزلری وایکنجی قسمی صهریه جهتندن حرام اولانلردر
اول دخی دورت صنفدر بری عورتنك اناسی وعورتنك قزی وباباسنك عورتی واوغلنك عورتیدر
واوچنجی قسمی رضاعا حرام اولانلردر دوردنجی قسمی ایکی قرنداشی جمع ایلمکدر اگر بری ارکك فرض اولنسه آخرك
نکاحی اکا حرام اولور بشنجی قسمی مصاهره ایله حرام اولانلردر یعنی مصاهره ایله مراد بودر که عورتك اناسی وقزی
اریه اوزرینه حرام اولور وارکك اوغلی وباباسی دخی عورت اوزرینه حرام اولمقدر زنا ومس ونظر شهوت ایله دخی
حرمت مصاهره ثابت اولور التنجی قسمی ملك ایله نکاح جمع اولمقدر مولا امه‌سنی نکاح ایلمك یدنجی قسمی
کفر ایله مجوسیه ویاخود وثنیه جمع کبی سکزنجی قسمی تقدیم ایلمك مثلا امه حره اوزرینه تقدیم کبی ویاخود
برابر جمع ایلمك کبی بونلرك بریسی جایز دکلدر وحره‌نك عدتنده دخی امه‌نك نکاحی جایز دکلدر طقوزنجی
قسمی شرع شریف تقدیر ایلدیکندن زیاده ایلمك کبی مثلا عبد ایکیدن زیاده وحره دورتدن زیاده
ایلمك کبی اوننجی قسمی غیرك زوجه‌سنی تزویج کبی اون برنجی قسمی نکاحدن حامل اولان خاتونی نکاح
ایلمك کبی بونلرك جمله‌سی حرامدر یحرم علی الرجل امه وجدته وان علت رجل اوزرینه اناسی وجده‌سی حرامدر
هر نه قدر عالی اولورسه ده زیرا حق تعالینك حرمت علیکم امهاتکم قول شریفیله جده کرك رجال طرفندن
اولسون کرك نسا طرفندن اولسون برابردر وجده‌نك حرمتی نص ایله ثابتدر وانکار ایدن کمسنه‌لرك
قتلنده اجماع ثابتدر ویاخود دلالت نص ایله ویاخود عموم مجاز ایله ثابتدر زیرا ام لغتده اصلدر بنت
ایسه فرعدر ام الکتاب وام القری اصل کتاب واصل ارض دیمکدر وبنته وبنت ولده وان سفلت
ورجل اوزرینه کندونك قزی واوغلنك قزی حرام اولور هر نه قدر اشغه‌ده اولورسه واخته وبنتها
وبنت اخیه وان سفلتا ورجل اوزرینه قز قرنداشی وقز قرنداشنك قزی وقرنداشنك قزی حرام اولور
هر نه قدر اشغه‌ده اولورسه وعمته وخالته وام امرأته مطلقا ورجل اوزرینه عمه‌سی وخاله‌سی وعورتنك
اناسی حرام اولور کرك وطی ایلسون وکرك وطی ایلمسون زیرا نکاح البنات تحرم الامهات ایدوکی ظاهردر

وبنت

وبنت امرأة دخل بها دخول خاتونك قزی حرام اولور که اول خاتونه دخول ایلمش اوله اما مدخول بها
اولمیجق حرام اولماز وطی الامهات تحرم البنات دون نکاحهن مضمونی اناسنك وطئنده وعدم وطئنده
ظاهر اولور اگر مدخول بها اولمیوب طلاق ویاخود موت ایله مفارقت اولورسه قزی الملق حرام اولمز وامرأة ابیه
وان علا وابنه وان سفل وباباسنك خاتونی دخی حرام اولور هر نه قدر یوقروده اولورسه واوغلنك
خاتونی دخی حرام اولور هر نه قدر اشغه اولورسه حق تعالینك بابا حقنده ولا تنکحوا ما نکح اباؤکم واوغول
حقنده وحلائل ابنائکم الذین من اصلابکم قول شریفی دلیلدر والکل رضاعا محرماتك ذکر اولنان کلیسی
رضاع جهتندن دخی حرام اولور بو حرمت حق تعالینك وامهاتکم اللاتی ارضعنکم واخواتکم من الرضاعة
قول شریفی ونبی‌نك یحرم من الرضاع ما یحرم من النسب حدیث شریفیله ثابتدر والجمع بین الاختین
نکاحا وایکی قز قرنداشی نکاح ایله جمع ایلمك حرام اولور کرك نسب جهتندن کرك رضاع جهتندن
اولسون ولو فی عدة باین او رجعی اگر باین ویاخود رجعی عدتنده ایسه ده ینه حرامدر حق تعالینك
وان تجمعوا بین الاختین الا ما قد سلف قول شریفی ونبی‌نك من کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلا
یجمعن ماءه فی رحم اختین حدیث حدودی دلیلدر زیرا ایکیسنك جمعی قطع رحمه مفضیدر واجماع امت
دخی حرام اولسی اوزره‌در وعدت ایچنده اولمسی سبب نکاح اولکه بعض احکامه کوره نفقه دردر وبعض
منعقد باقی اولدیغیچون حقوق نکاحه برلکی قائم اولدیغی عینی ایله نکاح دخی قائم اولمش اولور
رجعیه‌ده خود نکاح حلال اولسی ظاهردر او وطأ بملك یمین ملك یمین ایله وطی ایکی قز قرنداشی جمع ایلمك
حرام اولور وطی‌سز جمع ایلمك جایزدر فلو تزوج اخت امته الموطوءة لا یطأ واحدة منهما یحرم الاخری
پس اگر وطی ایلدوکی جاریه‌نك قز قرنداشنی تزویج براقره نکاح ایلمکله ویاخود بر کمسنه‌یه هبه ایلمکله کندو
ملکندن اخراج ایتمیجه آخرك وطیی اکا حلال اولمز ولو تزوج اختین فی عقدین ولم تعلم الاولی فرق بینه
وبینهما ولهما نصف المهر واگر ایکی قز قرنداشی ایکی عقدده تزویج ایلسه وقنغیسی اول عقد اولنمشدر بلنمسه
اول رجل ایله ایکی قز قرنداشنك ما بینلرین تفریق اولنور وایکیسی ایچون نصف مهر لازم اولور زیرا ایکیسندن برینك
نکاحی باطلدر وقنغیسی اولی ایدوکی معلوم اولماملغله تعیینك وجهی یوقدر وترجیح بلا مرجح جایز دکلدر
وایکیسندن برینی تعیین دخی وجهی یوقدر زیرا تقدیم وتأخیرده جهالت اولمغله عدم فائده ایچون ورجلك
ایکیسندن برینه استمتاع دخی جایز دکلدر وبونلردن هر بریسی معلقه قالوب نه رضا حبالة عقده ونه مطلقه
اولدی وبو ایسه اولمقله ایکیسنه دخی ضرر اولمق ایله تفریق اولمق متعین اولدی وایکیسنه نصف مهر اولمسنه زیرا
نکاح آخر باطلدر مهر موجب دکلدر اولا ایسه صحیح موکده وموجبدر اولده ایسه قبل الدخول مفارقت اولمغله
نصف مهر لازم اولدی لکن اولی قنغیسی ایدوکی معلوم اولماملغین نصف مهر ایکیسی بینلرنده تنصیف ایدرلر
والجمع بین امرأتین لو فرضت احدیهما ذکرا حرمت علی الاخری وایکی عورتك جمعی دخی حرامدر اگر ایکیسندن برینك

فرضا اولنسه آخر اوزرینه حرام اوله بو معقوله جمع ایلمك حرام اولور مثلا عمته ایله قرنداشی وخالته ایله قز قرنداشی قزی
بولرك بربرینی ارکك فرض اولنسه فرض نکاح جایز دکلدر بخلاف الجمع بین امرأة وبنت زوجها آنها شول خاتونکه قومسنك
قزینی بینینی جمع بونکا مخالفدر یعنی بو بایزدر اما قزی عورت اولسه شول بر خاتون نکاح ایدوب کندونك دخی اخر
عورتدن قزی اولسه اول کسنه نك قزندن حکم وباخود طلاق ویردکدن حکم براخکسنه اول خاتونه وسابقه
اولان اردینك قزینی جمع ایلمك جایزدر والزنا یوجب حرمة المصاهرة زنا حرمت مصاهرهیی ایجاب ایدر امام
شافعی ایجاب ایلمزدر زیرا مصاهره بر نعمتدر که اجنبیلری دخی محارمه ایجاب ایدر وحرامدر که نعمت اولا اولمسه حرام
ایله نائل اولنماز وزناکه سبب در وحرمتکه حکمدر بولرك بینلرنده مناسبت واجبه یوقدر اول تقدیرجه حرمت ثابته اولماشدر
بزم ایچون دلیل بودرکه وطی ولده واسطه سیله سبب جزئیتدر زیرا ولد واطی وموطوئهنك هر برینه نسبت اولنور وموطوئهنك اصول
وفروعی رجلك اصول وفروعی کبیدر پس بو تقدیرجه رجل کندو جزئیله استمتاع حرام اولور وبو حرمت سبب ولددر وولده سبب
وطیدر پس سبب حرمت ولد اولیجق زنا اولماممش اولور لکن زناکه وطی ایدی ولده معاملته اقامت اولندیغی کبی وقاعده
مقرره درکه برشی آخر شیئك مقامنه اقامت اولنسه اول شی کندو وصفتیله تعبیر اولنمیوب برینه قایم اولدیغی شیئك
صفتیله تعبیر اولنور تیممده تراب کبی حقیقتده تراب مطهر دکلدر لکن صو برینه قایم مقام اولمغله صوده اولان صفت که
طهوریت ایدی تراب دخی اول صفت ایله موصوف اولدی وشافعینك تمسك ایلدیکی نبی علیه السلامك الحرام لا یحرم الحلال
حدیثیدر اول ایسه صحیح دکلدر فرضا صحیح اولدوغی تقدیرجه متروك الظاهردر انکله احتجاج اولنماز زیرا حلالی حرام ایدر
کورمز مسکر بر قطره خمر ماء قلیل اچینه دوشسه جملهیی حرام اولور اما عطادن روایت اولنورکه الحرام لا یحرم الحلال حدیثی
لا یحرم الوطء الزنا العقد الحلال مضمونی اوزره متقدما زنا ایلمش اولدیغی تزوج ایلسه دیمکدر محمولدر امام ابوحنیفه
غیره احتمالی بعیددر وکذا المس بشهوة من احد الجانبین ایکی جانبدن شهوة ایله مس دخی حرمت مصاهره
ایجاب ایدر عامدا وناسیا ومکرها وخطا مس ایله جملهسنده حرمت مصاهره ایجاب ایدر بنی آدم کرمن مس امرأة بشهوة
حرمت علیها امها وبنتها حدیث حرمت مصاهرهیه دلیلدر شافعی بو کلامك خلافنجهدر والی فرجها الداخل ونظرها
الی ذکره بشهوة ورجلك دخی امرأنك فرج داخلنه نظری وعورتك دخی رجلك ذکرینه شهوة ایله نظری حرمت مصاهره
ایجاب ایدر شافعی دیرکه مس ونظر معنی وطی دکلدر بو اجلدندرکه فساد صوم واحرام ووجوب اغتسال بو مس
ونظره تعلق ایلمز بو ایله اولیجق حرمت مصاهره ثابت اولمز بزم ایچون دلیل مس وطیه سبب داعیدر پس اندن
احتیاطا طلب معامله قایم اولور زیرا بنی آدم که حرمت بضعه کمال اعتنایی اولمغله شبهه بعضیت که سبب وضاعدر
حرمتده حقیقت معاملته اقامت اولنمشدر وفساد صوم واحرام ووجوب اغتسال حرمت بضعه دکلدرکه سبب وطی
معاملته قایم اوله وما دون تسع سنین غیر مشتهاة در یعنی طقوز سنهدن اشغه اولان قز مشتهاة دکلدر
ومفتی به اولان قول دخی بودر بو تقدیرجه حرمت مصاهره ایجاب ایلمز اما عجوز بونك خلافنجهدر علوق احتمالی ایچون
زیرا حضرت ذکریانك زوجهسی عجوز ایکن علوق واقع اولمشدر اول احتمالدن عجوزده حرمت مصاهره ثابت اولور

ولو انزل

ولو انزل مع المس لا تثبت الحرمة وهو الصحیح واکر مس ایله انزال اولنسه حرمت مصاهره ثابت اولمز صحیح اولان بودر وشمس الائمة
السرخسی وفخر الاسلام اختیار ایلدکلری بودر زیرا مع الانزال اولان مس وطیه مفضی دکلدر محرم اولان مس وطیه مفضی اولاندر
صاحب عنایه ایدرکه فقهانك المس بشهوة لا یوجب الحرمة بالانزال دیدکلری بودرکه حرمت ابتدا شهوة ایله مس ایلدکده انزال
واقع اولنجه حکما وموقوفا واقع اولور اکر انزال واقع اولور حرمت مصاهره واقع اولماز اکر انزال اولمزسه حرمت ثابت
اولور وصح نکاح الکتابیة کتابیهنك نکاحی صحیح اولور حق تعالینك والمحصنات من الذین اوتوا الکتاب من قبلکم
قول شریفی ولائق نکاحینی تجویز ایدر والصابئیة المؤمنة بنبی المقرة بکتاب وصابئهنك دخی نکاحی صحیح اولور دیلر
صابئه که بر نبییه ایمان وبر کتابه اقرار ایلمش اوله امام اعظم قتنده کتابیهدر انجق کواکبه تعظیم ایدرلر بز قبلهیه تعظیم ایدوکمز کبی
واما مین قتنده کتابیه دکلدر زیرا کواکبه عبادت ایدرلر وصح نکاح المحرم والمحرمة محرم ومحرمهنك نکاحی صحیح اولدی زیرا نبی علیه السلام
محرم ایکن میمونهیی تزوج ایلمشدر وصح نکاح الامة المسلمة والکتابیة ولو مع طول الحرة وامهٔ مسلمهنك وکتابیهنك
نکاحی صحیح اولدی واکر حرهیه قدرتی اولورسه دخی یعنی مهر ونفقهسنه قادر اولورسه ده امام شافعی قتنده حر اولان کسنهیه
جایز دکلدر امه وکتابیه تزوج ایلمیه جوازینك نکاحی حوف ضرورتیه زیرا اولدر وقوع امدنا تعدد جزء حرینك رقیه بلا ضرورة
تخلیط جایز دکلدر بزم قتمزده جایزدرکه حق تعالینك فانکحوا ما طاب لکم من النساء قول شریفی اطلاقی اوزره
والحرة علی الامة وحرهنك نکاحی امه اوزرینه صحیح اولور وبنی آدم که تنکح الحرة علی الامة قول شریفی بوکا دلیلدر واربع فقط
للحر من حرایر واماء وحر ایچون درت نکاح صحیح اولور زیادهسی صحیح اولماز حق تعالینك فانکحوا ما طاب لکم من النساء
مثنی وثلاث ورباع قول شریفی درت اوزرینه نصدر زیادهسی منع اولنمشدر وللعبد ثنتان عبد ایچون ایکی نکاح
صحیح اولور امام مالك دیرکه حر کبی عبد ایچون دخی درت نکاح جایزدر حق نکاحده حر کبیدر حتی مولاسنك اذنی
یوغیکن نکاح ایلمکله مالك اولور تطلیقه بغیر اذن مالکی اولدوغی کبی بزم ایچون دلیل بودرکه رقیت منصف حریه نکاح
شرفنی اظهار ایچون عبد ایکیدن زیادهیه مالك دکلدر وحبلی من زنا وزنادن حامله اولانك نکاحی دخی صحیح اولور
ابوحنیفه ومحمد قتنده زیرا خاتونك نکاحی مطلقا صحیح اولور لکن حامله اولدقده وطی حرام اولدیغی صاحب حاملهنك
احترام اوزره عین ماء غیر ایله سقی ایلمك وقایه ایچوندر زانیه ایسه اولا احترامه مستحق دکلدر اولیجق نکاحی صحیح اولور
خلافا لابی یوسف ابو یوسف ایچون خلاف واردر نکاح حبلینك ممنوع اولمسی حملك احترامی ایچوندر بو نوع ایسه
نکاح صحیح ایله زنادن اولان حملك بینلرنده فرق یوقدر زیرا زنادن بیله زنادن اولان حملك دخی احترامی لازمدر
زیرا ولدك صنعی یوقدرکه جنایته مستحق اوله عدم جنایته معزز اولمغله اسقاطی جایز دکلدر دیدی نکاحی دخی صحیح دکلدر
ولا توطأ حتی تضع زنادن حبلی اولان عورت نکاح اولندقده وضع حمل ایلینجه وطی اولنمز زیرا نبی علیه السلام من کان
یؤمن بالله والیوم الآخر فلا یسقین ماءه زرع غیره بیوردیغی عدم وطیسنه وموطوئة سیدها وسیدك موطوئهسنك
نکاحی صحیح اولور زیرا امهنك فراشی ضعیفدر حتی جاریه ولد کتورسه دعوت اولنیجه نسبی ثابت اولماز اما سیده
مستحبدرکه حمل احتمالی ایله کندو صویی صیانت ایچون استبرا ایلیه اول زانیه یا خود زنادن موطوئهسنك

نكاحی صحیح اولور وقبل الاستبراء وطی جائز اولور ولو تزوج امرأتین بعقد واحد واحدیهما محرم صح نكاح الاخری
واكر بركمسنه عقد واحدده ایكی خاتونی تزوج ایلسه وایكیسندن بریسی كندونك محرمی اولسه محرم اولمیانك نكاحی
صحیح اولور محرمك نكاحی باطل اولور والمسمی كله لها وسمی نك كلیسی نكاح صحیح اولان عورت ایچوندر ابو حنیفه قتنده
وعندهما یقسم علی مهر مثلهما اما امامین قتنده مسمی اولان مهر ایكیسنك مهر مثللری اوزرینه تقسیم اولنور ولا یصح
تزوج امته وسیدته بركمسنه جاریه سنی ویاخود عبد سیده سنی نكاح ایلمك صحیح دكلدر زیرا نكاح
متناكحین بیننده مشترك اولان ثمرات ایچوندر مثلا زوج ایچون زوجه اوزرینه برحق واردركه اول حق زوجك
مالكیتی اقتضا ایدر وطئه تمكین كبی واودن خروجی منع كبی وبركمسنه یه كورنمكی وسائر بونلره مشابه اولنلردن
منع كبی وكذلك زوجه ایچون دخی زوج اوزرینه برحق واردركه اول حق زوجه نك زوج اوزرینه مالكیتنی
اقتضا ایدر نفقه كبی وكسوه وسكنی كبی وغیری منع ایلمك كبی وسائر لوازم شرعیه سنی طلب كبی پس ایمدی
بو تقدیرجه زوج ایله زوجه دن هر بری مالك هم مملوك اولور اویله اولسه بو ایكیسنك بیننده منافات واردر
زیرا مالكیت قاهریت اقتضا ایدر ومملوكیت مقهوریت اقتضا ایدر بینلرنده تنافی اولدیغیچون بونلرك
نكاحی صحیح دكلدر زیرا عبد سیده نك مقهور محضیدر رقیقی ایچون سیده سنه قاهر اولمق ممكن دكلدر
امه دخی كذلك او مجوسیة او وثنیة ومجوسیه نك ووثنیه نك نكاحی صحیح دكلدر مجوسینك حكمی نكاحده
وثنی كبیدر حق تعالینك ولا تنكحوا المشركات حتی یؤمن قول شریفی عدم جوازینه دلیلدر ووثنی
شول كمسنه لردركه صنمه عبادت ایدرلر فضلا اینده عامه جمله مشركلر داخل اولور وبعض كمسنه لردركه
وثنی ایله صنم بیننی تفریق ایلمشلردر اگر خشب فضه وذهبدن معمول اولورسه صنمدر واگر طاشدن معمول
اولورسه وثندر ولا خامسة فی عدة رابعة ابانها باین اولمش دورت عورتك نكاحی صحیح دكلدر مثلا
بركمسنه نك دورت عورتی اولوب برینی طلاق باین ایله تطلیق ایلسه مادامكه عدت ایچنده در خامسه
نكاحی صحیح دكلدر زیرا عدت چقمیوب خامسه نكاح اولسه بشی جمع ایلمش اولور وبركمسنه خاتونی تطلیق
ایلسه عدت ایچنده اول خاتونك قز قرنداشنی نكاح ایلمك جایز دكلدر طلاق رجعی ایله اولدیغی صورتده بالاتفاق
جایز دكلدر ولا نكاح امة علی حرة او فی عدتها امه نك حره اوزرینه نكاحی صحیح دكلدر وعدتنده دخی
صحیح دكلدر نبی علیه السلامك لا تنكح الامة علی الحرة حدیث شریفی بو قولك عدم صحتنه دلیلدر وعدتنده صحیح
اولمامسنه سبب زیرا نكاح حره دن بعض احكام باقی قالمغله موجب نكاح حره باقی قالمش اولور
خلافا لهما فیما اذا كانت عدة البائن یعنی عدت طلاق باینده اولسه امامین ایچون خلاف واردر
انلر قتنده عدت مزبوره ده امه نك نكاحی صحیح اولور زیرا باین طلاق حره نك نكاحندن برشی باقی
قالمامشدر حره اول كمسنه یه حرام اولدی بو اجلدن بركمسنه اول حره نك اوزرینه تزوج ایلمامكه یمین ایلسه
طلاق باینده عدتنده اخره تزوج ایلسه حانث اولمز واما طلاق رجعیده اتفاقا جایز دكلدر

ولا حامل من سبی وسیدها حامل اولانك نكاحی دخی صحیح دكلدر یعنی حامل ایكن سبی اولمش جاریه نك نكاحی صحیح
دكلدر مادامكه وضع حمل ایلیه زیرا انسب قوجهسی ثابتدر پس امدی انك حصومی حرامدر اندن حیاتت لازمدر ابو حنیفه
قتنده نكاحینی تجویز ایدر لكن وطئینی تجویز ایلمز او حامل ثبت نسب حملها ولو من سیدها وحملك نسبی ثابت
اولمش حاملك نكاحی صحیح دكلدر واكر اول حمل سیدیندن دخی اولورسه ده ینه جایز دكلدر زیرا سیدی حملنی
دعوت ایلسه حامل ایكن نكاح ایلسه باطلدر زیرا مولاسنك فراشنده هنوز باقیدر اگر نكاح صحیح اولسه ایكی
فراشك جمعی اولمق لازم كلوردی بو انیسه صحیح دكلدر معلوم اوله كه فراش اوچ نوعدر بری قوی بری متوسط وبری
ضعیفدر قوی اولان منكوحه نك فراشیدر بلا انكار ولد نسبی ثابت اولور ولد نفی اولنماز الا لعان ایله اولور
وسط اولان فراش ام ولدك فراشیدر بلا اقرار ولد ثابت اولور بنم دكلدر دیمیله ولد نفی اولور بلا لعان وضعیف
اولان فراش امه نك فراشیدر بلا دعوت ولدك نسبی ثابت اولماز ولا نكاح المتعة ونكاح متعه دخی صحیح
دكلدر نكاح متعه اولدركه برخاتونه اتمتع بك كذا مدة بكذا من المال ویاخود خذی هذه العشرة لاتمتع بك
ایاما ویاخود متعنی ایاما او عشرة ایام دیه طرفیندن رضا بولنوب استمتاع ایلكدر بو نكاح بزم قاتمزده
باطلدر ربیع بن میسره دن روایتدركه نبی علیه السلام فتح عامنده نكاح متعه ایچون حلال ایلمشیدی پس بن عم
برخاتونك قپوسنه واردق هر برمزك اوزرنده بر دوه سی وار ایدی لكن عمك دوه سی بنم دوه دن
ایو جه ایدی ایچرودن خاتون چقدی ایكیمزه دخی نظر ایلدی دیدیكی بونك بر دوه سی كبی بر دوه وار میدر
بونك كبی یكیت وار میدر دیوب شبابم ایچون بنی اختیار ایلدی چونكه صباح اولدی كوردمكه منادیلر
ندا ایدوب تحقیق حق سبحانه وتعالی ورسولی سزی نكاح متعه دن نهی ایلمشدر دیو تنبیه ایدرلردی
وخلق دخی متنبه اولمشلردر اندن صكره صحابه كرامدن بونك اوزرینه جمیع اولمشلردركه متعه حیات
رسول الله ده منسوخ اولمشدر پس امدی احادیث شریفه ناسخه اولدی واجماع امت دخی اول نسخه
مظهر اولدی زیرا كتاب وسنت اجماع ایله نسخ اولماز مذهب صحیح دخی بودر امام مالك قتنده نكاح
متعه صحیحدر والموقت دكتا ونكاح موقت دخی صحیح دكلدر مثلا برعورتی ایكی شاهد شهادتیله
اون كونه دكین نكاح ایلمك كبی اما نكاح متعه ایله نكاح موقتك بیننده فرق هدایه نك عبارتندن
مستفهم اولان ایكیشیدر مثلا نكاح متعه ده اشتقاقدن متعه یه مشارك بر لفظك وجودیدر
ثانیه ده كی نكاح موقتده شهود شاهدیندر ولفظ تزوجك ویاخود نكاحك ذكریدر ومدت معینه نك
ذكریدر بو تقدیرجه ما بینلرنده فرق بولنمش اولدی زیرا نوعا بر برینه مشابهت تامه سی معتبر امدی
امام زفر دیركه نكاح موقت صحیح لازمدر زیرا توقیت شرط فاسددر عقد نكاحك مقتضاسنه مخالف
اولدیغیچون ونكاح ایسه شرط فاسد ایله باطل اولماز امامنا بزم ایچون دلیل زوج معنای متعه در
توقیت ایدی لفظ نكاح ایله كتورلدیسه معنا متعه ایسه خاتون ایله استمتاعدر مقاصد نكاح قصد ایچون دكلدر

وعدم مقاصد نكاح ماعن فيه ده موجوددر زيرا مقاصد نكاح قليله ده حاصل اولماز وعقودده
اعتبار معانيه در يوخسه الفاظه دكلدر **باب** بو باب اوليا واكفانك احوالي بياننده در اوليا
وليك جمعيدر مالك معناسنه اكفا كفوك جمعيدر نظير معناسنه غاية البيانده مسطوردر كه ولي ميراثه اهل
اولان عاقل وبالغ كمسنه يه ديرلر صبي ومجنونك ولايتي ثابت دكلدر عقل وبلوغ جهتندن وكافرك دخي مسلم اوزرينه
ولايتي يوقدر اولاده دخي عدم وراثتدر وراثت ايچون وعبدك دخي كذلك ونفذ نكاح حرة مكلفة بلا ولي حرة
بالغه وعاقله نك وليسنك اذنسز نكاحي نافذ اولور اول حره مكلفه كركه بكر اولسون وكركه ثيبه اولسون برابردر
ابو حنيفه وابو يوسفدن بر روايتده نكاح صحيح ومنعقد اولماز الا وليسنك اذنيله منعقد اولور وامام مالك وشافعي
قتلرنده نسانك عبارتيله نكاح اصلا منعقد اولماز وله الاعتراض في غير الكفو كفو اولمياننده وليچون اعتراض
ايلمك واردر دلرسه فسخ ايدر دلرسه اجازت ويرر اكر ولد كتورمدي ايسه اكر ولد كتورمش ايسه وليچون فسخ يوقدر
زيرا عدم حرفيله ولد ضايع اولمق احتمالي ايچون خلاصه وتاتارخانيه دخي بويله در لكن شيخ الاسلامك مبسوطنده
ولددن صكره دخي وليچون تفريق ايلمك مابينلرين واردر مسطوردر وروي الحسن عن الامام عدم جوازه
حسن امام ابو حنيفه دن كفودن غيريه نكاحك عدم جوازني روايت ايلدي زيرا اشياده چوق شرع وارددر كه وقوعندن
صكره دفعي ممكن دكلدر وعليه فتوى قاضيخان فتواي قاضيخانده دخي بونك اوزرينه در يعني عدم جوازينه در وعند محمد
ينعقد موقوفا ولو من كفو امام محمد قتنده وليسنك اجازتنه موقوفا منعقد اولور اكر كفو دخي اولورسه روايت اولنور كه
امام محمد وابو حنيفه وابو يوسف قولنه رجوع ايلمشدر غاية البيانده مسطوردر كه رجاء بن الحجا امام محمد دن
وليسنك اذنسز نكاحدن سؤال ايلدم جايز دكلدر ديدي ولي اولميجق نيجه اولور كه ديدم قاضينك اذنيله كوردر ديدي وبر
موضعده اولسه كه اندن قاضي اولمسه ديدم سفياندن ديديكي ليس بشيء ديدي سفيان ديديكي نه در ديدم براده امر تفويض
ايدركه وار بر مسلمانه تزويج ايله ديو بيوردي بونده فهم اولنور كه موقوفا منعقد اولور ديديكي كلامدن رجوع ايلمشدر
ولا يجبر ولي بالغة ولو بكرا بالغه يي ولي جبر ايلمز اكر بكر اولورسه ده ائمه حنفيه قتنده امام شافعي قتنده وليسي جبر ايدر
حاصل كلام بكر صغيره يي وليسي جبر ايدر بالاتفاق وثيبه بالغه يي جبر ايلماز بالاتفاق بكر بالغه ده ائمه حنفيه ايله
شافعي بيننده خلاف واردر بزم قتمزده وليچون اجبار يوقدر وشافعي قتنده بابا وجد صحيحك غيريچون جبر يوقدر
فان استاذن الولي البكر فسكتت او ضحكت او بكت بلاصوت فهو اذن ومع الصوت رد اكر ولي بكردن استيذان
ايلسه وبكر دخي سكوت ايلسه ويا خود كولسه ويا خود بلاصوت اغلسه اول اذندر واغلمه سي صوت ايله اولورسه رددر وبكرك
سكوتي رضادر زيرا رغبت كوسترمكدن استحيا ايدر عائشه رضي الله عنها بكرك ضحكي رضايه سكوتدن اشددر اكر علي وجه الاستهزا
اولمزسه ديدي نبي م فاطمه رضي الله عنهايي علي رضي الله عنه تزويج مراد ايلدكده فاطمه نك يانينه واروب ان عليا يذكرك بيوردي قوللريله
طرمه چيقوب تزويج بيورمشلردر وبكا ابو يوسف قتنده رضادر وامام محمد قتنده رضا دكلدر ويل كرا اصحدر ديديكي
اولور اما بعضيلر ويشلو دركه اكر دموعي حاري ايسه رضا دكلدر زيرا اول دموع غمدن كلور اكر بارد ايسه رضادر

زيرا

زيرا سروردن كلور فقيه ابو الليث ديركه بزم قاتمزده صوت ايله اولان بكا رددر سكوت ايله اولان بكا اجازتدر
وكذا لو زوجها فبلغها الخبر وبنه ذكر اولنان كبيدر يعني وليسي بكري تزويج ايلسه خبر كلدكده بو بالغ اولدقده سكوت
ايلسه ويا خود بلاصوت اغلسه رضادر وشرط فيها تسمية الزوج لا المهر هو الصحيح استيذاننده وبلاغ خبرده
زوجك اسمي ذكر اولنمق رغبت ظاهر اولمازه ولو استاذنها غير الولي الاقرب فلابد له من القول واكر ولي اقربدن
غيريسي استيذان ايلسه قولدن لابددر يعني البته قول لازمدر بوندن سكوت وبكا رضا اولماز اما شمس الائمة
السرخسي بخشدر كه اجنبينك زماننده سكوت رضادر زيرا بكر اجنبيدن دخي زياده استحيا ايدر انك
سكوتي رضادر واكر فروجدن رضا طلب ايدن وليسنك رسولي ايسه رسول ولي مقامنده قايمدر اول زمان سكوت رضادر
وكذا لو استاذن الثيب اكر ثيبه دن استيذان اولنورسه بنه قولدن لابددر ومن زالت بكارتها بوثبة او حيضة
او جراحة او تعنيس فهي بكر شول قيزلرانكه بكارتي صچرامق ايله ويا خود چوق حيض كورمكله ويا خود جراحت ايله ويا خود بلغم
اولدقدن صكره چوق مكث ايلمكله زائل اولسه اول بكردر يعني احكام بكرانك اوزرينه اجرا اولنور وكذا لو زالت بزنا خفي
خلافا لهما زنا خفيدن بكارتي زائل اولان كمسنه نك احكامي يوقروده ذكر اولنان احكام كبيدر ابو حنيفه قتنده
اما امامين قتنده خلاف ايدوب بو مقوله كمسنه ثيبه در احكام بكرانك اوزرينه اجرا اولنماز ولو قال لها الزوج بلغك
فسكتت وقالت رددت ولا بينة له فالقول لها واكر زوج عورته ديسه كه نكاح ايچون استيذان اولندقده سكوت ايلدك
وعورت ديسه كه رد ايلدم ديسه وزوجك بينه سي اولمسه قول عورتكدر زيرا زوج لزوم عقد وتملك بضع دعوي
ايدر عورت ايسه اني دفع ايدوب انكار ايلسه قول بو تقديرجه مودع كبي اولور نتجي مودع رد وديعه يه ادعا ايلسه
قول مودعكدر زيرا رد وديعه معنيده نفي ضمان در مودع ايسه بعد موت هلاك وديعه نك بقاسيني دعوي ايدر بو تقديرجه
قول مودعكدر امام زفر ديركه قول زوجكدر زيرا سكوت اصلدر رد ايسه عارضدر وتحلف عندهما لا عنده
اما امامين قتنده عورت يمين ويرلمز وللولي نكاح المجنونة والصغير والصغيرة
ولو ثيبا وليچون مجنونه وصغيره يه نكاح ايلمك واردر اكر ثيبه ايسه ده زيرا نبي م الا لا يزوج النساء الا الاولياء
ولا يزوجهن الا من الاكفاء بيورمشلردر وابو بكر دخي قزي عائشه يي يدي ياشنده ايكن نبي م تزويج ايلمشلردر وعلي رضه
قزي ام كلثومي عمر رضي الله عنه تزويج ايلدي حال بوكه ام كلثوم صغيره ايدي ان كان ابا او جدا لزم اكر ولي اب وجد
صحيح اولورسه عقد لازم اولور وان كان غيرهما فلهما الخيار اذا بلغا واكر ابا وجددن غيريلري ولي اولورسه اول صغير
وصغيره يه خيار واردر رتجي ايكيسي دخي بالغ اولسه لر ابو حنيفه ومحمد قتلرنده زيرا قرابت ناقصه در نقصان
ايسه قصور شفقتي مشعردر اول تقديرجه مقاصدده خلل وطرق ايدرلر زيرا نكاحده كفو ومهر كبي ودخي سائر
نيجه مقاصد واردر حسن خلق وسوء خلق ولطافت عشرت وغلظت عشرت وكرم صحبت وتوسيع نفقه وبوكا
مشابه اولان شيلر كبي بونلر ايسه كفاءت ومهرده مجرد بوكا ايسه موفق اولمق جد بليغ ونظر صائب ايله اولور
اب وجددن غيريدن نقصان قرابت ولهذا قصور شفقت ظهور ايدوب جندان مفيد اولماميغي ايله خلل وقوع بولور

يس بو تقديرجه خيار اوداكن ايله تدارك اولنمق لازم كلور وغير الاب والجد الطلاق انا يه وقاضيه يه متنا ولدر صحيح اولان
دخي بودر اما انلرك قصوري رأيه وقاضينك نقصان شفقتي اولمغلرجين بلوغن مخير اولورلر او وطا بالنكاح بعد البلوغ
وياخود بعد البلوغ نكاحه عالم اولسه لرينه مخيرلردر زيرا حين بلوغده نكاحدن خبردار دكللردر خلافا لابي يوسف ابي يوسف
ايجون خلاف واردر ويتيم ويتيمه ايجون كركه بالغ اولسون اولمقلرينه وكرك بعد البلوغ نكاحه عالم اولدقلرينه مخيرلك
يوقدر وسكوت البكر رضاء بكركه بلوغ وعلمدن صكره سكوتي رضادر ولا يمتد خيارها الى اخر المجلس وان جهلت بها
الخيار بخلاف المعتق اول بكرك مخيرلكي مجلسي اخرينه دكين ممتد اولمز واكركندو ايجون مخيرلك اولدوغين بلمزسه اما معتقنك
جهلي بونك خلافنجه در مثلا برصغيره يه باباوده سندن غيري وليسي بركمسنه يه تزوج ايلسه لر باكره يمي نكاحه اولد وغيني
بلسه وياخود بلمسه بالغ اولدقده بكر ايجون مخيرلك واردر اكر مجلس بلوغده سكوت ايدرسه رضادر انك سكوتي مجلسك
اخرينه دكين ممتد اولمزجهان اشتدوكي ساعت ديلسه قبول ايدر يوخسه مجلسك اخرينه راضي اولمم فسخ ايده رم ديدوكي
معتبر دكلدر اما معتقه بويله دكلدر مثلا بركمسنه جاريهسني براخره تزوج ايدوب بعده اعتاق ايلسه عتيق خبري
جاريه يه واصل اولديغي ساعت سكوت ايدوب مجلس اخرينه نكاحي فسخه قادردر زيرا خيار بلوغ كندو الزمه دراول
مجلسده جهالتدن سكوت كندويه عذر دراول اجلدن اخر مجلسنه دكين خيار بلوغ ممتد اولور اما حرابر
جهلي عذر اولماز زيرا طلب العلم فريضة على كل مسلم ومسلمة مضمونيه اوزره تعلملري لازم ايدي زيرا نبيام مروا صبيانكم
بالصلوة اذا بلغوا سبعًا واضربوهم اذا بلغوا عشرا بيورمشلردر اول اجلدن حرابرجهلي عذر اولماز وخيار الغلام
والثيب لا يبطل غلام وثيبك سكوت ايله خيار باطل اولماز ولو قاما من المجلس مالم يرضيا صريحا او دلالة اكر
ايكيسي دخي مجلسدن قالقارسه ده مادام كه رضايه متعلق صريحا ودلالة برشي اشلميه لر خيار باطل اولماز
اوپمك ويا پشمق وغلام مهري ويروب وثيب قبول ايلمك كبي دخي بوكا بنكزر فعللرله تخييرلري سكوت ايله خيار باطل
اولماز وشرط القضاء للفسخ في خيار البلوغ لا في خيار العتق خيار بلوغده فسخ ايجون قضا شرط قلنديي
اما خيار عتقده قضا شرط قلنمدي زيرا خيار بلوغده ضرر شفقتدن متوهم اولان خللدر اول ايسه غايت خفيدر
ذكروا انثي يه شامللدر زيرا ايكي كمسنه مابينلرده اولان حقوقده بريا حق اخره التزام قلنمقده قضا لازمدر زيرا
دفع ضرر خفي دلنغله هر كس فهمنده عاجزدر قاضينك قضاسنه محتاجدر اما خيار عتقده ضرر جليدر قضايه
احتياج يوقدر زيرا معتقه نك زوجي كندو يه ايكي طلاق ايله مالك ايدي معتقه اولدقده اوچ طلاق ايله مالك اولدي
بو ايسه برامر جليدر انكاره مجال يوقدر الزامه احتياج اولمز اول اجلدن انجق انثي يه مختص اولوب قضايه
احتياج اولنمدي فان مات احدهما قبل التفريق ورثه الاخر بلغ اولا يس اكر قبل التفريق ايكسندن
بري فوت اولسه باقي قلان فوت اولانه وارث اولور جز بالغ اولسون كرك اولمسون زيرا مابينلرنده فرقت
قضا قاضيه ايله واقع اولمق شرط ايدي بونده ايسه شرط بولنمدي شروط دخي كذلك بو تقديرجه نكاح باقيدر
بر برينه وارث اولورلر ومهرك كليسي واجب اولور قبل الدخول اولورسه ده كذا في الزيلعي والولي هو العصبة

ترتيب ارث
نسبا او سببا على ترتيب الارث وولي فسخ جهتندن عصبه اولانلردر وياخود سبب جهتندن عصبه اولانلردر ترتيب ارث
اوزرينه يعني ترتيب عصبه ولايت انكاحده وخي ارثده ترتيب لري كبيدر يس امدي اقربا وليا اوغليدر انلدن
صكره اوغلانك اوغليدر هر نقدر اشغه اولورسه بو كلام معتوهه ده ومجنونه ده دخي متصوردر بو صغيره صغيره ده دكلدر
اندن صكره بابا وبعده جد ودر هر نقدر يوقرو اولورسه واندن صكره بابا وانا بر قرنداشدر اندن صكره لاب وام عم ولندن
صكره لاب عم وبعده لاب وام ابن عم اندن لاب ابن اعم اندن صكره لاب ابن عم اندن صكره لأب عم وبعده لاب وام
ابن عم اندن صكره لأب ابن عم اندن صكره مولى عتاقه بوننده ذكور واناث برابردر اندن صكره عصبه مولى
عتاقه در وابن المجنونة مقدمة على ابيها مجنونه نك اوغلي باباسي اوزرينه مقدمدر ابو حنيفه وابو يوسف قتنده
زيرا ابن عصوبتده مقدمدر نكاحده اولان ولايت ايسه عصوبته مبنيدر خلافا لمحمد امام محمد ايجون خلاف
واردر زيرا بابا اوغلدن شفقتده اوفردر شول دليل ايله كه بابانك نفسه وماله ولايتي عامدر اما اوغلك
ولايتي انجق نفسه در ماله دكلدر ولا ولاية لعبد ولا صغير ولا مجنون عبد وصغير ومجنون ايجون ولايت
يوقدر كندو نفسلرينه دخي ولايتلري يوقدر فكيف كه اخره ولايتلري اوله ولا كافر على ولده المسلم ودخي كافرك
مسلم اولان ولدي اوزرينه دخي ولايتي يوقدر حق تعالينك ولن يجعل الله للكافرين على المؤمنين سبيلا قول شريفي
عدم ولايته دلالت ايدر شي بو اجلدن كافرك ولد مسلمي اوزرينه شهادتي معتبر اولماز وبر برينه دخي وارث
اولمازلر فان لم يكن عصبة فلام ثم للاخت لابوين ثم للاخت لاب ثم لولد الام ثم لذوي الارحام الاقرب فالاقرب
التزويج عند الامام يس اكر عصبه بنفسه بولنمازسه صغيره تجويز ام ايجوندر اكر ام دخي بولنمزايسه لابوين
قرقرنداشي ايجوندر اول دخي بولنمازايسه لاب قرقرنداشي ايجوندر اندن صكره ولد ام بعده ذوي الارحام ايجوندر
اندن صكره درجه ده اقرب اولان ترجيح اولنور ذكر اولنان اوليا ايجون ولايت تزويج واردر ابو حنيفه قتنده
التزويج مؤخر مبتداء فللام مقدم خبردر ام تقديم ايلدي زيرا اصحاب فرايضدن اصلدر خلافا لمحمد امام محمد
ايجون خلاف واردر انك قتنده ولايت عصبات ايجوندر غيري ايجون دكلدر ونبي عليه السلام كه لا انكاح الا الى العصبات
قول شريفي بوكا دليلدر وبو ذاهب اولمشدر وابو يوسف مع محمد في الاشهر ابو يوسف امام محمد ايله دراينكي روايتك
اشهرنده ثم لمولى الموالاة اندن صكره ايجه تزويج مولاء موالات ايجوندر مولاء موالات عبارت اولدركه
بركمسنه مجهول النسب اولوب اصلا وارث اولمسه بني مدني بركمسنه يه سن بنم وارثم اول اكر جنايت ايدرسم
جنايتم ويرديه اول شخص انك مولاسي اولور بو مقوليه مولا يه موالات ديلور بو مقوله نك تزويج مولاء موالات
ايجوندر بعقوب باشا ديمشدركه مولاء موالاتك اجنبي صغير وصغيره بينلرده وجودنك جهتنده محل نظر واردر
الابوقدر واكر بلا واسطه موالات اولمق واجب اولماز بلكه موالات صغير وصغيرة نك بابالريله متحقق اولنور
ديله ثم للقاضي في منشوره ذلك اندن صكره تزويج براتنده ولايت اذن يازلان قاضي ايجوندر وللابعد
التزويج اذا كان الاقرب غائبا يعني ولي اقرب غايب اولسه ولي ابعد ايجون تزويج ايلمك واردر اما امام فخر

قتنده ابعدک النکاحی جائز دکلدر زیرا اقربک ولایتی قائمدر وبر حق که بر شخص ایله قائم اوله غیبتی ایله باطل اولماز
وبو اجلدنکه ولی اقرب حرفتده صغیره‌یی تزویج ایدرسه جائزدر غیبتنده دخی ولایتی ثابتدر بو تقدیرجه ابعد ایچون
ولایت تزویج یوقدر بزم ایچون دلیل بودرکه بو ولایت نظریه‌در ونظر شفقتدن دکلدر که رأی ایله منتفع اوله‌بیلمک
کمسنه‌یه تفویض اوله امدی ولی اقرب غایب موتی منزله‌سنه تنزیل اولنوب ولی ابعده ولایت تزویج تفویض
اولندی وولی اقرب اولدیغی یرده تزویج ایلسه جوازنه تسلیم اولنماز وتسلیم اولندیغی تقدیرجه ولی ابعد ایچون
کرچه قریب قرابت واردر لکن بعد تدبیرا ولهذا ایکیسی متساوی اولان ایکی ولی مقامنده اقامت اولنوب
هر قنغیسی عقد ایدرسه نافذ اولور بحیث لا ینتظر الکفو الخاطب جوابه ولی اقربک غیبتی بر مکانده اولسه که کفو
خاطب یعنی صغیره‌نک کفوی اولوب تزوجه طالب اولان کمسنه ولی اقربک جوابنه منتظر اولمیه وقیل مسافة
السفر دینلمشدر که اول ولی اقرب بر مکانده اولسه که قوافل اول مکانه ایچون بر کره واصل اوله اول ترجیح(?)
غیبت دینلمشدر وبوکا مشابه مسافه خصوصنده اقوال کثیره یازلمشدر ولا یبطل بعوده ولی ابعدک ویردیکی
ولی اقربک عودیله باطل اولماز ولو زوجها ولیان متساویان اکر اول صغیره‌یی مرتبه‌ده متساوی اولان
ایکی ولی تزویج ایلسه‌لر مثلا توأمین ایکی قرنداشی کبی فالعبرة للاسبق اعتبار ابتدا تزویج ایچوندر
زیرا نبی علیه السلام که اذا انکح الولیان فالاول اولی حدیث شریف بوکا دلیلدر وان کان معا بطلا اکر ایکی ولینک
اخراج تزویجی معا اولورسه یعنی متقدم متأخر اولمیوب برابر واقع اولورسه ایکیسی دخی باطل اولور وصح کون المرأة
وکیلة فی النکاح خاتونک نکاحده وکیل اولمسی صحیح اولور زیرا نکاحه معتبر اولان بلوغ وعقلدر رجلکی اوزرینه
مترتب اولان عورت اوزرینه دخی مترتب اولور

فصل

تعتبر الکفاءة فی النکاح نسبا نکاحده
برابرلک یعنی بر برینه نسبا نظیر اولمق معتبر اولور زیرا نبی علیه السلام که الا لا یزوج النساء الا الاولیاء ولا یزوجن
الا من الاکفاء بیوردقلری کفائتک لزومنه دلیل قویدر امام سفیان ثوری دیدیکه نکاحده کفائت اعتبار اولنماز
زیرا ناس بر برینه نظیردر نتکیم نبی علیه السلام که الناس سواء کاسنان المشط لا فضل لعربی علی عجمی انما الفضل
بالتقوی حدیث شریفی عدم کفاءته دالدر ودخی حق تعالینک ان اکرمکم عند الله اتقیکم نص شریفی دخی بو قولی
مؤیددر اما بزم ایچون دلیل رسول اکرمک قریش بعضهم اکفاء لبعض بطن ببطن والعرب بعضهم اکفاء لبعض
قبیلة بقبیلة والموالی بعضهم اکفاء لبعض رجل برجل قول شریفیدر وسواء ابدان مراد حقتعادر وکفائت مصدردر وکفو
اسمدر فقریش بعضهم اکفاء لبعض وغیرهم من العرب لیسوا اکفاء لهم بل بعضهم اکفاء لبعض یعنی قریش بعضی
بعضسینه کفودر وعربدن قریشدن غیری قبیله قریشه کفو دکلدر بلکه عربک بعضی بعضسینه کفودر وقریش
ما بیننده تفاضل اعتبار اولنماز حتی هاشمی قریشی تزوج ایلسه رد اولنماز زیرا نبی علیه السلام قزینی عثمان رضی الله عنه
تزویج ایلمشدی حال بوکه عثمان بنی عبد الشمس قبیله‌سندن ایدی وعلی رضی الله عنه قزی ام کلثومی عمره تزویج ایلدی
وحضرت عمر قریشی ایدی هاشمی دکل ایدی وبنو باهلة لیسوا کفوا لغیرهم من العرب بنو باهله قبیله‌سی عربک غیرینک

کفوء

کفوء دکلدر بنو باهله بر قبیله‌نک اسمیدر اصلنده عبد الله بر عورتک اسمیدر وقبیلهٔ مزبوره خساست ودنائت
ایله مشهوردر بقیه طعامی قرق بعدا اخری اکل ایدرلر وعظام میته‌یی طبخ ایدوب یاغنی الورلر وبر عارف دیمشدر که کشینک
نفسی باهلیدن اولدقدن صکره اصلنده هاشمیدن اولمق نفع ویرمز وتعتبر فی العجم اسلاما وحریة عجمده یعنی عربدن
غیریده کفائت اسلام وحریت جهتندن اعتبار اولنور یوخسه نسب جهتندن اعتبار اولنماز حتی صحابه کرامدن
نسب ایله افتخار ایلدکلرنده سلمان فارسی رضی الله عنه افتخر بالاسلام لا باب ما سواه دیو جواب ویردی فسلم ادعاوه(?)
کافر اور رقیق اول مسلمک یا خود حرک باباسی کافر ویا خود رقیق اولورسه غیر کفوء لمن لها ابوان فی الاسلام والحریة کفوء دکلدر
شول خاتون که انک اسلامده ویا حریتده باباسی اوله ومن له اب فیه او فیها غیر کفوء لمن لها ابوان وشول کمسنه‌نک
اسلامده ویا خود حریتده باباسی اوله کفو اولماز شول خاتونه که انک اسلامده ویا خود حریتده باباسی ودده‌سی اوله
زیرا رقه اثر کفردر وکفرده ایسه معنی ذل واردر وحکم کفاءتده سبب اعتبار اولنور خلافا لابی یوسف ابو یوسف ایچون
خلاف واردر ابوان اعتباری لازم دکلدر زیرا ابو یوسف واحدی مثنی یه الحاق ایلمک کندو مذهبیدر یعنی شاهدلر
بر غایب کمسنه‌نک اسمنی وباباسی اسمنی ذکر ایلسه‌لر انک قتنده تعریف حاصل اولوب جدک ذکرینه حاجت یوقدر امام
ابو حنیفه ومحمد قتنده جد کلمق لازمدر ومن له ابوان کفو لمن لها آباء وشول کمسنه‌نک که اسلامده ویا حریتده باباسی
ودده‌سی اوله اول کمسنه کفودر شول عورته که انک اسلامده ویا حریتده بابالری ودده‌لری اوله زیرا تعریف اب وجد
ایله حاصل اولور وفضل اولاد عفودر نقص اولادن محودر وتعتبر دیانة کفائت دیانتده اعتبار اولنور دیانت
دیدیکی تقوی وصلاحتدر خلافا لمحمد امام محمد خلاف ایدوب دیانته اعتبار اولنماز زیرا دیانت امور آخرویه‌دندر انک
اوزرینه احکام دنیا مبتنی اولماز هدایه‌ده دخی بویله‌در اما امام محمدک جوابی ویریلور که قبول شهادت امور دنیادندر
لکن دیانت اوزرینه بنا اولنور بو تقدیرجه دیانت معتبردر فلیس فاسق کفوا لبنت صالح پس امدی فاسق صالح کمسنه‌نک
قزینه کفو دکلدر وان لم یعلن فی اختیار الفضلی اکر اول فاسق فسقنی آشکاره ایلمز ایسه‌ده کفو دکلدر
اختیار فضلیده بویله‌در اما بعض مشایخ قتنده فاسق اکر فسقنی اعلان ایلمزسه صالحک قزی ایچون کفو اولور
حتی امام ابو یوسفدن روایتدر که اصحاب مروتدن اولوب احواله مستتر اولورسه کفو اولور زیرا اظهار املمکله خاتونه
عار لاحق اولماز فلیس ده اولان فا فاضعیفدر دیانته تقویه ایچون تعریفدر بو تقدیرجه دیانت اعتباری
اولیجق فاسق بنت صالح ایچون کفو دکلدر وتعتبر مالا مال جهتندن کفائت معتبر اولوب مهر ونفقه‌یه مالک اولمق
اعتبار اولنور فالعاجز عن المهر المعجل والنفقة غیر کفو للفقیرة پس امدی مهر معجلدن ویا خود نفقه‌دن
عاجز اولان فقیره‌یه کفو دکلدر زیرا مهر بدل بضعدر ونفقه ایسه ازدواجک قوامیدر ودوامنه سببدر امام یوسف قتنده
قتنده نفقه‌یه قادر اولور دخی کفایت ایدر نفقه‌دن مراد هر کون خاتونک نفقه‌سی مقداری کسبیدر وبعضیلر قتنده
لتی ایکی نفقه‌سیدر والقادر علیهما فقیر ومهر اوزرینه قادر اولان کفودر لذات اموال عظام عند ابی یوسف اموال
عظام صاحبی ایچون کفودر ابو یوسف قتنده زیرا مال عرضی زوالدر اولمقله غنانک ثباتی یوقدر زیرا کثره مال

مذهب موز ربیع م کن هلاك المکثرون الامن قال هکذا وهکذا ای تصدق بر قولنه بیع مالك عدم اعتبارینه دیلیدر
خلافا لهما ابو حنیفه محمد ایچون خلاف وارد رانلر قتنده غناده کفاءت معتبردر وتعتبر حرفة عندهما وعن الامام
روایتان امامین قتنده کفاءتده حرفه اعتبار اولنور امام اعظمدن ایکی روایت واردر بری حرفه نك اعتباری وبری عدم
اعتباریدر زیرا که اولور بر حیثیه قتنده ایکن بر حرفه نقل ایدر بو تقدیرجه اعتبار اولنماز محایکنا وحجام وکناس
ودباغ غیر کفو عطار اوصراف اوبزازه یعنی جلاح وحجام وکلخانجی ودباغ عطار وصراف وبزاز ایچون کفو
دکلدر ولو تزوجت غیر کفو فللولی ان یفرق اگر کفودن غیریه تزوج ایلسه ولی ایچون ما بینلرین تفریق ایلمك واردر
وکذا لو نقصت عن مهر مثلها للولی ان یفرق او ان یتم مهر مثلها ینه مسئله سابقه کبیدر اگر خاتون مهر مثلدن نقصان
ایسه ولی ایچون تفریق ایلمك ویا مهر مثلنی تمام ایلمك واردر خلافا لهما امامین خلافا ایدوب مهر مثلندن ولی ایچون
حق اعتراض یوقدر وقبض المهر او التجهیز او طلبه بالنفقة رضا ویانك مهر مثلنی ویا جهازی قبض ایلمسی ویا نفقه
طلب ایلمسی رضادر لا سکوته ولینك سکوتی رضا دکلدر وسکوت بر قاچ محلده نطق مقامنه اقامت اولنور اولکیسی
بکرك ولیسی تزویج ایچون اذن طلب ایلدکده ایکنجیسی مهرینی قبض ایلدکده سکوتیدر اوچنجیسی بالغه اولدقده سکوتیدر
دوردنجیسی بر خاتون تزویج ایلمامکه یمین ایدوب باباسی کندویه تزویج ایلدکده سکوتیدر حانث اولور بشنجیسی برکسنه یه
برشی تصدق اولندقده سکوت ایلسه قبولدر واول سکوت نطق مقامنه قائم اولور اما موهوب لهك سکوت نطق
مقامنه قائم اولماز اندن نطق لازمدر آلتنجیسی برکسنه مجلسده برکسنه یه برشی هبه ایلسه لکن هبه اولنان شی اول
حینده قبض اولنمیوب مجلسی دخی ممتد اولسه واخر مجلسده موهوب علیه اول شیء قبض ایلدکده سکوتیدر یدنجیسی
وکیلك سکوتی قبولدر مثلا برکسنه یه سنی فلان شیئه وکیل ایلدم حکه دیدکده سکوت ایلسه قبولدر وصلح رده
قادر اولور سکزنجیسی مقر لهك سکوتیدر یعنی برکسنه یه سن بنم اقربامسن دیسه اول دخی سکوت ایلسه قبولدر وبعده
رده قادر اولور طقوزنجیسی مفوض الیهك سکوتی تفویضی قبولدر اول دخی رده قادر اولور اونجیسی موقوف علیهك
سکوتیدر ورده قادر در … شرط ایلمشدرکه رده قادر دکلدر اون برنجیسی بیع وتنجیه احد متبایعینك سکوتیدر مثلا
بریسی دیدیکه ما بیننده بیعه متعلق اولان معنی بیع صحیح ایلیلم دیدکده آخر سکوت ایلسه بو دخی نطق مقامنه قائم
اولور اون ایکنجیسی مالك قدیمك بین الغانمین مالی قسمت اولندقده سکوتیدر اون اوچنجیسی خیار ایله عبد اشترا
ایدن کسنه عبدی بیع وشرا ایلدوکن کوردکده سکوت ایلسه مسقطدر اون دوردنجیسی مشتری بیعی قبض ایلدکده
بایع سکوت ایلسه اذندر کرك بیع صحیح اولسون کرك فاسد اولسون اون بشنجیسی شفیعك سکوتیدر اون آلتنجیسی
اگر مولی عبدك بیع وشراسنی کوروب سکوت ایلدوکیدر بو سکوت تجارته اذندر اون یدنجیسی اگر مولی یمین ایلسه کم
عبدمه تجارت ایچون اذن ویرمیه بعده بیع وشرا ایلدوکین کوردکده سکوت ایلسه حانث اولور سکوت نطق مقامندر
اون سکزنجیسی برکسنه عبدینی بیع ایلسه ویا خود رهن ایچون ویرسه ویا جنایت ایچون ویا کندویه بیعه عرض ایچون
ویا تزویج ایچون الملکیه استیفا اولدقده سکوت ایلسه اقرار دکلدر بو سکوت بو قرورده ذکر اولنانك خلافیدر اون طقوزنجیسی

برکسنه فلان کمسنه خانه مه نزول ایتدم دیو یمین ایلسه حال بوکه اول کمسنه ده واده نزول ایلمش اولسه اگر سکوت ایدرسه
حانث اولور اما اویمدن چیق دیو سویلیه بعده سکوت ایلسه حانث اولماز یکرمنجیسی برکسنه نك وضع حمل ایلدکدن
سکوت ایلسه اقراردر یکرمی برنجیسی برکسنه نك ام ولدی وضع حمل ایلدکده سکوت ایلسه اقراردر یکرمی ایکنجیسی برکسنه
برشی اشترا ایلمزدن مقدم عیبی خبر ویردکلرنده سکوت ایدرسه عیبه رضادر اما اگر مخبر عادل ایسه اگر فاسق ایسه
امام اعظم قتنده رضا دکلدر امامین قتنده فاسق ایسه ده رضادر یکرمی اوچنجیسی برکسنه نك خاتونی ویا خود قزی
کندونك عقارینی بیع ایدرکن کوردکده سکوت ایلسه اقراردر که اول شی کندونك اولمیه یکرمی دوردنجیسی برکسنه کوردیکه کندونك
قماشنی ویا خود اوینی بیع ایلدیلر وبرکسنه دخی الوب نیجه زمان تصرف ایلدی حال بوکه بوکسنه سکوت اوزره اولدی
انك دعواسی ساقطه اولور مزبورك دعواسی کندونك اولماسینی اقراردر یکرمی بشنجیسی شرکت عنانده شریکی اولانك
بری اخره دیسه کم شو جاریه خاصته کندو نفسم ایچون الیشورم شریك اخر دخی سکوت ایلسه یالکوز انکچون اولمسی اقراردر
یکرمی آلتنجیسی برکسنه نك وکیل شرا معینده شو شیئی کندم ایچون اشترا ایدرم دیو سویلدکده موکل سکوت ایلسه
اذندر اول شی وکیلك اولور یکرمی یدنجیسی صبی عاقل بیع وشرا ایلدکده ولیسی کوروب سکوت ایلدوکی اذندر
یکرمی سکزنجی برکسنه نك ظلوم ایله عضویه الوب برآخر کسنه ظلوجه شق ایدوب عضویه دوکلسه صاحبی سکوت ایلسه اذندر
یکرمی طقوزنجی برکسنه عبدین استخدام ایتمامکه یمین ایلسه عبد بلا اذن کندویه خدمت ایلدکده سکوت ایدوب
نهی ایلمسه حانث اولور اوتوزنجی برخاتون قزینك جهازی ایچون باباسنك متاعندن بر مقدار دخی ویرسه حال
بوکه باباسی دخی حاضر اولوب سکوت ایلسه رضادر باباسی استرداده قادر دکلدر اوتوز برنجی برخاتون قزینك
جهازینی کورنجه عادت اولان طعام ایچون باباسنك مالندن انفاق ایدوب وباباسی سکوت ایلسه اذندر
اناسنه ضمان … قادر دکلدر اوتوز ایکنجی برکسنه جاریه بیع ایدوب اوزرنده واقرطلی وقولاغنده
دانه ملکوشی اولسه لکن بیع وشراده شرط اولمسه ومشتری جاریه ذکر اولنان اشیا ایله قبض ایدوب کتسه وبایع
سکوت ایلسه تسلیمدر اول شی مشترینك اولور اوتوز اوچنجی برکسنه بر شخصدن قراءت ایلسه حال بوکه اول شیخ
سکوت ایدوب جواب ایلمسه شیخك سکوتی جواب واذندر اوتوز دوردنجی تذکیه شاهدین ایچون برقاچ کمسنه
سؤال اولنسه انلر دخی جواب ویرمیوب سکوت ایلسه لر سکوتلری تعدیلدر اوتوز بشنجی برکسنه برشیئی رهن قوموق ایچون
اخره سویلسه اول دخی قبول ایلمسه وما بینلرندن بر قاچ ساعت مرور ایدوب بعده مرتهن وهینی الوب قبض ایلدکده
راهن سکوت ایلسه اذندر ذکر اولنان مسائلك بر مقداری جامع الفصولینده وبر قاچی قنیة الفتاوی ده
وبر قاچی ظهیریه ده وبرقاچی خلاصه دن نقل اولنمشدر اشباه نظایره مراجعت ایلیون وان رضی احد الاولیا
فلیس لغیره الاعتراض اگر صغیره نك متساوی اولان اولیاسندن بریسی نکاحه راضی اولوب انکاح ایلسه
غیریسی ایچون اعتراض یوقدر یعنی عقد فسخه قادر دکلدر اما عاقدان اولان ولیدن اقرب ولیسی وار ایسه
انکچون فسخ واردر

باب نکاح الفضولی

ووقف تزویج فضولیا وفضولیین علی الاجازة

فضولینك ویاخود فضولینك تزویجی اجازت اوزره موقوفدر مثلا برکمسنه بر رجلك خبری یوغیکن
برعورته نکاح ایلسه ویاخود عورتك دخی خبری یوغیکن بررجله نکاح ایلسه ایکیسنك دخی نکاحی اجازته
موقوفدر ویتولی طرفی النکاح واحد بان کان ولیا من الجانبین نکاحك ایکی طرفنده برکمسنه ولی اولور ایکی
جانبندن ولی اولمق ایله مثلا برکمسنه قرنداشی قزینی براخر قرنداشی اوغلنه نکاح ایچون ایکی طرفك ایجاب
وقبولنه ولی اولورسه او وکیلا منهما ویاخود ارکك وعورت طرفلرندن وکیل اولورسه او ولیا واصیلا ویاخود برطرفندن ولی
وبرطرفندن اصیل ومثلا ایکی طرفه ولی اولور مثلا برکمسنه عمهسینك کوچك قزینه کندو نفسیچون نکاح ایلسه
کندو طرفندن اصیل قز طرفندن ولی اولمش اولور او ولیا ووکیلا ویاخود برطرفندن ولی وبرطرفندن وکیل اولور
مثلا کندو قزینی براخرك وکیلی اولوب نکاح ایلمك کبی او وکیلا واصیلا ویاخود وکیل واصیل اولور مثلا
برخاتونك وکیلی اولوب کندو نفسیچون نکاح ایلمك کبی ولا یتولیهما فضولی ولو من جانب نکاحك ایکی
طرفنه برفضولی تولی ایدهمز اکر برجانبندن دخی اولورسه خلافا لابی یوسف ابو یوسف ایچون خلاف
واردر انلك قتنده فضولی واحد ایکی طرفك نکاحنه تولی ایدر حاصل کلام فضولی ایچون التی مسئله
واردر اول التی مسئلهدن اوکیسی برفضولی غایبه اولان عورت ایچون زوجت فلانة من فلان
دیسه فضولی اخر دخی قبلت دیسه ویاخود برغایبه عورت ایچون تزوجت فلانة دیسه فضولی اخر دخی
زوجتها منك دیسه ویاخود برعورت برغایب ارایچون زوجت نفسی من فلان دیسه برفضولی دخی
قبلت دیسه بواوچ مسئله اتفاقا اوزره اجازته موقوفدر واوچ مسئله دخی اختلافیدر اولکی مسئله
برفضولی زوجت فلانة من فلان دیسه حال بوکه ایکیسی دخی غایب اولسه و قبلت دیر کمسنه
اولمسه ویاخود تزوجت فلانة دیسه حال بوکه عورت غایبه اولوب قبلت دیر کمسنه اولمسه ویاخود
برعورت زوجت من فلان دیسه واول آدم غایب و قبلت دیر کمسنه اولمسه بواوچ مسئله ابو یوسف
قتنده اجازته موقوفدر زیرا حاضر اولدقلرنده اذن ایله تمام اولور اما ابو حنیفه ومحمد قتنده
بوقوللر باطلدر امام یوسفك قیاسی بودر که اکر ایکی جانبدن مأمور اولسهلر نکاح منعقد اولوردی
چونکه فضولی اولدی ینه منعقد اولور انجق اجازته توقف ایدر ابو حنیفه وامام محمد ایچون دلیل
عقدك شرطی یعنی نصفی موجود بولندی حتی اخردن قبول بولنمزدن مقدم رجوعه قادر اولور مجلسدن
قیام ایله باطل اولوب ماوراء مجلسه توقف ایلمز بیع کبی امام یوسفك ایکی جانبدن مأمور اولدقلرندن
نکاح منعقد اولور دیدیکی بوکا مخالفدر زیرا جانبیندن جاری اولان عقد تامدر ایجاب وقبول بولندوغی
ایچون انلرده اجازته توقف ایدر ماتحن فیهده اولدوغی مسئله باطلدر اجازته توقف ایلمز ولو امر
بزوجه امراة فزوجه امة لا یصح عندهما وهو الاستحسان واکر بر رجل برکمسنهیه امر ایلسه که کندویه برخاتون تزویج
ایلیه اکر اول کمسنه اکا براحرکوجاریهسنی تزویج ایلسه امامین قتنده صحیح دکلدر استحسان دخی بودر زیرا مطلق

متعارف

متعارفه مصروفدر که اول متعارف تزویج اکفادر وعند الامام یصح امام اعظم قتنده صحیح اولور
زیرا لفظ امرك اطلاقی حره وامیهیه شامل اولور حتی برکمسنه عورت تزویج ایتمیهیم دیو یمین ایلسه حره
وامیهده شامل اولوب هرقنغیسینی تزوج ایلسه حانث اولور ولو زوجه امرأتین فی عقدة لا یلزم واحدة
منهما واکر امر ایلدوکی کمسنه ایکی عورتی برعقدده تزویج ایلسه اول ایکی عورتدن بریسی لازم کلمز زیرا ایکیسنك
نکاحی تنفیذه وجه یوقدر امره مخالفت اولدوغیچون وایکیسندن برینی دخی تنفیذ ممکن دکلدر جهالت
اولدوغیچون و برینی تعیین دخی ممکن دکلدر هرقنغیسی اولی در بلنمامکله بو تقدیرجه غیر تعریف واقع اولمغله
بریسی لازم کلمز ولو زوج الاب والجد الصغیر والصغیرة بغبن فاحش فی المهر او من غیر کفو جاز واکر
بابا وده صغیر وصغیرهیی مهردن غبن فاحش ایله ویاخود کفودن غیریه تزویج ایلسه جایزدر ابو حنیفه
قتنده خلافا لهما امامین ایچون خلاف واردر وولایت شرطه نظر ایله مقیددر شرطه نظر اولمدقده
عقد باطل اولور زیرا مهر مثلندن اشغه اولدیغی شرطه نظر بولنمامش اولور عدم کفاءت خود ضرر فاحشدر
جایز دکلدر ولیس ذلك لغیر الاب والجد مهرده غبن فاحش وکفودن غیریه تزویج اب وجددن غیری
ایچون یوقدر

باب المهر

بو باب مهر بیاننددر ومهرك بخیلی شاملیسی واردر بری مهر وبری
صداق وبری نحله وبری اجر وبری فریضه وبری عقددر ویصح النکاح بلا ذکره ومع نفیه مهر ذکر
ایلمامکله ومهری نفی ایلمکله یعنی بلا مهر اولسون دیمکله نکاح صحیح اولور ومهر تسمیهسیز نکاحك صحتنده
بر فردك خلافی یوقدر زیرا حق تعالینك فانکحوا قول شریفی بوکا دلالت ایدر ونکاح لغتده انضمام
ازدواج احتبا رایدر سواء مهردن سکوت ایله متناکحین بیننده نکاحی تمام اولور اکر دینلورسه که
لایق اولان بو ایدیکه مهرسز نکاح صحیح اولمیه زیرا مهر دخی واجبدر بیعده ثمن کبی نته کم بیعده ثمن ذکری
ترك اولنسه فاسد اولدوغی کبی بو دخی فاسد اولمق لازم کلور ایدی بوکا جواب ویریلور که وجوب مهر نکاحك
صحتی ایچون دکلدر بلکه محلك شرفنی اثبات ایچوندر اول تقدیرجه صحت نکاح ایچون مهرك ذکرینه حاجت
یوقدر واقله عشرة دراهم ومهرك اقلی اون درهمدر نبیء کرك لا مهر اقل من عشرة دراهم قول شریفی بوکا
دلیلدر زیرا مهر وجوبا حق شرعدر محلك شرفنی اظهار ایچون دکلمی دوتها لزمت العشرة واکر اون درهمدن
اقل تسمیه اولنورسه ینه اون درهم لازم اولور وان سماها او اکثر لزم المسمی بالدخول او موت احدهما اکر اون
ویاخود اوندن زیادهده تسمیه اولنسه دخول ایله ویاخود ایکیسندن برینك موتی ایله مسمی لازم اولور زیرا دخول
ایله مبدل اولان منفعتك تسلیمی محقق اولوب بدلك تزویجی مقتضی اولور وموت ایله نکاح منتهی اولدیکه رفعه قابل محل
قالمدی بر شی که منتهی اولا مقتضی موجود ومانع منتفی اولدوغیچون جمیع لوازمی ایله مؤکد ومتقرر اولور ونصفه
بالطلاق قبل الدخول والخلوة الصحیحة دخولدن وخلوه صحیحه اولمزدن مقدم طلاق ده مسمینك نصفی لازم اولور زیرا
حق تعالینك وان طلقتموهن من قبل ان تمسوهن وقد فرضتم لهن فریضة فنصف ما فرضتم قول شریفی بوکا حجت

مطلب

قاطعه‌در وخلوت صحیحه‌ده دخی حجول‌عماسنه قایم اولور ائمه حنفیه قتنده وان سکت عنه او نفاه لزم مهر المثل بالدخول
او الموت واکر مهری بیاندن سکوت ایلدیسه ویا مهر نفی ایلدی ایسه یعنی مهر اولمامق اوزره نکاح ایلدی دخول ویاموت
ایله مهر لازم اولور وبالطلاق قبل الدخول والخلوة متعة معتبرة بحالها فی الصحیح دخول وخلوتدن مقدم طلاق ایله
متعه لازم اولور اول متعه کر دحالک حالیله معتبره در روایت صحیحه‌ده معتبره متعه‌نک صنفی اولور ویاخود متعه‌دن
حال اولور ببین هیئت فاعل اولور ومتعه‌نک زوجه حق تعالینک ومتعوهن علی الموسع قدره وعلی المقتر قدره قوله تعالی نفلدر
لا تنقص عن خمسة دراهم ولا تزاد علی نصف مهر المثل متعه بش درهمدن ناقص اولماز ومهر مثلک نصفی اوزرینه زیاده
دخی قلنماز وهی درع وخمار وملحفة متعه درع وخمار وملحفه‌در درع بدنی ستر ایدندر خمار باشی اورتو لیدر ملحفه
طرفدن چقوبه جمله کنده دن ستر ایدن لنیندر متعه‌نک اعلاسی ابرشمدن اوسطی قزل ابرشیم جنسندندر وادناسی
بزدندر وکذا الحکم لو تزوجها بخمر او خنزیر ینه مهر مثل ویا متعه واجب اولور اکر خمر ویا خنزیره تزوج ایلسه
او بهذا الدن من الخل فاذا هو خمر ویاخود بو کوپدن سرکه اوزرینه تزوج ایلسه حال بوکه اول خل دیدکی خمر اولسه
ینه مهر مثل لازم اولور ابو حنیفه قتنده زیرا شرطه فاسده در خلافا لهما امامین ایچون خلاف وارد در انلرکه قتنده
خمرک وزنی مقداری سرکه لازم اولور مهر مثل لازم دکلدر او بهذا العبد فاذا هو حر ویاخود شو عبد دیو
تزوج ایلسه حال بوکه عبد دیدیکی حر اولسه ینه مهر مثل لازم اولور ابو حنیفه ومحمد قتنده خلافا لابی یوسف
ابو یوسف خلافنده ویر حمرده سرکه‌نک وزنی مقداری لازم اولدوغی کبی بونده دخی قیمتی لازم اولماسنه ذاهب
اولمشدر صاحب عنایه دیمشدر که امام محمد ذوات امثالده امام یوسف ایله معاددر زیرا حکم تسمیه تعلق ایلمشدر
وذوات قیمتده ابو حنیفه ایله‌در او بثوب او بدابة لم یبین جنسهما ویاخود ثوب ویا دابه‌یه تزوج ایدوب جنسلرینی
بیان ایلمسه ینه مهر مثل لازم اولور زیرا مسمی اولان مجهول الجنسدر ثوب حریر بوره دخی ابرشمدن اولمق وار بنبه‌دن
اولمق وار کتاندن اولمق وار در اختلاف متعذردر دابه دخی کذلک اجناسدر او بتعلیم القرآن ویاخود قرآن تعلیم
ایلمکه تزوج ایلسه ینه مهر مثل لازم اولور زیرا تعلیم قرآن مال متقوم دکلدر ویاخود قرآن تعلیم ایلمکه تزوج
ایلسه ینه مهر مثل لازم اولور او بخدمة الزوج الحر لها سنة ویاخود زوج حر بر سنه خاتونه خدمت ایلمکه تزوج
ایلسه ینه مهر مثل لازم اولور ابو حنیفه وابو یوسف قتنده اکر خدمت جایز اولسه مرأه مالکه مستخدمه وزوج خادم
مملوک اولوردی بو ایسه خلاف شرعدر کذا فی الکافی شافعی دیر که خدمت وتعلیم قرآن مهر دن اولمق جایزدر
وعند محمد لها قیمة الخدمة امام محمد قتنده خاتون ایچون خدمتک قیمتی وارد در یعنی اول خدمتک اجرت مقدار
اولور ایسه الور وکذا یجب مهر المثل فی الشغار وهو ان یزوج بنته او اخته علی ان یزوجه بنته او اخته معاوضة
بالعقدین بو نکاح شغارده مهر مثل واجب اولور وبو شغار بر رجل کندو قزینی ویاخود قز قرنداشنی دیگر رجله
قزینی ویاخود قز قرنداشنی عقدینده معاوضه اولمق اوزره تزوج ایلکدر بو تقدیرجه اخرهدن عوض الان عقد صحیح اولور لکن
شرط باطل اولور بو برنده مهر مثل لازم اولور ولو تزوجها علی خدمته لها سنة وهو عبد فلها الخدمة اکر اول خاتونه بر سنه

خدمت

خدمت ایلمک اوزره تزوج ایلسه حال بوکه تزوج ایدن عبد اولمسه عورت ایچون زوجنه استخدام ایلمک وارد در مهر مثل
یوقدر وعبدک خدمتی مال ایله مطلوبدر زیرا تسلیم رقبه‌یی متضمن اولدیغیچون اما حر بونک خلافنجه‌در ولو اعتق امته
علی ان یتزوجها فعتقها صداقها عند ابی یوسف اکر جاریه‌سنی کندو سنه تزوج ایلمک اوزره ازاد ایلسه اول جاریه‌نک عتقی
صداقی در ابو یوسف قتنده زیرا نبی علیه السلام صفیه‌نی اعتاق ایلدی وصکره تزوج ایدوب عتقی صداقی اولسون دیدی وعندهما
لها مهر المثل ابو حنیفه ومحمد قتنده مهر مثل لازمدر زیرا مهر ابتداده مال اولمق لازمدر عتق ایسه مال دکلدر عتق
صداق اولمق تسمیه‌سی باطل اولوب مهر مثل واجب اولور ولو ابت ان یتزوجه فعلیها قیمتها اجماعا اکر جاریه معتقه
اعتاق ایدن کسنه تزوجدن ابا ایدرسه اجماعا افندیسنه کندو قیمتنی ویرمک جاریه‌نک اوزرینه لازمدر زیرا جاریه
صاحبی عتقی مقابلنده منفعته شرط قلدی چونکه منفعت فوت اولدی قیمتی لازم کلدی چونکه منفعت فوت اولدی
عتق دخی نقض اولمق کرک ایدی لکن بعد الوقوع او المفله عتق نقض اولمدیغی معنی‌ده نقض بولنمشی اولور که قیمتی
ویرمکدر وصح او المفله نکاحه جبرا ولنماز والمفوضة ما فرض لها بعد العقد ان دخل بها او مات بلا مهر معوضه ایچون
بعد العقد فرض اولنان تعیین اکر خاتون مدخول بها اولورسه ویاخود فوت اولورسه یعنی ابتدا بلا مهر عقد اولنوب
ان طلق
بعده ما بینلرنده مهر دیو بر شی تسمیه ایلسه‌لر اول تسمیه اولان شی لازم اولور والمتعة قبل الدخول لطلاق ویرسه
متعه لازم اولور وعند ابی یوسف نصف ما فرض ابو یوسف قتنده بعد العقد فرض اولنان شیئک نصفی لازم اولور
وان زاده فی مهرها بعد العقد لزمت اکر زوج بعد العقد خاتونک مهرنده زیاده ایدرسه اول زیاده لازم اولور
امام زفر خلافنه دیر که بعد العقد اولان زیاده هبه در اصل عقدده داخل اولنماز وتسقط بالطلاق
قبل الدخول طلاق ایله اول زیاده اولان ساقط اولور ابو حنیفه ومحمد قتنده وعند ابی یوسف تتنصف ایضا
ابو یوسف قتنده بعد العقد زیاده اولان مهر تنصیف اولنور ما فرض اولان کبی وان حطت عنه من المهر صح
اکر خاتون مهرندن زوجنه حط ایلسه صحیحدر زیرا مهر خاتونک بقاء حقیدر یعنی معجل ومؤجلدن انکچون حق لازمدر
تنزیل ایسه دخی ملاقی اولسی حالته بقی‌ده اولور کرچه حالا بر شی وجودده کلماز لکن بعد حق نزول ویرلمک
لازم کلدکده تنزیل مذکور دخی اول زماندن ملاقی اولور اولسی حالته بعادر اول اجلدن جایز دکلدر واذا خلا الزوج بها
بلا مانع من الوطی حسا او شرعا او طبعا کمرض یمنع الوطء ورتق اکر زوج خاتون ایله حسا وشرعا وطبعا وطی مانع شی
یوق اولمدن خلوت اولنسه وطی مانع ایدر مرض کبی ودخی رتق کبی ورتق اصیلق دیدکلری شی در کسوره ایله شق ایلینجه جماعه
ممکن دکلدر بونلر اولنان ایکی فرض حسا اولور دخی مثالدر وصوم رمضان واحرام فرضا او نفل ودخی صوم رمضان کبی
ودخی فرض ویاخود نافله احرام کبی وبو ایکیسی مانع شرعی اولدوغنه مثالدر وحیض ونفاس ودخی حیض ونفاس کبی
وبو ایکیسی مانع طبیعیدر لزمه تمام المهر بونلر اولنان علتلردن خالی اولوب خلوت صحیحه اولیجق تمام مهر لازم
اولور ولو خصیا او عنینا اکر خصی وعنین دخی اولورسه ینه تمام مهر لازم اولور خلوتلری صحیحه‌در زیرا النلری
سالمه‌در نبی امدی سلامتی اوزرینه جاری اولور خصی اولدرکه الیتی برینه اولوب خصیتین قطع اولنش اوله عنین اولدرکه

ذکر وحفصتین برینه اولیوب جماعه قادر اولمیه وکذا لو کان مجبوبا وبنه کامل مهر لازم کلور اکر مجبوب ایدنورسه
زیرا مجبوبک خلوتی صحیحدر ابو حنیفه قتنده وعورت اوزرینه مستحق اولان کندو یه مجبوبک حالنه کوره تسلیمدر
مجبوبک حالی سحقدر اول درجه تسلیم بولنمقدن صکره کل بول کر تمام مهره مستحق اولور خلافا لهما اماماین خلاف
ایدوب مجبوبک تمام مهر لازم کلمز نصف مهر لازم اولور زیرا مجبوبک عجزی مریضک عجزندن دخی زیاده در
مریضده زوال مرضدن صکره وطئی توقع اولنور بونده اصلا توقع یوقدر حضر وعنینه تشبیه ایلمکده مناسبت
یوقدر زیرا الترک التلزیه المدر اما مجبوبده آلت یوقدر ابو حنیفه طرفندن جواب ویریلور که مجبوب تزوج ایلدیکی
انزال کلمتماع اچوندر ایلاج اچون دکلدر اما مریضک تزوجی ایلاج اچوندر زیرا اعدی مجبوبک احوالی بویله
اولنجق خلوة صحیح اولور وصوم القضاء غیر مانع فی الاصح صوم قضا اصح روایتده خلوة صحیحه مانع دکلدر
زیرا افسادنده کفارت عدم وجوبی اچون وکذا صوم النذر فی روایة صوم نذر دخی بر روایتده مانع دکلدر زیرا
افسادنده کفارت یوقدر وبر روایتده مانعدر زیرا ابطالی صحیح اولماز الاعذر ایله اولور اول تقدیرجه خلوة
صحیحیه مانعدر وفرض الصلوة مانع صلوتک فرضی خلوة صحیحه اولمغه مانعدر صاحب هدایه دیمشدر که صلوة
صوم منزله سنده در صلوتک فرضی صومک فرضی منزله سنده در ونافله صلوة نافله صوم منزله سنده در وصاحب
اختیار دیمشدر که سنن روایت خلوة صحیحه منع ایلمز الا صلوة فجرک ایکی رکعتی وظهرک دورت رکعتی اولمیه
مانعدر زیرا مؤکده در وشول مکانده خلوة صحیحه اولور که بر فرد انلرک احواللرینه مطلع اولمیه بو اجلدندر که
مسجدده وحمامده ویا طریقده خلوة صحیحه اولماز وکذلک الاعمی وصبی عاقل ومجنون اولسه خلوة صحیحه اولماز
وخاتونک بر کلب عقوری اولسه اول دخی مانعدر والعدة تجب بالخلوة ولو مع المانع احتیاطا خلوة صحیحه ایله
عدت واجب اولور اکر مانع ایله اولورسه ده استحسانا یعنی اغلب احتمال وطی اولمق توهمی اچون عدت لازم اولور عدت
حق شرعدر زوجین بر عدتی اسقاط ایدرز دیمکه قادر دکللردر وعدتده حق شرع تداخل ایدر مثلا هدایه
وقدوری کنز وشرح صنوی دیمشدر که اکر مانع شرعی اولورسه حقیقة تمکن ثابتدر بونکچون عدت واجب اولور واکر
مانع حقیقی اولورسه مرض وصغر کبی حقیقة تمکن منعدم اولمغله عدت واجب اولماز اما صاحب بیانیه دیمشدر که
هر موضعده که حقیقة وطی ممکن اوله لکن بر مانع منع ایلسه انده عدت واجب اولور مثلا اصلق ده فتق
کبی وطی متصور اولور ومجبوبده سحق کبی اما هر موضعده که حقیقة وطی ممکن اولمیه مرض حیض وصغیر وصغیره
کبی بونده اتفاقا عدت واجب اولماز والمتعة واجبة لمطلقة قبل الدخول لم یسم لها مهر مهر تسمیه اولنمیوب
قبل الدخول مطلقه اولان خاتون اچون متعه واجبدر زیرا انتفاع بضع مالدن منفک اولمق ممکن
دکلدر چونکه خاتون مهرندن برشی الدی متعه لازم اولور چونکه بضع مالدن منفک اولماق اچون
ومستحبة للمطلقة بعد الدخول مطلقه اچون متعه مستحبدر کرک مهر تسمیه اولنسون کرک اولنماسون کرچه متعه
مهردن خلفدر مفوضه‌ده اصل خلف ایله جمع اولماز وطریق وجوب ایله متعه لازم کلمز مستحب اولمیه طریق

فضلدر وغیر مستحبة لمطلقة قبله سمی لها مهر مهر تسمیه اولنوب قبل الدخول مطلقه اولان خاتون اچون
متعه مستحب دکلدر حاصل کلام مطلقه دورت قسمدر اول کیمسه که مهر تسمیه اولنمیوب مدخول بها اولمیه اندر
انکا انجق متعه واجب اولور ایکنجیسی مهر تسمیه اولنوب مدخول بها اولانلردر انکا تسمیه اولان مهر واجبدر فضل متعه
ویرمک مستحبدر اوچنجیسی مهر تسمیه اولنمیوب بعد دخول بها اولانلردر انکا دخی مهر مثلندن فضله متعه ویرمک
مستحبدر دوردنجیسی مهر تسمیه اولنوب مدخول بها اولمیاندر انکا نصف مهر ویردکدن صکره متعه ویرمک
مستحب دکلدر ولو سمی لها الفا وقبضته ثم وهبته له ثم طلقها قبل الدخول رجع علیها بنصفه واکر بر
خاتون بیک اقچه مهر تسمیه ایلسه ویا اولسه واول مهری خاتون قبض ایلسه اندن صکره زوجنه هبه ایلسه اندن صکره
قبل الدخول خاتونی طلاق ویرسه رجل اول بیک اقچه مهرک نصفنی خاتوندن رجوع ایدر یعنی خاتوندن بش
یوز اقچه طلب ایدر وکذا الکل مکیل او موزون حل وکیل وموزون دخی درهم ودنانیر کبیدر یعنی اکر مکیل ویا موزون
اولسه اندن صکره خاتون قبض ایدوب رجله هبه ایلسه وقبل الدخول طلاق ویرسه نصفی ایله خاتوندن رجوع
ایدر ولو قبضت النصف ثم وهبت الکل او الباقی لا یرجع خلافا لهما اکر خاتون مهرک نصفنی قبض ایلسه اندن
صکره کلی مهری هبه ایلسه ویا خود باقیسنی هبه ایلسه طلاق ویرمکله زوجی خاتون اوزرینه برشی ایله رجوع ایلمز یعنی
طلب ایده من امامین اچون خلاف واردر انلر قتنده خاتون قبض ایلدوکی شیئک نصفی ایله رجوع ایدر بعضی کله
اعتبار ایله مثلا اکر کلیسنی قبض ایدوب هبه ایلسه قبض ایلدوکی نصف ایله رجوع اولنور دیمک اولور یا بعضی قبض
اولنده دخی مقبوض اولانک نصفی ایله رجوع اولنور زیرا مقبوض اولمیان بعض مهرک جمیع حطدر یعنی مهرک
اسقاطی ایتدر ملکدر حط ایسه اصل عقده ملحق اولور کویا که ابتدا بش یوز مقبوض درهم تزوج ایلمشدر ابو حنیفه
اچون دلیل بودر که زوجک مقصودی بلاعوض هبه اولان نصف مهرک سلامتیدر بو ایسه طلاقدن اول
حاصل اولدی عند الطلاق رجوعی ایجاب ایلمز بونک مثالی مؤجل اولان مدیون کبیدر که قبل حصول الاجل
استعمال اولنه واما بونک حط ایلمک اصل عقده ملحق اولور دیدوکی قوللری لکن حط اصلا ملحق اولماز
مثلا عقددن صکره مهرک اوزرینه زیاده ایلدیکی شی اصل عقدده ملحق اولماز که تنصیف اولنه اما حط
اول زمان ملحق اولور که معاینه اوله اول وقت طرفیندن زیاده وحط دفعه محتاج اولور نکاح ایلمه
بویله دکلدر عنایه‌ده دخی بویلجه در ولو وهبت اقل من النصف وقبضت الباقی یرجع علیها الی تمام
النصف وعندهما بنصف المقبوض اکر خاتون مهرینک نصفندن اقلنی هبه ایدوب باقیسنی قبض
ایلسه زوج نصف تمامیله خاتونه رجوع ایدر وامامین قتلرنده مقبوض اولان شیئک نصفی ایله
رجوع ایدر مثلا برکسنه بیک اقچه مهر اوزرینه تزوج ایلسه وایکی یوز اقچه سنی خاتونه هبه ایلسه وسکز
یوز اقچه سنی قبض ایلسه وقبل الدخول طلاق واقع اولسه خاتوندن اوچ یوز اقچه سنی طلب ایدر که
نصفی تمام اولور زیرا خاتونک نصفی مهری بشیوز ایدی اوچ یوز اقچه ویریجک کندوسنده اولان بش یوز

اقچه حقی اولمش اولور اما مبین دیرکه ویردیکی سکز یوز اقچه نک نصفی که درت یوز در انی طلب ایدر زیرا خاتونک
هبه ایلدوکی اصلندن حطه در اول تقدیرجه مقبوض اولان اقچه نک نصفی ایله رجوع ایدر ولو لم تقبض شیئا
فوهبته لا یرجع احدهما علی الاخر اکر خاتون مهرندن برشیئی قبض ایلمیوب جملهسن هبه ایلسه زوج وزوجه بربرینک
اوزرینه رجوع ایلمز یعنی بربرندن برشیئی طلب ایلمز وکذا لو کان المهر عرضا فوهبته قبل القبض وبعده واکر
مهر عرض اولوب قبل القبض هبه ایلسه ینه بربرندن طلب ایلمیه جکی کبیدر وان تزوجها بالف علی ان لا یخرجها من البلد
او علی ان لا یتزوج علیها فان وفا فلها الالف والا فمهر المثل برکسنه بر خاتونی شهردن اخراج ایلمامک اوزره
ویاخود اوزرینه براخر خاتون تزوج ایلمامک اوزره بیک اقچه یه تزوج ایلسه اکر عهده وفا ایدرسه اول خاتونه ایچون
مسمی اولان بیک اقچه وارد در واکر عهدنه وفا ایلمزسه مهر مثل وارد در اکرچه بو شروط فاسده ایسه ده ینه نکاح صحیح
اولور اکر وفا اولنورسه مسمی لازم اولور واکر عدم وفا ظهور ایدرسه مهر مثل لازم اولور صاحب عنایه دیمشدرکه مسئله اکر مهر مثل
مسمی دن اکثر اولورسه لازم اولور اکر اقل اولورسه ینه مسمی لازم اولور ولو تزوجها علی الف ان قام بها وعلی الفین ان اخرجها
فان اقام بها فلها الالف والا فمهر المثل لا یزاد علی الالفین ولا ینتقص عن الف واکر خاتونی شهرده اقامت ایتدرسه
بیک اقچه اوزرینه تزوج ایلسه واکر شهردن اخراج ایدرسه ایکی بیک اوزرینه تزوج ایدرسه پس اکر شهرده اقامت ایدرسه خاتونه
ایچون بیک اقچه وارد در واکر شهرده اقامت ایتدرمیوب خارجه اخراج ایدرسه مهر مثل وارد در ایکی بیک اوزرینه زیاده
اولماز وبیکدن دخی ناقص اولماز وعندهما الشرطان جایزان ان اخرجها امامین قتنده شرطلر جایزدر اکر وفا ایدرسه
بیک واکر وفا اتمزسه ایکی بیک لازم اولور اما امام اعظم قتنده شرط اول صحیحدر وشرط ثانی فاسددر
امام زفر دیرکه شرطلرک ایکیسی دخی فاسددر کرک شهرده قایم اولسون کرک اخراج ایلسون مهر مثل لازمدر ولو
تزوجها بهذا العبد او بهذا العبد اکر خاتون شو عبده یاخود شو عبده دیو تزوج ایلسه معنی مهر عبدک [illegible] اوزره
ایکی عبدنه اشارت ایله تزوج ایلسه لکن عبدینک بهالری بربرندن متفاوت اولسه فلها الاعلی ان کان مهر مثل
مهر المثلها او اقل خاتون ایچون اعلاسینی المق وارد در اکر اعلاسینک قیمتی مهر مثلنه مماثل اولورسه ویاخود مهر
مثلندن اقل اولورسه والادنی ان کان مثله او اکثر وخاتون عبد ادناسنی الور اکر اول عبد مهر مثلنه مماثل اولورسه
ویاخود مهر مثلندن اکثر اولورسه ومهر مثلها ان کان بینهما وخاتونه مهر مثل لازم اولور اکر اعلا ایله ادنا بیننده
اولورسه امام اعظم قتنده وعندهما لها الادنی بکل حال امامین قتنده هر حالده خاتون ادناسنی المق وارد در
وان طلقها قبل الدخول فلها النصف الادنی اجماعا واکر قبل الدخول طلاق ویرسه اجماعا اول خاتون ایچون
ادنی نک نصفی وارد در یعنی قیمتده ادنی اولان عبدک نصفی الور وان تزوجها بهذین العبدین فاذا
احدهما حر فلها العبد فقط عند الامام ان ساوی مهرها اکر شو ایکی عبده دیو اشارت ایدوب تزوج ایلسه ناکاه
اول ایکی عبددن بریسی حر اولسه اول خاتون ایچون انجق عبدی المق وارد در امام اعظم قتنده اکر عبدک قیمتی اونه مساوی اولورسه
اولمز ساوی تمام ایلمک لازمدر زیرا مهر اوندن اقل اولمز وعند ابی یوسف العبد مع قیمة الحر لو کان عبدا ابو یوسف

قتنده

قتنده عبد ایله حرک قیمتی لازم اولور اکر اول حر عبد اولسه نعم قدر ایدرسه وعند محمد العبد وتمام مهر المثل
ان هو اقل منه امام محمد قتنده خاتون ایچون عبد وتمام مهر مثل وارد در اکر اول عبد مهر مثلندن اقل اولورسه وان
تزوجها علی فرس او ثوب هروی بالغ فی وصفه اولا اخیر بین دفع الوسط او قیمته واکر خاتونی فرس ویا ثوب
هروی اوزرینه تزوج ایلسه عاقدک وصفنده مبالغه ایلسون کرک ایلمسون وسطی ایله قیمتی بیننده مخیردر
دیلرسه بر فرسی وسطی ویرور ودیلرسه فرسک قیمتنی ویرر ثوب هروی دخی کذلک وکذا لو تزوجها
علی مکیل بین جنسه لا صفته ودینه وسط ایله قیمتی بیننده مخیر در اکر مکیل ویاخود موزون ایله تزوج
ایلسه اول مکیل وموزونک جنسینی بیان ایدوب صفتینی بیان ایلمامش اولسه مثلا حنطه وشعیر ویاخود
زعفران اوزرینه تزوج ایدوب صفتن ذکر ایلمسه وسطی ایله قیمتی بیننده مخیردر وان بین صفته ایضا وجب
هو لا قیمته واکر اول شیئک صفتنی بیان ایلسه اول وصف ایله یکی شی لازم اولور قیمتی واجب اولماز
زیرا مکیل وموزوندن موصوف اولان ذمتده ثبوت صحیح ایله ثابت اولور کرک حالا وکرک موجلا بویله اولدیغی
استقراض وسلم صحیح اولور وقیل الثوب مثله ان بولغ فی وصفه ودینه مشدرکه ثوب مکیل وموزون کبیدر اکر ثوبک
وصفنده مبالغه اولنورسه بو قول زفرکدر ولو شرط البکاره فوجدها ثیبا لزمه کل المهر واکر تزویجده بکارت
شرط ایلسه اول خاتونی ثیبه بولسه رجله کل مهر لازم اولور وان اتفقا علی قدر فی السر واعلنا غیره عند العقد
اکر عاقدان کزلوجه مهر ویر مقداره اتفاق ایدوب عند العقد سرده اتفاق ایلدکلرینک غیرینی اعلان
ایلسه لر یعنی سرده بیک اقچه اولسون خلوت ایچنده ایکی بیک اقچه اعلان ایلسه لر فالمعتبر ما اعلناه ابو حنیفه
ومحمد قتنده معتبر اولان اعلان ایلدکلریدر وعند ابی یوسف ما اسراه ابو یوسف قتنده کزلو ایتدکلریدر ویجب
شیء بلا وطئ فی عقد فاسد عقد فاسدده وطی سز برشیء واجب اولماز مثلا بلا شهود اولان نکاح ودخی
بر قرنداشنک طلاق باین ایله اولان عدتنده اخر قرنداشنی تزوج ودوردنجی نکاحک عدتنده بشنجی نکاح
کبی اولان عقود فاسده ده بلا وطی برشیء واجب اولماز وان خلا اکر خلوة صحیحه دخی اولورسه بونک مجرد عقد ایله مهر
واجب اولماز عقد فاسد اولدیغیچون ومهرک وجوبی منافع بضع استیفا ایله اولور خلوتدن حکم دخی بویله در
نکاح فاسد ومجرد خلوت ایله تمکین ثابت اولماز حتی حرمت مصاهره دخی ثابت اولماز وعدت دخی چکمز وان وطی وجب
وجیه مهر المثل لا یزاد علی المسمی واکر وطی ایدرسه مهر مثل واجب اولور مسمی اوزرینه زیاده قلنماز وعلیها العدة
اول خاتون اوزرینه عدت لازم اولور موضع احتیاط شبهه حقیقت الطلاق واشتباه تحرزیچون تسییله تحرز
ایچون وابتداوها من حین التفریق لا من اخر الوطئات هو الصحیح ابتداء عدت حین تفریقدن در وطی ایلدکلرینک
اخرندن دکلدر صحیح اولان دخی بودر زیرا عدت شبهه نکاح اعتباری ایله که واجب اولور شول اشیده که نکاحک
رکنی ایجاب وقبول ایدی اول رکن بو محلده ویثبت فیه النسب نکاح فاسدده نسب ثابت اولور زیرا نسبک
اثباتنده احیاء ولد ایچون احتیاط اقوی بو تقدیرجه من وجه ثابت اولور ومدته من حین الدخول عند محمد وبه یفتی

ونسبك مدتي حين دخوله بدر امام محمد قتنده وبونكيله فتوي ويرلمشدر اما ابوحنيفه وابويوسف
قتنده وقت نكاحده بدر زيرا نكاح صحيح اولور زيرا فاسدك حكمي صحيحدن اخذ اولنور اما فتوي امام محمد قولي
اوزره در زيرا نكاح فاسد دخوله داعي دكلدر ونكاحك مقام ولحوق اقامتي وطئه داعي اولديغيچون نكاح فاسد
اينه وطئه داعي دكلدر ووطئ مقامنه قائم اولماز ابوحنيفه وابويوسف ديرلركه اكر حين نكاحدن وقت وطئه
دكين اليه آيه اولورسه نسب ثابت اولور اكر اقل اولورسه نسب ثابت اولماز ومهر مثلها تعتبر بقوم ابيها ان
تتشا وياسنا وجمالا ومالا وعقلا ودينا وبلدا وعصرا وبكارة وثيابة وخاتونك مهر مثلي اعتباري باباسنك
قوميله اعتبار اولنور واكر سن وجمال ومال وعقل ودين وبلد وعصر وبكارت وثيابت برابر اولوب زيرا بر شيئك
قيمتي بلنمز الا جنسنك قيمتنه نظر ايله بلنور ومهر مثل اختلاف اوصاف ايله مختلف اولور زيرا مهر مثل
قيمت بضعدر وشيئك قيمتي اول صفت اوزره اولان ثيني رجوع ايله بلنور سعذ بودكي وقت نز وجدت
الان سعذور وبعضيلر اهل بيت شرف وحسبده جمال اعتبار ايلماشلر جمال اوساطنا سده اعتبار اولنور
ديمشلردر فان لم يوجد منهم فمن الاجانب يعني اكر باباسنك قومندن بو اوصافي اوزره بولنمز ايسه اجانبدن
اولوب مماثله اولان قبيلهدن اعتبار اولنور ابوحنيفهده بر روايتده اجنبيالردن اعتبار اولنمز كذا
في الزيلعي حتى زيلعيدن مماثل علم واروب حتى خلق وغيره زياده ايلمشدر فان لم يوجد جميع ذلك فما يوجد منه
اكر بو اوصاف مذكورهنك جملهسي بولنمز ايسه اول اوصافدن بولنديغي ايله اعتبار اولنور زيرا الكي خاتونده
بو مقدار اوصافنك اجتماعي متعذردر ديو اولسه بولنديغي مقداري اعتبار اولنور ولا يعتبر بامها
وخالتها ان لم تكونا من قوم ابيها خاتونك اناسي وخالهسيله اعتبار اولنماز اكر بونلر باباسنك قومندن
اولمزلر ايسه اما عموجه قزي مثلي اولورسه يعني باباسي قومندن اولمشي اولور اول وقت اعتبار اولنور اما ابن ابي
ليلي اناسنك قوميله اعتبار اولنور ديمشدر زيرا مهر قيمت بضع سنادر بو تقديرجه اناسي جهتندن اولان دخي
اعتبار اولنمسنه ذاهب اولمشدر وصح ضمان وليها مهرها خاتونك وليسنك مهره ضماني صحيح اولور مثلا
حين عقدده وليا اولان كمسنه سنك مهريكه ضامنم ديسه صحيح اولور وتطالب من شاءت منه ومن الزوج او ارقا تزنن
ديلرسه ضامن اولاندن طلب ايدر ديلرسه زوجندن طلب ايدر سائر كفالاتده اولديغي كبي ويرجع الولي على الزوج
اذا ادي ان ضمن بامره والا فلا ولي زوجه اوزرينه رجوع ايدر يعني مهري خاتونه ادا ايلسه اكر زوجك امري ايله
ضامن اولورسه رجوع ايدر اكر بلا امر ضامن اولورسه زوجك اوزرينه رجوع ايدمز سائر كفالاتده دخي بويلهدر وللمرأة
منع نفسها من الوطء والسفر حتي يوفيها قدر ما بين تعجيله من مهرها كلا او بعضا خاتون ايچون وطئدن
وسفردن كندو نفسني منع ايلمك واردر مهرندن تعجيل بيان اولنان شيئك مقدارني يعني اول مهردن تعجيلي
كلا شرط اولنمش ايسه يا خود بعض شرط اولنمش ايسه بعضي وفا ايدنجه نفسني منع ايدر حتي زوجك بضعه متعين
اولديغي كبي خاتونك حقي مهرده متعين اولمغله بيع كبي اولدي زيرا بايع مبيعي اخذ ايدوب ثمنيه بر مبيحه

ويرمدوكه

ويرمدوكي كبي خاتون دخي كندو نفسني كرميع ده مهرني الميجه وطئدن وسفردن منع ايدر كلدن وبعضيدن شرطا
ايله كلاريني ادا ايتميجه ولها السفر والخروج من المنزل ايضا حتي وفا اولمدين خاتون ايچون بلا اذن سفر
ومنزلدن خروج واردر وطئدن وسفردن منع ايلدوكي كبي ولها النفقة لو منعت كذلك وخاتون ايچون ديكر
اوزرينه نفقه واردر اكر مهر معجلني المق ايچون وطئدن كندويه منع ايدرسه اكر علت مهر معجل ايسه ناشزهلك
اولماشي اولور نفقهسي لازمدر اكر مهر معجل اداندن صكره خاتون طرفندن نشوزه بولنسه نفقه لازم دكلدر وهذا
قبل الدخول وكذا بعده خاتون مهرني الماندن نفسني منع ايلمك وسفره ومنزلندن خروجه قادردر ولو قبل الدخول
وبعد الدخول دخي بويلهدر امام اعظم قتنده بعده وقبله ما بينده فرق يوقدر خلافا لهما فيما لو كان
الدخول برضاها غير صبية ولا مجنونة اما مين ايچون خلاف واردر شول شيئده كه اكر خاتونك رضاسيله
دخول اولورسه بعده منعه قادره اولماز صبيه ومجنونه اولمديغي حالده وان لم يبين قدر المعجل
فقدر ما يعجل مثلها عرفا واكر قدر معجل بيان اولنمزسه عرفا مهر معجل شيلردن تعجيل اولنان مقداريكه
لا نعدر غير مقدر بربع ونحوه تعجيل اولنان شيء ربع وربع مثلي اولان شيء ايله مقدر اولمدوغي حالده
وليس لها ذلك لو اجل كله خاتون ايچون نفسني منع ايلمك يوقدر اكر مهرك كلنسي تاجيل اولنسه بعده
اولدوغي كبي صاحب بدايه ديمشدركه اكر مؤجل وقت معلومه دكين اولورسه ابوحنيفه ومحمد قتنده
خاتون ايچون نفسني منع ايلمك يوقدر وينه نفسني منع ايلمكه قادر دكلدر اكر مؤجل جهالة فتقار بر ايله
مجهول اولسه حصاد وخرمن زماني كبي خلافا لابي يوسف ابويوسف ايچون خلاف واردر يعني خاتون نفسني
منع ايدر صاحب نهايه ديمشدركه ولو اجليه فتوي ابويوسف قولي اوزرهدر واذا اوفاها ذلك فله
ذلك نقلها حيث شاء دون السفر واكر رجل مهر معجلني خاتونه وفا ايدرسه پس اول رجل ايچون خاتونه
دلدوكي يره كتورمك واردر سفره دكل يعني سفره كتورمكه قادر دكلدر وقيل له السفر بها في ظاهر
الرواية والفتوي على الاول وديلمشدركه رجل ايچون خاتونيله سفر واردر ظاهر روايتده اما
فتوي قول اول اوزرهدر زيرا حق تعالينك اسكنوهن من حيث سكنتم من وجدكم قول شريفي كتورمكه جقدر
صاحب نهايه تجنيسدن نقل ايدوب فتوي سفره كتورمك اوزره در ديمشي وفقيه ابو الليث ابو القاسم
الصفاردن كندو بلدندن غيريه خاتونه اخراج ايلمك يوقدر زيرا غربت وزحمت چكمك لازم كلور ديو
نقل ايلمشدر وظهير الدين المرغيناني ديمشدركه فقيه ابو الليثك قولي ايله اخذ دن حق تعالينك
اسكنوهن من حيث سكنتم قول شريفي اخذ اولي در صاحب عنايه ديركه ابو القاسم الصفاردن نقل
كمسنه كه خاتونني مدينهدن قريه يه وقريهدن مدينه يه اخراج ايدر انك حقنده نه ديرسن ديو سؤال
اولندقده بو سفر دكلدر تبديل مكاندر اما بر بلدهدن بر بلده يه اخراج تبديل مكان دكلدر سفردر ديو جواب
ويرلمشدر وطريق انفع الوسائل باقوال ائمه نقلندن صكره حاكمه لايق اولان بودركه امعان نظر ايدوب

خاتونك وطنی اولان یرده عشیرت و قومی اولوب انلرك بیننده تزوج ایدوب بعده بلادِ اخره نقل ایلمك استرسه
حاكم منع ایلیه واكر خاتون اولدیغی شهرده عشیرت و قومی اولمیانده تزوج ایلدیسه و خاتونك ایصالی اخر شهرده
ایسه لایقدر كه منع اولنمیه وان اختلفا فی قدر المهر فالقول لها ان كان مهر مثلها كما قالت او اكثر اكر مهرك مقدارنده
زوج ایله زوجه اختلاف ایلسه لر بنی اولدی قول زوجكدر یمینی ایله اكر مهر مثلی خاتونك دیدوكی كبی یا خود دیدوكندن
اكثر اولورسه اكر دینلورسه نكاحده یمین یوقدر نیچون بونده یمین اولدی جواب ویریلور كه بو مسئله مهرده در نكاحده كبی دكلدر
بونده یمین جایزدر وان كان كما قال او اقل فالقول له ای زوجكدر یمینی ایله اكر مهر مثل رجلك دیدوكی كبی ویا خود
دیدوكندن اقل اولورسه وان كان بینهما واكر مهر مثل ایكی قولك ما بیننده اولورسه تحالفا ولزم مهر المثل ایكیسی یمین
ایدیشورلر هر قنغیسی نكول ایدرسه سوز اخركدر اكر ایكیسی دخی یمین ایدرلرسه مهر مثل لازم اولور وفی الطلاق قبل
الدخول القول لها ان كانت متعة المثل كنصف ما قالت او اكثر قبل الدخول طلاقده قول خاتونكدر اكر متعه
مثل خاتونك دیدوكنك نصفی كبی ویا خود اكثر اولورسه وان كانت كنصف ما قال او اقل فالقول له ای رجلكدر اكر متعه
المثل رجلك دیدوكنك نصفی ویا خود نصفندن اقل اولورسه مثلا بر كمسنه بر خاتونی قبل الدخول تطلیق ایلسه زوجه
الله درهم مهر دردیو دعوی ایلسه خاتون یوز درهم دیو دعوی ایلسه ابو حنیفه و محمد قتنده حكما متعه مثل قلنور
اكر متعه مثل خاتونك دیدوكی یوز درهمك نصفی ویا خود نصفندن اقل اولورسه یمینی ایله قول خاتونكدر اكر
متعه مثل رجلك دیدوكی الله درهمك نصفی ویا خود نصفندن اقل اولورسه یمینیله قول رجلكدر زیرا متعه بعد الطلاق
موجب عقددر مهر مثل كبی پس اولدی متعه دخی مهر مثل كبی حكم اولنور وان كانت بینهما تحالفا ولزمت المتعة
اكر متعه مثل رجل ایله خاتون دیدكلرینك ما بیننده اولورسه یمین ایدرلر و متعه لازم اولور اما هر قنغیسی نكول
ایدرسه اخرك قولی لازم كلور و فقهاء دیمشلردر كه ابتدا یمین ایلمكه قرعه لازمدر تقدیمه بر برنه رجحانی یوقدر
قدوری دیمشدر كه ابتداء زوج یمین ایدر كذا فی البنایه وعند ابی یوسف القول له قبل الدخول و بعد
الدخول ابو یوسف قتنده قبل الدخول و بعده قول زوجكدر زیرا زیاده خاتون دعوی ایدر بو بابده
رجل منكردر اموی یمینی ایله قول منكركدر الا ان ینكر ما لا یتعارف مهرا لها الا مكر كه زوج شول شی ذكر
ایلیه كه خاتونه مهر اولمغه متعارف اولمیه یعنی عادتا اول ادعا ایلدوكی شی قلیل مهر اولمغه صالح اولمیه اول
زمان قول خاتونكدر روایتها ایهمن قبل زوج و زوجه هر قنغیسی بینه اقامت ایدرسه قبول قلنور وان
برهنا فبینته اولی حیث یكون القول لها وبینتها اولی حیث تكون القول له اكر زوج و زوجه بینه اقامت
ایدرلرسه رجلك بینه سی اولی محلده اولیدر كه قول خاتونكدر و خاتونك بینه سی شول اولیدر كه قول
زوجكدر اولر مثلا اكر زوج بیك ادعا ایلسه خاتون ایكی بیك ادعا ایلسه و مهر مثل ایكی بیك ویا خود دخی
اكثر اولسه رجلك بیك اوزره ادعا ایلدوكی بینه قبول اولنور زیرا بینات خلاف ظاهری اثبات ایچوندر
نكاحده ایسه اصل مهر المثلدر اول تقدیرجه خلافنی ادعا ایدن كمسنه نك بینه سی اولیدر وان اختلفا

فی اصله وجب مهر المثل واكر اصل مهرده اختلاف ایلسه لر مهر مثل واجب اولور اجماعاً ام كه بابه لا واجماع مركب دیمكه معنا
اولور كه حكمده اتفاق اوله ماخذده اختلاف ایلیه لر نته كم علم اصولده بیانی اولنمشدر صاحب درر دیمشدر كه اكر اصلنده
اختلاف ایلسه لر مهر مثل واجب اولور مثلا زوجینك بریسی دیسه كه مهرده تسمیه اولنمدی واخر دیسه كه تسمیه اولندی
اكر بینه اقامت ایلسه قبول اولنور والا منكر اولان یمین ویریلور اكر نكول ایدرسه دعوای تسمیه ثابت اولور واكر یمین ایدرسه
مهر مثل واجب اولور وموت احدهما كحیوتهما ایكیسندن برینك موتی حیوتلری كبیدر هر وجهدن زیرا مهر مثل ایكسندن
برینك موتی ایله ساقط اولماز وفی موتهما ان اختلف الورثة فی قدره اكر ورثه زوج و زوجه نك موتنده مهرك
مقدارنده اختلاف ایلسه لر فالقول لورثة الزوج عند الامام بنی اولدی ابو حنیفه قتنده زوجك ورثه سی ایچوندر
زیرا مهر مثل اعتباری خاتونك موتی ایله ساقط اولور ولا یستثنی القلیل وقلیل استثنا اولنماز یعنی ورثه
الزوج شی قلیل دخی استثنا ایدرلرسه تصدیق اولنور بو خصوصده قلیل و كثیر برابردر ابو حنیفه و ابو یوسف قتنده
دخی قول زوجك ورثه سنكدر اكر قلیل ادعا ایلرسه ایسه وعند محمد كالحیوة امام محمد قتنده حیوة كبیدر یعنی حال
حیوتده نجه ایسه بونده حكم اول نجه در وان اختلفوا فی اصله اكر ورثه مهرك اصلنده اختلاف ایلسه لر یعنی مهر تسمیه
اولندی واولنمدی دیو اختلاف ایلسه لر یجب مهر المثل عندهما و بو فیلی امامین قتنده مهر مثل واجب اولور و فتوی
بونكله در وعند الامام القول للمنكر التسمیة ولا یجب شی ابو حنیفه قتنده قول تسمیه یی منكر اولانلردر و بر شی واجب
اولماز مادام كه مهر مسمی اعدینه اقامت ایلیه لر زیرا خاتونك موتندن صكره مهر مثل اعتبار اولنماز وان
بعث الزوج الیها شیئا فقالت هو هدیة وقال مهر فالقول له فی غیر ما هی للاكل اكر زوج خاتونه بر شی
كوندرسه خاتون دیسه كه اول شی هدیه در و زوج دیسه كه مهردر ما كولات قسمندن دكل ایسه قول زوجكدر
وان نكح ذمی ذمیة او حربی حربیة او بلا مهر وذلك جائز فی دینهم فلا شیء لها اكر ذمی ذمیه و حربی
حربیه دار حربده میته اوزرینه ویا خود مهر اولماماق اوزره نكاح ایلسه حال بو كه میته اوزرینه و مهر اولماماق اوزره
نكاحی دینلرنده جایز اولسه اكر ایكیسی دخی مسلمان اولسه لر خاتون ایچون بر شی یوقدر ابو حنیفه قتنده خلافا لهما
سواء وطئت او طلقت قبله او مات احدهما امامین ایچون خلاف واردر اكر وطی اولنسون اكر وطی دن اول طلاق
ویرسون برابردر ویا خود ایكیسندن بری فوت اولسه بونده بویله در و سوق كلام امامین ذمی و حربیه خلافنی
ایهام ایدر لكن خلاف انجق ذمیده در حتی صاحب هدایه دیمشدر كه بر نفرانی بر نفرانیه یی میته اوزرینه ویا خود مهر
اولماماق اوزره نكاح ایلسه و دینلرنده جایز اولسه و دخول دخی ایلسه ویا خود قبل الدخول تطلیق ایلسه ویا خود
ایكیسندن بریسی فوت اولسه خاتون ایچون مهر یوقدر دار حربده حربیه دخی بویله در بو قول ابو حنیفه قتنده در
حربیه ده امامینك قولی دخی بودر اما ذمیده امامین قتنده مهر مثل لازمدر و قبل الدخول طلاق ویرلسه متعه
امام زفر قتنده حربیه ده دخی مهر مثل لازمدر امام زفرك دلیلی بودر كه شرع ابتغاء نكاحی مشروع قلدی بالاموال
مقارن قلدی حق تعالینك ان تبتغوا باموالكم قول شریفی دخی بوكا دلیلدر و بو شرع عامدر و حكم عموم اوزره دور زیرا

نكاح معاملاتندندر كفار دخي معاملات ايله مخاطبدرلر اما مينك دليلي بودر كه اهل حرب احكام اسلاميه
ملتزم دكللردر حكم اسلامك اوزرلرينه جاري اولماز الا التزام ايله اولور و التزام اولماز الا ولايت ايله اولور
و تباين دارين ايله ولايت منقطعدر اما اهل ذمت بونك خلافيدر زيرا اهل ذمت معاملاته رجوع اولنان
اشياده بزم احكاممزي التزام ايلمشلردر و عقد ذمت ايله التزام بولنمشدر اولور زيرا زنادن اهل ذمت دخي
منع اولنور و انلرك اوزرلرينه حدود دخي اقامت اولنور و تسليم اولسونكه انلر احكامه التزام ايلمامشدر لكن اتحاد
دار ايچون ولايت التزام محققدر ابو حنيفه ايچون دليل بودر كه حقيقتا اهل ذمت ديانت احكاممزي التزام
ايلمامشلردر صوم و صلوة كبي شول شيلرده كه خلافنه معتقدلردر بيع خمر و خنزير كبي و ولايتا التزام ايسه سيف و محاجه
ايلهدر بو قوللرك جمله سيله اهل ذمتدن منقطعدر عقد ذمت ايله كلديكي ايچون فانا امرنا ان نتركهم و ما يدينون
معناسيله اوزره تركت اولنمشلر پس ايمدي انلر عدم التزام و انقطاع ولايتده اهل حرب كبي اولمشلردر زنا بونك خلافيدر
زيرا زنا جميع اديانده حرامدر انلرك دينلرنده حلال دكلدر حاليله اوزره ترك اولنمز ربا ايسه عقودلرندن مستثنادر
نبي عم كه الا من اربى فليس بيننا و بينهم عهد قوللريله ربا دخي مستثني اولور صاحب كنز ديمشدر كه اگر بر ذمي
بر ذميه مستريه ويا خود مهري اولماق اوزره نكاح ايلسه حال بوكه دينلرنده جايز اولسه پس ايمدي وطي اولنسه
ويا خود وطيدن مقدم طلاق ويرلسه ويا خود فوت اولسه خاتون ايچون مهر يوقدر و حربي دخي بو بابده دركنز
شارحي امام زيلعي ديمشدر كه بو قول ابو حنيفه قتنده در و امامين قتنده خاتونه مهر مثل لازم اولور موته
و وطيدن و اول طلاقده متعه لازمدر و كذا الشرح بيان تمه قولندن صكره شارح ديديلر كه اگر حربي حربيه ده حربده
نكاح ايلسه حكمي ذمي حكمي كبيدر ائمه ثلاثه قتنده انجق خلاف امام زفردر چونكه اقوال ائمه معلوم اولدي معلوم
اولديكه مصنفك بيان مذاهبنده نوعا بور غونلق و ضعيفلق واقع اولور و بلا مهر قولي نفي مهرده وكلامي
سكوته محتملدر و دينلمشدر كه ميتة ده سكوتده ايكي روايت وار در اصح اولان جمله سيده خلاف اوزره اولمقدر
كذا في الهداية و ان نكحها بخمر او خنزير معين ثم اسلما او اسلم احدهما قبل القبض فلها ذلك اگر بر ذمي
بر ذميه معين خمر و خنزير مقابلهسنده نكاح ايلسه اندن صكره ايكيسي اسلامه كلسه لر و يا خود ايكيسندن
بري قبل القبض اسلامه كلسه خاتون ايچون معين اولان شيئي قبض ايلمك وار در ابو حنيفه قتنده زيرا خمر
و خنزير وقت عقدده معين اولمش ايدي اسلام ايسه معين اولان قبضيني مانع دكلدر نته كم بر ذميه مسلمان
اولسه و اخر كمسنه ده خمر و خنزيري اولسه خاتون ايچون اول خمر و خنزيري قبض ايلمك وار در و ان كان غير معين
فقيمة الخمر و مهر المثل في الخنزير اگر خمر و خنزير معين اولمش دكل ايسه خمرك قيمتي لازمدر و خنزيرده مهر
مثل لازمدر ابو حنيفه قتنده اما خمرك قيمتنك لزومي ملك غير معين قبض ايله حاصل اولور دخي ايسه مثلي
اقتضا ايدر اسلام ايسه مثلي منافيدر بو تقدير جه قيمتي لازم اولور زيرا وقت عقدده تسميه صحيحدر قيمتي
المق عيني المق كبيدر كبي دكلدر زيرا ذوات امثالدندر و اما خنزيرده مهر مثلك لزومي ذوات قيمتدندر

مطلب

قيمتني اخذ ايلمك عينيني اخذ ايلمك كبيدر انك ايچون مهر مثل لازمدر و عند ابي يوسف مهر المثل في الوجهين و ابو
يوسف قتنده ايكي وجهده يعني معين و غير معينده مهر مثل لازمدر زيرا تسميه وقت عقدده صحيح اولمشدر
و الدر قتنده مسمي حالدر چونكه اسلام المسمينك تسليمي جايز اولمز قيمتي لازم اولور و في الطلاق قبل الدخول
تجب المتعة عند من اوجب مهر المثل و نصف القيمة عند من اوجبها قبل الدخول طلاقده متعه واجبدر مهر مثل
واجبدر دين قتنده و نصف قيمت واجبدر قيمتي واجبدر دين قتنده و مهر مثل واجبدر دين ابو يوسفدر
و قيمتي واجبدر دين امام محمددر باب نكاح الرقيق بو باب جدك نكاحي بياننده در نكاح العبد
و الامة و المدبرة و المكاتب و ام الولد بلا اذن السيد موقوف عبد و امه و مدبر و مكاتب و ام ولدك
افنديلرينك اذنسز نكاحلري موقوفدر اما عبد نكاحي موقوف اولديغي نبي عم كه ايما عبد تزوج بغير اذن
مولاه فهو عاهر قول شريفي ايله در عاهر زاني معناسنه در عبدده امام مالكك خلافي وار در زيرا اطلاق
مالكدر نكاحه دخي مالكدر و امه نك مذهب اولمشدر اما امه نك نكاحنك موقوف اولديغي مولا بضعنه
مالكدر كنديسنك تحت ملكنده اولان بضعنه مالك اولماز مكر كنديسنك اذنيله اولا بلا اذن نكاحي صحيح
اولماز و مدبر و مكاتبده حكم رقيت باقي و ام ولدده ملكيت قائم اولمغله نكاحلري اجازته موقوفدر
فان اجاز نفذ و ان رده بطل پس ايمدي اگر افنديسي اجازت ويرسه نافذ اولور و اگر رد ايدرسه
نكاحي باطل اولور و قوله طلقها رجعية اجازة سيدك بلا اذن تزوج ايدن عبدنه طلقها رجعية قولي
نكاحه اجازتدر زيرا طلاق رجعي ايله تطليق ايله قولي اجازتدر لا طلقها او فارقها طلقها و فارقها قولي
اجازت دكلدر زيرا بو قول رده محتملدر كندولرك اوزرلرينه دربا ع العبد فمهر ايچون عبد بيع اولنور زيرا
مهر دينيدر رقبه عبده واجب اولور تزوج سببيله ابتدا حق مولاده اذن سببيله ظاهر بعض اصحاب ديونده
مفرق دفع ايچون رقبه عبده انتقال الملك و يسعي المدبر و المكاتب و لا يباعان مدبر و مكاتب سعي ايدرلر
و مهر ايچون بيع اولنماز لر زيرا ايكيسي اوزرلرنده كتابت و تدبير وار ايكن بر ملكدن بر ملكه انتقالي محتمل
دكلدر بو تقديرجه كسبلرندن ادا اولنور بو جهته نفسلرندن ادا اولنماز و اذن لعبد بالنكاح يشتمل جايزه
و فاسده سيدك عبد ايچون نكاحه اذني نكاحك جايز و فاسدينه شامل اولور فيباع في المهر لو نكح فاسدا
فوطي اگر فاسد نكاح ايدوب وطي ايلسه مهر ايچون بيع اولنور ابو حنيفه قتنده زيرا نكاحه اذني جايز
و فاسده شامل اولمغله مهر حق مولاده ظاهر اولور اول اجلدن عبد بيع اولنور اما امامين ديركه اذن نكاح
جايزه منصرف اولور بو تقديرجه مهر حق مولاده ظاهر اولميوب حق عبدده واقع اولور لكن بعد الاعتاق
اخذ اولنور مقدم طلب اولنماز و يتم الاذن به نكاح فاسد ايله اذن تمام اولور حتى لو نكح بعده جايزا توقف
على الاجازة حتى عبد نكاح فاسده منتهي اولور تكرار اذنه محتاج اولور ابو حنيفه قتنده امامين قتنده
اذن منتهي اولماز ثانيا نكاح ايلسه صحيحدر و ان زوج عبدا ماذونا مديونا صح و اگر سيد عبد ماذونه

ومديونيني تزويج ايلسه نكاحي صحيح اولور وهي اسوة الغرماء في مهر مثلها اول خاتونك مهر مثلندن صغريا ايله
برابر در عبد مزبور بيع اولنوب ثمنيا ايله خاتون بينلرنده حقلري مقداري تقسيم اولنور ومن زوج امته لا يلزمه
تبوئتها ويطالبه الزوج متى ظفر بر كمسنه جاريه سني اخره تزويج ايلسه اول كمسنه جاريه يي مكان حاضر ايلمك لازم كلمز
وزوج جاريه يي ظفر بولدوغي وقتده وطئ ايدر وامه نك المتخذ امثل مولانك باقيدر اكر مكان حاضر ايلسه حق
خدمتي ابطال ايلمك لازم كلور ولا نفقة عليه الا بالتبوئة زوج اوزرينه نفقه بو قدر الا مكان حاضر ايلكله وارد
زيرا نفقه خاتونك حبسي مقابلنده در حبس اولميجق نفقه نك عدم لزومي مقرر در وهي ان يخلي بينها وبين الزوج
في منزله ولا يستخدمها تبوئه جاريه ايله زوج بيني خالي ايلمكدر وان بوأها ثم رجع صح واكر سيد امه يه مكان
حاضر ايلسه صكره رجوع ايلسه صحيح اولور زيرا انلن سبب ايچون امه ده بقاء ملك هنوز موجود اوليمقله تبوئه ايله ساقط
ساقط اولماز نكاح ايله ساقط اولمدوغي كبي وسقطت النفقة مولى رجوع ايلكله زوج اوزرينه نفقه ساقط
اولور زيرا نفقه جزاء احتباس ايدي احتباس زائل اولنجق نفقه دخي زائل اولور وان خدمته بلا استخدام لا يسقط
مكان حاضر ايلدكدن صكره مولا سبب بلا خدمت ايله ديو امر ايلمكسزن جاريه خدمت ايلسه نفقه سببي زوجدن
ساقط اولمز وان زوج امته ثم قتلها قبل الدخول اسقط المهر اكر بر كمسنه جاريه سني تزويج ايلسه اندن صكره
قبل الدخول جاريه سني اخذ سببي قتل ايلسه زوجدن مهر ساقط اولور ابو حنيفه قاتنده زيرا معقود عليهي
تقرريندن مقدم اتلاف ايلدوكي اولغرين دوجكت جاريه يه وصولي ايدي واماميون ديركه مهر ساقط اولماز زيرا
فان المقتول ميت باجله عند اهل الحق مضمونيا اودره قتل موجب اسقاط مهر دكلدر بخلاف ما لو قتلت الحرة
نفسها قبله خلاف شول شيئ دركه اكر حره كندو نفسني قبل الدخول قتل ايلسه مهر ساقط اولماز امام زفر خلاف
ايدوب ديركه بيع كه مبدل اصنا ايدي تسليمدن اول فوت اولمجق بدل دخي فوت اولمق معتبر در جاريه مقتوله نك
مهري كبي كندوي قتل ايدن حره نك مهري دخي ساقط اولور بزم ايچون دليل انسانك كندو نفسنه جنايتي احكام
دنياده اصلا معتبره دكلدر حتي كندو نفسني قتل ايدن كمسنه غسل اولنور واوزرينه نماز قلنور اما مولانك
جاريه سني قتل بونك خلافنجه در اندن احكام دنيا معتبر در ومولانك اوزرينه كفارت واجب اولور والاذن
في العزل عن الامة للسيد امه دن عزلدن اذن سيد ايچوندر زيرا امه ده ولد حاصل اولسه سيدك حقي اولور
اول تقديرجه سيدك رضاسي معتبر اولور وعنهما لها اماميون قتنده عزلده اذن جاريه ايچوندر زيرا وطئ
جاريه نك حقيدر ومطالبه دخي انك ايچون ثابتدر اكر عزل اولوسه اذن كندونك اولمجق حقي ناقص اولمق لازم
كلور اول تقديرجه جاريه نك رضاسي معتبر اولور حره كبي اما امه مملوكه بونك خلافنجه در انك رضاسي معتبر
دكلدر وعزل انزال درحين جماعده خارج فرجده صاحب عنايه ديمشدركه بو مسئلده عزلك جوازنه دلالت
واردر وعزل خصوصنده ابن مسعوددن سؤال اولندقده لا بأس دير حق تعالي ايلدوكي وجود ايله ملبس اولاجق
ارواحدن اخذ ميثاق المشهور اكر وجوده كلجك ميت صخره صمايه القا اولنسه ينه خلق اولور ديو بيورمشلردر

وابوسعيد

وابوسعيد الخدري بونك مثلني روايت ايلمشدر وصاحب نهايه كراهية الفتوى محلنده ذكر ايلمشدركه بر كمسنه بر جوي
وفاسق اوغلان ظهور بولدن خوف ايلسه اول كمسنه ايچون عزل ايلمك لا بأس در واسقاط ولد ايچون معالجه ايلسه قر
اثم اولماز لر مادام كه خلقندن بر شيء ظاهر اولميه اما ظاهر اولدقدن صكره جايز دكلدر وان تزوجت امة او
مكاتبة بالاذن ثم عتقت فلها الخيار في الفسخ حرا كان زوجها او عبدا واكر جاريه ومكاتبه سيدك اذنيله
تزوج ايلسه اندن صكره معتقه اولسه نكاحي فسخده جاريه ايچون خيار واردر زوجي كرك حر اولسون كرك
عبد اولسون وان تزوجت بلا اذن فعتقت نفذ النكاح اكر جاريه افندي سنك اذني يوغيكن نكاح اولنوب
ومعتقه اولسه نكاحي نافذ اولور وكذا العبد ولا خيار لها وبلا اذن عبدك نكاحي دخي نافذ اولور خاتون
ايچون خيار يوقدر مثلا بر عبد افندي سنك اذني يوغيكن نكاح ايلسه بعده معتق اولسه ينه نكاحي كما كان
نافذ در خاتون ايچون خيار يوقدر والمسمى للسيد ان وطئت قبل العتق ولها ان وطئت بعده مسمى سيد
ايچون اكر جاريه قبل العتق وطئ اولنمش ايسه مهر مسمى جاريه ايچوندر بعد العتق وطئ اولنمش ايسه وطئ امة ابنه
فولدت فادعاه ثبت نسبه منه ولزمه قيمتها لا مهرها ولا قيمة ولدها وصقيلم ولكوه بر كمسنه اوغلنك
جاريه سني وطئ ايلسه واول جاريه ولد كتورسه وطئ ايدن كمسنه دعوت ايلسه اول ولدك نسبي دعوت
ايدن كمسنه دن ثابت اولور ودعوت ايدن كمسنه يه جاريه نك قيمتي لازم اولور مهري لازم اولماز وولدك دخي
قيمتي لازم اولماز واول جاريه وطئ ايدن كمسنه نك ام ولدي اولور زيرا بابا ايچون اوغلنك مالني تملكه ولايت
واردر نته كم بنيه م ولد الرجل من كسبه فكلوا من اموالهم بيوردقلرنده وينه دفعه ثانيه ده اولادكم من
اطيب كسبكم فكلوا من كسب اولادكم امر شريفي بابانك مالي ولدي تملكه ولايتي اولدوغنه دليلدر بر كمسنه كه
كندو بقاسنه حاجتي اوله اوغلنك ماله تملكه ولايتي واردر اول كمسنه ايچون اوغلنك جاريه سنه دخي صاتي
صيانت حاجتي ايچون تملكه ولايت واردر زيرا بقاء نفسنه حاجتدن ادون يعني اشغه ايدوكي ظاهردر
بيرامدي ابقاء نسل حاجتي انقا، يعني حاجتندن اشغه اولدوغي اجلدن بابا اوغلك جاريه سني قيمت ايله
مالك اولور اما طعام منه قيمت سز مالك اولور چونكه بابا اوغلنك جاريه سني وطئ ايلدي كورهلم كندوي جاريه نكه
ملكيتي نوقتا ثابت اولوراميدي بو ملكيت استيلاددن شرط اولدوغي ايچون زيرا استيلاد صحيح اولان يا حقيقت ملكدر
ويا خود حق ملكدر زيرا بونكر اولندن يا بابا ايچون جاريه حقيقتده ثابت دكلدر زيرا اول جاريه يي بابا تزوج ايلسه
جايز در بنا عليه بو تقديرجه تقديم ملك لازمدر علوق ولددن صكره بابا اول ولدك صيانتنه محتاجدر
صيانت ايسه ثبوت نسب ايله اولور وثبوت نسب ايسه ملكده تغيير ايله اولماز ملكك وطئ اوزرينه تقديمي
لازمدركه بابانك فعلي حرام اولميجق ملك وطئ اوزرينه تقديم اولنسه بابانك وطئ ملكنده اولمش اولور
بو تقديرجه عقر وولدك قيمتي لازم اولماز زيرا قبل الاستيلاد ملكا استناد ايلمكله اول ولد حر اعلوق ايلمش
اولدي والجد كالاب بعد موته لا قبله جد بابا كبيدر بابانك موتندن صكره اما قبل الموت دكل بو اجلدندركه

بابا وارایکن جد وارث اولمازوان زوج امته اباه جاز اکر بر کمسنه جاریه سنی باباسنه تزویج ایلسه جایزدر اما
امام شافعی دیرکه اوغل بابایه جاریه سنی تزویج جایز دکلدر زیرا مال ولدده بابا ایچون حق ملک واردر حتی بر
کمسنه اوغلنک جاریه سنی حرام ایدوکین بلورکن وطی ایلسه حد لازم کلماز بو قول شافعیکدر وعلیه قیمتها المهر لها
جاریه نک مهری لازم اولماز باباسنک اوزرینه قیمتی اولور زیرا رقبه ملکی یوقدر وان اتت بولدها لاتصیر ام ولد
واکر جاریه ولد کتورسه ام ولد اولماز وهو حر بغیر ابتدا اول ولد جاریه صاحبنک قرابتی ایله حردر نبی علیه السلام
من ملک ذا رحم محرم منه عتق علیه قول شریفیله معتق اولمسیله متولددر حرة قالت لسید زوجها اعتقه عنی بالف
ففعل فسد النکاح ولزمها الالف بر حره خاتون زوجنک افندیسنه بیک اقچه یه بنم ایچون اعتاق ایله افندیسی دخی
اشلسه نکاح فاسد اولور خاتونه بیک اقچه لازم اولور والولاء لها وتجزی عن کفارتها لو نوت به اکر خاتون کفارتنی
عتقنه نیت ایلسه صحیح اولور وان لم یقل بالف لا تفسد والولاء له اکر خاتون اعتقه بالف دیمسه نکاح فاسد
اولماز ولاء سید ایچوندر خلافا لابی یوسف خلافا ابو یوسف ایچوندر وللمولی اجبار عبده وامته علی النکاح
مولا ایچون عبدینی وامه سینی نکاحه جبر ایلمک واردر امام شافعی دیرکه جبر اولنماز لر زیرا بونلر افندیلرینک
مملوکاریدر ما ایجتهدن بونخسنادی اولدقلری جهتدن دکلدر نکاح ایسه آدمی خواصندندر بو تقدیرجه
اجبار مالکن دکلدر اما امام حنیفه دلیل بودرکه مولا عبدی وامه سنی نکاح ایلمک ملکنی اصلاح ایلمکدر که
زنایه ارتکاب ایلمیه بو فعلی ارتکاب ایدیجک معیوب اولوب مالیته نقصان عارض بولور و بیچ اصلاح ایچون
اجباره مالک اولور وامه نک منافع بضعنه کندوسی مالکدر وغیریه تملیکه دخی قادردر ایچون مهری مولاسی
ایچوندر حقایق نام کتابده عبد وامه بونکله ولدلکن دراما کوبکن اولنسه لراز اولوقتده شافعی قتنده دخی اجبار
جایز اولور دونه مکاتبه ومکاتبته مکاتب ومکاتبه اجبار اولنماز لر زیرا انلر تصرفده احراره ملحق اولمشلردر
بو اجلدندر که مکاتبه نک مهری کندو ایچوندر

باب نکاح الکافر بو باب کافرک نکاحی بیاننده در

وان تزوج کافر بلا شهود او فی عدة کافر وذلک جایز فی دینهم ثم اسلما اقرا علیه یعنی بر کافر بلا شهود
ویاخود بر کافرک عدتنده تزوج ایلسه حال بوکه بلا شهود وعدة کافرده تزوج دینلرنده جایز اولسه
اندن صکره زوج وزوجه مسلمان اولسه لر سعدما دینلرنده عقد اولان نکاح اوزرینه قرار قلنور مصنفه
قتنده مصنف فی عدة کافر لفظی ایله تقیید ایلدی زیرا اکر عدت مسلمده اولسه بالاجماع نکاح فاسد اولوردی
خلافا لهما فی العدة عدتده امامین ایچون خلاف واردر امام زفر دیرکه نکاحی فاسددر کرک بلا شهود اولسون
کرک عدتده اولسون زیرا خطابات عامه در سنت کم نبیهم لا نکاح الا بالشهود بیوردقلری بلا شهود اولان
نکاحک بطلاننه دلیلدر وانلر بو مرافعه کلسه لر یاخود مسلمان اولسه لر بینه اسکی حرمت قائمدر تفریقی
واجب اولور حق تعالینک وان احکم بینهم بما انزل الله ولا تتبع اهواءهم قول شریفی ایله عمل ایلمک ایچون
امامین ایچون دلیل بودرکه نکاح معتده نک حرام اولمسی مجمع علیه در دکفره نکاح معتده التزام ایتمشلردر

اما بلا شهود نکاحک حرمتی مختلف فیهادر زیرا مالک وابو لیلی تجویز اولنمازلرکه کفره بزم احکاممزی جمیع اختلافات
ایله التزام ایلمشلردر لکن تحمل نعمت اولنقلری سببیله بز تعرض ایلمایوز زیرا ایچاب ایکیسی مرافعه اولنسه لر ویاخود
بریسی مرافعه کلسه ویاخود بری مسلمان اولسه حال بوکه عدت منقضیه اولمامش نکاح محارم کبی بینلری تفریق اولنور
اما ایچ اسلامه کلسه لر ویاخود عدت منقضیه اولدقدن صکره مرافعه کلسه لر بالاجماع ما بینلری تفریق اولنماز امام ابو
حنیفه ایچون دلیل بودرکه حرمت نکاح عدت ایچوندر زیرا من وجه منکوحه نک نکاحی اولمش اولور وثبوت باشرع ایچون
اولی ویاخود زوج ایچون اولور شرع ایچون اولمغه مانع یوقدر کفار حقوق شرع ایله مخاطب دکلدر اول اجلدن حمزه دنیزده
انلره توجه اولنمدی وثبوت عدت زوج ایچون اولمغه مانع یوقدر زیرا حرمت عدته زوج دخی معتقد دکلدر
بو تقدیرجه ابتدا نکاح صحیح اولمش اولدی منقضینک وجودی ایچونکه دکنک اهلندن صدور یدرکه غافل وبالغدر
ورکن که ایجاب وقبولدر بونلر بولنمغله ابتدا نکاح صحیح اولمش اولور واما تحت مسلمده واقع اولورسه بونک خلافنجه در
چونکه ابتدا نکاح صحیح اولمش اولدا اسلام ومرافعه ایله اول نکاح مرتفع اولماز زیرا اولکه حالت کفرده اولان
نکاح حالت بقادر وشهادت ایسه حالت کفرده اولان نکاحه شروط دکلدر نکاکان اولکی نکاح اوزره قرار
قلنورلر ولو تزوج المجوسی محرمه ثم اسلما او احدهما فرق بینهما وکذا لو ترافعا الینا واکر مجوسی محرمینی تزوج
ایلسه اندن صکره ایکیسی مسلمان اولسه لر ویاخود ایکیسندن بری مسلمان اولسه لر ما بینلرینی تفریق اولنور
ومسلمان اولمقلرنده تفریق اولندیغی کبی اکر کفرلری حالنده بزه مرافعه اولنسه لر بینه تفریق اولنور بر بینه محرم
ابتداء نکاح جایز اولمامغله بقاء دخی جایز دکلدر زیرا محل نکاح دکلدر وبمرافعة احدهما لا یفرق خلافا لهما
مجوسیین بریسنک مرافعه سی ایله ما بینلری تفریق اولنماز ابو حنیفه قتنده امامین ایچون خلافی واردر
انلرک قتنده تفریق اولنور والطفل مسلم ان کان احد ابویه مسلما او اسلم احدهما طفل مسلمدر اکر ابوینندن
بری مسلم اولسه ویاخود ایکیسندن بری اسلامه کلسه اکر دینلورسه بو تعمیم نیجه صحیح اولورکه کافرک مسلم ایله نکاحنک
وجودی یوقدر بوکا جواب ویریلورکه بو تعمیم حالت بقایه محمولدر مثلا بر ذمیه خاتون مسلمان اولسه زوجنه
اسلام عرض اولنمزدن ولد کتورسه اول ولد مسلمدر احد ابوین قوتی بونکله تصحیح اولور وکتابی ان کان بین
کتابی ومجوسی طفل کتابیدر اکر کتابی ایله مجوسی بیننده اولورسه حتی اول الطفل قزاولورسه مسلمه نکاحی صحیح اولور
وذبیحه سی دخی حلال اولور بونده نوعا نفع واردر هدایه ده دخی بویلجه در وصاحب بیانیه ان المجوسیة
شر من النصرانیة والیهودیة دیمشلردر ان النصرانیة والیهودیة خیر من المجوسیة دیمشلردر زیرا انلرک
دینلرنده خیر یوقدر ولو اسلمت زوجة الکافر او زوج المجوسیة اکر کافرک زوجه سی ویاخود مجوسیه نک
زوجی مسلمان اولسه لر عرض الاسلام علی الاخر اخر اوزرینه اسلام عرض اولنور فان اسلم فهی له والا فرق بینهما فان
ابی الزوج فالفرقة طلاق اکر اخر مسلمان اولسه زوجه زوج ایچوندر یعنی اولکی نکاح اوزره در نکاح آخره
محتاج دکلدر واکر اسلامه کلمزسه ما بینلری تفریق اولنور واکر زوج ابا ایدرسه بیلمدی فرقت طلاقدر

خلافی لابی یوسف ابو یوسف ایچون خلاف واردر انک قتنده فرقت طلاق دکلدر فسخدر لان ابیت حق بالاتفاق
طلاق دکلدر اکر خاتون ابا ایدرسه واما المهر لو بعد الدخول خاتون ایچون مهر واردر اکر اسلام زوج دخولدن صکره
اولورسه والا فنصفه لو ابی الزوج واکر اسلام زوج دخولدن اول ایسه نصف مهر واردر اکر زوج ابا ایدرسه ولا
شیء لو ابت اکر قبل الدخول اسلامدن خاتون ابا ایدرسه بر شیء یوقدر حاصل کلام قچان قاضی ما بینلرین تفریق
ایلسه اکر ابا رجل طرفندن اولورسه اول فرقت طلاق اولور اکر ابا خاتون طرفندن اولورسه طلاق اولمیوب فسخ
اولور زیرا طلاق رجال طرفندندر نسا طرفندن دکلدر بو تقدیرجه خاتون طرفندن فسخ اولمغله بر شیء
لازم کلماز ولو کان ذلک فی دار الحرب اکر مجوسینک اوغورتلری برینک اسلامی ویاخود زوجه کتابیه نک
اسلامی دار حربده اولسه لا تبین حتی تحیض ثلاثا قبل اسلام الآخر آخرک اسلامندن اول اوچ حیض
کورمینجه بینونت واقع اولماز کرک مدخول بها اولسون وکرک اولماسون وتفسیل اسلام سبب تفریقه اولماز
وآخرک اوزرینه عرض اسلام دخی ممکن دکلدر زیرا دار حرب اولمغله اهل اسلامک ولایتی منقطعدر وقاکم
اعتبار سببی متعذر اولسه شرط سبب مقامنه اقامت اولنور وبو محلده شرط اوچ حیضک انقضاسیدر
بعد عرض الاسلام ابا مقامنه قایم اولور زیرا حکم شرط معنافی اولور نجان علته وسببه مضاف متعذر
اولسه نتکم برکسنه طریق عامده بر قیو قازوب ایچنه بر انسان دوشوب هلاک اولسه اهل بودر که تلف
وهلاک دکشن کمسنه نک تعلقنه مضاف اولمقدر زیرا علت هلاک انک ثقلیدر لکن اول ثقله اضافت
متعذردر امور طبیعی اولدیغیچون بعده هلاک سبب اولان مشیدر اکا دخی مضاف قلمق متعذره در زیرا
یولده یوریمک بر مباح بر شیدر اصلا تعدی وتجاوز یوقدر پس امدی سببه وعلته مضاف اولمق متعذر
اولیجق شرط مضاف قلنورکه اول حفر بئردر وبو حفر علته مشابه در شول حیثیت ایله که حکم اول شرطه
وجودا تعلق ایلمشدر وبونده تعدی واردر زیرا قیو اولان ارضی قزان کمسنه نک ملکی دکلدر وان اسلم
زوج الکتابیة بقی نکاحهما اکر کتابیه نک زوجی مسلمان اولسه ایکیسنک نکاحی باقی قالور زیرا ابتدا مسلمک
کتابیه تزوج ایلمسی جایزدر بقاء جوازی دخی اولی زیرا حالت بقا حالت ابتدادن اسهلدر وتباین
الدارین سبب للفرقة لا السبی فلو خرج احدهما الینا مسلما او اخرج سبیا بانت وان سبیا معا لا
وتباین دارین فرقته سببدر سبی یعنی اسیرلک فرقته سبب دکلدر پس امدی اکر زوجیندن بری مسلم اولوب حالده
بزه چقسه یعنی دار اسلامه کلسه ویاخود اسیرلک ایله اخراج اولنسه بینونت واقع اولور اکر زوج وزوجه معا
سبی اولنسه لر بینونت واقع اولماز شافعی قتنده سبب فرقت سبی در حتی زوجیندن بری مسلما دار اسلامه
کلسه ویاخود عقد ذمت ایله یعنی خراجی قبول ایله کلسه بینونت واقع اولماز زیرا سبی بولنمدیغیچون
اما اکر احد زوجین سبی اولنسه ما بینلرنده فرقت واقع اولور اتفاقا امام حنیفه قتنده سبب فرقت
تباین دارینده در وامام شافعی قتنده سبی در اکر زوجین معا سبی اولنسه لر بزم قاتمزده فرقت واقع اولماز

اما امام شافعی قتنده واقع اولور شافعینک دلیلی بودر که مکه مکرمه فتح اولمزدن مقدم پیغمبرک
دختر اختری زینبی زوجی اولان ابو العاصی مکه مکرمه ده قیوب کندو بیله مدینه منوره یه هجرت
ایلدی رسول اکرم نکاح اول ایله زینبی مکه مکرمه ده زوجنه کوندردی بو نوبتدن معلوم اولدیکه تباین دارین
موجب فرقت دکلدر تباین دارینده احد زوجیندن انقطاع ولایت اثری واردر بو حضنه انقطاع
نکاح دکلدر بو اجلدندر که بر حربی امان ایله دار اسلامه داخل اولسه ویاخود بر مسلم دار حربه امان ایله
داخل اولسه فرقت واقع اولماز مع هذا تباین دارین موجود وبو مسئله ایضاح ایدر که اهل عدل ایله
اهل بغی بیننده نکاح باقیدر مع هذا ولایت منقطع ایکن اما سبی بونک خلافنجه در زیرا سبی
مسبی نک سابی ایچون صافلکینی اقتضا ایدر ومسبیه سابی ایچون ملک اولماز الا مسبیه نک زوجندن
نکاحی منقطع اولمغله اولور بو اجلدندر که سبی اوزرینه کفارک دینی باقی قالمز انقطاع کل ایله منقطع
اولور بو محلده شافعینک دلیلیدر اما بزم ایچون دلیل بودر که حق تعالینک یا ایها الذین امنوا اذا جاءکم
المؤمنات مهاجرات فامتحنوهن الله اعلم بایمانهن فان علمتموهن مؤمنات فلا ترجعوهن الی
الکفار قولندن مفید اهل تفسیر بو آیه کریمه نک سبب نزولنده دیمشلردر که عام حدیبیه ده مکه مکرمه نک
مشرکلری پیغمبر ایله مصالحه ایدوب شول وجهله صلح اولندیکه اهل مکه دن هرکیم پیغمبره کلورایسه بنه انلره
رد ایلیه لر وپیغمبرده مکه مکرمه یه کلان اهل مکه دن اولوب رد ایلمیه لر بو منوال اوزره عهدنامه یازیلور
مهرلنور اندن صکره پیغمبر حدیبیه ده ایکن سبیعه بنت الحارث الاسلمیة فرار ایدوب پیغمبره کلدی وزوجی اولان
کافر دخی عقبنجه کلوب یا محمد بنم خاتونمی رد ایلیه حال بوکه سیزه کلانلری رد ایچون شرط ایلدیکز هنوز
یازیلان نامه نک مهری قورمدی دیدکده بو آیه کریمه نازل اولدی بوندن معلوم اولدیکه تباین دارین موجب
فرقتدر اندن صکره حق تعالینک ولا جناح علیکم ان تنکحوهن قولی فریقی تباین دارین موجب انقطاع
نکاح اولدیغنه حجت قاطعدر ومن هاجرت الینا بانت ولا عدة علیها وشول خاتون که سزه هجرت ایلیه زوجندن
باین اولور واول خاتونک اوزرینه عدت لازم اولور ابو حنیفه قتنده اکر حامل اولمازسه اکر حامل اولورسه
وضع حمل ایدنجه نکاح اولنمق جایز دکلدر خلافا لهما امامین ایچون خلاف واردر انلرک قتنده خاتونه عدة
لازمدر زیرا فرقت دار اسلامه دخولدن واقع اولدی بو تقدیرجه خاتونه اسلام حکمی لازم اولور وارتداد
احد الزوجین فسخ فی الحال احد زوجینک ارتدادی دخی فی الحال فسخدر طلاق دکلدر وللموطوءة المهر ولغیرها
نصفه ان ارتد موطوءه ایچون تمام مهر لازم اولور کرک ردت رجل طرفندن اولسون کرک عورت طرفندن
اولسون وموطوءه دن غیری ایچون نصف مهر لازم اولور اکر ردت رجل طرفندن اولورسه ولا شیء لها
ان ارتدت اکر خاتون مرتده اولورسه مهردن بر شیء یوقدر زیرا تفریق خاتون طرفندن اولمغله معصیت
اول جانبدن اولمش اولور بو معصیتی ایسه موجب سقوط مهردر وان ارتدا معا واسلما معا لا تبین

اكر زوج وزوجه معا مرتد اولسه‌لر ومعا اسلامه كلسه‌لر فرقت واقع اولمز وبو قول زفركدر شافعي دخي بو نكته حكم ايلدي اما بزم ايچون دليل بودركه بني حنيفه كه عربدن بر قبيله در زكوة ويرمك ايچون جمله‌سي مرتد اولدقلرنده ابو بكر رضي الله تعالى عنه اوزرلرينه عسكر كوندردي دكرو جمله‌سي مسلمان اولديلر لكن تجديد نكاح ايلمامر اولنمديلر وصحابه دن بر فرد تجديد نكاح امر ايلمامشدر بو تلركت اجماعي تركي قياسه حجتدر وان اسلما متعاقبين بانت اكر زوج وزوجه متعاقبين اسلامه كلسه‌لر فرقت واقع اولور زيرا برينك اسلامي اخرك ردتي اوزرينه مقدم اولمغله مابينلرنده اختلاف محقق اولمش اولور اول تقديرجه فرقت مقرردر ولا يصح تزوج المرتد ولا المرتدة احدا مرتد ومرتده نك بركمسنه تزوج ايلمسي صحيح دكلدر مادام كه اسلامه كلميه

باب القسم

بو باب قسم بياننده در قسم فتح قافيله وسينك سكونيله مصدردر وكسر قافيله اقتسامك بريدر بو محلده قسمدن مراد زوج نسانك حقنى عدالت اوزره اعطا ايلمكدر يجب العدل فيه بيتوتة لا وطئا قسمده بيتوتت جهتنده عدل واجب اولور وطئ جهتندن دكل ماكول وملبوسده دخي عدل واجبدر وبعضين بعضندن ترجيح جايز دكلدر زيرا حق تعالينك فان خفتم الا تعدلوا فواحدة او ما ملكت ايمانكم قول شريفي بين النساء تسويه‌نك وجوبنه دالدر وبني‌نك من كان له امراتان فمال الى احدهما جاء يوم القيمة وشقه مائل قول شريفنك وعيدي اشتمالي اولمغله تسويه‌نك وجوبنه دليل قويدر وعايشه رضي الله عنهادن مرويدركه بني‌نك نسا بينلرنده عدالت ايدرلردي اللهم هذا قسمي فيما املك ولا تؤاخذني فيما لا املك ديو دعا ايدرلردي عدل بيتوتت وماكولات وملبوسات وموانست ومصاحبتده در يوخسه جماعده دكلدر زيرا نشاط منوط بر فعلدر انده تسويه ممكن دكلدر والبكر والثيب والجديدة والقديمة والمسلمة والكتابية فيه سواء ذكر اولنان نسانك جمله‌سي قسمده برابردر زيرا قسم حقوق نكاحدندر اول تقديرجه مابينلرنده تفاوت يوقدر اكر تفضيل اولنق جايز اولسه بين النساء قديمه حرمت اولى در زيرا وحشت قديم جانبندن اكثر ابتداءً كاملا كندونك حتى اكن تنصيف اولنوب بلكه تثليث وتربيع اولنوردي اول تقديرجه حرمت اولنسه اولى در نته كم لكل جديد لذة ولكل قديم حرمة ديلمشدر اما امام شافعي ديركه جديده ثيب اولورسه انك قسمنده اوچ كيجه بيتوتت ايلمك كركدر اكر بكر ايسه يدي كيجه بيتوتت كركدر انلرك حجتي دور ايليانس بن مالك رضي الله تعالى عنه دن روايت ايلمشدركه بني‌نك بكر تزوج ايلدكده يدي كيجه وثيب تزوج ايلدكده اوچ كيجه بيتوتت بيورلردي وبزم مبارك لشادربار الرفوف للبكر سبع وللثيب ثلث قول شريفني استماع ايلدم ديو روايت ايلمشدر وبني‌نك ام سلمه تزوج ايلدكده اوچ كيجه بيتوتت كفك مراد ايلدكده ام سلمه كيجه سنه رضا ويرميوب بردة شريفلرين طوتدقده بني‌نك انه ليس بك على اهلك هوان ان شئت سبعت لك وسبعت لنسائي والا ثلثت ودرت ادور بيوردقلرنده انلر دخي راضي اولمشلردر بو حديث شريفك

معناي تطييب شان كلام بودركه سنك سببك ايله اهلك اوزرينه خورلق ومذلت يوقدر يعني سنده اوچ كيجه اقتصار ايلمكله قوم وقبيله‌كه مذلت يوقدر سنك موانست ومصاحبتكه عدم رغبتدن دكلدركه قوم وقبيله عار ومذلت لاحق اوله استرسنك يدي كيجه سنده كيجه‌ليم ويدي كيجه سائر نساده كيجه‌ليم اكر استرسك اوچ كيجه كيجه‌ليم صكره بنه دور ايده‌يم ديو بيورمشلردر وللامة والمكاتبة والمدبرة وام الولد نصف الحرة جاريه ومكاتبه ومدبره وام ولد ايچون حره‌نك نصفي واردر بو تلرمملوكه اولدقلري زماننده على رضي الله عنه للحرة الثلثان من القسم وللامة الثلث بيورمشلردر وبركمسنه دن بونك خلافنه بر قول روايت اولنمامشدر ولا قسم في السفر فيسافر بمن شاء والقرعة احب سفرده قسم يوقدر زوج دلدوكي خاتون ايله سفر ايدر وقرعه ايلمك مستحبدر وقرعه‌يه قلبلرين تطييب ايچوندر اول تقديرجه باب استحبابده اولمش اولور زيرا خاتونك حيني مسافرته زوج اوزرينه حقي يوقدر مصنفك ولا قسم في السفر قولي مرضدن احترازدر زيرا مرض حالنده قسمده زوجانك حقي ساقط اولماز عايشه رضي الله عنهادن روايتدركه بني‌نك مرض حالنده زوجات مطهراتي حضور شريفلرينه دعوت ايلدكده جملهسنه خطاب ايدوب بيوردي‌لركه قسم خصوصنده مابينكزده دور ايلمكه اقتدارم يوقدر اكر جايز كوروب اذن ويررسكز عايشه‌نك يانندن اولايم ديو استيذان طلب ايلدكلرنده جمله‌سي اذن ويرمشلردر اكر قسم مرض ايله ساقط اولسه‌يدي بني‌نك نسادن استيذان طلب ايلمزلردي كذا في البيانية وان وهبت قسمها لضرتها صح اكر بر خاتون قسمني ضره‌سنه يعني اورتاغنه هبه ايلسه صحيح اولور زيرا ام المؤمنين سوده بنت زمعه وقتا كه مسنه اولدقلري ايسه بني‌نك كندوسنه اعتدي بيوردقده سوده حضرتلري دخي مراجعت ايلمك ايچون رجا ايلدي وكندونك نوبتني عايشه رضي الله عنهايه هبه ايلدي زيرا بني‌نك يوم حشرده ازواج مطهراتي ايله حشر اولنمق اول سلكده بولنمق ايچون مراجعتني رجا ايلدي حق تعالينك وان امرأة خافت من بعلها نشوزا او اعراضا فلا جناح عليهما ان يصلحا بينهما صلحا والصلح خير قول شريفي نازل اولمشدر ولها ان ترجع وقسمني هبه ايدن خاتون ايچون هبه سندن رجوع واردر

كتاب الرضاع

بو كتاب رضاع بياننده در رضاع فتح راء ايله وكسر راء ايله دخي لغتدر هو مص الرضيع من ثدي الآدمية في وقت مخصوص ويثبت حكمه بقليله وكثيره رضاع رضيعك مصدريدر يعني امرسيدر وقت مخصوصده ادمينك ممه‌سندن ورضاعك حكمي ثابت اولور قليل ايله وكثير ايله بزم قاتمزده شافعي قتنده تحريم ثابت اولماز الا بخمس رضعات ايله ثابت اولور يعني بش دفعه مص ايلمك ايله ثابت اولور بني‌نك لا يحرم المصة ولا المصتان ولا الاملاجة ولا الاملاجتان قول شريفي بر ايكي مصه وبر ايكي املاج ايله تحريم ثابت اولمدوغنه دليل ايراد ايلمشدر مصه فعل رضيعدر املاج فعل مرضعدركه ارضاعدر بو قول شافعينك كندو مذهبي اوزره دربزم ايچون دليل حق تعالينك وامهاتكم اللاتي ارضعنكم قول شريفي وبني‌نك يحرم من الرضاع ما يحرم من النسب كلام لطيفيدر زيرا حق تعالينك ارضعنكم قول شريفي اطلاق اوزره در

بين قليل وكثيره فصل اولنمامشدر خبر واحد ايله زياده على الكتاب جائز دكلدر نته اصولده معلومدر امام
شافعينك روايت ايلدوكي كتاب ايله مردوددر ويا خود منسوخدر وابن عمر قتنده لا يحرم المتعة ولا المصتان
حديث شريفي ابن زبيدر روايت ايلديكي بو حكايت ايلدكلرينه ابن عمر بيورديلر كه قضاء الله ابن زبيد قضاسندن
اوليدر ديو بو قولي رد ايلمشلردر ارضعنكم قولنك اطلاقنه مخالف اولدوغيچون دخي في مدة الارضاع
وهي حولان ونصف وعندهما حولان رضيعك مدتندن مصدر مدتندن صكره معني رضاع دكلدر
بو مدت ايكي بچق ييلدر واما بين قتنده ايكي سنه در وامام زفر قتنده اوچ سنه در زيرا حول برحالدن
برحاله تحويل ايله صالحدر بو تقديرجه ايكي حولك اوزرينه زياده لك لازمدر زيرا ايكي سنه ده صكره براوغلندن
حاصل اولماز الا تدريج ايله حاصل اولور اندن مدت لازمدر كه صبي طعامه معتاد اوله اول بيني خاطردن كيده
بو ايله اوچ حول لازمدر واما بين ايچون دليل حق تعالينك وحمله وفصاله ثلثون شهرا قول شريفيدر
وحملك اقل مدتي التي آيدر وفصال ايچون ايكي حول قالور نبيعم كه لا رضاع بعد الحولين قول لطيفي
دخي بوكا حجتدر وابو حنيفه ايچون دليل بينه بو آيت كريمه در زيرا حق تعالى ايكي شئ ذكر ايلدي واول ايكي شئ ايچون
بر مدت بيوردي پس امدي بو مدت اول ايكي شئ كمال اولمق لازم اولدر يا ايكي دين ايچون دقت تعيين اولندوغي كبي
اولدي مثلا بر كمسنه ديسه كه فلان كمسنه نك بنم اوزرمده بيك اقچه سي وبشيوز كيله بغدايي وار در ايكي آيه دكين
بو تقديرجه ذكر اولنان ايكي آي ايكي دين ايچون بطريق الكمال وقت موجل اولمش اولور الا بو قدر وار كه حمل قتنده
عائشه رضي الله عنها نك لا يبقى الولد في بطن امه اكثر من سنتين ولو بفلكة مغزل قول شريفي وارد اولدوغي
لفظ انفصال ظاهري اوزره قالميچق مدت انفصال ونوزا آي اولمش اولور البته زياده مدت لازمدر كه
لبن ايله حاصل اولان لحم تغير غذا ايله منقطع اولسون ايچون اما امامينك روايت ايلدوكي لا رضاع بعد الحولين
حديث شريفي استحقاقك مدتي اوزرينه محمولدر يعني لا رضاع بعد الحولين حديث شريفنده مراد بابا اوزرينه
نفقة استحقاقي اولمغله حمل اولنه زيرا اجرت ايكي سنه ايله مقدره در بالاتفاق مطلقه اولان خاتون ايكي سنه
اجرتدن صكره اجرت رضاعه مستحق دكلدر بالاجماع دخي مدت رضاع كچسه بعده رضاع ايله حرمت ثابت اولماز
كرك ممه دن كسلسون كرك كسلمسون اما مدت رضاعدن مقدم ممه دن كسلسه وبر خاتون اني اول محلده امزرسه
حرمت رضاع ثابت اولور وصاحب عنايه ديمشدر كه بعضيلر قتنده اون بش سنه يه دكين حرمت ثابت اولور بعضيلر
قتنده قرق سنه يه دكين ثابت اولور وبعضيلر قتنده جميع عمرنده حرمت ثابت اولور فيحرم به ما يحرم بالنسب
الا جدة ولده يعني رضاع ايله حرام اولان نسب ايله حرام اولان شئيده الا رضاعا ولدينك جده سي حرام اولماز
ونسبا ولدينك جده سي كندونك يا اناسي ويا قاين اناسيدر اول اجلدن حرامدر اما رضاعا بويله دكلدر واخت ولده
ورضاعا ولدينك قز قرنداشي حرام اولماز اما نسبا جهتندن ولدينك قز قرنداشي يا كندونك قزيدر ويا خاتوننك
قزيدر بو ايسه حرامدر اما رضاعا اولان حرام دكلدر وعمة ولده ورضاعا ولدينك عمه سي حرام اولماز نسبا

ولدينك

ولدينك عمه سي كندو قز قرنداشيدر اول اجلدن حرامدر اما رضاعا بويله دكلدر وام اخيه واخته ورضاعا
قرنداشنك ورضاعا قز قرنداشنك اناسي حرام اولماز نسبا قرنداشنك وقز قرنداشنك اناسي
كندونك اناسيدر بو ايسه حرامدر اما رضاعا بويله دكلدر اجنبيا اندن بر صبي وبر صبيه بر اجنبي خاتوندن
امسه لر وصبيه نك رضاعدن بر اناسي دخي اولسه اول اوغلانجغه رضاعدن اولان قز قرنداشنك
رضاعدن اولان اناسي حلال اولور وابن عمة وعمته رضاعا عمه نك ورضاعا عمه سنك اناسي حرام اولماز
نسبا باباسنك اناسي اولور ويا خود چونكه موطوءه سي اولور بو ايسه حرامدر اما رضاعا بويله دكلدر وام خاله
اوخالته رضاعا خاله نك ويا خود رضاعا خاله سنك اناسي حرام اولماز نسبا بويله دكلدر حرام محضدر
والاخا بن المراة لها دخي خاتوننك اوغلنك رضاعا قز قرنداشي اول خاتونه حرام دكلدر بو عبارت مكرردر
زيرا بو مقروده وام اخيه قولكه رضاعدن قرنداشنك اناسي حرام دكلدر ديمك ايدي والاخا بن المراة لها
قولي دخي عيني ايله مرادنك اوغلنك رضاعدن قز قرنداشي اول خاتونه حرام دكلدر بو تقديرجه كرچه لفظلر
مغايردر لكن معناده ايكيسي دخي بردر حتي صدر الشريعه دخي مكرر اولدوغني بيان ايلمشدر وشراحدن
اسمعيل افندي قرا نه ملتقى الابحر نام كتابنده نوليدي بلميدم كه مصنف نيچون بو لفظي ذكر ايلمشدر خصوصا
صدر الشريعه اعلم ان هذا مكرر قوليني حوركور ب قراءت ايلمشدر ديو ذكر ايلمشدر وقس عليه استثناسي
ممكن اولان صوري انك اوزرينه سن قياس ايله وتحل اخت الاخ رضاعا ونسبا كالاخ من الاب له اخت
من امه تحل هذه الاخت لاخيه من ابيه رضاعا ونسبا قرنداشنك قز قرنداشي حلال اولور مثلا بابا بر
قرنداشنك غيري انادن بر قز قرنداشي اولسه اول قرنداشنك قز قرنداشي بابا بر قرنداشنه حلال اولور
نسبا جائز اولديغي رضاعا اولان قز قرنداشنك جوازي اولي ايدوكي قتي ظاهردر ولا حل بين رضيعي
ثدي وان اختلف زمانهما يعني بر ممه دن امزوق ايكي كمسنه بيننده جميع حلال دكلدر واكر زمانلري مختلف دخي
اولورسه زيرا رضاعا قرنداشي وقز قرنداشي اولور صاحب عنايه ديمشدر كه ثديدن مراد آدمينك
ثديدر حتي ايكي كمسنه ضرع بهيمه دن جمع اولسه لر حرمت ثابت اولماز زيرا بو حرمتك ثبوتي كرامت
طريقيله در اوليا اولديغي لبن ادميه مختص قلندي ولا حل بين رضيع وولد مرضعته وان سفل رضيع ايله
مرضعه نك ولدي بيننده جميع حلال دكلدر هر نقدر اشغه دخي اولورسه وولد زوج لبنها منه فهو اب
للرضيع وابنه اخ وبنته اخت واخوه عم واخته عمة رضيع ايله زوجك ولدي بيننده جميع حلال اولماز
اما مرضعه نك لبني اول زوجدن اولدر بيلمدي بويله اولنجق اول زوج رضيعك رضاعا باباسيدر
واوغلي قرنداشيدر وقزي قز قرنداشيدر وقرنداشي عميسيدر وقز قرنداشي عمه سيدر ولا حرمة
لو رضعا من شاة حرمت يوقدر اكر بر صبي وبر صبيه بر قيونون امسه لر زيرا ذكر اولنمش ايدي كه
طريق كرامت انسانه مختصدر بهيمه دكلدر صاحب عنايه ديمشدر كه مبسوطده محمد بن اسمعيل البخاري دن

ایله حکایت ذکر اولنمشدر که من بو محمد البخاری بهیمه ده دخی حرمت رضاع ثابت اولور دیدی در شیخ ابو حفص
کبیر زماننده بخارایه داخل اولدقلرنده حرمته فتوی ویردی شیخ مشار الیه کندویه نصیحت ایدوب بو مقوله
سوزی سویلمه دیو تنبیه ایلدی لکن نصیحتی قبول ایلمامکله خلق جمع اولوب محمد بن اسمعیل البخاری یی شهردن
اخراج ایلدیلر او من رجل ویا خود رجلدن امسه لر حرمت رضاع یوقدر زیرا رجلک لبنی حقیقتده لبن دکلدر
ولا فی الاحتقان بلبن المرأة خاتونک لبنی ایله احتقان ده حرمت رضاع یوقدر ولبن البکر والمیت محرم
بکرک واولمش خاتونک لبنی محرمدر بونلرک لبننده حرمت ثابتدر زیرا حقیقتده لبندر بونلردن انبات
لحم وانشاد عظم حاصل اولور زیرا فی الحرمت رضاعیه انشاد عظم وانبات لحمه تعلیق بیورمشلردر نته کم
الرضاع ما انشد العظم وانبت اللحم بیورمشلردر وکذا الاسقاط لبن مرأه صبینک بورننه صب ایلمک
ایله دخی حرمت رضاع ثابت اولور زیرا بورندن معدیه واصل اولور اندن نشو نما حاصل اولور حتی صاحب
اختیار دیمشدر که بر خاتون ممه سنک باشنی صبینک اغزینه ادخال ایلسه اما لبنی بوغازینه کیدوب
کتمه سنده شبهه سی اولسه حقیقتده بلنسه حرمت ثابت اولمازینه بولجه در یعنی حرمت ثابت اولماز
صبیه اهلنک بعضیسی ارضاع ایلسه و بلنمسه که قنغیسیدر اول اهل قریه دن بر رجل اول صبیه تزوج
ایلسه جایزدر زیرا نکاحک اباحتی اصلدر اول اباحت شک ایله زائل اولماز واللبن المخلوط
بالطعام لا یحرم طعام ایله مخلوط اولان لبن محرم دکلدر ابو حنیفه قتنده خلافا لهما عند غلبة اللبن
امامین ایچون خلاف واردر لبنک غلبه سنده زیرا عبرت غالبه ایچوندر ویعتبر الغالب لو خلط بماء او دواء
او لبن شاة اگر لبن مرأ ایله ویا خود لبن شاة ایله مخلوط اولسه اعتبار غالبه دردر وکذا بلبن امرأة اخری
وینه اعتبار غالبه در اگر بر خاتونک لبننه مخلوط اولسه ابو یوسف قتنده جمله سی شئ واحد حکمنده
اولور اقل دخی اکثرک حکمنده قلنور وعند محمد یتعلق الحرمة بهما امام محمد قتنده ایکیسی دخی حرمت
متعلق اولور جنس جنسه غالب اولماز و بر شئ کندو جنسندن مستهلک اولماز مقصود بر اولور و نجعون [?]
ابو حنیفه دن بو ماده ده ایکی روایت واردر بر روایت تحریم اغلبنه تعلق ایلمکدر و شافعی بو نکله حکم
ایلمشدر و بر روایتده دخی ایکیسنه تعلق ایلمکدر و بو قول امام محمدکدر و فرقو نکویدر و ان ارضعت ضرتها
حرمتا و اگر بر خاتون ضره سی اولان صغیره ارضاع ایلسه زوج اوزرینه ایکیسی دخی حرام اولور زیرا
ارضاعا انا ایله قزی جمع ایلمک لازم گلور بو ایسه حرامدر صاحب بیانیه دیمشدر که کبیره ابدی تزوج
جایز دکلدر اما صغیره تزوج جایزدر اگر کبیره مدخول بها اولمدیسه اگر مدخول بها اولدیسه جایز دکلدر
ولا مهر للکبیرة ان لم توطأ کبیره ایچون مهر یوقدر اگر موطوءه دکل ایسه زیرا فرقت کندو طرفندن گلمشدر
قبل الدخول وللصغیرة نصفه صغیره ایچون نصف مهر واردر زیرا فرقت کندو طرفندن واقع اولمامشدر
فیرجع الزوج به علی الکبیرة ان علمت بالنکاح وقصدت الفساد پس اول زوج صغیره یه ویردیکی مهر ایله

کبیره

کبیره اوزرینه رجوع ایدر اگر کبیره صغیره نک نکاحی بلوب فساد قصد ایلدی ایسه ولا ان لم یعلم به
او قصدت دفع الجوع والهلاک او لم تعلم انه مفسد زوج صغیره یه ویردیکی مهر ایله رجوع ایده مز اگر کبیره
صغیره نک نکاحنی بلمسه ویا خود کبیره صغیره نک اجلنی اهلاکی دفع قصد ایلسه ویا خود صغیره یی
ارضاع مفسد ایدوکنی بلمسه کبیره یه رجوع ایلیه مز زیرا ارضاع فساد نکاحه علت دکلدر وارضاع
فساد نکاح ایچون موضوع دکلدر و ضمان تسبیب تعدی اوزرینه مبنیدر و رجحان تعدی بولنمسه ضمان واجب
اولمز والا تعدی بولنمازایسه ضمان واجب اولماز نته کم یولی اوزرینه قیو قازوب بر کمسنه دوشسه او حفری
بر ایدن کمسنه تعدی ایلمشی اولدی ضمان لازم اولور اما کندو ملکنده اولسه تعدی بولنماسه را اولدقده
ضمان لازم گلمز والقول قولها فیه قول خاتونکدر بو فعلده یعنی فساد دیلدیم ودفع جوع ایچون
ایلدم دیدکده یمینی ایله وانما یثبت الرضاع بما یثبت به المال رضاع ثابت اولور شول شی ایله که اول
شی ایله مال ثابت اولور مثلا مال ایکی رجل شهادتی ویا خود بر رجل وایکی عورتک شهادتی ایله ثابت
اولدوغی گبی رضاع دخی اوایله ثابت اولور امام مالک دیرکه بر خاتونک شهادتی ایله ثابت اولور لکن
عدالت ایله موصوف اولسه زیرا حرمت حقوق شرعیه دن بر حقدر خبر واحد ایله ثابت اولور نته کم بر کمسنه
لحم اشترا ایلسه و بر کمسنه خبر ویرسه که ذبیحه مجوسیدر اول لحم حرام اولور ولو قال هذه اختی من الرضاعة
ثم ادعی الخطأ به صدق اگر بر رجل شول خاتون رضاعا بنم قز قرنداشمدر دیسه اندن صکره خطا
ایدوکنی ادعا ایلسه تصدیق اولنور مثلا بر رجل ظن ایلدیکه کندو ایله فلانه بیننده رضاع اولمشدر
تفحص و سؤالدن صکره حقیقت حاله واقف اولدیکه یوغمیشی عذری مقبول اولوب قولی تصدیق اولنور

کتاب الطلاق

بو کتاب طلاق بیاننده در طلاق اسمدر تطلیق معناسنه
سلام تسلیم معناسنه اولدوغی گبی لغتده مطلق رفع قیددن عبارتدر غیریده نته کم اطلق الفرس
والاسیر دینلور و نکاحده تفعیل ایله استعمال اولنور لکن نکاحدن غیریده افعال ایله استعمال اولنور بو اجلدن که
بر کمسنه خاتوننه تشدید لام ایله انت مطلقه دیسه بنیه احتیاج اولماز اما تخفیف لام ایسه بنیه احتیاج
محتاج اولور معلوم اوله که اصلده طلاق حرامدر زیرا سنت انبیا اولان نکاحی قطعدر نته کم ابغض
المباحات عند الله الطلاق بیورمشلردر لکن نسانک افعال قبیحه لرندن خلاص اولمق ایچون طلاق مشروع اولمشدر
زیرا خواتین طائفه سنک اکثر اخلاقی کج و عقللری ناقص و سفاهتلری غالب و قلت یقین و سوء تدبیر و کفران
نعم ازواج و تضییع اموال معصوم و هدم اعراض مصونه و افشای اسرار مکنونه دن خالی دکللردر اگر طلاق مشروع
اولمسه بو مقوله مبتلا اولنلره خلاص ممکن اولمیوب حیران ابدیه قالمق لازم گلوردی هو رفع القید الثابت شرعا بالنکاح
طلاق شرعا نکاح ایله ثابت اولان قیدی رفعدر و طلاق ویرن کمسنه عاقل و بالغ اولمق شرطدر و خاتون دخی نکاحنده
اولمق گرکدر ویا خود بر عدتده اولدکه طلاقه محل اوله و مستغنک شرعا قوله لیل حل وثاق گبی حسا ثابت اولان قیدک

وقع خارج اولدي وبالنكاح قوليله قيد عتاق رفعي خارج قالدي وبعض ناس ديمشدر كه ايقاع طلاق مباح
دكلدر الا ضرورت حالنده مباحدر نته كم نبيء م لعن الله كل ذواق مطلاق بيورمشلردر وعامه علما اطلاق نصوص ايله كه
حق تعالينك ولا جناح عليكم ان طلقتم النساء قول شريفي وينه يا ايها النبي اذا طلقتم النساء فطلقوهن
لعدتهن قول لطيفي استدلال ايدوب اباحته ذاهب اولمشلردر احسنه تطليقها واحدة في طهر لا جماع فيه
فتتركها حتى تمضي عدتها وطلاق اوچ قسمدر بريسي احسن وبريسي حسن وبريسي بدعيدر امدي طلاقك
احسني خاتوني تطليق واحد ايله تطليق ايلكدر برطهرده كه انده جماع اولميه وخاتوني ترك ايليه حتى عدتي
گچنجه زيرا اصحاب كرام طلاقده واحده اوزرينه زياده نك تركيني مستحسن كوررلردي زيرا بويله اولنجق مراجعه تدارك
ممكن اولوب حكم ندامت چكلمزدي وحسنه وهو سني تطليقها ثلاثا في ثلاثة اطهار لا جماع فيها ان
كانت مدخولا بها وطلاقك حسني سني دور اول سني تطليق خاتوني اوچ طهرده اوچ دفعه تطليقدر كه اول
اطهارده جماع اولميه اگر مدخول بها اولورسه امام مالك ديديكه اوچ طلاق بدعيدر مباح اولان انجق واحده در
طلاقده اصل مراد خلاص حاجت ايچوندر بو ايسه واحده ايله حاصل اولور بزم ايچون دليل حديث ابن عمر خاتوني
حالت حيضده تطليق ايلكده نبيء م ما هكذا امرك الله تعالى انما السنة ان تستقبل الطهر استقبالا
فتطلقها لكل قرء تطليقة بيورمشلردر ولغيرها طلقة ولو في الحيض وطلاقك حسني مدخول بها دن غيري
ايچون طلقة واحده در اگر حيضده دخي اولورسه والآيسة والصغيرة والحامل فتطلقن للسنة
عند كل شهر واحدة آيسه والصغيره وحامل طلاق سني ايله تطليق اولنورلر هر آيده برطلاق ايله بونلرك حقنده
شهر حيض مقامنه قايم اولنور نته كم حق تعالينك واللائي يئسن من المحيض من نسائكم ان ارتبتم فعدتهن
ثلاثة اشهر قول شريفيدر وعند محمد لا تطلق الحامل للسنة الا واحدة امام محمد قتنده حامل طلاق سني ايله
مطلقه اولماز الا برطلاق ايله مطلقه اولور وجاز طلاقهن عقيب الجماع آيسه وصغيره وحامله طلاقي
جماع قتنده جايزدر زيرا بعد الجماع طلاقك مكروه اولمسي حمل توهمي ايچوندر بونلرده ايسه اول توهم يوقدر وبدعته
تطليقها ثلاثا او اثنتين بكلمة واحدة وطلاقك بدعيسي كلمه واحده ايله خاتوني اوچ وياخود ايكي طلاق ايله تطليق
ايلكدر وبدعتدر مثلا انت طالق ثلاثا وياخود انت طالق ثنتين ديمكدر بو ايسه ائمه حنفيه حرامدر لكن
بو فعلي اشلرسه بينونت واقع اولور وحرمت غليظه ايله حرام اولور بدعتي دخي ايكي نوعدر بريسي من حيث العدد بريسي
من حيث الوقتدر ثلث وثنتين لفظي من حيث العدد اولان طلاقدر او في طهر واحد لا رجعة فيه ان كان مدخولا بها
وياخود طهر واحدده كه انده رجعت اولميه اتي كوننده حكم بنه طلاق ويره وبعده بش اون كوننده حكم مرارا تطليق
ايليه مثلا طهر واحده ابتدا بركره برطلاق ويره بعده برطلاق دخي ويره كرچه دفعة واحدة واقع اولمدي لكن برطهرده
واقع اولمغله بنه بدعي اولدي اگر خاتون مدخول بها اولورسه او في طهر جامعها فيه وياخود برطهرده طلاق واحد ايله
تطليق ايليه كه اول طهرده خاتونه جماع ايلمش اوله كرچه من حيث العدد مخالفت اولمدي لكن من حيث الوقت

مخالفت

مخالفت بولنمش اولدي بو دخي بدعيدر وكذا تطليقها في الحيض ويجب مراجعتها ان كان مدخولا بها في الاصح وقيل
يستحب بنه طلاق بدعيدر اگر حيضده تطليق ايدرسه واگر مدخول بها اولورسه خاتونه مراجعت واجب اولور اصح
روايتده ومستحب دخي ديمشلردر واجب اولان مثلا ابن عمر رضي الله عنه عهد رسول اللهده خاتونه طلاق ويرمش
ايدي باباسي عمر رضي الله عنه نبيء م دن سؤال ايلدكده مر ابنك فليراجعها ثم ليمسكها حتى تطهر من الحيض ثم
ان شاء امسك بعد وان شاء طلق قبل ان يمسها حديث شريفيله جواب ويرمشلردر فان طهرت ثم حاضت
ثم طهرت طلقها ان شاء يعني مراجعت اولنان خاتون طاهر اولسه اندن صكره حايض اولسه اندن صكره ينه
طاهر اولسه زوجي ديلرسه اول خاتوني تطليق ايدر وديلرسه امساك ايدر زيرا ايكي طلاق بيننده حيض كامل ايله فصل لابد
وقيل يجوز ان تطلقها في الطهر الذي يلي تلك الحيضة وديلديكه خاتونه طلاق ويرمك جايز اولور شول طهرده كه
ذكر سبق ايدن حيضه يه ولي ايليه زيرا حال حيضده ويرديكي طلاق مراجعت ايله منعدم اولوب كأن طلاق ويرمش اولدي حكم
حكم كلاه طهرده ويرديكي طلاق مسنون اولور بو قول طحاوي ديمكدر ولو قال للموطوءة انت طالق ثلثا للسنة وقع عند
كل طهر واحدة واگر موطوءه سنه سي اوچ طلاق ايله مطلقه سن سنت ايله ديسه اما نيتي اولمسه هر طهرده برطلاق
واقع اولور نيت دخي ايدرسه ينه برطلاق واقع اولور زيرا للسنة ده اولان لام وقت ايچوندر يعني وقت السنة طهر
لا جماع فيه ديمكدر ابن همام ديمشدر كه لام اختصاص ايچوندر يعني طلاقا مختصا بالسنة ديمكدر سنت ايسه مطلقدر
مطلق ايسه كماله منصرفدر اول سنيدر عددا ووقتا بو تقديرجه ثلثا لفظي اطهار اوزرينه صرف ايلمك واجب
هر طهرده برطلاق واقع اولور واگر موطوءه اولان خاتون ذوات الحيض دن اولمز ايسه اگر ذوات اشهردن اولورسه في الحال
برطلاق واقع اولور وبر دخي كلجك آيده واقع اولور وبر دخي اندن صكره كلجك آيده واقع اولور واگر موطوءه دكل ايسه
في الحال برطلاق واقع اولور اندن صكره خاتون اوزرينه برشي واقع اولماز تزوجدن اول تقدير كلام انت طالق
ثلثا لوقت السنة ديمش اولدي خاتون حقنده ايسه وقت سنت باقي قالمدي اوزرينه عدت اولمدغي ايچون اما
موطوءه بونك خلافيدر وان نوى الوقوع جملة صحت نيته واگر انت طالق ثلثا للسنة قوليله ثلثك جملة وقوعنه
نيت ايليه اولكسنه نك نيتي صحيح اولور يعني طلاق ثلثه واقع اولور ويقع طلاق كل زوج عاقل بالغ ولو كان
مكرها هر عاقل بالغ زوجك طلاقي واقع اولور اگر مكره دخي اولورسه امام شافعي ديركه مكرهك طلاقي واقع اولماز زيرا
ايقاع طلاق قصد واختياره معتمددر مكروه ده ايسه اختيار يوقدر اما هازل بونك خلافيدر زيرا هازل
طلاقي قصد ايلدي زيرا مكره اولان شريف بلمشدر كه بري طلاق وبري هلاكدر ريبي ايدوب اهون اولاني شريني اولانكه
طلاقدر اني اختيار ايلدي چونكه اهون شريني اختيار ايلمك قصد ايديكه قتي ظاهردر او سكران وياخود سكران
دخي اولورسه طلاقي واقع اولور ائمه حنفيه قتنده اما امام شافعينك برقولنده كه كرخي وطحاوي قوليدر سكرانك
طلاقي واقع اولماز زيرا ايقاع طلاق قصد صحيحه معتمددر سكرانك ايسه قصد صحيحي يوقدر بو تقديرجه سكران نايم
حكمنده اولمش اولور بلكه نايمدن دخي قوييدر زيرا نايمي اويانديرسه لر اويانور اما سكران اويانمز ائمه حنفيه ايچون

ودليل سكران اولان كمسنه حرام اولان شيء ايله سكران اولمشدر مثلا خمر ونبيذ كبي وازالهٔ عقلنه سبب معصيت اولديغندن
پس امدي زجرا له انك عقلي باقي حكمنده قلنور اواخرس باشارته المعهودة وياخود دلسز دخي اولور اشارت
معهوده سيله طلاق واقع اولور زيرا دلسزك اشارت معهوده سي عبارت مقامنه قايم اولور دفع حاجتا يچون
لا طلاق صبي ولا مجنون ونائم صبي ومجنون ونائمك طلاقي واقع اولماز زيرا نبي عم كل طلاق جايز الا طلاق الصبي
والمجنون بيورديلر عدم وقوعنه دليلدر ونائمك طلاقنك عدم جوازي تكلمي عدم الاختيار اولدوغيندر
وسيد على زوجة عبده وسيدك قولنك زوجه سي اوزرينه طلاقي واقع اولماز ابن عباس رضي الله تعالى عنه دن
روايتدر كه بر رجل نبي عم حضرتلرينه كلوب يا رسول الله افندم جاريهمي بكا تزويج ايلدي شمدي تفريقمزي مراد ايلدي ديديكده
نبي عم منبره صعود ايدوب يا ايها الناس ما بال احدكم يزوج عبده من امته ثم يريد ان يفرق بينهما انما الطلاق
لمن اخذ بالساق بيورمشلردر بو حديث شريف عبدك زوجه سنه طلاقه مالك اولدوغنه دليلدر واعتباره
بالنساء فطلاق الحرة ثلثة ولو كان تحت عبد وطلاق الامة ثنتان ولو تحت حر طلاقك اعتباري نسايه در
پس امدي حرهنك طلاقي اوچدر اگر عبدده دخي اولورسه وامهنك طلاقي ايكيدر اگر تحت حرده دخي اولورسه امام شافعي
ديركه عدد طلاق رجالك حاليله معتبردر زيرا نبي عم الطلاق بالرجال والعدة بالنساء بيورمشدر زيرا صفت مالكيت
كمالتدر آدميت ايسه كرامتي مستدعيدر ومعناي آدميت حرهده اكملدر اوليله اولورسه مالكيتي دخي ابلغ اولور بزم قوتمزده
اعتبار عدد طلاق نسايه در جميع طلاق حره اوچدر وجميع طلاق امه ايكيدر گرك زوج حر اولسون گرك عبد اولسون
حتى عايشه رضي الله عنها نبي عم دن طلاق الامة ثنتان وعدتها حيضتان حديثي بيورمشلردر

مطلب

باب

ايقاع الطلاق بو باب ايقاع طلاق بياننده در وقتا كه مصنف اصل طلاقدن ووصفندن فارغ
اولديسه نوعندن شروع ايلدي اول دخي ايكي نوع اوزرينه در بري صريح وبري كنايه در پس امدي صريح
اصوليين قاتنده شول لفظدر كه مرادي انكله مكشوف اولوب مجرد سماعله شائع فعلك فهمي الكلي سبقت ايده
گرك حقيقة وگرك مجازا اولسون صريحه ما استعمل فيه خاصة ولا يحتاج الى نيته طلاقك صريحي
اول لفظدر كه اول خاصة طلاقده استعمال اولنه ونيته محتاج اولميه وهو طلاقده استعمالي
اولنان مخصوص اولان لفظ انت طالق ومطلقة وطلقتك ويقع بكل منها واحدة رجعية
انت طالق ومطلقة وطلقتك لفظلريدر وبو لفظلردن هر بري ايله طلاق رجعية واحده واقع
اولور والفاظ مذكوره صريحه در طلاقده استعمال اولنوب غيريده استعمال اولنماز صريح ايسه حق
تعالينك الطلاق مرتان فامساك بمعروف او تسريح باحسان قول شريفي ايله رجعي تعقيب ايدر
زيرا بو قول شريف طلاق صريحدن حكم زوج رجعته مالك اولدوغنه دلالت ايدر زيرا علما فامساك
بمعروف ايله مراد رجعتدر او تسريح باحسان ايله مراد تركدر ديمشلردر وجنابت الوقت رجعيه امساك
تسميه ايلمشدر زيرا امساك ابقاء الشيء على ما كان فما دامت العدة باقية ايدوكي ظاهردر بعد طلاق

الصريح

الصريح نكاح باقي ايدوكن حق تعالينك وبعولتهن احق بردهن قول شريفي دليلدر زيرا بعد الطلاق
بعل تسميه اولنديغي بوندن معلوم اولديكه طلاق رجعي زوجيتي رفع وابطال ايلماز وان نوى اكثر او بائنة
واگر واحده رجعيه ده اكثره نيت ايدرسه ده وياخود بائنه نيت ايدرسه ده ينه واحده رجعيه واقع
اولور وقوله انت الطلاق او انت طالق الطلاق او انت طالق طلاقا يقع بكل منها واحدة رجعية وان
نوى ثنتين او بائنة رجلك انت الطلاق قولي وياخود انت طالق الطلاق قولي وياخود انت طالق
طلاقا قولي بو قوللرك كليسي ايله واحده رجعيه واقع اولور اگر ايكي طلاقه وياخود باين طلاقه نيت دخي
ايلمش ايسه زيرا بونده لفظ طلاق صريحا ذكر اولنديغي صريح ايسه واحده رجعيه واقع اولور گرك
نيت ايلسون وگرك نيت ايلسون وكاه مصدر ذكر اولنور اسم مراد اولنور رجل عدل اي عادل وفلان
علم اي عالم ديمكدر وان نوى بانت طالق وبطلاقا اخرى وقعتا واگر انت طالق ايله طلاق واحده
وبطلاقا ايله طلاق اخرى نيت ايلسه ايكي طلاق رجعي اولور زيرا بونلرك هر بريسي ايقاع طلاقه
صالحدر صاحب عنايه ديمشدر كه بر كمسنه انت طالق الطلاق ديسه وطلاق لفظي ايله واحده
والطلاق لفظي ايله طلاق اخرى مراد ايلدم ديسه اگر زوجه موطوءه دگل ايسه طلاق ثاني لغو اولور
واگر موطوءه ايسه ايكي طلاق رجعيه واقع زيرا مصدر جنسدر احتمال كل ايله ادنى يي محتملدر
ولفظ مصدر مفرددر عدد اوزرينه دلالت ايلمز ثلثه ايسه واحد اوزرينه اعتبار ايدر تمام جنس
اولديغيچون ثنتان دخي امه حقنده واحد اعتبار ايدر اما حره حقنده عدد محضدر اگر زوجه سي امه
ايسه طلاق كامل واقع اولور زيرا امه نك طلاقي واقع اولور زيرا امه نك طلاقي كاملي ايكيدر ويقع
الطلاق باضافته الى جملتها كانت طالق واقع اولور خاتونك جمله وجودنه طلاق اضافت ايله
انت طالق ديمكله نته كم مرور ايلمشدر والى ما يعبر به عن الجملة وجوددن تعبير اولنور شيئه اضافت
ايله دخي طلاق واقع اولور كالرقبة والعنق والرأس والوجه والروح والبدن والجسد والفرج جمله
وجوددن تعبير اولنور شيئلر بونلردر زيرا بونلرك هر بري وجوددن تعبير اولنور مثلا رقبه ده حق تعالينك
فتحرير رقبة قول شريفي كبي وعنقده فظلت اعناقهم لها خاضعين قول شريفي كبي بونلرده ذاتلري
مراد ايدوكي محققدر ورأسه مثال فلان رأس القوم وبحيات رأسك اي ببقاء نفسك وذاتك ديمكدر
حق تعالينك قول شريفيدر وجهه مثال الشاعر به يا وجه العرب وامري حسن ما دام رأسك سالم
ديمكلردر بلكه روحه استعمال اولنور نفس معناسنه وبدن وجسد حوزه ظاهردر فرجه مثال نبي عليه السلام
لعن الله الفروج على السروج قوليدر الكنايه مراد نساء در وذكر اولنان عضولرك هر بريسنه مثال
رقبتك طالق وعنقك وراسك ووجهك وروحك وبدنك وجسدك وفرجك طالق ديسه
طلاق واقع اولور اما الرأس منك طالق ديسه واقع اولماز وياخود اليني خاتونك باشنه

اولور وان نوى بالاول الثلث وقعن واگر انت
الطلاق وياخود انت طالق الطلاق ايله
ثلثه نيت ايدرسه اوچ طلاق واقع اولور هم

قيب هذا العضو منك طالق دیسه بینه طلاق واقع اولماز کذا في البيانية او باضافته الى جزء شایع منها كنصفها وثلثها ویاخود خاتونك جزء شایعنه طلاقك اضافتی ایله دخی طلاق واقع اولور خاتونك نصفی وثلثی کبی زیرا شایع بر تصرفات سایره ایچون محلدر بیع کبی نصف وثلث دخی محلدر طلاقده لکن بوقدر وارد درکه طلاق متجزی اولماز ضرورت کلده واقع اولور لا باضافته الى يدها او رجلها او ظهرها او بطنها خاتونك الندن و یاغندن و ارقه سندن و قارنندن طلاقی اضافتی ایله طلاق واقع اولماز زیرا بونلرك برسی ایله کلدن تعبیر اولنماز اکر بر سایل ویرسه کر یده اضافتیله طلاق واقع اولماز زیرا ید جمله بدندن تعبیر اولنماز دیدکن حق تعالینك تبت یدا ابی لهب قولنده و نبی عم ك على اليد ما اخذت قول شریفی و بنه حق تعالینك فانه آثم قلبه وما النفت بين قلوبهم قول شریفلرینده نه دیرسن دیو جواب طلب ایدرسه جواب ویریلور کر ید و قلبك لغة استعمالی عرفا معروف دکلدر و جود و قلبك جمله دن تعبیر اولنماسی نزده اوزده در النادر كالمعدوم قبیلندندر الا اکر بر قومك کر ید و قلب جمله دن اعتبار اولنمق عادتلری ایسه انلرده طلاق واقع اولور ولو طلقها نصف تطليقة او سدسها او ربعها طلقت اکر خاتونی نصف تطلیقه ایله تطلیق ایلسه یاخود سدسی یاخود ربعی تطلیق ایلسه طلاق واحده ایله مطلقه اولور زیرا طلاق متجزی اولماز و متجزی اولمیانك ذکر کلسینك ذکر کبیدر و قصاصده بعضسنی عفو کبیدر زیرا کلام عاقل الغادن صیانت و مجری صحیح اوزرینه تغلیب ایچون کلمه تصرف اولنور و دیلیلی علی قدر الامکان اعمال ایچوندر زیرا ایجاب متجزی اولمیان شیئی اوزرینه دلیل اقامت اولنسه حکم الکل اوزرینه واجب اولور اکر حکم الکل اوزرینه اولنسه ابطال دلیل لازم کلوردی ويقع في انت طالق ثلثة انصاف تطليقتين ثلث سن ایکی طلاقك اوچ نصفی ایله طالق سن قولنده اوچ طلاق واقع اولور زیرا ایکی طلاقك نصفی بر طلاقدر و ایکی طلاقك اوچ نصفی ضرورت اوچ طلاق اولور صاحب عنایه دیمشدر که بعض کسنه لر بو کلام بر مهمل کلامدر بونده بر شیئی لازم اولماز دیمشلر و انلردن بعضیلری بر طلاق واقع اولور و عدد ذکر لغو اولور ایچون انت طالق قولی قالور بو قول ایسه بر طلاق واقع اولور دیمشلردر بر قائل ایچون دیمك واردرکه بو کلام اراده اولان محلده یا حقیقت اولور و یاخود مجاز اولور اولمادیسه حقیقت اولمغه طریق یوقدر زیرا لفظ ما وضع له ده استعمال اولنمدی و مجازه دخی طریق یوقدر زیرا عدم تصور حقیقت و عدم و عدم اتصال اولمغله جواب ویریلورکه اول کلام مجازدر و تصور حقیقت ابو حنیفه قتنده جوازینه شرط دکلدر اتصال ایسه موجوددر بو کلام ذکر کل واراده کل قبیلندندر عدم اتصال دیدوکنك اصلی یوقدر وفي ثلثة انصاف تطليقة يقع ثنتان وانت طالق ثلثة انصاف تطليقة قولنده ایکی طلاق واقع اولور و بو قول امام محمددن منقولدر ناطقی اجناسنده و عتابی جامع الصغیر شرحنده بوکا ذاهب اولمشلردر زیرا ثلثة انصاف تطليقة دیمك بر تطليقة و نصف تطليقة دیمکدر طلاق ایسه تجزی قبول ایلمامکله ایکی واقع اولور و قیل ثلث دیمشلردر که اوچ طلاق واقع اولور زیرا اوچ نصف هر بیری تطليقة واحده اولور زیرا تجزی

قبول ایلماز و فيمن واحدة الى ثنتين او ما بين واحدة الى ثنتين واحدة وانت طالق من واحدة الى ثنتين و یاخود انت طالق ما بين واحدة الى ثنتين قولنده بر طلاق واقع اولور یعنی سن بر دن ایکی یه دکین طالق سن دیسه و یاخود سن بو ما بیننده ایکی یه دکین طالق دیسه بر طلاق واقع اولور ابو حنیفه قتنده وعندهما ثنتان اما مین قتنده ایکی طلاق واقع اولور وفي الى ثلث ثنتان وانت طالق من واحدة او ما بين واحدة الى ثلث قولنده ایکی واقع اولور ابو حنیفه قتنده غایتاولی تحت مغیا ده داخل اولور و ثانیه داخل اولماز وعندهما ثلث امامین قتنده اوچ طلاق واقع اولور اللرك قتنده ایکی غایت ولی داخل اولور حتی اولیده ده ایکی طلاق واقع اولور و امام زفر دیرکه غایتینده بر شیئی مغیا تحتنه داخل اولمامغله اولاده بر شیئی واقع اولماز اما ثانیه ده بر طلاق واقع اولور و قیاس دخی بودر زیرا بر کسنه شو دیواردن شو دیواره دکین بیع ایلدم دیسه بیع اولان ایکی دیوارك ارا سیه اولمش اولور امامینك قوللرینك وجهی استحساندر و بحانك بو مقوله کلامك مثلی عرفده ذکر اولنسه کل مراد اولنور نته کم سن بر خبری کسنه یه خذ مالی من درهم الى مائة دیسك یوز درهمك اخذ اذن ویرمش اولورسن زیرا مطلق متعارف اوزرینه محمولدر ابو حنیفه ایچون دلیل عقلی بودر که بو مقوله کلام مثللرده عرفا مراد الاكثر من الاقل والاقل من الاكثر مفهومیدر یعنی ازده چوق و چوقدن از مراد اولنور و اولیله اولنسه واحد ایله ثلثه نك ما بینی ثنتیدر دیمی امدی مراد اولان ثنتیدر مثلا سنی من ستین الى سبعين او ما بين ستين الى سبعين دیلدکده مراد اولان اکثردن اقل و اقلدن اکثردر و بو فرقده امام زفر اولیده ده بر شیئی واقع اولمیوب ثانیده بر واقع اولور و مبیع ما بين الحائطين در دیو تنظیر ایلدوکی اجلدن اصمعی هارون الرشید قپوسنده زفره دیدیکه نه دیرسن سنول رجل عن سنه که کندو یه قاچ یاشنده سن دیو سؤال اولنسه من ستين الى سبعين دیسه کره اول آدم طقوز یاشنده اولور بو حسنه زیاده اولور دیو سؤال ایلدکده امام زفر متحیر اولدی وفي واحدة في ثنتين واحدة ان لم ینو شيئا او نوى الضرب والحساب انت طالق واحدة في ثنتين قولنده بر طلاق واقع اولور اکر بر شیئه نیت ایلمز ایسه و یاخود ضرب و حسابه نیت ایلرسه زیرا ضرب مضروبده بر شیئی زیاده ایلمز زیرا ضرب تکثیر اجزاده در بو حسنه مضروبده اثری یوقدر بو تقدیر جه تعدد اقتضا ایلمز صاحب کافی دیمشدر که اکر ضرب ایله مضروب زیاده اولسه دنیاده بر فرد فقیر اولمازدی زفر و شافعی دیرلر که ایکی واقع اولور ضرب ایله عمل ایدوب زیرا بری ایکی یه ضرب ایلسك ایکی اولور امدی بونده دخی ایکی واقع اولور وان نوى واحدة وثنتين او مع ثنتين ثلث اکر انت طالق واحدة وثنتين و یاخود انت طالق واحدة مع ثنتين نیت ایلسه اوچ طلاق واقع اولور زیرا اول کلمه معنی اجتماع و مقارنتی محتمل اولان کلمه نیت ایلدی واو عاطفه معطوف ایله معطوف علیهی جمع ایدر و ظرف مظروفی واکا مقارن و متصل اولانی جمع ایلدوکی کبی وفي مع معناسنه کلور حق تعالینك فادخلی في عبادی ایه مع عبادی دیمکدر بو تقدیر جه اوچ طلاق واقع اولور وفي غير الموطوءة يقع واحدة مثل واحدة وثنتين غير موطوءه ده انت طالق واحدة وثنتين مثللو طلاقده بر طلاق واقع اولور زیرا غیر موطوءه ده بر کره طلاق واقع اولدقدن صکره طلاق

اخرم محل قالمز وان نوی مع ثنتین ثنت فیها اکر انت طالق واحدة لفظنده مع ثنتین نیت ایدرسه اوچ طلاق
واقع اولور غیر موطوءه ده ایضا موطوءه اولان خاتوننه اولدوغی کبی وفی ثنتین فی ثنتین یقع ثنتان وان نوی
الضرب انت طالق ثنتین فی ثنتین قولنده ایکی طلاق واقع اولور اکر ضربه دخی نیت ایدرسه زیرا ضرب جزءلرک
اجزاسنی زیاده ایدر بوخسه نفس مضروبی برشیئ زیاده ایلماز وفی انت طالق من هنا الی الشام واحدة
رجعیة وانت طالق من هنا الی الشام قولنده طلاق واحدة رجعیه واقع اولور امام زفر دیرکه طلاق باینه
واقع اولور زیرا طلاقی طول ایله وصف ایلدی طول ایسه قوتدن استعمال اولنور وشیئک قوتی ابطالی قبولدن
امتناعیله ظاهر اولور بو ایسه باینده رجعی دکلدر اکر دینلورسه که یحنی طلاق طول ذکریله تصریح اولنسه مثلا
انت طالق تطلیقة طویلة دیسه امام زفر قتنده طلاق رجعی واقع اولور طول ایله تعلیلی نیجه صحیح اولور سائله
جواب ویریلورکه یحنی الی الشام دیو طول ایله کنایه ایلسه صریحه اقوی در بزم ایچون دلیل بودرکه طلاق حقیقة
قصره محتمل دکلدر زیرا الطلاق جسم دکلدرکه بنفسه قصره محتمل اوله بلکه مراد حکمنک قصریدر بو ایسه رجعیده رایی
اولمغه محتمل دکلدر وفی انت طالق بمکة اوفی مکة تطلق للحال حیث کانت وانت طالق بمکة اوفی مکة قولنده فی الحال
طالق اولور هرقنغی مکانده اولورسه وهرقنغی شهرده اولورسه زیرا طلاقک بر مکانه اختصاصی یوقدر ولو قال اذا دخلت
مکة اوفی دخولک مکة لا یقع الطلاق ما لم یدخلها واکر رجل خاتوننه یحنی سن مکه یه دخولنده سن طالق سن دیسه
ما دام که مکه یه داخل اولمیه طلاق واقع اولماز وکذا الدار وارده دخی بو لجه در ما دام که دخول بولنمیه طلاق
واقع اولماز فصل مصنف طلاق بحثنده بر قاچ فصل ذکر ایلمشدر بو فصل طلاقی زمانه اضافت
ایدوب کلمه شرطیه ذکر ایلدی وطلاقی زمانه اضافتدن مراد اولان معنی وقت تکلم طلاقک حکمنی تأخیردر
قال انت طالق غدا وفی غد یقع عند الصبح اکر زوج خاتوننه یارین سن طالق سن ویاخود یارنده سن طالق سن
دیسه طلاق صباح وقتنده واقع اولور زیرا اول خاتونی کل غددن طلاق ایله موصوفه اولدی وغد تکلم ایلدوکی
کوندن صکره کلان جمیع نهارک اسمیدر اول تقدیرجه جمیع نهارده طالقدر واول جزءکه وقت فجردر اول
وقتده واقع اولور وفی غدده دخی وقت فجرده واقع اولور اما اولیه دکلدرکه کل غدده طلاق ایله موصوفه اوله انجق
غدک بر جزءنده مطلقه در بعضنه کلسنده دکل بولیه اولیجق جزء اول سائر اجزادن اولیدر سبق ایلدوکی ایچون
ومعارضی اولمدیغیچون وان نوی الوقوع وقت العصر صحت دیانة واکر وقوع طلاق انت طالق غدا لفظنده
وقت عصرده نیت ایلسه دیانة صحیح اولور قضاء دکلدر زیرا زوج عمومک تخصیص نیت ایلدی وتخصیص ایسه
محتملدر ونیت محتمل صحیحه در دیانة تصدیق اولنور لکن ظاهره مخالفدر زیرا غد لفظی جمیع اجزاء نهارک
جملسنک اسمیدر اول اجلدن قضاء تصدیق اولنماز واکر بر سائل سؤال ایدرسه عامک منفعة الحدود اولنسه افرادینه
متناول اولنور ولفظ غد بویله دکلدر وغدده اول واوسط واخر تواحم اولنماز زیرا غد اجزا ایله در افراد ایله
دکلدر بو تقدیرجه اخر نهارده تخصیص اولماز زیرا غدده عموم یوقدر عموم اولمیجق تخصیص اولماز جواب ویریلورکه
تخصیص ایله

تخصیص ایله مراد حقیقت ومجازدر زیرا طلاق کل واراده جزء مجاز قبیلندندر بویله اولیجق حقیقت ترک اولنوب
مجاز ارتکاب اولندی وسعدی افندی دخی بو قوله تأیید ایدوب بیوردیلرکه بونده مجازلق واردر زیرا مراد کلدن جزء
نیتدر بویله اولیجق اجزا افراد منزلهسنه تنزیل اولنمش اولدی اکر معین بویله مراد اولمسه لفظ غد نکره در سیاق اثباتده
واقع اولمغله عام اولمزدی وفی الثانی یصدق قضاء ایضا ثانیده یعنی انت طالق فی غد لفظنده وقوع طلاق
وقت عصرده نیت ایلسه قضاء تصدیق اولنور دیانة تصدیق اولندیغی کبی ابو حنیفه قتنده خلافا لهما امامین ایچون
خلاف واردر زیرا امامین دیرلرکه اولده اولدوغی کبی دیانة تصدیق اولنور اما قضاء اولنماز زیرا اول کسنه طلاقی
جمیع غد ایله وصف ایلدی بو تقدیرجه قول غدا منزلهسنده اولدوغی اجلدن طلاق اول جزءنده واقع اولدیغی نیت
اولمدوغی زمانده زیرا فی نک حذفی واثباتی برابردر وغدا ایکی حالده بلا ظرفدر اما ابو حنیفه ایچون دلیل بودرکه
زوجک نیتی حقیقت کلامنه اولمشدر کلمهٔ فی ایسه ظرفیه ایچوندر ظرفیت ایسه استیعابی اقتضا ایلمز صاحب عنایه
دیمشدرکه بو کلامک حاصلی خلاف ظاهر قضاده تصدیق اولنماز ما دامکه نیتی حقیقت کلامنه مصادف اولمیه
بونده ایسه مصادف اولدی اول تقدیرجه قضاء تصدیق اولنور کورمزمیسنکه برکسنه نسا تزوج ایلمیه یم دیو
یمین ایلسه جمیع نسایه نیت ایلسه قضاء ودیانة تصدیق اولنور اکرچه ظاهر کلام مخالف ایسه ده زیرا نیتی
حقیقت کلامنه مصادف اولمشدر وصاحب هدایه دیمشدرکه اذا قال والله لا اصوم عمری ویاخود والله
لا اصوم فی عمری دیو یمین ایلسه اوکی صورتده یعنی فی ذکر اولمیان صورتده جمیع عمرنی صوم ایله کچورمک
لازم کلور اما ثانیده فی ذکر اولنمشدرکه عمرنده برکون صوم ایله یمیننده حانث اولماز بو قیاس اوزرینه در
لا اصوم الدهر وفی الدهر ونیت حقیقت کلامه مصادف اولمسندن اعتراض اولنوب زیرا حقیقت نیته
محتاج دکلدر محتاج اولان محتملات اولنان کلامدر مجاز کبی بوخسه حقیقت اولدوغی جهتدن نیته محتاج
دکلدر اویله اولسه ممکندرکه فی غد لفظی استیعابی اقتضا ایلدوکی حقیقت اولدوغی بلندکدن صکره
حق تعالینک انا لننصر رسلنا والذین امنوا فی الحیوة الدنیا ویوم یقوم الاشهاد قول شریفی دلیل
اتخاذ ایلمکله منازع فیه اولان کلامه جواب ویردیکه وفی الحیوة الدنیا قول شریفنده اولان فی استیعاب
ایلمدوکی ثابتدر زیرا حق سبحانه وتعالی حضرت رسول ومؤمنلری دنیاده حرف فی ایله مقرون ذکر ایلدی
واخرتده نصرتی فی یه مقرون ایلمدی زیرا الله تعالینک اخرتده نصرتی دائمدر اما دنیاده بعض اوقاتده
واقع اولور زیرا بو دار ابتلادر زیرا حقیقت کلامه نیت تقریر بابندندر بیانی تقریر ایسه توکید الکلام بما یقطع
المجاز اولدوغی ظاهردر حاصل الکلام فی ایلماد لان کلام استیعاب اوقات ایلماز فی سز اولان استیعاب ایدر دیمکدر
ولو قال انت طالق الیوم غدا وغدا الیوم یعتبر الاول ذکرا واکر زوج خاتوننه سن بوکون یارین طالق سن
ویاخود یارین بوکون طالق سن دیسه اول ذکر اولنان اعتبار اولنور ثانی لغو اولور ولو قال لها انت
طالق قبل ان تزوجک فهو لغو واکر زوج دیسه که سن طالق سن بن سنی تزوج ایلمزدن مقدم بو کلام

لغو اولدي زيرا اول كسنه طلاق حالنده منافيدر اولان شيئه اسناد ايلدي بو تقديرجه كلامي لغو اولدي وكذا انت
طالق امس وقد نكحها اليوم ديسه كلام لغو اولدي سن دون طالق سن حال بوكه خاتوني بوكون نكاح ايلدي يعني بوكون
نكاح ايلدوكي خاتونه سن دون طالق سن كلامي لغو اولور زيرا اول كسنه دونكي كون اول خاتونه مالك دكل ايدي طلاغي
مالك اولمديغي وقته مضاف قلدي اول اجلدن لغو اولور وان نكحها قبل امس يقع الاذن اكر دونكي كوندن اول
نكاح ايلمش ايسه اول ساعت طلاق واقع اولور اول كسنه اچون قدرت يوقدر كه طلاق زمان ماضيده
ايقاع ايليه همان سويلدوكي زمان واقع اولور ولو قال انت طالق ما لم اطلقك او متى لم اطلقك او متى
ما لم اطلقك وسكت طلقت للحال واكر بو لفظلر ايله زوج خاتوننه سن طالق سن ديسه وسكوت ايلسه
خاتون في الحال طالق اولور زيرا اول كسنه طلاغي تطليقدن خالي بر زمانه مضاف قلديكه اول زمان
حين سكوتدر بولندي ومتى ومتى ما معناي وقتده صريحدر زيرا بونلر ظرف وزماندندر وكلمه ما وقت اچون
استعمال اولنور نته كم حق تعالينك حضرت عيسي دن حكايت ما دمت حيا قول شريفنده استعمال اولندوغي
كبي اي مدت حياتي ديمكدر لو علق الثلث وقص بسكوته حتى اكر تلثده تعليق ايلسه زوجك سكوتي
ايله طلاق ثلاثه واقع اولور مثلا طالق ثلثا ما لم اطلقك ديمك كبي واذ وصل انت طالق واحدة اكر
مذكورات ايله انت طالق لفظني وصل ايدرسه طلاق واحده واقع اولور مثلا انت طالق ما لم اطلقك
انت طالق ديمك كبي ولو قال ان لم اطلقك فانت طالق لا يقع ما لم يمت احدهما اكر زوج ان لم اطلقك
فانت طالق ديسه ايكسندن بري فوت اولمدقجه طلاق واقع اولماز زيرا كلمه ان حقيقت شرط
اچوندر زوج طلاغي عدم تطليقه تعليق ايلدي بو شرعا ايسه عند اليأس متحقق اولور بو تقديرجه
موتدكين منتهي اولور واذا بلا نية مثل ان وعندهما مثل متى ومع نية الشرط او الوقت مما نوى
نيت اولنان لفظ اذا ان كبيدر ابو حنيفه قاتنده واما امامين قتلرنده متى كبيدر مثلا ان معناسنه
اولورسه اخر عمرنده كيده طلاق واقع اولماز اكر متى معناسنه اولورسه سكوتي ايله في الحال واقع اولور
وشرط نيتي وياخود وقت نيتي ايله اولورسه نيت ايلدوكي شيدن واقع اولور يعني شرط نيت ايلدي
ايسه ان معناسنه اولور طلاق اخر عمرنده واقع اولور وقته نيت ايلدي ايسه متى معناسنه اولور
سكوتي ايله في الحال طلاق واقع اولور واليوم للنهار مع فعل ممتد ولمطلق الوقت مع فعل لا يمتد فلو
امرك بيدك يوم يقدم زيد فقدم ليلا لا يتخير وان قال يوم اتزوجك فانت طالق فنكحها ليلا وقع
يوم نهار اچوندر فعل ممتد ايله مثلا امرك بيدك كبي فعل غير ممتد ايله مطلق وقت اچوندر مثلا طلاق
وعتاق وتزوج وكلام كبي زيرا ظرف زمان في سغز بر فعله تعلق ايلسه اول فعلك معياري اولور صحت السنة
بكبي اما صحت في السنة بونك خلافيدر پس هر ان فعل ممتد كه امرك بيدك در معيار ممتد اولسه يوم ايله نهار
مراد اولنور واكر فعل غير ممتد كه وقوع طلاق كبي معيار غير ممتد اولسه اول زمان يوم ايله وقت مراد اولنور

حاصل كلام بونده اوچ الفاظ وارد در بري نهار دربري ليل وبري يومدر نهار خاصقته بياض اچوندر ليل ايسه
خاصقته سواد اچوندر بو ايكسنك حقيقت لغويه لري بودر اما يوم بياض نهارده ومطلق وقته اشتراك
ايله استعمال اولنور بعضيلر قتنده واكثرك مذهبي دخي بودر واما مطلق وقته اطلاقي مجازدر اشتراكه
حملدن مجازه حمل اولي در نته كم مطلق وقتده استعمالي حق سبحانه وتعالينك ومن يولهم يومئذ دبره الا
الامتحرفا لقتال قول شريفنده واقع اولمشدر يوم دن مراد مطلق وقت اچوندر زيرا قتالدن فرار ايدن
وعيده ملحق اولور كرك ليل اولسون كرك نهار اولسون وعلمانك وذكرهم بايام الله قولي ايي باوقات
نعمائه وبلائه ديمكدر ونحو لكسنه نك قولي كه فيوم لنا ويوم علينا ويوم نساء ويوم نسر وقت اچون
اولدوغي متحققدر ديومك بياض نهارده استعمالي حق تعالينك اذا نودي للصلوة من يوم الجمعة
قول شريفنده واقع اولمشدر بو محلده مراد نهار دربي اعدي بونلرك هر برنده يومك استعمالي شايع
اولديجق بر ضابطه لازمدر كه احد استعماليني اخرده متميز اوله اكر فعل ممتد كه امرك بيدك ايوي معارن
اولورسه انكله بياض نهار مراد اولور اكر فعل غير ممتد يومه معارن اولورسه طلاق وتزويج كبي اول زمان مطلق
وقت مراد اولور مثلا فعل ممتد كه امر باليد وصوم ولبس وركوب ومساكنه كبي اولاد فعلدر توقيتي
قبول ايدر لبست يوما وصمت يوما وامري بيدي يوما ديمك صحيح اولور فعل غير ممتد طلاق وتزوج
وعتاق كبي اولانلردر بونلر توقيتي قبول ايلمز زيرا طلقت شهرا دينلوب بو كلام ايله جميع شهرده ايقاع
طلاق مراد اولنق ممكن دكلدر وياخود شهرك تمامنده كين امتداد مراد اولنق ممكن دكلدر وتزوجت
يوما ديوب امتداد يوم مراد اولنق دخي ممكن دكلدر لايق اولان بودر كه فعل ممتدده مقرون يوم زمان غير
ممتدده حمل اولنه كه اول زمان ممتد بياض نهاردر وفعل غير ممتده مقرون اولان يوم زمان غير ممتده
حمل اولنه كه اول زمان غير ممتد مطلق وقتدر بو ايله حمل اولنمق اهل بونك استعمالنده موافقدر ولو قال انا
منك طالق فهو لغو وان نوى واكر بر كسنه زوجه سنه بن سندن طالقم ديسه اول كسنه نك كلامي لغو اولور
اكر نيت دخي ايدرسه زيرا اول كسنه طلاقه محل اولمايان موضعه مضاف قلدي زوج كندويه محل طلاق دكلدر
طلاق ايسه قيدي ازاله اچوندر ومحل طلاق زوجه در بو قيد اولوقتي اجلدن حق تعالينك فطلقوهن
واذا طلقتم النساء قول شريفنده طلاقه زوجه اوزرينه مشروع ايلدي زوج ايسه كندونفسين تطليق
ايليوب مشروعي تغيير ايلمكله كلامي لغو اولدي وان قال انا منك باين او عليك حرام بانت ان نوى
اكر زوج خاتوننه بن سندن بايينم وياخود بن سنكنا وزيكه حرام ديسه باين اولور اكر نيت ايدرسه
زيرا ابانت وتحريم ايكيسنك ما بينده اولان وصلت وحلي ازاله اچوندر پس اعدي بونلرك هر برسي
زوجين بينده مشترك در اضافتي صحيح اولور ولو قال انت طالق مع موتي او مع موتك فهو لغو واكر
زوج خاتوننه سن طالق سن بنم موتم ايله وياخود سنك موتك ايله ديسه بو كلام لغو اولور زيرا اول كسنه

طلاقہ كندوا يجود منافي اولان بر حالہ مضاف قلدي وكندونك موتي ايلہ اهليت طلاق منافيدر
وخاتونك موتي محليت طلاق منافيدر ولفظ مع حقيقة قران ايجوندر وايكسندن برينك موتي ارتفاع
نكاح حاليدر طلاق ايلہ نكاحك بقاسي حالنده واقع اولور اول تقديرجہ كلامي لغو اولور وكذا لو قال
انت طالق واحدة اولا خلافا لمحمد في رواية اكر انت طالق واحدة اولا ديسہ ينہ زوجك كلامي لغو اولور
زيرا واحدة لفظي مصدر محذوفك صفتيدر تقدير كلام انت طالق طلقة واحدة ديمكدر يعني وصف
مصدره وياخود اسم فاعلہ مقارن اولسہ وقوع طلاق مصدر ايلہ ياخود نعت ايلہ اولور وصف ايلہ
اولماز چونكہ كلمۂ شكي مصدر وياخود نعتدن منكره ذكر ايلدي ايقاعده شك داخل اولدي بو بلہ اولديغي
انت طالق او لا كبي اولدي وامام محمد قتنده خلافي واردر بر روايتده واحده رجعيہ واقع اولور
ديمشدر وان ملكها او شقصها او ملكته او شقصه بطل العقد فلو طلقها بعد ذلك لغا واكر
بركمسنہ خاتوننہ مالك اولسہ وياخود بر جزئنہ مالك اولسہ وياخود خاتون زوجنہ مالك اولسہ وياخود
بر جزءنہ مالك اولسہ عقد باطل اولور بس اول مدي اكر بو ذكر اولنان شيلردن صكره خاتوني تطليق ايلسہ
طلاقي لغو اولور زيرا ايكسندن بر بيسي صاحبنہ مالك اولسہ ابتدا نكاحي منع ايدر طلاقہ محل قالمز
ولو قال لها وهي امة انت طالق ثنتين مع اعتاق سيدك اياك فاعتقها ملك الرجعة اكر زوجي
اخركك جاريہ سي اولوب كندونك خاتوني اولان مرأيہ انت طالق ثنتين مع اعتاق سيدك اياك
ديسہ وجاريہ نك سيدي زوج مزبورك موطوءسي اولان جاريہ سني اعتاق ايلسہ زوج رجعتہ مالك
اولور قياس بو ايديكہ جاريہ حقنده ايكي طلاق حرمت غليظہ اولہ حره ده اوچ طلاق اولدوغي كبي لكن
اعتاق مولي تطليقہ شرطدر وشرط ايسہ مشروطدن مقدم دربس مولي عتق مولي وقوع طلاقدن
مقدم واقع اولدي بو تقديرجہ جاريہ تطليقدن مقدم حره اولدي بو بلہ اولديغي زوج اوچ طلاقہ
مالك اولور اكر بر سائل سؤال ايدوب وكلمہ مع   ايجوندر واعتاق ايلہ وقوع طلاقدن مقدم
اولور ديمكك نيجہ اولور ديرسہ بزدخي جواب ويروب ديرز كہ كلمۂ مع بعد معناسنہ استعمال اولنور حق تعالينك
ان مع العسر يسرا قول شريفنده واقع اولمشدر وبنه بلقيسدن حكايت واسلمت مع سليمان قول شريفنده
بعد معناسنہ واقع اولمشدر وان علق طلقتيها بمجيء الغد وعلق مولاها عتقها به فجاء لا تحل له
الا بعد زوج اخر واكر زوج اخركك جاريہ اولوب كندونك خاتوني اولان مرأنك ايكي طلاقني يارنكي كونك
كلمسنہ تعليق ايلسہ وافنديسي جاريہ نك عتقني يارنكي كونك كلمسنہ تعليق ايلسہ ويارنكي كون كلسہ
اول خاتون زوجنہ حلال اولماز الا زوج آخردن صكره حلال اولور مثلا بر رجل خاتوننہ يارين كلدكده
سن ايكي طلاق ايلہ طالق سن ديسہ وافنديسي دخي يارين كلدكده سن حره سن ديسہ زوج رجعتہ
مالك اولماز ابو حنيفہ وابو يوسف قتنده زيرا زوج ومولا ايكسيده طلاق وعتقي بر شيئہ

تعليق ايلديلر بو تقديرجہ ايكيسنك دخي تعليق خاتوننہ امر ايكن مصادف اولدي زيرا اعتاق عتقك
علتيدر وتطليق طلاقك علتيدر يعني ايكي علت بر زمانده مقترن اولسہ معلوللري دخي بر زمانده
مقترن اولوب بو بابده عتق وطلاق دخي امر ايكن مصادف اولمش اولور بو بلہ اولديغي زوج اخره محتاج اولور
وعند محمد يملك الرجعة وامام محمد قتنده زوج رجعتہ مالك اولور كرچہ عتق وطلاق ايكيسي بر وقتده واقع
اولدي لكن عتق مقدم واقع اولور ووقوع جهتنده السہ عدد زيرا منذ وبدر تطليق ايسہ محظور دركلوكيسہ
محظور تأخير اولنور وتعتد كالحرة اجماعا مطلقہ اولان خاتون عدت حكمده حره كبيدر احتياطا بالاجماع

فصل قال لها انت طالق هكذا مشيرا باصابعه وقع بعددها وان اشار ببطونها يعتبر المنشورة
اكر زوج خاتوننہ بر مقلريلہ اشارت ايلدوكي حالده سن شول قدر طالق سن ديسہ اصابعك عددي
مقداري طلاق واقع اولور واكر اصابعك بطوني ايلہ اشارت ايدرسہ اچوق اولان بر مقلر اعتبار اولنور
زيرا اشارت عبارت مقامنده قايم اولور زيرا نبي عم الشهر هكذا وهكذا وهكذا ايوروب مبارك بر مقلرين
اچوق اشارت بيورمشلردر ومرة ثانيہ ابهام مباركني اچميوب بنه الشهر هكذا وهكذا وهكذا بيورمشلردر بوندن
مراد شهر اوتوز كون ويكرمي طقوز كون اولمسنہ اشارتدر بوندن معلوم اولديكہ اچوق اولان بر مقلره اعتبار
اولنور يوخسہ مضموم اولانہ اعتبار اولنماز ومتعارف اولان باطن كفي مخاطب جانبنہ اولمقدر اكر اصابع
معقوده ايلہ اشارت مراد اولور باطن كفيني كندو جانبنہ قلمقدر وان اشار بظهورها تعتبر المضمومة
واكر اصابعك ظهوري ايلہ اشارت ايدرسہ مضموم اولان اعتبار اولنور ولو وصف الطلاق بضرب من
الشدة بان قال انت طالق باين او البتة او افحش الطلاق او اخبثه او اشده او طلاق الشيطان
او البدعة او كالجبل او كالف او ملء البيت او تطليقة شديدة او طويلة او عريضة وقع باينة بلا نية
واكر طلاقي شدتدن بر ضرب ايلہ وصف ايلہ انت طالق وباين وياخود انت طالق البتة وياخود انت
طالق افحش الطلاق وياخود انت طالق اخبث الطلاق وياخود انت طالق اشد الطلاق وياخود انت
طالق طلاق الشيطان وياخود انت طالق طلاق البدعة وياخود انت طالق كالجبل وياخود انت طالق
كالف وياخود انت طالق ملاء البيت وياخود انت طالق تطليقة شديدة وياخود انت طالق طويلة وياخود
انت طالق عريضة ديمكلہ باينہ لازم اولور بلا نية امام شافعي بو جملہ دن واحده رجعيہ واقع اولور حره
حقنده اكر ايكي طلاقہ نيت ايدرسہ الا اذا نوى بقوله طالق واحدة وبقوله باين او البتة اخرى فيقع بائنتان
الا مكر يعني انت طالق قوليلہ واحده مراد ايدوب باين وصفي ايلہ واحده اخري نيت ايليه وياخود انت طالق
قوليلہ واحده والبتة ايلہ طلاق اخري نيت ايليه بو تقديرجہ ايكي باين واقع اولور زيرا بو وصف يعني
باين والبتة ابتدا ايقاع طلاقہ صالح اولور بر كمسنہ انت باين وانت البتة ديو طلاقہ نيت ايلسہ واقع
اولور مقدم طالق لفظني ذكر ايلدكدن صكره بونلر ايلہ تطليقة اخري نيت ايلسہ خبردن صكره خبر واقع اولور

مثلا انت طالق انت باين انت البتة دمشي اولور وصحت نية الثلث في الكل نيت ثلث صحيح اولور
كلمسنده يعني نيت ثلث صحيح اولور انت طالق لفظنده اوحنيفة قولنه كلنجه **فصل** طلق غير المدخول بها

مطلب

ثلثا وقعن زوج مدخول بها اولميان خاتونيه ثلثا لفظي ايله تطليق ايلسه اوچ طلاق واقع اولور وان فرق
اكر حرف عطف سز مدخول بها دن غيرده ثلث تفريق ايلسه مثلا انت طالق طالق طالق دیسه ویاخود
انت طالق انت طالق انت طالق دیسه بانت بالاولى ولم يقع الثانية خاتون اولكي طلاق ايله باين
اولور ثانيه واقع اولماز زيرا اولكي ايله بلا عدت باين اولدي عدت اولمامغله طلاق ثانيه محل قالمدي ولو قال
انت طالق واحدة وواحدة وقع واحدة واكر نيت انت واحدة وواحدة دیسه طلاق واحده واقع
اولور زيرا خاتون مدخول بها اولمامغله طلاق اول ايله اجنبي اولور طلاق ثانيه محل قالماز وكذا
لو قال واحدة قبل واحدة او بعدها واحدة اكر انت طالق واحدة قبل واحدة وياخود انت طالق واحدة
بعدها واحدة دیسه ينه واحده واقع اولور زيرا قبليت يعني مقدم لك واحدة قبل واحدة قولنده اول
مذكور اولانك صفتيدر چونكه اول ايله طلاق واقع اولدي ثانيه محل قالمامش اولور وبعديت دخي اخيرك
صفتيدر بونده اولخود ابانت واقع اولمشدر بو كلام لغو اولمش اولور قبل بجها بعد باها ومدتا
قاعده سي دخي ظاهر اولمش اولور ولو قال بعد واحدة او قبلها واحدة او مع واحدة او معها واحدة
فثنتان واكر انت طالق واحدة بعد واحدة دیسه وياخود انت طالق واحدة قبلها واحدة دیسه
وياخود انت طالق واحدة مع واحدة دیسه وياخود انت طالق واحدة معها واحدة دیسه ايكي
طلاق واقع اولور وچونكه بعد وقبلده ضمير اولسه بعدنده كلان واحده نك صفتي اولور وبعد
ضمير اولمامغله ما قبلنده اولان واحده نك صفتي اولوب بو يله اولنجق واحده ثانيه نك وقوع جهتندن
واحده اولیدن تقدمي قتضا ايدر زمان ماضيده دوعني ايقاعه قادر اولمامغين في الحال واقع اولور
نته كم انت طالق واحدة في الحال واقع اولور غني كبي ايكيسي دخي اقتران ايدوب برمحلده واقع اولمغله
ايكي طلاق واقع اولور وقبلده ضمير اولمغله ما بعدنده كلان واحده نك صفتي اولور بو يله اولنجق
قبلنك موصوفي اولان واحده دن في الحال ايقاع اولان واحده نك تقدمني قتضا ايدر بو اقتضا ايله
زمان ماضيده ايقاع ممكن اولمامغله تقدم اقتضا ايدن واحده دخي في الحال اولمغله ايكيسي دخي اقتران
ايدوب معا واقع اولمغله ايكي طلاق واقع اولور مع واحدة قوللرنده اولان كلمة مع قران ايچوندر اولي
ثانيه توقف ايلمكله ايكيسي معا واقع اولور فضلادن بري قبل بجها بعد باها وحدتا بعد بوجها
قبل باها وثنتا بيتني انشا وايدوب ضما يركه وجودي وعدم وجودي ايله واقع اولان معاني
بيان ايلمشدر رحمه الله وابو يوسفدن بر روايتده معها واحدة قولنده بر طلاق واقع اولور زيرا
كنايه يعني مكني عنهك وجودني استدعا ايدر وقوع طلاقه سبب اولمدي بو تقديرجه ثانيه محل قالماز

وفي الموطوءة ثنتان في الكل معمول بها اولان خاتونده ذكر اولنان الفاظك كلسنده ايكي طلاق واقع
اولور زيرا طلاق اولي واقع اولدقدن صكره طلاق ثانيه محل وارددر زيرا موطوءه اولان خاتون عدت چكر
عدت لحنده هنوز اثر نكاح باقيدر اول اجلدن طلاق ثانيه محل وارددر ولو قال ان دخلت الدار فانت طالق
واحدة وواحدة فدخلت تقع واحدة اكر زوج زوجه سنه ان دخلت الدار فانت طالق واحدة وواحدة دیسه
خاتون دخي اوه داخل اولسه بر طلاق واقع اولور وعندهما ثنتان اما مين واحدة وواحدة دیسه خاتون
دخي اوه داخل اولسه ايكي طلاق واقع اولور زيرا ايكي طلاقك وقوعي مطلق جمع ايچوندر اولان واو ايله شرطك
وجودي اوزرينه تعليق ايلدي چونكه تعليق ترتيب اوزرينه اولميوب علي سبيل الاجماع اولدي طلاق دخي شرط
بولندقده اجماع اوزرينه واقع اولور شرط تأخير اولندقده واقع اولديغي كبي واو جمع ايله جمع لفظ جمع ايله اولان
جمع كبيدر بر كمسنه موطوءه اولميان خاتونه انت طالق ثلثا دیسه اوچ طلاق واقع اولور وجمع ايله دخي بو يله در
ابو حنيفه ايچون دليل واو مطلق جمع ايچوندر لكن جمع قران وترتيبه محتملدر اما بحسب الوضع نه ترتيبه ونه قرانه
بو محلده تعرض يوقدر لكن بو جمع وجود ووقوعده ايكي امر محتمل اولوب برندن خالي دكلدر اكر وقوعده قران مراد اولورسه
شرط بولندقده جمله واقع اولور اكر وقوعده ترتيب مراد اولورسه انجق بر واقع اولور وشرط تقديم اولنديغي محلده
شك ايله ثاني واقع اولماز اما شرط تأخير اولندقده بونك خلافيدر ولو اخر الشرط فثنتان اتفاقا اكر
شرطي تأخير ايلسه اتفاقا ايكي طلاق واقع اولور مثلا انت طالق واحدة وواحدة ان دخلت الدار دیسه زيرا
تأخير شرط صدر كلامي تجزده تعليقه مغير اولدي بو يله اولنجق اولكي واقع اولميوب ايكنجيه توقف ايلمكله
ايكيسي دفعة واحدة واقع اولور ويقع بعدد قرن بالطلاق لا به طلاقه مقارن اولان عدد ايله طلاق
واقع اولور بو حسنه طلاق ايله دكل مثلا انت واحدة دیسه طلاق واقع اولور بو حسنه انت طالق ايله واقع اولماز
فلو ماتت قبل ذكر العدد في قوله انت طالق واحدة لا تطلق انت طالق واحدة قولنده اولان ذكردن اول

مطلب

خاتون فوت اولسه اول خاتون مطلقه اولماز زيرا طلاقه مقارن اولان عدد ذكر اولنديغي **فصل في الكناية**
بو فصل كنايه بياننده در وكنايته ما احتمله وغيره طلاقك كنايتي طلاقه وطلاقدن غيري محتمل اولان
شيدر ولا يقع بها الا بنية او دلالة حال كنايه ايله طلاق واقع اولماز الا نيت ايله واقع اولور وياخود
دلالت حال ايله واقع اولور بو الفاظ كنايات طلاقي وطلاقدن غيري محتمل اولمغين احدهما اخردن
ترجيح ايچون بر مرجح لازمدر وامام شافعي بركه دلالته اعتبار يوقدر البته نيت لازمدر زيرا الطلاق ويرن
كمسنه جميع احوالده مختاردر بعيد دكلدر كه خلاف ظاهري اضمار ايليه وبزم ايچون دليل دلالت حال
نيتدن اقوي در زيرا دلالت حال ظاهردر نيت ايسه باطندر كورمز مسنكه افعال حسيه ده بر كمسنه سل
سيف ايدوب بر كمسنه يه قصد ايلسه حال دلالت ايدر كه نطيفه ولعب اولور اول كمسنه نك قتلي جايز دكلدر احتمالي
جد اعتبار اولنماز اما اكر حال جد اوزرينه دلالت ايدرسه قتلي جايزدر كنده ونفسني خلاص ايچون بو معني

حالت ظاهر نیتدن مستغنی اولدی برکمسنه خاتوننه انت طالق دیوب بنم نیتم الطلاق عن وثاق دیسه
قضاءً تصدیق اولنماز و برکمسنه آخره لی علیک الف دیسه اول دخی نعم دیسه ذکر اولنان الف اول کمسنه یه لازم
اولور وینه اعتقت عبدک دیسه اول دخی نعم دیسه اقراری ایله عبد معتق اولور دلالت حال نیتدن اقوی
ایدوکی قتی ظاهردر ومنها اعتدی واستبرئی رحمک وانت واحدة یقع بکل منها واحدة رجعیة کنایاتدن
بعضدر اعتدی لفظی زیرا لفظ اعتدی ایکی معنایه محتملدر بری نکاحدن عدت چکمک و بری حق تعالینک
نعمتلرینی تعداد و یاخود کندونک خاتونی اوزرینه اولان نعمتلری تعداد ایتمک محتملدر اگر زوج نکاحدن عدت
چکمک نیت ایدرسه ابهام زائل اولوب طلقه واحدة رجعیه واقع اولور کانه طلقتک ویاخود انت طالق فاعتدی
دیمش اولدی زیرا نبی علیه السلام زوجات مطهراتدن سوده بنت زمعه یه اعتدی دیدی بعده مراجعت ایلدی
اما مدخول بها دن غیریه نکاحدن اعتداد ممکن دکلدر زیرا غیری موطوءه ده عدت یوقدر بویله اولیجق
اعتدی دیمک ممکن دکلدر لکن لفظ اعتدی طلاق ایچون مستعار اولور حکمک سببی ایچون استعاره سی
طریقی اوزره زیرا طلاق فی الجملة اعتداده سببدر اگرچه غیر مدخول بها حقنده طلاق ایچون سبب دخی دکل
ایسه ینه استعاره اولنمق جایزدر حق تعالینک انی ارانی اعصر خمرا قولی عنبدن اولان مجازی کبی یعنی
امدی بودخی صریح طلاقدن مجاز اولور اما لفظی عدتدن مقصود اولان شیئی کندو سبیله تصریح دخی
اولور و جایزدر که استبرئی استعمال اولنوب نکاحدن اعتداد مراد اولنه احتمالدرکه تطلیق ایچون خاتونک
استبراء رحمی مراد اولنه کانه اول کمسنه خاتوننه خطاب ایدوب برائت رحمک بیل سکا طلاق ویرمک
استرم دیمش اولدی چونکه استبرئی لفظی ایکی شیئه محتمل اولدی قرینه سز طلاق واقع اولمق ممکن دکلدر
البته قرینه یه محتاجدر اما او جنسیکه واحدة لفظیدر محتملدرکه مصدر محذوفک صفتی اوله مثلا
انت طالق طلقة واحدة او و محتملدرکه خاتونک صفتی اوله یعنی جمالده وکمالده قومک قاتنده واحد ویاخود
بنم قاتمده برسن ویاخود قبحده وسوء خصالده برسن دیمک اولور چونکه نیت ایله ویاخود دلالت حال قرینه سیله
ابهام زائل اولوب حال صریح طلاق واقع اولمش اولور صریح طلاق ایسه معقب رجعیه در اول اعتقادیجه طلاق
رجعیه واقع اولور و واحدة قیدی اوزره تنصیص عددی منافیدر و عامه مشایخ قتنده واحدة نک
اعرابنه اعتبار یوقدر بعضیلر دیدیلر واحده منصوب اولورسه طلاق واقع اولور اگر نیت دخی ایلمزسه
زیرا مصدر محذوفک نعتیدر واگر واحدة مرفوع اولورسه نیت دخی ایدرسه برشیئ واقع اولماز زیرا لفظ
واحده خاتونک نعتی اولور واگر واحده ساکن قلورسه ایکی امرک برینه احتمال ایله نیته محتاج اولور
اما صحیح اولان اولکیسیدر یعنی منصوب اولاندر زیرا عوام وجوه اعرابه فرق ایلمز و واحده مرفوع
قلمق مصدر محذوفک صفتی اولمغه منافی دکلدر رجل عدل کبی مبالغه قصد اولنوب انت مطلقة واحدة
دیمک اوله ذکر اولنان اوچ لفظدن هر بری ایله طلاق رجعیه واقع اولور اگر ثنتین وثلث دخی نیت

ایدرسه

ایدرسه مادامکه مصدر ذکر اولنمیه زیرا بو الفاظک اقتضاسیله ثابتدر وقوع طلاق قد صریح ایله واقع اولان
رجعیه در مدخول بها ده و غیر مدخول بها ده ذکر اولندیغی اوزره حکم سببی ایچون استعاره اولنور وما سواها
یقع بها واحدة باینة الا ان ینوی ثلثا فیقعن ولا یصح نیة الثنتین ذکر اولنان اوچ الفاظدن غیریسیله واحده
باینه واقع اولور الا مگر که ثلثه یه نیت ایلیه اول تقدیرجه اوچ طلاق واقع اولور زیرا عدد اعتباریدر ثنتین نیتی صحیح
دکلدر زیرا عدد محضدر مگر جاریه حقنده اولیجق عددیا عتباری اولور بو مسئله ده ذکر کرخلاف واردر وهی الفاظ
ثلثه دن ماعدا اولان کنایات انت بائن بتة بتلة حرام خلیة بریة حبلک علی غاربک الحقی باهلک وهبتک لاهلک
سرحتک فارقتک امرک بیدک اختاری انت حرة تقنعی تخمری استتری اعزبی اخرجی اذهبی قومی
ابتغی الازواج بو الفاظ ایله واحده باینه واقع اولور اما بیونت برقاچ وجهله در وصلت نکاحدن
ویاخود معاصیدن ویا خیراتدن ویا زوجندن نسبا وخلقا بینونت احتمالی واردر و بتة
قطع معناسنه در اولدخی نکاحدن منقطع اولمق وار ویا خیراتدن ویا اقاربدن منقطع اولمق
واردر و بتلة اول دخی قطع معناسنه و حق تعالینک وتبتل الیه تبتیلا قول شریفنده
واقع اولمشدر ای انقطع الی الله تعالی بتلا لفظی بتة لفظنک احتمالاتنی محتملدر
طلاق واقع اولمز احتمالاتک قیامی ایله مادامکه نیت دن ویاخود دلالت حالدن برشیئ ایله تعیین اولنمیه حرام
لفظی ایله طلاق واقع اولمق ظاهردر و محتملدرکه انت حرام دیمک ایله حرام صحبته عشرتک مراد اوله معناسیله
ممنوعدر و بتة و بتلة محتمل اولدقلرینی حرام دخی محتملدر و خلیة خیراتدن ویا قید نکاحدن خالی اولمغی محتملدر
بریة بودخی حسن ثنادن ویاخود قید نکاحدن برائتی محتملدر حبلک علی غاربک معناسیله اذهبی حیث شئت دو
یعنی مراد ایلدوکک یره کیت دیمکدر غارب دوه نک اورکجی ایله بوینی جابینیدرکه عربک قاعده سی دوه یی اوتلاغه
صالیویردکده التعه اولان یولارینی غاربینه اوزرینه القا ایدرلر بو عبارت قیدو برمکدن کنایه در والحقی
باهلک لفظی طلاقه محتملدر و سکا اذن ویردم اهلکه ملحق اول دیمکدر و هبتک لاهلک لفظی سندن
صدوراین جرایمی قومک ایچون عفو ایلدم دیمک اوله ویاخود سنی قومکه باغشلادم زیرا سنی الیمتی ایدم دیمک
اوله و سرحتک و فارقتک قولی زوجیتدن تخلیص ویا تکالیفاتی قلرده محتملدر مفارقت دخی طلاق
ایله مفارقت اوله ویاخود مفارقت صوریه اوله امام شافعی دیرکه بو ایکی لفظ صریحلردر نیته محتاج دکلدر
بزدیرزکه صریح سنون شیئدرکه شرعده استعماله متعین اوله بو ایسه متعین دکلدر زیرا سرحت ابلی و فارقت
مالی و اصحابه دینلور بوقدیرجه صریح اولمیوب سائر کنایات کبی اولمشدر امرک بیدک قولی عملک
بیدک دیمکدر امردن مراد بونده عملیدر حق تعالینک وما امر فرعون برشید قول شریفی ای فعله دیمکدر
احتمالدرکه طلاقدن غیری عملک تصرفنه متعلق عمل مراد اوله و اختاری قولی دخی احتمالدرکه خاتون
کندو نفسینی قید نکاحدن تخلیصا اختیار ایلیه ویاخود نفسنده غیری شیئ اختیار ایلیه بو ایکی لغة یعنی

امرك بيدك واختاري لفظلري ايله نيت طلاق كفايت ايلماز زيرا بو لفظلر باب تفويضدندر بر
انت طالق حرج قوليه دخي محتملدر يا حقيقت ردقدر ويا خود ذوق نكاحدر وتقنعي لفظي دخي محتملدر
يا قناعدن اوله اقنعي بما رزقك الله من امر المعيشة ويا خود يوزيكي اورت ديمك اوله تخمري استتري
بو ايكي لفظ دخي محتملدر يا استتري بالخمار ديمك اوله ويا خود سن مستوره سن ديمك اوله اغتربي
عني بجيمه ودا مهمله ايله عزبتدندر وعين وزا معجمه ايله دخي روايت اولنمشدر بو ليله اوليجق عزبتدندر
اغربجه ديمك بندن بعيد اول بن سكا طلاق ويرمشمدر ديمك اوله ويا خود بندن بعيد اول اهلك
زيارتي ايچون غربجه يعني فلان ديملو عزب اولي وليان رجله ديرلر عزب زوجي اوليان عورته ديرلر
اخرجي اذهبي قومي لفظلري اعزبجه مثللودر ابتغي الازواج قوليه دخي محتملدر وقتا كه لفظ زوج زوجينه
شامل اوله بسه معناسيه بو اولاكه زوج طلب ايله زيرا بن سني تطليق ايلدم ديمش اوله واحتمالدركه
بكا دليل اوله بر زوجه بوليويرترزوج ايده يم ديمك اوله مصنفك مقدما كنايات ايله طلاق واقع اولماز
الا نيت ايله ويا خود دلالت حال ايله واقع اولور ديدكي ايدي حالات دخي اوچدر بري حالت رضيدر وبري
حالت غضبدر وبري مذاكرهٔ طلاقدر وكنايات دخي اوچدر بر قسمي طلاق طلب ايدن خاتونك سؤالنه
انجق جواب اولمغه صالح اوله اما كلامي رده وسب وشتمه صالح اولميه اعتدي يا امرك بيدك اختاري لفظلريدر
دخي بو طرك مراد غو اولان كلمات كبي وبر قسمي دخي جواب وسبه صالح اوله خلية وبرية بتة بتلة باين حرام
لفظلريدر دخي بو الفاظك مراد غو اولان كلمات كبي وبر قسمي دخي جواب ورده صالح اوله اما سبه صالح
اولميه اخرجي اذهبي قومي تقنعي لفظلريدر دخي بو الفاظك مراد غو اولان كلمات كبي حالت رضاده بو الفاظ
ايله طلاق واقع اولماز الا نيت ايله واقع اولور فلو نكر النية صدق مطلقا حالة الرضاء اكر زوج نيتي انكار
ايلسه حالت رضاده مطلقا تصديق اولنور مطلقا قيدي الفاظ ايچون اولان اقسام ثلثه ده ديمكدر
قضاء وديانة تصديق اولنور مطلقا قيدي الفاظ ايچون ولا يصدق قضاء عند مذاكرة الطلاق فيما يصلح
للجواب دون الرد شول يرده جوابه صالح اوله اما رده صالح اولميه حالت مذاكرهٔ طلاقده قضاء تصديق اولنماز
ولا عند الغضب فيما يصلح للطلاق دون الرد والشتم عند الغضب طلاقه صالح اولان يرده دخي تصديق
اولنماز رد وشتمه صالح اوليان اولميه اعتدي اختاري امرك بيدك الفاظندن حالت غضب اراده طلاقه دلالت
ايدر ويصدق ديانة في الكل كنايانك كليسنده تصديق اولنور حاصل كلام اكر زوج نيتي انكار ايلسه حالت
رضاده جميع اقسامده ديانة وقضاء تصديق اولنور ومذاكرهٔ طلاق حالنده جوابه صالح اولوب رده صالح
اوليان يرده قضاء تصديق اولنماز اما جوابه ورده صالح اوليان يرده تصديق اولنور حالت غضبده ذكر
اولنلرك جملهسنده تصديق اولنور الا طلاقه صالح اولوب رد وشتمه صالح اولميان يرده تصديق اولنماز اما ديانة
كليسنده تصديق اولنور والله اعلم بحقيقة الحال ولو قال ثلث مرات اعتدي ونوى بالاولى طلاقا وبالباقي حيضا

صدق

صدق واكر زوج خاتوننه اوچ كره اعتدي واولكي اعتدي ايله طلاق وباقيلري ايله حيضه نيت ايلسه
قضاء تصديق اولنور ظاهر حال بودر كه شهادت ايله اولكسنه حقيقت كلامه نيت ايلمشدر زيرا عادتا
زوج زوجه سنه بعد الطلاق اعتداد ايله امر ايتمك كلمشدر وان لم ينو بالباقي شيئا وقع الثلث واكر باقيسنده
برشيئه نيت ايلمسه اوچ طلاق واقع اولور زيرا اولكسنه اولده طلاق نيت ايلدي حال مذاكرهٔ طلاق حالي
اولمغله باقيلري دخي دلالت ايدر حال ايله طلاقه متعين اولدي اما جملهسنده برشيئه نيت ايلمدم ديسه برشيء
واقع اولماز زيرا بر ظاهر حال يوقدر كه انك تكذيب ايليه او اجلدن طلاق واقع اولماز وتطلق بلست لي بامرأة
ولست لك بزوج ان نوي الطلاق بو لفظلر ايله اكر طلاق نيت ايلدي ايسه زوجه مطلقه اولور اما امامين ديركه
طلاق واقع اولماز زيرا رجل بو الفاظ ايله خاتونك نكاحني نفي ايلدي ونفي نكاح ايسه طلاق اولماز بلكه كذب
اولور ابو حنيفه ديركه بو الفاظ نكاح انكاره [illegible] وانشاء طلاقه ده صالحدر نيت ايله طلاق واقع اولور والصريح
يلحق الصريح والبائن صريح صريحه وباين لاحق اولور مثلا انت طالق ديدكدن صكره بنه عدت ايچنده انت
طالق ديسه ثاني دخي واقع اولور وانت باين ديدكدن صكره بنه عدت ايچنده انت طالق ديسه بنه طلاق ثاني
واقع اولور زيرا بينونت لحوقه مانع دكلدر شافعي ديركه صريح باينه لاحق اولماز حتي اكر انت باين ديسه ويا مال
اوزرينه خلع ايلسه اندن صكره انت طالق ديسه ثاني واقع اولماز زيرا طلاق ملك نكاحي ازاله ايچون مشروع
اولدي ملك نكاح ايسه خلع ايله ويا خود مال ايله طلاقده واقع اولان انت طالق لفظي محلنه مصادف
اولميوب انقضاء عدتدن صكره اولان طلاق كبي لغو اولور بزم ايچون دليل حق تعالينك فلا جناح
عليهما فيما افتدت به قولندن [illegible] وبو نكله مراد خلع اولوب واندن صكره فان طلقها فلا تحل له من
بعد حتي تنكح زوجا غيره قولنه [illegible] فاء تعقيب ووصل ايله وارد اولدي يس اولدي بو آيهٔ كريمه بعد
الخلع ثالثه نك وقوعنه نص اولدي وبو بابده بيورمشلر دخي المختلعة يلحقها صريح الطلاق مادامت
في العدة مرويدر زيرا قيد حكمي باقيدر مادامكه عدتده در واحكام نكاح باقيدر ايچون الاستمتاع منع اولنور
يوخسه تصرف في الحل منع اولنماز امدي عدت ايچنده ايكن بعد الخلع طلاق صريح باينه لاحق اولور ديو حديث
شريف دخي وارد اولمشدر والباين يلحق الصريح لا البائن طلاق باين طلاق صريحه لاحق اولور طلاق باين
باينه لاحق اولماز مثلا بر كمسنه مدخول بها اولان خاتوننه انت طالق ديدكدن صكره عدت ايچنده انت
باين ديسه ثاني واقع اولور اما انت حرام ديدكدن صكره عدت ايچنده انت باين ديسه ثاني واقع اولماز
وقتا كه اولكسنه ثاني اولمغه خبر قلديسه صكره انشاء طلاقه حاجت قالمز الا اذا كان معلقا بالشرط
باين باينه لاحق اولماز الا مكر كه شرطه معلق اوله مثلا اذا دخلت الدار فانت باين ديسه اندن صكره انت
باين ديسه بعده عدت ايچنده خاتون داره داخل اولسه خاتون مطلقه اولور باين باينه لاحق اولور باين صريحه
لاحق اولور دخي ظاهردر زيرا بقاء عدت ايله قيد حكمي باقيدر اما باينك باينه عدم لحوقي لفظ باين ثاني

اولدن خبر قلمق ممكندر لكن حاجت يوقدر كه انفا انشا ايليه سن زيرا انشا قلمق اقتضاي ضرورير حتي بر رجل ديسه كه
ثانيا ايله بنم مرادم بينونت غليظه وياخود حرمت غليظه در لايق اولان بودر كه اعتبار اولنه وحرمت غليظه ثابت
اوله زيرا اولكي باين محلنده ثابت دكلدر پس اشدي ثاني ثانيدن اخبار قلمق ممكن دكلدر كه انشا ضروري
قلنه بوا جلدندر كه اكر شرط معلق اولورسه ثاني اولدن خبر قلمق ممكن دكلدر زيرا معدوم وعند وجود الشرط تعليق
صحيح اولدوغي اجون واول صحت تعليق محل طلاقدر بو يله اولنجق باين باينه لاحق اولور كذا في الكافي

باب التفويض بو باب طلاق تفويض بيانندهدر واذا قال لها اختاري ينوي الطلاق فاختارت
نفسها في مجلسها الذي علمت به فيه بانت بواحدة وقتي زوج خاتوننه اختاري ديسه وطلاق نيت ايليه
وخاتون دخي نفسني اول مجلسده اختيار ايليه كه خاتون طلاقي اول مجلسده بلسه طلقه واحده ايله باين
اولور يعني زوج اختاري لفظني سويلدكده طلاق ايرو كن خاتون بلسه اول مجلسده بلسه باين اولور صاحب
عنايه ديمشدر كه قياس بو ايدي كه طلاق نيت ايدرسه بر شي واقع اولميه زيرا طلاق ويرن كمسنه بو لفظله ايقاع طلاقه
مالك اولماز حتي اخترتك من نفسي وياخود اخترت نفسي منك ديسه بر شي واقع اولماز نيت دخي ايدرسه
جونكه بو كلام ايله كندو نفسنده بر شي مالك اولماديغي غيري اجون دخي تمليكه مالك اولماز لكن فقها اجماع صحابه
اجون ترك قياس استحسان ايلديلر زيرا صحابه كرام ديديلر كه بر رجل خاتوننى مخير قلسه مادامكه خاتون اول
مجلسده در خاتون مخيردر مجلسدن قالقدقدن صكره خاتوننك مخير قالماز بو خصوصده غيرلرده خلاف
واقع اولمامغين اجماع كبرا اولمشدر ينوي الطلاق ايله مقيد ايلدي زيرا اختاري لفظي كنايات طلاقدندر
نيت سز عمل اولنمز ومجلس ايله تقييد ايلدي زيرا اول مجلسده اختاري ديسه خاتون استماع ايلسه اعتبار
اولنماز اما خاتون اولدوغي مجلسده تفويض خبري واصل اولدوغي كبي اختيار ايلسه طلاق واقع اولور
ولا تصح نية الثلث ثلث نيتي صحيح دكلدر يعني اختاري ديوب اوج طلاق نيت ايلدم ديمكله صحيح
اولماز زيرا اختيار تنوعي قبول ايلمز انجق خلاصدن ايبا ايدر بواينه غليظه وخفيفه متنوع دكلدر اما
ابانت بونك خلافيدر زيرا بينونت غليظه وخفيفه يه متنوع اولور هر قنغيسنه نيت ايدرسه واقع
اولور وان قامت منه او اخذت في عمل اخر بطل واكر خاتون اول مجلسدن قالقسه وياخود عمل اخره شروع
ايلسه خاتوننك خياري باطل اولور زيرا مجلسدن قيام   دليل ردرد اكر اختاري ديدكده خاتون
صلاة مكتوبه ده ويا صلاة وترده بولنسه وبو لفظي استماع ايلدكده صلاتي تمام ايلدكدن صكره نافله يه
شروع ايلسه مجلسي متبدل اولور واكر نافله صلاتنده بولنسه وايكي ركعت قلدقدن صكره اوجنجي
ركعته شروع ايلسه خياري باطل اولور ولا بد من ذكر النفس او الاختيارة في احد كلاميهما زوج زوجه نك
كلاملرينك برنده نفسي ذكري وياخود اختاري لفظني ذكردن لابددر مثلا اختاري نفسك ديسه خاتون
دخي اخترت ديسه وياخود رجل اختاري ديدكده خاتون اخترت ديسه طلاق واقع اولور وياخود

بغرض

رجل

رجل اختاري اختيارة ديدكده خاتون دخي اخترت ديسه وياخود رجل اختاري ديدكده خاتون اخترت
اختيارة ديسه بينه طلاق واقع اولور زيرا اختيارة لفظي نفس ذكر كبيدر اما زوج اختاري ديسه خاتون
دخي اخترت ديسه بو سوز باطلدر بر شي واقع اولماز زيرا وقوع طلاق بو كلام ايله بالاجماع عرفدر اجماع
ايسه ايكي جانبك برنده مفسر وارد اولديغي صورتده مبهم تفسير صالحدر وابهام ايله تعيين دخي اولماز ولختاري
نفسي جونكه كنايادندر ايكي معنايه محتملدر البته تعيين لازمدر لفظ نفس واختارة ذكر اولنمجق
بر شي واقع اولماز وان قال لها اختاري فقالت انا اختار نفسي او اخترت نفسي تطلق واكر زوج
خاتوننه اختاري ديسه خاتون دخي مضارع صيغه سيله انا اختار نفسي ديسه وياخود ماضي صيغه سيله
اخترت نفسي ديسه طلاق واقع اولور اكر زوج نيت ايدرسه قياس بو ايدي كه اختار نفسي لفظيله طلاق
واقع اولميه زيرا بو لفظ مجرد وعددر اكر خاتون استقبال ايدرسه اكر استقبالي مراد ايلمز ايسه دعوي
محتملدر پس امدي بو يله اولنجق كويا كه زوج خاتوننه طلقي نفسك ديدكده خاتون دخي انا الملق نفسي
ديمش كبي اولدي بو كلام ايله طلاق واقع اولماز وجه استحسان حديث عايشه در كه وقتا كه حق تعالينك
يا ايها النبي قل لازواجك ان كنتن تردن الحيوة الدنيا وزينتها فتعالين امتعكن واسرحكن سراحا
جميلا قول شريفي نازل اولديسه نبي عم عايشه يه خطاب ايدوب اني مخبرك فلا تجيبني حتي تستأمري
ابويك بيوردقلرندن صكره ايت تخييري كندويه قراءت ايدوب عايشه دخي افي هذا استأمر ابواي بل
اختار الله ورسوله والدار الاخرة د بو جواب ويردكده نبي عم عايشه نك كلاميكه صيغه مضارعدر كندو تركه
سؤال الندن في الحال جواب اولمغه اعتبار ايلدي اكر عايشه نك جوابي وعد محتمل اولادي مضارع صيغه سي ايله ديمش
ايسه ده بندستؤال الندي جواب قلدي وبر دليل دخي بودر كه صيغه مضارع حالده حقيقت استقباله
مجازدر بونده ايسه حقيقت مراد اولنمق ممكندر حقيقت ممكن اولنجق مجازه رجوع اولنماز كلمه شهادتده
اولديغي كبي مثلا بر كمسنه اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله ديسه بو كلمه طيبه ايله اول كمسنه ده
ايمان اعتبار اولنور بو خصوصده وعد اعتبار اولنمز في الحال الله ورسولنه ايمان كتوردم ديمش اولور بو خصوصده استقباله
ايمان كتوردم ديكم وعده اولماز وشاهد كه اشهد بكذا ديسه حالا شهادت ايدرم ديكدر بو خصوصده استقباله
شهادت ايتكم وعدي دكلدر امدي اختار نفسي كه مضارع صيغه سيله جواب ويرلمش ايدي قياس بو ايدي كه طلاق
واقع اولميه حقيقة حال اولمق ممكن اولمغله مجازه رجوع اولنمغه حاجت يوقدر كويا كه في الحال نفسمي اختيار ايلدم
ديمش اولدي اما انا اطلق نفسي ديدك بونك خلافيدر زيرا بو كلامده حقيقت حال ايلمك متعذردر زيرا بو محلده
متكلم ايله قائم اولور بر حاجت يوقدر حتي انا اطلق نفسي اول حالده حكايه اولورده في الحال طلاق واقع اوله
زيرا ايقاع طلاق لسان ايله در قلب ايله دكلدر فعل لسان قايم باللسان اولان فعلدن علي سبيل الحال حكايه صحيح
دكلدر زيرا هنوز حكايه ايلدوكي شي معدومدر وحكايه ايسه محكي عنهك وجودني مقتضيدر بيع هذا حكايه

تغاير اقتضا ايدر حال بوكه فعل اللث افعل قايم بالثلث مغايرت يوقدر كه حكايه صحيح اوله اما انا اختار نفسي
بويله دكلدر زيرا اختار نفسي قلب ايله قايمه بر حال القلب حكايه در اول خاتونك اختياريدر زيرا اختار عمل قلبيدندر
بس امدي اختيار لفظي لسان ايله ذكر ايلمك قلب ايله قايم بر امرك حكايه سيدر اول اجلدن في الحال طلاق واقع اولور
وان قال لها ثلث مرات اختاري فقالت اخترت الاولى والوسطى والاخيرة يقع الثلث بلا نية واكر زوج
خاتونه اوچ كره اختاري اختاري اختاري ديسه خاتون دخي اخترت الاولى وياخود اخترت الوسطى
وياخود اخترت الاخيرة ديسه لفظ اختارينك تكراري طلاق اوزرينه دلالت ايلدوكي اچون ابو حنيفه
نيت سنز اوچ طلاق واقع اولوردير زيرا اختيار حق طلاقده مكرر اولان شيئدر بس امدي طلاقي تعيين
اولوب ابهام زائل اولمغله ذكر نفسه احتياج قالماز صاحب بيانيه ديركه بلا نية كلمه سنده نظر وار در زيرا امام
محمد نيته عدم احتياج اچون مبسوطده وجامع الصغيرده ذكر ايلدي والامام محمد ذكر ايلدوكي اجلدن فخر الاسلام
دخي جامع الصغير شرحنده ذكر ايلدي وصاحب مختلف دخي ذكر ايلدي اما صدر الشهيد وعتابي جامع الصغير
اولان شرحلرنده نيتي ذكر ايديب ظاهر اولان بودركه نيت شرطدر واختيار ايسه الفاظ طلاق صريحي
دكلدر وتكرار طلاق اوزرينه دلالت ايلمز انجق تأكيدي افاده ايدر بويله اولوب دخي اجلدن امام محمد جامع كبيرنده
سقوط مانيتي شرط قلدي وابو المعين النسفي وغيريلر جامع كبير شرحنده اشتراط نيتي تصريح ايلديلر اختياركي
لفظي تكرار ذكر اولنمش ايكن بيانيه كلامي بو محلده منتهي اولدي وابن ملك مجمع البحرينده ذكر ايديب بدايع ومحيطده
وزيادات مذكوردركه نيت شرطدر لايق اولان بودركه شهرتي اچون حذف اولنه بو خصوص شرطدر اچون دكلدر
وعندهما واحدة بائنة امامين قتنده واحده بائنه واقع اولور زيرا اولى ووسطى واخيره فرد مرتبك اسميدر بو محل
ايسه محل ترتيب دكلدر بويله اولنجق ترتيب لغو اولوب افراد باقي قالور كانه خاتون اخترت التطليقة الاولى
ديمش اولدي زيرا اخترت الاولى ديمكلك معناسي شول شيء اختيار ايلدمكه اولي اوله واقع اولان تطليقه
ايدي كان اولي اختيار ايلمكله تصريح ايلمش اولدي صريح ايله واحد واقع اولان واحده در وسطى
واخيره دخي اختيار اولي اختيار كبيدر ابو حنيفه اچون دليل اول ووسطى واخيره لغو بر وصفدر زيرا
ملكده مجتمع اولانده ترتيب يوقدر مكانده مجتمع اولانده اولدوغي كبي مثلا بر مكانده قوم اجتماع
ايلسه لر دينلمز كه بو اولي بو وسطى بو اخيره در ترتيب ذوات اعيانده ننز دكلدر انجق فعل اعيانده در شول
اول كلدي وشو اخر كلدي دينلور وهر نه يرده كه ترتيب لغو اوليه انده ترتيبه متعلق اولان كلام لغو اولور كه
اول اولي وما تونك اختيار لفظلري درچي لفظ من حيث الترتيب لغو اولسه من حيث الافراد دخي لغو
اولور زيرا افرادده ترتيب اشتقاق دلالت ايله اصلدر زيرا اولي ولكن تابعي تا شي در واول ايسه فرد
سابقك اسميدر بو تقديرجه ترتيب حاصل اولور ووسطى ايسه ثاني اوسطدر واوسط ايسه بر فرد در متوسط
اسميدر انده دخي ترتيب حاصل اولور واخيره ايسه ثاني اخيردر اول دخي بر فردك اسميدر كنده وده اول

شيء اوله اما كنده وده صكره اوليه يوبنده دخي ترتيب حاصل اولور افراد ترتيبك مفهوماتندندر بچون اصلده
ترتيب لغو اولنجق بناده دخي لغو اولور بچون خاتونك حقنده ترتيب لغو اولنجق اخترت قولي باقي قالور اخترت
قولي ايسه جمله سنك جوابه صالح اولور بس امدي بويله اولنجق واقع اولور كرك اولي وكرك وسطى وكرك اخيره
اختيار ايليون برابر در اصلا فرقي يوقدر ولو قالت اخترت اختيارة وقع الثلث اتفاقا وزوج اوچ
دفعه اختاري اختاري ديسه صكره اكر خاتون اخترت اختياريقي ديسه طلاق ثلثه واقع اولور بالاتفاق
زيرا اختيارة لفظي ايله تقييد ثلثه تصريح كبي اولدي وتقييد سز حضور ثلث واقع اولوردي لفظ اختيارة
تأكيد اچوندر بس امدي ثلثه نك تأكيد ايله وقوعي دخي اولور ولو قالت طلقت نفسي واخترت نفسي بتطليقة بانت
واحدة في الاصح ديمه زوجك اوچ دفعه اختاري قولنه جواب اچون اكر خاتون طلقت نفسي وياخود اخترت نفسي
بتطليقة ديسه بر طلاق بائن واقع اولور اصح روايتده وقيل يملك الرجعة دينلدي كه زوج رجعته مالك اولور
بو لفظ يعني طلقت نفسي او اخترت نفسي بتطليقة لفظلري بينونتي اقتضا ايدر عدت تجديد كوكن
صكره زيرا بو قولنه الفاظ صريحه دندر شول شيء كه انقضاء عدتدن صكره بينونتي اقتضا ايليه عند الوقوع
رجعي واقع اولور بس امدي بو لفظ رجعي ايجاب ايدر اكر دينلورسه كه بو تقديرجه جواب تفويضه مطابق
اولمامز زيرا مفوض اليها اختيار در اول ايسه بينونتي افاده ايدر جواب ويريلور كه كويا كه خاتون عدت
منقضي اولدقدن صكره نفسيني اختيار ايتمش اولدي بس امدي بويله اولنجق جواب تفويضه مطابق اولور
شول حيثيت ايله كه بعد العدت خاتونك اختياري بو نفسي اولور اندن صكره زوجك رجعته مالك اولمسنه
قابل اولانك بر بيني دخي صاحب هدايه در لكن صاحب عنايه شراح هدايه دن حكايه ديمشدر كه يملك الرجعة
لفظي غلطدر اما طغيان قلم كاتبدندر وروايتده اصح اولان نهي واحدة لا يملك الرجعة قوليدر زيرا
روايت مبسوط وجامع الكبير وزيادات وعامه مشايخ وجامع الصغيرك نسخه لري بويله در لكن صدر
الاسلامك جامع الصغيرنده هدايه ده ذكر اولندوغي كبي ذكر اولنمشدر وارده دينلمشدركه بونده ايكي
روايت وار در بريسي واحده رجعيه نك وقوعيدر زيرا طلقت نفسي وياخود اخترت نفسي بتطليقة لفظلري
صريحدر وصدر الاسلام جامع الصغيرنده ذكر ايلمشدر وغيريسي وقوع بائنه در واصح اولان قول بودر اما
صاحب هدايه صدر اسلامك روايتني اخذ واختيار ايلدي وليا ولسه غلط اوزره حملدن روايت اوزرينه
حمل ايلمك اولي در صاحب هدايه ديركه غلطي نيچه حمل ايدرسنكه وقوع رجعيه مفيد شيء ايله تعليل ايلمشدر بونك
صكره غلط كاتبده اولوي ديمك نيچه صحيح اولور ولو قال امرك بيدك في تطليقة واختاري تطليقة
فاختارت نفسها وقع واحدة رجعية اكر زوج خاتونه امرك في تطليقة ديسه وياخود اختاري
تطليقة ديسه وخاتون دخي نفسيني اختيار ايليسه واحده رجعيه واقع اولور زيرا زوج معقب رجعه در
ولو قال امرك بيدك ينوي ثلثا فقالت اخترت نفسي بواحدة او بمرة واحدة وقع الثلث اكر زوج

خاتوننه امرك بيدك ديوب اوچ طلاق نيت ايلسه وخاتون دخي اخترت نفسي بواحدة وياخود اخترت نفسي
بمرة واحدة ديسه طلاق ثلث واقع اولور زيرا لفظ اختيار امرك بيدك جوابا ولمغه صالح اولور واما ثلث
اوزرينه دلالتك كيفيتي اولدر زيرا واحده صفت اختيار در كان خاتون اخترت نفسي بمرة واحدة اي
باختيارة واحدة ديمش اولدي بونك معناسي اخترت جميع ما فوضته الي اختيارة واحدة ديمكلر زوجك
نيتي نه ايسه اني اختيار ايلمش اولدي وان قالت طلقت نفسي واحدة او اخترت نفسي بتطليقة فهو واحدة
باينة زوجك امرك بيدك قولنه جوابا ايچون خاتون طلقت نفسي واحدة وياخود اخترت نفسي
بتطليقة ديسه واحده باينه واقع اولور معتبر اولان زوجك تلفظ تفويضيدر بو خصوصده خاتونك
ايقاعي دكلدر وواحده قولي مصدر محذوفك صفتيدر طلقت نفسي طلقة واحدة ديمكدر امر باليدك
جوابنده نفسيني ذكر ايلمك شرطدر حتى امرك بيدك دينلدكده طلقت دينلوب نفس ذكر اولنمسه بر شي واقع
اولماز كذا في المحيط ولو قال امرك بيدك اليوم وبعد غد لا يدخل الليل اكر زوج خاتونه امرك بيدك اليوم
وبعد غد ديسه ليل داخل اولماز حتى كيجه ده خاتون ايچون خيار اولمز زيرا يومدن هر بيسي مفرد ذكر اولنمشدر
يوم مفرد ايسه كيجه يه متناول اولماز نعم ديركه متناول اولور انت طالق اليوم وبعد غد كبيدر وان ردته
اليوم لا يرتد بعد غد اكر خاتون امر اول كوننده رد ايدرسه اول كونده امر باطل اولور اما غددن صكره اولان
يومده امر يدينده در مثل اليومده رد ايتكله خيار ساقط اولدي لكن بعد غدده اولان يومده خيار باقيدر
ولو قال اليوم وغدا يدخل الليل وان ردته اليوم لا يبقى غدا واكر زوج خاتونه امرك بيدك وغدا ديسه
ليل داخل اولور واكر خاتون يومده طلاقي رد ايلسه خاتونك يارينه خياري باقي قالماز جمله سيني رد
ايلمش اولدي يوم وليل امر واحد حكمنده اولوب باينه اجنبي شي متخلل اولمامش اولدي يوم وليل وبعض
احيانده مشورت يوم غايت ليله دكين ممتد اولوب منقطع اولماز بينه بر كوني مشورت ايلدكه دينلور ولو
مكث بعد التفويض يوما ولم تقم او كانت قائمة فجلست او جالسة فاتكأت او متكئة فقعدت او على
دابة فوقفت او دعت اباها للمشورة او شهودا للاشهاد لا يبطل خيارها وان سارت وابنها بطل
لا بسير فلك هي فيه زوج امرك بيدك ديدكده خاتون اكر بر كون مكث ايلسه ومجلسده قالقمق وياخود قايم ايكن
اشتسه واوتورسه وياخود اوتوررکن اشتسه وبر شيئه اتكا ايلسه وياخود بر شيئه طيانمش ايكن اشتسه واوتورسه
ويا دوابه اوزرنده اشتسه ودابه سيني توقف ايتدرسه وياخود خاتون مشورت ايچون باباسيني دعوت ايلسه وياخود
اشهاد ايچون ايلسه خاتونك خياري باطل اولماز واكر دابه سي يورسه خياري باطل اولور اما كنده ايچنده اولورسه
كميك يورمسيله باطل اولماز ولو قال لها طلقي نفسك ولم ينو او نوى واحدة فطلقت وقعت رجعية
واكر زوج خاتونه طلقي نفسك ديسه وطلاق نيت ايلسه وياخود واحده نيت ايلسه وخاتون دخي طلقت
نفسي ديسه طلاق رجعيه واقع اولور زيرا مفوض اليها صريح طلاقدر ولهذا رجعيه واقع اولور وكذا لو قالت

اخت

ابنت نفسي زوجك طلقي نفسك جوابنده اكر خاتون ابنت نفسي ديسه ينه طلاق رجعيه واقع اولور زيرا
زوج خاتونه طلاقي تفويض ايلدي كه انقضاء عدتدن صكره اول طلاق قاطع بينونت واقع اولا خاتون ابانه عجله
ايدوب في الحال واقع اولمسي مراد ايلدي خاتون نه ايسه ابانه تفويض اولمدي بو تعدي جهت خاتونك ارادتي لغو اولدي
مطلق طلاق قالدي اولا ايسه رجعيه اولور وفي ظاهر الرواية طلقت ثلثا ونواه وقعن زوج طلاقتي طلقي
نفسك ديدكدن صكره اكر خاتون اوچ طلاق بوشانسه ورجل دخي ثلثه نيت ايلسه اوچ طلاق واقع اولور
زيرا طلقي نفسك ديمك فعل طلاقي اشله ديمكدر طلاق ايسه اسم جنسدر احتمال كل ايله ادنه واقع اولور ساير
اسماء اجناس كبي بو اجلدن بو محلده نيت ثلث عمل ايدر ولغت نية الثنتين ايكي طلاقه نيت لغو اولور زيرا
ايكي عدد محضدر مكر كه منكوحه جاريه اوله ولو قالت اخترت نفسي لا تطلق زوجك طلقي نفسك جوابنده خاتون
اخترت نفسي ديسه طلاق واقع اولماز زيرا اختيار الفاظ طلاقدن دكلدر ولا يملك الرجوع بعد قوله طلقي
نفسك ويتقيد بالمجلس وزوج طلقي نفسك قولندن صكره رجوعه مالك اولماز وبو قول مجلس
ايله مقيد اولور زيرا بوننده معناء يمين واردر اما اكر خاتون مجلسدن قالقسه خياري باطل اولور زيرا طلقي
نفسك تملكدر مجلسه اقتصار اولنور الا اذا قال متى شئت الا مكر كه زوج طلقي نفسك متى شئت ديو مجلسده
وبعد المجلس خاتونك خياري باطل اولماز زيرا كلمه متى اوقاتده عامدر كويا كه زوج خاتونه في اي وقت
شئت ديمش اولدي ولو قال لها طلقي ضرتك او لاجنبي طلق امرأتي يملك الرجوع ولا يتقيد بالمجلس اكر زوج
خاتونه طلقي ضرتك ديسه يعني اورتاغكي بوشا ديسه وياخود اجنبي كمسنه يه بنم خاتونمه طلاق وير ديسه زوج
رجوعه مالك اولور بو كلام مجلس ايله مقيد اولماز الا اذا زاد ان شئت الا مكر كه خاتونه ديسه كه ضرتكي بوشا
اكر ديلرسك وياخود اجنبي يه بنم خاتونمي بوشه اكر ديلرسك ديسه خاتون ايچون واجنبي كمسنه ايچون اول مجلسده
تطليق ايلمك واردر زوج رجوعه مالك اولماز ان شئت لفظي ايله تمليك اولوب مجلس ايله مقيد اولدي
بو كمسنه غير ايچون عاملدر وغير ايچون عامل اولان توكيلدر دينلور ديلمسون زيرا اول كمسنه مشيت
اختياري ايله عامل بنفسه اولمش اولدي اما توكيل بالبيع بونك كبي دكلدر توكيل بيعده ان شئت لفظي
زياده اولنسه حكم مختلف اولماز زيرا تعليقه محتمل دكلدر اما طلاقده تعليقه محتملدر ولو قال لها
طلقي نفسك ثلثا فطلقت واحدة وقع واحدة واكر زوج خاتونه طلقي نفسك ثلثا ديسه خاتون
دخي كندويه طلاق واحده ايله تطليق ايلسه بر طلاق واقع اولور زيرا خاتون اوچ طلاقي ايقاعه مالكه
اولدي ضرورت بره دخي مالكه اولور زيرا كله مالك اولان جزوه دخي مالك اولور وفي عكسه
لا يقع شي وعكسنده بر شي واقع اولماز يعني زوج طلقي نفسك واحدة خاتون دخي اوچ طلاق ايله
تطليق ايلدم ديسه بر شي واقع اولماز زيرا كندويه تفويض اولنمايان شيئي كتوردي تقديرجه ابو حنيفه قتنده
بر شي واقع اولماز وعندهما يقع واحدة اماميندن قتنده بر طلاق واقع اولور زيرا خاتون مالك اولدوغي.

برابديي ايكي كتوردي واكي دخي زياده كتوردي مالك اولدوغي بر واقع اولور زياده سي لغو اولور بوله بيك طلاق
ويرن زوج كبي اولدي اوج طلاق واقع اولدي سائري لغو اولدي ابو حنيفه ايچون دليل بودركه خاتون كندويه
تفويض اولنان نسنه كتوردي بويله اوليان كشي مبتدئ اولور نته كم بركمسنه خاتوننه طلق نفسك ديسه اول دخي
ضرتسني تطليق ايلسه اول تطليق اجازته موقوف اولور اكر دنيلورسه مذهبمزده اهل حق مذهبيدر ثابت اولمشدر كه عشره نك
واحده نه عيني ونه غيري كذلك واحد دخي ثلثه نك نه عيني ونه غيري ايكيسنك بيننده مغايرت اثباتنك
وجهي نه در جواب ويريلوركه واحد عشره موجود اولدقده در اما ثلث بوحالده معدوم ده در امامين قتنده
واقع اولان واحد موجود ثلثه معدومه نك غيريدر وفي طلقي نفسك ثلثا ان شئت فطلقت واحدة
لا يقع شيء وفي طلقي نفسك ثلثا ان شئت قولنك جوابنده خاتون كندويه بر طلاق بوشاسه برشيء وفي طلقي
نفسك ثلثا ان شئت الثلث ديكدر خاتون ايسه واحدي ايقاع ايلكله ثلث ديلمامش اولدي شرط بولنمغين
برشيء واقع اولماز زيرا اجزاء شروط اجزاء شرطه اوزرينه توزيع اولنمز وكذا في عكسه عكسنده دخي بوحكمده در
مثلا زوج طلقي نفسك واحدة ان شئت ديسه وخاتون دخي كندوي اوچ طلاق بوشاسه برشيء واقع
اولماز ابو حنيفه قاتنده زيرا شئت ثلث شئت واحد كبي دكلدر وعندهما يقع واحدة امامين قتنده
بر طلاق واقع اولور زيرا مشيئت ثلث هر بري ايچون مشيئتدر ولو امرها بالباين او الرجعي فعكست
[الميسر]
وقع ما امر واكر زوج خاتوننه باين ايله امر ايلسه ويا خود رجعي ايله امر ايلسه وخاتون دخي عكس ايليه زوجك
امر ايلدوكي اولور مثلا زوج طلقي نفسك واحدة باينة ديسه خاتون طلقت نفسي واحدة رجعية ديسه
باين واقع اولور خاتوننك واحده رجعيه قولي لغو اولور زيرا زوج خاتوننه تفويض اولان طلاقك صفتي تعيين
[تعيين] [اصل]
اولدي بس امدي بوندن صكره خاتوننه لازم اولان ايقاعدر بو وصف وصف دكلدركويا كه خاتون زوجك
تعيين ايلدوكي صفت كرا صلدر اكر اقتصار ايلمش اولوي ودخي طلاقه مثال زوج طلقي نفسك واحدة رجعية
ديسه خاتون دخي طلقت نفسي واحدة باينة ديسه رجعيه واقع اولور زياده ايلدوكي وصف لغو اولور ولو
قال انت طالق ان شئت فقالت شئت ان شئت فقال شئت ينوي الطلاق لا يقع شيء واكر انت طالق
ان شئت ديسه وخاتون دخي شئت ان شئت ديسه زوج دخي شئت ديسه طلاق نيت ايلسه برشيء واقع
اولماز زيرا زوج خاتوننك طلاقني بر مشيئته تعليق ايلديكه مطلقه ايله خاتون باين اولوردي لكن خاتون
مخالفت ايدوب مالا يعنيه مشغول اولديكه ان شئت لفظيدر بو تقدير جه شرط بولنميوب امر اخيا رخاتوننك
الندن چقوب شئت قوليله طلاق واقع اولمدي اكر طلاقه نيت دخي ايدرسه زيرا لفظ طلاق خاتوننك كلامنده مذكور
دكل خاتوننك طلاقني مراد ايلمش اولدوغي نيت ايسه طلاق مذكور اولميا نده عمل ايلماز اما شئت طلاقك ديسه طلاقك
ديسه طلاق واقع اولور دخي نيت ايلمسه زيرا كلام ابتدا ايقاعدر و مشيئت ايسه وجودن خبر ويرر واصلده
مشيئت ماخوذدر شيء ايسه موجود دكلدر ايسه موجود دكل دينلمدي ان شئت لفظي وجدت منزلته اولدي ايجاد طلاق

حوز ايقاع ايلمكدر اما اردت طلاقك قولي بونك خلافنجه در زيرا ارادت وجودن ابا ايلمز ولهذا طلب معناسنه عبارتدر
نته كم بنيه ام كك اللحم اريد الموت قول شرعيده دخي طلب ايچون اولدوغنه شاهددر اكر دينلورسه كه بزم علمامز اصول دينده
بوكا ذاهب اولمشلردر ارادت ومشيئت بر دربونده تفرقه نه در جواب بو اولدركه ايكيسنك بيننده عبادده تثبت
ايله تفرقه اولنه الله بت بوده ايله تفرقه اولميه شول شيء كه الله تعالى ديلر و اراده ايدر كائندر لا محاله صاحب بيانيه
وشمس الائمه السرخسي ديمشلردر كه مشيئت صفات مخلوقده اراده لنه التزمدر كوزمسنكه مشيئت عقلا وشرعا بر
مضاف اولماز اما اراده مضافا ذكر اولنور نته كم حق تعالينك فوجد فيها جدارا يريد ان ينقض فاقامه
قول شريفنده ذكر اولنديغي كبي وكذا لو علقت المشيئة بمعدوم يعني برشيء واقع اولماز اكر مشيئتي معدومه تعليق
ايلسه مثلا ان شئت ان شاء ابي وياخود ان كان كذا ديسه حال بوكه هنوز باباسي ختمامش واول امر محقق اولمامش
بو معقوله طلاق واقع اولماز وان علقت بموجود وقع اكر موجوده تعليق ايلسه طلاق واقع اولور مثلا خاتون
شئت ان كانت السماء فوق الارض ديسه واقع اولور زيرا اولكسنه مشيئتي وجودي محقق اولان نسنه تعليق
ايلمكله تنجيز اولوب في الحال طلاق واقع اولور ولو قال انت طالق متى شئت او متى ما شئت واذا شئت او اذا ما شئت
[ثم]
فردت الامر لا يرتد ولها ان تطلق واحدة متى شاءت ولا يرتد اكر زوج اولنان الفاظ ايله خاتوننك طلاقني
تعليق ايلسه وخاتون دخي امري اول مجلسده رد ايلسه ينه خيار باقي اولوب رد ايلمامش اولوي خاتون
ايچون كندي ديلدوكي زمانده بر طلاق بوشامق واردر زياده بوقدر وبو مشيئت مجلسه اقتصار اولنماز
زيرا متى ومتى ما اوقت ايچوندر واذا واذا ما عامدركه اوزاول كمسنه في اي وقت شئت ديمش اولوي بو تقدير جه رد ايله
اولمديغي اول مجلسه بن استمم ديسه بعده استمك واردر زيرا اوچ طلاقه خاتوننك وقت مشيئته
تمليك ايلدي قبل المشيئة تمليك دكلدر رد ايله مرتد اولماز اما كلمة اذا واذا ما ويا خود اذا متى ومتى اكيدر امامين
قتنده شول حيثيتله كه وقت مطلقده حقيقت شرط مجازدر عندنا الاطلاق معنى حقيقي مراد اولنور بو تقديرجه
متي كبي كلا وقاته عامدر ابو حنيفه قتنده لفظ اذا واذا ما ايله اذا شرط ايله وقت بيننده مشتركدر اكر شرط ايچون اولورسه
مجلسدن قالقمغله خيار باطل اولور اكر وقت ايچون اولورسه مجلسدن قالقمغله خيار باطل اولماز ديلدوكي زمان
طلاق واحده يه مالك اولور زيرا اول كلمه لر ازمانه بو خصوصه افضالدركل اول اجلدن بره مالك اولور زياده يه مالك اولماز
ولو قال لها انت طالق كلما شئت فلها ان تطلق ثلثا متفرقا لا مجموعا ولا بعد زوج اخر اكر زوج خاتوننه انت طالق
كلما شئت ديسه خاتون ايچون كندويي متفرقا اوچ طلاق تطليق ايلمك واردر اما مجموعا دكل يعني اوچ طلاقي بردن دكل ودخي
دكل وزوج اخر وارد قدن صكره دخي طلاقه مالك دكلدر اكر بر ادعفوردن اوچ طلاق بوشاسه امام اعظم قتنده
برشيء واقع اولماز اما امامين قتنده بر واقع اولور زيرا كلمة كلما عموم افرادي ايجاب ايدر بو خصوصه عموم اجتماعي
ايجاب ايلمز ولو قال انت طالق حيث شئت او اين شئت لا تطلق مالم تشاء في مجلسها واكر زوج خاتوننه انت
طالق حيث شئت وياخود اين شئت ديسه خاتون طلاق اولماز مادامكه اول مجلسده ديليه اكر مجلسده

قالقسه خاتون شئت قالماز زیرا حیث واین مکان ایچوندر طلاق ایسه مکان تعلیق ایلماز مطلق مشیئت قالور بس
امدي بو ایله اویمجق مجلسه قصر اولوب بعد المجلس شیئت قالمز بونک خلافنجه در ولو قال انت طالق کیف شئت فان شائت
موافقة لنیته رجعیة او باینة او ثلثا وقع کذلک اکر زوج خاتوننه انت طالق کیف شئت دیسه اکر خاتون زوجک
زوجک نیتی رجعیه و باینه و ثلثه اولور حالنه نیتی موافق دیلرسه اویله اکور یعنی زوج انت طالق کیف شئت دیکده
رجعیه مراد ایلسه و خاتون دخی رجعیه دیلسه زوجک نیتی ایله خاتونک مشیئتی موافق اولمغله رجعیه واقع اولور
باینه و ثلث دخی بو ایله در وان تخالفا یقع رجعیة واکر زوجک نیتی و خاتونک ارادتی مخالف اولورسه رجعیه
واقع اولور مثلا خاتون اوچ طلاق اراده ایلسه و زوج واحده و باینه نیت ایلسه و یا موز عکسی اولسه طلاق
رجعیه واقع اولور اکر خاتون مراد ایلمز ایسه زیرا کلمه کیف وضعی طلبدر بو خصوصده طلب کلدر زیرا رجل طلاقه
خاتونه تفویض ایدوب هر نه وصفیله استرسک دیمش اولدی وعندهما لا یقع شیء واقع اولماز ولو قال
انت طالق کم شئت او ما شئت طلقت ما شائت في المجلس لا بعده واکر زوج خاتوننه انت طالق کم شئت
و یا خود ما شئت دیسه مطلقه اولور مجلسده خاتون دیلدوکی مقدار اما مجلسدن قالقسه بعده مراد ایلسه
واقع اولماز کم و ما عدده استعمال اولنور وان قال طلقي نفسک من ثلث ما شئت فلها ان تطلق ما دون
الثلث خلافا لهما واکر زوج طلقي نفسک من ثلث ما شئت دیسه خاتون اوچدن اشغر طلاق ایلمک وارد
اما اوچ طلاق یوقدر ابو حنیفه قتنده امامین خلافا ایدوب اوچ طلاق ایلمک دخی وارددر زیرا کلمه ما تعمیم
محکمه در و کلمه من ایسه ازا اولورکه تمیز ایچون استعمال اولنور **فصل** بو باب طلاق تعلیق
بیانندهدر انما یصح في الملک تعلیق صحیح اولماز الا حقیقة ملکده صحیح اولور مثلا برکمسنه عبدینه ان دخلت
کذا فانت حر دیمک کبی کقوله لمنکوحته ان زرت فانت طالق او مضافا الی الملک رجلک منکوحه سنه ان زرت
فانت طالق فیقع ان نکحها رجلک اجنبیه خاتوننه ان نکحتک فانت طالق دیدوکی کبی تعلیق صحیح اولور یعنی
امدي اکر خاتونی نکاح ایدرسه طلاق واقع اولور ولو قال للاجنبیة ان زرت فانت طالق فنکحها فزارت لا تطلق
اکر رجل بر اجنبیه خاتونه ان زرت فانت طالق دیسه و بو کلامی دیدکدن صکره نکاح ایلسه و خاتون دخی
زیارت ایلسه خاتون مطلقه اولماز زیرا طلاق ملکه و سببنه مضاف اولمامشدر طلاق واقع اولمغه البته ایکی شیئدن
برینه مضاف اولق لازمدر و معلوم اولدکه الله تعالی لینک اسمای شریفه سیله خلفا اهل لغت و فقها قاتلرنده
یمیندر اما تعلیق بالشرط فقها قتنده یمین دیمامشدر والفاظ الشرط ان واذا واذا ما وکل وکلما
ومتی ومتما الفاظ شرط بونلردر ولو ومن وای واین وانی لفظلری دخی شرطلردر ولفظ لو مستقبله
داخل اولور ماضیله موضوعي لامتناع الشيء لامتناع غیره در ولو شرط علی معنی اشلی بو خصوصده لفظا دکل
اما متی ده ذکر اولنان الفاظ هم معنی وهم لفظا شرط علی اشلی حرف شرط ان در انلر معنی وقت یوقدر وان
غیر بیسی ان لفظنه ملحقدر و کلمه کل ایسه حقیقة شرط دکلدر زیرا کل لفظی اسم و لی ایدر شرط ایسه جزا یه متعلق

مطلب

اولاندر جزا ایسه افعاله متعلقدر الا بوقدر وارددرکه لفظ کل دخی شرط الحاق اولنمشکه کندو یه ولی اولن اسم فعله
تعلیق ایلدوکی ایچون مثلا کل عبد اشتریته فهو حر نفي جمیعها بو الفاظک جمیعسنده اذا وجد الشرط انتهت الیمین
یعنی شرط بولنسه یمین منتهي اولور مثلا زوج خاتوننه اکر داره داخل اولورسک سن طالقسن خاتون دخی داره داخل اولسه
طالق اولور و بوندن صکره رجل خاتوننی نکاح ایلسه تکرار داره داخل اولمغه برشی لازم کلمز یمین عند وجود الشرط انتهی
اولدي الا في کلما فانها تنتهي منها بعد الثلث الا کلما ده منتهي اولماز یعنی کلما ده ثلث دن صکره منتهي اولور
زیرا کلما لفظی افعالک عمومی اقتضا ایدر مادام یدخل علی الزوج ثلث دن صکره یمین منتهي اولمیجق کلما تزوج اوزرینه
داخل اولمدقجه در ولو قال کلما تزوجت امرأة فهي طالق فتطلق بکل تزوج ولو بعد زوج آخر اکر رجل کلما تزوجت امرأة
فهي طالق دیسه هر تزوج ایلدکجه خاتون طالق اولور اکر زوج آخردن صکره دخی اولورسه وان قال کلما دخلت الدار
فانت طالق لا تطلق بعد الثلث وزوج آخر واکر رجل خاتوننه کلما دخلت الدار فانت طالق دیسه طلاق ثلثدن
و زوج آخردن صکره طالق اولماز و زوال الملک لا یبطل الیمین زوال ملک یمینی ابطال ایلمز مثلا رجل خاتوننه
ان دخلت الدار فانت طالق باین دیسه اندن صکره داره دخولدن اول طلاق ویرسه بعده خاتوننی
تزوج ایلسه اندن صکره داره داخل اولسه ینه طلاق واقع اولور زوال ملک یمینی ابطال ایلدي والملک
شرط لوقوع الطلاق لا لانحلال الیمین ملک طلاق معلقک وقوعی ایچون شرطدر انحلال یمین ایچون
شرط دکلدر وان وجد الشرط فیه انحلت الیمین ووقع الطلاق والا انحلت ولا یقع واکر شرط ملکده
ایکن بولنسه منحل اولوب طلاق واقع اولور والا شرط ملکده ایکن بولنمسه یمین منحل اولور طلاق واقع
اولماز بو محلک حاصل کلامی رجل ان دخلت الدار فانت طالق دیسه و داره داخل اولمزدن مقدم طلاق
ویرسه و صکره ینه تزوج ایلسه و خاتون داره داخل اولسه یمین منحل اولور اما کچی ان دخلت الدار
فانت طالق دیسه اندن صکره طلاق ویرسه و خاتون مطلقه ایکن داره داخل اولسه یمین منحل اولور و طلاق
واقع اولماز اندن صکره تکرار تزوج ایلسه و خاتون ینه داره داخل اولسه برشی واقع اولماز اولده دخولیله
یمین منحل اولدوغیچون وان اختلفا في وجود الشرط فالقول له وجود شرطده زوج ایله زوجه ده اختلاف
ایلسه لر قول زوجکدر یمینیله مثلا رجل بولنمدي دیسه و خاتون بولندي دیسه قول زوجکدر زیرا رجل
اصله متمسک اولمشدرکه اول اصل عدم شرطدر زیرا رجل وقوع طلاقه و زوال ملکه منکردر الا اذا برهنت
الا مکر عورت دعواسنه برهان اقامت ایلیه وفیما لا یعلم الا منها القول لها في حق نفسها الا ینه حق غیرها
و دخی شول تعلیق اولنان شرطدن کر اول شرطک وجودی بلنمز الا خاتون طرفدن بلنور حیض کبی اول بابده کندو
نفسی حقنده قول خاتونکدر غیری حقنده دکل فلو قال ان حضت فانت طالق و فلانه فقالت حضت طلقت
هي لا فلانة واکر زوج خاتوننه اکر سن حایض اولورسک سن و فلانه طالق سز دیسه خاتون دخی بن حایض
اولدم دیسه کندوسي طالق اولور فلانه دیدیکي طالق اولماز وکذا لو قال ان کنت تحبین عذاب الله فانت طالق

فقالت احبت فطلق ولا يعتق العبد بنه كنده حقنده قولي قبول ايدوب امر حقنده اولدوغي كبيدر
اكر زوج خاتوننه اكرسن اللهك عذابني سورسك سن طالق سن وبنم عبدم حردر ديسه بن اسرم ديي
خاتون دخي اللهك عذابني سودم ديسه كندوسي طالق اولور اما عبد عتق اولمز زيرا غيري حقنده
شاهددر شهادت فرد ايسه مردوددر ولا يقع في ان حضت مالم تستمر الدم ثلثا طلاق واقع اولماز
اكرسن حيض كوررسك قوبنده مادام كه اوج كون دم مستمر اولميه زيرا اوج كوندن اقل حيض دكلدر فاذا
استمر وقع في ابتدائه يعني دم مستمر اولسه طلاق دمك ابتداسندن واقع اولور ولو قال ان حضت
حيضة يقع اذا طهرت اكر زوج خاتوننه ان حضت حيضة فانت طالق ديسه طاهر اولدقده طلاق
واقع اولور زيرا ها ايله اولان حيضه كامله درانك كمالي ايسه طهر و دكيندر ولو قال ان ولدت ذكرا
فانت طالق واحدة فان ولدت انثى فانت طالق ثنتين فولدتهما ولم يدر الاول تطلق واحدة
قضاء وثنتين تنزها وتنقضي العدة اكر رجل خاتوننه اركك طغوررسك بر طالق واكر قز
طغوررسك ايكي طالق سن ديسه بس امدي ايكز طغورسه واول قنقسي طوغدوغي بلنمسه
قضا بر طلاق وتنزها ايكي طلاق واقع اولور و ولد اخير ايله منقضي اولور ولو علق بشرطين
واكر زوج طلاقي ايكي شرطه تعليق ايلسه يعني ان كلمت ابا عمرو وابا يوسف فانت طالق ديسه شرط
للوقوع وجود الملك عند اخرهما فان وجدا او وجد اخرهما فيه وقع وقوع طلاق ايچون وجود ملك
شرطا ايكي شرطك برنسي قنده بس امدي اكر شرطك ايكنجيسي بولنورسه بو ايكي صورتده دخي طلاق
واقع اولور مثلا خاتون ملكنده ايكن ابا عمرو و ابا يوسف تكلم ايلسه وياخود بوشاسه وعدتي
دخي منقضيه اولسه اندن صكره ابا عمرو سويلسه بعده خاتوني تزوج ايليه اندن صكره ابا يوسف
سويليه ايكي صورتده دخي طلاق واقع اولور وان وجدا او اخرهما لا فيه لا يقع واكر شرطك ايكيسي
بعد انقضاء عدت بولنسه بولنسه وياخود شرط اخر ملكنده دكل ايكن بولنسه ايكي صورتده دخي
طلاق واقع اولماز مثلا اكر تكلمدن اول طلاق ويرسه وعدتي چقسه اندن صكره رجل ابا عمرو وابا
يوسف سويلسه وياخود يالكز ابا عمرو سويليه اندن صكره بنه طلاق ويرسه وعدتي منقضيه اولسه
اندن صكره ابا يوسف سويلسه بو ايكي صورتده دخي طلاق واقع اولماز ويبطل تنجيز الثلث
تعليق ثلثه يي باطل ايدر فلو علقها بشرط ثم نجزها قبل وجوده ثم تزوجها بعد التحليل لا يقع شئ
واكر رجل طلاق ثلثه يي شرطه تعليق ايليه اندن صكره شرطك وجودندن اول ثلثه يي تنجيز ايليه اندن
صكره بعد التحليل تزوج ايلسه برشئ واقع اولماز مثلا بر كمسنه خاتوننه اكرسن داره داخل اولورسك
اوچ طلاق ايله طالق سن ديسه وخاتون دخي داره داخل اولمزدن مقدم اوچ طلاق بوشاسه
و براخر زوجه وارسه وبعده طلاق ويرن اوچ اول تزوج ايليه واندن صكره داخل اولسه برشئ

واقع اولماز زيرا تعليق ثلثه يي تنجيز ثلث ابطال ايلدي ولو علق الثلث او العتق بالوطئ لا يجب العقر
باللبث بعد الايلاج ولا يصير مراجعا ما لم ينزع ثم يولج واكر طلاق ثلثه يي وياخود عتق وطئه يعني جماعه تعليق
ايلسه عقر يعني مهر مثل وياخود مقدار اجرت وطئه كركي ادخالدن صكره اكلنمك ايله واجب اولماز وطلاق
رجعيه ايدن كمسنه دخي ادخالدن صكره اكلنمك ايله واجب اولماز مراجع اولماز مادامكه اخراج ايدوب تكرار
ادخال ايلميه خلافا لابي يوسف ابو يوسف ايچون خلاف واردر انك قتنده ثبت ايله عقر واجب اولور
طلاق رجعيه ايدن كمسنه دخي مراجع اولور ولو قال ان نكحتها عليك فهي طالق فنكحها عليها في عدة البائن
لا تطلق اكر زوج خاتوننه اكرسنك اوزريكه خاتون نكاح ايدرسم اول المزوج خاتون طالق اولسون ديسه
واسكي خاتوننه طلاق ويرسه عدت باينده ايكن بر خاتون نكاح ايلسه خاتون جديد مطلقه اولماز
زيرا شرط بولنمدي اما عدت رجعيه ده نكاح ايلسه جديده مطلقه اولور زيرا ابقاء نكاح موجود
اولدوغيچون وان وصل بقوله انت طالق قوله ان شاء الله او ان لم يشاء الله او ما شاء الله او ما لم
يشاء الله او الا ان يشاء الله لا تطلق واكر انت طالق قولنه ان شاء الله قولني متصل ايلسه وياخود
ذكر اولنان كلمه لري متصل ايلسه خاتون مطلقه اولماز زيرا نبي عم من حلف بطلاق او اعتاق وقال
ان شاء الله متصلا به فلا يحنث عليه بو مثللر در متصل اولدوغي سائر شروط منزلنده اولمش
اولور و بونده ايسه شروط شرط معلوم دكلدر زيرا حق تعالينك مشيتي خود عبادك بلمز او تقدير جب
بو شرط عدم منزلنده اولور وكذا لو ماتت قبل قوله ان شاء الله وبنه بو فروده ذكر اولندوغي
اوزره طلاق واقع اولماز اكر خاتون ان شاء الله قولندن اول فوت اولسه مثلا رجل خاتوننه انت
طالق ديوب ان شاء الله ديمزدن مقدم فوت اولسه طلاق واقع اولماز وان مات هو يقع
واكر زوج انت طالق ديدوكي كبي ان شاء الله ديمزدن مقدم فوت اولسه طلاق واقع اولور وفي
انت طالق ثلثا الا واحدة ثنتان بو قولده ايكي طلاق واقع اولور وفي الا اثنين واحدة انت
طالق ثلثا الا اثنين قولنده بر طلاق واقع اولور وفي الا ثلثا ثلث وانت طالق ثلثا الا ثلثا
قولنده اوچ طلاق واقع اولور استثناده اصل باقي قلان ايله تكلمدر بس امدي انت طالق
ثلثا قولندن صكره باقي قلان ثنتين در اما الا ثلثا قولنده برشئ قالمدي تكلم ايلديكي شئ باقي
قالوب اوچ طلاق واقع اولور **فصل** بو باب مريضك طلاقي بيانندهدر الحالة التي
يصير بها الرجل فارا بالطلاق ولا ينفذ تبرعه فيها الا من الثلث شول حالتكه رجل طلاق ايله فار
اولور اول حالتده رجلك تبرعي نافذ اولماز الا ثلثدن نافذ اولور ما يغلب فيها الهلاك كمرض يمنع
عن اقامة مصالحه خارج البيت اول حالت شول شيدركه اول حالتده هلاك غالبا ولا برمرض كبي
اول مرض يعني خارج بيتده مصالحني اقامتدن منع ايليه الحال مبتدادر وما خبريدر و مبادرته

مطلب

رجلك رجلك بر افر رجل ايله مبارزه سيبي يعني محاربه سي كبي وتقديم ليقتل في قصاص او رجم وجي قصاص
ورجم قتل اولنمق اجون رجلي تقديم كبي مجاحواللرده اغلب احتمالي هلاكدر اولا اولسه حكمي مريض حكمي كبيدر فلو ابانه
امرأته وهو بتلك الحالة اكر خاتونني رضاسي يوغيكن بو نشا سه حال بوكه رجل بو حالتده اولسه ثم مات عليها
بذلك السبب اندن صكره اول حالته اوزرينه ذكر اولنان سبب ايله يعني مرض وياخود مبارزه ايله فوت اولسه
اوبغيره وياخود بو سببلردن غيري ايله فوت اولسه وهي في العدة ورثت حال بوكه خاتون زوجي فوت
اولدقده عدتنا ايجنده اولسه وارث اولور وكذا لو تطلق رجعية وطلقها ثلثا وينه وارث اولور اكر خاتون
مريضه دن طلاق رجعيه طلب ايلسه ورجل اوج طلاق ايله تطليق ايلسه ومبانه قبلت ابنه بشهوة وينه مبانه
يعني باين طلاق بوشنمش اولان خاتون دخي وارث اولور او بله مبانه كه زوجنك اوغلني شهوت ايله او پمشدر
زيرا بينونت ابانه ايله اولمشدر تقبيل ايله دكلدر اما تقبيل ايله مبانه اولان بونك خلافيدر ولو ابانها وهو
محصور او في صف القتال او محبوس لقصاص ورجم اكر رجل خاتوني باين طلاق ايله تطليق ايلسه حال بوكه رجل
بر قلعه ده محصور اولسه وياخود وصف قتالده اولسه وياخود قصاص ويا رجم اجون محبوس اولسه او يقعد
عن القيام بمصالح خارج البيت لكنه مشتك او محموم لا ترث وياخود خارج بيتده مصالحنك قيامنه
قادر اولوب لكن مرضدن مشتكي اولسه بو مقوله بينونتده خاتون وارث اولماز زيرا بو احواللرده غالب
احتمال صحتدر وكذا المختلعة ومخيرة اختارت نفسها رجلك مرضنده مختلعه اولان ومخيره دخي كه
نفسني اختيار ايدن خاتون دخي ينه وارث اولماز ومن طلقت ثلثا بامرها او بغير امرها لكن صح مات
وشول خاتونكه كندونك امر يله اوج طلاق مطلقه اولسه وياخود كندونك امري ايله اولمدن اوج طلاق
مطلقه اولسه لكن بعد التطليق زوج صحت بولسه اندن صكره عدت ايجنده فوت اولسه ينه وارث اولماز اما امام
زفر قتنده وارث اولور ومن ارتدت فطلقها ابانها ثم اسلمت وشول خاتونكه زوجي كندويي طلاق باين ايله تطليق
ايلدكده مرتده اولسه اندن صكره ينه مسلمان اولسه وارث اولماز زيرا خاتون ارتدادا هلني ردت ايله ابطال
ايلدي بعده اسلام ايله سبب عودت ايلمك ممكن اولماز وكذا متفرقة بسبب الجب او خيار البلوغ والعتق وينه
قوجه سي مجبوب وعنين اولمق سببيله تفريق اولان خاتون دخي وارث اولماز زيرا سبب تفريق كندو طلبي
ايله اولدي ولو فعلت ذلك واكر خاتون ذكر اولنان خيار ايله اشلسه وهي مريضة لا تقدر على القيام بمصالح
بيتها ثم ماتت وهي في العدة ورثها حال بوكه خاتون مريضه اولوب بيتنك مصالحنه قيامه قادر اولمسه
اندن صكره عدت ايجنده ايكن فوت اولسه زوج خاتونه وارث اولور ولو ابانها بامرها في مرضه او تصادقا
انها كانت حصلت في صحته ومضت العدة ثم اوصى لها او اقر بدين فلها الاقل من ارثها ومن وصية او اقر
اكر زوج مرضي حالنده خاتونك امري يعني طلبي ايله تطليق ايلسه وياخود تصادق ايلسه لر كه اول ابانه زوجك
صحتنده اولمشدر وعدت دخي بچمشدر اندن صكره زوج خاتون اجون وصيت ايلسه وياخود خاتونه دين

اقرار ايلسه پس اعدي عورت اجون ارثدن اقل اخذ ايلمك واردر وياخود وصيتا يلدوكندن الحق واردر
ويا اقرار ايلدوكندن الحق واردر مثلا ارث وصيت ودينده اقل ايسه يا وصيت ويا اقرار يعني الور من ارثها ومن
ادلا من افعل تفضيلك صلاسيدر دكلدر صلا اجون اولسه معنا فاسد اولوردي اويله اولمسه بو محلده بيان
اجوندر ومعاده اولان واو اومعناسنده در وان علق الطلاق بفعل اجنبي او بمجيء الوقت فوجد فان
كان التعليق والشرط في مرضه ورثت واكر زوج طلاقي اجنبينك فعلنه وياخود وقتك كلمسنه تعليق
ايلسه پس اعدي اكر تعليق وشرط زوجك مرضنده اولورسه خاتون وارث اولور مثلا زوج ديسه كه فلان
كمسنه صلوة ظهري ادا ايلدكده وياخود آي باشنده سن طالق ديسه وبو تعليق وشرط مرضي حالنده
اولورسه خاتون وارث اولور وان كان احدهما في الصحة لا ترث واكر تعليق وياشرطدن بريسي صحتنده اولورسه
خاتون وارث اولماز وان علق بفعل نفسه واكر طلاقي كندو فعلنه تعليق ايلسه مثلا اكر داره داخل اولورسم
وياصلوة ظهري قلورسم سن طالقسن وهما في المرض او الشرط فقط ورثت حال بوكه تعليق وشرط مرضنده
اولسه وياخود يالكز شرط مرضنده اولسه خاتون وارث اولور وكذا لو علق بفعلها ولا بد لها منه وهما في مرضه
اكر زوج طلاقي خاتونك فعلنه تعليق ايلسه حال بوكه اول تعليق ايلدوكي فعل خاتونه لا بد اولسه يعني
تلميسي البته لازم اولسه وبو تعليق وشرط مرضي حالنده اولسه ينه خاتون وارث اولور مثلا اكر طعام
اكل ايدرسك وصوم دخي ايچرسك وباكدوانا كز ايله وليشور سك وديني قضا ايدرسك طالقسن
ديسه ينه وارث اولور زيرا بو افعالك لابد قبيلندندر وكذا لو كان الشرط فقط فيه خلافا لمحمد وينه
خاتون وارث اولور اكر انجق شرط مرضي حالنده اولسه ابو حنيفه وابو يوسف قتنده امام محمد خلافي اولوب
انك قتنده وارث اولماز اما هيننك دليلي بودركه زيرا زوج خاتونه مباشرته الجا ايلدي پس اعدي فعل
زوجه انتقال ايلدي كانه خاتون زوجك آلتي اولمش اولدي نتكم زيد عمرويي براحرك مالني اتلافه اكراه
ايلسه وعمرو دخي مالي اتلاف ايلسه زيد مكره مالي تضمين ايدر كويا كه عمرو زيدك آلتي اولدي بوتقديرجه
عمروك فعلي زيده منتقل اولدي وان كان لها منه لابد لا ترث على كل حال اكر خاتون اجون شرطدن لابد
اولسه يعني شرطدن منقطع اولسه ايكي حالده بله وارث اولماز كرك تعليق وشرط مرض حالنده اولسون
مثلا ان كلمت زيدا فانت طالق ديسه خاتونك زيد ايله تكلمي لابد دكلدر اولا جلدن شرط بو مقوله
وارث اولماز وان قذفها ولاعن وهو مريض ورثت واكر زوج خاتوننه قذف ايلسه وزوج مريض ايكن
ملاعنه ايلسه لر خاتون وارث اولور وسئله لابد لها اولان فعله تعليق اولان مسئله يه الحاق اولنمشدر زيرا
خصومت زنا اجون اولان عاري دفع اجون اولمشدر سبب ايسه زوج طرفندن اولمشدر وكذا لو كان القذف
في الصحة واللعان في المرض وينه خاتون وارث اولور اكر قذف صحتنده اولوب لعان مرضنده اولسه خلافا
لمحمد امام محمد خلافي اولوب وان آلى منها وبانت به اكر زوج خاتوننه ايلا ايلسه وخاتون دخي ايلا سببيله

باین اولسه مثلا ووورث آنی مدت سنکا جماع ایلمیه‌یم دیسه وان کان فی المرض ووقت اکر بینونت مرض حالنده اولورسه خاتون وارث اولور وان کان الایلاء فی الصحة لا اکر ایلا صحتده اولورسه وارث اولمان وحتی الرجعی ترث فی جمیع الوجوه طلاق رجعیده وارث اولور ذکر اولنان وجوهک جمله‌سنده زیرا طلاق رجعیده نکاحک بقاسی هنوز موجوددر انما ترث وهی فی العدة طلاق رجعیده وجوه مذکورک جمله‌سنده وارث اولور اکر زوج خاتونک عدتی تمامنده فوت اولورسه والا الا اکر زوج خاتونک عدتندن صکره فوت اولورسه وجوه مذکورک جمله‌سنده وارث اولمان

باب

بو باب رجعت بیانندهدر وهی استدامة النکاح القایم فی العدة رجعت نکاح قایمی عدت ایچنده دوام ایتمکدر وفی العدة ده اولان فی سبیل التنازع استدامه وقایم لفظلرینه متعلقدر بو محلده نیجه شرایط واردر اولکیسی صریح طلاق ویاخود الفاظ کنایه‌دن اولمق کرکدر ایکنجیسی مقابله طلاقده مال اولمامقدر اوچنجیسی طلاق ثلث اولمامقدر دوردنجیسی خاتون مدخول بها اولمقدر بشنجیسی عدت قائمه اولمقدر التنجیسی طلاق اشد تقدن برنوعله موصوف اولمامقدر رجعیده بو شرطلر رعایت اولنمق کرکدر یعنی طلق امرأته ما دون ثلث بصریح الطلاق یعنی اوچدن اشغی طلاق صریح ایله تطلیق ایلسه انت طالق ومطلقة وطلقتک کبی الفاظ ایله اوبالثلث اول من کنایه‌تر ویاخود طلاقک کنایاتندن اوچ ادکی الفاظ ایله کر اعتدی واستبرئی رحمک وانت واحدة لفظلریدر ولم یصفه بضرب من الشدة طلاق شدتدن برنوعله وصف ایلمیه انت طالق تطلیقة شدیدة اوعریضة کبی ولم یکن بمقابلة مال وطلاق مقابله‌سنده مال اولمیه طلقتک بالف کبی فله ان یرجع وان ابت ما دامت فی العدة زوج ایچون مراجعت ایلمک واردر مادام که عدت ایچنده در اکر خاتون ابا دخی ایدرسه بو قول راجعتک اکر خاتون حاضر ایسه راجعتک قولیله مراجعت ایلمک واردر بقوله اولان بان ترجع قولنه متعلقدر او راجعت امرأتی اکر خاتون غایبه ایسه راجعت امرأتی قولیله ایلمک واردر ویا امسکتک ویاخود انت عندی کما کنت ویاخود انت امرأتی دیمک کبی او بفعل ما یوجب حرمة المصاهرة من وطء ومس ونحوه من احد الجانبین ویاخود حرمت مصاهره‌یی ایجاب ایدن فعل وطیدن ومسدن وقبله‌دن فرجه نظردن حاصل اولان فعللر ایله دخی زوج زوجه طرفندن هرقنغیسی ولورسه اولسون مراجعت ایچون زوج طرفنه مخصوص دکلدر وندب الاشهاد علیها واعلامها بها رجعت اوزرینه اشهاد مندوب اولدی وخاتونه رجعت دخی اعلام مندوب اولدی ولو قال بعد العدة کنت راجعتک فیها فصدقته صحت اکر زوج خاتونه عدتی صکره بن سکا عدت ایچنده مراجعت ایلمش ایدم دیسه وخاتون دخی زوجنی تصدیق ایلسه رجعت صحیح اولور زیرا نکاح معا تصادق ایله ثابت اولور رجعت خود دخی اولیدر والا فلا واکر خاتون زوجنی

تصدیق ایلمزسه رجعت صحیح اولمان ولو قال راجعتک فقالت مجیبة له انقضت عدتی فالقول لها ولا تصح الرجعة خلافا لهما واکر رجل خاتونه انشا مراد ایدوب راجعتک دیسه خاتون دخی رجله مجیب اولوب فی الحال عدتم کجدی دیسه قول یمینیله خاتونکدر ابو حنیفه قتنده رجعت صحیح اولمان اما امامین خلافا ایدوب انلر قتنده رجعت صحیح اولور وان قال زوج الامة بعد العدة کنت راجعت فیها فصدقه سیدها وکذبته فالقول لها واکر جاریه‌نک زوجی عدتدن صکره عدت ایچنده بن سکا مراجعت ایلمشدم دیسه یعنی مدعی جاریه‌نک سیدی زوجی تصدیق ایدوب جاریه تکذیب ایلسه قول جاریه‌نکدر وعندهما القول للسید واما امامین قتنده قول سیدکدر زیرا بضع سیدک ملکیدر خالص حقنه اقرار ایلمش اولدی وفی عکسه القول للسید اتفاقا هو الصحیح عکسنده یعنی جاریه قوجه‌سنی تصدیق ایدوب سید تکذیب ایلسه اتفاق ائمه اوزرینه قول سیدکدر رجعت صحیح اولمان اصح اقوالده وان قال راجعتک فقالت مضت عدتی وانکرا واکر زوج امه انشا مراد ایدوب راجعتک دیسه وجاریه دخی عدتم کجدی دیسه زوج وسید مضی عدتی انکار ایلسه‌لر فقالت ده اولان فا تعقیبا ایچون اولور وغنه انشا دیدکدر اکر مقدار سکوت ایدوب صکره سویلسه خاتونک قولنه اعتبار اولنمیوب رجعت صحیح اولور اجماعا فالقول لها یعنی مدعی قول جاریه‌نکدر زیرا جاریه مضی مدتده امینه وانقضاء عدتده عالمه‌در فان طهرت من الحیض الاخیر لعشرة انقطعت الرجعة وان لم تغتسل اکر خاتون حیض اخیرده یعنی اوچنجی حیضدن اون کون تمامنده طاهر اولورسه رجعت منقطع اولور اکر اغتسال ایلمدی ایسه ده وان انقطع لاقل لا ما لم تغتسل او یمضی علیها وقت صلوة او تتیمم وتصلی واکر اون کوندن اقلده دم منقطع اولورسه رجعت منقطع اولمان مادامکه غسل ایلمیه ویاخود خاتونک اوزرینه صلوة کچه تیمم ایلیه وغاز قیلمدی بو مقدار وقت مرور ایلدکدن صکره رجعت منقطع اولور وعند محمد تنقطع بالتیمم وان لم تصل امام محمد قتنده تیمم ایله رجعت منقطع اولور اکر غاز قلمدی ایسه ده زیرا تیمم صوا اولمدوغی یرده غسل کبیدر وفی الکتابیة بمجرد الانقطاع اتفاقا عدت کتابیه‌ده اتفاق اوزره مجرد انقطاع ایلدر ولو اغتسلت ونسیت اقل من عضو انقطعت واکر خاتون غسل ایلسه دبر عضودن اقل محلی اونوتسه منقطع اولور وان نسیت عضوا لا اکر بر عضوک غسلنی اونوتسه رجعت منقطع اولمان وکل من المضمضة والاستنشاق کالاقل مضمضه واستنشاقدن هر بری اقل عضو کبیدر زیرا اقل عضوده رجعت منقطع اولمش ایدی بونده دخی منقطع اولور وفی روایة عن ابی یوسف کتمام عضو ابو یوسفدن بر روایتده تمام عضودن منقطع اولمازدی ولو طلق حاملا او من ولدت منه وانکر وطئها له ان یرجع اکر زوج حامله خاتوننی تطلیق ایلسه ویاخود کندودن ولد کتورن خاتوننی تطلیق ایلسه وخاتونه جماع ایلمدم دیو انکار ایلسه زوج ایچون مراجع اولمق واردر صاحب کافی دیمشدر بر کمسنه حامل اولان خاتوننه طلاق ویرسه وجماع ایلمدم دیو انکار ایلسه رجعت واردر

واكر خاتون وقت طلاقده حامله اولسه و ولد التي آيدن اقلده ظاهر اولسه اوغلانك نسبي ثابت اولور
زيرا بونده الولد للفراش بيورلمشدر وان طلق من خلا بها وانكر وطئها فليس له ان يراجع واكر خلوة صحيحه
اولدقدن خاتوني تطليق ايلسه وجماع ايلديكني انكار ايلسه رجل ايچون رجعت ايلمك يوقدر بعد الانكار مراجعه
صحيح دكلدر شرع اني تكذيب ايلميز انكاري كندو اوزرينه حجت اولور وان راجعها اكر زوج خلوت اولوب ونسوه
اجامعها ديو وطئ انكار ايلديكدن صكره مراجعت ايلسه ثم ولدت بعد الرجعة لاقل من عامين صحت الرجعة
اندن صكره بعد الرجعة ايكي سنه دن اقلده خاتون ولد كتورسه رجعت صحيحه اولور ولو قال لامرأته ان ولدت
فانت طالق فولدت ولدا ثم آخر من بطن آخر فهو رجعة اكر زوج خاتوننه ان ولدت فانت طالق ديسه
بس امدي خاتون دخي بر ولد كتورسه اندن صكره بطن آخردن يعني التي آيدن صكره بر ولد دخي كتورسه
صكرهكي كتورديكي ولد رجعيه در زيرا خاتون اولكي اوغلان طوغمغله مطلقه اولدي وعدت واجب اولدي بس امدي
ولد ثاني عدت ايچنده اولان علوقدن حادث اولمش اولور مادامكه خاتون انقضاء عدته مقر اولميه بو تقديرجه
مراجع اولمش اولور بطن آخر قيدي اولمسه بطن واحدده رجعت ثابت اولمازدي وان قال كلما ولدت
فانت طالق فولدت ثلثة من بطون فالثاني والثالث رجعة اكر زوج خاتوننه كلما ولدت فانت طالق
ديسه بس امدي خاتون دخي بطون مختلفه ده اوچ ولد كتورسه ايكنجي واوچنجي ولد رجعيه در بطون مختلفه دن
مراد يعني هر ولدك ما بيننده التي آي وياخود دخي زياده مدت اولمق كركدر اكر سنه دن صكره اولورسه ده مادامكه
انقضاء عدته خاتون مقره اولميه بو ليله اوچنجي ولد الا ايله طلاق واقع اولور بخاتون معتده اولور ثانيه ايله مراجع
اولمش اولور بو قاروده بيان اولنديغي اوزره اوچنجي ايله دخي مراجع اولمش اولور وتمت الثلث بولادة الثلث
اوچنجي ولدك طوغمسيله طلاق ثلثه تمام اولور وحرمت غليظه ايله حرام اولوب زوج آخره محتاج اولور وعليها
العدة بالاقراء يعني طلاقده ذوات حيضدن اولمغله خاتونه اوزرينه اقرا ايله عدت لازم اولور والمطلقة الرجعية
تتشوق وتتزين طلقه رجعيه ايله بوشنمش خاتون تزيين ايدر وبزينمش دخي تزيين ايدر زيرا هنوز مابينلرنده نكاح
قائمدر وتشوق وجه ده خاصدر وتزيين عامدر وندب ان لا يدخل عليها حتى يعلمها ان لم يقصد
رجعتها رجله مندوب اولديكه طلاق رجعيه ايله مطلقه سنك اوزرينه داخل اولميه حتى كندونك كلديكنه
كلديكني بلدرميجه اكر خاتوننه رجعت مقصودي دكل ايسه زيرا احتمالدركه اعلامسز اوزرينه وارد دخي كبي
خاتوني چپلاق بولنوب مراجع اولاجق محلنه نظري مصادف اولوب تكرار طلاق ويرسه خاتونك اوزرينه
عدت طلاق طويل اولمق لازم كلور بو ايسه ضرردر وليس له ان يسافر بها حتى يراجعها ورجل ايچون طلاق
رجعيه ايله مطلقه اولان خاتون ايله سفر ايلمك يوقدر مراجعت ايلميجه زيرا حق تعالينك ولا تخرجوهن من بيوتهن
قول شريفي طلاق رجعيه ايله معتده اولنلر حقنده وارد اولمشدر والطلاق الرجعي لا يحرم الوطء وطلاق رجعي
وطئي حرام ايلمز شافعي ومالكك قاتلرنده طلاق رجعيه ايله مطلقه اولان وطئ حرامدر زيرا ملك نكاح

شرطدر

مطلـ

شرطدر اول شرط ايسه طلاق ايله زائل اولدي بزم ايچون وليل حق تعالينك وبعولتهن احق بردهن قول شريفيدر
امدي بعولت تسميه سي حقيقت اولمغله قيام زوجيت مستلزمدر وقيام زوجيت بولنجق بالاجماع وطئ حلال
اولور ولان تتزوج مبانته بما دون الثلث في العدة وبعدها وزوج ايچون اوچ طلاقدن اشغه اولان مطلقه سيني
عدت ايچنده وعدتدن صكره تزوج ايلمك وارددر زيرا عدت ايچنده آخرك نكاحي منع صيانت مائي ايچوندر بونده ايسه
اولچهلو بوقدر فلا تحل الحرة بعد الثلث ولا الامة بعد الثنتين الا بعد وطئ زوج آخر بنكاح صحيح ومضي عدته
طلاق ثلثه دن صكره حلال اولمز وطلاق ثنتيندن صكره جاريه حلال اولمز الا زوج آخرك نكاح صحيح ايله وطئندن صكره
جايز اولور ودخي زوج ثانينك عدتي كچدكدن صكره حلال اولور ولا تحل له بملك يمين رجل ايچون مطلقه ثلثه ملك يمين
ايله حلال اولماز مثلا بركسنه جاريه اولان زوجه سنه ايكي طلاق ويرسه بعده افندسي بيع ايلديكده كندوسي اشترا
ايلسه زوج آخره وارميجه كندويه حلال اولمز وياخود حره اولوب اوچ طلاق ويردكدن صكره مرتده اولسه ودار
حربه داخل بعده سبي اولنوب كندوسي اشترا ايلسه ينه كندويه حلال اولمز زوج آخره وارميجه ويحل لوطئ المراهق
لا السيد مراهقك وطئي خاتوني زوج اوله حلال ايدر اما افندسينك وطئي حلال ايلمز زيرا افندسي زوج تسميه
اولنمز ومراهقدن مراد اوغلاندركه بلوغه قريب اوله وآلتي حركت ايدوب جماعه اشتهاسي اوله اما خاتونك مفضاة اولسه
يعني آلت كبير واست كلوب فرج دبر ايكيسي بر اولسه زوج ثاني وطئ ايلسه مادامكه حامل اولميه زوج اوله حلال
اولماز والشرط الايلاج دون الانزال زوج اول ايچون حلال اولمغه شرطي ادخالدر انزال دكلدر
فان تزوجها بشرط التحليل كره واكر بركسنه اوچ طلاق ايله مطلقه اولان خاتوني تحليل شرطي ايله تزوج ايلسه
مكروهدر زيرا بونده لعن ده المحلل والمحلل له بيورلمشدر صاحب هدايه وامام محمد ديمشدركه معناي حديث
كراهتدر بو خصوصده فساد نكاح دكلدر وابن ملك شرح مناويده محلل اوزرينه لعن اكر فراق قصدي ايچون اولورسه در
نكاح ايسه دوام ايچون مشروع اولدي فراق ايچون اولورسه لباس مستعار كبي اولمش اولور محلل له ايچون لعن بو ايله نكاحه
سبب اولدوغي ايچوندر وبونده لعندن مراد بونلرك خساستني اظهاردر زيرا طبع سليم بو مقوله فعلدن نفرت ايدر
بو خصوصه حقيقت لعن دكلدر زيرا بونده لعان وطعن بعث اولنمدي وبزازيه ده المحلل مأمور وتأويل اللعن
اذا شرط الاجر بو مسطوردر وتحل للاول خاتون زوج اول ايچون حلال اولور اكر مكروه ايسه ده وعن ابي يوسف
ان النكاح فاسد ولا تحل للاول ابو يوسفدن روايت اولنديكه تحليل شرطي ايله نكاح توقيت معناسنه در
نكاح موقت ايسه فاسددر زوج اول ايچون حلال اولمز زيرا زوج اول شرع شريف مؤخر ايلديكي شيئده استعجال
ايلدي نكاح عقد عمري رشرط تحليل ايسه بونك خلافيدر بو ايله ايلديكي ايچون خلاف مقصودي ايله جزا اولنور نتهكم
قتل ايله ميراثدن محروم قلنمق كبي والزوج الثاني يهدم ما دون الثلث ايضا خلافا لمحمد زوج ثاني طلاق
ثلثه نك مادوننى هدم ايدر نتهكم اوچ طلاق هدم ايلديكي كبي مثلا بركسنه بر خاتوني بر طلاق وياخود ايكي طلاق
تطليق ايلسه وعدتي منقضي اولوب بر آخره وجيه وارسه بعده خاتوني مزبوري تزوج ايلسه اوچ طلاق ايله

مالك اولور تكرار بر طلاق ويرسه مقدما ايكي طلاق دخي ويردي ايدي بونكله اوچ اولور ونيلر جديدا اوچ طلاق
ايله مالك اولور امام محمد خلاف ايدوب اوچ ايله مالك اولماز فمن طلقت دونها شول خاتونكه مادون
ثلث تطليق اولنسه وعادت اليه بعد آخر خاتون مزبوره زوج آخردن صكره زوج اوله عودت ايله بثلث
اوچ طلاق ايله عودت ايدر وعقدم ما بقي امام محمد قتنده ثلثدن باقي قلانا ايله عودت ايدر مثلا اولدن
بر طلاق ويرمش ايدي صكره تزوج ايلدكده ايكي طلاق ايله مالك اولور اكر مقدما ايكي طلاق ويرمش ايسه بر طلاق
ايله مالك اولور بو محلده تكرار بر طلاق ويرسه مقدما ايكي طلاق ويرمش ايدي بر دخي تمدي ويرديكي حساب
اولنوب اوچ طلاق واقع اولوب زوج آخره محتاج اولور سائر سابق دخي بو قياس اوزره در ولو قالت
مطلقة الثلث انقضت عدتي منك وتحللت وانقضت عدتي والمدة تحتمل ذلك فله تصديقها
ان غلب على ظنه صدقها واكر مطلقة ثلث زوج اولنه سندن عدتم منقضي اولدي زوج آخره تحلل
ايلدم وعدتم دخي منقضي اولدي ديسه حال بو كه مدت دخي تقدير ايلديكي زماني محتمل اولسه زوج اوچ
خاتوني تصديق ايلمك وارددر اكر خاتونك صدقي زوجك ظني اوزرينه غلبه ايدرسه وتحللت لفظنك
لغت معناسي چيقمقدر يعني زوج ثانينك عقدندن خروج ايلدم ديمكدر كذا في المغرب

فصل بو باب ايلا بياننده در ايلا لغتده يميندن عبارتدر هو الحلف على ترك الوطء الزوجة مدة
وايلا زوجه نك وطئنك اوزرينه مدة ايلاده يميندر وهي اربعة اشهر للحرة وشهران للامة بو عدة ايلا
حره دورت آي در وجاريه ايچون ايكي آي در فلا ايلاء لو حلف على اقل منها يعني مدي اكر حره ايچون دورت
آيدن وجاريه ايچون ايكي آيدن اقل يمين ايلسه ايلا يوقدر وحكمه وقوع طلقة بائنة ان بر ايلانك
حكمي وقوع طلقه بائنه در اكر يميننده بار اولورسه يعني يميني حفظ ايدوب مدة ايلاده دورت آيدر
خاتوننه قربان ايلمز ايسه ولزوم الكفارة والجزاء ان حنث ودخي لزوم كفاره در وياخود جزادر
اكر حانث اولورسه اكر والله لا اقربك اربعة اشهر ديسه يمين بالله در حانث اولدغي ايچون كفارت
لازمدر اما ان قربتك فعلي كذا بو مقوله جزا لازم اولور فلو قال لزوجته والله لا اقربك او والله
لا اقربك اربعة اشهر كان موليا واكر زوجه سنه والله لا اقربك ديسه بلا تعيين مدة وياخود
والله لا اقربك اربعة اشهر ديسه اول كمسنه ايلا ايلمش اولور وكذا لو قال ان قربتك فعلي حج او صوم
او صدقة او انت طالق او عبد حر وينه موليا اولور اكر زوجه سنه اكر بن سكا قريب اولورسم حج ايلمك
وصيام اولمق ويا صدقه ويرمك اوزريمه اولسون ديسه وياخود سن طالق سن ديسه وياخود فلان آزاد
اولسون ديسه فان قربها في المدة حنث وسقط الايلاء اكر ايلا عقدنده يعني دورت آيده خاتوننه قريب
اولورسه حانث اولور يعني نفسنه لازم ايلديكي شي اوزرينه لازم اولور وايلا ساقط اولور
والا بانت بمضيها واكر خاتوننه قريب اولمزسه مدتك كچمسيله خاتون بائن اولور ويسقط اليمين ان حلف

على

على اربعة اشهر ويمين ساقط اولور اكر دورت آي اوزرينه حلف ايلدي ايسه زيرا موقت در مدتك انتهاسيله
يمين دخي منتهي اولور وبقيت ان اطلق يمين باقي قالور واكر اطلاق ايدرسه مثلا والله لا اقربك لفظي اطلاق
اوزره ذكر ايدرسه فلو نكحها ثانيا عاد الايلاء پس اكر زوج ثانيا نكاح ايلسه ايلا عودت ايدر فان مضت
مدة اخرى بلا وطء بانت باخرى واكر مدت اخرى يعني دورت آي دخي بلا وطء كچسه خاتون بر دخي بائنه اولور
فان نكحها ثالثا كذلك پس اكر خاتوني اوچنجي دفعه ده دخي نكاح ايدوب بلا وطء مدة كچسه ينه بائن اولور بويله
اولدقدن صكره طلقه ثالثه ايله حرمت غليظه ثابت اولوب زوج آخره محتاج اولور فان تزوجها بعد زوج آخر
فلا ايلاء واليمين باقية پس اكر رجل خاتوني زوج آخردن صكره تزوج ايلسه ايلا يوقدر يعني ايلا تكرار عودت
ايلماز اما يمين باقيدر فان وطء لزم الكفارة او الجزاء ولا تبين بمضي المدة وان لم يطأ واكر خاتون وطء ايدرسه
كفارت وياخود جزا لازم اولور مضي مدت ايله بينونت واقع اولماز اكر وطء ايلمز ايسه ده يعني زوج آخردن
صكره تزوج ايدوب دورت آي جماع ايلمسه اولكيلر كبي ايلا واقع اولماز وكذا لو اجنبية او مبانة بمعنى
اجنبيه خاتونه ايلا ايلسه وياخود مبانه يه اولان خاتونه ايلا ايلسه مولي اولماز زيرا بو ايكيسي نسايه حكمنده
اولمامغله محل ايلا دكلدر اما الرجعية فكالزوجية اما طلاق رجعيه ايله مطلقه اولان خاتون تحت نكاحده
اولان زوجه يه كبيدر ايلا صحيح اولور زيرا رجعيه ده زوجيت هنوز مابينلرنده باقيدر فلا ايلاء فيما دون اربعة
اشهر دورت آيدن اشغده يعني اقلده ايلا يوقدر فلو قال والله لا اقربك شهرين وشهرين بعدهما كان ايلاء
پس امدي زوج خاتوننه والله لا اقربك شهرين وشهرين بعدهما ديسه زوجك بو مقوله تكلمي ايلا اولور وبعدهما
قوله قيدي اتفاقي قيد احترازي دكلدر زيرا حكم مختلف دكلدر اكر ذكر اولنمازسه معنايه خلل كلمزدي زيرا
حرف جمع الجمع لفظ جمع كبيدر ولو مكث يوما ثم قال لا اقربك شهرين بعد الشهرين الاولين فليس بايلاء
واكر والله لا اقربك شهرين ديدكده بر كون مكث ايلسه اندن صكره لا اقربك شهرين بعد الشهرين الاولين ديسه
بو كلام ايلا دكلدر زيرا ثاني ابتدا ايجابدر بو مقوله لرده اصل وقاعده بودر كه نجه كلمه لفظه معطوف اعاده اولنمسه
وايكي نفي دخي اعاده اولنمسه وايكي نفي دخي اعاده اولنمسه ايكي كلامك ما بيننده بر ساعت مكث دخي
اولمسه معطوف عليهك حكمنده اولورلر نته كم اولكي مسئله ده اولمش ايدي ماذكر اولنان امورك بريسي فوت اولسه
ابتداء ايجاب اولور بو خصوصده ايلا اولماز وكذا لو قال لا اقربك سنة الا يوما وينه مولي اولماز اكر لا اقربك سنة الا يوما
ديسه زيرا يوم مستثني منكردر وايلا ايدن كمسنه اختيار ايلديكي كوني استثنا ايلمك جائزدر بويله اولدقده مولي
اولماز فان قربها وقد بقي من السنة اربعة اشهر صار موليا پس اكر سنه ايچنده زوج خاتوننه قريب اولورسه وحال بو كه
سنه دن دورت آي وياخود دخي زياده باقي قالسه ايلا اولور يوم مستثني ساقط ومدة بلفظ اولدغي ايچون ولو قال لا ادخل
البصرة وامرأته فيها لا يكون موليا اكر زوج بصره يه داخل اولميام ديسه حال بو كه خاتون بصره ده اولسه اول كمسنه مولي
اولماز زيرا شهردن اخراج ايدوب قربان ايلمك ممكندر والعجز المولي عن وطئها بمرضها او مرضه او رتقها او صغرها

اوجبه اولان بينه وبينها منافاة اربعة اشهر ففيئه ان يقول فئت اليها ان استمر العذر وقت الى آخر المدة
فلو زال في المدة تعين الفيء بالوطء واگر مولى خاتوننه وطئدن عاجز اولسه كندونك مرضى سببيله وياخود خاتونك
مرضى سببيله وياخود خاتونك رتقى وياخود كوچكلگى سببيله وياخود زوجك ذكرى مقطوع اولمق سببيله وياخود زوج
ايله زوجه ما بيننده دورت ايلق مسافه سببيله مثلا بو ذكر اولنان نسنه لركه بريسى سببيله عاجز اولسه بس اول زوجك
فيئى يعنى رجوعى بن خاتونمه رجوع ايلدم ديمسيدر اگر عذر وقت حلفدن آخر مدته دگين مستمر اولورسه فئت اليها ديمسى
رجوعدر اگر مدت ايچنده عذر زائل اولورسه رجوع وطئ ايله در اوله اولسه چونكه قبل حصول المقصود اصله قادر اولدى
فرع باطل اولور متيمم صويه كوردكده تيممى باطل اولديغى كبى وان قال لها انت على حرام كان موليا ان نوى التحريم او لم
ينو شيئا واگر زوج خاتوننه سن بنم اوزريمه حرامسن ديسه اول كمسنه مولى اولور اگر تحريمه نيت ايدرسه وياخود بر شيئه
نيت ايلمز ايسه ينه مولى اولور حلالى تحريم اصل يميندر بزم قتمزده زيرا حق تعالينك يا ايها النبى لم تحرم ما احل الله
لك الى قوله قد فرض الله لكم تحلة ايمانكم قوله تعالى بوكا دليلدر وبر شيئه نيت ايلمدوكنده مولى اولمسنه سبب زيرا
يمين ايله ثابت اولان حرمت حراملكده اوناسيدر زيرا ايلاده قبل الكفارة وطئ حلالدر ظهارده دگل زيرا حرمت
ايلاده الحال ثابت اولماز مادامكه دورت آى گچميه اما ظهارده في الحال ثابتدر ولو نوى الظهار فظهار
واگر اول كمسنه انت على حرام ديدكده ظهاره نيت ايدرسه ظهار اولور ابو حنيفه وابو يوسف قاتلرنده اما امام محمد
قتنده ظهار اولماز شمس الائمة السرخسى نوادرده نقل ايلمشدركه ظهار حلالى حرامه تشبيهدر ظهارده دگندر
انت على حرام قولنده تشبيه يوقدر اول تقديرجه ظهار اولمامش اولور ابو حنيفه وابو يوسف ايچون دليل اول كمسنه
حرامى الطلاق ايلدى والطلاق ايسه انواع حرمته متحملدر وظهار ايسه اول حرمتدن بر نوعدر امدى محتمل اولان
نيت صحيح اولور وتصديق اولنور وان نوى الكذب فكذب اگر كذبه نيت ايدرسه كذبدر زيرا اول كمسنه حقيقت
كلامنه نيت ايلدى زيرا خاتون كندويه حلال ايكن انت حرام ديمك ايله گويا اخبار ايلمش اولدى بو خصوص واقعه
مطابق دگلدر چونكه واقعه مطابق اولميوب نيتى كذب اولمغله اخبار ايلدوكى شى دخى كذبدر وان نوى الطلاق
فباين وان نوى الثلث فثلث واگر طلاقه نيت ايدرسه واحدة باينه در واگر ثلثه نيت ايدرسه ثلثدر
والفتوى على وقوع الطلاق به بلا نية وفتوى انت حرام على قولنده نيتسز طلاقك وقوعى اوزرينه در
وكذا بقوله كل حل على حرام او هرچه بدست راست گيرم بروى حرام للعرف حتى كل حل على حرام قولنده دخى بلا
نيت طلاقك وقوعيدر وياخود فارسيجه هر نسنه كه صاغ الم ده طوتدم بنم اوزريمه حرامدر ديسه عرف بناء
اول دخى وقوعى طلاقدر صاحب هدايه ومشايخدن بعض تحريم لفظنى طلاقه صرف ايلمشلردر بلا نية عرف
حكميله روايت اولنديكه بو مسئله ابو جعفر هندوانى عصرنده واقع اولوب كندويه مشكل اولوب وكندو نفسنده
ديديكه لا يقع ديدكده بو نكله طلاق واقع اولميه وبو سوزى سويلدى ونيجه ايام مغموم ومتفكر اولوردى بر گون
كندونك صغيره قزجغزى باباجغم سنى مغموم ومتفكر گوردم سبب ندر ديو سؤال ايلدكده احوالى تفصيل

اوزره قزجغزه نقل ايلدكده باباجغم بو نكله طلاق واقع اولور عرف ناسه بناء زيرا بو نكله يمين
ايدرلر اما نسا طائفه سى دگل اما طلاق اولمسه نسا دخى حلف ايدرلردى اما ابن همام وبزدوى
وبزدوى مبسوطنده بلا نية صحيح دگلدر ديمشلردر ديمشلردر **باب الخلع** بو باب خلع بابيدر
خلع فتح خا ايله مصدردر خلع ثوبه ونعله ديرسن قچن كندو نفسندن نزع وازاله ايلسه اما قچان
ضم خا ايله استعمال اولنسه لباس زوجيتى ازاله مراد اولنور وهو خلع شرعده ملك نكاحى ازاله مقابلنده
لفظ خلع ايله اخذ مالدن عبارتدر وشرطى طلاقك شرطى كبيدر وحكمى ايسه وقوع طلاق باينه در زيرا
بنجم ال الخلع تطليقة باينة بيورمشلردر وصفتى رجل طرفندن يميندر خاتون طرفندن معاوضه در
هو الفصل من النكاح خلع نكاحدن فصلدر يعنى انفصالدر بو تعريف دگلدر تفسيردر اگر تعريف
اولنسه طلاق باين دخى خلعه داخل اولوردى وقيل ان تفتدى المرأة نفسها بمال ليخلعها به
دنيلديكه خاتون كندو نفسنى مال ايله فدا ايلمكدركه زوج اول سببيله كندويى خلع ايليه بو تعريف صاحب مختارك
اختياريدر معه درر قيتده گوزل تعريفا ايلمشدر ولا باس به عند الحاجة حاجت وقتنده خلع لا بأس در
زيرا حق تعالى فلا جناح عليهما فيما افتدت به قول شريفى لا ابنيا ولدوغنه دليلدر حق تعالى اسيرلر
حقنده اولان فدا ايكى فدا بيوردى زيرا نسا طائفه سى دخى عند الازواج عوان كبيدر بيورم اتقوا
الله في النساء فانهن عوان عندكم حالا اسير در عوان جمعى گلور وكره له اخذ شيء ان نشز زوج ايچون
بر شيء اخذ ايلمك مكروه اولدى اگر نشوز كندى طرفندن ايسه زيرا حق تعالينك فلا تأخذوا منه شيئا
قول شريفى ولا ايتيله بر شيء المق مكروهدر واخذ اكثر مما اعطاها ان نشزت اگر نشوز خاتون طرفندن
اولورسه ويردوكى شيدن اكثر المق دخى مكروهدر والواقع به وبالطلاق على مال باين ويلزم المال المسمى
خلع ايله واقع اولان مال اوزرينه اولان طلاق صريح ايله خاتون باينه در وايكيسنده دخى مال مسمى لازم اولور
وما صلح مهرا صلح بدلا للخلع شول شيءكه مهر اولمغه صالح اوله خلع ايچون بدل اولمغه صالح اولور
وان بطل العوض فيه يقع باينا اگر خلعده عوض باطل اولورسه طلاق باين واقع اولور مثلا خمر وخنزير
اوزرينه خلع اولنسه بو عوض باطلدر لفظ خلع ايسه كنايه در باين اولور يعنى باين واقع اولور
وفي الطلاق يقع رجعيا بلا شيء خمر وخنزير اوزرينه اولان طلاقده طلاق رجعيه واقع اولور بلا شيء
كما اذا خالعها او طلقها وهو يعلم على خمر او خنزير او ميتة نتكم خاتونى خمر وخنزير وياميته اوزرينه
خلع ويا تطليق ايلسه حال بوكه زوج مسلم اولسه عوضدن بر شيء لازم اولماز وطلاق باين واقع اولور
او قالت خالعني على ما في يدي ولا شيء في يدها وياخود خاتون ديسه كه بنى خلع ايله اليده اولان شيء
اوزرينه حالبوكه اليده بر شيء اولمسه ينه طلاق واقع اولور مالدن بر شيء لازم اولماز وان قالت على ما
في يدي من دراهم ولا شيء في يدها لزمها ثلاثة دراهم واگر خاتون زوجنه بنى خلع ايله اليده اولان

دراهم ایچون اوزرینه دیسه حال بو که الده برشی اولمسه خاتون زوجنه اوچ درهم ویرمک لازم اولور زیرا خاتونه صیغه و
جمیله دراهم تسمیه ایلدی اقل جمع ایسه اوچدر اول تقدیرجه اوچ درهم ویرمک لازم کلور کرک الده برشی اولسون
کرک اولمسون زیرا کلمه من بو محلده صله ایچوندر تبعیض ایچون دکلدر زیرا کلام کلمه من سز مختل اولور کذا فی الهدایة
وان قالت من مال الزمها رد مهرها اکر خاتون بنی خلع ایله مالمدن دیسه الده اولان شیء اوزره دیسه خاتونه
مهر رد ایلمک لازمدر خاتونه مال تسمیه ایلدیکی اولیله اولمسه مسمی ویاخود قیمتی ایجاب ایلمکه وجهی یوقدر زیرا
ایکیسی دخی مجهولدر ومهر مثل دینمک دخی وجهی یوقدر رسبی اولدی بو تقدیرجه زوج اوزرینه لازم اولان مهرک ردی
لازمدر وان خالعها علی عبدها الابق علی انها بریئة من ضمانه لا تبرأ ولزمها تسلیمه ان امکن والا فقیمته
واکر زوج خاتون عبد ابقک ضماننده بری اولمق اوزرینه خلع ایلسه خاتون اول قولک ضمانندن بری اولماز وخاتونه
عبدک تسلیمی لازم اولور اکر ممکن اولورسه اکر ممکن اولمزسه عبدک قیمتی لازم اولور زیرا خلع بر عقد معاوضه در که سلامت
عوض اقتضا ایدر بو ایله اولیحق اشتراط برات فاسددر زیرا عقدی اقتضا ایلمز اول تقدیرجه شرط فاسد اولور
اما خلع فاسد اولماز خلع شرط فاسد ایله باطل اولمیانلردندر ولو قالت طلقنی ثلثا بالف فطلق واحدة فلها
ثلث الالف وبانت واکر خاتون زوجنه بنی بیک اقچه اوچ طلاق تطلیق ایله دیسه زوج دخی بر طلاق تطلیق
ایلسه زوج ایچون بیک اقچه نک ثلثی واردر وخاتون باین اولور زیرا با اعواضه مصاحب مصاحب اولدی بو ایله اولیحق
اعواض معوضه اوزرینه انقسامی مقتضیدر اول تقدیرجه الفدن ثلث لازم کلور وفی علی یقع رجعیا
بلا شیء واکر خاتون لفظ علی ایله طلقنی علی الف دیسه زوج دخی بر طلاق تطلیق ایلسه بلا شیء طلاق
رجعیه واقع اولور زیرا کلمه علی شرط ایچوندر ابو حنیفه قتنده امدی شرط تعلیق ایله طلاق صحیح اولور
وشروطک اجزاسی مشروطک اجزاسنه منقسم اولماز ومعلق بالشرط اولان اول الفی بولنماز الا شروطک
قتنده بولنور وعندهما کالباء اما مین قتنده باین کبیدر زیرا کلمه علی انلرک قتنده معاوضاتده با کبیدر
احمل هذا الطعام بدرهم واحمل علی هذا الطعام علی درهم دیمکده فرق یوقدر اول تقدیرجه باین اولور
ولو قال لها طلقی نفسک ثلثا بالف او علی الف فطلقت واحدة لا یقع شیء واکر زوج خاتونه بیک اقچیه
نفسکی تطلیق ایله دیسه ویاخود بیک اقچه اوزرینه نفسکی تطلیق ایله دیسه خاتون کندو نفسینی بر طلاق ایله
تطلیق ایلسه برشی واقع اولماز ولو قال انت طالق بالف او علی الف فقبلت بانت ولزمها المال واکر
زوج خاتونه سن بیک اقچیه ویاخود بیک اقچه اوزرینه طالقسن دیسه خاتون دخی قبول ایلسه باین اولور
وخاتونه مال ویرمک لازم اولور ولو قال انت طالق وعلیک الف او قال لعبده انت حر وعلیک
الف طلقت وعتق مجانا وان لم یقبلا واکر زوج خاتونه سن طالقسن وسنک اوزرکده بیک
واردر دیسه ویاخود عبدینه سن حرسن وسنک اوزرکده بیک واردر دیسه زوجه مطلقه وعبد معتق اولور
مجانا اکر بو ایکیسی بیکی قبول ایلمزلر ایسه ده زیرا جمله ثانیه بر جمله در اوله ارتباطی یوقدر وعندهما لا

مالم

مالم یقبلا واذا قبل لزم المال اما مین قتنده خاتون مطلقه اولماز وعبد دخی معتق اولماز مادامکه
ایکیسی دخی مالی قبول ایلمیهلر وقچن قبول ایلسه لر مال لازم اولور زیرا بو کلام معاوضاتده استعمال اولنور
بو تقدیرجه بالف منزله سنده اولمش اولور والخلع معاوضة فی حقها فیصح رجوعها قبل قبولها بعد ما اوجبت
خلع خاتون حقنده معاوضه در بس مدی خاتون ایجابی یعنی خالعنی دیدکدن صکره زوجک مقبولندن اول
رجوعی صحیح اولور وشرط الخیار لها ثلاثة معاوضاتده اولدوغی کبی خاتون ایچون شرط خیار دخی صحیح اولور
ویبطل الخلع بالقیام عن المجلس قبل قبوله زوجک قبولندن اول خاتونک مجلسدن قیامیله خلع باطل اولور
ویمین فی حقه فلا یرجع بعد ما اوجب زوج حقنده خلع یمیندر ایجاب ایلدکدن صکره رجوع ایده مز
ولا یصح شرط الخیار له ولا یبطل بالقیام عن المجلس قبل قبولها زوج ایچون شرط خیار صحیح اولماز مثلا
انت طالق علی الف بالخیار دیمک کبی قبول ایله وخلع باطل اولماز خاتون قبول ایلمزدن مقدم مجلسدن قیامیله
زیرا زوج ایچون خیار صحیح دکلدر وجانب العبد فی العتق کجانبها مال اوزرینه عتقده عبدک جانبی خاتونک
جانبی کبیدر عبد طرفندن معاوضه در بولی جانبندن یمیندر ولو قال لها طلقتک امس بالف ولم تقبلی
فقالت بل قبلت فالقول له واکر زوج خاتونه دونکی کون بیک اقچیه سن طلیق ایلمش ایدم وسن قبول ایلمدک
ایدی دیسه بس مدعی عورت بلکه قبول ایلمش ایدم دیسه قول والمبارات کالخلع همزه نک فتحی ایله مفاعله
بابندن در وهمزه ترک ایلمک خطادر کذا فی المغرب مبارات خلع کبیدر ذکر اولنان احوالک جمله سنده
ومباراتک معناسی احد زوجین اخرندن دعوالرین ابرا ایلمکدر ویسقط کل منهما مبارأة وخلعدن هر بری
اسقاط ایدر کل حق لکل واحد من الزوجین علی الاخر مما یتعلق بالنکاح زوجیندن هر بری ایچون اخر اوزرینه
نکاحه متعلق اولان حق مهر ونفقه ماضیه مفروضه وخاتون مهری ونفقه ماضیه مفروضه طلب ایدمز
کرک قبل الدخول اولسون وکرک بعد الدخول اولسون طلب ایده مز ولا هو بنفقة عجلها ولم تمض مدتها
وزوج دخی مقدما ویردوکی نفقه طلب ایده مز که تسلیم ایدوب قبل الدخول خلع ایلمش اوله وعند محمد لا
یسقط الا ما سمیا فیها امام محمد قتنده اسقاط ایلمز الا زوج وزوجه مبارات وخلعده تسمیه ایلدکلری شیء
اسقاط ایدر وابو یوسف مع الامام فی المبارات ومحمد فی الخلع ابو یوسف مع الامام ابو حنیفه ایله
بیله در مباراتده وامام محمد ایله بیله در خلعده زیرا ابو حنیفه قتنده مباراتده نکاحه متعلق اولان شیء
ساقط اولور تسمیه دخی اولماز ایسه ده امام محمد خود ایکسنده بیله تسمیه اولمیجه برشی ساقط اولماز
دیمشدر ولو خلع صغیرته من زوجها بمالها لا یلزم المال واکر بابا صغیره سنی زوجندن بیله صغیره نک
مالی ایله خلع ایلسه مال لازم اولماز ولا تسقط مهرها وطلقت فی الاصح وصغیره نک مهری ساقط اولماز
ومطلق اولور اصح روایتده زیرا زوج بابانک قبولنه طلاق تعلیق ایلمشدر اول ایسه حاصل اولدی زیرا بابانک
لسانی صغیره نک لسانیدر وفی الکبیرة یتوقف علی قبولها کبیره ده خلع کندونک قبولنه توقف ایدر

زيرا بابانك كبيره اوزرينه ولايتي يوقدر فضولي كبي اولمش اولور ولو على انه ضامن لزم المال وطلقت اكر بابا صغيره ني
خلع ايلسه شونكله اوزرينه بدل خلعي ضامن اوله بابايه مال لازم اولور وصغيره مطلقه اولور زيرا بابا مالي ابتداء
التزام ايلمشدر بوخصوصده صغيره ده كفالة دكل اكر صغيره اوزرينه لازم دكل ايسه ده بابايه لازم كلور زيرا
اشتراط بدل صلح اجنبي اوزرينه صحيحدر بابا اوزرينه حود اوليه بالطريق كبيره دخي مطلقه اولور اكر خلعي قبول
ايدرسه ولو شرط المال عليها طلقت بلا شيء ان قبلت اكر بابا صغيره اوزرينه مال شرط ايلسه بلا شيء مطلقه
اولور اكر اهل قبولدن اولوب قبول ايدرسه يعني صبيه عاقله اولورسه ديمكدر والا فلا تطلق اكر قبول ايلمز ايسه مطلقه
مطلقه اولماز وخلع المريض من مرض الموت معتبر من الثلث مريضه نك خلعي مرض موتنده ثلثدن معتبردر
وبو خلع تبرعدر زيرا بضع حال خروجده متقوم دكلدر

باب الظهار

بو باب ظهار بابيدر ظهار لغتده
مقابلة الظهر بالظهر دينلور زيرا ايكي شخصك مابينده عداوت اولسه يوز يوزه ورميوب بر برينه ارقه لرين
ويررلر اما شرعا هو تشبيه زوجته او عضو منها او تعبير عن جملتها ظهار شرعده بر رجل زوجه سني تشبيه ايلمكدر
وياخود زوجه دن بر عضوي تشبيه در اول عضو كه انكله خاتونك جمله بدنندن تعبير اولنه رقبه وعنق ووجه وفرج كبي
او جزء شايع منها بعضو يحرم عليه النظر اليه من محارمه ولو رضاعا وياخود زوجه دن جزء شايعي تشبيه در عضوه تشبيه در كه
تأبيدا محارمدن اول عضوه نظر زوج اوزرينه حرام اوله اكر نسبتها اولان محرم رضاعا دخي اولورسه جزء شايع زوجه نك
نصفي وثلثي وربعي كبي اولان اجزا ايدر فلو قال لها انت علي كظهر امي پس اكر زوج خاتوننه سن بنم اوزريمه انامك
ظهري كبيسن ديسه بو لفظله جمله بدندن تعبير اولنور عضوه تشبيه در وخوه وبو كا بكزر اعضايه تشبيه كه ذكري
مرور ايلمشدر او نصفك وياخود سنك نصفك بنم انامك نصفي كبيدر بو لفظ جزء شايع اولان تشبيهك
نظيريدر او شبهه وياخود نصفه تشبيه اولان عضوه تشبيه كه ربع وثلثدر انك كبي او كبطنها او فخذها او اختي او عمتي دخي
وياخود زوجه سنه سنك بطنك والده مك بطننه بكزر ديسه ودخي بونلره بكزر يعني كندويه نكاحي حرام اولنلره
تشبيه كبي حرم عليه وطؤها ودواعيه حتى يكفر خاتونك وطئي ودواعيسي كه مس وتقبيلدر زوجك اوزرينه حرام اولور
كفارت ايدنجه دكين كفارت عتق رقبه در وياخود ايكي ماه متتابعين صومدر وياخود التمش مسكينه اطعامدر فلو وطئ
قبل التكفير فليس عليه غير الاستغفار والكفارة الاولى واكر كفارتدن اول وطئ ايلسه ارتكاب ايتمشدر اوزرينه
استغفار لازم اولور ظهاري موجب اولان كفارت اولي دن غيري برشي يوقدر سعيد بن جبير ديمشدر كه اوج
كفارت لازمدر وزوج وزوجه اوزرينه دخي لازمدر ولا يعود حتى يكفر زوج ثانيا وطئنه عودت ايلمز حتى كفارت
ايلينجه اكر مطلق اولورسه والعود الموجب للكفارة عزمه على وطئها كفارتي موجب اولان عود وطي اوزرينه
عزمدر شافعي ديركه موجب كفارت اولان عود دن مراد عقيب ظهار طلاقدن سكوتدر وينبغي لها ان تمنع
نفسها منه زوجه يه لايق اولان بودركه نفسني زوجك وطئندن منع ايليه زيرا حرامدر وتطالبه بالكفارة
وزوجدن كفارتي طلب ايليه ويجبره القاضي عليها قاضي اولان كمسنه كفارت اوزرينه زوجي اجبار ايلر

خاتون

خاتون متضرر اولمسون واللفظ المذكور لا يحتمل غير الظهار لفظ مذكور يعني انت علي كظهر امي لفظي
ظهاردن غيري محتمل دكلدر ولو قال انت علي كمثل امي او كامي فان نوى الكرامة صدق او الظهار فظهار او الطلاق
فباين وان لم ينو شيئا فليس بشيء واكر زوج خاتوننه انت علي كمثل امي وياخود كامي ديسه اكر كرامت نيت ايدرسه
زوج تصديق اولنور اكر ظهار نيت ايدرسه ظهاردر اكر طلاقه نيت ايدرسه بايندر واكر برشيئه نيت ايلمزسه برشي
دكلدر ولو قال انت علي حرام كامي ونوى ظهارا او طلاقا فكما نوى واكر زوج انت علي حرام كامي ديسه وظهاره
نيت ايلسه وياخود طلاقه نيت ايلسه نيت ايلدوكي كبي اولور زيرا تشبيه اعتباريله ظهاره محتملدر بر احدى نيته محتمل
اولانه ايكيسندن برينه تعيين ايلمش اولور بويله نيجه طلاق اولورسه باين اولور زيرا حرام كنايات قدندر حرامه تصريح
ايله كرامت احتمالي منتفي اولور واكر نيت ايلمسه ادني اولان ثابت اولور كه ظهاردر وابو يوسف قتنده ايلا اولور
ولو قال انت حرام كظهر امي ونوى طلاقا او ايلاء فظهار واكر زوج خاتوننه انت حرام كظهر امي ياخود ايلا نيت
ايلسه پس بو قول ظهاردر زيرا ذكر ظهر جانب ظهاري ترجيح در ابو حنيفه قتنده وعندهما ما نوى امامين قتنده
نيت ايلدوكي شيدر ولا ظهار الا من الزوجة ولا ظهار من امته ظهار اولماز الا زوجه دن اولور جاريه ده ظهار
اولماز زيرا حق تعالى والذين يظاهرون من نسائهم بيورمشدر وطي امه مملوكيته تابعدر ظهار ايسه منقولدر
بو ايسه امه ده متصور دكلدر ولا ظهار ممن نكحها بغير [illegible] وظاهر منها فاجازت النكاح دخي ظهار يوقدر
شول خاتوندن نكاحه امري اولمقسزين نكاح ايلدي يعني فضولي نكاح ايلدي واول فضولي خاتونه ظهار ايلديكه
وبعد الفضولي خاتون دخي نكاحه اذن ويردي زيرا حين ظهارده خاتون كندو ملكنده دكل
ايدي اول اجلدن اجنبي حكمنده اولمش اولور ولو قال لنسائه انتن علي كظهر امي كان مظاهرا منهن
وعليه لكل واحدة كفارة واكر زوج خاتونلرينه سز بنم اوزريمه انامك ظهري كبيسز ديسه جملهسنده مظاهر
اولمش اولور وزوجك اوزرينه هر بر خاتون ايچون كفارت واردر زيرا ظهار طلاق قتنده منقولدر طلاق
طلاق جملهسنه اضافت اولنسه جملهسنده واقع اولور ظهار دخي كذلك وان ظاهر من واحدة مرارا في مجلس
فعليه لكل ظهار كفارت واكر زوج بر خاتوننه مرارا ايلر مجلسده وياخود بر قاچ مجالسده ظهار
ايلسه زوج اوزرينه هر ظهار ايچون كفارت لازم اولور وهي عتق رقبة كفارت ظهار عتق رقبه در
يجوز فيها المسلم والكافر والذكر والانثى والصغير والكبير والاعور والاصم الذي اذا صيح سمع
رقبه مسلم وكافر وذكر وانثى وصغير وكبير واعور يعني بر كوزلي ودخي شول صاغر كه چغران صيحه
اولنسه استماع ايليه بو مقوله كفارتده جايز اولور ومقطوع احدى اليدين واحدى الرجلين من خلاف
ومكاتب لم يؤد شيئا وايكي اللرندن بري وايكي اياغندن بري خلافندن مقطوع اولان دخي جايز اولور
ولا يجوز الاعمى والاصم الذي لا يسمع اصلا اعمى ودخي شول صاغر كه اصلا استماع ايليه كفارت ايچون
بو مقوله عبد جايز اولماز والاخرس ومقطوع اليدين او ابهاميهما والرجلين او يد ورجل من جانب واحد

و ونسز وايكي اللري مقطوع وياخود ايكي باشي برمقلري وياخود ايكي اياغي ويا برالي وبر اياغي برجانبدن
مقطوع اولان عبدك اعتاقي كفارت ايچون بو مقوله عبد جايز اولماز ومجنون مطبق ومدبر وام ولد
ومكاتب ادي بعضنا او معتق بعضه بجنون مطبق يعني ايلماز مجنون ومدبر وام ولد وشول مكاتبكه
بعضيني اداايلمشدر واجزاشا يعم سنده بعضي معتق اولان عبد كفارت ايچون جايز اولماز وكو
اشتري قريبه بنيتها صح اكر بر كمسنه كفارت نيتي ايله قريبني اشتري ايلسه صحيح در وكذا حرر نصف
عبده عنها ثم باقيه قبل وطي من ظاهر منها اكر بر كمسنه عبدنك نصفيني كفارت ايچون اعتاق ايليه اندن
صكره باقيسني دخي ظهار ايلدوكي خاتوننه وطيدن اول اعتاق ايلسه صحيح اولور ولو حرر نصف عبد
مشترك وضمن باقيه لا يجوز خلافا لهما واكر بر موسر مشترك اولان عبدينك نصفيني قبل الوطي
اعتاق ايلسه وصكره باقي قيمتيني ضامن اولوب اعتاق ايلسه ابو حنيفه قتنده كفارت ايچون جايز اولماز اما
امامين قتنده خلاف ايدوب جايز اولمسنه ذاهب اولمشلردر وكذا لو حرر نصف عبده ثم جامع
المظاهر منها ثم حرر باقيه ويني ابو حنيفه قتنده جايز اولميوب اما امامين قتنده جايز اولور وبر عبد
اكر بر كمسنه عبدنك نصفيني تحرير ايلسه اندن صكره ظهار اولنان خاتونه جماع ايلسه اندن صكره باقيسني تحرير
فان لم يجد ما يعتق صام شهرين متتابعين ليس فيهما رمضان ولا شي من الايام المنهية واكر
اعتاق ايده جك شي بولمزسه متتابعين ايكي ماه صايم اولور اول ايكي آيده رمضان اولميه واياام
منهيه دن دخي برشي اولميه ايام منهيه يوم فطر ويوم نحر وايام تشريق دخي اولميه وان وطيها فيهما
ليلا عامدا او نهارا ناسيا استانف خلافا لابي يوسف واكر زوج ظهار ايلدوكي خاتوني حال
صيامده كيجه ده قصدا وياخود كونده ناسيا وطي ايلسه بنه صومي استيناف ايدر اما ابو يوسف
ايچون خلاف واردر انك قتنده استيناف ايلمز وان افطر بعذر او بغير عذر استانف اجماعا واكر سفر
ومرض كبي عذر ايله افطار ايدرسه وياخود عذرسز افطار ايلسه اجماعا استيناف ايدر وان لم يستطع
الصوم اطعم هو او نائبه ستين مسكينا كل مسكين كالفطرة او قيمته ذلك واكر مظاهر اولان كمسنه صومه
قادر اولمسه كندوسي ياخود نائبي التمش مسكينه اطعام ايليه هر مسكينه فطره كبي وياخود فطره نك
قيمتني ويره فطره بغدايدن نصف صاع وخرمادن واربه دن بر صاعدر ويصح اعطاء من بر مع
منوي شعير او تمر بر من بغداي وايكي من اربه وياخود ايكي من تمر معا اعطا ايلمك صحيح اولور بر من
بغداي ربع صاع اولور وايكي من اربه اولورسه نصف صاع اولمش اولور وتصح الاباحة في الكفارات
والفدية كفارات وفديه ده اباحت صحيح اولور يعني التمش مسكيني كتوروب طويخجه اكل ايديكوز ديوب دويرمقدر
دون الصدقات والعشر صدقات وعشرده صحيح دكلدر فلو غداهم وعشاهم او غداهم غدايين وعشاهم
عشايين واشبعهم جاز وان قل ما اكلوا واكر التمش مسكيني صباح طعا منده الطعام ايلسه اخشام

طعا منده الطعام ايلسه وياخود صباح طعا منده ايكي دفعه الطعام ايلسه وياخود اخشام طعا منده الطعام
ايلسه وطويخجه يدورسه جايزدر اكر اكل ايدكلري كلرندن اقل ايسه ده زيرا لازم اولان شبعدر يوخسه مقدار دكلدر
ولا بد من الادام في خبز الشعير دون الحنطة اربه اتمككنده يعني قاتق لابددر فاما بغداي اتمككنده
لازم دكلدر ولو اطعم فقيرا واحدا ستين يوما اجزاه اكر فقير واحدي التمش كون اطعام ايلسه كفايت
ايدر زيرا مقصود سد خلة المحتاج در حاجت ايسه هر كون متجدد اولور اول فقيره يوم ثانيده دفع غيري
دفع كبيدر وان اعطي طعام الشهرين في يوم لا يجزيه الا عن يوم واحد واكر بر كونده ايكي آيلك طعامني بر فقيره اعطا
ايلسه كفايت ايلماز الا بر كونك طعامندن كفايت ايدر فرض اولنان عدد ايدي اول بونها مغله كفايت ايلمدي
فان جامعها في خلال الاطعام لا يستانف اكر خلال الطعامده خاتونه جماع ايلسه استيناف ايلمز ولو اطعم
ستين فقيرا كل فقير صاعا عن ظهارين لا يصح الا عن واحد اكر التمش فقيره الطعام ايلسه هر فقيره ايكي ظهار ايچون
بر صاع ويرسه صحيح اولماز الا برندن واقع اولور اوحدن ظهار وافطار عنهما صح عنهما واكر ظهار دن وافطار دن
كفارت ايچون اولورسه ايكيسندن كفارت صحيح اولور وكذا لو حرر عبدين عن ظهارين او صام عنها اربعة اشهر
او اطعم مائة وعشرين فقيرا صح عنهما وان لم يعين ونيه صحيح اولور اكر بر كمسنه ايكي عبدي ايكي ظهار دن تحرير ايلسه
وياخود درت آي ايكي ظهار دن صايم اولسه وياخود يوز يكرمي فقيره اطعام ايلسه ايكي ظهار دن صحيح اولور اكر
تعيين ايلمز ايسه ده زيرا جنس متحد يعني ايكيسي دخي ظهار دن اول تقديرجه ظهار ده احتياج يوقدر وان حرر عنهما
رقبة واحدة او صام شهرين ثم عين عن احدهما صح ولو عن ظهار وقتل لا واكر ايكي ظهار دن بر عبدي تحرير ايلسه
وياخود ايكي آي صايم اولسه اندن صكره ايكي ظهار دن بري ايچون تعيين ايلسه صحيح اولور واكر بري ظهار دن وبري قتلدن
اولورسه صكره تعيين صحيح اولماز وان ظاهر العبد لا يجزيه الا الصوم وان اعتق عنه سيده او اطعم واكر عبد ظهار ايلسه
الا كفايت ايلمز الا صوم كفايت ايدر اكر افندسي كندوسي ايچون قول ازاد ايدرسه ده وياخود طعام ايدرسه ده زيرا العبد
وما يملكه كان لمولاه زيرا كفارت عباددر احرار فعلي ايسه انك فعلي اولماز اول تقديرجه جايز دكلدر كتاب درروده
زيلعيدن نقل حدوده قياس اولنوب بري صايم اولورسه ديو سطورددر **باب اللعان** بو باب لعان بياننده در
هو يعني لعان لغتده طرد وابعاد معناسنه در اما شرعده شهادات مؤكده بالايمان ايمان ايله مؤكده شه
شهادات در مقرونة باللعن اي شهادات لعنه مقرونه در قائمة مقام حد القذف في حق الزوج اولمشهادات كه زوج حقنده
حد قذف مقامنه قايم در ومقام حد الزنا في حقها ودخي خاتون حقنده حد زنا مقامنه قائمه در فلو قذف
زوجته بالزنا بر كمسنه زنا ايله متهم اولنان زوجه سنه زنا ايله قذف ايلسه وكل منهما اهل الشهادة زوج وزوجه دن
هر بري اهل شهادت اولسه لر زيرا بينا الكافر والمسلم لعان يوقدر وهي حال بوكه اول خاتون ممن يحد قاذفها قاذف
حد اولنان كمسنه لردن محصنه مسلمه اولمغله ونفي نسب ولدها ياخود اول خاتونك ولدينك نسبني نفي ايلسه بو قول
على قذف قوله معطوف اولمغله مصدر اولور وطالبته بموجبه وخاتون زوجينك قذفنك موجبني طلب ايدي

طلب ايليه وجب عليه اللعان زوجك اوزرينه لعان واجب اولور زيرا خاتونه دفع عار ايچون طلب لعان انك
حقيدر فان ابى حبس حتى يلاعن او يكذب نفسه فيحد واكر زوج لعاندن ابا ايدرسه ملاعنه ايدنجه ويا خود كندو نفسنى
تكذيب ايدنجه حبس اولنور اكر كندو نفسنى تكذيب ايدرسه حد قذف كبى حد اولنور عفو وابرا وصلح جايز اولماز فان
لاعن وجب اللعان عليها فان ابت حبست حتى تلاعن او تصدقه يعنى اكر زوج ملاعنه ايدرسه خاتون اوزرينه دخى لعان
واجب اولور واكر ابا ايدرسه خاتون ملاعنه ايدنجه حبس اولنور او تصدقه ويا خود خاتون زوجنى قذف
ايلدوكى شيئده تصديق ايليه فان لم يكن الزوج من اهل الشهادة بان كان عبدا او كافرا او محدودا فى قذف
وهى من اهلها حد واكر زوج اهل شهادتدن اولمسه عبد ويا خود كافر ويا خود قذفدن محدود اولمغله
حال بوكه زوجه اهل شهادتدن اولسه زوج حد اولنور وان كان اهلا وهى امة او صغيرة او مجنونة او محدودة فى قذف
او كافرة او ممن لا يحد قاذفها فلا حد ولا لعان واكر زوج اهل شهادتدن اولسه حال بوكه خاتون جاريه ويا
صغيره ويا مجنونه ويا خود قذفدن محدوده ويا كافره ويا خود شول كسنه دن اولسه كه انى قذف ايدن حد اولنمسه
مثلا خاتون زانيه اولسه زوج حد اولنماز وما بينلرنده لعان دخى اولماز وصفته ان يبدا بالزوج فيقول
اربع مرات اشهد بالله انى لصادق فيما رميتها به من الزنا ويقول فى الخامسة لعنة الله عليه ان كان كاذبا فيما
رميتها به من الزنا يشير اليها فى جميع ذلك لعانك صفتى زوج ايله بدا اولنمقدر لعانك كيفيتى بو امدى
زوج دورت كره بن الله شهادت ايدرم كه تحقيقا بن صادقم شول شيئده كه خاتون زنادن اوله نسبت ايلدى
ايلمشم يعنى زنا ايله رمى ايلدوكم شيئده صادقم ديه بشنجى ده اللهك لعنتى شول كسنه نك اوزرينه
اولسونكه خاتونه زنادن رمى ايلدوكم شيئده كاذب اوله زوج بشنده دخى خاتونه اشارت ايلدوكى حالده
بو كلامى ديه ثم تقول اربع مرات اشهد بالله انه لكاذب فيما رمانى به من الزنا اندن صكره خاتون دخى دورت
دفعه الله شهادت ايدرم كه زوجم كاذبدر شول شيئده كه بكا زنا ايله اوله نسبت ايلدى يعنى زنا ايله رمى ايلدى
وفى الخامسة غضب الله عليها ان كان صادقا فيما رمانى به من الزنا تشير اليه فى جميع ذلك بشنجى ده اللهك
غضبى خاتونك اوزرينه اولسون اكر زوج صادق اولورسه شول شيئده كه بكا رمى ايلدى زنا ايله ديه وجمله سنده
زوج طرفنه اشارت ايليه وان كان القذف بنفى الولد ذكراه عوض ذكر الزنا واكر قذف نفى ولد ايله ايسه
نفى ولدى زوج وزوجه زنا ذكر ايدن عوضنه ذكر ايليه لر مثلا الله شهادت ايدرم كه بن صادقم نفى ولددن
خاتونه رمى ايلدوكم شيئده ديه وان كان بالزنا ونفى الولد ذكراهما واكر قذف زنا ونفى ولد ايله اولورسه
زوج وزوجه ايكيسنى دخى ذكر ايليه لر مثلا صادقم شول شيئده كه بن اكا رمى ايلدم زنا ونفى ولددن ديه
فان تلاعنا فرق الحاكم بينهما واكر زوج وزوجه ملاعنه ايليه لر بينلرين حاكم تفريق ايدر زيرا انلر هم زمان
تفريقلرنده بر رجل خاتونه ايله ملاعنه ايلديلر وما بينلرين تفريق ايدوب ولدى والكفه الحاق ايلدى قبل التفريق
بينونت واقع اولمزدن مقدم بريسى فوت اولسه وارث اولور وهو طلقة باينة لعان طلقه باينه در

وبنفى

وبنفى نسب الولد ان كان القذف به ولدك نسبى نفى ايدر اكر قذف نفى ولد ايله اولورسه ويلحقه بامه قاضى ولدى اناسنه
فان اكذب نفسه بعد ذلك حد اكر زوج بعد اللعان نفسنى تكذيب ايدرسه حد اولنور وجوب حد لازم اولان شيئى
اقرار ايلدوكى ايچون ولعاندن اول دخى تكذيب ايلسه بنه حد اولنور اما ابانه ايلسه نه حد ونه لعان وارد مثلا
يا زانيه انت باين ديسه بر شى لازم كلماز اما طلق باين سن يا زانيه سن ديسه حد اولنور زيرا قذف بعد البينونت واقع
اولمشدر وحل له ان يتزوجها خلافا لابى يوسف زوج ايچون اول خاتون تزوج ايلمك حلال اولدى ابو يوسف
ايچون خلاف واردر انك قتنده بعد الملاعنه تزوجى حلال اولمز زيرا انلر هم المتلاعنان لا يجتمعان ابدا
حديث شريفى استدلال ايدوب حلال اولماسنه ذاهب اولمشدر اما ابو حنيفه وامام محمد ديديلر كه مادام كه
متلاعنان اوله لر اجتماعلرى جايز دكلدر اما زوج نفسنى تكذيب ايلدكدن صكره متلاعنلق باقى قالماز
زيرا زوج اوزرينه حدك وجوبى كندونك رجوعيله اولمشدر وبطلان لعان ايسه اقامت حدك ضرورتندندر
زيرا اصل وحلف ايكيسى بريره جمع اولماز وكذا ان قذف غيرها فحد او زنت فحدت زوج نفسنى
تكذيب ايدوب حد اولدقدن صكره ملاعنه ايلدوكى خاتونه تزوج ايلمك حلال اولدوغى كبى اكر زوجه سندن
غيرى خاتونه قذف ايلسه وحد اولورسه ويا خود خاتونه زنا ايدوب حد اولورسه اول خاتونه تزوج حلال
اولور زيرا زوجين بينلرنده لعان عمرنده بر دفعه مشروعدر يوخسه تكرار مشروع دكلدر وخاتونك زناسى
دخى احصاننى اسقاط ايدر واهليت لعان دخى باطل اولور مصنفك فحدت قولى قيد اتفاقيدر زيرا
خاتونك زناسى جلدسز احصاننى ساقط ايدر تكرار ذكرينه حاجت يوغيدى اما قذفده بونك خلافنجه در
زيرا قذف ايله احصان ساقط اولماز حد اولنمدكجه فقيه مكى جماعه ديمشدر كه تشديد نون ايله زنيت نوركه
زنايه نسبت ايلمكدر اول تقديرجه حدك ذكرى شرط اولمش اولدى ولا لعان بقذف الاخرس دلسزك
قذفى ايله لعان يوقدر زيرا زنانك اشارتيله قذفى شبهه دن خالى دكلدر وشبهه ايسه حدودى
مندرى اولور والاول ولا لعان بنفى الحمل نفى حمل ايله دخى لعان يوقدر زيرا اول كسنه قاذف اولماش
اولور احتمالدر كه خاتونك قرنده شيشلك اوله وعندهما يلاعن ان اتت به لاقل من ستة اشهر امامين قتنده
ملاعنه ايدر اكر خاتون التى ايدن اقلده منفى اولان ولدى كتورورسه ولو قال زنيت هذا الحمل منه
لاعن اتفاقا اكر زوج خاتونه سن زنا ايلدك ديو حمل زنادندر ديسه اتفاقا ملاعنه ايدرلر زيرا لفظ
زنيت صريحدر جو لفظ ايله قذف بولنمشى اولور ولا ينفى القاضى الحمل قاضى حملك نسبنى قاذفدن نفى
ايلماز زيرا لعان نفى ولد ايله دكلدر بلكه زنيت قوليله در ولو نفى الولد عند التهنية ولدى نفى ايليه عادتا
تهنيه ولادتى نصكى بيرى كون مقدردر والابتياع الة الولادة صح ولاعن التهنية الولادة اشترا الكلمه وقتنده
نفى ولد ايلسه ولدك نفى صحيح اولور وملاعنه ايدرلر وان نفى بعد ذلك لاعن وينفى واكر زوج ولدك تهنيت
ايام تهنيه نك وورودندن صكره واشترا التلرى ولادتدن صكره نفى ايلسه ملاعنه در ونسب ولدى نفى ايدمز

زیرا بو محللرده سکوت اقراردر لعان واجب اولور لکن ولد نفی اولماز وعندهما یصح فی مدة النفاس

اما امامین قتنده مدة نفاسک انقضا سنه دکین نفی ولد صحیح اولور وان کان غائبا فحال علمه کحال

ولادتها واکر زوج غایب اولورسه انک علمنک حالی خاتونک ولادتی حالی کبیدر یعنی خاتون وضع

حمل ایلدکده زوج غایب بولنسه ومدت کچدکدن صکره خبردار اولسه زوجک معلوم ایتدیکی حالی

خاتونک ولادتی حالی کبیدر وان نفی اول توأمین واقر بالاخر حد اکر زوج ایکز اولان اولادن اول طوغان

اوغلانی نفی ایدوب صکره کی ولدی اقرار ایلیسه اول کمسنه حد اولنور زیرا ثانیه اقرار ایلیسه نفسینی تکذیب

ایلمشدر ولو عکس لاعن واکر زوج اوله مقر اولوب ثانیه نفی ایلیسه ملاعنه ایدرلر زیرا اوله اقرار ایله

عفتنه مقر اولوب ثانیه نفی ایلمکله قاذف اولمش اولدی ویثبت نسبهما فیهما ایکسنده دخی ایکی

ولدک نسبی ثابت اولور زیرا ایکیسی بر مادن مخلوقدر بربرینک نسبی ثابت اولیجق اخرینک نسبی

دخی ثابت اولور **باب العنین** بو باب عنین بیاننده در هو من لا یقدر علی الجماع عنین شول

کمسنه در که جماعه قادر اولمیه او یقدر علی الثیب دون البکر ویا خود ثیبه یعنی بکارتی زائل اولمش خاتونه

جماع ایلمکه قادر اولمیه فلو اقر انه لم یصل الی زوجته زوج خاتون ایله دعوادن صکره زوجه سنه واصل اولدیغنی

اقرار ایلسه یوجله الحاکم سنة قمریة هو الصحیح حاکم اول کمسنه مرافعه اولدقلری وقتدن سنه قمریه ایله

تاجیل ایدر صحیح اولان دخی بودر سنه قمریه اوجیوز اللی درت کوندر وبر کونک ثلثی وبر کونک عشرینک

ثلثیدر وحسن روایت ایلمشدر که امام اعظم زماننده سنه شمسیه ایله تاجیل بیورمشلردر سنه شمسیه

اوجیوز التمش بش کوندر وربع یومدر وبر سنه تاجیل اولمغه سبب اکر مرضدن منع اولمق ممکن ایسه فصول

اربعه نک بوننده دفع اولور زیرا مرض دورت شیدندر که برودت وحرارت ویبوست ورطوبتدر وسنه نک

فصولی دخی بونلری مشتملدر بهار مدی ربیع حار رطبدر وصیف حار یابسدر وخریف بارد یابسدر

شتا بارد رطبدر چونکه بر سنه ده مرض زائل اولمیجق اولمق ممکن اولمیه غیری قابل علاج دکلدر ویحتسب

منها رمضان سنه معتدرن رمضان حساب اولنور وایام حیضها ودخی ایام حیض حساب اولنور لا مدة

مرضه او مرضها زوجک مدت مرضیی ویا خود خاتونک مدة مرضیی حساب اولنماز فان لم یصل فرق

بینهما ان طلبته وهو طلقة بائنة واکر مقدر اولان سنه ده زوج خاتوننه واصل اولمازسه قاضی بینلرین

تفریق ایدر ویا خود بینلرین اولنور اکر خاتون تفریقی طلب ایدرسه وبو تفریق طلقه بائنه در فسخ دکلدر

زیرا فعل ماضیی زوجه مضاف اولمغله کانه زوج بنفسه تطلیق ایلمش کبی اولدی زیرا مقصود اولان

خاتوندن ظلمی دفعدر ولو قال وطئت وانکرت ای قبل التاجیل واکر زوج وطی ایلدم دیسه وخاتون

دخی وطی انکار ایلسه اکر اختلاف قبل التاجیل اولورسه اول دخی ثیب ویا خود بکر اولمقدن خالی دکلدر

فان کانت ثیبا او بکرا ایس اکر زوج وطی ایلدم دیوب خاتون انکار ایتدوکی ثیب اولورسه ویا خود بکر اولورسه

فتفارت

فتفارت الیها نساء فقلن هی ثیب فالقول له مع یمینه یعنی اول خاتونک فرجنه نظر ایدرلر فقلن هی ثیب فالقول له مع یمینه یعنی

اکر ناظر اولان خاتونلر بو ثیبدر دیر ایسه یمینی ایله قول زوجکدر زیرا خاتون زوجک اوزرینه استحقاق

فرقت دعوی ایدر زوج ایسه انکار ایدر قول منکرکدر یمینیله زیرا زوج اصله متمسک اولمشدر که اول اصل سلامتدر

زیرا بکارت وطی سز دخی زائل اولور او وطی اولسه احتمال موجود اولمغله قول زوجک اولور وان قلن هی بکر اجل

واکر نساء طائفه سی بو خاتون بکردر دیسه لر بر سنه تاجیل اولنور وکذا ان نکل وینه تاجیل اولنور اکر زوج

یمیندن نکول ایدرسه وان بعد التاجیل وهی ثیب او بکر واکر اختلاف تاجیلدن صکره اولورسه حال بو که

خاتون ثیبه ویا خود بکر اولسه وقلن ثیب فالقول له واکر ناظر اولان نساء ثیبدر دیسه قول زوجکدر یعنی

ایله بکری تجربه ده فقها دیمشلردر که طاوغک کوچک یمرده سینی فرجنه ادخال ایده لر اکر بلا تکلف داخل

اولورسه ثیبدر داخل اولمزسه بکردر وبعضیلر دیمشلردر که دیوارده تبول ایتدوره لر اکر بولی دیواره تجاوز

ایدرسه بکردر ایلمزسه ثیبدر وبعضیلر دیمشلردر که یمرده کسر ایدوب خاتونک فرجنه صب اولنه اکر داخل

اولورسه ثیبدر داخل اولمز ایسه بکردر وان قلن بکر خیرت اکر نساء دن ناظر اولان بکردر دیرسه خاتون

تخییر اولنور اکر زوج یمیندن نکول ایدرسه ومتی اختارته بطل خیارها هر زمان که خاتون زوجنی اختیار

ایلیه طلب تفریقده اختیاری باطل اولور والخصی کالعنین خصی عنین کبیدر جمیع احکامده خصی

اولدر که ذکری بر نوع اولوب خصیه لری مقطوع اولمش اوله والمجبوب یفرق للحال مجبوب خاتون طلب ایلدکده

فی الحال تفریق اولنور مجبوب ذکری مقطوع اولاندر حق التفریق فی الامة للمولی عند الامام امه حقنده تفریق

حق مولیه ایجوندر ابو حنیفه قتنده ولها عندهما امامین قتنده حق تفریق امه ایجوندر زیرا وطی امه نک

حقیدر ولا خیار لها ان وجدت به جنونا او جذاما او برصا خلافا لمحمد خاتون ایجون خیار یوقدر اکر

زوجنده جنون ویا جذام ویا برص اولسه امام محمد ایجون خلاف واردر انک قتنده خاتون ایجون خیار واردر

ولا خیار له لو وجد بها ذلک او رتقا او قرنا وزوج ایجون دخی خیار یوقدر اکر زوج خاتوننده جذام وبرص وجنون

بولسه ویا خود رتق وقرن بولسه رتق تم فرجها لحم کبی بر نسنه اولمقدر وقرن فرجنده کمک اولمقدر که دخوله مانع

اوله **باب العدة** بو باب عدتک احکامی بیاننده در هی تربص عدت تربصدر یعنی انتظاردر یلزم المرأة

عدة الحرة للطلاق خاتون حره عدتی لازم اولور طلاق ایجون یعنی مدخول بها ویا خود خلوت صحیحه اولمش خاتون

مطلقه اولسه عدت لازم اولور او الفسخ یا خود فسخ ایجون عدت لازمدر فسخ خیار بلوغ ویا خود خیار

عتق ویا عدم کفاءت ویا خود احد زوجیندن بربرینک ردتی ایله فسخ اولورسه عدت لازمدر ثلثة قروء ای حیض

ایچ حیض اوچ حیض عدت لازمدر اولکی حیض عدت لازمدر اولکی حیض تفریق ایجون وثانیه حرمة النکاح

وثالث فضیلت حرمت ایجوندر کذا فی المبسوط وکذا من وطئت بشبهة وینه اوچ حیض عدت چکر شول

خاتونکه شبهه ایله وطی اولنه مثلا برکمسنه خاتونی ظن ایدوب وطی ایلمک کبی او بنکاح فاسد ویا خود نکاح

فاسد ايله وطئ اولنديغي مثلا نكاح موقت وبلا شهود نكاح كبي بونلرده دخي عدت لازمدر وفرقت عنها وخاتون
تفريق اولنسه وياخود زوجي فوت اولسه اوچ حيض عدت چكر ولم ولد عتقت او مات مولاها وام ولد معتقه اولسه
وياخود افنديسي فوت اولسه اولدخي اوچ حيض عدت چكر ولا يحتسب حيض طلقت فيه عدتدن حساب اولنماز شول
حيض كه اول حيضده مطلقه اولمشدر زيرا خاتون اوزرينه واجب اولان اوچ حيض كاملدر وان كانت لا تحيض
لكبر او صغر او بلغت بالسن ولم تحض ثلثة اشهر واكر خاتون حيض كوردكل ايسه عجوزه وياخود صغيره اولوب
وياخود سن ايله بالغ اولوب حيض كورمز ايسه بس اوليكي بونلرك عدتي اوچ آيدر زيرا حق تعالينك شهري ايسه ده
حيض مقامنه قايم قلوب واللائي يئسن من نسائكم ان ارتبتم فعدتهن ثلثة اشهر بيورمشدر واني بصغره
صغيره حقنده واللائي لم يحضن بيورمشدر وللموت في نكاح صحيح اربعة اشهر وعشرة ايام وحره نك موتي ايچون
عدتي صحيحده دورت آي اون كوندر كرك زوج داخل اولسون وكرك اولمسون وخاتون دخي كرك صغيره اولسون
وكرك كبيره اولسون وكرك مسلمه وكرك كتابيه اولسون برابردر وعدة الامة حيضتان جاريه نك عدتي ايكي حيضدر
زيرا نبي عم طلاق الامة تطليقتان وعدتها حيضتان بيورمشدر وفي الموت وعدم الحيض نصف ما للحرة
جاريه نك عدتي موتده وعدم حيضده حره ايچون اولان شيئك نصفيدر وعدة الحامل وضع الحمل
مطلقا حامله نك عدتي وضع حملدر مطلقا مطلقا قيدي كرك مطلقه اولسون زوج متوفي اولسون وكرك
حره اولسون وكرك امه اولسون برابردر ولو مات عنها صبي واكر فوت اولان صبي ايسه ده عدت وضع حمل
ايله در ابو حنيفه ومحمد قتنده وعند ابي يوسف ان مات عنها صبي فعدتها بالاشهر وابو يوسف قتنده
اكر صبي فوت اولسه اول خاتونك عدتي اشهر ايله يعني دورت آي اون كوندر وان حملت بعد موت الصبي
واكر صبينك موتندن صكره حامل اولسه مثلا صبينك موتندن التي ايده وياخود دخي زياده ده وضع
ايلكله حامل اولسه فعدتها بالاشهر اجماعا پس اول خاتونك عدتي اشهر ايله در اجماعا زيرا خاتون
وقت موتده حامل اولمامش اولدي ولا نسب في الوجهين ايكي وجهده دخي ولدك نسبي ثابت اولماز
يعني كرك قبل الموت حامل اولسون وكرك بعد الموت حامل اولسون زيرا صبينك ماءي يوقدر كه علوق
تصور اولنه اكر دينيلورسه نكاح مانك مقامنه قايم اولور زيرا نبي عم الولد للفراش بيورمشدر بوكا جواب
ويريلور كه نكاح اول زمان مقامنه قايم اولور كه تصور ممكن اوله صبيده ايسه ده ممكن دكلدر ومن
طلقت في مرض الموت تطليقا رجعيا كالزوجة شول خاتونكه زوجي مرض موتنده طلاق رجعيه ايله مطلقه
اولسه انك عدتي زوجه كبيدر زيرا نكاحدن هنوز باقيدر اولمغله عدتي عدت وفات كبيدر وان بائنا تعتد
بابعد الاجلين اكر مرض موتنده مطلقه اولان باين اولورسه ابعد الاجلين ايله معتده اولور ابو حنيفه وامام محمد قتنده
مثلا اول باين اولان خاتون عدت طلاقده اوچ حيض ايدي كه اول عدت اچنده ايكن رجل فوت اولسه وبو خاتونك
حيضي بر وجهله ممتد اولسه كه عدت وفاتي تجاوز ايليه يعني آيده برحيض كورمسه قرق اللي كونده برحيض كورسكله

اوچ حيضي دورت آي اون كونده تمام كورمسه اكا ابعد الاجلين عدت طلاقدر اما هر آيده برحيض كوروب خاتون
اولمجق تمام اولديني وفات ايليه ابعد الاجلين عدت وفات اولور وعدت طلاقده مرور ايدن كونلر باطل
اولوب عدت وفات ايله معتده اولوب وعند ابي يوسف كالرجعي ابو يوسف قتنده خاتونك عدتي رجعي
كبيدر اوچ حيض ايله عدت چكر ومن عتقت في عدة رجعي تتم كالحرة وشول جاريه كه عدة رجعيه ده معتقه اولسه
حره كبي عدتي تمام ايدر جاريه نك عدتي حره عدتنه انتقال ايدر زيرا رجعيه ده هنوز نكاح باقيدر وان في عدة
باين او موت فكالامة واكر عدت باينده معتقه اولسه ياخود عدت موتده معتقه اولسه انك عدتي ايكسنده دخي
امه عدتي كبيدر حره عدتنه انتقال ايلمز زيرا بينونت وموت ايله نكاح زائل اولورغچون وان اعتدت الايسة
بالاشهر ثم عاد دمها على عادتها بطلت عدتها وتستانف بالحيض هو الصحيح ذاكر ديسه حلصه يعني حيضدن
كسلمش خاتون اشهر ايله عدت چكسه اندن صكره اول خاتونك دمي عادتي اوزره عودت ايلسه اول خاتونك
اشهر ايله چكدوكي عدت باطل اولور وحيض ايله استيناف ايدر صحيح اولان بودر وسن اياس اللي التي ياشنده
اولان خاتونلردر وفتوي دخي بونك اوزرينه در وكذا تستانف الصغيرة اذا حاضت في خلال الاشهر
ويني صغيره دخي عدت حيض ايله استيناف ايدر اشهر ايله عدت ما بينلرنده حايض اولسه ومن اعتدت
البعض بالحيض ثم ايست تعتد بالاشهر شول خاتونك عدتنك بعضيسي حيض ايله معتده اولسه اندن
صكره ايسه اولسه اشهر ايله معتده اولور بدل ايله مبدل منه جمع ايلمك لازم كلمسون ايچون مثلا بر خاتون
اوچ حيض ايله عدت طلاق چكركن ايكي آيدن اقلده ايكي حيض كورسه اندن صكره دم منقطع اولوب
ايسه اولسه بر آي دخي مرور ايلمكله عدتي تمام ايلمز بلكه استيناف ايلمز ايدوب اوچ آي دخي عدت چكر
اول ايكي مرور ايدن محسوب اولمز اكر محسوب اولسه بدل ايله مبدل منه جمع اولمق لازم كلوردي بو خود ممنوعدر
كذا في اصلاح الايضاح واذا وطئت المعتدة بشبهة وجبت عليها عدة اخرى وتداخلتا في معتده
اولان خاتون شبهه ايله وطئ اولنسه اول خاتونك اوزرينه عدت اخري واجب اولور وايكي عدت بربرينه
تداخل ايدر ومانراه شول حيض كه معتده اولان خاتون شبهه ايله وطئدن صكره كورر يحتسب منهما اول حيض
ايكي عدتدن حساب اولنور وتتم الثانية ان تمت الاولى قبل تمامها عدة ثانيه تمام ايدر اكر ثانينك تماميدن
اول عدة اولي تمام اولدينه شك يوقدر كه حيضه اولي ايچوندر اما اندن صكره اولان ايكي حيضه كه صكره در
اول حيضه ايكي عدتدن اولوب ودردنجي حيضه منابه نايبا اولور ايكيسي عدت اولي ايكيسي ثانيه ايچوندر واول
حيضه ايله عدة اولي تمام اولور دوردنجي حيضه لازمدر كه ثانيه تمام اوله العدة في الموت والطلاق عقيبهما
موت وطلاقده عدتك ابتداسي ايكيسنك عقيبنده در يعني موت وطلاقك عقيبنده در وان لم تعلم بهما
اكر خاتون ايكيسني دخي بلمز ايسه ده ينه عدت عقيب موت وطلاقدندر مثلا بر خاتونك زوجي سفرده
فوت اولسه وياخود تطليق ايلسه وكندويه خبر دورت آي اون كوندن صكره واصل اولسه خبر واصل

اولدوغي ساعت اخره تزوج ايلمسه جايزدر زيرا عدتي منقضيه اولمشدر وفي النكاح الفاسد عقيب التفريق
نكاح فاسده عدتك ابتداسي قاضينك تفريقي عقبنده در او العزم على ترك الوطئ وياخود جماع ايلمامك
اوزره زوجك عزيمتي در مثلا تركتك وليخود خليت سبيلك ديمك كبي ومن قالت انقضت عدتي
بالحيض والقول لها مع اليمين ان مضي عليها ستون يوما وشول خاتونكه بنم عدتم حيض ايله منقضي اولدي
ديسه يمينيله قول خاتونكدر اكر اول عورت اوزرينه التمش كون كچمش ايسه وعندهما ان مضي عليها تسعة
وثلثون يوما وثلث ساعات امامين قتنده اوتوز طقوز كون اوچ ساعتدر وان نكح معتدته من باين
واكر بركمسنه باينده معتدة سيني نكاح ايلسه ثم طلقها قبل الدخول لزمه مهر كامل وعدة مستانفة
اندن صكره قبل الدخول تطليق ايلسه اول كمسنه يه كامل مهر وعدت مستانفه لازم اولور ابو حنيفه وابو يوسف
قتنده وعند محمد نصف مهر وتمام الاولى وامام محمد قتنده نصف مهر وعدة اولى اتمام لازمدر زيرا
زيرا حقيقة دخول يوقدر ولا عدة في طلاق قبل الدخول قبل الدخول طلاقده وبالاتفاق عدت يوقدر زيرا
سبب كه دخول ايله مؤكده اولان نكاح ايدي اول ايسه محقق دكل وخلوة صحيحه كه نكاح معامنده قائمدر اول
دخي محقق دكل اول اجلدن عدت لازم اولماز ولا عدة ذمية طلقها ذمي ذمي تطليق ايلدوكي ذميه اوزرينه دخي
عدت يوقدر اكر معتقدلري دكلر ايسه زيرا ذميه فروع شرعله مخاطبه دكلدر حق شرع اچون واجب دكلدر زيرا
اعتقادلري يوقدر اكر معتقد ايسه لر ذميه اوزرينه عدت واجب اولور بالاتفاق زيرا عدت حق زوجيدر
كافره دخي حقوق عباد ايله مخاطبدر ولا على حربية خرجت الينا مسلمة خلافا لهما ودخي شول حربيه اوزرينه
عدت واجب اولماز مسلمه اولوب دخي حالده دار اسلامه چيقه امامين اچون خلاف واردر انلر قتنده حربيه
عدت چكر اكر حامل اولمسه وضع حمل ايدنجه عدت چكر زيرا قرنننده اولان ولدك نسبي ثابتدر **فصل**
تحد خاتون منع اولنور يعني نعمت نكاحك فوتندن متأسفه اولور اصلده حد منع معناسنه در
يقال احدت المرأة احدادا اي منعت نفسها حداد دخي احداد معناسنه در ايكيسي دخي زوجي
وفاتندن صكره ترك زينتده استعمال اولنور معتدة البائن والموت معتده باين ودخي معتده
موت منع اولنور اما معتده طلاق رجعيه ترك زينت ايلماز زيرا هنوز نكاحدن اثر باقيدر اولدوغندن
اذا كانت مكلفة مسلمة بترك الزينة يعني خاتون مكلفه ومسلمه اولسه ترك زينت ايله منع اولنور ولبس
المزعفر والمعصفر والطيب والدهن والكحل والحنا الا من عذر زعفران وعصفر ايله صبغ اولنمش ثوب
كيمكدن دخي منع اولنور ورايحه طيبه ايله ودهن وكحل وحنا ايله زينتدن دخي منع اولنور الا مكر عذر ايچون
استعمال اولنه دوا اچون جملهسنك استعمالي جايزدر لا معتدة العتق والنكاح الفاسد معتدة عتق
ومعتدة نكاح فاسد ترك زينت ايله منع اولنماز زيرا ايكيسي نعمة نكاحي فوت اتمديلر كه تأسف مظهر
اولالر معتدة عتق ديدكلري شول ام ولددر كه افندسي كندويه اعتاق ايليه يعني افندسي وفات ايليه

اول

اول معتوله خاتون ترك زينت ايله منع اولنمز ولا تخطب المعتدة معتده اولان خاتون خطبه اولنمز ولا باس
من التعريض تعريضا لا باس در ابن عباس تفسير ايدوب تعريضك معناسي بودر كه بر كمسنه معتده اولان
خاتونه بن سني تزوج ايلمك مراد ايدرم زيرا سن حسناسن وصالحهسن و بر قول لين ايله سويلكدر بودكر
اولنان باين طلاق ايله وعدت وفات ايله معتده اولان حقنده در رجعيه ممكن دكلدر زيرا هنوز
نكاح اثري باقيدر ابن ملك ديمشدر كه تعريض اچون عدت وفات ايله معتده اولان خاتونه در بوصه
باين طلاق ايله مبتوته اولانه دكلدر اكا تعريض زوج اول ايله عداوت مفضي اولور ولا تخرج معتدة الطلاق
من بيتها اصلا معتده طلاق اوندن طشره خروج ايلماز كرك كيجه وكرك كوندز زيرا حق تعالينك ولا تخرجوهن
من بيوتهن ولا يخرجن قول شريفي عدم خروجه دليلدر ومعتدة الموت تخرج نهارا وبعض الليل ولا تبيت
في غير منزلها ومعتده موت كوندز اوندن طشره چقار ودخي ليلك بعضنده دخي چيقا زيرا معتده
موت اچون نفقه يوقدر اولمايه ايچون طلب معاش اچون نهارده چقماغه رخصت واردر كاه اولور كه
خروج ممتد اولوب كيجه يه قالور انكچون وبعض الليل وكذا منزلندن غيريده بيتوتت ايلماز
اما معتده طلاق بوكا مخالفدر زيرا انكچون نفقه زوجي اوزرينه در اوندن خروجه احتياج يوقدر والامة
تخرج في حاجة المولى معتده افندسينك حاجتي اچون اوندن خروج ايدر وتعتد المعتدة في منزل يضاف
اليها وقت الفرقة او الموت معتده اولان خاتون بر منزلده عدت چكر وقت فرقتده وياخود وقت موتده
اول منزل سكني ايله اول خاتونه مضاف اولمش اوله زيرا مفسرين حق تعالينك لا تخرجوهن من
بيوتهن قول شريفي بيوت سكني ايله تفسير ايلمشلردر الا ان تخرج جبرا الا مكر ورثه خاتوني جبرا اخراج
ايليه لر او خافت على مالها وياخود خاتون مالي اوزرينه خوف ايليه مثلا اكر وقت فرقتده وياخود موت
وقتنده بولنديغي اوده اولورسه مالي ضايع اولمق خوفي اوله خاتون اول اودن خروج ايدر او انهدم المنزل
ولم تقدر على كرائها وياخود منزل انهدام خوف ايلسه وياخود اولدوغي اوك كراسني ادايه قادر اولمسه
خاتون معتده اولدوغي حالده اول زمان اودن خروج ايدر زيرا بونلرك جملهسي عذردر ولا باس
معا منزل وان كان الطلاق باينا اذا كان بينهما سترة معتده اولان خاتون زوجي ايله بر منزلده معا
اولمسي لا باسدر اكر طلاق باين اولورسه ده ايكيسنك ما بينلرنده ستره اولسه يعني پرده اولسه
الا ان يكون فاسقا الا مكر كه فاسق اولا اول زمان بر پرده اولمق جايز دكلدر فان كان فاسقا او البيت
ضيقا خرجت اكر زوج فاسق اولورسه خاتون اول زمان اودن چيقه ايكيسي بر پرده اولمق جايز دكلدر چيقمسي
لازم دكلدر لا اعدد والاولى خروجه اولي اولان زوجك اودن خروجيدر زيرا خاتونك منزل زوجده مكثي واجبدر
زوجك مكثي ايسه حد ذاته مباحدر رعايتدن واجبه رعايت اوليدر وان جعلا بينهما امرأة ثقة تقدر
على الحيلولة حسن اكر زوج فاسق ايله معتده ما بينلرنده معتمد عليها بر خاتون قلنسه لر اول خاتونك منعه

قادر اولسه جنسندن کاغد دیمشلردر که اگر قاضی الکبسنک بیننه بر معتد علیها خاتون بیقین ایلسه جنسندن بقدر الامکان
واجب ایله عمل ایلمک ایچون ولو ابانها او ماتت عنها فی سفر وبینها وبین مصرها اقل من مدة رجعت اگر زوج خاتونی
سفرده طلاق باین ایله تطلیق ایلسه ویاخود سفرده زوجی فوت اولسه حال بو که خاتون بیننه ایله خاتونک شهری
مدت سفردن اقل اولسه خاتون شهرینه رجوع ایلیه گرک یانجه محرم اولسون گرک اولمسون فان کانت مسافة
من کل جانب اگر هر جانبدن مسافة سفر اولسه یعنی شهری ایله مقصدی بیننده هر جانبدن مسافه سفر
اولسه تخیرت معها ولی او لخاتون شهری ایله مقصدی بیننده هر جانبدن اولور گرک کندو سیله ولیسی اولسون
گرک اولمسون والعود احمد شهرینه عود احمددر بقدر الامکان عدتنی تمام اتمک ایچون وان کان ذلک فی
مصر لا تخرج منه مالم تعتد ثم تخرج ان کان لها محرم اگر زوجک فوتی ویاخود ابانتی بر شهرده اولورسه خاتون
مادامکه عدت چکمینجه اول شهردن چقمیه عدت تمام اولدقده خروج ایلیه اگر خاتون ایچون محرم اولورسه وقالا
ان کان معها محرم جاز للزوج قبل الاعتداد امامین دیدیلر که اگر خاتون ایله محرم اولورسه عدتندن
اول شهردن خروجی جایز اولور

باب

بو باب ثبوت نسبک بیاننده در اقل مدة الحمل
ستة اشهر مدت حملک اقلی التی آیدر وحق سبحانه وتعالینک حمله وفصاله ثلثون شهرا قولندن صکره
وفصاله فی عامین قولی ترتیبی مدة حمل التی آی اولدوغنه حجت قاطعه در وبو قول علی وابن عباسدن
منقولدر واکثرها سنتان مدة حملک اکثری ایکی سنه در بزم قتمزده اما امام شافعی قاتنده حملک
اکثری دورت سنه در مشهور اولان دخی بودر امام مالک بش سنه در دیمشلردر وبر روایتده دخی یدی
سنه اولمق اوزره ذاهب اولمشلردر که ضحاک دورت سنه اناسی قرننده یاتوب طوغمشدر وشهرنده ظاهر
اولوب ضحک ایلدکی اولدوغی ایچون ضحاک تسمیه اولندی وابن عجلان وابن ربیعه دخی اناسی قرننده
دورت سنه یاتمشدر وابن عجلاندن روایت اولنمشدر که ولد اناسی قرننده دورت سنه وبعض زمانده
یدی سنه قالور بعده طوغار اما بزم ایچون دلیل قول عایشه در که لا یبقی الولد فی بطن امه اکثر من سنتین
ولو بظل مغزل بیورمشلردر بزم مذهبمزده اکثر مدة حمل ایکی سنه در ومن قال ان نکحت فلانة فهی طالق
فنکحها فولدت لستة اشهر منذ نکحها لزمه نسبه ومهرها برکمسنه اگر فلانه یی نکاح ایدرسم او لخاتون
طالقه دیسه وخاتون مزبوری نکاح ایلسه خاتون دخی نکاح وقتندن التی آیده ولد کتورسه ولدک
نسبی ثابت اولوب خاتونک مهری اول کمسنه یه لازم اولور ولو اقرت المطلقة بانقضاء العدة ثم ولدت
لاقل من ستة اشهر من وقت الاقرار ثبت نسبه اگر مطلقه اولان خاتون عدتی منقضی اولدوغنه اقرار
ایلسه اندن صکره وقت اقراردن التی آیدن اقلده ولد کتورسه اول ولدک نسبی ثابت اولور کذبی یقینی
اولدوغی ایچون اقراری باطل اولور وان لستة لا اگر وقت اقراردن صکره التی آیده ولد کتورسه نسبی ثابت
اولماز وان لم تقر یثبت اذا ولدت لاقل من سنتین اگر مطلقه اولان خاتون انقضاء عدتنی اقرار

ایلمز

ایلمز ایسه ولدک نسبی ثابت اولور اگر ولدی ایکی سنه دن اقلده کتورسه ده زیرا حین طلاقده علوقک
ثبوتی احتمالی واردر وان کان لسنتین او اکثر لا اگر خاتون ایکی سنه دن اکثرده ولد کتورسه نسبی ثابت
اولماز زیرا حدوث حمل بعد الطلاق وطی حرامدن اولمق احتمالی واردر الا فی الرجعی ویکون رجعة بخلاف
البائن الا ان یدعیه فثبت فیه ایضا ویحمل علی انه وطئ بشبهة فی العدة الا الطلاق رجعیده ولدک نسبی
ثابت اولور وولدک ظهوری رجعت اولور طلاق باین بونک خلافیدر زیرا حدوث بعد الطلاق اولمق
احتمالی واردر الا مکر که زوج دعوت ایلیه یعنی بو بنمدر دیو دعوی ایلیه اولیجق طلاق باینده دخی ولدک نسبی ثابت اولور
رجعته اولور وبو دخی ثبوت نسب عدتده شبهه ایله وطی اوزرینه حمل اولنور وان کانت المبانة مراهقة
فان اتت به لاقل من تسعة اشهر والا فلا اگر مبانه مراهقه اولسه واول مبانه طقوز آیدن اقلده ولد کتورسه
اول ولدک نسبی ثابت اولور اگر طقوز آیدن اقلده کتورمیوب بلکه طقوز آیده ویاخود دخی زیاده ده ولد
کتورسه ولدک نسبی ثابت اولماز وعند ابی یوسف یثبت فیما دون سنتین ابو یوسف قتنده ولدک
نسبی ثابت اولور ایکی سنه دن اقلده ومن مات عنها ان اتت به لاقل من سنتین اگر زوج فوت اولان
خاتونک ولدی ایکی سنه دن اقلده کتورسه نسبی ثابت اولور وان کانت مراهقة اگر زوجی فوت اولان
خاتون مراهقه اولورسه فاقل من عشرة اشهر وعشرة ایام ولد ایچون ثبوت نسب اون آی اون کوندن
اقلده در زیرا عدت وفات دورت آی اون کوندر واقل مدت حمل ایسه التی آیدر جمله سی اون آی اون
کون اولور والا فلا واگر بو مدتدن اکثرده ولد کتورسه نسبی ثابت اولماز ولا یثبت حقیقة ولادة
المعتدة اولان خاتونک ولادتی ثابت اولماز الا بشهادة رجلین او رجل وامرأتین الا ایکی رجلک
ویاخود بر رجل وایکی خاتونک شهادتلری ایله ثابت اولور وعندهما تکفی شهادة امرأة امامین قتنده
بر خاتون شهادتی کفایت ایدر وان کان حبل ظاهر او اعترف الزوج به یثبت الولادة وقولها اگر حبل
ظاهر اولسه ویاخود زوج اول حبله اعتراف ایلسه مجرد خاتونک قولیله ولادت ثابت اولور وعندهما
لابد من شهادة امرأة واحدة امامین قتنده بر خاتونک شهادتندن لازمدر بعد موته
لاقل من سنتین فصدقها الورثة صح فی حق الارث والنسب هو المختار اگر خاتون زوجنک موتندن صکره
ایکی سنه دن اقلده ولادتی ادعا ایلسه ورثه دخی خاتونی تصدیق ایلسه ارث حقنده وحق نسبده
ورثه نک تصدیقی صحیح اولور مختار اولان بودر ومن نکح فاتت بولد لستة اشهر فصاعدا
ثبت ان اقر بالولادة او سکت برکمسنه بر خاتونی نکاح ایلسه اندن صکره اول خاتون التی آیده ویاخود دخی
زیاده ده بر ولد کتورسه ولدک نسبی اول کمسنه دن ثابت اولور اگر زوج ولادته اقرار ایدرسه ویاخود
سکوت ایدرسه وان جحد فبشهادة امرأة فان نفاه لاعن اگر زوج ولادتی انکار ایدرسه بر خاتونک شهادتیله
ثابت اولور ومنکوحه نک ولدینک نسبی ثابت اولور وولد مزبوری نفی اولنماز الا لعان ایله اولور وان لاعن

[illegible]

من ستة اشهر لا يثبت اكر آلتى آيدن اقلده ولد كتورسه نسبى ثابت اولماز وان ادعت نكاحها منذ ستة اشهر
وادعى الاقل فالقول لها مع اليمين وعند الامام بلا يمين اكر خاتون نكاحى آلتى آيدر ديو دعوى ايلسه ورجل
آلتى آيدن اقلدر ديو دعوى ايلسه يمينيله قول خاتونكدر، امام ابو حنيفه قتنده بلا يمين قول خاتونكدر،
وان علق طلاقها بالولادة فشهدت بها امرأة لا تطلق خلافا لهما اكر زوج خاتونك طلاقنى ولادته تعليق ايلسه
وبر خاتون ولادته شهادت ايلسه طلاق واقع اولماز امامينك خلاف واردر انلرك قتنده طلاق واقع
اولور وان اعترف بالحبل تطلق بمجرد قولها وعندهما لا بد من شهادة امرأة اكر زوج حبله اعتراف ايلسه مجرد
خاتونك قوليله مطلقه اولور واماميننك قتنده بر خاتونك شهادتى لازمدر ومن نكح امة فطلقها فاشترى
فولدت لاقل من ستة اشهر منذ شراها لزمه والا فلا شول كمسنه كه بر جاريه يه نكاح ايلسه وبعد الدخول
طلاق باين ايله تطليق ايلسه وعدت ايچنده ايكن جاريه اشترا ايلسه واشترا ايلدوكى زماندن آلتى آيدن اقلده
بر ولد كتورسه اول ولد بلا دعوه رجل بونه لازم اولور كرك اقرار ايلسون وكرك نفى ايلسون اكر آلتى آيدن اقلده
كتورمزسه ولد بلا دعوه رجل بونه لازم اولماز مثلا اكر وقت شرادن آلتى آيدن اقلده ولد كتورسه علوق شرادن
اول اولوب ولد خاتونك عتقدنده واقع اولمش اولور بويله واقع اولان ولد بلا دعوه ثابت اولور حكما فراشى
قايم اولدوغيچون اما آلتى آيده وياخود دخى زياده ده كلورسه ولد مملوك اولور ولد مملوكك نسبى ايسه ثابت اولماز
الا دعوت ايله ثابت اولور بو بابده طلاق كرك رجعى وكرك خلع اولسون برابردر ومن قال لامته ان كان
في بطنك ولد فهو مني فشهدت امرأة بالولادة فهي ام ولده شول كمسنه كه جاريه سنه اكر قارنكده ولد اولور
اول ولد بندندر ديسه وابه اولان خاتون ولادته شهادت ايلسه اول جاريه اول كمسنه نك ام ولدى اولور
ولد كندونك دعوى ايله ثابت اولور ولادت ايسه قابله نك يعنى ابه نك شهادتى ايله ثابت اولور بو مسئله
اكر آلتى آيدن اقلده اولورسه ومن قال لغلام هو ابني ومات فقالت امه انا امرأته وهو ابنه يرثانه
شول كمسنه كه بر غلام ايچون بنم اوغلمدر ديسه وفوت اولسه واوغلانك آناسى بن انك خاتونيم ديسه اول
اوغلان متوفانك اوغليدر آناسى ايله معا متوفايه وارث اولورلر فان جهلت حريتها وقالت الورثة انت
ام ولده فلا ميراث لها پس اكر خاتونك حريتى بلنمسه وورثه سن متوفانك ام ولديسن ديسه لر خاتون
ايچون متوفايه ميراث يوقدر اما اوغلان وارث اولور

باب

بو باب احكام حضانه بيانندهدر حضانه كسر حا ايله لغتده مصدردر معناسى حضانتدن آنا ايسه صغير وصغيره قبل الفرقة وبعد الفرقة
تربيه ايلمكدر الام احق بحضانة ولدها قبل الفرقة وبعدها فرقتدن اول وصكره ولدينك حضانته سنه
احق اولان آنادر ما دامكه محرمندن غيريه تزوج ايلميه ثم امها وان علت آندن صكره حضانته يه احق
اولان آناسنك آناسيدر هر نه قدر علويه اولورسه ده يعنى هر نه قدر يوقاروده اولورسه ده ثم ام الاب آندن صكره
حضانته يه احق اولان باباسنك آناسيدر ثم اخت الولد لابوين آندن صكره آنا بابا بر قز قرنداشيدر ثم خالته

مطلب احكام حضانه

آندن

آندن صكره خالته احقدر زيرا آنا جانبندن قريب اولنلر حضانه خصوصنده سائر اقاربدن اولادر
كذلك لابوين احقدر بعده لام بعده لاب يعنى قز قرنداشى كبى ثم عمته كذلك آندن صكره عمته دخى خالته اولدوغى كبى
احقدر وبنات الاخت اولى من بنات الاخ ولدك قز قرنداشى قزلرى قرنداشى قزلرندن اولى در وهن
اولى من العمات بنات الاخ اولى در عمالردن بنات عمات وخالات ايچون حضانه يوقدر زيرا انلر محرم
دكلدر بونه اصل قاعده بودركه ولايت حضانه امهات طرفندن استفاده اولنمشدر اولى اولنجه
آنا جانبى بابا جانبندن مقدمدر ومن نكحت غير محرمه سقط حقها لا من نكحت محرمه كام نكحت عمه وجدة
نكحت جده شول خاتونك حق حضانه سى ساقط اولماز كه محرمنى ولدك نكاح ايليه شول آنا كبى ولدك
عمنى نكاح ايلدى وياخود شول جده كبى كه ولدك جدى نكاح ايلدى زيرا بونلر بابا مقامنده قايم اولور ويعود الحق
بزوال نكاح سقط بر حق حضانه ساقط اولمش ايدى ولدك محرمندن غيريه تزوج ايليه بعده موت ايله وياخود
طلاق ايله نكاح زائل اولسه حق حضانه عود ايدر والقول قولها في نفي الزوج نفي زوجده قول خاتونكدر يعنى
حضانه اولان خاتونه سن تزوج ايلدك ديو دعوى ايلسه لر خاتون دخى تزوج ايلمدم ديو انكار ايلسه
قول خاتونكدر ويكون الغلام عندهن حتى يستغني بان يأكل ويشرب ويلبس ويستنجي وحده غلام حق حضانه
اولنانلرك قاتنده شول زمانه دكين اولور كه ولد مستغنى اوله يالكز اكل وشرب ايلمكله ويالكز كينوب واستنجا
ايلمكله زيرا ولد صغير بو احوال ايله مستغنى اولنجه آداب واخلاق رجال ايله تأدب وتخلقه محتاجدر بابا ايسه
صغيرك تأديب وتسويه امورينه قادردر وقدر اقله بسبع او بتسع واستغنا طقوز سنه وياخود يدى
ايله تقدير اولندى بسبع وبتسع ده اولان تنوين عوضدر اولان مضاف اليه دن عوضدر كه سنين در
ثم يجبر الاب على اخذه آندن صكره ولدى اخذه بابا جبر اولنور والجارية عند الام والجدة حتى تحيض جاريه
يعنى قز آنا وجده يانندهدر حيض كورنجه اولور وعند محمد حتى تشتهي كما عند غيرهما وبه يفتى لفساد الزمان
امام محمد قتنده حد شهوته بالغ اولنجه ام وجده يانندهدر بو ايكيسنك غيرى قتنده اولدوغى كبى
اهل زمانك فسادى ايچون بونكله فتوى ويرلمشدر ومن لها الحضانة لا يجبر عليها حق حضانه يه اولان
خاتون حضانه اوزرينه جبر اولنماز حضانه دن عجزى احتمالى ايچون الا اكر ولدك محرمندن آلميه
ياخود ولدك خاتوندن غيرى ذى رحم محرمى اولميه اول زمان جبر اولنور فان لم يكن امرأة اكر حضانه ايچون
خاتون بولنمزسه فالحق للعصبات على ترتيبهم اول زمان حق حضانه عصباتك ايچوندر عصباتك
ترتيبى اوزرينه عصبات نسبيه ده يعنى بابا تقدم اولنور آندن صكره هر نه قدر على اولورسه آندن آنا
وبابا بر قز قرنداشى آندن لاب قرنداشى اوغلى آندن لابوين عمى آندن لاب عمى آندن لابوين عمى اوغلى آندن لاب عمى اوغلى
تقديم اولنور لكن لا تدفع صبية الى عصبة غير محرم كابن العم ومولى العتاقة لكن صبيه محرم اولميان عصبه يه
ويرلمز ابن عم ومولى عتاقه كبى زيرا بونلر محرم دكللردر ولا تدفع الى فاسق ماجن صبيه فاسق ماجن دخى

وبرلماز ماجن شول كمسنه دركه افضالندن مبالاة اولميه وعادي دخي اولميه وان اجتمعوا في درجة
اكر عصبات يعني حضانته احق اولنلر بر درجه ده اولسه فاورعهم اولي ثم اسنهم صاحب ورع اولنلر
اولي در اندن صكره مسن اولنلر اولي در ولا حق لامة وام ولد في الحضانة قبل العتق جاريه وام ولد
اچون حضانته ده قبل العتق حق حضانت يوقدر والذمية احق بولدها المسلم ما لم يخف عليه الف الكفر حق
حضانتده ذميه خاتون مسلم اولان ولدينه احقدر احقدر مادام كه ولد اوزرينه كفر ايله الفت خوفي اولميه
اكر الفت كفر خوفي اولورسه احق اولماز وليس للاب ان يسافر بولده حتى يبلغ حد الاستغناء بابا اچون
ولدي ايله مسافرت ايلمك يوقدر زيرا بو مسافرتده حق حضانه صاحبي اولان خاتونك حقني ابطال
واردر حتى حد استغنايه بالغ اوله والاجر وللام الا الى وطنها وقد تزوجها فيه وانما اچون دخي ولد
ايله مسافرت ايلمك يوقدر الا كندو وطننه كه انده خاتون تزوج ايلمش ايدي اول يره مسافرت ايلمك
واردر ان لم يكن دار الحرب اكر خاتون تزوج ايلديكي وطن دار حرب اولماز ايسه مسافرت ايدر
وليس ذلك لغير الام وللاب ايله مسافرت انادن غيري اچون يوقدر مثلا قز قرنداشي ايله مسافرت
ايلمك يوقدر الا مكر كه ولدك باباسنك اذني اوله وان كان ذلك بين المصرين او القريتين ما يمكن
للاب ان يطلع عليه ويبيت في منزله فلا بأس به اكر وطن ايكي مصر وياخود ايكي قريه مابيننده اولسه
مابيني بر مسافه اولسه كه بابا ولد اوزرينه مطلع اولوب وكندو منزلنده بيتوتت ممكن اولسه بش اعدي بوطلع
اديجق انا بي ولد ايله بو مقوله محله سفر ايلمك لا بأس در وكذا انتقلت من القرية الى المصر وبينه قريه دن مصره
نقل ايلمك لا بأس در بخلاف العكس حكمي بونك خلافيدر قريه يه نقل جايز دكلدر زيرا بو نقلده صغيره
ضرر واردر اخلاق اعراب ايله متخلق اولمق اچون والخيار للولد حق حضانتده ولد اچون تخييري اختيار يوقدر
امام شافعي قتنده واردر

فصل بو باب نفقه بياننده در تجب النفقة والكسوة والسكنى
للزوجة على زوجها ولو صغيرا خاتون اچون نفقه وكسوه ومسكني زوج اوزرينه در اكر زوج صغير ايسه ده
زيرا مانع وطي خاتون طرفندن دكلدر مسلمة كانت او كافرة كبيرة او صغيرة توطأ زوجه مسلمه اولسون
وياخود كافره اولسون كرك كبيره اولسون وياخود وطي اولنور صغيره اولسون زوج اوزرينه نفقه سي واجبدر
اما وطي اولنمز صغيره اولورسه نفقه سي واجب دكلدر صغيره كرك زوجك منزلنده اولسون كرك كندو منزلنده
اولسون اذا سلمت نفسها في منزله او لم تسلم لحق لها او لعدم طلبه زوج اوزرينه نفقه واجب اولور قچان
خاتون نفسيني زوجك منزلنده تسليم ايليه وياخود نفسيني تسليم ايليه كندو اچون لازم اولان حق كه مهر معجلدر
وياخود زوجك عدم طلبي بو صورتلرك جملهسنده نفقه واجب اولور وتفرض النفقة لكل شهر وتسلم اليها
هر شهرده خاتونه نفقه تقدير اولنور مبسوطده ذكر اولنمشدر كه نفقه ده رجلك حالي اعتبار اولنور مثلا
اكر اهل حرفتدن اولورسه كون بكون ويرمك كركدر اكر تجاردن اولورسه آي بآي ويرمك لازمدر اكر اكنجي اولورسه

مطلب النفقه

سنه

سنه به سنه ويرمك لازمدر زيرا كندو حالنه مناسب اولان بودر والكسوة كل ستة اشهر كسوه هر التي
آيده بر فرض اولنور اختلاف بر وحر ايله مقتضي در وتقدر بكفايتها بلا اسراف ولا تقتير نفقه خاتونه
كفايتي ايله تقدير اولنور اسراف وتقتير سز زيرا حضرت رسول عم ابو سفيانك خاتونه هنده خذي من مال
زوجك ما يكفيك وولدك بالمعروف ديو بيورديلر ودخي بو نفقه ده حد معين يوقدر اختلاف اوقات
وطباع حسبيله مختلف اولور دخي اچون نفقه ده وسط اعتبار اولنور ويعتبر في ذلك حالهما في الموسرين
حال اليسار وفي المعسرين حال الاعسار تقدير نفقه ده زوج وزوجه نك حالي اعتبار اولنور زوج وزوجه
موسرين اولدقلري حالده يسار اعتبار اولنور ومعسرين اولدقلري حالده اعسار اعتبار اولنور ومحمد واني
متقابل اعسار ايسار در لكن كلام عربي ايسار كلميوب يسار كلور ديو نقل ايلمشدر وفي المختلفين بين ذلك
زوج وزوجه نك حاللري مختلف اولسه يعني زوج دولتلو وخاتون فقيره اولسه وياخود خاتون دولتلو
وزوج فقير اولسه ايكيسنك ما بيني اعتبار اولنور والقول في اعساره في حق النفقة والبينة لها في حق
نفقه ده زوجك اعسارنده قول زوج اچوندر بينه خاتون اچوندر زيرا خاتون مدعيه در شاهد اكا
لازمدر وتفرض عليه نفقة خادم واحد لو موسرا زوج اكر دولتلو ايسه اوزرينه خاتونك وخاتونه لايق
بر خادمنك نفقه سي تقدير اولنور وعند ابي يوسف نفقة خادمين ابو يوسف قتنده ايكي خادمك
نفقه سي تقدير اولنور ولو معسرا لا يلزمه نفقة الخادم في الاصح اكر زوج فقير اولورسه اصح روايتده
خادمك نفقه سي زوج اوزرينه لازم اولماز ولو فرضت لعسار ثم ايسر تخاصمت تم لها نفقة
اليسار اكر نفقه زوجك حال اعسارنده تقدير اولنسه اندن صكره دولتلو اولسه وخاتون خصومت
ايلسه قاضي خاتون اچون نفقه يساري تمام ايدر زيرا نفقه مقدما عذر ايله اولمش ايدي چونكه عذر
زائل اولدي ولكي تقدير باطل اولدي وبالعكس تلزم نفقة الاعسار بو قرده ذكر اولنان مسئله نك
عكسنده رجله نفقه اعسار اولور مثلا دولتلو ايكن نفقه يسار تقدير اولنسه بعده فقير اولسه
نفقه اعسار لازم اولور ولا نفقة لناشزة خرجت من بيته بغير حق ناشزه خاتون اچون نفقه
يوقدر اول خاتون كه زوجك بيتندن بغير حق خروج ايليه اما اولدن خروج ايلميوب اوا يجندن وطي
ايتديرميان بونك خلافيدر يعني نفقه لازمدر زيرا طوعا وطيه قادر اولماز ايسه كرها قادر اولور
ومحبوسة بدين ومريضة لم تزف ومغصوبة وصغيرة لا توطأ وحاجة لا معه ودين ايله محبوس اولان خاتون
اچون وزفاف اولنمامش مريضه اچون ومغصوبه اولنمامش خاتون اچون ووطي ممكن اولميان صغيره اچون
وزوجي معا اولميوب حج ايدن خاتون اچون نفقه لازمدر زيرا اقامت فرض عنوددر فلو حجت
معه فلها نفقة الحضر لا السفر ولا الكرا اكر خاتون زوجي ايله معا حج ايلسه خاتون اچون نفقه حضر
واردر نفقه سفر وكرا واجب دكلدر وان مرضت في منزله فلها النفقة اكر خاتون زوجك منزلنده مريض

اولسه خاتون ایچون نفقه واردر لا لو مرضت فی بیتها و زفت مریضة اگر خاتون کندو اوینده مریض اولسه
و مریضه اولدوغی حالده زفاف اولسه نفقه واجب اولماز وزاهدی بحر محیطدن نقل ایدوب ذکر ایلمشدر که
بر خاتون نفسنی کوندز تسلیم ایدوب کیجه تسلیم ایلمسه ویاخود کیجه تسلیم ایدوب کوندز تسلیم ایلمسه نفقه‌یه
مستحق دکلدر زیرا تسلیم ناقصدر نفقه‌سنی اوزره اولمغه نفقه‌یه مستحق دکلدر ولا یفرق لعجزه عن النفقة
وتؤمر بالاستدانة لتحیل علیه زوجک نفقه‌دن عجزی ایچون خاتون تفریق اولنماز استدانه ایله
امر اولنور زوجک اوزرینه حواله اولنمق ایچون مثلا قاضی زوجک نفقه‌دن عجزی ایچون خاتونی
تفریق ایلمز بلکه ویره‌سیه اشترا ایلیه و اقچه‌سن زوجک اوزرینه حواله ایلیه دیو امر ایدر ولا تجب نفقة
مدة مضت الا ان یکون قضی بها او تراضیا على مقدارها خاتونک مرور ایدن مدتک نفقه‌سی
اولماز الا مکر که اول نفقه خاتون ایچون حکم اولنمش اوله ویاخود اول نفقه‌نک مقداری اوزرینه
ایکی طرفدن صلح اولنه زیرا قضا کبیدر بلکه دخی اقوی در ولو مات احدهما او طلقت بعد القضا او التراضی
قبل قبضها سقطت الا ان یکون استدانت بامر قاض اگر زوجینک بری فوت اولسه ویاخود بعد القضا
ویاخود بعد التراضی نفقه‌یی قبضدن مقدم مطلقه اولسه نفقه ساقط اولور زیرا صله وهدیه در
صله وهدیه موت ایله ساقط اولدوغی کبی طلاق ایله دخی ساقط اولور قاضیخانده نفس طلاق ایله ساقط اولور
علمانک اختلافلری واردر مراجعت ایلیوب الا مکر که امر قاضی ایله استدانه اولنمش اوله
زیرا امر قاضی ایله استدانه اولان موت وطلاق ایله ساقط اولماز ولو عجل لها النفقة او الکسوة
لمدة فمات احدهما قبل تمامها فلا رجوع اگر زوج خاتون ایچون نفقه وکسوه بر مدت ایچون تعجیل
ایلسه یعنی پشین ویرسه اندن صکره ایکیسندن بری پشین ویریلان مدتک تمامندن اول فوت
اولسه رجوع یوقدر یعنی ویریلان بهاسی النماز خلافا لمحمد امام محمد ایچون خلاف واردر انک قتنده
ما مضی حساب اولنور واذا تزوج العبد بالاذن تجارة عبد مولاسنک اذنیله تزوج ایلسه
فنفقتها دین علیه خاتونک نفقه‌سی عبد اوزرینه دیندر ویباع فیه مرة اخری اول عبد دین مذکور ایچون
اول بر دفعه بیع اولنه قرن بر دخی بیع اولنور مثلا بر عبد مولاسنک اذنیله تزوج ایلسه واوزرینه
نفقه‌دن بیک درهم جمع اولسه وبر کمسه عبد مزبوری اوزرنده بیک درهم دینی اولدوغنه عالم
اولسه وعبدک قیمتی بشیوز درهم اشترا ایلسه عبد مزبور باقی قالان بشیوز درهم ایچون تکرار
بیع اولنور بوندن صکره تکرار نفقه ایچون دین ایدنسه اوچ دوردنده دفعه بیع اولنور ولا یباع فی دین
غیرها الا مرة عبد نفقه‌دن غیری دینله بیع اولنمز الا بر دفعه بیع اولنور دیغنا بایفا اولنور ولا بعد الرق
طلب اولنور وعلى الزوج ان یسکنها فی بیت خال عن اهله واهلها زوج اوزرینه واجب اولور که خاتونی کندو
اهلندن وخاتونک اهلندن خالی بر اوده اسکان ایلیه زیرا سکنی دخی خاتونک کفایتندندر نفقه کبی حالبوکه

حق تعالی حق سبحانه وتعالی سکنی‌یی دخی نفقه‌یه مقرون ذکر ایدوب واجب قلمشدر نته‌کیم حیثیت ایله که ابن مسعود
رضی الله عنه اسکنوهن من حیث سکنتم من وجدکم وانفقوا علیهن من وجدکم دیو قراءت ایلدی ولو ولده
من غیرها الا برضاها اگر زوجک غیری خاتوندن ولدی اولورسه‌ده اندن دخی خالی اولمق کرکدر الا مکر که
خاتونک رضاسیله اوله ویکفیها بیت منفرد من دار اذا کان له غلق خاتونه داردن بر بیت کفایت ایدر
تجنی اول بیت ایچون غلق اولسه یعنی کلیدلنمک اولسه بر بیت کفایت ایدر زیرا مقصود بونکله حاصل اولور
وله منع اهلها ولو ولدها من غیره عن الدخول علیها زوج ایچون خاتونک اهلینی وکندودن غیری زوجدن
اولان اوغلنی وقزینی دخی اولورسه اینی دخی خاتونک اوزرینه دخولدن منع ایلمک واردر زیرا منزل زوجک
ملکیدر انکچون غیری دخولدن منع واردر لا من النظر الیها والکلام معها متی شاؤا زوج خاتونک
اهلینی وولدینی هر نه وقت دیلرسه نظردن وخاتون ایله تکلم ایلمکدن منع یوقدر زیرا قطع رحم لازم کلور
منع ایلمک یوقدر فقیه ابو بکر ظاهر بودر که خاتونه نظر وکلامدن منع اولنمیانلر محارمیدر اگرچه
کتب فقهیه بونکا تصریح یوقدر مراد بونلر اولسه غیریلرینک نظری وتکلمی جایز اولوردی بو خصوص تأملده در
والصحیح انه لا یمنعها من الخروج الی الوالدین ودخولهما علیها فی الجمعة مرة وفی غیرهما فی السنة مرة
قول صحیح بودر که زوج خاتونی جمعه کوننده بر کره والدینه خروجدن ووالدینی کندو اوزرینه دخولدن
منع ایلماز وبو ایکیسندن غیری محارمده سنه‌ده بر کره خاتونک اونلره خروجنی واونلرک
دخولنی منع ایلمک ایلماز قاضیخانده مسطوردر که وجمله مشایخ دخی بو کلامی اخذ ایلمشلردر وفتوی
دخی بونک اوزرینه در وفرض نفقة زوجة الغایب وطفله وابویه من جنس حقهم عند مودع او مضارب
او مدیون یقر به وبالزوجیة او یعلم القاضی ذلک ویحلفها انه لم یعطها النفقة ویأخذ منها کفیلا فرض وتقدیر
اولنور غایبک مالندن طفلنه وابوینه یعنی قاضی غایب اولان کمسنه‌نک زوجه‌سنک نفقه‌سنی وطفلنک
وباباسنک نفقه‌لرینی غایبک مالندن تقدیر ایلیه ویلزم مال که اما نفقه صاحبلرینک حقلری جنسندن
اوله دراهم ودنانیر وطعام وکسوه کبی ایلیه مال که امانتده اوله ویاخود مضاربده ویاخود مدیونده اوله که مال
وخاتونک زوجیتنه مقر اوله ویاخود مال ونکاح ونسب قاضینک معلومی اوله نفقه تقدیر زیرا علم قاضی حجتدر
انکله قضا جایزدر وقاضی خاتونه زوج کندویه نفقه ویرمدوکنه یمین ویرر وخاتوندن کفیل اخذ ایدر فلو لم
یقروا بالزوجیة ولم یعلم القاضی بها فاقامت بینة لا تقضی بها اگر مودع ومضارب ومدیون هر بری
زوجیته اقرار ایلمسه‌لر وقاضی دخی زوجیتی بیله اقامت ایلمسه نفقه ایله قضا اولنمز زیرا غایب اوزرینه
قضا جایز دکلدر وکذا لو لم یخلف مالا فاقامة البینة على الزوجیة لیفرض لها النفقة ویأمرها بالاستدانة
علیه لا یسمع القاضی بینتها دیمنه ایله زوجیته قضا اولنماز اگر زوج زوجیت اوزرینه یعنی زوجه‌سی اولدوغنه
بینه اقامت ایلسه که قاضی کندویه نفقه تقدیر ایتمک ایچون زوج اوزرینه استدانه ایله امر ایتمک ایچون قاضی

خاتونك بيننده سي استماع ايلمز وعنده فرض لها النفقة لا لثبوت الزوجية وهو المعمول به اليوم والمختار
امام زفر قتنده نفقه تقدير ايچون قاضي خاتونك بيننده سني استماع ايدر اما زوجيتي اثبات ايچون استماع
ايلماز وبو نفقه ايچون استماع ايدوب نكاح ايچون اولماق الآن معمول به ومختار اولان دخي بودر وتجب النفقة والسكنى
لمعتدة النكاح الطلاق ولو باينا نفقه وسكني طلاق ايله معتده اولان خاتون ايچوندر اكر طلاق باين ايسه ده
زيرا نفقه جزاء احتباسدر اول ايسه عدتده باقيدر والفرقة بلا معصية كخيار العتق والبلوغ والتفريق لعدم
الكفاءة بلا معصيته تفريق اولنان خاتون دخي نفقه وسكني واجب اولور خيار عتق بلوغ كبي وعدم كفاءت ايچون
تفريق اولنان دخي نفقه وسكني واجبدر ولا المعتدة الموت والفرقة بمعصية كالردة وتقبيل ابن الزوج
معتدة موت ايچون نفقه وسكني يوقدر ومعصيت سببيله تفريق اولوب معتده اولان خاتون ايچون
دخي نفقه وسكني يوقدر ردت كبي وزوجك اوغلني اوپمك كبي اما موتده معتده اولان خاتون ايچون عدم نفقه نك
سبب خاتونك احتباسي حق ورثه ايچون دكلدر بلكه حق شرع امام ترتب ايچون نفقه دكلدي شيخ الاسلام مبسوطنده
ديمشدركه مرتده نك نفقه سي اول زمان ساقط اولور كه زوجنك خانه سندن خروج ايدرسه اكر اوندن خروج
ايتميوب عدتي اوندن چكرسه نفقه سي ساقط اولماز كذا في العناية ولو ارتدت مطلقة الثلاث تسقط
نفقتها لا لو مكنت ابن الزوج طلاق ثلاث ايله مطلقه اولان خاتون مرتده اولسه نفقه سي ساقط اولور اكر زوجنك
اوغلنه اكر زوجنك اوغلنه تمكين ايدرسه نفقه سي ساقط اولماز بو ايكيسنك بيننده فرق بودركه طلاق ثلث ايله
اولان فرقتده ردت وتمكين ايله عمل اولنماز الا بو قدر واردركه مرتده توبه ايدنجه حبس اولنور حبس ايسه نفقه يوقدر
تمكين ويرن خاتون ايسه حبس اولنماز ماسبيلرنده فرق انجق بو قدر اولدي زيرا مرتده زوجنك اوندن
چقميوب اندن اولورسه نفقه سي لازم ايدوكي معروفدر چونكه ده ذكر اولندي دخي اوزره ونفقة الطفل
الفقير على ابيه لا يشركه فيها احد كنفقة الابوين والزوجة طفل فقيرك نفقه سي باباسي اوزرينه در نفقه ده
براحد بابايه مشارك اولماز ابوينك نفقه سي ولد اوزرينه وزوجه نك نفقه سي زوج اوزرينه اولدوغي كبي
ونفقه يالكز بابا اوزرينه اولدوغي ظاهر الرواية قوليدر ابو حنيفه دن روايت اولنمشدركه نفقه بابا اوزرينه
ميراث كبي اثلاثا در زيرا حق تعالينك قول شريفي وعلى الوارث مثل ذلك بوني مؤيدر اما وجه ظاهر
حق تعالينك وعلى المولود له رزقهن وكسوتهن قول شريفيدر ديمشدركه وجه استدلال بودركه رزق
ولد بابا اوزرينه واجب اولمسي ولد سببيله در اويله اولنجق ولدك رزقي بابا اوزرينه اولمسي بطريق الاولى
زيرا حكم اوزرينه ترتيب ايلدي چونكه حكم مشتق اوزرينه ترتيب ايلسه مشتق منهك علتنه دليلدر نتكم حق تعالينك
السارق والزاني قول شريفنده واقع اولمشدر اما كلامده نظر واردر زيرا زوجه نك نفقه سي دخي زوج
اوزرينه اولمسنه علت احتباسدر بو منده غير شرع جايز دكلدر معلول اراده اوزرينه ايكيسي دخي وارد اولمسون
ايچون اما بوكه جواب بعلت ولادتدر زيرا وجوب نفقه ده مؤثره اولان بودر زيرا بين الزوجين والولد

حاصل

جزئيتدر كندو نفسنه نفقه نجه واجب ايسه جزئيته دخي اوله واجبدر واحتباس ايسه علتك علتيدر وصف
طفل فقير ايله قيد ايلدي اكر طفلك مالي اولورسه نفقه سي كندو مالندن اولور واكر غايب مالي وار ايسه بابايه
سن نفقه سن ويره بعده مالي كلدكده رجوع ايله ديو امر اولنورسه اكر قاضينك امري اولمدين انفاق ايدرسه
حكمده رجوعه قادر اولماز الا كه اشهاد ايلمش اوله اكر بابا مملوك اولورسه اوزرينه ولد ايچون نفقه
يوقدر اكر طفل مملوك اولورسه مولاسي اوزرينه در كرك باباسي حر اولسون كرك عبد اولسون كرك مدبر
اولسون ولا تجبر امه على ارضاعه ولدك اني ارضاع اوزرينه جبرا اولنماز البته طوغوردوغي اوغلاني
امزر ديو جبر اولنماز زيرا حق سبحانه وتعالينك ولا تضار والدة بولدها قول شريفي عدم جبره دليلدر
اكر ديلورسه كه حق سبحانه وتعالينك والوالدات يرضعن اولادهن حولين كاملين قول شريفينك
معناسي طوغوران انالر ارضاع ايده ديلدر جواب ويريلور كه حق سبحانه وتعالينك يرضعن قولنك
معناسي والدهلرك فعلندن اخبار در يعني اشلدكلري زمان بو وجه اوزره اشليه لر ديمكدر اكر معناسي امر ايسه
وياخود ندب اوزرينه محمولدر الا اذا تعينت الاخير كه ام ارضاع ايچون متعين يعني بر مرضعه بولنماق
ايله وياخود ولد اناسندن غيريني قبول ايلمامك ايله متعين اولورسه ارضاعه جبر اولنور ويستأجر
من ترضعه عندها بابا بر مرضعه خاتوني استيجار ايدركه اناسنك يانندن اولميه مراد ايلدكلري در
زيرا حق حضانه كندونكدر باباسنك حقني ابطال مالك اولماز ولو استاجرها وهي زوجته او معتدته
رجعي لترضع ولدها لا يجوز اكر باب ولدك اناسيني ولدي ارضاع ايچون استيجار ايلسه حال بوكه خاتون
كندونك كندونك زوجه سي وياخود طلاق رجعيه دن معتده سي اولسه استيجار جايز اولماز ولدك
ارضاعي امي اوزرينه مستحقدر زيرا حق سبحانه وتعالينك والوالدات يرضعن اولادهن قول شريفي
صيغه خبر ايله امردر ومؤكددر احتمال عجز ايله معذوره اولدي چونكه اجرت اقدام ايدنجك قدرتي
اولدوغي ظاهر اولور فعل ارضاع كندونك اوزرينه واجب اولور اجر لازم اولماز وفي البائن
روايتان معتده باينده ايكي روايت واردر بر روايتده جايز دكلدر بر روايتده استحسانا جايزدر
وبعد العدة يجوز وهي احق الا ان تطلب زيادة على الغير عدتدن صكره استيجار جايز دكلدر وحال بوكه
ارضاعده انا ولده احقدر اكر غيريسنك اوزرينه اجرتي زياده طلب ايلماز ايسه ولو استاجرها وهي
زوجته لارضاع ولده من غيرها صح اكر بابا اخر خاتوندن اولان ولدني ارضاع ايچون كندو خاتوني
استيجار ايلسه صحيحدر زيرا خاتونه ولد مزبورك ارضاعي ديانة واجب دكلدر اول نفقه وجه سائرلر
كبي اجنبيه اولمش اولور ونفقة البنت بالغة والابن زمنا على الاب خاصة وبه يفتى بالغ قيزك وكوتوروم
اوغلانك نفقه سي خاصة بابا اوزرينه در وفتوى دخي بو قولدر زيرا حق سبحانه وتعالينك وعلى المولود له
رزقهن وكسوتهن نظم شريفي بو قولي مؤيدر وبو كلامده رمز واردر كه بدن عاجز اولانك نفقه سي

بابا سیه اوزرینه اولیجق معتوه ومنشیج لا عضا وطالب العلم دخی داخل اولمش اولور وقیل علی الابن الثلثان وعلی الام الثلث
دینلدیکه بابا اوزرینه نفقه‌نک ثلثانی وانا اوزرینه ثلثی لازمدر بو قول خصافک وحسنک روایتیدر
خصاف وحسنک ثلثان وثلث روایتی ایله ولد صغیرک نفقه سیه فاصله اب اوزرینه اولمسنک ما بیننده
وجه فرق بودرکه صغیرده بابا ایچون ولایت ومؤنت جمیع اولریحتی صدقه فطری دخی بابا اوزرینه واجب اولمغله
کندو نفسی منزله‌سنده اولدی اما کبیره‌ده بابانک ولایتی یوقدر بالغ اولور ایچون بو تقدیرجه سایر محارم
کبی اولوب نفقه سی میراث اعتباری ایله اولور وعلی الموسر یسارا فاحشا النفقة نفقة اصوله الفقراء بالسویة
بین الابن والبنت کندویه صدقه حرام اولان یسار ایله موسر اولان ولد اوزرینه اصول فقراسنک نفقه سی
اوغل وقزی ما بیننده کندو درهم علی السویه واجب اولور اصول فقرادیدوکی ابوین واجداد وجدات در ویعتبر
فیها القرب والجزئیة لا الارث وجوب نفقه‌ده وجزئیت اعتبار اولنور فلو کان له بنت وابن ابن فنفقته
علی البنت مع ارثهما اگر برکمسنه‌نک بر قزی وبر اوغلی اوغلی اولسه اول کمسنه‌نک نفقه سی قزی اوزرینه در
حال بوکه اول کمسنه‌نک ارثی ایکیسی ایچوندر ولو کان له بنت بنت واخ فنفقته علی بنت البنت مع ان کل ارثه
للاخ واگر برکمسنه‌نک قزینک قزی وبر قرنداشی اولسه انک نفقه سی قزی اوزرینه در حال بوکه اول کمسنه‌نک
جمله ارثی قرنداشینه اوزرینه در بو بابده ارث اعتبار اولنمیوب قرب وجزئیت اعتبار اولندی وعلیه نفقة کل
ذی رحم محرم منه کل ذی رحم محرم اولان کمسنه‌نک نفقه سی موسر اوزرینه واجب اولدی ان کان فقیرا
او صغیرا او انثی او زمنا او اعمی ولا یحسن کسبا لخرقته او لکونه من ذوی البیوت او طالب العلم اگر ذی
رحم فقیر ویاخود صغیر ویاخود انثی ویاخود کوترم ویاخود اعمی ویاخود احمق اولدوغی اجلدن برخوشنجه
کسبه قادر اولمسه ویاخود ذوی البیوتدن اولسه ویاخود طالب علم اولسه بو مقوله ذی رحم محرمک
نفقه سی موسر اوزرینه واجب اولور وخرقه ضم حاء مهمله وقاف ایله احمق معناسنه کلور وخرقه قاف ایله
فسد عقله معناسنه کلور وذوی البیوت شریف وعظیم اولمقدن کنایه در ویجبر علیها موسر اوزرینه
جبرا اولنور نفقه‌دن امتناع ایدرسه وتقدر بقدر الارث نفقه بقدر الارث تقدیر اولنور حتی لو کانت له
اخوات متفرقات اخوات اوزرینه در اخماسا کما یرثن منه اخماسا اول کمسنه‌دن وارث اولدقلری کبی نفقه تقدیر
اولنور اصل مسئله التسدیس‌دن لکن بشیی رد اولنوب اوچ ثلث لابوین قز قرنداشنه وبر ثلث بابا بر قز
قرنداشنه وبر ثلث انا بر قز قرنداشنه ویریلور ویعتبر فیها اهلیة الارث لا حقیقته نفقه‌ده اهلیت
ارث اعتبار اولنور یوخسه حقیقت ارث اعتبار اولنماز اهلیت ارث ایله مراد اسباب حرماندن
بری ایله محروم اولمیانلردر اسباب حرمان دورتدر بری قتل وبری رقیت وبری اختلاف دین وبری
اختلاف داریندر فنفقة من له خال وابن عم علی خاله شول کمسنه‌نک خالی یعنی دایسی وابن عمی اولسه
اول کمسنه‌نک نفقه سی خالی اوزرینه در اگر میراث بالکلیه عمیسی اوغلنه ایسه ده نفقة زوجة الاب

علی

علی ابنه ونفقة زوجة الابن علی ابیه ان کان صغیرا او زمنا فقیرا اولان بابانک زوجه سنک نفقه سی بابا سیه
اوزرینه در اگر ابن صغیر ویاخود کوترم اولورسه زیرا ابن بابا کبی کلدر اوغلنک خدمتی کندو اوزرینه لازم
اولور ما دامکه صغیر وزمن اولمیه زوجه سنک نفقه سی لازم کلماز ومبسوطده مذکوردرکه ابنک زوجه سی
بابا جبرا اولنماز اما بابانک خادمینک نفقه سی ابنک اوزرینه واجبدر چونکه انک خدامه ایلکه محتاج اولسه
زیرا خدمت اب ابن اوزرینه در اختیارده دخی بو لجه مسطوردر ولا تجب نفقة للغنی علی فقیر الا للزوجة
والولد غیرایچون یعنی اصول وفروعدن وسائر ذوی الارحام ایچون فقیر اوزرینه نفقه واجب دگلدر
الا زوجه سی وولد صغیری ایچون واجب اولور زیرا حق سبحانه وتعالی وعلی المولود له رزقهن وکسوتهن
بالمعروف بیورمشدر ولا مع اختلاف الدین اختلاف دین ایله نفقه واجب دگلدر اهلیت ارث باطل
اولدوغیچون مسلم اولان کمسنه‌نک اقاربی اولان کفار اوزرینه نفقه سی واجب دگلدر عکسی دخی کذلک
الا للزوجة وقرابة الولاد اعلی واسفل الا زوجه ایچون وقرابة ولاد ایچون نفقه واجبدر اختلاف دین
موجود ایکن بو بله که گرک اعلی واسفل اولسون اما زوجه‌نک نفقه سنک وجوبی حق سبحانه وتعالینک
وصاحبهما معروفا اولادا واولادیدر کندونک جزئیدر نفقه دخی کفر ایله منع اولنماز کندو نفسی
نفقه سی منع اولنمدوغی کبی اجداد وجدات ابوین کبیدر واولاد اولادی دخی کندو اولادی کبیدر زیرا
بالواسطه جزئی کبیدر وللاب بیع عرض ابنه لنفقته لا بیع عقاره بابا کندو نفقه سی ایچون ولد غائبنک
متاعنی بیع ایلمک جائزدر اما عقارینی بیع ایلمک جائز دگلدر ولا بیع العرض لدین له علی الابن غیرها وبابانک
دینی ایچون متاعنی بیع ایلمک اوغلی اوزرینه نفقه‌دن غیری واجب دگلدر اما نفقه ایچون واجبدر ولا الام بیع
ماله لنفقتها انا ایچون غائب اولان اوغلنک مالنی کندو نفقه سی ایچون بیع ایلمک یوقدر وعندهما لا یجوز للاب
ایضا امام ابی حنیفه اناییه جائزدر امامین عندنده بابایه دخی اوغلنک متاعنی بیع ایلمک یوقدر یعنی جائز دگلدر
قیاس دخی بودر ولا ضمان علیهما لو انفقا من مال الابن عندهما اگر بابا اوغلنک کندویه لازم اولان نفقه‌دن
انفاق ایلسه‌لر اوزرلرینه ضمان لازم کلماز زیرا ابوینک نفقه سی اوغل اوزرینه واجبدر اولوب قبض ایلدکلری کندو
حقلری جنسندن اولمش اولور ولو انفق المودع مال الابن علیهما بغیر امر القاضی ضمن ولا یرجع علیهما اگر مودع
یعنی امانت قونیلان کمسنه اوغلنک مالنی قاضینک امری اولمدن ابوینه انفاق ایلسه مودع انفاق ایلدوکی
مالی ایچون ابوین اوزرینه رجوع ایده من تبرع اولمش اولور زیرا مودع حفظ ایچون نائبدر یوخسه غیرک مالنه
تصرفه ولایت یوقدر اما امر قاضی بونک خلافیدر زیرا قاضینک عموم ولایتی واردر ولو قضی بنفقة
غیر الزوجة ومضت مدة بلا انفاق سقطت الا ان یکون القاضی امر بالاستدانة علیه اگر قاضی زوجه‌دن
غیر اقارب ایچون نفقه ایله حکم ایلسه وانفاق ایلمدن بر مدت گچسه اول مرور ایدن مدتک نفقه سی ساقط اولور
الا مگر قاضی اول کمسنه‌نک اوزرینه استدانه ایله امر ایتمش اوله زیرا قاضینک ولایتی واردر واول ولایت

غا ثبكن اذنی مقامنده قایم اولور بو تقدیرجه ذمتنده دین اولوب مضیی مدت ایله ساقط اولماز وعلی المولی نفقة
رقیقه قولینک نفقه سی افندیسی اوزرینه در فان ابا اکتسبوا وانفقوا اگر افندیسی انفاقدن ابا ایدرسه قوللر
طا ئفه سی کسب ایلیه لر و کسبلرندن کندولره انفاق اولنور فان لم یکن لهم کسب اجبر علی بیعهم اگر عبد اچون
کسب اولمسه یعنی کسبه قادر اولمسه مولی عبدینک بیعی اوزرینه جبر اولنور یعنی حاکم طرفندن بیع ایله دیو جبر اولنور
وفی غیرهم من الحیوان یؤمر دیانة رقیقک نفقه سندن غیری حیوانک صاحب دیانت امر اولنور زیرا حیوان
اهل انحقاقدن دکلدر نفقه سی اوزرینه جبر اولنماز انجق بینه و بین ده دیانت اولنور تا کم تعذیب حیواندن
نهی بیورلشدر

مطلب

کتاب

بو کتاب احکام اعتاق بیاننده در واعتاق لغة مطلقا اثبات

عتق الفرج افاقی وطارمق وکردر عرب قچان یوری قوشلوب یده سندن اوچدقده
وهو اثبات القوة الشرعیة فی المملوک شرعا اعتاق مملوکده قوت شرعیه اثبات در بر وجهله که اول
مملوک سائر احرار کبی حرمتینه اهل اولور و بو تصرف شرعی مندوب و مستحسن اولوب عندنبیم کز ایما
اعتق مؤمنا اعتق دیو بو صومنه عضوا من النار قول شریفی دلیلدر انما یصح من مالک حر
مکلف بصریح وان لم ینو مالک حر و مکلفدن اعتاق لفظی صریح ایله صحیح اولور اگر نیت
ایلمدی ایسه ده مالک دیمکله غیر مالکدن احتراز و حر دیمکله مملوکدن احتراز در مکلف دیمکله
مجنون وصبی دن احترازدر کانت حرا و محررا معتقا و عتیق او حررتک او اعتقتک او هذا
المولای او یا مولای او هذه مولای او یا حر او یا عتیق ان لم یجعل ذلک
یاخوذ انت محرر یاخوذ انت معتق یاخوذ انت عتیق یاخوذ حررتک یاخوذ اعتقتک لفظلری کبی
بو الفاظلر عتقده صریحدر نیته محتاج دکلدر ویاخوذ قولنه خطاب واشارت ایدوب هذا
مولای دیسه ویاخوذ یا مولای دیسه ویاخوذ هذه مولای دیسه لفظلری کبی زیرا لفظ مولا
معتق ایله معتق ما بیننده مشترکدر لکن جبهه خطاب و مغلظ ارادت عتقه دلیلدر ویاخوذ
یا حر ویاخوذ یا عتیق لفظلری کبی اگر بو ایکیسی اسم قلنمامش ایسه وکذا لو اضاف الحریة الی ما
یعتبر به وینه نیت سز ازاد اولور اگر حریتی جمیع بدنندن تعبیر اولنان شیئه اضافت ایلسه
کراسک حر ونحوه راسک حر و وجهک حر و رقبتک حر کبی وکقوله لامته فرجک حر رجلک جاریه سینه
فرجک حر قولی کبی زیرا فرج جمله بدندن تعبیر اولنور لشید ندر عتق واقع اولوب باقی سنده سعی
ایدر واما مینی قتندن جمله سی ازاد اولور کما فی الاختیار اما ید و رجله مضاف قلسه بزم قاتمزده
واقع اولماز اما شافعی قاتنده واقع اولور اما غلام اچون فرجک حردیسه عتق واقع اولماز
کذا فی النظم و محیط ده ابو یوسفدن روایتا ولذیکه غلامده دخی عتق واقع اولور و بکنایته
ان نوی کنایة عتق ایله دخی عتق واقع اولور اگر عتقه نسبت ایدرسه و بکنایته لفظی بصریحه

قوله معطوفدر ملک لی علیک کبی معناسی سنک اوزرکده بنم اچون ملک یوقدر بونک کنایه سی
بن بینی بیع ایلدم ویاخوذ اعتاق ایلدم دیمک اولور سبیل او لا رق او اخرجت من ملکی وخلیت سبیلک
او قال لامته اطلقتک ویاخوذ لا سبیل لی علیک ویاخوذ لا رق لی علیک ویاخوذ رجل جاریه سنه اطلقتک
دیسه بو الفاظک جمله سنده عتق واقع اولور اگر نیت ایدرسه واطلقتک لفظی خلیت سبیلک منزله سنده در
بو قول ابو یوسفدن مرویدر اما اگر عبدینه اذهب حیث شئت او توجه اذا شئت من بلاد الله دیسه
عتق واقع اولماز اگر نیت دخی ایدرسه بو الفاظ زوال یدا افاده ایدر عتق اوزرینه دلالتی یوقدر مکاتبده
اولدوغی کبی کذا فی الغرر محیط ده ابو یوسفدن روایتدر که اگر بر کمسنه عبدینه الف نوق تا حار دیسه
معتق اولور اگر نیت ایدرسه کذا فی جامع الرموز ولو قال طلقتک لا تعتق وان نوی اگر بر رجل جاریه سینه
طلقتک دیسه معتقه اولماز اگر نیت دخی ایدرسه زیرا اول کمسنه نک نیتی محتمل اولمیان شیئه اولمشدر
اعتاق اوثبات قوة شرعیه در طلاق ایسه رفع قید در بویله اولیجق عبد جمادات ملحقدر اعتاق
ایله احیا اولور اما منکوحه بویله دکلدر مختاردر هر شیئه قادره در لکن اول قدرتی قید نکاح مانعدر
طلاق ایله اول مانع رفع اولوب قوت ظاهر اولور بو تقدیرجه اعتاق طلاقدن اقوی در امدی
ادنی اعلادن مستعار اولمغه صالح دکلدر وملک یمین ملک نکاحدن اقوی در اول اجلدن طلاق
ایله عتق صحیح اولماز اما عتق ایله طلاق صحیح اولور وکذا سائر الالفاظ صریح الطلاق
وبنه طلاق صریح وطلاق کنایه نک سائر الفاظیله دخی عتق واقع اولماز مثلا بر کمسنه
جاریه سنه انت طالق دیسه ویاخوذ انت باین ویاخوذ تخمری دیوب عتقنه نیت ایلسه بزم
قاتمزده عتق واقع اولماز ولو قال انت لله لا یعتق خلافا لهما اگر بر کمسنه عبدینه انت لله
دیسه ابو حنیفه قاتنده معتق اولماز اما امامین اچون خلاف واردر امامین قاتنده معتق اولور
امامین اچون دلیل فتح ده اولان لام اختصاص اچوندر اویله اولسه الله اچون خصوص ملک اولماز
الا مالکدن زوال ملک ایله اولور بو تقدیرجه معتق اولور و امام ابو حنیفه نک دلیلی جلک بو قولندن
اول عبد الله اچوندر زیرا جمیع اشیا تخلیق حسبیله الله اچوندر امدی بو قول اخبار اولور انشا
اولماز بویله اولیجق عبد معتق اولماز ولو قال لهذا ابنی وابی عتق بلا نیة اگر رجل بر کوچک
ویاخوذ بیوک عبدینه شو بنم اوغلمدر ویاخوذ بابامدر دیسه نیت سز معتق اولور وکذا هذه
امی جاریه سنه شو بنم انامدر دیسه بلا نیته معتقه اولور ابو حنیفه قاتنده کرک اول جاریه معتدن
حسن وکرک کوچک اولسون وعندهما لا یعتق ان لم یصلح اذ یکون ابنا له او ابا له امامین قاتنده
معتقه اولماز اگر مخاطب ومخاطبه اولان عبد وجاریه معتقا اولان جاریه رجلا ابن اولما قلغه
ویاخوذ بابا ویاخوذ انا اولمغه صالح اولمدیسه زیرا کلامی محال اولوب اعتقتک قبل ان اخلق

اوقبل ان تملق قولی کبی لغو اولور ولو قال لصغیر هذا جدی لا یعتق فی المختار اکر بر صغیر ایچون هذا جدی دیسه
معتق اولماز مذهب مختارده زیرا جد حریت ایچون مالکه بابا واسطه سیله مجاز قلنور واسطه ایسه منتفیه
اولمیوب جدی مجاز قلمق ممکن اولمدی اما بابالق واوغوللق بونلک کبی دکلدر زیرا بونلر بلا واسطه حریت
ایچون مجاز قلنورلر وصاحب غایه دیمشدر که بونده اکر واسطه مذکوره ایسه مثلا هذا جدی وابی دیسه
معتق اولور دینلمشدر که بونده خلاف یوقدر بلکه اجماعا عتق واقع اولور وکذا لو قال هذا اخی دینه
معتق اولماز اکر هذا اخی دیسه یوقارده ذکر اولندوغی اوزره اخ حریته ایچون ملکه مجاز اولمق واسطه
اب ایله در اول ایسه منتفیدر اول معتذر جبر مجاز اولمق ممکن اولماز مبسوطده مذکوردر که بو لفظ اکر
مطلق ذکر اولنورسه در اما مقید ذکر اولنورسه مثلا هذا اخی لابی وامی دیسه بلا تردد معتق اولور
اما مطلق اخوة ایله اولماز زیرا اخوة مشترکدر کاه اولور که اخوة فی الدین مراد اولنور نته کم حق سبحانه وتعالی
انما المؤمنون اخوة قول شریفنده وارد اولمشدر که کاه اتحاد قبیله مراد اولنور والی عاد اخاهم نص
شریفنده وارد اولدوغی کبی وکاه اولور که نسبده اخوة مراد اولنور اولیا ولسه قول مشترک
حجت اولمغه صالح اولماز اکر دینلورسه که بنوت دخی نسب ایله ارضاع بیننده مشترکدر هذا ابنی قولک
اطلاقیله عتق نیچه ثابت اولور جواب ویریلور که رضاعدن اولان بنوت یعنی اوغوللق مجازدر مجاز ایسه
حقیقته معارض اولماز بعید یا ایچون بنم قزمدر دیسه زیرا مشار الیه مسمی جنسندن دکلدر اول تقدیرجه
نه حقیقت ونه مجاز ابندن اعتبار اولنماز بینلرنده عدم ملازمت اولدوغی ایچون ودینلمشدر که بو مسئلده دخی
خلاف اوزره در ولا یعتق بیا سلطان لی علیک وان نوی یا سلطان لی علیک لفظی ایله دخی عتق واقع
اولماز اکر نیت دخی ایدرسه زیرا سلطان حجت معناسنه در حق سبحانه وتعالینک اولیاتینی بسلطان
مبین قول شریفنده ذکر اولندوغی اوزره سلطان ذکر اولنور ید وتملیک مراد اولنور و بو محلده سلطانی
نفی قوة نفی اولور کانه دیمش اولور که لا یدلی علیک بو لفظی دیسه وعتق مراد ایلسه معتق اولماز زیرا جایزکه
ید زایل اولوب ملک باقی قاله مکاتبده اولدوغی کبی لا سبیل لی علیک و بونک بونکک خلافیدر زیرا
عبده مضاف اولان سبیل ملکدن کنایه در واکر ملکی نفی ایدوب لا ملک لی علیک دیسه وعتقه نیت
ایلسه معتق اولماز بو محلده عنایه ده سؤال وجواب وارددر وحاشیه یعقوب پاشاده وسعدی افندیده
چوق بحث واردر تفصیل مراد ایدن یاران انلره مراجعت ایلسون ولا یا ابنی ولا یا اخی ایله دخی عتق
واقع اولماز زیرا ندا طلب اقبال منادیدر اکر منادی بر وصف ایله ندا ایلسه که اول وصفی منادیده انشایه
قادر اولسه حریت کبی اول زمان ندا ذلک الوصف ایله تحقیق اولمق اولور یا حر کبی زیرا منادی بو صیغه
منادیدن فی الحال اثباته قادر اولور اما اکثر اثباته قادر اولماز ایسه مجرد اعلامدر اول وصفی تحقیق
ایچون دکلدر زیرا اوغوللق حالتنده اثباتی ممکن دکلدر اکرماء غیردن مخلوق ایسه اعلامدر وابوحنیفه

شاذا دروایت اولنمشدر که ایکیسنده دخی معتق اولور حاصل کلام ظاهر الروایه دن ندا ایله عتقک وقوعی
یا حر یا عتیق یا مولای لفظلریله در روایت حسن بن شق الفاظ ایله در اوجه کر اولنان ایکیسی دخی
یا ابنی ویا اخی لفظلریدر اما اعتماد ظاهر الروایه ده اولدوغی اوزره در کذا فی العنایه بر کمسنه عبده نسبی من
دیسه معتق اولماز ویاخود یا بابا دیسه بینه معتق اولماز کذا فی الصغری اکر تصغیر ایله بنی ویاخود بنی
دیسه اضافتسز معتق اولماز کذا فی الهدایه ابو حفصدن روایت اولنمشدر که ضم باء ایله یا بنی دیسه
معتق اولماز نصب ایله دیسه معتق اولور کذا فی التجنیس او انت مثل الحر ویاخود مولا عبدینه انت مثل الحر
دیسه معتق اولماز زیرا مثل عرفا بعض معانیده مشارکت ایچون استعمال اولنور بو تقدیرجه حریده شک
واقع اولور وقیل یعتق دینلمشدر که معتق اولور نیت ایله کذا فی الاختیار ولو قال ما انت الا حر عتق اکر
مولی عبدینه ما انت الا حر دیسه معتق اولور زیرا نفیدن استثنا اثباتدر علی وجه التاکید کلمه شهادتده
اولدوغی کبی ومن ملک ذی رحم محرم منه عتق علیه ولو کان المالک صغیرا او مجنونا شول کمسنه که ذا رحم محرمنه
مالک اولسه اول ذا رحم محرم مالکی اوزرینه معتق اولور اکر مالکی صغیر ویاخود مجنون دخی اولورسه وکمال
پاشازاده اصلاح وایضاحنده محرم صفت رحم در وحقیقتده محرمنه سببدر لکن لسان شرحده نفس
محرم تشبیهده مبالغه ایچون قلنمشدر دیو تصریح ایلمشدر وبنده تغییر فرایضده ذو رحم محرم اولادر جل
واولاد ابوین که قرنداشلریدر وقزقرنداشلریدر وقرنداشلری اوغوللری وقزقرنداشلری اوغوللریدر نقدر
اشغه اولورسه وابا واجداددیر نقدر یوقرو اولورسه واعمام وعمات واخوال وخالاتدر لکن بونلرک اولادلری
دکل محصل کلام قرابت حقیقة اوچ نوعدر اوزرینه دربری قرابت ذی رحم محرمدر قرابت اولاددن
انک حکمی عتقدر مالکی اولدقده بالاتفاق بزم بیمزده واصحاب شافعی بیننده اما اهل ظواهر خلاف
ایدوب انلر دیرلر که مالکی اوزرینه معتق اولماز لکن مالکی لازمدر اعتاق ایلیه وبری دخی قرابت بعیدر که
اول ذی رحم غیر محرمدر اول دخی کرکه رضاعدن اولسون وکرکه مصاهرتدن اولسون بالاتفاق حکمی عدم عتقدر
وبری دخی قرابت متوسطه در که قرابت ذی الرحم المحرم غیر الولاده در بونک حکمی عتقدر بزم قاتمزده اما شافعی
قاتنده خلافیدر والمکاتب یکاتب علیه قرابة الولاد فحسب مکاتب اوزرینه ایچون قرابت ولادی مکاتب
اولدر مثلا مکاتب اولانلک کمسنه بابا سینی وانا سینی اشتری ایلسه انک اوزرینه مکاتب اولور اما قرنداشنی
مجراسنه جاری اولنلری اشتری ایلسه مکاتب اولماز ابوحنیفه قتنده زیرا مکاتبک تملیکی نا قصدر
اعتاقه قادر دکلدر وجواب ایسه قدرت اولدقده در خلافا لهما امامین ایچون خلاف واردر
انلرک قاتنده قرنداشی وانلر مجراسنه جاری اولنلر مکاتب اولور قرابت ولاد کبی ومن اعتق لوجه الله عتق
شول کمسنه که لوجه الله عبدینی اعتاق ایلسه معتق اولور وکذا لو اعتق للشیطان او للصنم ذات عصی
اکر شیطان ایچون ویاخود صنم ایچون اعتاق ایلسه معتق اولور اکر عاصی دخی اولورسه زیرا بو فعل کفره وعصیان

مكرها او سكرانا عبد معتق اولور اگر مكرها او سكرانا اعتاق ایلسه زیرا اكراهك اسقاطاتی رضایه توقف
ایلماز كورمزمیسنكه هزل ایله دخی عتق ثابت اولور لكن اعتاق اهلندن محلنه صدوری متحقق اولدوغی
ایچوندر طلاق اولدوغی كبی ولو اضاف العتق الی ملك او شرط صح اگر عتقی ملكه مضاف قلسه و یاخود شرطه
مضاف قلسه صحیح اولور مثلا ان ملكت عبدا فهو حر وان دخلت الدار فانت حر دیسه ملك و شرط
بولنسه عتق صحیح اولور ولو خرج عبد حربی الینا مسلما عتق اگر عبد حربی اولدوغی حالده بزه جقسه
یعنی دار اسلامه جقسه معتق اولور حضرت علی رضی الله عنه دن روایت اولندیكه یوم حدیبیه ده قبل صلح
طائفه دن برقاچ عبد فرار ایدوب رسول علیه السلام كلمشلر ایدی فرار ایدن قوللرك افندیلری نبی عمه
مكتوب یازوب یا محمد بزم قوللریمزك فراری سزك دینكوزه رغبته كلدیلر انجق رقابندن خلاص ایچوندر
دیو كلدیلر نبی حضوریه عالیه لرینه اولنلر دخی كرجك دیدكلری كبیدر بونلری دخی افندیلرینه رد ایلمك لازمدر
دیو جواب ویردكلرنده نبی عم غضب ایدوب طائفك قوللری مسلما اهل اسلامه ملحق اولدقلرینه حكم عتقلرینه
بیورمشلردر والحمل یعتق بعتق امه حامل انا سنك عتقی ایله معتق اولور وصح اعتاقه وحده حملك یالكوز
اعتاقی صحیح ولا تعتق امه به انا سی معتق اولماز حمل سببیله یعنی اعتاق او لمغله انا سی معتق اولماز
اگر حمل سببیله انا سی معتق اولسه ام ولده تابع اولمق ایله قلب موضوع لازم كلوردی مثللرینه عكسیدر
والولد یتبع امه فی الملك والرق والحریة والتدبیر والاستیلاد والكتابة ولد انا سنه تابعدر ملكده
ورقده وحریده وتدبیر واستیلاده وولد الامة سیدها حر جاریه نك سیدندن اولان ولدی
حردر ومن زوجها ملك لسیدها جاریه نك زوجندن اولان ولدی سیدنك ملكیدر وولد المغرور
حر بالقیمة وللمغرور قیمتی ایله حردر مثلا بر كمسنه بایعك ملكیدر ظنی ایله بر جاریه اشترا ایلسه وولادتدن صكره
صكره آخرك ملكی اولدوغی ظاهر اولسه یاخود حره ظن ایلمكله بر جاریه تزوج نكاح ایلسه وولادتدن صكره
بر كمسنه نك جاریه سی اولدوغی ظاهر اولسه ایكی صورتده دخی ولد قیمتیله حردر باب بو باب

مطلب

عتق بعضك احكامی بیاننده در ومن اعتق بعض عبده صح وسعی فی باقیه بر كمسنه عبدینك بعضینی
اعتاق ایلسه صحیح اولور و عبد باقیسنده مولا سی ایچون سعی ایدر وهو كالمكاتب الا انه لا یرد فی الرق لو عجز
بو معتق البعض اولان عبد جمیع احوالده مكاتب كبیدر الا بو قدر وار در كه اول معتق البعض رقیه رد اولنماز
اگر سعیده عاجز اولورسه اما مكاتب عاجز اولدوقده رقه رد اولنور زیرا كتابت عقددر اقاله و فسخ اولنور
اعتاق ایسه اسقاط محضدر اقاله و فسخی قبول ایلماز وقالا یعتق كله ولا یسعی امامین دیدیلر كه عبدك
كلیسی معتق اولور وسعی ایلماز اصل مسئله بودر كه اعتاق ابو حنیفه قتنده متجزی اولور شو كه بنا اگر ابو حنیفه
قتنده اعتاق ازاله ملكدن عبارتدر ملكی ایسه متجزی اولور زوالی دخی تجزی ایدر و امامین قتنده عتق متجزی
اولماز زیرا انلرك قتنده اعتاق اثبات عتقدن عبارتدر یاخود ازاله رقدن عبارتدر بونلر دخی

هر بری متجزی اولماز وان اعتق شریكه نصیبه فللاخر ان یعتق او یدبر او یكاتب او یستسعی اگر بر عبده
شریك اولان كمسنه نصیبنی اعتاق ایلسه شریك آخر ایچون معتق البعض اولان عبدك نصفنی آزاد ایلمك و یاخود
و یاخود مدبر ایلمك و یاخود كتابته كسمك و یاخود سعی ایتدرمك واردر والولاء لهما والا یكیسی ایچوندر او یضمن
العتق لو موسرا و یاخود شریك آخر دیلرسه معتقه تضمین ایتدورر اگر موسر ایسه ویرجع به المعتق علی العبد
والولاء لمعتق ضامن اولدوغی شیء ایله رجوع ایدر و ولاء معتق ایچون اولور وقالا لیس للاخر الا الضمان
مع الیسار والسعایة مع الاعسار امامین دیدیلر كه شریك آخر او زرینه یوقدر الا ضمان واردر یسار ایله
یعنی دولتلو ایسه سعایت واردر اعسار ایله یعنی فقیرلق ایله مثلا شریك آخره دولتلو ایسه ضامن اولور فقیر
ایسه عبده سعایت ایتدورر ولا یرجع المعتق علی العبد لو ضمن والولاء فی الحالین معتق اگر ضامن اولورسه
عبده رجوع ایلماز یعنی ضامن اولدوغی عبددن طلب ایلماز و ولاء معتق ایچوندر ایكی حالده دخی یعنی
ضامن اولدوغی حالده و سعایت ایتدوردیكی حالده ولو شهد كل منهما باعتاق شریكه سعی لهما فی حظهما
والولاء بینهما كیف ما كانا ایكی شریكدن هر بری كندو حصه سنی اعتاق ایلدی دیو بر بری او زرینه شهادت
ایلسه لر عبد اول ایكیسی ایچون نصیبلری مقداری سعی ایدر و ولاء ایكیسی بیننده در شریكین هر نیجه اولورلر
مثلا ایكی كمسنه بر عبده مالك اولوب بعده بر یسی شریك آخره سن حصه كی اعتاق ایلدك دیو شهادت
ایلسه عبد ایكیسی ایچون سعی ایدر ابو حنیفه قتنده كیف ما كانا دیدوكی یعنی شریكیندن هر بری گرك
معسر اولسون و گرك موسر اولسون و گرك بری موسر و بری معسر اولسون برابردر وقالا یسعی للمعسرین
لا للموسرین امامین دیدیلر كه شریكین معسر اولورسه عبد سعی ایدر موسر اولورسه سعی ایلماز زیرا معتق معسر
اولدوغی عبدك سعایتنی ادعایه دلالت ایدر حد قلری تقدیری او زره اما موسر اولورسه سعایه عبددن
متبری اولوب شریكینك ضماننی ادعاسنه دلالت ایدر اول اجلدن حالت یساده سعی ایلماز ولو احدهما موسرا
والاخر معسرا یسعی للموسر فقط اگر شریكیندن بری موسر و بری معسر اولسه انجق موسر ایچون سعی ایدر علتی یسعی للمعسرین
ولا للموسرین محلنده ذكر اولنمشدر والولاء موقوف فی الاحوال حتی یتصادقا ولا جمیع احوالده
موقوفدر حتی شریكلی بر برینك اعتاقنده تصادق ایلیه فی الاحوال دیدوكی حال یسار و اعساده دیمكدر
زیرا شریكیندن هر بری صاحبی او زرینه حیله ایدوب ولاكندو نفسندن نفی ایدوب صاحبی او زرینه اثبات
المشدر اول تقدیرجه ولاء تصادقه توقف ایدر ولو علق احدهما اعتقه بفعل الغد والاخر بعدمه فیه فمضی
ولم یدر عتق نصفه وسعی فی نصفه لهما مطلقا و اگر شریكیندن بری عبدك عتقنی یارینكی اولاجق بر فعله
تعلیق ایلسه و شریك آخر اول فعلك یارینكی عدمنه تعلیق ایلسه و یارینكی كون كچسه و اول فعل وجودی وعدمی
بلنمسه عبدك نصفی معتق اولور و نصفنده ایكیسی ایچون سعی ایدر مطلقا قیدی حال اعسار و یسار
ایچوندر مثلا ایكی كمسنه بر عبده مشترك اولوب شریكك بری اگر فلان كمسنه یارین داره داخل اولورسه

عبدم معتق اولسون دیسه و شریك اخر دخی اكر فلان كمسنه یارین داره داخل اولمزسه عبدم معتق اولسون
دیسه و یارینكی كون بجسه لكن اول كمسنه نك دخولی و عدم دخولی معلوم اولمسه عبدك نصفی معتق اولوب
نصفی ایچون ایكیسنه سعی ایدر شریكین كركسه معسر اولسون و كركسه موسر اولسون و كرك مختلفین اولسون و عندهما
ان كانا موسرین فلا سعایة امامین قائللردر اكر شریكین موسر اولورسه سعایت یوقدر زیرا شریكیندن هر بری
عبددن حقنی تبرء ایدوب شریكی اوزرینه ضمان ادعا ایلكله سعایت واقع اولماز معتقك یساری
سعایتی منع ایدر وان كانا معسرین ففی نصفه عند ابی یوسف وفی كله عند محمد اكر شریكینك ایكیسی
دخی معسر اولورسه ابو یوسف قتنده عبد نصفنده سعی ایدر ابو حنیفه قتنده دخی بویله‌در و امام محمد قتنده
عبد كلسنده سعی ایدر وان كانا مختلفین سعی للموسر فقط وفی ربعه عند ابی یوسف اكر شریكین مختلفین
اولورسه ابو یوسف قتنده عبد ربع قیمتنده انجق موسر ایچون سعی ایدر وفی نصفه عند محمد امام محمد قتنده
عبد نصف قیمتنده سعی ایدر ولو حلف كل بعتق عبده والمسئلة بحالها لا یعتق واحد اكر ایكی كمسنه نك بری
كندو عبدینك عتقنه یمین ایلسه یعنی دیجلیدن بری اكر فلان كمسنه یارین داره داخل اولورسه عبدم معتق
اولسون دیسه و یارین بجسه دخول و عدم دخول معلوم اولمسه مسئله حالی اوزرینه در بریسی معتق اولماز
جهالت فاحشه اولدوغی ایچون ومن ملك ابنه مع شراء او هبة او صدقة او وصیة عتق حصته بر كمسنه اوغلنه
شرا و یاخود هبه و یاخود صدقه و یاخود وصیت ایله مالك اولسه اول شخص كندونك نصیبی معتق اولور زیرا
بر كمسنه ذی رحم محرمینك شخصنه مالك اولسه اول شخص معتق اولور و معتق اولمسنه نیرم كه من ملك
ذا رحم محرم منه عتق علیه قول شریفی دلیلدر ولا یضمن اب شریكینك حصه سینی بابا تضمین ایلماز زیرا بعضی
صورتده شریكینك نصفنی افسا ایلكله ضمان لازم كلوردی بو صورتده ضمان لازم كلماز ولشریكه ان یعتق
او یستسعی سواء علم الشریك انه ابنه اولا اوغلنه مالك اولان بابانك شریكی ایچون اول عبدی اعتاق ایلمك
وار در و یاخود سعی ایتدرمك وار در كرك انك اوغلی ایدوكنی بلسون كرك بلمسون برابردر یعنی بو صورتده علم
و عدم علم برابردر اكر اوغلی ایدوكنی بیلورسه سبب رضا محقق اولور و اكر اوغلی ایدوكنی بلمزسه حكم سبب رضا
اوزرینه حمل اولنور وقالا لا یضمن الاب ان كان موسرا وعند اعساره یسعی الابن امامین دیدیلركه شریكك
حصه سی ایسه ضامن اولور اكر بابا دولتلو ایسه اما اعساری قتنده ابن سعی ایدر یعنی فقیر ایسه باقی حصه‌سنده
بابا سبب شریكی ایچون سعی ایدر زیرا بابا شریكینك حصه سینی قریبینی اشترا ایلمكله ابطال ایلدی شریكا تضمین ایلدوكی
كبی بو دخی تضمین ایدر وكذا الحكم والخلاف لو علق عتق عبده بشراء بعضه ثم اشتراه مع اخر والمشتری نصفه
ابنه ممن یملك كله حكم و خلاف دخی بو مسئله كبیدر بر كمسنه بر عبدك بعضنی اشترا عتقنی تعلیق ایلسه یعنی سنك
نصفكی اشترا ایدرسم معتق اول دیو تعلیق ایلسه صكره بر اخر ایله عبدی اشترا ایلسه ابو حنیفه قتنده شریكی اخره
نصفنده ضامن اولماز و شریك آخر ایچون اعتاق و سعی ایتدرمك وار در امامین قتنده اب ضامن اولور

اكر دولتلو ایسه اكر فقیر ایسه مشتری ابن اولان ابن باقی حصه ایچون سعی ایدر ولو اشتری الاجنبی نصفه
ثم الاب باقیه موسرا ضمن الشریك او استسعی اكر اجنبی بر عبدك نصفنی اشترا ایلسه اندن صكره بابا بیع موسر
اولدوغی حالده باقیسنی اشترا ایلسه شریك اخر دیلرسه بابا سنه تضمین ایتدرور و یاخود دیلرسه سعی ایتدورر
وقالا یضمن فقط امامین دیدیلركه شریك اخر انجق تضمین ایتدرور زیرا امامین قتنده معتقك یساری سعایتی
منع ایدر ولو ملكاه بالارث فلا ضمان اجماعا اكر ایكی كمسنه ارث ایله عبده مالك اولسه‌لر اجماعا ضمان یوقدر صورة
مسئله بودر كه بر خاتون فوت اولوب بر عبدی ترك ایلسه كه اول عبد زوجنك اوغلی اولسه و زوجی ایله بر قرنداشی
ترك ایلسه پس امدی عبدك نصفنه قرنداشی و نصفنه زوج وارث اولور بابا كه اوغلنه مالك اولدوغی كبی معتق اولور
بو صورتده بابا شریكینك حصه سنه ضامن اولماز زیرا ضروریدر افسا حصه شریكده كندونك صنعی یوقدر
عبد لموسرین دبر احدهم واعتقه اخر ضمن الساكت مدبره فالمدبر معتقه ثلثه مدبره لا ما ضمن اوچ موسر
كمسنه نك بر قولی اولوب ایچلرندن بری حصه‌م مدبر اولسون دیسه و بری دخی حصه‌م معتق اولسون و بری دخی
ساكت اولسه سكوت ایدن مدبره كندو حصه سینی تضمین ایتدورر و مدبر دخی معتقه عبد مدبر اولدوغی حالده
ثلث قیمتنی تضمین ایتدورر بو حسنه كندی تضمین ایتدوكی تضمین ایتدورمز صورة مسئله بودر كه
اوچ كمسنه طقوز ذر التون حصه ایله یكرمی یدی التونه بر عبد اشترا ایلسه‌لر بریسی تدبیر ایلسه و بری اعتاق
ایلسه بریسی ساكت اولسه اول ساكت اولان مدبره طقوز التونی تضمین ایتدورر و مدبر دخی معتقه
رجوع ایدوب مدبرا اولدوغی عبدك بهاسی اون سكز التون قالمشیدی انك ثلثی كه التی التون ایدر انی
تضمین بو قول ابو حنیفه فاتنقه در والولاء ثلثاه للمدبر وثلثه للمعتق ولانك ثلثانی مدبر ایچوندر و ثلثی
معتق ایچوندر زیرا ثلث عبد حر اولوب ثلثانی مدبر اولمش اولدی بو تقدیرجه معتقك حقی ثلثا اولمش اولور
وقالا لا یضمن مدبره شریكیه ولو معسرا والولاء كله له امامین دیدیلركه مدبر اولان كمسنه ایكی شریكك حصه سینی
ضامن اولور اكر مدبر معسر ایسه و ولانك كلیسی مدبر ایچوندر وقیمة المدبر ثلثا قنا مدبرك قیمتی قن اولدوغی
حالده یعنی عبد اولدوغی حالده قیمتنك ثلثانیدر ولو قال لشریكه هی ام ولدك وانكره تخدمه یوما وتوقفت
یوما و اكر بر جاریه ده شریك اولان كمسنه شریكنه جاریه سنك ام ولدكدر دیسه و شریك اخر انكار ایلسه جاریه
منكر اولان شریكه بر كون خدمت ایدر و بر كون موقوفه در زیرا مقر اولان شریك بنم جاریه اوزرنده حقم یوقدر
شریكك ام ولدیدر دیمش اولدی وقالا للمنكر ان یستسعیها فی حصته ثم تشاء امامین دیدیلركه منكر نصیبی
ایچون جاریه سعی ایلمك وار در دیلرسه ثم تكون حرة اندن صكره جاریه حره اولور مثلا بر كمسنه استیلادی كندو
نفسنه اقرار ایلسه صحیح اولور و اكر شریكنه مضاف ایلسه و شریكی دخی انكار ایلسه شریكی اولان اقرار كندو اوزرینه
منقلب اولور كانه كندوسی استیلاد ایلمشدر وما لام ولد تقوم فلا یضمن موسر اعتق نصیبه منها ام ولد ایچون
قیمت یوقدر یعنی متقوم دكلدر پس امدی جاریه‌نك نصفنی اعتاق شریك موسر شریك اخرك حصه سین تضمین

ایلماز زیرا ابو حنیفه قتنده مال متقوم دکلدر صورت مسئله بودر که ایکی کسنه نک اشتراکا برجاریه‌سی اولوب
وجاریه ما بینلرنده بر ولد کتورسه وایکیسی دخی دعوت ایلسه ایکیسنک ام ولدی اولور اندن صکره شریکی
موسر حصه‌سنی اعتاق ایلسه شریک اخر حصه‌سنی تضمین ایلماز ابو حنیفه قتنده وعندهما یضمن قیمة
حصة شریکه منها اما مبنی قتنده ام ولد مال متقوم دکلدر اول تعذرجه جاریه‌دن شریکنک حصه‌سنی ضامن
اولمور زیرا ام ولد مملوکه‌در وطئا واجارة واستخداما منتفع بها دن مدبر کبی متقومه‌در بو بیله اولدوغی
اجلدن برکسنه کل مملوک لی کذا دیسه ام ولد دخی کل مملوکی داخل اولور **باب** بو باب عتق مبهم
بیاننده‌در لثلثة اعبد قال لاثنین عنده احد کما حر فخرج واحد ودخل الاخر فاعاد القول ثم مات
من غیر بیان برکسنه نک اوچ عبدی اولوب اوکنده دورر ایکیسی ایچون احد کما حر دیسه وبو کلام ایله مخاطب
اولان بریسی چقسه وطشره‌ده اولانک بری دخی ایچرو کیرسه ومولی احد کما حر کلامنی اعاده ایلسه اندن صکره
بیان ایتمین فوت اولسه وبیاننده اولان تنوین مضاف الیه‌دن عوضدر تقدیری من غیر بیانه مراده دیمکدر
عتق ثلثة ارباع الثابت ونصف الخارج وکذا نصف الداخل ثابتا اولان عبدک دورت بولکدن اوچ
بولکی معتق اولور وخارج اولان عبدک دخی نصفی معتق اولور وکذلک داخلک دخی نصفی معتق اولور
وکذلک داخلک نصفی معتق اولور بو قول ابو حنیفه وابو یوسف قتنده‌در وقال محمد ربعه امام محمد دیدیکه داخلک
ربعی معتق اولور زیرا ایجاب ثانی داخل ایله ثابت بیننده دائردر ایجاب اول ثانینک نصفی معتق ایدی
ایجاب ثانینک طرق اولان نصف عتق ثابت ایله داخل بیننده دائر اولیجق ربع عتق ثابته وربع عتق داخله
اولمش اولور ولو فی مرضه ولم یجز الوارث جعل کل عبد سبعة سهام العتق وعتق من الثابت ثلثة وسعی فی اربعة
ومن کل من الاخرین اثنان وسعی کل منهما فی خمسة واگر مولی نک احد کما حر قولی مرضنده اولورسه ووارث
دخی جایز کورمسه هر عبدی سهام عتق کبی یدی سهم قلنور ثابتدن اوچ سهم معتق اولوب دورت سهمنده
سعی ایدرلر زیرا اخر بیتدن داخل ایله خارجدن هر برینک ایکی سهم معتق اولوب بش سهمنده سعی ایدرلر
زیرا مرضنده عتق وصیتدر وصیت ایسه ثلثدن معتبردر بو تقدیرجه بریکیه بر سهم اولوب یدیسی سهمی معتق
اون دورت سهم سعی ولتمثله مسئله صحیح اولور ثابتدن اوچ سهمی اخر بیتدن ایکیشر سهمده دورت سهم اولوب
مجموعی یدی سهم اولور ثلث اعتباری حاصل اولمش اولور وعند محمد یجعل کل عبد ستة لان سهام العتق عنده
ویعتق من الثابت ثلثة وسعی فی ثلثة ومن الخارج اثنان وسعی فی اربعة ومن الداخل واحد وسعی فی خمسة
وامام محمد قتنده هر عبد سهام عتق کبی التی سهم قلنور ثابتدن اوچ سهم معتق اولوب اوچ سهمنده سعی ایدر
وخارجدن ایکی سهم معتق اولوب دورت سهمنده سعی ایدر وداخلدن بر سهم معتق اولوب بش سهمنده سعی ایدر
ولو طلق کذلک قبل الدخول ومات بلا بیان برکسنه نک اوچ زوجه‌سی اولسه وجمله‌سی مدخول بها اولمسه
واوچینک مهری دخی برابر اولسه اگر احد کما حر دیدیکی کبی احدیکما طالق دیسه وخاتونک بری خارج

اولوب اوچنجیسی داخل اولسه بینه احدیکما طالق دیسه وبیانه اعتین فوت اولسه سقط ثلثة اثمان مهر
الثابتة وربع مهر الخارجة وثمن مهر الداخلة بالاتفاق هو المختار ثابتنک مهرینک سکز بولکندن
اوچ بولکی وخارجک مهرینک ربعی وداخلنک مهرینک ثمنی ساقط اولور زیرا ایجاب اول ایله برینک
نصف مهری ساقط اولدی لکن ذکر اولنان نصف مهر ثابته ایله خارج بیننده تقسیم اولنجق هر برندن
ربع مهر ساقط اولور وساقط اولان ربع ثابته ایله داخله بیننده تقسیم اولنجق ثابته‌دن سکزده اوچ
وداخله‌دن ثمن وخارجه‌دن ربع مهر ساقط اولور والبیع بیان فی العتق المبهم عتق مبهمده بیع بیاندر
وکذا العرض علی البیع وفیه عتق مبهمده عبدک برینی بیعه عرض اخرک عتقی ایچون بیاندر مثلا برکسنه ایکی
عبدینه احد کما حر دیسه بعده برینی بیع عرض ایلسه اخرک اعتاقی ایچون بیان اولور والموت والتحریر والتدبیر
والاستیلاد والهبة والصدقة مسلمتین احد کما حر خطابیله مخاطب اولان عبدک برکسنه موتی دخی اخرک
عتقنه بیاندر وایکیسندن برینی تحریر وتدبیر وجاریه‌یسه استیلاد وهبه وصدقه‌کی تسلیم اولنانلری
حالده بو ذکر اولنان افعال اخرک عتقنه بیاندر والوطی لیس ببیان خلافا لهما احدیکما حرة قولیله مخاطب
اولان جاریه‌نک برینه وطئی اخرک عتقنی بیان دکلدر ابو حنیفه قتنده امامین ایچون خلاف واردر اخرک عتقنه
برینه وطئی اخرک عتقنه بیاندر وفی الطلاق المبهم هو والموت بیان طلاق مبهمده وطئ وموت بیاندر مثلا
برکسنه ایکی خاتوننه احدیکما طالق دیسه صکره وطئ ایلسه ویا خاتونک بری فوت اولسه واول وطئ وموت
اخرک طلاقنه بیان اولور وان قال لامته اول ولد تلدینه ذکرا فانت حرة فولدت ذکرا وانثی ولم یدر اولهما فالذکر
رقیق ویعتق کل نصف کل من الام والانثی اگر برکسنه جاریه‌سنه اول طغوره جغک ذکر اولورسه حرسن دیسه
جاریه ایکی طغورسه یعنی بری ارکک وبری قز اولسه وقنغیسی اول طوغدیغی بلنمسه اموی ذکر رقیقدر وجاریه‌نک
وقیزینک هر برینک نصفی معتق اولور ولا یشترط الدعوی لصحة الشهادة علی الطلاق وعتق الامة
معینة دعوی شرط قلنمدی طلاق اوزرینه شهادت صحیح اولمغ ایچون وعتق امه اوزرینه کر معینه اوله کا دعوی
شرط قلنمدی دعوی حق عبدده شرطدر بو خصوصه حق الله‌ده شرط دکلدر زیرا تحریم فرج حق الله در برکسنه خاتوننه
طلاق ویرسه ویا خود جاریه‌سنی ازاد ایلسه محکمه‌سنده اولان کسنه‌لر شهادتلری مقبول اولور وفی عتق العبد
وغیر المعینة تشترط عتق عبده وجاریه غیر معینه‌نک عتقنده دعوی شرط قلندی ابو حنیفه قتنده خلافا لهما
امامین ایچون خلاف واردر انلر قتنده دعوی شرط قلنمدی زیرا مشهور به حق شرعدر شهادتلری بلا دعوی
مقبولدر فلو شهدا بعتق احد عبدیه او امتیه لا تقبل اگر ایکی کسنه برکسنه نک ایکی قوللرینک برینک عتقنه
شهادت ایلسه‌لر ویا خود ایکی جاریه‌سنک برینک عتقنه شهادتلری مقبول اولماز ابو حنیفه قتنده
الا فی وصیة الاوصیته شهادت مقبول اولور مثلا ایکی کسنه قاضیه وارو فلان کسنه مرض موتنده
ایکی قولندن برینی اعتاق ویا خود تدبیر ایلمشدر دیو شهادت ایلسه‌لر شهادتلری استحسانا مقبول اولور

وان شهدا بطلاق احدي نسائه قبلت اتفاقا اكر ايكي كمسنه بر آدمك ايكي خاتوننندن برينك طلاقنه
شهادت ايلسه‌لر بلا دعوي شهادتلري مقبوله اولور اكر سكوت اولنسه تحريم فرج لازم كلور تحريم فرج
ايسه حق الله در انلرده ايسه دعوي قلنمدي بو باب عتق اليمين بياننده در ومن قال
ان دخلت فكل مملوك لي يومئذ حر يعتق بدخول من في ملكه عند الدخول سواء كان في ملكه وقت الحلف
او تجدد وبعده بر كمسنه اكر داره داخل اولورسم جمله مملوكم اولان حردر ديسه حالف اولان كمسنه‌نك دخولي
ايله عند الدخول ملكنده اولان عبد معتق اولور كرك وقت حلفده ملكنده اولسون وكرك بعد الحلف
جديدا اشترا ايلمش اولسون برابر در جمله‌سي معتق اولور زيرا يومئذ لفظنك تقديري يوم ان دخلت
ديمكدر وفعل محذوف اولمشدر انذن اول عوض تنوين ويرلشدر ومعتبر اولان حين دخولده ملكنده
بولنان قوللردر ولو لم يقل يومئذ لا يعتق الا من كان في ملكه وقت الحلف اكر يومئذ ديمسه معتق
اولماز الا وقت حلفده ملكنده اولان قول معتق اولور وكذا لو قال كل مملوك لي حر بعد غد اكر داره
داخل اولورسم يارندن صكره جميع مملوكم حردر ديسه بعده حلف ايلدوكي زمان مملوكي اولان عبد معتق اولور
زيرا كل مملوك لفظي اول حاله اولان مملوكه متناول در يوخسه بعد الحلف مالك اولدوغنه متناول
اولماز وبعد غد قولي حر لفظنه ظرف ديمكدر والمملوك لا يتناول الحمل مملوك لفظي حمله متناول اولماز
زيرا جنيني انايه تبعيت ايله مملوكدر من وجه عضودر مملوك ايسه نفسلره متناول در يوخسه اعضايه
متناول ديمكدر فلو قال كل مملوك لي ذكر حر وله امة حامل فولدت ذكرا لاقل من نصف حول منذ حلف لا يعتق
اكر داره داخل اولورسم جمله ارككن اولان قوللرم حردر ديسه حال بوكه اول كمسنه‌نك بر حامل جاريه‌سي اولوب
وجاريه مزبوره مولاسنك حلف ايلدوكي زماننده نصف حولدن اقلده بر اركك ولد طغورسه
اول ولد معتق اولماز ولو لم يقل ذكرا عتق الحمل تبعا للامة اكر كل مملوك لي حر ديسه ذكر لفظني ديمسه
اناسنه تبعيت ايله حمل دخي معتق اولوردي زيرا لفظ مملوك ذكوره واناثه متناول در حتي مدبره وامهاتي
اولاده دخي متناول در اكر حالف اولان كمسنه بن رجاله نيت ايلدم نسايه نيت ايلمدم ديسه قضاء
تصديق اولنماز حاملك انايه معتقه اولور زيرا امه كل مملوكي تحتنده داخل در حمل تبعيت ايله معتق
اولور ولو قال كل مملوك لي حر بعد الموت صار من في ملكه عند الحلف مدبرا اكر حالف اولان كمسنه جميع
مملوكم اولا موتمدن صكره حردر ديسه يمين ايلدوكي وقتده ملكنده اولان عبد مدبر اولور لا من ملكه
بعده يميندن صكره مالك اولدوغي عبد مدبر اولماز زيرا كل مملوك قولي بلا قرينه اولنجق حال ايچون استعمال
اولنور نته كم سين وسوف قرينه‌سيله استقبال ايچون اولدوغي كبي حال ايچون استعمال اولندي ايسه جزا كه
تدبيردر في الحال واقع اولوب لفظ مذكور بعد اليمين اشترا اولان عبده متناول اولماز لكن يعتق
الجميع من الثلث عند موته لكن حلف ايدن كمسنه‌نك موتي زماننده وقت حلفده موجود اولان عبدي وبعد

اليمين اشتري ايلدوكي عبدي ثلثدن معتق اولور چونكه عتق موته مضاف قلنمدي بر حيثيتدن كه
ايجاب عتق في الحال مملوكه اولان متناول در وحملده موجود اولنلر مدبر اولور وبر حيثيتدن موته
مضاف اولان عتق بعد الموت ايجابدر اول ايسه وصيت اولور ووصيت اولنجق حلف ايلدوكي
وقتدن صكره اشتري ايلدوكي قوللره دخي متناول اولور وصايا ده معتبر اولان حالت
موتده ملكنده بولنانلردر بو قول ابو حنيفه وامام محمد قوللريدر اما امام ابو يوسف قتنده
بعد اليمين مالك اولدوغي معتق اولماز زيرا لفظ حاله حقيقتدر صكره مالك اولدوغنه متناول
اولماز بو اجلدندر كه وقت يميندن اولان مدبر اولور ملكنده بولنميان مدبر اولمسا ز

بو باب جعل اوزرينه عتقك بياننده در ضم ميم ايله جعل بر فعل مقابله‌سنده
تعيين اولنان عوضدر ومن اعتق على مال شول كمسنه كه عبدني مال اوزرينه اعتاق ايلسه مثلا انت حر على الف
درهم ديسه اويه وياخود مال مقابله‌سنده اعتاق ايلسه مثلا انت حر بالف درهم ديسه فقبل عتق يعني
اميري عبد مخاطب اول مجلسده مال مذكوري قبول ايلسه معتق اولور والمال دين عليه مذكور مال عبد معتقك
اوزرينه دين اولور زيرا عبد قبول ايلدي الخ اوزرينه التزام ايلمشدر يصح الكفالة به بدل عتق اولان مالك كفالتي صحيح اولور
زيرا اول مال دين صحيحدر كفالت ايسه دين صحيحده اولور بخلاف بدل الكتابة بدل كتابتك بو حكمده خلافي واردر
بدل كتابت ايله كفالت صحيح دكلدر زيرا دين صحيح دكلدر اثر رقيت باقي اولدوغي جهتدن مثلا عبد مكاتب بدل
كتابتدن عاجز اولسه بنده رقيت عودت ايدر بو تقدير جه عبد اوزرينه دين صحيح دكلدر دين صحيح اولمجق
كفالت دخي صحيح دكلدر وان قال ان اديت الي الفا فانت حر واذا اديت صار ماذونا لا مكاتبا اكر
مولي عبدينه ان لفظي ايله اكر بكا بيك ادا ايدرسك سن حرسن ديسه وياخود اذا لفظي ايله اكر بيكي بكا ادا
ايدرسك سن حرسن ديسه اول عبد ماذون اولوب مكاتب اولماز زيرا ادايه تعليق اولان عتق ايله ماذون
اولور مولي عبدندن اداء ماله تعليق ايلمسي تجارت تحريض ايلمكدر وماله تعليق ايله ماذون اولور مكاتب اولمز
ديمكدن مقصود افندي‌سي عبد مزبوري مالي ادا ايلمزدن مقدم بيع ايلمسي جايز اولور اما مكاتبك بيعي
جايز اولماز مادامكه كندو بيعه راضي اولميه اما اكر مكاتب كندوي بيعه رضا ويررسه كتابت فسخ اولور
ويعتق ان ادي في المجلس وخلي بين المولي وبين المال فيه في التعليق بان اكر عبد مال معيني اول مجلسده
ادا ايدرسه معتق اولور وياخود مولي ايله مال بيننده تخليه ايلسه يعني اول مجلسده عبد مال معيني افنديسنك
يانينه وضع ايلسه بر وجهله وضع ايلسه كه مولي اول مالي قبض ايلمكه ممكن اوله بو مقوله تسليم ايله دخي معتق اولور
وبو ايكي صورتده معتق اولمسي ان لفظي ايله تعليق اولندقده در زيرا ان شرط ايچوندر وقت ايچون استعمال
اولماز حتي اول مجلسده ادا ايلسه معتق اولماز ومتي ادي اذا دخل في التعليق باذا اذا ايله تعليقده حر وقت
مال معيني ادا ايلسه وياخود تخليه ايلسه معتق اولور زيرا لفظ اذا وقت ايچون مستعمل اولور مجلس ايله مقيد

اولماز متی کبی ویجبر المولی علی القبض حریه وقت کرعبد مال معین ادا ایلسه ویاخود یاننه وضع ایلسه مولاسی
مال مزبوری قبض ایلمکه اوزره جبر اولنور وان ادی البعض یجبر علی القبض ایضا الا انه لا یعتق ما لم یؤد الکل
اکر برعبد مال معیندن بعضیسنی ادا ایلسه قبض ایلمکه اوزرینه مولی جبر اولنور الا آنکه عبد معتق اولماز مادامکه
معین اولان مالک کلیسنی ادا ایلمیه کما لو حط عنه البعض فادی الباقی مولی مال معیندن بعضیسنی حط ایدوب
باقیسنی ادا ایلدکده معتق اولدوغی کبی بعضیسنی ادا ایلمکله عبد معتق اولماز زیرا شرط ادا الفا ایدی اول شرط
ایسه بولنمدی مثلا برکمسنه عبدینه ان ادیت الی الف درهم فانت حر دیسه ذکر اولنان الفدن بر مقدارینی
حط ایلسه کامل الفی ادا ایلمدکجه معتق اولماز وحط ایلسه بیله اولماز زیرا شرط اداء الف ایدی اول
ایسه بولنمدی اما عوض شرط بولنمدیغی مشروطده بولنماز کتابت بونک خلافنجهدر زیرا مکاتبک اوزرینه
مال واجبا اولور مال واجبا اولانده ایسه ابراء بعض وکل جائزدر وصاحب عنایه دیمشدرکه اکر درهم
ذکر اولنوب آنک برینه دینار ویرسه ینه معتق اولماز ثم ان ادی الفا کسبه قبل التعلیق رجع المولی علیه
بمثلها ویعتق اندن صکره اکر عبد قبل التعلیق کسب ایلدیکی الفی ادا ایلسه عبد معتق اولور لکن مولی عبد
اوزرینه اول الف مثلیله رجوع ایدر یعنی تکرار الف ادا ایدر زیرا اول ویردیکی الف عبد ایکن کسب
اولنمغله العبد وما یملکه کان لمولاه مضمونی اوزره مال مولانک اولمش اولور اول اجلدن الفا
ایچون عبد اوزرینه رجوع ایدر وان کسبها بعده لا یرجع اکر عبد ویردیکی بیکی بعد التعلیق کسب ایلدیسه
مولی عبدی اوزرینه رجوع ایده من ولو قال انت حر بعد موتی بالف فان قبل بعد موته واعتقه الوارث
عتق اکر مولی بنم موتمدن صکره مقابلنده الف بیک ایله سن حرسن دیسه اکر عبد قبول ایدرسه ووارث اعتاق
ایدرسه القائله معتق اولور والا فلا اکر عبد مولانک موتندن صکره القائله قبول ایلمزسه ویاخود عبد
قبول ایلیوب لکن وارث اعتاق ایلسه معتق اولماز یعنی عتق موتدن صکره تاخر ایلسه عتق ثابت اولماز
الا وارث ویاخود وصی ویاخود قاضینک اعتاقی ایله اولور اکر ذکر اولنان کمسنه‌لردن اعتاق واقع
اولماز ایسه معتق اولماز ولو حرره ان یخدمه سنة قبل عتق وعلیه ان یخدمه تلک المدة اکر مولی عبدینه
برسنه خدمت ایلمک اوزره تحریر ایلسه وعبد دخی قبول ایلسه فی الحال معتق اولور وعبد اوزرینه لازمدر که
اول مدتی مولاسنه خدمت ایلیه زیرا بو قول عوض اوزرینه عتقدر وعوض اوزرینه واقع اولان عتق قبول ایله
قبل الادا واقع اولور مثلا اعتقتک علی ان تخدمنی سنة دیمکله فی الحال واقع اولور اما ان خدمتنی کذا مدة
دیسه فی الحال واقع اولمیوب شرط اولان مدت تمام اولدقدن صکره معتق اولور اولکی صورت معارضه‌دن
صکره‌کی صورت معلق بالشرطدر فان مات المولی قبلها لزمه قیمة نفسه اکر مولی عبدکه برسنه خدمتدن
مقدم فوت اولسه ابو حنیفه وابو یوسف قاتلرنده عبده قیمتی نفسیله لازم اولور وعند محمد قیمة خدمته امام محمد
قتنده عبده خدمتنک قیمتی لازم اولور وکذا لو باع المولی العبد من نفسه بعین فهلکت قبل القبض

یلزم قیمة نفسه وبوندکی مسئله کبیدر اکر مولی عبدینی کندو نفسنه برعینه یعنی معین برشی ایله بیع
ایلسه وقبل القبض عین هالک اولسه اول عبده کندو نفسنک قیمتی لازم اولور ابو حنیفه وابو یوسف
قاتلرنده وعند محمد قیمة العین امام محمد قتنده هالک اولان عینک قیمتی لازم اولور زیرا اول عین
بغیر مال اولان شیئه معاوضه‌در زیرا نفس عبد کندو حقنده مال دکلدر وکندو نفسنه مالک دکلدر
بوکا مثال بر خاتون برعبد اوزرینه تزوج اولنسه بعده عبد مستحق چیقسه خاتون زوج اوزرینه عبدک
قیمتی ایله رجوع ایدر بو خصوصه قیمتی بضعیه که مهر مثلدر انکله رجوع ایلماز بو تقدیرجه عبده هالک اولان
عینک قیمتی لازم اولور ابو حنیفه وابو یوسفک دلیل عقلیسی بودرکه بو عین مال مقابلنده معاوضه‌در
زیرا عبد مولی حقنده مالدر وبونک مثالی برکمسنه برجاریه مقابلنده باباسینی اشترا ایلسه وبایع
جاریه قبض ایلمزدن مقدم جاریه هالک اولسه بایع مشتری اوزرینه باباسنک قیمتیله رجوع ایدر
بو خصوصه جاریه‌نک قیمتی ایله رجوع ایده من کذا فی الزیلعی ومن قال لآخر اعتق امتک بالف علی ان
تزوجنیها ففعل وابت ان تزوجه فلا شیء علیه شول کمسنه که آخر کمسنه‌یه جاریه‌کی بکا تزویج ایلمک
اوزره بیک درهم مقابلنده اعتاق ایله دیسه اول کمسنه دخی اعتاق ایلسه وجاریه اول کمسنه‌یه تزوجدن
ابا ایلسه اعتاق ایله دیان کمسنه‌نک اوزرینه برشی لازم کلماز یعنی امرک تعیین ایلدیکی بیک کندویه
لازم کلماز اما طلاق بونک خلافنجه‌در مثلا برکمسنه آخر کمسنه‌یه طلق امرأتک علی الف درهم دیسه اول
کمسنه دخی طلاق ویرسه آمر اوزرینه الف لازم اولور طلاقده اجنبی اوزرینه اشتراط بدل جائزدر اما اعتاقده
جائز دکلدر بو محلده بحث واردر ولو ضم عنی قسم الالف علی قیمتها ومهر مثلها ولزمه حصة القیمة
وسقط ما یخص المهر اکر عنی لفظنی ضم ایلسه مثلا اعتق امتک عنی بالف دیسه مذکور اولان الف
جاریه‌نک قیمتی ومهر مثلنه تقسیم اولنور وآمره جاریه‌نک قیمتی لازم اولور ومهره مختص اولان ساقط اولور
مثلا جاریه‌نک قیمتی ایکی بیک ومهر مثلی بیک اولسه مذکور اولان بیک اوچ بیکه تقسیم اولنور التی یوز التمش
التی اقچه حصهٔ رقبه واوچیوز اوتوز اوچ اقچه حصهٔ مهر مثل اولور آمرکه اعتق امتک عنی بالف دیدیکده
بیک اقچه‌یی ایکی شیئه مقابل قلدی بری شراء رقبه وبری بضع نکاحدر ووقوع اعتاقک لازم مقتضیکه
بیعدر طریق اقتضا ایله واقع اولمشدر کانه جاریه‌یی بیعها منی ثم اعتق عنی دیمش اولدی بو تقدیرجه
اقتضا اشتری بولنمش اولور وجاریه‌نک قیمتی اولان التی یوز التمش التی آمره لازم اولورکه کندویه تسلیم
اولان رقبه مقابلنده ومهر مثل که اوچیوز اوتوز اوچ اقچه‌در اول باطل اولورکه کندویه تسلیم
اولنان بضعدر ولو تزوجته فحصة المهر لها فی الوجهین وحصة القیمة للمولی فی الثانی وهدر
فی الاول بو عقوده تقریر اولان مسئله جاریه تزوجدن ابا ایلدیکی صورتده ایدی اما اکر جاریه ابا
ایلمیوب آمر تزوج ایلسه مهر مثلک حصه‌سی که اوچیوز اوتوز اوچ اقچه‌در ایکی صورتده دخی جاریه‌یه‌ویریلور

كركت عتي لفظني ذكر ايلسون كركن ايلمسون ده قيمتك معتبر سي ثانيده يعني عتي لفظني ضم ايلدكده مولي
ايچوندر صورة اولى ده يعني عتي لفظني ضم اولنمدقده قيمتك معتبر سي هدر در

باب

بو باب تدبير بياننده در وقتا كه مصنف اعتاق مطلقدن فارغ اولديسه اعتاق مقيده شروع ايلدي و تدبير
لغتده عاقبت امره نظر ده در شرعده بعد الموت حاصل اولان عتقي ايجابدر و تدبير ايكي نوعدر بر نوعي مطلق
و بر نوعي مقيددر و المدبر المطلق من قال له مولاه اذا مت فانت حر مطلق مدبر شول كمسنه در كه مولاسي
اكا قچان بن اولورسم سن حرسن ديسه مطلق مدبر بو مقوله خطاب ايله خطاب اولنان عبد در او انت حر عن
دبر مني او يوم اموت او مع موتي او انت مدبر او قد دبرتك و ياخود بندن صكره سن حرسن بن اولدوكم كونده
ديه و ياخود سن حرسن بنم موتم ايله و ياخود بنم موتم قتنده و ياخود بنم موتمده حرسن ديه و ياخود سن
مدبرسن ديه و ياخود تحقيقا سني تدبير ايلدم ديه او ان مت الى مائة سنة و ياخود اگر بن
يوز سنه يه دكين اولورسم سن حرسن ديه و غلب فيه كما موتها فيها حال بو كه مولينك موتي يوز سنه دن
غالبا اولسه يعني سكسان باشنده اولسه مثلا بو قول صورتده مقيد اما معناده مطلقدر زيرا
موت معتبردر و بو قول حسن بن زياده كه ابو حنيفه دن روايتيدر و فقيه ابو الليث نوازلنده ذكر
ايلمشدر كه اگر بر رجل عبدينه سن حرسن اگر بن يوز سنه يه دكين اولورسم ديسه حال بو كه موتي غالب
اولسه يعني اختيار آدم اولسه ابو يوسف ديركه اول عبد مدبر مقيددر مولاسي اول عبدي بيع
ايلمك جايزدر و حسن بن زياد ديركه عبد مدبر مطلقدر بيعي جايز دكلدر زيرا يوز سنه يه دكين
تعيش ايلمه حكمي خود مولاسي بيلور امري بو تقديرجه ان مت فانت حر ديمش اولور يا او وصيتك
بنفسك او برقبتك او بثلث مالي و ياخود سني كندو نفسكه وصيت ايلدم و ياخود سني كندو رقبكه
وصيت ايلدم و ياخود سني ثلث مالمي سكا وصيت ايلدم ديسه مدبر اولور و لا يجوز اخراجه عن ملكه الا
بالعتق مولانك ملكندن اول مدبرك اخراجي جايز اولماز الا عتق ايله جايز اولور امام شافعي قتنده
بيعي و هبه سي جايزدر زيرا ذكر اولنان كلام تعليق بالشرطدر و تعليق بالشرط ايسه بيع و هبه يي منع
ايلماز ساير تعليقات قنده اولديغي كبي بزم ايچون دليل نبي عم كه المدبر لا يباع و لا يوهب و لا يورث و هو
حر من الثلث قولي اثر تقييددر و يجوز استخدامه و كتابته و اجارته مدبرك استخدامي و كتابتي و اجاره يه
ويرلمسي جايز اولور و الامة توطأ و تزوج جاريه مدبره وطئ اولنور يعني مولاسي وطئ ايدر و هم ملك
باقي اولمغله ترويج ايلمك دخي جايزدر و اذا مات سيده عتق من ثلث ماله يعني مدبرك سيدي فوت
اولسه مدبر سيدك ثلث مالندن معتق اولور زيرا تدبير وصيت حكمنده در ثلثدن معتبر اولور
و ان لم يخرج من الثلث فبحسابه اگر مدبرك قيمتي ثلثدن چيقماز ايسه ثلث مال حسابيله معتق
اولور مثلا سيدك اوچ بيك اقچه سي قالسه و عبدك قيمتي دخي التي بيك اولسه جمله سي طقوز بيك

اقچه اولور ثلثي اوچ بيك اقچه اولور ايمدي عبدك نصفي معتق اولور با اوچ بيك يا قيمتنده سعي ايدر و ان لم
يترك غيره اگر فوت اولان سيد مدبردن غيري بر شي ترك ايلمسه و وارثلري تدبيري تجويز ايلمسه لر
سعى في ثلثيه عبد مدبر قيمتنك ثلثاننده سعي ايدر مثلا قيمتي التي بيك اقچه اولسه ايكي بيكي معتق اولور
و دورت بيك اقچه سنده سعي ايدر و ان استغرقه دين المولى اگر مدبري مولاسنك ديني مستغرق اولسه سعي
في كل قيمته موتندن معتق اولور لكن كل قيمتي سعي ايدر و لو دبر احد الشريكين و ضمن نصف شريكه ثم مات
اگر شريكلردن بري حصه سني تدبير ايلسه و شريكنك نصف حصه سني ضامن اولسه و فوت اولسه عتق
نصفه بالتدبير و سعى في قيمته عبدك نصفي تدبير ايله معتق اولور و نصف قيمتنده سعي ايدر ابو حنيفه
قتنده خلافا لهما اما مين ايچون خلاف وارد در انلر قتنده تدبير ايله كليسي تدبير در بو مسئله تجزي عتق
مسئله سينك فرعيدر ابو حنيفه قتنده عتق متجزي اولور اما مين قتنده متجزي اولماز و المقيد من
قال ان مت من مرضي هذا او سفري هذا او من مرض كذا او الى عشر سنين او الى مائة سنة مقيد شول كمسنه در كه
مولاسي اكا ديسه كه اگر بن شو مرضدن اولورسم و ياخود شو سفرمده اولورسم و ياخود شو مقوله مرضدن اولورسم
و ياخود اون سنه يه دكين اولورسم و ياخود يوز سنه يه دكين اولورسم ديسه و احتمل عدم موته فيها يوز سنه ده
اولماموق احتمالي اولسه مثلا بو كلامي قائل اولان اوتوز باشنده اولسه فيجوز بيعه بو مقوله مدبر مقيدك
بيعي جايز اولور و هبه و رهني دخي جايز اولور زيرا بو ذكر اولنان صفتلرده البتة واقع اوليجي متيقن
اولماغين في الحال سبب عتق اولميجق معني سببيت بين الثبوت و العدم تردد ايچون منتفي اولسه ساير
تعلقات كبي بو دخي معلق اولور بو تقديرجه تعليقات قبل وجود الشرط بيعي منع ايلماز و ان وجد الشرط
عتق المدبر اگر شرط اولنور ايسه عبد مدبر مقيد اولور مدبر مطلق عتقي كبي زيرا بو صفت اجزاء حياتندن
اخر جزء سندن متعين اولوب مدبر مطلقك حكمني اخذ ايلدي زيرا موته اضافتي دخي بو ثبوت و زوال تردد
دخي متحقق اولدي

باب

بو باب استيلادك بياننده در استيلاد لغتده ولد طلبنه ديرلر
شرعده مولى جاريه سندن وطئ ايلمك ولد طلبنه ديرلر لا يثبت نسب ولد الامة من مولاها الا ان يدعيه
جاريه نك ولد ينك نسبي مولاسندن ثابت اولماز الا اگر مولاسي اول ولدي دعوت ايليه زيرا فراشي
امه ضعيف اولمغله بلا دعوت ولد ثابت اولماز و فراشي ضعيف اولديغي اجلدن دركه جاريه دن عزل
جايزدر اما ولد منكوحه بونك خلافنجه در انك ولدي نفي ايله منتفي اولميوب كندو لرم لعان واجب اولور
زيرا منكوحه نك فراشي قويدر و اذا ثبت صارت ام ولد لا يجوز اخراجها عن ملكه الا بالعتق قچان دعوت
ايله جاريه نك ولدي نسبي ثابت اولسه اول جاريه ام ولد اولور اول جاريه يي ملكندن اخراج جايز اولماز
الا عتق ايله جايز اولور حتى جاريه ابراهيم طغور وقده بني عم دن سؤال ايلديلر يا رسول الله جاريه اعتاق
ايلمزمسين ديدكلرنده اعتقها ولدها ديو بيورمشلر و بر موضعده دخي من وطئ امة فولدت له فهي معتقة

عن دبر منه فقول شريفي وارد اولمشدر وله وطئها واستخدامها واجارتها وتزويجها وكتابتها مولاسيچون جائزدر
اول جاريه وطي واستخدام ايلمك واجاريه ويرمك وتزويج ايلمك وكتابته كسمك زيرا حنوز اثر ملك باقيدر
معتقه دكلدر وتعتق بعد موته من جميع ماله ولا تسعى لدينه ام ولد اولان جاريه مولاسنك موتندن صكره
جميع مالندن معتق اولهر ومولاسنك دينى سعى ايلماز زيرا تبيع دن ام ولد جملة مالندن معتقه اولور
مولاسنك دينى ايچون سعى ايلماز ديو حديث شريف وارد اولمشدر ويثبت نسب ولدها بعد ذلك بلا دعوة
جاريه نك ولدينك نسبى بلا دعوى ثابت اولور اولكى ولدن صكره ولد كتورسه زيرا اولكى ولدي دعوت
ايله معتق اولور وطي جاريه دن مقصود ولد ايچون اولوب قضاء شهوت ايچون دكلدر بو تقديرجه ولد
ايچون اولدوغى متحقق اولوب الولد للفراش حديث شريفنه موافق اولمش اولور وان نفى انتفى اكر ولد
اولى اعترافندن صكره ولد ثانى نفى ايدرسه ولدك نسبى منتفى اولور وفراش اوچ نوعدر اولكيسى
ضعيفدر كه جاريه نك فراشيدر دعوتسز ثابت اولماز وايكنجيسى متوسطدر ام ولد جاريه نك
فراشيدركه اولكى ولد دعوتيله ولدندن صكره ولد ثانينك نسبى بلا دعوت ثابت اولور الا
بو قدر واركه نفى ايله منتفى اولور اوچنجيسى فراش قويدركه فراش منكوحه در بلا دعوت ثابت اولور ونفى ايله
منتفى اولميوب لعان واجب اولور ولو استولدها بنكاح ثم ملكها فهى ام ولده اكر بركمسنه برغيرك
جاريه سنى نكاح ايله استيلاد ايلسه اندن صكره اول جاريه يه مالك اولسه اول جاريه اول كمسنه نك
ام ولدي اولور وكذا لو استولدها بملك فنخ استحقت ثم ملكها اگر ملك يمين ايله جاريه يه استيلاد
ايلسه اندن صكره جاريه يه مستحق چيقسه بعده جاريه يه مالك چيقسه اولسه اول جاريه اول كمسنه نك
ام ولدي اولور بخلاف ما لو استولدها بزنا ثم ملكها اما زنادن استيلاد ايدندن صكره
جاريه يه مالك اولان بونك خلافنجه در زيرا زنادن نسب ثابت اولماز ولو المستام ولد النصرانى
عرض عليه الاسلام فان اسلم فهى له وان ابى سعت فى قيمتها وهى كالمكاتبة ولا ترق بعجزها اكر نصرانينك
ام ولدي اسلامه كلسه نصرانيه اسلام عرض اولنور اكر اسلامه كلورسه جاريه انكدر اكر اسلامدن
ابا ايدرسه جاريه قيمتا ولدوغى حالده ثلث قيمتنده سعى ايدر وبو جاريه مكاتبه كبيدر مادامكه قيمتنى
ادا ايلميه معتقه اولماز لكن عجزي ايله رقيته عودت ايلماز امام زفر قتنده فى الحال معتقه اولور سعى
ايلمك جاريه نك اوزرينه دين اولور هدايه نك عتق بعض محلنده مسطوردركه ام ولد مال متقوم اولسنده
اختلاف اولنوب امام اعظم قتنده متقوم دكلدر امامين قتلرنده مال متقوم دور زيرا ام ولدك
وطئى واجاره ومحا استخداميله منتفع وليسى منتفع اولميسى مال متقوم اولسنه ولا لتنا ايدر لكن بيع
اولماسى مال متقوم اولماسنه مانع دكلدر مدبره ده اولدوغى كبى كورمزمسنك ام ولد نصرانى مسلمان
اولسه اول جاريه نك اوزرينه تمام ثلث قيمتى ايچون سعايت وارد رشا ثمك قولى اوزرينه بو بيله

اولميه مولاسنك موتندن صكره ام ولدك بيع وسعايتى اولمدوغى ايچوندر مدبر بونك خلافنجه در ابو حنيفه
ايچون دليل اجرار اليه درام ولد ايسه نسبى ايچون محرزدر بو جهته مال متقوم اولدوغى ايچون دكلدر وان مات عتقت
بلا سعاية اكر مولاسى اولان ذمى فوت اولسه بلا سعاية معتقه اولور زيرا ام ولديه ولو ادعى ولد امة لهما
شريك يثبت منه وصارت ام ولده وضمن نصف قيمتها ونصف عقرها لا قيمة ولدها اكر بركمسنه مشترك
اولان جاريه نك ولدندن ادعا ايلسه يعنى دعوت ايدوب ولد بندندر ديسه ولدك نسبى دعوت ايدن كمسنه دن
ثابت اولوب جاريه اول كمسنه نك ام ولدي اولور وجاريه نك نصف قيمتى ونصف عقرينه شريكنه ضامن اولور
بو حصه ولدنك قيمتنه ضامن اولماز حره عقر مهر مثلدر كركن بر اولنون كرك ثيبه اولسون جاريه نه قيمتك
عشريدر وان ادعياه معا ثبت منهما وهى ام ولدهما وعلى كل نصف عقرها وتقاصا وورث من كل منهما ميراث
ابن وورثا منه ميراث اب واحد اكر شريكينك ايكيسى معا ولدي دعوت ايلسه ايكسندن دخى نسب ثابت اولور
وجاريه ايكسنك دخى ام ولدى اولور وهر برينك اوزرينه جاريه نك نصف عقرى لازم اولور وتقاص ايدرلر يعنى بسنك بكا
ويره جككى بنم سنده اولان الاجغمه حساب ايله ديكدر وا وغلان ايكسندن دخى براوغل ميراثنه وارث اولور
وايكيسى وا غلاننك برابا ميراثنه وارث اولور حتى بو طلب بر واقعه قاضى شريح زماننده واقع اولوب قطع
حكم اولنما مغله عمر رضى الله عنه حضرتلرينه مكتوب كوندرر مشترك جاريه نك ولدينه صاحبنك هر برى ولد بندندر ديو
دعوت ايلمشلردر ديو استفتا ايلدكده حضرت عمر رضى الله عنه قاضى شريحه بو يوزدن مكتوب كوندردي مكتوب بازو بلسم
لبسا فلبس عليهما ولو بينا لبين لهما وهو ابنهما يرثهما ويرثانه وهو للباقى منهما اى الولد يكون للاب الباقى
من الابوين اذا مات احدهما حتى يكون كل الميراث للاب الحى دون ان يكون نصفه لورثة الاب الميت كلاهما مثلهم
بيوردى عمر رضى الله عنه بو كلامى تحرير وتقرير بيوردقده اصحاب كرامدن رضوان الله عليهم اجمعين دن چوق كمسنه
انده حاضر اولوب بركمسنه بو كلامه تعرض بيورمشدر ومكتوب بو منوال اوزره قاضى شريحه واصل اولدقده موجبنجه
حكم اولنمشدر وان ادعى ولد امة مكاتبه فصدقه المكاتب ثبت نسبه منه وعليه قيمته وعقرها بركمسنه اگر مكاتب
جاريه سنك ولدنه ادعا ايلسه بندندر ديو دعوت ايلسه ومكاتب دخى مولاسنه تصديق ايلسه ولدك نسبى
مولاسندن ثابت اولور وولدك قيمتى وجاريه نك عقرى مولاسيه اوزرينه لازم اولور ولا تصير ام ولده اول
جاريه مكاتبك مولاسنك ام ولدى اولماز زيرا اول جاريه مولاسنك حقيقة ملكى دكلدر وان لم يصدقه
لا يثبت النسب اكر مكاتب مولاسينى تصديق ايلمزسه ولدك نسبى ثابت اولماز امام يوسف ديركه ثبوت
نسبده مكاتبك تصديقنه احتياج يوقدر زيرا مولانك مكاتبنك جاريه سنده حقى واوغلنك جاريه سنده
اقوى در چونكه اوغلك جاريه سندن بلا تصديق نسب ثابت اولور مكاتبك جاريه سنده بطريق الاولى ثابت اولور
بنم ايچون دليل بودركه بابا نك اوغلنك مالنى تمليك ايدرجانا احتياج اولسه اول اجلدن عقر قيمت ولد لازم
اولور جاريه ام ولد اولور اما مولا ايچون مكاتبك مالنى تمليك ايلمك يوقدر زيرا مولى عقد كتابت ايله كندو

نفسندن مكاتبي حجر ايدوب اجنبي يه الحاق ايلمشدر اول اجلدن ولدينك قيمتي وجاريه نك عقرني كندويه
واجب اولور وجاريه ام ولد اولماز الا اذا دخل الولد في ملكه وقتا ما الاكثر اوقاتدن بر وقتده ولد كندو ملكنه
داخل اولور اول وقت نسبي ثابت اولور

مطلب

كتاب

بو كتاب ايمانك احكامي بيانندهدر يعني ايقاع
ايمان يمينك جمعيدر ويمين لغتده قوتدر ديرلر حق سبحانه وتعالينك لاخذنا منه باليمين قول شريفي قوت
ايله كنه دينلدر زيرا باليمين قول شريفي بالقوه ايله تفسير ايلمشلردر ويمين شرعده بر عقددر كه يمين ايدن
كمسنه عزمني اول عقد ايله قوي ايدر كه كرك فعلي اوزرينه اولسون وكرك كمسنه ترك فعل اوزرينه اولسون ويمينك
شرطي حالف اولان كمسنه مكلف اولمق كركدر قصد ايلدوكي شيئك تحقيقي مرده در وكذا شول انقطع دركه اكله
يمين منعقد اولور وحكمي بار اولميه واجب ولان محلده بار اولمقدر وفوتنده كفارت ايلمكدر اليمين تقوية
احد طرفي الخبر بالمقسم به يمين خبرك ايكي طرفنك بري حق سبحانه وتعالينك اسم ذات واسماء صفاتيله يميندر
وبري جناب رب العزتدن غيري ايله يميندر نوع اول كتاب وسنت ايله مشروعدر نته كم حق سبحانه وتعالينك
تالله لاكيدن اصنامكم تالله تفتؤا تذكر يوسف تالله لقد اثرك الله علينا قول شريفي مشروعيتنه
دليلدر سنت ايله مشروع اولميه بنيه م كه لاغزون قريشا حديث شريفي ايله در وصحابه كرام يمين ايدرلردي
ويمين ويرورلردي والله دن غيري ايله دخي يمين مشروعدر بو يمين جزا وشرط تعليقيدر مثلا ان دخلت
الدار فانت طالق وياخود فانت حر ديمك وياخود علي حج او عمرة ديمك كبي دخي بونلره متشابه اولان
شرط وجزا كبي وجزا وشرط تعليق وصحا يمين دكلدر لكن عند الفقهاء معني يمين تسميه بيمين بالله
ايله حاصل ولان شي ايله حاصل اولدوغيچون درجيده بر كمسنه يمين ايلمامكي يمين ايلسه بعده طلاقه وياخود
طلاق متعلق به يمين ايلسه حانث اولور ويمين ايلمك كرچه كتاب ايله مشروعدر لكن تقليلي تكثيرندن
اوليدر احتمال دركه حق سبحانه وتعالينك اسم شريفنك حرمتنه هتك ايلمك واقع اوله وبعضيلر قتنده
حق تعاليدن غيري ايله يمين مكروهدر ديو بنيه م كه من كان حالفا فليحلف بالله اوليندر واصل شرع

مطلب

قتنده يمينك اوچ اسمي واردر يمين وحلف وعهد وميثاق وايلادر وهي ثلث يمين اوچ نوعدر صنف
بو محلده عدا ايماني مراد ايلديكي زيرا ايمانا الكه من ان يحصى در بلكه مرادي بر يميندر كه بر نوعه كفارت اولور
وبر نوعه كفارت اولماز وبر نوعه الله دن رجا اولنور كه حالف مؤاخذه اولنميه غموس وهي حلف على امر ماض
او حال كذبا وحكمها الاثم ولا كفارة فيها الا التوبة نوع اول غموسدر ويمين غموس فعل ماضي وياخود حالا حالفك
يمينيدر كذبي تعمد ايلدوكي حالده يعني عمدا كذب ايدوب فعل ماضي اوزرينه والله فعلت كذا وياخود والله
فعلته الان كذا ديوب يمين ايلمكدر ويمين غموسك حكمي كناهدر زيرا بنيه م من حلف كذبا ادخله النار بيورمشلردر
يمين غموسده كفارت يوقدر زيرا كفارت هتك حرمت اسم الله ايدن كمسنه نك كناهي كبيره نك ايچون
مشروع اولمشدر بونده ايسه كاذبا جناب رب العزتك اسم شريفي استشهاد ايلدوكي كناهي خود محققدر

يمين

اولدوغي كبي بونده دخي كفارت لازم اولمسنه ذاهب اولمشلردر بونلرك ايچون دليل بودركه يمين
غموس كبيره محضه در زيرا بنيه م خمس من الكبائر لا كفارة فيهن بيوردقده غموسي دخي بشدن عد بيورمشلردر امدي
حرمتنه كه كبيره محضه اوله كفارت ايچون مناط اولماز زيرا كفارت عبادتدر زيرا صوم ايله دخي كفارت اولنور اكر عبادت
اولمسه صوم ايله كفارت اولنمزدي وبنيه م كه خمس من الكبائر بيوردقلري كبي بري اشراك بالله در وعقوق والدين
وقتل نفس ويمين وقطع صلة رحم ولغو وهي حلفه على امر ماض يظنه كما قال وهو بخلافه وحكمها رجاء العفو نوع
ثاني يمين لغودر ويمين لغو حالفك فعل ماضي اوزرينه يمينيدركه اول فعل كندو ديدوكي كبي ظن ايدر حال بو كه اول
فعل يمين ايلدوكي شيئك خلافيدر وانك حكمي رجا اولنوركه عفو اوله مثلا بر كمسنه والله فعلت كذا وياخود والله
ما فعلت كذا وياخود جاء زيد ديوب كندونك ظني بويله اولمسه لكن ايلدوكينك خلافي اولسه بو مقوله يمين ايچون
مؤاخذه اولنمامق رجا اولنور زيرا حق سبحانه وتعالينك لا يؤاخذكم الله باللغو في ايمانكم قول شريفي مؤاخذه اولنمامق
اوزره دليلدر اكر سؤال اولنورسه كه يمين لغوده مؤاخذه اولنمامق خود نص ايله ثابتدر نفي مؤاخذه ده رجا ايله
تعليقك معناسي ندر ديرز كه مذكور اولان يمين لغو ايچون نفي مؤاخذه اولنمامقده شك يوقدر لكن شك
لغوك تفسيرنده در زيرا لغو ايچون بعض اقوال واردر بخاري حضرتلري حق سبحانه وتعالينك لا يؤاخذكم الله
باللغو في ايمانكم قول شريفي عايشه رضي الله عنهادن روايت ايدوب بو كلامده يمين لغو يمين تكلم اثناسنده
لا والله وبلى والله قوليدر ديو روايت ابو حنيفه حضرتلرينكدر امام محمد وامام شافعي حضرتلري بيورردركه
يمين لغو اولدركه حرام شي اوزرينه يمين ايلكه در اول حرام شي ترك ايلمكله حق سبحانه وتعالي اول كمسنه مؤاخذه
ايلمازايه حسندن روايتدر كه يمين لغوده حالف شول كمسنه دركه بر شي اوزرينه يمين ايليه صكره نسيانه
واقع اوله كرك فعلنده وكرك تركنده بو مقوله يمين لغودر حق سبحانه وتعالي مؤاخذه ايلماز زيرا يمين
لغوده عدم مؤاخذه منصوص عليه در انده شك يوقدر انجق شك لغو تفسيرنده در منعقده وهي حلفه
على فعل او تركه في المستقبل وحكمها وجوب الكفارة ان حنث يمينك اوچنجي نوعي منعقده در يمين
منعقده مستقبلده بر فعلك اوزرينه وياخود ترك فعل اوزرينه حالفك حلفيدر وبو يمينك حكمي
اكر حانث اولورسه وجوب كفارتدر حق سبحانه وتعالينك ولكن يؤاخذكم بما عقدتم الايمان
قول شريفي ايله مراد مستقبلده يمين اولدوغي ... واحفظوا ايمانكم نص شريفي دلالت ايدر وحفظ
يمين تصور اولنماز الا مستقبلده اولنور وبما عقدتم الايمان قول شريفنده اولان عقد بر كلامي بر كلام
بر وجه ايله ارتباطدر كه ايكيسندن بر حكم متعلق اوله بو تعبير جميع ساير عقود شرعيه كبي بر عقد شرع اولنور
واندن غيري بر موضعده دخي ولا تنقضوا الايمان بعد توكيدها نص شريفنده واقع اولان نقض موضع
عقدده اولور بو نقض ايسه مستقبلدن غيريده تصوري ممكن دكلدر ومنها ما يجب فيه البر
كفعل الفرائض وترك المعاصي يمين منعقدهنك اقسامندن يوقدر شول شي كه انده بار اولمق

واجب اولور فرائضي اشلمك ومعاصيي ترك ايلمك مثلا والله لاصلين الظهر اليوم وترك معاصيه بو مثال والله لا اشرب الخمر
كبي وبو يمين صلوة اداسي وبو خمري ترك ايتمك يوجب بار اولمقدر ومنها ما يجب فيه الحنث لفعل المعاصي وترك الواجبات
يمين منعقدنك اقسامندن بعضيدر شول ايشكه انده حانث اولمق واجب اولور فعل معاصي وترك واجبات
كبي مثلا بركمسنه والله لا اشربن الخمر اليوم ديسه وياخود لا اصلي الظهر اليوم ديسه اول كمسنه يه واجب اولور كه شرب خمري
ترك ونمازي ادا ايده وكفارت ايليه زيرا نبي عم كه من حلف ان يطيع الله فليطعه ومن حلف ان يعصيه فلا
يعصيه حديث شريفي بوكا دالدر ومنها ما يفضل فيه الحنث كهجران المسلم ونحوه يمين منعقدنك اقسامندن
بعضيدر شول شيكه اول شيئده حنث اوزرينه تفضيل اولنور هجران مسلم كبي واكا بكزر شيئلر مثلا بركمسنه فلان
كمسنه ايله سويلشميه يم وسلام ويرميه يم ديو يمين ايلسه اول كمسنه بار اولمقدن حانث اولمق افضلدر وحانث
اولدقده كفارت ايليه زيرا نبي عم كه من حلف على يمين وراى غيرها خيرا منها فليأت بالذي هو خير وليكفر عن
يمينه حديث شريفي بو كلامه دليلدر وما عدا ذلك يفضل فيه البر حفظا لليمين ذلك دن ماعدا يعني فعل جايز
اولميانلردن غيري يمينه حفظ ايچون بار اولمق افضلدر زيرا حق تعالينك واحفظوا ايمانكم قول شريفي
امردر وامر ايسه وجوب ايچوندر رامونه انسانه ايماني حفظ ايلمك واجبدر ولا فرق في وجوب الكفارة بين
العامد والناسي وجوب كفارتده عامد وناسي بيننده فرق يوقدر كتاب دررده مسطوردر ولو كان مكرها
او ناسيا تحريرا اولنقدن صكره شرحنده اي مخطئا ايله تفسير ايلدي مثلا بركمسنه بكا صو كتور ديمك
مرادي ايكن والله لا اشرب الماء ديو سويلمش اولسه ومولانادن ناسيي مخطئ ايله تفسير ايلمك بينلرنده فرق
اولمدوغي مشعردر لكن ممكندر نسيانيله خطا بيننده فرق اوله مثلا بركمسنه نك قلبي يمين اتمامك اوزره
عازم ايكن لساننه يمين جاري اولسه اكا خطا دينلور اگر تركنه عازم اولميوب قلبي ذاهب ايكن لساننه
يمين جاري اولسه اكا نسيان دينلور بو وجه اولمق ممكندر اگر دينلورسه كه يمين بر عقددر يمين ايدن
كمسنه انكله فعل وياخود ترك فعل اوزرينه تقويت ايدر بو تقديرجه افعال اختياريه دندر ناسي قاصد
كبيدر ديمك نه كيفيت ايله در بز ديرزكه قياس بودر لكن نص ايله قياسي ترك اولنمشدر والمكره في الحلف
او الحنث وجوب كفارتده مكره وغيرينك بيننده فرق يوقدر حلفده وياخود حنثده زيرا نبي عم ثلث
جدهن جد وهزلهن جد بيورمشلردر ثلثدن مرادي بري نكاح وبري طلاق وبري يميندر وبو محلده
مناسب بر قاعده دركه مثلا بركمسنه محلوف عليهي مكرها وياخود ناسيا اشلسه برابردر زيرا فعل حقيقي
اكراه ايله متغير اولماز امدي فعل حقيقي اكراه ايله متغير اولمدوغي جهتدن بركمسنه بر فعل اشلمك يمين
ايلسه بعده خالف اولان كمسنه مغمي عليه وياخود مجنون اولدوغي حالده ايكن اول فعلي اشلسه حانث اولور
زيرا شرط محلوف عليه اولان فعل ايدي حقيقة بونلرده دخي بولنمشدر اگرچه حكمت رفع ذنب ايسه لكن حكم
دليلي اولان نيته دايردر اول فعلدر يوخسه حقيقة ذنب اوزرينه داير دكلدر زيرا اصوليون الحكمة راعية في الجنس

لا يكلم فردم مضمون اوزره بر قاعده بسط ايلمشلردر بو تقديرجه محلوف عليه هر كيمده صادر اولورسه حانث
اولور وهي عتق رقبة كفارت يمين عتق رقبه در يعني بر قول آزاد ايلكدر آزاد اولان قول مسلم وكافر وصغير
وكبير وذكر وانثي دن هر قنغيسي اولورسه جايزدر اما اعمى ومقطوع اليدين والرجلين اولان جايز دكلدر
او اطعام عشرة مساكين كما في عتق الظهارة والطعامه وياخود اون مسكينه اطعامدر عتق ظهارده اطعام منع
اولندوغي كبي او كلمه تخيير ايچوندر بونده واجب اولان اوچ شيئك بريسيدر او كسوتهم وياخود اون مسكينك
كسوتيدر لكل واحد ثوب يستر عامة بدنه هو الصحيح اون مسكينك هر بريسي ايچون بر ثوب لازمدركه اوله
ثوب كه بدننك جملسني ستر ايليه صحيح اولان دخي بودر فلا يجزي السراويل ثوب ما يستر عامة بدنه اولميجق بريني
سراويله ويرلسه كفارتدن كفايت ايلماز زيرا عرفده طون كيان آدمه عريان تسميه اولنور فان عجز عن احدها
عند الاداء صام ثلثة ايام متتابعات اگر اعتاق واطعام واكسادن بريني اداده عاجز اولسه اوچ كون
متتابعا صايم اولور ولا يجوز التكفير قبل الحنث قبل الحنث كفارت جايز اولماز ولا كفارة في حلف
كافر وان حنث مسلما كافرك يميننده كفارت يوقدر اگر مسلم اولدوغي حانث اولورسه ده زيرا حق سبحانه
وتعالينك فقاتلوا ائمة الكفر انهم لا ايمان لهم قول شريفي كفرهنك عدم ايماننه برهاندر زيرا انعقاد
يمين جناب رب العزته تعظيمدر كافر ايسه كفر ايله اللهي تعظيم ايديجي دكلدر ويمينه دخي اهل دكلدر زيرا كفارت
عبادتدر ولا يصح عن الصبي والمجنون والنائم صبي ومجنون ونايمك يميني صحيح دكلدر وحروف القسم
الواو والباء والتاء حروف قسم واو وبا وتادر زيرا بونلرك هر بري ايمانده معهوددر وقرآن عظيمده مذكوردر
وقسمده اصل بادر زيرا مظهره ومضمره داخل اولور بالله وبك لافعلن دينلور واو ايسه بادن بدلدر انجق
مظهره داخل اولور والله لافعلن دينلور يوخسه واك دينلمز وتا ايسه واودن بدلدر بوكا اولدوغي جهتدن
اسم واحددن غيريه داخل اولماز تالله لافعلن دينلور ترب الكعبه دينلمز وقد تضمر كالله لافعلن اولور
حروف قسم اضمار اولنور الله افعله دينلور ايجاز ايچون حروف قسمي حذف ايلمك عربك عادتيدر ديدكلري
بو اختيار اهل بصره نكدر منصوب اولنمق كركدر حرف خافضي نزع اولدوغي دلالت ايلسون ايچون ديدكلري
اهل كوفه نك اختياريدر مكسور اولنمق كركدر محذوفه دلالت ايلسون ايچون واليمين بالله او باسم من
اسمائه كالرحمن والرحيم والحق يمين الله لفظي اسم شريفيله در وياخود حق سبحانه وتعالينك اسماسندن
بر اسم شريفيله الرحمن والرحيم والحق اسم شريفلري كبي ولا يفتقر الى نيته يمينده نيته محتاج اولماز الا
فيما سمي به غيره الا شول اسمده محتاج اولوركه اول اسم ايله الله دن غيري دخي تسميه اولنه كالحكيم والعليم
حكيم وعليم اسملري كبي بو محلده اگر غيري مراد ايدرسه يمين اولماز وبصفة من صفاته تحلف بها عرفا كعزة
الله وجلال الله وكبرياءه وعظمته وقدرته وياخود يمين حق تعالينك صفاتندن بر صفاتيله در اوليه
صفاتكه عرفا انكله يمين اولنور عزة الله وجلال الله وكبرياء الله وعظمة الله وقدرة الله كبي وبعض مشايخ

مطلب حروف القسم

دیمشلردر که صفات ذاتله حلف یمیندر مثلا وقدرته وعزته کبی وصفات فعل ایله حلف یمین دکلدر مثلا رحمته
وغضبه کبی اما صحیح اولان الایمان مبنی علی العرف مضمونیدر لا بغیر الله کالقرآن والنبی والکعبة الله دن غیری نک
اسمیله یمین اولماز قرآن عظیم الشان ونبی عم وکعبه مکرمه اسملریله زیرا مالک موطلرندن شافعیه
روایت ایلمشدر که نبی عم عمر رضی الله عنه بر مجلسده ملاقی اولدیکه اول دخی بر قاچ آدم ایله سویلشورلردی واتالر
بابالری اسملریله حلف ایدرلردی نبی عم اکا خطاب ایدوب ان الله ینهیکم ان تحلفوا بآبائکم فمن کان حالفا
فلیحلف بالله او لیصمت بیورمشلردر صاحب هدایه دیمشدر که حاشا انا بری من النبی عم والقرآن دیسه
یمین اولور زیرا بو ایکیسندن تبری کفردر عیاذا بالله ولا بصفة لا یحلف بها عرفا کرحمة الله وعلمه ورضائه
وغضبه وسخطه وعذابه وحتی شول صفات ایله یمین اولماز عرفا اول صفات ایله حلف اولنماز رحمت الله وبعلم الله ورضا
الله وغضب الله وسخط الله وعذاب الله کبی زیرا بو صفت ایله یمین متعارف دکلدر وحلف لعمر الله یمین حالفک
لعمر الله قولی یمیندر زیرا عمر الله بقاء الله دیمکدر بقا ایسه صفاتندر تقدیری لعمر الله قسمیدر معناسی
احلف ببقاء الله ودوامه دیمکدر زیرا بقا صفات ذاتیه در وکذا وایم الله ایم الله دخی لعمرده کبی یمیندر
معناسی یمن الله دیمکدر ایمن جمع یمیندر کثرت استعمال ایله نونی ساقط اولدی اهل کوفه قتنده جمع یمیندر
قتنده ادوات قسمندر ومعناسی والله دیمکدر وسوکند یخورم بخدای معناسی احلف الان بالله دیمکدر
بو دخی یمیندر زیرا حال ایچوندر اما اکر بو لفظی اوقیوب سوکند خورم بخدای دیسه یمین اولماز وکذا قوله
عهد الله ومیثاقه حالفک عهد الله ومیثاقه قولی یمیندر زیرا حق تعالینک واوفوا بعهد الله بیورمشدر
ومیثاق دخی عهددن عبارتدر واقسم واحلف واشهد وان لم یقل بالله اقسم واحلف واشهد لفظلری
دخی یمیندر اکر بالله لفظی ذکر ایتمزایسه ده زیرا بو الفاظ یمینده مستعملدر وکذا علی نذر او یمین
او عهد وان لم یضف الی الله وینه یمیندر برکمسنه ان فعلت کذا فعلی نذر دیسه ویاخود ان فعلت
کذا فعلی یمین ویاخود فعلی عهد دیسه اکر نذر وعهد ویمینی الله مضاف قلمز ایسه ینه یمیندر زیرا نبی عم
من نذر نذرا ولم یسم فعلیه کفارة یمین قول شریفی یمین ایدوکنه حجتدر وکذا قوله ان فعل کذا فهو کافر او یهودی
او نصرانی او بری من الله وینه حالفک شویله اشلرسه کافر اولسون یاخود نصرانی اولسون یاخود
الله دن بریدر قولی یمیندر ولا یصیر کافرا بالحنث فیها سواء علق بماض او مستقبل ان کان یعلم انه
یمین حالف اولان کمسنه حنث ایله فهو کافر او یهودی او نصرانی او بری من الله قولندن کافر اولماز کرک
بو قول ماضیه تعلیق ویا مستقبله تعلیق ایلسون برابردر اکر حالف اول قول یمین ایدوکنی بیلورسه وان
کانت عنده انه یکفر یصیر به کافرا اکر حالفک قتنده اول یمین ایله کافر اولمق اعتقادی اولورسه بو قول
یمین ایله کافر اولور رضا ویروب اول فعلک اوزرینه اقدام ایلدیکی ایچون وقوله ان فعله فعلیه غضبه
او سخطه او لعنته او هو زان او سارق او شارب خمر او اکل الربا لیس بیمین حالفک ان فعل فعلیه

غضب ده وشاید ذکر اولنان الفاظ ایله اولان قولی یمین دکلدر زیرا غضب ده وسخط ده ولعنت ده قولی کندونک
اوزرینه دعاء علیه در شرطه تعلیق ایلماز زیرا یمینده متعارف دکلدر وهو زان او سارق او شارب الخمر
او اکل الربا بونلر دخی یمینده متعارف دکلردر وکذا قوله حقا حالفک حقا قولی دخی یمین دکلدر زیرا حقا
لفظی منکردر بونک ایله وعدک تحقیقی مراد اولنور او وحق الله ویاخود حق الله قولی دخی یمین دکلدر ابو حنیفه
والامام محمد قتنده زیرا ایچان لفظ حق الله مضاف قلنسه طاعة الله مراد اولنور خلافا لابی یوسف ایچون
خلاف واردر زیرا حق صفات اللهدندر اول کمسنه والله الحق دیمش اولدی بونک ایله یمین متعارفدر
بو دخی یمین اولور زیرا الف لام الحق دیسه بالاتفاق یمین اولور وکذا قوله سوکند خورم بخدای دیسه
زبان فارسی ایله حالفک سوکند خورم بخدای یاخود سوکند خورم بطلاق زن قولی دخی یمین دکلدر زیرا
بونلر ایله یمین متعارف دکلدر ومن حرم ملکه لا یحرم برکمسنه ملکینی کندو به حرام ایلسه مثلا حرمت ثوبی
هذا او طعامی هذا دیسه حرام اولماز وان استباحه او شیئا منه اکر اول کمسنه نک کندو به حرام ایلدیکی
شیء مباح قلنسه اول ثوبی کیمک ایله وطعامی یمکله ویاخود اول ملکندن برشینک مباح قلنمسنی طلب
ایلسه فعلیه الکفارة باقدامه اول کمسنه نک اوزرینه کفارت لازم در کندو نفسی اوزرینه حرام ایلدوکی شیء
اقدام ایلدیکی سببی ایله ولا یحرم قوله حرمتها العینه اولماز قوله کل حل علی حرام یحمل علی الطعام والشراب
حالفک هر حلال بنم اوزریمه حرام اولسون قولی طعام وشراب اوزرینه حمل اولنور الا مکر که بونلردن غیریه
نیت ایلیه والفتوی انه تطلق امرأته بلا نیة فتوی بونک اوزرینه درکه اول کمسنه نک خاتونی بلا نیة
مطلقه اولور فی زماننا عرفا الفاظ مستعملدندر ومثله قوله بردی حرام وقوله هرچه بدست راست کیرم
بردی حرام حالفک حلال بردی حرام قولی وهر نه کم صاغ ایلمله دوتدم بردی حرام قولی دخی بونلر
کبیدر فتوی بونک اوزرینه درکه بلا نیت طلاق واقع اولور زیرا غلبه استعمال بونک اوزرینه درکه اما
هرچه بدست چپ کیرم بردی حرام دیسه نیت سز طلاق واقع اولماز بو کلام عرفا استعمال اولنماز ومن
نذر نذرا مطلقا او معلقا بشرط یریده کان قدم غائبی ووجد لزمه الوفاء برکمسنه نذر مطلق ایله نذر
ایلسه لله علی صوم شهر کبی ویاخود اراده ایلدیکی بر شرطه تعلیق ایلسه ان قدم غائبی فعلی کذا کبی وشرط
دخی بولنسه ایکی صورتده دخی اول نذرک وفاسی ناذره لازم اولور نبی عم من نذر وسمی فعلیه الوفاء
بما سمی ومن نذر ولم یسم فعلیه کفارة یمین بیورمشلردر ولو علقه بشرط لا یریده کان زنیت اکر نذر ایدن کمسنه
نذرینی اراده ایلدیکی شرطه تعلیق ایلسه ان زنیت فعلی صوم شهر کلامی کبی خیر بین الوفاء والتکفیر هو الصحیح
کفارت ایله وفا بیننده مخیر اولور صحیح اولان دخی بودر وفتوی دخی بونک اوزرینه در ومن وصل بحلفه ان
شاء الله فلا حنث علیه برکمسنه ان شاء الله لفظینی حلفنه واصل ایلسه حالفک اوزرینه حنث یوقدر زیرا
نبی عم من حلف علی یمین فقال ان شاء الله فلا حنث علیه بیورمشلردر **باب** الیمین فی الدخول

مطلب

والخروج والاتيان والتسكين وغير ذلك بو باب دخول وخروج واتيان وسكنى وبونلردن غيري
الفاظده اولان يمينك احكامي بياننده در معلوم اوله كه ايمانده اصل عرفا اوزرينه مبني اولمقدر
حقيقت لغويه اوزرينه دكلدر امام شافعي قتنده حقيقت لغويه اوزرينه در و مالك استعمال قرآن تعريف
اولمسنه ذاهب اولمشدر واحمد بن حنبل مطلق نيت اوزرينه اولمسنه ذاهب اولمشدر بزم قاتمزده ايمان
عرفا اوزرينه مبنيدر مثلا بر كمسنه سراج ايله استضاءه ايلمييم وبساط اوزرينه اوتورميديم ديو
يمين ايلسه و كونشده استضا ايلسه ويا اوزرينه اوتورسه حانث اولماز ومن حلف لا يدخل بيتا فدخل
الكعبة او المسجد او البيعة او الكنيسة لا يحنث بر كمسنه بيته داخل اولميايم ديو حلف ايلسه كعبه يه ويا خود
مسجده ويا خود بيعه كه معبد نصاريدر اكا داخل اولسه ويا خود كنيسه كه معبد يهوديدر اكا داخل
اولسه حانث اولماز زيرا بونلر بيتوتت ايچون بنا اولنمامشدر وبعضيلر بيعه معبد يهودي وكنيسه
معبد نصاري در ديمشلردر وكذا لو دخل دهليزا وينه حانث اولماز اگر دهليزه داخل اولورسه
دهليزه قپو قپاندقده خارج قالورسه اگر قپو قپاندقده داخلنده قالورسه اكا دخول ايله حانث
اولور او ظلة باب دار ويا خود باب داركه ظله سنه داخل اولورسه ينه حانث اولماز ظله ظانك
ضميله قپو اوكنده اولان كولكه ديرلر ان كان لو غلق يبقى خارجا والا حنث كالو دخل صفة اگر قپو
قپاندقده خارج قالورسه حانث اولماز اگر خارج قالمز ايسه حانث اولور مثلا صفه يه داخل اولسه
حانث اولور اوغي كبي زيرا صفه بيتوتت ايچوندر وقيل لا يحنث في الصفة ايضا ودينلدي كه صفه ده
حانث اولماز دهليز وظله ده اولمادوغي كبي وفي لا يدخل دارا فدخل دارا خربة لا يحنث حالفك
لا يدخل قوشدوغي دار خرابه يه داخل اولسه يميننده حانث اولماز ولو قال هذه الدار فدخلها خربة
صحرا او بنيت دارا اخرى حنث واگر حالف شو داره داخل اولميايم ديو يمين ايلسه واشارت
ايلديكي دار خراب وصحرا اولسه وصحرا اولدوغي حالده اول داركه عرصه سنه داخل اولسه ويا خود
اشارت ايلديكي دار منهدم اولسه بر اخر دار بنا اولنسه واول بنا اولنان داره داخل اولسه حانث
اولور الوصف في الحاضر لغو وفي الغايب معتبر قولي بنيء الاصوليين مشهوردر وعند العرب
دار اسم عرصه در و حالف اولان كمسنه هذه الدار ديو يمين ايلدكده كويا كه شو عرصه يه داخل اولميايم ديو
يمين ايلمش اولور بو تقديرجه دار لفظي وصفي اسم اشارت ايله اولان يميننده لغودر گرك دار اولسون گرك
بوزيلوب خراب اولسون عرصه سنه داخل اولدقده حانث اولور وكذا لو وقف على سطحها حالف اگر
حلف ايلدوكي داركه (سطحي) اوزرينه چيقوب دورسه ينه حانث اولور زيرا دارده در حتي معتكف اولان
كمسنه مسجدك صعود ايلسه اعتكافي فاسد اولماز وقيل لا يحنث به في عرفنا دينلمشدر كه سطحه چيقمغله
بزم عرفمزده حانث اولماز بو كلامك قائلي فقيه ابو الليثدر ولو دخل طاق بابها او دهليزها

ان كان لو اغلق ينبغي خارجها لا يحنث والا حنث اگر حالف حلف ايلدوكي داركه قپوسنك طاقوسنه
داخل اولسه ويا خود دهليزنه داخل اولسه اگر قپو قپاندقده خارج قالمسه دخول ايله حانث اولور
ولو جعلت مسجدا او حماما او بستانا او بيتا بعدما خربت فدخلها لا يحنث اگر حالف اول دار
مسجد ويا خود حمام ويا خود بستان ويا خود خراب اولدقدن صكره بيت اولسه واكا داخل اولسه حانث
اولماز وكذا لو دخل بعد انهدام الحمام او اشباهه واگر حمام وبو كا مشابه اولنلر منهدم اولدقدن صكره
داخل اولورسه ينه حانث اولماز وفي لا يدخل هذا البيت فدخل بعدما انهدم وصار صحراء او بعد
ما بني بيتا اخر لا يحنث بخلاف ما لو سقط السقف وبقي الجدران حالف شو بيته داخل اولميايم ديو
يمين ايلسه اول بيت منهدم اولوب صحرا اولدقدن صكره ويا خود بر غيري بيت بنا اولندقدن صكره
داخل اولسه حانث اولماز اما بيتك سقفي ساقط اولوب ديواري باقي قالسه بونك خلافنجه در وهذه
الدار قولينك حكمي هذا البيت خلافنك حكميدر زيرا عرصه يه دخي دار دينلور اما بيت دينلمز وفي لا يدخل
هذه الدار وهو فيها لا يحنث ما لم يخرج ثم يدخل بر كمسنه شو داره داخل اولميايم ديو يمين ايلسه حال
بو كه كندوسي داركه ايچنده اولسه مادامكه داردن چيقوب ينه يمين ايلدوكي داره داخل اولمز ايسه
حانث اولماز لا يدخل غائب صيغه سيدر لكن فقهانك دابلريدر كه نفس متكلم صيغه سيله ادا
ايده جك محلده غائب صيغه سيله ادا ايدرلر وفي لا يلبس هذا الثوب وهو لابسه او لا يركب هذه
الدابة وهو راكبها او لا يسكن هذه الدار وهو ساكنها ان اخذ في النزع والنزول والنقلة من غير
لبث لا يحنث والا حنث بر كمسنه شو ثوبي كيميايم ديو يمين ايلسه حال بو كه اني كيمش اولسه وشو دابه يه
راكب اولميايم ديو يمين ايلسه حال بو كه دابه اوزرنده اولسه ويا يميندن صكره ثوبي نزع ودابه دن نزول
ودار دن نقله بلا توقف شروع ايله حانث اولمز اگر توقف ايدوب بر ساعت اگلنورسه حانث اولور
ثم في لا يسكن هذا البيت او هذه الدار لا بد من خروجه بجميع اهله ومتاعه حتى لو بقي وتد حنث اندن صكره
شو بيتده ويا خود شو دارده ساكن اولميايم ديو يمين ايلسه اول كمسنه جميع اهلي ومتاعي ايله خروج لازمدر
حتى اگر بر اگريجي باقي قالورسه حانث اولور ابو حنيفه قتنده محيط ده وغيريده مسطوردر كه شيء يسير
ترك ايلسه حانث اولور وعند ابي يوسف يعتبر اولنور كذا في الكافي وفتوي دخي
بونك اوزرينه در وعند محمد نقل ما تقوم كتخدائه وهو الاحسن والارفق امام محمد قتنده اوه كفايت
نسنه نقل اعتبار اولنور وناسه احسن وارفق اولان دخي بودر ثم لا بد من نقله الى منزل اخر حتى لا يبر
بنقله الى السكة او المسجد اندن صكره متاعني منزل اخره نقل لازمدر وكذا في لا يسكن هذه
المحلة شول محلده ساكن اولميايم ديو يمين ايلسه ابو حنيفه قتنده جمله اهلي ومتاعي ايله خروجي لازمدر
وابو يوسف قتنده متاعنك اكثرينك نقل اعتبار اولنور وامام محمد قتنده اوه كفايت ايده جك

شیئک نقلی اعتبار اولنور وفی لا یسکن هذه البلدة او القریة بخروجه وترك اهله ومتاعه فیها دخول شهرده
ویاخود شول قریه ده ساکن اولیایم دیو یمین ایلسه اول کمسنه اهلنی ومتاعنی اول شهرده ویاخود اول قریه ده
ترك ایدوب کندونك خروجی ایله بار اولور وفی لا یخرج فامر من حمله واخرجه حنث حالف محلدن ویاخود قریه
وبلده دن چقمیه‌یم دیو یمین ایلسه وبر کمسنه کندم کتوروب اخراج ایلمکه امر ایلسه ومأمور اولان کمسنه دخی کتوروب
اخراج ایلسه حانث اولور ولو حمله واخرجه بلا امر مکرها او راضیا لا یحنث اکر حالفك امری اولمیوب مکرها
حمل اولنوب اخراج اولنسه ویاخود امری اولمیوب رضاسیله اخراج اولنسه حانث اولماز یعنی کندوینی اخراج ایلمك
استکلرینه تردد ایلمیوب راضی اولسه دیمکدر زیرا انتقال امر ایله در بو صورتده مجرد رضا ایله دکلدر
ومثله لا یدخل لفظی ایله اولان یمین دخی لا یخرج مثللودر وفی لا یخرج الا الی جنازة فخرج الیها ثم اتی
حاجة اخری لا یحنث حالفك لا یخرج الا الی جنازة لفظی ایله یمینی جنازه‌یه خروج ایلسه اندن صکره
غیر حاجته کتسه حانث اولماز زیرا ابتدا موجود اولان مستثنی خروجدر صکره اخر مصلحته کندوکی حقیقتا خروج
دکلدر وفی لا یخرج الی مکة فخرج یریدها ثم رجع حنث ولا یخرج الی مکة لفظی ایله اولان یمینك یعنی مکه‌یه چقمیه‌یم
دیو یمین ایلسه ومکه اراده ایدوب خروج ایلسه وخروجندن صکره یینه اوینه رجوع ایلسه حانث اولور زیرا ابتدا
قصد مکه ایله خروج اولنمش اولدی وفی لا یاتیها لا یحنث ما لم یدخلها لا یاتیها یعنی مکه‌یه وارمیه‌یم دیو اولان
یمینك مادام که مکه‌یه داخل اولمیه اوندن خروج ایله حانث اولماز زیرا اتیان وصولندن عبارتدر خروج ایله
حنث لازم کلماز والذهاب کالخروج فی الاصح لفظ ذهاب روایتده خروج کبیدر مثلا بر کمسنه لا یذهب
الی مکة دیو یمین ایلسه لفظ ذهاب احکامده خروج کبیدر حاصل کلام بو مقامده اوچ مسئله وارد بری خروج
وبری اتیان وبری ذهابدر مثلا بر کمسنه مکه‌یه چقمیه‌یم دیو یمین ایلسه مجرد قصد مکه ایدوب شهردن انفصال
ایله حانث اولور کرك واصل اولسون وکرکسه واصل اولمسون زیرا خروج انفصالدن عبارتدر بو صورتده وصولدن
عبارت دکلدر نتکم حق تعالینك ومن یخرج من بیته مهاجرا الی الله ورسوله ثم یدرکه الموت فقد وقع اجره
علی الله قول شریفنده ثم یدرکه الموت مراد قبل الوصول ایدوکی محققدر وبر کمسنه مکه‌یه وارمیه‌یم دیو یمین
ایلسه مادامکه داخل مکه اولمیه حانث اولماز زیرا اتیان وصولدن عبارتدر نتکم حق تعالینك فأتیاه
فقولا له قولا لینا قول شریفی اتیان وصول ایدوکنه دالدر بر کمسنه لا تذهب الی مکة دیو یمین ایلسه لفظ
ذهابده مشایخ اختلاف ایلمشلردر بعضیلر اتیان منزله‌سنده در دیدیلر وبعضیلر خروج منزله‌سنده در
دیدیلر زیرا لفظ ذهاب ایکی امرده دخی استعمال اولنمشدر نتکم حق تعالینك اذهب الی فرعون انه طغی قول
شریفنده اولان اذهب اتیان معناسنده در وبر غیری موضعده دخی فاذهبا بایاتنا انا معکم مستمعون
قول شریفنده اولان ذهاب توجه واقبال معناسنده در چونکه ایکی معنایه دخی استعمال اولنمق احتمال
اولندی ایسه مشایخ دخی اختلاف ایلدیلر وبو اختلاف نیت اولنمدوغی شیئلرده در مثلا خروجه نیت

ایدرسه خروج حکمی اولور اکر اتیانه نیت ایدرسه اتیان حکمی واقع اولور زیرا اول کمسنه لفظی محتمل اولان شیئه
نیت ایلمش اولدی وفخر الاسلام بزدوی دیمشدرکه بنم قاتمده ایتشار اولان ذهاب خروج معناسنه
اولمقدر زیرا حق تعالینك انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت قول شریفنده اولان لیذهب
نظم شریفی ازاله معناسنه چونکه اذهاب ازاله معناسنه اولنجق ذهاب زوال وانفصال معناسنه اولمش
اولور وفی لیاتینی فلانا فلم یاته حتی مات حنث فی اخر اجزاء حیوته حالف فلانه کمسنه‌یه البته وارمیه‌یم
دیو یمین ایلسه وموت اصابت ایدنجه اول کمسنه‌یه وارمسه اجزاء حیوتنك اخرینده حانث اولور زیرا قبل
الموت بار اولمیسی حین رجاده ایدی لکن موت ایله یأس متحقق اولمغله اجزاء احیاتنده حنث واقع اولور
وان قید الاتیان غدا بالاستطاعة فهو علی سلامة الالات وعدم الموانع اکر حالف اتیانی غدا
استطاعت ایله تقیید ایلسه تقیید ایلدیکی استطاعت سلامت الات وعدم موانعه حمل اولنور بو حسبه
قدرت حقیقیه اوزرینه محمول اولماز واستطاعت ایکی معنایه اطلاق اولنور اطلاق اولنان ایکی معنانك
اولکیسی سلامت الاتدر نتکم حق تعالینك ولله علی الناس حج البیت من استطاع الیه سبیلا قول شریفنده
واقع اولمشدر ونبی علیه السلام استطاعتی زاد وراحله ایله تفسیر ایلدی وایکنجیسی قدرت حقیقیه‌در
وقدرت حقیقیه اولدرکه عبد بر فعلی ایشلمك مراد ایلدکده عینی اراده ده حق تعالی اول فعلی خلق
ایلیه نتکم حق تعالینك ما کانوا یستطیعون السمع قول شریفنده واقع اولمشدر اما استطاعتدن
مراد اولکیدر بو صورتده قدرت حقیقیه دکلدر فلم یات ولا مانع من مرض او سلطان حنث ولو نوی الحقیقیة
دیانة لا قضاء فی المختار اتیانه غدا استطاعت ایله تقیید ایلدکده مرضدن ویاخود پادشاهدن
بر مانع اولمدن وارمسه حانث اولور اکر حالف قدرت حقیقیه‌یه نیت ایدرسه دیانتا تصدیق اولنور
امام مختارده قضا تصدیق اولنماز وفی لا تخرج الا باذنه شرط الاذن لکل خروج حالفك زوجه‌سنه
اودن چقمه الا بنم اذنم ایله چیق دیو یمین ایلسه هر خروج ایچون اذن شرط قلنور زیرا نکره موضع نفیده
واقع اولدوقده واقع عام اولور وفعل ایله لفت مصدرینه دلالت ایدر ومستثنی اسه مستثنی منهك
جنسندن دکلدر ویا ایله الصاق ایچوندر ملصقا به اقتضا ایدر پس معنای تقدیری لا تخرج
خروجا الا خروجا ملصقا باذنی دیمکدر بو تقدیرجه اذن متعارف اولان خروجك ما وراسی تحت
حظرده عامده باقی قالور چونکه بلا اذن خروج واقع اولسه شرط بولنمغله حانث اولور وفی الا ان
اذن یکفی الاذن مرة وحالفك لا تخرج الا ان اذن قولنده بر دفعه اذن ویردیکی کفایت ایدر مثلا بر
دفعه اذن ویروب خروج ایلدکدن صکره تکرار دفعه ثانیه‌ده بلا اذن خروج ایلسه حانث اولماز وفی لا
لا تخرج الا باذنی لو اذن لها فیه متی شاءت ثم نهیها فخرجت لا یحنث عند ابی یوسف خلافا لمحمد حالفك
لا تخرج الا باذنی قولنده اکر زوجه خاتوننه هر نه زمان دیلرسك خروج ایله دیو اذن ویرسه صکره خاتون

خروجدن نهي ايلسه وخاتون دخي چقسه حانث اولماز ابو يوسف قاتنده امام محمد ايچون خلاف واردر ولو
اراد الخروج فقال ان خرجت اگر خاتون خروج مراد ايدرسه وزوجي دخي خاتونك اراده سي حالنده اگر خروج
ايدرسن طالقسن ديسه او ضرب العبد فقال ان ضربت وياخود خاتون عبدي مراد ايلسه واول اراده حالنده
زوج اگرسن عبدي ضرب ايدرسك طالقسن ديسه تقيد الحنث بالفعل فورا حتى لو لبثت ثم فعلت لا يحنث
حنث على الفور ايچلكله مقيد در حتى اگر خاتون بو كلامي متكلمدن صكره اگلنسه اندن صكره خروج ايلسه وياخود
عبدي اگلندكدن صكره ضرب ايلسه حانث اولماز زيرا بو يمين فور يمين اولنمشدر وقال لآخر اجلس
فتغد معي فقال ان تغديت فكذا لا يحنث بالتغدي الا معه ولو في ذلك اليوم بر كمسنه آخر كمسنه يه اوتور
بنمله تغدي ايله يعني طعام اكل ايله ديسه اول كمسنه اگر طعام اكل ايدرسه شويله اولسون يعني عبدم حر اولسون
ديسه يميني ايدن كمسنه غدا اكل ايتمكله حانث اولماز اگر اول گونده اكل ايدرسه ده اما بنمله تغدي ايله دين
كمسنه ايله تغدي اولميه زيرا بو اصل كمسنه نك كلامي جواب مخرجنه خروج ايلمشدر چونكه كلامي سؤاله مطابق اوله
مقيد ايله موصوف اولان غدا مراد اولنور الا ان قال ان تغديت اليوم مگر كه اگر بر گون تغدي ايلرسم ديسه
اول گون تغدي ايلسه حانث اولور اگر كمسنه بنم ايله تغدي ايله دين ايله اولسون اگر كمسنه غيري ايله اولسون حانث اولور
ومن لا يركب دابة فلان فركب دابة عبد له مأذون لا يحنث الا ان يكون هو غير مستغرق بالدين حالف اولان
كمسنه فلانك دابه سنه بنميه يم ديو يمين ايتسه ويمين ايلدوكي كمسنه نك عبد مأذوننك دابه سنه بنسه واول
عبد مأذون دخي دين ايله مستغرق اولميه حانث اولماز اگر عبده نيت ايدرسه اگر كمسنه مديون اولسون وگر كمسنه مديون
اولمسون اول دين مستغرق اولسون اگر كمسنه اولمسون حانث اولور وعند محمد يحنث مطلقا وان لم ينو امام
محمد قاتنده حانث اولور مطلقا اگر عبده نيت ايلديه ايسه ده

باب اليمين في الاكل

والشرب واللبس والكلام بو باب اكل وشرب ولبس وكلام اوزرينه يمين بياننده در لا يأكل من هذه النخلة
فهو على ثمرها ودبسها غير المطبوخ بر كمسنه شو خرما اغاجندن اكل ايلميه يم ديو يمين ايلسه بو اكلي اغاجك
ميوه سنه ومطبوخ اولميان بكمزينه محمول در لا نبيذها وخلها ودبسها المطبوخ خرمانك نبيذي وخرمانك
وطبخ اولنان بكمزينه حانث اولماز ومن هذه الشاة فهو على اللحم دون اللبن والزبد وياخود شو قويوندن
اكل ايلميه يم ديو يمين ايلسه بو يمين لحمنك اكلنه محمولدر سودي وقيماغي اوزرينه محمول دگلدر زيرا
ماكول اولان عين شاة در بو تقديرجه يمين خاصة لحمه منصرف اولور بو صنعه لبن وقيماق وياغ داخل اولماز
وفي لا يأكل من هذا البسر فاكل رطبا لا يحنث وشو بسردن اكل ايلميه يم ديو يمين ايلسه ورطب اولدوغي حالده
اكل ايلسه حانث اولماز بسر بانك ضمي وسينك سكوني ايله خرمانك قورغه يي بر مقدار اره لكلر بولوب رطب
ديرلر اولنه طلع ديرلر اندن صكره خلال ديرلر اندن صكره بلح ديرلر اندن صكره تمر ديرلر وكذا من هذا
الرطب او اللبن فاكل تمرا او شيرازا شو رطبدن وياخود شو سوددن اكل ايلميه يم ديو يمين ايلسه تمر

اولدوغي

اولدوغي حالده وياخود سود يوغورد اولدوغي حالده اكل ايلسه بينه حانث اولماز زيرا يبوست ورطوبت
يمينده معتبره صفتدر انلر ايله يمين منعقد اولور ولبن دخي ماكول در كندو ايله يمين اولور لكن كندودن
اتخاذ اولنان نسنه يه يمين منصرف اولماز بخلاف لا يكلم هذا الصبي فكلمه شابا او شيخا او لا يأكل لحم
هذا الحمل فاكله كبشا شو اوغلنجغه سويلميه يم ديو يمين ايلسه اول صبي يكيت وياخود قوجه اولدوغي وقت
سويلسه بونك خلافنجه در يعني حانث اولور وياخود شو قوزينك اتندن اكل ايلميه يم ديو يمين ايلسه قوچ
اولدوغي حالده اكل ايلسه حانث اولور وفي لا يأكل بسرا فاكل رطبا لا يحنث ولو اكل مذنبا حنث بسر اكل ايلميه يم
ديو يمين ايلسه ورطب ايله اكل ايلسه حانث اولماز اما بعضي بسر وبعضي رطب اولدوغي حالده يعني الاجه اكل ايلسه
حانث اولور وكذا لو اكله بعد حلفه لا يأكل رطبا وقالا لا يحنث فيهما رطب اكل ايلميه يم ديو يمين ايلدكدن صكره مذنب
ايله اكل ايلسه بينه حانث اولور اما مين ديديلر كه حانث اولماز ايكي صورتده دخي مثلا بسر اكل ايلميه يم ديو يميندن
صكره رطب وياخود مذنب كه الاجه در انلر اكل ايلسه اما مين قاتنده حانث اولماز ولو اكله بعد ما حلف لا يأكل
بسرا ولا رطبا حنث اتفاقا اگر رطبه بسر اكل ايلميه يم ديو يميندن صكره مذنبي يعني الاجه اكل ايلسه بالاتفاق
حانث اولور وفي لا يشتري رطبا فاشترى كباسة بسر فيها رطب حالفك لا يشتري رطبا قولنده يعني رطب
اشترا ايلميه يم ديو يمين ايلسه بر صالقم بسر اشترا ايلسه كه انده رطب اولسه حانث اولماز زيرا جمله يه مصادق
اولدي مغلوب اولان غالبه تابعدر اما مين اكل ايچون اولسه حانث اولور زيرا اكل شيئا فشيئا مصادق اولور
بو تقديرجه هر بري مقصود المشتري اولور كما لو اشترى رطبا مذنبا فانه كم رطب اشترا ايلميه يم ديو يمين ايلسه وبسر
الاجه بي اشترا ايلسه حانث اولماز زيرا مغلوب غالبه تابعدر وفي لا يأكل لحما او بيضا فاكل لحم سمك او بيضه
لا يحنث حالف اتي ويمورده اكل ايلميه يم ديو يمين ايلسه وبالق اتي وبالق يموردسي اكل ايلسه حانث اولماز
قياس بو ايدي كه حانث اولور زيرا قرآنده لحما طريا بيورلمشدر لكن بالق اتنه لحم بيورلديسه مجاز در زيرا لحمك منشاء دم
بالقده ايسه دم يوقدر اگر دم اولسه ايدي صوده ساكن اولمق ممكن اولمازدي ومطلق كماله منصرف اولور بو حيثيه
قاصده متناول اولماز وكذا في الشراء لا يأكل لحما ديو يمين ايلديكم سمك اكل ايلدوكنده حانث اولمدوغي كبي لفظ
شراده دخي حانث اولماز مثلا لحم اشترا ايلميه يم ديو يمين ايلسه حانث اولماز ولو اكل لحم انسان او خنزير حنث
لحم اكل ايلميه يم ديو يمين ايلسه اگر انسان اتي وياخود خنزير اتي اكل ايلسه حانث اولور زيرا بونلر حقيقتده لحمدر
ودمدن متولد اولورلر وكذا لو اكل كبدا او كرشا يعني حانث اولور اگر جگر وياخود اشكنبه اكل ايلسه زيرا بونلرك
منشاء دمدر صاحب محيط ديمشدر كه بو يمين اهل كوفه نك عرفنه در اما بزم عرفمزده حانث اولماز زيرا بزم
عرفمزده بونلره لحم عد اولنميوب وخصوص دخي استعمال اولنماز والمختار انه لا يحنث بهما في عرفنا مختار اولان
بودر كه حالف اولان كمسنه كبد وكرش ايله حانث اولماز بزم عرفمزده كما لو اكل الية فانه كم قويروق يسه حانث
اولمدوغي كبي انده دخي حانث اولماز وفي لا يأكل شحما تقيد بشحم البطن فلا يحنث بشحم الظهر حالفك شحم اكل

اليمين ديو اولان يمينده اول نخم ايچ ياغى ايله مقيد اولور قيونك وسائر حيوانك ارقه سى ياغى اكل ايله حانث
اولماز مثلا بركسنه نخم يميام ديو يمين ايلسه وارقه دن چيقان نخمي اكل ايلسه وارقه دن چيقان نخمي اكل ايلسه
حانث اولماز خلافا لهما اماميين ايچون خلاف واردر انلر قتنده حانث اولور ولو اكل الية اولحما لا يحنث اتفاقا
حالفا اولان كمسنه نخم اكل ايميام ديو يمين ايلدكدن صكره اكر قويروق وياخود لحم اكل ايلسه بالاتفاق حانث اولماز
وفي لا ياكل من هذه الحنطة يتقيد باكلها قضما فلا يحنث باكل خبزها حالفك شو بغدايدن اكل ايميام ديو اولان
يمينده اول عين محلوف عليه اولان بغدايى چيكنمك ايله مقيد اولور اتمكين اكل ايله حانث اولماز خلافا لهما اماميين
ايچون خلاف واردر انلر قتنده خبزنى اكل ايله حانث اولور قضم فتح قاف ايله وسكون ضاد ايله اطراف اسنان
ايله اكل ايلكدر يعنى چيكنمك ايلر ديكدر ديو خلافه امز خلافه مبنيدر مثلا تجانن برلفظك هم معناى حقيقى
مستعمل اولسه وهم معناى مجازى متعارف اولسه ابو حنيفه حضرتلرى اول لفظى معنى حقيقى اوزرينه حملى ترجيح
ايدرلر وفي لا ياكل من هذا الدقيق يحنث بخبزه ولا بسفه في الصحيح حالفك شو دقيقدن اكل ايميام ديو
اولان يمينده دقيقدن اتمكى ايله حانث اولور والخبز يقع على ما اعتاده اهل مصره كخبز البر والشعير خبز
حالفك شهرينك اهلنك معتادلرى اولان شيء اوزرينه واقع اولور بغداى واربه اتمكى كبى زيرا اهل
عراق برنج اتمكى اكل ده معتاد دكلدر اكر طبرستانده اولسه وياخود بر شهرده اولسه كه طعاملرى برنج
اولسه حانث اولور الا ان نواه والاكر خبزه نيت ايله بو تقديرجه حانث اولور والشواء يقع على اللحم
لا على الباذنجان والجزر والبيض الا اذا نواه بريان لحم اوزرينه واقع اولور يعنى بركسنه بريان اكل ايميام
ديو يمين ايلسه لحم اوزرينه واقع اولور يوخسه باذنجان وجزر ويمورده اوزرينه واقع اولماز مكركه نيت ايليه
جزرها وجدر والطبيخ على ما يطبخ من اللحم بالماء وعلى مرقته الا اذا نواه غير ذلك طبيخ اكل ايميام ديو يمين ايليه
طبيخ صو ايله پشورن طبيخ اولانه محمولدر ودخى اتمك مرقى اوزرينه محمولدر بونلردن غيرينى اكل ايلسه حانث اولماز
قچان بونلردن غيرينه نيت ايله حانث اولور والرأس على ما يباع في مصره ويكبس في التنانير بركسنه باش اكل ايميام
ديو يمين ايلسه باش لفظى تنوره ادخال ونهبه شهرده بيع اولنان باشلر اوزرينه واقع اولور بو يلد باش اكل ايلسه
حانث اولور يوخسه جكركه وسرچه باشنى اكل ايلسه حانث اولماز والفاكهة على التفاح والبطيخ والمشمش فاكهة
لفظى المه وقاون وقارپوز وزردالو اوزرينه محمولدر مثلا بركسنه فاكهة اكل ايميام ديو يمين ايلسه امام اعظم
قتنده المادن وقاون وقارپوزدن وزردالودن يسه حانث اولور وعندهما على العنب والرطب والرمان
ايضا اماميين قتنده اوزوم وخرمانك تازه سى وانار اوزرينه محمولدر تفاح وبطيخ ومشمشه حمل اولنديغى كبى
ولا يقع على القثاء والخيار اتفاقا بالاتفاق قثاء وخيار اوزرينه حمل واقع اولماز والادام على ما يصطبغ
به كالخل والزيت واللبن ادام يعنى قاتق شول شيء اوزرينه محمولدر كه اول شيء ايله اتمك صبغ والتحق ممكن اولسه
سركه وزيت وسود كبى مثلا بركسنه قاتق اكل ايميام ديو يمين ايلسه سركه وزيت وسود اكل ايلسه حانث اولور

وكذا

وكذا الملح بونلر دخى ادامدر يعنى قاتقدر لا اللحم والبيض والجبن الا بالنية لحم ويمورده وپينير ادام دكلدر
الا نيت ايله ادامدر مثلا بركسنه قاتق اكل ايميام ديو يمين ايلسه لحم وبيض وجبن اكل ايلسه وبونلره نيت ايليه
حانث اولور وعند محمد هي ادام ايضا امام محمد قتنده لحم وبيض وجبن دخى سركه وزيت ولبن وملح كبى ادامدر يعنى
قاتقدر زيرا بونلر اتمك ايله اكل اولنه كلمشدر والعنب والبطيخ ليسا بادام في الصحيح عنب وبطيخ مذهب
صحيحده ادام دكلدر كلام حاصل كلام ادام اوچ وجه اوزرينه در ما يصطبغ به اولان يعنى اتمكى بوياب بولاشمغه
ممكن اولان بالاتفاق ادامدر بطيخ وعنب وتمر ده وبونلرك امثالى كبى بالكلية اكل ولحوق غالب اوله بالاتفاق ادام دكلدر
لحم وبيض وجبن اختلاف اوزرينه در امام محمد ادام اولمسنه ذاهب اولمشدر امام اعظم وابو يوسف ادام اولمامسنه
ذاهب اولمشلردر والغداء الاكل فيما بين طلوع الفجر والزوال غدا طلوع فجردن زواله بيننده اولان اكلدر مثلا بركسنه
تغدى ايميام ديو يمين ايلسه ذكر اولنان وقتده طعام اكل ايلسه حانث اولور والعشاء فيما بين الزوال
ونصف الليل عشا زوالدن نصف الليل بيننده اولان اكلدر مثلا بركسنه تعشى ايميام ديو يمين ايلسه زوالدن
واول وقتده اكل ايلسه حانث اولور والسحور فيما بين نصف الليل وطلوع الفجر سحور نصف الليلدن طلوع فجر
بيننده اولان اكلدر غدا وعشا وسحورك معناسى اكل الغداء واكل العشاء واكل السحور ديمكدر حرف مضاف
قبلندندر زيرا اول وقتده اكل اولنان طعامه اسمدر عشا وسحور دخى كذلك مثلا بركسنه تسحر ايميام ديو
يمين ايلسه وبو وقتلرده اكل ايلسه حانث اولور وفي ان اكلت او شربت او لبست او كلمت او تزوجت او خرجت
ونوى معينا لا يصدق اكر اكل ايدرسم وياخود شرب ايدرسم وياخود كيرسم وياخود سويلرسم وياخود تزوج ايدرسم
وياخود چيقارسم لفظلرى ايله يمين ايدوب شيء معينه نيت ايلسه ديانة وقضاء تصديق اولنماز زيرا نيت
ملفوظده صحيح اولور طعام وشراب وثوب وسائر ملفوظ دكلدر وطعام وشراب وثوب وغيريلرى
اقتضا مقدر اولور اصولده ايسه ثابت اولمشدر كه مقتضى ايچون عموم يوقدر بو تقديرجه تخصيص لغو اولور
اما امام شافعى قتنده تصديق زيرا انك قتنده مقتضى ايچون عموم واردر ولو زاد طعاما او شرابا ونحوه صدق
ديانة لا قضاء اكر طعام لفظينى زياده ايلسه مثلا ان اكلت طعاما وان شربت شرابا ودخى بونلره مشابه
اولنلرى زياده ايدوب يمين ايلسه ديانة تصديق اولنور اما قضاء تصديق اولنماز زيرا مذكور اولان مفعول
محل شرطده نكره در ومحل شرطده نكره اولان موضع نفيده دخى نكره در زيرا جزانك شرطه تعلقى منع ايچوندر بو تقديرجه
نكره موضع نفيده عامدر تخصيص ايچون نيت صحيح اولور قضاء تصديق اولنماز وفي لا يشرب من دجلة لا يحنث
بشربه منها باناء ما لم يكرع حالفك دجله دن ايچميه يم ديو اولان يمينده دجله دن چناق ايله ايچمكله حانث
اولماز ابو حنيفه قتنده مادامكه اغزينى دجليه قيوب ايچميه خلافا لهما اماميين ايچون خلاف واردر انلرك
قتنده اناء ايله شرب ايلسه حانث اولور وان قال من ماء دجلة حنث بالاناء اتفاقا اكر ماء دجله دن شرب
ايميام ديو يمين ايلسه بالاتفاق اناء ايله حانث اولور زيرا يمين صو اوزرينه منعقد اولديغى وجهله ايچديكى

حانث اولور وكذا في الجب والبئر حيث وبئردن ايچه‌يم ديو يمين ايلسه دخی انا ايله شرب ايلمكله حانث اولور زيرا
بو ايكيسنك صويي انا ايله ايچلور اول اجلدن حانث اولور جب ايچی اورلمش اولمليان قيويه ديرلر وفي الآنية بعينه
انا ده اولان يمين دخی بعينه دريعني بركمسنه شو جنا قدن شرب ايلميايم ديو يمين ايلسه اول اجنا قدن شرب
ايلسه حانث اولور زيرا استعار رفا اولان چنا قدن ايچلدر وامكان البر شرط صحة الحلف بار اولمنك امكانی
يمينك صحتنك شرطيدر وامام اعظم وامام محمد قتنده يمينك منعقد اولمايه چقان محلوف عليه محتمل الوقوع
اولمكرکن يمين بالله اولسون وكرك طلاق وعتاق اولسون ويمينك محلي بر خبردر كه انده صدق رجا اولنه
زيرا شيئك محلي قابل حكم اولمق كركدر ويمينك حكمي ايسه بار اولمقدر وبار اولمق ايسه صدقي رجا اولان شيئده اولور
امكان بر اولميجق اصلا يمين منعقد اولماز خلافا لابي يوسف ابو يوسفه كوره خلاف واردر انك قتنده
امكان بر يمينك صحتنك شرطي دكلدر زيرا يمين ساير عقود شرعيه كبيدر بر عقددر واول يمين ايچون بر محل
لازمدر محل ايسه مستقبلده بر امرك وقوعندن خبر ويرمكدر كرك حالف اول امرك ايقاعنه قادر اولسون
كرك اولمسون يمين منعقد اولور حتى حلف ليشربن ماء هذا الكوز اليوم ولا ماء فيه او كان فصب قبل
مضيه لا يحنث شول كمسنه كه بوكون شو برداغك صويني البته ايچه‌رم ديو يمين ايلسه حال بوكه اول برداقده
صو اولمسه وياخود حين يمينده برداقده صو اولسه لكن كون بتمزدن مقدم دوكلسه امام اعظم وامام محمد
قاتلرنده حانث اولماز زيرا بار اولمق ممكن دكلدر انلرك قاتنده امكان بر يمينك صحتنك شرطيدر
بونده شرط بولنمامغله حانث اولماز خلافا لابي يوسف ابو يوسفه كوره خلاف واردر انك قتنده امكان بر شرط دكلدر
وكذا ان لم يقل اليوم حالف اولان كمسنه اليوم لفظني ديمسه بينه حانث اولماز الا ان كان فصب فانه يحنث
بالاتفاق الا اكر كه ذكر اولنان يمينده برداقده چنده صو اولوب دوكلسه بالاتفاق يمين ايدن كمسنه حانث
اولور وفي ليصعدن السماء او ليطيرن في الهواء او ليقلبن هذا الحجر ذهبا او ليقتلن زيدا عالما بموته
ان عقدت وحنث للحال بر كمسنه البته سمايه صعود ايدرم وياخود هواده اوچارم وياخود شو طاشي
التونه قلب ايدرم وياخود زيدك موتنه عالم ايكن زيدي قتل ايدرم ديو يمين ايلسه اول يمين منعقد اولور
وفي الحال حانث اولور وان لم يعلم بموته حلا اكر زيدك موتنه عالم دكل ايسه اول يمين منعقد اولميوب
حانث اولماز زيرا اول كمسنه نك مرادي بين الناس متعارف اولان قتل ايديه او لا ايسه ميت بولنوب
حقيقتده قتل ممتنع اولديه بو تقديرجه انعقاد يمينك شرطي امكاندر انعقاد يمينه شرط دكلدر وفي لا
يتكلم فقرا القرآن او سبح او هلل او كبر لا يحنث سواء في الصلوة او خارجها هو المختار حالفك سويلميايم
ديو اولان يمينده قراءت قرآن ايلسه ويا تسبيح اوقسه ويا تهليل ايلسه ويا تكبير ايلسه حانث اولماز
بو افعالي كرك صلوتده اشلسون وكرك خارج صلوتده اشلسون برابردر ومختار اولان دخی بودر زيرا
عرفا وشرعا بو افعالي اشلينه متكلم دينلماز بلكه قاري مسبح ومهلل ومكبر ديو دينلور وفي لا يتكلم

فكلمه

فكلمه بحيث يسمع وهو نايم حنث ان ايقظه بر كمسنه فلان كمسنه يه سويلميايم ديو يمين ايلسه وبر وجهله
سويلسه كه محلوف عليه اويوركن استماع ايلسه حانث اولور اكر اول كلامي انساني اويانديرسه صاحب هدايه
مبسوطك بعض رواياتي نقلا ديمشدر كه اوكلام نايمي اويانديرسه اويانديرمسه شرطيدر ومشايخمز دخی بونك
اوزرينه در وقيل مطلقا ودينلمشدر كه مطلقا حانث اولور كركسه اويانسون وكركسه اويانمسون ولو
كلم غيره وقصد اسماعه لا يحنث فلانه سويلميايم ديو يمين ايلدكدن صكره بر اخر كمسنه يه سويلسه ومحلوف عليهه
اشتدرمك قصد ايلسه حانث اولماز زيرا حالفك امر تكلمي حقيقتده محلوف عليهه تكلم دكلدر ولو سلم على جماعة
هو منهم حنث اكر حالف اولان بر جماعته سلام ويرسه ومحلوف عليه اول جماعتك ايچنده اولسه حانث اولور
وان نوى هم دونه لا يحنث اكر جماعته نيت ايدوب محلوف عليهه نيت ايلمسه قضا ديانة اولدوغي اجلدن ديانة حانث
اولماز ولو قال الا باذنه فاذن ولم يعلم فكلمه يحنث اكر حالف فلان كمسنه يه سويليميم الا اذنيله سويليم ديو
يمين ايلسه ومحلوف عليه دخی حالفه سويلمك ايچون اذن ويرسه لكن كندوسي اذن ويردوكني بلمسه واول كمسنه يه سويلسه
ابو حنيفه وامام محمد قتنده حانث اولور زيرا اذن اعلام اولان اذاندن مشتقدر بولنمرك بر سببي متحقق اولماز الا
اشتمكله اولور خلافا لابي يوسف ابو يوسفه كوره خلاف واردر انك قتنده حانث اولماز وفي لا يكلمه شهرا
فهو من حين حلف حالفك بر آي كمسنه يه سويلميايم ديو اولان يمينده انعقاد يمين حلف ايلدوكي وقتدن
حساب اولنور ويوم اكلمه لمطلق الوقت حالفك يوم اكلم فلانا فامرأتي طالق ديو اولان يمينده ليلا
ونهارا تكلم ايدرسه حانث اولور زيرا يوم كلمه سي ممتد مقارن اولسه مطلق وقت مراد اولنور ويصح نية النهار فقط
يوم اكلم فلانا لفظيله اولان يمينده حالف اولان كمسنه نهاري نيت ايلدم ديسه ايچق نيت نهار صحيح اولور
زيرا يوم نهارده استعمال اولنه كلمشدر وليلة اكلمه على الليل خاصة بر كمسنه فلانه ليلده سويلرسم ديو يمين ايلسه
ايچق كيجه اوزرينه محمولدر حتی كوندز تكلم ايلسه حانث اولماز زيرا ليل مطلق وقت ايچون استعمال اولنمامشدر نهار
بياضنه خالصدن عبارتدر ليلة دخی كيجه ني سواد ايچون اسمدر وفي ان كلمته الا ان يقدم زيد او حتى يقدم
او الى ان ياذن زيد او حتى ياذن فكلمه قبل ذلك حنث حالفك اكر فلانه زيد كلنجه يه دكين سويلرسم ديو اولان
يمينده وياخود لفظ حتى ايله يعني ان كلمته حتى يقدم زيد ديو اولان يمينده ذكر اولنان شرطدن مقدم تكلم ايدرسه
حانث اولور زيرا قدوم واذن غايتدر ويمين ايسه قبل الغاية باقيدر وبعد الغاية ايسه منتهيدر وامدی
قبل الانتهاء تكلم ايلرسه حنث واقع اولور وبعد الانتهاء حنث واقع اولماز وحتی نك غايت اولديغي ظاهردر
اما الا ان غايت ايچوندر اولديغي اصلنده استثنا ايچوندر وان ايسه مصدريه در ومصدر تكلمدن متعذر اولديغي
بو محلده الا ان غايت ايچون مستعار قلندي استثنا ايله غايت بيننده مناسبت اولدوغي ايچون زيرا غايت
ما قبلنك امتدادني قصر وانتهاسني بيان ايچوندر واستثنا دخی مستثنی منهي قصر وحكمنك انتهاسني بيان
ايچوندر وان مات زيد سقط الحلف اكر زيد متوفی اولسه حلف ساقط اولور بونده ايسه زيدك موتيله منتفی

اولوری اما ابو یوسف قتنده موقتاً یمین منعقد اولماز زیرا امکان برانك قتنده انعقاد یمینه شرطدر کلدر
بو تقدیرجه غایتك سقوطی ایله یمین مؤبد اولوری یعنی تأبیداً اوزره قالوری وفي لا یاکل طعام فلان او لا
یدخل داره او لا یلبس ثوبه او لا یرکب دابته او لا یکلم عبده حالف فلانك طعامنی اکل ایتمیایم دیو یاخود
ویاخود دارینه داخل اولمیایم ویاخود ثوبنی کیمیایم ویاخود دابه‌سنه بنمیایم ویاخود عبدینه تکلم ایتمیایم
دیو یمینده ان عینی وزال ملکه وفعل لا یحنث اکر حالف طعام ودار وثوب ودابه وعبدی تعیین ایلسه
مثلا طعام فلان هذا او ثوبه هذا او دابته هذا او عبده هذا دیمکله تعیین ایلسه وتعیین اولنان
اشیا بیع ویاهبه ایله اول کمسنه‌نك ملکندن زائل اولسه یمین ایدن کمسنه اول فعلی اشلسه حانث اولماز
زیرا عقد یمین مضاف اولان شینك عینی اوزرینه واقع اولور روایت اشارتده اولان تاثیر کبی اضافتده دخی
تاثیری وارد واضافت منقطع اولوب ملکندن زائل اولیجق تاثیری قالمیوب یمین منعقد اولماز
کویاکه اول شیئی ما دام که فلانك ملکنده اوله دیمش اولوری خلافاً لمحمد فی العبد والدار امام محمد ایچون عبده
ودارده خلاف وارددر زیرا اضافت تعریف ایچوندر روایت اشارتده تعریفده اضافتدن ابلغدر بو محلده
اشارت معتبر اولوب اضافت لغو اولور بو تقدیرجه ذکر اولنان عبده تکلم ودارة دخول ایلسه بر کمسنه فلانك
ملکنده اولسون وکرکسه اولسون حانث اولور وفي المتجدد لا یحنث اتفاقاً ذکر اولنان صورتلرکت
کلسندن مثلا فلانك طعامنی اکل ایتمیایم ودارینه کیرمیایم وسائرینه اشارتله تعیین ایلدکدن صکره
جدیداً طعام ودار وثوب ودابه وعبد اشتری ایلسه وحالف اولان کمسنه جدیداً کر اکل ودخول ولبس
ورکوب وتکلم بونلری اشلسه بالاتفاق حانث اولماز زیرا یمین مشار الیه اوزرینه واقع اولمشدر وان لم
یعین لا یحنث بعد الزوال اکر حالف طعام ودار وثوب ودابه وتکلمی تعیین ایتمیوب واشیاء مذکوره
مزبورك ملکندن زائل اولدقدن صکره اشلسه حانث اولماز ویحنث بالمتجدد واشیاء مذکوره تجدید
ایله حانث اولور مثلا تعیین اولمدقده حالف اولان کمسنه طعام ودار وثوب ودابه وعبد اشتری
ایلسه بونلری اشلکله حانث اولور وفي لا یکلم امرأته وصدیقه یحنث فی المعین بعد الابانة والمعاداة
بر کمسنه فلانك خاتوننه وصدیقنه تکلم ایتمیایم دیو یمین ایلسه معینده خاتون زوجندن مفارقتدن
صکره وصدیقی عداوت ایلدکدن صکره تکلم ایلسه حانث اولور زیرا بو محلده اضافتك تاثیری یوقدر حاجب
اشارت ترجیح اولنور زیرا اشارت تعریفده اضافتدن ابلغدر وفي غیره لا غیر معینده حانث اولماز
مثلا هذه ویاخود هذا لفظلری سویلیوب لا اکلم امرأته وصدیقه دیو یمین ایلسه ابانه ومعاداتدن صکره
یمین ایلسه حانث اولماز الا فی روایة عن محمد الامام محمددن بر روایتده حانث اولور زیرا مقصود محلوف
علیه‌نك هجرانیدر اضافت ایسه تعریف ایچوندر بو تقدیرجه مشار الیه اولمیان مغار الیه کبی اولمشدر امام
اعظم وابو یوسف ایچون دلیل عقلی بودر که اسم اشارت ترك اولنوب هجر اولنسه بر کمسنه اسم ایله ذکر اولنمامق

غیری

غیری ایچون دخی محتملدر بو تقدیرجه احتمال شك ایله حنث لازم کلماز ویحنث بالمتجدد جدیداً اولان مجدد
صدیق وخاتوننه تکلم ایتمیایم دیو یمین ایلسه بعد الیمین بر آخر خاتون آلوب وبر غیر صدیق ایدنسه حالف
اولان کمسنه جدیداً آلدوغی خاتوننه وصدیقنه تکلم ایلسه حانث اولور وفي لا یکلم صاحب هذا الطیلسان
فباعه فکلمه حنث بر کمسنه شو طیلسان صاحبنه سویلمیایم دیو یمین ایلسه وصاحبی اول طیلسانی
بیع ایلسه وبعده حالف اولان کمسنه طیلسانی بیع ایدن کمسنه‌یه سویلسه حانث اولور زیرا امتناع
اول کمسنه‌نك ذاتندندر بو خصوصده طیلساندن دکلدر زیرا آدمی طیلسانه کتمك ایله عدم حنث لازم کلماز
لا کلمه حینا او زمانا او الحین او الزمان ولا نیة فهو علی ستة اشهر ومعها ما نوی بر شخص آخر کمسنه‌یه لا اکلم
حینا او زمانا دیو یمین ایلسه ویاخود الف لام ایله متعرف الحین او الزمان دیو یمین ایلسه وبر شی نیت
اولمسه بو یمین التی آی اوزرینه واقع اولور وبو الفاظ اکر نیت ایلمش اولورسه یمین نیت ایلدوکی شی اوزرینه
واقع اولور زیرا حین ایله زمان قلیل اولنور نتکم حق تعالینك فسبحان الله حین تمسون وحین تصبحون
قول شریفنده واقع اولمشدر بو محلده حین دن مراد وقت صلوتدر ولفظ حین موضع آخرده مراد قرق
سنه در نتکم حق تعالینك هل اتی علی الانسان حین من الدهر قول شریفنده واقع اولمشدر ومحل
آخرده حین دن مراد التی آی در نتکم حق تعالینك تؤتی اکلها کل حین باذن ربها قول شریفنده اولمشدر
اولدوغی کبی وعند الاطلاق وسط حمل اولنور زیرا خیر الامور اوسطها ایدوکی بو بیانده ابن عباس حضرتلری
دخی التی آی اولمق اوزره ذاهب اولمشدر ولفظ زمان دخی حین استعمالی کبی استعمال اولنور وحین
وزمانك تعریف وتنکیری علی السواء در چونکه بو محلده حین وزمان التی آی اولمق معهود اولدیلر
تعریف دخی معهوده منصرف اولور ذکر اولنان قیودك فائده سی بر شیئه نیتی اولمدوغی تقدیرده در اکر نیتی
وار ایسه نیت ایلدوکی شی اوزره واقع اولور وان قال الدهر او الابد فهو علی العمر اکر یمین ایدن کمسنه
لا اکلم الدهر ویاخود لا اکلم الابد دیو یمین ایلسه بو یمین عمره محمول اولور وان قال دهراً فقد توقف الامام
اکر لا اکلم دهراً دیو یمین ایلسه امام اعظم حضرتلری منکراً ذکر اولنان دهرده توقف بیورمشدر
وقتاکه دهردن سؤال اولندقده لا ادری ما مقداره بیوردقلری محققدر رحمان توقف الامام وقد
عد تسعا متینا اوان الختان وسؤر الحمار وفضل بنی الملائکة والمرسلین وخنثی وجلاله وکلب معلم وطفل
المشرکین وامام اعظم حضرتلری منکرا دهرك جوابنده توقف بیوردوغی [illegible] شیئلرده دخی توقف بیورمشدر
بریکی مذکور اولان دهردر واوان ختان وسؤر حمار وفضل بنی الملائکة والمرسلین وخنثی مشکل ولحم جلاله وکلب
معلم ومحل اطفال المشرکین در بو سکز شیئدن سؤال اولندقده جواب ویرمیوب توقف بیوردقلری محل خفا
وعندهما کالزمان اما امامین قتنده دهر زمان کبیدر ولو قال ایاما او شهورا او سنین فعلی ثلث واکر لا اکلم ایاما
ویاخود لا اکلم شهوراً ویاخود لا اکلم سنین دیو یمین ایلسه ایامده اوچ کون وشهورده اوچ آی وسنده اوچ سنه [illegible]

زیرا جمع منکره جنس من عهدا ونرینده محمول اولنماز اقل جمع وذرینده واقع اولور وان عنی فعلی عشرة کایاما کثیرة اکر
معرف باللام ایلسه مثلا لا اکلم الایام او الشهور او السنین دیو یمین ایلسه ایام اون کون وشهورده اون آی
وسنینده اون سنه اوزرینه محمول لر ایاما کثیرة کبی زیرا ابو حنیفه قاتنده معرف باللام اولان جمع ایله مراد اولان
اقصا سیدر بو ایله جمعک منتهاسی اوندر وقالا علی جمیع فی الایام وسنة فی الشهور والعمر فی السنین اماماین دیدیکه
لا اکلم الایام لفظنده جمیع اوزرینه محمولدر یعنی هفته یه حمل اولنور ولا اکلم فی الشهور لفظنده سنه اوزرینه محمولدر
ولا اکلم السنین لفظنده عمره محمولدر

باب الیمین

فی الطلاق والعتق بو باب طلاق وعتقه
واقع اولان یمینک احکامی بیاننده در قال ان ولدت فانت کذا حنث بالمیت برکمسنه خاتوننه اکر ولد
کتورر سک طالق اول دیسه میت ایله حانث اولور مثلا بر میت ولد وجوده کلمکله حانث اولور زیرا وجوده کلان
ولد میت حقیقة وعرفا وحکما موجود تسمیه اولنور عادة وفی الشرع ولد تسمیه اولنور شرعا مولودی ولد اعتبار اتمشدر
حتی انکله عدت منقضیه اولور واندن نصکره نفاسدن عد اولنور وجاریه ایسه ام ولد اولور ولو قال فهو حر فولدت
میتا ثم عتق الحی برکمسنه جاریه سنه اکر ولد کتورر سه اول ولد حر اولسون دیسه وجاریه بر میت ولد کتورسه
اندن صکره بر حی ولد کتورسه امام اعظم قتنده حی اولان ولد معتق اولور زیرا اسم ولد وصف حیوة ایله مقید
اولور عاقلک کلامی لغودن صیانتا ایچون اکر وصف حیوة ایله مقید اولمسه لغو اولوردی خلافا لهما امامین
ایچون خلاف واردر انلرک قاتنده معتق اولماز زیرا لعا والی ایله شرط متحقق اولدی لکن میت محل حریت
اولماغین یمین منحل اولور جزا بحضار قا ولدی یعنی شرط جزاسز منحل اولدی ومن قال اول عبد املکه حر فملک
عبدا عتق برکمسنه اول عبد مالک اولورسم اول عبد حردر دیسه وبر عبده مالک اولسه حر اولور زیرا ملک
عبدین معا ثم اخر لا یعتق واحد منهم اکر معا ایکی عبده مالک اولسه اندن نصکره بر اخر عبده دخی مالک اولسه
اول اوچ عبددن بریسی معتق اولماز ولو زاده وحده عتق الاخر اکر وحده قیدینی زیاده ایلسه اخر که ثالثدر
معتق اولور مثلا اول عبد املکه وحده فهو حر دیسه ومعا ایکی عبد اشتری ایدوب بعده بر دخی اشتری ایلسه
وحده قیدی اول مغلا ایکسندن صکره الذی اجنبی عبد معتق اولور زیرا حال اولان کسنه وحده لفظی ایله
حالت ملکده انفرادی مراد ایلمشدر ولفظ حال ایچوندر مثلا جاءنی زید وحده دیسک ای منفردا دیمکله
اما وحده موضعنه واحدا دیسه ثالثنجی عبده معتق اولماز وحده ایله واحدا بیننده فرق بودر که وحده متعرض
اولدوغی فعلده غیرک مشارکتی نفی ایدر اول فعلده انفرادنی اقتضا ایدر بو حنیسه ذاتنده انفرادنی
اقتضا ایلمز معلومدر که دارده بر خاتون وار ایکن فی الدار رجل واحد دیمک صحیح اولور زیرا لفظ واحد
ذاتنده انفرادنی اقتضا ایدر که اول رجولیتده بو حیثیه فضل متعرضدر که وارده اولمسیدی اقتضا ایلمز
اما وارده خاتون وار ایکن فی الدار رجل وحده دیمک صحیح کلدر زیرا وحده لفظی رجلک تفردنک وصفنی
اقتضا ایدر که اول رجلک دارده اولمسیدر بو حیثیه ذاتنده انفرادنی اقتضا ایلمز چونکه ذکر اولنان حکم

ثابت

ثابت اولدی ایسه حالا کن املکه وحده قیدی تملکدن تفردی اقتضا ایدر عبد ثالث دخی بو صفت ایله متصف
اولمغین معتق اولور ولو قال اخر عبد املکه فهو حر فمات بعد ما ملک عبدا واحدا لا یعتق اکر اخر عبد املکه فهو دیسه بر عبده
مالک اولدقدن اول عبد معتق اولماز زیرا اخر لفظی فرد لاحقک تسمیه در اول اسمه غیری مشارکت اولماز اولیله اولسه مقدم
بر شی واقع اولمدیکه بو عبده لاحق تسمیه سی اولماز اولدن معتق اولماز ولو بعده ملک عبدین متفرقین عتق الاخر
منذ ملک کل ماله اکر حالا متفرقین ایکی عبده مالک اولدقدن نصکره فوت اولسه اخر که معتق اولور زیرا فرد لاحق
اولور صحتی حالنده اشتری ایلدی ایسه مالک اولدوغی حیندن کل مالندن معتق اولور وعندهما عند موته
من الثلث امامین قتنده ثلث مالندن معتق اولور کرکسه وقت شراده صحیح اولسون کرکسه مریض اولسون
زیرا اخرک ثبوتی کندودن صکره عدم شراء ربو ایسه موت ایله متحقق اولوب تلثدن اعتبار اولنور وعلی هذا الاخر
اخر امرأت اتزوجها فهو طالق ثلثا فلا ترث وبو قول اوزره اکر برکمسنه اخر امرأة اتزوجها فهو طالق دیسه
صکره اولدوغی خاتون تزوج ایلدوکی حینده ابو حنیفه قتنده مطلقه اولور بو تقدیرجه میراثه مستحقه اولماز
خلافا لهما امامین ایچون خلاف واردر انلرک قتنده وقوع طلاق موتنه مقصوردر میراثه مستحق اولور
وکل عبد بشرنی بکذا فهو حر فبشره ثلثة متفرقون عتق الاول وان بشروه معا عتقوا برکمسنه هر عبدم که فلان
شی ایله بنی تبشیر ایلیه اول عبد حر اولسون دیسه واوچ قولی متفرقا تبشیر ایلسه لر اولکیسی حر اولور واکر اوچی
معا تبشیر ایلسه لر اوچی دخی معتق اولور زیرا بشارت جمله سندن واقع اولمشدر ولو قال من اخبرنی عتقوا
فی الوجهین اکر بشرنی مکانته اخبرنی دیسه اخبار ایدن عبدک اوچی دخی ایکی وجهده یعنی متفرقا ومجتمعا
اخبار ایلدکلرنده معتق اولورلر زیرا خبر حسنی نا خبار بولنمشی ولو روبولوی کفارته بشراء ابیه سقطت
اکر باباسنی شرا ایلدکده کفارتی ایچون نیت ایلسه کفارتی ساقط اولور لا بشراء امة استولدها بالنکاح
نکاح ایله استیلاد ایچون جاریه اشتراسی نیت ایله کفارتدن واقع اولماز مثلا برکمسنه بر جاریه ده اکر سنی
اشتری ایدرسم کفارة یمینده سن حره اول دیسه بعده اشتری ایلسه شرطک وجودی بولنمغله جاریه معتقه
اولور اما کفارتدن واقع اولماز زیرا جاریه نک حریتی استیلادده مستحقه اولوب یمینه مضاف اولماز او عبد
حلف بعتقه ویاخود عتقه یمین ایلدیکی عبدی شرا ایلسه کفارة یمیندن اولماز او نیت ایلسه کفارتدن
واقع اولماز مثلا ان اشتریت هذا العبد فهو حر دیسه واشترا ایلدیکی حینده کفارت یمینه نیت ایلسه جایز
اولماز الا ان قال ان اشتریتک فانت حر عن کفارتی الا مکر اکر سنی اشتری ایدرسم کفارتمدن حر اول دیو
بو لفظ ایله تکلم ایدرسه کفارتندن واقع اولور وان تسریت امة فهی حرة فتسری من فی ملکه وقت الحلف عتقت
اکر جاریه تسری ایدرسم اول جاریه حره دیو یمین ایلسه وقت حلفده ملکنده اولان جاریه یه تسری ایلسه معتقه
اولور مثلا نه مقدار جاریه یه بولنورسه هر قنغیسنه جماع ایدرسه معتقه اولور زیرا لفظ امه نکره در بنا
شرطده واقع اولوب عموم افاده ایدر وان تسری من ملکها بعده لا یعتق اکر عبدندن صکره مالک اولدوغی

ادلدوغي جاريه يه تسري ايلسه معتقه اولماز وفي كل مملوك لي حر من عبد ومدبره وامهات اولاده لا مكاتبوه
الا ان نواهم بركمسنه كل مملوكم حردر ديسه جمله قوللري ومدبرلري وامهات اولادلري معتق اولور اما مكاتب
اولان قوللري معتق اولماز الا كه مكاتبلري اولنلرده نيت ايليه وفي هذه طالق او هذه وهذه طلقت
الاخيرة وخير في الاوليين اوچ خاتونه اولان كمسنه نك هذه طالق او هذه وهذه قولنده اخيركي اوچنجيسي
مطلقه وايكي اولكي طلاقنده مخيره اولور زيرا لفظ واحدي ذكر ايدوبي اشارتدر واو ايكنجيله مشاركت
ايچوندر كويا كه حالف اولان كمسنه احديكما طالق وهذه ديمش اولور وكذا العتق والاقرار عتق واقرار
دخي بو وجهله در مثلا بركمسنه اوچ عبدينه هذا حر او هذا وهذا ديسه اوچنجيسي معتق اولور ايكي اولكيده
مخيردر اقرارده مثال بركمسنه لفلان علي الف او لفلان وفلان ديسه اوچنجيسي ايچون بشيوز لازم اولوب ايكي
اولكيده مخيردر **فصل** في البيع والشراء والتزوج وغير ذلك بو باب بيع وشرا وتزوج وبونلردن

مطلب

غيري اولان اشياده واقع اولان يمينك احكامي بيانندهدر ويحنث بالمباشرة دون التوكيل في البيع والشراء
والاجارة والاستيجار والصلح على مال والقسمة والخصومة وضرب الولد ذكر اولنان احوالده يمين ايلسه
مباشرت ايله حانث اولور وكيل ايله حانث اولماز مثلا بيع وشراده سائر ذكر اولنانلري ايتميه‌يم ديو
يمين ايلسه كندوسي اول افعالي ايلسه حانث اولور اما غيري كمسنه بو افعالي اشلسه وكيل ايلسه حانث اولماز
زيرا اول شرط عقد ايدي اول ايسه موكلدن بولنمديه وكيل اولان عاقده بولنديغي بوتقديرجه حانث اولماز
ويحنث بهما في النكاح والطلاق والخلع والعتق والكتابة والصلح عن دم عمد والهبة والصدقة والقرض
والاستقراض ذكر اولنان احوالده مباشرت وتوكيل ايله حانث اولور زيرا بونلرده اولان منفعتك كلسي موكله
عائددر بوتقديرجه وكيل رسول محض اولور وورده سطور دركه فقهانك استقراضي ايلمه‌لري بو حكمده مشكل
اولمشدر زيرا تصريح ايلمشلردركه قرضده توكيل باطلدر بوتقديرجه واجب اولوركه موكلنا وزرينه حنث ترتب ايلميه
زيرا باطل اوزرينه حكم ترتب ايلمز وان نوى المباشرة خاصة صدق ديانة لا قضاء اكر خاصة كندوسي مباشرتنه
نيت ايدرسه ديانة تصديق اولنور اما قضاء تصديق اولنماز وكذا ضرب العبد والذبح والبناء والخياطة
والايداع والاستيداع ذكر اولنان احوالده دخي مباشرت وتوكيل ايله حانث اولور والاعارة والاستعارة وقضاء
الدين وقبضه والكسوة والحمل الا ان ينوي المباشرة يصدق قضاء وديانة ذكر اولنان احوالده دخي مباشرت
وتوكيل ايله حانث اولور الا كه مباشرته نيت ايلسه قضاء تصديق اولنور وديانة دخي تصديق اولنور مثلا فلانك
عبديني ضرب ايلميه‌يم ديو وقيونى ذبح ايلميه‌يم واويني بنا ايلميه‌يم وثوبيني كيميه‌يم وامانت ويرميه‌يم وامانتي
قبول ايلميه‌يم وعاريت ويرميه‌يم وعاريتي قبول ايلميه‌يم وديني قضا ايلميه‌يم وقبض ايلميه‌يم ديو يمين
ايلسه وثوبيني كيميه‌يم وشو خشبي حمل ايلميه‌يم ديسه غيريسنه امر ايلسه كه اكا كيدرسه ويا خود بوكلسه ده حانث
اولور زيرا ذكر اولنان اشيا حسياتدن دراثري فاعلدن ظاهر اولديغي معلوم اولور بوتقديرجه قاضي وكيلدن

ظاهر

ظاهر اولسه مجازا موكله نسبت اولنور چونكه بنفسه فعل نيت ايلدي حقيقت كلامنه نيت ايلمش اولور قضاء
وديانة تصديق اولنور وفي لا يتزوج فزوجه فضولي فاجاز بالقول حنث وبالفعل لا يحنث تزوج ايلميه‌يم ديو اولان
يمينده بر فضولي تزويج ايلسه وتزويج ايلدوكيني كندويه خبر ويردكده قول ايله اجازت ويرسه حانث اولور زيرا انتهاده
اجازت ابتداده اذن كبيدر اكر فعل ايله اجازت ويرسه حانث اولماز زيرا عقود اقوال المختصه در حالفك فعلا
عقد اولماز ايچون انك فعلا رضا اولمغي اولور شرط حنث ايسه عقد ايلمه‌در بو حنث رضا ايله دكلدر وفي لا يزوج عبده
او جاريته يحنث بالتوكيل والاجازة عبديني وجاريه‌سني تزويج ايلميه‌يم ديو اولان يمينده توكيل واجازت ايله
حانث اولور زيرا بونلرك تزويجي لبنك ارادتنه توقف ايدر وكذا ابنه وبنته الصغيرين كوچك اوغلني وقزيني
دخي توكيل واجازت ايله توكيله حانث اولور ودخول اللام على البيع كان بعت لك ثوبا يقتضي اختصاص الفعل
بالمحلوف عليه بان كان بامره لا ملكه بيع اوزرينه دخولي يعني بعت فعلنه مقارن اولسه ان بعت لك ثوبا
قولي كبي اول لام فعلك محلوف عليهه اختصاصنه اقتضا ايدر كندونك امري ايله اولمغه اوزره سواء كان ملكه اولي
اول ثوب كرك ملكي اولسون وكرك اولسون برابردر لامك بيعه قيترانى مخاطبك امري ايله اولسنه اقتضا ايلدي
ومثله الشراء والاجارة والصياغة والبناء شرا واجاره وصياغة وبنا بيع كبيدر مثلا لا يشتري لك ثوبا
ويا خود لا يوجر لك دارا ولا يصوغ سوادا ويا خود لا يبني لك دارا ديسه بو مقوله فعل محلوف عليهك امرينه اقتضا
ايدر كرك ملك اولسون كرك اولمسون برابردر وعلى العين كان بعت ثوبا لك يقتضي اختصاصها به بان
كان ملكه لا امكن عين اوزرينه دخولي يعني ثوبه مقارن اولسه ان بعت ثوبا لك قولي كبي اول لام عينك محلوف
عليهه ملك اولمغه اوزره اختصاصه اقتضا ايدر سواء امر ايلسون كرك امر ايلمسون وكرك ايلمسون برابردر محلوف عليه
مخاطبدر عين كه ثوبدر ملك اولديغي صكره كرك امري ايله كرك امري اولمدين اول بيعي اشلسه ايله حانث اولور
حاصل كلام ان بعت لك ثوبا قولنده صاحب نهاية ايضاح ايچون معناي فارسي ايله دخي تسطير ايدوب اكر
فروختم از بهر تو اين جامه را اكرسنك ايچون شو جامه بيع ايدرسم ديدكده اول ثوب كرك ملك اولسون كرك
اولمسون محلوف عليهك امري لازمدر اكر بلا امر اشلرسه حانث اولماز اما ان بعت ثوبا لك قولنده اكر
فروختم جامه را ملكيت يعني اكر سنك ملكك اولان جامه بيع ايدرسم ديدكده اول ثوبك انك ملكي ككلا ايسه
بو يمين منعقد كرك امر ده اولسون كرك امر اولمسون اول فعلي اشلرسه حانث اولور وكذا دخولها على الضرب والاكل
والشرب والدخول لام اختصاصيك ضرب واكل ودخول اوزرينه دخولي مي فعل محلوف عليهه اختصاصنه
اقتضا ايدر ملك اولمق اوزره كرك امر ايلسون كرك ايلمسون اكر لا اضرب لك ولدا او لا اضرب ولدا لك
ويا خود لا آكل لك طعاما او لا آكل طعاما لك ويا خود لا اشرب لك شرابا او لا اشرب شرابا لك ويا خود
لا ادخل لك دارا او لا ادخل دارا لك ديو يمين ايلسه كرك تقديم ايلسون وكرك تأخير ايلسون حانث اولور زيرا
بو افعال نيابتي قبول ايلماز وان نوى غيره صدق فيما عليه اكر غيره نيت ايدرسه يعني بعت لك ثوبا

قولي ايله يعني ثوبا لك قولنه وبعت لك قولي ايله بعت لك ثوبا قولنه نيت ايلسه ديانة وقضاء كذو اوزرينه
تغليظا اولان شيئده تصديق اولنور بو خصوصده تخفيف اولان شيئده تصديق اولنماز صاحب تسهيل
ديانة كلسندن تصديق اولنمسنه ذاهب اولمشدر وفي ان بعته او اشتريته فهو حر فعقد بالخيار عتق اكر اول
عبدي بيع ايدرسم وياخود اشترا ايدرسم اول حر در ديو يمين ايلسه بعده خيار ايله بيع وياخود اشترا
ايلسه شرط عتق كه بيع وشرادر بولندوغي اجون اول عبد معتق اولور زيرا بيعده مادام كه ايام خيار
منقضيه اولميه ملكيت بايع باقيدر بالاتفاق اما خيار ايله اشتراده مشتري ايام خيارك مونتندن اول اجبا
مالك اولور بو تقديرجه دخي معتق اولور زيرا عتق شرطه تعليق اولنمشدر كانه اول كسنه خيار ايله شرادن
صكره معتق اولسون ديمش اولدي وكذا لو اعتق بالفاسد او الموقوف اكر عقد فاسد ايله وياخود عقد
موقوف ايله اولان بيع وشراده دخي معتق اولور زيرا معناي بيع وشرا بولنمش اولور ولو بالباطل لا يعتق
اكر عقد باطل ايله بيع وشرا ايلسه معتق اولماز زيرا شرعا بيع وشرا كلدر وفي ان لم ابعه فكذا اعتق او دبر
حنث حالفك عبد اجون ان لم ابعه فكذا كلامنده يعني عبدي بيع ايلمزسم شويله اولسون ديو يمين ايلسه
داول قول اعتاق وياخود تدبير ايلسه حانث اولور زيرا بيعه محل قالمدي شرط بولنمش اولور قالت
تزوجت علي فقال كل امراة لي طالق ديسه بو يله ويان خاتون دخي مطلقه اولور سائرلري كبي زيرا بو خاتون
دخي كل امراة تحتنه داخل اولور اصل ايسه عموم ايله عمل در الا في رواية عن ابي يوسف الا ابو يوسفدن
بر روايتده سائرلري كبي خاتون مزبور مطلقه اولماز زيرا اول كسنه نك غرضي غيرينك طلاقيله خاتونيني
ارضا ايلمك ايدي بو تقديرجه بو كلام مطلق اولميوب مقيد اولمش اولدي وان نوى غيرها صدق ديانة
لا قضاء اكر زوج يمين ويرن خاتوندن غيريني نيت ايلمشيدم ديسه ديانة تصديق اولنور قضاء
تصديق اولنماز زيرا كلمه كل عموم اجوندر بو تقديرجه تخصيص عام خلاف ظاهردر ومن قال علي المشي الي بيت الله
او الي الكعبة لزمه حج او عمرة مشيا فان ركب فعليه دم بركسنه بياده بيت الله وارمق اولمق
ديسه اول كسنه يه بياده حج وياخود عمره ايلمك لازم اولور اكر راكبا اولورسه قربان لازم اولور ولو قال علي
الخروج او الذهاب الي بيت الله او المشي الي الصفا والمروة لا يلزمه اول كسنه بيت الله خروج وياخود
بيت الله ذهابا اوزريمه اولسون ديسه وياخود صفايه وياخود مروه يه مشي اوزريمه اولسون ديسه برشي
لازم كلماز زيرا بو عبارتله التزام احرام متعارف دكلدر كه مجاز اوله وحقيقت لفظ اعتباريله دخي ايجاب
ممكن دكلدر اول اجلدن ممتنع اولوب برشي لازم كلماز اكر حرمه مشي وياخود مسجد حرامه مشي اوزريمه اولسون
ديسه زيرا حقيقت لفظ امرايله موجب دكلدر والتزام احرام بو عبارتله متعارف دكلدر خلافا لهما اما امامين
اجون خلافي واردر زيرا حرم ومسجد حرامك حج وعمره يه شمولي واردر بواكسنك ذكري حج وعمره
ذكري كبيدر اما صفا ومروه بونك خلافنجه در وفي عبدي حر ان لم احج العام فشهدا بكونه يوم النحر بكوفة

لا

لا يعتق بركسنه اكر بو سنه حج ايلمزسم عبدم حر اولسون ديسه وحج ايلدم ديسه واول كسنه حج ايلميوب يوم نحرده كوفه ده اولدوغنه
ايكي كسنه شهادت ايلسه لر ولو اول عبد معتق اولماز زيرا اول شاهدلر جرحه شهادت ايلديلر خلافا لمحمد امام محمده خلاف
ايدوب معتق اولمسنه ذاهب اولمشدر زيرا شاهدلر بر امر معلوم اوزرينه شهادت ايلمشلردر كه اول كوفه ده
تضحيه در وانتفاء حج ايسه بونك ضروراتندندر بو تقديرجه شرط بولنمش اولور وفي لا يصوم فصام ساعة
بنية حنث بركسنه صوم ايلميه يم ديو يمين ايلسه بر ساعت نيت ايله صايم اولسه حانث اولور زيرا صوم
قصد بيت الله ايله مفطرات اوجدن امساكدر اول ايسه بولندي وان ضم ايله حانث اولماز مادام كه بر كون تمام
ايلميه وفي لا يصلي يحنث اذا سجد سجدة ضم صوما ادبو ما الامام اكر لا يصوم قولنه صوما قولني ضم ايلسه ياخود يوما
قولني ضم ايلسه حانث اولماز مادامكه بر كون تمام ايلميه قولني اقبله حالفك لا يصلي يمينده بر سجده ايلسه اندن
صكره صلوتي قطع ايلسه حانث اولور سجده دن مقدم حانث اولماز اما قياس بو ايديكه صومه اعتبارا صلوته
شروع ايله حانث اوله وجه استحسان بودر كه صلوة اركان مختلفه دندر اركانك جملة سي اولمينجه صلوة تسميه اولنماز
اما صوم ركن واحددر كه اول امساكدر ودخي ثانيده دخي تكرار اولان بينه امساكدر اول صومده شروع ايله حانث اولور
اما صلوتده شروع ايله حانث اولماز وان ضم صلوة فيشفع لا باقل اكر لا يصلي قولنه صلوة قولني ضم ايلسه شفع شروع
ايله حانث اولور شفعدن اقل ايله حانث اولماز صاحب عنايه ديمشدر كه مادام كه قصد ايله ايكي ركعتي تمام
ايلميه حانث اولماز وفي ان لبست من غزلك فهو هدي فملك قطنا فغزلته ونسج فلبسه فهو هدي
بركسنه خاتوننه اكر سنك اكردوكك دن كيرسم اول ثياب هدي اولسون ديسه وبر مقدار پنبه يه مالك اولسه
اول پنبه يي خاتون اكرسه واول الملكي طوقتسه وزوج كيسه اول طوقنان هدي اولور ابو حنيفه قتنده هدي كه
معناسي مكه ده تصدقدر خلافا لهما اما امامين اجون خلاف واردر زيرا نذر ملكنده وياخود ملكنك سببنه
مضاف نذر صحيح اولور فان ما غزلت من قطن في ملكه وقت الحلف فهو هدي بالاتفاق
زوجك وقت حلفنده كندو ملكنده اولان پنبه دن خاتون اكرديكيسه اول ثياب بالاتفاق هدي در
خاتم الفضة ليس بحلي فضه دن اولان خاتم عرفا وشرعا حلي دكلدر حتي رجاله استعمالي مباح اولمشدر
اما ظهيريه ده مذكوردر كه اكر فضه دن اولان خاتم نساء طائفه سنك خاتمي بيننده اولور فضه
اولورسه حانث اولور وهو الصحيح ديو قيد ايلمشدر بخلاف خاتم الذهب اما ذهبدن اولان خاتم
بونك خلافنجه در التون خاتم رجاله استعمالي حلال دكلدر وعقد اللؤلؤ ان رصع فحلي والا فلا
عقد لؤلؤ اكر ترصيع اولنمش ايسه حلي در واكر ترصيع اولنمامش ايسه حلي دكلدر زيرا ترصيع اولميونجه
حلي دينلمز ايمان ايسه عرفه مبني در عقد كه يمين ايله قلادة ده ديرلر وقالا حلي مطلقا وبه يفتي
امامين ديديلر كه اكر مرصع اولسون كرك اولمسون عقد لؤلؤ حلي در وبو قول ايله فتوي ويرلمشدر
زيرا حقيقتده لؤلؤ حلي اولمسنه حق تعالينك وتستخرجون حلية تلبسونها قولي شريفي دالدر

وفي لا يجلس على الارض فجلس على بساط او حصير لا يحنث ارض اوزرينه اوتورميايم ديو يمين ايلسه و بساط
وياخود حصير اوزرينه اوتورسه حانث اولماز زيرا بساط و حصير اوزرينه اوتورن كيمسنه ارض اوزرينه اوتوردي
دينلمز وان حال بينها وبينه ثيابه حنث اكر كندو ايله ارض بيننده ثيابي حائل اولسه حانث اولور
زيرا ثوب كندويه تابعدر حائل عد اولنماز وفي لا ينام على هذا الفراش فجعل فوقه فراش فنام عليه لا يحنث
شو فراش اوزرينه اويوميايم ديو يمين ايلسه و مشار اليه اولان فراش اوزرينه اخر فراش وضع اولنسه و انوك
اوزرينه اويوسه حانث اولماز وان جعل فوقه قرام يحنث اكر مشار اليه اولان فراش اوزرينه قرام يعني چارشب
قولنسه و انوك اوزرينه اويوسه حانث اولور قرام كسر قاف ايله چارشبدر و چارشب ايسه فراشه تابعدر
حائل اولميه اعتبار اولنماز وفي لا يجلس على السرير ان جعل فوقه سريرا فجلس لا يحنث شو سرير اوزرينه جالس
اوليايم ديو يمين ايلسه اكر سريرك اوزرينه سرير اخر وضع اولنوب اوتورسه حانث اولماز وان جعل فوقه
بساطا او حصيرا حنث اكر مشار اليه اولان سريرك اوزرينه بساط وياخود حصير قويوب اوتورسه حانث اولور

فصل في الضرب والقتل وغير ذلك

مطلب

بو باب ضرب و قتل و بونلردن غيري شيلردن اولان
يمينك احكامي بياننده در الضرب والكسوة والكلام والدخول يختص فعلها بالحي ضرب و كسوة و كلام
و دخول بونلرك فعلي حيوته اولان مختص اولور اما ضرب بدنه متصل اولان فعل مولمك اسميدر مبتدع ايله
ايلام يوقدر بو تقديرجه حيوته اولان مختص اولور و ضرب فعل مولمك اسميدر كه حق تعالينك خذ بيدك
ضغثا فاضرب به ولا تحنث قول شريفي نقض ايلدي زيرا حضرت ايوب صلوات الله على نبينا و عليه بو نك ايله
يميننده بار اولدي حال بو كه ضغثا ايله ضربده ايلام يوقدر بوكا جواب ويريلور كه جائزدر كه حضرت ايوب م
كندويه اكراما و خاتوننه تحقيقا مخصوص نص ايله ثابت بر حكم اوله بو تقديرجه غير حكم بوكا الحاق اولنماز اما
كسوه ايله عند الاطلاق مراد تمليكدر تمليك ايسه ميتدن متحقق دكلدر الا مكر كسوه ايله ستر مراد ايليه اما كلام ايله مراد
افهامدر موتي ده ايسه فهم متصور دكلدر بنيام دن روايت اولنمشدر كه اصحاب كرينك موتي لرينه خطاب
قيلوب يا اهل القليب هل وجدتم ما وعد ربكم حقا فقد وجدت ما وعدني ربي حقا ديو خطاب ايلدكده عمر رضي الله عنه
يا رسول الله ميته يه سويلرسز ديدكده فقال ما انتم باسمع من هؤلاء سز بونلردن زياده اشيدجي دكلسز بونلر جواب ويرمزلر
بنيام موتايه خطابي و انلرك خطابي بنيام احيادن اسمع اولملري معجزه باهره در ديو جواب ويريلور
و عنايه ده خطاب بنيام بو بابده مذكوردر و علامه نسفي كافيه سنده بوكا جواب ويرمشدر كه بو حديث شريف
ثابت دكلدر و عقا كه بو حديث شريفي عائشه رضي الله عنها ايشتدكده بنيام اوزرينه افترا ايلمشسزدر
حق تعالينك انك لا تسمع الموتى وما انت بمسمع من في القبور قول شريفي بوكا مناقضدر اما زيلعي
ديمشدر كه بو خطاب جائزدر كه احيا ايچون وعظ اوله و بوكا نظير علي رضي الله عنه روايت ايلمشدر كه هر قچن بنيام
مقابره وارسه لر السلام عليكم دار قوم مؤمنين اما نساءكم فقد نكحت و اما اموالكم فقد قسمت و دوركم قد سكنت

فهذا

فهذا خبركم بما عندنا فما خبر ما عندكم بيورورلر ايدي و يا اهل الارض من شق انهاركن و غرس اشجاركن و جني ثماركن فان لم
تجيبك جوابا اباتك اعتبارا بيورورلر ايدي فلا يحنث من قال ان ضربتك او كسوتك او دخلت عليك بفعلها بعد موته
بر كيمسنه اكر فلاني ضرب ايدرسم وياخود كسوه كيدررسم وياخود اوزرينه داخل اولورسم ديسه يعني يمين ايلسه
و محلوف عليهك موتندن صكره او افعالي ايشلكله حانث اولماز بخلاف الغسل والحمل والمس غسل و حمل و مس بونك
خلافنجه در بو افعال انجق جسده مخصوص دكلدر بعد الموت تحقيق ظاهردر لا يضربها فمد شعرها او خنقها او عضها
حنث بر كيمسنه خاتوني ضرب ايتممكه يمين ايلسه و خاتونك صاچين چكسه وياخود بوغازيني بوغسه وياخود اصرسه
حانث اولور زيرا بو افعال ايله بدنه الم حاصل اولور امر معلوم ويرن شي ضرب اولمش اولور اما سبيل ملاعبه بو افعال ظهور
ايدرسه حانث اولماز ديمشلردر زيرا عرفا بو افعاله ممازحه تسميه اولنور ولتضربنه حتى يموت فهو على اشد الضرب
بر كيمسنه فلاني البته اولنجه ضرب ايدرم ديو يمين ايلسه اول يمين اشد ضرب اوزرينه محمولدر لتقضين دينه
قريبا فما دون الشهر قريب والشهر بعيد بر كيمسنه فلانك دينني البته يقيندن قضا ايدرم ديو يمين
ايلسه و برآيدن نقصان قريبدر برآي بعيددر برآيده قضا ايدرسه حانث اولور نقصاننده قضا
ايدرسه حانث اولماز لتقضينه اليوم فقضاه زيوفا او نبهرجة او مستحقة او باعه به شيئا فقبضه بر كيمسنه
فلانك دينني البته بو كون قضا ايدرم ديو يمين ايلسه و اول دين زيوف وياخود قلب قضا ايلسه وياخود
مستحق يعني اخرك شيئني قضا ايلسه وياخود مديون حالف دائننه ديني مقابلنده بر شي بيع ايلسه
و دائن ديني اول شيئي قبض ايلسه و اول كيمسنه يميننده بار اولور زيوف و نبهرجه ... دراهم سلب ايلماز
بو ايكي صفت عيبدر عيب ايسه جنسيتي اعدام ايلماز ولو رصاصا او ستوقة او وهب او ابراه عنه لا ابراء
اكر حالف اولان كيمسنه قلاي وياخود ستوقه قضا ايلسه وياخود دائن مديونه حالفه ديني هبه ايلسه وياخود
مديونه ابرا ايلسه حالف يميننده بري اولماز حانث اولور زيرا رصاص و ستوقه جنس دراهمدن دكلدر
و انك هبه و ابراسي قضا دكلدر و قضاء دين ايسه مديونك فعلي ايله اولور هبه و ابرا ايسه دائنك فعليدر
و ستوقه فارسيدن معربدر سه توبه معناسنه در يعني بريوزي كموش ايچره سي باقردر لا يقبض دينه درهما
دون درهم لا يحنث بقبض بعضه لم يقبض كله متفرقا بر كيمسنه فلانك دينندن بعضيني قبض ايلميه يم بعضيني
ايلميه ديو يمين ايلسه بعضيني قبض ايله حانث اولماز مادامكه متفرقا كليني قبض ايلميه زيرا شرط
كليني قبضدر لكن تفرقا ايله قبض وصف اولمشدر و قبض دين متفرقا اضافت ايلدي بو تقديرجه كله متناول
مادامكه مديون قاتنده بر شي باقي اوله داين حانث اولماز اما بر مقداريني اول نهارده و بر مقداريني اخر نهارده
قبض ايلسه حانث اولور وان فرقه بعمل ضروري كالوزن لا يحنث اكر قبض وزن كبي عمل ضروري ايله
تفريق ايلسه حانث اولماز مثلا ديني قبض ايلسه لكن استعمال انجق عمل وزن اولنسه بزم قاتمزده حانث
اولماز اما زفر قاتنده حانث اولور زيرا زفر حقيقت اعتبار ايدر بز ايسه وزن عرفي اعتبار ايدرز

وان كان لي الامانة اوغير مائة اوسوى مائة لايحنث بها او باثنا منها بركمسنه ديسه كه اكر بنم ايجون يوز ويا خود
يوزدن غيري اولورسه خاتونم طالق ويا خود عبدم حر اولسون ديسه يوز ايله حانث اولماز زيرا غير يوز قول
ايله يوزدن زياده نفي مرادر والا وغير وسوى ادات استثنادر استثنا مائة ايسه جميع اجزاسيله مستثني
اولور بو تقديرجه اقل ايله حانث اولماز لايفعل كذا تركه ابدا بركمسنه شويله ايلميم ديو يمين ايلسه اول فعلي
ابدي ترك ايدر زيرا نفي فعل مطلق اولور قرينه فرق يعنه متناول اولوب عام اولور بو تقديرجه جميع عمرنده
اول فعلك تركني اقتضا ايدر وفي ليفعلن يلغي فعله مرة حالفك ليفعلن قولنده يعني البته فلان فعلي
اشليه‌يم ديو يمين ايلسه بر دفعه اشلمسي كفايت ايدر زيرا حالفك التزامي فعل واحدر مقام اثباتده
اثباتدر حلفه وال ليعلمن بكل داعر يتقيد بحال ولايته بركمسنه بر والي هر مفسد وخايني كندويه بلدورمك
ايجون يمين ويرسه اول والينك حال ولايتنه تقيد اولور بعد العزل والموت عدم اعلام ايله حانث اولماز ليهبنه
فوهب ولم يقبل بر فلانه كمسنه يه فلان شي هبه ايلميم ديو يمين ايدوب وهبه ايلسه واول كمسنه هبه قبول
ايلمسه واهب يميننده بار اولور زيرا هبه بلاعوض تمليكدر روايتده نفس هبه ايله تمام اولور قبول ايله ثبوت
ملكدن شرطيدر وملك هبه‌نك حكميدر شرط حنث ايسه هبه در بو خصوصده حكمي يوقدر وكذا القرض والعارية
والصدقة بخلاف البيع قرض وصدقه وعاريه دخي بويلجه در بيع بونك خلافيدر مثلا بركمسنه قرض وعاريه
وصدقه ويرميم ديو يمين ايلسه و قرض وعاريه وصدقه ويرسه لكن قبول ايلمسه‌لر اول كمسنه يميننده بار
اولور اما بيع معاوضه در جانبيندن فعلي اقتضا ايدر لايشم ريحانا فهو علي مالا ساق له بركمسنه ريحان شم
ايلميم ديو يمين ايلسه ساقي يعني صاپي اولميان شي ايجه لر فلا يحنث بشم الورد والياسمين كول وياسمين شم ايلمكله
حانث اولماز زيرا بو الكسنك ساقي واردر حنث لازم كلماز وقيل يحنث ديلركه حانث اولور زيرا عرفا
ريحان تسميه‌سي رايحه طيبه‌سي اولان نباته ديلور بو تقديرجه شم ورد وياسمين ايله حانث اولور لايشم الورد
او بنفسج فهو علي ورقه بركمسنه كول وبنفسج شم ايلميم ديو يمين ايلسه هر برينك ورقي اوزرينه محمولدر حتي بركمسنه
كول ويا بنفسج اشترا ايلميم ديو يمين ايلسه ورقلريني شرا ايلسه حانث اولور اما صاپلريني اشترا
ايلسه حانث اولماز كافيده دخي بويلجه در اما مبسوطده بونك عكسيدر ورقني اشترا ايلسه حانث
اولماز اما صاپلريني شرا ايلسه حانث اولور بو ايسه اهل كوفه عرفيدر اما بزم عرفمزده ورقي اوزرينه
محمولدر لايدخل دار فلان يتناول الملك والاجارة بركمسنه فلانك دارينه داخل اوليم ديو يمين ايلسه
اول يمين ملك واجاره‌يه متناول اولور اول دار كرك ملكي اولسون وكرك اجاره ايله اوتورسون داخل
اولدقده حانث اولور اما شافعي ديركه اجاره ده حانث اولماز زيرا شافعي حقيقت ومجاز بينني جمع
ايدر بز ديرزكه عموم مجاز اعتباريله در زيرا ملكي ايكسندن دخي موجوددر حانث اولور حلف ان
لامال له وله دين على مفلس او ملي لايحنث بركمسنه مالم يوقدر ديو يمين ايلدي حالبوكه مفلس اوزرنده ويا خود

احكام حدود

كتاب الحدود

غني اوزرنده الاجق ديني اولسه حانث اولماز زيرا دين مال دكلدر الاجق ذمتده بر وصفدر
بو كتاب حدودك احكامي بيانندهدر ديانات كه حقوق ايمانك وعباداتدر ايله عقوبات بيننده دائر اولان
كفارتك ذكرندن فارغ اولديسه عقوبات محضه شروع ايلدي وحدودك محاسني قبيحه قدر حد زنانك مشروع
اولمسنده حكمت صيانت نسب ايجوندر وحد قذف صيانت اعراض ايجوندر وحد شرب صيانت عقول ايجوندر
وحد سرقه صيانت اموال مسلمين ايجوندر وحد قطاع الطريق صيانت طريق ايجوندر ولغتده منع معناسنه
وبواب حداد تسميه‌سي خلقي دخولدن منع ايلدوكي ايجوندر وشرعده الحد عقوبة مقدرة تجب حقا لله تعالى حد شرعا
مقدر بر عقوبتدر حق الله اولدوغي ايجون واجب اولور فلا يسمي تعزير ولاقصاص حدا وحد حق الله اولدوغي اجلدن
تعزيره حد تسميه اولنمدي زيرا تعزيرده كتاب وسنت مشهوره ايله ثابت بر شي مقدر دكل بلكه امامك
راينه مفوضدر وحدود التي نوعدر حد زنا وحد شرب وحد سكر وحد قذف وحد سرقه وحد قطع طريقدر والزنا
وطي مكلف في قبل خال عن ملك وشبهته زنا مكلف يعني عاقل وبالغك ملك نكاح وملك يميننده وشبهه
ملكندن معدوم باينه وجاريه ولديد وبولردن خالي اولان خاتونك اوكندن وطيدر ويثبت بشهادة اربعة
رجال مجتمعين زنا عند الحاكم دورت اركك شهادتيله ثابت اولور مجتمعين اولدقلري حالده يعني جمله‌سي
مجلس حاكمده شهادت ايلدكلري حالده حتي متفرق اولدقلري حالده شهادت ايلسه‌لر شهادتلري قبول
اولماز وبعض محققلر حق تعالينك فاستشهدوا عليهن اربعة منكم قول شريفنده اشتراط اربعه معناي
ستر متضمندر زيرا بو مقوله فعله دورت شخصك وقوفي نادر اولور بالزنا لا بالوطئ او الجماع لفظ زنا
ايله شهادتلري ثابت اولور وطي ويا خود جماع لفظلري ايله شهادتلري ثابت اولماز زيرا فعل حرام اوزرينه
دال اولان لفظ وطي وجماع ايسه زنادن غيري يرده استعمال اولنور واذا سالهم الامام عن ماهيته
الزنا دورت شاهدك شهادتلري ثابت اولدقده امام انلره ماهيت زنادن مراد نه ايدوكني سؤال ايدركه
ادخال فرجدر كافيده مذكوردركه امام زنانك ماهيتندن سؤال ايليه زيرا نادن چوق كمسنه
هر وطي حرام زنا ايدوكنه معتقدلردر رتبه‌كم العينان تزنيان واليدان تزنيان والرجلان تزنيان
بيوردقلري ماده‌دن فرجدن غيريه اولان فعله دخي زنا تسميه اولنور وعند محمد ركني حد واجب اولماز
الا فرجده جماع ايله اولور وكيفيته زنانك كيفيتندن دخي سؤال ايليه احتمالدركه مكرها زنا ايلمش اوله ويا خود التقاء
ختانين واقع اولمامش اوله دعوي زنا ويز مقوله خاتونه زنا ايلدي ديو سؤال ايليه احتمالدركه كندويه حلال
اوله واحتمال شبهه اوله لكن شاهدلر اول احواله واقف اولميه واين زنا ويز مكانده زنا ايلدي ديو سؤال
ايليه احتمالدركه دار حربده زنا ايلمش اوله اول مقوله زنا حدي موجب دكلدر ومتي زنا ويز وقتده زنا ايلدي ديو
سؤال ايليه احتمالدركه صبي ايكن ويا خود مجنون ايكن ويا خود بر زمان مرور ايلمش اوله زيرا تقادم حدي منع
ايدر اما اقرار بونك خلافيدر وزمنده تقادم اصح روايت اوزره بر آيدر فيسئوه وقالوا ادنيناه وطئها

كالميل في المكحلة وشاهدلر اولان نابو بيان ايلسه لر وهم زناسني كوردك كه اول عورتي وطي ايلديكي سرمه‌دانك
ايچنده ميل كبي ديدلر وعدلوا سرا وجهرا اوشاهدلر سرا وجهرا تعديل اولنورلر وبالاقرار عاقلا بالغا اربع مرات
في اربع مجالس وياخود عاقل اولدوغي حالده دورت مجلسده دورت دفعه اقرار ايليه بر يوم ماعزدن دورت دفعه
اقرار ايدنجه تأخير بيورمشلردر اما مذهب شافعيده سائر حقوق كبي بر دفعه اقراري كفايت ايدر كلما اقر رده
حتى يغيب عن بصره هر بار كه مقر اولان كمسنه زناسني اقرار ايليه قاضي اني رد ايليه حتى قاضينك كوزندن غايب اولنجه
ثم ليسأل الامام سوى الزمان اندن صكره قاضي مقردن سؤال ايليه بو قاعده ده مرور ايدن شيئي كبي زماني سؤال
ايلميه زيرا تقادم عهد شهادتي منع ايدر بو حسب اقراري منع ايلمز اما صبي اولان زماني دخي سؤال ايلمكدر
زيرا احتمالدر كه زمان صباده وياخود حالت جنونده زنا ايلمش اوله فيثبت پس [illegible] سؤال ايلدكلري شيئي
بيان ايلسه اول كمسنه يه حد لازم اولور وندب تلقينه ليرجع بلعلك قبلت اولمست اووطئت بشبهة حاكمك
مقر اولان كمسنه يه اقرارندن رجوع ايليه ديو لعلك [illegible] اوپمش سك ياخود لمس ايلمش سك وياخود شبهه ايله
وطي ايلمش سك ديو بونلر ايله تلقين مندوب اولور فان رجع قبل الحد او في اثنائه ترك اكر زنا ايله مقر
اولان كمسنه حددن مقدم وياخود اثناسنده رجوع ايدرسه ترك اولنور زيرا انك رجوعي صدقه محتمل
بر خبردر بو تقديرجه شبهه عارض اولدي اويله اولسه ادرؤا الحدود ما استطعتم قوليله عمل اولنور
والحد للمحصن رجم في فضاء حتى يموت محصن ايچون حد بر صحراده وجدار تا اوله تا [illegible] بيد اوبه الشهود
فان ابوا وغابوا وماتوا سقط ابتدا شاهدلر رجم ايليه لر اكر ابا ايلسه وياخود غايب اولسه لر وياخود
ساقط اولور زيرا شرط بدايت شهود ايدي منعدم اولمغله شرط بولنماش اولدي ثم الامام ثم الناس
شهوددن صكره امام وامامدن صكره سائر ناس بدأ ايليه لر وفي المقر يبدأ الامام ثم الناس ويغسل
ويصلى عليه زنا ايله مقر اولانك حدينه ابتدا امام باشليه اندن صكره ناس باشليه وبعد الموت غسل اولنور
ونمازي قلنور زيرا نبي ع م ماعز ايچون بويله بيورمشلردر حتى ماعز رجم اولندقده عقيبنه نبي ع م كلوب
يا رسول الله ماعز كلاب قتل اولندوغي كبي قتل اولنمشدر ميتنه نه ايليه لم ديو سؤال ايلدكده نبي ع م ماعزك
عمسنه خطاب ايدوب بو مقوله سوزي سويلمه اول بر وجهله توبه ايلمشدر كه اكر انك توبه سي اهل ارضه
تقسيم اولنسه كفايت ايدردي وانغسل وتكفين ايله واو زرينه نماز قيل ديو امر ايلمشلردر ولغير المحصن
مائة جلدة محصن اولميانك ايچون حد يوز جلده در حق سبحانه وتعالى الزانية والزاني فاجلدوا كل واحد
منهما مائة جلدة قول شريفي حقنده محصنده نسخ فعل نبي ع م ايله محصندن غيريده عمل اولنديغي واياخري [illegible] كه
الشيخ والشيخة اذا زنيا فارجموهما البتة نكالا من الله والله عزيز حكيم ايله نسخ اولنوب تلاوتي منسوخ
وحكمي باقي قالدي الشيخ والشيخة محصن ومحصنه دن كنايه در فيه حقيقة شيخوخه مراد دكلدر بو آيه
كريمه ايله رجم ابتدا اولديغي بين فاده علاقه مجاز اولردغي ايچون غالب اولا شيخ محصن اولماز وللعبد

نصفها عبد زاني ايچون حد غير محصن اولان حرك نصفيدر كه جلده در زيرا حق تعالى [illegible]
فان اتين بفاحشة فعليهن نصف ما على المحصنات قول شريفي حجت قاطعه در وبونده نصفدن مراد جلده در
زيرا منتصف اولماز بو آيت كريمه جاريه لر حقنده نازل اولمشدر وعبد جاريه نك حكمي تحتنده داخل اولديغي [illegible]
خلافي معهوددر زيرا معهود اولان حكم رجال الله واقع المعقود الله اعلم بو كا بنا اولكه اسباب سفاح يعني زنا
اكثرده غالبا اولمغين قدم الزانية والزاني قول شريفنده تقديم دخي اقتضا ايدر بسوط لا ثمرة له بر سوط ايله
جلده كه انك عقده يعني وبدلغي اولميه زيرا روايت اولندي كه علي رضي الله عنه وقت ما كه حد ايلمك مراد ايلدكده ثمره سوطي
كسر ايدردي ضربا وسطا متفرقا على بدنه بر بريه ضربله ليس متفرقا جميع بدننه ضرب وسط ايله جلده دركه
ضرب شديد اولورسه احتمالدر هلاكه مفضي اوله وخفيفه اولورسه مقصود اصلي كبي ايلام وانزجار در اول
اول مقصود حاصل اولماش اولور واول اجلدن وسط اعتبار اولنور الا الرأس والوجه والفرج الا الرأس ووجه
ضرب اولنماز زيرا رأس مجمع حواسدر ووجه مجمع محاسندر وفرج محل احتماله دركه هلاك ايدر وعند ابي يوسف يضرب
الرأس ضربا ابو يوسف قتنده بر دفعه ضرب اولنور زيرا ابو بكر رضي الله عنه اضربوا الرأس فان فيه شيطانا بيورمشلردر
لكن بو كا جواب ويريلور كه بو قول اول كمسنه نك حقنده دركه قتلي مباح اوله ويضرب الرجل قائما في كل حد بلا مد
رجل زاني بلا مد قائما حد اولنور وينزع ثيابه سوى الازار ازاردن غيري اثوابي نزع اولنور اذا رجال
ديدكلري شيئدر حالده ايسه جاره مناسب دكلدر ازاردن مراد كوملك اولمقدر والمرأة جالسة خاتون
جالسه اولديغي حالده ضرب اولنور ولا ينزع ثيابها الا الفرو والحشو خاتونك ثيابي نزع اولنماز الا كوركي وپنبه‌لي
اولان ثوبي نزع اولنور ويحفر لها في الرجم لا له خاتون ايچون رجمده بر چقور حفر اولنور اما رجل ايچون حفر اولنماز
زيرا نبي ع م غامديه ايچون ثمه لرينه دكين حفر ايتدرمشدر وعلي رضي الله عنه شراحه همدانيه ايچون حفر ايتدرمش ايدي
ولا يحد سيد مملوكه بلا اذن الامام امامك اذني اولميجه سيد مملوكني حد ايلمز امام شافعي ديدكه سيد مملوكنه
اقامت حد ايدر زيرا مملوك اوزرينه امام كبي سيدك ولايت مطلقه سي واردر بلكه دخي اولي در زيرا سيد مملوكده تصرفه
مالكدر وعندنا امام مالك وكيلدر اقامت حدي دخي تعزير كبي اولمق اولور بزم ايچون دليل نبي ع م اربع الى الولاة
قول شريفيدر كه بر حد وارلر وقني ذكر اولنمشدر [illegible] حق الله دررحددن مقصود عالمي فساددن خالي ايلمكدر
بو اجلدن نائب شرع جانبندن استيفا اولنمجه عبدك اسقاطيله ساقط اولماز تعزير بويله دكلدر خلافنجه در
زيرا تعزير حق عبددر واحصان الرجم الحرية والتكليف والاسلام والوطء بنكاح صحيح حال وجود الصفات
المذكورة فيهما احصان رجم حريت وتكليف يعني مكلف اولمق واسلام ونكاح صحيح ايله وطي در بو صفات
مذكوره ايكسنده دخي بولنمق حالده رجلك احصاني يعني بري حر بيدر ايكنجيسي عاقل [illegible] اوچنجيسي
بلوغدر اوچنجيسي بلوغدر دوردنجيسي اسلامدر بشنجيسي وطيدر التنجيسي اول وطي نكاح صحيح ايله اولمقدر يدنجيسي زوجين
زنا حالنده صفت احصان ايله متصف اولمقدر عند الدخول ايكسنده دخي صفت احصانك [illegible]

حتى منكوحه‌سى كافره ويا خود مملوكه ويا خود مجنونه ويا خود صبيه به دخول ايلسه اول كمسنه محصن اولماش
اولور ديه حكم بويله‌در اگر زوج بو صفات مذكوره ايله متصف اولوب يعني عبد وصبي ويا مجنون ويا خود كافر
اولسه زوجه عاقله وبالغه ومسلمه اولسه بيله محصنه اولماش اولور اگر سؤال اولنورسه كه زوج كافر وخاتون مسلمه
اولمق نيجه متصوردر جواب ويريلور كه زوج وزوجه ايكيسى دخى كافر اولوب زوجه اسلامه وزوج [illegible]
خاتوننه قبل عرض الاسلام دخول ايلسه ديمكدر زيرا مادامكه قاضى مابينلرينى تفريق ايلميه ايكيسى دخى بر برينك
زوج وزوجه‌سيدر ولا يجمع بين جلد ورجم ولا بين جلد ونفي الا سياسة يعني رجم ايله جمع اولنماز وجلد ايله نفي بلد
بينى دخى جمع اولنماز الا مگر كه نفي ده بر مصلحت اولورسه دخى اولنور سياسةً زيرا ابو بكر رضي الله عنه ايكى جلد جلد ايلديكى
وايكيسنى دخى نفي ايلدى وعمر رضي الله عنه نصر بن الحجاجى مدينه‌دن بصره‌يه نفي ايلدى زيرا نصر صبيح الوجه بر غلام
ايدى نساء طائفه‌سى بوكا صباحت وجهندن فتنه‌يه دوشديلر اول اجلدن نفي ايلدى حتى مزبورى سوردكده
ماذنبي يا امير المؤمنين ديدكده لا ذنب لك وانما الذنب لي حيث لا اطهر دار الهجرة عنك بيورمشلردر
والمريض يرجم ولا يجلد ما لم يبرأ زانى مريض رجم اولنور اگر حدى رجم ايسه اگر حدى جلد ايسه جلد اولنماز
مادامكه مرضندن برى اولميه زيرا حد زجر ايچون مشروع اولدى يوخسه اتلاف ايچون اولمدى مريض جلد احتمالى
تلفه مفضى اولور والحامل ان ثبت زناها بالبينة فترجم اذا وضعت حامل زانيه رجم اولنور حملنى وضع ايلدكده
نفاسندن خروجنه تأخير اولنماز بو مسئله زانيه‌ده عمر رضي الله عنه بيننده بر حكايت لطيفه واردر مثلا حضرت
عمر زماننده حامله بر خاتونه بعد الاثبات رجمه فرمان ايلدى على رضي الله عنه يا عمر خاتونك كنه وسنك حكمك
جاريه بحسب الشرع اما قارننده جنيننه حكمك نيوزدن جاريدر ديدكده وضع حمل ايدنجه رجمدن
فارغ اولوب لولا علي لهلك عمر بيوردقلرى معتبردر ولا تجلد ما لم تخرج من نفاسها اگر حامل زانيه‌نك جلدى
مادام كه طوغوروب نفاسدن چيقمينجه جلد اولنماز زيرا نفاس دخى بر نوع مرضدر وان لم يكن للولد من يربيه
لا ترجم حتى يستغنى عنها اگر ولدى تربيه ايدر كمسنه يوغيسه ولد اناسندن مستغنى اولنجه رجم اولنماز ولدى
صيانت ايچون روايت اولنور كه غامديه وقتا كه بنيه گلوب زناسيه اقرار ايلدكده حامل ايدى بنيدم وار
قارنكده اولان ولدى وضع ايله ديو امر ايلدى بعد زمان وضع حملدن صكره ينه گلوب زناسيه اقرار ينه بنيدم
وار ولدكى تربيه ايله سندن مستغنى اولنجه ديو امر ايلدكده يا رسول الله خوف ايدرم حد اولنمازدن مقدم وقت
اولوب جزامم آخرته تأخير اوله ديدكده صحبت رسول الله ده بر كمسنه بن ولدى تربيه ايدرم ديو ولدى الدى وخاتونى
رجم ايلديلر وصاحب اختيار ديمشدر كه روايات اخريه غامديه اوغلنى تربيه ايلدى واوغلى ايله حضور حضرته گلدى
واوغلنك الندة اتمك واردى يا رسول الله هذا ولدي وقد استغنى ديو رجمنى طلب ايلدكده رجم اولنمشدر

فصل الوطئ الذي يوجب الحد والذي لا يوجبه بو باب حد ايجاب وعدم ايجاب ايدن وطئك احكامى
بياننده در الشبهة دارئة للحد شبهه حدى دافعدر زيرا نبى عليه السلام ادرؤا الحدود ما استطعتم قولنه نبى جهت

مطلب

اولمغيه

اولمغين امته محمد تلقى بالقبول ايلمشلردر وهي نوعان شبهة في الفعل حدى دافع اولان شبهه
ايكى نوعدر بر نوعى فعلده شبهه‌در بوكا شبهة اشتباه ديرلر وهي ظن غير الدليل دليلا شبهه في الفعل
دليل اولميانى دليل ظن ايلمكدر فلا حد فيها ان ظن الحل شبهة في الفعل حد اولنماز اگر واطى حلنى ظن ايدرسه
والا يحد اگر حلنى ظن ايلميوب بيلورم حرامدر ديرسه حد اولنور فعلده شبهه سكز موضعده در كوطئ معتدة
من ثلثة او من طلاق على مال طلاق ثلثدن معتده‌سنه وطئ كبى وياخود مال اوزرينه طلاقدن معتده‌سنه وطئ كبى
وام ولد اعتقها او امة اصله وان علا واعتاق ايلديكى ام ولدى وطئ كبى ياخود اصلنك يعنى اناسنك ويا باباسنك
جاريه‌سنى وطئ كبى هر نه قدر عالى ايسه ده اوامة زوجته او سيده وياخود زوجه‌سنك جاريه‌سنه وياخود سيدينك
جاريه‌سنه وطئ كبى وكذا المرتهن المرهونة في الاصح مرتهن رهن اولنان جاريه‌يى وطئ ايلمك اصح روايتده حكمى ذكرى
سبقت ايدن وطئات حكمنده‌در بو ذكر اولنان سكز محلده حلال ظن ايلدم ديرسه حد اورلماز اما حرام ايدوكنى بيلورم
ديرسه حد اولنور وشبهة في المحل وهي قيام دليل ناف للحرمة في ذاته فلا حد فيها وان علم بالحرمة نوع ثانى محلده
شبهه‌در وبو شبهه بر دليلك قيامدر كه فى ذاته حرمتى نافى اوله بو تقديرجه محلده اولان شبهه‌ده حد اورلماز اگر حرمتنى
بيلورسه ده كوطئ امة ولده وان سفل ولدينك جاريه‌سنى وطئ كبيدر هر نقدر اشغا اولورسه ده زيرا نبى عليه السلام انت
ومالك لابيك بيوردى حرمتنى نافى ايلدى ولكن ظاهرا ومشتركة او معتقة بالكنايات دون الثلث وياخود
مشتركه وياخود كنايات ايله معتقه‌سنى وطئ كبيدر معتده ثلثه دكل زيرا معتده ثلثه وطئ اولنانده والبائع
المبيعة او الزوج الممهورة قبل تسليمها وياخود بايع امه مبيعه‌يى وزوج امه ممهوره خاتوننى تسليمدن
اول وطئ ايلسه حد اورلماز والنسب يثبت في هذه عند الدعوة لا في الاولى وان ادعاه شبهه في المحلده
نسب ثابت اولماز اولور دعوة ايلدكده اما شبهه في العقده نسب ثابت اولماز اگر دعوت دخى ايدرسه ويحد بوطئ
امة اخيه وعمه وان ظن حلها قرنداشنك جاريه‌سنى وياخود عمسنك جاريه‌سنى وطئ ايله حد اولنور اگر حلنى
دخى ظن ايدرسه بيله حد اولنور وكذا بوطئ امرأة وجدها على فراشه وان كان اعمى كندو فراشنده بولدوغى خاتونى
وطئ ايلرسه حد اولنور اگر واطى اعمى ايسه ده زيرا اعمى كندو زوجه‌سنى اوضاع وهيئاتندن تميزه قادردر
الا ان ادعاها فقالت انا زوجتك الا مگر كه خاتون بن سنك زوجه‌كم ديو ادعا ايلسه اول زمان
حد اورلماز لا بوطئ اجنبية زفت اليه وقلن هي زوجتك وعليه المهر اجنبيه‌نك وطئ ايله‌دور وطئ اولنماز اويله
اجنبيه كه اول وطئ ايدن كمسه ايچون زفاف بولنه وخاتونلر زفاف اولان خاتون سنك خاتونكدر ديالر
وزوجكدر اوزرينه مهر لازم اولور وعلى رضي الله عنه مهر ايله حكم ايلدى وحدث جلسون ديو بيوردى هدايه
وكافى وشرح كنز وابن ملكده بويله‌در اما اختيارده عمر رضي الله عنه حكم ايلمشدر ديو مسطوردر ولا بوطئ بهيمة
حيوانه وطئ ايله دخى حد اولماز بو وجهه بيتدر يوخسه زنا دكلدر اگر انك اكلى اولنانلردن دكلسه احراق بالنار
اولنور بعده الصوق ديكرده دفع اولنور واگر اكلى اولنانلردن اولورسه امام اعظم

ذبح اولنور و امام ابو یوسف قتنده احراق اولنور او زنی فی دار الحرب اولیغی ویاخود دار حربده ویاخود دار
بغی ده زنا ایلسه انک اوزرینه حد اقامت اولنماز ولا یحد بوطی محرم تزوجها وتزوج ایلدوکی محرمکی وطئ ایلسه
دخی حد اورلماز اکر محرمیه ایدوکین بیلورسه تعزیر اولنور اوبن استاجرها لیزنی بها خلافا لهما ویاخود شول
کسنه کم بر خاتونی زنا ایلمک استیجار ایلسه انی وطئ ایدن کسنه یه حد اورلماز ابو حنیفه قتنده اما امامین
ایجون خلاف وار در انلرک قتنده حد اولنور و بو قول امام شافعیکدر زیرا رجل ایله مرئه بیننده شبهه ملک
یوقدر بو تقدیرجه زنا محض اولمش اولور امام اعظم ایجون دلیل بودر کم بر خاتون بر رجلدن اقچه استدکده
زنا ایدوب تعجیل تمکین ایتمیجه ویرمدی عمر رضی الله عنه ایلسندن دخی حدی منع ایلدی وهذا مهری
بیورمشلردر ومن وطئ اجنبیة فیما دون الفرج یعزر بر کسنه اجنبیه یه فرجدن غیری یره وطئ ایلسه تعزیر
اولنور تخفیذ کبی افعالده تعزیر اولنور وکذا لو وطئها فی الدبر او عمل عمل قوم لوط حد اورلمیوب تعزیر اولنور
ابو حنیفه قتنده اکر بر خاتونی دبرندن وطئ ایلسه ویاخود لوط قومنک فعلنی اشلسه صاحب هدایه
وجامع الصغیر زیاده ایدوب زنایه قونولوق کوردیمش وعنهما یحد امامین قتنده حد اولنور و بو قول
شافعیکدر ایکی قولنک بر بیدر و بر قولنده فاعل و مفعول ایکیسی دخی قتل اولنورلر زیرا نبی علیه السلام اقتلوا الفاعل
والمفعول به بیورمشلردر فارجموا الاعلی والاسفل دخی روایت اولنمشدر واما امامین ایجون دلیل عقلی لواطه زنا
معناسندر زیرا اول لواطه محل مشتهی ده شهوتی علی سبیل الکمال قضادر وامام اعظم ایجون دلیل لواطه زنا
دکلدر اصحاب رضوان الله علیهم اجمعین موجب لواطه ده اختلاف ایلدیلر بعضیلر احراق بالنار و بعضیلر
هدم جدار و بعضیلر مکان مرتفعدن احجار ایله باشنه اشغه اتکه دیدیلر لواطه ده معنای زنا یوقدر
و جانبیندن دخی یوقدر ایجی بر جانبدندر اما زناده ایکی جانبدندر وان زنی ذمی بحربیة فی دارنا
حد الذمی فقط اکر بر ذمی دارمزده بر ذمیه حربیه ده زنا ایلسه ایجق ذمی حد اولنور وعند ابی یوسف یحدان
ابو یوسف قتنده ایکیسی دخی حد اولنور و امام محمد قتنده ایکیسی دخی حد اولنماز وان زنی مکلف بمجنونة
او صغیرة حد اکر بر مکلف بر مجنونه ویاخود صغیره یه زنا ایلسه حد اولنور وفی عکسه لا حد علیها الا فی روایة
عن ابی یوسف عکسنده یعنی مجنون وصغیر بر مکلفه زنا ایلسه اول مکلفه اوزرینه حد یوقدر زیرا مجنون
وصغیر مکلف دکلدر و فعللری دخی زنا دکلدر و خاتون ایسه تابعدر الا ابو یوسفدن بر روایتده حد
واردر ینبغی المکره مکرهک زناسیله حد یوقدر سکره کرک زانی اولسون کرک مزنیه اولسون ولا ان اقر
احدهما بالزنا وادعی الاخر النکاح زانی ایله مزنیه دن هر بری زنایه اقرار ایدوب واخر نکاح ادعا ایلسه
بنه حد یوقدر اوزرینه مهر لازم کلور بو مسئله ایکی وجه اوزرینه در بر وجهی رجل زنایی اقرار ایدوب خدیجه ایلدم
دیسه و خدیجه دخی رجل بنی تزوج ایلدی دیسه ویاخود خدیجه زنایی اقرار ایدوب رجل ایله ایلدم دیسه و رجل
دخی یا خدیجه یی تزوج ایلدم دیسه ایکیسنه دخی حد لازم اولماز ایکنجی وجه رجل خدیجه ایله زنایی اقرار

ایلسه

ایلسه خدیجه زنا انکار و بن رجلی بلم دیسه ویاخود خدیجه رجل ایله زنایی اقرار ایلسه رجل زنایی انکار
و بن خدیجه یی بلم دیسه عند ابی حنیفه مقره حد یوقدر دررده بویله مسطوردر ومن زنی بامة فقتلها به
لزمه الحد والقیمة بر کسنه بر اخرک جاریه سنی زنا ایلسه و فعل زنا ایله اول جاریه یی قتل ایلسه زانی یه رجم حد و جم
قیمت لازم اولور زیرا اول کسنه ایکی جنایت ایلمشدر بو تقدیرجه اول کسنه نک اوزرینه زنا ایجون حد
و قتل ایجون قیمت حکمی ترتب ایدر وعند ابی یوسف القیمة فقط ابو یوسف قتنده حد لازم اولمیوب
ایجق جاریه نک قیمتی لازم اولور والخلیفة یؤخذ بالمال والقصاص لا بالحد خلیفه مال ایله و قصاص ایله مؤاخذه
اولنوب اما حد اولنماز زیرا مال و قصاص حقوق عباددندر اجرا اولنور اما حد اولنماز زیرا حد حق الله در
اقامت حدود ایسه خلیفه یه مفوضدر بو تقدیرجه نفسنه اقامت حد ممکن دکلدر

مطلب

فصل

الشهادة علی الزنا والرجوع عنها بو باب زنا اوزرینه شهادتی و اول شهادتدن رجوع بیاننده در
لا تقبل الشهادة بحد متقادم من غیر بعد عن الامام الا فی حد القذف اما من بعید اولیان مکاننده
حد تقادمه شهادت قبول اولنماز الا قذفده شهادتلری قبول اولنور حقوق الله ده خالصا اولان
حدود حد سرقه و حد زنا و حد شرب خمردر تقادم ایله شهادتلری باطل اولنور اما اقرار ایله باطل اولماز الا
شرب خمر اقرار باطل اولور ابو حنیفه و ابو یوسف قتنده و بعد التقادم شهادت تهمتی موجبدر مثلا
شاهد اولان کمسنه کم اقامت حد ایجون اداء شهادت ایدر و بر حسبه دخی بینهم من ستر علی اخیه المسلم عورة
ستر الله علیه عوراته یوم القیمة قول شریفی موجبجه ستردر بو ایکیسی بیننده مخیردر چونکه وقت
معاینه ده اداء شهادت تاخیر ایلدی مرادی ستردر و مؤمنه لایقا و لان دخی بودر دیو حمل اولنور
بعده اداء شهادت مرام ایلسه معلوما اوزرینه واجب اولان شیء تاخیر ایلدی امدی تاخیر واجب فسقدر
بو تقدیرجه فاسقک شهادتی قبول اولنماز اما حد قذف تقادم ایله شهادت باطل اولماز زیرا حد قذف
حق عبددر و دعوای مقذوف شرطدر حد سرقه شهادت تقادم ایله ساقط اولور لکن سارق سرقه ایلدیکی
نسنه یه ضامن اولور زیرا وجوب مال تقادم ایله ساقط اولماز حق عباددر وفی الحجون وفی السرقة یضمن
تقادم ایله شهادت ساقط اولور لکن سرقه ایلدیکی مالی ضامن اولور ویصح الاقرار به الا فی الشرب
بعد التقادم حده اقرار صحیح اولور الا شرب خمرده صحیح اولماز و تقادم غیر الشرب بشهر فی الاصح روایتده
شرب خمردن غیریده تقادم بر آی در والشرب بزوال الریح وعند محمد بشهر ایضا شرب خمرک تقادمی
زوال ریح ایله در و امام محمد قتنده غیرلر کبی بر آی در وان شهدوا بزناه بغائبة قبلت بخلاف سرقة
من غائب اکر شاهدلر بر کسنه نک بر غائبه خاتونه زناسنه شهادت ایلسه لر شهادتلری قبول اولنور
و حد اولنور اما غائبدن سرقه یه شهادت بونک خلافیدر مثلا فلان غائبدن سرقه ایلمشدر دیو شاهدلر
شهادت ایلسه لر شهادتلری قبول اولماز و سارقک الی قطع اولنماز زیرا سرقه ده دعوی شرطدر اما

زنادکشرطی کلدر وان اقر بالزنا بمجهولة حد اگر برکمسنه مجهول بر خاتونه زنا ایلدم دیو اقرار ایلسه حد
اولنور زیرا مقر ایلها اولان مزنیه نک جهلی دافع حد کلدر وان شهد واکذلک لا یحد اگر شاهدلر مجهول خاتونه
زنا ایلدی دیو شهادت ایلسه لر مشهود علیه کمسنه یه حد اولنماز زیرا اول خاتون کندونک منکوحه سی ویاخود
جاریه سی اولمق احتمالی در وکذا لو اختلفوا فی طوع المرأة وینه حد اولنماز اگر شاهدلر خاتونک مطاوعتنده
اختلاف ایلسه لر مثلا شاهدک ایکیسی کرها وایکیسی طوعا زنا ایلدی دیو شهادت ایلسه لر اختلاف
اولمغله حد اولنماز وعندهما یحد الرجل اما امامین قتنده رجل حد اولنور زیرا شاهدلر رجل حقنده موجب
حد اولوزینا اتفاق ایدوب ایکیسی طوعا وایکیسی کرها شهادت ایلدی اختلاف خاتون طرفنده
بولندی وخاتون حقنده حد ومطاوعت شرطدر اول ایسه بولنمدی بو تقدیرجه خاتونه حد لازم کلماز
ابو حنیفه ایچون دلیل مشهود بر زنادر اختلاف اولندی زیرا زنا رجل وخاتون ایله قایم اولور بر فعلدر
هر فعل که ایکی کمسنه ایله قایم اوله ایکی وصف ضد ایله متصف اولماز طوع ایکی کمسنه نک اشتراکی ایجاب ایدر
کره ایسه رجلک انفرادینی ایجاب ایدوب ایکسنک اجتماعی مستبعد اولور بو تقدیرجه فرم مخالف فعل الکمال
اولور وهر بری حقنده نصاب شهادت تمام اولماش اولور وطوعیت شاهدلری خاتونی قذف ایلمش
اولورلر قاذف ایسه خصمک شهادتی خو جایز اولماز وطواعیت شاهدلری اوزرینه قامت اقتضا
ایدردی لکن اکراه شاهدلرینک شهادتی اول حد قذفی اسقاط ایلدی ولا یحد احد لو اختلفا الشهود
وفی بلدة الزنا او شهد اربعة فی بلد فی وقت واربعة به فی ذلک الوقت ببلد آخر براحد یعنی زنا ایندن
وشهودن برکمسنه حد اولنماز اگر شهود زنا اولنان بلده اختلاف ایلسه لر ویاخود دورت شاهد فلان
بلده فلان وقتده زنایه شهادت ایلسه لر ودورت شاهد دخی ینه اول وقتده بلدۀ اخرده زنایه شهادت
ایلسه لر براحده حد اولنماز وکذا لو شهدوا اربعة علی امرأة به وهی بکر وینه زانیه حد اولنماز اگر دورت شاهد برخاتونک
زناسنه شهادت ایلسه لر حال بوکه اول خاتون بکر اولسه مثلا فلانه خاتون فلان رجل زنا ایلدی دیو شهادت
ایلسه لر وخاتونلر شهودبها اولان خاتونه نظر ایدوب بکردر دیو حکم ایلسه لر حد ساقط اولور زیرا بکارت
ایله کرچه ایجابنه حجت دکلدر ایسه ده لکن اسقاطنه حجتدر زنا متحقق اولماز وبو بابده خاتونلرک شهادتی
اسقاط حده حجتدر شاهدلر اوزرینه حد ایجاب ایلمز اوهم فسقة او شهود علی شهود وان شهدوا بالاصول
بعد ذلک ویاخود شاهدلر فاسق اولسه لر ویاخود شاهدلر اغزلرندن شاهد اولسه لر ینه حد اولنماز اگر شاهد
اغزندن شاهد اولنلر شهادت ایلدکلرندن صکره اصل شاهدلر دخی شهادت ایدرلر ایسه ده زیرا اغزو عکس
شهادتینک رد بعض وصاحبنی رددر بر حادثه ده شهادت رد اولنسه ابدی اول شاهدلرک شهادتی
قبول اولنماز وحدود وقصاص صورتنده شاهد اغزندن اولان شاهدک شهادتی قبول اولماز اما فاسقک
شهادتینک عدم قبولی فسقلری سببیله اداء شهادتده قصورلری اولوغیچوندر زیرا اداء شهادت

وتحمله

وتحمله اهل اولورلر بیلکی حق تعالینک ان جاءکم فاسق بنبأ فتبینوا قول شریفی ایله تا بعد ذری زیرا تبیین ایلمه
اهلیت شهادته دلیلدر اگر اهل اولمسه تبیین ایلمه امر اولنمزدی انجق نقصان وقصورلری ایچون قبول اولماز قاضی خان
ذکر اولنمشدر که شاهد اوچ نوعدر بر نوعی صفت کمال ایله ادا وتحمله اهلدر که اول عدلدر وبر نوعی صفت
نقصان وقصور ایله تحمل واداه اهلدر که اول فاسقدر وبر دخی تحمله اهلدر اما اداه اهل دکلدر که اول اعمی وقذف
ایله محدود اولانلردر بونلر تحمله اهل اولورلر یعنی اجلدن شهادتلری ایله نکاح منعقد اولور وحد المشهود علیه
لو اختلف شهوده فی زوایا البیت اگر شاهدلر بیتک زاویه سنده اختلاف ایلسه لر مشهود علیه حد
اولنور قیاس شهادتده اختلاف اولمغله عدم وجوب حد ایدی لکن استحسانا حد اولنور زیرا توفیق ممکندر
مثلا بر کوشه سنده مباشرته ابتدا ایدوب مضطرب اولمغله آخر کوشه ده منتهی اولمق وارددر وکافیده نقل مسطوردر که
بیت کوچک ایسه توفیق ممکندر اگر بیوک ایسه توفیق ممکن دکلدر والشهود فقط لو کانوا عمیانا او محدودین
فی قذف انجق شاهدلر حد اولنورلر اگر اعمی ویاخود محدود دار اولسه لر ایسه اگر شاهد بو صفتله موصوف اولسه لر
کندولر حد اولنوب مشهود علیه حد اولنماز وبو ایکی طائفه تحمل شهادته اهلدر لکن ادایه اهل دکلدرلر چونکه ادای شهادته
کاملا نقصانا اهل اولماملغله شهادتلری قذفه منقلب اولور بو اجلدن حد اولنورلر او اقل من اربعة او احدهم
عبد او محدود او یاخود شاهدلر دورتدن اقل اولسه ویاخود دورتدن بری عبد ویاخود محدود دخی القذف
او لحد اولنورلر زیرا قاذف اولمش اولورلر وکذا لو وجد احدهم عبدا او محدودا بعد حد المشهود علیه
حد اولندقدن صکره اگر شاهدلرک بری عبد ویاخود محدود بولنورسه ینه شاهدلر حد اولنورلر زیرا شاهدلر
قاذف اولمش اولورلر چونکه قاذف اولدیلر حق سبحانه وتعالی والذین یرمون المحصنات ثم لم یأتوا باربعة شهداء
فاجلدوهم ثمانین جلدة قول شریفی موجبنجه اوزرلرینه حد ثابت اولور ودیته فی بیت المال ان رجم ودیت بیت
المالدندر اگر رجم اولنورسه مثلا مرجومک دیتی بیت المالدن لازم اولور زیرا حکم قضاء قاضی ایله اولوب خطا
دخی قاضی طرفندن اولدی وقاضینک حکمی ایسه مسلمینک نفعی ایچوندر بو تقدیرجه غرامت مسلمانلرک
مالندن واجب اولور که بیت المالدر وارش جرح ضرب او حرثه منه هدر زانینک ضرب حد ودخی جرحنک
ارشی ویاخود ضرب حدودی بوتینک ارشی هدردر ابو حنیفه قتنده مثلا زنا ایچون شهود شهادت
ایلدکلرندن صکره حال بوکه زانی غیر محصن اولسه بیش یوز جلد اولنوب جلد زانی مجروح ایلسه صکره ظاهر اولسه که
شاهدک بری عبد یعنی یاخود محدود ایمش اول جلدک ارشی ابو حنیفه قتنده هدردر زیرا جرح شهادته مضاف
دکلدر شاهدلر شهادتی ایله جلدی ایجاب ایلدیلر که اول ضرب مولمدر بو جلد نیز که غایت حرارت اولان کوندو
ویاخود بر ضرب شدید ایله اقامت حدود حلال دکلدر وبر مریضه دخی اقامت حدود حلال دکلدر زیرا هلاک
احتمالی واردر وقالا فی بیت المال ایضا اما امامین دیدیلرکه رجمده اولان دیت کبی بونک ارشی بیت
المالدندر ویاخود شاهدلر شهادت ایلدکدن صکره زانی محصن اولوب رجم اولنسه بونک صکره ظاهر اولدی که

شاهدك بري عبد ويا خود محدود اولسه ديت اماميننك قتنده بيت المالدندر وابو حنيفه قتنده هدردر وكذا الخلاف
لو رجع الشهود اكر شهود رجوع ايدرلرسه بونده خلاف بو قرورده ذكر اولندوغي كبيدر مثلا اماميننك جلدن مجروح وياخود
موت اصابت ايلسه امام اعظم قتنده ارشي هدردر اماميننك قتنده بيت المالدندر ولو رجعوا بعد الرجم حدوا
وغرموا الدية اكر شهود بعد الرجم رجوع ايدرلرسه حد قذف ايله حد اولنورلر وديتي كندولردن الورلر زيرا رجوعلري ايله
شهادت منتقض اولدي وكل واحد رجع حد وغرم ربعها بعد الرجم شهوددن بري رجوع ايلسه اول رجوع ايدن
حد قذف ايله حد اولنور زيرا رجوع ايله قاذف اولمش اولور وديتك ربعني ضامن اولور زيرا شهادت ايله تلف نفس اولان
ربعدر ربع ديتي ضامن اولور ولو رجع احد خمسة فلا شي عليه اكر بش شاهدك بري رجوع ايلسه انوكنا اوزرينه برنسنه
لازم كلماز زيرا انصاب شهادت باقيدر فان رجع اخر حدا وغرما ربعها اكر بشنجي ايله بري دخي شهادتندن رجوع
ايدرسه ايكيسي دخي حد قذف ايله حد اولنور زيرا شهادتلري قذفه منقلب اولدي وحد ايسه متجزي اولماز اول
اجلدن ايكيسي دخي حد اولنورلر ولو رجع قبل القضاء حدوا كلهم اكر شهوددن بري قبل القضاء رجوع ايلسه شهودك
جملسي حد اولنورلر ولو بعده قبل الحد فكذلك اكر قضادن صكره حددن مقدم شهودك بري رجوع ايلسه ينه شهودك
جملسي حد اولنورلر وعند محمد الراجع فقط امام محمد قتنده انجق رجوع ايدن حد اولنور زيرا شهادت مقضا نه ايله موءكد
اولدي انجق راجع اولان حقنده فسخ اولنور ولو شهدوا فزكوا فرجم ثم ظهروا كفارا او عبيدا فالدية على المزكين ان رجعوا
عن التزكية والا فعلى بيت المال اكر شهادتلري ايله تزكيه اولنسه لر وبعد التزكيه رجم اولنسه لر اندن صكره شهود
كافر ياخود قول اولدقلري ظاهر اولسه مرجومك ديتي مزكيلر اوزرينه در اكر تزكيه دن رجوع ايدرلرسه واكر تزكيه دن
رجوع ايلمزلر ايسه ديت بيت المال اوزرينه در وقالا على بيت المال مطلقا امامين ديديلر كه مرجومك ديتي بيت
المالدندر كر مزكيلر رجوع ايلسون كر ايلمسونلر ولو قتل احد المامور برجمه فظهروا كذلك فالدية في مال
القاتل بر كمسنه رجمه مامور اولان كمسنه قتل ايلسه صكره شهود عبيد وياخود كفار اولدقلري ظاهر اولسه قاتلك
ديتي قاتلك مالندندر قياس بو ايديكه قاتله قصاص واجب اولا زيرا بغير حق بر معصوم نفسي قتل ايلدي لكن وجه استحسان
بودركه قاضينك قضاسي مباح ايلمك شبهه سن ابراث ايلدي بو تقديرجه قاتلك مالندن ديت واجب اولور
زيرا عمدا قتل ايلدي وقتل عمدده عاقله يه برشي لازم كلماز ذكر اولنان ديتك اوج سنه ده اداسي واجب
اولور ولو اقر الشهود بعمد النظر لا ترد شهادتهم اكر شهود قصدا نظر ايلدك ديو اقرار ايلسه لر شهادتلري رد
اولنماز زيرا فرج زانيه يه نظر قلمق شهادت اچون مباحدر طبيب منزله سنده اولمش اولور وبعضيلر
ديمشلردر كه غيرك عورتنه نظر فسقدر شهادتلري مقبول اولماز واكر شاهد لوتلذذ اچون قصد ايلدك
ديسه لر اجماع شهادتلري مقبول اولماز ولو انكر الاحصان يثبت بشهادة رجل وامرأتين او رجلين اكر مشهود عليه
محصن اولدوغيني انكار ايلسه ايكي رجل وياخود بر رجل وايكي خاتونك شهادتي ايله احصان ثابت اولور او ولادة
زوجته منه وياخود احصاني منكر اولان كمسنه نك زوجه سي كندودن اولاد كتورسه خاتونك طفل سبيله احصان

ثابت

ثابت اولور مثلا بر كمسنه نك خاتوني اولوب لكن شهود شهادت ايلدكدن صكره دخي منكر اولسه خاتوني ولد كتورسه
محصن اولدوغي ثابت اولور **باب حد الشرب** بو باب حد شربك احكامي بياننده در من شرب خمرا ولو
قطرة فاخذ وريحها موجود او جاؤا به سكرانا ولو من نبيذ وشهد بذلك رجلان او اقر به مرة وعند ابي يوسف
مرتين وعلم شربه طوعا حد اذا صحي ياخود اول كمسنه سكران كتوريلسه لر اكر سكر نبيذ ايله دخي اولورسه وايكي رجل شربنه
شهادت ايلسه وياخود كندوسي ايچدوكنه بر دفعه اقرار ايلسه وابو يوسف قتنده ايكي دفعه اقرار ايلسه ودخي شربي
طوعا ايدوكي معلوم اولسه آيق اولدقده حد اولنور ثمانين سوطا للحر واربعين للعبد مفرقا على بدنه كما في الزنا
حد حر ايچون سكسان دكنكدر وعبد ايچون قرق دكنكدر زناده اولدوغي كبي بدنه بدنه متفرقا حد اولنور مثلا جمله بدنه
ضرب اولنور الا وجهه ورأسه وفرجه ضرب اولنماز وان اقر او شهدا عليه بعد زوال ريحها لا لبعد المسافة لا يحد
خلافا لمحمد اكر خمرك رايحه سي زائل اولدقدن صكره اقرار ايلسه وياخود ايكي ادم شهادت ايلسه رايحه بعد مسافه
ايچون دكلدر زيرا بعد مسافه ده زوال رايحه مانع دكلدر اما قريبده او انجق رايحه زائل اولدقدن صكره حد
اولنماز زيرا تقادم شرب زوال رايحه ايله معدوددر ابو حنيفه وابو يوسف قتنده امام محمد خلافا ايدوب
حد اولنمسنه ذاهب اولمشدر زيرا امام محمد حدوده تقادمي براي اعتبار ايدر حد زنا وحد سرقه ده اولدوغي
كبي زيرا وجود رايحه دليل اولمغه صحيح دكلدر كورمزميسنكه شرب ايدن كمسنه قاتنده خمر موجود ايكن زوال رايحه
تكلف ايدرلر اولور كه خمردن غيردن دخي رايحه خمر بولنور بر كمسنه چوق حيواني اكل ايلسه اول كمسنه ده رايحه بولنور
نتكيم شاعرك قولنده وارد اولمشدر يقولون لي انكه شربت مدامة فقلت لهم لا بل اكلت السفرجلا ابو حنيفه
وابو يوسف دليل عقليسي ابن مسعود فان وجدتم رايحة الخمر فاجلدوه قولي ترجيح ايدر ولا يحد من وجد منه رايحتها
وتقيأها او اقر ثم رجع او اقر سكرانا اقرار وشهادتسز حد اولنماز شول كمسنه كه اغزنده رايحه خمر بولنسه وياخود اول
خمري قوصه احتمالدر كه رايحه خمردن غيري ايله اوله وياخود اكراه ايله ايچمش اوله وياخود شرب خمري اقرار ايلسه اندن
صكره رجوع ايلسه وياخود سرخوش اولدوغي حالده اقرار ايلسه بو جمله ده حد اولنماز زيرا سكرانك اقرارده زياده كذب
احتمالي واردر وحد شراب ايسه حق الله در شبهه ايله مندفع اولور والسكر الموجب للحد ان لا يعرف الرجل من المرأة
والارض من السماء ابو حنيفه قتنده حدي موجب اولان سكران اولان كمسنه خاتوني ارندن وكوكدن يري
بلمامكدر وعندهما ان يهذي ويخلط كلامه وبه يفتي امامين قتنده سكران اولان كمسنه نامعقول
سوزلر سويليوب كلامني خلط ايلمه وفتوي امامين قوليله در صاحب غايه ديمشدر كه سكران اولان كمسنه نك
اكثر كلامي هذيان اولا اكر نصفي مستقيم اولورسه اول كمسنه سكران دكلدر واكثر مشايخ بو قوله مائل اولمشلردر
ابن وليددن روايتدر كه ابو يوسف حضرتلرندن موجب حد اولان سكردن سؤال ايلديكده قل يا ايها الكافرون
سوره سني قراءت ايتدرده لر اكر خطا ايدرسه اندر ديو جواب ويرمشدر لكن بو كا جواب ويريلور كه بو سوره ده سكران
اولميان دخي اكثريا خطا ايدر بو تقديرجه سوره مذكوره نك تعيني سبقين اولمش اولور ديدكده ينه جواب ويروب ديديكه

تحريم خمر نزول اكسنه حقنده نازل اولمشدر كه صلوته شروع ايدوب وسورهٔ مذكورهٔ كا قراءته قادر اولمديلر
سببي بودركه عبد الله بن عوف حضرتلري خمر حرام اولمزدن مقدم واقع طعام حاضر ايدوب بعض صحابهٔ دعوت
ايدوب نعمت يدورب وخمر ايچروب وصلوة مغربه كلدوا امامت ايدوب بعض قنده ايدوب قل يا ايها الكافرون
سوره سن قراءت ايدوب لا الذين حذف ايدوب اوقومغه قادر اولمامغله حرمتنه آيهٔ كريمه نازل اولدي وباختلاف
خمردن غيري شيلردن اولان سكرده در بو حنيفه حضرتلري قطره سن شرب حدي موجبدر سكره خايف بو قدر ولو ارتد
سكران لاتبين امرأته اكر سكران مرتد اولسه خاتوني باين اولماز قصدي واعتقادي اولمدوغيچون زيرا كفر
اعتقاد ايله بندر سكر ايله كفر متحقق اولماز وابو يوسف قتنده ارتداد كوز دررذخيره ده مذكوردركه اكر مرتد اسلامه
كلمسه لايقدر كه صحيح اولمكر هكذا اسلامي كبي كذا في الزيلعي وظهيريه ده مذكوردركه عياذا بالله تعالى بركمسنه مرتد
اولسه اندن صكره مزبوري ايمان كتورسه لر اندن صكره خمر ايچسه وياخود خمردن غيري ايله سكران اولسه وياخود سرقه ايلسه
وياخود زنا ايلسه اندن صكره توبه ايلسه وياخود اسلامه كلسه خمر ايله وخمردن غيري ايله سكردن ماعدا لسنده حد اولنور
بو ايكسندن حد اولنماز زيرا مرتد كافردر

باب حد القذف

بو باب حد قذف بياننده در وقذف لغتده
رميه ويرلر وشرعده زنا ايله رمي اجماع امت ايله كبايردن در نتكم حق تعالينك ان الذين يرمون المحصنات
المؤمنات لعنوا في الدنيا والآخرة ولهم عذاب عظيم قول شريفنده واقع اولمشدر فتح قديرده دخي كبايردن
اولدوغي مسطوردر لكن مطلقا اولدوغي حالده دكلدر مقذوفك حضورنده اولرقده كبايردن اما خلوتده
قذف شافعي قتنده صغيره در نتكم جمع الجوامع شرحنده مذكوردر وبزم قواعدمز بو قولدن ابا ايلماز زيرا
قذفده علت لحوق عاردر روايتنه خلوتده مقذوفه عار لاحق اولماز اوكان مقذوف محض اولمق قيدي ايله مقيد اولم
شرح جمع الجوامع لجنشي دبشدر كه بو مقوله عبارتده ايجاب صوري تقييدر بو قضيه كبيره اولمسنه نفي جكلدر زيرا
برقاج خبر ايله مقيد اولان كلام نفي اولسه اول نفي قيد اخيره توجه اولنور وكلام قيد اخيره نفيسنه وكندونك
ثبوتنه صادق اولور مثلا ليس بكرم موجبة للحد كلامنده نفي اولان نفي اولان موجبة حد قيدي بو قضيه قيد
اولمغيله اول دكلدر هو لحد الشرب بكمه وثبوت احد قذف عدد جهتندن حد شرب كبيدر نتكم حق تعالينك
والذين يرمون المحصنات ثم لم يأتوا باربعة شهداء فاجلدوهم ثمانين جلدة قول شريفنده واقع اولمشدر
وثبوت جهتنده دخي حد شرب كبيدر مثلا بردفعه اقراري ايله ثابت اولور وياخود ايكي رجلك شهادتي
ايله ثابت اولور وسائر حدودده اولدوغي بونده دخي نسانك شهادتي مقبول دكلدر فمن قذف محصنا
او محصنة بصريح الزنا حد بطلب المقذوف محصن وياخود محصنه زنا صريح ايله قذف ايدن كمسنه
مقذوفك طلبي ايله قاذف حد اولنور زيرا مقذوفك حقيدر وانكله منتفع اولور خصوصا كندودن عاري
دفع ايدر اگرچه حق الله غالب ايسه ده حتى درر ده مسطوردر كه اكر مقذوف قاذفك مجلسندن غايب
ايسه ده يينه حد اولنور متفرقا وصرح في وجهين غيري متفرقا حد اولنور ولا ينزع عنه غير الفرو والحشو

مطلب

قاذفدن كوركي وبنبدلي اثبابندن غيريسي نزع اولنماز بو ايكيسي نزع اولنور زيرا بدنه الم وصولنه مانعدر وغيري
اثبابي نزع اولنماز زيرا سببي خطوعه دكلدر قاذفك صدقي احتمالي ايله اما حد زنا وشرب بونك خلافيدر واحصانه
كونه مطلقا حرا مسلما عفيفا عن الزنا مقذوفك احصاني يعني محصن اولمسي مكلف يعني عاقل وبالغ وحر ومسلم
وزنادن عفيف اولمسيدر بو شرطده حق تعالينك والذين يرمون المحصنات قول شريفنده داخل اولور بو شرطلردن
بري مفقود اولسه محصن اولماز اولور زيرا عاقل وبالغ اولمايانه عار لاحق اولماز عبد دخي كذلك ومقذوفك مسلم
اولمسي دكردر زيرا ابن عمر من اشرك بالله فليس بمحصن قول شريفي دليل قاطعدر وزنادن عفتي اولميانه عار لاحق
اولماز ولو نفاه ابيه بان قال لست بابيك اولست بابن فلان ان كان في غضب حد والا فلا اكر قاذف
مقذوفي باباسندن نفي ايدرسه يعني سن بابانك اوغلي دكلسين ديسه وياخود سن فلانك اوغلي دكلسين
نفي ايدرسه حد اولنور اكر حالت غضبده اولورسه اكر حالت غضبده اولمزسه حد اولنماز ولا يحد لو نفاه عن
جده او نسبته اليه والى عمه او خاله او رابّه اكر قاذف مقذوفي جدندن نفي ايلسه مثلا فلانك اوغلي دكلسين
ديسه حالبوكه اول فلان انك جدي اولسه وياخود مقذوفي جدينه نسبت ايدوب سن فلانك اوغلي سن ديو صريحا
جدك ذكر ايلسه وياخود خاله نسبت ايلسه وياخود عمه نسبت ايلسه وياخود رابه كه انا سنك زوج عيدر رابه
بانك تشديدي ايله تربيه دندر اكا نسبت ايدوب سن فلانك اوغلي سن ديو اسمي صراحة ذكر ايلسه يينه حد اولنماز
زيرا بو نلره اب تسميه اولنور او قال يا ابن السماء وياخود زنا سمانك اوغلي ديسه يينه حد اولنماز زيرا قاذف
اولان كمسنه بو كلام ايله مقذوفك جود وسماحت صفاتنه مطرده تشبيه مراد ايلمشدر او قال العربي يا نبطي اولست
بعربي وياخود بر عربيه يا نبطي ديسه وياخود سن عرب دكلسين ديسه حد اولنماز نبط عربدن بر قومدر اخلاق
ذميمه ايله موصوفلردر سواد عراقده ساكن اولورلر ويحد بقذف الميت المحصن ان طالب به الوالد او الولد
او ولده ولو محروما عن الارث ميت محصني قذف ايلسه قاذف حد اولنور اكر باباسي حدي مطالبه ايدرسه وياخود
ميت بابا اولوب اوغلي حدي طلب ايدرسه واكر اوغلي ارثدن محروم اولمش ايسه يينه طلبي ايله حد اولنور وكذا ولد
البنت خلافا لمحمد اكر قزي اوغلي حدي مطالبه ايدرسه يينه حد اولنور امام محمد خلافا ايدوب انك قتنده ولد بنت
ايچون مطالبه يوقدر ولا يطالب ولد اباه ولا عبد سيده بقذف امه ولد بابا سندن وعبد افنديسندن اناسنه
قذف ايلمه حدي مطالبه ايده مز زيرا بابا وسيد ولد وعبد قذف ايله معاقب اولماز حتى بونلري قتل ايله دخي
قصاص لازم اولماز ويبطل بموت المقذوف لا بالرجوع عن الاقرار مقذوفك موتي ايله حد قذف باطل
اولور حتى حدك بعضيسي اقامت اولنور كن مقذوف فوت اولسه حدك باقيسي باطل اولور امام شافعي قتنده
باطل اولماز و رجوعي مقبول دكلدر حد اولنور ولا يصح العفو ولا الاعتياض عنه مقذوفك حدي عفو ايلمسي
صحيح دكلدر وحد قذف ايچون عوض المسي دخي صحيح دكلدر بزم قاتمزده اما امام شافعي قتنده صحيحدر
ولو قال زنات في الجبل وعني الصعود حد اكر سن جبلده زنا ايلدك ديسه وصعودي قصد ايلسه

حد اولنور زنات زنيت معناسنده در اكر همزه اللام حقيقتده صعود ايچون ايسه ده لكن نحشده استعمال
اولنور حالت غضبده خود زنيت معناسنه اولور وغير مجرد خلافا لمحمد امام محمد ايچون خلاف واردر انك قتنده
حد اولنماز زيرا همزه صعود ايچوندر وياخود مشترك ايچوندر بو تقديرجه ادرؤا الحدود بالشبهات قول شريفي اوزره
شبهه عارض اولمغين حد اولنماز وان قال يا زاني وعكسه حدا واكر بركمسنه اخره يا زاني ديسه مقذوف دخي زاني
سن سين ديسه ايكيسي دخي حد اولنورلر زيرا ايكيسي دخي بربرلرينه قاذف اولمشلر اولدیلر ولو قال لامرأته وعكست
حدت ولا لعان اكر زوج خاتوننه يا زانيه ديسه وخاتون دخي عكس ايدوب بلكه زاني سن سين خاتون حد اولنور
ملاعنه اولنماز زيرا زوج وزوجه بربرلرينه قاذف اولمشلر اولدیلر رجلك زوجه سنه قذفي لعاني ايجاب ايدر وخاتونك زوجنه
قذفي حدي ايجاب ايدر ابتدا لعان ساقط اولمق ايچون حد اولنور ولو قالت زنيت بك بطل الحد ايضا اكر زوج خاتوننه
يا زانيه ديدكده خاتون دخي سنكله زنا ايلدم ديسه حد باطل اولور لعان باطل اولدوغي كبي بو سنلده ايكي احتمال
واردر احتمال بودركه قبل النكاح زنايه اقرار ايلمش اوله بو تقديرجه حد لازم اولور لعان لازم اولماز زيرا
خاتون زوجيني تصديق ايلدي لكن زوج خاتوننه تصديق ايلدي وايكنجي احتمال خاتونك زنا ايلدم مرادي بعد النكاح
مجامعت اوله بو تقديرجه لعان واجب اولور زيرا محصنه به قذف بولنمش اولور وبونلردن هر بريسي برحالده
واجب اولنور برحالده واجب اولماز بو تقديرجه شبهه عارض اولمغله لعان وحد دخي باطل اولور وان اقر
بولد ثم نفاه يلاعن وان عكس حد والولد له في الوجهين اكر بركسنه نك خاتوني وضع حمل ايلدكده ولد بنمدر ديو
اقرار ايلسه اندن صكره بنم دكلدر ديو ولدي نفي ايلسه ملاعنه ايدر زيرا اقراري ايله ثبوت نسبدن صكره بنم دكلدر
ديو نفي ايلكله قذف ايلمش اولنور واكر عكس ايدرسه يعني اول نفي ايدوب بعده بنمدر ديو اقرار ايلسه حد اولنور
لعان باطل اولور ايكي وجهده دخي ولد اولكسنكه در ولا شيء بان قال ليس بابني ولا بابنك برشي لازم كلماز
بنم ومعلوم سنك اوغلك دكلدر ديمكله لوكسنه ولادتي انكار ايلمشدر بو انكار ايله قاذف اولماز ومن وطئ
بقذف امرأة لها ولد لا يعلم له اب دخي شول خاتون قذف ايلمكله حد يوقدر اول خاتونك ولدي اوله لكن باباسي
معلوم اوليه او لاعنت بولد بخلاف من لاعنت بغيره وياخود ولدي ايله ملاعنه ايليه اول مقوله خاتونه
قذف ايله حد اولنماز اما ولدن غيري ايله ملاعنه اولان خاتون بونك خلافيدر بو مقوله يه قذف ايله حد
اولنور امارة زنا منعدم اولمغيچون زيرا لعان جانب زوجده حد قذف مقامنده قايم اولور بو تقديرجه
خاتونك عفتي محو كعدم اولمش اولور ولا يقذف رجل وطئ حراما لعينه كوطئ في غير ملكه من كل وجه حرام
اولان خاتونه وطئ ايدن رجل قذف ايله حد اولنماز من كل وجه كندونك ملكنده اولميان غيري كسنه وطئ
ايلك كبي او من وجه كوطئ امة مشتركة او مملوكة حرمت ابدا كامة التي هي اخته رضاعا وياخود من وجه ملكنده
او مشترك اولان جاريه وطئ كبي وياخود ابدي حرام اولان مملوكه سيني وطئي كبي اول ابدي حرام اولان شول جاريه كه
رضاعا قزقرنداشي اوله ذكر اولنان كمسنه لركه وطئ حرام لعينه در قاذفي حد اولنماز ولا يقذف مسلم زني في كفره

او مكاتبه

او مكاتب ان مات عن وفاء كفرهي حالنده زنا ايدن مسلمي قذف ايله دخي حد يوقدر زيرا جميع اديانده
زنا حرامدر وياخود مكاتبنه قذف ايله دخي حد يوقدر اكا بدل كتابته وفا ايده جك مال ترك ايدوب فوت
اولورسه ده زيرا اصحاب كرين مكاتبك حر اوياخود عبد اولوب فوتنده اختلاف ايلمشلردر بو تقديرجه
شبهه عارض اولمغله حد اولنماز ويحد بقذف من وطئ حراما لغيره كوطئ امته المجوسية وامرأته وهي
حايض حرام لغيره اولان كمسنه وطئ ايدن رجلي قذف ايله قاذف حد اولنور وجاريه مجوسيه سيني وطئ
كبي وياخود حايض اولان خاتوني وطئ كبي زيرا بونلرده قيام ملك ايله حرمت موقته در وعارض اولان
شيء در والا در بو تقديرجه لغيره اولان حرمت زنا اولماش اولور وكذا وطئ امته بدل اشباه له
كفايت ايده جك مالي اولميان مكاتبه سين وطئ دخي بويله در مثلا بركمسنه برجاريه سيني كتابته كسوب بدل
مالي ويرمدين وطئ ايلسه بو مقوله كمسنه لره قذف ايله قاذف حد اولنور خلافا لابي يوسف ابو يوسف
ايچون خلاف واردر انك قتنده حد اولنماز مكاتبه وطئ الاحصان اسقاط ايدر وتحقيق قذف مسلما
كان قد نكح محرمه في كفره حالت كفرنده محرمي نكاح ايدن مسلم قذف ايدن كمسنه حد اولنور خلافا لهما
امامين ايچون خلاف واردر انلرك قتنده حد اولنماز زيرا نكاح فاسددر اسلام ايله محصن اولماش
اولور بو تقديرجه قاذفه حد اولنماز ويحد مستامن قذف مسلما في دارنا دارمزده مسلم قذف ايدن
مستامن حد اولنور زيرا قذفده حق عبد واردر ومستامن ايسه حقوق عبادي ابقايه التزام ايلمشدر
حاصل كلام مستامن اوزرينه حد قذف واجبدر بالاتفاق اما حد خمر واجب دكلدر بالاتفاق وحد زنا
وسرقه ابو يوسف قتنده واجبدر ابو حنيفه وامام محمد قتنده واجب دكلدر وذمي اوزرينه حد خمردن
غيري جميع حدود واجب اولور كذا في البيانيه والكاف ويكفي حد لجنايات اتحد جنسها جنسي
متحد اولان جنايات ايچون حد واحد كفايت ايدر لا اذا اختلفت اما جنايتلرك جنسي مختلف اوله
حد واحد كفايت ايلماز مثلا حد زنا وحد سرقه وحد قذف وحد شرب بركمسنه ده جمع اولسه هر بريچون
باشقه حد اولنور اما براوغوردن حد اولنمان اكر بر دفعه دن حد اولنورسه هلاك اولمق خوفي واردر حدك
بريسي اقامت اولنور قوم اول حدك المي زايل اولدقدن صكره بريسي دخي اقامت اولنور وبو مقوله حدود
جمع اولدقده ابتدا حد قذف اقامت اولنر بعده امام مخيردر ديلرسه حد زنايي اقامت ايدر ديلرسه حد سرقه
اقامت ايدر زيرا ايكيسي دخي قوتده برابردر وايكيسي دخي كتاب ايله ثابتدر وحد شرب تأخير اولنور
وجنايات مختلفه نك مقابلنده بر حد كفايت ايلدوكي بريسنك حد ايله مقصود حاصل اولمديغيچوندر
مثلا حد زنا ايله مقصود صيانت انسابدر حد قذف ايله مقصود صيانت اعراضدر حد سرقه ايله
مقصود صيانت اموالدر حد شرب ايله مقصود صيانت عقولدر بو تقديرجه بر حد ايله بو مقولر مقاصد
حاصل اولماز حتي حكايه اولنور كه ابن ابي ليلي كوفه ده قاضي ايكن مسجد قپوسنده بر رجل بر رجله يا ابن

یا ابن الزانیه دیو قذف ایلدوکنی اشتدکده قاضی غضبه گلوب مسجد ایچنده ایکی حد اقامت ایلدی قاضینک
بو مقوله فعلنی ابو حنیفه حضرتلرینه خبر ویردکده عجبدر که بلدمزک قاضیسی بر مسئله ده بش وجهله خطا ایلدی
دیو بیوردیلر بریسی مقذوفک خصومتی لازم ایکن عدم خصومتیله حد ایلمکدر و بریسی دخی واحد معناسنه ایکی حد
ایلدوکیدر و بریسی دخی ایکی حدک تابینی برکون و بلکه زیاده فصل ایلمک لازم ایکن متعاقبا اقامت حد
ایلدوکیدر و بری دخی مسجد ایچنده اقامت حد ایلدوکیدر زیرا نبی علیه السلام جنبوا صبیانکم مساجدکم و مجانینکم
و سل سیوفکم و اقامة حدودکم قولنه مخالف ایلمش اولدی و بری دخی اول کسنه نک والدینی حیدر یوخسه
میت میدر کشف اولنمق کرکن ایدی که خصومت کندولرکلری اولور یوخسه ولدلرکلری اولور بونلری ترک
ایلمکله خطا ایلدی **فصل في التعزير** بو فصل تعزیر بیاننده در تعزیر تأدیب معناسنه در منع معناسنه

مطلب

زیرا تعزیر فعل قبیحه معاودتدن صاحبنی منع ایدر یعزر من قذف مملوکا او کافرا بالزنا مملوکه ویاخود کافره زنا ایله
قذف ایدن کسنه تعزیر اولنور و قذف مسلما بیا فاسق یا کافر یا خبیث یا لص یا فاجر یا منافق یا لوطی یا من
یلعب بالصبیان یا اکل الربوا یا شارب الخمر یا دیوث یا مخنث یا خاین یا ابن القحبه یا ابن الفاجر یا زندیق یا قرطبان
یا مأوی الزانی او اللصوص یا حرام زاده بو لفظلر ایله قذف ایدن قاذف تعزیر اولنور یعنی برکسنه بر فاسق
دیو شتم ایلسه انک دخی فسقی معلوم اولسه تعزیر اولنماز اما کندودن تعزیری دفع ایچون اثبات مراد ایلسه استماع
اولنماز یا کافر دیسه کفر خدا یا نذر و جحود نعمت معناسنه کلور بولیا اولدوغی ایچون بعضیلر کافر دیمکله تعزیر لازم
کلماز مادام که کافر بالله دیمیه الخبیث طیبک ضدیدر اللص بکسر اللام والضم ساز قلبی ... اولان کسنه در
فاجر معنوه بر معصیته مرتکب اولانه دیرلر منافق اعتقاد زندیق کفرینی اخفا ایدوب اسلامی اظهار ایدن کسنه در دیوث
اهلنک زناسندن کندویه عار لاحق اولمیان کسنه در قرطبان قلتبان لفظنه معربدر بعضیلر بونک مرادفیدر دیمشلردر
اما قرطبان شول کسنه در که خاتونینی ویاخود محرمینی بر نامحرم ایله کوروب حالی او وزره ترک ایلیه دیرلر زیلعی
تصریح ایلمشدر که قلتبان خاتونینی بالغ اولان تلمیذ ایله باغه ویا بغچه یه کوندرن کسنه در و بالغ اولان
کسنه خاتوننک او وزرینه دخول اذن ویرن کسنه در دیمش مأوی الزانی و مأوی اللصوص یا من یلعب بالصبیان
یا حرام زاده بو لفظلر ایله دخی تعزیر اولنور مأوی مسکن معناسنه در بونلر ایله مراد دکلدر الا ولد زنا مراد اولنور
و اکثر یا ساعی بالفساد و خلق ایچنده غمازلق اتمک مراد اولنور مسلمانلری اذی وشیتنی ویردیکی ایچون تعزیر اولنور
لا بیا حمار و یا کلب یا خنزیر یا تیس یا قرد یا حیه یا حجام یا ابن الحجام و ابوه لیس کذا یا بغا یا سواد یا ولد الحرام
یا عیار یا ناکس یا منکوس یا سخره یا ضحکه یا کشخان یا ابله یا موسوس بو لفظلر ایله قذف ایلسه تعزیر اولنماز بعضیلر بغا بغی دن
ظلم و زنا معناسنه در عرف ناسده مخنثه دیرلر صدر الشریعه ده لفظ بغی عوامک شتمیدر عوام بو کلامی سویلرلر
لکن زاید و کیمی بیلمزلر مواجه تلری زانیلرک اتفاق ایدن کسنه یه دیرلر سخره ضم سین و سکون حا ایله ناسی انی سخره لغه
الان کسنه یه دیرلر ضم سین و فتح حا ایله ناسی سخره لغه الان کسنه در ضحکه دخی سخره کبیدر کشخان شول کسنه در که

خاتون

خاتونی رجال ایله خلوت ایدرکن کوره سکوت ایلیه بیتونی کیجه ده فرد قانک کبری و انک سکوتی ایله میمون دیرناکس
لفظ عجمیدر بونون نفی ایچوندر کس بعنی ادمدر قذف ایله ناکس ادمیتی سلب دراسوری معلوم اولسونکه قبایحه دال الفاظ
لا یعد و لا یحصی در اصولی بر ضابطه محتاجدر که جمیع تعزیرک احکامی انکله معلوم اولا تحقیق سن بلکه کلی زنا محصنه
نسبت اولنسه حد قذف لازم اولور غیر محصنه نسبت اولنسه عبد کبی و کافر کبی حد واجب اولماز تعزیری واجب اولور
اما محصن زنانک غیریه نسبت اولنسه حد قذف واجب اولماز تعزیر واجب اولوری اولماز یعنی اموی فعل اختیاری
نسبت اولنوب اول فعلی شرعا تحریم اولنوب و عرفا عار عد اولنورسه تعزیر واجب اولور اگر شرعا تحریم اولنوب
و عرفا عار عد اولنمازسه تعزیر واجب اولماز الامکر اشدانی تحقیر اولورو وقتده تعزیر اولنور فعل اختیاری دیه
نسبت اولنه دیمکله امور خلقیه دن احتراز اولنمشدر حمار کبی بونده معنای حقیقی مراد دکلدر بلکه معنای مجاز مراد
اولنور بلید کبی بو ایسه امر خلقیدر و کذلک قرد ایله دخی قبیح الصورة و کلب ایله خسیس الخلق مراد اولنور بونلردن ایسه تعزیر
لازم کلماز الا شرفا التفاع لان عالم و یا علوی و یا رجل صالح کبی کسنه لره قذف ایلسه انلر اهل کرامدر انلره
اهانت ایلدیکی اجلدن تعزیر اولنور مصنف رحمه الله دخی بو معنایه اشارت ایدوب و تحسنوا تعزیره اذا المقول له
فقیها او علویا دیو بیان بیوردی فقهالر بو مقوله الفاظ ایله قذف ایدن کسنه تعزیر ایلمکی استحسان ایلدیلر
ایچون مقذوف فقیه و یاخود علوی اولورسه اما شرعا تحریم اولنه دیمکله اول افعال اختیاری یه شرعا تحریم اولنیوب
عرفا عار عد اولنانندن احتراز اولنمشدر حجام کبی و ناکس کبی بونلر ایله دنی الهمه مراد اولنور اگرچه وخاسز فدن
اولورسه تعزیر اولنور و اکر سوقی ایسه تعزیر اولنماز اما عرفا عار عد اولنه دیمکله افعال اختیاری دن اولوب
شرعا تحریم اولنوب و عرفا عار عد اولنمیانندن احتراز اولنمشدر کلوب بالنرد و القنا و اعمال الدیوان فی زمننا
پس امدی بونلردن صکره معلوم اولسونکه تعزیرک کیفیتی و مقداری امامک رأیینه مفوضدر و جرایمک عظم
و صغرینه رعایت اولنمشدر و جانیک و مقذوفک حالنه دخی رعایت اولنوب و تحقیقا دینلمشدر که تعزیر
بر قاچ مرتبه او زرینه در تعزیر اشرف الاشراف که علما و علویه بونلرک تعزیری مجرد اعلام در یعنی قاضی انلره
بکا ایرشدیکه سز شویله ایلمشسز دیو خبر ایتمکدر و بری دخی تعزیر اشراف در که امرا و دهاقین در انلرک
تعزیری اعلام و باب و قاضیه ایلتمکدر و بری دخی اوساط الناسک تعزیریدر که اهل سوقدر انلرک تعزیری
اعلام و باب قاضیه جر و حبس و بری دخی تعزیر اخساء در انلرک تعزیری اعلام و باب قاضیه ده و حبس ایله
ضرب در امدی معلوم اولسونکه تعزیر کاه اولور که حبس ایله اولور و کاه اولور که سیلی ایله اولور و قولاغنی بورمق ایله
اولور و کاه اولور که کلام عنیف ایله اولور و کاه اولور که ضرب ایله اولور و کاه اولور که قاضی عبوس وجهیله نظر ایله
اولور و بو دخی معلوم اولا که حدودده صحیح اولمیان امور تعزیرده صحیحدر بری شهادت علی الشهاده در و بری
دخی شهادت النساء مع الرجال در و بری دخی عفودر و بری دخی تکفیل و بری دخی صبیان حقنده تعزیر مشروعدر
زیرا صغیره عبادتدر بو جمله حدودده صحیح دکلدر امام ابو حنیفه دن روایت اولنمشدر که قاضی تعزیری بوزدن

زیاده ایلمامکدر فوت اولورسه اوزرینه ضمان لازم اولماز اگر تعزیری یوزدن زیاده ایدرسه فوت اولدقده نصف
دیت واجب اولور بیت المالدن اوزرینه وللزوج ان یعزر زوجته لترک الزینة وترک الاجابة اذا دعاها الی فراشه
وترک الصلوة وترک الغسل من الجنابة وللخروج من بیته زوج ایچون زوجه سنی زینتی ترک ایلدوکی ایچون
دخی فراشنه دعوت ایلدکده اجابت ترکی ایچون دخی صلوته وجنابتدن غسل ترک ایتدوکی ایچون واونک خروج
ایچون تعزیر ایلمک واردر زیرا فراشنه اجابت واجبدر اداء صلوة وجنابتدن غسل فرضدر بونلری ترک ایلدوکی ایچون
تعزیر ایلمک واردر واقل التعزیر ثلثة اسواط واکثره تسعة وثلثون تعزیرک اقلی اوچ تجدید اکثری اوتوز
طقوزدر لایق اولان بودر که تعزیر حد مرتبه سنه بالغ اولمیه اکا اول درجه بالغ اولورسه بنیه م من بلغ حدا فی غیر حد
فهو من المعتدین قول شریفنه اولان وعید مظهری اولور وعند ابی یوسف خمسة وسبعون اکثر تعزیر ابو یوسف
قتنده یتمش بش تجدیدر ویجوز حبسه بعد الضرب قاذفک حبسی جایز اولور اگر امام حبسنده بر مصلحت
اولدوغن رأی ایدرسه واشد الضرب للتعزیر اشد ضرب تعزیردر زیرا عدد جهتندن خفیفدر اما وصف
جهتندن شدید اولمق لایقدر مشایخ ضربک شدتنده اختلاف ایلدیلر شرح طحاویده سائر حدود کبی
اعضایه متفرقا ضربدر وبعضیلر عضو واحده ده جمعدر وبعضیلر ضربده شدت کوکدر بوجهته جمعدر
دکلدر ثم حد الزنا ثم الشرب ثم القذف اندن صکره حد زنادر زیرا کتاب ایله ثابتدر اندن صکره حد شربدر
زیرا حد شرب قول صحابه ایله ثابتدر اندن صکره حد قذفدر ومن حد او عزر فمات فدمه هدر شول کمسنه حد اولنه
ویاخود تعزیر اولنه اول حدود وتعزیردن فوت اولسه دخی هدردر زیرا اقامت حدود واجبدر تعزیر دخی اولدوکی
فعل امر شرعیدر ومامورک فعلی سلامت ایله مقید دکلدر فعل فصاد کبی بخلاف تعزیر الزوج زوجک تعزیری
بونک خلافنده در زوج زوجه سنی تعزیر ایلمک تأدیبدر مباحدر وسلامت شرطیله مقیددر بو تقدیرجه زوج
اوزرینه فوت اولورسه دیت واجبدر کذلک معلم دخی بویله در اوغلان صبیی ضرب فاحش ایله ضرب ایلسه تعزیر اولنور

مطلب

کتاب بو کتاب سرقه نک احکامی بیاننده در سرقه لغتده کزلو مالی ولمیان شیئی اخذدن خفیة
المغدیر لرهی اخذ مکلف خفیة قدر عشرة دراهم مضروبة من حرز لا ملک له فیه ولا شبهة وشرعده سرقه مکلفک
یعنی عاقل وبالغ مکان محرزدن اون درهم مقداری یا تجده خفیة اخذ ایلمکدر وسرقه ایدن کمسنه نک اول دراهمده
ملکی اولمیه وشبهه ملکی دخی اولمیه ویثبت بما یثبت به الشرب سرقه شرب خمر ایله ثابت اولان شیئ ایله ثابت
اولور مثلا ایکی رجلک شهادتی ایله ثابت اولور بو جهته بر رجل ایکی خاتون شهادتی ایله ثابت اولماز زیرا
حدوده خاتونک شهادتی مقبول دکلدر فان سرق عبید مکلفة او عبد ذلک القدر محرزا بمکان او حافظ
واقربها اگر حر مکلف ویاخود عبد مکلف مکان ایله ویاخود حافظ ایله محرز اولان اول مقدار او دراهمی سرقه ایلسه
واقرار ایلسه او شهد علیه ویاخود سارقک اوزرینه شهادت اولنسه وسألهما الامام عن السرقة ما هی وکیف هی
واین هی وکم هی ومتی سرقه وبینها قطع وامام دخی شاهدلردن سؤال ایلسه که مسروق ندر ونه کیفیت

ایله

ایله اخذ ایلدی خفیة می یوخسه علانیة می اخذ ایلدی ونه زمان سرقه ایلدی ونه مکاندن سرقه اولندی وسرقه نه مقدار
ایدی وکیمدن سرقه اولندی بو کیفیت سؤال اولنوب جمله سی بیان ایدرلرسه سارقک صاغ الی قطع اولنور وان کانت
جمیعا واصاب کلا منهم قدر نصاب بها قطعوا وان تولی الاخذ بعضهم اگر سارقلر جماعت اولورسه واو جماعتدن
هر برینه سرقه نک نصابی کراون درهم اصابت ایلسه جمله سنک صاغ الاری قطع اولنور اگر انلردن بعضیسی اخذدن
تولی ایدرلرسه ده زیرا سراقک عادتیدر که بعضیسی اخذ ایدر وبعضیسی انلره قفادار اولور اگر اخذ ایلمیانلر
حد سرقه ساقط اولنسه باب فتحنا فتحی لازم کلوردی ویقطع بسرقة الساج والابنوس ساج وابنوس
سرقه سیله سارقک الی قطع اولنور والصندل والفصوص الخضر والیاقوت والزبرجد والاناء والباب المتخذین
من الخشب صندل بو مثل فصوصکه سائر الوانندن احتراز دکلدر بوذکر اولنان اشیا الجنس خشب ومجردن
مباحین عد اولنور صحرا وجبالده توجه اولنور که قطع اولنمیه اما بونلرک جمله سی بنفسها اعز اموالدندر
مباح الاصل دکلدر بونلری سرقه دن قطع ید لازم کلور لا بسرقة شیئ مما یوجد مباحا فی دارنا الخشب حشیش
وقصب وسمک صید وطیور وزرنیخ ومغرة ونورة دارمزده مباح بولنان شیئی صرقی سرقه ایله قطع اولنماز
خشب حشیش وقامش وبالق وصید وقوش وزرنیخ وخزف ولجا کبی اشیا ایله ولا بما یسرع فساده
کلبن ولحم وفاکهة رطبة وبطیخ فسادی سریع اولان لعد لحم وباش یمش وقاون وقارپوز کبی شیلری سرقه
ایله قطع ید اولنماز وکذا ثمرة علی شجر وزرع لم یحصد شجر اوزرنده اولان میوه نک وبیچلمیان اکنک سرقه سیله
دخی قطع ید اولنماز ولا بما یتناول فیه الانکار کاشربة مطربة والآت لهو کدف وطبل وبربط ومزمار وطنبور
وصلیب ذهب او فضة والشطرنج ونرد ودخی شول شیئک قطع ید اولماز که انلره انکار تناول ایلمک اولا
اشربه مسکره کبی ولا التلهوی سرقه ایله دخی قطع ید اولماز ابو یوسفدن روایتدر که اگر صلیب ذهب وفضه دن
اولوب کنیسه ده اولسه مصلادن اولورسه سرقه ایله قطع ید لازم کلماز زیرا محرز اولماش اولور اگر اهل بیتدن
سرقه سیله قطع ید لازم کلور ولا بسرقة باب مسجد کتب علم ومصحف وصبی حر ولو علیهما حلیة مسجد
قپوسینی وعلم کتابینی ومصحف شریفی دخی اولان سرقه ایله قطع ید لازم کلماز اگر مصحف وصبی اوزرنده
حلیه می اولورسه خلافا لابی یوسف ابو یوسف ایچون خلاف واردر ابو یوسفک دلیلی بودر که اگر حلیه یالکوز
سرقه ایلسه قطع ید لازم کلور ایدی غیری ایله سرقه اولنجق کذلک قطع ید لازم کلور امام اعظم ومحمدک
دلیلی بودر که چون دلیلی قطعک سرقه حلیه در ودلیل عدم قطع که صبی در ایکیسی جمع اولنسه شبهه عارض اولور
الشبهة دارئة للحد مقتضاسی اوزره قطع ید لازم کلماز وحر اولان کمسنه مال دکلدر اوزرنده اولان دخی کذلکدر
وبعبد کبیر ودفتر سرقه سیله دخی قطع ید اولماز بخلاف الصغیر ودفتر الحساب عبد صغیر ومحاسبلرک
دفتری بونک خلافنه در بونلری سرقه ایله قطع ید لازم کلور زیرا صغیر ایچون نفسنه قوت معتبره یوقدر
بو تقدیرجه دواب کبی اولمش اولور امام یوسف دیر که کبیر دخی اولمدوغی کبی صغیرده ده دخی قطع ید لازم کلماز

زیرا کلب و بازی مباح بولنان حیوانلردر خصوصا مالیه کلبده علما اختلاف ایلمشلردر ایله قطع ید لازم
کلماز بو تقدیرجه شبهه ایراث ایدر و لا بخیانة و نهب و اختلاس خیانت کندویه ودیعه ولان شیئی اخذ
ایلمکدر نهب بربلده‌دن و یاخود برقریه‌دن اشکاره برشیئی اخذ ایلمکدر اختلاس اوغرین کلوب برشیئی
قاپوب قاچمقدر بونلردن قطع ید لازم کلماز زیرا عدم قطعی ایچون نبی علیه السلام لیس علی خاین ولا منتهب
ولا مختلس قطع قول شریفی وارد اولمشدر و کذا نبش نبش قبر سبیله دخی قطع ید لازم کلماز زیرا
نباش حقنده دخی عدم قطع ایچون نبی علیه السلام لا قطع علی المختفی قول شریفی وارد اولمشدر مختفی اهل مدینه
لغتنده نباشدر خلافا لابی یوسف ابی یوسفه ایچون خلاف واردر صاحب عنایه دیمشدرکه صحابه
کرامک نباش حقنده اختلاف ایلمشلردر حضرت عمر و عایشه و ابن مسعود و ابن زبیر نباش ایچون قطع ید
واجبدر دیمشلردر و ابن عباس قطع ید یوقدر دیدی بقیه صحابه بونک اوزرینه اتفاق ایلدیلر و عهد
مروانده برنباش اخذ اولندی لکن صحابه کرامدن برقطع جواب ویرمدکلری اجلدن قطع اولنمایوب برقاچ
سوط اوروب تعزیر ایلدیلر ابو حنیفه و امام محمد بو قولی اخذ ایلدیلر ابو یوسف و شافعی نبی علیه السلام کن من نبش
قطعناه قول شریفی اخذ ایلدیلر زیرا کفن مال متقومدر حرز مثلیله محرزدر اولور طحاوی دیمشدرکه
هرشیئک حرزی مثلنک حرزی ایله معتبردر مثلا برکمسنه اخورده‌ن براتی سرقه ایلسه قطع ید لازم کلور اما
اخوردن لؤلؤ سرقه ایلسه قطع ید لازم کلماز و ابو یوسفک روایت ایلدیکی حدیث شریف مرفوع اولمیه
سیاسته محمول اولنسه لا بسرقة مال عامة او مشترکة او مثل دینه او ازید حالا کان او مؤجلا بیت المال
و یاخود مال مشترکه و یاخود دینی مثلینی و یاخود دیندن زیاده‌سینی سرقه ایله قطع ید لازم کلماز
قیاس بو ایدیکه دین مؤجلده قطع لازم کله زیرا قبل الاجل اخذی مباح دکلدر بو تقدیرجه دینی اولمامش
کبی اولدی وجه استحسان بودرکه دین مؤجل مدیونک ذمتنده ثابت اولدیغی کبی تاجیل مطالبه‌یی تاخیر
ایچوندر و ان کان دینه نقدا فسرق عرضا قطع اگر اول کمسنک دینی نقد اولسه کندوسی عروض یعنی
قماش و امثالی برشیئی سرقه ایلسه قطع اولنور زیرا دینی ایچون زیرا عروضدن استیفا حق ایلمک یوقدر
بواستیفا اولماز الا بیع ایله و یاخود تراضی ایله اولور خلافا لابی یوسف ابو یوسفه ایچون خلاف واردر انک
قتنده قطع لازم کلماز ابو یوسفک دلیلی بعض علما قتنده ظفر بولدقده خلاف جنسدن حقنی اخذ ایلمک
واردر صفت مالیت اعتباری ایله مجانست بولندیغی ایچون بعض علما دیمشلردرکه خلاف جنسی اخذ
جایزدر که ظفر بولندقده رهن ایچون اخذ ایلمشدر او بو تقدیرجه شبهه عارض اولور الشبهة للمحل
نحوانیه ظهور ایدر و ان کان دراهم فرق دنانیر او بالعکس لا یقطع اگر دینی دراهم اولسه قطع لازم کلماز
زیرا نقود جنس واحد حکمندهدر و قیل یقطع دینلدیکه قطع اولنور خلاف جنس انک ایچون اخذ یوقدر
ولا بما یقطع فیه ولم یتغیر و دخی شول شیئک سرقه سبیله قطع اولنمازکه اول شیئی سبیله قطع اولنمش اوله

ومتغیر

ومتغیر اولمیه مثلا برشیئی سرقه ایدوب نصاب سرقه بولنمغله قطع اولنوب صاحبینه رد اولندقدن صکره تکرار
اول شیئی سرقه ایلسه اما اولکی حالی کبی اولوب اصلا تغیر بولنمسه قطع لازم کلماز وان کان قد تغیر قطع ثانیا
کغزل نسیج اگر سرقه اولنوب صاحبینه رد اولنماز متغیر اولوب تکرار سرقه اولنورسه ثانیا قطع اولنور ایلمک کبی
بر مو قنمش اولسه مثلا اول سرقه‌ده اول ایلمک ایدی صکره کر سرقه‌ده اول ایلمک بزدو قنمش اولدی قطع لازم کلور
تغییر ایله عینی اخر اولدیغی و اسمی ایلمک ایکن بز اولدی اگر دینلورسه کر برکمسنه قچ بر عینی سرقه ایدوب قطع
یددن صکره اول عینی صاحبی السه و براخر کمسنه‌یه بیع اندن صکره تکرار اول شیئی کندوسی اشترا ایلسه
و سارق تکرار اول شیئی سرقه ایلسه قطع اولنور بو قوله جواب ویریلورکه مشایخ عراق قتنده قطع لازم کلماز
اول شیئی عینا اولنور و بزم مشایخمز قتنده قطع لازم کلور زیرا اول عین حکما متبدل اولمشدر و اختلاف
اسباب اختلاف اعیانا منزله‌سنه تنزیل اولنور کافیه‌ده بویله‌در و شرح طحاوی‌ده مذکوردرکه برکمسنه التون
و یا کومش سرقه ایلسه اول سبب ایله قطع اولنوب رد اولنسه و صاحبی اول التون و کومش دینار ضرب ایتدیرسه
بعده سارق مقطوع الید اول تایه سرقه ایلسه ابو حنیفه قتنده قطع اولنماز انک قتنده عین متغیر
اولمامشدر و حاوی قدسیده برکمسنه بر الا قطع یوقدر دینار اخذ ایدوب بوته صکره
ظهیریه‌ده دخی بویله‌در فصل فی الحرز بو فصل حرز بیانندهدر حرز لغتده مکان حصینده
عبارتدر و هو قسمان حرز ایکی قسمدر بمکان کبیت ولو بلا باب او بابه مفتوح و کعندوق برقسمی مکان
ایله محرز اولاندر بیت کبی اگر قپوسی اولماز ایسه‌ده و یاخود قپوسی اول لکن اچق اولسه دخی صندوق کبی
صاحب عنایه دیمشدرکه اگر باب مفتوح اولوب نهارا برکمسنه کیروب متاع اخذ ایلسه قطع اولنماز
زیرا سرقه دکلدر کیجه ایله داخل اولوب اخذ ایلسه قطع لازم کلور زیرا حرزدر و بحافظ کمن هو عنده ماله
ولو نائما برقسمی دخی حافظ ایله محرز اولاندر شول کمسنه کبی که کندو مالی یاننده حاضر اوله اگر نائم
ایسه‌ده اگر صاحبی یاننده بو مقوله محرزدر ولان مالی سرقه ایلسه قطع لازم کلور و فی الحرز بالمکان
لا یعتبر الحافظ مکان ایله محرز اولان مالده حافظ اعتبار اولنماز زیرا بیت قپوسز دخی اولورسه
بلا حافظ اولان شیئک ایچنده اولان شیئی محرزدر مکان ایله محرز اولان شیئی اخذ ده ما دام که
بیتدن اخراج ایلمیه قطع لازم کلماز اما حافظ ایله محرز اولان شیئی اخذ ایلدوکی کبی قطع ید لازم
کلور و لا بسرقة مال من بینهما قرابة ولاد قطع ید یوقدر شول کمسنه‌نک مالنی سرقه ایلمکه بینلرنده
قرابت ولاد اوله مثلا بابا و انا سنک مالندن سرقه ایلمک کبی هر نقدر عالی اولورسه و یاخود عکسی اولوب
اوغلنک مالندن سرقه ایلمک کبی هر نقدر اشغه اولورسه و لا بسرقة من بیت ذی رحم محرم ولو مال غیره
و دخی ذی رحم محرمنک بیتندن سرقه ایله قطع ید لازم کلماز اگر اول مال غیرینک دخی اولورسه زیرا
حرزده شبهه عارض اولدی و یقطع بسرقة ماله من بیت غیره ذی رحم محرمنک مالنی غیرینک بیتندن

سرقه ایلسه قطع ید اولنور زیرا غیرک بیتی حرز ایدوکی متحققدر و یقطع بسرقة مال من بیت محرم رضاعاً
محرمنک بیتندن سرقه اولان مال ایچون قطع ید اولنور لشبهه منفوم اولدوغی ایچون خلافاً لابی یوسف
ابی یوسف ایچون خلاف واردر زیرا اولکسنه رضاعاً انا سنه بلا استیذان دخول ایلمک عادت اولمشدر
اما رضاعاً قرنداشی انا کبی دکلدر ولا قطع بسرقة مال من زوجته او زوجها ولو من حرز خاص لهذا رجل
زوجه سنک مالنی و یاخود خاتون زوجنک مالنی سرقه ایله قطع ید یوقدر اکر حرز خاصدن اولورسه
زیرا بین الزوجین حرز مالده عادتا انبساط واردر و اتحاد مانع قطعدر اولا جلدن شهادتلری اقربا اوزرینه
مقبول دکلدر وکذا لو سرقه فی سیده او زوج سیدته او مکاتبه او ختنه او صهره و بینه قطع ید یوقدر اکر
عبد افندیسندن سرقه ایلسه و یاخود افندیسینک زوجه سندن سرقه ایلسه و یاخود افندیسی خاتون
ایمشی انک زوجندن سرقه ایلسه و یاخود کندو مکاتبنده سرقه ایلسه و یاخود ختنی و یاخود صهرندن سرقه
ایلسه ختن کوبکو و صهر قاین انادر و عورت و اراکین نکاحی حرام اولان عورتلردر خلافاً لهما اما بین
ایچون خلاف واردر انلرک قتنده ختن ایله صهرده قطع ید واردر او من مغنم او حمام نهاراً او ان کانت
دیته عنده و یاخود مغنمدن سرقه ایلسه و یاخود نهار حمامدن سرقه ایلسه اکر صاحبی یاننده دخی اولورسه
قطع ید لازم کلماز زیرا مغنمده کندو حقی واردر حمامده کرچه حرز واردر لکن دخوله اذن ایله زائل
اولدی و حافظه اعتبار اولنمدی اما مسجد بونک خلافیدر مسجد حرز دکلدر حافظ اعتبار اولنور
او من بیت اذن فی دخوله او مضیفه و یاخود دخولنه اذن و یریلان اودن سرقه ایلسه قطع ید لازم
کلماز و یاخود قونق او ضیافتندن سرقه ایلسه بینه قطع ید لازم کلماز بونلرحقنده حرز او لمامش اولور
زیرا دخوله اذن و یرلمشدر اهل دار منزله کسنه اولوب فعللری خیانت اولور سرقه اولماز وقطع لو کرقه
من الحمام لیلاً اکر کیجه ایله حمامدن سرقه ایدرسه قطع ید اولنور او من المسجد متاعاً و ربه عنده و یاخود مسجددن
متاع سرقه ایلسه و صاحبی متاع قتنده اولسه قطع ید لازم کلور زیرا مسجده حافظ ایله حرزدر بو صنعه
مکان ایله حرز دکلدر او ادخل یده فی صندوق غیره او کمه او جیبه و یاخود سارق الینی غیرک صندوقنه
و یاخود کمنه و یاخود جیبنه ادخال ایدوب اخراج ایلسه قطع اولنور بونلرده ممکن اولان ادخال یددر بونلره
دخول دکلدر او سرق جوالق القافله متاع و بر یحفظ او نایم علیه و یاخود جوالق سرقه ایلسه که ایچنده متاع
اولسه صاحبی انی حفظ ایلسه و یاخود اول جوالک اوزرنده اویور اولسه بینه قطع اولنور حرز اولمشدر
او سرق المؤجر من بیت المستاجر اکر اجاره یه و یریلان کمسنه بیتندن ایلسه ابو حنیفه قتنده قطع ید
اولنور خلافاً لهما اما مینه ایچون خلاف واردر انلر قتنده قطع اولنماز زیرا دخوله وارده مأذون
اولمش اولور و لو سرق شیئاً و لم یخرج من الدار لا یقطع اکر سارق برشئ سرقه ایدوب داردن
اخراج ایلمسه قطع اولنماز اخراجدن لابددر زیرا دارک کلیسی حرز واحددر دار دوارکن ایچنده اولان

صاحبنک یدنده در بو تقدیرجه اخذ و عدم اخذده شبهه حارض اولدی بخلاف ما اخرجه من حجرة الی الدار
اکر سرقه ایلدیکی شیئی حجرده صحن داره اخراج ایلسه بونک خلافیدر اکر دارده حجرات کثیره اولوب ساکنلری
صحن داردن مستغنی ایسه سرقه اولان شیئی صحن داره اخراجی طریقه اخراجه منزلنده در او سرق
بعض اهل حجرة من حجرة اخری التی لم یکن فیها اکر دارک حجره لرینک بعضیسی اولاد اوایچنده
کندوسی ساکن اولمدوغی اخر حجره دن سرقه ایلسه بو متوا حجره مدرسه حجره لری و المعتدر بو لیلاو لیحق
محل حکمنده اولمش اولور واخذ شیئاً من حرز فالقاه فی الطریق ثم خرج فاخذه و یاخود حرزدن برشئ
اخذ ایدوب طریقه القا ایلسه اندن صکره چقوب اخذ ایلسه قطع اولنور او حمل علی حمار فساقه فاخرجه
من الحرز و یاخود سرقه ایلدیکی شیئی حماره او زرینه حمل ایدوب و سوروب حرزدن اخراج ایلسه قطع اولنور زیرا
حمارک سیری سارقی حامله مضافدر و لو دخل بیتاً فاخذ فناول من هو خارج لا یقطعان اکر بیته
داخل اولوب برشئی اخذ ایلسه و بیتدن خارج اولان کمسنه یه اعطا ایلسه داخل و خارجک ایکیسی قطع
اولنور اولنماز زیرا اولکسنه ده اخراج بولنمادی و ثانیده دخی هتک حرز بولنمیوب هر بیننده سرقه
کامله بولنمامغله قطع لازم کلماز وکذا لو ادخل الخارج یده فتناول اکر خارج النی بیته ادخال ایدوب
داخلندن تناول ایلسه بینه قطع ید لازم کلماز و قال ابو یوسف یقطع الداخل فی الاولی و یقطعا
فی الثانیه ابو یوسف دیدیکی مسئله اولی ده داخله ید قطع اولنور زیرا داخلده هتک حرز
تمام اولوب و مال دخی داخلک فعلی ایله مخرج اولمش اولدی بو تقدیرجه داخلک یدی قطع لازم
کلدی مسئله ثانیه ده ایکیسنک دخی الا قطع لازم کلدیکی کندو نک معاونیتله محل محرزدن مالک
خروجی بولندیغی ایچوندر و کذا لا یقطع لو نقب بیتاً و ادخل یده فیه و اخذ شیئاً اکر برکسنه بر بیتی نقب
ایدوب یعنی دلوب و النی ادخال ایدوب برشئی اخذ ایلسه بینه قطع ید اولنماز او طر صرة خارجة من کم
غیره و یاخود غیری کمسنه نک یکغندن خارج برکیسه شق ایلسه بینه قطع ید لازم کلماز خلافاً لابی یوسف
ابو یوسف ایچون خلاف واردر انک قتنده قطع ید اولنور و ان حلها و اخذ من داخل الکم قطع اتفاقا
اکر صره حل ایدوب داخل کمدن اخذ ایلسه اتفاقاً قطع اولنور و لو سرق من قطار جملا او حملا لا یقطع
قطاردن بردوه و یاخود بردوه او زرنده بریوک سرقه ایلسه قطع اولنماز کرک سورر کی و کرک یدر کن
اولسون برابردر سورمک و یدمکدن مراد قطع مسافه دن بو صنعه حفظ دکلدر قطار کرفاف ایله دوان
شق الحمل و اخذ منه شیئاً قطع اکر یوکی شق ایدوب ایچندن برشئی اخذ ایلسه قطع اولنور حرزدن سرقه ایلمش
اولدی و الفسطاط کالبیت چادر بیت کبیدر مثلا چادردن سرقه ایلسه قطع اولنور **فصل**
فی کیفیة القطع و اثباته بو فصل قطعک کیفیتی و اثباتی بیاننده در لکن مصنف بو فصلده
قطعک دلیلی ایله اثباتنی تصریحا و تضمنا ذکر ایلمامشدر صاحب هدایه فصل فی کیفیة القطع و اثباته

مطلب

لفظني ذكر ايليب ودليل ايله اثبات دخي بيان ايلدي كرچه كرچه مصنف صاحب هدايه يه اقتضا ايلديكي
اثباتنه تعقيب بيورمدي يقطع يمين السارق من زنده وتحسم سارقك صاغ الي بلكندن قطع اولنور
وطاغلنور اما قطع اولنمق حق تعالينك السارق والسارقة فاقطعوا ايديهما قولشريفيله ثابتدر
وصاغ طرفي قطع اولنمق ابن مسعود رضي الله عنه ايديهما مكاننده ايمانهما قراءتيله ثابتدر مشهور اولان
دخي بودر ورجله اليسرى ان عاد اكر تكرار سارق ايدرسه صول اياغي قطع اولنور فان سرق ثالثا لا يقطع
بل يحبس حتى يتوب اكر اوچنجي دفعه سرقه ايدرسه قطع اولنماز بلكه توبه ايدنجه حبس اولنور اما شافعي قتنده
اوچنجي دفعه ده صول الي ودوردنجي دفعه ده صاغ اياغي قطع اولنور امام شافعينك دليلي نبي من سرق
فاقطعوه فان عاد فاقطعوه فان عاد فاقطعوه فان عاد فاقطعوه قول شريفيدر اما بزم ايچون
دليل حضرت علي رضي الله عنه دن روايت اولنديكه اني لاستحيي من الله ان لا ادع له يدا يبطش بها ورجلا يمشي بها
بيورديار اجماع صحابه حضرت علينك بو قوليني اتفاق ايلديلر اكر حديث صحيح اولسيدي حضرت علي حديثه نيچون مخالفت
ايدردي وصحابه دن براحد بو حديثله احتجاج ايلمديلر پس اعوي ولا التنابر كه حديثنا دليله امام طحاوي
ديركه بن بو حديثي استماع ايلدم وتتبع ايلدم بو آثاري اصلا بولمادم اكر صحيح اولورسه تقدير جه سياسته
محمول اولور ويا خود منسوخ اولور وطلب المسروق منه قطع شرط القطع ولو مودعا او غاصبا او صاحب
ربوا او مستعيرا او مستاجرا او مضاربا او مستبضعا او قابضا على سوم الشراء او مرتهنا اسبابي
سرقه اولان كمسنه نك طلبي قطعه شرطدر اكر مسروق منه متنده ذكر اولنان طوائف مختلفه دن
ايسه ده بونه طلبي شرطدر صاحب ربا ديديكي مثلا بر كمسنه اون درهمي يكرمي درهمه بيع ايلسه وقبض ايلسه
واول درهم سرقه اولنسه سارقك يدي قطع اولنور طلبي ايله ويقطع بطلب المالك ايضا في السرقة من هولاء
بو قرورده ذكر اولنان طائفه نك طلبيله سرقه ده قطع اولنديغي كبي مالكنك طلبيله دخي قطع اولنور
لا بطلب السارق او المالك لو سرقت من السارق بعد القطع سارقك الي قطع اولندقدن صكره اول
قطعه سبب اولان شيء سرقه اولنسه الي قطع اولنان سارقك ودخي مالكنك طلبي ايله سارق ثانيه
قطع لازم كلماز زيرا موجب قطع اولان سرقه بر مالكدن ويا خود امينندن ويا خود ضمينندن كركدر
بو مسئلهده ايسه ده سارق ومالكه قيود وحص بولنمامغله طلبلريا ايله قطع لازم كلمديا بخلاف
ما لو سرقت منه قبل القطع او بعده درئ الحد لشبهة بو مسئله شول شيئك خلافنه مثلا حسد ركه اكر
سارق اولدن قبل القطع ويا خود شبهه ايله حد منع اولندقدن صكره سرقه اولنسه سارق اولدقلك مالكنك
طلبيله قطع اولنور زيرا سقوط ضرورة قطع ايچون ايدي بونده ايسه بو نقدي وان لم يطلب احد لا يقطع
وان اقر بها هو ولا بد من حضوره عند الاقرار والشهادة والقطع اكر بر كمسنه طلب ايلمز ايسه اكر سارق
سرقه يه اقرار ايدرسه ده البته حتى اقرارده وشهادته وقطعده مسروق منهك حضوري لازمدر اكر بونلر

بو تنبيه قطع اولنماز ولو كانت يده اليسرى شلاء او ابهامها مقطوعة او شلاء او اصبعان سوى الابهام اكر سارقك
صول الي ويا خود صول الك ابهامي مقطوع اولسه ويا خود شلاء اولسه ويا خود ابهامدن غيري ايكي برماغي مقطوع
اولسه قطع اولنماز وكذلك لا يقطع منه شيء بل يحبس صول الي وبر مقلري مقطوع اولوب وشلاء اولان قطع اولنماز
كبي برشي قطع اولنميوب بلكه حبس اولنور وكذا لو كانت رجله اليمنى مقطوعة او شلاء وصاغ اياغي مقطوع ويا خود
شلاء اولسه بينه قطع اولنماز زيرا قطع اولنسه جنس منفعت فوت اولمق لازم كلوردي ولا يضمن المامور بقطع اليمنى
لو قطع السارق اليسرى صاغ الي ويا خود صول الني ويا خود صاغ اياغي اياغي ايله مامور اولان كمسنه صولي قطع
ايلسه ضامن اولماز ابو حنيفه قتنده وعندهما يضمن ان تعمدا اما ينقتنده ضامن اولور اكر قصد ايدرسه زيرا
معصوم اولان طرفي بلا حق قطع ايلمش اولدي بو تقديرجه مامور اولميان قطع ايلديكي كبي ضامن اولور ومن سرق
شيئا ورده قبل الخصومة الى مالكه لا يقطع شول كمسنه كه برشي سرقه ايلسه خصومتدن مقدم مالكنه رد ايلسه
قطع اولنماز وكذا لو نقصت قيمته من النصاب قبل القطع او ملكه بعد القضاء او ادعى انه ملكه وان لم يثبت اكر
سرقه اولان شيئك قبل القطع او حكمه قيمتي نصابدن ناقص اولورسه ينه قطع اولنماز ويا خود بعد القضاء
هبه وبيع ايله مالكي اولسه ويا ملكم ديو ادعا ايلسه اكر ثابت اولماز ايسه ده قطع اولنماز وكذا لو ادعاه احد
السارقين ايكي سارقك بري سرقه اولنان شيئه دعواي ملك ايلسه لر ايكيسينك دخي اللري قطع اولنماز
زيرا حق اخرده شبهه اثبات ايلمشدر ولو سرقا وغاب احدهما وشهد على سرقتهما قطع الاخر اكر ايكي سارق سرقه
ايلسه لر وبري غايب اولسه وايكيسينك سرقه سنه اوزرينه شهادت اولنسه حاضر اولان قطع اولنور زيرا
حاضرك سرقه سي حجت ايله ثابت اولمشدر رجعه ابو حنيفه ولا يجب عليه القطع بيورمشلر ايدي لكن صكره بو قولندن
رجوع ايدوب قطع اولنور ديو بيورديلر ولو اقر العبد الماذون بسرقة قطع ورودت اكر عبد ماذون سرقه يه اقرار
ايلسه قطع اولنور وسرقه اولان صاحبنه رد اولنور اكر عيني قايم ايسه اكر هلاك اولمش ايسه ضمان يوقدر زيرا
قطع ايله ضمان مجتمع اولماز وكذا المحجور عند الامام محمد رحمه دخي ابو حنيفه قتنده ماذون كبيدر قطع اولنور
ورد اولنور وعند ابي يوسف يقطع ولا ترد امام ابو يوسف قتنده قطع اولنور رد اولنماز وعند محمد لا يقطع
ولا ترد امام محمد قتنده قطع اولنماز وعيني رد اولنماز ومن قطع بسرقة والعين شول كمسنه كه بر سرقه سببيله
قطع اولنسه وعين قايم اولسه اول سرقه ايلديكي شيء صاحبنه رد ايدر وان لم يكن قائمة فلا ضمان عليه وان استهلكها
اكر عين قائمه دكل ايسه سارقك اوزرينه ضمان لازم كلماز اكر اول كندوسي هلاك ايلمش ايسه ده قيد استهلاك
ابو حنيفه دن استهلاكده لزوم ضمان ايچون بر روايت وارد اولمغه احترازدر وان سرق سرقات فقطع بكلها
او بعضها لا يضمن شيئا اكر بر كمسنه زيد وعمرو وبكردن سرقه ايلسه كلي سرقه مقابلنده قطع اولنور ويا خود
بعضي مقابلنده قطع اولنور وبعد القطع برشيء ضامن اولماز مثلا بر كمسنه زيد وعمرو وبكردن سرقه ايلسه
واجب اولان بر قطعدر زيرا حدود تداخل اوزره در اكر جمله سي حاضر اولورسه ينه بر قطعدر اكر جمله حاضر اولميوب

برني حاضر اولورسه بينه برودرجلرني يحون استيفا اولنور زيرا حد حق الله ايجون اولمغين واجب در بو خصوصده عباد
ايجون دكلدر ايحق خصومت شرطدر سبب قطعدن ولان سرقه نك ظهوري ايجون چونكه برينك خصومتيله ظاهر
اولديغي جهتدن واقع اولمش اولور وقال لا يضمن ما لم يقطع بر امام ديديلركه شول شيء ضامن اولوركه اوله
شيئي سببيله قطع اولنميه يعني سبب قطع اوليان شيئي ضامن اولور وان سرق ثوبا فشقه في الدار ثم اخرجه
قطع اكر ثوب سرقه ايدوب اول ثوبي وارده شق ايلسه اندن صكره اخراج قطع اولنور الا ان سرق شاة فذبحها
ثم اخرجها فلا قطع اولنماز اكر بر قيون سرقه ايدوب وذبح ايلسه اندن صكره اخراج ايلسه زيرا غنم سرقه لحم اوزرينه
واقع اولمشدر لحم ايسه قطع بو قدر انجق قيمتنه ضامن اولور ولو ضرب المسروق دراهم او دنانير قطع وردها
اكر سارق سرقه ايجه ويا التون ضرب ايدرسه قطع اولنور وصاحبينه رد اولنور وعندهما لا يردها
اما امامين قتنده دراهم ويا التون صاحبينه رد اولنماز زيرا صنعت متقومدر وضرب اليه غنيمتي اخذ اولوب
مسروق ولان لشبهه مالك اولور ابو حنيفه قتنده صنعت متقوم دكلدر مسروق ولان لشبهه مالك اولماز
صاحبينه رد ايدر ولو صبغه احمر لا يوخذ منه ولا يضمن اكر سرقه ايلديكي ثوبي اولوب قرمزيه بوياسه اول ثوب
سارقدن اخذ اولنماز وضامن دخي اولماز وعند محمد يوخذ منه ويعطي ما زاد الصبغ امام محمد قتنده ثوب
اخذ اولنور صبغ زياده ايلديكي شيئي اعطا اولنور زيرا مالكك مالي من كل وجه قائمدر واصلدر صبغ ايسه
اكا تابعدر بو تقديرجه اصل اعتبار اولنمق اولي در ابو حنيفه وابو يوسف ايجون دليل سارقك ثوبده بوياسي
صورة ومعني قايمدر صاحب ثوبك حقي ايجون صورة قايمدر معني دكلدر حتي سارق الدنه هلاك اولسه
وياخود استهلاك اولسه ضمان واجب اولماز وان صبغه اسود اخذ منه ولا يعطي شيئا اكر سياه صبغ
ايلسه اول ثوب سارقدن اخذ اولنور وصبغ مقابلنده برنسنه اعطا اولنماز وهكذا فيه حكمهما في الاحمر اسوده
اما امامين حكم ايلديلر احمرده ابو حنيفه وابو يوسف حكم ايلديكي كبي صاحب هدايه وصاحب كافي ده بيان ذكر اكر
سرقه اولنان ثوب سياهه صبغ اولنسه ايكي مذهبده دخي اخذ اولنور زيرا ابو حنيفه قتنده سوادده نقصان
اولوب زياده لك يوقدر بو تقديرجه حق مالك ساقط اولميوب اخذ اولنور وصبغ مقابلنده برنسنه ويرلماز
امام محمد ديركه سوادده زياده لك واردر اخذ اولنور زياده لك ايجون برنسنه ويريلور وسوادده زياده لك
اولسه ده ابو يوسف امام محمد ايلديكي لكن ابو يوسف ديركه حمرتده حق مالك منقطع اولمديغي كبي سوادده دخي
منقطع اولوب مالكك اخذه قادر دكلدر وامام محمد ديركه سوادده وحمرتده اولديغي كبي زياده واردر لكن
حق مالك منقطع اولماز اخذ اولنور وزياده لك ايجون برنسنه ويريلور وحكمهما ده اولان ضمير تثنيه ويا جبه ده
تصريح اولنديغي اوزره ابو يوسف وامام محمده راجعدر لكن معني درست اولماز بونده وارد در فتدبر

باب قطع الطريق

بو باب طريقه سالك اولنلري قطع بياننده در وقطع طريقه سرقه كبري
تسميه ايلمشلردر من قصد قطع من ملكا او ذمي على مسلم او ذمي مسلم وياخود ذميدن بركسنه مسلم وياخود

ذمي

ذمي اوزرينه قطع طريقه قصد ايليه قطعك طريقه اضافتي مجازدر ودخي ديديكي مستامنك مالندن
احترازدر زيرا مستامنك مالي معصوم دكلدر فاخذ قبل حبس حتي يتوب قطع طريقدن مقدم اخذ اولنورسه
بعد التعزير توبه ايدنجه حبس اولنور مجرد قول ايله توبه ايتدم ديمكله دكلدر بلكه سيماسنده صلاح اثري ظاهر اولنجه
حبس اولنور وان اخذ مالا وحصل لكل واحد نصاب بالقسمة قطع يده اليمني ورجله اليسري اكر مال اخذ ايلمش
ايسه وهر برينه ايجون نصاب سرقه حاصل اولسه صاغ الي وصول اياغي قطع اولنور اكر صحيح الاطراف اولاجق
اولورسه وان قتل فقط ولو بعصا او بحجر قتل حدا فلا يعتبر عفو الولي اكر برشي الميوب انجق قتل ايلمش ايسه اكر عصا
وياخود حجر ايله اولورسه ده حدا قتل اولنور ولينك عفوي اعتبار اولنماز زيرا قصاصا قتل اولنسه ولينك عفوي
اعتبار اولنوردي وان قتل واخذ مالا قطع ثم قتل او قطع وصلب اكر قتل ايدوب ومال اخذ ايدرسه قطع اولنور
اندن صكره قتل اولنور وياخود قطع اولنور وصلب اولنور وخالف محمد في القطع امام محمد قطعده مخالف ايدوب
ديديكه يالكز قتل اولنور وياخود يالكز صلب اولنور اندن صكره كيفيت صلبي بيان ايدوب ديديكه ويصلب حيا
ويبعج بطنه برمح حتي يموت وقطاع طريقي حيا صلب اولنور اندنجه قرنيني مزراق ايله شق اولنور ويترك
ثلثة ايام فقط مصلوبا اوج كون ترك اولنور زيرا اوچ كوندن زياده اولورسه متغير اولوب ناسي متاذي
اولمق لازم دكلدر ويرد ما اخذ الي مالكه ان باقيا والا فلا ضمان اكر اخذ ايلديكي شيئي باقي ايسه مالكنه رد اولنور
اكر باقي دكل ايسه ضمان لازم كلماز ولو باشر الفعل بعضهم حد واكلهم اكر كلك بعضيسي فعله مباشرت
ايلسه جملسيسي حد اولنورلر زيرا حكم محاربه به تعلق ايدر بو تقديرجه مباشر سنا ويرد وان اخذ مالا وجرح
قطع من خلاف والجرح هدر اكر مال اخذ ايدوب وجرح ايلسه خلافندن قطع اولنور يعني صاغ الي وصول
اياغي قطع اولنور جرح هدردر زيرا عصمت نفس حق عبددر حق الله اولان حد ايله ساقط اولور وان جرح
فقط او قتل فتاب قبل ان يوخذ فلا حد مال الميوب وقتل ايلميوب انجق جرح ايلسه وياخود قتل ايلسه
اخذ اولنمازدن مقدم توبه ايلسه توبه ايلديكي ايجون حد يوقدر يعني جرحدن قطع وقتلده قتل يوقدر زيرا
حد قبل الاخذ توبه ايله ساقط اولور نته كم حق سبحانه وتعالي بيورر الا الذين تابوا من قبل ان تقدروا قول
شريفنده واقع اولمشدر والحق للولي ان شاء عفي وان شاء اخذ بموجب الجناية حق وليكدر ديلرسه
عفو ايدر ديلرسه موجب جنايتي اخذ ايدر وكذا لو كان فيهم صبيا او مجنونا او ذو رحم محرم من المقطوع عليه
لا يحد چون مسئله ده حد اولنمديغي كبي حد يوقدر اكر قطاع طريقيا ايچنده صبي اولسه وياخود مقطوع عليهك
ذو رحم محرمي اولسه حد اولنماز اكر جنايتده واحد اولوب جملسيله قائمه اولسه وايچلرندن برينك سقوطي
لازم اولسه باقيسندن دخي ساقط اولمق لازم كلور بس اكر بعضيسنك فعلي بعضه علت اولميحق
انلرك اوزرينه حكم مرتب اولماز علة كامله لازمدر او قطع بعض القافلة علي بعض اكر قافله اهلينك بعضيسي
بعضيسني قطع ايلسه حد يوقدر زيرا قافله دار واحد حكمنده در اول تقديرجه حرز واحد اولمش اولور

بو مسئله ده دخی حقا ولی ایچوندر اوقطع الطریق لیلا او نهارا بمصر او ما بین مصرین مصرده ویاخود ایکی
مصر ما بیننده لیلا ویاخود نهارا طریقی قطع اولنسه بنه حد یوقدر زیرا قطع طریق یردایرن کمسنه لری قطعده
بو مقوله اماکنده خود قطع ممکن دکلدر زیرا حاکمک امدادی یتشمک ممکندر ومن خنق فی المصر غیر مرة قتل به
شول کمسنه که مصرده بر قاچ دفعه ادم بوغسه اول بوغمق سببیله قتل اولنور عباددن شرینی دفع ایچون
وغیر مرة قیدی بر دفعه قتل اولنمامغه اشارتدر والاذکا القتیل بالمثقل اکر بوغمق مرادا اولنوب بر دفعه
واقع اولنسه اوسنه مثقل ایله قتل کبیدر بو تقدیرجه دیتی عاقله سی اوزرینه لازمدر

کتاب السیر

مطلب

بو کتاب سیرک بیاننده در سیر سیرتک جمعیدر سیره ایسه سیرمندر بو تقدیرجه سیرک هیئة وحالتنی
بیان ایچوندر لکن لسان شرعده امور مغازیه و اکا متعلق اولان احواله اطلاق اولنوب اول اسمه غلبه
ایلدی نته کم مناسکده امور حجه غلبه ایلمشدر واصل معتبر اولان سیر بنیءم ده الجهاد جهاد دین حقه
دعوتدر واول دعوتی قبولدن امتناع ایدنلر ایله قتالدر بدا وبنا فرض کفایة ابتدا بزدن مباشرت
ایلمک اوزریمزه فرضدر وبنیءم ابتدا امر صفح واعراض ایله مامور اولمشلردر نته کم حق سبحانه وتعالینک فاصفح الصفح
الجمیل قول شریفنده واقع اولمش واعرض عن المشرکین نص لطیفنده اعراض امری واقع اولمشدر اندن صکره طرف
مستحسن ایله دینه دعوتله امر ایدوب ادع الی سبیل ربک بالحکمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتی هی احسن
نظم کریمی ایله مامور اولمشلردر واندن صکره بنیءم جوابیه کفاردن معتقدم قتالله امر ایدوب فاذا انسلخ
الاشهر الحرم فاقتلوا المشرکین حیث وجدتموهم قول شریفیله خطاب بیورب اندن صکره جمیع الازمان
والامکنه ده مطلق قتال ایچون وقاتلوهم حتی لا تکون فتنة وقاتلوا المشرکین کافة وقاتلوا الذین لا یؤمنون
بالله ولا بالیوم الاخر کافة نظم شریفیله خطاب بیورلمشدر اذا قام به بعض سقط عن الکل ولو ترک الکل اثموا
یعنی بعضیسی جهادی اقامت ایلسه جملهسندن ساقط اولنور اکر جملهسی عموما ترک ایلسه لر اثم اولورلر وجهاد
فرض عین دکلدر زیرا جهاد قتلدر حق تعالینک بناسی تخریبدر بنیءم دن الانسان بنیان الرب ملعون
من هدم بنیان الرب اثری وارد اولمشدر لکن اعلاء کلمة الله واعزاز دین ودفع فساد ایچون فرض اولمشدر
چونکه بعضیسی ایله مقصود حاصل اولنجق باقیسندن ساقط اولور صلوة جنازه ورد سلام کبی لا یجب علی
صبی وامرأة وعبد واعمی ومقعد واقطع جهاد صبی اوزرینه واجب دکلدر زیرا مرفوع القلمدر وخاتون وعبد
اوزرینه دخی واجب دکلدر زیرا خاتون زوجینک خدمتنه اشتغال وعبد مولاسنک خدمتنه اشتغالی
حق شرع اوزرینه مقدمدر واعمی ومقعد واقطع اوزرینه دخی واجب دکلدر زیرا عاجزلردر دفع حرج ایچون
واجب اولمدی وان هجم العدو ففرض عین اکر عدو هجوم ایلسه یعنی غلبه ایلسه جهاد فرض عین اولور فتخرج المرأة
والعبد بلا اذن الزوج والمولی عدو غلبه ایدیجک خاتون زوجنک اذنسز وعبد مولاسنک اذنسز جهاده
چقارلر زیرا فرض عین اولمشدر صوم وصلوة کبی فرض عین ایسه حق عبد اوزرینه مقدمدر وکره الجعل ان کان فیء

جعل

جعل مکروه اولدی اکر بیت المالده بر شیء وار ایسه مثلا امام غزاتی تقویت بولمق ایچون اصحاب یعنی انلردن بر شیء
الوب مکروهدر زیرا بو جعل اجرته تشبیه در جهادده خود حقیقت اجرت حرامدر واجرته تشبیه اولان مکروهدر
زیرا ضرورت یوقدر والا فلا اکر بیت المالده شیء یوق ایسه جعل مکروه دکلدر زیرا صفوانک درعنی نبی علیه السلام
رضاسیله بو غیکی الدی وعمر رضی الله عنه قاعدکی فرسنی الوب غازیه کیدنلره ویردی وارکن اولنلری اولیا اوزرینه تقدیم
ایدردی اولی یرینه ارکی کوندردی زیرا امور جهادده باموال ناس منتفعدر اذا حاصرناهم ندعوهم الی الاسلام
یعنی کفاری محاصره ایلسک انلری اسلامه دعوت ایدهوز زیرا ابن عباس روایت ایدرکه بنیءم ما دامکه اسلامه دعوت
ایلمینه قتاله مباشرت بیورمزلردی فان اسلموا اکر اسلامه کلورلر ایسه قتالدن منع اولنور زیرا قد بنیءم امرت ان
اقاتل الناس حتی یقولوا لا اله الا الله قول شریفی شریف وارد بولمشدر السعدی افندی کلمة لا اله الا الله کفایت
ایلمز اشهد ان محمدا رسول الله ذکر اولنمیه دیو بیورمشدر لکن اکا جواب ویریلور که کلمه شهادتک جزئی اولمغله عنه علم اولمشدر
نته کم قرائت قل هو الله احد دینلور شرح بخاریده کرمانی دخی بو وجهیله تصریح ایلمشدر والا فالی الجزیة ان کانوا من اهلها
اکر اسلامه کلمازلر ایسه اداء جزیهیه دعوت ایدرز اکر جزیه یه اهل اولورلر ایسه مثلا اهل کتاب ومجوسی کبی وعجمدن
عبده اوثان کبی بونلر اداء جزیهیه اهل لوردر اما مرتد وعربدن عبده اوثان بونلر جزیهیه اهل دکل لوردر واسلامدن
غیریسی قبول اولنماز وبین لهم قدرها ومتی تجب وانلره جزیهنک مقداری واوزرلرینه نه زمان واجب
اولوریغی اولنور فان قبلوا فلهم ما لنا وعلیهم ما علینا اکر جزیهیی قبول ایدرلر ایسه بزم ایچون اولان انلر ایچون
اولور وبزم اوزریمزه لازم کلان انلرک اوزرینه دخی لازم کلور زیرا حضرت علی رضی الله عنه انما بذلوا الجزیة لتکون
دماؤهم کدمائنا واموالهم کاموالنا بیورمشدر معلوم اولدیکه حکم عموم اوزره دکلدر اکر عموم اوزره اولسه بزم
بزم اوزریمزه واجب اولان عبادات انلرک دخی [illegible] واجب اولمق لازم دکلدر کفار ایسه عباداتله
مخاطب دکلدر زیرا ائمه مزدن اما بعضیلر قتندن مخاطبلردر بلکه بو قرده فلهم ما لنا وعلیهم ما علینا
قولندن مراد یعنی بزدن بعض کسنه انلرک دمائنه واموالنه تعرض ایلسه لر ویاخود انلردن بعضیسی بزم دما واموالمزه
تعرض ایلسه لر واجب ولا حکم زائیسه هر ایکی طرفده واقع اولورسه اجرا اولنور دیمکدر وحرم قتال من لم تبلغه الدعوة
قبل ان یدعی دعوت اولنمزدن مقدم شول کسنه نک قتالی حرامدرکه اکا دعوت ایرشمامش اوله زیرا حق تعالینک
وما کنا معذبین حتی نبعث رسولا قول شریفی وارد اولمشدر وندب دعوة من بلغته یعنی اسلام دعوتی ایلمک
مندوب اولدی شول کمسنه یه که اکا دعوت ایرشمش اوله ایچون انذارده مبالغه ایچوندر بو خصوص واجب دکلدر زیرا بنیءم
بلا دعوت غارت ایدرمشدر فان ابوا استعینوا بالله وقاتلوهم بنصب المجانیق اکر قبول جزیهدن ابا ایدرلر
الله تعالی یه استعانت ایدوب مجانیق ایله مقاتله ایدهوز زیرا بنیءم طائف اوزرینه مجانیق ایلمشدر
والتحریق والتغریق وقطع الاشجار وافساد الزرع بو ذکر اولنان اعمال ایله مقاتله ایدهوز زیرا بنیءم بدرده
احراق بالنار ایدوب واوزرلرینه صو آقیدوب درختلرین قطع واکنلرین افساد ایلمشدر وترمیهم وان تترسوا

باشادی المسلمین ونقصد حج به وكفاری دبی ایده رز یعنی اكر اوق وغیری حربه ایسه اناده اكر اساری مسلمین
منه دینی ایدرلرسه ده كفار وقصدین ایله ریاد ایدنورلر حجره سلمانه اصابت ایدر بو قتال ترك اولنماز ویكره اخراج
النساء والمصاحف فی سرية لا یؤمن علیها الا فی عسكر یؤمن علیه امین اولیان سریه ده مصحفلر وخاتونلر اخراج
مكروه اولنورلر الا شغول عسكرده مكروه اولماز كه اول عسكر اوزرینه امن وسلامت غالب اوله قاضیخان ده مسطوردر كه
ابو حنیفه دیمشدر كه اقل سیره دورتیوز دن اقل جیش دورت بیكدر بسوط ده مسطوردر كه سریه عددی قلیلدر
بیكجه یوزر لر كوندر كر لنورلر ولا دخول مستامن الیهم بمصحفان كانوا یوفون العهد مستامن اولان كمسنه نك
مصحفیله كفاره دخولی مكروه دكلدر اكر عهدلرینه وفا ایدرلر سه ونهی عن الغدر والغلول والمثلة غدر وغلول
ومثله دن نهی اولنوری غدر خیانت ونقض عهددر وغلول غنیمت دن سرقه در ومثله قطع اعضادر بورون ولوقاق
قطع ایلمك كبی زیرا نبی م لا تغلوا ولا تغدروا ولا تمثلوا بیوردی نهی ایلمشدر وحدیث عرنیین منسوخ اولان
نهی ایله منسوخدر ونهی عن قتل امرأة وغیر مكلف ودخی خاتون وغیری مكلف قتلدن نهی اولنوری غیر مكلف
صبی ومجنون كبی او شیخ او اعمی او مقعد او اقطع الیمین ودخی شیخ فانی واعمی ومقعد ومصلح ایلی قطع اولنمش
كمسه لرك قتلدن نهی اولنوری زیرا نبی م لا تقتلوا شیخا فانیا ولا طفلا صغیرا ولا امرأة حدیث شریفی ایله نهی
بیورمشلردر الا ان یكون احدهم قادرا علی القتال او ذا رأی فی الحرب او ذا مال یحث به او ملكا الا مكر بونلردن
بری قتاله قادر اولور ویاخود حربده رأی صاحبی اولور ویاخود صاحب مال اولوب اول مال ایله قتاله ترغیب
ایلیه ویاخود ملك اولوب مغلول كمسه لر اولورلرسه قتل اولنورلر زیرا نبی م دریدبن الصمه یی قتل ایلدی حال
بوكه یوز یكرمی یاشنده ایدی زیرا صاحب رأی ایدی ومن قتل اب كافر او علی كافر اولان باباسینی قتلدن نهی
اولنوری زیرا حق تعالینك وصاحبهما فی الدنیا معروفا قول شریفی قتلدن نهی ایدوكی برهان قاطعدر وایه
كریمه ابوین كافر حقنده نازل اولمشدر وانلری قتل معروفه كلدر وحنظله ابن ابی عامر نبی م دن كافر باباسینی
قتل ایلمكه استیذان ایلدكده اذن ویرمشدر بل یابی الابن لیقتله غیره بلكه ابن ابا ایلیه اكر انی غیری كمسه قتل ایلیه
زیرا مقصودی غیری ایله حاصل اولیجق اخذ طریقندن هتك وحرمت ابوتره حاجت قلماز الا ان قصد الاب قتله
ولا یمكن دفعه الا بالقتل الا مكراب اوغلینی قتله قصد ایدوب قتلدن غیری ایله دفع ممكن دكل ایسه اول وقت قتل
ایلسه جایزدر بو حالده مسلم اولان باباسی كم سلی سیف ایدوب اوغلینی قتل مراد ایلسه دفع حفظ نفسی ایچون قتل
ایلمك جایزدر بو حالده مسلم ولان بویله دیمك اب كافر اولیه بالطریق ویجوز صلحهم ان كان مصلحة لنا اهل حربیله
صلح جایز اولور اكر بزم ایچون مصلحت اولورسه یعنی خیر اولورسه زیرا حق سبحانه وتعالینك وان جنحوا للسلم
فاجنح لها قول شریفی صلحك جوازینه دلیلدر نبی م عام حدیبیه ده اهل مكه ایله اون سنه مابینلرنده حرب
اولماسق اوزره موادعه ایلمشلر ایدی وبو صلح مسلمین ایچون خیرلو ایدی زیرا حالا مكه اهل خیر ایله اتفاق
اوزره ایدیلر وصاحب عنایه دیمشدر كه فان جنحوا للسلم ایه كریمه سی مصلحت ایله مقیده دكلدر پس اول دیمی

استدلال مدعی به مخالف اولمش اولور بونكا جواب ویرلور كه ایة كریمه مسلمین ایچون مصلحت اولمسه محمولدر وحق سبحانه
وتعالینك ولا تهنوا وتدعوا الی السلم وانتم الاعلون قول شریفی مصلحت اولورسه صلحك جوازینه دلیلدر محصل
كلام مصلحت اولوب اقتضا ایدرسه جایزدر اكر مسلمانلره خیر اولمسه صلح جایز دكلدر واخذنا مال لاجله ان لنا به حاجة
وهو كالجزیة وصلح ایچون اخذ مال جایز اولور اكر اول مال ایله بزم ایچون حاجت اولورسه یعنی اكر اول ماله احتیاج
وار ایسه واول مأخوذ اولان مال جزیه كبیدر ان كان قبل النزول بساحتهم اكر اول مال یاریننه نزولدن اول
الغش اولورسه جزیه كبیدر وكالفیء ولو بعده الثان مال اكر یاریننه نزولدن صكره الغش اولورسه غنیمت كبیدر
تخمیس اولنوب بقیه سی تقسیم اولنورلر زیرا یعنی مغانلرجهتندن عسكرك قوتیله حاصل اولمشدر ودفع المال لیصالحوا
لا یجوز الا لخوف الهلاك كفار ایله مصالحه ایچون مال ویرمك جایز دكلدر الا هلاك خوفی ایچون جایزدر زیرا دفع
مالده مسلمینه الحاق مذلت وارد علی المخصوص لیس للمؤمنین ان یذل نفسه حدیث شریفی عدم جوازینه دلیلدر
اما مرتبه هلاكه جایزدر زیرا مشركین یوم احزابده مسلمانلری احاطه ایلدكده نبی م هرسنه مدینه منوره نك
میوه سنك ثلثینی ویرمك اوزره مشركینك شرلرینی دفع ایچون مصالحه ایلمك مراد ایلدكده انلر ثلثه رضا ویرمیوب
نصف مراد ایدوب تمسك المق ایچون ایلچی كوندر دیلر بو احوالی سعدبن معاذ وسعد بن عباده یه نبی م خطاب ایدوب
یا رسول الله بو مراد اولسانیه یعنی وحی ایله میدر یوخسه كندو بشریتكز حسبیله رأیكز میدر اكر وحی ایله ایسه فیها اكر
رأی ایله ایسه بز جاهلیتده انلرك ویرتم دیمنز بو یعنی ثمار مدینه ده انلره اطعام ایلمزدك صكره شرا ایله ویاخود
فوقتی طریقیله طعام ایدروك حق سبحانه وتعالی بزی دین ایله عزیز ایدوب وبزه رسول بعث ایلدی وبوندن
صكره بز انلره میوه ویرمكه اولوریمی والله العظیم وبرمزز الا سیف ویروزر دیدكلرنده ایلچی خائبا رجوع
ایتدوردیلر ایدی نبی م ابتدا مسلمانلرك ضعفینی حس ایدوب صلحه میل ایلدی صكره قوتلرین مشاهده ایدوب منع
بیوردیلر ویصالح المرتدون بدون اخذ المال وان اخذ لا یرد مرتدلر ایله مال اخذ ایلمكسزن صلح ایتمك ایله مصالحه اولنور
اكر اخذ اولنمش ایسه رد اولنماز ومرتدلر ایله قتال تأخیر ایلمك جایزدر احتمالدر كه اسلامه كلورلر مال النقی جایز دكلدر
والنان مال رد اولنمز وغی غیر معصوم اولور غنیمت دكلدر اكر رد اولنسه انلره قتاله قوت ایچون اولمش اولور شر ان ترجح
النبذ ینبذ الیهم اولدن صكره نقض مصالحه مترجح اولورسه انلره خبر نقض عهد ارسال اولنه نبذ نقض عقد
مصالحه نك خبرینه الغایه دیرلر ومن بدا منهم بخیانه قوتل معتط شركیندن شول كمسنه كه خیانته بدا ایلیه
ابتدا اول كمسنه قتل اولنور وان كان باتفاقهم او باذن ملكهم قوتل الجمیع بلا نبذ اكر خیانت جملتك اتفاقیله اولور
ویاخود ملكلرینك اذنی ایله اولورسه نقض عهد یا علام سز جمله سی قتل اولنورلر زیرا نقض عهد انلردن
اولمشدر ولا یباع منهم سلاح ولا خیل ولا حدید ولو بعد الصلح انلره سلاح وات وتلیج بیع اولنمیه اكر
صلحدن صكره دخی اولورسه مصالحه لری عرف نقصدر درصلح منقضی اولدقله ینه قتاله عود ایدرلر ولا یجهز الیهم
فاخر شاعدانلره تجار كوندرلمیه صاحب عنایه دیمشدر كه جهاز ایله مراد سلاح وخیل وحدیدر یعنی كلام

سلاح وخيل وحديد بيع اولنميه وبونلري تجار طائفه سي كتورميه ديمكدر وصح امان حر وحرة كافرا
او جماعة او اهل حصن وحرزم قتلهم بر حركت وياخود بر حرة نك كافره اهلا وياخود بر جماعته وياخود اهل
حصاره امانه صحيح اولور وبعد الامان قتللري حرام در فان كان فيه ضرر نبذ اليهم وادب اكر و بر بلاد
امانده عسكر مسلمينه ضرر اولسه امام كفاره نقض عهد ايا علام ايچون آدم ارسال ايدوب امان ويرن
كمسنه تاديب ايدر ولغا امان ذمي ذمينك امانى لغو اولدي يعني باطل اولدي زيرا ذمي ايدي كفره متهم ايدر
واسير وتاجر اولنمسنه نه ولايتي يوقدر وامان واسيرا او فاجرا عندهم كفارده اولان مسلمان اسيرنك
وتاجرنك امانى باطل اولدي زيرا بونلر كيبي انلرك تحت قهرنده در وكذا امان من اسلم ولم يهاجر ومجنون
او صبي او عبد غير ماذونين بالقتال ويو قرورده امان ويرن كمسنه لرك باطل اولور غي كبي ورسول كمسنه نك
امانيكه اسلام كلوب اما هجرت ايلمدي وياخود مسلم مجنون وياخود صبي وياعبدكه قتاله مأذون اولميه لر
بونلرك امانى باطل اولدي مجنونك امانى بالاتفاق باطلدر صبي دخي اكر عاقل دكلسه مجنون كبيدر واكر
عاقل ايسه وقتالدن محجور ايسه ابو حنيفه قتنده امانى صحيح دكلدر اكر مأذون اولورسه امانى صحيحدر بالاتفاق
وعند محمد يجوز امانهما امام محمد قتنده صبي عاقل محجورك وعبد محجورك امانى صحيحدر زيرا امان
العبد امان حديث شريفي بوكا دليلدر وابو يوسف معه في رواية امام يوسف امام محمد ايلدر بر كرخينك
روايتنده قدوري دخي بوكا اعتماد اتمشدر طحاوي روايتنده ابو حنيفه ايله در صاحب سراج دخي بوكا اعتماد
ايتمشدر **باب الغنائم وقسمتها** بو باب غنايمك وقسمتنك احكامي بياننده در ما فتح
الامام عنوة قسمه بين المسلمين بلاد كفره دن هر بلدكه امام قهرا فتح ايليه اخراج خمسدن صكره مسلمين بيننده
بلدي قسمت ايدر زيرا نبي م حين فتحده خيبري قسمت بيورمشلردر او اقر اهله عليه ووضع الجزية عليهم
والخراج على اراضيهم وياخود اهلنى اول بلدده وزمينه قرار ايتدررلر كنديلرينك اوزرينه جزيه واراضيلرينه اوزرينه
خراج وضع ايدر نتكم عمر رضي الله عنه سواد اراضي عراقي فتح ايلدكده اولرينى وعقارلرينى ابقا ايدوب كنديلرينك
اوزرلرينه جزيه واراضيسي اوزرينه خراج وضع ايلمشدر وقتل الاسارى والامام ديلرسه قبل الفتح اخذ اولنان
اسيرلرينى قتل ايدر زيرا نبي م بني قريظه قتل ايلمشدر واسترقهم وياخود ديلرسه انلري قول ايليه او تركهم
احرارا ذمة للمسلمين وياخود امام انلري احرار اولرق مسلمين ايچون صاحب ذمت ترك ايدر
واسلامهم لا يمنع استرقاقهم مالم يكن قبل الاخذ وانلرك اسلامي قول اولملرينه مانع دكلدر مادامكه
اسلاملري قبل الاخذ اولميه اكر قبل الاخذ اولورسه رق اولنمزلر ولا يجوز ردهم الى دارهم وانلري دار حربه
رد جايز دكلدر انلري دار حربه كوندرمك كفره يه اعانتدر ولا المن ولا الفداء بالمال بر شئ اخذ ايتميوب
مجانا ترك ايلمك جايز دكلدر ومال ايله فدا دخي جايز دكلدر زيرا كفره يه تقويتدر وقيل لا بأس به عند الحاجة
اليه ديلديكه مادام محتاج اولدقده اخذ ايلدكده مال لا بأسدر بو قول امام محمدك سير كبيرنده اولان قوليدركه اسارى

بدريا استدلال ايلمشلر بزم ايچون دليل بودركه نبي م وقتاكه يوم بدرده اسارى فدا ايلدكده حق سبحانه وتعالى
نبي م لولا كتاب من الله سبق لمسكم فيما اخذتم عذاب عظيم قولنه نعني ايله عتاب بيوردلر حتى نبي م ابو بكر رضي الله عنه
ايله اوتوروب بكا ايدرايلر لوري زيرا مغادات ابو بكر اشارتيله اولمشلر ايدي وعمر رضي الله عنه نبي م ابو بكره مخالفت
ايلمشلر ايدي ونبي م بيورمشدركه اكر كوكدن عذاب نازل اولسه ايدي عمردن غيري نجات بولمزدي ويجوز بالاسارى
عندهما مال ايله دكلدر اسير ايله فدا امامين قتنده جايز اولور مثلا بر اسيري بر مسلمان اسيري ايچون فدا جايزدر
شافعينك قولي دخي بودر اما امام اعظم قتنده جايز دكلدر زيرا فداده كفره يه معاونت بولنمش اولور وتذبح
مواش تشق نقلها وتحرق ولا تعقر دار اسلامه نقلي مشقت اولان مواشي ذبح اولنوب احراق بالنار اولنور اما عقر ايلمك
مثله در مثله ايسه مكروه در ويحرق سلاح تشق نقله دار اسلامه نقلي مشقت اولان سلاح دخي احراق بالنار اولنور
احراقي ممكن اوليان حديد كبي سلاح دفن اولنور كفره واقف اولميه ولا تقسم غنيمة في دار الحرب دار حربده مال
غنيمت تقسيم اولنماز يعني تقسيم جايز دكلدر زيرا بزم قتمزده ثبوت ملك دار حربده احرازدن صكره اولور اما شافعي
بونك خلافيدر الا الايداع ثم تبرد الاسانة عسكره امانت ويرمك جايزدر دار حربدن چقدقدن صكره رد اولنور
ولا تباع قبل القسمة غنيمة اول مال غنيمتدن حصه سنه دوشمامش مالي بيع ايلمك جايز دكلدر والمقاتل
والردء سواء في الغنيمة جنك ايدن ولا كا معين اولان غنيمتده برابردر وكذا مدد لحقهم قبل احرازها بدارنا
غنيمتي دار حربده احرازدن مقدم عسكره لاحق اولان مدد دخي مقاتل كبي قسمتده برابردر ولا حق بها لسوقي
لم يقاتل مقاتل اكر تجارت سوقي ايچون غنيمتده حق يوقدر زيرا انلرك حقي تجارتدر بوخصيه احراز دين وارهاب عدو دكلدر
اكر مقاتله ايدرلرسه غنيمتده مشارك اولورلر ولا حق لمن مات في دار الحرب قبل الاحراز بدارنا دار حربده احرازدن
مقدم دار حربده متوفي اولان كمسنه ايچون غنيمتده حق يوقدر ولو بعد الاحراز يورث نصيبه اكر غنيمتي دار حربده
احراز ايتدكدن صكره متوفي اولسه نصيبي ميراث اولور زيرا ارث ملكده جاري اولور بعد الاحراز ملك محقق اولور
نصيبي ورثه سنه ويريلور وينتفع منها بلا قسمة بالسلاح والركوب واللبس ان احتيج قسمت اولنمزدن مقدم
غنيمتدن سلاح استعمال ودابه يه ركوب وثوب لبسي ايله انتفاع اولنور اكر احتياج اولنورسه اكر احتياج
اولميوب كندو سلاح ودابه وثوبني صيانت ايچون اولورسه مكروهدر زيرا جماعت بيننده مال مشتركدر والتعالي يباح
اولمز وبالعلف والحطب والدهن والطيب مطلقا اوتلق وادون وياغ وطيب ايله انتفاع اولنور احتياج اولسون
وكرك اولمسون وقيل ان احتيج ديلديكه بونلر ايله انتفاع اولنور اكر احتياج اولنور لا بالبيع اصلا مطلقا كرك
احتياج كرك عدم احتياج اولسون دار حربده بيع ايله انتفاع اولنمز زيرا احرازدن مقدم مالك اولمدي حتى
بيع ايلمش اولور بو ايسه جايز دكلدر ولا التمول تملك يعني مال اتخاذ ايلمك دخي جايز دكلدر ولا بعد الخروج دار حربدن
خروجدن صكره قبل القسمة دخي انتفاع اولنماز زيرا قبل القسمة جملهنك حقيدر رضالري اولميجق جايز دكلدر
بل يرد ما فضل الى الغنيمة خروجدن صكره علف وطعامدن وبونلره بنكزر شيلردن فضله قلان غنيمته رد اولنور

اكر قسمت اولنمش ايسه وان انتفع به ما فضل اليه بعد الخروج منتفع اولديغي شيئك قيمتني غنيمته رد ايدر بو قول دليلدر كه
بعد الخروج اصلا انتفاع جايز دكلدر اكر بيع دخي ايلمش ايسه ثمنيني رد ايدر وان قسمت قبل الرد فتصدق به ولو غنيا اكر رد ايلمزدن
مقدم غنيمت قسمت اولنمش ايسه اول رد ايدجك شيئي تصدق ايليه اكر غني ايسه ومن اسلم منهم قبل اخذ احرز نفسه وطفله
وكل مال هو معه او وديعة عند مسلم او ذمي كفره دن شول كمسنه كه غزات كندويي اخذدن مقدم مسلمان اولسه كندو
نفسيني احراز ايلدي وطفل صغيريني احراز ايلدي زيرا طفل بابانك اسلامي ايله مسلمان در وكندو ايله مالك كلسيني دخي
احراز ايلدي و مسلمان ويا خود ذمي يانينه امانت قوديغي مالي دخي احراز ايلدي زيرا اول امانت قويلان مال
حكما كندو النده در مودعك الي كبيدر زيرا مودع حفظده مودع ايچون عامل در وعقاره فيء عقاري فيء در اتفاقا
امام شافعي خلاف ايدوب عقاره دخي امانت كبي كندونك اولمسنه ذاهب اولمشدر وقيل فيه خلاف محمد وابو يوسف
في قوله الاول وديلديكه عقارده امام محمدك ابو يوسفك قول اولنده خلافي واردر بونلر قتنده عقار دخي ساير
اموال كبيدر فيء دكلدر اما ابو يوسف قول اخرده ابو حنيفه ايله در وولده الكبير وزوجته وحملها وعبده
المقاتل وماله مع حربي بغصب او وديعة فيء كفره دن مسلم اولان كمسنه نك بيوك اوغلي وخاتوني وخاتوننك
حملي وجنك ايدن عبدي وحربي يانينه كرك غصب ايله وكرك امانت ايله اولان مالي فيء در يعني غنيمتدر اما
ولد كبيري كافر وحربي اولديغي ايچون بابايه تابع دكلدر وزوجه سي دخي حربيه دار اسلامه زوجنه تابع دكلدر وحملي دخي
كذلك وعبد متعاتلي تمردي جهتيله مولاسنك حكمندن چقوب اهل داره تابع اولدي اهل دار ايسه فيء در
اما متعاتل اولمادن في المبسوط مولاسنه تابع اولور وحربينك يدي يد محترم دكلدر انده اولان مالي فيء در
كذا ماله مع مسلم او ذمي بغصب عند الامام اولان ويا خود مسلم اولان غصب ايله مالي دخي فيء در استيلا ايله
مالك اولورلر مال معصوم دكلدر خلافا لهما امامين ايچون خلاف واردر انلر قتنده مال معصوم در صاحبنه
تابعدر وقيل ابو يوسف مع الامام وديلديكه ابو يوسف بو مسئله ده امام اعظم ايله معادر

مطلب

فصل في كيفية القسمة

بو فصل كيفيت قسمت بياننده در تقسم الغنيمة غنيمت قسمت اولنور يعني امام غنيمتدن
حق تعالينك فان لله خمسه قول شريفي موجبنجه اخراج ايدوب باقيسيني غزاته تقسيم ايدر للراجل سهم
وللفارس سهمان بياده ايچون بر سهم وفارس ايچون ايكي سهم قسمت اولنور ابو حنيفه قتنده وعندهما ثلثة له
سهم ولفرسه سهمان وشافعينك دخي قولي بودر ولا يسهم لاكثر من فرس بر فرسدن زياده ايچون سهم اولنماز
يعني نصيب ويرلماز وعند ابي يوسف لفرسين ابي يوسف قتنده ايكي فرس ايچون سهم ويرلور والبراذين
كالعتاق براذين سرپي باركير كبي عربات كبيدر انلر ايچون دخي سهم ويرلور براذين برذونك جمعيدر
عجم اتيدر عتاق كسر عين ايله عربي اتدر ولا يسهم للراحلة ولا البغل راحله يعني سيخانر ايچون وقاطر ايچون سهم يوقدر
زيرا بونلر ايله ارهاب عدو واقع اولماز واوزرلرنده مقاتله دخي ممكن دكلدر صاحبي راجل حكمندندر والعبرة لكونه
فارسا او راجلا عند المجاوزة اعتبار اولنان دار حربه مجاوزده فارس ويا خود راجل وعيد يعني لا عسكردن

هو قنغيسي

هر قنغيسي حد اسلامدن دار حربه دخول وقتنده آتلو بولنديسه آتلو سهمي اولور راجل بولنديسه بياده سهمي الور اعتبار
اول محلده در فينبغي للامام ان يعرض الجيش عند دخول دار الحرب ليعلم الفارس من الراجل امام ايچون ويا خود نايبي ايچون
لايقدر كه دار حربه دخولده عسكري عرض ايليه راجلدن فارسي بلمك ايچون فمن جاوز راجلا فاشترى فرسا فله سهم راجل
شول كمسنه كه دار حربه راجل تجاوز ايليه بعده بر فرس اشترا ايليه اول كمسنه ايچون بياده سهمي واردر يعني بر سهم
ويرلور ومن جاوز فارسا فنفق فرسه فله سهم فارس شول كمسنه كه دار حربه فارسا تجاوز ايليه وبعده فرسي
هلاك اولسه اول كمسنه ايچون فارس سهمي ويرلور اعتبار دخوله در شافعي قتنده عكسيدر وكذا لو باعه قبل
القتال او وهبه او اجره او رهنه فسهم راجل في ظاهر الرواية اكر قبل القتال فرسيني بيع ايلسه ويا خود هبه
ايلسه ويا خود اجرت ايله اخره ويرسه ويا خود اخره رهن قويسه اول كمسنه يه راجل سهمي ويرلور ظاهر روايتده زيرا
بو تقديرجه تصرفاته اقدام دلالت ايدركه دار حربه فارسا تجاوزي تجارت ايله قتال قصدي ايله دكلدر بو تقديرجه
راجل نصيبي ويرلور ابو حنيفه دن حسن روايتنده ايكي سهم مستحق در تجاوزه اعتباري ايله وكذا لو كان مريضا
او مهرا لا يقاتل عليه يعني راجل سهمي ويرلور اكر فرسي مريض اولوب ويا خود طاي اولوب اوزرنده مقاتله اولنمق
ممكن دكل ايسه ولا يسهم لمملوك او مكاتب مملوك ايچون ودخي مكاتب ايچون سهم يوقدر عبد مولاسنك خدمتي ايله
داخل اولمغله تاجر كبي اولور ومكاتب ايسه عبد منزله سنده در زيرا مكاتب حالت عجزده رقيته رجوع ايتمكله هنوز
رقيت باقيدر او صبي او امرأة صبي وخاتون دخي سهم يوقدر زيرا بونلر قتالدن عاجزلردر او ذمي وذمي ايچون دخي
سهم يوقدر زيرا جهاد عبادتدر وذمي ايسه عبادته اهل دكلدر بل يرضخ لهم كما يرى الامام ان قاتلوا او داوت المرأة
الجرحى او دل الذمي على عوراتهم او على الطريق بلكه انلره غنيمتدن بر شي قليل ويرلور امام راي كوردكي اوزره
اكر بونلر مقاتله ايدرسه وخاتون مجروحلره مداوا ايدرسه ودخي كفارك مستور اولان شيئلريني كوستررسه ويا خود يول
ايچون قلاغوز اولورسه زيرا بو دلالتلرده مجاهدينه نفع عظيم واردر وجايزدر كه ذمي يه بر مقدار شي زياده ويريله
والخمس لليتامى والمساكين وابن السبيل خمس اوچ سهم اوزره در بر سهم يتيملر ايچون وبر سهم مساكين ايچون
وبر سهم ابن السبيل ايچوندر يقدم منهم ذوو القربى الفقراء السادات فقراء ايتام ومساكين وابن سبيل
فقراسندن تقديم اولنور مثلا ايتام ذي القربى سهم يتامى يه داخل اولوب واندن تقديم اولنورلر ومساكين
سهمنه داخل اولوب واندن تقديم اولنورلر وابن السبيل ذي القربى ابن سبيل سهمنه داخل اولوب واندن
تقديم اولنورلر ولا حق فيه لاغنيائهم خمسده اغنياء ذي القربى ايچون حق يوقدر وذكره تعالى للتبرك
حق سبحانه وتعالينك فان لله خمسه قول شريفنك ذكري تبرك ايچوندر ابو العاليه ديمشدركه حق سبحانه
وتعالينك سهمي عمارت كعبه شريفه صرف اولنور اكر قريب اولورسه ويا خود قسمت اولنان محلك قربنده اولان
جوامع ومساجدك عمارتنه صرف اولنور وسهم النبي عليه السلام سقط بموته كالصفي نبي عليه السلامك سهمي موتيله ساقط
اولمشدر صفي كبي يعني سقوط صفي كبي مثلا غنيمتدن درع وسيف وامه وفرسدن صافيسني يعني اعلاسيني

کندو نفسی تنفیلی ایچون الحق خصایصندندر اولمغله بو تنفیل ساقط اولمشدر نته کیم غنایمدن بیوردن
ذو الفقاری وفتح خیبردن صفیه‌یی اصطفا ایلمشلردر وقتا که خیبر فتح اولدی صفیه‌نک جمالنی نبی علیه السلام
ذکر ایلدکلرنده کندو نفسی تنفیلی ایچون اصطفا ایلدیلر بیانی بنده بخاریدن نقل اولنمشدر وابن عباس
دیمشدر که سهم الله ورسول الله بردر وفتح کلام حق تعالینک اسمیله تبرک ایچوندر وان دخل دار الحرب
من لا منعة له بلا اذن الامام لا یخمس ما اخذوا قوتی وشوکتی اولمیان کیسه غزا و بر ایکی اوچ کیسه امامک اذنی
یوغیکن دار حربه داخل اولسه آلدقلری شیئی تخمیس اولنماز زیرا غنیمت قهرا وغلبه جهتندن ماخوذ اولنان
شیئدر بو خصوصده سرقه واختلاس یعنی قپمق طریقیله اولمشدر غنیمت دکلدر وان کان باذنه ولهم منعة خمس
اگر دخول امامک اذنیله اولورسه اول داخل اولنلر ایچون قوة وشوکت واردر آلدقلری شیئی تخمیس اولنور زیرا
قهرا اخراج اولنمش حکمندهدر زیرا امامک اذنیله اولدقلری کبی نصرت وامداده التزام ایلمشدر قوتکبی اولمشی
اولدی وللامام ان ینفل قبل احراز الغنیمة وقبل ان تضع الحرب اوزارها احراز غنیمتدن اول وحرب
اوزارینی وضع ایلمزدن اول امام ایچون تنفیل ایلمک واردر تنفیل غزاتک سهملرندن زیاده برشی اعطا
ایلمکدر واوزارها اثقالندن مراد حربینک اثقالی یعنی سلاح دیمکدر ویاخود اهل حرب اوزاری شرک
معاصیلرینی وضع ایلمزدن اول دیمک اولور علی کلا التقدیرین انقضاء حربدن کنایه در حاصلی یعنی حرب
منقضی اولمزدن مقدم اول امام ایچون تنفیل ایلمک واردر فیقول من قتل قتیلا فله سلبه پس امامک
من قتل قتیلا فله سلبه لنعطی ما یؤول الیه اعتبار ایله در او من اصاب شیئا فله ربعه ویاخود امام شول کیسه که
برشیئه اصابت ایلیه انک ایچون ربع واردر دیه او یقول للسریة جعلت لکم الربع بعد الخمس ویاخود امام سریه‌یه
غنیمتدن بعد اخراج الخمس ربع سزک ایچون قلدم دیه سریه ضم سین وتشدید یا ایله جیشدن بر قطعه‌در
وبو قولک جمله‌سی قتاله تحریض ایچوندر ولا ینفل بکل الماخوذ ولا بعد الاحراز الا من الخمس امام ایچون کل ماخوذی یعنی
اخذ ایلدکلری شیئک جمله‌سنی تنفیل ایلمک یوقدر الا مگر که خمسدن تنفیل ایلیه زیرا خمس غانمینک حقی دکلدر
صاحب عنایه دیمشدر که بو کلامده نظر واردر اگر خمسده ابطال حق غانمین یوغیسه ابطال حق اصناف
ثلثه واردر بو تقدیرجه جایز دکلدر بوکا جواب ویریلور که امامک خمسی تنفیلی اول کیسه‌یه اصناف ثلثه‌دن
بری قیلنوب اعطا اولنور بو تقدیرجه ابطال حق اولمامش اولور وصاحب کافی دیمشدر که بزم قتمزده
بونک معناسی بودر که امامک خمسدن بعض محتاجینه اعطاسی شول اعتبار ایله‌درکه اول کیسه مساکیندن
اولدیغی حالده اثبان محتاجینه صرف امر بنجوقه تنفیل ایدن محتاجینه صرف واعطا دخی اولیدر
والسلب للکل ان لم ینفل وهو مرکبه وما علیه من ثیابه وسلاحه وما معه سلب جمیع عسکر ایچوندر اگر امام
من قتل قتیلا فله سلبه قولیله تنفیل ایلمامش ایسه سلب مقتولک مرکبیدر ومرکبینک اوزرنده اولان
شیدر وکندونک ثیابی وسلاحیدر ودخی کندو ایله اولان مالی دخی سلبیدر لا مع غلامه علی دابة اخری

بغیر

[مطلب]

غیری دابه اوزرنده اولان غلامی سلب دکلدر والتنفیل لقطع حق الغیر لا للملک تنفیل غیرک حقنی قطعه
بو خصه ملکی قطع دکلدر زیرا دار اسلامه احرازدن مقدم ملکیت ثابت دکلدر ابو حنیفه وابو یوسف قتنده
خلافا لمحمد امام محمد ایچون خلافی واردر انک قتنده دار اسلامه احرازدن مقدم تنفیل ایله ملکیت ثابت اولور ولو قال
من اصاب جاریة فهی له لا تحل له اصابتها بالوطی ولا البیع قبل الاحراز اگر امام دیسه که شول کیسه که جاریه‌یه اصابت ایدر
انک ایچوندر یعنی انکی اولسون دیسه اول جاریه‌یه اصابت ایدن کیسه ایچون جاریه‌یی بعد الاشترا وطی ایلمک حلال
دکلدر وقبل الاحراز بیعی دخی حلال دکلدر زیرا ملکیت ثابت دکلدر که وطی وبیعی جایز اوله خلافا لها امام محمد ایچون خلاف
واردر تنفیل ایله ملکیت ثابتدر بعد الاستبرا وطی وبیع جایزدر **باب** استیلاء الکفار بو باب کفارک
بعضی بعضنک اوزرینه استیلاسنک احکامی بیانندهدر ابتداء کفارک مسلمانلر اوزرینه استیلاسی ایله
افتتاح اولنمق کرک ایدی لکن بری بری اوزرینه استیلاسی مناسب کورلمکله مصنف رحمه الله اذا سبی الترک
الروم عبارتیله بدا ایلمشدر اذا سبی الترک الروم یعنی کفار ترک نصاری رومی سبی ایلسه یعنی اسیر ایلسه واخذوا
اموالهم ملکوها ومال رومی اخذ ایلسه‌لر مالک اولورلر زیرا انلرک مالاری مباحدر مباح اوزرینه استیلا خود سبب
ملکدر وملکنا ما وجدنا من ذلک اذا غلبنا علیهم مجانا کفار ترکی اوزرینه بر غلبه ایلسک کفار رومدن
مالک اولدقلرندن بولدیغمز شیئه مالک اولورز وان غلبوا علی اموالنا واحرزوها بدارهم ملکوها اگر کفار
بزم اموالمز اوزرینه غلبه ایلسه‌لر ودار حربه احراز ایلسه‌لر اول اموالمزه مالک اولورلر وکذا ان ندّ الیهم بعیر اینه مالک
اولورلر بزدن دار حربه بر دوه فرار ایلسه فاذا ظهرنا علیهم فمن وجد ملکه فاخذه قبل القسمة مجانا اگر ترک
اوزرینه غلبه ایلسک شول کیسه که قسمتدن اول ملکنی بولسه کرک مثلی وکرک غیر مثلی اولسون مجانا اخذ
ایدر وبعدها ان کان مثلیا لا یأخذه وان کان قیمیا اخذه بالقیمة اگر ملکنی قسمتدن صکره بولورسه
اول مال مثلیا ایدی التون وکوموش وبغدای واربه کبی اولورسه اخذ ایدمز اگر قیمیا ایدی ایسه قیمتی ایله اخذ ایدر
زیرا نبی علیه السلام ان وجدته قبل القسمة فهو لک بغیر شیء وان وجدته بعد القسمة فهو لک بالقیمة قول شریفی وارد اولمشدر
وان اشتراه منهم تاجر واخرجه فهو فیه بثمنه بالثمن ان اشتراه به اگر بر تاجر انلردن قیمی اولان برشیئی اشترا
ایلسه ودار حربدن اخراج ایلسه تاجردن اول شیئی ثمنی ایله اخذ ایدر یعنی مالک قدیم ثمنیله اخذ ایدر اگر ثمن ایله اشترا
ایلدیسه وان اشتراه بعرض فبقیمة العرض اگر عرض ایله اشترا ایلمش ایسه عرضک قیمتیله اخذ اولنور وان وهب
فبقیمته اگر اول شیئی کافره هبه اولنسه قیمتی ایله اخذ اولنور زیرا هبه ایله اول کیسه ایچون ملک خاص ثابت اولمشدر
ومثل المثلی ان اشتراه بثمن او عرض تاجرک مثلیا ایدی اولان شیئی ثمن ایله ویاخود عرض ایله اشترا ایسه‌دن
قیمی مثلی مرشاد مثلی ولان ثمن ایله اشترا ایلمش ایسه مالک قدیم ثمنی ایله اخذ ایدر اگر عرض ایله اشترا ایلمش
ایسه عرضک قیمتی ایله اخذ ایدر وان اشتراه بجنسه او وهب له لا یأخذه اگر مثلیاتی کندو جنسیله اشترا ایلسه
ویاخود کندویه هبه اولنسه مالک قدیم اول شیئی اخذ ایدمز مثلا اون کیل بغدایی اون کیله بغدای ایله اشترا ایلمک کبی

وان كان عبدا فقعت عينه في يد التاجر واخذ ارشها اخذه بكل الثمن ان شاء اگر تاجرك اشترا ايتديكي كافرك اسير
ايلديكي عبد اولورسه ودار اسلامه اخراج ايدن صكره تاجرده ايكن عبدك كوزي چيقارلسه وتاجر ارشني اخذ ايلسه مالك
اولور قديمي ديلرسه كل ثمني ايله اخذ ايدر ديلرسه ترك ايدر الديغي ارشي اليماز وياخود ارش مقابله سنده قيمتندن
نقصان ويرمز زيرا ارشي تاجرك ملكنده ايكن حاصل اولمشدر مالك قديمه اعاده اولنان وان تكرر ومن بين
التاجر فاشتراه آخر يأخذه المشتري الاول منه بثمنه ثم المالك منه بالثمنين وليس له اخذه من المشتري
بركسنه نك عبدي اسير اولوب دار حربه داخل اولدقدن صكره برتاجر اشترا ايلسه بعده اول تاجرك يدندن كفره
اول عبدي اسير ايلسه لر بعده براخر كسنه كفره دن اول عبدي اشترا ايدوب دار اسلامه اخراج ايلسه مشتري اول مشتري
ثانيدن ثمني ايله اخذ ايدر اندن صكره مالك قديم مشتري اولدن ايكي ثمني ايله اخذ ايدر ومالكك مشتري ثانيدن
اخذه ايلمكه قدرتي يوقدر ولا يملكون حرنا ومدبرنا وام ولدنا ومكاتبنا كفره بزم حرمزي ومدبرمزي وام ولدمزي ومكاتبمزي
مالك اولمازلر زيرا محل ملك اولان مالدر بونلر ايسه مال دگلدر مثلا بونلري اسير ايلسه لر بعده بز غالب اولسق
قسمتدن اول وصكره مالكي اخذه قادر اولور ونملك عليهم كل ذلك بونلر ذكر اولنانلرك كلسندن بز انلرك
اوزرينه مالك اولورز زيرا شرع شريف انلرك عصمتي اسقاط ايلمشدر جنايتلرينه جزا اچون ولا يملكون عبدا ابق
اليهم فيأخذه مالكه بعد القسمة مجانا ايضا كفره كندولره بزدن فرار ايدن عبده مالك اولمازلر بعد القسمة مالكي
اول عبدي مجانا اخذ ايدر قبل القسمة اخذ ايلديكي كبي زيرا اهل حربك ملكنه داخل اولميوب بلكه مالكك ملكنده
باقيدر لكن يعوض عنه من بيت المال لكن بيت المالدن عبد اچون حصه سنه دوشن كمسنه يه عوض ويريلور
وعندهما كالمأسور اما مين قتنده اسير اولمش كبيدر بو تقديرجه عبد ابقه مالك اولورلر وان ابق بفرس
ومتاع فاشترى رجل ذلك كله واخرجه اخذ المالك ما سوى العبد بالثمن والعبد مجانا اگر عبد فرس ومتاع ايله
فرار ايدوب دار حربه داخل اولسه وبر رجل عبدي فرس ومتاع ايله اشترا ايدوب دار اسلامه اخراج ايلسه مالك
عبددن ماعداسني ثمن ايله وعبدي مجانا اخذ ايدر زيرا كفره فرس ومتاعه مالك اولورلر اما عبده مالك
اولمازلر وعندهما بالثمن ايضا اما مين قتنده فرس ومتاعي ثمن ايله اخذ ايلديكي كبي عبدي دخي ثمن ايله
اخذ ايدر وان اشترى مستأمن عبدا مسلما ودخله في دارهم عتق خلافا لهما اگر بر مستأمن بر عبد مسلمي
اشترا ايلسه ودار حربه ادخال ايلسه اول عبد معتق اولور ابو حنيفه قتنده اما امامين اچون خلاف
واردر انلر قتنده معتق اولماز ابو حنيفه اچون دليل بودر كه ذل كافردن مسلمي تخليص ممكن اولدوغي مرتبه
واجبدر پس اعتاقي شرعا تباين دارينده علت مقامنه قايم اولدي كه اول علت اعتاقدر دار حربده احد
زوجينك بري اسلامه گلسه اوچ حيض مقام تفريقه قايم اولدوغي كبي اما امامين اچون دليل بزم اوزريمزه
واجب اولان بيع ايتديرمكه جبردر مسلمي كافردن خلاص اچون لكن داخل اولان جبر دار حربه دخولي ايله
زائل اولدي ليس له ولاية بر مستأمنده عبد اولدوغي حالده بلغ قالوب معتق اولماز وان اسلم عبد

لهم ثم نجاه وانا او ظهرنا عليهم او خرج الى عسكرنا فهو حر اگر دار حربده كفره نك بر عبدي مسلمان اولسه وبزه
گلسه وياخود بز كفره اوزرينه غلبه ايلسك وياخود بزم عسكرمزه چيقسه اول عبد حردر بوكا سبب بودر كه عبيد
طائفدن النبي وياخود بري نفسي عبد مسلمان اولوب بزم عسكره گلوب بعده افنديلري گلوب رد اولنمسني طلب
ايلديلر پيغمبر م ثم عتقاء الله بيوردي معتق اولدقلرينه حكم ايلدي وبونلر اچون حكم ولا يوقدر زيرا بونلر عتق حكميدر

باب المستأمن بو باب مستأمنك احكامي بياننده در حربيكه بزم دارمزه امان ايله داخل اوله اكا
مستأمن ديرلر وبزدن دار حربه امان ايله داخل اولانه مستأمن ديرلر واذا دخل تاجرنا اليهم بامان لا تحل له
ان يتعرض لشيء من مالهم او دمهم تجاردن بزم تاجرمز امان ايله دار حربه كفره يه داخل اولسه اول مستأمن اچون
انلرك ماللرندن وقانلرندن برشيئه تعرض ايلمك حلال اولماز تعرض اوليجق غدر اولور بزم ايسه غدردن نهي
بيورمشلردر فان اخذ شيئا واخرجه ملكه محظورا فيتصدق به اگر مستأمن كفره دن برشئ اخذ ايدوب دار اسلامه
اخراج ايلسه خبيثا وحراما مالك اولور واول شيئي تصدق ايدر وان غدر به ملكهم فاخذ مالا او حبسا وفعل ذلك
غيره بعلمه حل له التعرض اگر تاجر امرك ملكي كفره غدر ايدوب مالني اخذ ايلسه وياخود حبس ايلسه وياخود
بو فعللري ملكدن غيريسي ايشلسه لكن ملكك علمي ايله اولسه اول تاجر اچون تعرض ايلمك حلال اولور اسير كبي
زيرا انلره هر حالده تعرض جايز دگلدر اما مستأمنه غدر اولدوقده جايز اولور اما خروج تعرضي ايكيسنه دخي
جايز دگلدر زيرا خروج ملك حلال اولسيه تملك ايله در ملك ايسه بعد الاحراز در الا كه كر خاتونه ويا ام ولدي ويا مدبره يي
اسير اولمش اوله وكفره وطي ايلمامش اوله اگر وطي ايلمش ايسه وطي اولنميه زيرا اشتباه نسب لازم گلور وجاريه سني
بولسه وطي جايز دگلدر گرك حربي وطي ايلسون گرك ايلمسون زيرا جاريه اسير ايلدكلرنده مالك اولورلر بو تقديرجه
حربينك مالي اولمش اولور وان اداته حربي او اداته حربيا اگر دار حربده بر حربي بر مستأمنه بورج ويرسه وياخود
مستأمن حربيه بورج ويرسه او غصب احدهما من الاخر وخرجا الينا لا يقضى بشيء وياخود ايكيسندن
بري آخردن برشئ غصب ايلسه وايكيسي دخي مستأمن وحربي بزه چيقسه لر بونلرك بينلرنده برشئ قضا اولنماز
وكذا لو فعل حربيان وخرجا مستأمنين وينه برشئ قضا اولنماز اگر ايكي حربي بربرينه بورج ويرسه لر
وياخود بربرندن غصب ايلسه لر ومستأمن اولدقلري حالده دار اسلامه گلسه لر ولو خرجا مسلمين
قضا بالدين لا بالغصب اگر ايكي حربي ذكر اولنان افعالي ايشلدكدن صكره دار اسلامه مسلم اولدقلري حالده
چيقسه لر دين ايله قضا اولنور اما غصب ايله قضا اولنماز ولو سلم الحربي بعد ما غصبه المسلم ثم خرجا يفتي
بالرد ديانة بر مسلم بر حربيدن غصب ايلدكدن صكره اول حربي اسلامه گلسه اندن صكره ايكيسي دخي اسلام
گلسه اندن صكره ايكيسي دخي اسلامه چيقسه لر ديانة رد ايله فتوي ويريلور اما قضا ويرلماز وان قتل احد
احد المسلمين المستأمنين الاخر عمدا او خطأ فعليه الدية في ماله اگر دار حربده ايكي مسلم مستأمندن بري آخري يعني
يولداشيني قتل ايلسه ديت اول كسنه نك كندو مالندن واجب اولور گرك عمدا اولسون وگرك خطأ اولسون

والكفارة ايضا في الخطا ديت واجب اولور غي كبي خطا قتلده دخي كفارت واجبا ولور واني كانا اسيرين فلا شيء

الا الكفارة في الخطا اكر مذكورلر مستامن او عيوب اسير اولمشلر ايسه اوزرينه برشي واجب اولماز الا قتل خطاده كفارت

واجب اولور عندهما كالمستامنين اما يين قتلنده اسيرلر دخي مستامن كبيدر عمد وقضاده ديت واجب اولور

وقتل خطاده كفارت واجب اولور ولا شيء في قتل المسلم ثم مسلما اسلم ولم يهاجر سوى الكفارة في الخطا اتفاقا دار

حربده مسلمان اولوب مهاجر اولميان مسلمانك خطا قتلنده ديت عمده قود واجب اولور زيرا اول كمسنه نفس

معصومه قتل ايلمشدر

مطلب

فصل بو فصل مستامنك بانغ فلان احكامي بيانندهدر لا يمكن مستامن

ان يقيم في دارنا سنة ويقال له ان اقمت سنة تضع عليك الجزية حربي مستامن بزم دارمزده سنة كامله

اقامت ايلمكه تمكين اولنمز اما ديلورك اكر سني سنة كامله مقيم اولورسك سنك اوزريكه جزيه وضع ايدرز

فان اقام سنة صار ذميا ولا يمكن من العود الى داره اكر بر سنة اقامت ايدرسه ذمي اولور بو تقديرجه كندو

عوده تمكين ويرلماز يعني كتمكه قدرت ويرلماز وكذا لو قيل له ان اقمت شهرا ونحو ذلك فاقام او اشترى ارضا

ووضع عليه خراجها او عليه جزية سنة من حين وضع الخراج اكر اول جزيه مستامن سن براي اقامت ايدرسك

سكا جزيه وضع ايدرز دينلسه واول دخي بو مقدر حكم اقامت ايلسه ينه ذمي اولوردي ياخود براض خراجي

اشترا ايلسه وارضنك اوزرينه خراج وضع اولنسه خراج وضعنك وقتندن برسنه نكن جزيه سي كندو

اوزرينه واجب اولور او نكحت المستامنة ذميا دياخود حربيه مستامنه بر ذمي ايله نكاح اولنسه دار حربه

اقامت التزام ايدوب تبعيت زوجيله ذميه اولور ولو نكح هو ذميه ذمي اولماز اكر مستامن ذميه نكاح ايلسه

زيرا الطلاق ويروب بنه بلدنه رجوع ايلمك ممكندر بو تقديرجه التزام ايتمش اولماز وان رجع الى داره حل دمه

اسباب مذكوره ايله ذمي اولان مستامن اكر دارينه رجوع ايلسه قاني حلال اولور زيرا انك رجوعي اماني

ابطال ايدر وان كان له وديعة عند مسلم او ذمي او دين عليهما فاسر او ظهر عليهم سقط دينه وصارت وديعته

غنيمة اكر اول ذمي حربي مستامنك مسلم يانندن اماني اولسه ياخود ايكسنك اوزرنده ديني اولسه واول كمسنه اسير

اولسه ياخود بر اهل حربه غلبه ايدوب اولدخي انلر ايله بولنوب قتل اولنسه ديني ساقط اولور واماني مسلمينه غنيمت

اولور وان قتل ولم يظهر عليهم او مات فهما لورثته اكر قتل اولنسه وبزم عسكرمز انلره غلبه ايلسه يعني اول كمسنه

غلبه سز قتل اولنسه وياخود فوت اولسه اول دين وامانت وارثلرينه ايچوندر زيرا امانه حكمي هنوز باقيدر فان جاء

حربي بامان وله زوجة هناك وولد ومال عند مسلم او ذمي او حربي فاسلم هاهنا ثم ظهر عليهم فالكل في اكر امان ايله

بر حربي دار اسلامه كلسه ودار حربده زوجه سي اولسه وبر مسلم يانندن ياخود ذمي يانندن وياخود حربي يانندن

ولدي وما لي اولسه دكندوسي دار اسلامده مسلمان اولسه اندن صكره اهل حرب اوزرينه غلبه ايلسك ذكر اولنان

ذكر اولنانلرك جمله سي مسلمينه غنيمتدر بو نلرك في دار شي منها خاتون واولاد كبارلري بابالرينه تابع دكلدر

انلر حربيلردر اما ولد صغارلرك في دالسي ولد صغيرلرك مسلمان اولماسي بابالرنك اسلامنه تبعيت

ايلم

ايلدلور دخي بدنوع ويحت ولايتندن اولدوقلو بوايسه تباين دارين حسبيله ولايت منحقق دكلدر اموال دخي كذلك

جمله سي في اولور واذا اسلم ثم جاء ثم ظهر علينا فطفله حر مسلم او ذمي له وغيره فيء حربي دار حربده مسلمان اولوب اندن

صكره دار اسلامه كلسه بعده اهل حرب اوزرينه غلبه اولنسه اول كمسنه نك كوچك اوغلي حر ومسلمدر مسلمان وذمي وه اولان

اماني كندونكدر اما طفل واماننده غيري في وه ومن اسلم ثمة وله هناك وارث مسلم فقتله مسلم عمدا او خطا

فلا شيء عليه الا الكفارة في الخطا بر كمسنه دار حربده مسلمان اولسه ودار اسلامده مسلم وارثي اولسه وبر مسلم عمدا

وياخود خطا اول كمسنه قتل ايلسه قاتلك اوزرينه برشي يوقدر الا قتل خطاده كفارت واردر زيرا عصمت عدم

مهاجرت ايله باطل اولوب خطاده ديت وعمده قود واجب اولمدي اما خطاده وجوب كفارت حق سبحانه وتعالينك

ومن قتل مؤمنا متعمدا فتحرير رقبة مؤمنة قولنه مقيدر دار اسلام ودار حرب قيدي ايله مقيد دكلدر بو ايتك

اقتضاسي خطايه در وخطايا اقتضاسي اچون عمدده كفارت يوقدر وان قتل مسلما لا ولي له خطا اكر وليسي اولميان

بر مسلم خطا قتل اولنسه او مستامن اسلم هنا وياخود دار اسلامده مسلمان اولان مستامن خطا قتل اولنسه فللامام

اخذ الدية من عاقلة القاتل امام ايچون قاتلك عاقله سندن ديتي اخذ ايلمك واردر زيرا اول كمسنه نفس معصومه

قتل ايلمشدر وفي العمدان يقتص او ياخذ الدية وليس له العفو مجانا قتل عمدده امام ايچون قصاص ايلمك واردر

وياخود طريق صلح ايله ديت اخذ ايدر زيرا امامك ولايت نظريه سي واردر وادنا اولاني رأي ايدرسه اني اشلر حقيقت حالي

قصاص وديت بيت المال انفعدر امام ايچون مجانا عفو ايلمك يوقدر زيرا عامه نك حقيدر

مطلب

باب العشر والخراج

بو باب عشر وخراج بيانندهدر ارض العرب عشرية ارض عرب عشريه در وهما ما بين العذيب الى اقصى حجر باليمن الى حد الشام

ارض عرب عذيب ما بيننده يمن ايله مهره درا قصى حجره وحد شامه دكيندر عذيب بني تميم صوينك اسميدر مهره بر ملك

اسميدر بعضيلر بر قبيله نك اسميدر ديديلر يعني طول عذيب وقادسيه دن يمن مهره ده حجر كه اخرينه دكيندر وعرضا

يبرين ودهنا ورمل عالج ومشارف شامه دكيندر بو ذكر اولنان ممالكك كليسي عشريه در زيرا نبي م وخلفاء

راشدين عربه خراج الماشلردر وكذا البصرة بصره دخي عشريه در قياس بوايدي كه خراجيه اوله زيرا فتح اولمشدر

واهل ذمي اول اراضي اوزرينه قرار قلمشدرلر واراضي عراقدندر لكن اجماع صحابه ايله عشريه اولمشدر وكل ما اسلم اهله او فتح

عنوة وقسم بين الغانمين وهر انلر كه اهل اسلامه كلدي وياخود قهرا فتح اولوب بين الغانمين قسمت اولنه اول دخي عشريه در

وارض السواد خراجية ارض سواد عراق عرب خراجيه در زيرا حضرت عمرو بن العاص مصري فتح ايلدكلرنده خراج وضع ايلدي

وصحابه كرام شام اوزرينه خراج وضع ايدنده اجماع ايتشلردر وبوكه سواد تسميه سي اغاجلري والمكانلري غايت

ياشل اولديغيچوندر وهي ما بين العذيب الى عقبة حلوان ومن الثعلبية والعلث الى عبادان ارض سواد عرضا عذيب

ما بيننده عقبة حلوانه وطولا ثعلبيه دن ياخود علثدن عبادانه دكيندر حلوان اسم بلده در شمس الائمه حلواني

انده در عبادان شط البحر اوزرنده بر حصن صغيردر وكذا كل ما فتح عنوة واقر اهله عليها او صولحوا سوى مكه هر مملكت كه قهرا

فتح اوله واهالي اول مملكت واراضي اوزرينه قرار قلينه وياخود صلح اولنه لر مكه دن غيري اول مقوله اراضي جمله سي

یعنی خراج النماء ارضدن صو منقطع اولورسه ویاخود صو غلبه ایدرسه ویاخود زرعه آفت اصابت ایدرسه
ویجب ان عطلها مالکها خراج واجب اولور اگر مالکی اول ارضی ابطال ایدرسه ولا یتغیر ان اسلم او اشتراها
مسلم ارض خراجیه صاحبی مسلمان اولسه ویاخود اول ارضی بر مسلم اشترا ایلسه خراج متغیر اولماز زیرا صحابه
کرامدن ارض خراجک خارجندن یعنی محصولندن عشر تقدیر ایلدیلر محصل کلام عشر وخراج بر یرده جمع اولماز
ولا یتکرر خراج الوظیفة بتکرر الخارج تکرر خارج ایله خراج وظیفه تکرر اولماز زیرا حضرت عمر رضی الله عنه مکرر توظیف
ایلمامشدر بخلاف العشر وخراج المقاسمة عشر وخراج مقاسمه بونک خلافیدر یعنی خارجک تکرری ایله متکرر اولور

فصل

ولما کان مصنف رحمه الله خراج اراضی ذکرندن فارغ اولدیسه بو فصلده خراج رؤسی که جزیه در
انی ذکر ایلدی زیرا جزیه تسمیه سی ذمی قتلدن کفایت ایلدیکی ایچوندر یعنی کافر جزیه قبول ایلسه قتل اندن ساقط
اولور نته کم حق سبحانه وتعالی بیورمشدر قاتلوا الذین لا یؤمنون بالله قوله تعالی حتی یعطوا الجزیة عن ید وهم صاغرون
قول شریفنه دکین واقع اولان نظم شریف اخذ جزیه ایله قتلدن خلاصلرینه حجتدر اگر دینلورسه کفر معصیتدر حال
بوکه اعظم کبایردر وکبایرک تقریری ایچون بدل اخذ ایلمک نیجه صحیح اولور جواب ویرلور که جزیه کفری تقریردن بدل
دکلدر انجق ترک قتل واسترقاقدن عوضدر قصاص عوضی ایله اسقاط اولنمق کبی وهی الجزیة اذا وضعت بتراض
وصلح لا یتغیر جزیه رضا وصلح ایله وضع اولنسه متغیر اولماز وان فتحت بلدة عنوة واقر اهلها علیها توضع
علی الظاهر الغنی فی السنة ثمانیة واربعون درهما اگر بر بلده قهرا فتح اولنسه واهلی اول بلده اوزرینه قرار
قلنسه ظاهر غناسی اوزرینه سنده قرق سکز درهم خراج وضع اولنور وهر آیده دورت درهم اخذ اولنور وعلی
المتوسط نصفها وعلی الفقیر القادر علی الکسب ربعها اورطه حاللو کمسنه نک اوزرینه قرق سکز درهمک
نصفی وضع اولنور وهر آیده ایکی درهم اخذ اولنور وکسبه قادر اولان فقیر اوزرینه قرق سکز درهمک ربعی
وضع اولنور اون ایکی درهمدر وهر آیده بر درهم اخذ اولنور وتوضع علی الکتابی والمجوسی ووثنی عجمی کتابیه ومجوسیه
ووثنی عجمی اولنلره جزیه وضع اولنور زیرا وثنی عجمک استرقاقی جایز اولدیسه وضع جزیه نک جوازی دلیلدر
لا علی عربی ولا علی مرتد فلا یقبل منهما الا الاسلام او السیف وثنی عرب اوزرینه جزیه وضع اولنماز زیرا
نبی علیه السلام کندولردن ظهور ایدوب وقرآن عظیم انلرک لسانی اوزرینه جاری ونازل اولوب معجزه
باهره سی کندولره جملهدن اظهر اولمغین بونلرک کفری شائر ناسدن اعظم اولوب بونلردن قبول اولنماز
الا الاسلام ویاخود سیف مرتده دخی وضع جزیه نک عدم جوازی بودر که کندوسی مهتدی اولوب اسلامک
محاسننه واقف اولدقدن صکره دونمکله کافر اولمشدر بو تقدیرجه کفرینک غلظتی سایرلردن اغلظ اولمشدر
وتسترق انثاهما وطفلهما وثنی عربک ومرتدک نساسی وطفللری عبد اولور زیرا ابوبکر صدیق بنی حنیفه نک
نسوانی وصبیانی اسیر ایدوب غانمین بیننده قسمت ایلمشدر ورجاللرینی اسلامه کلمیانلری قتل ایلمشدر
ولا جزیة علی صبی وامرأة ومملوک ومکاتب وشیخ کبیر وزمن واعمی ومقعد وفقیر لا یکتسب صبی وخاتون ومملوک

یئنه خراجیه در اما مکه مکرمه اراضیسی عشریه در قیاس بو ایدی که مکه مکرمه دخی قهرا فتح اولمشدر خراجیه اوله لکن نبی علیه السلام ترک
ایدوب خراج وضع ایلمامشدر وارض السواد مملوکة لاهلها ویجوز بیعهم لها وتصرفهم فیها ارض سواد اهلی ایچون
مملوکدر یعنی ملکلریدر سایر اموال واملاک کبی وتصرفی جایز اولور واراضی موات احیا اولنسه ابو یوسف
قتنده اگر ارض خراجیه یه قریب ایسه ارض خراجیه اعتبار اولنور اگر ارض عشریه یه قریب ایسه عشریه یه اعتبار
اولنور وامام محمد قتنده صوینه اعتبار اولنور اگر ماء خراجیه ایله سقی اولنورسه خراجیه اعتبار اولنور اگر ماء عشریه ایله سقی
اولنورسه عشریه اعتبار اولنور والخراج نوعان خراج مقاسمة خراج ایکی نوعدر بر نوعی خراج مقاسمه در
وخراج مقاسمه اولدر که نجاتا امام بر بلده قهرا فتح ایدوب واراضی اوزرینه خراج وضع ایلسه مثلا خارجک
خمسنی ویاخود ربعنی ویاخود ثلثنی ویاخود نصفنی تعیین ایلمکدر نته کم نبی علیه السلام اهل خیبره بو وجه وضع
ایلمشدر وبونک حکمی عشر حکمیدر اما نصفدن اوزرینه زیاده اولماز فیتعلق بالخراج کالعشر یعنی بو نوعده تعلق
اول خراج عشر کبی خارجه تعلق ایدر الا بو قدر وار در که موضع خراجیه وضع اولنور حقیقتده بو دخی خراجدر
کذا فی غایة البیان وخراج وظیفة وبر نوعی دخی خراج وظیفه در وخراج وظیفه ذمیه واجب اولان شیدر تعلق الی
انتفاعدن تملیکه در وفی زادنا ما وضعه عمر رضی الله عنه علی السواد وسواد عراقه حضرت عمرک وضع ایلدیکی خراج اوزرینه زیاده
قلنماز لکل جریب صالح للزراعة صاع من بر او شعیر ودرهم زراعته صالح اولان هر جریب ایچون بغدایدن ویا شعیردن
بر صاع وبر درهم وار در جریب شول ارضدر که طولی وعرضی ذراع ملک النوشیروانی ذراع اوله وبو ذراع یدی قبضه در ذراع
عامه نک اوزرینه بر قبضه زیاده ایلمشلردر ذراع عامه ایسه التی قبضه در بو تقدیرجه یکرمی دورت اصبع اولور لا اله
الا الله محمد رسول الله عددنجه وهر اصبع التی شعیر در معلوم اوله که بو سواد عراقک جریبیدر اما سایر بلدانک
تعارفنه کوره در ولجریب الرطبة خمسة دراهم بونجه نک جریبی ایچون بش درهم خراج اولنور ولجریب الکرم والنخل
المتصل عشرة دراهم باغک ویاخود نخلک جریبی ایچون اولیه باغکه بر برینه متصل اوله اون درهم خراج النور
ولما سواه کزعفران وبستان ما یطیق جریب مذکوراتک ما سواسی ایچون زعفران وبستان کبی طاقتنه کوره در
حضرت عمر رضی الله عنه بونلره بر شی وضع ایلمدی اعتبار طاقتنه کوره در ونصف الخارج غایة الطاقة
خارجک نصفی طاقتک غایتیدر زیرا تنصیف عین انصافدر وان لم تطق ما وظف نقص حوالطاقه اگر
شیئه ارضک طاقتی یوغیسه نقص اولنور زیرا حضرت عمر رضی الله عنه عثمان بن حنیف وحذیفة بن الیمانی سواد
عراقی مساحه کوندروب انلر دخی مساحه ایدوب وضع خراج ایلدکلرندن صکره حضرت عمر رضی الله عنه بونلره خطاب
ایدوب لعلکما حملتما الارض ما لا تطیق فقالا لا بل حملناها ما تطیق ولو زدنا لاطاقت دیو جواب ویرمشلردر
بو کلام عدم طاقتده نقصک جوازینه دالدر ولا یزاد وان اطاقت عند ابی یوسف خلافا لمحمد ابو یوسف
قتنده اگر ارضک طاقتی دخی اولورسه زیاده قلنماز امام محمد ایچون خلاف وار در انک قتنده طاقت اولورسه
زیاده قلنمق جایز اولور ولا خراج ان انقطع عن ارضه الماء او غلب علیها او اصاب الزرع آفة خراج بو قدر

وسكابت وشيخ كبير وكور ترم واعمى ومتعقد وكسبه قادر اولميان فقير اوزرينه جزيه يوقدر وراهب لا يخالطه
وناس ايله مخالطه ايلميان راهب اوزرينه دخي جزيه يوقدر زيرا جزيه قتلدن بدلدر راهب ايسه مادامكه ناسه
مخالطه ايلميه قتلي جايز دكلدر وامام محمد ابو حنيفه دن روايت ايدر وب راهب اوزرينه جزيه وضع اولنور اكر عمله
قادر ايسه زيرا بو كسنه لر ارض خراجيه معطل ايدن كسنه كبيدر وتجب في اول الحول وتؤخذ قسطه كل شهر
جزيه سنه اولنده واجب اولور وهر شهرك قسطى اول آيده اخذ اولنور غنيدن ووركت يوز درهم ومتوسطدن
ايكى يوز درهم وفقيردن يوز درهم وتسقط بالاسلام او الموت جزيه اسلام ايله ويا خود موت ايله ساقط اولور
بر ذمينك اوزرينه جزيه وار ايكن اسلامه كلسه ويا خود كافر ايكن موت اصابت ايلسه جزيه ساقط اولور
وتتداخل بالتكرر جزيه تداخل ايدر حولك تكررى ايله مثلا بر ذمينك اوزرينه ايكى حول مرور ايدوب جزيه سن
ادا ايلميش اولسه امام اعظم قتنده بر سنه اولينك جزيه سى ساقط اولور زيرا جزيه كفر اوزرينه عقوبتدر
نيجه كه عقوبات جمع اولسه تداخل ايدر خلافا لهما امامين ايجون خلاف واردر انلر قتنده ايكى سنه نك
جزيه سى ادا واجب اولور بخلاف خراج الارض خراج ارض جزيه نك خلافيدر هر سنه نك خراجى لازم اولور
ولا يجوز احداث بيعة او كنيسة او صومعة في دارنا بزم دار مزده بيعه وكنيسه وصومعه احداثي جايز
اولماز بيعه وكنيسه يهود ونصارى معبدلرى ايجون استعمال اولنور اما غالبا بيعه نصارى ايجون
وكنيسه يهودى ايجون استعمال اولنور وصومعه بونلر بريسى يالكز عبادت ايده جك متعبدر وبعضيلر
بيت نار دردبشلردر وتعاد المنهدمة من غير نقل منهدم اولان كنيسه وبيعه وصومعه بر آخر
موضعه نقل اولنميق عودت اولنور يعني كندو طاشيه وطبراغى ايله مرمت اولنور ويميز الذمي في زيه دني اللباس
وعمامة سنده مسلمانلردن تمييز اولنور يعني اهل علم واشراف لباسندن منع اولنور ومركبه وسرجه ولا يركب خيلا
ولا يعمل بسلاح ومركبنده واكر بنده مسلمانلردن منع اولنور اثره روايته دخي اكبا اولمازلر وسلاح دخي استعمال
ايلمزلر ويظهر الكستيج كستيجي اظهار ايدر كستيج برحق قالكلي يوكن ويا خود قيلدن بل ايدر ذمي
طائفه سى ثيابى اوزرينه باغلرلر كستيج زناردن غيريدر زيرا زنار ابريشمدن قبيلدر كيسه جبا كالاكاف
ذمي طائفه سى الكاف كبى اكر راكب اولور الكاف ايسه پالان ديدكلرى نسنه ديدر والاحق ان لا يتركن ان يركب الا
لضرورة وحينئذ ينزل في المجامع احق اولان راكب اولمقدن منع اولنمقدر ترك اولنمقدر الا مكركه ضرورت
ايجون اوله بو تقديرجه مسلمانلر مجمعنه اوغرادقلرنده بار كيرلرندن نازل اولورلر ولا يلبس ما يخص اهل العلم والزهد
والشرف اهل علم وصاحب زهد واشراف مخصوص اولان لباسى كيميه لر واكر كيررسه منع اولنه وتميز نساؤه في الطريق
والحمام وطريق وحمامده ذمينك نساسى مسلمان نساسندن تمييز اولنه ويجعل على داره علامة كيلا يستغفر له
اوى اوزرينه علامت قلنه كه مسلمان اوى ظن اولنوب انك ايچون استغفار اولنميه ولا يبدأ بسلام ويومى بسلام ايله
بدأ اولنميه لكن بر سلام لا بأس دروور سلام ايلدركه عليكم ديه زياده ايلميه يعني عليكم السلام ديميه اكر يكسه السلام

السلام على من اتبع الهدى ديسه جايزدر ويضيق عليه الطريق ذمي اوزرينه طريق تضييق اولنه مثلا قچان مسلمان ايله
ذمي يوللده بربرينه ملاقى اولسه لر ذمي يه اهانت ايله تضييق اولنه اما ذمي بعد امسلمانه سلام ويروب تعظيم
ايلسه تضييق اولنميه ويؤدي الجزية قائما والاخذ قاعدا ذمي جزيه قايم اولدوغى حالده ادا ايليه واخذ
اولان قاعد اولدوغى حالده اخذ ايليه ويؤخذ بتلبيبه ويقال له اد الجزية يا ذمي او يا عدو الله وذمي يقاسندن
اخذ اولنوب تحريك اولنورلر واكا يا ذمي جزيه كى ادا ايله ديلور ويا خود يا عدو الله ديلور ولا ينقض عهده بالاباء
عن الجزية ذمينك عهدى جزيه دن ابا ايله نقض اولنماز زيرا امتناع قتل دخي التزام جزيه ايله در يوخسه ادا ايله
دكلدر والتزام ايسه امتناع جزيه ايله قطعا باطل جايز كه امتناع ايله تأخير مراد اوله او بزناه بمسلمة او قتله مسلما
او سب النبي م ويا خود ذمينك مسلمه زنا ايله ويا خود بر مسلمي قتل ايله ويا خود حاشا نبي مه سب ايله عهدي نقض
اولماز بل باللحاق بدار الحرب او الغلبة على موضع لمحاربتنا بلكه عهدى نقض اولنور دار حربه لحوق ايله ويا خود بزم
محاربه مز ايجون بر موضعه غلبه ايله عهدى نقض اولنور ويصير كالمرتد اولا ذمي مرتد كبي اولور ناقض عهد اولان ذمي
مالنى دار حربه كتورسه او لا مسلمانلره فيء در يعني غنيمتدر مال مرتد دخي بو يلجه در ذمي دار حربه ترك ايلديكي مالك
حكمى مرتدك ترك ايلديكي مالك حكمى كبيدر يوخسه حكم اخر ميدر تتبع اولنان كتب محليده كورمدم ديو قرامى صاحبى
نقل ايلمشدر حتى دانته تتبع اولنا جق محلدر لكن لو اسير لا يجبر على الاسلام بل يسترق والمرتد يقتل لكن
ناقض عهد اولان ذمي اسير اولسه اسلام اوزرينه جبر اولنماز بلكه استرقاق اولنور ومرتد ايسه قتل اولنور اما
ذمي ابتداء اسلامه التزام ايلمدي جزيه التزام ايلدي استرقاقيه ويا خود ذمته عودتي لا بأس در اما مرتد
بونك خلافيدر نه دن ونه جزيه قبول اولنور ويؤخذ من بني تغلب رجالهم ونسائهم ضعف الزكوة بني تغلب
قبيله سنك رجال ونساسندن ضعف زكوة اخذ اولنور يعني ايكى قات زكوة اخذ اولنور زيرا حضرت عمر رضى الله عنه
زكوتلرينك ضعفي اوزرينه مصالحه ايلمشدر لا من صبيانهم صبيانلرندن زكوة يوقدر ويؤخذ من مواليهم الجزية
والخراج كموالي قريش بني تغلب مواليسندن يعني عتقالرندن جزيه وخراج ارضه اخذ اولنور قريشك عتقالرندن
اخذ اولنديغى كبي ويصرف الخراج والجزيه وما اخذ من بني تغلب ومن ارض اجلى اهلها عليها او اهداه اهل الحرب
او اخذ منهم بلا قتال خراج وجزيه وبني تغلبدن اخذ اولنان شي وبر ارض كه اهلي اجلا يعني اخراج اولنه اول
ارضدن النان شي واهل حرب هديه ايلدوكي شي واهل حربدن بلا قتال النان شي صرف اولنور في مصالح المسلمين
كسد الثغور وبناء القناطير والجسور سد ثغور وبناء قناطير وبناء جسور كبي مصالح مسلمينه صرف اولنور
قنطره ايله جسور ما بينده فرق بودر كه قنطره كيرچ ايله وطاش ايله بنا اولنانلردر جسر خشبدن بنا اولنانلردر
وكفاية العلماء والمدرس والمفتين والقضاة والعمال والمقاتلة وذراريهم دخي علمانك يعني مفسرين ومحدثين
ومدرسين ومفتيلرك قضاة وعمالك ومقاتله يعني عسكرينك كفايتلرينه وذريتلرينك كفايتلرينه صرف
اولنور وذراريهم ده اولاد ضمين مقاتليه راجعدر وكافي وهدايه نك ومجمع البحرين وشرحى وشرح مختار

واختیار دکن کلامنک مفهومی الجوق منا تلیه راجع اولسنے قشو ور دو دنیلدیکه ضمیر جمع سنه راجعدر و من مات فی نصف
السنة حرم من العطا یا مذکور دینلدن بری نصف سنده فوت اولسه عطایادن غزات ایچون کتب اولنان شیء اکا
حرام اولور زیرا بو عطا بر نوع صله در و صله قبل القبض مالک اولنماز و موت ایله ساقط اولور و صاحب عنایه بیشدرکه
اخر سنده دخی فوت اولسه ورثه سنه ویرلماز زیرا صله در و قبضدن غیری ایله مالک اولنماز **باب** بو باب
مرتدک احکامی بیاننده در من ارتد والعیاذ بالله یعرض علیه الاسلام عیاذا بالله تعالی برکسنه مرتد اولسه انک
اوزرینه اسلام عرض اولنور عرض اسلام استحبابا در یوخسه واجب دکلدر زیرا مقدما کندویه دعوت بالغ اولمشدر
ویکشف شبهته ان کانت اگر شبهه سی وار ایسه کشف اولنور فان استمهل حبس ثلثة ایام فان تاب والا قتل اگر مرتد
مهلت طلب ایدرسه اوچ کون حبس اولنور اگر اوچ کونده تائب اولورسه فبها والا قتل اولنور و ناطقیده نقل اولنمشدر که
اگر مرتد تائب اولورسه اسلامه کلدکدن صکره تکرار کفره عودت ایلسه حتی اوچ دفعه یه دکین مرتد اولسه مهل طلب ایلدکجه
مهل ویریلور اما دوردنجیده مهل ویرلماز اخذ اولنور و غیری اسلامه کلورسه فبها والا قتل اولنور و بعضیلر قتلنده
ما دام کرا خذ اولنسه قچه اسلامه کلسه قتل اولنماز الا مکر اسلامدن ابا ایلیه و جمیع اصحابمز قتلنه قول بود که
مرتددن ایدی توبه طلب اولنور اما حضرت علی و ابن عمر رضی الله عنهمادن روایت اولندیکی اوچ دفعه دن صکره توبه سی
قبول اولنماز نتیجه سی استهزایه وار در وابو یوسفدن بر روایتده متکرر اولسه اسلام عرض اولنمدین قتل
اولنور زیرا ارتدادک تکرارنده استخفاف دین لازم کلور و توبته بالتبری عن کل دین سوی الاسلام او عما انتقل الیه
مرتدک توبه سی اسلامدن غیری جمیع دیندن بری اولمسیله در و یاخود انتقال ایلدیکی دیندن بری اولمسیله در
مثلا اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله دیو شهادتیندن صکره اسلامدن غیری جمیع دیندن
بری اولدم دیه و یاخود یهودی ایسه یهودی دیندن بری اولدم دیه و یاخود نصاری دن ایسه نصاری
دیننده بری اولدم دیه قتله قبل العرض ترک ندب بلا ضمان فیه اسلام عرض اولنمازدن مقدم مرتدی قتل
ایلمک فعل مستحب ترکن اتکدر اول قتله ضمان یوقدر زیرا مرتدک دمی مباحدر و کندویه دعوت بالغ
اولدقدن صکره اسلام عرض ایلمک واجب دکلدر شرح طحاویده مسطوردر که برکسنه مرتدی امامک اذنسز
قتل ایلسه تأدیب اولنور ویزول ملکه عن ماله موقوفا فان اسلم عاد مرتدک ملکی ردتی سببیله کندو مالندن
موقوفا زائل اولور اگر اسلامه کلورسه مالی ینه ملکنه عودت ایدر ابو حنیفه قتنده وان مات او قتل او لحق
بدار الحرب وحکم بلحاقه اگر مرتد فوت اولسه و یاخود قتل اولنسه و یاخود دار حربه لاحق اولسه و لحوقنه حکم اولنسه
عتق مدبروه وامهات اولاده وحلت دیونه مدبرلری وام ولدلری معتق اولور و دیون مؤجله سی فی الحال ادا اولور
یعنی معجل اولور زیرا دار حربه لحاق موت کبیدر و کسب اسلامه لوارثه المسلم حال اسلامده اولان کسبی مسلم اولان
وارثنک ایچوندر و کسب ردته فی حالده تنده اولان کسبی فیدر بو قول ابو حنیفه قاتنده در شافعی قتنده
ایکیسی دخی فیدر زیرا مرتد کافرا فوت اولمشدر مسلم ایسه کافره وارث اولماز بو تقدیرجه ایکی حالده دخی مالی

ویقتضی

ویقتضی دین اسلامه من کسب اسلامه اسلامده ایکن اولان دینی اسلامده اولان کسبندن قضا اولنور و دین
ردته من کسبها حال ردتده اولان دینی ردتده اولان کسبندن قضا اولنور و توقف بیعه وشراؤه واجارته
وهبته ورهنه وعتقه وتدبیره وکتابته ووصیته فان اسلم صحت وان مات او قتل او حکم بلحاقه بطلت مرتدک
بیع وشراسی واجاره سی وهبه سی ورهنی وعتقی وتدبیر وکتابت ووصیتی موقوف اولور اگر اسلامه کلورسه بو تصرفات
صحیح اولور واگر فوت اولورسه و یاخود قتل اولنوب و یاخود دار حربه لحوقیله حکم اولنورسه بو تصرفات باطل اولور وقالا
لا یزول ملکه عن ماله وتقضی دیونه مطلقا من کلا کسبیه اما امامین دیدیلر که مرتدک مالندن ملکی زائل اولماز و دینی
مطلقا قضا اولنور حال اسلامده وحال ردتده اولان کسبندن وکلاهما لوارثه المسلم ایکی حالده اولان کسبی مسلم
اولان وارثنک ایچوندر و محمد اعتبر کونه وارثا عند اللحاق وابو یوسف عند الحکم به و تصح تصرفاته اما محمد مسلم
مرتده وارث اولدیغنی دار حربه لاحق اولدقده اعتبار ایدر وابو یوسف دار حربه لحوقنه حکم اولندقده اعتبار ایدر
بو وقته کلنجه دکین مرتدک تصرفاتی صحیح اولور ولا تتوقف غیر المفاوضة شرکت مفاوضه دن غیریسی موقوف اولماز
انجق شرکت مفاوضه موقوف اولور زیرا شرکت مفاوضه دینده ومالده و تصرفده و بجمله مساوات اقتضا
ایدر مرتد ده ایسه دینی یوقدر بالاتفاق موقوفدر اگر اسلامه کلورسه صحیح اولور والا باطل اولور لکن تصرف الصحیح
عند ابی یوسف وکتصرف المریض عند محمد لکن مرتدک تصرفی ابو یوسف قتنده صحیحک تصرفی کبیدر حتی
تبرعاتی جمیع مالندن اعتبار اولنور وامام محمد قتنده مریضک تصرفی کبیدر تبرعاتی ثلثندن اعتبار
اولنور ویصح اتفاقا استیلاده وطلاقه ویبطل نکاحه وذبیحته اتفاقا مرتدک استیلادی وطلاقی
صحیح اولور ونکاحی وذبیحه سی باطل اولور ویتوقف مفاوضته شرکت مفاوضه سی موقوف اولور بو قول مصنفک
ولا یتوقف غیر المفاوضة قولندن فهم اولنمشیدی ثانیا ذکرندن مراد نه ندن معلوم اولمدی ورثه امرأته
المسلمة اذا مات او قتل وهی فی العدة وان عاد مسلما بعد الحکم بلحاقه اخذ ما وجد باقیا فی ید وارثه
مرتدک مسلم اولان خاتون وارث اولور قچن مرتد فوت اولسه و یاخود قتل اولنسه حال بوکه خاتون عدتده
اولسه بو تقدیرجه مرتد فار اولمش اولور اگرچه وقتنده صحیح ایسه ده زیرا ردت هلاکه سببدر مرض کبی
واگر دار حربه لحوقنه حکمدن صکره مسلما عودت ایلسه وارثنک یدنده باقی قالان اشیادن بولدیغنی اخذ ایدر
ولا ینقض عتق مدبره وام ولده وان عاد قبله فکانه لم یرتد مدبرینک وام ولدینک عتقی نقض اولنماز
زیرا بونلرک عتقنه قضا قاضی دلیل صحیح ایله متصل در بوزلماز اگر دار اسلامه قاضینک قضاسندن
اول عودت ایدرسه کانه مرتد اولمامش کبیدر اول وقت عتقلری نقض اولنور والمرأة لا تقتل بل تحبس حتی
تتوب وتضرب کل ایام مرتده اولان خاتون قتل اولنماز بلکه توبه ایدنجه حبس اولنور و هرکون ضرب اولنور
صاحب کافی دیمشدر که حسن ابو حنیفه دن روایت ایدوب هرکون زنداندن اخراج ایدوب اوتوز طقوز
دکنک ضرب اولنه والامة یجبرها المولی جاریه مرتده مولاسی اسلامه جبر ایدر و ینفذ جمیع تصرفاتها ما لها

مرتده اولان خاتونك مالنده جميع تصرفي نافذ اولور و جميع كسبها لوارثها المسلم اذا ماتت مرتدة اولمغله
خاتونك كرك حال اسلامده و كرك حال ردتده جميع كسبي موت اولدقده مسلم اولان وارثنه اولور ويرثها
زوجها ان ارتدت مريضة يعني ايكن مرتده اولان خاتونه زوجي وارث اولور الا اذا ارتدت صحيحة صحيحة
ايكن مرتده اولسه زوجي وارث اولماز و قاتلها يعزر فقط مرتده اولان خاتونك قاتلي انجق تعزير اولنور
اوزرينه برشي لازم كلماز زيرا اول كسنه نبي عم كي من بدل دينه فاقتلوه قولي بعنك اطلاقنه اعتماد ايله
قتل ايلمشدر اول اجلدن اوزرينه برشي لازم كلماز انجق تاديب و تعزير اولنور و سائر احكامها كالرجل
مرتده اولان خاتونك احكامي مرتد اولان رجلك احكامي كبيدر فان ولدت امته فادعاه ثبت نسبه وامه تبعها
والولد حر ثم مطلقا ان كانت مسلمة اگر مرتدك جاريه سي بر ولد كتورسه و مرتد اول ولدي دعوت ايلسه
ولدك نسبي اول مرتددن ثابت اولور و جاريه انك ام ولدي اولور و ولد حر در مرتده مطلقا وارث
اولور كرك ارتداد ايله ولادت ما بيني التي آيدن اقل اولسون كرك اكثر اولسون برابر در اگر جاريه
مسلمه اولورسه زيرا ولد ابوينك مسلم اولانه تابعدر و مسلم ايسه مرتده وارث اولور وكذا نصرانية
وبينه ولد من مسلمه وارث اولور اگر جاريه نصرانيه دخي اولورسه الا ان ولدته لاكثر من نصف حول منذ ارتد
الا اگر جاريه مرتدك ارتدادندن نصف حولدن اكثرده ولد كتورسه اول اولاد اول زمان وارث اولماز مثلا
التي آيدن اقلده ولد كتورسه علوق حال اسلامده واقع اولوب ولد مسلمه تابع اولور و مرتددن وارث اولور
التي آيدن اكثرده واقع اولورسه علوق حال ارتداده واقع اولوب ولد دخي مرتد اولوب اول تقديرجه مرتد
مرتددن وارث اولماز لحق بماله فظهر عليه فهو فيء اگر مرتد مالي ايله دار حربه لاحق اولسه اول مال اوزرينه
غلبه اولنسه اول مال فيء در وان لحق ثم رجع فذهب به فظهر عليه فهو لوارثه قبل القسمة اگر مرتد
مالسز دار حربه داخل اولسه اندن صكره دار اسلامه رجوع ايلسه و ياخود مالني دار حربه كتورسه بعده مرتد
اوزرينه غلبه اولنسه اول مال قبل القسمة وارثنه اولور زيرا مرتد ابتدا دار حربه داخل اولوب لحوقنه
حكم قاضي لاحق اولدقده دار اسلامده اولان مالي ورثه سنه انتقال ايدوب ورثه اول ماله مالك اولورلر
صكره مالني الوب دار حربه كتورسه و كذا اعتبار ايدرلر قبل القسمة مجانا الورلر وان لحق فقضي بعبد
لابنه فكاتبه الابن فجاء المرتد مسلما فبدل الكتابة والولاء له اگر مرتد دار حربه لاحق اولسه و عبدينك اوغلي
ايچون قضا اولنسه يعني قاضي عبدي اوغلنه حكم ايلسه و اوغلي عبدي مكاتب ايلسه و مرتد اولان بابا
مسلم اولوب دار اسلامه كلسه بدل كتابت و ولا بابايه ايچوندر ومن قتله مرتد خطأ فقتل علي
ردته بر كسنه بر مرتده خطأ قتل ايلسه و اول مرتد دينيا اوزرينه قتل اولنسه او لحق فديته في كسب اسلامه
و ياخود بر مسلمه خطأ قتل ايلدكدن صكره دار حربه لاحق اولسه مقتولك ديتي اسلامده اولان كسبندندر
ابو حنيفه قتنده و قالا في كسبه مطلقا امامين ديديلر كه مطلقا اسلامده ورده اولان كسبندندر

ومن

ومن قطعت يده عمدا فارتد العياذ بالله تعالى ومات منه او لحق ثم جاء مسلما ومات منه فنصف
ديته لورثته في مال القاطع بر كسنه نك الي قطع اولنسه بعد القطع عياذا بالله تعالى مرتد اولنسه و اول
حال ردتده فوت اولسه و ياخود دار حربه لاحق اولسه و اندن صكره مسلم اولوب دار اسلامه كلسه
و اول قطعدن فوت اولسه قطع ايدن كسنه نك مالندن نصف ديتي ورثه سنه ويريلور وان اسلم بدون لحاق
فمات فتمام الدية وعند محمد نصفها اگر مرتد اولان مقطوع اليد دار حربه لاحق اولمدين مسلمان اولسه و اول
قطعدن فوت اولسه ابو حنيفه و ابو يوسف قتنده تمام ديت ويريلور و امام محمد قتنده نصف ديت ويريلور مكاتب
ارتد فلحق فاخذ بماله وقتل فبدل الكتابة لمولاه والباقي لوارثه بر مكاتب مرتد اولوب دار حربه لاحق اولسه
و بعده مالي ايله اخذ اولنوب قتل اولنسه كندو مالندن بدل كتابت مولاسي ايچوندر باقيسي ورثه سي ايچوندر
زوجان ارتدا فلحقا فولدت المرأة ثم ولد له ولد فظهر عليهم فالولدان فيء ار و عورت مرتد اولوب دار حربه لاحق
اولسه لر بعده خاتون دار حربده بر ولد كتورسه اندن صكره اول ولدك دخي بر اوغلي اولسه بعده انلرك
اوزرينه غلبه اولنسه ولدك ايكيسي دخي فيء اولور هدايه ده دخي بو وجه در اما ولد اولك فيء اولمسي اناسنك مرتده
اولمسيدر زيرا مرتده اولان خاتون استرقاق اولنور ولدي دخي استرقاقده اكا تابعدر اما ولد ثانينك
فيء اولمسي كافر اصليدر مرتد دكلدر و كافر قاتلي شبهه ارتداد دخي يوقدر ويجبر على الاسلام الولد وولد الولد
اسلام اوزرينه جبر اولنورلر ولاد ديدكده بابايه تابعدر اما ديدي بابايه جبر اولنه و غيكي اوغلي دخي اسلام اوزرينه
جبر اولنور اما ولدك ولدي جبرا ولنماز واسلام الصبي العاقل صحيح صبي عاقلك اسلامي صحيحدر و كذا ارتداده
ارتدادي دخي صحيحدر نكاحي باطل اولور ميراثدن محروم اولور ابو حنيفه و محمد قتنده خلافا لابي يوسف ابو يوسف
ايچون خلاف وار در انك قتنده ارتدادي صحيح دكلدر زفر و شافعي ديمشلر در كه صبينك اسلامي و ارتدادي
صحيح دكلدر زيرا صبي عاقل اسلامده ابوينه تابعدر و اسلامي طريق تبعيت ايله صحيحدر بو حضرته طريق
اصالتله دكلدر و تبعيت دليل عجزدر اصالت ايسه دليل قدرتدر و قدرتله عجز بيننده وجود تنافي وار در
واحد شئ في كز تبعيت طريقيله اولان اسلامده راول ايسه بالاجماع موجود در بو تقدير جه ضرورت اقرانه منتفي
اولور زيرا ايچون دليل بودر كه حضرت علي رضي الله عنه صبي ايكن اسلامه كلدي و نبي عم اسلامنك صحتنه حكم
ايلديلر ويجبر على الاسلام ولا يقتلان ابي وصبي مرتد اسلام اوزرينه جبر اولنورلر اگر ابا ايدرسه قتل اولنماز
زيرا قتل عقوبتدر صبي ايسه عقوبته اهل دكلدر **فصل** بو باب بو بغاتك احكامي بيانندهدر و بغات
باغينك جمعيدر قضاة قاضينك جمعي اولدوغي كبي اذا خرج قوم مسلمون عن طاعة الامام وتغلبوا على بلد
بعجان مسلمانلردن بر قوم امامك طاعتندن خروج ايلسه و بر شهر اوزرينه غلبه ايلسه لر دعاهم الى العود
وكشف شبهتهم امام الملك اطاعته دعوت ايليه و شبهه لري كشف اولنه زيرا حضرت علي رضي الله عنه اهل
حروراية قتال ايتدن اول عبد الله بن عباس حضرتلريني كوندروب مخاصمه و محاجه ايدوب بو قوم رجوع ايتمشلر

مطلب

وبدأهم بالقتال لو تحيز واجتمعين امام وامام ايلمغا اولنلر قتاله ابتدا باشلرلر طائفه بغات
اكر مجتمعين اولتقلري حالده بر مكان اتخاذ ايدرلرسه وقيل لامالم يبدؤا ودينلدكه امام وامام ايله
مقا اولنلر بدأ ايلمزلر مادام كه بغات بدأ ايلميه‌لر وبو قول قدوريڭ روايتيدر روايت اولى خواهر
زاده نڭ مختاريدر اما قتالڭ جوازينه دليل حق تعالينڭ فان بغت احديهما على الاخرى فقاتلوا التي تبغي
حتى تفيء الى امر الله قول شريفيدر فان كان لهم فئة اجهز على جريحهم واتبع موليهم والا فلا اكر بغات ايچون
فئة اولاجق اولورسه يعني محلده فئه دن مراد بر جماعتدركه مجروحلري ومغلوبلري اول فئه يه التجا ايليه‌لر وفرار
ايدنلري تعقيب ايليه‌لر زيرا قتاللرينڭ جوازي خوفغا ايچون ايدي فئة اولماجق خوف يوقدر بو تقديرجه قتل
اولنمازلر زيرا مسلمانلردر ولا تسبى ذريتهم فلا يقسم مالهم بل يحبس حتى يتوبوا فليرد عليهم ذريتلري
سبي اولنماز ومالري تقسيم اولنماز بلكه توبه ايدنجه مالري حبس اولنور دخي بعد التوبه مالري كندولرينه رد
اولنور وجاز استعمال سلاحهم وخيلهم عند الحاجة محتاج اولدقده بغاتڭ سلاح وآتلرينا استعمال جائزدر
زيرا حضرت علي رضي الله عنه بصره ده سلاحي قسمت ايلدي حاجت ايچون بو قسمه تمليك ايچون دكل وحاجت اولدقده
امام عادلك مالندن بو فعلي ايتملك واردر مال باغيدن خود بطريق الاولى وان قتل باغ مثله فظهر عليهم
لا يجب شيء اكر بر باغي كندو مثللي بر باغي قتل ايليه بعده اتلرك اوزرينه غالب اولسق قاتلك اوزرينه برشي
يعني قصاص وديت واجب اولماز زيرا امامڭ انلر اوزرينه ولايتي يوقدر وان غلبوا على مصر فقتل بعض
اهله اخر منه عمدا قتل به اذا ظهر على المصر اكر بغات طائفه سي بر شهر اوزرينه غلبه ايليه‌لر واول شهر اهلنڭ
بعضيسي بينا اهالي شهردن اخري قتل ايليه عمدا مقتولك مقابلنده قاتل اولان كمسنه قصاصا قتل اولنور
بحق مصره غلبه ايلدكلرنده يعني بغات البلدن النفسه وان قتل عادل مورثه الباغي يرثه اكر بر عادل باغي
اولان مورثني قتل ايليه اول باغيه وارث اولور ولو بالعكس لا يرثه الباغي الا ان ادعى انه كان الحق اكر قتل عكسي
اولورسه مثلا باغي عادل مورثني قتل ايليه وارث اولماز ابو حنيفه وامام محمد قتنده الا اكر كندويه
حق اوزره اولدوغني ادعا ايليه اول زمان وارث اولور وعند ابي يوسف لا يرث مطلقا ابو يوسف قتنده
مطلقا وارث اولماز كركه حق اوزرينه اولدوغني ادعا ايلسون وكركه باطل اولدوغني ادعا ايلسون
وكره بيع السلاح ممن علم انه من اهل الفتنة اهل فتنه دن اولدوغي معلوم اولان كمسنه يه سلاحك
بيعي مكروه اولدي زيرا بو بيع معصيته اعانت بولنور وان لم يعلم فلا اكر اهل فتنه دن اولدوغي معلوم دكل
ايسه مكروه دكلدر **فصل** بو كتاب لقيط بياننده در لقيط لغتده يردن برشي قالدرمغه
ديرلر وشرعده نسبي معلوم اولميوب فقيردن و يا خود تهمت زنادن خوفا اولنغله حمام قپوسنه و يا خود يوله
اوزرينه براغيلان اوغلانه ديرلر التقاطه مندوب ان خيف هلاكه فواجب لقيطي التقاط يعني اخذ ايلمك
مندوبدر اكر هلاكي خوف اولنورسه التقاطي واجبدر زيرا صبيانه شفقت امارات ايماندندر وكذا اللقطة

لقطه

لقطه دخي بو حكمده در اكر هلاكي خوف اولنماز ايسه التقاطي مندوبدر اكر هلاكي خوف اولنورسه واجبدر وهو حر
الا ان يثبت رقه يعني لقيط حردر زيرا بني ادمده اصل حريتدركه ادم وحوا اولادلري احراردر وقياسه كوره ضيعه
ودار اسلامده ساكن اولان غالبا حردر امدي بو بابده حكم غالبه در اول تقديرجه لقيط حردر مكر كه رقيتي بحجه
حجت ايله ثابت اولا ونفقته في بيت المال ونفقه سي بيت المالدندر حضرت عمر وعلي رضي الله عنهما دن مروي اولان بودر
وكذا جنايته وارثه لو جنايتي دخي بيت المالدندر وارثي بيت المالدندر وان انفق عليه الملتقط فهو متبرع اكر
ملتقط يعني لقيطي اخذ ايدن كمسنه لقيط اوزرينه انفاق ايليه اول كمسنه انفاق ايلدوكي شيء متبرعدر زيرا عدم
ولايتي اولدوغي ايچلدن اوزرينه دين اولماز الا ان يأذن الحاكم بشرط الرجوع او بتصدقه اللقيط اذا بلغ الا مكركه انفاقي
ايلدكده رجوع شرطيله حاكم اذن ويره اول تقديرجه اوزرينه دين اولور قاضينڭ ولايتي عام اولدوغي ايچلدن
و يا خود لقيط بالغ اولدقده ملتقطڭ رجوع شرطيله انفاق ايلدوكني تصديق ايليه ولا يؤخذ من ملتقطه لقيط
ملتقطدن اخذ اولنماز زيرا انڭ حفظي ابتدادن التزام ايلمكله حقلو دن احقدر وان ادعاه ثبت نسبه
منه ولو عبدا وهو حر بر كمسنه اول لقيطي اوغلمدر ديو ادعا ايلسه اول كمسنه دن نسبي ثابت اولور اكر مدعي عبد
دخي اولورسه بينه نسبي ثابت اولور ولقيطي حر اولور ذميا وهو مسلم ان لم يكن في مقرهم وذميا ان كان فيه و يا خود
مدعي ذمي ايسه ده نسبي ثابت اولور لكن لقيط مسلمدر ذميلر مقرنده بولنمديايسه ودخي ينه ذميدر
اكر مقر ذميانده بولنورسه وان ادعاه اثنان معا ثبت منهما اكر لقيطي ايكي كمسنه اوغلمدر ديو ادعا ايلسه‌لر
ايكيسندن دخي نسبي ثابت اولور زيرا سبب كه دعوتدر برابر اولوب بر طرفده مرجح اولمامغله وان وصف
احدهما علامة فيه فهو اولى اكر مدعيلرڭ بري لقيطده بر علامت وصف ايلسه واول علامت اصابت
و يا خود دعوتده اخر سبقت اولسه اخذه اولى در والحر والمسلم اولى من العبد والذمي حر ومسلم عبد وذميدن
اولى در مثلا بر لقيط حر ايله عبد ادعا ايلسه ايكيسي دخي بينه اقامت ايلسه دبر برندن مرجح اولمسه مسلم
لقيطي اخذه حر وعبد ده اولى در مثلا بر مسلم ايله بر ذمي ادعا ايلسه‌لر ومابينلرنده بر مرجح اولمسه مسلم لقيطي
اخذه ذميدن اولى در وان شد عليه مال او على دابة هو عليها فهو له يصرف منه عليه بامر قاضي اكر لقيطك
ماليه او اسنه و يا خود دابه اوزرنده لقيط دابه نڭ اوزرنده اولسه بيلمدي اول حال لقيط
ايچوندر ملتقط لقيط اوزرينه امر قاضي ايله اول مالدن انفاق ايدر زيرا مال ضايعدر قاضي ايچون ايسه
صدقه ولايت واردر وقيل بدونه ايضا دينلدكه قاضينڭ امرسز دخي انفاق ايدر امر ايله انفاق ايتدوكي
كبي وله شراء ما لابد له منه من طعام وكسوة ملتقط ايچون مال ارشدودن لقيط طعام وكسوه دن
لازم اولان شيئي اشترا ايلمك واردر يعني اشترا ايدر وقبض هبة وتسليمه في حرفة ملتقط ايچون لقيطه
اولان هبه قبض ايلمك ولقيطي بر صنعته ويرمك واردر لا تزويجه وتصرف في ماله لغير ما ذكر ملتقط
ايچون لقيطي تزويج ايلمك وذكر اولنان شيلردن غيري ايچون مالندن تصرف ايلمك يوقدر ولا اجارته

في الاصح

ملتقط لقیطه اجاره ویرمك بوقدر اصح روایتده و بو قول جامع الصغیر روایتیدر ملتقط اتلاف منافع لقیطه
مالك دكلدر پس انی بو تقدیرجه عمه شبیهدر ولان زیرا عم صغیری اجاره ویرمك جایز دكلدر وقیل له اجارته دیدیلركه
ملتقط ایچون لقیطی اجاره ویرمك واردر زیرا امه شبیهدر وام صغیری بلا عوض استخدام ایلمكه مالكدر بو تقدیرجه
اجاره ویرمك جایزدر

كتاب

بو كتاب لقطه احكامی بیانندهدر لقطه لقیط معناسنهدر لكن
لقیط ادمیده ولقطه آدمیدن غیریده استعمال اولنور واصطلاحده فقهاده ارضده بولنان ماله دیرلركه صاحبی
معلوم اولیه هو امانة ان اشهد انه اخذها لیردها علی صاحبها والا ضمن والقول للمالك ان انكره
اخذه للرد لقطه امانتدر اكر ملتقط صاحبنه رد ایچون اخذ ایلدوكنی اشهاد ایلدی ایسه اكر اشهاد ایلمدی
ایسه ضامن اولور اكر اندن هلاك اولدیسه بو قول امام اعظمدر اكر مالك ملتقطك رد ایچون اخذنی
انكار ایدرسه زیرا غیرینك مالنی اخذ ایلدوكنه اقرار سبب ضماندر رد ایچون ادم دیدیكی شكوكدر اعتبار اولنماز
وعند ابی یوسف للملتقط ابو یوسف قتنده قول ملتقطكدر ایچوندر ظاهر حال انك شهادت ایدركه انك اخذی
حسبة لله در یوخسه معصیت دكلدر ویكفی فی الاشهاد قوله من سمعتموه ینشد لقطة فدلوه علی اشهادده
ملتقط بر قاچ ادمه خطاب ایدوب شول كسنه كه لقطه طلب ایدر انی اشتدوككزده بنم اوزریمه دلالت
ایلهكوز دیدیكی قولی كفایت ایدر لقطه كرك بر اولسون وكرك اكثر اولسون زیرا لقطه اسم جنسدر قلیل
وكثیره متناول اولور ویعرفها فی مكان اخذها وفی المجامع مدة یغلب علی ظنه عدم طلب صاحبها
بعدها هو الصحیح ملتقط لقیطه اخذ ایلدوكی مكانده وذخی مجامع ناسده بر مدت تعریف ایلیه كه
ملتقطك ظننه غالب اولا كه بوندن صكره صاحبی لقیطه طلب ایلمیه صحیح اولان دخی بودر وقیل ان
كانت عشرة دراهم او اكثر فحولا فان كانت اقل فایاما دینلدیكه اكر لقطه اون درهم اولورسه ویاخود زیاده
اولورسه بر سنه تعریف اولنه واكر لقطه اون درهمدن قلیل ایسه بر قاچ ایام تعریف اولنه وما لا یبقی الی ان
یخاف فساده ثم یتصدق بها ان شاء وشول شیكه باقی اولمیه اكل ایچون حاضر اولان طعام وبعض میوه
كبی فسادی خوف اولنان وقته دكین تعریف اولنور اندن صكره دیلرسه اول لقطه‌یه تصدق ایدر اما امام
شافعی قتنده لقطه بیع اولنوب اقچه‌سی بر سنه حفظ اولنور وان جاء ربها بعده اجاز ان شاء واجره له اكر
لقطه‌نك صاحبی مدت مذكوره‌دن صكره كلسه دیلرسه تصدقه اجازت ویرر ثوابی صاحبی ایچوندر
او ضمن الملتقط والفقیر لو هالكة دیلرسه ملتقط ویاخود فقیره تضمین ایدر اكر لقطه هلاك
اولمش ایسه وایهما ضمن لا یرجع علی الآخر ملتقط وفقیردن هر قنغیسنه تضمین ایدرسه ضامن
اولان اخر اوزرینه رجوع ایدهمز مثلا ملتقط ضامن اولسه تصدق ایلدیكم اخرك مالی ایدی دیو فقیردن
المغرم قادر دكلدر اكر فقیر ضامن اولسه ملتقط سنك تصدق ایلدوكك اخرك ایمش دیو رجوعه
قادر دكلدر ویاخذ منه ان باقیة مالك لقطه‌ی فقیردن اخذ ایدر اكر عینی باقی ایسه ولقطة الحل والحرم

سواء حالك وحرمك لقطه‌سی برابردر ویجوز التقاط البهیمة بهیمه‌نك یعنی دوه واوكوز وقیون وسایر
حیوانك التقاطی جایز اولور زیرا بونلرمالدر ضایع اولمسی توهم اولنور اخذ ایلمسی مستحبدر مالك وشافعی
قتنده تركی افضلدر وهو متبرع فی انفاقه علیها بلا اذن حاكم ملتقط حاكمك اذنسز لقطه‌یه
انفاقنده متبرعدر ملتقطك لقطه اوزرینه ولایتی یوقدر وان باذنه بشرط الرجوع فدین علی ربها
اكر قاضینك اذنیله رجوعی شرطی ایله انفاق ایدرسه اول نفقه لقطه‌نك صاحبی اوزرینه دیندر له ان
یحبسها عنه حتی یاخذه ملتقط ایچون انفاق ایلدوكی شی الیجه لقطه‌ی صاحبندن حبس ایلمك
واردر زیرا لقطه معنی هلاك اولمشیدی اول نفقه ایله احیا اولوب كانه لا ملتقطك جهتندن استیفاء
ملك ایلیوب بیعه شبیه اولدی وان امتنع بیعت فی النفقة فان هلكت بعد الحبس سقط اگر صاحبی نفقه
ویرمكدن امتناع ایدرسه لقطه نفقه ایچون بیع اولنور اكر حبسدن صكره هلاك اولورسه انفاق ایلدوكی شی
ساقط اولور زیرا حبس ایله رهنه مشابه اولمش اولور وان قبله لا اكر حبسدن اول هلاك اولورسه انفاق
ایلدوكی شی ساقط اولماز زیرا اذن قاضی ایله صاحبی اوزرینه دین اولمشیدی دین ایسه یا قضاء ویاخود
ابرا ایله ساقط اولور ویوجر القاضی ما له منفعة وینفق منها قاضی اجاره ویرر شول بهیمه كه انك ایچون منفعت
اوله واول اجاره‌دن انفاق اولنور مثلا بر كسنه بر قاطر ویاخود بر حمار بولسه قاضیه وارب لقطه‌در
دیدكده قاضی دخی اجاره‌یه ویروب الناس اجرتندن قاطر ویاخود حمارك نفقه‌سی ویریلور وما لا منفعة له
باذن بالانفاق ان اصلح وشول شی كه انك ایچون منفعت اولمیه قاضی ملتقطه انفاقه اذن ویرر اكر انفاق
اصلح اولورسه اذا اقام البینة انها لقطة انفاق ایلمسی قچان ملتقط لقطه‌در دیو بینه اقامت ایدرسه
وان قال لا بینة لی یقول له انفق علیها ان كنت صادقا ویاخود بینه‌م یوقدر دیرسه قاضی ملتقطه دیوركه
لقطه اوزرینه انفاق ایله اكر صادق ایسك دیو ولكن شیء بو قیدله غصبدن احترازدر زیرا غاصب انفاق
ایلدوكی شی المغه قادر دكلدر والا باعها وامر بحفظ ثمنه اكر انفاقه اصلح دكل ایسه یعنی انفاق اولنوب قیمتی
مستغرق اولورسه قاضی لقطه‌یی بیع ایدر وثمنی حفظ ایچون ملتقطه امر ایدر وللملتقط ان ینتفع باللقطة
بعد التعریف لو فقیرا وان غنیا تصدق بها ولو علی ابویه او ولده او زوجته لو فقراء بعد التعریف ملتقط
ایچون لقطه ایله انتفاع ایلمك واردر اكر فقیر ایسه واكر غنی ایسه لقطه‌یه تصدق ایلیه اكر ملتقطك باباسی
وانا سی ویاخود ولدی ویاخود خاتونی دخی اولورسه اكر فقیر ایسه‌لر زیرا فقرا محل صدقه‌در وان كانت
حقیرة كالنوی وقشور الرمان والسنبل بعد الحصاد ینتفع بها بدون تعریف اكر لقطه حقیر اولا بوق
اولورسه جكردك وانار قبوغی وبجلدكدن صكره باشاق كبی اولورسه تعریفسز انكله انتفاع اولنور بونلر ده
التقاطی مباحدر وللمالك یاخذها مالك ایچون لقطه‌ی اخذ ایلمك واردر زیرا اباحت عیندن ملكی

اسقاط ایلماز و لا یجب دفع اللقطة الی مدعیها الا ببینة و لقطه مدعیسنه دفع ایلمک واجب دکلدر
الا بینه ایله دفع اولنور زیرا البینة للمدعی و الیمین علی من انکر حدیث شریفی مدعی اوزرینه بینه نک لزومنه
برهان قویدر و یحل ان بین علامتها من غیر جبر لقطه صاحبنه جبرسز دفع ایلمک حلال اولور اکر لقطه نک
علامتنی بیان ایدرسه شافعی و برکه علامتنی بیان ایلدکدن صکره دفعنه ملتقط جبر اولنور **کتاب**
بو کتاب ابقک یعنی افندیسندن فرار ایدن عبدک احکامی بیاننده در ندب اخذه لمن قوی علیه عبد
ابقی اخذ مندوب اولدی شول کسنه ایچون که حفظنه قوی اوله زیرا ابق مولاسی حقنده هالک دیمکدر بونی
اخذ ایدوب بعده رد ایلمک صاحبی ایچون احیادر و کذا الضال ضال اولان عبدک حکمی دخی ابق کبیدر
ضال اولدر که منزلینک طریقنه مهتدی اولمیوب یتردمش اوله و قیل ترکه افضل و دیلدیکه ضال اولان عبدی
ترک ایلمک افضلدر زیرا ضال اولان اول مکاننک اطرافنی زائل اولماز اما ابق بونک خلافنه در و یدفعان
الی الحاکم عبد ابق و ضال حاکمه رفع اولنورلر حفظنده عاجز اولدقلری ایچون لقطه بونک خلافنه در بو قول
شمس الائمة السرخسینک مختاریدر اما شمس الائمة الحلوانینک اختیاری بودر که اخذ اولان مخیردر
دیلرسه بنفسه حفظ ایدر و دیلرسه حاکمه رفع ایدر فیحبس الابق دون الضال عبد ابق حبس اولنور ضال
حبس اولنماز و لمن رده من مدة سفر اربعون درهما مدة سفردن عبد ابقی صاحبنه رد ایدن کسنه ایچون
جعل قرق درهم واردر و ان کانت قیمته اقل من اربعین فقیمته الا درهما عند محمد اکر ابقک قیمتی قرق
درهمدن اقل اولورسه بس اعدی ابقک قیمتی ویرلمک لازمدر اما امام محمد قتنده قیمتندن بر درهم نقصان
ویرلورمالکنه فائده حاصل اولسون ایچون و عند ابی یوسف اربعون ابو یوسف قتنده قرق درهم
لازمدر زیرا قرق درهم منصوص علیه در نقص اولنماز و ان رده من دونها فبحسابه اکر مدة سفردن
اکسکده رد ایدرسه پس اندن حسابیله در یعنی قرق درهم اوچ کونه توزیع اولنور مثلا برکونلک یولدن
کتوروب رد ایدرسه قرقک ثلثانی ویرلور و ان ابق منه لا یضمن ان اشهد انه اخذه لیرده اکر ابق یولدن
و اخذ ایدندن فرار ایلسه ضامن اولماز اکر رد ایچون اخذ ایلدوکنی اشهاد ایلمش ایسه زیرا بعد الاشهاد
یداخذده امانت اولمش اولور و الا فلا شیء له و یضمن ان ابق منه اکر حین اخذده صاحبنه رد ایچون
اشهاد ایلمزسه اول کسنه ایچون جعل یوقدر و بو الان کسنه دن فرار ایدرسه ضامن اولور ابو حنیفه و امام
محمد قتنده زیرا اشهاد انلر قتنده شرطدر بو تقدیرجه اشهادی ترک ایلدککده و تعیین ایچون لقطه نک
غاصب اولمش اولور اما ابو یوسف قتنده جعلی مستحق اولور اکر اشهاد ایلمز ایسه ده انک قتنده اشهاد
شرط دکلدر و جعل الرهن علی المرتهن عبد مرهونک جعلی مرتهن یعنی رهنی قبول ایدن کسنه نک اوزرینه در
و جعل الجانی علی المولی ان فداه و علی ولی الجنایة ان دفعه عبد جانی و ابقک جعلی مولاسی اوزرینه در اکر مولاسی
فدا ایدرسه و جعل ولی جنایت اوزرینه در اکر جانی اولان عبدی ولی جنایته ویرسه و جعل المدیون من ثمنه

عبد

عبد ابق مدیون اولنک جعلی کندو ثمنندن در اکر مولاسی دینینی قضادن ابا ایدرسه و یتقدم علی الدین ان بیع فیه اکر دینی
ایچون بیع اولنورسه جعل دین اوزرینه تقدیم اولنور رد ایدن کسنه ابتدا الور باقیسین غرمایه ویررو علی الموهوب
ان اداه عنه جعل مولاسی اوزرینه در اکر مولا عبدک دینینی ادا ایدرسه و جعل الموهوب و ان رجع الواهب
فی هبته بعد الرد هبه اولنان عبد ابقک جعلی موهوب له یعنی هبه اولنان کسنه نک اوزرینه در اکر بعد الرد
واهب هبه سندن رجوع ایدرسه ده زیرا ملک عند الرد موهوب لهیچوندر زوال ملک ایسه بوندن صکره رجوع
ایله در مثلا عبدک موتی ایله زوال ملک اولدوغی کبی و امر نفقته کاللقطة عبد ابقک نفقه سنک حکمی
لقطه نک حکمی کبیدر مثلا قاضینک اذنیله المغلی متبرع اولوب و قاضینک اذنیله اولوب رجوع شرطیله
اولورسه صاحبی اوزرینه دین اولوب و اتفاق ایلدیکی شیء انجه حبس ایلمک کبی و المدبر و ام الولد کالقن
مدبر و ام ولد کبیدر مولاسندن جعلنی طلب ایدرلر که مولانک موتندن صکره رد ایلسه ایلکیسی ایچون
دخی جعل یوقدر زیرا معتقلردر و ان کان الراد ابا للمولی او ابنه و هو فی عیاله اکر عبد ابقی رد ایدن صاحبنک
بابا سی اولسه و یا خود اوغلی اولسه هر قنغیسی اولورسه اخرکن عیالنده اولسه ادا صاحب حین فلا شیء له ایچون
زوجه سندن بریسی اولسه اولر ایچون بر شیء یوقدر زیرا بونلردن هر بری صاحبنک مالنی حفظ ایلمک
عادت اولمشدر بو تقدیرجه جعلی مستحق اولمازلر و المالک الصبی کالبالغ مالک صبی بالغ کبیدر عبدینی
رد ایلدکده جعلی و برمک لازمدر صبی ایله بالغ بیننده فرق یوقدر **کتاب** بو کتاب
مفقود بیاننده در مفقود فقددن مشتقدر مفقود لغتده اضداددندر فقدت الشیء
ای اضللته و فقدته ای طلبته دینلور و کلا المعنیین مفقوده متحقق اولور فهو غایب لا یدری
مکانه و لا حیوته و لا موته مفقود شول غایبدر که مکانی و حیاتی و مماتی معلوم اولمیه فینصب له
القاضی من یحفظ ماله و یستوفی حقه ما لا و کیل له فیه وکیل اولمیان شیءده حقنی قاضی مفقود ایچون
بر کسنه نصب ایدر که مالنی حفظ ایلیه و قبض ایلیه اما وکیل اولان شیءده وکیل قبض ایدر منصوب
اولانک دخلی یوقدر و یبیع ما یخاف علیه من ماله قاضی طرفندن منصوب اولان کسنه مفقودک
مالندن هلاکی خوف اولان شیءی بیع ایدر و ینفق علی زوجته و قریبه ولادا منصوب اولان کسنه
مفقودک زوجه سی و ولاد جهتندن قریبی اولان کسنه اوزرینه مالندن انفاق ایدر و ولاد
جهتندن قریبی دیدوکی اصول و فروعیدر هر نه قدر عالی و هر نه قدر اسفل اولورسه ده زیرا اصول
و فروعک نفقه سی قاضینک قضاسی اولمدن واجب اولور بو اجلدندر که اصول و فروع مفقودک
مالندن طلب ایدرلر بغیر قضاء اخذ ایدرلر اما قرابت ولاددن غیری ذی رحم محرمدن اخوت و اعمام
بونک خلافنجه در زیرا بونلرک نفقه سی قضاء قاضی ایله در غایب اوزرینه حق قضا جایز دکلدر
حاصل کلام قرابت ولاددن غیریه انفاق جایز دکلدر و هو حجة فی نفسه لا تنکح امرأته و لا یقسم ماله

ولا تفسخ اجارته مفقودک کندو حقنده بی حکمنده در بو تقدیرجه خاتونی آخره نکاح اولنماز وبین
الورثة ماله تقسیم اولنماز وکندو عقد ایلدیکی اجاره بیله فسخ اولنماز زیرا مفقودک حیاتی استصحاب
حال ایله ثابتدر واستصحاب حال ایسه ابقاء ما کان علی ما کان ایچون صالح اولور بر شیئک اثباتنه صالح دکل
ایچون صالح اولماز حاصل کلام دفعه حجت اولور اما استحقاقه حجت اولماز میت فی حق غیره فلا
یرث ممن مات حال فقده ان حکم بموته مفقود غیری حقنده میتدر پس میت اولدیغی کندو
فقدی حالنده اقرباسندن فوت اولان کمسنه دن وارث اولنماز اکر موتنه حکم اولنورسه زیرا مفقودک
میراثندن نصیبی مفقوده ملک اولماز موتنه حکم اولنمازسه مفقودک حال فقدنده فوت اولان
مورثندن نصیبی موقوف اولور حکم شرعی اولان موتنه حکم اولنجه دکین ان حکم بموته عبارتنده نوع اشکال
واردر ولهذا قلم ناسخدن خطا اولمق ظن اولنور لکن بعض تقدیرات ایله صحیح اولور اما کافی وزیلعی و[illegible]
حامیه دن منفهم اولان بودر که اکر قبل تقدیر اولنسه حال فقده قبل ان حکم بموته قراءت اولنورسه معنی بو ایله
دیکن اولادکه مفقود حکم اولنمازدن مقدم دخی موروثندن وارث اولماز یعنی مالک اولماز نصیبی موقوف اولور
حکم شرعی اولان موتنه دکین زیرا غیری حقنده میتدر میت ایسه وارث اولماز انجق احتمال حیوة ایله موقوف
اولور واکر ان یحکم بموته تقدیر اولنورسه بالاده وبرلدیکی اوزره معنا صحیح اولور اول وقت قلم ناسخک
خطاسنه حمل اولنماز وغیری حقنده میت اولماسی حیاتی حکم شرعی اولان وقته دکین بلنمدوکی ایچوندر
اما اوقاتدن بر وقتده حیاتی معلوم اولسه اول وقتدن اول فوت اولاندن وارث اولور پس ایدی
بو اجلدندرکه نصیبی موقوف اولور حی اولمق احتمالی ایله اکر حیاتی ظاهر اولورسه موقوف اولان شیء انک
اولور اکر حیاتی ظاهر اولمازسه کویا که بو مفقود فقد اولدوغی کون فوت اولمشدر موقوف اولان مال
مورثنک وارثلرینه رد اولنور صاحب حال فوت اولدوغی کوندن جنینی ایچون موقوف اولان شیء کبی
زیرا جنینی میت طوغسه بنه وارثلرینه رد اولنور فان جاء قبل الحکم به یعنی اکر مفقود موتنه حکمدن
اول کلورسه فهو له موقوف اولان مال کلان مفقودکدر والا اکر موتنه حکمدن اول کلمیوب حتی موتنه
حکم اولندقدن صکره کلورسه فلمن یرث ذلك المال الآن موقوف اولان شول کمسنه دکدر ایچوندر که اکر
مفقودک وجودی اولسه اول حالده کمسنه وارث اولوردی چونکه تقدیر موته اختلاف اولندی ایسه
مصنف رحمه الله مدتی بیان شروع ایلدی واذا مضی من عمره ما لا یعیش الیه اقرانه یعنی اکر مفقودک
عمرندن بر مدت کچسه که مدتده کندی اقرانی تعیش ایلمیه مفقودک موتنه حکم بو قدر مدتدر وقیل
تسعون سنة مقداری طقسان سنه مرور ایلمکدر وقیل مائة وعشرون سنة ودخی مقداری یوز یکرمی سنه
مرور ایلمکدر زیرا یوز یکرمی سنه عمرک نهایتیدر ابو یوسف قتنده یوز سنه در اما مختار اولان رای حاکم

تفویض

تفویض اولنمقدر حکم بموته فی حق ماله حیثیتیله مفقودک موتنه حکم اولنور کندو ماله حقنده بو تقدیرجه یعنی اقرانی
مستغنی اولیوب ویا خطا ان ویا یوز یکرمی سنه مرور ایلدوکی وقتده حکم بموته اذا بر جوابه فلا یرث من مات
قبل ذلك موقوفک موتنه حکم اولنمازدن مقدم کندو ماله حقنده حیدر بو تقدیرجه حی اولان کمسنه نک ماله
بر فرد وارث اولنماز وتعتد زوجته للموت عند ذلك موقوفک موتنه حکم اولندقده زوجه سی موت ایچون
عدت چکر زیرا موت حکمی موت حقیقی کبی اعتبار اولنور

مطلب

کتاب الشرکة

بو کتاب شرکتک احکامی بیاننده در
ضربان شرکة ملك وشرکة عقد شرکة ایکی نوعدر بر نوعی شرکت ملکدر وبر نوعی شرکت عقددر فالاولی ان
یملك اثنان عینا ارثا او شراء او اتهابا او استیلاء او اختلط مالهما بحیث لا یتمیز او خلطاه وکل منهما
اجنبی فی نصیب الآخر شرکتک اوکیسی که شرکة ملکدر ایکی کمسنه بر عینه ارث جهتندن ویاخود شرا جهتندن
ویاخود هبه جهتندن ویاخود مال حربیه استیلا جهتندن ایکیسینک مالی بربرینک مالنه بر وجهله مختلط
اولدکه متمیز اولمیه ویاخود ایکیسی رضالریله خلط ایلیه لر بعدا یه خلطکبی وشرکت ملکده شریکلرک هر بری
آخرک نصیبنده اجنبیدر حتی بر برینک اذنی اولمیجه تصرفی جایز دکلدر ویجوز بیع نصیبه من شریکه فی جمیع الصور
احد شریکین نصیبنی شریک آخره بو صورتلرک جمیعنده بیع ایلمک جایزدر ومن غیره بغیر اذنه فیما عدا
الخلط والاختلاط شریکدن غیریه دخی بیع ایلمک خلط ایله اختلاطدن اولان ما عداده بغیر اذن جایزدر
فلا یجوز بیعه بلا اذنه خلط ایله اختلاطدن اولان مالده شریک آخرک اذنسز بیعی جایز دکلدر والثانیة
ان یقول احدهما شارکتك فی کذا ویقبل الآخر شرکة عقد احد شریکین آخره سنی شو قدرده شریک
ایلدم دیه وآخر دخی قبول ایلیه ورکنها الایجاب والقبول شرکتک رکنی ایجاب وقبولدر وشرطها عدم
ما یقطعها شرطی شرکتی قطع ایدن شیئک عدمیدر که شرط دراهم معینة فی الربح لاحدهما احد شریکین
ایچون ربحدن دراهم معینه شرطی کبی زیرا بو شرط شرکتی قطع ایدر وهی اربعة انواع شرکت عقد دورت نوعدر
بر نوعی شرکت مفاوضه در وهی ان یشترکا متساویین تصرفا ودینا ومالا وربحا مفاوضه اولدرکه
ایکی کمسنه نک تصرفا ودینا ومالا وربحا برابر اولملریدر تصرفا دیدوکی شریکلرک بری هر نه یه قادر اولورسه
شریک آخر دخی اکا قادر اولا اکر قادر اولمازسه معنای مساوات فوت اولور ودینا دیدیکی ایکیسی دخی مسلم
اولمق کرکدر ومالا دخی برابر کرکدر وحاصل اولان ربحده برابر اولمق کرکدر شو ایله شرایط مفاوضه دن
بر شرط فوت اولورسه شرکت عنان اولور ویتضمن الوکالة والکفالة ذکر اولنان شرکت مفاوضه وکالة
وکفالتی متضمن اولور شریکلرک هر بری آخره وکیل وکفیل اولور شریکلرک بری اشترا ایلدیکی بایعی دخی
شریک آخردن طلب ایلمک جایزدر فلا یجوز بین مسلم وذمی خلافا لابی یوسف شرکت مفاوضه مسلم ایله ذمی
بیننده جایز دکلدر ابو حنیفه وامام محمد قتنده اما ابو یوسفک ایچون خلافی واردر انک قتنده جایزدر
ولا بین حر وعبد وصبی ولا صبیین شرکت مفاوضه عبد ایله حر بیننده وبالغ ایله صبی بیننده

وايكي صبي ما بينلرنده جايز دكلدر عبدايله حرك بالغ ايله صبينك شركت مفاوضه ده عدم جوازي برابرلك
اولمدوغي ايچوندر وعبدين ومكاتبين دخي ايكي عبد وايكي مكاتب بيننده شركة مفاوضه جايز دكلدر كفالتي
صحيح اولمدوغي ايچون ولا بد من لفظ المفاوضة بو شركتده لفظ مفاوضه ذكردن لابددر زيرا ناسك اكثري
شرائط مفاوضه بلمزلر بو تعقد برجه مفاوضه تصريح ايلمك شرايطك كلي سرمعامله قايم اولوراو شيا جميع
مقتضياتها وياخود شركة مفاوضه نك جميع مقتضاسني بيان ايلمك لابددر اكر لفظ مفاوضه ذكر اولنماز
ايسه مقصود اولان معنى دكوردر مسئله اصلي بري قلمق شرطيله كفالت حواله در واصلي ضمانه شرطيله حواله
كفالتدر ولا يشترط تسليم المال ولا خلطه شركت مفاوضه نك صحتنده تسليم مال وبري برينه خلط ايلمك
شرط قلنمادي وما اشتراه كل منهما سوى طعام اهله وكسوتهم فهما شريكيندن هر بري اهلنك
طعام وكسوه لرندن غيري اشترا ايلدكلري شئي ايكيسي ايچوندر زيرا مقتضاي عقد مساوات هر بري
تصرفده صاحبينك قايم مقاميدر كويا كه برينك اشترا سي ايكيسينك اشترا سيدر الا استثنا اولان
شيء دكل دين لزم احدهما بما يصح فيه الشركة كبيع وشراء واستجار الاخر شركة صحيح اولان دين بسبيله
هر دين كه احدهما يه لازم كله بيع وشرا واستجار كبي شريك اخره دخي اول دين لازم كلور بما تصح فيه الشركة قيد
شول دينك لزومندن احتراز دركه انده شركت صحيح اولميه جنايت نكاح وخلع ودم عمده صلح ونفقه
كبي مثلا شركة مفاوضه ايله شريك اولانك بري جنايت ايلسه جنايتك ارشي جانينك اوزرينه ديندر
وتزوج ايلسه مهري كندو اوزرينه ديندر وزوجه سنك نفقه سي كندو اوزرينه دينندر بو مقوله ديوني شريك
اخر ضامن اولماز وان لزم كفالة لزم الاخر اكر شريكينك برينه كفالت سبيله ومكفول عنهنك امريله دين
لازم اولور شريك اخره دخي لازم اولور مثلا شريكينك برينه براجنبي بكا فلانه شول قدر ايچون كفيل اول ديسه
اول دخي امريله كفيل اولسه شريك اخره لازم اولور ابو حنيفه قدس سره خلافا لهما امامين ايچون خلاف
واردر انلر قتنده شريك اخره لازم كلماز زيرا بو كفالت تبرعدر ابو حنيفه ايچون دليل عقلي بودر كه كرچه
ابتدا تبرعدر لكن بقاده معاوضه در بو تقدير جه امر ايله اولدقده ضمانه لازم كلور وكذا ان لزم بغصب يه شريك
اخره لازم اولور اكر غصب سبيله دين لازم اولور سه مثلا شريكيندن بري بر شي غصب ايدوب اتلاف
ايلسه ابو حنيفه وامام محمد قدس سره اول دين شريك اخره دخي لازم اولور خلافا لابي يوسف ابو يوسف
ايچون خلاف واردر انك قتنده شريك اخره لازم اولماز زيرا بو دين تجارت سبيله دكلدر تحت عقده
داخل اولان ضمان تجارتدر التزام ايدر بو حسبه ضمان عدوان دكلدر بو تقدير جه جنايت شبيه اولوب
شريك اخره برشي لازم كلماز ابو حنيفه وامام محمد قتنده دليلي شريكه ادا ضمان ايله مضمونه مالك اولور
بو تقدير جه ضمانه تجارت منقلب اولور ودفع الكفالة بلا امر لا يلزم في الصحيح مكفول عنهنك امري اولمدين
كفالتده شريك اخره برشي لازم اولماز قول صحيحده زيرا ابتدا وانتهاء معنى مفاوضه منعدم دلرو غير ايچوندر

مصنفك

شفاعه

مصنفك بو الصحيح قيدي بعضيلر بايع الصغير كتا طلاق جوابي ايله حمل ايدوب شريكيا اخرا ايچون
لزومه ذاهب اولمشلردر اندن احترازدر وان ورث احدهما نقدا يصح به الشركة او وهب له وقبضه صارت
عنانا متفاوضين دن بري شركت صحيح اولان نسنه وارث اولسه دراهم ودنانير كبي وياخود اكا شركة
صحيح اولور برشي هبه اولنسه واول دخي قبض ايلسه شركت مفاوضه شركت عنان اولور مساوات فوت
اولدوغي ايچون زيرا شركت عنانه منقلب اولور اكر مفاوضه ده برشرط فقد اولنسه كه عنانده شرط
اولماسه ايدي يعني عنانده اولميان شرطلرك بري مفاوضه ده فقد اولنسه بنه عنان اولور زيرا مساوات
زايل اولمشدر وان ورث عرضا او عقارا بقيت مفاوضه اكر شريكيندن بري عرضه وياعقاره وارث
اولسه شركت مفاوضه حالي اوزره باقي قالور شركة اخره منقلب اولماز زيرا بو ايكي شيئده شركة صحيح اولور
ولا مفاوضه ولا عنان الا بالدراهم والدنانير شركة مفاوضه وشركة عنان صحيح اولماز الا اقچه والتون
ايله صحيح اولور ائمه ثلثه قتنده او بالفلوس النافقة عند محمد فلوس رائجه ايله دخي صحيح اولور امام محمد قتنده
درهم ودنانير خلقة ووضعا ثمندر بونده خلاف يوقدر اما فلوس نقجان رائجه اولسه اثمانه داخل اولور اما
ابو يوسف قتنده جايز دكلدر زيرا اصطلاح ايله متغير اولور وبالتبر والنقرة ان تعامل الناس بهما
شركة مفاوضه وعنان تبر ونقره ايله دخي صحيح اولور اكر ناس ايكيسي ايله معامله ايدرلر سه تبر كومش والتونه
مضروب اولميانه ديرلر نقره التون وكومشدن اريتمش قطعه يه ديرلر ولا تصحان بالعرض الا ان يبيع نصف
عرضه بنصف عرض الاخر عروض ايله مفاوضه وعنان صحيح اولماز مكر احدهما نصف عروضني اخرك نصف عروضنه
بيع ايليه اما عروضنك قيمتلري برابر اوله ثم يعقد الشركة اندن صكره عروضنده شركت منعقد اولوب
تمامده شريك اولورلر وهر بري نصيبني اخره منصرف اولور عروضنده شريك اولان مراد ايدن كمسنه ايچون حيله
بودر بعدر والموزون والعددي المتقارب قبل الخلط شركة مفاوضه وعنان قبل الخلط مكيل وموزون
وعددي متقارب ايله صحيح اولماز وان خلطا جنسا واحدا ثم اشتركا فشركة عقد عند محمد اكر ايكي كمسنه جنس
واحدي خلط ايلسه لر مثلا ايكيسنك دخي ايلي برا اولسه بر يرده خلط ايلسه لر اندن صكره شريك اولسه لر
بو مقوله شركت شركة عقد در امام محمد قتنده وشركت ملك عند ابي يوسف شركت ملكدر ابو يوسف قتنده
بو ايسه ظاهر الروايه در وبو خلافك فائده سي شول محلده ظاهر اولور كه قچان ربحك برينك
نصيبي اوزرينه شرط ايلسه ابو يوسف قتنده شرط ايلدكلري شئيه مستحق اولور وان خلطا جنسين
لا تنعقد اتفاقا اكر ايكي جنسي خلط ايلسه لر اتفاقا شركت منعقد اولماز مثلا بغداي ايله اربه يي
خلط كبي وشركت عنان دورت نوعك بري دخي شركت عنانده روحي ان يشتركا متساويين
شركت عنان ايكي كمسنه متساويين اولدقلري حالده شريك اولمقدر مفاوضه ده ذكر اولنان شيلرده
او غير متساويين وياخود غير متساويين اولدقلري حالده شريك اولمقدر يعني شركتده تساوي شرط

اولملا مقدر وتضمن الوكالة دون الكفالة شركت عنان وكالتي متضمن اولور اما كفالتي متضمن اولماز وشركتدن
مقصود اولان خير مالندن متصرف اول تقديرجه وكالتي متضمن اولور واما شركت مفاوضه ده كفالتك
ثبوتي شول اجلدن اولور كه ضرورتي اجوندر كه لفظ اقتضا ايلمشلردر ولفظ عنان ايسه
اي اعتراض ايلور وبو لفظ كفالته مبني دكلدر وحكم تصرف مقتضاي لفظدن خلافيله ثابت اولماز وتصح في نوع من
التجارة شركت عنان تجارتدن بر نوعده صحيح اولور وفي عمومها دخي عموم تجارتده دخي صحيح اولور وببعض مال
كل منهما ايكيسندن هر برينك مالنك بعضيله دخي شركت عنان صحيح اولور زيرا مساوات شرط دكلدر
وبكله وكل ماليله دخي صحيح اولور ومع التفاضل في رأس المال والربح رأس مالده وربحده تفاضل ايله دخي
شركت عنان صحيح اولور مثلا برينك رأس مالي ايكي بيك وبرينك بيك اولسه اوزره وربحي دخي برينه ثلثان
وبرينه ثلث اولمق اوزره جايزدر ومع تساويهما فيه رأس مالده وربحده متساوي اولملرده دخي شركت عنان
صحيح اولور وفي احدهما دون الاخر عند عملهما ويا خود برندن متساوي اولسه باخره اولمه ايكيسنك عملي قتنده
يعني ايكيسي دخي عمله برابر اولالر زياده ربح للعامل عند عمل احدهما ايكيسندن برينك عملي قتنده عامل
اجون زياده ربح ايله دخي شركت عنان صحيح اولور ومع كون مال احدهما دراهم والاخر دنانير شركت عنان برينك
مالي اقجه وبرينك التون اولمق اوزره دخي صحيح اولور ولا يشترط فيها ايضا شركت عناندن خلط شرط
قلنمدي مفاوضه ده وان شرط اولدوغي كبي لفظ ايضا ايكسنه دخي قيددر والوضيعة على قدر المال وان شرطا
غير ذلك وضيعه زيان مالك مقداري اوزرينه در اكر وضيعه برينه اولمق شرط ايلرلرسه ده زيرا بني عدم
الربح على ما شرطا والوضيعة على قدر المالين بيورمشلردر وما كل منهما طولب هو فقط شول
شيئكه شريكندن بريسي شرا ايلسه انجق اشترا ايدن كمسنه ثمني ايله طلب اولنور بو خصوصده شريك اخردن طلب
اولنماز زيرا شركت عنان وكالتي متضمندر لكن كفالتي متضمن دكلدر ورجع على شريكه بحصته منه ان اداه
من ماله اشترا ايلديكي شيئك ثمنني خالص مالندن ادا ايلمش ايسه شريكي اوزرينه حصه سي مقداري رجوع ايدر
زيرا شريكك اخرك جهتندن حصه سنده وكيلدر بو سببله بيع هلاك اولدوغي تقديرجه در وتبطل الشركة
بهلاك المالين شريكينك مالري هلاك اولمغله شركت باطل اولور او احدهما قبل الشراء وهو على الكم
قبل الخلط هلاك في يده او يد الاخر ويا خود ايكيسنك مالندن بري هلاك اولمغله قبل الشرا دخي شركت
باطل اولور وقبل الخلط كندو يدنده ويا خود اخرك يدنده هلاك واقع اولورسه مالكي اوزرينه در كندو يدنده
هلاك اولورسه معناسي ظاهردر واما اخرك الندن هلاك اولورسه اخرك يدي يد امانتدر وعليهما بعد
اكر هلاك بعد الخلط مال شركتدن واقع اولورسه ايكيسي اوزرينه در فان هلك بعد ما شرى الاخر بماله
فالمشتري بينهما ورجع المشتري على شريكه بثمن حصته اكر شريكلك بري كندو ماليله بر شي اشترا ايلدكدن صكره
اخرك مالي هلاك اولسه بيلمدي اشترا اولنان شي ايكيسنك بينلرنده در مشتري شريكك اوزرينه

حصه سنك ثمني ايله رجوع ايدر زيرا مشتري بيلك نصفيني اشتراده شريكينك وكيلي ايدي اول تقديرجه شريكي اوزرينه
رجوعي صحيح اولور وان هلك قبل الشراء والاخر فان كان وكله حين الشركة صريحا فالمشتري لهما شركة ملك ورجع
بحصته والا فللمشتري فقط اخرك شراسندن اول شريك اخرك مالي هلاك اولسه اكر حين شركتده صريحا
اني وكيل ايلمش ايسه مشتري بر شركت ملك ايله ايكسنكدر حصه سيله رجوع ايدر اكر حين شركتدن صريحا
وكيل ايلمامش ايسه مشتري انجق مشتريه اجوندر ولكل من شريكي المفاوضة والعنان ان يبضع ويضارب
ويستأجر ويوكل ويودع ويده في المال يد امانة شركت مفاوضه وعنان ايكي شريكك اولنلرك هر بري اجون
مالي اخركسنه بر سرمايه ويرمك ومضاربه ويرمك وبر كسنه اجاره طوتمق ووكيل ايلمك امانت قومقدر
ومالده شريكيندن هر برينك يدي يد امانتدر اكر هلاك اولسه شريك اخرسن مالي سرمايه ومضاربه
ويردكده واخري وكيل ايلدكده وامانت قودكده بو تضمينه قادر دكلدر زيرا شريكك يدي يد امانتدر وشركة
صنايع والتقبيل دخي نوع شركت صنايع وتقبلدر وهي ان يشترك خياطان او صباغ وخياط على ان
يتقبل الاعمال ويكون الكسب بينهما شركت صنايع وتقبل ايكي درزي ويا خود بر بوياجي وبري درزي اعمال
تقبل تقبل ايدوب كسبلري ايكسنك بينلرنده اولمق اوزره شريك اولمق اوزره شريكلك منعقد ولو شرطا العمل
نصفين والربح اثلاثا جاز اكر شريكلر على نصفين ربحي اثلاثا شرط ايلسه لر جايزدر يعني على مناصفه
اوزره عمل ايدر لكن ربحك ايكيسي بنم وبري سنك اولسون ديو شرط ايلسه لر جايزدر وكل عمل يقبله احدهما
يلزمهما هر عمل كه ايكسندن بري تقبل ايلسه اول عمل ايكسنه لازم اولور فعلى كل منهما الطلب بالعمل شريكيندن
هر بري اجون عملي ايله طلب واردر يعني بريسندن عمل طلب اولنور ولكل منهما طلب الاجر وشريكيندن هر بري
اجون طلب اجرت واردر ويبرأ الدافع بالدفع الى احدهما وكسب بينهما دون عمل احدهما فقط اكر عملي بري
اشلمش ايسه شريك اخر اجرتي دفع ايلمكله دفع بري اولور زيرا كسب ايكسنك بينلرنده در وبو شركت
اقتضاء ضمان شركت مفاوضه كبيدر وشركة الوجوه وهما ان يشتركا ولا مال لهما على ان يشتريا بوجوههما
ويبيعا والربح بينهما شركت عقدك دوردنجيسي شركت وجوهدر وشركت وجوه مالري اولميان ايكي كمسنه
شريك اولمقدر شونكله اوزرينه كه وجوهلري ايله اشترا ايلسه لر يعني عند الناس وجاهت واللري اولمغله درزيده
اشترا ايدوب واول شيئي بيع ايلسه لر مالي صاحبنه ويروب حاصل اولان ربح مابينلرنده مناصفه اوله
وان شرطها مفاوضه صحت اكر شركت وجوهي مفاوضه شرطيله اوزره ايلسه لر صحيح اولور يعني لفظ مفاوضه وتحقق
شول ابو رده كه مساوات شرطدر اول شرطه اوزره اولسون ديسه لر صحيح اولور الكركت اوزرينه احكام مفاوضه
جاري اولور ومطلقها عنان شركته لفظنك مطلق شركت عناندر وتتضمن الوكالة فيما يشتريانه
عند الاطلاق بو شركت اشترا ايلدكلري شيئده انجق وكالتي متضمن اولور زيرا غيري اوزرينه تصرف انجق
وكالت ايله اولور اما مفاوضه شرطي ايلسه كفالتي متضمن اولور فالشرط مناصفة المشتري

شركت الوجوه

وشالثلثة فالربح كذلك اكر شريكين مشتريك مناصفه وشالثلثة شرط ايلسه لر بس اولدي ربح دخي شرط
ايلدكلري كبيدر زيرا استحقاق ربح ضمان ايله مشترى ده ملكه تابعدر بس اولدي ملك مقداري ربح مقدر
اولور وشرط الفضل باطل شرط فضل باطل اولور يعني التان شيئي نصفا اوزره اولوب لكن ربح ثلث
اوزره اوله ديو شرط ايلسه لر فضل باطل اولور زيرا زايد بر ربحدر كه ضامن اولماز بو ايسه جايز دكلدر
الا مضاربه ده جايز اولور هذا فضل ديمكدن اوله ديا خود وقفا اوزره فصل اوله و قشاكر مصنف شركة
صحيحه دن فارغ اولديسه شركة فاسده يه شروع ايلدي زيرا شركة صحيحه اصلا و وصفا موجوددر شركة
فاسده ايسه اصلا موجوددر لكن وصفا موجود دكلدر بو تقديرجه من كل وجه موجود اولان تقديمه اولى در
ولا تصح الشركة فيما لا تصح الوكالة به كالاحتطاب والاحتشاش والاصطياد والاستقاء وكالتصحيح
اوليان شيده شركت دخي صحيح دكلدر اودون واوتلق جمع ايلمك كبي بونلرده شركت صحيح دكلدر زيرا معنى
وكالتي متضمندر و مباح اولان شيئي اخذه توكيل باطلدر وما جمعه كل فله شول شيئي كه افرك معاونتي اولمدين
هر قنغيسي جمع ايدرسه اول شيء انكيچوندر وان اعانه الاخر فله اجر مثله اكر افركسه جمع ايده نزاعانت ايدر
اعانت ايدنه اجر مثل واردر لا يزاد على نصف ثمن المأخوذ عند ابي يوسف اجر مثل مأخوذك يعني جمع
اولان شيئك نصف ثمني اوزرينه زياده قلنماز ابو يوسف قتنده خلافا للمحمد امام محمد ايچون خلاف واردر
انك قتنده بالغا ما بلغ اجر مثل لازمدر وما اخذاه معا فلهما نصفين وشول شيئ كه ايكيسي معا اخذ
ايلديا ايكيسي ايچون نصفين واردر زيرا سبب استحقاقده برابردر بنه بونك كبيدر اكر ايكيسنك بركلبي
اولوب معا ارسال ايلسه لر اصابت ايلديكي شيء ايكيسي بيننده نصفين در اكر كلب برينك اولوب افركنك
يدنده ايكن ارسال اولنسه اصابت ايلدوكي شيئ خاصة صاحب كلبك اولور وهر برينك بركلبي اولوب
معا ارسال ايدوب صيد واحده اصابت ايلسه ايكيسي بيننده مناصفه اوزره در اكر هر بري برصيده
اصابت ايلسه اصابت ايلدكلري شيئي خاصة كندولركه اولور كذا في غاية البيان وان كان لاحدهما بغل
والاخر راوية فاستقى احدهما فالكسب له وللاخر اجر مثل ماله اكر بريسي ايچون قاطر و افركي ايچون راويه اولسه و بريسي
سقالق ايله كسب ايدنه ايچوندر و افركيچون مالنك اجر مثلي واردر اكر استقا ايدن صاحب راويه ايسه بغلك
اجر مثلني ويرور واكر صاحب بغل ايسه راويه نك اجر مثلني ويرور والربح في الشركة الفاسدة قدر المال ويبطل
شرط الفضل شركت فاسده ده ربح رأس مالي مقدارينه در ربحك زياده سني برينه شرط ايلمك باطلدر
ويبطل الشركة بموت احدهما شركت احدهمانك موتيله باطل اولور زيرا وكالت لوازم شركتدندر موت ايله
وكالت باطل اولور لازمه باطل اولنجق ملزوم دخي كذلك ولحاقه مرتدا ان حكم به موت ايله باطل اولور كبي شريكلرك
بري مرتد اولوب دار حربه لحوقي ايله دخي شركت باطل اولور اكر لحوقيله حكم اولنورسه زيرا مرتدك لحوقنه
حكم موت حكميدر ولا يزكي احدهما مال الاخر بلا اذنه شريكيندن بري بلا اذن افرك مالنك زكوتني ادا

ايده مز

ايده مز زيرا ادا زكوة جنس تجارتدن دكلدر فان اذن كل لصاحبه فادي معا ضمن كل حصة صاحبه اكر
شريكيندن هر بري صاحبنه يعني شريكنه اذن ويرسه وهر بري صاحبنك غيبتنده زمان واحده ده ادا
ايلسه ويا خود تقدم وتأخر معلوم اولمسه شريكينك هر بري شريكينك حصه سني ضامن اولور اكر بريسي
زياده ويرمش ايسه زياده ايله بعد التقاص افركنك اوزرينه رجوع ايدر وان ادى متعاقبا ضمن الثاني
علم الاول اولا اكر متعاقبا ادا ايلسه لر ضامن اولورلر كرك اولكنك اداسني بلسون كرك بلمسون
مثلا بري اول وبري صكره ادا ايلمش اولسه ادا ايليان صكره ضامن اولور ابو حنيفه قتنده وقالا لا يضمن
ان لم يعلم امامين ديرلركه اكر اولكينك اداسني بلمديسه ضامن اولماز زيرا اولكسنه فقيره دفع ايچون
مأموردر اول ايسه دفع ايلديا وانك قدرتي فقيره دفع ايلمك ايدي بو حصه زكوتدن واقع اولمش وكل ايديا بو طلب
اولنجق قدرتي اولان شيئي طلب اولنور بو حصه علم قيد تمنده اولان صلب اولنماز وان اذن احد المفاوضين
لشريكه ان يشتري امة ليطأها ففعل فهي له خاصة بلا شيء شركت مفاوضه ايله شريك اولانلرك بري وطي ايلمك
ايچون بر جاريه اشترا اسنه اذن ويرسه مأذون اولان شريك دخي مال شركت ايله اشترا ايلسه اول جاريه خاصة
اشترا ايدنكدر ايچوندر بلا شيئ شريكنه برنسنه غرامت چكمكسزين ابو حنيفه قتنده زيرا جاريه مقتضاء شركت
اوزرينه ملكنه داخل اولور اذن صكره اذن كه نصيبني هبه ايلمك متضمندر زيرا وطي حلال اولماز الا بالملك
ايله اولور ويؤخذ كل بثمنها شريكيندن هر بري جاريه نك ثمني ايله اخذ اولنور مثلا جاريه صاحبي شريكيندن
هر قنغيسي بولنورسه جاريه نك ثمنني اخذ ايدر مشتريدن اصالة شريك اخردن كفالة زيرا مفاوضه وكالت
وكفالتي متضمندر وقالا يضمن حصة شريكه امامين ديديلركه شريكنك حصه سني ضامن اولور زيرا اشترا ايلكده
مأموردن واقع اولوب ثمن انك اوزرينه واجب اولور لكن ثمن مال شركتدن ادا ونفس نفعي ايچون رجوع اولنور

مطلب

كتاب الوقف

بو كتاب وقفك احكامي بياننده در وقف وقفه نك مصدريدر متعدي
ولازم اولور وقفه مفعول تسميه سي مبالغه ايچوندر منسوج ومضروب ايچون نسج اليمن وضرب الامير ده
حبس العين على ملك الواقف والتصدق بالمنفعة كالعارية وقفه واقفك ملكي اولق اوزره برعين حبس
منفعتني تصدق قدر عاريت كبي يعني هر نه وقت ديلرسه رجوع ايدر وبيع وهبه ايدر امام اعظم قتنده يعني
فقرا اوزرينه تصدق قدر ويا خود وجوه خيردن بروجه اوزره تصدق قدر اندن صكره ديلركه منفعت معدومه
اولمه زيرا معدومه تصدق صحيح اولماز بو تقديرجه ابو حنيفه قتنده وقف جايز دكلدر اما صحيح اولان اجماعا
وقف جايزدر فلا يلزم ولا يزول الملك الا ان يحكم به حاكم بس اودي لازم اولماز و دخي ملكندن زائل اولماز
الا اكر حاكم لزومنه حكم ايليه مثلا بر كمسنه وقف ايلدوكي شيئي متوليه يه تسليم ايدوب اندن صكره رجوعني مراد
ايدوب عدم لزومنه ذاهب اولوب متنازع ايلدكده قاضي دخي لزومنه حكم ايلسه اول وقف لازم اولور وملكندن
زائل اولور قيل او يعلقه بموته بان يقول اذا مت فقد وقفت و دينلديكه يا خود واقف وقفني ايده جك شيئي

موته تعليق ايلسه كه اولدوكم زمان تحقيق وقف ايلدم ديكله يعني فلان شيء اولدوكم زمان وقف اولسون ديه
وعندهما هو حبس العين على ملك الله تعالى على وجه يعود نفعه على العباد فيلزم ويزول ملكه بمجرد القول عند ابي يوسف
امامين قتنده وقف بر عيني حبس در الله تعالينك ملكي اولمق اوزره بر وجه اوزره كه اول وقفك نفعي عباده
عايد اوله پس ايمدي بو تقدير جه لازم اولور وواقفك ملكي زائل اولور ابو يوسف قتنده مجرد وقفت قوليله
داري هذا وياخود وقفت ارضي هذا ديمكله وعند محمد لا ما لم يسلم الى ولي امام محمد قتنده لازم كلمز وملكندن
دخي زائل اولماز مادامكه وقف ايلديكي شيء تسليم متوليه ايلميه مجرد وقفت قوليله لزوم زوال ملك لازم كلماز
ولو وقف على الفقراء او بنى سقاية او خانا او رباطا لبني السبيل اكر فقرا اوزرينه وقف ايلسه وياخود
ابناء سبيل ايچون وقف سقايه بنا ايلسه وياخود بحار وآينده ووروندة ايچون خان بنا ايلسه وياخود
رباط بنا ايلسه لبني السبيل لايجي بنيه متعلقدر او جعل ارضه مقبرة لا يزول ملكه عنه الا بالحكم وياخود
ارضيني مقبره قلسه واقفك ملكي كندندن زائل اولماز الا حكم ايله زائل اولور ابو حنيفه قتنده وعند ابي
يوسف يزول بمجرد القول امام يوسف قتنده مجرد قوليله ملكندن زائل اولور زيرا انك قتنده تسليم
شرط دكلدر وعند محمد اذا سلمه الى متول واستقى الناس من السقاية وسكنوا الخان والرباط ودفنوا
في المقبرة امام محمد قتنده واقف ايچون وقفي متوليه تسليم ايلسه وناس سقايه دن شرب ما ايلسه وخان
ورباطه ساكن ونزول ايلسه لر ومقبره يه ميت دفن ايلسه لر اول زمان وقفك ملكندن زايل اولور وشرط
لتمامه ذكر مصرف مؤبد وقفك تمامي ايچون مصروفي ذكري شرط قلندي مثلا على كذا وكذا ثم على فقراء
المسلمين ديمك كبي وعند ابي يوسف يصح بدونه ابو يوسف قتنده وقفك تمامي صحيح اولور بلا ذكر مؤبد واذا
انقطع صرف الى الفقراء ايچون مصروف منقطع اولسه فقرايه صرف اولنور واقفك ملكنه عود ايلمز اكر صاحب ايسه
اكر ميت ايسه ورثه سنه دخي عود ايلمز بونك معلوم اولديكه تأبيد شرطدر الا ابو قدر وادر كه ابو يوسف قتنده
ذكري شرط دكلدر وامام محمد قتنده ذكري شرطدر وصح عند ابي يوسف وقف المشاع ابو يوسف قتنده
قسمت اولنميوب مشاع اولان ملكي وقف صحيح اولور زيرا امام ابو يوسف قتنده وقف اسقاط ملكدر
وقبض شرط دكلدر مشاع ايسه اكا مانع دكلدر وجعل غلة الوقف او الولاية لنفسه وقفك غله سني وياخود
توليتني واقف كندو نفسي ايچون قلمق جايزدر زيرا نبي م كندو وقفندن اكل ايدر لر ايدي بو ايسه حلال اولماز
الا شرط ايله حلالي اولور بونك معلوم اولديكه كندو نفسي ايچون شرط ايلمك مشروعدر مشايخ بلخ ابو يوسفك قولني
اخذ ايلمشلردر وقفه ناسه ترغيب ايچون فتوي دخي بو قول اوزرينه در خانيه ده دخي بو سؤال او وزره در
الا مكركه واقف خاين اولوب امين اولميه فقرا ده ضرري دفع ايچون قاضيه وقفي عزل ايلمك واردر اكر واقف
براحد كندو يه عزل ايلميه ديو شرط دخي ايلدي ايسه اول شرطه التفات ايلماز وكذا في شرح مجمع البحرين وفي خانيه
اخرجه او لنور دخي كبي بعد العزل عادل اولسه توليت اكا انتقال ايلماز وجعل الكل والبعض لامهات اولاده

اومدبره ما داموا احياء وبعدهم للفقراء كل غله سني وياخود بعض غله سني ام ولدلرينه وياخود مدبرلرينه مادام كه
حي اولالر ويو نلر دنصكره فقرا ايچون اولديو وقف ايلمك صحيح اولور وشرط ان يستبدل به غيره اذا شاء
خلافا لمحمد في الكل واقف وقف ايلديكي اراضي ديلدوكي زمان غيري ارضه استبدال ايلسنكه شرطي دخي
صحيح اولدي زيرا كلسندن امام محمد ايچون خلاف واردر وصح وقف العقار عقارك وقفي صحيح اولدي
زيرا صحابه كرام دن برجماعته وقف ايلمشلردر وكذا المنقول المتعارف وقفه عند محمد بين الناس وقفي
متعارف اولان منقولك دخي وقفي صحيحدر امام محمد قتنده كالفاس والمر والقدوم والمنشار والجنازة
وثيابها والقدور والمراجل والمصاحف والكتب بو ذكر اولنان شيلر كبي فاس دمر فتح ميم ايله فارسيجه
بيلدر قدوم فتح قاف ايله تيشه يعني كرد منشار دستاره وجنازه اوزرنده ميت غسل ايدرلر
جيمك كسريله وثيابه ايسه كعبه اورتوسيدر كه جنازه اوزرينه وضع ايدرلر قدور قدرك جمعيدر كه چولمكلر
مراجل مرجلك جمعيدر كه طنجره در مصاحف مصحفك وكتب كتابك جمعيدر روايه يوسف معه في وقف السلاح
والكراع كالخيل والابل وسبيل وبه يفتى ابو يوسف امام محمد ايله دريف سبيل الله وقف سلاح وكراعه كراع كه
خيل وابل كبيدر وفتوي بونكله ويريلور قياس بوايديكه جايز اولميه زيرا منقولده شرط تابيد متحقق اولماشدر
اما وجه استحسان اثار مشهوره در وبو اثار مشهوره دندر كه حضرت عمر رضي الله عنه خالد بن وليدي نبي عليه السلام
منع زكوة ايچون شكايت ايلدكده ولا تظلموا خالدا فانه حبس ادرعه في سبيل الله بيورمشلردر وبر دخي روايتده
وطلحة حبس درعه في سبيل الله بيورمشلردر وكذا يصح عند ابي يوسف وقفه تبعا كمن وقف ضيعة ببقرها
واكرتها وهم عبيده وسائر الات الحراثة ومنقولك وقفي ابو يوسف قتنده دخي صحيح اولور عقاره تبعيتا
ايله شول كمسنه كبي كه بر چفتلك بريا اوكوز ايله والكنجيسيله واقفك قولاري در وسائر الات حراثتي ايله وقف
ايلدي بقر والات حراثت كه منقولتدر ضيعه يه تبعيت ايله وقفي صحيح اولور اكرات جمع اكاردر اكنجي
معناسنه واذا صح الوقف فلا يملك ولا يملك الا انه يجوز قسمة المشاع عند ابي يوسف ايچون وقف صحيح
اولنسه اول وقف كمسنه نك مملوكي اولماز الا بو قدر وار كه ابو يوسف قتنده مشاع اولان وقفك قسمتي
جايزدر ويبدأ بارتفاع الوقف بعمارته وان لم يشترطها الواقف ان وقف على فقراء ايه وقف اولان وقفك
عمارتنه غله وقف ايله اكر واقف عمارتنه شرط ايلمدي ايسه ده وان وقف على معين فعليه اكر معين اوزرينه
وقف ايلدي ايسه عمارت وقف اول معين اولان كمسنه نك اوزرينه در زيرا الخراج بالضمان ايديكي معيندر
فان امتنع او كان فقيرا اجره الحاكم وعمره من اجرته ثم رده اليه اكر موقوف عليه عمارتده امتناع ايلسه وياخود
فقير اولوب عمارته عجزي اولسه حاكم وقفي اجاره يه ويروب اجرتندن تعمير ايدر اندنصكره وقفي
موقوف عليهايه رد ايدر وبعض الوقف يصرف الى عمارته ان احتاج والا حفظ الى وقت الحاجة وقفك نقضي

عمارته صرف اولنور اكر احتياج اولنورسه واكر احتياج اولنماز ايسه وقت حاجته دكين حفظ اولنور
وان تعذر صرف عينه اكر نقضك عيني صرفي اولنمق متعذر اولورسه يباع ويصرف ثمنه اليها اول نقض
بيع اولنوب ثمنی عمارتنه صرف اولنور ولا يقسم بين مستحقي الوقف نقض وياخود ثمنی وقفك مستحقلري
بيننده قسمت اولنماز زيرا اول نقض عينك جزئيدر عينده ايسه مستحقك حقي يوقدر انلرك حقي
منافعنده در عين خود حق الله در فصل بو فصل احكام مسجد بياننده در اذا بنى مسجدا
لم يزل ملكه عنه يعني بر كمسنه مسجد بنا ايلسه اول كمسنه نك ملكي مسجددن زائل اولماز حتى يفرزه عن ملكه
بطريقه ويأذن بالصلوة فيه ويصلي فيه واحد وفي رواية شرط صلوة جماعة حتى واقف اول مسجدي ملكندن
طريقي عام ايله افراز ايدبجك وخلقه اول مسجده صلوته اذن ويربجك وبر كمسنه مسجدده نماز قلنجه وبر روايتده
صلوة جماعت شرط قلنمشدر بو مذكورات اولنجه ملكندن زائل اولور ولا يضر ان يجعل تحته سردابا
لمصالحه واول مسجدك تحتنده مصالحي ايچون سرداب قلنمق ضرر ايلمز وان جعل لغير مصالحه او جعل فوقه بيتا
وجعل بابه الى الطريق وعزله اكر سرداب مسجدك مصالحندن غيري ايچون قلنسه وياخود مسجدك فوقنده
بيت قلنسه ومسجدك قپوسني طريقه قلسه وعزل ايليسه او اتخذ وسط داره مسجدا واذن بالصلوة فيه لا يزول
ملكه عنه وياخود وارنك اورته سنده مسجد اتخاذ ايلسه واكا صلوته اذن ويرسه اول مسجد بانيسنك ملكندن
زائل اولماز وله بيعه ويورث عنه اول باني ايچون وسط داره ايلديكي مسجدي بيع ايلمك واردر وبانيدن ميراث
اولنور يعني فوت اولدقده مسجد ايدي ديو ميراثدن منع اولنماز وعند ابي يوسف يزول ملكه بمجرد القول مطلقا
ابو يوسف قتنده بانينك ملكندن زائل اولور مجرد قوليله مطلقا يعني كرك مسجد اولسون وكرك مسجددن غير
اولسون زيرا ابو يوسف قتنده تسليم شرط دكلدر ولو ضاق المسجد وبجنبه طريق العام يوسع فيه وبالعكس
اكر مسجد طار اولسه حال بو كه يانند طريق عام اولسه اول طريقدن مسجد توسيع اولنور رباط استغني عنه يصرف
وقفه الى اقرب رباط اليه بر رباط كه اندن استغنا اولنه اول رباطك وقفي اقرب رباطه صرف اولنور زيرا
مصلحت عامه ايچوندر والوقف في مرض موته حال وقفه في مرض موتنده وصيتدر ثلثندن معتبردر ويتبع شرط الواقف في
اجارة والوقف ان وجد اجارت وقفده اكر شرط بولنورسه شرط واقفه اتباع اولنور والا فالمختار ان لا يوجر
الضياع اكثر من ثلث سنين شرط اجاره بولنماز ايسه اختيار اولنان بودر كه چفتلك اوچ سنه دن اكثر اجاره يه
ويرلمه ولا يوجر غيرها اكثر من سنة چفتلكدن غيريسي بر سنه دن اكثر اجاره يه ويرلمه وفتوى دخي بونك
اوزرينه در زيرا مدة اذا طويل اولورسه ابطال وقفه لازم اولور ولا يوجر الا باجر المثل وقف اجاره اولنماز
الا اجر مثلي ايله اجارا اولنور ثم لا ينقض ان زادت الاجرة لكثرة الرغبة اجر مثلي ايله اجار اولندقدن صكره اجاره بوزلماز
رغبت ناس ايله اكر اجرت زياده اولورسه ده ينه نقض اولنماز وليس للموقوف عليه ان يؤجر باذنه الا بالنيابة

اوولاية

اوولاية موقوف عليه ايچون وقف كندو زماننده ايجار ايلمك يوقدر ولا قاضي طرفندن نيابت ايله وياخود
ولايت ايله الا متولي اولمق ايله ايجار ايلمك واردر ولا يعار ولا يرهن وقف عاريه ورهن ويرلمك جائز
دكلدر وغصب عقاره يفتى بوجوب الضمان اكر وقفك عقاري غصب اولنسه ضمانك وجوبنه افتا
اولنور يعني قيمتي اخذ اولنوب بر آخر ضيعه اشترا اولنور غصب ولانه بدل بدل وقف اولور كذا في الدرر
ولو شرط الولاية لنفسه لو كان خائنا ينزع منه وان شرط ان لا ينزع اكر واقف توليتي كندو نفسنه شرط
ايلسه اكر خائن اولورسه توليتدن نزع اولنماغي شرط ايلديكي ايسه ده عزل اولنور كتاب بو كتاب

مطلب

بيوعك احكامي بياننده در معلوم اوله كه بيعك مشروعيتي كتاب وسنت واجماع ومعقول ايله ثابت
اولدي نحو حق تعالينك واحل الله البيع وحرم الربوا ولا تأكلوا اموالكم بينكم بالباطل الا ان تكون تجارة
عن تراض قول شريفيدر وسنت ايله ثابت اولدغي نبي عم كه يا معشر التجار ان البيع يحضره اللغو والحلف
فشوبوه بالصدقة قول شريفيدر واجماع ايله ثابت اولديغي ظاهر ومعقول ايله ثابت اولديغي نوع انساننك
الطبع اولوب هر بري آخره محتاجلردر اكر بيع وشرا اولمسه نظام انتظام ممكن اولمازدي حاجت ناس
ايچون مشروع اولمشدر ولفظ بيع اضداددندر شراده دخي مستعملدر ايكي مفعوله تعديه ايدر بعت زيدا
الدار كبي ومفعول اوليه على وجه التأكيد من داخل اولور مثلا بعت من زيد الدار كبي ومن مكانه لام دخي داخل
اولور بعتك الشيء وبعت لك كبي ولكن ده اولان لام زائددر ومصنف بيوعي صيغه جمع ايله ايراد
ايلديكي انواعي قصد ايلمشدر زيرا بيع اعتبار ايله دورت نوعدر بر نوعي بيع مقايضه دركه سلعة
سلعه يه بيعدر وبر نوعي دخي سلعة ثمنه بيعدر كه حالا تعامل ناس ولان بيع بودر وبر نوعي دخي
ثمني ثمنه بيعدر بوكا صرف تسميه اولنور وبر نوعي دخي ديني عينه بيعدر اكا سلم تسميه اولنور وثمني
اعتباري ايله دخي دورت نوعدر بري بيع مساومه در وبري دخي بيع مرابحه در وبري دخي بيع توليه در
اول دخي بهايه بيع ايلمكدر وبري دخي بيع وضيعه دركه سرمايه سندن نقصانه بيعدر وبيعك شرائطي
دخي دورتدر شرط انعقاد وشرط انعقاد دخي دوردر بري عاقده وبري نفس عقده وبري دخي
مكان عقده وبري معقود عليه در عقد عاقده عقل لازمدر زيرا عقود اولمنجي جانبيندن وكالته
ايله بيع منعقد اولماز الا ابا ايله قاضيه مال يتيمك طرفنه توليه ايدرلر نفع اولمغا دوزده وبر دخي عبد
كندو نفسني افنديسنك امري ايله اشترا ايلمك كبي بو دخي طرفينه توليه اوزره در والدرايه ده قاضينك
طرفينه توليه سي كندو نفسيچون اولديغي منعقد اولماز زيرا قاضينك فعلي قضادر كندو نفسي ايچون
قضا جائز دكلدر وعاقدك شرطي عاقلدر زيرا مجنون وصبينك عقدي صحيح دكلدر ونفس عقده
اولان شرط قبول وايجابه موافق اولمقدر زيرا ايجاب اولان شيئك غيريسي قبول ايله بيع منعقد اولمق
صفقه متفرق اولدوغي ايچوندر اما مكان عقده اولان شرط ايجاب وقبول مجلس واحدده اولمقدر

اما معقود علیهک شرطی موجود اولمق ومالی متقوم اولمق ونفسنده مملوک اولمق ومقداری معلوم
اولمق ومقدور التسلیم اولمق کرکدر زیرا بیع معدوم منعقد اولماز وبیعک معناسی تملیکدر اول
دخی ایکی وجه اوزرینه دربری تملیک منافع اشیادر کم بدل ایله اجاره وبدلسز عاریه کبی وبری دخی تملیک
اعیان اشیادر کم بدل ثمن وعوض شرطیله بعد القبض هبه کبی من غیر بدل وعوض هبه وصدقه کبی وبیعک
احوالی بری وجه اوزره در اوتکی وجه بیع حاضر ومعین اولمسیدر ایکنجی بیع غایب اولمسیدر اما
بایع تسلیمنه قادر اوله متاع وحیوانات واغصان اشجارده میوه کبی اوچنجیسی بایع تسلیمنه قادر
اولمیه ظهر غنمده صوف وبطون حیوانده اولاد وعبد آبق کبی وبونلره مشابه اولنلر کبی دخی بو مقوله بیع
فاسددر دوردنجیسی بیع معقود اولمسیدر بو دخی فاسددر زیرا نهی اولنمشدر بیع ما لیس عندک دن نهی
بیورلمشدر بشنجیسی مبیع برکمسنه نک اوزرنده دین اولمسیدر اول دخی اوزرنده اولاندن بیع جایزدر
اخره بیع فاسددر التنجیسی مبیع امانت ویاخود عاریت ویا اجاره ویا رهن ویلرجایه اولمسیدر
ویا اوزرنده امین اولمقدر بو ذکر اولنان نسنه کندوده اولان کمسنه یه بیع جایزدر لکن قبض جدیده
محتاجدر زیرا قبض اول قبض امانتدر وقبض ثانی قبض ضماندر وقبض امانت ایسه قبض ضمان
مقامنه قایم اولمیه زیرا اکر مبیع مشترینک ثانیا قبضندن اول هلاک اولسه بایع اوزرینه در اکر قبض
جدیددن صکره هلاک اولسه مشتری اوزرینه در یدنجیسی مبیع مشتری قتنده غصبا ویاخود
سرقه ویاخود خیانه موجود اولمسیدر مبیع اول کمسنه یه بیعی جایزدر قبض جدیده محتاج دکلدر زیرا قبض
اول قبض ضماندر وقبض ثانی دخی قبض ضماندر وقبض ضمان قبض ضمان مقامنه قایم اولور اکر مبیع
قبل قبض الثانی هلاک اولسه مشتری اوزرینه در ثمنی دخی سکز وجه اوزره در اولکیسی فضه در ایکنجیسی
ذهب ودنانیردر اوچنجیسی ملیکدر دوردنجیسی موزوندر بشنجیسی مزروعدر التنجیسی حیواندر اما بونکله
ویره سیه برشی اشترا ایلمک جایز دکلدر یدنجیسی معدوداتدر سکزنجیسی عقاردر بونکله دخی ویره سیه
جایز دکلدر بیع صحیح دخی اون طقوز نوعدر وبیع فاسد دخی اوتوز نوعدر بیع صحیحک اولی بیع
مساومه در ایکنجیسی بیع تولیه در اوچنجیسی مرابحه در دوردنجیسی بیع   ذکر بیع وضیعه دیکلدر
بشنجیسی بیع شرکتدر التنجیسی بیع اقاله در یدنجیسی بیع صرفدر سکزنجیسی بیع هبه در رجوع عوض شرطیله
اوزره اولورسه زیرا بونده شفیع ایچون شفعه واردر طقوزنجیسی بیع صلحدر رجوع اقرار اوزرینه اولسه
بونده دخی شفعه واردر اوننجیسی بیع مبادله در اون برنجیسی بیع موقوفدر اون ایکنجیسی بیع نسئه در
اون اوچنجیسی بیع من یزید در اون دوردنجیسی بیع الرضی والتعاطی در اون بشنجیسی بیع خیاردر
اون التنجیسی بیع سلمدر اون یدنجیسی بیع البراءة من العیب در اون سکزنجیسی بیع مختلف فیه در اون
طقوزنجیسی بیع مستجددر وبیوع فاسده نک اوتوز نوعی واردر اولکیسی بیع محاقله در که سنبلده بغدایی

بغدایه

بغدایه بیعدر وبو بیعه بیع الزرع بالحنطه دینلور ایکنجیسی بیع المزابنه در شجره ده خرمایی خرمایه بیع کبی اوچنجیسی
بیع مخاطره در مثلا بر رجل رجل آخره بعت منک هذا المتاع بکذا اوکذا ان قدم فلان فی سفره دیمک کبی
دوردنجیسی بیع ملامسه در وبو بیع جاهلیتده ایدی برکمسنه بر متاعی مساومه ایدرکن مس ایلسه مراد ایلدوکی
ثمن ایله او شی مشترینک اولوردی بشنجیسی بیع منابذه در بو دخی جاهلیتده بایع سلعه مشتری اوزرینه
ایسه عند المساومه مشتری مراد ایلدوکی ثمن ایله بیع واقع اولوردی التنجیسی بیع ملاقیحدر بهایمک ذکورینک
ظهورنده اولان شیئی بیعدر یدنجیسی بیع المضامین در جنس انسان وحیوانک بیعی کبی طقوزنجیسی بیع
محاضره در وبو بیع میوه هنوز تمام ارشمدین اشجار اوزرنده بیعدر اوننجیسی بیع ضربه القانصدر مثلا غواص
اولان کمسنه بعت منک بکذا من ثمن دیو قویدیره غواص ایلمسیدر اون برنجیسی بیع غرردر مثلا برکمسنه بر
رجله بو خرما اغاجلری نه ویررسه ویاخود ذراعت اولنان ارضدن نه خروج ایدرسه انی بیع ایلمکدر اون ایکنجیسی
بیع مضطردر مثلا برکمسنه طعام وشرب ولباسه مضطر اولدقده بایعک اکثر بهایه بیع ایلمسیدر وشرا دخی
بویلجه در اون اوچنجیسی بیع الکالی بالکالی در بوایسه هرشینی ویره سیه ویره سیه بیع ایلمکدر اون دوردنجیسی
حیوانی حیوانه بیعدر بوایسه فرسی عبده بیع ایلمکدر لکن عبد غایب اولمقدر اون بشنجیسی بیع معادندر
مثلا بعت منک ما یخرج من ارض اوتجر بکذا درهما کبی اون التنجیسی بیع مالم یقبضدر اون یدنجیسی بیع
سلفدر مثلا برکمسنه رجل آخره شو شیئی سکا بیع ایدرم اما بکا قرض ویرمک اوزره اون سکزنجیسی
بیعتان فی بیع واحددر مثلا شو جاریه یی سکا بو مقدار درهمه بیع ایدرم اما شونک اوزرینه کم فلان اوغلانی
بو مقدار درهمه بیع ایدرسن دیمک کبی اون طقوزنجیسی شرطان فی بیعه در مثلا برکمسنه آخره شو شیئی
سکا اون درهمه بیع ایدرم اکر نقد ویررسک اون بش درهمه ویرورم بر آیه دکین ادا ایدرسک دیمک کبی
یکرمنجیسی بیع الثنیا در مثلا برکمسنه آخره شو بغدایی جزافا یعنی اولچمیز شو قدر درهمه بیع ایدرم
اما اون قفیزینی بیع ایلمم دیمک کبی یکرمی برنجیسی بیع المواصفه در مثلا برشینی بیع ایلسه لکن
اول شیئی کندو قتنده اولمیه یکرمی ایکنجیسی بیع الاربان در مثلا برکمسنه بر متاعی اشترا ایدوب بایعه دخی
شول شرط اوزرینه تسلیم ایلیه کم اکر متاعی الورسم اول درهم متاعک ثمنی اولسون اکر متاعی اخذ ایلمز ایسم
درهم سنک اولسون دیمک کبی یکرمی اوچنجیسی بیع الماء والنار در یکرمی دوردنجیسی حمامده سودی بیعدر بو بیع
نهی اولنمشدر یکرمی بشنجیسی بیع الدین بالدین در مثلا متاع بهاسندن بر رجله دین اولسه اول
دینی ویره سیه رجل آخره بیع ایلمک کبی یکرمی التنجیسی بیع صدقه در مثلا والی اهلنه اعطا ایلمک ایچون
ویردیکی صدقه در وانک اهلی حق تعالینک انما الصدقات للفقراء قول شریفنده واقع اولنلردر
اول شیئی اهلنه ویرمدین بیع اولنمق جایز دکلدر یکرمی یدنجیسی قسمت اولنمزدن مقدم غنایمی
بیعدر یکرمی سکزنجیسی قیونک ارقه سنده شیئی بیع ایلمکدر یکرمی طقوزنجیسی سنده اولان شیئی بیعدر

اوتوزنجیسی هواده طیری وصوده بالغی بیعدر ویبیع بیدیخی ءُ امثالی ایدرا ولکیسی جهالة ثمن ایکنجیسی
جهالة وقت اوچنجیسی جهالة بیعدر رددنجیسی اوچ کوندن زیاده اولان خیار در بشنجیسی بیعدر برشرط
اولکه بایع ایچون منفعت اوله مثلا بن سکا شو شیئی بیع ایلدم اما شندن مرادم ایلدکوه بنه بکا بیع ایلیین ویاخود
بکا قرض ویره سن ویاخود بکا برنسنه هبه ایده سن دیمک کبی التنجیسی بیعدر برشرط اوله که مشتری ایچون منفعت
اوله مثلا مشتری بایعه دیه که سندن شو شیئی اشترا ایلدم شونک اوزرینه که اونی بکا کتوره سن ویاخود بندن
شو قدر شیئی اشترا ایده سن و بو مقداره ثمنیم ایچون بیع ایلیین و بکا شو قدر شیئی هبه ایلیین ویاخود استیجار
ایلیین یدنجیسی بیعدر برشرط اوله که مبتاعه منفعت اوله مثلا شو عبدی سکا بیع ایده رم شونک اوزرینه که
اعتاق ویاخود شو جاریه سکا بیع ایده رم وفضا ایلیین دیمک کبی البیع مبادلة مال بمال بیع مالی
مال مقابله سنده مبادله در وینعقد بالایجاب والقبول بیع ایجاب وقبول ایله منعقد اولور وعاقدیندن
هر قنغیسی اول تکلم ایدرسه ایجاب اولور صکره کلام قبول اولور اکرکسه بعت کلامی اولسون وکرکسه اشتریت
کلامی اولسون وانعقاد عاقدینک کلامی شرعا اجزاء بروجهله متعلق اولدکه محلده اثری ظاهر اوله حاصل
کلام اجزاء تصرف شرعیه ارتباطدر بعده ایجاب ایله دخی بیع منعقد اولور بابانک ابن صغیری حقنده
کمال شفقتی اولدیغیچون عبارت واحدی ایکی عبارت مقامنه قایم اولور مثلا اشتریت هذا من ابنی
فلان بکذا ویاخود بعت هذا منه بکذا دیسه بیع منعقد اولور قبوله احتیاج یوقدر بیعک تعریفنده
علل اربعه یه اشارت واردر مبادلة المال بالمال قولی علت فاعلیه یه اشارتدر زیرا مبادله ایکی کسنه
ما بیننده اولور بالایجاب والقبول وتعاطی قولیله علت مادیه یه اشارتدر زیرا بونلر بیعک ارکانی
وموادیدر وینعقد قولیله علت صوریه یه اشارتدر زیرا شو انعقاد که ارتباط شرعیدر علت مادیه نک
عوارضندندر ومحشی قاضی زاده رحمه الله علت غائیه مبادلة مال بمال قولنه اشارتا ایلمشلر املیحی ذوق
صاحبی بو محلده علت غائیه ملکدر دیو بیان ایلمشلر بلفظ الماضی کبعت واشتریت بعت واشتریت
کبی لفظ ماضی ایله بیع منعقد اولور زیرا بیع تصرف شرعی انشادر وشرع شریفده لغة اخبار ایچون موضوع
اولان لفظ ماضی انشاده استعمال ایلدی ولفظ ماضی ایله تخصیص خبر بهایه وجودینک تحقیق ایچوندر
لفظ مضارع وجود اوزرینه خبر ماده لالتی یوقدر اکر لفظ مستقبل جانب بایعدن صدور ایدرسه اولور
بیع اولماز اکر جانب مشتریدن صدور ایدرسه ساوم اولور یعنی بیع ایچون پازار سویلشمک اولور انعقاد
بیع اولماز وبنیام دخی لفظ ماضی ایله بیعی استعمالی بو مرتبه ده در وبعضیلر دیمشلردر که مجاز طریقیله در بو ده
بحث چوقدر زیرا لفظ مضارع یاللین ویاسوف ایلدر ربوایله اوبیجی حالا محتمل کلدر وحال ایچون دخی موضوع
دکلدر حاصل کلام صیغه مضارع ایله بیع منعقد اولماز اکر دینیلورسه که خذ هذا بالف دینلدکده مشتری
دخی قبول ایلسه نیته غی الحال بیع منعقد اولور دیکا جواب ویریلورکه مشتری بخذ امری کانه بعتک هذا

بالف

بالف فخذه دیمش اولدی زیرا مشتری به اوله اخذ یوقدر الا اقتضاء ثابتا اولان بیع ایله دیرهما دل علی معناهما
دخی بعت واشتریت معناسنه دلالت ایدن لفظ ایله دخی بیع منعقد اولور اعطیتک بکذا ویاخود ملکتک
بکذا مشتری اخذت ویاخود امضیت ویاخود قبلت دیسه بونلر ایله بیع منعقد اولور بالتعاطی وتعاطی ایله دخی
بیع منعقد اولور تعاطی بالبیع بایع مبیعی ویروب مشتری ثمنی ویروب ما بینلرنده لفظ بعت واشتریت
اولماسه در فی النفیس والخسیس هو الصحیح تعاطی ایله بیع منعقد اولور اشیاء نفیسه وخسیسه ده صحیح
اولان بودر نفیس بیوکی نصاب سرقه مقداری خسیس بیوکی نصاب سرقه دن اشغا ولمقدرولو قال
خذه بکذا فقال اخذت او رضیت صح اکر بایع شونی اخذ ایله شو قدر ثمنه دیسه مشتری دخی اخذت او رضیت دیسه
بایع صحیح اولور زیرا لفظ خذ بل اخذ امر در اقتضا بیع تقدیر اولنور کانه بعته منک فخذه دیمش اولدی
واذا اوجب احدهما فللآخر ان یقبل کل المبیع بکل الثمن فی مجلسه او یترک عاقدیندن بری بیعی ایجاب ایلسه
یعنی بعتک هذا بکذا دیسه آخر ایچون مبیعک کلسینی کل ثمنی ایله مجلسده قبول ایلمک ویاخود ترک ایلمک وار در
یعنی دیلرسه قبول ایدر دیلرسه رد ایدر بوکا خیار قبول دیو تسمیه اولنمشدر لا ببعضه ودن بعضی آخر ایچون
مبیعک بعضسینی قبول ایدوب بعضسینی ترک ایلمک یوقدر الا اذا بین ثمن کل الا اکر که کلک ثمن بیان
اولنمش اوله مثلا بعت هذا الثوب بدرهم وهذا الثوب بدرهمین دیو مشتری دخی ایکسندن برینی قبول
ایلسه جایزدر ویاخود شو اسبابلر که هر برینی اونر اقچه ده ویردیم دیوب مشتری دخی بعضسینی قبول ایلسه جایزدر
وان رجع الموجب او قام احدهما عن المجلس قبل قبول بطل الایجاب اکر موجب یعنی ایجاب ایدن رجوع
ویاخود عاقدیندن بری قبولدن اول مجلسدن قالقسه ایجاب باطل اولور زیرا قبولدن اول مجلسده
فالمتوقع عن احدهما تا کمسنه یوررکن بری ایجاب ایلسه اکر مخاطب جوابنی متصل ایدرسه عقد تمام اولور
اکر مقدار شی ایلدکدن صکره تکلم ایدرسه جوابنی فصل ایلمش اولور بیع منعقد اولماز ویاخود قبول
ایلمدین ایکیسی طورررکن معا مشی ایلسه لر ویاخود بری طوروب آخر مشی ایلسه بیع منعقد اولماز
اکر کمی جریان اوزره ایکن تبایع ایلسه لر وایکسینک خطابی بیننده بر سکته واقع اولسه بیعی منع ایلماز
واذا وجد الایجاب والقبول لزم البیع بلا خیار مجلس فی حق ایجاب وقبول بولنسه بلا خیار بیع لازم
اولور ویصح فی العوض المشار الیه بلا معرفة قدره ووصفه بیع عوض مشار الیه ده قدر ووصفی بلنمکسزین
صحیح اولور وعوض کرک مبیع اولسون برابردر زیرا اشارت تعریفک اسبابندن در زیرا البلغدر ووصفه قدرک
بیاننه احتیاج یوقدر اما مشار الیه اولمیان بونک خلافیدر سلم کبی انوع ووصف وقدر بیان اولنمق
لازمدر وقبل العقد عوض تسمیه سی مأول الیه اعتبار یله در نته کم حق سبحانه وتعالی نک فاستشهدوا
شهیدین من رجالکم قول شریفنده واقع اولان شهادت کبی لا غیر مشار الیه اولمیاندن غیری قدر
ووصف بلنمکسزین بیع صحیح اولماز زیرا قدر ووصف معلوم اولمیجق نزاعه مودی اولور مثلا اون توب

وبخاريدر ويا خود سمرقنديدر ديمك لازمدر وبثمن حال ومؤجل باجل معلوم وبيع ثمن حال ومؤجل ايله صحيح
اولور اجل معلوم دكين زيرا حق تعالينك احل الله البيع وحرم الربوا قول شريفي مطلق اولوب ونبي عليه السلام
بر يهوديدن اجل ايله طعام اشترا ايدوب درعني رهن قودوغي ايلدن معجل ومؤجل ثمن ايله ويره سه بيع جايز
اولور ولو اشتري باجل سنة بر كمسنه بر سنه يه دكين برشيء اشترا ايلسه فمنع البايع المبيع حتى مضت ثم سلم
وبايع تسلم ايدنجه مبيعي منع ايدوب بعده تسليم ايلسه يعني صفقتني ذكر المعيوب بعته بعشرة دراهم
ديسه فان استوت مالية النقود ورواجها اكر نقودك ماليتي ورواجي برابر اولورسه صحيح اولور قدر من اي نوع
كان بيع صحيح وهر قنقي نوعدن اولورسه نقديه اولنان شيء لازم اولور وان اختلفت رواجا ثمن الاروج
اكر نقود رواج جهتندن مختلف اولورسه نقديه اولان اوجندن لازم اولور وان استوي رواجها
لا ماليتها فسد مالم يبين اكر ماليتي برابر اولميوب رواجي برابر اولسه بيعي فاسد اولور قنقي نوعدن
ايدوكي بيان اولنمجه ويصح في الطعام طعامده دخي بيع صحيح اولور طعامدن مراد حنطه ودقيقدر
وكل مكيل وموزون كيلا ووزنا وهر مكيل وموزونده كيلا ووزنا بيع صحيح اولور وكذا اخراما ان بيع
بغير جنسه جزافا دخي بيع صحيح اولور كه جنسندن غيريه بيع اولنورسه زيرا غير جنس حقنده اذا اختلف
النوعان فبيعوا كيف شئتم حديث شريفي وارد اولمشدر اما جنسنه مجازفة بيع صحيح اولماز ديو افتا
وارددر جزاف معرب كذا قدر جزافا بيع بلا كيل ودوه ظن وحدس ايله بيعدر وباناء او بحجر معين لا يدري قدره
انا وحجر معين كه مقداري بلنميه انكله دخي بيع صحيح اولور ومن باع صبرة كل صاع بدرهم صح في صاع
فقط الا ان يسمي جملتها بر كمسنه بر صبره يعني خرمن اوزرنده برچيع بغدايه هر صاعي بر درهم اولمق
اوزره بيع ايلسه انجق بر صاعده بيعي صحيح اولور الا مكر كه صاعلك جملهسن تسميه ايليه مثلا يوز صاع بغداي
يوز درهمه بيع ايلسه جايزدر زيرا جهالت مرتفع اولور وللمشتري الفسخ بالخيار وان كيل او سمي جملتها
في المجلس بعد ذلك مشتري يه فسخ خيار وارددر اكر بعد انعقاد البيع مجلسده بيع اولنورسه ويا خود صاعلك
جملهسي تسميه اولنورسه ده بينه خيار فسخ وارددر ومن باع قطيع غنم كل شاة بدرهم لا يصح في شيء منها بر كمسنه قطيع
غنمي هر قيونه بر درهم بيع ايلسه ومجموعي مجهول نزاعه مؤدي اولمسه ايله قطيعه ده برشيء بيع صحيح اولماز زيرا
بعضي بعضيدن متفاوت اولمغله نزاعه مؤدي اولور ذكر اولنان بيع ابو حنيفه قتنده بيع فاسددر
اما جمله قطيعه يوز قيوندر ديبك ده هر بيع ايلدم ديسه اتفاقا اوزره بيعي صحيح اولور كركن متفاوت اولسون
كرك اولمسون برابردر ثمن ومبيع معلوم اولمغله بيعي صحيح اولور وكذا لو باع ثوبا كل ذراع بدرهم اكر هر بر ذراع بر درهم اولمق
اوزره بر ثوبي بيع ايلسه بينه بيعي صحيح اولماز ابو حنيفه قتنده ثمن معلوم اولميوب جهالت اولور وعنجون وكذا كل معدود
متفاوت معدودات متفاوتهنك كلسنده دخي بيع صحيح اولماز مثلا ضوقا ونك هر بيري بر درهم اولمق اوزره
بيع ايلسه صحيح اولماز زيرا متفاحشدر وعندهما يصح في الكل في جميع ذلك اما بين قتنده بيعا ولا كمشك جميعسن

بيعني

بيعني صبره وقطيعه غنم وثوب وعدد متفاوتك بيعي صحيح اولور وان باع صبرة على انها مائة قفيز بمائة درهم
فوجدت اقل او اكثر اخذ المشتري الاقل بحصته او فسخ اكر بر كمسنه بر صبره يي يوز قفيز اولمق اوزره يوز درهمه بيع ايلسه
وصبره يوز درهمدن اقل ويا خود يوز درهمدن اكثر بولنسه مشتري حصهسي ايله اقلي يعني صبره دن بولدوغي اخذ
ايدر ويا خود بيعي فسخ ايدر والزائد للبائع اكر صبره يوزدن زياده ظاهر اولورسه بايعكدر زيرا يوز قفيز اوزرينه زياده
اولورسه اولان معقود عليه دكلدر وفي المذروع يأخذ الاقل بكل الثمن او يفسخ بيع ذرعده مشتري كل ثمن ايله اخذ
ايدر ويا خود بيعي فسخ ايدر مثلا بر كمسنه بر ثوبي يوز ذراع اولمق اوزره يوز درهمه بيع ايلسه لكن يوز ذراعدن اقل بولنسه
مشتري ديلرسه كل ثمن كه يوز درهمدر انكله يوز ذراعدن نقصانا بولدوغي ثوبه الور وديلرسه فسخ ايدر زيرا ذرع وعلى نوع
وصفدر بو اجلدن دكر ذراع زياده اولمغله ثوبك قيمتي زياده اولور نقصاني ايله ناقص اولور بو تقديرجه ثمن وصفه
مقابل اولماز وصف فوتي اولمغله مخير اولور ديلرسه الور ديلرسه بيعي فسخ ايدر والزائد بلا خيار للبائع زيرا مشتري
ايچوندر بايع ايچون خيار يوقدر زيرا وصف ثمنه مقابل اولماز معيب شيء بيع ايدوب سلم عقدي زمان بايع ايچون
خيار اولمدوغي كبي وان سمي لكل ذراع قسطا اخذ الاقل بحصته اكر هر ذراع ايچون قيمت تسميه اولنورسه مشتري حصهسيله
اقلي اخذ ايدر وكذا الزايد زايدي دخي حصهسيله اخذ ايدر والخيار في الوجهين مشتري يه ايكي وجهده خيار
وارددر يعني اكر اقل بولنورسه ديلرسه حصهسيله اخذ ايدر ديلرسه بيعي فسخ ايدر اكر اكثر بولنورسه ديلرسه زيادهسيله اخذ
ايدر وديلرسه بيعي فسخ ايدر وصح بيع عشرة اسهم من مائة سهم من دار واركك يوز سهمندن بيعي صحيحدر بالاتفاق
زيرا سهم شايع غير معين ايچون اسمدر بيش اعوي اون سهم صاحبي طقسان سهم صاحبنه شريك اولوب داره ده
هر قنقي موضعدن مراد ايدرسه اخذ ايدر منازعه مؤدي اولميوب آدولنماز لا بيع عشرة اذرع في مائة ذراع منها
وار دن يوز ذراعدن اون ذراعني بيع صحيح دكلدر ابو حنيفه قتنده مثلا بر داري يوز ذراع اولوب اون
وار فرا اون ذراع دكسه هر بريسي ذكر اولنان يوز ذراعدن اون ذراعي بيع ايلمك صحيح دكلدر زيرا نزاعه مؤدي
اولور وعندهما يصح منها اما ابين قتنده سهمدن وذراعده بيع صحيحدر ولو باع عدلا على انه عشرة اثواب
فاذا هو اقل او اكثر فسد البيع اكر بر دنك ثوبيادن ثوب اولمق اوزره بيع ايلسه حال بو كه اول دنك اون دن
اقل ويا خود اكثر اولسه بيع فاسد اولور ولو فصل الثمن فكذا في الاكثر اكر ثمني تفصيل ايليه يعني بيان
ايلسه بينه اكثرده بيع فاسد اولور مثلا بر عدل ثوب كه اون ثوب اولمق اوزره هر ثوبي بر درهمه بيع ايلسه لكن اون
بر ثوب چقسه بيع فاسد اولور ويصح في الاقل بحصته اقلده بيع صحيح اولور حصهسيله مثلا بر عدل اون ثوب اولمق
اوزره هر ثوب بر درهمه بيع اولنسه لكن طقوز ثوب چقسه حصهسيله طقوزيي الور ومخير المشتري مشتري مخير
اولور ديلرسه حصهسيله الور ديلرسه ترك ايدر وان باع ثوبا على انه عشرة اذرع كل ذراع بدرهم اخذه المشتري بنا
بعشرة او عشرة ونصفا بلا خيار وبتسعة او تسعة ونصفا بالخيار اكر بر ثوبه اون ذراع اولمق اوزره ذراعي
بر درهم بيع ايلسه مشتري بلا خيار اون درهم ايله اخذ ايدر اكر اون بچق ذراع بولنورسه خيار ايله اخذ ايدر

طقوز درهم ایله اخذ ایدر اکر طقوز بچق بولورسه خیار ایله ابو حنیفه قتنده وعند ابی یوسف یخیر فیما فیه باحد
عشر فی الاول وبعشر فی الثانی ابو یوسف قتنده مشتری اولدر یعنی اون بچق ذراعده اون بر آقچه ایله اخذ ایلکده
مخیردر ثانیده یعنی طقوز ذراعده اون آقچه ایله اخذده مخیردر وعند محمد یخیر فی الاول اخذه فی الاول بعشرة
ونصف وفی الثانیة بتسعة ونصف امام محمد قتنده اولدر یعنی اون بچق ذراعده اون بچق درهم ایله اخذده
مخیردر وثانیده یعنی طقوز بچقده درهم ایله اخذده مخیردر **فصل فی البیع** یدخل البناء والمفاتیح فی بیع الدار

مطلب

بلا ذکر بیع دارده بنا ومفاتیح بلا ذکر داخل اولور زیرا بنا دار ثبوت قرار ایله تابعدر انکچون دارده تابعدر ودار
ایله انتفاع مفاتیح ایله حاصل اولمغین مفاتیح دخی دارده تابع اولوب داخل اولور ولو اطلق شراء شجر دخل
مکانها عند محمد والمختار اکر بر شجرک شراسنی اطلاق ایلسه اول شجرک مکانی داخل اولور امام محمد قتنده
ومختار اولان دخی بودر خلافا لابی یوسف ابو یوسف ایچون خلاف واردر ارض اصلدر وشجر انکا تابعدر
اکر شجرک مبیعنده ارض داخل اولسه لازم کلور که اصل تابع اولا بو ایسه جایز دکلدر اکر قطع ایچون اشتری
ایلدی ایسه بالاتفاق ارض داخل اولماز اکر قرار ایچون اشتری ایلسه ارضده شجرک قلکلغی مقداری داخل
اولور بو خصوصه کوکلی ارشدوکی ارض مقداری داخل اولماز ولا یدخل الزرع فی بیع الارض ولا الثمر فی بیع الشجر
الا باشتراطه وان ذکر الحقوق والمرافق بیع ارضده زرع داخل اولماز وبیع شجرده میوه داخل اولماز الا شرط
ایلکله داخل اولور اکر حقوق ومرافقی ذکر ایدرسه ده اشتراطسز داخل اولماز مثلا ارضی اشتری ایدرم
زرعی ایله وشجری اشترا ایدرم ثمری ایله دیو شرط اولورسه داخل اولور زیرا حقوق وزرع مرافقندن دکلدر
ویقال للبایع اقلعه واقطعها وسلم المبیع ثمر وزرعک عدم دخولی تقدیری اوزره بایعه دینلور که زرعکی قلع
ومیوه کی قطع ومبیعی تسلیم ایله وکذا لا یدخل حب بذر ولم ینبت بعد دینی بیع ارضده داخل اولماز
شول دانه که اکلمش هنوز بتمامش اوله بو تقدیرجه اول حب متاع کبی اماننددر وان نبت ولم یصر له قیمة دخل
وقیل لا اکر اول حب بتمسه لکن انکچون قیمت اولمسه بیعه داخل اولور ودینلدی که بیعه داخل اولماز داخل
اولماز دیان ابو القاسم الصفار دیدر ومن باع ثمرة بدا صلاحها او لم یبد صح برکمسنه میوه بیع ایلسه کرک
اول میوه نک صلاحی ظاهر اولسون وکرک اولمسون بیعی صحیحدر زیرا اول میوه حالا ومالا منتفع بهدر ویقطعها
المشتری للحال اکر شجر اوزرنده میوه نک ترکین شرط ایدرسه بیع فاسد اولور زیرا بو شرط مقتضی عقدک خلافیدر
وبو بیع صفقه ایچنده صفقه در یا اعاره در ویاخود اجاره در اکر شجر اوزرنده ترکنی اجرتله شرط ایلدیسه حکم
اجاره در واجرتسز شرط ایلدیسه اعاره در بو ایسه منهی عنه در او بعد تناهی عظمها بو کلکی تناهی اولدقده
دخی شرط اولنمش ایسه ده بیعی فاسد اولور ابو حنیفه وابو یوسف قتنده خلافا لمحمد امام محمد ایچون خلاف واردر
انک قتنده عظمی تناهی اولدقده صکره بیعی فاسد اولماز وکذا شراء الزرع شرط زرع دخی ذکر اولنان اوزره
جمیع مسائلده کبیدر وان ترکها باذن البایع بلا اشتراط میوه شجر اوزرنده بایعک اذنیله ترک ایلسه ثمره

اما

اما حین عقد ده شرط ایلمسه لر طاب له الزیادة مشتری ایچون طاب جهتندن اولان زیاده لک طیب اولمشدر
زیرا مباح طریقیله حاصل اولمشدر وان بغیر اذنه تصدق بما زاد فی ذاتها اکر بایعک اذنی اولمدین ترک ایلسه
اول میوه نک ذاتنده اولان شیئی تصدق ایلسه مثلا حین عقدده کامل اوزره ایدی غدیی قیمت تقدیرا اولنوب
بعده قیمتی تقدیر المتفرق بو ایکیسنک ما بیننده زیاده اولان تصدق ایلیه زیرا حاصل اولان زیاده لک
ارض مغصوبه نک قوتیله حاصل اولمشدر بو تقدیرجه مشتری ایچون اول زیاده لک طیب اولماز زیرا محظور طریقیله
حاصل اولمشدر وان بعد تناهیه لا یتصدق بشیء اکر میوه متناهی اولدقدن صکره بایعک اذنی اولمدین ترک
ایلسه بر شیئی تصدق اولماز زیرا میوه کمالنی بولدقدن صکره جنسنده زیاده لک متحقق دکلدر زیرا الحق سبحانه
وتعالینک ارادتیله شمس طبخ ایدر قمر لون ایدر کوکب طعم اعطا ایدر بو تقدیرجه زیاده لک اولماشدر وان
استاجر الشجر الی وقت الادراک بطلت الاجارة وطاب له الزیادة اکر میوه اشترا ایلدکدن وقت ادراکه دکین
شجری استیجار ایلسه اجاره باطل اولور حاصل اولان زیاده لک مشتری ایچون طیب اولور وان استاجر
الارض لترک الزرع فسدت ولا تطیب الزیادة اشترادن صکره ترک زرع ایچون ارضی استیجار ایلسه اجاره
فاسد اولور ومشتریه حاصل اولان زیاده لک طیب اولماز زیرا زرعک ایرشمک وقتی مجهولدر احیانا شدت
حرارت ایله ادراک تقدم ایدر واحیانا شدت بردن تاخیر ایدر ولو اثمر ثمر اخر قبل القبض فسد البیع
برکمسنه قطع وترکنه سویلیشوب مطلقا شجر اوزرنده میوه اشترا ایلسه وقبل القبض مدت ترکده شجر اخر میوه
ویرسه بیع فاسد اولور زیرا تمییز وتسلیم ممکن دکلدر وبعد القبض یشترکان والقول فی قدر الحادث للمشتری
اکر قبضدن صکره میوه حادث اولسه بایع ایله مشتری حادث اولان میوه ده مشترکلردر وحادث
اولانک مقدارنده قول مشترینکدر زیرا مبیع مشترینک یدنده در لکن هر حال ایسه مشتری شاهددر
ولو باع ثمرة واستثنی منها ارطالا معلومة صح اکر برکمسنه میوه بیع ایلسه واول میوه دن بر قاچ رطل معلوم
استثنی ایلسه بیعی صحیح اولور وقیل لا دینلدیکه بعضنی استثنا ایله بیع صحیح اولماز وتجوز البیع البر فی سنبله
ان بیع بغیر جنسه بغدای باشنده بیع ایلمک جایز اولور اکر جنسنک غیریله بیع اولنورسه اما جنسنک
غیریله بیع اولنماز ایسه جایز اولماز وکذا الباقلاء فی قشره والارز والسمسم وینه باقلا وارز وسمسم دخی
قشرها ضرینه بیع اولنق جایز اولور وکذا الجوز واللوز والفستق فی قشرها الاول بادم وفستق وجوزک اولکی قشرنده
بیعی جایز اولور شافعی بونلرک جمله سنده جایز دکلدر واجرة الکیل وعد المبیع ووزنه وذرعه علی البایع اجرت کیل
واجرت عد مبیع واجرت وزن مبیع واجرت ذراع بایع اوزرینه در واجرة نقد الثمن ووزنه علی المشتری نقد ثمنک
اجرتی ووزننک اجرتی مشتری اوزرینه در وفی بیع سلعة بثمن سلم هو اولا ان لم یکن مؤجلا متاعی ثمن ایله بیع
اولنه ثمن تسلیم اولنور اکر ثمن مؤجل دکل ایسه وفی بیع سلعة بسلعة او ثمن بثمن سلما معا سلعه بسلعه بیع
ویاخود ثمن ثمنه بیعنده معا تسلیم اولنور سلعه سلعه یه بیع مقایضه در ثمن ثمنه بیع صرفدر **فصل الخیارات**

مطلب

صحّ خيار الشرط لكلّ من العاقدين ولهما معاً ثلثة ايام فما دونها لا اكثر عاقدينك هر بري ايچون خيار
شرط صحيح اولدي عاقدين ايچون معاً اوچ كون شرط واردر واوچ كوندن اقلده دخي خيار شرط واردر اما
اوچ كوندن اكثرده خيار شرط صحيح اولماز بو مسئله نك اصلي بودر كه حبان بن منقذ الانصاري رضي الله عنه
باشنه بر شي اصابت ايلمكله دائما بيعده مغبون اولوردي نبي عم مشار اليه حبانه اذا بايعت فقل لا خلابة
ولي الخيار ثلثة ايام ديو تعليم بيورمشلردر معلوم اوله كه خيار شرط بر قاچ نوعدر بر نوعي بالاتفاق
فاسددر كما اذا قال اشتريت على انّي بالخيار او على انّي بالخيار ايّاما او على انّي بالخيار ابداً و بر نوعي بالاتفاق
جايزدر مثلا اشتريت على انّي بالخيار ثلثة ايام او ما دونها ديمك كبي و بر نوعي دخي مختلف فيهدر مثلا اشتريت
على انّي بالخيار شهرا او شهرين ديسه ابو حنيفه و زفر و شافعي قاتلرنده فاسددر اما ابو يوسف و محمد
قاتلرنده الّا ان اجازه في الثلثة الّا مكر كه زياده بر شرط خيار اولان اوچ كون اچنده اجازت ويره مثلا
حين بيعده شرط خياري اوچ كوندن زياده يه ايلسه لر واوچ كون مرورا تمزدن مقدم زياده يه اجازت
ويرسه لر عقد جوازه منقلب اولور ابو حنيفه قتنده اوچ كوندن زياده يه شرط خيار ايله بيع فاسداً
منعقد اولديغي صحيحه عود ايلماز بغير شهود اولان نكاح كبي و بيك درهم ايله بر رطل خمر و بر عبد اشترا
ايدوب بعده دخي اسقاط خمري ابطال ايلمك كبي و بر كمسنه نكاح صنعه دوت خاتوني وار ايكن بر دخي
نكاح ايدوب اندن صكره دوردن برين تطليق ايلمك كبي بونلرك بريسي صحيح دكلدر زيرا ابتداسي فاسد
اولمغله صحيحه منقلب اولماز ابو حنيفه ايچون دليل عقلي بودر كه مفسد اولان شرط تقررندن اول زائل
اولدي بو تقديرجه عقد صحيح اولدي مثلا بر كمسنه سقفنده بر ستوني بيع ايلسه اندن صكره اخراج
ايدوب تسليم ايلسه بيع صحيح اولور ابو حنيفه حضرتلرينك بو قولي اصحابمزدن اهل عراق قتنده صحيحدر
زيرا انلرك قتنده بيع فاسد منعقد اولور اندن صكره حذف شرطيله فساد مرتفع اولور زيرا مفسد
يوم رابعك اتصاليدر چونكه يوم رابعدن مقدم مفسد كه شرطدر حذف اولنمغله عقد صحيح
اولدي كويا كه يوم رابعده شروط اولمامش بولندي و اهل خراسان قتنده اسقاط شرطدكين عقد موقوف
ايدي اكر يوم رابعك بر جزء مرور ايده جك اولورسه عقد فاسد اولور اكر مرور ايتميوب اجازت ويرسه
صحيح اولور وعندهما يجوز ان بيّن مدّة معلومة اي مدّة كانت امامين قتنده خيار شرط جايز اولور
اكر بايع و مشتري مدت هر بري معلومه بيان ايدرسه هر قنغي مدت اولورسه يعني اكر مدت طويله و قصيره
هر قنغيسي اولورسه اولسون امامين ايچون دليل عقلي بودر كه شرط خيارك مشروعيتي دفع غبنه تفكر
ايچوندر بو تقديرجه مدّة كثيره يه محتاجدر وان اشترى على انّه ان لم ينقد الثمن الى ثلثة ايام فلا بيع صحّ
اكر بر كمسنه شيء اشترا ايلسه شويله كه اكر اوچ كونه دكين ثمن نقد ايلمز ايسه بيع منعقد اولمسون بو قول
صحيحدر ائمه ثلثه قتنده قياس بو ايديكه صحيح اولميه بو قول زفردر زيرا بو قول بو بيعده اقاله شرط اولمشدر كه

اول

اول فقد عدم نقد ومثلا بر كمسنه بيعده اقاله صحيحه شرط ايلسه بن سكا شوني بيع ايدرم اما بيعي اقاله ايلمك
شرطيله ديو قول ايلسه عقد فاسد اولور اوله ايلسه اقاله صحيحه ايله فاسد اولديغي اقاله فاسده ايله حق وبعرفيق
الاولي فاسد اولور والي اربعة لا الّا ان ينقد في الثلثة اكر دورت كونه دكين ثمن نقد ايلمزايسم ديو اشترا
ايلسه بيعي صحيح اولماز الّا مكر كه اوچ كون ثمني نقد ايليه بو تقديرجه جايز اولور مفسد اولان شي زائل اولمغله
وعند محمد يجوز الي اربعة واكثر امام محمد قتنده دورت كونه دكين ودخي اكثرده بيع جايزدر وخيار البائع
يمنع خروج المبيع عن ملكه فان قبضه المشتري فهلك لزم قيمته بايعك خياري مبيعي ملكندن خروجيني
منع ايدر پس اول مدي اكر مبيعي قبض ايدوب مدّة خيارده مبيع هلاك اولسه مشتريه مبيعك قيمتي لازم
اولور وخيار المشتري لا يمنع فان هلك في يده لزم الثمن مشترينك خياري مبيعك بايعدن
خروجيني منع ايلماز پس اول مدي مشتري يدنده مبيع هلاك اولسه مبيعك ثمني لازم اولور وكذا لو تعيّب
ويده مبيعك ثمني لازم اولور اكر مبيع مشتري يدنده معيوب اولورسه زيرا مشتري يدنده معيوبا اولمق رديني منع ايدر
الّا انه لا يدخل في ملك المشتري الّا مكر كه مبيع مشترينك ملكنه داخل اولميه ابو حنيفه قتنده زيرا مشترينك ملكندن
چيقامشدر وخيار ايسه من له الخيارده عمل ايدر اكر مبيع مشترينك ملكنه داخل اولسه بلا عوض داخل اولمش
اولور شخص واحدك ملكنده بدل ومبدل مجتمع اولمق شرعا نظيري يوقدر پس ايدي واجبا اولور كه مشترينك
ملكنه داخل اوليه خلافا لهما امامين ايچون خلاف واردر زيرا مبيع مالكك ملكندن خروج ايلسه اكر
مشترينك ملكنه داخل اولمسه ملك بلا مالك لازم كلوردي شرعده ايسه بونك نظيري يوقدر فلو اشترى
زوجته بالخيار لا يفسد النكاح اكر بر كمسنه زوجه سني خيار ايله اشترا ايلسه نكاحي فاسد اولماز ابو حنيفه
قتنده زيرا خيار اعتباري ايله زوجه سنه مالك اولماز اما امامين قتنده فاسد اولور زيرا مالك اولور
وان وطئها فله ردّها الّا انه بالنكاح الّا في البكر اكر خيار ايله اشتري ايلديكي زوجه سنه وطي ايلسه واقع
اولان وطي نكاح ايله در مشتري يه جايزدر مبيعي صاحبنه رد ايلمك واردر الّا بكرده رد يوقدر زيرا ازاله
بكر عيبدر ردي ابطال ايدر ولو ولدت في مدّته لا تصير امّ ولده اكر خيار ايله مشتري اولان زوجه سي
مدّة خيارده وطي ايلسه وزوجه ولد كتورسه ام ولد اولماز ابو حنيفه قتنده زيرا ملكنه داخل اولمامشدر
واقع اولان ولد نكاحدن اولمشدر اما امامين قتنده خياري باطل اولور ام ولد اولور زيرا جاريه
مشترينك ملكنده ولد كتورمشدر ده مالكي اولماز ولو اشترى قريبه او عبدا بعين قوله ان ملكت عبدا فهو حرّ
لا يعتقان في مدّته اكر بر كمسنه قريب محرمني خيار شرط ايله اشترا ايلسه ويا خود بر عبد مالكي اولورسم اول عبد حردر
قولندن صكره خيار شرطيله بر عبد اشترا ايلسه ايكيسي دخي مدّة خيارده معتق اولماز ابو حنيفه قتنده اما
امامين قتنده معتق اولورلر زيرا مشترينك ملكنه داخل اولمشلردر اما ان ملكت مقامنده ان اشتريت ديسه
مدّة خيارده ائمه ثلثه قتنده معتق اولور زيرا اول كمسنه بعد الشرا عتق انشا ايلمش اولور ولا بعد الشرا بر في مدته

سن الاستبراء خيار شرطيله مشتري اولان جاريه نك مدت خيارده واقع اولان حيضي استبرادن عد اولنماز ابو حنيفه
قتنده اما امامين قتنده استبرادن عد اولنور ولا استبراء على البايع اندن بعد بايع اوزرينه استبرا لازم
اولماز ابو حنيفه قتنده اكر جاريه خيار ايله رد اولنورسه اما امامين قتنده بايع اوزرينه استبرا لازمدر اكر بعد القبض
رد اولنورسه قياسا واجبدر استحسانا واجب دكلدر ولو قبض المشتري بالمبيع باذن البايع ثم اودعه عنده فهلك
فهو على البايع لارتفاع القبض بالرد لعدم الملك اكر مشتري خيار شرط ايله و بايعك اذنيله مبيعي قبض ايلسه
اندن صكره مبيعي بايع قتنده امانت قويسه و بعده اكي مبيع هلاك اولسه رد ايله قبض مرتفع اولوب عدم ملك
ايچون هلاك مبيع بايع اوزرينه در ابو حنيفه قتنده زيرا مالك اولمامشدر مالك اولميجق امانت دخي صحيح دكلدر
اما امامين قتنده مالك اولنور و امانت دخي صحيح اولور و هلاك مبيع مشتري اوزرينه در ولو اشترى المأذون
شيئا فابرأه بايعه عن ثمنه بقي خياره ولا الرد لانه ابطال عدم التمليك اكر عبد مأذون بر شي اشترا ايلسه و اول
شينك بايعي عبد مأذوني ثمنندن بري ايلسه عبد مأذونك خياري باقي اولوب خيار شرط ماده سندن
مبيعي بايعه بلا ثمن رد ايلمك واردر زيرا عبد مأذون عدم تملكي ولي ايدر و قتا كه عبد مأذون اول شينه
مالك اولمدي ايسه انك ردي خيار ايله تملكدن امتناع ايلمش اولور و مأذون ايچون تملكدن ولاية امتناع
واردر اما مدت خياردن صكره اول شينه مالك اولور ولو اشترى ذمي من ذمي خمرا بخيار و اسلم في مدته بطل خياره
كيلا يتملكها مسلما بالاجازة اكر بر ذمي بر ذميدن خيار شرط ايله خمر اشترا ايلسه و مدت خيارده اسلامه
كلسه شراسي باطل اولور مسلم اولدوغي حالده خمره بيعي جايز كورلمك ايله تملك ايلمسون ايچون خلافا لهما
في الجميع امامين ايچون مسائل مذكوره نك جميعنده خلاف واردر ومن له الخيار يجيز بحضرة صاحبه
وغيبته ولا يفسخ الا بحضرته خلافا لابي يوسف من له الخيار كرك بايع اولسون كرك مشتري اولسون
صاحبنك حضورنده وغيبتنده بيعه اجازت ويرمك واردر كرك قولا و كرك فعلا لكن بيعي فسخ
ايلماز الا حضورنده فسخ ايدر ابو حنيفه و امام محمد قتنده ابو يوسف ايچون خلاف واردر و ابو يوسفك
قولي شافعينك قولي در ايكسنك قتنده دخي غيبتنده فسخ ايلمك واردر معلوم اوله كه فقهانك
حضرت ايله مرادلري علمدن كنايه در زيرا حضور علم سببيدر فان فسخ وعلم في المدة انفسخ والا
تم العقد اكر من له الخيار بيعي فسخ ايلسه و اخر مدتده خيارده فسخي بلسه بيعي بوزيلور و اكر مدت خيارده
فسخه عالم اولميوب مرور ايدرسه عقد بيعي تمام اولور ويتم العقد ايضا بموت من له الخيار ومن له
الخيار كه موتيله دخي عقد تمام اولوب خيار باطل اولور امام ابو حنيفه ايچون دليل بودر كه لزوم عقده مانع
اولان خيار ايدي خيار ايسه موت ايله باطل اولوب عقد لازم اولور و ورثه يه انتقال ايلماز زيرا خيار بر شينه
وارد اولنور بو ايسه بر صفتدر غيره انتقال ايلماز ارث ايسه انتقال ايدنلر شافعي قتنده خيار ورثه يه
انتقال ايدر ومن له الخيار كه وارثي كندو مقامنده قايم اولور وكذا يتم بمضي المدة و بينه عقد تمام و خيار شرط

باطل اولور مدت خيارك مروري ايله وبالاخذ بشفعة بسبب المبيع مبيع سببيله شفعه ايله اخذ ايدر
عقد تمام و خيار شرط باطل اولور مثلا بر كمسنه اوچ كون خيار شرطيله بر دار اشترا ايدوب مدت خيارده
جوارنده اولان دار بيع اولنسه قتنده شفعه ايله جوارنده اولان داري اشترا ايلسه اول كمسنك شفعه ايله
اشتراسي بيعه رضادر عقد تمام اولوب خيار باطل اولور وبكل ما يدل على الرضا كالركوب لغير الاختبار
والوطي والاعتاق وتوابعه رضا ايله ودلالتا يدن شينك كلسي ايله دخي مدت رضاده عقد تمام اولوب
شرط باطل اولور امتحان ايچون دكل ايكن ركوب دابه كبي و وطي و اعتاق و توابعي كه تدبير وكتابتدر بو مقوله افعال
ايله عقد تمام اولور مثلا خيار شرط ايله بر جاريه اشترا ايدوب مدت خيارده وطي ايلسه و ياخود اعتاق
و تدبير ايلسه رضا به والتزام عقد تمام اولوب خيار شرط باطل اولور ولو شرط المشتري الخيار لغيره جاز
وايهما اجاز وافسخ صح اكر خياري غيري ايچون شرط ايلسه جايزدر اكر مشتري وغيري بايع هو فسخي
بيعه اجازت ويرورسه وياخود بيعي فسخ ايدرسه صحيحدر مشتري قيدي اتفاقيدر زيرا بايع غيري ايچون
شرط ايلسه اكرا صاحب ذكر ايدرسه جايزدر اكر ذكر ايتمزسه جايز دكلدر وان اجاز واحد وفسخ الاخر اعتبر السابق
وان كان معا فالفسخ اكر مشتري وغيري شرط ايله اولان غيري بري بيعه اجازت ويرسه واخر فسخ ايلسه
اعتبار سابقه در يعني قنغيسي اول تكلم ايلمش ايسه اعتبار انكدر اكر برينك اجازتي وبرينك فسخي ان واحده
معا واقع اولورسه بر روايتده فسخ معتبردر زيرا اثر اجازت مشتري ايچون حط اثبات در و اثر فسخ اولطي
بايعه ابعاددر چونكه ايكي كلام بر آنده واقع اولدي ابعاد اثبات دن اولادر زيرا فسخ مشتري اوزرينه حرمتي ايجاب
ايدر اجازت ايسه اباحتي ايجاب ايدر بو تقديرجه محرم ايله مبيح اوزرينه ترجيح اولنور وبر روايتده عاقدك
تصرفي ترجيح اولنور كرك فسخا و كرك اجازة اولسون زيرا نايبدن صادر اولان كلامدن اصالة اولان كمسنه نك
كلامنه معارض اولماز ولو باع عبدين بالخيار في احدهما فان عينه وفصل ثمن كل صح والا فلا اكر بر كمسنه
ايكي عبدي بيع ايدوب ايكسندن برينده خيار شرط ايلسه پس اموي اكر بعد البيع خيار ايله اولان عبدي
تعيين ايلسه هر برينك ثمنني تفصيل بيع صحيح اولور خيار ايله شرط اولان عبد تعيين اولنميوب وهر
برينك ثمني دخي تفصيل اولنميه بيعي صحيح اولماز بو مسئله دورت وجه اوزرينه در بر وجهي ثمن تفصيل اولنوب
خيار شرطيله اولان عبد تعيين اولنه بو قسمك بيعي جايزدر زيرا مبيع وثمني معلومدر جهالت
طرفيندن فساد يوقدر ايكنجي وجه ثمن تفصيل اولنميه وخيار ايله اولان دخي تعيين اولنميه اوچنجي وجهي
دخي ثمن تفصيل اولنه و خيار شرط اولان عبد تعيين اولنميه دوردنجي وجهي تفصيل اولنميه خيار شرط
اولان عبد تعيين اولنه بو دورت قسمك ايكسي جايزدر اوچ قسمي جايز دكلدر ويجوز خيار التعيين
وهو بيع احد شيئين او ثلثة على ان يأخذ المشتري ايا شاء وخيار تعيين جايز دكلدر اولور وخيار
تعيين ايكي شيدن وياخود اوچ شيدن برين بعدده شونك اوزرينه كه مشتري اول شيلردن

استدوكيني اخذ ايليه ولا يجوز في اكثر من ثلثة خيار تعيين اوجدن زياده جايز دكلدر قياسي بو ايديكه
ايكيده ده واوچده جايز اولميه لكن وجه استحسان بودر كه بو بيعده يعني شرط خيار واردر بو محلده جواز
دفع غبن ايچوندر كه نوير اوخي اولاني اختيار ايلمكه تأمل ايليه بيعدن بو نوعده خوده حاجت متحقق در بوايسه
معناي خيار شرطدر جهالته نزاعه مفضي كلدر ويتقيد بتخييره بمدة خيار الشرط على الاختلاف في خيار
تعيين صاحبنك خياري خيار شرط مدتيله مقيد اولور ابو حنيفه ايله امامين بيننده اولان اختلاف
اوزره زيرا ابو حنيفه قتنده مدت خيار اوچ كوندر زياده كلدر اما امامين قتنده مدتي معلوم در والمبيع واحد
والباقي امانة ايكي اوچ شيدن بري مبيع رباقيسي مشتري يده امانتدر وبايعك ملكيدر انجق تحت عقده
داخل اولان بريدر ومصنفك بيع احد الشيئين ديدوكي بوكر اشارتدر فلو قبض المشتري الكل فهلك
واحد او تعيب لزم البيع فيه وتعيين الباقي للامانة اكر مشتري خيار تعيين اولنان ايكي شيئك وياخود اوچ
شيئك كليسني قبض ايلسه وبريسي هلاك اولسه وياخود مشتري يدنده معيوب اولسه هلاك اولان
برده وياخود معيوب اولان بيع ثمني ايله لازم اولوب باقيسي امانت ايچون متعين اولور وان هلك الكل
لزم نصف ثمن كل ولو ثلثة اكر ايكي شيئك كليسي هلاك اولسه مشتري يه ايكيسنده دخي نصف ثمني لازم اولور
اكر شي اوچ ايسه ثلث قيمتي لازم اولور مثلا ايكي ثمني اولوب يوز درهم اولسه واكيسيده هلاك اولسه
اليشر درهمدن مشتري يه يوز درهم لازم اولور واكر شي اوچ اولسه هر برينك ثلث ثمني لازم اولور هر بري
يوز درهم اولمجق يته مشتري يه يوز درهم لازم اولور زيرا اوچ يوز درهمك ثلث ثمني لازم اولور كه يوز درهمدر
وليس له رد الكل الا ان ضم اليه خيار الشرط خيار تعيين اولنان كسنه ايچون كليسني رد ايلمك يوقدر الا اكر كه
خيار الشرط خيار تعيينه ضم اولنمش اوله بو تقديرجه كليسني رد ايلمك واردر ويورث خيار التعيين والعيب
لا الشرط والرؤية خيار تعيين ميراث اولور مثلا خيار تعيين صاحبي فوت اولسه وارثي غير ملكي ايله مختلط
مجهول مبيعه وارث اولور بو تقديرجه انكچون خيار تعيين ثابت اولور و خيار عيب دخي ميراث اولور زيرا
مورث مبيعه سليما مستحق ايدي وارث دخي كذلك اما خيار شرط وخيار رؤيت ميراث اولماز ولو اشترى
على انهما بالخيار فرضي احدهما لا يرده الاخر اكر ايكي كسنه مخير اولق اوزره برشيئي اشترى ايلسه لر بريسي اوبايكسندن
بري بيعه راضي اولسه اخري رد ايده مز زيرا شرط اولان ايكسنك خياري معا در منفردا دكلدر كه تفريق لازم
جايز اوله برينك رضاسيله ايكسنك رضاسي اولمش اولور خلافا لهما امامين ايچون خلاف واردر انلر قتنده
اخر رد ده قادر اولور وعلى هذا خيار العيب والرؤية خيار عيب وخيار رؤيت دخي بو خلاف اوزره در
مثلا ايكي كسنه خيار ايله برشيئي اشترا ايدوب بريسي عيبي ايله مبيعه رضا ويرسه اخري رده قادر دكلدر خيار
رؤيت دخي بو منوال اوزره در اما امامين قتنده رده قادر اولور ولو اشترى عبدا على انه خباز او كاتب
فظهر بخلافه اخذه بكل الثمن او ترك اكر بركسنه خباز وياخود كاتب اولق اوزره بر عبد اشترا ايلسه وخلاف

ظهور

ظهور ايلسه اول كسنه اشترا ايلدوكي عبدي كل ثمني ايله الور وياخود ترك ايدر زيرا بو خبازلق وكتابت وصف مرغوبدر
فوت اولمقله تخيير ايجاب ايدر اما كل ثمن ايله اخذ خبازلق وكتابت وصف ايدر اول وصفه ثمندن برشي مقابل اولماز
وبر وصفه برشي مقابل اولماق مبيعك رؤيتي حكمي اولور قبض ورواكر اسبابدن برسبب ايله مبيعك رؤيتي ممكن
اولمازسه مشتري وصف فايتك حصه ثمني ايله بايعك اوزرينه رد ايدر يعني رجوع ايدر

مطلب

فصل

بو فصل خيار رؤيتك احكامي بيانندهدر ومن اشترى ما لم يره جاز وله رده اذا رآه ما لم يوجد ما يبطله وان
رضي قبلها بركسنه كورمدوكي شيئي اشترا ايلسه جايزدر ومشتري يه ايچون اول شيئي كوردكده رد ايلمك واردر ما دام
خياري ابطال ايدر برشي بولنميه اكر رؤيتدن اول بيعه رضا ويرمش ايسه ده اما امام شافعي قتنده جايز
دكلدر زيرا بيع مجهولدر بزم ايچون دليل نبي عم من اشترى شيئا لم يره فله الخيار قول شريفيدر بوايسه بلا معارض
ترك اولنماز اكر ديلورسه كه حكيم بن حزام حديثي كه لا تبع ما ليس عندك در بوكا معارضدر جواب ديرلركه
بو حديث شريف ايله مراد ملكنده اولميانه بيع ايلمه ديمكدر زيرا حكيم بن حزام نبي عم ه كلوب يا رسول الله
بعض كسنه بندن سلعه طلب ايدر اول ايسه بنده يوقدر لكن طلب ايلدوكي شيئي كندولره بيع ايدرم اندن
صكره اهلي قتندن اشترا ايدوب كتوروب تسليم ايدرم ديو سؤال ايلدكده نبي عم جوابلرنده لا تبع ما ليس
عندك بيورمشلردر بو دليلدركه مراد اولان ملكنده اولميانه بيع ايلمه ديمكدر و بونكدن غيري روايت
اولنديكه حضرت عثمان رضي الله عنه بصره ده بر قطعه ارضيني طلحة بن عبد الله بيع ايلدكده طلحه ديديلركه
اشترا ايلدوكك شيئده غبن واقع اولمشدر طلحه دخي بنم ايچون خيار رؤيت واردر ديو جواب ويرمشدر
وحضرت عثمان رضي الله عنه دخي ديديلركه بيعكده غبن واقع اولدي اول دخي بنم ايچون خيار واردر ديو جواب
ويردكده ايكيسي دخي ما بينلرنده فصل ايچون جبير بن مطعم رضي الله عنه وارديلر جبير حضرتلري بحضور
صحابه ده خياري طلحه يه قضا ايدوب بر فرد ايله انكار ايلمدي اجماع منعقد قايم اولمشدر ولا خيار لمن باع ما لم يره
كورمدوكي شيئي بيع ايدن كسنه ايچون خيار يوقدر مثلا بركسنه برنسنه وارث اولوب كورمزدن مقدم بيع
ايلسه صحيحدر ولكن اوايچون خيار يوقدر ويبطل خيار الرؤية ما يبطل خيار الشرط من تعيب وتعيب
في يده خيار شرطي ابطال ايدن شي خيار رؤيتي دخي ابطال ايدر اول شي تعيبدر ويد مشتريده تعيبدر
اولمقي حالده و تعذر رده وبعضه دخي هلاك سببيله بعضسني رده متعذر اولمق حالده و تصرف
لا يفسخ كالاعتاق وتوابعه دخي برتصرف اولمق حالده كه تصرف كه فسخ اولنماز اعتاق واعتاقك
توابعي كه تدبير وكتابتدر او يوجب حقا للغير كالبيع المطلق والرهن والاجارة قبل الرؤية وبعدها
وياخود برتصرف كه غير ايچون حق ايجاب ايليه بيع مطلق كبي و دخي رهن واجاره كبي كرك رؤيتدن اول
اولسون وكرك صكره اولسون يعني اول خياري ابطال ايدر شول تصرف كه فسخي ممكن اولميه وياخود غيري
ايچون حق ايجاب ايليه وما لا يوجب حقا للغير كالبيع بالخيار ودخي شول تصرف كه غير ايچون حق ايجاب ايلميه

خیار ایله بیع کبی والمسا ومه والنرجه بلا تسلیم یبطل بعدها لا قبلها بلا تسلیم یبطل بعدها عند محمد وفی
مسا ومه وبلا تسلیم هبه کبی تصرف رؤیتدن صکره خیاری ابطال ایدر اما رؤیتدن اول ابطال ایلمز زیرا
بو تصرفات صحیح رضا اوزرینه زیاده دکلدر انجق بعد الرؤیة ابطال ایدر اما اول کی تصرف فوتا ولغله مطلقا
ابطال ایدر زیرا اولکینک بعضیسی فسخ قبول ایلماز وبعضیسی غیرک ایچون حقی ایجاب ایدر ابطالی
ممکن دکلدر ولفت رؤیت وجه الرقیق سقوط خیارده رقیقک وجهنی کورمک کفایت ایدر والدابة وکفلها
ودابه‌نک وجهنی وصاغرینی کورمک دخی کفایت ایدر مبیعک جمله‌سنی کورمک شرط دکلدر زیرا متعذردر
آدمیده یوزینی کورمک کفایت ایدر زیرا ادمینک وجهی سببیله ثمن زیاده ونقصان قبول ایدر ودابه‌نک
وجهی سببیله وکفلی سببیله ثمنی زیاده ونقصان قبول ایدر امام محمد آدمیده اعتبار دابه‌نک وجهنی کورمک
ایله اکتفا ایدر اما بعض علما وجه وکفل وقوایمی کورمک شرط ایلمشلردر وفی شاة اللحم لا بد من الجس
لحم مقصود اولان قیونی جسدن لا بد در یعنی ال ایله یوقلمق لازمدر وفی شاة القنیة
لا بد من رؤیة الضرع نسل دلینی ایچون اتخاذ اولان قیونک ممه‌لرینی کورمک لا بد در ورؤیة ظاهر
الثوب ان لم یکن معلما کافیة اگر علملی اولمازسه ثوبک ظاهرینی کورمک کافیدر ورؤیة علمه ان کان
معلما اگر ثوب علملی ایسه علمنی کورمک کافیدر زیرا ثوب حسبیله مابینده تفاوت ایدر اول تقدیرجه
علمنی کورمک کافیدر ورؤیة داخل الدار وان لم یشاهد بیوتها دادی کورمک کفایت ایدر اگر اول
دارک بیوتنی مشاهده ایلمز ایسه ده وعند زفر لا بد من مشاهدة البیوت وعلیه الفتوی الیوم امام
زفر قتنده بیوتنی مشاهده‌دن لا بد در وفی زماننا فتوی دخی بو قوله در زیرا فی زماننا بیوت تفاوت
فاحش ایله متفاوتدر ابو حنیفه وامامین زمانلرنده اولان بیوت کبی دکلدر تفاوت فاحش اولمغله شاهده
لازمدر وان رای بعض المبیع فله الخیار اذا رای باقیه اگر مبیعک بعضنی کورسه باقیسنی کوردوکی
وقت اول کسنه ایچون خیار یوقدر بعضنی کورمک ایله خیار ساقط اولور وما یعرض بالنموذج کالمکیل
والموزون فرؤیة بعضه کرؤیة کله شول اشیا که مکیل وموزوندن نمونه ایله عرض اولنور اول متعددلک
بعضنی کورمک کلیسنی کورمک کبیدر الا مکر که باقیسی نمونه‌سنه موافق اولمیه وفی ما یطعم لا بد من الذوق
وطعم اولنان شیلرده ذوقدن لا بد در زیرا طعم اولنان شینک معلوم اولماز الا ذوق ایله معلوم اولور ونظر
الوکیل بالشراء والقبض کاف لا نظر الرسول شرا ایچون وکیل ویا خود قبضه وکیل اولانک نظری اسقاط
خیاره کافیدر اما رسولک نظری کافی دکلدر مثلا شرایه توکیلک صورتی کن وکیلا عنی شراء کذا
یعنی فلان شینی بو مقدار اقچه بنم ایچون شرایه وکیل اول دیمکدر وقبضه توکیلک صورتی ان یقول کن وکیلا
عنی بقبض ما اشتریته وما رأیته یعنی برکسنه رجل اخره اشتری ایلدوک وکوردوکک شینی بنم ایچون
قبض ایلمکه وکیلم اول دیمکدر رسالتک صورتی ان یقول کن رسولا عنی وقل لفلان ان فلانا ارسلنی

الیك لتسلم الیه ما اشتراه منك یعنی رسالتک صورتی برکسنه رجل اخره بنم ایچون رسول اول فلان کسنه‌یه سویله
فلان کسنه بنی سکا کوندردیکه سندن اشترا ایلدوکی شینی بکا تسلیم ایلیه‌سن دیمکدر وعندهما کالوکیل امامین
قتنده رسول وکیل کبیدر بو قول قلم ناسخدن سهو در صواب اولان وعندهما الوکیل بالقبض کالرسول فی اسقاط
رؤیة الخیار زیرا رسولک رؤیتی عدم اسقاط خیارده متفق علیه‌در خلاف ولان قبضه وکیلده در
ابو حنیفه قتنده قبضه وکیلک رؤیتی خیاری اسقاط ایدر اما امامین قتنده خیاری اسقاط ایلماز
مادامکه خیاری اسقاطه دخی وکیل اولمیه بیع الاعمی وشراؤه صحیح وله الخیار اذا اشتری اعمی‌نک بیع وشراسی
صحیحدر وانک ایچون خیار واردر اشترا ایلدکده ویسقط بجسة المبیع او شمه او ذوقه فیما یعرف بذلك
واعمی‌نک مبیعی ال ایله یوقلمسی ایله ویا شم وذوق ایله خیار ساقط اولور شول مبیعده که اول افعال ایله معلوم
اوله ولفظ بذلك جمله‌یه قید در یعنی ال ایله یوقلمق ایله معلوم اولانی ال ایله یوقلمق شم ایله معلوم اولانی شم
ایله وذوق ایله معلوم اولانی ذوق ایله یوقلمق خیاری ساقط ایدر وبوصف العقار الاعمی‌یه عقارک وصف
ایلمک ایله دخی خیار ساقط اولور زیرا وصف عقار رؤیة مقامنه قایم اولور وتحریر دخی بو سؤال اوزره در
وصف ایله انه دخی خیار ساقط اولور ابو یوسفدن روایت اولنور که اعمی عقاره قریب بر مکانده واقف
اولسه اگر کوزی اولسه اول عقاری شاهد ایدردی اگر اول محلده اعمی رضیت دیسه خیار ساقط اولور
زیرا تشبیه موضع عجزده حقیقت مقامنه قایم اولور ودیه زبانک صاونمه دوداقلرین حرکت ایتدرمسی
قراءت مقامنه قایم اولمسی کبی وحج خرینده باشنده شعری اولمیانک باشنه استره یورتمک تراش مقامنه
قایم اولدیغی کبی کرچه بو فعللر تشبیه در لکن حقیقت مقامنه قایم اولور اگر اعمی‌یه عقار وصف اولندقده
رضیت دیسه بعده کوزی اچلسه انک ایچون خیار یوقدر زیرا عقد تمام اولمشدر ومن رای احد الثوبین
فشراهما ثم رای الاخر فله اخذهما اوردهما لا رد احدهما برکسنه ایکی ثوبک برینی کوروب صفقه واحده ایله ایکیسنی
اشترا ایلسه اندن صکره ثوب اخری کورسه اول کسنه ایچون ثوبک ایکیسنی اخذ ویا خود ایکیسنی رد ایلمک واردر
بو خصه برینی اخذ ایدوب وبرینی رد ایلمک یوقدر ومن رای شیئا ثم شراه فوجده متغیرا تخیر والا فلا
وبرکسنه برشیئی کوروب بعد زمان اول شیئی اشترا ایلسه واول شی کوردوکی کبی اولمیوب متغیر بولسه مشتری
ایچون مخیرلق واردر اگر متغیر بولمدی ایسه مخیر دکلدر زیرا کوردوکی شی اشترا ایلمش اولور وان اختلفا
فی تغیره فالقول للبایع اگر بایع ومشتری تغیرینده اختلاف ایلسه‌لر قول بایعکدر زیرا سبب اصل بقاء ما کان
علی ما کان در الا مکر که مدت طویله اوله مثلا شهر مدتی بیعده درهمادی فی قریبدر وفتح قدیرده شهری قلیل
عد ایلمشدر کورمزمسنکه تازه جاریه طول زمان ایله عجوزه اولور مثلا برکسنه تازه جاریه مشاهده
ایدوب اون بش سنه‌دن صکره اشترا ایلسه قول مشترینکدر زیرا ظاهر حال انک ایچون شاهددر وان
فی الرؤیة فللمشتری اگر اختلاف رؤیتده اولورسه مثلا بایع کوردک دیسه مشتری کورمدم دیسه قول

مشترینکدر عیب ایله زیرا مشتری بالمرة حادثه منکردر که اول برعیبدر بینه بایع اوزرینه در ومن اشتری عدلا
زطي قباء منه ثوبا او وهب وسلم فلان برده بعیب لا یختار ردیته او نرخ بر کمسنه زطی منسوب اولان ثوبلر
بردنك اشترا ایلسه واول دنکدن بر ثوب بیع ایلسه ویاخود بر آدمه هبه ایدوب تسلیم ایلسه مشتری ایچون اول عدلی
عیب ایله رد ایلمک واردر بو خصوصه خیار رؤیت وخیار شرط ایله رد ایلمک یوقدر فصل بو فصل

مطلب

خیار عیب بیانندهدر مصنف رحمه الله خیار عیبی مؤخر کتوردی زیرا خیار عیب بعد تمام العقد خیاری
منع ایدر مطلق البیع یقتضي سلامة المبیع بیع مطلق مبیعك سلامتنی اقتضا ایدر مطلق البیع لفظنك
اضافتی صفتنك موصوفه اضافتی قبیلندندر تقدیری کلام البیع المطلق عن شرط البراءة من کل عیب دیمکدر
فلمن وجد بمشریه عیبا رده بکل ثمنه لا امساکه ونقص ثمنه مشتریه عیب بولان کمسنه ایچون اوشریه رد
ایلمک واردر ویاخود اول شئ کل ثمنی ایله اخذ ایلمک واردر بو خصوصه اول شئی امساک ایدوب ثمنندن نقص ایلمک یوقدر
زیرا فوت اولان وصفدر عیب ایسه جودتدن بر جزؤک فوتیدر ویاخود بحسب الظاهر منتفی اولمقدر العمی والعور
والشلل والاصبع الناقص وکسر سودا کسن ساقط کبی ویاخود صورتا اولمیوب یعنی نقصانی ایجاب ایدر شیئ اوله
سعال قدیم وزماننده ارتفاع حیض وجاریه ده قولتق واغز رایحه سی بوذکر اولنان جمله اوصافدر وثمنك
ایسه بر شیئ اوصافی مقابل اولماز زیرا ثمن عیندر وصف ایسه عرضدر عین عرضه مقابل اولماز الا
برضا بایعه الا انکه بایعك رضاسیله مبیعی عیبیله امساک اولنوب ثمندن نقص اولنه وکل ما اوجب
نقصان الثمن عند التجار فهو عیب هر شیئ که عند التجار نقصان ثمنی ایجاب ایلیه اول شیئ عیبدر
فالاباق والبول والسرقة من صغیر یعقل عیب صغیر یعقلدن اباق عیبدر اکر مادون سفر ایسه
زیرا مولانک منافعی فوت ایلمکی اولدی اباقده سفر ومادون سفر برابردر وکذا السرقة والبول
في الفراش صغیر یعقلدن سرقه وفراشه بول ایلمک عیبدر زیرا سارق اولیجق مالی اوزرینه امین
اولماز علی الدوام داخل بیت اولان سارقدن محافظه مالی مولاسی اوزرینه مشقتدر وغیرک مالنی سرقه
ایلدکده قطع ید لازم کلور بو تقدیرجه عیبدر فراشه بول دخی عیبدر وهي في الکبیرة عیب آخر یعنی اباق وسرقه
وفراشه بول عبد کبیرده ویاخود جاریه کبیرهده عیبا آخردر فلو ابق وسرق او بال في صغره ثم عاوده
عند المشتري فیرده به اکر صغرنده بایع قتنده اباق وسرقه وبول ایلسه اندن صکره مشتری قتنده
صغرده اولان حالی عودت ایلسه عیب اولمغین اول حال ایله رد اولنور زیرا مشتری قتنده حاصل
اولان بعینه عیب اولمش اولور بو تقدیرجه عیبي قدیم اولمش اولور فان عاوده عنده بعد البلوغ لا اکر صغر
حالنده بایعده ایکن اباق وسرقه وبول ایدوب اندن صکره بعد البلوغ مشتری قتنده عودت ایلسه
اول عیب ایله رد اولنماز زیرا بو عیب اولکینك غیریدر زیرا سبب صغر وکبر حسبیله مختلف اولور مثلا صغرده
فراشه بول مثانه ضعفندندر وبعد الکبیر بر مرض سببیله در وکذلك صغرده اباق لهو ولعبه محبتدن

ناشیدر

ناشیدر وسرقه دخی صغرده سببیله قلت مبالاتدندر بو انکبي ایسه بعد الکبر خبث طبیعتدندر بو تقدیرجه
عیبا او للعقلة رد اولنماز والجنون عیب مطلق جنون ایسه مطلقا غلام وجاریه ده عیبدر زیرا جنون
دماغ آفتندندر فلو جن في صغره وعاوده عند المشتري فیه او کبره رد به اکر بایع قتنده حال صغرنده
مجنون اولسه مشتری قتنده صغرده ویاخود کبرده حالنده جنونه عودت ایلسه اول جنون سببیله رد اولنور زیرا
مشتری یدنده ایکی اولان جنون عین اولدر وسببی متحددر که فساد باطن آفت دماغدر اما مبسوطده
مسطور اولان بودرکه بر غلام ویاخود جاریه ده جنون بولنمق ایدی عیبدر زیرا کرك حال صغرنده بولنسون وکرك حال
بلوغنده بولنسون برابردر چون ید بایعده ایکن حال صغرنده وکبرنده جنون بولنسه ید مشتریده معاوده شرط
دکلدر وشمس الائمة الحلوانی وشیخ الاسلام خواهرزاده بو کا میل ایتمشلردر وبو روایت وجمهور مشایخ
دخی صحیح اولان بو در دیمشلردر اما اصلده وجامع الکبیرده مذکور اولان بودر که بایع قتنده اولان جنون
ایله رد اولنماز مادامکه مشتری یدنده ایکی عودت ایلمیه مرة البته معاوده لازمدر والبخر والدفر والزنا
والتولد منه عیب في الجاریة لا في الغلام الا ان یکون من داء اغز وقولتق قوقیسی وزنا وزنادن تولد جاریده
عیبدر اما غلامده عیب دکلدر مکرکه مرضدن اوله اکر ذکر اولنان قوقولر مرضدن اولورسه غلامده دخی عیب اولور
والاستحاضة عیب استحاضه دخی عیبدر زیرا علامت مرض ایدوکی ظاهردر وکذا عدم حیض بنت سبع
عشر سنة لا اقل اون یدی یاشنده اولان قزک عدم حیضی دخی عیبدر اما اون یدی دن اقل عیب دکلدر
زیرا قزلرک بلوغنك اقصی سنی ابو حنیفه قتنده اون یدی یاشندر و قتنده عدم حیض دلیل مرضدر زیرا عادت
اصلیه نساده سلامت اوزره اولمیه وقتنده حیض کوروب وقتنده طاهر اولمقدر اکر عادت اصلیه نك
خلافی اولورسه بطننده مرض علامتیدر بو دخی عیبدر ویعرف ذلك بقول الامة فترد اذا انضم الیه نکول
البایع قبل القبض وبعده هو الصحیح استحاضه وعدم حیض جاریه نك قولیه ایله معلوم اولور چونکه قولنه
بایعك قبل القبض وبعده یمیننده نکولی ضم اولنورسه جاریه رد اولنور صحیح اولان دخی بودر اما امام
محمد بر روایتده قبل القبض بلا یمین رد اولنور زیرا قبل القبض بیع ضعیفدر حتی مشتری قبل القبض
بلا قضاء ولا رضاء عیب ایله رده مالکدر اولور یعنی مدیون عبد ضعیفك فسخی حجت ضعیفه ایله صحیح اولور
والکفر عیب فیهما کفر جاریه ده وغلامده عیبدر زیرا طبع سلیم عداوت دینیه ایچون صحبت کافردن متنفردر
حتی کفاره قلندن اعتاقی جائز دکلدر وکذا الشیب والدین والسعال والشعر والماء في العین قوم بلق
ودین وقدیم اوکسورک وکوزده پیل عیبدر وان ظهر عیب قدیم بعد ما حدث عند المشتري اخر رجع
بالنقصان اکر مشتری قتنده حادث اولان عیبدن صکره عیب قدیم ظهور ایلسه مشتری نقصانیله بایعه
رجوع ایدر کثوب شراه فقطعه فاطلع علی العیب بر ثوب کبی که اشترا ایلیوب قطع ایلدی وعیبنه مطلع
اولدی بو صورتده نقصانیله رجوع ایدر ولیس له الرد الا ان یرضي البایع باخذه کذلک مشتری بیچوب

مبیعك جملەسنی رد ایلمك یوقدر الا مكر كە بایع مبیعك معیوبا ومقطوعا اخذینە راضی اولە فلە ذلك حتی لو
باع المشتری سقط رجوعە مشتری ایچون مبیع معیوبی رد ایلمك واردر اكر بایع راضی اولورسە حتی اكر اول مبیعی
مشتری اخرە بیع ایلسە نقصانیلە رجوعی ساقط اولور فان خاط الثوب او صبغە احمر او لت السویق بسمن
ثم ظهر عیبە رجع بنقصانە اكر مشتری ثوبی قطع ایلدكدن دیكسە ویاخود اول ثوبی قرمزیە بویاسە ویاخود
سویقی یاغ ایلە خلط ایلسە اندن صكرە اول ثوبك عیبی ظاهر اولسە مشتری نقصانیلە بایعە رجوع ایدر ولیس
للبایع ان یاخذە حتی لو باعە بعد رؤیتە عیبا لا یسقط الرجوع بایع ایچون مبیع مذكوری اخذ ایلمك یوقدر حتی
اكر مشتری مبیعك عیبنی كوردكدن صكرە اخرە بیع ایلسە نقصانیلە رجوع ساقط اولماز اكر مشتری رده دخی
راضی اولورسە دە حتی صاحب درر عمادیەدن نقلا ذكر ایلمشدر كە بو مقولەدە شرعا ممنوعدر اكرچە طرفیندن
رد وقبولە رضا دخی اولورسە نوعا ربا حاصل اولمغلە شرع شریف ردی تجویز ایلماز انجق مشتری نقصان
عیبیلە بایعە رجوع ایدر ولو اعتق بلا مال او دبرە او استولدە ثم ظهر العیب رجع اكر مشتری مبیعی بلا مال
اعتاق ایلسە ویاخود تدبیر ایلسە ویاخود استیلاد ایلسە اندن صكرە عیبی ظهور ایلسە نقصان عیبیلە رجوع
ایدر قیاس بو ایدی كە رجوع اولنمیە وبو قول شافعیدر زیرا امتناع رد كندو فعلی ایلە اولمغلە قتل كبی اولمشدر
استحسانا نقصان عیبیلە رجوع ایدر زیرا اعتاق ملكك تمامیدر زیرا ادمی ملك ایچون محل خلق اولنمشدر ادمی
ملكك ثبوتی وقت اعتاقە دكین موقتدر ادمی وقتیلە موقت اولان شیئك انتهاسی وقتیلە منتهی اولور
منتهی ایسە كندو نفسندە متقرر اولور پس ادمی بو تقدیرجە كانە معتقك باقی اولوب بر امر حكمی ایلە ردی
متعذر قلنور بو حیثیە معتقك فعلی ایلە دكل پس ادمی بو جلەدن عتق ایلە ولایت ثابتا ولو ردلا ایسە
اثار ملكندن بر اثردر اول اثرك بقاسی اصل ملكك بقاسی كبیدر وتدبیر واستیلاد دخی اعتاق كبیدر زیرا شرا
ایلە مستفاد اولان ملك حقیقة باقیدر نهایەدە بو ایكیسی ملكی ازالە ایلماز لكن محل ملكی بر ملكدن بر ملكە
نقلە قابلیتدن اخراج ایدر بو تقدیرجە رد متعذر اولور نقصان عیبیلە رجوع ایدر وان اعتق علی مال او قتلە
لا یرجع الثمن اكر مشتری عبدی مال ایلە اعتاق ایلسە ویاخود قتل ایلسە بر شیئ ایلە رجوع ایدەمز وكذا
لو اكل الطعام كلە او بعضە او لبس الثوب فتخرق لا یرجع خلافا لهما اكر طعامك كلسینی ویاخود بعضینی
اكل ایلسە ویاخود ثوبی كیسە وكیمكدن اوزرنە ایكن بر تلسە بنە نقصان عیبیلە رجوع ایدەمز ابو حنیفە قتندە
اما امامین ایچون خلاف واردر انلر قتندە نقصان عیبیلە رجوع ایدر وان اشتری بیضا او جوزا او
بطیخا او قثاء او خیارا فكسرە فوجدە فاسدا فان ینتفع بە رجع بنقصانە والا بكل الثمن اكر بر كمسنە یمورطە
ویاخود جوز ویاخود قاون ویاخود قاربوز ویاخود قثا ویاخود خیار اشترا ایلسە وقطع ایدوب فاسد
بولسە اكر جملە منتفع بە اولمازسە كل ثمنیلە رجوع ایدر یعنی رد ایدوب ویردوكی اقچەیی الور بو ذكر اولنان رد دد رجوع
عیب ایلە دكلدر بلكە بطلان مبیع حكمی ایلەدر زیرا مبیع مال دكلدر زیرا مال منتفع بە اولاندر اول اجلدن كل

ثمنیلە

ثمنیلە رجوع ایدر ولو وجد البعض فاسدا وهو قلیل كالواحد والاثنین فی المائة صح البیع والا فسد ورجع
بكل ثمنە اكر اشترا اولنان شیئك بعضینی فاسد بولسە حال بو كە فاسد بولنان شیئ قلیل اولسە مثلا یوزدە
بر ویا ایكی كبی بو مقولەدە بیع صحیحدر ولو اكر فاسد بولنان كثیر اولورسە كلسندە بیع فاسد اولور وكل ثمنیلە رجوع
ایدر ابو حنیفە قتندە عقد واحدەدە قیمتی اولان شیئ ایلە قیمتی اولمیان شیئك بینی جمع ایلدوكی ایچون بحقیقتە
بیعدە حر ایلە عبدی جمع ایلمش كبی اولور امامین قتندە فاسد اولمیانە عقد صحیح اولور رد وبیلشدر كە كلی سندە
عقد اجماعا فاسد اولور ومن باع ما اشتراه فرد علیه بعیب بقضاء باقرار او نكول او بینة ردە علی البایع ولو قبلە
برضاه لا یردە علیە بر كمسنە اشترا ایلدوكی شیئی اخرە بیع ایلسە وعیبیلە قاضینك قضاسیلە اقرار ایلە ویاخود
نكول ویاخود بینە ایلە بایع ثانیە رد اولنسە اول دخی مبیع معیوبی بایع اولە رد ایدر اكر بایع ثانی مشتریدن
رضاسیلە قبول ایدرسە بایع اولە رد ایلماز زیرا قاضینك قضاسی تعلق ایتمدی قبول ایلمسی اقالە اولمش اولور
بو تقدیرجە ثالث حقندە بیع جدید اولور ثالث دیدوكمز بایع اولدر مثلا بر كمسنە اخردن بر عبد اشترا ایدوب
بعدە اول كمسنە دخی عبد مزبوری اخر كمسنەیە بیع ایدوب عیبی ظهور ایلمكلە مشتری ثانی عیبی واردر دیو اقرار
ایلدوكنە بینە اقامت ایدوب قاضینك قضاسیلە رد اولنسە ویاخود یمین تكلیف ایلدكدە نكول ایلمكلە ویاخود عیبی
اولدوغنە بینە ایلە رد اولنسە بایع اولە رد ایدر اما چونكە عیبی واردر ویزدە عیبی اولدوغنی بیلورز دیو رضاسیلە
قبول ایلسە بایع اولە ردە قادر دكلدر زیرا اقالە اولمش اولور اقالە ایسە بایع اول ایچون جدید اولمش اولور ومن
قبض ما اشتراه ثم ادعی عیبا لا یجبر علی دفع ثمنە ولكن یبرهن او یحلف بایعە شول كمسنە كە اشترا ایلدوكی
شیئی قبض ایدوب اندن صكرە عیبی اولدوغنی دعوی ایلسە مبیعك ثمنینی دفع ایچون جبر اولنماز لكن مشتری
عیبی اولدوغنە بینە اقامت ایدر ویاخود عیبی اولمدوغنە بایعە یمین ویرلور فان قال شهودی غیب
دفع ان حلف بایعە ولزم العیب ان نكل اكر شاهدلرم غایبدر دیسە مشتری ثمنی دفع اكر بایع یمین ایدرسە
اكر یمیندن نكول ایدرسە عیب لازم اولور زیرا بایعك نكولی بو بابدە حجتدر حدودە بونك خلافیدر حدودە
یمیندە نكول حجت اولماز اول اجلدن یمین دخی تكلیف اولنماز كذا فی الزیلعی ومن ادعی اباق مشتریە یبرهن
اقرا انە ابق عندە ثم یحلف بایعە بالله لقد باعە وسلمە وما ابق قط شول كمسنە كە مشتری اولان عبدك اباقنی
دعوی ایلسە اولا مشتری بینە اقامت ایدر كە اول عبد كندو قتندە اباق ایلمشدر اندن صكرە بایعە بتات
اوزرە یمین ویرلور كە الله حقیچون تحقیقا اول بیع وتسلیم ایلدم واصلا اباق ایلمامشدر زیرا مادام كە
مشتری كندو قتندە اباقنە اقامت بینە ایلمیە دعواسی استماع اولنماز او بالله ما لە حق الرد علیك من الوجە
الذی یدعی ویاخود بر یمین ایلە كە بالله مشتری ایچون انك اوزرینە حق رد یوقدر شول وجهدن كە مشتری
دعوی ایدر او بالله ما ابق عندك قط ویاخود بالله انك قتندە اصلا اباق ایلمامشدر لا بالله لقد باعە
وما بە هذا العیب او باعە وسلمە وما بە هذا العیب بو عبارە ایلە بایع تحلیف اولنماز مثلا بالله تحقیق

بيع ايلمشدر واول عبد ايله بو عيب بو عندي بو مقوله الفاظ ايله تحليف اولنماز ويغ اباق الكبير يحلف بالله

ما ابق منذ بلغ مبلغ الرجال عبد كبيرك اباقنده بايع بو مقوله تحليف اولنور كه الله حقيچون عبد بو بورشه

مبلغ رجاله بايع اولدن بروا اباق ايلامشدر وعند عدم بينة المشتري على اباقه عند يحلف البايع عندهما

انه ما يعلم انه ابق عنده مشتري نيك كنده وقتنده عبدك اباقنده شاهدي اولمدقده امامين قتنده بايعه

كنده وقتنده عبدك اباقني بلمدوكنه يميني ويريلور واختلف في قول الامام امام اعظم قتنده مشايخ اختلاف

ايلمشلردر بعض مشايخ ابو حنيفه قتنده دخي تحليف اولنور ديديلر وبعضيلر تحليف اولنماز ديديلر وصحيح اولدر

اولنمامقدر زيرا تحليفك شروع اولمسي دفع خصومت ايچوندر بوخصومت حتي انشا ايچون دكلدر اكر بو محلده

بايع تحليف اولنسه خصومت منقطع اولميوب بلكه ما بينلرينده خصومت اخري متحقق اولور زيرا بايع حرينه وقتا

يميندن نكول ايلسه في الحال عيب متحقق اولوب ما بينلرينده خصومت اخري حادث اولور وبو عيب بايع قتنده

وارمي ايدي ديو اخري يه محتاج اولور امامين ايچون دليل عقلي بودر كه مشتري بايع اوزرينه يعني ادعا ايلمشدر

اكر دعوي اولان شيئه اقرار ايلسه اوزرينه لازم اولور اما قچان انكار ايلسه نكول رجاليله تحليف اولنور ساير

دعوالرده اولدوغي كبي زيرا دعوي صحيحه در واوزرينه بينه ترتب ايدر وهر شيئك اوزرينه كه بينه ترتب ايليه

بالاستقرا يمين دخي ترتب ايدر الا بو قدر وار در كه علم اوزرينه يعني بلمدوكنه يمين ويريلور زيرا فعل غير اوزرينه

يميندر فان نكل عليه لهما حلف ثانيا كما مر اكر بايع يميندن نكول ايدرسه مشتري قتنده اباقي ثابت

اولماش اولور ولو قال بايعه بعد التقابض بعتك هذا مع اخر وقال المشتري لا بل وحده فالقول له اكر

اول شيئك بايعي بعد التقابض ديسه كه بن سكا شو شيئي بر اخر شيئ ايله معا بيع ايلدم ومشتري غير بو قدر بلكه

يالكز بيع ايلدك ديسه قول مشتري نكدر يميني ايله زيرا اختلاف مقدار مقبوضده در پس امر بو تقديرجه

قول مقدار مقبوضه قابضكدر زيرا زياده قبض ايلدوكنه منكردر كوريلمزمي كه غاصب مغصوبده زياده

انكار ايلسه قول غاصبكدر بو محلده ايسه قول مشتري نكدر اولمسي اولي در وكذا لو اتفقا في قدر المبيع واختلفا

في المقبوض يعني قول مشتري نكدر اكر قدر مبيعده اتفاق ومقبوضده اختلاف ايلسه لر مثلا بر كمسنه ايكي

جاريه اشترا ايلسه بايع ديسه كه ايكيسني قبض ايلدك ومشتري ديسه كه برينى قبض ايلدم ديسه قول مشتري نكدر

ولو اشترى عبدين صفقة وقبض احدهما وجد بالمقبوض او بالاخر عيبا رد هما او اخذهما ولا يرد المعيب

اكر ايكي عبد صفقه واحده ايله اشترا ايلسه ديو برينى قبض ايلسه واول مقبوضده وياخود اخرده عيب بولسه

ايكيسني رد ايدر وياخود ايكيسني اخذ ايدر يالكز معيبي رد ايده مز الا ان يظهر العيب بعد قبضهما

الا اكر ايكيسني قبض ايلدكدن صكره برنده عيب ظهور ايلسه اول تقديرجه معيبي الا وليغي خاصه رد ايدر ولو

وجد بعض الكيل والوزن معيبا بعد القبض رد كله او اخذه اكر كيلي اولان شيئ وياخود وزني اولان شيئك بعضيني

معيب بولسه كلسني رد ايدر وياخود جمله سني اخذ ايدر زيرا مكيل وموزون شيئ واحد حكمنده در مكيلات

وموزوناتده

وموزوناتدن ما اينيدن وتقوم اجتماع اعتبار ايلدر بو خصوصه حبه واحده متقوم دكلدر وبيعي في صحيح دكلدر

بو تقديرجه كيلي ووزني نحو بيعده شيئ واحد كبيدر وقيل هذا ان لم يكن في وعايين والا فهو كالعبدين ديمشلردر كه

كلسني رد ايدر واخذ بينندن خيار وخاصه معيبي اولان شيئ عدم رد در اكر كيلي ووزني ايكي ظرفده اولدوقده در

اكر ايكي ظرفده اولورسه بيع ايكي عبد كبي اولمش اولور مثلا بر كمسنه ايكي جوال بغداي اشترا ايدوب برنده عيب ظهور

ايلسه انجق معيبي ولان جوالي رد ايدر فخر الاسلام دخي بو بلجه ذكر ايلمشدر ولو استحق بعضه بعد القبض ليس له رد

ما بقي بخلاف الثوب اكر مكيل وموزونك بعضيني مستحق چقسه مشتري ايچون باقي قالانه رد ايلمك يوقدر

ثوب بونك خلافيدر زيرا ثوبده ما بقي رد ايلمكده مخيردر وموا وات المعيب بعد رؤيته فذكور برضي ولو ركبه

رده وسقيه او شراء علفه ولا بدله منه فلا عيبني كوردكدن صكره معيب اولان شيئي دوا ايلمك وكندو حاجتي

ايچون بنمك بيعه رضادر اما رضا حينه رد ايچون وصو ويرمك ايچون وياخود علف شرا ايتمك ايچون واكا اودم

اولان شيئي ايچون راكبا اولمسي رضا دكلدر ولو قطع المبيع بعد القبض او قتل بسبب عند البايع رد واخذ ثمنه

اكر عبد مبيع مشتري نيك قبضندن صكره بايع قتنده اولان بر سبب ايله قديد اولنسا ابو حنيفه قتنده مشتري

مقطوع اليد اولان عبدي بايعه رد ايدوب ثمنني اخذ ايدر سبب ده اولا با تنازع اوزره قطع وقتل متعلقدر

وقالا رجع بفضل ما بين كونه سارقا وغير سارق وقاتلا وغير قاتل انه لم يعلم بالعيب عند الشراء والا فلا

امامين ديديلر كه مشتري سارق وغير سارق اولمسي بيننده اولان فضل ايله يعني سارق اولدوقده بيك درهم

واولمدوقده ايكي بيك درهم اولسه بيك درهم ايله رجوع ايدر وقاتل وغير قاتل دخي سارق كبيدر اكر مشتري

اشترا ايلدكده عيبني بلمزسه واكر عيبني بيلورسه نقصانيله رجوع ايده مز زيرا عيبنه واقف اولدقدن صكره

اشترا عيبي ايله راضي اولمش اولور ولو تداولته الايدي ثم قطع في يد الاخير رجع الباعة بعضهم على البعض

كما في الاستحقاق اكر مبيع ايدي ده تداول ايلسه يعني بر قاج الده بيع اولنسه اندن صكره مشتري اخيرك

يدنده قطع اولنسه بايعلرك بعضيسي بعضندن اوزرينه رجوع ايدر استحقاقده اولدوغي كبي مثلا ابتدا

بايعك يدنده ايكن سرقه ايدوب بر قاج دفعه بيع اولنوب قودن صكره مشتري اخيرك يدنده قطع اولنسه اوكي

بايعه وا بخرا اولان مشتريلر بر برينه رجوع ايدرلر ابو حنيفه قتنده بايعه بايع لفظنك جمعيدر وتداولته ده

اولان ضمير مبيعه راجع ضمير منصوبدر فاعل ايديور وضمير مفعول متصل اولغله فاعل اوزرينه مقدم اولمشدر

وعندهما يرجع الاخير على بايعه لا بايعه على بايعه اما امامين قتنده مشتري اخير بايعي اوزرينه رجوع ايدر اما

اول بايع كندو الدوغي بايعه رجوع ايده مز عيبده اولدوغي كبي زيرا مشتري اخير مبيعه ملابس اولمامشدر شول

حيثيت ايله كه بيع ايلمشدر اما غيريلر بيع ايلمكله ملابس اولمشلردر نقصانا عيبي ايله رجوعدن منع ايدر ولو باعه

بشرط البراءة من كل عيب صح وان لم يعد العيوب اكر جميع عيبندن بريا ولمق شرطيله بيع ايلسه بيع صحيح

اولور اكر عيبلر عددي ايله عد اولنمديسه ده زيرا اسقاط جهالت منازعه يه مفضي دكلدر ويدخل في البراءة

الحادث قبل القبض عند ابي يوسف خلافا لمحمد عيوبدن شرط برائت قبل القبض حادث اولان عيب داخل
اولور ابو يوسف قتنده اما امام محمد ايچون خلاف واردر زيرا انك قتنده بعد العقد حادث اولان عيب
شرط برائته داخل اولماز **باب** بو باب بيع فاسدك احكامني بيان ايدر وقتا كه مصنف رحمه الله
بيع صحيحدن فارغ اولديسه بيع فاسده شروع ايلدي وبيع برقاچ نوعدر بري بيع صحيحدر وبري بيع فاسددر
وبري بيع باطلدر وبري بيع مكروهدر وبري بيع موقوفدر وبيع صحيح اولدر كه ذاتا وصفة مشروع اوله
وبيع فاسد اولدر كه ذاتا مشروع اولوب وصفة مشروع اولميه وبيع باطل اولدر كه ذاتا وصفة مشروع اولميه
وبيع مكروه اولدر كه اصلا ووصفا صحيح اوله لكن برمنهي يه مجاورت ايلمش اوله جمعه اذاني وقتنده اولان بيع كبي
وبيع موقوف اولدر كه اصلا ووصفا صحيح اولوب على سبيل التوقف ملكي افاده ايليه اما غيرك حقي تعلق ايتمكله تمام
ملكي افاده ايلمز بيع ما ليس بمال والبيع به باطل كالميتة والدم والحر مال اولميان شيئي بيع ايلمك ومال
اولميان شيئله برشيئ اخري بيع ايلمك باطلدر ميتة ودم وحر كبي زيرا بيعك شرطي ثمن ومثمن مال غير محرم اولمقدر
مذكورات ايسه مال عد اولنور اشيادن دكلدر بر ده اولاده ضمير ما قبلنده اولان ما يه راجعدر شيئ اخري مال
اولميان بيعه مثال بعت هذا الثوب بهذه الميتة كبي وكذا ام الولد والمدبر ودخي ام ولدك ومدبرك بيع
بيع اولنمالري باطلدر وام ولدك بيع اولنماسي باطل اولدوغنك وجهي حضرت رسول عم اعتقها ولدها
قول شريفيدر ومدبرك بيعي باطل اولماسنك وجهي بودر سبب حريت في الحال منعقد اولور دخي ابطال اولنمز
اكرچه تدبيرده حريت منعقد اولسه بعد موت المولى مدبر اولان عبد معتق اولمازدي وكذا بيع
المكاتب الا ان يجيزه ودخي عبد مكاتبك بيع اولنماسي باطلدر مكر كه مكاتب كندو بيع اولنمغه اجازت
ويره بو تقديرجه بيع اولنماسي صحيح اولور بر روايتده بيعه اجازت ويرسه ده صحيح دكلدر وكذا بيع مال غير متقوم
كالخمر والخنزير بالثمن ودخي غير متقوم اولان مالي خمر وخنزير كبي ثمن الميه يعني دراهم ودنانيره بيع ايلمك باطلدر
اما عوض ايله يعني متاع ايله بيع ايلمك فاسددر زيرا خمر وخنزير اهل ذمت قتنده مالدر اما مال غير متقومدر
زيرا شرع شريف خمر وخنزيرك اهانتنه وتركنا غزا زنه امر ايلمشدر وبيع قن ضم الى حر وذكية ضمت الى ميتة
وان بين ثمن كل ودخي حره ضم اولنمش قنك بيع اولنماسي وميتهيه ضم اولنمش ذكيهنك بيعي باطلدر ابو حنيفه
واكر هر برينك ثمني بيان اولنمش ايسه ده بنه باطلدر زيرا مال دكلدر وعندهما يصح في العبد والذكية
ان بين الثمن اما امامين قتنده عبدده وذكيهده بيع صحيح اولور قچان هر برينك ثمني بيان اولنسه زيرا ثمن
معين ايله ايكيسي حقنده عقد صحيح اولدغيچون ضم اولدوغي حالده بيعلري صحيح اولور وصح في قن ضم اليه
مدبر او الى قن غيره بالحصة يعني مدبره ضم اولنمش عبدده ويا خود بر اخرك قتنده ضم اولنمش عبدده بيع صحيح اولور
حصه سيله زيرا بعض علما مدبرك جواز بيعنه ذاهب اولمشلردر وكذا في ملك ضم الى وقف في الصحيح ودخي بيع
صحيح اولور شول ملكده كه بر وقفه ضم اولنمش اوله قول صحيحده زيرا وقف مال متقومدر لكن بيعه

مطلب

قابلدر بو اجلدن اتلافايدن ضامن اولور ووقف ابتدا عقده داخل اولور اندن صكره عقددن چقار
بو تقديرجه ضم اولان ملكه وقفدن منشا سرايت ايلماز وبعضيلر قتنده بيع صحيح اولماز دخي اولسار
حر ايله عبدده صحيح اولمادوغي كبي اما اصح اولان اولكي مسئلهدر يعني صحيح اولاندر وبيع العرض بالخمر وبالعكس
فاسد وعروض تجارت اشياسنى خمر ويا خود خمري عروض بيع ايلمك فاسددر وكذا بيعه بالخنزير ودخي عروض
خنزيره بيع ايلمك فاسددر ولا يجوز بيع طير في الهواء ودخي هواده اولان طيرك بيعي جايز اولماز قبل الاخذ مملوك
اولمدوغي اجلدن وسمك لم يصد او صيد والقي في حظيرة لا يؤخذ منها بلا حيلة او دخل اليها بنفسه ولم يسد مدخله
ودخي صوده اولوب صيد اولنميان بالغك ويا خود صيد اولنوب بر كولة القا اولنسه كه حيلهسز اول كولدن
اخذ قابل اولميه ويا خود بالغ كندو بنفسه اول كوله داخل اولسه مدخلي سد اولنمسه بو مقوله بالغك بيعي جايز
دكلدر منها والبهاء اده اولان ضمير حظيرهيه راجعدر بنفسه وموخله اولان ضمير سمكه راجعدر وان صيد
والقي فيها وان امكن اخذه بلا حيلة صح واكر سمك صيد اولنوب كيره وكوله القا اولنسه وحيلهسز اخذ اولنماسي
ممكن اولورسه بيعي صحيح اولور زيرا تسليمنه قادر اولمش برشيئي بيع ايلمش اولور ولا يجوز بيع الحمل والنتاج
ودخي بطنده اولان حمل ونتاجك بيعي جايز دكلدر حمل ادميه قارننده اولان جنيندر ونتاج
حيوانك قارننده اولان اولاددر بو مذكورات معدوم قبيلندن اولدقلري اجلدن حضرت صلى الله عليه وسلم
بيع اولنماسندن نهي بيورمشلردر واللبن في الضرع ودخي ممه ده اولان سودي بيع ايلمك جايز دكلدر
ولؤلؤ في صدف وصوف على ظهر الغنم ودخي انجو صدفده ايكن وبوك قيونك ارقه سنده ايكن بيع ايلمك جايز
دكلدر زيرا لؤلؤ صدفده اولديسه مجهول الوجود والمقداردر وصوفك ظهر غنمده جايز اولمادوغي موضع
قطع معلوم اولمدوغيچوندر خلافا لابي يوسف فيهما لؤلؤ وصوفده ابو يوسفك خلافي واردر يعني انك قتنده
بونلرك بيعي جايزدر ولا بيع اللحم في الشاة ودخي اتي شاة اجنده بيع ايلمك جايز دكلدر مثلا ذبح اولنمش
قيونك اتي شوقدر وقيه در ديو بيع ايلمك جايز دكلدر زيرا احتمالدر كه اتي ارق اوله ويا خود سمز اولوب تنازعه
مؤدي اولور وضربة القانص ودخي ضربه قانصك بيعي جايز دكلدر ضربه قانصدن مراد بر افرغ شولملة
اولان شيئكه يعني اغي بر كره اتمقله صيددن نه حاصل اولورسه انكا بيع ايدرم ديمكدر مجهول اولدوغي اجلدن
باطل اولمشدر تنبيه از هريده قانص لفظي غائص ديو روايت ايلمشدر بو تقديرجه صياد ديكه صيد ايچون
صويه دالمقدر ويا خود انجو ايچون دريايه غوص ايلمكدن عبارت اولور وجذع في سقف وذراع من ثوب
وان ذكر قطعه ودخي سقفدن اولان جذعي يعني دركي وثوبدن بر ذراعي بيع ايلمك جايز دكلدر اكر
اولبيعك قلع وقطعني عند البيع ذكر ايدرسه ده بلا ضرر تسليمي ممكن دكلدر فلو قلع الجذع او قطع الذراع
وسلم قبل الفسخ عاد صحيحا قچان بايع اول جذعي قلع وثوبدن بر ذراعي قطع ايدوب مشتري يه تسليم
ايلسه بيع صحيحه عود ايدر يعني صحته منقلب اولور مفسد زائل اولدوغيچون ولا المزابنة وهي بيع التمر

علی النخل بتمر مجذوذ مثل کیله خرصا ودخی بیع مزابنه جایز دکلدر وبیع مزابنه اکا دیرلرکه خرمادن شجرلک
اوزرنده اولان ثمرینی ظن وتقدیر ایله اولان کیل قدر قطع اولنمش تمر ایله بیع ایلیه‌لر مثلا بر خرماتک اوزرنده
اولان تمری ظن وتخمین ایله بو مقدار کیلدر دیو قطع اولنمش خرما ایله بیع ایلیه‌لر مزابنه‌نک معناسی مدافعه‌در
وبو بیعه مزابنه تسمیه اولنماسنک وجهی بودر زیرا مدافعه منازعه‌یه مؤدی اولور والمحاقلة ودخی بیع البر
فی سنبله بر مثل کیله خرصا ودخی بیع محاقله اکا دیرلرکه سنبلده اولان بغدایی ظن وتخمین ایله بو مقدار
کیل خارجدن اول قدر بغدای ایله بیع ایلیه‌لر زیرا مماثل اولان اشیاده جهالت ربایه مفضیدر ولا البیع
بالملامسة والمنابذة والقاء الحجر بان يتساوما سلعة فيلزم البيع لو لمسها المشتري او وضع عليها حجر
او نبذها اليه البايع ودخی بیع ملامسه ومنابذه والقاء حجر جایز دکلدر مثلا ایکی کمسنه بر سلعه
ساوم ایلیه‌لر فحکم مشتری اول سلعه‌یی الیله لمس ایلیه ویاخود اوزرینه بر حجر وضع ایلیه ویاخود بایع آنی
مشتری‌یه نبذ یعنی طرح ایلیه بیع لازم اولماز وبو ذکر اولنان اقسام بیع جاهلیتده جاری ومتعارف
ایدی نبی علیه السلام حضرتلری دخی نهی بیورمشلردر ولو سترها وعليها ونبذها ده اولان ضمیرلر سلعه‌یه
راجعدر ... اولان ضمیر مشتری‌یه راجعدر ولا بيع ثوب من ثوبين الا بشرط ان يأخذ ايهما شاء ودخی
ایکی ثوبدن بر ثوبی بیع ایلمک جایز دکلدر مگر که مشتری اول ایکی ثوبدن هر قنغیسی مراد ایدینورسه
انی اخذ ایلمکی شرط ایلیه بو تقدیرجه مجهولیت مرتفع اولوب بیع صحیح اولور ولا بيع المراعي ولا اجارتها
ودخی مراعی یرلرک یعنی اوتلاقلرک بیعی واجاره‌سی جایز دکلدر زیرا بین الناس مشترک اولان اشیادندر
نبی علیه السلام الناس شرکاء فی ثلث الماء والکلاء والنار حدیث شریفنده ... ولا النحل بلا کوارات خلافا
لمحمد ودخی کوارات ... یعنی قوانسز آری بیع ایلمک جایز دکلدر امام محمد ایچون خلافی واردر انلک قتنده جایزدر
وفتوی امام محمد قولی اوزرینه در ودود القز وبيضه ودخی ابریشیم قوردی وبیورطه‌سی یعنی تخمی
بیع ایلمک جایز دکلدر ابو حنیفه قتنده زیرا هوام قسمندندر وبیورطه‌سی ایسه بعینه منتفع به دکلدر
وعند ابی یوسف یجوز فی الدود ان کان مع القز وفی البیض عنه قولان ابو یوسف قتنده قورد بیعی صحیح
اولور قجی ابریشمی ... اولسه وبیورطه‌سنده ابو یوسفدن ایکی قول واردر بر قولده ضرورت ایچون
بیعی مطلقا جایزدر وبر قولده امام محمد ایله در وبر قولده بیعی جایز دکلدر بر قولده ابو حنیفه ایله
بیله‌در وعند محمد يجوز بيعهما مطلقا وهو المختار وامام محمد قتنده ایکسنک دخی بیعی جایزدر
مطلقا گرک ابریشمی ایله اولسون وگرک ابریشیم سز اولسون وبیورطه‌سینی دخی بیع ایلمک جایزدر ومختار
اولان دخی بودر ولا بيع الآبق الا ممن يزعم انه عنده ودخی عبد آبقک بیعی جایز دکلدر زیرا بایع
تسلیمنه قادر دکلدر الا شول کمسنه ایچون جایز اولور که اول عبد آبق کندو یانینده اولدوغنی
زعم ایلیه مثلا بر کمسنه عبد آبقک صاحبنه دیسه که آباق ایلیان عبدک بنم نزدمده در بکا بیع ایله

دیمه

دیسه بو تقدیرجه بیع صحیح اولور زیرا بونده اولان تسلیمده عجز زائل اولمش اولور ... تحتنده اولان ضمیر
الا ممن ... اولان من لفظنه راجعدر فان عاد قبل الفسخ ينقلب صحيحا اگر اول عبد آبق قبل الفسخ عود ایلسه
عقد صحیح منقلب اولور وبو قول ابو حنیفه‌دن روایتدر زیرا عقد مالیتک قیامی ایچون منعقد اولمش ایدی مانع
اولان تسلیمده عجز ایدی اول عجز ایسه زائل اولدی بو تقدیرجه عقد صحیح منقلب اولور ولا لبن امرأة ولو بعد
الحلب ودخی نسانک ثدیسندن سودنی بیع ایلمک جایز دکلدر اگر صاغلمش قدحده صکره ... اولورسه امینک جزء
الآدميين جایز دکلدر زیرا بیعنده اهانت وارد حرمت وامه بو حکمده برابردر وعند ابی یوسف یصح فی لبن الامة
ابو یوسف قتنده جاریه‌نک سودنده بیع صحیح اولور چونکه نفسنده جایز اولوری جزئنده دخی اولمش جایزدر
ولا شعر الخنزير ولكن يباح الانتفاع به للخرز ضرورة ودخی شعر خنزیرک بیعی جایز دکلدر
لکن انکله انتفاع مباح اولور بعض نعال دکمک ضرورتی ایچون خرز خانک فتحی ورانک سکونیله
دکمک معناسنه‌در ويفسد الماء القليل عند ابي يوسف لا عند محمد ودخی اول شعر خنزیر ماء قلیله دوشسه
ماء قلیلی افساد ایدر ابو یوسف قتنده اما امام محمد قتنده ماء قلیلی افساد ایلمز زیرا انلک قتنده انتفاعی
مباح اولماغله طهارتنه دلیلدر ولا شعر الادمي ولا الانتفاع به ولا بشيء من اجزائه ودخی بنی آدمک
شعرنی بیع ایلمک جایز دکلدر ودخی انکله انتفاع جایز دکلدر ودخی اجزاسندن بر شی ایله انتفاع
جایز دکلدر زیرا آدمی مکرم ... کرامتی ایچون جایز دکلدر ولا بيع جلود الميتة قبل الدباغ ويجوز بعده
وينتفع به ودخی دباغتدن مقدم جلود میته‌یی بیع ایلمک جایز دکلدر زیرا نجاستی ایچون منتفع به جایز
دکلدر اما دباغتدن صکره بیعی جایز اولور وانکله انتفاع دخی جایز اولور ويباع عظمها وينتفع به
ودخی میته‌نک کوکی بیع اولنور وانکله انتفاع دخی اولنور عظمها ده اولان ضمیر میته‌یه راجعدر وکذا عصبها
وقرنها وصوفها وشعرها ووبرها وکذلك میته‌نک سکری وبو بونوزی وصوفی وقیلی ووبری که دوه‌نک
یونکیدر بیع اولنور ودخی انلر ایله انتفاع اولنور زیرا بو مذکورات طاهردر ... اشیا ... الحلوق ... ولو قلی
ایچون موت حلول ایلماز وکذا عظم الفيل وکذلك فیلک کوکی بیع اولنور وانکله انتفاع اولنور ابو حنیفه وابو یوسف
قتنده زیرا فیل انلرک قتنده سباع بهایم ... لرندندر ونجس العین دکلدر خلافا لمحمد امام محمد ایچون خلاف
واردر یعنی امام محمد قتنده فیلک کوکی بیع اولنماز وانکله انتفاع دخی اولنماز زیرا انلک قتنده خنزیر کبی نجس
العیندر اما مختار اولان امامین قولیدر ولا يجوز بيع علو سقط ودخی ساقط اولمش علوک بیعی جایز دکلدر
مثلا ایکی کمسنه بر اوده ساکن اولسه‌لر بری علوده مالک اولسه وبری سفلنه مالک اولسه وعلوده اولان
بنا ساقط اولسه بو ساقط اولان علوی بیع ایلمک جایز دکلدر زیرا حق تعلی مال دکلدر ومحل بیع ایسه
مال اولان شیدر وبعد السقوط صاحبنا الحق حق تعلی ویرینه ارجاع ایلمک حقی واردر ولا المسيل وحده
ودخی مسیل جاری یا اولان یری بیع وهبه ایلمک جایز دکلدر زیرا کلان مسیل صویی نه مقدار یری اشغال ایلدوکی

معلوم اولمدوغي اجلدن اما موضوع وحدود بيان اولنمسه بيع جايز اولور بو مسئله ما فيخانك مسطوردر
وصحايف الطريق اما طريقك بيع وهبه جايز اولور وصحيح اولور طول وعرضي ايله معلوم اولمدوغي اجلدن
ولا بيع شخص على انه امة فاذا هو عبد ودخي شول شخصك بيعي جايز اولمازكه انى جاريه اولمق اوزره
بيع ايده لر وحال بوكه اول شخص عبد در عكسيده دخي جايز دكلدر زيرا مقصود مختلف اولدوغيچون بيع جايز
اولماز ولو باع كبشا فاذا هو نعجة صح ودخي اكر بر كمسنه بر كبشي يعني اركك قيوني بيع ايلسه حال بوكه اول
قيون نعجه در يعني انثي در بيع صحيح اولور ومشتري مخير اولور استرسه قبول ايدر واسترسه رد ايدر زيرا ذكر
وانثي جنس واحد حكمنده در مقصود دخي متفاوت دكلدر والاشترا وما باع باقل مما باع قبل نقد الثمن
ودخي بر كمسنه بيع ايلدوكي شيئي اقچه سني نقد ايلمزدن مقدم يعني بهاسني ويرمزدن مقدم اول بيع ايلدوكي شيئي
بهاسندن اقل ايله اشترا ايلمك جايز دكلدر مثلا بر كمسنه بر جاريه بيك درهمه بيع ايدوب مشتري دخي مزبور
جاريه قبض ايدوب ثمنني ويرمزدن مقدم بايع مزبور مشتريدن جاريه بشيوز درهمه اشترا ايلسه بيع
ثاني فاسد اولور وكذا اشراؤه مع غيره بثمنه الاول قبل نقده وينه بيع ايلدوكي شيئي غيري شئ ايله معا
ثمن اول ايله ثمنني تسليم ايلمزدن مقدم اشترا ايلمك جايز دكلدر ويصح في الغير بحصته اما بايع غيريه
حصه سيله صحيح اولور مثلا بر كمسنه بشيوز درهمه بر جاريه بيع ايدوب ومشتري دخي جاريه قبض ايلسه
بعده مشتري اولان كمسنه مزبور جاريه نك بهاسني بايعه ويرمزدن مقدم بر اخر جاريه ايله اشتري
ايلدوكي جاريه بايع مزبوره ينه بشيوز درهمه بيع ايلسه ثمني مقبوض اولميوب كندو بيع ايلدوكي جاريه نك
اشتراسي جايز دكلدر زيرا بيع فاسددر اما ضم اولنان جاريه نك حصه سيله اشتراسي صحيحدر بحصته
اولان ضمير غير لفظنه راجعدر ولا شراء زيت على ان يزنه بظرفه ويطرح عنه لكل ظرف مقدار معين ودخي
شول زيتك اشتراسي جايز دكلدر شونك اوزرينه كه ظرفي ايله وزن اولنه واول زيتدن ظرف ايچون
مقدار معين مثلا اللي بطمان طرح اولنه زيرا بو شرط عقدك اقتضا ايلمدوكي شرطلردندر يزنه وبظرفه
وعنه اولان ضميرلر زيته راجعدر وان شرط مثل وزن الظرف يصح واكر اول زيت اولان ظرفك
وزني مثلي شرط اولنمق شرطيله بيع وشرا صحيح اولور زيرا عقدك اقتضا ايلدوكي شرطلردندر وان
اختلفا في الظرف وقدره فالقول للمشتري واكر بايع ايله مشتري ظرفده وظرفك مقدارنده اختلاف
ايلسه لر قول مع اليمين مشتري نكدر مثلا بر كمسنه بر طلوم زيت اشترا ايدوب وطلومي وزن ايدوب اون
رطلدر ديو بايعه رد ايلسه بايع دخي بو طلوم بنم دكلدر بنم طلومم بش رطلدر ديو اختلاف ايلسه لر بو تقديرجه
قول مع اليمين مشتري نكدر ولو امر مسلم ذميا ببيع خمر او شراءها صح اكر بر مسلم بر ذمي يه بيع الخمر ويا خود
اشترا ايلمسني امر ايلسه بيع وشراسي صحيح اولور ابو حنيفه قتنده زيرا وكيل اولان كمسنه كه ذميدر بيع وشراسي
اهلدر وملكك موكله انتقالي امر حكميدر زيرا اسلام بو ملكك انتقالنه مانع اولماز كوردي مسلم

خمر

خمر ايله خنزيري ارث طريقيله مسلمه انتقال ايدر مثلا بر ذمينك خمر وخنزيري واريسه هداية الله فظهر اولوب مسلم اولسه
خنزيري طلاق ايلمزدن مقدم فوت اولسه اول خمر وخنزير بر مسلم اولان وارثنه انتقال ايدر خلافا لهما اما مين
ايچون خلاف وارد در يعني اول خمرك بيع وشراسي قتلرنده صحيح دكلدر زيرا وكيل اولان ولايتي بو كلدن استفاده
ايدر موكلك ايسه بو خصوصده ولايتي يوقدر وكيلك دخي اولماز شول مسلم كبي كه بر مجوسيه وكيل ايدوب اول مسلم
بر مجوسيه تزويج ايلمك ايچون بو ايسه اجماعا جايز دكلدر وكذا لو امر المحرم غيره ببيع صيده واكر محرم اولان
كمسنه كندو صيدني غيري بكسنه يه بيع ايلمك اوزره امر ايلسه ينه بو ذكر اولنان اوزره در ابو حنيفه قتنده صحيح
اولور اما امامين قتنده صحيح اولماز ولو شرا كافر عبدا مسلما او مصحفا صح وجبر على اخراجهما من ملكه واكر بر كافر
بر عبد مسلمي ياخود بر مصحف شريفي اشترا ايلسه اشتراسي صحيحدر بيع اهلندن واقع اولدوغيچون اما اول كمسنك
دخي ملكندن اولنماسنه جبر اولنور زيرا كافرك ملكنده قالمالرنده ذلت واهانت وارددر بو خصوصده ايچون
اخراجه امر اولنور اخراجهما ده اولان ضمير عبد مسلم ايله مصحفه راجعدر وملكه ده اولان ضمير كافره راجعدر وكذا
يقتضيه العقد صحيح كشرط الملك للمشتري وكذا شرط يقتضيه ودخي بيع صحيحدر بو شرطلركه عقد انلري اقتضا ايلمه مشتري
ايچون ملكي شرط ايلمك كبي العقد ولا نفع فيه لاحد كشرط ان لا يبيع الدابة المبيعة وينه بيع صحيح اولور بو شرط ايله كه
عقد انلري اقتضا ايلميه وحال بوكه اول شرطده احد متعاقدينه ايچون نفع يوقدر بايع مشتريه مبيع اولان
دابه غيره بيع ايلميه مك شرطي كبي مثلا بر كمسنه بر اطرحه دابه بيع ايلدكده شول شرط ايله سنك ملكنكده دور بر اخره
بيع ايلميه سن ديو زيرا بو شرط نه عقد اقتضا ايدر ونه متعاقدينه نفعي وارددر لا يقتضيه ده اولان ضمير
شرطه راجعدر بو شرطه باو منازعه مودي اولمغله لغو اولور ابو يوسف قتنده بر روايتده بو شرط بيعي افسا
ايدر ولو بشرط لا يقتضيه العقد وفيه نفع لاحد المتعاقدين او للمبيع يستحق فهو فاسد كبيع عبد على انه
يعتقه المشتري او يدبره او يكاتبه او امة على ان يستولدها واكر بيع بر طلا اولنسه كه اول بر شرطي كه عقد اقتضا
ايلميه وحال بوكه اول شرطده احد متعاقدين ايچون نفع وارددر وياخود مبيع ايچون ادمي اولوب تقديريجه
مستحق اولديغي نفع اولسه فاسد اولور مثلا بايع بر عبدي مشتريه اعتاق ايلمك شرطيله بيع ايلمك كبي
وياخود بر عبدي مدبر ايلمك شرطي كبي وياخود مكاتب ايلمك شرطي كبي وياخود امه استيلاد ايلمك شرطي كبي
بو مقوله شرطله اولان بيع فاسد اولور مصنفك كبيع عبد قولي على ان يستولدها قولنه وارنجه دكين
اول مبيعك نفعه مستحق اولدوغنه مثالدر يقتضيه وفيه ده اولان ضميرلر شرطه راجعدر ان يعتقه ويدبره
ويكاتبه ده اولان ضميرلر عبده راجعدر ان يستولدها ده اولان ضمير امه يه راجعدر فلو اعتقه المشتري
عاد المبيع صحيحا فيلزم الثمن اكر مشتري عتق شرطيله اشترا ايلدوكي عبدي عتق ايلسه بيع صحيحه عود ايدوب
مشتريه اقچه ثمن لازم اولور ابو حنيفه قتنده وعندهما لا يعود فيلزم القيمة اما امامين قتنده بيع صحيحه
عود ايلماز بو تقديرجه بايعه مشتري اوزرينه اقچه قيمت لازم اولور زيرا ابتدادن فاسد اولمشدر وكذا شرط

ان يستخدم البائع شهرا ويسكنها او يسلم الى راس الشهر او يقرض المشتري ويهدي له هدية او يقطع البايع
الثوب ويخيطه قباء او قميصا او ان يحذو النعل او يشركه مرحوم مصنفك ذكر خطه توضيح ما قبلدن كبيع قوله
معطوفدر يعنى ودخى شول شرطيله كه بايع مبيع اولان عبدى بر شهر استخدام ايلمك اوزره بيع ايلسه وياخود
بيع اولنان دارده بايع ساكن اولمق اوزره بيع ايلسه وياخود بيع اولنان دارك ثمنينى آى باشنه دكين
تسليم ايلمامك اوزره بيع ايلسه وياخود مشترى بايعه قرض آقچه ويرمك اوزره بيع ايلسه وياخود مشترى
بايع ايچون هديه ويرمك ويرمكه اوزره بيع ايلسه زيرا بو شرطلر عقدك اقتضا ايلدوكى شرطلردندر وبايع
ايچون نفعى واردر ودخى شول شرطيله كه بايع ثوبى قطع ايدوب مشترى ايچون قفطان ديكمك اوزره بيع ايلسه
وياخود قميص ديكمك اوزره بيع ايلسه وياخود نعلى حذو يعنى تسويه واصلاح ايلمك اوزره بيع ايلمك ايله
بيع ايلسه وياخود نعله شراك وضع ايلمك اوزره بيع ايلسه شراك نعلك يوزنده كى ظهر قدمك اوزرنده اولان
قايشه ديرلر وبو اهل حكمك نعاله مخصوص دكلا اشيادندر حاصل كلام فى الجمله عقد شرطا اقتضا ايلسه
وياخود اقتضا ايلمسه واول عقدده عاقديندن بريسى ايچون نفع اوليه بيع صحيح اولور فى الجمله عقد شرط
اقتضا ايلميه وبايع ياخود مشترى يا مبيع ايچون نفع اوله اول بيع فاسددر ان يستخدم ده اولان ضمير عبده
راجعدر ويسكنها ده اولان ضمير داره راجعدر ويسلمه ده اولان ضمير ثمنه راجعدر ويقرضه ده اولان ضمير
بايعه راجعدر له ده اولان ضمير بايعه راجعدر يخيطه ده اولان ضمير ثوبه راجعدر يشركه ده اولان ضمير نعله
راجعدر ويصح فى النعل استحسانا نعلك بيعنده اشتراط حذو واشتراط وضع شراك استحسانا صحيح اولور
بين الناس الكل تعامل ايلدكلرى ايچون وقياس صحيح اولمامقدر عقدك اقتضا ايلمدوكى شرط اولدوغندن
اوتورى بو قول ذكر كدر ولا يجوز بيع امة الا حملها حامل اولان جاريه بطننده اولان ولدك بيع ايلمك
جايز دكلدر مثلا بعتك هذه الامة الا حملها ديسه يعنى سكا بو حامله اولان جاريه بيع ايلدم الا قرنينده
اولان ولدى بيع ايلدم ديو استثنا ايلسه جايز دكلدر زيرا هر شيئكه عقد ايله افرادى صحيح اولميه انى استثنا
ايلمك صحيح دكلدر بطن حامله ده اولان حملى بيع ايلسه افراد ايلمك جايز اولمديغى ايچون استثناسى جايز
اولماز بو شرطله فاسددر بيع بو شرطله فاسد اولور ولا البيع الى النيروز والمهرجان وصوم النصارى وفطر اليهود
ان لم يعلم العاقدان ذلك ودخى نوروز ومهرجان وصوم نصارا دايم وفطر يهوده دكين اجل ايله بيع ايلمك
جايز دكلدر اگر عاقدان اول وقتلرى بلمز ايسه زيرا عدم جدلرى ايله مجهول اجل اولور ودخى تقديرده نزاعه
مؤديدر اولور ولا البيع الى الحصاد والدياس والقطاف والجزاز وقدوم الحاج ودخى حصاده دكين يعنى
زمانيدر ودياس كه خرمن دوكمك زمانيدر وقطاف كه اوزم قطعى زمانيدر وجزاز كه صوف قيونلرك قرقلمه
قرقمق زمانيدر ودزال مبحه ايله خرمانك قطعى زمانيدر وحاجيك قدومى زمانه دكين تاجيل ايله بيع ايلمك
جايز دكلدر كه گاه تقدم وگاه تأخر ايلدكلرى ايچون ويصح الكفالة الى هذه الاوقات

يعنى

يعنى بو ذكر اولنان اوقاته دكين بيع صحيح اولمديسه بو اوقاته دكين كفالت صحيح اولور زيرا بو اوقاتده جهالت يسيردر
وجهالت يسير ايسه كفالتده تحمل اولنور اشياده در اما بيعده بونك خلافيدر فان اسقط الاجل قبل حلوله صح اگر بايع
اولان كمسنه بو ذكر اولنان اوقاتك بريله تاجيل ايله بيع ايلدوكى وقتك حلولندن اول اجلى اسقاط ايلسه صحيح اولور
خلافا بالاده ذكر اولنان اوقاته دكين بيع ايلسه اندن صكره اول وقتلر كلمزدن مقدم اجلى اسقاط ايلسه بيع صحيح اولور
وكذا لو باع مطلقا ثم اجل الى هذه الاوقات وبنده بيع صحيح اولور فحى بايع اولان كمسنه بيعى اطلاق ايلسه يعنى ذكر
اولنان اوقاتدن بر وقت تعيين ايلمسه اندن صكره بو اوقاتك بريله دكين تاجيل ايدجى صحيحدر تأجيل ديونده
ايسه جهالت تحمل اولنور كفالت منزله سنده در ومن باع نصيبه من دار يجوز ان علم المتعاقدان وشول كمسنه كه
شايع اولان داردن كندو نصيبينى يعنى حصه سينى بيع ايلسه بيع جايزدر اگر اول متعاقدين اول نصيبى بلوب
تميز ايدرلر ايسه زيرا جهالت بيعك جوازينه مانعدر خلافا لابى يوسف ابو يوسف ايچون خلاف واردر زيرا انك
قاتنده مطلقا جايزدر كرك متعاقدين او نصيبى بلسونلر وكرك بلمسونلر زيرا نزاعه مفضى كلمدكى
علم المشترى عند محمد وامام محمد قتنده مشترى اولان كمسنه نك علمى كافيدر زيرا بيع انكا رجوع ايلسه كركدر
مطلب

بو تقديرجه علمى شرط اولنور

فصل

بو فصل بيع متعلق بعض اشيانك احكامى بياننده در
قبض المشترى المبيع بيعا باطلا باذن بايعه لا يملكه مشترى اولان كمسنه بيع باطل ايله بيع اولنان
مبيعى اذن بايع ايله قبض ايلسه اول قبض ايله مالك اولماز دكن بيع كه مبادله مال بمال ايدى منعدم
اولدوغى اجلدن زيرا بيع باطل اوزرينه حكم ترتب ايلماز زيرا بيع فاسد بونك خلافيدر فقبض المشترى
قوللنه حرف شرط كه لو در محذوفدر لا يملكه شرطك جوابيدر وهو امانة فى يده عند البعض ومضمون عند
البعض وقيل الاول قول الامام والثانى قولهما اول بيع باطل ايله بيع اولنان مبيع مشترينك يدنده
امانتدر بعضيلر قتنده زيرا عقد ابتدادن باطل اولسه اذن بايع ايله انى قبض ايلدى اول قبض ايسه ضمانه موجب
دكلدر وبعضيلر قتنده قيمتيله مضموندر زيرا سوم ايله قبض اولنمش شيء كبيدر ودينلديكه قول اول امام
اعظم قوليدر وقول ثانى امامين قوليدر اخذا من الاختلاف فيما لو بيع مدبرا او ام ولد فمات فى يد مشتريه
حيث لا يضمن عنده يعنى بو بيع باطلده ذكر اولنان اختلاف شول صورتك اختلافندن مأخوذدر كه
مدبر ياخود ام ولد بيع اولنسه بعده مشترينك يدنده وفات ايلسه ابو حنيفه قتنده مضمون اولماز
خلافا لهما امامين ايچون خلاف واردر يعنى مضمون اولور ولو قبض المبيع بيعا فاسدا باذن بايعه صريحا
او دلالة كقبضه فى مجلس عقده وكل من عوضيه مال ملكه واگر مشترى بيع فاسد ايله بيع اولنان مبيعى اذن بايعك
صريحا ياخود دلالة قبض ايلسه مبيعى مجلس عقدده قبض ايلدوكى كبى وحال بو كه اول بيعك ايكى عوضنك
هر برى مالدر يعنى ثمن ومثمن مالدر مشترى اولان كمسنه انى ملك ايدر زيرا بيع مال بمال واقع اولمشدر
ايكى عوضنك بريسى مال اولمسه خمر وخنزير كبى بيع باطل اولور ولزمه لهلاكه مثله حقيقة او معنى كالقيمة فى القيمة

ودخي مشتري اولان كمسنه بر بيع فاسد ايله اشترا ايلدوكي مبيعك هلاك اولمسندن حقيقة مثلي لازم اولور
اكر مثليات دن ايسه ياخود معنى لازم اولور يعني يوم قبضنده اولان قيمتي لازم اولور يوم هلاكده اولان قيمتي
لازم اولماز لزمه ده اولان ضمير مشتري يه راجعدر لهلاكه ده اولان ضمير مبيعه راجعدر مثله ده اولان ضمير هالكه
اولان شيئه راجعدر ولكل منهما فسخه قبل القبض يعني بيع فاسدده متعاقدينك هر بريسي ايچون اول بيعك
حضورنده جايزدر كه بيعي قبل القبض فسخ ايليه بيعنده اولان فسادك دفعي ايچون منهما ده اولان
ضمير متعاقدينه فسخه ده اولان ضمير بيعه راجعدر وبعده مادام في ملك المشتري اذا كان الفساد في صلب
العقد كبيع درهم بدرهمين وبعد القبض متعاقدينك هر بريسي ايچون فاسد اولان بيعك فسخي جايزدر
مادام كه مبيع ملك مشتريده اوله زيرا مبيع ملكي بايعدن خروج ايلدكدن صكره حق فسخ ساقط اولور و فسخك
بعد القبض جايز اولمسي وقتا كه فساد صلب عقدده اوله بر درهمي ايكي درهمه بيع ايلمك كبي وايكي بدلك
بري خمر ياخود خنزير اولمق كبي بعده ده اولان ضمير قبضه راجعدر وان كان بشرط زايد كشرط ان يهدي له
هديه فكذا قبل القبض واكر عقدده واقع اولان فساد بر شرط زايدك وقوعي ايله اولسه مشتري بايعه
هديه اهدا ايلمك شرطي كبي بينه متعاقدينك هر بري اول بيع فاسدي قبل القبض فسخ ايلمك جايزدر
واما بعده فالفسخ لمن له الشرط لا لمن عليه اما بعد القبض فسخ ايلمك شول كمسنه نكدركه شرط ايله اشترا
ايلمش اوله او زرينه شرط اولنانك دكلدر مثلا بايع مشتري يه سكا بو شيئي بر هديه ويرمك شرطيله بيع ايدرم
ديسه امدي فسخ بايعكدر زيرا شرطي كندو ايلمشدر مشترينك دكلدر ولا يأخذه البايع حتى يرد ثمنه يعني
بايع اولان كمسنه اول مبيعي بعد الفسخ اخذ ايلمشن تا كم اول مبيعك ثمني بايعك او زرينه رد ايده فان
مات البايع فالمشتري احق به حتى ياخذ ثمنه اكر بو اثناده بايع اولان كمسنه وفات ايلسه مشتري اولان
كمسنه اول مبيعي اخذ ايلمكه احقدر تا كم ثمني اخذ ايده دكين زيرا مشتري حال حياتنده بايعك او زرينه
مقدم ايدي امدي بعد الموت دخي تجهيزينك او زرينه مقدم اولور به ده اولان ضمير مبيعه راجعدر
ثمنه ده اولان ضمير ها طاب للبايع ربح ثمنه بعد التقابض لا للمشتري ربح مبيعه فيتصدق به و بايع ايچون
بعد التقابض ثمننك ربحي طيب اولور اما مشترينك مبيعنده ربحي طيب اولماز بلكه انكله تصدق ايليه
مثلا بر كمسنه بيع فاسد ايله بر جاريه اشترا ايلسه و ثمن وجاريه تقابض اولنسه صكره مشتري اولان
كمسنه اشترا ايلدوكي جاريه ربح ايله بيع ايلسه بايع دخي ثمننده ربح ايلسه بايع اولان كمسنه ثمننده ربح
ايلدوكي طيب يعني حلال اولور مشترينك جاريه ده ايلدوكي ربح طيب اولماز لما طاب له ربح مال ادعاه
فقضي ثم تصادقا على عدمه فرع بعدما ربح فيه المدعي يعني بايعه ثمننك ربحنك طيب اولمسي كبيدركه
فلان بر ادم بر اخره مال دعوى ايلسه و اثبات ايلسه مدعى عليه دخي اول مالي قضا يعني مدعيه ادا ايلسه
اما ايلدكدن صكره اول دعوى ايلدوكي مالك عدمنه تصادق ايلسه لر مدعي قبض ايلدوكي مالي كيرو

مدعى عليه

مدعى عليه يه رد ايلسه اول مالدن حاصل اولان ربح مدعي يه طيب يعني حلال اولور و انك ايله
تصدق ايلمك جايز دكلدر زيرا مال مدعينك اداسيله حاصل اولمشدر عدمه ده اولان ضمير ماله
راجعدر وان باع المشتري ما شراه شراء فاسدا صح واكر مشتري شراء فاسد ايله اشترا ايلدوكي شيئي
بيع ايلسه صحيح اولور شراه ده اولان ضمير مايه راجعدر وكذا لو عتقه او وهبه وسلمه سقط حق الفسخ وعليه
قيمته كذلك شراء فاسد ايله اشترا ايلدوكي عبدي اعتاق ايلسه و ياخود بر كمسنه يه هبه ايدوب تسليم ايلسه
صحيح اولور و حق فسخ ساقط اولوب مشترينك او زرينه انك قيمتي لازم اولور زيرا قبض ايله معقود عليه مشتري
اعتقه و وهبه وسلمه ده اولان ضمير مايه راجعدر عليه ده اولان ضمير مشتري يه راجعدر ولو بنى في دار اشتراها
فاسدا او غرس فعليه قيمتها واكر مشتري اولان كمسنه شراء فاسد ايله اشترا ايلدوكي دارده بر مكان تعمير ايلسه
وياخود انده بر مقدار اشجار دكسه اول مشترينك او زرينه اول دارك قيمتي واردر ابو حنيفه قاتنده
وقالا ينقض البناء والغرس ويردها اماميندن ديديلر كه اول دارك ايچنده بنا ايلدوكي ودكدوكي
نقض ايليه يعني بناء هدم و شجري قلع ايليه يردها ده اولان ضمير داره راجعدر وشك ابو يوسف في
روايته لمحمد عن الامام لزم قيمتها ولم يشك محمد امام يوسف ابو حنيفه دن داره قيمت لازم اولور ديو روايتده
امام محمده روايت ايلدوكنده شك ايلمشدر مثلا امام ابي يوسف امام محمده ديدي كه دارده لزوم قيمتي لازم
ايدوكي ابو حنيفه دن بن سكا روايت ايلدم روايت ايلدوكم بناء نقض و اشجاري قلع ايلمكي روايت ايلدم
امام محمد ديدي كه لزوم قيمتي روايت ايلدكدن بن شك ايلمم لكن اونوتمش سن ديدي بو نزاع روايتده دخي
بيان منه جهله دكلدر قيمتها ده اولان ضمير داره راجعدر وكره النجش بفتح نون وفتح جيم ايله دخي
جايزدر بر سلعه نك ثمنني بلا قصد الشرا زياده ايلمكدر تا غيره ترغيب ايلمك ايچون بوايسه مكروه در دخي
بتراجم دن لا تناجشوا قولي ايله نهي واقع اولمشدر والسوم على سوم غيره اذا رضيا بثمن ودخي غيرينك
سومي او زرينه سوم ايلمك مكروه در بيعان متبايعان بر ثمنه اتفاق ايدوب راضي اولسه لر مثلا بر ادم
بر اخره بر شيئي اون درهمه فصل ايدوب بايع ومشتري رضا ويرمش ايكن بريسي دخي كلوب بن بوني اون ايكي
الورم ديسه كرچه بو بيع جايزدر لكن مكروه در زيرا لا يستام الرجل على سوم اخيه ولا يخطب على خطبة اخيه
حديث شريفيله نهي اولنمشدر وتلقي الجلب المضر باهل البلد جلب يعني المجلوب مصدر بمعنى المفعول در
تلقي الجلب كاه بيرلركه بيوده كلان متاعي وارزاقي تلقي ايدوب قرنه مقدر بوايسه مكروه در اهل بلده
مضر اولسه مثلا شهر لرده اولان متاع وارزاقه قرنه واروب اربابندن ثمن قليل ايله اشترا ايلدوكي
كتوروب مختارده وضع ايليوب زياده بها ايله بيع ايلدكلري اجلدن مكروه اولمشدر وبيع الحاضر للبادي
طمعا في غلاء الثمن زمن القحط ودخي حاضرك غلا غنمدن طمع ايلمك ايچون قحط زماننده بيع ايلمسي مكروه در
للبادي اولان لام من معناسنه اولور شهرلي اهل قريه يه بيع ايلمك معناسنه اولور اما لام الك كندي معناسنه

اولورسه صورتده مسئله بو بيله اولور كه باديه خلقندن بر آدم قريه يه كندودن كتوردكي طعامي كندو بيع ايلميوب بلكه
اهل بلده دن بر كمسنه كندو طرفندن بر زياده بها ايله بيع ايلمكه وكيل اولوب بيع ايتمك لا يبيع الحاضر للبادي
قول شريفيله نهي اولنمشدر والبيع عند اذان الجمعة ودخي جمعه كوني اذانك اول وقتنده يعني بعد
الزوال واقع اولنسه بيع مكروه در لا بيع من يزيد يعني بر سلعه نك ثمننده نه مخبر اولمزدن مقدم
زياده ايله بيع ايلمك مكروه دكلدر وصح البيع في الجميع جمله مصنفك ذكر ايتدوكي صورتلرده وكره النجش
قولندن تا والبيع عند اذان الجمعة قولنه كلنجه ذكر ايتدوكي اول بيع صحيحدر شرط صحت موجود اولدوغيچون
ومكروه اولمسي بيعك صحتنه منافي دكلدر ومن ملك مملوكين صغيرين او صغيرا وكبيرا احدهما ذو رحم
محرم من الآخر كره له ان يفرق بينهما بدون حق مستحق وشول كمسنه كه ايكي عبد صغير وياخود بري صغير وبري
كبير اولان مملوكلره مالك اولنسه وايكيسنك بري اول آخردن محرم اولسه مثلا اوغل وآنا كبي وياخود ايكي
قرنداش كبي مالكه مكروه در كه حق مستحق سز انلري بربرندن تفريق ايليه زيرا نبي عم دن من فرق بين
والدة وولدها فرق الله بينه وبين احبته يوم القيمة حديث شريفي وارد اولمشدر روايت اولنمشدر كه
نبي عم علي رضي الله عنه اخوين ايكي كوچك عبد هبه ايدوب بعد زمان نبي عم غلاملرنه ايشلرديو سؤال
بيوردقده علي رضي الله عنه بريني بيع ايلدم ديو جواب ويردكده نبي عم ادرك ادرك بيوردقلري محققدر
بر روايتده اردد اردد بيورمشلر خصوصا صغير اولمن لم يرحم صغيرنا ولم يوقر كبيرنا فليس منا
وعيدي حد قيدي ظاهردر اما حق مستحق اولنسه مثلا بري جنايت ارتكاب ايدوب جنايتده دفع ايلمك كبي
ياخود عيب ايله رد اولنماسي كبي اول زمانده تفريق مكروه اولماز وصح البيع ذكر اولنان مملوكين ده
بيع صحيح اولور اهلندن محلنه واقع اولدوغيچون خلافا لابي يوسف في قرابة الولادة في رواية وفي
الجميع في اخرى ابو يوسفه كوره ولاد قرابتنده خلاف واردر يعني ولاد قرابتنده تفريق اولنمق انك
قتنده جايز دكلدر وبر روايت اخريده جميعسنده خلافي واردر فان كانا كبيرين فلا بأس بالتفريق
اكر ملك ايتدوكي مملوكين كبيرين ايسه تفريقده بأس يوقدر يعني تفريق جايزدر زيرا مصر حاكمي امير قبطي
نبي عم ايكي جاريه كوندردي قرقرنداش ايدي بريسنك اسمي ماريه وبريسنك اسمي سيرين ايدي تا بيوك
ايديلر ماريه قبطيه استيلاد ايدوب حضرت ابراهيم اندن تولد ايتدي وسيريني حضرت حسان بن ثابته باغشلادي

مطلب

باب بو باب اقاله نك بياننده در اقاله بعض علما قتنده قلع ورفع معناسنه در وبعض
علما قتنده قولدن مشتقدر وعلي كل تقدير شرعده معناسي بيعك عقدني رفع ايلمكدر اقاله عقلا
ونقلا جايزدر وشيلا نقلا جايز اولدوغنه مثال نبي عم كه من اقال نادما بيعته اقال الله عثرته يوم القيمة
وعقلا جايز اولمسنه مثال زيرا عقد عاقدينك حقيدر ايكيسنك رضاسيله منعقد اولمشدر
بو عقد يرجه رفع دخي ايكيسنك حقيدر ورضالريله متحقق اولور وتصح بلفظين احدهما مستقبل

يعني

يعني اقاله ايدرم ايكي لفظك بريسي مستقبل اولان لفظله صحيحدر اولور ابو حنيفه قتنده مثلا مشتري بايعنك
بر بيعي اقاله قيلدي ديدكده آخر دخي اقاله قيلدك ديسه خلافا لمحمد امام محمد ايچون خلاف واردر زيرا انك قتنده اقاله نك
ايكي لفظي ماضي اولمق شرطدر بيعده اولدوغي كبي وتتوقف على القبول في المجلس كالبيع يعني اقاله اول
برآخردن مجلس عقدده بيع كبي صراحة ياخود دلالة قبوله متوقفدر وهي بيع جديد في حق غير المتعاقدين
اجماعا ودخي اقاله غير متعاقدين حقنده اجماعا بيع جديددر بو بيع جديد اولدوغنك مثالي بودركه
مثلا اكر بيع عقار اولنسه وشفيع اولان كمسنه دعواي شفعه دن فارغ اولوب تسليم ايلسه اندن صكره
اندن صكره عاقدين اقاله ايدوب مبيع بايعك ملكنه عودت ايلسه شفيع اولان كمسنه يه شفعه واجب
اولور عاقدين غيري يه بيع جديد اولدوغيچون واكر مبيع جاريه اولنسه بعد الاقاله بايعه استبرا
واجب اولور زيرا بيع جديددر عاقدين غير بر ثالث كه الله سبحانه وتعالي در يعني حق الله ديمكدر
وبر مثال دخي بر كمسنه حولان ايلمش عروض تجارت ايله خدمت ايچون بر عبد اشترا ايلسه اندن
صكره بغير قضاء بر عيب سببيله رد ايلسه ومردود اولان عروض بونك يدنده هلاك اولنسه اول
كمسنه دن زكوة ساقط اولماز زيرا اجنبي حقنده بيع جديددر اجنبي ديدوكمز فقرادر وفي حقهما
بعد القبض فسخ ومتعاقدين حقنده بعد القبض فسخدر ابو حنيفه قتنده بو عقد يرجه ثمن اول ابراسيه
اول لازم اولور فان تعذر جعلها فسخا بطلت اكر اول اقاله فسخ ايلمك مبيعك طوغورمسي
سببيله متعذر اولورسه اقاله باطل اولور ابو حنيفه قتنده زيرا بر زياده منفصله كه حاصل اولمشدر
عقدك فسخنه مانعدر جعلها بيعا اولان ضمير اقاله يه راجعدر وعند ابي يوسف بيع وان تعذر فسخ وامام
يوسف قتنده بيعدر اكر بيع اولمسي متعذر اولورسه فسخ اولور وعند محمد فسخ فان تعذر فبيع فان
تعذر فبطلت امام محمد قتنده فسخدر اكر فسخ اولمسي متعذر اولورسه بيعدر اكر بيع اولمق دخي متعذر
اولورسه اقاله باطل اولور وقبل القبض فسخ في النقلي وغيره اقاله قبل القبض منقولده وغيريده
فسخدر ابو حنيفه وامام محمد قتنده وعند ابي يوسف في العقار امام ابو يوسف قتنده عقارده بيعدر
فلو شرط فيها اكثر من الثمن الاول او خلاف الجنس بطل الشرط ولزم الثمن الاول اكر اقاله ده ثمن اولدن
اكثر بر شي شرط اولنسه وياخود خلاف جنس بر شي شرط اولنسه باطل اولور ورد اوكي ثمن لازم اولور ابو حنيفه
قتنده وعندهما يصح الشرط لو بعد القبض ويجعل بيعا وامامين قتنده شرط صحيح اولور اكر اقاله بعد القبض
ايسه واولا اقاله بيع قلنور زيرا ابو يوسف قتنده بيع اصلدر ومحمد قتنده فسخ متعذر اولورسه بيع قلنمسي
حملكندر وان شرط اقل من غير تعيب لزم الثمن الاول ايضا ودخي اقاله ده اكر ثمن اولدن اقل ولو كرچه عيب
يره ثمن اول لازم اولور امام ابو حنيفه وامام محمد قتنده وعند ابي يوسف تجعل بيعا ويصح الشرط وامام يوسف
قتنده اولا اقاله بيع قلنور واولان شرط دخي صحيح اولور وان تعيب صح الشرط اتفاقا واكر اول مبيع اولان

عیبلو اولورسه اتفاقاً شرط صحیح اولور ولا تصح بعد ولادة المبیع یعنی مبیعک ولادتندنصکره اقاله صحیح
اولماز ابو حنیفه قتنده خلافاً لهما امامین ایچون خلاف وارد ریعنی قتلرنده ولادتندنصکره اقاله صحیح اولور
ولا یمنعها هلاک الثمن بل هلاک المبیع وهلاک بعضه یمنع بقدره مبیع اولان شیئک ثمن هلاک اولمق
اقاله یه مانع اولماز بلکه اقاله یه مانع اولان مبیعک هلاکی اولسیدر وبعضسنک هلاکی اولسی نه مقدار
ایسه اقاله اول مقداره مانع اولور یعنی هلاک اولان مقدارده اقاله اولماز هلاکدن باقی نه قدر ایسه اقاله
جایز اولور **فصل** وقتاکه مصنف بیع صحیحک وبیع فاسدک احکامی بیانندن فارغ اولدیسه ثمننه

مطلب

متعلق اولان انواعک بیاننه شروع ایلدی المرابحة بیع ما شراه بما شراه بروزیادة مرابحه رابحدنک
مصدریدر اصطلاح شرعده معناسی برادم اشترا ایلدوکی شیئی بنه اشترا ایلدوکی شیئک مثلی ایله مع الزیادة
بیع ایلمکدر مثلا مشتری اولان کمسنه برادم اشتریت هذا بعشرة وابیعه لک باثنی عشر دیه والتولیة بیعه بلا
زیادة ولا نقص تولیه ولّا جعلده والیا لفظنک مصدریدر اصطلاح شرعده معناسی اشترا ایلدوکی شیئی
بلا زیادة ولا نقص بنه اشترا ایلدوکی شیئی بیع ایلمکدر مثلا مشتری اولان کمسنه برادم اشتریت هذا بعشرة
وابیعه لک بعشرة دیه بیعه ... اولان ضمیر مایه راجعدر به ... اولان ضمیر عاده اولان مایه راجعدر والوضیعة
بیعه بما نقص منه وضیعه وضع حط لفظنک مصدریدر اصطلاح شرعده معناسی اشترا ایلدوکی شیئی ثمندن
انقص یعنی اکسکه بیع ایلمکدر مثلا مشتری اولان کمسنه برادم اشتریت هذا بعشرة وابیعه لک بتسعة دیه
ولا تصح ذلک ما لم یکن الثمن الاول مثلیا او یرد ملکه من یرید الشراء یعنی ذکر اولنان مرابحه وتولیه ووضیعه
معاً ثمن اولمسه صحیح اولماز مادامکه ثمن اول مکیلات وموزونات کبی مثلی اولمیه یاخود شرا ارادیدن
کمسنه ملکنده اولمیه والربح معلوما ودخی مادامکه ربح معلوم اولمیه عقد صحیح اولماز ویجوز ان یضم
الی رأس المال القصارة والصبغ والطراز والفتل والحمل والسوق الغنم والسمسار یعنی مرابحه والبیع
اولنان شیئه جایزدرکه قصارتی یعنی بزجیسنک وصبغک یعنی بویامانک وطرازک یعنی نقشنک
وفتلک یعنی بورمغک وحملک یعنی کتورمانک وسوق الغنم یعنی قیون سورمانک وسمسارک یعنی
میانجیسنک اجرتلری رأس ماله ضم اولنه زیرا تجارک عادتلری بو اشیانک اجرتلرینی رأس ماله الحاق ایلمک
ایدی ولکن یقول قام علی بکذا لا اشتریته لکن مرابحه ایله بیع ایلین کمسنه یه لازمدرکه بو شیء بنم اوزریمه
شو قدر شیئه طورمشدر دیه شو قدر شیئه اشترا ایلدم دیمیه کذبدن احتراز ایلمک ایچون ولا اجرة الراعی
والطبیب والمعلم وبیت الحفظ اما مشترینک طلبه سیعنه کیزو ونفسنه صرف ایلدوکی نفقه ودخی راعینک
نفقه سی وطبیبک ومعلمک ومبیعک حفظ اولنه جق بیتک اجرتلری رأس ماله ضم اولنمسی جایز دکلدر
ونفقه ده اولان ضمیر مشتری یه راجعدر فان ظهر للمشتری خیانة فی المرابحة خیر فی اخذه بکل ثمنه
او ترکه اگر مشتری ایچون مرابحه ایله اشترا ایلدوکی شیئی بایعک ربحنده خیانتی ظهور ایدرسه اول مشتری

مخیر

مخیر اولور دیلرسه اول مبیعی کل ثمن ایله اخذ ایدر ودیلرسه ترک ایدر خیرده اولان ضمیر مشتری یه راجعدر وفی اخذه
وثمنه ده او ترکه ده اولان ضمیرلر مبیعه راجعدر وفی التولیة یحط من ثمنه بقدر الخیانة وهو القیاس فی الوضیعة
واگر بایعک خیانتی تولیه بیعنده ظهور ایدرسه اول مبیعک ثمننده خیانتی مقداری حط یعنی وضع اولنور
امام ابو حنیفه قتنده وحط اولنمق وضیعه ده قیاسدر زیرا حط اولنمسه ثمن ثانی ثمن اولدن زیاده اولمق لازم اولور
بو تقدیرجه تولیه اولماز وعند ابی یوسف یحط فیهما قدر الخیانة مع حصتها فی المرابحة وامام ابو یوسف قتنده
مرابحه وتولیه ده خیانت مقداری حط اولنور مرابحه ده ربحدن اول خیانتک حصه سی بیله قومغله مثلا
برادم بر ثوبی اون درهمه اشترا ایلدم مرابحه ایله اون بشه بیع ایدرم دیدکدن برکمسنه انی اون بش درهمه اشترا
ایلدکدن صکره اول کیمسنه نک اول ثوبی سکز درهمه اشترا ایلدوکی ظهور ایلسه امدی خیانت مقداری که ایکی
درهمدر وضع اولنور اول ثوبی اون ایکی درهمه اخذ ایدر وعند محمد خیر فیهما وامام محمد قتنده ایکسنک یعنی
مرابحه وتولیه نک مخیر اولور ومرابحه وتولیه ذکری ترویج وترغیبا ایچوندر امدی بو عبارتلر وصف مرغوب اولنه
جاری اولدی وخیانتی ظهور ایلدکده اول وصف مرغوب فوت اولمش اولور بو تقدیرجه مشتری ترکنده
مخیر اولور فلو هلک قبل الرد او امتنع الفسخ لزم کل الثمن اتفاقاً اگر اول مبیع اولان شیء بایعه
قبل الرد مرابحه ده ظهور ایدن خیانتدن صکره هلاک ویاخود بر عیب سببیله ویاخود مبیعده زیاده لک
سببیله فسخ ممتنع اولسه اتفاقاً کل ثمن لازم اولور ومن شرا شیئا بعشرة فباعه بخمسة عشرة ثم شراه
ثانیا بعشرة یرابح علی خمسة وشول کمسنه که برشیئی اون درهمه شرا ایدوب وبش درهم ربحله اون بشی
درهمه بیع ایلسه صکره اون بش درهمه بیع ایلدوکی اون درهمه اشترا ایلسه بش درهم اوزرینه مرابحه
ایلیه یعنی بو شیء بنم اوزریمه بش درهمه طورمشدر مرابحه ایله بیع ایدرم دیه وان شراها ثانیا بخمسة عشرة
لا یرابح واگر اول شیئی ایکنجی کره اون بش درهمه اشترا ایلسه انی اصلا مرابحه ایله بیع ایلمیه ابو حنیفه
قتنده وعندهما یرابح علی الثمن الاخیر مطلقاً واما امامین قتنده اخیرا اولان ثمنک اوزرینه مرابحه ایلیه
مطلقا یعنی کرک انی اون درهمه اشترا ایلسون کرک بش درهمه اشترا ایلسون وان اشتری مأذون مدیون
بعشرة وباع من سیده بخمسة عشر او بالعکس یرابح عشرة واگر مدیون اولان عبد مأذون اون درهمه اشترا ایلدوکی
شیئی عبد مأذونک اون بش درهمه بیع ایلسه اون درهم اولمق اوزره مرابحه ایلیه مأذونک مدیون ایله قیدی
اولنماسنک فایده سی بودرکه عبد مأذونک دینی اولمسه ایدی بیع صحیح اولمازدی مرابحه ایله ... بطریق
الاولی والمضارب بالنصف لو شری بعشرة وباع من رب المال بخمسة عشر یرابح رب المال علی اثنی عشر ونصف
وشول کمسنه که براحی ایله مضاربه ایله تجارت ایدن برشیئی اون درهمه اشترا ایلسه ومضارب مالنک صاحبنه اون بش درهمه
بیع ایلسه رب المال اولان کمسنه اون ایکی درهم وبچق درهم اولمق اوزره مرابحه ایلیه مثلا بر رجل بر رجله مضاربه
طریقیله اون درهم ویروب اون درهمدن حاصل اولان ربحی نصفینی اولمق اوزره ومضارب دخی

اوّل اون درهم بر ثوب اشترا ایروب رب المال اولان کمسنه بر اون بش درهم بیع ایلدی بو بیع ایسه جایزدر اما
امام زفر قتنده جایز دکلدر ورابح بلا بیان لو اعورت المبیعة او وطئت وهی ثیب او اصاب الثوب قرض فار او حرق نار
وشول کمسنه که بیعنی مرابحه مراد ایدینه قچان بر جاریه اشترا ایلسه یاننده ایکن آفت سماویه ایله دیا خود جاریه
کندو بکی ایله اعور اولسه یاخود ثیب ایکن وطی اولنسه یاخود بر ثوب اشترا ایلسه واول ثوبه قرض فاره و یاخود
حرق نار واقع اولسه یاننده حاصل وحادث اولان عیبی بیان ایلمکسزین مرابحه ایله بیع ایلمک جایز اولور
قرض فاعلیه وفا ایله قطع معنی سنه در وان فقئت عینها او وطئت وهی بکر او تکسر الثوب بطیه ونشره لزمه
البیان والحاصل اشترا ایلدوکی جاریه نک کوزی فقء اولنسه یعنی کوز کور اولسه یاخود بکر ایکن وطی اولنسه واول
مبیع ثوب ایسه اچلوب بوکلمدن منکسر اولسه یاننده حادث اولدوغن بیان ایلمکه محتاجدر بطیه ونشره ده
اولان ضمیر ثوبه راجعدر وان شرا نسئة ورابح بلا بیان خیر المشتری واکر بر کمسنه نسیه ایله یعنی اجل ایله
بر شیء اشترا ایلسه وبیان سز مرابحه ایلسه مشتری اولان کمسنه مخیر اولور استرسه اول مبیعی رد ایدر واسترسه
کل ثمن ایله اخذ ایدر فان اتلفه ثم علم لزم کل ثمنه وکذا التولیة واکر اول مشتری اولان کمسنه بعد الشرا اول
مبیع اولان شیء اتلاف ایلسه اتلافدن صکره ثمنک مؤجل اولدوغین بلسه اول اتلاف ایلدوکی شیئنک حالا
کل ثمنی لازم اولور وتولیه دخی کذلک یعنی سائر ذکر اولنان احکامده مرابحه کبیدر اتلفه ده اولان ضمیر مبیعه
راجعدر وکل ثمنه ده اولان ضمیر دخی کذا راجعدر ولو اشتری ثوبین صفقة کلا بحسته کره بیع احدهما مرابحة
بحسته بلا بیان واکر بر کمسنه ایکی ثوب هر بیرینی بشر درهمه صفقه واحده ایله اشترا ایلسه اول کمسنه بریکرجه کره
برین مرابحه ایله بلا بیان بش درهمه بیع ایلسه مصنفک ثوبین ایله تعبیر ایلمسی شول اجلدندر که قیمی ثوب واحدک
نصفنی مرابحه ایله بیع ایلسه اتفاقا علما ایله جایزدر ومن ولی بما قام علیه ولم یعلم مشتریه قدره فسد وان
علمه فی المجلس خیر وشول کمسنه که اشترا ایلدوکی شیئی اوزرینه طوردوغی بها ایله غیره بیع ایلسه وحال بو که مشتری
اولان کمسنه اول تولیه اولدوغین بلمسه اول بیع فاسد اولور واکر مجلسده ایکن اول قدری بیلسه
مخیر اولور استرایسه قبول ایدر واسترایسه رد ایدر فصل بو فصل قبل قبض المبیع اولان
بیعک احکامی بیاننده در ودخی ثمنده زیاده ونقصان ایله واقع اولان بیاننده در ولا یصح بیع المنقول
قبل قبضه نقل اولنان شیئک بیعی قبل القبض صحیح اولماز زیرا حضرت رسول علیه السلام قبض اولنمیان شیئک
بیعندن نهی بیورمشلردر ویصح فی العقار اما عقارده قبل القبض صحیح اولور امام ابو حنیفه وابو یوسف
قتنده خلافا لمحمد امام محمد ایچون خلاف وار در یعنی انک قتنده عقارده دخی بیع قبل القبض صحیح اولماز زیرا
زیرا وارد اولان نهی منقول وعقاره شاملدر ومن اشتری کیلیا کیلا لا یجوز بیعه ولا اکله حتی یکیله وشول
کمسنه که کیلی یعنی کیل ایله اولچولن شیئی کیل ایله اشترا ایلسه مشتری ایچون اول شیئی بیع ایلمک واکل ایلمک جایز دکلدر
ما دام که مشتری تکرار کیل ایلمیه زیرا ابن عمردن نهی اولنمشدر وکفی کیل البایع بحضرته هو الصحیح یعنی کیلی اولان

بعد العقد

بشنك

شیئک بیعنده بایع اولان کمسنه نک کیلی بعد العقد مشترینک حضورنده کفایت ایدر وصحیح اولان بودر
زیرا غیبتنده واقع اولسه معتبر اولماز بحضرته ده اولان ضمیر مشتری یه راجعدر ومثله الوزنی
والعددی لا المذروع وزنی اولان شیئ وعددی اولان شیئ کیلی کبیدر ذکر اولنان احکامده اما مذروع اولان
انلر کبی دکلدر ومثله ده اولان ضمیر کیلی یه راجعدر وصح التصرف فی الثمن قبل قبضه بایع ایچون صحیحدر که
کندو مبیعنک ثمنی قبل القبض تصرف ایلیه مثلا بایع اولان کمسنه مشتری یه بر متاعی بیع ایلسه بعضی
اقچه سین قبض ایلمیوب مشترینک یاننده اولان ثمنندن بر ثوب یاخود نظیری شیئی اشترا ایلسه صحیح اولور
والحط منه بایع ایچون ثمندن بر مقداری اسقاط ایلدوکی صحیح اولور مبیعک قیامی وعدمی برابردر والزیادة
فیه حال قیام المبیع لا بعد هلاکه ودخی بایع ایچون صحیحدر که اول مبیعک حال قیامنده یعنی وقت وجودنده
اول مشترینک اوزرنده اولان بهادن بر مقدار زیاده ایلسه اما بعد الهلاک ثمنده زیاده ایلمک صحیح دکلدر
وکذا الزیادة فی المبیع کذلک مبیع اولان شیئده زیاده لک صحیحدر ویتعلق الاستحقاق بکل ذلک یعنی هر
شیئکه اوزرینه عقد واقع اولمش اوله ثمن کرک ثمنده واقع اولان زیاده لک کبی انلرک شیئنه بایع ومشترینک
استحقاقی تعلق ایدر فیرابح ویولی علی الکل ان زاد وعلی ما بقی ان حط بو تقدیرجه مشتری اولان کمسنه اول
ثمنده زیاده ایلکده مرابحه وتولیه ایلسه جمیع ثمنده زیاده لک اولسه ودخی مرابحه وتولیه ایلر باقی قالان شیئنک
اوزرینه ثمندن بر مقدار حط اولنسه مثلا بر عبدی بر کمسنه بیک درهمه اشترا ایلدکدن صکره بایع ایله مشتری
یوز درهم زیاده اولمق اوزره اتفاق ایلسه لر اول عبدی بیک یوز درهم اوزرینه مرابحه وتولیه ایدرلر واکر یوز درهم
حط اولنمق اوزرینه اتفاق ایلسه لر طقوز یوز درهم اوزرینه مرابحه وتولیه ایدرلر والشفیع یاخذ بالاقل
فی الفصلین وصاحب شفعه اولان کمسنه اول ثمنی ثمنده زیاده اولنمق فصلنده وثمندن حط اولنمق
فصلنده واقع اولان شیئک اقلی ایله اخذ ایدرلر ومن قال بع عبدک من زید بالف علی انی ضامن کذا
من الثمن سوی الالف فاخذ الالف من زید والزیادة منه وشول کمسنه که بر آخر عبدینی زیده بیک درهمه بیع
ایله سکا ثمندن اول ذکر اولنان بیک درهمدن غیری بشیوز درهمه ضامن اولورم دیسه اول آخر
دخی انی بیع ایلسه بیک درهمی زیددن اخذ ایدر وزیاده ضامن اولاندن اخذ ایدر مثلا بر کمسنه بو عبدی بکا
بیک درهمه بیع ایله دیسه اول دخی بیک بشیوزدن اکسکه بیع ایلمم دیسه بر کمسنه دخی عبد صاحبنه عبدیکی
بیک درهمه بیع ایله بن سکا بشیوز درهمه ضامن اولایم دیسه اعنی بایع اولان کمسنه بیک درهمی مشتریدن
الور وبشیوز درهمی ضامن اولان کمسنه دن الور منه ده اولان ضمیر ضامنه راجعدر وان لم یقل من الثمن
فالالف علی زید ولا شیء علیه اکر ضامن اولان آخر ضامن من الثمن کذا دیمزسه اولان بیک درهمی زیددن الور
واول ضامن اولان کمسنه نک اوزرینه بر شیء لازم کلماز وکل دین اجل باجل معلوم صح تاجیله الا القرض الا فی الوصیة
هر دین که اجل معلوم ایله تأجیل اولنه الثمن اولسون تاجیلی صحیح اولور الا قرض اولان دینده تاجیل صحیح دکلدر

زیرا ابتداده عاریه حکمنده در بو تقدیرجه تاجیل اولنماز صاحبی اولان کسنه نه زمان طلب ایلسه المغه قادر
اولور الا وصیت ایله واقع اولان قرضده تاجیل صحیح اولور مثلا بر مریض کسنه بر سنه یه دکین بیکن درهم قرضی
ویره سز دیو وصیت ایلسه وارثلره ثلث مالندن اقراض ایلمک لازم اولور بو وصیته واقع اولان تاجیل
صحیح اولور ولا یصح التاجیل الی مجهول متفاحش کهبوب الریح ویصح فی المتقارب کالحصاد ونحوه جهل
فاحشی ایله مجهول اولان وقته دکین تاجیل هبوب الریح کبی دیکر نوعی کبی تاجیل صحیح اولماز و مجهول متقارب دکین
حصاد کبی واکابنکرز زمانی کبی تاجیل صحیح اولور ونحوه ده اولان ضمیر حصاده راجعدر

مطلب

باب الربوا

چون مصنف رحمه الله تعالی حقوله وضیعه نک احکاملری بیانندن فارغ اولدیلر ینه مبیعده
واقع اولان ربوانک احکامی بیانینه شروع ایلدی هو فضل مال خال عن عوض ربوا کسر را ایله ربوا الشی
یربوا لفظینک مصدریدر اصطلاح شرعده فضل مال خال اه یعنی ربوا اصطلاح فقهاده شول زیاده در که
عوضدن خالی اولان مالک فاضلیدر شرط لاحد العاقدین فی معاوضة مال بمال ربوا شو فضلدر که بر مالی
بر مالک معاوضه سنده متعاقدینک برینه شرط اولنان شیدر اگر متعاقدینک برینه شرط اولنمیوب
خارجدن برادم شرط اولنسه ربوا اولماز وعلة القدر والجنس ربوانک علتی قدردر یعنی مکیلاتده
کیلدر وموزوناتده وزندر ودخی جنسدر یعنی جنسی متحد اولوب وایکی عوضک جنسی واحد اولمق
بو تقدیرجه کیل تحتنه داخل اولمیان شی ربوا اولماز برآوج بغدای کبی ودخی موزونه داخل اولمیان
بر ذره التون کبی ودخی غیر جنسی ایله بیع اولنان مکیل وموزون ربوا اولماز ودخی مزروعات کبی مثلا اون
ذراع بزی بش ذراع بزه بیع ربوا اولماز ربوانک علتی قدر وجنس اولدیغنه برهان دن الحنطة بالحنطة
مثلا بمثل یدا بید والفضل ربوا حدیث شریفی وارد اولمشدر واشیاء سته که حنطه وشعیر وتمر وملح وذهب
وفضه در ذکر اولنان التی شی ذکر ایلمشدر باب ربواده وارد اولان حدیث شریفک معللیدر بوخصه
دکلیدر دیو سؤال اولنمشدر معللدر که علتنده اختلاف اولنمشدر بزم اصحابمز قدر وجنسدر دیو ذکر
اولنان حکمی حصر قدر وجنسده [illegible] وموزونه شاملدر دیو جص ونوره وبونلره مشابه اولنانده دخی حکمی
اثبات ایتمشلردر زیرا بونلرده کیل الک موجوددر وحدید ونحاس ورصاص وبونلره بنکزر اشیاده دخی اثبات
ایلدیلر وزن الک موجوددر [illegible] فحرم بیع الکیلی والوزنی بجنسه متفاضلا ونسئة بو ترکیب ماقبلندن
وعلة القدر والجنس قولنه تفریع واقع اولمشدر بو تقدیرجه فا ایله ذکر ایلدی یعنی کیل ووزن اولان شیئی کندو
جنسی ایله متفاضلا یاخود نسیئة یعنی زیاده لکن الیوریه سیه بیع ایلمک حرامدر مثلا بغدای بغدای ایله
والتونی التونه بیع ایلمک کبی ربوا اولور غیر اعلمدن ولو کان غیر معلوم کالجص والحدید یعنی اگر
اول کیلی ووزنی غیر معلوم اولورسه ده بیعی حرامدر مثلا جص وحدید کبی وحل متماثلا مع التقابض ومتفاضلا
غیر معین ذکر اولنان اشیاده بیوع حلال اولور زمانده مبیع متماثل اولور مع التقابض یاخود متفاضل اولور

اما

اما معیار ایله غیر معیر اولور یعنی معیار تحتنه داخل اولیه کحفنة بحفنتین وبیضة ببیضتین وتمرة بتمرتین
مثلا بر حفنه ایکی حفنیه یعنی برآوج شیئی ایکی آوج شیئه وبیضه ایکی بیضه وخرمایه والتون نون بر ذره ایکی ذره یه
بیع ایلمک کبی زیرا بونده تفاضل که وارددر معیار شرعده دکلدر محصل کلام مادام که معیار شرعیه بالغ اولمیه
جنس جنسی ایله بیع ایلمک جایزدر فان وجد الوصفان حرم الفضل والنساء اگر بیعده ذکر اولنان
ایکی وصف یعنی قدر وجنس موجود اولسه فضل که بر قفیزی ایکی قفیزه بیع ایلمکدر ونسا فتح نون ایله
مهلتلکه که تاخیردر یعنی ویره سیه ایکیسی دخی حرامدر وان عدما حلا واگر اول ایکی وصفکه قدر ایله جنسدر
منعدم اولسه لر فضل ایله نسا حلال اولورلر علت تحریم منعدم اولدیغندن عدما ده اولان ضمیر مثنی
حل التفاضل لا النساء واگر اول ایکی وصفک برسی بولنسه تفاضل حلال اولور نسا اولماز مثلا
بر قفیز بغدای ایکی قفیز اربه یه یدا بید بیع اولنمق کبی زیرا ایکی وصفک بری موجوددر که کیلدر وبری
مفقوددر که جنسدر فلا یصح سلم فی مروی ولا بر فی شعیر مصنفک فلا تجوز [illegible] وان وجد احدهما قولنه
تفریع واقع اولمشدر یعنی بر عقودی قدر یاخود جنس بولنسه حلال اولور ونه حرام اولور ایدی
بر توب هروی بر توب هروی به سلم ویرمک حلال اولماز زیرا قدر متحد اولمغله نسا حرام اولدی وشرط التعیین
والتقابض فی الصرف صرفده تعیین وتقابض شرطدر تعیین شرط اولدیغی ظاهردر وتقابضک ایکی نیکی
مجلسده قبض ایلمکدر اول دخی شرطدر زیرا حضرت رسول علیه السلام الفضة بالفضة [illegible] بیوردیلر معناسی یدا
بیددر زیرا اخذ معناسنه در والتعیین فی غیره فقط غیره وصرفک غیرسنده شول شیلر که انده
ربوا واقع اوله انجق تعیین شرطدر زیرا مبیع متعین اولمغله تقابضه حاجت قالماز مثلا ایکی کسنه نک
هر بیرسی اول آخره متعین بغدایه بر متعین بغدایه بیع ایلسه لر وقبل القبض متفرق اولسه لر جایزدر دیغی
غیره ده اولان ضمیر صرفه راجعدر وما نص علی تحریم الربوا فیه کیلا فهو کیلی ابدا کالبر والشعیر والتمر والملح شول شیکه
کیلی اولدیغی حیثیتدن انده ربوانک تحریمنه نص وارد اولمشدر اول دائما کیلیدر بغدای واربه وخرما
وطوز کبی شیلر اولمادیکه تحریمه وزنا فهو وزنی ابدا کالذهب والفضة وشول شیکه وزنی اولدیغی حیثیتدن
انده ربوانک تحریمنه نص وارد اولمشدر اول وزنیدر دائما التون وکومش کبی ولو تعورف بخلافه لو وصیله در
یعنی اگر ناس ده متعارف اولان بونک خلافی ایسه [illegible] نص وارد اولدیغی اوزره در زیرا نص عرفدن اقوادر
ضعیف ایله قوی یی اولماز وما لا نص فیه حمل علی العرف کغیر الستة المذکورة وشول شیکه کیلی یاخود وزنی اولمغه
حضرت رسول علیه السلام دن نص وارد اولمیه اول عرف ناسه حمل اولنور اول تقدیم ایلیان سته مذکوره نک غیری کبی
محصل کلام نص وارد اولان ایله شیدن غیریه عادت ناس معتبردر زیرا النبی علیه السلام ما رآه المؤمنون
حسنا فهو عند الله حسن قول شریفی دلالت ایلر فلا یجوز بیع البر بالبر متماثلا وزنا ادی بو تقدیرجه
وزن ایله متماثل بغدایی بغدایه بیع ایلمک جایز دکلدر زیرا کیلیدر وکیل ایله اولجولر کبی تقدیرجه

جایزدرکه تفاضل ظاهر اولمیه ولا الذهب بالذهب متماثلا کیلا ودخی ذهبی ذهب کیل ایله متماثل اولدوغی حالده
بیع ایلمک جایزدکلدر زیرا وزنیله وزنی اولدوغی تقدیرجه جایزدرکه تفاضل ظاهر اوله وجاز بیع الفلس
بالفلسین معینین خلافا لمحمد برفلس معینی ایکی فلس معینه بیع ایلمک جایز اولدی ابوحنیفه وابویوسف قتنده
زیرا فلس حقیقتده اثماندن دکلدر امام محمد کده خلافی واردر زیرا انک قتنده برفلس معینی ایکی فلس معینه
بیع ایلمک جایزدکلدر زیرا اصطلاح ناسده فلس ثمن اولمشدر ویجوز بیع الکرباس بالقطن ودخی
بانبوق ایلمکدن اولان بزی پنبوغه بیع ایلمک جایزدر باعتبار الصفة جنسی مختلف اولدوغی اجلدن
وبیع اللحم بالحیوان ودخی اتی حیوان ایله بیع ایلمک جایزدر زیرا موزونی غیر موزون ایله بیع قبیلندندر
وعند محمد لایجوز بیعه بحیوان جنسه وامام محمد قتنده اتی کندو حیوان جنسیله بیع ایلمک جایزدکلدر حیوان
مختلف اولسه جایزدر حتی یکون اللحم اکثر مما فی الحیوان من اللحم یعنی اتی حیوانله بیع ایلمک جایزدکلدر تاکم اول
حیواندن اولان اتدن اکثر اوله زیرا اول زیاده اول حیواندن اندن غیری اولان شینک مقابله‌سنده واقع اولور
ویجوز بیع الدقیق بالدقیق متماثلا لا بالسویق اصلا دقیقی دقیق ایله متماثلا اولدوغی حالده کیل ایله بیع
ایلمک جایزدر ابوحنیفه قتنده اما دقیقی سویقه بیع ایلمک جایزدکلدر جنسین مختلفین اولدقلری
اجلدن وکذا بیع الرطب بالرطب متماثلا یعنی رطبی رطبه یعنی تازه خرمایی تازه خرمایه متماثل اولدوغی
حالده بیع ایلمک متماثلا جایزدر زیرا تمری تمر ایله بیع ایلمک قبیلندندر وکذا بیع الرطب بالتمر
والعنب بالزبیب متماثلا وکذلک رطبی تمر ایله وعنبی یعنی تازه اوزمی زبیب ایله یعنی قورو اوزم ایله
متماثلا بیع ایلمک جایزدر ابوحنیفه قتنده خلافا لهما امامین اجون مذکوراتده خلاف واردر
زیرا رطبی رطب ایله یاخود رطبی تمر ایله وعنبی زبیب ایله بیع ایلمک قاتلرنده جایزدکلدر تازه اولان
نسنه قورودقده ناقص اولدقلری اجون وکذا بیع البر رطبا او مبلولا بمثله او بالیابس ودخی یاش اولان بغدایی
ایله بیع ایلمک جایزدر والتمر والزبیب منقعین بمثلهما متساویا ودخی اصلنمش اولان تمری یاخود اصلنمش
اولان زبیبی متساویا اولدقلری حالده کندو مثللری ایله بیع ایلمک جایزدر خلافا لمحمد امام محمد
اجون خلاف واردر زیرا انک قتنده متساوی اولدوغی اجون جایزدکلدر ویجوز بیع لحم حیوان
بلحم حیوان غیر جنسه متفاضلا برحیوانک اتینی کندو جنسندن غیری برحیوانک اتی ایله متفاضلا بیع
ایلمک جایزدر جنس مختلف اولدوغی اجون وکذا اللبن وسوده دخی کذلک یعنی برحیوانک سودینی کندو
جنسندن غیری برحیوانک سودیله متفاضلا بیع ایلمک جایزدر هر برینک جنسی باشقه
اولدوغی اجون والجاموس والبقر جنس واحد جاموس ایله بقر جنس واحددر جنس واحد اولدقلری اجون
هر برینک لحم ایله متفاضلا بیع اولنماسی جایز اولماز وکذلک بو برینک سودی ایله اول برینک سودینی
بیع ایلمک جایزدکلدر والمعز والضأن ودخی قیون ایله کچی دخی جنس واحددر لحم بقر ایله جاموس

حکمکبیدر

حکمکبیدر والبخت مع العراب ودخی بخت اولان دوه بخت عربیدن وغیر عربیدن متولد اولان دوه در
عراب ایسه خالص عربیدن متولد اولاندر ودخی بختی اولان دوه وعرابی اولان دوه جنس واحددر بونک دخی
حکمی ماقبلنده کی کبیدر ویجوز بیع الخل العنب بخل الدقل متفاضلا دقل فتح دال وفتح قاف ایله خرمانک
فناسیدر یعنی اوزم سرکه‌سنی اول فنا اولان خرمانک سرکه‌سیله بیع اولنماسی جایزدر متفاضلا اولدوغی حالده
وکذا شحم البطن بالالیة او اللحم ودخی ایچ یاغنی قویروق یاغیله یاخود اتیله بیع ایلمک جایزدر اجناسی مختلف
اولدقلری اجون والخبز بالبر او الدقیق او السویق ودخی اتمکی بغدای ایله یاخود دقیق ایله یاخود سویق ایله بیع ایلمک
جایز اولور زیرا خبز مکیلاتدن چیقوب معدودات یاخود موزونات اولمشدر وان کان احدهما نسیئة وبه یفتی ان وصیله در
یعنی اول ایکی شیئک برینی نسیئه اولورسه ولایجوز بیع الجید بالردی مما فیه الربا الا متساویا ودخی جیدی
ردی ایله بیع جایزدکلدر زیرا بونده ربا واردر الا متساویا جایزدر وکذا البسر بالتمر وکذلک بسری تمر ایله
بیع جایزدکلدر ولا بیع البر بالدقیق او بالسویق او بالنخالة مطلقا ودخی بغدایی دقیق وسویق یاخود
کپک ایله مطلقا بیع جایزدکلدر ولا بیع الزیتون بالزیت او السمسم بالشیرج حتی یکون الزیت او الشیرج
اکثر مما فی الزیتون والسمسم لتکون الزیادة بالثجیر ودخی زیتونی زیت ایله وسمسمی شیرج ایله بیع جایزدکلدر
یا زیت یاخود شیرج زیتوندن وسمسمدن اکثر اوله زیاده ثجیر اجون اولور ولا یستقرض الخبز اصلا ودخی
خبزده استقراض اصلا جایز دکلدر وعند ابی یوسف یجوز وزنا وبه یفتی ابویوسف قتنده وزنا
جایزدر وعند محمد یجوز عددا ایضا امام محمد قتنده عددا جایز اولدوغی کبی وزنا دخی جایزدر ولاربا بین
سیده وعبده ودخی عبد ایله افندیسی بیننده ربا یوقدر زیرا العبد وما یملکه کان لمولاه در ومسلم وحربی
فی دار حربده مستامن اولان کمسنه اول حربینک مالینی برطریقله اخذ ایلمه مباح اولور ربا اولماز

مطلب

باب الحقوق والاستحقاق بو باب مبیعده داخل اولان بعض حقوقی ومستحقاتی بیان ایدر یدخل العلو
والکنیف فی بیع الدار لا الظلة مبیع اولان دارک مبیعنده یعنی عالی مکانلری ودخی کنیف ابخانه دن
داخل اولور ظله داخل اولماز لفظنک علمانک تعریفلری مختلفدر شرح رکبیده هی السدة فوق الباب
دیو تعبیر ایلمشی وکجیبه دخی شول بنادرکه برطرفی اشترا ایدیجکی دارک اوزرنده اوله وبرطرفی برغیری دارک
اوزرنده اوله دیو تعبیر ... حاصل کلام ظلهدن مراد شول قبو اوزرنده کولکه‌لکدر ... دیوارک
اراده واحاطه ایلدوکی یره دیرلر ظلة اینه اندن داخل دکلدر بو تعبیر ایله ظله دارک بیعنده داخل اولماز الا ان
یذکر کل حق هو لها او بمرافقها او بکل قلیل وکثیر هو فیها او منها ظله دارک بیعنده داخل اولماز دیو قید ایلدک
ایدی لکن تعبان دارک هر کا متعلق اولان حقی ذکر اولنسه یاخود کل منافع ومرافقی ایله دیو ذکر اولنسه یاخود
اندن اولان هر قلیل وکثیر ذکر اولنسه اول ظله بیعده داخل اولور ابوحنیفه قتنده مثلا برکمسنه برادره سکا
بو داری هر کا متعلق اولان حقی ایله وجمله منافع ومرافقی ایله والجنده قلیل وکثیر اولان شی ایله بیع

ایلدم دیسه ظله دخی داخل اولور بجا تو مسئله ده اولان ضمایر مؤنثه داره راجعدر هو ضمیری ایکی یرده کلمه راجعدر
وعندهما تدخل ان کان مفتحها فی الدار واما بیت قسمی اول خله مبیعه داخل اولور ترجمان اول خلانک مفتاحی ایله بیکی
قبوسی داره اولسه ولا یدخل العلو فی شری منزل الا بذکر نحو کل حق اشترا اولنان منزلده علو داخل اولماز
الا عجبان عدم ذکر هر حقی شاملی اولان تبنی بیعده داخل ولنسا اول حینده داخل اولور ولا فی شراء بیت وان ذکر کل حق
ودخی بیتک شراسنده حقی ذکر اولنسه علو داخل اولماز زیرا بیت بیتوته برید ریعنی کیجه لیجک یردر علو ایسه
بو معناده کلدر محصل کلام علو اوچ قسم اوزره در قسم اولکی اول ایکی بیع اولانی دار ایسه مبیعده داخل اولور زیرا
دار تابع ولو معتمد در قسم ثانی اگر مبیع اولان بیت ایسه داخل اولماز زیرا علو بیت کبیدر وتبع کندو کبی داخل
اولماز قسم ثالث اگر مبیع منزل ایسه حقوق ومرافقی ذکر اولنور ایسه داخل اولور ذکر اولنماز ایسه داخل اولماز ولا
بطریق والمسیل والشرب الا بذکر کل حق یعنی طریقی ومسیل که صو اقجق یردر وشرب که شیخ ایله اقار صودن
حصه دار ارضک ومنزلک وداوک بیعنده داخل اولمازلر زیرا بونلر حدودین خارجدر الا عجبان اول مبیع
کندو یه متعلق اولانی هر حقک ذکری ایله اولسه اول حینده داخل اولورلر مثلا سکا بو ارضی یاخود بو داری
یاخود بو منزلی جمله حقوقی وتوابعی ایله بیع ایلدم دیسه داخل اولورلر مثلا سکا بو ارضی یاخود بو داری یاخود
بو منزل جمله حقوقی وتوابعی ایله بیع ایلدم دیسه داخل اولورلر وتدخل فی الاجارة بدون ذکر یعنی ذکر اولنان
طریق ومسیل وشرب اجاره ده ذکر اولنمقسزین داخل اولورلر ویاخود حقوقی ومرافقی ذکر ایلمکسزین داخل
اولورلر زیرا بو اشیا اکرا انتفاع ایچون وضع اولنمشلردر انلر اولمسه انتفاع ممکن دکلدر

فصل

مطلب

بو فصل استحقاقک احکامی بیاننده در البینة حجة متعدیة بینه متعدی اولان حجتلردندر کافه ناسی
حقنده ظاهر اولور ترجمان قضا قاضی ایله متصل اولسه زیرا قاضی ولایت عامه صاحبی اولدر خلاف
کافه ناس حقنده قضاسی نافذ اولور مثلا بر عبدی بر انسانک اوزرینه حرلک دعواسی ایلسه قاضی
دخی عتقنه قضا ایلسه صکره برکمسنه دخی بو بنم عبدمدر دیو دعوی ایلسه دعواسی استماع اولنماز زیرا قاضی انک
عتقی ایله قضا ایلدوکی کافه ناس اوزرینه قضادر والاقرار حجة قاصرة اقرار نفس مقرک اوزرینه قاصر
غیر متعدی اولان حجتلردندر والتناقض یمنع دعوی الملک یعنی اثنا تکلم الامتعدن حین دعواده
تناقض واقع اولمق ملکیت دعواسینی منع ایدر مثلا بر رجل اخرک اوزرینه شو قدر اقچه الاجقم واردر
دیو دعوا ایلسه مدعی علیه دخی انی انکار ایلسه صکره ینه مدعی بو قدر دین کلدر انجق شرکت جهتیله ویردم دیو
دعوا ایلسه دعواسی استماع اولنماز دعوالنده تناقض واقع اولدوغی اجلدن لا الحریة یعنی تناقض حریت
دعواسنه مانع اولماز مثلا عبد مکاتب کندو سیدک اوزرینه بینه کتورسه که سیدی کندوسنی قبل الکتابة
اعتاق ایلمش ایدی دیو بینه سی استماع اولنوب وعتق ده واقع اولان تناقض صحت دعواسنه مانع دکلدر
زیرا جایز که سیدی انی قبل الکتابة اعتاق ایلمش اوله والطلاق دخی تناقض طلاق دعواسنه مانع

اولماز

اولماز مثلا بر خاتون زوجندن خلع اولسه خلع اولدقدن صکره زوجی کندوسنی قبل الخلع اوچ طلاق تطلیق
ایلدوکنه بینه کتورسه بینه سی استماع اولنور ویردوکی بدل خلعی زوجندن استرجاع ایدر واقع اولان تناقض
مانع اولماز زیرا جایزدر که زوجی اول خاتونی غیبتنده تطلیق ایلمش اوله والنسب ودخی تناقض دعوا النسبه مانع
اولماز مثلا برکمسنه کندو یانده طوغن عبدی بیع ایلسه اشترا ایدیجی دخی برکمسنه یه بیع ایلسه بوندن صکره اولکی
بایع اوغلمدر دیو دعوا ایلسه استماع اولنور اول وثانیده اولان بیع باطل اولور واقع اولان تناقض مانع
اولماز فلو ولدت امة مبیعة فاستحقت ببینة تبعها ولدها ان کان فی یده وقضی به ایضا مصنفک فلو ولدت
قولی البینة حجة متعدیة قولنه تفریع واقع اولمشدر یعنی اگر بایعه اولان امه مشترینک یانده استیلاد ایدر
وضع حمل ایلسه وبعد الولادة مزبوره امه بینه ایله غیر مستحقه چیقسه وضع حمل ایلدوکی ولد دخی اکا تابع اولور
اگر مدعی علیهک یدنده ایسه وغیره تحته اولدوغنه قضا اولنورا ناسک اوزرینه قضا اولنور تبعها ده
اولان ضمیر امه یه راجعدر فی یده ده اولان ضمیر ولده راجعدر وقیل یکفی القضا بالام ودنیلدی حکم ام ایله اولان
قضا کفایت ایدر یعنی امک غیر مستحق اولماسنک قضاسی کفایت ایدر زیرا بینه حجت متعدیه اولمسی سبیله
ملکیت ظهور ایدر ولد ایسه اکا متصلدر وان اقر بها لرجل لا یتبعها وان اگر امه یانده اولان کمسنه بر اخره
بو امه سنکدر دیو اقرار ایلسه ولد اکا تابع اولماز زیرا اقرار حجت قاصره در ملکیت انجق مقر به ده ثابت
اولور بها ده اولان ضمیر امه یه راجعدر یتبعها ده اولان ضمیر مستتر ولده راجعدر وها ضمیری ینه امه یه
راجعدر وان قال شخص لاخر اشترنی فانا عبد فاشتراه فاذا هو حر اگر بر شخص بر اخره بنی اشترا ایله بن
عبدم دیسه اول بر اخر دخی اشترا ایلسه وحال بوکه اول شخص حر در بو مسئله مصنفک یمنع دعوی الملک
لا الحریة والطلاق قولنه تفریع واقع اولمشدر زیرا اشترنی فانا عبد دیمسی رقیق اولدوغنه اعترافدر
صکره حر بولنسه بایعک اوزرینه رجوع ایدر واول تناقض عفو اولنور فاشتراه ده اولان ضمیر شخصه
راجعدر هو ضمیری ینه شخصه راجعدر فان کان البایع حاضرا او کان مکانه معلوما لا یضمن الاخر اگر بایع اولان
کمسنه غایب اولمیوب حاضر اولسه ویاخود مکانی معلوم اولسه اول اشترنی دین شخص بهاسنه ضامن اولماز مکانه ده
اولان ضمیر بایعه راجعدر والا یضمن واگر بایع اولان کمسنه حاضر اولمسه ومکانی دخی معلوم اولمسه اول اشترنی
دین کمسنه مشترینک دفع ایلدوکی شیئه ضامن اولور ویرجع علی البایع اذا ضمن وقچان بایع حاضر اولسه
عبد انک اوزرینه بهاسیله رجوع ایدر وان قال ارتهنی فانا عبد فلا ضمان اصلا واگر بر شخص بر اخره بن عبدیم بنی رهن
ال دیسه اول دخی رهن الدقدن صکره حر اولدوغی ظاهر اولسه هیچ اول قائله ضمان یوقدر اصلا یعنی گرک غایب اولسون زیرا
اشترا کبی عقد معاوضه دکلدر ومن ادعی حقا مجهولا فی دار فصولح علی شیء فاستحق بعضها فلا رجوع علیه وشول
کمسنه که بر دارده بر حق مجهول دعوی ایلسه واول ادعا ایلدوکی برشیء اوزرینه صلح اولنسه مثلا انی بریوز درهم ایله صلح ایلسه
بوندن صکره اول دارک بعضیسی غیره مستحق اولسه مدعیا اول مجهول دعوی ایدوب صلح اولنان کمسنه نک اوزرینه

رجوع ايدر زيرا جايزدر كه دعواسي اول داردن باقي قلانندن اوله بعضها ح اولا ضمير واره راجعدر عليه ح
اولان ضمير مدعي به راجعدر ولو استحق كلها رد كل العوض الصلح عن المجهول يعني كلامدن يا خود بو كلامك تقريرندن
مجهول اولان شيدن صلحك صحتي فهم اولندي بعض شراح دلت هذه المسئلة على ان الصلح عن المجهول على معلوم
جايزدر ديو معني ويرمش نهاية الامر بونده منهيي يا نه به راجعدر اولوردخي معلوم اولماز ولو كان ادعى كلها ادرعه
ما استحق ولو بعضا واكر اول دارك جملتندن دعوي ايلشي ولسه ايدي مستحقا اولان حصه سي رد ايليه بعضندن
اولورح مثلا بر رجل بر دارك جملتندن دعوي ايلسه مالكي اني يوز درهم صلح اولدقدن صكره اكر دارك كلسنه مستحق
اولسه يوز درهمي مالكه رد ايدر واكر نصفنه مستحق اولسه اللي درهم رد ايليه كلها ده اولا ضمير واره راجعدر
ولمن باع فضولي ملكه ان يفسخه وان يجيزه بشرط بقاء العاقدين والمعقود عليه والمالك الاول وشول كسنه كه
فضولي اولان كسنه انك ملكني بيع ايلمشي اوله اكا جايز اولور كه اول بيعي فسخ ايليه وجايزدر كه اجازت ويره
شول شرطله متعاقدين ومعقود عليه ومالكي اولكي اسكي صاحبي ايله موجود كركدر مثلا بر كسنه فضوله
بر كسنه نك ملكني بيع ايلسه ملك صاحبنه جايزدر كه اول بيعي فسخ ايليه وجايزدر كه بيعه اجازت ويره
يعني تنفيذ ايليه شول شرطله كه متعاقدين ومعقود عليه ومالك اول باقي اوله ملكه ح اولان ضمير لفظنه
راجعدر ان يفسخه ح ويجيزه ح اولان ضمير بيعه راجعدر وله ح اولان بنه مننه راجعدر وكذا ابقاء الثمن
ان كان عرضا وكذلك ثمن عرض ايسه باقي اولمسي شرطدر وان اجاز فالثمن العرض ملك الفضولي وعليه مثل
المبيع لو مثليا والا قيمته واكر اول مالكه اولان كسنه فضوليدن واقع اولان بيعي فسخ ايلمي باجازت
ويرسه ذكر اولنان شروط خمسه نك وجودي قيدي اول عرض اولان ثمن فضولينك ملكي اولور واول فضولينك
اوزرينه اول مبيعك مثلي واردر يعني مثلي لازم اولور اكر مبيع مثلي ايسه واكر مثلي اولمزسه قيمتي لازم اولور
وغير العرض ملك للمجيز امانة في يد الفضولي واكر ثمن عرض اولميوب بغير عرض اولسه يعني متاع اولمسه اول
مجيزك يعني مالكك ملكي اولور وفضولينك يدنده ثمن امانت اولور والفضولي ان يفسخ قبل الاجازة لا النكاح
ودخي فضولي ايچون جايزدر كه ايلدوكي عقدي مالكك بيعه اجازتندن مقدم فسخ ايليه وصح اعتاق
المشتري من الغاصب اذا اجيز البيع مشترينك غاصبدن اشترا ايلدوكي عبدك اعتاقي اولنماسي صحيحدر
تجان اول عبدك مالكي اولان كسنه بيعه اجازت ويرسه خلافا لمحمد امام محمد ايچون خلاف واردر يعني انك
قتنده اول عبدك اعتاق اولنماسي صحيح اولماز ولا يصح بيعه ودخي اول غاصبدن اشترا اولنان عبدك
بيعي صحيح دكلدر مالكي اولان كسنه بيعنه اجازت ويرورسه ده ولو قطعت يده عند المشتري فاجيز فارشه له
يعني اكر اول غاصبدن اشترا اولنان عبدك مشتري يانده يدي قطع اولنسه مالك دخي غاصبك بيعنه
اجازت ويرسه اول غاصب اولان عبدك قطع اولنان يدك ارشي اول مشترينك در زيرا انك بيعنه اجازت
ويرلمسي ايله ملكي كبي اولمشدر يده ح اولان واره ح اولان ضمير لو عبده راجعدر له ح اولان ضمير مشتري به راجعدر

ويتصدق بما زاد على نصف ثمنه يعني دخي مشترينك الدوغي ارشي نصف ثمندن زياده اولسه اول
نصفدن زياده اولاني تصدق ايليه ثمنه ح اولان ضمير عبده راجعدر ومن اشتري عبدا من غير سيده ثم
اقام بينة على اقرار البايع او السيد بعدم الامر وارادرده لا تقبل بر كسنه سيدندن غيري كسنه دن
بر عبد اشترا ايلسه لكن اول عبدي رد ايلمك مراد ايلسه بايعك اقراري اوزره بينه اقامت ايلسه مثلا
اول عبدك صاحبي بكا بيع ايچون اذن ويرمامش ايدي ديو ويا خود سيدك اقراري اوزرينه كه اول
عبدك بيعنه اذن ايلدم ديو مشترينك بو بابده اقامت ايلدوكي بينه سي مقبول اولماز واقع اولان تناقض ايچون
سيده ح اولا ضمير عبده راجعدر رده ح اولان بنه اكا راجعدر ولو اقر البايع بذلك عند القاضي فله رده
واكر بايع اولان كسنه قاضي يانند سيدك امر ايلمكسزين بيع ايلدم ديو اقرار ايلسه مشتري ايچون انى رد ايلمك
واردر زيرا تناقض بو صورتده اقرارك صحتنه مانع دكلدر ولو اشتري دارا من فضولي وادخلها في بنائه فلا
ضمان على الفضولي خلافا لمحمد واكر بر كسنه فضوليدن بر دار اشترا ايلسه واول داري كندو بناسنه ادخال
ايلسه اول فضولي اولان كسنه يه بو صورتده ضمان يوقدر اما امام محمد ايچون خلاف واردر زيرا امام محمد قتنده
ضامن اولور وبو مسئله نك بياني غصب العقارده كلور **باب السلم** مصنف رحمه الله انواع بيعك احكامي
بيانندن صكره احكام سلمك بيانه شروع ايلدي سلم لغتده سلف معناسنه در واصطلاحده يعني شرعده
هو بيع آجل بعاجل يعني سلم اصطلاح فقهاده مؤجل اولان شيئي معجل اولان شيئه بيع ايلمكدر بلكه فقهاء هم
عقد سلمده واقع اولان مبيعه مسلم فيه وثمنه رأس مال وبايعه مسلم اليه ومشتري به رب السلم تسميه ايدرلر وعقد بيع
ايجاب وقبوله محتاج اولور دخي سلم دخي ايجاب وقبوله محتاج اولان عقد دندر مثلا رب السلم بر افرم الحنطة
اليك عشرة دراهم في كر حنطة ديدكده مسلم اليه دخي قبلت ديمكدر وسلم كتاب وسنت واجماع امت ايله
مشروع اولمشدر كتاب ايله مشروع اولدوغنه دليل حق سبحانه وتعالينك يا ايها الذين آمنوا اذا تداينتم
بدين الى اجل مسمى قول شريفيدر وسنت ايله مشروع اولدوغنه دليل نبي عم كه من اسلم منكم فليسلم في كيل معلوم
ووزن معلوم واجل معلوم قول شريفيدر واجماع دخي ثابتدر قياس سلم صحيح اولماق زيرا معدوم در ولكن
سلمده قياس ترك اولنمشدر ويصح فيما امكن ضبط صفته ومعرفة قدره الخ غيره يعني سلم شول شيلرده
صحيح اولور كه انك صفتي يعني ايولكي وكملكي ضبط اولنمق ممكن اوله ودخي مقدارينك معرفتي يعني مكيل وموزون
ومذروع اولدوغي ضبط ايلمك ممكن اوله صفتنك وقدرينك ضبطي ممكن اولميان شيده دكلدر فيصح في المكيل
والموزون سوى النقدين امديكه سلم نقدينك غيرسنده مكيل ح وموزونده صحيح اولور كرچه نقدين موزوندن اولور
اما حق سبحانه وتعالى انلري ثمن خلق ايلمشدر مثمن اولماز زيرا بلدن انلر صحيح اولمز عددي وفي العددي
المتقارب كالجوز والبيض عددا وكيلا ودخي سلم عددي متقارب اولان جوز كبي ويمورطه كبي اولان
شيلرده عدد ايله وكيل ايله صحيحدر وكذا الفلوس وكذلك فلوسده عدد ايله سلم صحيح اولور خلافا لمحمد

مطلب

امام محمد ایچون خلاف واردر یعنی انلرک قتنده فلوسده عدد ایله صحیح اولماز زیرا فلوس انلرک قتنده اثمان
قسمندندر وفی اللبن والاجر اذا سمی ملبن معلوم ودخی سلم لبنده یعنی کرپجده واجرده یعنی پشمش
کرپجده نجان بر ملبن معلوم یعنی قطع ایده جک آلت تسمیه اولنسه زیرا لبن قطع اولنه جق آلته آد ولنوب
معلوم اولسه لبنلرک احادنده تفاوت قلماز وفی المذروع کالثوب اذا بین طوله وعرضه ورقته ودخی مذروع
اولان شیده ثوب کبی اگر طولی وعرضی واینجه لکی بیان اولنسه صحیح اولور وفی السمک الملیح وزنا ونوعا
معلومین ودخی طوزلی اولان بالقده یعنی قدید اولمش سلم صحیح اولور وکذا الطری فی حینه فقط ودخی تازه
بالقده سلم صحیح اولور حینینده یعنی چاغی وقتنده اولسه جایزدر زیرا صنف ابا منقطع ظاهر شتا
ایا منقطع اولور اما بر یرده که غیر منقطع اولسه مطلقا سلم صحیح اولور ولا یجوز فیها عددا طوزلی وتازه
بالقده عدد ایله سلم جایز دکلدر صغیر وکبیر ایله متفاوت اولدیغیچون ولا فی الحیوان واطرافه یعنی باش
وایاقلرده وحیوانده سلم جایز دکلدر زیرا حیوانده واطرافنده تفاوت واردر ولا فی جلوده عددا ودخی
حیوانلرک دریسنده عدد ایله سلم جایز دکلدر متفاوت اولدیغیچون مگر که طولی وعرضی وصنفی بیان اوله جایزدر
ولا فی الحطب حزما حزم حا مهمله ایله وزا معجمه ایله جمع حزمه در باغ معناسنهدر وفارسیده بند بنیزم دیرلر
یعنی حطبده حزم ایله یکی حالده یعنی باغ باغ اولدوغی حالده سلم جایز دکلدر متفاوت اولدوغی جهتدن مگر
بر طریق ایله اول حزمک طولی وعرضی بیان اولنسه جایز اولور والرطبة جرزا رطبه تازه سبزه در وتازه
اولنلقدر جزم ضم جیم ایله جمع جرزه در طوتام معناسنهدر وفارسیده دسته دیرلر ودخی سبزه وات اولان
شیده طوتام ایله سلم جایز دکلدر بو دخی متفاوتدر ولا فی الجوهر والخرز جوهر فرد مثانه قتنده معلومدر
خرز ایسه فتح خا معجمه ایله وفتح را مهمله ایله بونجقدر یعنی جواهرده وبونجقده سلم جایز دکلدر زیرا
بونلرده تفاوت فاحش واردر اما جواهرک جبجکلری صغار اولسه میزان ایله بیع اولنان لولو
جبه اری کبی میزان ایله اندر ودخی سلم جایزدر وفی اللحم طریا ودخی لحم یعنی تازه اولدوغی حالده سلم جایز دکلدر
ابو حنیفه قتنده وقالا یصح اذا وصف موضع معلوم منه بصفة معلومة امام محمد وابو یوسف قتنده طری
اولان لحمده صحیح اولور دیدیکی نجان لحمک بر موضع معلوم بر صفت معلومه ایله وصف اولنسه زیرا بو وصف ایله
صفتی معلوم ومضبوط اولور ولا یجوز السلم بکیل او ذراع معین لا یدری قدره مقداری بلنمز کیل ایله
ویاخود مقداری بلنمز ذراع معین ایله سلم جایز اولماز زیرا احتمالدرکه اول کیل واول ذراع وقت تسلیم
دکین ضایع اوله زیرا ضایع اولدوقده نزاع موجود اولور ولا فی طعام قریة او ثمر نخلة معینة ودخی بر قریه
معینه نک طعامندن ویاخود بر نخله معینه نک ثمرندن سلم جایز اولماز زیرا جایزدرکه وقت تسلیمه
دکین بونلره بر آفت عارض اوله لکن قریه نک ذکری اول طعامک صفتنک بیانی ایچون اولسه
تعیین ایچون اولمسه جایزدر ولا فیما لا یبقی من حین العقد الی حین المحل ودخی حین عقددن

وقت

وقت تسلیمه باغ قلمیان شیده سلم جایز اولماز زیرا جایزدرکه وقت تسلیم گلمزدن منعدم اوله بر آفت عارض
اوله وشرطه بیان الجنس کبر او شعیر یعنی سلمک جایز اولمسنک شرطی طقوزدر مصنف رحمه الله سکزدن بیان
ایلدی طقوزنجیسی دخی بیان اولنور اولکیسی بیان جنسدر مثلا مسلم فیه بغدای ویاخود شعیر اولمق کبی
امدی مسلم فیهک جنسینی بیان اولنمق شرطدر کسقیه وتخیه ایکنجیسی ثانیا نوعدر اول مسلم فیه دکلاشیش سقیه مسیر
فتح سین ایله وکسر قاف ایله وفتح یا ایله مشدده ایله انهار صویی ایله صوارلان اکنه ویاخود تخیه حبیه فتح با
وسکون خا معجمه ایله امطار صویی ایله صوارلان اکنه در والصفة کجید او ردی اوچنجیسی بیان صفتدر
اول مسلم فیه اوچنجی جید وردی یعنی ایو وکم اولمق کبی والقدر نحو کذا رطلا او کیلا بما لا ینقبض ولا ینبسط
دوردنجیسی بیان قدردر یعنی مسلم فیه بو قدر رطل یاخود بو قدر کیل بیان اولمق کبی کیلده ووزنده منقبض
ومنبسط اولمیان شیلرده یعنی انقباض وانبساط قبول ایلمز بر کیل ایله اوله تفاوت ظهور ایلمامک
ایچون مثلا زنبیل ولبلبه زیرا زنبیل منقبض ومنبسط اولور بو تقدیرده منازعه سبب اولور والاجل معلوم
واقله شهر فی الاصح بشنجیسی ثانیا اجلدر یعنی مسلم فیه فلان آیه دکین تسلیم اولنور بیان اولنماسی کبی زیرا
بنبوم من اسلم منکم فی کیل معلوم الی اجل معلوم واردر اونمیسدر واقل قول اصحده بر آیدر زیرا بر
آیدن اقل اولسه تعجیل اولور وبر آی یاخود دخی زیاده اولسه موجل اولور ومثلا یکرمی ایکی اوچ گون ایله مقدر
وقدر رأس المال ان کان کیلیا او وزنیا او عددیا التنجیسی رأس مالی ثانیا ایلکدر مثلا بش درهم یا اون درهم
کبی اگر کیلی یاخود وزنی ویاخود عددی اولسه ابو حنیفه قتنده مثلا برکمسنه بر آخره الثمنا ایلسه هذه الدراهم
فی کر بر دیسه یاخود الثمن هذا البر فی کذا امنا من الزعفران دیسه وحال بوکه اول درهم ایله اول برک
وزنی مقداری بلنمسه صحیح اولماز ابو حنیفه قتنده فلا یجوز فی جنسین بلا بیان رأس مالی بیان
ایلمک شرط اولدیسه امدی جنسین مختلفین بریسنک رأس مالنی بیان ایلمکسزین سلم جایز دکلدر
مثلا بر کر بغدای ایله بر کر شعیره یوز درهم سلم ویرسه هر برینک مقداری بلنمسه صحیح اولماز ولا بنقدین
بلا بیان حصة کل منهما من المسلم فیه ودخی سلم نقدین مختلفین ایله که هر برینک مسلم فیه ده اولان حصه سنی
بیان ایلمکسزین جایز دکلدر مثلا بر کر برده بر قاچ دینار وبر قاچ درهم سلم ویرسه هر برینک وزنی
بیان اولنمسه صحیح اولماز ومکان الایفاء ان کان له حمل ومؤنة یدنجیسی اول مسلم فیهک مکان ایفاسنی
بیان ایلمکدر نجان مسلم فیه ایچون حمل ومؤنتی اولسه مثلا بغدای واربه نک صوتنلری کبی ایفاوه اولان
ضمیر مسلم فیه راجعدر وعندهما لا یشترط معرفة قدر راس المال اذا کان معینا واما مین قتنده رأس مال
سلمک مقدارینی بلمک شرط فلنما دیکجان رأس مال معین اولسه مثلا برکمسنه بر آخره الثمت الیک
هذه الدراهم فی کر بر دیسه واول درهم وزنی بلنمسه صحیح اولور امامین قتنده ولا مکان
الایفاء ویوفیه فی مکان عقده امامین قتنده مکان ایفا دخی شرط دکلدر واول مسلم فیه اولان شی

مكان عقدده ايفا وتسليم ايدر بونلر اولان شيء مسلم فيه ايسه ر واجبدر ، ومثله الثمن والاجرة والقسمة يعني مسلم فيهك
ثمننك واجرتنك وقسمتنك خلافي سلم فيهدر اولان خلاف كبيدر خلافك ثمننده اولسنك صورتي مثلا
بر كمسنه بر حاضر عبدي اجل ايله ذمتنده بر كر بغداي بيع ايلسه ابو حنيفه قتنده مكان ايفانك بياني اشتراط
اولنور واما امامين قتنده اشتراط اولنماز بلكه ايفا مكان عقدده وفا ايلمك متعين اولور واجرتنده واقع اولسنك
صورتي مثلا بر كمسنه اجرته محتاج بر دار وياخود بر دابه اجاره ايلسه ابو حنيفه قتنده مكان ايفانك بياني اشتراط
اولنور واما امامين قتنده اشتراط اولنماز موضع دار وموضع اجارة دابه وفايه متعين اولور وقسمتده واقع
اولسنك صورتي مثلا ايكي كمسنه بر داري قسمت ايلسه لر وايكيسنك بريسي دل براقرك اوزرينه مؤنة وحمل
محتاج بر شيء لتنوط ايلسه بر اغاج دكمك كبي وكذو حصه سنده بر بنا يغي كبي قسمت صحيح اولور ابو حنيفه قتنده
مكان ايفانك اشتراط متعين اولور واما امامين قتنده اشتراط اولنماز وما لا حمل له يوفي حيث شاء في الاصح
اتفاقا وشول شيئك كه حمله حملي اولميه مسك وكافور كبي بايع انى استدوكي يرده ايفا وتسليم ايلر اصح اقوالده
جمله علمانك اتفاقلري ايله وقبض مال راس السلم قبل التفرق شرط بقائه سكن يعني منعا قديمك تفرقلرندن
مقدم اول راس مالي قبض ايلمك عقد سلمك بقاسنه شرطدر واول لفظ بقى شرطكم مصنف رحمه الله انى ذكر
ايلمامشدر سلم فيهك تحصيلنه قادر اولمقدر فلو اسلم مائة نقدا ومائة دينا على المسلم اليه في كر بطل في حصة
الدين فقط مصنفك فلو اسلم قوله ما قبلنده وقبض راس المال قولنه تفريع واقع اولمشدر يعني نچان
بر كمسنه يوز درهم نقد وسلم اليه ده اولان يوز درهم ديني بر كر بغداي وياخود بر كر ارپه يه سلم ويرسه دينه حصه سندن
باطل اولور زيرا ومقبوضنا ولان يوز درهم صحيح اولور مجلسده مقبوض اولدوغي جهتدن ودينه صحيح اولماز
زيرا دينه اولان يوز درهم معدوم قبيلندندر ولا يجوز التصرف في راس المال والمسلم فيه قبل قبضه
مشتركة او تولية راس مالده ياخود مسلم فيهده قبل القبض شركت ايله ياخود توليه ايله تصرف جايز
دكلدر راس مالي ايسه مبيعه مشابهدر قبل قبضه اولان ضمير راس ماله راجعدر ولا شراء شيء من المسلم
اليه براس المال بعد التقابل قبل قبضه ودخي راس مالي ايله مسلم اليه دن يعني بايعدن بعد التقابل اول راس مالي
قبض ايلمزدن مقدم بر شيئي اشترا ايلمك جايز دكلدر مثلا بر رجل بر رجله بر كر بغداي اون درهم سلم ويرسه
صكره اول احكام سلمي تقايل ايلدكدن صكره رب السلم اولان كمسنه اول راس مالي مسلم اليه قبض ايلمزدن مقدم
مسلم اليه دن بر شيئي اشترا ايلمك مراد ايلسه جايز دكلدر ولو اشترى كرا وامر رب السلم بقبضه قضاء لا يصح
واگر مسلم اليه اولان كمسنه بر كر بغداي اشترا ايلسه واني قبض ايلمكه رب السلم امر ايلركه تا اوزرنده اولان ديني
قضا ايلمك ايچون صحيح اولماز صفقتينك اولدوغي جهتدن بقبضه ده اولان ضمير كره راجعدر ولو امر مقرضه
بذلك صح واگر مديون اولان كمسنه بر كر بغداي اشترا ايلسه وكندو مقرضنه اول اشترا ايلدوكي كري اوزرنده
اولان قرضدن قبض ايلمكه امر ايلسه صحيح اولور مثلا بر رجل بر اخردن بر كر بغداي استقراض ايلسه صكره مستقرض

اولان كمسنه بر اخر كمسنه دن بر كر بغداي اشترا ايلسه امر ايلسه كه كندو قرضندن انى قبض ايليه صحيح اولور ومقرضه ده
اولان ضمير مديونه راجعدر وكذا الوامر رب السلم بقبض الكر لنفسه فاكتال له الاجل المسلم اليه ثم لنفسه صح واگر رب السلم
اولان كمسنه اول مسلم اليه اولان كمسنه اول اشترا اولنان كري اولا رب السلم اولان كمسنه قبض ايلسه صكره كندو نفسنه قبض
ايله ديو امر ايلسه رب السلم اولان كمسنه مسلم اليه ايچون انى اكتيال يعني ولچسه صكره كندو نفسيچون اولچسه صحيح اولور
كيليلر اجتماع ايلدوكي ايچون بقبضه ده اولان ضمير كره راجعدر له ده اولان ضمير رب السلمه راجعدر لنفسه ده اولان
ضمير ينه انكا راجعدر ، ولو اكتال المسلم اليه في ظرف رب السلم بامره وهو غايب لا يكون قبضا واگر مسلم اليه اولان
كمسنه ذكر اولنان كري رب السلم اولان كمسنه نك ظرفنه كندو امري ايله كيل ايلسه وحال بو كه رب السلم غايب اولسه
ذكر اولنان ايچون رب السلمك حقنه قبض اولماز ولو اكتال البايع كذلك كان قبضا واگر بايع اولان كمسنه
مشتري اولان كمسنه نك امري ايله ذكر مشترينك ظرفنه غايب ايكن كيل ايلسه قبض اولور امري ايله واقع اولدوغي
اجلدن بخلاف ما لو اكتاله في ظرف نفسه او في ناحية بيته اما بايع كندو نفسنك ظرفنه كيل ايلسه ياخود كندو
اوينك ناحيه سنه كيل ايلسه تقدم ايليان مسئله نك خلافيدر ، ولو اكتال الدين في ظرف المشتري ان بدأ بالعين
كان قبضا وان بدأ بالدين فلا واگر بايع اولان دين ايله عيني مشترينك ظرفنه اكتيال ايلسه اگر عين ايله
ابتدا ايدرسه قبض اولور واگر دين ايله ابتدا ايدرسه قبض اولماز مثلا بر كمسنه بر اخردن عقد سلم ايله بر كر بغداي اشترا
ايلسه بعده وقتنك حلولندن صكره عقد بيع ايله بر كر بغداي دخي اشترا ايلسه ومشتري دخي بايعه ويره
بوايكي كري بنم ظرفمه اگر عين ايله ابتدا ايدرسه ايكيسنده قبض اولور زيرا كندو امري ايله واقع اولمشدر واگر
دين ايله ابتدا ايدرسه قابض اولماز ابو حنيفه قتنده زيرا رب السلمك مسلم اليه اولان مسلم فيه كندو نفسنه قبض ايله
ديمسي صحيح دكلدر ، وعندهما صح قبض العين والاخير واما امامين قتنده معينك قبضي صحيح اولور ، فان شاء رضي وان
فسخ البيع امدي مشتري اولان كمسنه استرسه شركت ايله راضي اولور مخلوط وه استرسه بيعي فسخ ايدر
زيرا خلط امامين قاتلرنده استهلاك دكلدر ولو اسلم امة في كر وقبضت ثم تقايلا فماتت قبل ردها
بقي التقابل ويجب قيمتها يوم قبضها اگر بر كمسنه بر امه بر كر بغدايه سلم ويرسه مسلم اليه اولان كمسنه طرفندن
اول امه قبض اولنسه وقبض اولندقدن صكره عقد سلمي تقابل ايلسه لر مسلم اليهك يدنده ايكن رب السلمه رد اولنمازدن
مقدم امه فوت اولسه اول واقع اولان تقابل باقي قالور واول امه نك يوم قبضنده اولان قيمتي واجب اولور
ردها ده اولان ضمير امه يه راجعدر وكذلك قيمتها ده ويوم قبضها ده اولان ضمير لر امه يه راجعدر ولو ماتت
ثم تقايلا صح واگر امه فوت اولدقدن صكره تقابل ايلسه لر اول تقابل صحيح اولور وصورت اولي ده كي كبي اول امه نك
قيمتي واجب اولور زيرا جاريه راس مال اولمغين عقد ده ثمن حكمنده در مبيع ايسه مسلم فيهدر واقاله نك صحتي
مبيعك قايم اولماسنه اعتماد ايدر بو حيثيه ثمنك قيامنه دكلدر بو تقرير جاريه نك هلاكي اقاله يه
تغيير ايلماز وكذا المقايضة في الوجهين مقايضه دخي ايكي وجهده بو ايلجه در يعني صحيح اولور مثلا بر كمسنه

براته عوض ايله وياخود عبد ايله بيع ايلسه اكر تقابلدن صكره بريسى هلاك اولسه اول تقابل باقى قالور واكر
تقابلدن اول هلاك اولسه بينه تقابل صحيح اولور بيع مقايضه عينى عينه بيعدر بخلاف الشراء بالثمن فيهما
اما ثمن ايله اشترا ايلمه‌سه ايكى وجهله دخى ذكر اولنانك خلافيدر مثلا بر كسنه برامته بيك درهمه اشترا
ايلسه اشترادن صكره عقد بيعى تقايل ايلسه‌لر وتقايلدن صكره مشترى يه جاريه فوت اولسه اقاله باطل
اولور موتدن صكره ده واقع اولسه تقابل بينه باطل اولور ولو ادعى احد عاقدى السلم بيان الاجل واشتراط
الرداءة وانكر الاخر فالقول لمدعيهما مطلقا واكر سلمك عاقدينك برى يعنى مسلم اليه ياخود رب السلم اجلك
بيانينى ادعا ايلسه يعنى بر اجل شرط ايلدم ديسه ياخود رداءت اشتراط ادعا ايلسه ومتعاقدينك
بريسى انى انكار ايلسه قول مطلقا ابو حنيفه قتنده اول رداءت ايله اجلى ادعا ايليانكدر مدعيهما اولان
ضمير مثنى اجل ايله رداءته راجعدر وقالا المنكر ان كان رب السلم من الاولى والمسلم اليه فى الثانية واما دينديركه
قول اجله منكر اولانكدر اكر رب السلم اولورسه ايسه يعنى قول رب السلمكدر نيجه مسلم اليه تأجيلى ادعا ايلسه ودخى قول
منكركدر نيجه مسلم اليه ثانيه‌ده اولسه يعنى رداءت اشتراط ايلمك صورتنده اولسه مثلا رب السلم كه مشتريدر
ومسلم اليه كه بايعدر اكر مسلم اليه فلان زمانه كلينجه تأجيل ايلمشيدك ديو ادعا ايلسه ورب السلم اجلى انكار ايلسه
قول رب السلمكدر صورة اولى ديدوكى تأجيل مسئله سيدر صورة ثانيه ديدوكى رداءته در رب السلم رداءت
شرط اولنمشيدى ديو ادعا ايلسه مسلم اليه انكار ايلسه امامين قتنده قول مسلم اليهكدر والاستصناع
باجل سلم استصناع بر صانعه مثلا بر كسنه بر خفافه بكا كندو مالكدن بر جفت بو صفت ايله فلان
بهايه بر خف اشله ديسه بو استصناع اجل معلوم ايله سلمدر فيصح فيما امكن ضبط صفته وقدره تعورف اولا
اندى صفتنك قدرينك ضبطى ممكن اولان شيلرده صحيح اولور كرك بين الناس متعارف اولسون خف وقمقمه
وازار كبى وبونلره بنكزر شيلر كبى كرك متعارف اولمسون ثياب وثيابه بنكزر شيلر كبى وبلا اجل صح فيما
تعورف كخف وطشت وقمقمه يعنى استصناع اجلسز صحيح اولور تعارف اولان شيلرده خف وقمقمه وطشت كبى
وهو بيع لا عدة اول استصناع بيعدر وعده دكلدر فيجبر الصانع على عمله ولا يرجع على المستصنع عنه مصنفك
فيجبر قولى بيع لا عدة قولنه تفريع واقع اولمشدر يعنى صانع سبب شراولدى عملندن امتناع ايدرسه عمله جبر
اولنور مستصنع اولان عملندن رجوع ايدرسه جائز دكلدر زيرا عقد ومشتريدر والمبيع هو العين لا عمله
يعنى بيع اولان اول عيندر اول صانعك صنعى دكلدر بو عبارتده معقود عليه اولان عملدر عين دكلدر
دين كسه كرك قولى ردر فلو اتى بما صنعه غيره او بما صنعه هو قبل العقد صح اكر اول صانع اولان كسنه
غيرينك صنع ايلدوكين كتورسه ياخود قبل العقد صنع ايلدوكى شئى كتورسه مستصنع اولان كسنه دخى انى السه
صحيحدر ولا يتعين للمستصنع بلا اختياره اول صانعك بعد العقد صنع ايلدوكى شئ مستصنع اولان
كسنه بلا اختيار يعنى رضاسز متعين اولماز ويصح بيع الصانع له قبل رؤيته صانعك بعد العقد

صنع

صنع ايلدوكى شئى مستصنعك رؤيتندن مقدم بيع ايلمك ايلمشى صحيحدر له ضميرى اولان مستصنع
راجعدر ولا اخذه وتركه مستصنع ايچون واردر اول صنع اولنان شئى كوردكدن صكره اخذ ايلمك وترك ايلمك
واردر اخذه وتركه ده ضميرلر مستصنعه راجعدر ولا يصح فيما لم يتعامل كالثوب غير متعارف اولان شيئده
استصناع صحيح اولماز ثوب كبى اولان اشياده مثلا بر كسنه حايكه اولان كسنه به امر ايلسه كه كندو يانكده اولان
ايلكلردن اسم معلوم ايله بر ثوب طقوى بو خصوصه جبر اولنماز زيرا بين الناس جارى وتعامل اولنمامشى اولان شيئدن
دكلدر **مسائل شتى** هذه مسائل شتى تقديرنده در شتى ايسه جمع شتيت متفرق معناسنه در

مطلب

يعنى ذكر اولنجق بوالاى مسائل متفرقه در كه ابواب متفرقه‌دن جمع اولنمشدر ويصح بيع الكلب والفهد وسائر
السباع علمت اولا يعنى كلب وپلنك وسائر سباع بهايمك بيعلرى صحيحدر كرك تعليم اولنسون وكرك تعليم
اولنمسون الا تا صطيادو حراست ولدقلرى اجلدن ودخى جرزدى جلب ولان طيرك بيعى صحيح اولور
منتفع به اولدقلرى ايچون زيرا شرع تزيف انلر ايله انتفاع مباح ايلمشدر حراست واصطياد بو تفقدجه
مال متقوم اولور ابن عمردن روايتا ونيمشدر كه نبى م كلب حقنده قرق درهم ايله قضا ايلمشدر مال
متقوم اولمجق اتلافنده ضمان لازم كلور وفى الذمى فى البيع كالمسلم ذمى اولان كسنه احكام بيعده
مسلم كبيدر الا فى الخمر فانها فى حقه كالخل والخنزير فانه فى حقه كالشاة الاخرى ذمى مسلم كبى دكلدر زيرا
خمر ذمى حقنده مسلم حقنده اولان خل كبيدر وخنزيره دخى ذمى مسلم كبى دكلدر زيرا خنزير
ذمى حقنده مسلم حقنده اولان شاة كبيدر يعنى ايكيسنك بيعى دخى ذمى حقنده جائزدر فانها ده
اولان ضمير خمره راجعدر فى حقه ده اولان ضمير فى ميه راجعدر فانه ده اولان ضمير خنزيره راجعدر ومن
زوج قبل قبضها جاز وشول كسنه كه كندو اشترا ايلدوكى امه قبل القبض غيره تزوج ايلسه
جائز اولور وان وطئت كان قبضا واكر زوج انى وطى ايدرسه قبض اولور زيرا مشترينك تزويجى ايله واقع
اولمشدر والا فلا واكر زوج انى وطى ايلمز ايسه قبض اولماز ومن اشترى شيئا فغاب غيبة معروفة
لا يباع فى دين بايعه وشول كسنه كه بر شئى اشترا ايلمشى اولا اول شئيك ثمنى نقد ايدوب تسليم ايلمزدن مقدم
بر غيبت معروفه ايله غايب اولسه يعنى كتدكى مكانى معلوم اولسه اول اشترا ايلدوكى مبيع اول بايعك
دينى ايچون بيع اولنماز وان لم تكن معروفة يباع فيه اذا برهن انه باعه منه واذا لم يكن قبضه منه واكر غايب
اولديغى غيبت معروفه دكل ايسه يعنى غايب اولدوغى مكان معروف اولمز ايسه اول اشترا ايلدوكى شئى اول
بايعك دينى ايچون بيع اولنور نيجه‌كه غايب انى قبض ايلمامش اولسه ودخى نيجه‌كه اول بايع اولان كسنه
اول بايع اولانه مشترى بر بيع ايلدوكنه شاهد كتورسه اكر مشترى غايب مبيعى قبض ايلمشى اولسه بايعك
بينه سى مقبول اولماز زيرا مبيعده علاقه سى يوقدر واقامت ايلدوكى بينه مشترى غايبك دينى ايچون

اولمش اولور غايب اوزرينه اثبات دين ايسه ممتنعدر وان غاب احد المشتريين فللحاضر دفع كل الثمن وقبض
المبيع وحبسه اذا حضر الغايب حتى ينقد حصته واكر ايكي مشترينك بريسي غايب اولسه اول بر حاضر اولانه
تمامنك كاسيني دفع ايلمك لازم اولور ودخي مبيعي قبض ايليوب حبس ايلمك واردر تا كم غايب اولان حاضر اوله
وكندو حصته سنك اداسنه مضطردر حاضر اولان ايسه وكيل ومتبرع دكلدر وان اشترى بالف مثقال
ذهبا وفضة فهما نصفان واكر بر كمسنه بيك مثقال التون وكومش ايله بر شي اشترا ايلسه اول التون
ايله كومش نصفا نصفدر يعني بشيوز مثقال التون لازم اولور وبشيوز مثقال دخي كومش لازم اولور وان
قال بالف من الذهب والفضة فمن الذهب خمسمائة مثقال ومن الفضة خمسمائة درهم وزن سبعة واكر
مشتري اولان اشتريت بالف من الذهب والفضة ديسه ذهبدن بشيوز مثقال وفضه دن
بشيوز درهم واجب اولور اون درهمي يدي مثقال وزني اوله ومن قبض زيفا بدل جيد عالما به فانفقها
او هلكت فهو قضاء وشول كمسنه كه ايو اولان اقچه نك بدلني زيوف قبض ايليه غير عالم اولدوغي حالده واني
انفاق ايلسه ياخود هلاك اولسه اول قبض ايلديكي كندو حقندن قضا اولور اول كمسنه نك اوزرينه بر شي
لازم كلماز ابو حنيفه قتنده زيرا قبض ايلديكي جنس حقندندر وقال ابو يوسف يرد مثل الزيف ويقبض
الجيد وابو يوسف ديدي كه اول زيوفك مثليني رد ايليه واول جيدي قضا ايليه وان فرخ طير او باض في
ارض ونكس ظبي فهو لمن اخذه واكر بر طير بر ارضده يا ورلسه ياخود يموطرلسه وياخود بر ظبي كندو كناسنه
داخل اولسه او شيلره وضع يد ايدوب قبض ايدنكردر ارضنه بولنانك دكلدر وكذا صيد تعلق بشبكة منصوبة
للجفاف او دخل دارا ودخي قورتمق ايچون نصب اولنان شبكه يه تعلق ايليان صيد وياخود داره داخل اولان
صيد قبض ايدنكردر شبكه ودار صاحبنك دكلدر ودرهم او سكر نثر فوقع على ثوب ودخي نثار اولوب
ثوب اوزرينه واقع اولان درهم ايله سكر الانكدر وان اعده صاحبه كذلك او كف بعد السقوط او اغلق باب
الدار بعد الدخول فله بو تركيبده لف نشر مشوش واردر زيرا فان اعده ح لو لان ضمير ثوبه راجعدر يعني اول
ثوبك اوزرينه واقع اولان درهم ايله سكر الدي الان كمسنه نكدر چونكه اول ثوبي اول معنايه دوشوب اصلاح
صيدا اول كمسنه نك اولور چونكه يعني منع ايلسه او اغلق باب الدار بعد الدخول و دخل دارا قوله معطوفدر
يعني صيد اول كمسنه نك اولور چونكه اوينه كيرسه وقپوسني اوزرينه قپاسه انی ملك ايدر وليس للغير اخذه ذكر اولنان
صيدي غيري كمسنه ايچون اخذ ايلمك جايز دكلدر اخذه ح او لان ضمير صيده راجعدر كما لو عسل النحل في
ارضه او نبت فيها شجر او اجتمع تراب بجريان الماء يعني اوچ مسئله شول تقدم ايليان اوچ مسئله كبيدركه چونكه
بال اروسي بر ادمك ارضنده بال جمع ايلسه ياخود اول ارضنك ايچنده بر شجر بتسه ياخود اول ارضده صو آقمك
جريانندن طپراق جمع اولسه ذكر اولنان اشيا ارض صاحبنكدر غيري كمسنه نك دكلدر ما لا يصح تعليقه
بالشرط وما لا يبطله الشرط الفاسد بو محلده فصل في بيان ما لا يصح تعليقه بالشرط ديمك برابدي

لكن

لكن مصنف رحمه الله كنز صاحبنه تابع اولوب بو ترتيب اوزره ذكر ايلدي مصنف رحمه الله بو محلده شرط ايله
تعليقي صحيح اولميان واني شرط فاسد ابطال ايدن اشيانك بيانيني ذكر ايدر بو اشيا ايسه اون دورت
شيدر البيع اوتكيسي بيعدر مثلا بر عبدي بيع ايلسه وكندويه بر آي خدمت ايلمك شرطي ايله وياخود
بر داري بيع ايلسه انده بر آي ساكن اولمق شرطي ايله بيع فاسد اولور والاجارة ايكنجيسي اجارهدر مثلا
بر كمسنه بر اخره داريني اجاره يه ويرسه كندويه بر يوز درهم قرض ويرمك شرطيله بو اجاره فاسده اولور والقسمة
اوچنجيسي قسمتدر مثلا بر ادم فوت اولسه ومخلفاتنك بر مقداري عين وبر مقداري دين اولسه
وجمله دين وعينده هر بري وارثه قسمت اولنوب ذمتلرده اولان ديني وارثلردن بريني اولمق شرطيله
اول قسمت باطل اولور والاجازة دردنجيسي اجازتدر زيرا بيعه ايله مثلا بر فضولي بر كمسنه نك عبدني
بيع ايلسه عبدك صاحبي ولان كمسنه بيعه اجازت ويردم بكا يوز درهم قرض وياخود بر هديه ويرمك
اوزره ديسه اجازت باطل اولور والرجعة بشنجيسي رجعتدر مثلا بر كمسنه كندو مطلقه رجعيه سنه سني
ايلدم بكا يوز درهم قرض ويرمك شرطيله ياخود زيد سفردن كلورسه ديسه رجعت بو تعليق
ايله باطل اولور والصلح عن مال التيجنجي مالدن صلحدر مثلا بر كمسنه بر اخره سندن اولان مالدن بني او كندو
بر آي ساكن ايلمك شرطيله صلح ايلدم ديسه بو صلح بو شرطيله فاسد اولور والابراء عن الدين يدنجيسي ديندن
ابرا ايلمكدر مثلا بر كمسنه بر اخره سنده اولان دينمدن بكا بر آي خدمت ايلمك شرطيله سني ابرا ايلدم
ديسه بو ابرا بو تعليق ايله فاسد اولور وعزل الوكيل سكزنجيسي وكيلي عزل ايلمكدر مثلا بر كمسنه كندو وكيلنه
سني وكالتدن عزل ايلدم فلان كمسنه سفردن كلورسه وياخود بكا بر هديه ويرمك شرطيله ديسه بو تعليق
بو شرطيله فاسد اولور والاعتكاف طقوزنجيسي اعتكافدر مثلا بر كمسنه اكر حق تعالى حضرتلري بوم مريضمه شفا
ويررسه بو قدر كون اعتكاف ايلمك نذرم اولسون ديسه بو تعليق فاسد اولور والمزارعة اوننجيسي
مزارعهدر مثلا بر كمسنه بر اخره سكا بو ارضي مزارعه ويردم بكا شو قدر درهم قرض ويرمك شرطيله ديسه
بو تعليق فاسد اولور والمعاملة اون برنجيسي معامله در يعني مساقاتدر مثلا بر كمسنه بر اخره سكا
بو شجري ياخود بو باغمي مساقات ايله ويردم بكا شو قدر درهم قرض ويرمك اوزره شرطيله ديسه بو تعليق
فاسد اولور والاقرار اون ايكنجيسي اقراردر مثلا بر كمسنه فلانك بنده شو قدر شيئي واردر اكر بكا يوز درهم
قرض ويررسه ديسه بو شرطيله تعليق فاسد اولور والوقف اون اوچنجيسي وقفدر مثلا بر كمسنه اكر فلان كمسنه
سفردن كلورسه دارم وقف اولسون ديسه بو شرطيله تعليق فاسد اولور وكذا التحكيم عند ابي يوسف
اون دردنجيسي تحكيمدر مثلا ايكي رجل بر اخره قچان فلان كمسنه سفردن كلورسه بانمزده بو قضيه ح
سن حكم ايله ديسه بو تعليق صحيح اولور وما لا يبطله الشرط الفاسد وشول شيلر كه انلري شرط فاسد
ابطال ايلمز بو شيلر ايسه يكرمي يدي شيدر القرض اوتكيسي قرضدر مثلا بر كمسنه بر اخره بن سكا بو يوز درهمي

قرض ویره مکه بکا بر آی خدمت ایلمک شرطیله دیسه بو شرطیله قرض باطل اولماز والهبة ایکنجیسی هبه در مثلا
برکسنه براخره سکا بو جاره هبه ایلدم قارننده اولان بچه بنم اولمق شرطیله دیسه هبه باطل اولماز والصدقة
اوچنجیسی صدقه در مثلا برکسنه براخره سکا بو جاره صدقه ویردم بکا بر هفته خدمت ایلمک شرطیله دیسه
بو شرطیله صدقه باطل اولماز والنکاح دوردنجیسی نکاحدر مثلا برکسنه بر خاتونه مهرک اولمامق شرطیله
سنی تزویج ایلدم دیسه نکاح صحیح شرط فاسد اولور والطلاق بشنجیسی طلاقدر مثلا برکسنه کندو
خاتوننه غیری کمسنه تزویج ایلمامک شرطیله سکا طلاق ویردم دیسه طلاق واقع اولور و شرط فاسد
اولور والخلع التنجیسی خلعدر مثلا برکسنه کندو خاتوننه سنی خلع ایلدم بر آی عجز اولمق شرطیله دیسه شرط
باطل اولور و طلاق واقع اولور و خلع مقابلنده تسمیه اولنان مال واجب اولور والعتق یدنجیسی عتقدر
مثلا برکسنه کندو مملوکنه سنی ازاد ایلدم اوچ کون مختار اولمق شرطیله دیسه اول مملوک معتق اولور و شرط
فاسد اولور والرهن سکزنجیسی رهندر مثلا برکسنه براخره عبدمی سکا رهن قودم بنه بکا خدمت ایلمک
شرطیله دیسه رهن صحیح اولور و شرط فاسد اولور والایصاء طقوزنجیسی ایصادر مثلا برکسنه براخره
سکا وصیت ایدرم بنم قزیمی تزویج ایلمک شرطیله دیسه شرط باطل اولور وصیت صحیحدر والوصیة
اوننجیسی وصیتدر مثلا برکسنه براخره سکا مالمک ثلثنی وصیت ایدرم اکر فلان کمسنه اجرت ویررسه
دیسه وصیت صحیح اولور و شرط باطل اولور والشرکة اون برنجیسی شرکتدر مثلا برکسنه براخره سنی شریک
ایلدم فلان شیئی هدیه ویرمک شرطیله دیسه شرکت صحیح اولور و شرط فاسد اولور والمضاربة اون
ایکنجیسی مضاربه در مثلا برکسنه براخره سنه بیک درهمی نصف ایله مضاربه ایلدم اکر فلان کمسنه
راضی اولورسه دیسه مضاربه صحیح اولور و شرط فاسد اولور والقضاء اون اوچنجیسی قضادر مثلا خلیفه
اولان کمسنه برکسنه یه سنی مکه قضاسنه متولی ایلدم برکسنه معزول ایلمامک شرطیله دیسه تولیه صحیح اولور
شرط فاسد اولور والامارة اون دردنجیسی امارەدر مثلا خلیفه اولان کمسنه برکسنه یه سکا شام
امارتنی ویردم انده بنما مک شرطیله دیسه امارت صحیحدر شرط فاسد اولور والکفالة اون بشنجیسی
کفالەدر مثلا برکسنه براخره فلان غریمکه کفیل اولورم فلان مقداری قرض ویرمک شرطیله دیسه کفالت
صحیح اولور شرط فاسد اولور والحوالة اون التنجیسی حوالەدر مثلا برکسنه براخره بنی فلان شیء ایله فلانک
اوزرینه حواله ایلدم محال علیهک هلاکی قتنده اوزریه رجوع ایلمامک شرطیله دیسه حواله صحیح اولور شرط
فاسد اولور والوکالة اون یدنجیسی وکالەدر مثلا برکسنه براخره سنی فلان خصوصه وکیل ایلدم ذمتمده
اولان حقکدن ابرا ایلمک شرطیله دیسه وکالت صحیح اولور شرط فاسد اولور والاقالة اون سکزنجیسی
اقالەدر مثلا بایع مشتری یه سنی بو بیعده اقاله ایلدم بکا بیک درهم قرض ویرمک شرطیله دیسه اقاله
صحیح اولور شرط فاسد اولور والکتابة اون طقوزنجیسی کتابتدر مثلا سید عبدینه سنی بیک درهم

اوزرینه

اوزرینه مکاتب ایلدم بو بلدەدن چقمامق یاخود فلان ایله معامله ایلمامک شرطیله دیسه
کتابت صحیح اولور شرط فاسد اولور واذن العبد فی التجارة یکرمنجیسی تجارته اذندر مثلا سید عبدینه سکا
تجارته اذن ویردم بنم ایچون بر آی تجارت ویاخود فلان متاعده تجارت ایلمامک شرطیله دیسه عام
اولور ایلدوکی شرط فاسد اولور ودعوة الولد یکرمی برنجیسی دعوة ولددر مثلا برکسنه کندو دوت
طوغرن امەسنه بو طوغردوغک بندندر اکر زوجم راضی اولورسه دیسه ولدک نسبی ثابت اولور شرط فاسددر
والصلح عن دم العمد یکرمی ایکنجیسی دم عمددن صلح اولمقدر مثلا عمدا قتل اولنمش کمسنەنک ولیسی قاتل ایله
بدنی اوزرینه صلح اولسه لر قاتل ولی مقتوله بر هدیه ویرمک شرطیله صلح صحیح اولور شرط فاسد اولور
والجراحة یکرمی اوچنجیسی جراحتدن صلح اولمقدر مثلا صاحب جراحت اولان کمسنه بر هدیه ویرمک شرطیله
صلح اولسه صلح صحیح اولور شرط باطل اولور وعقد الذمة یکرمی دردنجیسی عقد الذمەدر مثلا امام اولان
کمسنه بر حربی یه عقد ذمه طلب ایلدوکی ایچون عقد الجزیه اوزرینه ضرب ایلدم اکر فلان کمسنه راضی اولورسه
دیسه عقد الذمه صحیح اولور و شرط باطل اولور وتعلیق الرد بعیب یکرمی بشنجیسی بیعک ردینی عیب ایله
تعلیق ایلمکدر مثلا مشتری اولان کمسنه بایعه اکر بو مبیعده عیب بولورسم اوزرینه رد ایدرم اکر
فلان کمسنه راضی اولورسه دیسه رد صحیح اولور شرط فاسد اولور وبخیار الشرط یکرمی التنجیسی مبیعی خیار
شرطیله رد ایلمکدر مثلا من له الخیار اولان کمسنه بو بیعی رد ایدرم اکر فلان کمسنه راضی اولورسه دیسه رد صحیح
اولور شرط باطل اولور وعزل القاضی یکرمی یدنجیسی عزل قاضیدر مثلا خلیفه اولان کمسنه قاضی یه سنی عزل
ایلدم فلان کمسنه راضی اولورسه دیسه قاضی عزل اولور و شرط باطل اولور

كتاب الصرف

چون مصنف رحمه باب سلم ومسائل فتیه نک احکامندن فارغ اولدیسه صرفک احکامی بیاننه شروع
ایلدی اکثر مصنفین کتاب الصرف ایله معنون ایلدیلر ولکن مناسب اولان باب الصرف ذکر ایلمکدر زیرا صرف دخی
اقاله وسلم کبی بیعک نوعلرندندر وصرف لغتده بر ایکی معنایه کلور اولا رفع ورد معناسنه کلور
اللهم اصرف عنا کید الکافرین کبی ونقل معناسنه کلور حق سبحانه وتعالینک ثم انصرفوا صرف الله قلوبهم
قول شریفی کبی وزیاده معناسنه کلور نیکم حدیث شریفده واقع اولمشدر قال النبی صلی الله علیه وسلم من انتمی الی غیر ابیه
لا یقبل الله منه صرفا ولا عدلا بو محلده صرف نافله وعدل فریضه در واصطلاح شرعده هو بیع ثمن بثمن
بر ثمنی بر ثمن ایله بیع ایلمکدر متجانسا والا اسمنه اول ایکی ثمن متجانس اولسون ذهبی ذهبه ویاخود
فضه یی فضه یه بیع ایلمک کبی یا اسمنه غیر متجانس اولسون ذهبی فضه یه وفضه یی ذهبه بیع ایلمک کبی
وشرط فیه التقابض قبل التفرق یعنی صرفده ابدان ایله تفرقدن اولمزدن مقدم تقابض شرطدر تقابض ایسه
متبایعینک هر بری اول براخرده اولان ثمنی قبض ایلمکدر فیه ضمیری اولان ضمیر صرفه راجعدر وصح بیع الجنس
بغیره مجازفة وبتفضل یعنی صرفده بر جنسی کندو جنسنک غیری ایله یعنی ذهبی فضه یه وفضه یی ذهبه

بیع صحیحدر جنس مختلف اولدیغی اجلدن مجازفة وفضل ایله یعنی جزافا اولان ضمیر جنسه راجعدر
ولابیعه بجنسه الا متساویا اما جنسی کندو جنسی ایله بیع اولنمایه صحیح اولماز ذهبی ذهبه وفضه
فضه یه بیع ایلمک کبی الا انجق متساویا اولسه جایزدر وان اختلفا جوده وصیاغه ان وصیله در
یعنی بر جنسی کندو جنسی ایله بیع ایلمک صحیح دکلدر اگر جوده یعنی ایولکده وصیاغتده مختلفا اولورسه
زیرا جودت ایله صیاغت متحدده لقوله م جیدها وردیئها سواء فان بیع مجازفة ثم علم التساوی قبل
التفرق جاز اگر جنسی غیر جنسی ایله یعنی ذهبی فضه یه بیع ایلمک کبی جایزدر یعنی متعاقدین بیلمزسه بیع
اولنسه بعدالبیوع وقبل التفرق متساوی اولدیغی بلنسه بیع جایز اولور جنس مختلف اولورسه جهت
ولایجوز التصرف فی بدل الصرف قبل قبضه بدل صرفده قبضا ولنمزدن مقدم تصرف ایلمک جایز اولماز
ترک قبضه مفضی اولدیغی جهتدن قبضه اولنن ضمیر بدل صرفه راجعدر فلو باع ذهبا بفضه
واشتری بها ثوبا قبل قبضها فسد بیع الثوب فلو باع اولان فا ولایجوز التصرف فی بدل الصرف
قولنه تفریع واقع اولمشدر یعنی اگر بر کسنه ذهبی فضه ایله بیع ایلسه واول فضه قبض اولنمزدن مقدم انکله
بر ثوب اشترا ایلسه واول ثوبک بیعی فاسد اولور واقع اولان صرف حالی اوزره باقی قالور بها دها ولاده
وقبرنها اولان ضمیر فضه یه راجعدر ولو اشتری امة تساوی الفا مع طوق قیمته الفا بالفین ونقد الفا
فهو ثمن الطوق واگر بیک درهم ویکر بر امه قیمتی بیک درهم بر طوق ایله ایکی بیک درهمه اشترا ایلسه بیک
درهمی نقد ویرسه بو نقد ایلدیکی ویردیکی بیک درهم البته طوقک ثمنی واقع اولور زیرا طوقک ثمنی
مجلسده قبض اولنماغه محتاجدر بدل صرف اولدیغیچون وباقی قلان بیک درهم اول امه نک ثمنی اولور قیمته
اولان ضمیر طوقه راجعدر ولو اشتراها بالفین الف نقد والف نسیئة فالنقد ثمن الطوق واگر اول امه طوق ایله
بیک درهم نقد وبیک درهم مؤجل ایله اشترا ایلسه اول نقد اولان بیک درهم طوقک ثمنی واقع اولور
زیرا صرفده اجل باطلدر اما امه جایزدر اشتراها ده اولان ضمیر امه یه راجعدر وان اشتری سیفا
حلیته خمسون بمائة ونقد خمسین فهی حصة الحلیة وان لم یبین وقال هی من ثمنهما واگر حلیه سی اللی درهم یعنی اوزرنده
اولان فضه سی اللی درهم اولان سیفی یوز درهمه اشترا ایلسه واللی درهمی نقد ویرسه بو نقد اولان اللی درهم اول سیفک
اوزرنده اولان حلیه نک حصه سیدر اگر مشتری بیان ایتمسه یعنی انی بیان ایلمزایسه ده وباخود بو اللی درهم سیفک
یاخود حلیه نک ثمنیدن وردیسه زیرا احیانا واحدی تثنیه ایله تعبیر ایدرلر نتکم حق تعالینک یخرج
منهما اللؤلؤ والمرجان قول شریفنده واقع اولمشدر مراد ایکیسندن بریدر حلیته ده اولان ضمیر سیفه راجعدر
ثمنهما ده اولان ضمیر جنسه راجعدر ثمنهما ده اولان ضمیر سیف ایله حلیه یه راجعدر وان تفرقا بلا قبض صح فی السیف
دون الحلیة ان تخلص بلا ضرر ولا یبطل فیهما واگر بایع ایله مشتری تبایع ایدوب بلا قبض متفرق اولسه لر بیع انجق
سیفده صحیح اولور حلیه ده اولماز اگر اول حلیه نک سیف اوزرندن خلاص اولمسی بلا ضرر ممکن اولور ایسه واگر ضررسز

ممکن اولمازایسه بیع ایکیسنده یعنی سیف ایله حلیه ده باطل اولور وان باع اناء فضة وقبض بعض ثمنه وافترقا
صح فیما قبض فقط والاناء مشترک بینهما واگر بر کسنه فضه دن اناء یعنی بر قاب بیع ایلسه ومجلسده ایکی
بعض ثمنی قبض ایلسه صکره اول بایع ایله مشتری تفرق اولسه لر بیع انجق ایلدوکی قدرنده صحیح اولور واول اناء بایع ایله
مشتری مابینلرنده مشترک اولور وان استحق بعضه اخذ المشتری ما بقی بحصته اورده واگر اول بیع اولنان
اناءنک بعضیسی مستحق اولسه مشتری مخیردر ولکن مسته باقی قلان حصه سیله اخذ ایدر یاخود رد ایدر مثلا اناء بیک درهم
اشترا ایلسه ونصفی مستحق اولسه اول باقی قلان نصفی استرسه بشیوز درهم اخذ ایدر استرسه رد ایدر زیرا
اناءده شرکت عیبدر وبعضه ده اولان ضمیر اناء یه راجعدر بحصته ده اولان ضمیر ما بقی یه راجعدر ورده ده اولان
ضمیر بنه ما یه راجعدر ولو استحق بعض قطعة نقرة اشتراها اخذ الباقی بحصته بلاخیار واگر اشترا ایلدوکی بر قطعه
نقره نک یعنی کومشک بعضیسی مستحق اولسه مستحقدن باقی قلانی بلاخیار مقصه سیله اخذ ایلیه زیرا نقره ده
شرکت عیب دکلدر تبعیض ایله تنقیص اولمدوغی اجلدن اشتراه ده اولان ضمیر قطعه یه راجعدر بحصته ده اولان
ضمیر باقی یه راجعدر وصح بیع درهمین ودینار بدینارین ودرهم ایکی درهم بر دیناری ایکی دینار ایله بر درهمی
بیع ایلمک صحیحدر وبیع کر بر وکر شعیر بکرین بر وکرین شعیر ودخی بر کر بر ایله بر کر شعیری ایکی کر بر وایکی کر
شعیر ایله بیع اولنمایه صحیحدر واقع اولان اختلاف اجنس ایچون وبیع احد عشر درهما بعشرة دراهم ودینار ودخی اون بر
درهمی اون درهم ایله بر دیناره بیع ایلمک صحیحدر وبیع درهم صحیح ودرهمین غلة بدرهمین صحیحین ودرهم غلة
غلة فتح غین معجمه ایله بیت المالک قبول ایلمیوب تجارک اخذ ایلدکلری دراهمدر مغشوش والحق معناسنده در
یعنی ودخی بر درهم صحیح ایله ایکی درهم غلة ایکی صحیح درهم ایله بر درهم غلة بیع ایلمک صحیحدر جنسی خلاف
جنسنه مقابل اولمق اعتباریله وبیع دینار بعشرة علیه او بعشرة مطلقة ان دفع الدینار ودخی بر
دیناری ذمتنده اولان اون درهم ایله یاخود مطلق اون درهم ایله بیع اولنمایه صحیح اولور نقد اول
دیناری دفع ایلسه مثلا بر رجلک بر اخره اون درهمی اولسه واول اون درهمی الکا بر دیناره بیع ایلسه
ویاخود اوزرنده درهم اولان کسنه بر دیناری کندو دفع ایلسه اون درهم بیع صحیح اولور ویتقابض العشرة
بعشرة یعنی متداینین کسنه لرک هر بری اول اون درهمی اول براخردن تقابض ایلمک صحیحدر مثلا
زیدک عمروده اون درهم دینی اولسه عمرو دخی زیدک اون درهمه بر دیناری بیع ایلسه بو وجهله هر برینک اول براخردن
اون درهمی اولور تقابض ایسه اول زیدک عمروده اولان اون درهم اول عمروک زیده ثمن دینار دن اولان اون
درهم متقابلینده قلنور زیرا زیدک عمروده اون درهمی دینیدر وعمروک زیده اولان اون درهمی ثمندر عیندر
بو تقدیرجه مابینلرنده مجانس اولماز وما غلب الفضة والذهب فضة وذهب حکما بو ترکیبده لف ونشر
مرتب واردر یعنی شول نقدک کر غالبی یعنی اکثری فضه اوله حکما اول فضه در وشول نقدک کر غالبی یعنی
اکثری ذهب اولسه حکما اول ذهبدر غالبه اولان ضمیر ما قبلنده کی مایه راجعدر فلایجوز بیع الخالص

ولا يباع بعضه ببعض الا متساويا وزنا چونكه اول نقدك اكثري فضه‌در اول فضه قسمندندر امدي خالص
اولان ذهب وفضه مغشوش ايله بيع اولنمق جايز دكلدر ودخي بعض مغشوشي بعضسنه بيع ايلمك جايز اولماز
الا ايجن وزنده متساوي اولسه‌لر بيعي جايز اولور بعضه‌ده اولان ضمير وبعضه‌ده اولان ضمير غالبي فضه وذهب
اولانه شيئه راجعدر ولا استقراضه الا وزنا واول ذهب وفضه‌يي غالب اولانك استقراضي دخي جايز دكلدر الا
وزنا جايز اولور واستقراضه‌ده اولان ضمير دخي غالبي فضه وذهب اولان شيئه راجعدر وما غلبه الغش منهما فهو في
حكم العروض وشول شيئكه غشي غلبه ايليه فضه‌دن وذهبدن اولاني جوز التجار حكمنده‌در مثلا ذهب وفضه
باقروسنا برشيء غالب اولسه اول شيء باقر حكمنده‌در منهماده اولان ضمير ذهب ايله فضه‌يه راجعدر فبيعه بالخالص على
وجه حلية السيف مصنفك فبيعه قولي وما غلب عليه الغش قولنه تفريع واقع اولمشدر يعني شول شيئده كه غشي
غالب اوله ذهبدن وفضه‌دن اني خالص اولان ذهب ايله ياخود خالص اولان فضه ايله بيع ايلمك سيفك حليه‌سي كبي اولور
اوزرينه‌در يعني اكر اول خالص اولان فضه ياخود خالص اولان ذهب مغشوشده اولاندن اكثر ايسه بيعي جايز اولور
وبو خالص اولان مقدار ضربي مقداري مغشوشده اولان خالصك مقابلنده قلنور واول زياده لكه وارد غش
مقابلنده اولور واكر اول خالص مغشوشده اولان خالصك مثلي ايسه ياخود اندن اقل ايسه ياخود مقداري
بلنمز ايسه جايز اولماز سيفك حليه‌سنده اولديغي كبي فبيعه اولاده ضمير غشي غلبه ايلين شيئه راجعدر وبيع بيعه
بجنسه متفاضلا بشرط التقابض في المجلس شول شيئكه غشي غلبه ايليه اول مجلسده تقابض متفاضلا
كندو جنسي ايله بيع ايلمك جايزدر فضه ايكي جانبده موجود اولديغي اجلدن بيعه وبجنسه اولان ضميرلر اول شيء غلبه
ايدن شيئه راجعدر والتبايع والاستقراض بما يروج منه وزنا او عددا او بهما يعني اول غالبي مغشوش اولان دراهم
رايج اولوب وزنا ياخود عددا ياخود ايكيسي ايله تبايع واستقراض صحيح اولور اكر رواج وزنيله ايسه وزنن تبايع
اولنور اكر عدد ايسه عددا ايله تبايع اولنور اكر ايكيسندن ايسه ايكيسي ايله تبايع اولنور ولا يتعين بالتعيين
بالتعيين لكونه ثمنا اول غالبي غش اولان رواج حيثيتده ثمن اولمغله تعيين ايله متعين اولماز ولو اشترى به
فكسد بطل البيع واكر اول غالبي غش اولان شيء ايله برشيء اشترا ايلسه اول حين كاسد اولسه يعني انكله معامله
اولنمق ترك اولنسه بيع باطل اولور ابو حنيفه قتنده زيرا ثمن اولمسي اصطلاح ايدي كساد اولمسيله ثمنيت
هلاك اولمشدر ثمن هلاك اولنجق بيع بلا ثمن اولمق لازم كلور اول ايسه جايز دكلدر به‌ده اولان ضمير اول غالب
غشي اولانه راجعدر وقالا لا يبطل ويجب قيمته يوم البيع عند ابي يوسف وامامين ديديلر كه بيع باطل
اولماز يوم بيعده اولان قيمتي واجب اولور ابو يوسف قتنده واخر ما تعومل به عند محمد امام محمد قتنده كساد
اولدوغي كونلرك صوك كوننده تعامل ايدكلري ثمني واجب اولور وما لا يروج منه تعين بالتعيين وشول
مغشوشدن اولوب رواج بولمينا شيء تعيين ايله متعين اولور زيرا اصلنده سلعه ايدي ثمن اولمسي اصطلاحيدر
ومتساوي الغش كغالبه في التبايع والاستقراض غشي متساوي اولان دراهم مغلوبه كبيدر يعني غشي ناقص

اولان

اولان كبيدر تبايع واستقراضنده يعني انكله بيع واستقراض اولنماز الا وزنا وكذا في الصرف وقيل كغالبه
ودخي غشي متساوي اولان مغلوبه كبيدر صرفده وبعضلر غالبي كبيدر بو تقديرجه كندو جنسي ايله بيع اولنماز
جايزدر كغالبه‌ده اولان ضمير غشه راجعدر ويجوز البيع بالفلوس النافقة وان لم تعين يعني رايج اولان
فلوس ايله بيع جايز اولور تعيين اولنماز ايسه فان كسدت فالخلاف كما في كساد المغشوش واكر اول معامله
اولنان فلوس كاسد اولوب انكله معامله اولنمزدن قالورسه مغشوشك كسادنده ذكر اولنان خلاف
كبي اولور ولو استقرضها فكسدت يرد مثلها واكر اول فلوسي ايلدوكندن صكره كاسد اولسه اول كاسد اولان
فلوسك مثلني رد ايلر ابو حنيفه قتنده زيرا قرض عاريه كبيدر استقرضهاده اولان ضمير فلوسه راجعدر
وعند ابي يوسف قيمتها يوم القرض وامام ابو يوسف قتنده يوم قرضده اولان قيمتي لازم اولور يعني قيمتي
رد ايلر وعند محمد يوم الكساد وامام محمد قتنده كساد كوننك قيمتي لازم اولور ولا يجوز البيع بغير النافقة
ما لم تعين غير نافقه يعني غير رايج اولان فلوس ايله بيع جايز اولماز مادام كه تعيين اولنميه زيرا سلعه‌در تعيينه
محتاجدر ومن اشترى بنصف درهم فلوس او دانق او قيراط فلوس جاز البيع وشول كمسنه كه نصف درهم
فلوس ايله ياخود بر دانق فلوس ايله ياخود بر قيراط فلوس ايله برشيء اشترا ايلسه بيع جايز اولور دانق سدس
درهمدر قيراط ايسه معلومدر وعليه ما يباع بنصف درهم او دانق او قيراط منها واول مشتري اوزرينه اولان
كمسنك اوزرينه اول فلوسدن نصف درهم ايله ياخود بر دانق ايله وياخود بر قيراط ايله بيع اولنور شيء واردر
عليه‌ده اولان ضمير مشتري به راجعدر منهاده اولان ضمير فلوسه راجعدر ما يباعده اولان ما ايه بيان طرح
اولمشدر ولو دفع الى صيرفي درهما وقال اعطني بنصفه فلوسا وبنصفه نصفا الا حبة فسد البيع في الكل
اكر بر كمسنه بر صرافه بر درهم دفع ايدوب بكا بو درهمك بر نصفنه فلوس وير بر نصف اخرينه بر نصفدن برحبه
اكسك وير ديسه جملنده بيع فاسد اولور ابو حنيفه قتنده زيرا معناسي بر نصفنه فلوس وبر نصفنه برحبه
اكسك درهم وير ديمكدر فضه فضه‌يه متفاضلا بيع ايلمش اولور ربوا ايسه ربوادر وعندهما صح في الفلوس
وامامين قتنده فلوسده صحيحدر شقي ثانيده صحيح اولماز ولو كرر اعطني صح في الفلوس اتفاقا اكر اعطني لفظني
تكرار ايلسه بيع اتفاق ايله فلوسده صحيح اولور زيرا اعطني لفظي تكرار اولمسيله عقد متفرق اولور ولو قال اعطني به
نصف درهم فلوسا ونصفا الا حبة صح في الكل والنصف الا حبة بمثله والفلوس بالباقي واكر بكا بو درهمه نصف
درهم فلوس وير وبر نصفدن برحبه اكسك وير ديسه جملنده صحيح اولور واول نصف الا حبه كه ديمشدر كندو
مثلي ايله واقع اولور واول فلوس كه وار در درهمك باقيسنك مقابلنده واقع اولور اتفاقا قله به‌ده اولان
ضمير درهمه راجعدر **كتاب الكفالة** چون مصنف رحمه الله انواع بيعدن فارغ اولديسه كفالتك بيانته
شروع ايلدي كفالتك محاسني عقلا ونقلا ثابته‌در عقلا ثابت اولمسي بر مؤمن قرنداشنه اعانتدر وبو اعانت
وبو اعانت ايكي امري متضمندر اوكي امر كندو حقنده حق سبحانه وتعالينك اعانتي استجلاب ايدر لا بد الله تعالى

في عون العبد ما دام العبد في عون اخيه المسلم ايكنجى امر غيرى دن طلب احتشا قدر زيرا غيرى
حقنده احتشا سبب انعكاس امر در اذ القلوب مجبولة على حب من احسن اليها بويله اولدوغى ايلدن بن يوم
اللهم لا تجعل لفاجر عندي يدا فيحبه قلبي بيورمشلردر بعض علما قلمردن بشلردر كه من احسن فقد استحق الان يغنى
الاحتشا ابلغ طلب لا احتشا المحنى ايه زيرا حق سبحانه وتعالينك هل جزاء الاحسان الا الاحسان قول شريفي
واقع اولمشدر اما نقلا ثابت وليس حق سبحانه وتعالينك وكفلها زكريا قول شريفنده كفالت
لغتده مطلقا برشيئى برشيئه ضم معناسنه كلور واصطلاح شرعده هي ضم ذمة الى ذمة في المطالبة
كفالت اصطلاحده بر ذمتى بر ذمته مديونه اولان دينى مطالبه ايلمكده ضم ايلمكدر بو تقديرجه ذمتلر
اولان دين كفالت كفيلك اوزرينه واجب اولور واندن طلب اولنور واصيلك ذمتى برى اولماز
لا في الدين هو الاصح يعنى بر ذمتى بر ذمته ضم ايلمكدر لكن دينده دكلدر اصح بودر ولا يصح الا ممن عليك
التبرع كفالت صحيحه اولماز الا تبرعه مالك اولان كمسنه دن صحيح اولور مثلا عاقد عاقل وبالغ وحر اوله
اما عبد اولسه بعد العتق اندن طلب اولنور وهي ضربان بالنفس وبالمال ذكر اولنان كفالت ايكي ضربدر يعنى
ايكي قسم اوزرينه در بر قسمي كفالت بالنفس دركه بادمك نفسنه كفيل اولمقدر والاولى تنعقد بكفلت به
نفسه او برقبته ونحوهما مما يعبر به عن البدن ياخود فلان كمسنه ياخود رقبه سنه كفيل اولدم ديمسيله منعقد
اولور ياخود ايكى لفظك مثللرى ايله شول الفاظدن كه بدندن اكلا تعبير اولنور مثلا روح كبى جسد كبى وجه كبى
ورأس كبى اولان الفاظ ايله بنفسه اولان وبرقبته اولان ضميرلر اولتفتيا ايلديكمز فلانه راجعدر
ونحوهما اولان ضمير نفسله رقبه يه راجعدر وبه اولان ضمير ما ده اولان مايه راجعدر او بجزء شايع
منه كنصفه او عشره ودخى كفالت صحيح ومنعقد اولور قچان مكفولدن جزء شايعه كفيل اولدم ديسه
مثلا نصفنه كبى وعشرينه كبى منه اولان ضمير مكفول عنهه راجعدر ونصفه وعشره اولان ضميرلر
بنه اكا راجعدر وبضمنته او هو على او انا زعيم او قبيل به ودخى كفالت ضمنته لفظى ايله يعنى بن اكا ضامن
اولدم ياخود وهو على يعنى شو شيئى بنم اوزريمه در ياخود الي يعنى بو شيئى بكا در ياخود انا زعيم يعنى كفيلم
او قبيل به يعنى كفيلم ديمسيله منعقد وصحيح اولور ضمنته اولان ضمير بنه وياخود مكفوله راجعدر به
اولان ضمير بنه اكا راجعدر زعيم وقبيل كفالت معناسنه در لا انا ضامن لمعرفته كفيلك انا ضامن لمعرفته
يعنى بن بو ادمك معرفتنه ضامنم ديمسيله كفيل اولماز زيرا بو لفظ معرفته مستلزمدر مطالبه ايلمكه مستلزم
دكلدر معرفته اولان ضمير اول مكفول اولان شخصه راجعدر وصح اخذ كفيلين او اكثر بر ادم بر ادم اوزرينه اولان
دينه ايكى كفيل وايكيدن اكثر اخذ ايلمك صحيحدر ويجب فيها احضار المكفول به اذا طلبه المكفول له كفالتده اول
مكفول بهك احضارى واجب در قچان مكفول له اولان كمسنه انى طلب ايلسه فيها اولان ضمير كفالته راجعدر
وان لم يحضر حبس اكر اول كفيل اولان كمسنه مكفول بهى احضار ايلمزسه اول كفيل اولان حبس اولنه تا كم قاضينك عدم

احضاركى

عليه احضاركى وجهى ظاهر اولنجه يحضره اولان ضمير بارز مكفول به راجعدر وان عين وقت تسليمه لزمه
ذلك فيه اذا طلبه واكر اول كفيل اولان كمسنه اول مكفول بهك وقت تسليمنى تعيين ايلسه اول كفيله اول
وقتده تسليم ايلمك لازم اولور وقچن كه اول مكفول له طلب ايليه تسليمه اولان ضمير مكفول به راجعدر
لزمه اولان ضمير كفيله راجعدر فيه اولان ضمير وقته راجعدر طلبه اولان ضمير مكفول به راجعدر فان سلمه
قبل ذلك برئ اكر اول كفيل اولان كمسنه اول مكفول بهى اول شيئى قبل الوقت تسليم ايلسه اول كفيل برى اولور
مقصود حاصل اولدوغى اجلدن سلمه اولان ضمير بارز مكفول به راجعدر فان غاب المكفول به وعلم مكانه امهله
الحاكم مدة ذهابه وايابه وان مضت ولم يحضره حبس واكر مكفول به غايب اولسه وغايب اولدوغى مكان بلنسه
حاكم اول كمسنه كفيل اولان كمسنه اول مكفول بهك ذهاب وايابه مدتى يعنى كيدوب كلمه سى مقدارى مهلت
ويره اكر اول مدت كچوب كفيل اولان كمسنه اول مكفول بهى احضار ايلمز ايسه حاكم كفيلى حبس ايليه زيرا اكا لازم
حقك وفاسندن امتناع ايلمشدر مكانه وامهله وذهابه اولان ضميرلر مكفول به راجعدر ولم يحضره
اولان ضمير بارز بنه اكا راجعدر حبسه اولان ضمير كفيله راجعدر وان غاب ولم يعلم مكانه لا يطالب به واكر اول
مكفول به اولان كمسنه غايب اولوب وغايب اولدوغى مكان بلنمسه كفيل اولان كمسنه اول مكفول بهك
احضارنه مطالب اولماز زيرا مكانى نا معلوم اولدوغى ايچون احضارندن عاجز اولمشدر مكانه وبه
اولان ضميرلر مكفول به راجعدر وتبطل بموت الكفيل والمكفول به ولو عبدا يعنى كفالت كفيل اولان كمسنه نك
موتيله ودخى مكفول بهنك موتيله اكر عبد ايسه ده باطل اولور اول مطلوب اولان شيئك تسليمندن عجز
حاصل اولدوغى اجلدن دون موت المكفول له بل يطالب وارثه او وصيه الكفيل اما اول مكفول له اولان كمسنه نك
موتيله كفالت باطل اولماز بلكه اول مكفول لهنك وارثى ياخود وصيسى اولان كمسنه اول كفيلدن طلب ايدر
وارثه ووصيه اولان ضميرلر مكفول له راجعدر وبرئ اذا سلمه حيث يمكن مخاصمته وان لم يقل اذا دفعته
اليك فانا برئ وقچن كفيل اولان كمسنه اول مكفول بهى اول شيئى تسليم ايلسه برى اولور شول حيثيتدن كه
ويردوكنه مخاصمه ايلمسى ممكن اوله يعنى شهرده اوله ياخود حاكم كتورمك ممكن اولدوغى يرده اوله واكر كفيل اولان
كمسنه قچان سكا مكفول له برى دفع ايلرسم بن برى اولورم ديمز ايسه ده زيرا تسليم براته موجبدر سلمه اولان
ضمير مكفول به راجعدر مخاصمته اولان ضمير مكفول له راجعدر دفعته اولان ضمير مكفول به راجعدر وبتسليم
وكيل الكفيل او رسوله كفيلك وكيلنك تسليمى ايله وياخود كفيلك رسولنك تسليمى ايله كفيل برى اولور
ورسوله اولان ضمير كفيله راجعدر وبتسليم المكفول به نفسه في كفالته ودخى مكفول به كندو نفسنى اول كفيلك
كفالتندن تسليم ايلمسيله كفيل برى اولور مثلا مكفول به ادم اولسه كندو نفسنى تسليم ايليه اكا كفيل اولان كمسنه
برى اولور زيرا مقصود كه تسليمدر حاصل اولمشدر نفسه اولان ضمير مكفول به راجعدر كفالته اولان ضمير كفيله راجعدر
فان شرط تسليمه في مجلس القاضي فسلمه في السوق قالوا برئ واكر كفيل اولان كمسنه اول مكفول بهى اول شيئى قاضينك مجلسنده

تسلیم ایلمسنی شرط ایلیسه صکره انی سوقده تسلیم ایلسه علما دیدیلر که اول کفیل بری اولور زیرا معقود که
تسلیمدر حاصل اولمشدر تسلیمه که اولان فسلم که اولان ضمیر مکفول به راجعدر المختار فی زماننا انه
لا یبرا لکن زماننزده مختار اولان اول کفیل بری اولمامقدر زیرا ظاهر اولان بودر که شرع شریف قاصد اولدیغی
شرعا احضار ایلمکه تهاون ایلمسلردر انده که اولان ضمیر کفیله راجعدر وان سلمه فی مصر آخر ابراء عندهما واکر
اول کفیل کسنه اول مکفول به اولان شیئی بر اخر شهرده تسلیم ایلسه امامین قتنده بری اولماز زیرا اعتماد ایدرکه
شاهدلری تسلیمی تعیین ایلدوکی شهرده اولمق ویبرا عند الامام امام ابو حنیفه قتنده بری اولور زیرا
معتبر اولان قتنده تسلیم اولنما سیدر وان سلمه فی بریة او سواد لا یبرا واکر کفیل اولان کسنه اول مکفول به
اولان شیئی بریه که یعنی بر صحراده ویاخود بر سوادکه یعنی حاکمی اولمیان بر قریه که تسلیم ایلسه بری اولماز
خصومته قدرتی اولمدوغی اجلدن سلمه که اولان ضمیر مکفول به راجعدر وکذا ان سلمه فی السجن وقد حبسه غیر
الطالب وهمچنین کفیل بری اولماز همچنین اول مکفول به حبسده تسلیم ایلسه وحال بوکه انی طالبدن غیری حبس ایتمش
اوله زیرا انی مجلس شرعه احضار ایلمدین ممکن اولماز سلمه که اولان ضمیر مکفول به راجعدر حبسه که اولان ضمیر کفیله
راجعدر فان کفل بنفسه علی انه لم یوف به غدا فهو ضامن لما علیه فلم یوف به غدا لزمه ما علیه واکر بر کسنه بر کسنه نك
نفسنه شول شرط اوزرینه کفیل اولسه که اول مکفول عنه اکر یارین اول مکفول به اولان شیئی احضار ایلمزسه اوزرنده
اولان شیئه ضامن اولم اول مکفول به یارینکی کونده احضار ایلمیه کفیل اولان کسنه اول مکفول عنهك اوزرنده اولان
شیئی لازم اولور واول مکفول عنه اولان کسنه اول کفیل اولان کسنه یه مالی ضامن اولور بنفسه که اولان ضمیر مکفول عنه یه
راجعدر انه که اولان ضمیر شانه راجعدر به که اولان ضمیر مکفول به راجعدر علیه که اولان ضمیر مکفول عنهه راجعدر
لزمه که اولان ضمیر بارز کفیله راجعدر ولا یبرا عن کفالة النفس یعنی کفیل اولان کسنه یه اول مکفول عنهك اوزرنده
اولان شیئی لازم اولور وهمچنین نفسك کفالتندن بری اولماز ومن ادعی علی اخر مائة دینار بینها او لم یبینها فکفل بنفسه
رجل علی انه ان لم یواف به غدا فعلیه المائة فلم یواف به لزمه المائة خلافا لمحمد شول کسنه که بر اخرك اوزرینه یوز دینار
دعوی ایلسه که اول التون جید وردی واشرفی وافرنجی ایدوکنی بیان ایلسون یا که ایلمسون بعده بر رجل اول مدعی
علیهك نفسنه کفیل اولسه شول شرط اوزرینه که اکر یارین دعوی اولنان یوز دیناری وفا ایلمز ایسه اول یوز دینار بنم
اوزریمه اولسون دیسه و کفیل اولدوغی کسنه یوز دیناری ویرمسه یوز دینار کفیله لازم کلور بو مسئله ده امام محمدك
خلافی واردر ولا یجبر علی اعطاء کفیل بالنفس فی حدود وقصاص فان سمحت نفسه به صح یعنی شول کسنه نك که
اوزرینه حدود ویاخود قصاص لازم اوله اکا کندو نفسنه کفیل ویرمك جبر اولنماز ابو حنیفه قتنده واکر کندو نفسنه
کفیل ویرمکه سماحت ایدوب ویرورسه صحیح اولور وقالا یجبر فی القصاص وحد القذف واما مین دیدیلر که قصاص
وحد قذفده کفیل ویرمکه جبر اولنور زیرا حق عبددر فان شهد علیه مستوران فی حد او قود حبس یعنی ایکی مستور
آدم یعنی فساد وعدالتلری غیر ظاهر ایکی کسنه بر اخرك اوزرینه حد ویاخود قود ایله شهادت ایلسه لر اول

بکسنه

کسنه حبس اولنور وکذا ان شهد علیه عدل واحد خلافا لهما فی روایة وهمچنین انك اوزرینه عدل واحد
شهادت ایلسه حبس اولنور امامین ایچون بر روایتده خلاف واردر یعنی حدودده وقصاصده عدل واحدك شهادتیله
حبس اولنماز وصح الرهن والکفالة بالخراج خراجه رهن وکفالت صحیح اولور مثلا بر کسنه اوزرنده اولان خراجه کفیل
اولسه ویرسه ویاخود رهن قوسه صحیح اولور زیرا خراج طلب اولنور دیون ایدوکی استیفاسی ممکن اولان اشیادندر

مطلب الکفالة بالمال

چون مصنف رحمه کفالت بالنفس اولانك احوالندن فارغ اولدیسه کفالت بالمال اولانك احکامی بیاننه شروع
ایلیوب دیدی والکفالة بالمال صحیحة ولو مجهولا اذا کان دینا صحیحا مال ایله کفالت یعنی مال کفیل اولمق مجهول
اولورسه صحیحدر یعنی اول مال دین ایسه صحیح اولسه دیو مجهول اولدیغی جهالتی عفو قلدلر نحو تکفلت عنه بالف او بما لك
علیه او بما یدرکك فی هذا البیع یعنی مال کفیل اولمق مثلا بونك اوزرنده بیك درهم ویاخود سنك انده اولان
شیئه یاخود بو بیعدن سکا دکن شیئه کفیل اولدم دیسه کفالت صحیح اولور بو تکفلت که اولان صحیح بالذمه
لفظنه متعلقدر وبو الفاظ ایلان ضمان الدرك وضمان الاستحقاق کفالت تسمیه ایدرلر وکذا لو علقها
بشرط ملایم کشرط وجوب الحق نحو ما بایعت فلانا او ما غصبك او ما ذاب لك علیه او استحق المبیع فعلی وهمچنین کفالت
صحیح اولور همچنانکه کفالته ملایم بر شرطله تعلیق ایلسه حق واجب اولمق شرطی کبی مثلا ما دام که فلان ایله مبایعه
ایدرسن بنم اوزریمه در ویاخود فلانده شیئك واجب ثابت اولورسه بنم اوزریمه در ویاخود اشترا ایلدوکك
مستحق چیقه بنم اوزریمه در دیمسی کبی وذاب لفظی واجب معناسنه در وعلقها ده اولان ضمیر کفالته
راجعدر وکشرط امکان الاستیفاء نحو ان قدم وهو المکفول عنه وکشرط امکان قولی کشرط وجوب الحق قولنه
معطوفدر یعنی کفالت صحیح اولور استیفاسی ممکن اولان شیئه ایله تعلیق ایلسه کبی اکر زید که مکفول عنه در کلورسه
دیو شرط اولنمسی کبی وکشرط تعذر الاستیفاء نحو ان غاب عن البلد وهمچنین کفالت صحیح اولور استیفاسی
متعذر اولان شرط کبی مثلا زید بلددن غایب اولمق شرطی کبی وان علقها بمجرد الشرط کهبوب الریح ومجیء
المطر بطل واکر کفالتی مجرد شرط ایله مثلا یل اسمك کبی ویغمور یاغمق کبی شیئلر ایله تعلیق ایلسه اول تعلیق
باطل اولور کفالت صحیح اولماز علقها ده اولان ضمیر کفالته راجعدر وکذا ان جعل احدهما اجلا فتصح الکفالة
ویجب المال حالا یعنی کذلك شرط باطل اولور یعنی اول ایکی شرطك بری که هبوب الریح در ویاخود مجیء المطردر
اجل قلنسه کفالت صحیح اولور واول مال حالا واجب اولور صورت مسئله بودر که بر کسنه هبوب الریحه مطره باطل
اولوب کفالت صحیح اولور وکفیل اولدوغی مال فی الحال واجب اولور احدهما ده اولان ضمیر مغنی هبوب الریح ایله
مجیء المطره راجعدر وللطالب مطالبة ای شیئ من کفیله واصیله طالب ایچون ایکی کسنه نك که بری کفیل وبری مکفول
دینا اولان اصیلدر هر قنغیسندن طالب ایلسه واردر الا اذا شرط براءة الاصیل فتکون حوالة الا بقی کفیل اولان
کسنه حین کفالتده اول اصیلك بری اولمسنی شرط ایلمسه بو شرط ایله مطالبه اولنماز وبو تقدیرجه حواله اولور
کما ان الحوالة بشرط عدم براءة المحیل کفالة نتکیم حواله محیلك عدم براءة شرطیله کفالت اولور اعتقادده اعتبار

معافیه دیرا الفاظه وکلدر ولو طالب احدهما له مطالبة الآخر واکر اول طالب اولان کمسنه اول ایکسنک
برندن طلب ایتمک ایله یعنی مدیوننی وکفیلدن مطالبه ایلیشه اول برندن دخی مطالبه ایلمک واردر یعنی برندن طلب
ایلمک ایله آخردن طلب ایلمامکه مانع وکلدر ایکیسندن دخی طلب ایدر احدهما ضمیری اولان ضمیر مدیون ایله کفیله راجعدر
فان کفل بماله علیه وبرهن علی الف قرضه اکر برکمسنه برکمسنه نک اوزرنده اولان شیئه کفیل اولسه صاحب حق اولان
کمسنه اول مکفول عنه بیک درهم واردر دیو شاهدلر کتورسه اول کفیل اولان کمسنه یه اول بیک درهمی ویرمک لازم اولور
لزمه اولان ضمیر صاحب حقه راجعدر علیه اولان ضمیر مکفول عنه راجعدر لزمه اولان ضمیر کفیله راجعدر
وان لم یبرهن صدق الکفیل فیما اقر به مع یمینه واکر صاحب حق اولان کمسنه شاهدلر کتورمزایسه کفیل اولان کمسنه
یمینیله اقرار ایلدوکی شیئده تصدیق اولنور یمینه اولان ضمیر کفیله راجعدر والاصل فی اقراره بالاکثر علی نفسه
خاصة اصیل اولان کمسنه کفیلک اقرار ایلدوکی شیئدن زیاده ایله اقرار ایلیشه خاصة اول زیاده لک کندو نفسنک
اوزرینه در زیرا اقرار علی الغیر اول غیره سرایت ایلمز انجق مقرک اوزرینه واقع اولور مثلا دائن اولان کمسنه
شاهددن عاجز اولسه کفیل اولان کمسنه یوز درهم واردر دیو اقرار ایدوب اعتراف ایلدکدن صکره اصیل اولان
کمسنه ایکی یوز درهم واردر دیو اقرار ایلیشه اول کفیلک اقرارندن زیاده اولان یوز درهم اصیله لازم اولور زیرا اقرار
علی الغیر دن انجق کندو نفسندن تصدیق اولنور اقراره اولان ضمیر اصیله راجعدر ونفسه اولان ضمیر اصیله راجعدر
فان کفلها بلا امره لا یرجع علیه بما ادی عنه اکر برکمسنه برکمسنه یه بکا کفیل اول دیمکسزین کفیل اولسه واوزرینه
لازم کلانی ادا ایلیشه اول کمسنه مکفول عنه ایچون ادا ایلدوکی شیئی ایله رجوع ایده مز لکن ادا ایلدوکی ایچون متبرع
اولور امره اولان ضمیر مکفول له راجعدر عنه اولان ضمیر انکا راجعدر وان اجازها المکفول عنه ان وصله ردیعنی
واکر مکفول عنه اولان کمسنه کفیل اولدوغنه عالم اولدوغندن صکره اول کفالته اجازت ایدرسه یینه رجوع ایده مز
متبرع اولور اجازها اولان ضمیر کفالته راجعدر وان کفل بامره رجع ولا یطالبه قبل الاداء واکر کفیل اولان
کمسنه مکفول عنهک امری ایله کفیل اولسه ادا ایلدوکی شیئی ایله رجوع ایدر واول مکفول عنه اولان کمسنه
کفیل اولان کمسنه قبل الاداء یعنی مکفول له ادا اولنمزدن مقدم طلب ایلیمیه بامره اولان وبطالبه
اولان ضمیرلر مکفول عنه راجعدر فان لوزم فله ملازمته واکر اول کفیل ملازمت اولنسه یعنی الکا حواله
اولنسه ملازمت ایلسه لر کفیل دخی مکفول عنهه ملازمت ایلمک جائزدر فله اولان ضمیر کفیله راجعدر
ملازمته اولان ضمیر مکفول عنهه راجعدر وان حبس فله حبسه واکر کفیل حبس اولنسه کذلک دخی اول
مکفول عنهه حبس واردر فله اولان ضمیر کفیله راجعدر حبسه اولان ضمیر مکفول عنهه راجعدر ویبراء
الکفیل باداء الاصیل اصیل اولان کمسنه اوزرینه اولان شیئی ادا ایلمک کفیل اولان کمسنه کفیل اولدوغی شیئدن
بری اولور وان ابراء الطالب الاصیل واخر عنه بری الکفیل وتاخر عنه واکر طالب یعنی دین الدائن اولان کمسنه
اول اصیله یعنی مدیون اولان کمسنه ابرا ایلسه یاخود بر قاج کون تأخیر ایلیشه کفیل اولان کمسنه بری اولور یعنی

ابرا ایلدوکی صورتده کفیل بری اولور وتاخیر ایلدوکی صورتده کفیلک اوزرنده تاخیر اولنور بو تقدیرجه ترکیبده
لف ونشر مرتب واردر عنه اولان ضمیر اصیله راجعدر ایکنجی عنه کفیله راجعدر وان ابراء الکفیل واخر عنه لا یبرا
الاصیل ولا یتاخر عنه واکر طالب اولان کمسنه کفیل اولان کمسنه یی ابرا ایلسه ویاخود دینی اوزرندن تاخیر ایلیشه اصیل اولان
کمسنه ابرا اولنماز واوزرندن تاخیر اولنماز فان کفل بالدین الحال مؤجلا الی وقته یتاجل عن الاصیل ایضا اکر کفیل
اولان کمسنه اول حال اولان دینی بر وقته مؤجله کفیل اولسه اصیلک اوزرنده دخی مؤجل اولور ولو صالح الکفیل
عن الف مائة بریا اکر کفیل اولان کمسنه نک بیک درهم حقدن یوز درهم اوزرینه مصالحه ایلیشه اصیل ایله کفیل
بری اولورلر هر برجوع بها الکفیل فقط ان کفل بامره واول کفیل اولان کمسنه اول یوز ایله اول اصیلک اوزرینه رجوع ایلیشه
فقط اکر اصیلک امری ایله کفیل اولمش اولسه بهاده اولان ضمیر مائیه راجعدر بامره اولان ضمیر اصیله راجعدر وان صالح
عن الالف بجنس آخر رجع بالالف واکر اول کفیل اولان کمسنه اول اصیلده اولان بیک درهمی جنسندن غیری برشی ایله
مصالحه ایلیشه اول کفیل اول بیک درهم ایله اصیلک اوزرینه رجوع ایلر وان صالح عن موجب الکفالة بری هو و
الاصیل واکر کفیل اولان کمسنه کفالته موجب اولان شیئدن صلح ایلیشه یعنی کفیل والمتعلقدن صلح اولنسه کفالتدن
بری اولور واصیل اولان کمسنه اولماز وان قال الطالب للکفیل بالامر برئت الی من المال رجع علی الاصیل اکر طالب
اولان کمسنه امر ایله کفیل اولان کمسنه یه برئت الی سن بکا بری اولدک یعنی جرحتمده سنده اولان مالدن
بری اولدک دیسه کفیل اولان کمسنه اصیلک اوزرینه رجوع ایدر زیرا بو اقرار در طالبدن دائنک اولمشدر الدم
قبض ایلدم مرتبه سنده در اولیله اولسه کفیل اصیله رجوع ایدر وکذا فی برئت عند ابی یوسف خلافا لمحمد وکذا
کفیل اولان کمسنه اصیله اوزرینه رجوع ایدر یا لکز برئت دیسه یعنی برئت الی دیمیوب انجق برئت دیمکله
ابو یوسف قتنده امام محمد ایچون خلاف واردر یعنی امام محمد قتنده کفیل اولان کمسنه رجوع ایلماز وفی
ابرأتک لا یرجع یعنی ابرأتک لفظنده کفیل اصیلک اوزرینه رجوع ایلمز زیرا ابرأتک ابرا ایلدم صریحیدر وان
کان الطالب حاضرا یرجع الیه فی البیان فی الکل واکر طالب اولان کمسنه حاضر اولسه بیانندن آکا رجوع ایدر
جملهسنده تلریده زیرا مجلدر تاکم اجمال بیان اولنه الیه اولان ضمیر طالبه راجعدر ولا یصح تعلیق البراءة عن الکفالة
بالشرط کما شرائبراءة والمختار الصحة کفالتدن اوتوریه براءتی شرط ایله اثر برائت کبی تعلیق صحیح اولماز
اما مختار اولان صحیح اولمسیدر مثلا طالب اولان کمسنه یه اذا جاء غد فقد ابرأتک عن الکفالة یعنی یارینکی
کون کلدکده سنی کفالتدن ابرا ایلدم دیسه بعضیلر قتنده صحیح دکلدر مختار اولان قول اوزره اول تعلیق ینی
صحیح اولور ولا یجوز الکفالة بما تعذر استیفاؤه من الکفیل کالحدود والقصاص یعنی کفیل اولان کمسنه دن
استیفاسی متعذر اولان شیئی ایله کفالت جائز دکلدر حدود وقصاص کبی شیئلرده استیفاؤه اولان
ضمیر ما قبلنده اولان مایه راجعدر ولا بالاعیان المضمونة بغیرها کالمبیع والرهن وضمونه غیر سیله مضمون اولان
اعیان ایله کفالت جائز دکلدر مبیع کبی ورهن کبی اولان شیئلرده مثلا برکمسنه مشتریه ایچون بایعک بیع ایلدوکی

شیئی کفیل اولسه که نیجه ان مبیع هلاک اولسه بدلینی ویره ویاخود قیمتنی ویره صحیح اولماز زیرا نیجه ان مبیع
ید بایعده هلاک اولسه و ثمن ایله حق مطالبه قلمسه کفالتک معناسی قالمز ودخی رهن ایچون مرتهنده
اوتوری کفیل اولسه که نیجه ان مرهون هلاک اولسه بدلینی ویره ویاخود قیمتنی ویره صحیح اولماز زیرا هلاک رهن ایله
مرتهنه برشی لازم اولماز ولا بالامانات کالودیعة والمستعار والمستاجر ومال المضاربة والشرکة ودخی امانات ایله
کفالت جایز دکلدر ودیعه کبی ومستعار کبی ومستاجر کبی ومال مضاربه کبی ومال شرکت کبی زیرا بو اشیالر غیر
مضموندر ولا ببدل غیر صحیح کبدل الکتابة حر کفل او عبد ودخی بدل غیر صحیح ایله کفالت صحیح دکلدر بدل کتابت
کبی اشترسه اول حر کفیل اولسون استرسه عبد وکذا بدل السعایة عند الامام ودخی بدل سعایه ایله کفالت
صحیح دکلدر امام ابو حنیفه قتنده ولا بالحمل علی دابة معینة او بخدمة عبد معین ودخی دابه معینه‌نک اوزرینه
حمل ایلمکه یعنی کتورمکه کفیل اولمق صحیح دکلدر ویاخود بر عبد معیننک خدمتنه کفیل اولمق اما بو ایکی شی غیر معین
اولسه لر ذکر اولنانلرک خلافیدر یعنی بر دابه غیر معیننک اوزرینه حمل ایلمکه یاخود بر عبد غیر معیننک خدمتنه
کفیل اولسه صحیح اولور ولا عن میت مفلس خلافا لهما ودخی مفلس اولان میتدن کفالت صحیح دکلدر زیرا دین میتک
ذمتنه متعلقدر وما دامکه دنیاده ادا اولنمیه آخرتده مطالبه اولنور بو مسئلهده امامین ایچون خلاف واردر
یعنی امامین قتنده میتدن کفالت صحیح اولور زیرا بزم دن روایت اولنور که بر جنازه‌نک نمازنه حاضر
اولدی و بیوردیلر که هل علی صاحبکم دین دیدکده اصحاب رسول الله نعم درهما او دینارین دیدیلر بزم اول
جنازه‌نک صلوتندن امتناع ایلدی حضرت علی وابو قتاده رضی الله عنهما دیدیلر که یا رسول الله بزم اوزریمزه
اولسون دیدکلرنده حضرت رسول نمازینی قلدی ابو حنیفه طرفندن جواب و بویلهدر که بو حدیثده حضرت
علی وابو قتاده رضی الله عنهما کفالت سابقه اقرار ایلدی ولکن کفالتده ایسه اقرار وانشا برابردر واحتمالدر که
وعده اولیه تبرع ایله کذا فی العنایة ولا بلا قبول الطالب فی المجلس ودخی طالبک مجلسنده قبول ایلمکسزین کفالت
صحیح اولماز وقال ابو یوسف یجوز مع غیبته اذا بلغه فاجاز وامام ابو یوسف دیدیلر که کفالت اولان کسنه‌نک
غیبتنده جایزدر نیجه ان الا کفیل اولنمنک خبری واصل اولسه اول دخی اکا اجازت ویرسه غیبته‌ده اولان
ضمیر طالبه راجعدر بلغه‌ده اولان ضمیر فاعل خبر کفالته راجعدر و مفعول ضمیری طالبه راجعدر وان قال المریض
لوارثه تکفل عنی بما علی فتکفل مع غیبة الغرماء جاز اتفاقا واکر بر مریض اولان کسنه کندو وارثنه اوزرمده اولان دینی
کفیل اول دیسه پس مزبور وارث غرمانک غیبتنده اکا کفیل اولسه اتفاق علما ایله کفالت جایز اولور لوارثه‌ده
اولان ضمیر مریضه عایددر ولو قال لاجنبی اختلف فیه المشایخ واکر اول مریض اولان کسنه بر اجنبی کمسنه‌یه اوزریمده
اولان غرمانه کفیل اول دیسه مشایخ انده اختلاف ایلمشلردر کیمی صحیحدر وکیمی دکلدر دیمشدر ویجوز بالاعیان
المضمونة بنفسها کالمقبوض علی سوم الشراء والمغصوب والمبیع فاسدا ودخی بنفسها مضمون اولان
اعیان ایله کفالت صحیحدر اولور علی سوم الشرا مقبوض اولان شیئی کبی و مغصوب کبی و بیع فاسد ایله مبیع اولان

شیئی کبی

شیئی کبی صورت مسئله بر کمسنه بر شیئی اشترا ایلمک اوزرینه بلا صفقة المسه ور براده ودخی اکا اولسه کفالت صحیح اولور اکر اول موجود
ایسه عینی تسلیم اولنور هلاک اولورسه قیمتنه ضامن اولور و مغصوب و بیع فاسد ایله اولان مبیع دخی بو وجهیله در بنفسها حالده اولان
ضمیر اعیانه عایددر وبتسلیم المبیع الی المشتری والمرهون الی الراهن والمستاجر الی المستاجر دبالثمن ودخی مبیعی
مشتری‌یه تسلیم ایلمکه ویاخود مرهونی راهنه تسلیم ایلمکه ویاخود مستاجر اولان شیئی مستاجر اولان کمسنه‌یه تسلیم
ایلمکه کفالت جایز وصحیحدر زیرا کفیل و نفسنه الزام ایلدوکی حیثیتدن واجب اولدی ودخی خدمته کفیل اولمق دخی جایزدر

زیرا اول دخی ذمتنده واجب اولان حقوقدندر

فصل

بو فصل بیانه کفالته متعلق نیجه اشیانک
بیانندهدر ولو دفع الاصیل المال الی کفیله قبل دفع الکفیل الی الطالب لا یسترد منه واکر اصیل اولان کمسنه
یعنی ذمتنده مال اولان کمسنه ذمتنده اولان مالی کفیله دفع ایلسه کفیلک طالبی یعنی دین صاحبنه دفع
ایلمیندن مقدم کیرو اول اصیل اولان کمسنه که مکفول عنه در اول کفیلدن استرداد ایلمز زیرا قابضک
حقی اکا تعلق ایلمشدر کفیلده اولان ضمیر اصیله راجعدر ولا یسترد ده اولان ضمیر ماله راجعدر منه‌ده
اولان ضمیر کفیله راجعدر وما ربح فیه الکفیل فله ولا یتصدق به ورده الی المطلوب احب ان کان المدفوع
شیئا یتعین کالبر کفیلک قبض ایلدوکی مالدن حاصل اولان ربح کندونکدر انکله تصدق ایلمیه زیرا
قبض ایلمسیله ملکی اولمشدر والی مطلوبه یعنی داینه رد ایلمک احب واولیدر اکر مدفوع اولان شیئی
متعین اولان اشیادن ایسه مثلا بغدای کبی خلافا لهما اما امامین قتنده خلاف واردر زیرا اول ربح کفیلکدر
اکر مکفول عنه رد ایلمز ولو امر الاصیل علی کفیله ان یعین علیه ثوبا ففعل فالثوب للکفیل والربح علیه واکر
اصیل اولان کمسنه کفیل اولان کمسنه‌یه کندو یه بر ثوب عینه ایله دیو امر ایلسه کفیل دخی امرینه مطیع اولوب امر
ایلدوکی اوزره اشلسه اول ثوب کفیلک اولور وربح دخی کندو اوزرینه در وامر ایدن برشی لازم اولماز مثلا
اصیل اولان کمسنه کندو کفیلنه بکا بر ثوب اشترا ایله وبایعک سندن ربح ایدوب حسابا ایلدوکی بنم اوزریمه
اولسون دیسه کفیل دخی بر تاجره کلوب بر ثوب یاخود بر حریر طلب ایلسه تاجر اولان ربح طلب ایدوب زیاده خوف
ایلسه کیو اکا اون درهم دکر بر ثوب اون بش درهمه بیع ایلسه که انی بازارده مشتری اون درهمه بیع ایلیه
کندو اوزرینه بایع ایچون اون بش درهم ادا ایلمک واجب اولور امدی بو تقدیرجه ثوب کفیلک اولور واول
بش درهم ربح اوزره بایع ربح ایلمشدر کفیل اوزرینه در و بوکا بیع عینه تسمیه ایدرلر فتاوای قاضیخانده
رجل له علی رجل عشرة دراهم فاراد ان یجعلها ثلث عشر الی اجل قالوا یشتری من المدیون شیئا بتلک العشرة
فتقبض المبیع ثم یبیع من المدیون بثلثة عشر الی سنة فیقع التحرز عن الحرام ومثل هذا مروی عن رسول الله عم
انه امر بذلک دیو بیع العینه تقریر ایلمشدر ومشایخ بلخ دیدیلر که بیع العینه فی زماننا بزم اسواقمزده اولان
بیوعدن خیرلودر وابو یوسفدن روایت اولنور که بیع العینه جایزدر حرامدن تحرز ایچون ماجور اولور وزاهدی
صاحب محیطدن نقلا ذکر ایلمشدر که حرامدن فرار ایچون احتیال ایلمندر بو نقل عنا فی حلبی کفیله‌ده اولان ضمیر

اصيله راجع اولور عليه ضمير اولان ضمير كفيله راجعدر ومن كفل لآخر بما ذاب له على غريمه او بما قضي به له عليه فغاب الغريم فبرهن
الطالب على الكفيل بان له على الغريم الفا الف يقبل وشول كمسنه بر آخر كمسنه يه كندو غريمنك اوزرينه متقرر وثابت اولان شيئه
كفيل اولسه ويا خود اول آخره غريمنك اوزرينه كندويه قضا اولنمش شيئه كفيل اولسه صكره غريمي غايب اولسه
اولان اشيا ايله كفالت جايز دكلدر مبيع كبي ورهن كبي اولان شيلر كه بر كمسنه مشتري ايچون بايعدن بيع ايلديكي
شيئه كفيل اولسه كه تا كه مبيع هلاك اولسه بدلني ويره ويا خود قيمتني ويره صحيح اولماز زيرا قبل القبض مبيع بايعك
هلاكي اولسه ثمن ايله حق مطالبه قالماسه كفالتك مضافي قالمز ودخي راهن ايچون مرتهندن اولور كي كفيل
اولسه كه تا كه رهن هلاك اولسه بدلني ويره ياخود قيمتني ويره صحيح اولماز زيرا هلاك دين ايله مرتهنه
بر شيء لازم اولماز وليكن امانات كالوديعة والمستعار والمستاجر ومال المضاربة والشركة ودخي امانات ايله
كفالت جايز دكلدر وديعه كبي ومستعار كبي ومستاجر كبي ومال مضاربه كبي ومال شركت كبي زيرا بو اشيالر
غير مضمونلردر ولا بدين غير صحيح كبدل الكتابة غريم اولان كمسنه غايب اولسه غايب اولدقدن صكره طالب
اولان كمسنه دخي كفيلك اوزرينه برهنه ايلسه يعني شاهدلر كتورسه كه اول غايب اولان كمسنه نك غريمي بيك درهم
وار دار اول طالبك ايلدوكي برهنه وامضا ايلدوكي شاهد قبول اولنماز زيرا استقبالده قضا ايله واجب اولميان
شيئه كفيل اولمشدر له ضمير اولان ضمير آخره راجعدر عليه ضمير اولان ضمير بيع آخره راجعدر به ضمير اولان ضمير ثابته اولان
شيئه راجعدر له ضمير اولان ضمير بيع آخره راجعدر عليه ضمير اولان ضمير غريمه راجعدر له ضمير اولان ضمير طالبه راجعدر ولو برهن
ان له على زيد الفا وهذا كفيله بامره قضي به عليهما واگر طالب اولان كمسنه اول غايب اولان زيدك اوزرينه بيك درهمي
اولدوغنه برهنه ايلسه واول كمسنه كنده امري ايله كفيل بودر دعوي ايلسه ذكر اولنان بيك درهم ايله ايكيسنك اوزرينه
يعني كفيل واصيلك اوزرينه قضا اولنور يعني حكم اولنور له ضمير اولان ضمير طالبه راجعدر كفيله ضميرده اولان ضمير زيده
راجعدر بامره ده اولان ضمير زيده راجعدر به ضمير اولان ضمير الفه راجعدر وبعض نسخده به ضمير اولان ضميري برهانه
ارجاع ايلمشلر قضي بالبرهان عليهما ضمير اولان ضمير كفيل ايله اصيله راجعدر ولو بلا امر قضي على الكفيل واگر طالب
اولان كمسنه غايب اولان كمسنه نك اوزرينه امرسز كفيل اولديسه يالكز كفيل اوزرينه قضا اولنور وغايب اولان
اوزرينه قضا اولنماز وضمان الدرك للمشتري عند البيع تسليم يبطل دعوي الضمان للمبيع بعد ذلك ضمان الدرك
مبتدا ومضاف اليه در تسليم خبريدر واقع اولمشدر يعني مشتري ايچون بيع عقدنده دركه ضامن اولمق تسليمدر واول
مبيعده حقي اولدوغنه اعتراف در اول ضامن اولنك ضامن اولدقدن صكره اول مبيعي دعوي وطلب ايتمسنه مطلوبدر زيرا ضامن
اولمغه اقدام ايلمسي حقي اولمدوغنه اقراردر صكره اني طلب ايلمك صحيح دكلدر وكذا لو كتب شهادته وختم على صك
كتب فيه باع ملكه بيعا باتا ودعوي باطل اولور يعني بر كمسنه كندو شهادتني بر صكه يعني بر وثيقه يه يازسه واول
صكك اوزرينه ختم ايلسه كه فلان كمسنه ملكيني بيع ايلدي ديو ياخود بيع بات ايله بيع ايلدي ديو زيرا اسم شهادتنه
بو وجهله بيع ايلدوكنه اقراردر صكره رجوع ايده ميوب طلب ايلمسي صحيح دكلدر بخلاف ما لو كتبها على اقرار العاقدين

اما بر كمسنه شهادتيني متعاقدينك اقرارلرينه يازسه تقديم ايدن مسئله نك خلافيدر يعني متعاقدينك اقرارلرينه
شهادتيني يازسه واول مبيع دعوي ايلسه مبطل ومانع دكلدر وضمان الوكيل بالبيع الثمن يبطل بيعه وكيل
اولان كمسنه نك موكلي ايچون اول مبيعك ثمننه ضامن اولمق باطلدر وكذا المضارب بالثمن لرب المال ودخي
مضارب اولان كمسنه رب المال ايچون ثمنه ضامن اولمق باطلدر زيرا الكفالت بر آدمك ذمتنده اولان مالي طلب
ايلمكه التزامدر طلب بونلره مخصوصدر بو تقديرجه هر بري شيء كندو نفسنه ضامن اولمش اولور وضمان احد الشريكين
حصة شريكه من ثمن ما باع صفقة واحدة ودخي ايكي شريكك بريسي صفقه واحده ايله بيع ايلدكلري شيئك ثمندن
كندو شريكنك حصه سنه ضامن اولمق باطلدر مثلا ايكي رجل بر رجله صفقه واحده ايله بر عبد بيع ايلسهلر وايكيسنك
بريسي كندو شريكنه ثمندن حصه سنه ضامن اولسه باطل اولور زيرا صفقه واحده اولدوغيچون ثمن ايكيسنك مابينده
مشترك اولور وايكيسنك بريسي اول بر آخرك حصه سنه ضامن اولسه باطل اولديغي كندو نفسنه ضامن اولمق
لازم كلور ردي اول ايسه باطلدر وصح لو بصفقتين وضمان صحيح اولور صفقتين ايله اولسه زيرا بو صورتده اشتراك
العهد وضمان الدرك والخراج والقسمة صحيح ضمان الدرك اتفاقا جايزدر وضمان خراج دخي جايزدر زيرا دين
مقوله سيدر وضمان القسمة دن مراد قسامك اجرتنه ضامن اولمقدر وبعضيلر ديديلر كه ضمان قسمتدن
مراد ضمان النوائب ايمش كه بيانا اولنور امدي نوائبي اوزرينه عطف ايلمك عطف تفسيردر وبعضيلر ديديلر كه
عطف الخاص على العام قبيلندندر ومحصل كلام بو انواع ثلثه نك ضماني صحيحدر وكذا ضمان النوائب سواء
كانت بحق ككري الانهار واجرة الحارس او بغير حق كالجبايات نوائب شول نازله دركه صواحبيندن سلطانه
اصابت ايدر كويلر اصلاح ايتمك ايچون وسد ثغور كبي بو مقوله شيلر ظهور ايدوب مسلمين بيننده توزيع
وتقسيم اولنور بعضيلري اول حوايجه بر مكرده تردد ايلسه تردد ايدن كمسنه ايچون بر آخر كمسنه كفيل
اولسه كفالتي صحيح اولور كه اول حوائجه حق ايله اولسون بغير حق اولسون انواع جبايات كبي اولكي قسمك كفالتي
اتفاق ايله صحيحدر ثاني كه جبايات در انده خلاف واردر زيرا بعضيلر كفالت جايز دكلدر ديديلر وبعض مشايخ كفالت
صحيحدر سائر ديون كبي مطالبه اولنور لكن فتوي صحيح اولمامغه در جبايات ديدوكي في زماننا شول شيدر كه
ظلمه بغير حق اخذ ايدرلر عوارض وبدل نزل كبي اولان تكاليفدر وضمان العهدة باطل ضمان العهدة باطلدر زيرا بر
رجل بر رجلدن بر عبد اشترا ايلدي بر رجل دخي عهده سنه ضامن اولدي باطلدر زيرا لفظ عهده بر ايكي معنايه
اطلاق اولنور بري صك قديمه اطلاق اولنور وبري عقده كه حقوق عقده اطلاق اولنور وبري بودر كه خيار شرطه
اطلاق اولنور بو علل ايله قبل البيان عمل ايلمك متعذردر بو اجلدن ضمان باطل اولدي وكذا ضمان الخلاص ودخي
ضمان خلاص باطلدر ابو حنيفه قتنده زيرا خلاص ابو حنيفه قتنده مبيع مستحق اولسه خلاص ايدوب مشتري يه تسليم
ايلمكه روايتده باطلدر زيرا بوكا قادر دكلدر خلافا لهما امامين قتنده خلاف واردر يعني ضمان الخلاص قتلرنده
جايزدر دكلدر زيرا عينك تسليمنه قادر دكلسه ثمنه ضامن اولور ولو قال الكفيل ضمنته الى شهر وقال الطالب
بل حالا فالقول للكفيل ودخي كفيل ايله طالب نزاع ايدوب كفيل اولان كمسنه بر آيه دك ضامن اولدم

دنیه طالب اولان کمسنه سزحا لاضامن اولدک دینه قول کفیلکدر زیرا حال اولمق دعوالنه منکر در ضمنده
اولان ضمیر بنه راجعدر وجایزکه مدیونه راجع اوله وفي الاقرار للمتولي واقرارده قول مقرله نکدر مثلا برکمسنه براخره
سنک بنده برآیه دکین یوز درهم دینک واردر دیو اقرار ایلسه مقرله تکذیب اولان کمسنه یوز درهم اولدوغنده نقد تبادیو
احله انکار ایلسه قول مقرله نکدر ولو یؤخذ ضمان الدرک ان استحق المبیع مالم یقض بثمنه علی بایعه مبیع اولان
نسنه بجن مستحق اولدوغی ظهور ایلسه ضامن الدرک اولان کمسنه اخذ اولنماز مادامکه اول بایعک اوزرینه اول
مبیعک ثمنیله قضا اولنمیه بثمنه ده اولان ضمیر مبیعه راجعدر بایعه ده اولان ضمیر ثمنه راجعدر **باب**
کفالة الرجلین والعبدین چون مصنف رحمه رجل واحدک کفالتی بیانندن فارغ اولدیسه ایکی رجلک
کفالتلری بیانینه شروع ایدوب دیدیکه دین علیهما کفل کل عن صاحبه فما اداه احدهما لا یرجع به علی الاخر
الا اذا زاد علی النصف بررجلک متاعی بهاسندن ایکی رجلک اوزرینه دینی اولوب وهر بریسی کندو صاحبنه
کفیل اولسه اعدی ایکیسینک بریسی شول ادا ایلدوکی نسنه ایله اول بریسینک اوزرینه انکله رجوع ایلمز الا انجق
ادا ایلدوکی شئی نصفندن زیاده اولسه اول زیاده رجوع ایدر زیرا ایکی رجلک هر بریسی اوزرنده اولان
نصفی ادا ایلمه‌لر اصیلدر واول بر نصف اخره کفیلدر وشول ادا ایلدوکی شئی کندو اوزرنده اولاندن حساب
اولنور علیهما ده اولان ضمیر رجلینه راجعدر اداه ده اولان ضمیر فما ده اولان مایه راجعدر به ده اولان ضمیر
ادا ایلدوکی شئیه راجعدر ولو کفلا بمال عن رجل وکفل منهما به عن صاحبه فما اداه رجع بنصفه علی شریکه
او بکله علی الاصیل او بامره واکر ایکی رجل بر رجلک اوزرنده اولان ماله کفیل اولسه‌لر بو ایکیسنک وبو ایکی
رجلک هر بری کندو صاحبنک اوزرنده اولجمله ماله کفیل اولسه اعدی بو ایکیسنک هر بری شول ادا
ایلدوکی شئینک نصفی ایله کندو شریکنک اوزرینه رجوع ایدر یاخود جملة ادا ایلدوکی شئی ایله اول اصیلک
اوزرینه رجوع ایدر اکر اصیلک امری ایله کفیل اولمش ایسه زیرا ایکی بیعده حق اوزرلرنده اولان شئیده برابردر
وادا ایلدکلری شئی شیوع ایله ایکیسنک اوزرینه در به ده اولان ضمیر ماله راجعدر صاحبه ده اولان ضمیر ایکی کفیلک
برینه راجعدر اداه ده اولان ضمیر فما ده اولان مایه راجعدر بنصفه ده اولان وبکله ده اولان ضمیرلر اداه ده
اولان ضمیره راجعدر بامره ده اولان ضمیر اصیله راجعدر وان ابراء الطالب احدهما اخذ الاخر بکله واکر طالب
اولان کمسنه ایکی کفیلک برینی ابرا ایلسه طالب ایچون کفیل اخر کل مالی ایله اخذ ایلمک واردر زیرا کفیلی ابرا ایلمک
اصیلک ابراسنه مستلزم دکلدر اولیا اولسه مالک کلیسی اصیلک اوزرینه باقی قالور اول براخر ایسه کل ماله
کفیلدر فلهده اولان ضمیر طالبه راجعدر بکله ده اولان ضمیر ماله راجعدر ولو فسخت المعاوضة فلرب الدین
اخذ من شاء من شریکیها بکل دینه یعنی شرکت معاوضه ایله شریک اولان کمسنه‌لر اول شرکت معاوضه فسخ ایلسه
لرب الدین اولان کمسنه ایچون جایزدرکه اول معاوضه شریکلرینک هر قنغیسی استرسه کل دینی ایله اخذ ایلیه شریکیهماده اولان
ضمیر معاوضه یه راجعدر دینه ده اولان ضمیر رب الدینه راجعدر وما اداه احدهما لا یرجع علی الاخر مالم یزد به علی النصف

وشرد

رشول شبکه ایکی شریکک بریسی ایله رب المال اولانه ادا ایلمش اولا انکله اول براخرک اوزرینه رجوع ایلماز مادامکه
نصفدن زیاده اولمیه اداه ده اولان ضمیر مایه راجعدر به ده اولان ضمیر اداده اولان ضمیره راجعدر ایکنجی به
اولان بنه اکا راجعدر واذا کوتب العبدان بعقد واحد وکفل عن صاحبه رجع کل علی الاخر بنصف ما ادی
قچان ایکی عبد عقد واحد ده مکاتب اولسه واول ایکی عبدک هر بریسی صاحبندن کفیل اولسه یعنی
هر بریسی کندو رفیقنه کفیل اولسه هر بریسی مال کتابتدن ویردوکی شئینک نصفی ایله اول براخرک
اوزرینه رجوع ایلر عقدکا تحسانا جایزدر وقیاس جایز اولماسیدر زیرا بو عقده اولمق بالطریق الاولی رصاحبه
اولان ضمیر ایکی عبدک برینه راجعدر وان اعتق السید احدهما قبل الادا صح واکر اول ایکی عبدک سیدی اول ادا
کمسنه ایکی عبد مکاتبک برینی مال کتابت ادا اولنمزدن مقدم اعتاق ایلسه صحیح اولور احدهماده اولان
ضمیر عبدانه راجعدر وله ان یاخذ حصة الاخر منه اصالة او من العتق کفالة ودخی سید ایچون جایزدرکه
اول براخر مکاتبک حصه‌سینی بنه کندودن اخذ ایلیه اصالت طریقیله زیرا کندو سببی اصیلدر ویاخود
معتقدن اخذ ایلیه کفالت طریقیله زیرا صاحبنه کفیل ایدی محصل کلام اول ایکی عبدک سیدی
مخیردر دیلرسه بدل کتابتی کفالت طریقیله معتقدن اخذ ایدر دیلرسه اصالت طریقیله مکاتبدن
اخذ ایدر ویرجع المعتوق بما ادی علی صاحبه ومعتوق اولان کمسنه صاحبنک اوزرینه انجق ادا ایلدوکی
شئی ایله رجوع ایدر زیرا کندو امری ایله ادا ایلمشدر ولو کان دعلی مال لا یجب علیه الا بعد عتقه واکر بر عبد
مملوکک اوزرنده غیرک مالی اولسه عبد اوزرینه ادا سی واجب اولماز الا عتق اولدقدن صکره زیرا مملوکیت
حالنده مالک اولمز دخی سید نذر علیه ده اولان ضمیر عبده راجعدر عتقه ده اولان ضمیر بنه عبده راجعدر
تکفل به رجل کفالة مطلقة لزم الکفیل حالا یعنی اول عبد مملوکک اوزرنده ماله بر رجل کفالت مطلقه ایله
یعنی حال وتاجیل قیدندن مطلق کفیل اولسه اول کفیل اول دین مالی کفیله فی الحال لازم اولور اکر مطلق
اولمیوب مؤجل ولیدی قبل حلول الاجل طلب اولنمزدی به ده اولان ضمیر ماله راجعدر واذا ادی لا یرجع
علی العبد الا بعد عتقه وقچان کفیل اولان کمسنه عبدک اوزرنده اولان مالی ادا ایلسه انکله عبدک
اوزرینه رجوع ایلمز الا عتقدن صکره ولو ادعی رقبة عبد فکفل به رجل فمات العبد فبرهن المدعی
ان لم ضمن الکفیل قیمته واکر بر کمسنه بر عبدک رقبه‌سی دعوی ایلسه یعنی بو شخص بنم عبدمدر دیو دعوا ایلسه
اول رقبه‌یی دعوی اولنان عبده براخر کمسنه کفیل اولسه مزبور عبد الکفالة فوت اولسه بعد الفوت
مدعی اول کندو عبدی اولدوغنه شاهد کتورسه اول عبده کفیل اولان کمسنه انک قیمتنه ضامن اولور
زیرا عینی هلاک اولدوغی تقدیرجه قیمتی لازم اولور به ده اولان ضمیر انه ده اولان عبده راجعدر له ده اولان
ضمیر مدعی به راجعدر رقبته ده اولان ضمیر عبده راجعدر ولو کفل سید عن عبده بامره او عبد عن سیده
عن سیده فعتق فادی لا یرجع الاخر واکر بر سید کندو عبدینه کندو امری ایله کفیل اولسه یاخود

یاخود بر عبد غیر مدیونی کندو سیدینک امری ایله کفیل اولسه کفیل اولدقدن صکره معتق اولسه عبددن
ویاخود سیددن هر قنغیسی که برشیئی ادا ایلمش اولسه قول افندیسنک اوزرینه ادا ایلدکلری
رجوع ایلماز **کتاب الحوالة** چونکه مصنف رحمه کفالت احوالندن فارغ اولدیسه حوالة نک احکامی
بیاننه شروع ایلدی حواله لغتده نقل وتحویل معناسنه در واصطلاح شرعده وهو نقل الدین من
ذمة الی ذمة یعنی حواله بر دینی بر ذمتدن بر ذمته نقل ایلمکدر یعنی محیل اولان کمسنه ذمتندن
اول محتال علیهک ذمتنه نقل اولنمقدر وتصح فی الدین لا فی العین حواله دینده صحیح اولور عینده
صحیح اولماز زیرا حواله نقل معناسنه در عینده ایسه نقل تصور اولنماز برضی المحیل والمحتال علیه
یعنی حواله صحیح اولور محتالک یعنی حواله اولانک ودخی محتال علیهک یعنی حواله یی قبول ایدنک کرکدر بونلر
رضالری ایله وقیل لا بد من رضی المحیل ایضا ودیلدی که محیل اولان کمسنه نک دخی رضاسندن لا بد در
واذا تمت بری المحیل بالقبول فلا یاخذ المحتال من ترکته لکن یاخذ کفیلا من الورثة والغرماء
مخافة التوی وقچان حواله تمام اولسه محیل اولان کمسنه دن بری اولور یعنی محتالک ومحال
علیهک قبوللری ایله تمام اولسه ومحیل اولان کمسنه دن فوت اولسه محتال اولان کمسنه انک ترکه سندن
اخذ ایلمز لکن ورثه دن یاخود غرماسندن کفیل اخذ ایدر هلاک اولمانک خوفندن اوتوری ترکه
اولان ضمیر محیله راجعدر ولا یرجع علیه المحتال الا اذا توی حقه واول محتال اولان کمسنه اول محیلک
اوزرینه رجوع ایلمز الا قچان هلاک اولسه اول حقنده رجوع ایدر علیه ده اولان ضمیر محیله راجعدر
وهو بموت المحتال علیه مفلسا او انکاره الحوالة وحلفه ولا بینة علیها یعنی توی که هلاکدر اما ابو حنیفه قتنده
ایکی شیئک برسی ایله اولور بری اول محتال علیهک مفلسا اولمسی ایله دخی اول محتال ومحیلک بینه لری
یوقدر وهو ضمیری توا یه راجعدر وانکاره اولان ضمیر حواله یه راجعدر وعندهما بتفلیس القاضی اماین قتنده
قاضینک مفلسی ارزسیله دخی ثابت اولور یعنی مفلسدر دیو اوزرینه حکم ایلمک ایله اولور ایاده اولان ضمیر
محتال علیهه راجعدر وتصح بالدراهم المودعة ودخی حواله ودیعه اولان دراهم ایله صحیح اولور مثلا زید عمروک
یاننده ودیعه طریقیله بیک درهم امانت قویسه زیدک دخی بکره بیک درهم دینی اولسه زید بکر اول بیک
درهم حواله ایلسه صحیح اولور ویبرا المحتال علیه بهلاکها محتال علیه اولان کمسنه بری اولور اول ودیعه اولان
دراهمک هلاک اولمسیله زیرا حقی انکا متعلق ایدی وبالمغصوبة ولا یبرا بهلاکها ودخی حواله غصب اولنمش
دراهم ایله صحیح اولور اما هلاک اولمسیله محتال علیه اولان کمسنه بری اولماز بهلاکها ده اولان ضمیر مغصوبه یه راجعدر
وان قید الحوالة بالدین او الودیعة او الغصب لا یطالب المحیل المحتال علیه بحق یعنی حواله دین ایله یاخود ودیعه
ایله یاخود غصب ایله قید اولنسه اول محیل اولان کمسنه اول محتال علیه اولان کمسنه دن طلب ایلمز یعنی محیل
اولان کمسنه اول شیئی محتال علیه دن اخذ ایلمز زیرا محتال علیهک حقی تعلق ایلمشدر مع ان المحتال اسوة

لغرماء المحیل بعد موته مع هذا محتال اولان کمسنه اول محیل اولان کمسنه ایله اسوه در برابر در محیلک موتندن
صکره موتنده اولان محیله راجعدر وان لم یقید بشیء فله المطالبة واکر حواله برشیئ ایله قید اولنمز ایسه یعنی
دین ایله یاخود ودیعه ایله یاخود غصب ایله قید اولنماز ایسه محیل اچون مطالبه ایلمک وار در مثلا مدیون اولان کمسنه
دین الدینه بو رجلک اوزرنده اولان بیک درهمی سنی حواله ایلدم دیسه محتال اولان کمسنه نک حقی اول محتال علیه
اولان کمسنه ده اولان دینه وودیعه یه وغصبه تعلق ایلمز بلکه محتال علیهک اوزرینه واجب اولان اول محتالک
دینی کندو مالندن وفا ایلمکدر اول محیل اولان کمسنه محتال علیه ده اولان دینینی وودیعه سینی ومغصوبینی
قبض ایلر ولا تبطل الحوالة باخذه ما علی المحتال علیه او عنده محتال علیهک یاننده یاخود اوزرنده اولان
شیئی محیل اولان کمسنه اخذ ایلمک ایله حواله باطل اولماز عنده ده اولان ضمیر محیل علیه راجعدر واذا طالب المحال
علیه المحیل بمثل ما احال علیه فقال احلت بدین لی علیک لا یقبل بلا حجة قچان محال علیه اولان کمسنه اول
محیل اولان کمسنه حواله ایلدیکی شیئک مثلی ایله مطالبه ایلسه محیل دخی محال علیهه بنم سنک اوزرنده اولان
دینم ایله حواله ایلدم دیسه بو قولی حجتسز یعنی بینه سز قبول اولنمز زیرا دینم وار دیو دعوی ایلدوکی بینه یه محتاجدر
زیرا البینة علی المدعی عدبه ده اولان ضمیر مایه راجعدر ولو طالب المحیل المحتال بما احاله به فقال احلتنی بدین لی
علیک لا یقبل بلا حجة قچان محیل اولان کمسنه اول محتاله حواله ایدوب قبض ایلدوکی شیئی ایله مطالبه ایلسه
محتال دخی اول محیل اولان کمسنه به سن بنم اوزرنده اولان دینم ایله حواله ایلدک دیسه محتالک قولی حجتسز قبول
اولنمز وتحول محیلکدر وکره السفتجة وهی الاستقراض لسقوط خطر الطریق سفتجه ضم سین ایله وسکون فا ایله
وفتح تا ایله وجیم ایله دا مدا السفتجة لفظنه لغریب اولنمشدر لغه محکم معناسنه در واصطلاح
فقهاده مصنف ذکر ایلدوکیدر سفتجه مکروه در وبو سفتجه اقراضدر یعنی برکسنه بربلده اقچه کوندرمک کت
راه خوفندن امانت طریقیله کوندرمکدن خوف ایلمکله برکسنه یه قرض ویروب فلان بلده ده اولان شریکیه
تسلیم ایله دیمکدر ومکروه اولمقلغنک سببی حضرت رسول علیه السلام نفع وجر ایدن قرضدن نهی بیورمشلردر **کتاب**
القضاء چونکه اکثر بیع وشراده وربوا وسلم وکفالت وحواله ده نزاع واختلاف واقع اولوب
قضا وقاضیه محتاج اولمغین مصنف رحمه مذکوراتک عقبنده کتاب القضایی ذکر ایلدی قضا لغتده
برقاچ معنایه کلور بری الزام وتقدیر معناسنه کلور وقضی ربک الا تعبدوا الا ایاه کبی وبری فلغ
اولمق معناسنه کلور قضا الحاکم بالنفقة کبی واصطلاح شرعده الزام وفصل معناسنه در والقضاء
القضاء بالحق من اقوی الفرایض وافضل العبادات قضا واجماع علما ایله فرض کفایه دندر وایکی
خصمک ما بیننده حق وعدل ایله قضا اقوی اولان فرایضدندر وافضل اولان عباداتدن واهله
هو اهل الشهادة واهل قضا وشول کمسنه در که شهادته اهل اوله یعنی هر شیئکه شاهده اشتراط اولنور
قاضیه دخی اشتراط اولنور واهله ده اولان ضمیر قضایه راجعدر وشرط اهلیتها قضا نک

اهلیتنك شرطیه شهادتنك شرطیدر یعنی شاهده عقل وحریت وعدالت اشتراط اولندیغی کبی کذلك
قاضیه دخی اشتراط اولنور اهلیتی اولان ضمیر قضایه راجعدر واهلیتها ده اولان ضمیر شهادته راجعدر
والفاسق اهل له فاسق اولان کمسنه قضایه اهلدر وبعضیلر قتنده قضاسی صحیح دکلدر اصلا زیرا فاسق
کندو نفسنه امین دکلدر غیره امین اولماق بطریق الاولیدر ویصح تقلیده ویجب ان لا یقلد یعنی فاسق اولان
کمسنه قضایه اهل دیدیکمز کبی ترك قولدرکی اوزره تقلیدی صحیح اولور لکن واجب اولان تقلید اولنماسیدر
کوجه تقلید اولنسه صحیح اولور ومقلد یاثم اولور تقلیده ده اولان ضمیر فاسقه راجعدر کما یصح قبول
شهادته یعنی فاسق قضایه اهلدر شهادتنك قبولی صحیح اولدیغی کبی ویجب ان ینعزل فی ظاهر المذهب
وعلیه مشایخنا واکر عدل اولان کمسنه رشوت اخذ ایدوب یاخود زنا ایله یاخود شرب خمر ایله فاسق اولسه
عزلی مستحق ظاهر مذهبده عزل اولنمز واکثر مشایخ عزل اولنماق اوزره در علیه ده اولان ضمیر عدم عزله
راجعدر ولو اخذ القضاء بالرشوة لا یصیر قاضیا واکر قاضی قطعا قضایی رشوت ایله اخذ ایلسه قاضی
اولماز ورساده ده حکم ایلدوکی تقدیرجه حکمی نافذ اولماز والفاسق یصلح مفتیا وقیل لا فاسق اولان کمسنه
مفتی اولمغه صلاحیتی واردر یعنی مفتی اولمسی صحیحدر وبعضیلر وبعضیلر قتنده صحیح دکلدر ولا ینبغی ان
یکون فظا غلیظا قاضی اولان کمسنه فظ غلیظ یعنی سیء الخلق کلامی شدید اولمق لایق دکلدر وجبارا
عنیدا ودخی جبار عنید یعنی متکبر حقه مخالف اولمق لایق دکلدر حسن خلق صاحبی اولمق کرکدر زیرا
حضرت رسول علیه السلامك خلیفه سیدر وینبغی ان یکون موثوقا به فی دینه ودخی قاضی اولان کمسنه یه
لایقدر که دیننده موثوق به یعنی معتمد علیه اوله وعفافه ودخی عفافنده یعنی عفیف اولمق زیرا عفاف
اساس دیندر وعقله ودخی عقلنده دخی زیرا عقل مدار تکلیفدر وصلاحه ودخی صلاحنده زیرا
ضدنده فساد واردر وفهمه ودخی فهمنده زیرا فهیم اولمسه خصمانك کلاملرینی تصور ایده مز وعلمه
بالسنة ودخی حضرت رسول عمك سنتنه عالم اولمده یعنی حضرتك اقوال وافعالنه مطلع اولمسنی
والآثار ودخی آثاره علم اولمده یعنی اصحاب کرامدن مروی ووارد اولان احکامه وواصل المسنده ووجوه
الفقه ودخی وجوه فقهده یعنی احکام وقایعه متعلق اولان مسائلده وقیاس مقده عالم اولمقدر
محصل کلام قاضی اولان کمسنه یه لایقدر که بو جمله ذکر اولنان اشیاده موثوق به ومعتمد علیه اوله وکذا
المفتی کذلك مفتی اولان کمسنه یه لایقدر که بو ذکر اولنان اوصاف ایله موصوف اوله وفظ غلیظ وجبار عنید
اولمیه والاجتهاد شرط الاولویة اجتهادك معناسی بذل المجهود لنیل المقصوددر یعنی انسانك مقدوری
ومجهودینی نیل مقصوده بذل وصرف ایلمکدر ومجتهد اکا دیرلر که کتاب الله ده اولان وسنت رسول الله ده
اولان احکام واشیانك جمیعسنده عالم اوله یعنی قاضینك مجتهد اولمسی شرط اولویتدر ائمه ثلثه
قتنده شرط جوازدر فیصح تقلید الجاهل چونکه قاضینك مجتهد اولمسی شرط اولویت اولدیسه بو تقدیرجه
قضایه جاهلی تقلید ایلمك صحیح اولدی زیرا جائزدر که قضا غیرك فتواسی ایله ایلیه لکن جاهل ایله مراد اولان

مقلددر زیرا مقابله ده مجتهد ذکر اولندی جاهل تعبیر اولندیغی مجتهده نسبت ایلهدر شافعی قتنده
اصلا جائز دکلدر ویختار الاقدر والاولی یعنی برکسنه یه تولیه اولنمق اقتضا ایلسه اقدر اولانی کوزلمك یعنی
احکامه وعلمه زیاده قدرتلری ودخی غیریدن اولی اولان کمسنه تولیه ایلمك اختیار اولنمق کرکدر زیرا
حدیث شریفده وارد اولمشدر من قلد انسانا عملا وفی رعیته من هو اولی منه فقد خان الله ورسوله وجماعة
المسلمین وکره التقلید لمن خاف الحیف والعجز عن القیام به یعنی ارتکاب قبایحه حیف وخوف
ایلین کمسنه یه قضا تقلید ایلمك مکروهدر ولا بأس لمن یثق من نفسه باداء فرضه یعنی قضا طلب ایلدیکی
شول کمسنه یه که کندو نفسنده قضانك اداسنه واثق اوله بو معنی فرضه ده اولان ضمیر لفظ اولدن مستفاد راجع اوله
اما قضایه راجع اولمیه شویله اولورکه قضا لا بأسدر شول کمسنه یه که کندو نفسنده اول قضانك اداء فرضنه
واثق اوله من نفسه ده اولان ضمیر لمن ده اولان منه راجعدر بعض علما کراهتی بو محلده عدم الجواز ایله تعبیر ایلدیلردر
حتی صدر الشهید لا یجوز الدخول الا مکرها دیو قید ایلمشدر ومن له فرض عین وشول کمسنه که اول قضایه متعین
اوله انك اوزرینه قاضی اولمق فرض عین اولور فرض کفایه اولمیوب یاخود اختیار ایلدیکی فرض اولور اندن غیری
اولماغله عباد اللهك حقوقی ضیاعات اولنمق احتمالی اولنور له ده اولان ضمیر قضایه راجعدر علیه ده اولان ضمیر من ده
راجعدر ولا یطلب القضاء ولا یسأله ودخی کمسنه قضا قلبی ایله طلب ایلمیه ولسانی ایله سؤال ایتمیه
زیرا حضرت رسول عم من طلب القضاء وکل الی نفسه ومن اجبر علیه نزل علیه ملك یسدده ولمن ثبق علیه
بیورمشلردر یتیما امده اولان ضمیر قضایه راجعدر ویجوز تقلیده من السلطان الجائر ودخی قضا جور صاحبی
اولان سلطاندن تقلید ایلمك یعنی انك تقلیدی ایله قاضی اولمق جائزدر زیرا صحابه کرامدن معاویه دن
قضا تقلید ایلدیلر علی رضی الله عنه ایله خلافه دن منکر مع هذا حق حضرت علینك ایدی ودخی یزیدن قضا
تقلید ایلدیلر یزیدك فسق وجوری ایله علما تابعین حجاجدن تقلید ایلدیلر مع هذا زماننك اظلمی
ایدی ومن اهل البغی ودخی قضا اهل بغیدن تقلید ایلمك جائزدر واهل بغی شول کمسنه لردر که امامك
اطاعتندن خارج اولمشلردر الا اذا کان لا یمکنه من القضاء بالحق الا یمکن اول سلطان جائره یاخود
سلطان باغی اول قاضی قضا بالحق ایله قضادن تمکین ایتمدیسه مثلا احکام شرع شریفه مخالف شیلر ارتکاب
ایلمکه امر ایلسه اول حینده اندن تقلید جائز دکلدر یمکنه ده اولان ضمیر قاضی یه راجعدر واذا قلد یسال
دیوان قاض قبله وهی الخرائط التی فیها السجلات والمحاضر وغیرهما وقتی که قاضی سلطان طرفندن
مولی اولسه ابتدا کندو طرفندن اول اولان قاضینك دیوانینی طلب ایلیه ودیوان ایسه شول خرائطدر یعنی شول
کیسه لردر که انده سجلات وضع اولنور ودخی محاضر که جمع محضردر طلب ایلیه ودخی بونلردن غیری اولان شیلری
طلب ایلیه مثلا وصیلرك واوقاف وغیره وتقدیر اولنان نفقاتك کتب وتحریر صکوکی کبی اولان شیلری قبله ده
اولان ضمیر قاضی یه راجعدر فیها ده اولان ضمیر خرائطه راجعدر ویبعث امینین یقبضانها بحضرة المعزول

او امينه يكي متولي اولان قاضيه تسعط ريفيدن اول معزول اولان قاضيدن اولان خرايطي قبض ايلمك ايچون
ايكي امين ارسال ايليه اول خريطه معزول اولان قاضينك ياخود امينك حضورنده قبض ايليه لر ويقبضانها
اولان ضمير خرايطه راجعدر امينه ده اولان معزوله راجعدر ويسألانه شيئا فشيئا يعني ارسال اولنان ايكي
امين او سجلاتي معزول اولان قاضيدن شيئا فشيئا يعني بر بر طلب ايلسونلر ويسألانه ده اولان ضمير
معزوله راجعدر ويجعلانه بر كل نوع في خريطة على حدة واول ايكي امين اولان كسنه لر اول سجلاتي هر نوعني
بر خريطه يه بالعرجه قويه لر مثلا ايتام مع نصب وصي ايچون اول سجلاتي باشقه بر كيسه يه وتقرير اوقافه
قيم نصب ايلمك ايچون اولان سجلاتي باشقه بر كيسه يه وقس على هذا ويسئل في حال المحبوسين واول قاضي
جديد اولان كسنه ابتدا كه محل حكومته حلول ايلر اول محلده محبوس اولنلرك حاللرينه نظر ايليه
وهر بريسي نه خصوص ايچون حبس اولنمشدر استفسار ايليه فمن اقر بحق او قامت عليه بينة الزمه
اعني شول كسنه كه بر حقي ايله اقرار واعتراف ايليه ياخود انكار ايدوب اوزرينه اول حقي اولدوغنه بينه
قايم اولسه اني الزام ايليه عليه اولان ضمير ذي راجعدر ولا يعمل بقول المعزول قاضي جديد اولان كسنه
اول محبوسلرك حقنده معزول قضانك قولي ايله عمل ايلميه زيرا معزول اولنلر رعايا يه الحاق اولنمشدر
واحدك ايسه شهادتي كفايت ايلمز ولا ينادي عليه ثم يخلي بعد ما انتظر في امره ويأخذ منه كفيلا
واكر اقرار ايليوب بينه دخي قايم اولمسه اول محبوسك اوزرينه ندا اولنه كه هر كيمك محبوس اولان فلان بن
فلانده حقي وار ايسه مجلس شرعه حاضر اولسون بر كسنه كلوب دعوي ايدرسه بعد الاثبات اوزرينه حكم اولنور
هيچ كيمسه كلميوب بر شيئي اثبات اولنمازايسه سبيلي تخليه اولنور يعني اطلاق اولنور امرنه انتظار
اولندقدن صكره يعني احتياط ايدوب تفحص ايلدكدن صكره اطلاق ايليه واطلاق اولنديغي تقديرجه نفسنه
بر كفيل اخذ ايلسون بو تركيبده اولان ضميرلر جمله سي محبوسه راجعدر ويعمل في الودايع وغلاة الوقوف
او باقرار ذي اليد ويكي متولي اولان قاضيه ودايعه متعلق اولان ماده لرده واوقافك غلاتنه
متعلق اولان دعوالرده بينه ايله عمل ايليه ياخود ذي اليد اولان كسنه نك اقراري مقبول دكلدر
لا بقول المعزول الا ان اقر ذو اليد بالتسليم منه وذكر اولنان قاضينك قولي ايله عمل اولنميه ديو حكمي
بيان اولندي ايديكا لا يخفي ذو اليد اولان كسنه بو شيئي او ودايعي معزول اولان قاضيدن اخذ ايلدوكنه
اقرار واعتراف ايليه اول حينده معزول اولان قاضينك قولنه عمل اولنور منه ده اولان ضمير قاضيه راجعدر
ويجلس للحكم جلوسا ظاهرا في المجلس الجامع اولي واول يكي متولي اولان قاضي صاحبلري اولان سلطان
ناس اكثرنده حكم ايلمك ايچون مسجده جلوس ظاهر ايلر يعني غير مختفي وغير محتجب اولان جلوسي ايله جلوس
ايلسون لكن جامعده جلوس ايليه سي اولي در زيرا جامع مسجدده زياده شهرتلودر ولو جلس في داره واذن
في الدخول فلا بأس به واكر قاضي اولان كسنه كندو اوده جلوس ايدوب ناسه كندو اوزرينه دخول ايلمكه

اذن ويرسه لا بأس يعني دارنده مجلس ايلمكده ضرر يوقدر زيرا حكم عبادتدر مكان مخصوصه تعيين
اولنماز اما اوسط بلده ده جلوس ايليه سي افضل وعامه ناسه انفعدر به ده اولان ضمير جلوسه راجعدر
ولا يقبل هدية الا من قريبه او ممن جرت عادته بمهاداته ان لم يكن لهما خصومة ولم تزد على العادة يعني قاضي
اولان كسنه دن هديه قبول ايلمسون الا كندو قريبندن يعني خصمندن ياخود انكا هديه ويرمك ايله عادتي
سبقت ايتمش كيمسه دن وبو ايكي كسنه نك هديه لرينك قبول اولماسنك شرطي خصومتلري اولمامق و[illegible] تقديرده
وهديه لري معتاددن زياده دكل ايسه زيرا زياده اولسه قضا مصلحتي ايچون اولمش اولور قريبه ده اولان ضمير
قاضي يه راجعدر بمهاداته اولان ضمير قريبا ايله هديه معتادي اولان كسنه يه راجعدر ويحضر الدعوة العامة
لا الخاصة ودخي قاضي اولان كسنه عامه اولان دعوتلره حاضر اوله خاص اولنده حاضر اولميه وهي ما لا
يتخذ ان لم يحضر يعني دعوت خاصه شول دعوتدر كه ياخود شول طعاملردر كه كندو حاضر اولميا يدي اتخاذ
اولنماز ايدي ويشهد الجنازة ويعود المريض ودخي قاضي اولان كسنه جنازه نمازنه حاضر اوله ومريض
اولان كسنه لري اعاده ايليه يعني زيارتلرينه واره ويتخذ مترجما وكاتبا عدلا ودخي قاضي اولان كسنه يه
بر مترجم يعني ترجمان اتخاذ ايليه كه خصملردن اولان ماده لري قيد ايدوب تحرير ايلمك ايچون ويسوي بين
الخصمين جلوسا واقبالا ونظرا ودخي قاضي يه لازمدر كه ايكي خصمك ما بينلرني تسويه ايليه جلوسده
واقبالده ونظرده ولا يسار احدهما ولا يشير اليه ودخي اول ايكي خصمك بريسي ايله سرا سويلشميه
ودخي اول ايكي خصمك بريسنه اشارت ايلميه ولا يضيفه دون الاخر ودخي اول ايكي خصمك بريسنه ضيافت
ايدوب اول بريسنه ايلمامكي ايلميه زيرا متهم اولور ولا يضحك ودخي بر خصمك يوزينه كولوب اول بريسنك
يوزينه تعبس ايلميه ولا يمزح معه ودخي انوكله مزاح يعني لطيفه ايليه ولا يلقنه ودخي اول ايكي خصمك
بريسنه حجتي تلقين ايليه يعني خصمنه جواب مانع ودافع نسنه لر ده بويله ديو تعليم وحجته ده اولان
ضميرلر خصمه راجعدر ويكره تلقين الشاهد بقوله اتشهد بكذا ودخي قاضي اولان كسنه يه مكروهدر
شاهد اولان كسنه يه حجتي تلقين ايليه مثلا شاهده اتشهد بكذا يعني فلان معنايه شهادت ايلرمسن
ايدر ميسين ديمه واستحسنه ابو يوسف في غير موضع التهمة يعني امام ابو يوسف شاهده تلقين ايلمكي حسن
كوردي غير موضع تهمتده اما موضع تهمت اولمجق اتفاق ايله جايز دكلدر استحسنه ده اولان ضمير تلقينه
راجعدر ولا يبيع ولا يشتري في مجلسه يعني قاضي يه لايق دكلدر كه مجلس قضاده بيع وشرا ايليه زيرا
انده دخي تهمت واردر مجلسده اولان ضمير قضايه راجعدر ولا يمازح ودخي قاضي يه لايق دكلدر كه
خصم ايله ونه غيري ايله مجلس حكمده مزاح ايليه زيرا خلق اراسنده مهابتي ساقط اولور فان عرض
له هم او نعاس او غضب او جوع او عطش او حاجة كف عن القضاء اكر قاضي يه غم ياخود اويقو ياخود
غضب ياخود اجلق ياخود صوسزلق ياخود قضاء حاجت عارض اولسه ايكي خصمك ما بينلرنده قضا

قضا ایلمدن کف ایلیه یعنی امتناع ایلیه زیرا قضا تفکره محتاجدر و بونلر اولوقتده تفکری قابل دکلدر
ودخی هر برنده نهی خاص وارد اولمشدر لرر اولادن ضمیر قاضیه راجعدر اذا تقدم الیه الخصمان فان شاء
قال لهما مالكما وان شاء سكت واذا تكلم احدهما اسكت الآخر یعنی ایکی خصم تقدم ایدوب قاضی
حضورینه واقف اولسه قاضی اولادن کسنه مخیر اولوب استرسه ایکی خصمه مالکما یعنی دعواکز ندر
دیه واسترسه سکوت ایلیه وچون ایکی خصمک بریسی تکلم ایلسه اول بریسی سکوت ایلیه تا کیم اول خصم
کلامندن فارغ اولوب بریسی سؤال اوله **فصل** وقتا که حبس احکام قضادن اولوب
واکا نچه احکام تعلق ایلدیسه مصنف رحمه الله بو فصلده حبسک احکامی بیاننه وضع ایلمشدر
واذا ثبت الحق للمدعی وطلب حبس خصمه فان ثبت بالاقرار لا یحبسه الا اذا امر فابی یعنی مدعی
اولان کسنه ایچون ثابت اولسه وکذلک خصمنک حبسنی طلب ایلسه اکر اول حق اقرار ایله ثابت اولوبسه
مادام که اول خصم ثابت اولان حقک دفعنه امر اولنوب ابا اتمیه انی حبس ایلمیه وچون ادا ایلمسنه امر
ایدوب ابا ایلسه حبس اولنه خصمه لر اولادن ضمیر مدعی یه راجعدر واذا ثبت بالبینة حبس قبل الامر
بالدفع وقیل لا واکر اول حق بینه ایله ثابت اولسه حقی مستحقنه دفع ایلمکه امر ایلمزدن مقدم حبس ایلیه
ودخی بعضیلر دیدیلر که قبل الامر حبس اولنمیه فان ادعی الفقر حبسه فی کل ما لزمه بدل مال کالثمن والقرض یعنی مدعی
علیه اولان خصم فقیر اولدوغنی ادعا ایلسه قاضی انی حبس ایلیه هر شیده که بدل مال اولوب طریقیله لازم
اولمش ثمن کبی ومبیع وقرض کبی شیلرده حبسه اولادن ضمیر لرز خصمه راجعدر لزمه ده اولادن ضمیر بنه اکا
راجعدر او بالتزامه کالمهر المعجل والکفالة ودخی قاضی اول فقرن دعوا ایدن خصمی حبس ایلیه هر شیده که
کندو نفسنه التزامیه طریقیله لازم اولمش اوله مثلا خاتونک مهر معجلی کبی وکفالت کبی شیلرده بالتزامه
اولادن ضمیر خصمه راجعدر لا فیما عدا ذلک یعنی ذکر اولنانلردن ما عدا ارنده حبس اولنمیه مثلا ضمان متلفات
وارش جنایات ونفقات اقارب وزوجات کبی شیلرده الا اذا برهن خصمه علی یساره الا اینجق فقر
دعواسن ایدن کسنه نک خصمی یساری اوزرینه برهنه ایلسه یعنی مالی اولدوغنه شاهد کتورسه اول
حینده حبس اولنور خصمه ده اولادن ضمیر فقیره راجعدر یساره ده اولادن ضمیر بنه اکا راجعدر ویحبسه مدة
یغلب علی ظنه انه لو کان له مال لاظهره هو الصحیح یعنی قاضی اولان کسنه مدعی علیه اولان فقیری بر مدت
حبس ایلسون که ظننه بو فقیرک مالی اولیدی بو مدتده اظهار ایدردی غلبه ایده تخمینه دکین صحیح دخی بودر
یحبسه ده وعلی ظنه ده اولادن ضمیرلر قاضی یه راجعدر انه ده وله ده لاظهره ده اولادن ضمیرلر فقیره راجعدر وقیل
شهرین او ثلاثة ودیدیلر که ایکی آی یا خود اوج آی حبس اولنه فان لم یظهر له مال خلی سبیله اکر بو مدتده حکم
مالی ظهور ایلمزایسه قاضی انک سبیلنی تخلیه یعنی اطلاق ایلیه له ده وسبیله ده اولادن ضمیرلر فقیره راجعدر
الا اذا برهن خصمه علی یساره فیؤبد حبسه الا اینجق اول فقیرک خصمی اولان کسنه نک یسارینه یعنی

غنی

غنی اولدوغنه برهنه ایلیسه اول زمانده حبسی تأبید ایلیه اولور زیرا اول اولدوغی حقیقی ظاهر اولدی اکر منع
ایلدوکی اجلدن تأبید ایله حبسی مستحق اولور رجل بو ترکیبده اولادن ضمایر فقیره راجعدر ولا یسمع البینة
علی اعساره قبل حبسه علیه عامة المشایخ یعنی قاضی اولان کسنه بر کسنه حبس اولنمغه امر ایلدکده
اولکسنه بن معسرم و معسر اولدوغمه بینه اقامت ایدرم دیسه قاضی انی حبس ایلمزدن مقدم بینه سن استماع ایلمیه
عامه مشایخ بونک اوزرینه در زیرا بینه یه نفیده در مادام که بر موید ایله تأبید اولنمیه قبول اولنمزدن اول
موید ایسه حبسیدر اعساره وحبسه ده اولادن ضمیرلر فقیره راجعدر ویحبس الرجل لنفقة زوجته رجل کندو
زوجه سنک نفقه سی ایچون حبس اولنور زیرا ادا سندن امتناع ایلمک ایله ظالم اولمشدر زوجته ده اولادن ضمیر
رجله راجعدر لا والد فی دین ولده الا اذا ابی من الانفاق علیه یعنی والد اولان کسنه کندو ولدینک دیننده
حبس اولنماز الا اینجق ولدکنه ولدینک اوزرینه انفاقدن ابا ایلسه اول زمان حبس اولنور زیرا
بو صورتده حبس اولنماسی ظلم دکلدر ولده اولادن ضمیر والده راجعدر علیه ده اولادن ضمیر ولده راجعدر ولو مرض
فی الحبس لا یخرج ان کان ثمه من یخدمه فیه والا اخرج اکر اول حبس اولنان کسنه مریض اولسه اول حبسدن اخراج اولنمیه
اکر اول یرده انک حبس ایچنده اکا خدمت ایدر کسنه سی وار ایسه وخدمت ایدر کسنه سی یوغ ایسه حبسدن اخراج
اولنه له ده اولادن ویخدمه ده اولادن ضمیرلر محبوسه راجعدر فیه ده اولادن ضمیر حبسه راجعدر ولا یمکن المحترف من
الاشتغال فیه هو الصحیح صاحب خدمت یعنی صاحب صنعت اولان کسنه حبس اولدوغی تقدیرجه حبسده
صنعتنی اشتغال ایلمکدن تمکین اولنمیه صحیح بودر اشتغال ده اولادن ضمیر محترفه راجعدر فیه ده اولادن ضمیر حبسه
راجعدر ویمکن من وطی جاریته ان کان فیه خلوة واول محبوس کسنه کندو جاریه سنک وطیدن تمکین اولنور
اکر اول حبسده بو معنایه مقابل بر خلوت وار ایسه جاریته ده اولادن ضمیر محبوسه راجعدر فیه ده اولادن
ضمیر حبسه راجعدر واذا تمت المدة ولم یظهر له مال خلی سبیله وچون اول محبوسک حبس مدتی تمام اولسه
واصلا بر مالی ظهور ایلمسه قاضی انک سبیلنی تخلیه ایلیه یعنی اطلاق ایلیه له ده وسبیله ده اولادن ضمیرلر محبوسه
راجعدر ولا یحول بینه وبین غرمائه بل یلازمونه ولا یمنعونه من التصرف والسفر ویاخذون فضل کسبه یقسم
بینهم بالحصص ودخی قاضی اولان کسنه اول حبسدن اطلاق اولنان فقیرک وغرماسنک بیننه حائل
و مانع اولمیه یعنی ارباب حقوقه تعلقلرینی طلب ایلمدن مانع اولمیه واول ارباب حقوق اولان کسنه لر
دخی اول کسنه یه ملازمت ایلسونلر و اکا تصرفدن وسفر کتمکدن مانع اولمسونلر و بر شی کسب ایلدکی تقدیرجه
اول کسبنک فضلنی اخذ ایلسونلر و ما بینلرنده حصه لری مقداری قسمت ایلسونلر بینه ده اولادن ضمیر
محبوسه راجعدر والملازمة ان یدور معه حیث ما دار یعنی محبوس اولان کسنه اطلاق اولنوب ملازمت
اولنسون دیو بیان اولنان ملازمتک معناسی غرما اول حبسدن اطلاق اولان کسنه ایله دولانه
ایلسونلر یعنی بیله جه کزسونلر هر نه یره توجه ایدرسه معه ده اولادن ضمیر حبسدن اطلاق اولنه راجعدر

فاذا دخل داره جلس على الباب وحوفا اول غرماتز سیمدن اولان محبوس کندو اوینه داخل اولوقده انلر فیها
قپوده جلوس ایلیسونلر دارهده اولان ضمیر اول حبسدن اطلاقا ولنه راجعدر ولو کان الدین لرجل علی امرأة
لا یلازمها بل یبعث امرأة تلازمها یعنی رجلك دینی بر خاتونك اوزرنده اولسه دین صاحبی لان رجل
اول خاتونه ملازمت ایدوب بیله گزمیه بلکه کندو کبی خاتونی گزدرسن بلازمهاده اولان امرأیه راجعدر
وقالا اذا فلسه الحاكم یحول بینه وبین غرمائه الا ان یبرهنوا انه له مالا واما بین دیدیلر که اول محبوس اولان
کمسنه حاكم تفلیس ایلیه یعنی مفلس اولدوغنه حكم ایلیه اول حینده کندو ایله غرماسنك ما بینه حائل ومانع
اوله تا کم غرماسنك مالی اولدوغنه شاهد گتوره لر فلسه اولان ضمیر محبوسه راجعدر غرمائه ده اولان ضمیر
اکا راجعدر

فصل

بو فصل مجلس شرعده حاضر اولوب ومجلس شرعدن غایب اولوب اوزرینه
شهادت اولنانلرك بیانندهدر واذا شهدوا عند القاضی علی خصم حاضر حكم بها وكتب بالحكم وهو السجل
یعنی قچن شاهدلر حضور قاضیده بر حاضر اولان خصمك اوزرینه شهادت ایلیه لر اول شاهدلرك
شهادتلری ایله حكم اولنه اول قاضینك ایلدوگی حكم كتب اولنه یعنی یازدیغی حكم سجلدر مثلا قاضینك
حكمت بكذا او ثبت عندی كذا دیدوكی سجل قیدا اولنه زیرا قولی حكمدر بهاده اولان ضمیر شهادته راجعدر
وان شهدوا على غایب لا یحكم بها بل یكتب بها لیحكم المكتوب الیه وقچن قاضینك حضورنده بر غایب
اولان کمسنه نك اوزرینه شهادت ایلیه لر اول شهادت ایله اول غایبك اوزرینه حكم ایلمیه بلكه اول
شهادتی بر قاضیه دخی یازه تا کم اول مكتوب الیه انكله حكم ایلیه ایكی بهاده اولان ضمیر شهادته راجعدر وهو
كتاب القاضی الی القاضی بو مكتوب منه دن اول مكتوب الیه یه یازیلان كتاب القاضی الی القاضیدر والكتاب
الحكمی وهو نقل الشهادة فی الحقیقة یعنی حقیقتده كتاب حكمی اولنسه شهادتی مكتوب منه اولان قاضینك
اول مكتوب الیه اولان اول مكتوب الیه اولان قاضیه تفویض ایلمشدر که اول ماده ده کندو رأیی ایله حكم ایده
ویقبل فی كل ما لا یسقط بالشبهة كالدین والعقار والنكاح والنسب والغصب والامانة والمضاربة
المجحودین یعنی قاضینك كتابی بر آخر قاضیه شبهه ایله ساقط اولمیان اشیاده قبول اولنور مثلا
دین كبی زیرا دین قدر ووصف ایله بلنور واكا اشارت ایلمكه محتاج دكلدر وعقار كبی زیرا عقار تحدید
ایله بلنور ونكاح كبی مثلا بر رجل بر خاتونك اوزرینه نكاح دعوی ایلسه یاخود خاتون رجلك اوزرینه
نكاح دعوی ایلمك كبی ونسب كبی زیرا نسب ذكر اب ایله ذكر جد ایله وذكر قبیله ایله بلنور وغصب كبی
زیرا غصب دخی دین كبی تعریف اولنور اشارته محتاج دكلدر ودخی مجحوده اولان امانت ومجحوده اولان
مضاربه كبی زیرا بونلر دخی دین منزله سندهدر مجحود اولمسه لر اعیان منقوله قبیلندن اولورلر واعیان
منقوله اولورلر غی تقدیرجه انده كتاب قاضی قبول اولنماز وعن محمد قبوله فی كل ما ینقل وعن المتأخرین
وبه یفتی وامام محمددن روایتدر كه قاضینك كتابی هر نقل اولنان شیده قبول اولنور متأخرون بونكله

ایله

ایله فتوی ویردیلر خلقك حاجتلری اولدوغیچون جایز اولمشدر قبولهده اولان ضمیر كتابه راجعدر بهده اولان
ضمیر قول محمده راجعدر ولا بد ان یقول من فلان الی فلان ویذكر نسبهما ودخی لابددر كه ارسال اولنان مكتوب معلوم
كمسنه دن مثلا فلان بن فلان دیمك ایله ودخی ایكیسنك نسبلرینی ذكر ایلیه یعنی كاتبك ومكتوب الیهك فات
نسبلر قال بعده والی كل من یصل الیه من قضاة المسلمین واكر اول كاتب اولان قاضی اسمنه الی فلان بن فلان
یازدقدن صكره ودخی بو كتاب قضاة مسلمیندن هركیم واصل اولورسه دیه بعدهده اولان ضمیر من فلان بن فلانه
قوله راجعدر ویقرأه علی من یشهد علیه ویعلمهم بما فیه یعنی كاتب اولان قاضی یازدوغی مكتوبی اول مكتوبه شاهد
ایده جكلری كمسنه لرك اوزرلرینه اوقیه دوشنده نه یازیلودر اعلام ایلیه یقرأهده اولان ضمیر مكتوبه راجعدر
ویشهدهده اولان ضمیر علی لفظیله مجروره ولان منه راجعدر علیهده اولان ضمیر مكتوبه راجعدر ویعلمهمده اولان ضمیر
منه اكا راجعدر فیهده اولان ضمیر مكتوبه راجعدر ویكون اسماؤهم داخله ویختمه بحضرتهم ویحفظوا ما فیه ویسلمه الیهم
ودخی اول شاهد ایده جكی كمسنه لرك اسملری اول مكتوبه داخل اولور روایته حضورلرنده ختم ایلر وانلر دخی درونندهی
اولان شیئی حفظ ایلرلر واول مكتوبی انلره تسلیم ایلیه بو وجهله ذكر اولنان اشیاء ابو حنیفه وامام محمد قتنده در شرط
واسماؤهمده اولان ضمیر شاهدلره راجعدر فیهده ویختمهده اولان ضمیرلر مكتوبه راجعدر بحضرتهمده اولان ضمیر شاهدلره
راجعدر فیهده ویسلمهده اولان ضمیرلر ینه مكتوبه راجعدر وابو یوسف لم یشترط شیئا من ذلك سوی شهادتهم
انه كتابه لما ابتلی بالقضاء وامام ابو یوسف بو ذكری تقدیم ایلیان اشیادن هیچ برشی اشتراط ایلمامشدر
شاهدلرك اشهادلرندن غیری بلكه بو كتاب كندو كتابیدر اول بر قاضی بو اشیانی شرط قلمادی كندوسی قضایه
مبتلی اولدوغیچون اشهادهمده اولان ضمیر شاهدلره راجعدر انهده اولان ضمیر كتابه راجعدر كتابهده اولان
ضمیر قاضیه راجعدر واختار السرخسی قوله ولیس الخبر كالعیان یعنی امام سرخسی ابو یوسفك قولینی
اختیار ایلدی وخبر عیان كبی دكلدر یعنی امام ابو یوسف قضایه مبتلی اولمزدن اول احوال قضایی مشاهده
ایلمزدن مقدم ابو یوسفك قولی ابو حنیفه وامام محمد قوللری كبی ایدی وقتاكه قضایه مبتلی اولدی
واحواله واقف ومشاهده ایلدی اول ذكر اولنان اشیا شرطدر دیدی خلقه سهولت اولمغیچون
قولهده اولان ضمیر ابو یوسفه راجعدر واذا وصل الی المكتوب الیه ینظر الی ختمه ولا یقبله الا بحضرة الخصم
وشهادة رجلین او رجل وامرأتین وقچن مكتوب اول مكتوب الیه اولان قاضیه واصل اوله اول ختمنه نظر ایلیه
واول مكتوبی قبول ایلمیه الا خصم اولان كمسنه نك حضورنده ایلیه ایكی رجلك شهادتلری ایله یاخود بر رجل ایله
ایكی خاتون شهادتلری ایله قبول ایلیه ختمهده اولان ضمیر ولا یقبلهده اولان ضمیرلر مكتوبه راجعدر انه كتاب
فلان القاضی قرأه علینا وختمه وسلمه الینا فی مجلس حكمه یعنی مكتوب الیه اولان قاضیه واصل اولان مكتوبی
قبول ایلمیه الا ایكی رجل شهادتلری ایله كه بو كتاب فلان قاضینك كتابیدر اوزرمزه اوقیوب وختم ایلیوب
یعنی مهرلیوب مجلس حكمنده بزه تسلیم ایلمشدر دیو تقریر ایلیه لر انهده اولان ضمیر كتابه راجعدر وختمهده وسلمهده

اولان ضمیرلر مکتوبه حکمنه ده اولان ضمیر قاضی یه راجعدر وعند ابی یوسف انه کتاب فلان وختمه امام یوسف
قدس سره بو کتاب فلان کمسنه کتابیدر وختمیدر وبو ختم انک خاتمیدر دیمک کفایتدر قراءه علینا وختم وسلمه
الینا دیمک شرط دکلدر وانه ده اولان ضمیر کتابه راجعدر وعنه ان الختم لیس بشرط ودخی ابو یوسف روایتیدر که
مکتوبی ختم ایلمک شرط دکلدر فتحه وقراءه علی الخصم والزمه ما فیه وقتی اول مکتوبک شاهدلری مکتوبک مضمونینه (وادام شهدوا)
شهادت ایلسه لر اول زمانده قاضی اول مکتوبی اچه اول خصمک اوزرینه اوقیه والجنه اولان شیء ایله الزام
ایلیه فتحه ده وقراءه ده اولان ضمیرلر مکتوبه راجعدر والزمه ده اولان ضمیر خصمه راجعدر فیه ده اولان ضمیر
ویبطل الکتاب بموت الکاتب وعزله قبل وصول الکتاب یعنی کتب اولنان کتابک حکمی باطل اولور کاتب اولان
قاضینک موتی سببیله ویا معزول اولمسی سببیله کتاب واصل اولمزدن مقدم عزله ده اولان ضمیر
کاتبه راجعدر وبموت المکتوب الیه الا ان کتب اسمه والی کل من یصل الیه من قضاة المسلمین ودخی مکتوب
الیهک موتی سببیله کتابت باطل اولور الا اکر که مکتوب الیه اولان قاضینک اسمندن صکره بو کتاب
قضاة مسلمیندن هر کیمه واصل اولورسه دیو تعمیم ایدرلرسه بو تقدیرجه مکتوب الیهک موتیله باطل
اولور اولماز اسمه ده اولان ضمیر قاضی یه راجعدر لا بموت الخصم بل ینفذ علی وارثه یعنی قاضینک کتابی
خصمک موتی ایله باطل اولماز بلکه وارثی اولان کمسنه نک اوزرینه نافذ اولور زیرا خصمک مقامنه قایمدر
وارثه ده اولان ضمیر خصمه راجعدر واذا علم القاضی بشیء من حقوق العباد فی زمن ولایته ومحلها
جاز ان یقضی به یعنی قاضی اولان کمسنه کندو زمان ولایتنده ومحل حکومتنده بنفسه حقوق عبادک
بر شیء بر احدک ذمتنده اولدوغنه علمی واصل اولسه والا احاطه ایلسه اکا جایزدر که اول حقی بینه سز
وشاهدسز حکم ایدوب قضا ایلیه وحتی مستحقنه ایرشدره که سبب اول ولایته ده اولان ضمیر قاضی یه راجعدر
ومحلها ده اولان ضمیر ولایته راجعدر له ده اولان ضمیر قاضی یه راجعدر به ده اولان ضمیر شیئه راجعدر

فصل بو فصل قضاسی جایز اولان وقضاسی جایز اولمیان کمسنه لرک بعضیلری بیانی اولنور

مطلب

ویجوز قضاء المرأة فی غیر حد وقود مراه نک یعنی خاتونک غیر حدوده وغیر قوده ده قضاسی جایزدر خاتونک
اهل شهادتدن بحدوده وقودک غیرنده قضاسی اهل اولور زیرا بیانی اولنمش ایدیکه هر کمسنه شهادته
اهل اوله قضایه دخی اهل اولور ولا یستخلف قاضی الا ان یفوض الیه ذلک بخلاف المأمور بالجمعة یعنی اولان
کمسنه یه خلیفه استخلاف ایلمک جایز دکلدر مکر اول قاضی یه سلطان طرفندن تفویض اولنمش اوله مثلا اکا
استخلاف بکا نک من شئت دینلمش اوله اول حینده اکا استخلاف ایلمک جایز اولور اما جمعه نمازینه مأمور
اولان خطیب بو ذکر اولنان مسئله نک خلافیدر زیرا خطیب اولان کمسنه یه نمازده استخلاف ایلمک صحیحدر
نمازن فوت اولمسی خوفندن اوتوری الیه ده اولان ضمیر قاضی یه راجعدر واذا استخلف المفوض الیه
فنائبه لا ینعزل بعزله ودخی اول مفوض الیه اولان قاضی بر نایب استخلاف ایلسه اول قاضی معزول

اولمغله نایب عزل اولنماز فنائبه ده اولان ضمیر اول مستخلف اولان قاضی یه راجعدر بعزله ده اولان ضمیر
بنه قاضی یه راجعدر ولا یعزله بل هو نایب الاصیل ودخی مذکور نایب اول قاضینک موتیله عزل اولنمز بلکه اول
نایب اصلک نایبیدر اصل که سلطاندر بموته ده اولان ضمیر قاضی یه راجعدر وغیر المفوض ان قضی نائبه
بحضرته وغیبته فاجازه جاز کما جاز فی الوکالة استخلافه مفوض اولمیان قاضینک نائبی انک حضورنده
یاخود حال غیبتنده بر ماده ده قضا ایلسه یعنی حکم ایلسه اول قاضی اول نائبک قضاسنه اجازت
ویرسه یعنی جایز کورسه جایز اولور وکالتده جایز اولدوغی کبی مثلا وکیل اولان کمسنه بر وکیل نصب ایلسه
بو وکیلک تصرفی موکلک حال حضورنده وحال غیبتنده عمل ایلسه وموکل دخی اجازت ویرسه جایز اولور
نائبه ده اولان ضمیر قاضی یه راجعدر وبحضرته ده وبغیبته ده ضمیرلرینه قاضی یه راجعدر اجازه ده اولان
ضمیر مفعول علی راجعدر واذا رفع القاضی حکم قاض اخر فیما اختلف فیه فی صدر الاول امضاه ان لم
یخالف الکتاب او السنة المشهورة او الاجماع بر قاضی یه بر ماده ده خصوصنده بر اخر قاضینک حکمی رفع
اولنسه بو ماده صدر اولده که صحابه کرامدر اختلاف ایلمشلردر اول حکمی امضا ایلیه اکر کتابه وسنت مشهوره یه
واجماعه مخالف دکل ایسه محصل کلام قچن بر قاضی یه بر اخر قاضینک حکم ایلدیکی ماده نک صورتی دفع
اولنسه اول حکمی امضا ایلمک واجب اولور مکر که کتابه وسنته واجماع امته مخالف اوله اول حینده
امضا ایلمز فیه ده اولان ضمیر الی رفع اولنان حکمه راجعدر امضاه ده اولان ضمیر بنه اکا راجعدر
وما اختلف اجتمع علیه الجمهور لا یعتبر فیه خلاف البعض وشول حکم که جمهور علما اول مسئله ده اجتماع
ایلسه لر بعضینک انده اختلاف ایلمسی اعتبار اولنماز زیرا اصول فقهده بیان اولنمشدر که علمانک اتفاقی
بر حکمک ثبوتنده کافیدر کل اتفاقنه احتیاج یوقدر علیه ده اولان ضمیر ما قبلنده حکم معناسنه اولان
مایه راجعدر فیه ده اولان اجماع اولان حکمه راجعدر والقضاء بحل او حرمة ینفذ ظاهرا وباطنا ولو بشهادة
زور اذا ادعی بسبب معین یعنی بر شیئک حلال اولمسنه یاخود حرام اولمسنه قضا ایلمک یعنی حکم ایلمک
ظاهرده وباطنده نافذ وصحیح اولور ابو حنیفه قتنده واکر که شهادت زور ایله اولاجق اولورسه ده ودخی دعواسی
بر سبب معین ایله اولسه نافذ وصحیح اولور ابو حنیفه قتنده واکر که شهادت زور ایله اولورسه ده مثلا نکاح کبی
وطلاق وبیع وشرا کبیلرده وهبه وصدقه ده ایکی روایت واردر وعندهما لا ینفذ باطنا بشهادة
زور امامین قتنده اکر که ظاهرده نافذ وصحیح اولور اما باطنده قضا نافذ وصحیح اولماز قچان
شهادت زور ایله اولسه فلو اقامت بینة زور انه تزوجها وحکم به حل لها تمکینه خلافا لهما اکر خاتون
بر رجلک اوزرینه بینه زور اقامت ایلسه که بو رجل کندوی تزوج ایلمشیدی و قاضی اولان کمسنه اول
بینه موجبنجه حکم ایلسه که بو رجل اول خاتونه حلال وجایزدر وکندو نفسنی اول رجله تمکین ایدوره
وابو حنیفه قتنده اما امامین ایچون خلاف واردر یعنی انلر قتنده نفسنی تمکین ایلمک جایز دکلدر ات

ابو حنیفه حضرتلرینک دلیلی بودر که علی رضی الله عنه زماننده بر کمسنه بر خاتون اوزرینه دعوی ایدوب بو خاتون
بنم نکاحلی خاتونمدر دیو ایکی شاهد کتوروب شهادت ایلدکلرنده حضرت علی رضی الله عنه خطاب ایدوب یا امیر
المؤمنین اگرچه بنم اوزریمه نکاح ثابت اولدی لکن حقیقتده مقدم نکاح اولمامش ایدی شمدیکی حالده
باری رضامله نکاح ایله دیدکده علی رضی الله عنه زوجک شاهدک دیو جواب بیورمشلردر و امامینک
دلیلی بودر که شهادت زور باطنا حجت دکلدر انجق ظاهرا حجتدر و قضانک نفوذی حجتک قوتنه کوره در
انده اولان ضمیر حجه راجعدر تزوجها ده اولان ضمیر اقامتده اولان تاء تانیثه راجعدر بها ده اولان
ضمیر تزوجه راجعدر لها ده اولان ضمیر مرأیه راجعدر تمکینه ده اولان ضمیر زوجه راجعدر وفی الاملاک
المرسلة لاینفذ باطنا اتفاقا ودخی املاک مرسله ده یعنی مطلقه ده که اکا سبب معین ذکر اولنمامش اوله
شهادت زور ایله ظاهرده نافذ اولورسه ده اما باطنده اتفاق علما ایله نافذ اولماز زیرا مطلقی بغیر
سبب اثبات ایلمک طاقت بشر دکلدر والقضاء فی مجتهد فیه بخلاف رأیه ناسیا او عامدا لاینفذ
عندهما وبه یفتی قاضی اولان کمسنه مجتهد فیه اولان معناده بر مجتهد فیه اولان کمسنه نک رأینک
خلافنجه ناسی اولدیغی حالده یاخود عامد اولدیغی حالده قضا ایلمک نافذ اولماز امامین قتنده
یعنی کتاب و سنت و اجماع امته مخالف اولماق شرطیله و بونک ایله یعنی امامین قولی ایله فتوی اولنور مثلا
حنفی المذهب کمسنه ابو یوسفک و امام محمدک ذاهب اولدقلری قول ایله یاخود امام ابو حنیفه رضی الله عنه بر کمسنه
ذاهب اولدیغی قول ایله قضا ایلسه خلاف رأی اولمز رأیه ده اولان ضمیر مجتهده راجعدر عندهما ده اولان
ضمیر تثنیه امامینه راجعدر به ده اولان ضمیر امامین قولنه راجعدر وعند الامام ینفذ ولو ناسیا و امام
ابو حنیفه قتنده نافذ اولور اگر ناسی دخی اولورسه وفی العمد روایتان وعمدده ایکی روایت واردر
یعنی اگر حقیقة کوکیل یعنی قاضی اولان حقیقة غایب اولان کمسنه نک اوزرینه قضا ایلمیه الا اول غایب
اولان کمسنه نک حقیقة نائبی اولان کمسنه نک حضورنده مثلا اول غایبک وکیلی کبی و وصیسی اولان
کمسنه لرک حضورنده قضا ایلمیه زیرا بونلر انک مقامنه قایم اولورلر نائبه ده اولان ضمیر غائبه راجعدر
کوکیله ده اولان ضمیر بینه غائبه راجعدر او شرعا کوصی نصبه القاضی مصنفک او شرعا قولی حقیقة قولنه
معطوفدر یعنی غایب اولان کمسنه نک اوزرینه قضا ایلمیه الا غایب اولان کمسنه نک شرعا نائبی اولان
کمسنه نک حضورنده اول قاضینک نصب ایلدوکی وصی کبی مثلا مدعی علیه اولان کمسنه میت اولسه
وانک بر غایب صغیر اوغلی اولسه حاکم اکا بر وصی نصب ایلسه اول وصی اوزرینه قضا اولنه نصبه ده اولان
ضمیر وصی یه راجعدر او حکما بان کان ما یدعی علی الغایب سببا لما یدعی علی الحاضر مصنفک
او حکما قولی شرعا قولنه معطوفدر یعنی دخی قاضی اولان کمسنه نک اوزرینه حکم ایلمیه الا اول غایب اولان
کمسنه نک حکما نائبی اولان کمسنه نک حضورنده یعنی اول غایبک اوزرینه دعوی اولنان شی حاضرک

اوزرینه

اوزرینه دعوی اولنمغه سبب اولمق کبی اول حیننده غایبک اوزرینه حکم ایلمک جایز اولور مثلا بر کمسنه بر غیری
بیننده اولان داری دعوی ایلیه اول ذو الید انکار ایدوب بو دار بنم ملکمدر غایب اولان فلاندن اشترا
اشترا ایلدم دیو بینه اقامت ایلسه بو بینه سی قبول اولنور وحکم اول غایب ایله حاضرک اوزرینه ثابت اولور حکما اول
غایب حاضر اولسه تکرار اول بینه نک استماعی ارلغاسنه احتیاج یوقدر فان کان ما یدعی علی الحاضر لا یعنی
اگر اول غایبک اوزرینه دعوی اولنان شی اول حاضرک اوزرینه دعوی اولنان شیئه شرط ایسه وغایبه کا
کمسنه الدن متاذی ایسه ومتضرر اولورسه قضا صحیح دکلدر حاضرک اوزرینه ونه غایبک اوزرینه مثلا بر خاتون
کندو زوجنه بنم طلاقمی غایب اولان فلانک تعلیق ایلدوکی طلاقه تعلیق ایلدک دیسه اول غایب اولان
فلان کندو زوجه سنی طلاق ثلاثه ایله تطلیق ایلدی دیو خاتون بینه اقامت ایلسه بینه سی قبول اولنماز زیرا
غایب اولان کمسنه بونون متضرر اولور اگر متضرر و متاذی اولنماز ایسه جایز اولور ویقرض القاضی مال
الیتیم ویکتب ذکر الحق یعنی قاضی اولان کمسنه مال یتیمی اقراض ایلر یعنی قرض ویرر و اول حجتکله اقراضندر ذکرینی
کتب ایلر یعنی فلانه مقداری فلان کمسنه یه اقراض ایلدوکنه حجت یازر ولا یجوز ذلک للوصی ولا للاب فی الاصح
یعنی مال یتیمی وصی ایله ابی ایچون اقراض ایلمک جایز دکلدر زیرا استخلاصه ایلیه بیلمکدن عاجزلردر

فصل

بو فصل خصمین طرفندن قاضیدن غیری یه تحکیم اولنان کمسنه نک بیاننده در و بعض علما فروع قضادن
عد ایلشلردر ولو حکم الخصمان من یصلح قاضیا لیحکم بینهما صح وینفذ حکمه علیهما ببینة او اقرار او نکول یعنی
اگر متداعی اولان ایکی خصم قضایه صلاحیتی اولان کمسنه یی ما بینلرنده فصل ایلمک ایچون تحکیم ایدرسه لر
تحکیم صحیح اولور و ایلدوکی حکم اوزرلرینه نافذ و جایز اولور مدعینک بینه سی ایله یاخود مدعی علیهک
اقراری ایله یاخود یمیندن نکول ایله حسیله بینهما ده اولان ضمیر تثنیه خصمینه راجعدر واخبار ده باقرار احد
الخصمین وبعدالة الشاهد حال ولایته یعنی اول محکم اولان کمسنه نک ایکی خصمک برینک اقرار ایلدوکنه
اخباری و شاهد اولان کمسنه نک عدالتنه اخباری حال ولایتنده صحیح ومقبولدر اخباره ده و شاهد
اولان کمسنه نک عدالتنه اخباری حال ولایتنده اولان ضمیر محکم اولنه راجعدر ولایته ده اولان ضمیر بنه
اکا راجعدر ولکل منهما ان یرجع قبل حکمه لا بعده و اول ایکی خصمک هر بری ایچون جایزدر که اول محکمک
حکمندن اول رجوع ایلیه بعده دکلدر منهما ده اولان ضمیر خصمینه راجعدر حکمه ده اولان ضمیر محکمه
راجعدر بعده ده اولان ضمیر حکمه راجعدر واذا رفع الی قاض امضاه ان وافق مذهبه والا نقضه
یعنی اول محکم اولان کمسنه نک حکمی بر قاضی یه رفع اولنسه اول قاضی تنفیذ ایدوب امضا ایلیه اگر کندو مذهبنه
موافق دکل ایسه ابطال ایلیه زیرا اول محکمک حکمی قاضی یه لازم اولان امورده دکلدر مذهبه ده اولان
قاضی یه راجعدر نقضه ده اولان ضمیر حکمه راجعدر ولا یصح التحکیم فی حد وقود یعنی قاضیدن غیری یه حدود
وقودده تحکیم ایلمک جایز دکلدر ویصح فی سائر المجتهدات وسائر مجتهد فیهاده تحکیم صحیح اولور طلاق کبی

مطلب

والحاصل مشابه شيلر كبي قالوا ولا ينبغي به دفعا لتجاسر العوام يعني مشايخ ديديلر كه اول محكم اولان كمسنه نك
حكمي ايله فتوي وريلميه يعني حكم جايزاولدوغنه فتوي ويرلميه عوام ناسك تجاسرلري دفع اولنمق ايچون
ودخي مولي اولان قاضيلره احتياج واعتبار اولمازو شرع شريفك رونق و بهجتي مضمحل اولور
ولو حكما فيه دم خطاء فحكم بالدية على العاقلة لا ينفذ واكر ايكي عاقل اولان كمسنه خطاء ايله واقع اولان
دم يه تحكيم ايلسه لر محكم دخي اول دمك ديتني عاقله نك اوزرينه در ديو حكم ايلسه بو خصوصده حكمي نافذ
اولماز زيرا حكمي خصمان حقنده نافذ اولور عاقله حكماي اولمازحكماي اولان ضمير محكمه راجعدر ولا يصح الحكم
والمولي لابويه وولده وزوجته ويصح عليهم يعني محكم اولان كمسنه نك حكمي ودخي مولي اولان قاضينك حكمي
ابوينلرينه وولدلرينه وزوجه لرينه صحيح دكلدر واوزرلرينه حكم ايلملري صحيحدر ويصح لمن ولاه وعليه يعني
مولي اولان قاضينك حكمي انى توليه ايدن سلطان ايچون حكم ايلمسي ودخي اوزرلرينه حكم ايلمسي صحيح ونافذدر
ولاه اولان ضمير بارز قاضي يه راجعدر وعليه اولان سلطانه راجعدر **مسائل شتي**

مطلب

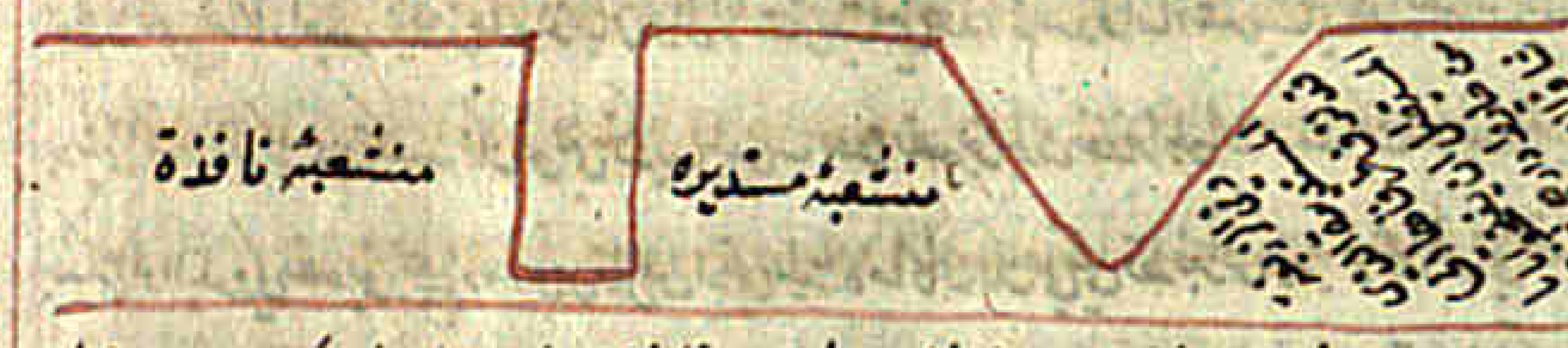
مسائل مبتدا محذوفك خبري واقع اولمشدر تقديركلام هذه مسائل وشتي مسائلك صفتي واقع
اولمشدر يعني بوذكراولنه جق مسائل برلاي مسائل متفرقه دراحكام قضايه متعلقدر اسندرك
طريقيله بو محلده ذكر اولنمشدر ليس لذي سفل عليه علو لغيره ان يدن في سفله او ينقب كوة بلا رضى ذي
العلو برخانه كمسنه نك فوقاني بيتي اولسه سفلي سنده اولان كمسنه ايچون سمار قاقمق وياخود بر پنجره اچمق يوقدر
مكر رضاسيله اوله يوخسه بلا رضى جايز دكلدر اكرك مضر اولسون كرك مضر اولمسون عليه اولان ضمير سفله
راجعدر لغيره اولان ضمير ذي يه راجعدر ولا لذي العلو ان يبني عليه ودخي علو صاحبي اولان كمسنه يه
جايز دكلدر كه سفلك اوزرينه بنا ايليه ابو حنيفه قتنده عليه اولان ضمير سفله راجعدر وعندهما لكل منهما
فعل ما لا ضرر فيه بلا رضى الآخر اما امامين قتنده هر برينه جايز دركه كندو مكاننده ضرر اولميان فعلي اشلمك
اول برآخرك رضاسز زيرا كندو ملكنه تصرف ايلمكدر وقيل انهما تفسير لقوله وديلديكه امامينك قولي امامك
قولني تفسيردر زيرا ابو حنيفه نك اول ذكر اولنان اشيا منع ايلدوكنك علتي ايچون ضرري اولور واما امامين
ايچون ضرري اولمسه جايز دردو ديمشلر بو تقدير جه قوللري امامك قولنه تفسير واقع اولور قولهما اولان
ضمير امامينه راجعدر لقوله اولان ضمير ابو حنيفه يه راجعدر وليس لاهل زائغة مستطيلة منها غير
نافذة فتح باب في المنشعبة معلوم اوله كه ليس اخوات كانده در اسمني رفع ايدوب خبري نصب ايدن
كلماتدندر لاهل زائغة مستطيلة جار مع المجرور محلا منصوب اولوب ليس يه خبر مقدم واقع اولمشدر فتح
لفظا مرفوع در اسم مؤخر واقع اولمشدر اديمعناي تركيب بودركه اول زائغه مستطيله نك يعني
محله طويله اندن بر مستطيله غير نافذه يعني موضع اوزمنشعب اولسه اهلنه جايز دكلدر اول منشعبه
برباب فتح ايده لر زيرا باب مرور ايچون فتح اولور غير نافذه اولمغله انلره حق دخول يوقدر بو سببدن

جايز

جايز اولمدي بعض فضلاء اول زائغه مستطيله اندن بر مستطيله غير نافذه فتح اولنمشدر
تمثيل ايدوب بو كونه تصوير وصورت بيورمشلر در عيانا وبيانا اولنور

وفي النافذة ومستديرة لزق طرفاها لهم ذلك اول نافذه اولان منشعبه ده وايكي طرفي ملتصق اولان
مستديره ده بو ايكي محله نك اهلنه جايزدركه اول منشعبه ده برباب فتح ايده لر زيرا انلرك
هر برينه حق مرور واردر زيرا ساعة مشتركك مقوله سيدر واول مستديره اولوب ايكي طرفي
ملتصق اولاني تمثيل ايدوب علماء كرام تصوير بيوروب عيان وبيان ايلمشلردر

ومن ادعى هبة في وقت فسئل بينة فقال جحدني الهبة فاشتريتها منه اولم يقل ذلك فبرهن على الشراء
بعد وقت الهبة ولو قبله تقبل وشول كمسنه كه بر دارك بر وقتده هبه ايله ملك ايلدوكني ادعا ايلسه قاضي اول
كمسنه اندن هبه اولدوغنه بينه طلب ايلسه موهوب له اولان كمسنه قاضي يه اول واهب اولان كمسنه بكا هبه
ايلدوكني انكار ايلدي وبن ايدي اندن اشترا ايلدم وياخود جحدني الهبة قولني ديميوب هبه وقتندن صكره اشترا
ايلدوكنه برهن ايلسه بينه سي قبول اولنور واكر هبه وقتندن اول اشترا ايلدوكنه برهن ايلسه قبول اولنماز
فاشتريتها ده اولان ضمير مقدر اولان داره راجعدر منه ده اولان ضمير واهبه راجعدر قبله ده اولان
ضمير وقت هبه يه راجعدر ومن ادعى ان زيدا اشترى جاريته فانكر زيد وترك هو خصومته حل له وطئها
وشول كمسنه كه زيد كندودن جاريه سن اشترى ايلدي ديو ادعى ايلسه زيد دخي اندن اشترى انكار ايدوب خصومتي
ترك ايلسه مدعي ايچون اول جاريه وطئ ايلمك حلال اولور جاريته ده اولان ضمير من ادعي ده اولان منه
راجعدر هو ضميري مدعي يه راجعدر وجايزدركه زيده راجع اوله وطئها ده اولان ضمير مدعي يه راجعدر
وطئها ده اولان ضمير جاريه يه راجعدر ومن اقر بقبض عشرة وادعى انها زيوف او نبهرجة صدق لان
ادعى انها ستوقة وشول كمسنه كه بر كمسنه دن اون درهم قبض ايلدوكنه اقرار ايلسه صكره زيوفدر
ديو وياخود نبهرجه در ديو ادعى ايلسه يمينيله تصديق اولنور زيرا جملة سي جنس واحددر رد واحددر

اما اول عشرة مستوفٰى دٖيو ادعا ايلسه تصديق اولنماز زيرا ستوقه جنس دراهمدن دكلدر نتكم هر بري بيان
اولنسه كركدر انتهى راولان ضمير عشره يه راجعدر ولا ان اقر بقبض الجياد او حقه او الثمن او بالاستيفاء واكر اول كمسه
جياد قبض ايلدوكنه اقرار ايلسه ياخود حقني قبض ايلدوكنه اقرار ايلسه زيرا حقي جياد دراهمدر ياخود ثمنني ديو دعوي
ايلسه تصديق اولنماز والزيوف ما يرده بيت المال والبنهرجة ما يرده التجار ايضا والستوقة ما غلب غشه
يعني زيوف شول دراهمدر كه اني بيت المال قبض ايليوب رد ايلركلردر وبنهرجه شول دراهمدر كه اني بيت المال
وتجار رد ايلركلردر ودخي دار السلطنه نك غيرنده ضرب اولنمش اوله وستوقه شول دراهمدر كه غشي عليه
اولمش اوله يعني باطني نحاس ظاهري فضه ايله مجلى اولنمش دراهمدر يرده ده اولان ضمير ما قبلنده اولان ما يه راجعدر
يرده ده اولان ضمير دخي ما يه غشه ده اولان ضمير دخي كذلك ما يه راجعدر ومن قال لمن اقر له بالف ليس لي عليك
شيء ثم قال في مجلسه نعم لي عليك الف لا يقبل منه بلا حجة وشول كمسنه كندويه بيك درهم اقرار ايدن كمسنه يه
بنم سنده هيچ نسنم يوقدر ديسه صكره ينه اول مجلسده بنم سنك اوزركده بيك درهم واردر ديسه بو صكره
واقع اولان قول حجت سز يعني بينه سز قبول اولنماز دعوي اولدوغي اجلدن مجلسه ده اولان ضمير مقر له يه راجعدر منه ده
اولان ضمير بنا كا راجعدر بخلاف ما لو كذبه من قال له اشتريت مني هذا ثم صدقه اما اشتريت مني هذا يعني سن بندن
بو شيئي اشترا ايلدك ديو كمسنه نك قولني تكذيب ايليوب بعده تصديق ايلمك تقديرنده مسئله نك خلافيدر يعني
صكره ادا ايلدوكي تصديق صحيح اولور ومن قال لمن ادعى عليه مالا ما كان لك علي شيء قط فبرهن عليه به فبرهن هو على القضاء
او الابراء قبل برهانه وشول كمسنه كه اوزرينه مال ادعا ايدن كمسنه يه هيچ سنك بنم اوزرمده بر نسنه ك يوقدر ديسه مدعي
دخي اول ادعا ايلدوكي شيئي برهن ايلسه اول مدعي عليه دخي اوزرنده اولان قضا ايلدوكنه ياخود ابرا اولندوغنه برهن
ايلسه اول مدعي عليهك برهاني قبول اولنور اولكي عليه ده اولان ضمير لمن ده اولان منه راجعدر ايكنجي عليه ده اولان
ضمير ماله راجعدر برهانه ده اولان ضمير مدعي عليه راجعدر واذا زاد على انكاره ولا اعرفك فلا ودخي اول انكار
ايدن هيچ سنك بنم اوزرمده بر نسنه ك يوقدر ديدكسنه ولا اعرفك قولني زياده ايلسه يعني سنك بنم اوزرمده
بر نسنه ك يوقدر وبن سني بيلمم ديسه برهاني قبول اولنماز يعني قضا ايلدوكنه وياخود ابرا ايلدوكنه بينه سي قبول
اولنماز انكاره ده اولان ضمير مدعي عليه راجعدر ولو ادعى على اخر بيع امته منه واراد ردها بعيب فانكر فبرهن
المدعي على البايع والمنكر على البراءة من كل عيب لا يسمع برهان المنكر يعني بر كمسنه بر آخرك اوزرينه بو آدم
بكا جاريه سن بيع ايلدي ديو ادعا ايلسه واني بر عيب ايله رد ايلمك مراد ايلسه مدعي عليه دخي اول كمسنه اني انكار
ايلسه صكره مدعي عليه اولان كمسنه منكر كن اني بيع ايلدوكنه برهن ايلسه صكره منكر اولان كمسنه دخي هر
عيبدن بري اولدوغنه برهن ايلسه اول منكر اولان كمسنه كه بايعدر برهاني استماع اولنميه زيرا عقده هر عيبدن
بري اولمغلغن اقتضا ايدر وبراءتك اشتراطي اولنماسي عقد ايچون معتبردر واول وجود بيعه مستلزمدر اني
ايسه بايع انكار ايلمشدر امدي برهن ايدوب شهادت ايتدرسه دعواسنه مناقض اولور بو اجلدن

برهاني

برهاني استماع اولنمز امته ده اولان ضمير آخره راجعدر منه ده اولان ضمير مدعي يه راجعدر ردها ده اولان ضمير
امته يه راجعدر وذكر ان شاء الله تعالى في اخر الصك يبطل كله وعندهما آخره فقط وهو استحسان يعني بو فصولين اخيرين
بر صكك يعني بر حجت كتب اولنسه اول صكك آخرينه بو حجتدن ابطال ايدر ان شاء الله ذكر اولنسه امام ابو حنيفه قتنده
بو ايشه قياسدر زيرا اول صكك جمله سي جمله واحده حكمنده در اول بربرينه عطف اولان اشيا اعتباريله دراما
قتنده الجمهور اول صكك آخرني ابطال اولنور وبو ايسه استحساندر زيرا صكده اولان جمله لر هر بري كندو نفسيله
مستقلدر كله ده اولان ضمير صكه راجعدر

فصل

بو فصل يمينه وشاهده متعلق نجيه اشيا بيانندهدر
مات نصراني فقالت زوجته اسلمت بعد موته وقال وارثه بل قبله فالقول قوله بر نصراني مرده اولسه وزوجه اولدقده
صكره فلان زوجه سي بن فلان زوجك موتندن صكره اسلامه كلدم ديسه واول هالكك اولان نصرانينك وارثي اولان
كمسنه بلكه موتندن اول مسلمان اولدك ديسه قول وارثكدر يمينيله زيرا اسلام بو حالده ثابتدر وحال ايسه ما قبلنه
دلالت ايدر معلوم اولديكه قبل الموت مسلمه ايمش بو تقديرجه قول وارثكدر زوجته ده اولان ضمير نصرانيه راجعدر
بعد موته ده اولان ضمير بنا كا راجعدر وارثه ده اولان ضمير بنا كا راجعدر قبله ده اولان ضمير موته راجعدر
قوله ده اولان ضمير وارثه راجعدر وكذا لو مات مسلم فقالت زوجته اسلمت قبل موته وقال الوارث بعده يعني
كذلك قول وارثكدر يمينيله اكر بر مسلم وفات ايلسه اندن صكره فلانه زوجه سي بن فلان زوجك موتندن
اول مسلمه اولدم ديسه وارثي اولان كمسنه بلكه سن موتندن صكره مسلمه اولدك ديسه قول بنه وارثكدر زوجته ده
اولان ضمير مسلمه راجعدر قبل موته ده اولان ضمير بنا كا راجعدر بعده ده اولان ضمير موته راجعدر وان قال
المودع هذا ابن مودعي الميت لا وارث له غيره دفع الوديعة اليه واكر مودع اسم مفعول صيغه سيله اوزركيا اننده وديعه
اولان كمسنه در بر كمسنه يه هذا ابن مودع الميت يعني بو آدم وديعه وضع ايليان كمسنه نك اوغليدر وبوندن غيري
وارثي يوقدر ديسه اول يانند اولان وديعه اكا دفع ايليه زيرا كندو يه اقرار ايلديكم تحت يدنده اولان حق
وارثكدر خلافت طريقيله وان قال لاخر هذا ابنه ايضا وكذبه الاول قضى للاول يعني اول مودع اولان كمسنه
بر فلان مودع ميتك اوغليدر بوندن غيري وارثي يوقدر ديدكدن صكره ينه بر آخر بو دخي فلان مودعك اوغليدر
ديسه واول اولكي اوغلي اني تكذيب ايلسه اولكي اوغله قضا اولنور يعني وديعه اولكي اوغله حكم اولنور زيرا مودعك
قولي اولكينك اوزرينه شهادت واقع اولمشدر يعني وديعه حقي دفع اولنمقدن صكره قبول اولنماز ابنه ده
اولان ضمير مودعه راجعدر كذبه ده اولان بنا كا راجعدر ولو قسم الميراث بين الورثة والغرماء بشهادة لم يقولوا فيها
لا نعرف له وارثا او غريما اخر لا يؤخذ منهم كفيل قاضي اولان كمسنه متوفي اولان كمسنه نك ميراثني ورثه بينلنده
ياخود غرما بينلنده ايكي شاهدك شهادتلري ايله قسمت ايلسه وشاهدلر شهادتلرنده بز بو متوفايه
بو وارثلردن غيري وارث وبو غرمادن غيري بلمزز ديسه لر اول وارثلردن كفيل اخذ اولنماز ابو حنيفه قتنده
فيها ده اولان ضمير شهاده راجعدر منهم ده اولان ضمير متوفايه راجعدر اولاده ضمير ورثه يه راجعدر وهو احتياط ظلم حال بوكه

وارثلردن كفيل اخذ ايلمك احتياط در اما حاضر اولان وارثلره وغايبه ظلمدر وعند هما يأخذ والامامين قتنده

وارث اولان كمسنه لردن حاضر كفيل الننور اختمالدر كه خارجدن بر غايب وارث ظهور ايليه ومن ادعى عقارا او مالا

والاخيه الغايب وبرهن عليه دفع اليه نصفه وترك ما فيه مع ذي اليد بلا اخذ كفيل منه ولو جاحدا وشول كمسنه بر عقار

كندويه وغايبا اولان قرنداشنه ارث طريقيله انتقال ايلدوكني ادعى ايليه وكندويه ارثيله انتقال ايلدوكنه برهنه

برهنه ايليه يعني شاهد كتوره اول عقارك نصفي تسليم اولنور واول نصفي فرعي ذو اليدك يدنده كفيلسز ترك

وابقا اولنور اكر ذي اليد منكر اولورسه لرده ولاخيه ده اولان ضمير لرمن لوعي ده اولان منه راجعدر عليه ده اولان ضمير

عقاره راجعدر اليه ده اولان ضمير مدعي يه راجعدر نصفه ده وباقيه ده اولان ضميرلر بينه عقاره راجعدر منه ده

اولان ضمير ذي اليده راجعدر وقالا ان كان جاحدا اخذ النصف الاخر منه ووضع عند امين واماميين

ديدلر كه اكر اول ذي اليد اولان كمسنه جاحد ايسه يعني منكر ايسه اول نصف اخر اندن اخذ اولنور وبر كمسنه نك

يانته وضع اولنور اكر جاحد دكل ايسه يدنده ترك اولنه منه ده اولان ضمير ذي اليده راجعدر وفي المنقول

يؤخذ منه بالاتفاق ومنقول اولان شيئده جملهسنك اتفاقيله اول شيء منقول اخذ اولنور زيرا منقول

اولان شيء حفظه محتاجدر منه ده اولان ضمير ذي اليده راجعدر وقيل على الخلاف وديلديكه منقولده

خلاف عقارده اولان خلاف كبيدر يعني اول منقولك نصفيني مدعيه ونصفي ذي اليده راجعدر اذا

حضر الغايب ودفع اليه نصيبه بدون اعادة البينة ويحتج اول مدعي والاخي كمسنه نك قرنداشي حاضر اولسه

نصيبي يعني حصه سي كه باقي قلان نصفدر بينه اعاده اولنمقسزن دفع اولنور نصيبه ده اولان ضمير غايبه

راجعدر ومن اوصى بثلث ماله فهو على كل مال وشول كمسنه كه حين موتنده ثلث مالي ايله وصيت ايلسه اول

اول ثلث كلي ماليه اوزره يعني جمله مالندن اخراج اولنور زيرا وصيت ميراثك اخنى ودر ميراث كلي مالده جاري

اولدوغي كبي وصيت دخي كلي مالده جاريدر ماله ده اولان ضمير منه راجعدر ولو قال مالي او ما املك صدقة فهو

على مال الزكوة واكر اول كمسنه كه مالم يا خود مالك اولدوغم صدقه در ديسه اول وصيت مال زكوة حمل اولنور وقياس

جمله ماينه تصدق ايلمك ايدي ويدخل فيه ارض العشر عند ابي يوسف يعني كه مالم يا خود جمله ملك ايلدوكم صدقه در دين

كمسنه نك قولنده ارض عشريه دخي داخل اولور ابو يوسف قتنده زيرا ارض عشريه صدقه يه سببدر خلافا لمحمد بو مسئله ده

امام محمد ايچون خلاف واردر يعني ارض عشريه انك قتنده داخل اولماز زيرا مؤنته يجوز ر فقط فان لم يكن له مال

غيره امسك منه قوته فاذا اصاب ملا تصدق بمثل ما امسك يعني شول كمسنه كه كل مالم يا خود هر ملك ايلدوكم

صدقه اولسون ديون كمسنه نك تصدق ايلدوكي وكندو غيري مالي اولسه اندن قوتي مقداري امساك ايليه اكر اهل حرفه

ايسه بر كونلك قوتي اليقويه واكر اصحاب غلات ايسه بر آيلق اليقويه واكر اهل فراده ايسه بر سنه لك

اليقويه واكر ارباب تجارت ايسه مالنه واصل اولنجق مقداري اليقويه ويجق بو مالندن صكره اول كمسنه

ماله اصابت ايليه يعني اكا مال حاصل اولسه اول امساك ايلدوكي مال مقداريجه تصدق ايليه يعني صدقه ويره

لرده اولان ضمير ولو قال ده او لا فاعله راجعدر غيره ده اولان ضمير مالي او ما املك به راجعدر منه ده اولان

ضمير مالك ايلدوغي ماله راجعدر قوته ده اولان ضمير بنده قائلنك فاعلنه راجعدر ومن اوصى اليه ولم يعلم فهو وصي

شول كمسنه كه بر كمسنه حال غيبتنده وصي ايليه وحال بوكه انك علمي يوغيسه اول كمسنه وصي اولور وصي ولدوغنه

علمي اولمسه بخلاف التوكيل يعني وكيل اولمق وصي اولمق خلافيدر زيرا بر كمسنه بر كمسنه حال غيبتنده

وكيل ايليه وكيل اولدوغنه علمي اولمسه وكيل اولماز وقبل في الاخبار بالتوكيل خبر فرد وان فاسقا بر كمسنه

بر كمسنه وكيل ايلديكي بر آدمك اخباريله ايله قبول اولنور فاسق اولورسه ده ويا خود صغير مميز اولورسه ده زيرا التزام

اولمدوغي ايچلردن واحدك خبري كافيدر لايثبت العزل الا بخبر عدل او مستورين وعندهما هو كالاول يعني وكيل

توكيلدن عزل اولنمادقده خبر واحد مقبول دكلدر الا عدل اولان واحدك خبري يا خود مستور العداله اولان ايكي

كمسنه نك خبري ايله مقبولدر وامامين قتنده كالاول در يعني توكيلده فرد واحدك خبري مقبول اولدوغي كبي

عزلده كذلك منه ده اولان ضمير توكيله راجعدر وكالت تأويلي ايله هو ضميري عزله راجعدر وكذا الطلاق

في اخبار السيد بجناية عبده ودخي سيدك كندو عبدي جنايت ايلدوكنه خبر اولنمسنده اختلاف توكيلده

وعزلده واقع اولان اختلاف كبيدر مثلا سيدي واحد غير عدل جنايت ايلدوكنه ايلدي ديو خبر ايليه عنب

الاخبار سيد اني اعتاق ايلسه ابو حنيفه قتنده سيدك ارش جنايت لازم اولماز امامين قتنده لازم اولور

زيرا اني اعتاق ايلمك ايله فدايه مختار اولمشدر اخبارك سيده مضاف اولمسي مصدر مفعولنه مضاف

اولوب فاعله محذوف اولان اضافات قبيلندندر عبده ده اولان ضمير سيده راجعدر والشفيع بالبيع

ودخي بو مسئله ده خلاف ما قبلنده كه اولان مسئله كبيدر مثلا شفيع شفعه ايله مستحق اولدوغي دارك

بيعنه واحد فاسق خبر ويرسه شفيع اولان كمسنه سكوت ايلسه شفعه تارك اولماز ابو حنيفه قتنده

تارك اولور والبكر بالتزويج بو مسئله ده دخي خلاف ما قبلنده اولان خلاف كبيدر مثلا بر واحد فاسق بر بكره

كندوي تزويج ايلدكلرنه خبر ويرسه اول بكر دخي سكوت ايلسه سكوتيله نكاحه راضيه اولماز ابو حنيفه

قتنده امامين قتنده اولور والمسلم لم يهاجر بالشرايع ودخي بو مسئله ده خلاف ما قبلنده اولان مسئله ده

اولان خلاف كبيدر مثلا بر حربي دار الحربده مسلم اولسه واحكام اسلامي تعلم ايلمكه مهاجرت ايلمسه بو اثناده

واحد فاسق اكا شرايع اسلاميه اخبار ايلسه ابو حنيفه قتنده اول شرايعي ترك ايلمكله مؤاخذ اولنماز امامين

قتنده مؤاخذ اولنور ولو باع القاضي وامينه عبد الغرما واخذ المال فضاع واستحق العبد لا يضمن يعني كه

قاضي اولان كمسنه يا خود قاضي اولان كمسنه مديون اولان كمسنه نك عبدني غرما ايچون بيع ايلسه وكندو يا خود

اميني اول مالي كه ثمندر اخذ ايلسه اخذ ايدوب قبض ايلدكدن صكره مال قاضيدن يا خود اميني اولان كمسنه ده

ضايع اولسه عبد دخي مستحق اولسه زيد مشتري يعني اخذ واستخلاص اولنسه قاضي يا خود اميني اول عبدك ثمنه

ضامن اولماز زيرا امين قاضينك مخاصمه قايدر وقاضي خليفه مخاصمه قايدر تضمين اولنسه مصالح

مسلمین معطل اولمق لازم اولور ویرجع المشتري علی الغرما یعنی اول عبدی اشتری ایدن کمسنه عبدک
بهاسیله اول غرمانک اوزرلرینه رجوع ایلیه زیرا بیع انلر ایچون واقع اولمشدر عهده سی دخی انلر اوزرینه در ولو باعه
الوصي لاجلهم بامر القاضي ثم استحق او مات قبل قبضه فضاع المال رجع المشتري علی الوصي واگر مزبور عبدی
وصی اولان کمسنه امر قاضی ایله غرما ایچون ایلسه وبعده ان صکره مستحق اولسه یاخود وصیدن قبض ایلمزدن اول
وفات ایلسه مال دخی ضایع اولسه مشتری اولان کمسنه ثمن عبد ایله اول وصینک اوزرینه رجوع ایدر زیرا عقد
ایلیان کندو وصیدر باعه ده اولان ضمیر عبده راجعدر لاجلهم ده اولان ضمیر غرمایه راجعدر قبل قبضه ده اولان ضمیر
عبده راجعدر وهو علی الغرماء و وصی اولان کمسنه اول غرمانک اوزرینه رجوع ایلر ولو قال لک قاض عدل عالم
مالم قضیت علی هذا بالرجم او القطع او الضرب فافعله وسعک فعله اگر سکا بر قاضی عدل شرعه عالم بن بو
کمسنه نک اوزرینه حدود رجم ایله یاخود قطع ید ایله یاخود ضرب ایله قضا ایلدم یعنی حکم ایلدم سن دخی بو ذکر اولنان
اشیانک هر قنغیسی ایسه اشله سکا جایزدر که امر ایله وکیخی هر نه حوالیسه اشلیه سن وسکا حضور جهتن
لوم وعتاب یوقدر زیرا حق تعالی حضرتلرینک امرینه واولوا الامر اطاعتنا ایلمک واجبدر فافعله ده اولان
ضمیر اول ذکر اولنان اشیاء ثلثه نک بریسنه راجعدر وفعله ده اولان دخی کذلک وکذا في العدل غیر العالم
ان استفسر فاحسن تفسیره والا فلا وکذلک بو مسئله حکم تقدم ایدن مسئله کبیدر یعنی عادل غیر عالم اولان
کمسنه برکسنه نک رجمنه یاخود یدینک قطعنه یاخود ضربنه امر ایلسه مامور دخی انی سببنی استفسار ایدوب
قاضی اکا علی احسن وجه تفسیر ایلسه اول حینده انی تصدیق ایلمک واجب اولور واگر اول قاضی عالم اولمیوب
حسن تفسیر ایلمسه قولی قبول اولنماز ولا یعمل بقول غیر العدل مطلقا مالم یعاین سبب الحکم ودخی اول
غیر عدل اولان قاضینک قولنه مطلقا یعنی استرسه عالم اولسون استرسه جاهل اولسون عمل اولنماز
مادامکه حکمک سببی معاین اولمیه زیرا احتمالدرکه انلردن خطا وغلط واقع اوله ولو قال قاض عزل لشخص
اخذت منک الفا ودفعتها الی فلان قضیت بها علیک او قال قضیت بقطع یدک في حق فقال بل اخذتها
او قطعت ظلما واعترفت بکون ذلک حال ولایته بر عزل اولنمش قاضی برشخصه بن سنک اوزریکه بیک
درهم دین ایله قضا ایلدم وسندن اول بیک درهمی اخذ ایدوب فلان کمسنه یه دفع ایلدم دیسه یاخود سنک
الک قطعنه برحق سببیله قضا ایلمش ایدم دیسه اول کمسنه دخی اول قاضی یه بلکه سن اول بیک درهمی بندن
ظلما اخذ ایلدک یاخود بنم الیمی ظلما قطع ایلدک دیسه ودخی اول شخص بو اشیاء قاضینک زمان ولایتنده
واقع اولدوغنه اعتراف ایلسه صدق القاضي ولا یمین علیه قاضی تصدیق اولنور واوزرینه یمین یوقدر
زیرا قاضی یه یمین لازم اولمیدی خصم اولمق لازم کلوردی خصم اولدوغی تقدیرجه قضاسی نافذ اولمماز
دفعتها ده اولان ضمیر الفه راجعدر اخذتها ده اولان ضمیر الفه راجعدر ولایته ده اولان ضمیر قاضی یه راجعدر
ولو قال فعلته قبل ولایتک او بعد عزلک ادعی القاضي فعله في ولایته فالقول ایضا هو الصحیح واگر اول شخص

اول قاضی یه سن اول ذکر اولنان اشیاء زمان ولایتکدن اول یاخود عزلکدن صکره ایلدک دیسه قاضی اول اشیایی
کمسنه زمان ولایتنده واقع اولدوغنی ادعا ایلسه قول ینه قاضینک در صحیح بودر زیرا قاضی اولدوغنه اعتراف
ایلسه اقدم ایلدوکی اشیا حالت قضایه اضافت ایلمیه صحیح اولور حالت قضا ایسه ضمان منافیدر اما دیوانی
اشیا حالت قضایه اضافت ایلمسیله ضمانه منکر اولور بو تقدیرجه قول انک اولور فعلته ده اولان ضمیر بازر
اخذه یاخود قطعه راجعدر فعلده اولان ضمیر بها کا راجعدر وفی ولایته ده اولان ضمیر قاضی یه راجعدر لزم اولاد
بهکا راجعدر القاطع والاخذ ان کانت دعواه کدعوی القاضي ضمن هنا یعنی حکم قاضی ایله قاطع ایدر واخذ
مال اولان کمسنه لر ایچون برینک دعواسی قاضینک دعواسی کبی اولسه یعنی قبل التولیه یاخود بعد العزل ایلدک
دیدوکی نسنه ده ضامن اولور سبب ضمانه مقرا و المعلقلر بنن او تورید الی الاول یعنی قاطع ایله اخذ اولکی
صورتده ضامن اولماز لر یعنی شول صورتده که قاضی کندو تولیتنده ایدوب تصدیق اولنور عنده زیرا کندو
فعلی قضا سنده انلرک تضاد قلری ایله ثابتدر **كتاب الشهادة** چون مصنف رحمه
قضانک احوالی بیانندن فارغ اولدیسه اکا لازم اولان شینک بیاننه شروع ایلدیکه شهادتدر شهادت
لغتده صحاح صاحبنک تعریفی اوزره اخبار قاطع دیو تعریف ایلمشدر یعنی براخبار که عن عیان
ومشاهده اوله اکا لغتده شهادت دیرلر واصطلاح فقهاده شهاده هي اخبار بحق للغیر علی الغیر یعنی شهادت
غیر ایچون برغیرک اوزرینه اولان حقه اخبار ایلمکدر عن مشاهدة لا عن ظن یعنی شهادتک صحیح اولمسنک
شرطی شهادت ایده جک شیئی مشاهده ایلمش اوله ظن وتخمین ایله اولمیه زیرا حدیث شریفده اذا علمت مثل
الشمس فاشهد والا فدع وارد اولمشدر ومن تعین لتحملها لا یسعه ان یمتنع منه ویفترض اداؤها بعد
التحمل اذا طلبت منه وشول کمسنه که شهادتنک تحملنه متعین اوله اکا جایز دکلدرکه اول شهادتی بعد التحمل ادا
ایلمکی فرض اولور ایچون اندن طلب اولنسه زیرا حق سبحانه وتعالی ولا یأب الشهداء اذا ما دعوا بیورمشدر
یعنی شاهدلر شهادت ایلمکه دعوت اولنسه لر ابا وامتناع ایلمسونلر زیرا فائده در برآیتده خراب ولا تکتموا
الشهادة فانه آثم قلبه بیورلمشدر یعنی تحمل ایلدیکز شهادتی کتم ایلمکز وشول کمسنه کیم انی کتم ایلیه قلبی آثم
اولور آثم قلب اکبر آثامدر لتحملها ده اولان ضمیر شهادته راجعدر یسعه ده اولان ضمیر شاهده راجعدر منه ده
اولان ضمیر تحملها ده اولان مصدره راجعدر اداؤها ده اولان ضمیر شاهده راجعدر الا انه یقوم الحق بغیره
الا ایچون اول مدعی اولان کمسنه نک حقی شهادتی تحمل ایدن کمسنه نک غیری ایله قایم اوله یعنی ثابت اوله اول حینده
ادا ایلمیه فرض اولمز بغیره ده اولان ضمیر شاهده راجعدر وسترها في الحدود افضل یعنی حدوده متعلق
اولان شهادتی ستر ایلمک افضلدر زیرا حضرت علیه السلام من ستر مسلما ستره الله تعالی في الدنیا والآخرة
بیورمشلردر ودخی انده دم وارددر سترها ده اولان ضمیر شهادته راجعدر ویقول في السرقة اخذ لا سرق ودخی
سرقه ده اولان شهادتده شاهده اولی وافضل اولدرکه اخذ فلان الشیء دیه سرق دیمیه زیرا سرق دیدیکی قطع

لازم اولور اخذه دیمکدر ستر واردر وشرط للزنا اربعة رجال یعنی زنا ثبوتی ایچون دورت رجالک شهادتی
شرطدر ونسانک شهادتی دکلدر زیرا حدودده وقصاصده نسانک شهادتلری جایز دکلدر وللقصاص
وبقیة الحدود رجلان قصاصده وباقی قلان حدودده یعنی زنانک ماعداسنده ایکی رجالک شهادتی شرط
قلندی وللولادة والبکارة وعیوب النساء مما لا یطلع علیه الرجال امرأة یعنی ثبوت ولادة ایچون وثبوت
بکارت ایچون یعنی قز اوغلان اولمسنده وعیوب نسا ایچون شول عیبلردن که رجال اول شیئه مطلع اولماز
اول محللرده بر امرأنک شهادتی کافیدر حدیث شریفده بویله وارد اولمشدر علیهده اولان ضمیر عیب جنا سنه
اولان مایه راجعدر وکذا الاستهلال المولود فی حق الصلاة لا الارث وکذلک مولودک استهلالی ایچون یعنی
انه سسنک رحمندن ساقط اولدقده تصویت ایدوب چاغرمق حق صلوتده یعنی اوزرینه نماز قلنمق ایچون
بر امرأنک شهادتی کافیدر اما ارثده بر امرأنک شهادتی کافی دکلدر ابو حنیفه قتنده زیرا رجال
اطلاع ایدهجک امور دندر وعندهما فی حق الارث ایضا وامامین قتنده ارثده دخی بر امرأنک
شهادتی کافیدر حق صلوتده اولدیغی کبی ولغیره ذلک رجلان او رجل وامرأتان مالا کان او غیر مال
کالنکاح والرضاع والطلاق والوکالة والوصیة یعنی اول ذکری تقدم ایلیان اشیالردن غیرسنده
ایکی رجالک ویا خود بر رجل ایله ایکی امرأنک شهادتلری کافیدر استرسه شهادت ایلدکلری مال اولسون کرکسه غیر مال
اولسون مثلا نکاح ورضاع وطلاق ووکالت ووصیت کبی شیئلرده زیرا حق تعالی کلام شریفنده فان لم یکونا
رجلین فرجل وامرأتان بیورمشدر زیرا آیه کریمه دیون سیاقنده ذکر اولنمشدر وشرط للکل الحریة والاسلام
شاهدک کلیسنده حریت واسلام شرط قلندی بو تقدیرجه ذمینک مسلم اوزرینه شهادتی جایز دکلدر
وعبدک دخی شهادتی جایز دکلدر بعض علما لفظ حریتی اسقاط ایدوب اعتبار ایلمامشلردر زیرا ذمی فی الظلم
شهادتلری جایزدر والعدالة عدالت دخی شرطدر بو تقدیرجه فاسقک شهادتی قبول اولنمز عدالت دیمک برکسنه نک
حسناتی سیئاتنه غالب اولمه اما قاضی اولان کمسنه فاسقک شهادتنی قبول ایلسه قضاسی نافذ اولور
وحرام معنا ارتکاب ایتمش اولور ولفظ الشهادة یعنی قاضی حضورنده شهادت ایلدکده لفظ شهادت شرطدر
یعنی اشهد دیمک لازمدر فلا یصح لو قال اعلم او اتیقن بو فاء تفریعیه در چونکه لفظ شهادت شرط اولدی ایمدی
ایمدی بر آدم شهادتنده اعلم یا خود اتیقن دیسه شهادتی صحیح اولماز ولا یسأل القاضی عن شاهد
بلا طعن الخصم الا فی حد وقود یعنی قاضی اولان کمسنه حضورنده شاهد شهادت ایلدوکی زمان مادامکه
خصم اول شاهدک حقنده طعن ایلمیه قاضی شاهدک حالندن سؤال ایلمیه لکن حدودده وقودده حالندن
سؤال ایلیه زیرا حضرت امام بیورمشدر که المسلمون عدول بعضهم علی بعض الا محدود فی قذف بو تقدیرجه ابو حنیفه
قتنده خصم طعن ایلمزسه حدود وقوددن ماعداده شاهدک حالندن سؤال ایلمیه وعندهما یسأل فی سائر
الحقوق وامامین قتنده قاضی اولان کمسنه شاهدک حالندن سائر حقوقده سرا وعلانیة سؤال ایلیه

فی زماننا

فی زماننا فتوی بونکله اوزرینه در زیرا قاضی اولان کمسنه حکمنده احتیاط ایلمک واجبدر واول ایسه شاهدک
سرا وعلانیة حالندن سؤال ایلمکله اولور ویجزی الاکتفاء بالسر یعنی فی زماننا شاهدک حالندن سؤال
ایلده اکتفا یجزیدر یعنی سرا سؤال ایلمک کافیدر وقتنده واقع اولمق خوفندندر وبو دخی ویکتفی التزکیة بهو
عدل فی الاصح یعنی شاهدی تزکیه ایلدکده مزکینک هو عدل قولی کفایه ایدر اصح اقوالده وقیل لا بد من قوله
عدل جایز الشهادة وبعضلر دیدیلر که شاهدی تزکیه ایدرکه مزکینک هو عدل جایز الشهادة دیمکنده لابد در یعنی
هو عدل جایز الشهادة دیمسی لازمدر قولره اولادی منهم مزکیه راجعدر ولا یصح تعدیل الخصم بقوله هو عدل لکن
اخطأ او نسی یعنی خصم که مدعی علیه در شاهد اولان کمسنه یه هو عدل لکن اخطأ او نسی یعنی بو شاهد عدلدر لکن
خطا ایلمشدر ویا خود نسیان ایلمشدر قولی ایله تعدیل یعنی تزکیه ایلمک صحیح دکلدر زیرا مدعی اولان کمسنه شاهدلر
زعم ایدرلر که مدعی علیه اولان کمسنه کاذبدر ظالمدر انکار ایلدیکی سببیله وفاسق وکاذب اولان کمسنه نک تزکیه سی
صحیح اولماز بو اجلدن خصمک تعدیلی جایز اولمدی فان قال هو عدل صدق ثبت الحق واکر خصم اولان کمسنه شاهد اولان
کمسنه نک حقنده هو عدل صدق یعنی بو شاهد عدلدر صادقدر دیسه لکن اخطأ او نسی قولنی ذکر ایلمسه حق ثابت اولور
زیرا حقی اقرار ایلمش اولدی یا قرار موجبیله حکم اولنور ویکفی الواحد لتزکیة السر والترجمة والرسالة الی المزکی یعنی
واحدک سرا تزکیه سی وشاهد ایچون ترجمه سی یعنی قاضیه کلام شاهدی فهم ایلمسه وقاضیدن مزکی یه رسول
اولمسی کفایت ایدر زیرا شهادتده عدد شرطدر بو اشیالر ایسه شهادت دکلدر بو اجلدن واحد کفایت ایدر
والاثنان احوط وعند محمد لا بد من اثنین یعنی مزکی ایکی اولمق احوطدر یعنی زیاده احوطدر احتیاطدر وامام محمد
قتنده ایکی اولمق لابد در زیرا انک قتنده تزکیه سرده شهادت معناسنده در ویشترط الحریة فی تزکیة
العلانیة دون السر علانیه تزکیه سنده حریت شرطدر سر تزکیه سنده شرط دکلدر **فصل** بو فصل

مطلب

شهادت ایلمانک کیفیتی بیاننده در یشهد بکل ما سمعه او رآه کالبیع والاقرار وحکم الحاکم والغصب وان لم یشهد علیه
یعنی شاهد اولان کمسنه به شهادت ایلمک اقتضا ایلیه هر اشتدوکی شیئی ایله ودخی هر کوردیکی شیئله شهادت
ایدر مثلا بیع واقرار کبی وحکم حاکم وغصب کبی شیئلرده واکر اول کمسنه ترک اوزرینه اشهاد ایلمزلر ایسه دخی ینه
شهادت ایدر زیرا کندویه کوروب اشتدوکی جلدن عیان اولمشدر اما بر پرده نک ماوراسندن برکسنه نک
صوتنی کرکه فلان شیئی بنده در یا خود فلان شیئی اشترا ایلدم دیو استماع ایلسه اکا شهادت ایلمک جایز دکلدر زیرا
صوتلری بر برینه مشابه در ویقول اشهد لا اشهدنی وشهادت ایلدوکی زمانده اشهد دیر اشهدنی دیمیه
یعنی فلان کمسنه به فلان شیئی بیع ایلدوکنه شهادت ایلیه درم دیو فلان کمسنه بنی اشهاد ایلدی دیمیه کاذب اولمق احتمالی اولماق
اولمق ایچون ولا یشهد علی شهادة غیره اذا سمعها اداها یعنی شاهد اولان کمسنه کندوسنک غیری اولان شاهدک
شهادتی اوزرینه شهادت ایلمیه یعنی شاهد اصل شهادتی ادا ایلدوکی استماع ایلدکده غیرینه اولان یشهد نک تحملنه
اولان ضمیره راجعدر اداها ده اولان ضمیر شهادته راجعدر اما شهادة الغیر علیها ما لم یشهد هو علیها ویا خود شاهد

اصل براخر یا اول شهادت اوزرینه شهادت ایلرکه براخر کمسنه واروب شهادت ایلسه جایز دکلدر مادامکه
کندویه شهادت اوزرینه اشهاد اولنمیه مثلا برکمسنه اصل شاهد لکن بنم شهادتمه وارمغه قادر دکلم سنی بو خصوصه
اشهاد ایلدم دیدکده براخر کمسنه کندویه شهادت تکلیف اولنمدین شهادت ایلمک جایز دکلدر اما اشهاد اولندقده
جایزدر ولا یعمل شاهد ولا قاض ولا راو بخطه ما لم یتذکر یعنی شاهد اولان کمسنه ودخی حاکم اولان کمسنه ودخی
راوی الحدیث اولان کمسنه مجرد خطنه نظر ایلمک ایله عمل ایلمز مادامکه کندو خطی اولدوغنی تذکر ایلمیه زیرا خطوط
بربرینه مشابه‌در بو احلدن علم حاصل اولماز ابو حنیفه قتنده بخطه ر اولان ضمیر ثلاثه‌نک علی طریق الانفراد
هر برینه راجعدر وعندهما ان کان محفوظا فی یده واما مین قتنده خطه نظر ایلمک ایله شهادت جایز اولور
اگر اول خط هر برینک تحت یدنده اولورسه زیرا التباس دن امن حاصل اولور یده ر اولان ضمیر اول ثلاثه‌نک
برینه راجع اولور ولا یشهد بما لا یعاینه الا النسب والموت والنکاح والدخول وولایة القاضی واصل الوقف
یعنی برکمسنه شهادت ایلمک مراد ایلسه هیچ شهادت ایلمیه الا کور معاینه ایلدوکی شیئه شهادت ایلیه الا النسب
مثلا فلان بن فلاندر دیمک کبی ودخی موته فلان وفات ایلدی دیمک کبی ودخی نکاحه مثلا فلان کمسنه فلانه‌یی
تزوج ایلدی دیمک کبی ودخی دخوله مثلا فلان کمسنه فلانه خاتونه داخل اولدی دیمک کبی ودخی ولایت قاضیه
مثلا فلان کمسنه سلطان طرفندن قضایه متولی اولدی دیمک کبی ودخی اصل وقفه مثلا فلان کمسنه بو اراضی
فلان جامعه وقف ایلدی دیمک کبی یعنی بو اشیالرک ثبوتنده تسامع ایله شهادت کفایت ایدر معاینه‌یه
حاجت یوقدر مصنفک اصل الوقف دیمسی شرایط وقفدن احترازدر زیرا شرایط وقفده تسامع ایله ثابت
اولماز شاهده‌یه ومعاینه‌یه محتاجدر اذا اخبره بها من یثق به من خبر لین او عدل او عدلین یعنی بو ذکر اولنان
اشیا تسامع ایله ثابت اولور تحقیق مشاهده بو اشیانک هر برینی کلامنه اعتماد اولنور ایکی اهل عدالت
رجل ویاخود بر اهل عدالت رجل ایله ایکی اهل عدالت خاتون اخبار ایلسه اخبره ر اولان ضمیر شاهده راجعدر
بها ر اولان ضمیر ذکری تقدم ایدن اشیایه راجعدر وفی الموت یکفی العدل ولو انثی وهو المختار یعنی برکمسنه‌نک
موتی ثبوتی بر عدلک شهادتی کفایت ایدر اگر دخی اولورسه مختار اولان قول بودر ویشهد من رای جالسا
مجلس القضاء یدخل علیه الخصوم انه قاض وشول کمسنه که بر جالسی مجلس قضاده جلوس کورسه وبر آلایی خصوم وارباب
دعوانک اوزرینه دخول ایلدوکنی کورسه انی قاضیدر دیو شهادت ایلیون والا تقلید ایدن کمسنه مشاهده ومعاینه
ایلمز ایسه ر زیرا ارباب خصومتک اوزرینه داخل اولمسی قاضی اولدوغنه دلالت ایدر علیه ر اولان ضمیر جالسه
راجعدر انه ر اولان ضمیر دخی اکا راجعدر ومن رای رجلا وامرأة یسکنان معا وبینهما انبساط الازواج
انها زوجته وشول کمسنه که بر رجل ایله بر امرأه‌یی مکان بر مسکنده ساکن اولدقلرین کورسه واول رجل ایله اول امرأتک
ما بیننده زوج ایله زوجه ما بیننده واقع اولان انبساط وملاعبه واقع اولور ایسه زوجه‌سیدر دیو شهادت
ایلیون زیرا ظاهر حال اکا دلالت ایدر زوجته ر اولان ضمیر رجله عایددر ومن رای شیئا سوی الادمی فی ید متصرف

ضه

فیه تصرف الملاک انه له ان وقع فی قلبه ذلک وشول کمسنه که بر غیری کمسنه‌نک النده آدمیدن غیری برشیئی
کورسه واول یدنده شیئی کمسنه اول شیئده اصحاب املاکلرین متصرف ایلدکلری کبی تصرف ایدر اول شیئی انکدر
دیو شهادت ایلر اگر اول شاهدک قلبنه بو شیئ انکدر دیو دوشرسه زیرا بحسب الظاهر اول شیئی یدده
اولمق دلیل ملکیتدر فیه ر اولان ضمیر شیئه راجعدر انه ر اولان ضمیر یده اکا راجعدر له ر اولان ضمیر یده
راجعدر قلبه ر اولان ضمیر شاهده راجعدر والادمی ان علم رقه او کان صغیرا لا یعبر عن نفسه فلذلک
واگر اول غیرک یدنده اولان ادمی ایسه اگر رقیق اولدوغنی بلسه یاخود صغیر اولسه که کندو نفسندن
تعبیر ایلمکه قادر اولمسه کذلک اول یدنده اولان کمسنه‌نک ملکیدر دیو شهادت ایلمک جایزدر زیرا رقیق
کندو نفسنک یدنده اولماز ولو فسر القاضی انه شهد بالتسامع بمعاینة الید لا یقبلها واگر اول
شاهد اولان کمسنه قاضی اولان کمسنه‌یه تسامع ایله یاخود معاینه ایله شهادت ایلدوکن تفسیر ایلسه
اول شاهدک شهادتنی قبول ایلمیه الا وقفده نته کم بیانی گچمشدر لا یقبلها ر اولان ضمیر شهادته
راجعدر ومن شهد انه حضر دفن زید وصلی علیه قبلت وهو عیان وشول کمسنه‌نک زیدک
دفننده حاضر اولدوغنه واوزرینه نماز قلنمسنه شهادت ایلسه انک شهادتی قبول اولنور بو ایسه
عیاندر یعنی دفننده ونمازنده حاضر اولمق موتنه مشاهده ومعاینه‌دندر انه ر اولان ضمیر ما قبلنده
اولان مننه راجعدر علیه ر اولان ضمیر زیده راجعدر

باب

من تقبل شهادته ومن لا یقبل بو باب
شهادتلری قبول اولنور وشهادتلری قبول اولنماز کمسنه‌نک بیاننده‌در لا تقبل شهادة الاعمی
یعنی اعمی اولان کمسنه‌نک شهادتی قبول اولنماز ابو حنیفه وامام محمد قتنده اما امام زفر قتنده تسامع
ایله جایز اولان اشیاده ر خلافا لابی یوسف فیما اذا تحملها بصیرا وامام ابی یوسفک خلافی واردر
شول صورتده که تحمل اول شهادتی بصیر اولدوغی حالده ادا ایلمک جایزدر زیرا اعتبار حال تحملده‌در
معاینه ایلمش اولور غیچون ر ولا شهادة المملوک والصبی الا ان تحملا حال الرق والصغر وادیا بعد العتق
والبلوغ ودخی مملوک ایله صبینک شهادتلری قبول اولنماز مگر که مملوک اول شهادتی حال رقنده
وصغیر حال صغرنده تحمل ایدوب رقیق معتق اولدقدن صکره وصغیر بلوغدن صکره ادا ایلمش
اولهلر اول زماننده شهادتلری جایز اولور زیرا حال صغرنده وحال رقنده ولایتلری یوقدر وبو ایکی
وصف زائل اولدقدن صکره شهادتی تحمل ایلمکه اهل اولور ولا شهادة المحدود فی قذف وان تاب
ودخی سبب قذف ایله حد اولنمش کمسنه‌نک شهادتی قبول اولنماز توبه ایدرسه زیرا حق تعالی
محصناتی قذف ایدن کمسنه‌لرک حقنده ولا تقبلوا لهم شهادة ابدا بیورمشدر وآیه کریمه‌نک
اولی والذین یرمون المحصنات ثم لم یأتوا باربعة شهداء فاجلدوهم ثمانین جلدة ولا تقبلوا لهم
شهادة ابدا در وامام شافعی قتنده توبه ایدرسه شهادتی قبول اولنور زیرا حق سبحانه وتعالینک

ذکر اولنان آیهٔ کریمه‌نک اخرینه الا الذین تابوا بیورمشدر الا ان حد کافرا ثم اسلم یعنی حسب قذف
ایله حد اولنمش کسنه‌نک شهادتی مقبول اولنماز الا انجق کافر اولوب حال کفرنده حد اولنمش سکره اسلامه کلمش اول
حینده شهادتی قبول اولنمق اولنور لان الاسلام ما قبله در ولا الشهادة لاصله وان علا وفرعه
وان سفل یعنی اصلنه یعنی والدینه وان علا یعنی والدک والدینه ودخی فرعنه یعنی اوغلنه وان سفل یعنی
اوغلنک اوغلنه شهادتی مقبول اولماز وعبده ومکاتبه واحد الزوجین للاخر ودخی کندو عبدینه وعبد کندو
سیدینه ومکاتبنه وایکی زوجک بری اول برنک شهادتلری قبول اولنماز زیرا حضرت ع م بیورمشدر
لا تقبل شهادة الولد لوالده ولا الوالد لولده ولا المراة لزوجها ولا الزوج لامراته ولا العبد لسیده ولا المولی
لعبده ولا الاجیر لمن استاجره زیرا بابا اوغل بیننده اولان منافع متصلدر بو اجلدن مذکورلره زکوتی
دفع ایلمک جایز اولمدی وعبد وزوج ومکاتب بینلرنده اولان منافع دخی متصلدر بو تقدیرجه کندو
نفسلرینه شهادت ایتمش اولور بو صورتده جایز دکلدر والشریک لشریکه فیما هو من شرکتهما ودخی
شریکلک کندو شریکنه شهادتی قبول اولنماز شرکتلرینه متعلق اولان شیلرده منفعت اول بر شریکه
عایددر اما کندو شرکتلرینه متعلق اولمیان شیلرده بری برینه شهادتلری جایزدر شریکلر اولان
ضمیر شریکه راجعدر شرکتهماده اولان ضمیر شیئه راجعدر ولا شهادة المخنث ودخی اول کمسنه‌دی نسایه
تشبیه ایدوب کندوده فاحشه ایدوره مخنثک شهادتی مقبول اولماز زیرا فاسق متعمددر ولا
النائحة ولا المغنیة ودخی نایحه ایله مغنیه‌نک شهادتلری قبول اولنماز نایحه اول خاتونه دیرلر که غیرلر
میتنده رفع صوت ایله وتحزین ایله موته متعلق نیجه شیلر سویلیه ور ومغنیه شول خاتونه دیرلر که
آلات لهو ایله یا خود آلات سز اجنبیلره تغنی ایدر زیرا خاتونلرک بیجه رفع صوتلری حرامدر اعنی
تغنی ونوحه ایلملری بطریق الاولی در ولا العدو بسبب دنیا علی عدوه ودخی دنیا سببیله اولان
عدوک عدوسنه شهادتی قبول اولنماز انجق ایکی رجلک بیننده امور دین ایچون عداوتلری اولسه
اول بر رجلک اول بر اخر اوزرینه شهادتی جایز دکلدر ومدمن الشرب علی اللهو ودخی لهو اوزره یعنی آلات
لهو ایله شرب یعنی خمر شربنه مدمن اولان کمسنه‌نک شهادتی قبول اولنماز زیرا دیننده حرام اولان شیئی
ارتکاب ایلمشدر ومن یلعب بالطیور وبالطنبور ودخی انواع طیورلر ایله وطنبور ایله لعب ایلین کمسنه‌نک
شهادتی قبول اولنماز زیرا اوقاتن لهو ایله تضییع ایلدوکی اجلدن حرام ارتکاب ایلمشدر ومصنف لعب دیمکده
اشارت واردر که کندو انونه استیناس ایچون بعض کوکرجین اتخاذ ایدوب تربیه ایلسه مباح اولور حرام
اولماز او یغنی للناس ودخی یا خود لهو ایله ولعب ایله ناسه جمیع ایدنک شهادتی قبول اولنماز حرامی ارتکاب
ایلدوکی اجلدن او یلعب بالنرد او یقامر بالشطرنج او تفوته الصلوة بسببه معلوم اولکه نرد ایله بر لعب
مطلقا حرامدر ومسقط شهادتدر زیرا نبی ع م من لعب بالنرد فقد عصی ابا القاسم بیورمشدر اما شطرنج

[illegible] تغنیسی اشتدورن مغنینک صح

ایله

ایله لعب ایلیانک شهادتی مسقط اولمیه اوچ شرطله مشروطدر بری مؤمن اولمقدر ایکنجی قمار ایلمامقدر
اوچنجی صلوتی تفویت ایلمکدر امدی بو اوصاف ایله شهادتلری قبول اولنماز اما بو اوصاف ثلاثه‌نک بر بولنسه
شهادتی رد اولنماز زیرا عقلا ولو بر کشیده بو اجلدن امام شافعی قتنده جایز اولدی تفویت ایله اولان ضمیر
لاعبه راجعدر بسببه‌ده اولان ضمیر شطرنجه راجعدر او ما یرتکب ما یوجب الحد ودخی حدی موجب اولان شیئی
ارتکاب ایدنک ودخی شهادتی قبول اولنماز زیرا حدی موجب اولان کبایردر او یاکل الربا ودخی ربوا اکل ایلیان
کمسنه‌نک شهادتی قبول اولنماز کبایردن اولدوغی اجلدن او یدخل الحمام بلا ازار ودخی حمامه ازارسز یعنی فوطه‌سز
داخل اولان کمسنه‌نک شهادتی قبول اولنماز زیرا کشف عورت حرامدر او یفعل ما یستخف به کالبول والاکل
علی الطریق ویا خود کندویه استخفاف ویرن شیئی اشلسه مثلا طریقده بول ایلمک وطریقده اکل ایلمک کبی کندو دخی
شهادتی قبول اولنماز زیرا اکل علی الطریق مروتی مسقطدر او یظهر سب السلف ویا خود سلفی یعنی اصحاب
کرامی وسلوات تابعینی سبنی اظهار ایلیانک دخی شهادتی قبول اولنماز وتقبل الشهادة لاخیه وعمه یعنی
ادمک کندو قرنداشنه وعمیسنه شهادت ایلمسی قبول اولنور غیر متهم اولدوغیچون ومحرم رضاعا او مصاهرة
ودخی رضاع جهتندن یا خود مصاهره جهتندن مثلا کندو زوجه‌سنک اناسی وزوجه‌سنک قرنداشی ودخی
کندو قزینک زوجی وباباسنک زوجه‌سی واوغلنک زوجه‌سی کبی اولان محرملرک شهادتلری قبول
اولنور غیر متهم اولدقلری ایچون وشهادة اهل الاهواء الا الخطابیة ودخی اهل هوا اولان کمسنه‌لرک
شهادتلری قبول اولنور زیرا بونلر اعتقاد حیثیتندن فاسقلردر بو حیثیتدن فاسق اولملری ارتکاب
کندویه مانعدر بو اجلدن شهادتلری قبول اولنور اهل هوادن مراد صاحب بدعت اولان کمسنه‌در بونلرک
اصوللری التی بلوک طائفه‌در اولکیسی خارجیلردر ایکنجیسی رافضیلردر اوچنجیسی جبریلردر دردنجیسی
قدریلردر بشنجیسی مشبهلردر التنجیسی معطللردر بو التینک هر بری اون ایکی قسمه منقسمدر ضرب
طریقیله جمله‌سی یتمش ایکی قسم اولور الا الخطابیة اولان طائفه‌نک شهادتلری قبول اولنماز بو طائفه‌نک
خطابیه رافضیلردن بر فرقه‌در ابو الخطاب محمد بن وهب الاجدع نام کمسنه‌یه منسوبدر بو طائفه‌نک مذهب
واعتقادلری بودر که مدعی اولان کمسنه ایچون قسملرینده دعواسی حق اولور وغیره یمین ایلسه اول شهادتی تجویز
ایدرلر که مسلم اولان کمسنه کذب سویلمز بو خصلت ایچون شهادتلری قبول اولنمدی والذمی علی مثله یعنی
ذمینک شهادتی کندو مثلنه جایز ومقبولدر زیرا حضرت ع م ذمیلرک شهادتلرینی بر برلرینه تجویز
بیورمشلردر ومثلنه‌ده اولان ضمیر ذمیه راجعدر وان اختلفا ملة یعنی ذمیلرک کندو مثللرینه شهادتلری
مقبولدر اگر ملت جهتندن مختلف اولورسه مثلا نصرانینک یهودی اوزرینه ویهودینک نصرانی
اوزرینه شهادتی جایز ومقبولدر زیرا الکفر ملة واحدة وعلی المستامن دون عکسه یعنی ذمینک
مستأمن اوزرینه شهادتی قبول اولنور عکسی دکل یعنی مستأمنک دخی اوزرینه شهادتی قبول اولنماز

زیرا مستأمنك مرى اوزرینه ولایتی یوقدر والمستأمن على مثله ان کانا من دار واحدة ودخی مستأمنك کندو
مثلنه یعنی مستأمنه شهادتی قبول اولنور لکن ایکیسی بر دار واحده‌ده اولسه‌لر واکر دارلری مختلف اولسه
شهادتلری قبول اولنماز زیرا دارلرك اختلافی ولایتی قطع ایدر وعدو بسبب الدنیا ودخی دنیا سببیله اولان
عدوك شهادتی قبول اولنور غیر متهم اولدیغیچون ومن الم بصغیرة ان اجتنب الکبائر کلها وغلب صوابه
وشول کمسنه که صغیره‌یه المام ایلیه یعنی ارتکاب ایلیه شهادتی قبول اولنور اکر کبائری ترك ایلسه‌دن اجتناب ایدوب
سوء محاسنی یعنی حسناتی سیئاتنه غالب اولورسه حتی عدالتی صحیح بوده کلها ده اولان ضمیر کبایره راجعدر
صوابه‌ده اولان ضمیر من الم یه راجعدر والاقلف ودخی اقلف یعنی غیر مختون یعنی سنت سز کمسنه‌نك شهادتی
قبول اولنور وولد الزنا والخنثی ودخی ولد زنا ایله خنثینك شهادتی قبول اولنور خنثی اولان اکر مشکل
دکل ایسه شهادتنك قبول اولنمسنده اشکال یوقدر واکر مشکل ایسه شهادت خصوصنده احتیاطا امرء
قلنور کندو سببیله بر امرأه دخی اولورسه بر رجل مقابله‌سنده عد اولنور والعمال عمال جمیع عاملدر اول انواع صدقات
وجزیه وخراجی جمع ایدن کمسنه‌لردر یعنی عمالك دخی شهادتی قبول اولنور زیرا عمالری معصیت دکلدر فقها اوضاع
شرعیه اوزرینه اولسه بو تقدیرجه بو زمانده شهادتلری قبول اولنماز زیرا ظلمدن خالی دکلدر دیو امام ابو اللیث
دیمشدر که اکر عامل عمر بن العزیز کبی عادل بنکزر اولورسه شهادتلری قبول اولنماز والمعتق ودخی معتق
اولنمش کمسنه کندو معتقنه شهادتی قبول اولنور عکسی دخی قبول اولنور تهمت اولمدوغی اجلدن والمعتبر
حال الشاهد وقت الاداء لا التحمل یعنی حال شاهده معتبر اولان شهادتی ادا ایلدکی وقتیدر شهادتی
تحمل ایلدکی وقتی دکلدر زیرا شهادت ایله عمل اولنمق والزام اولنمق حالت اداده‌در ولو شهدا ان اباهما اوصی
الی زید وزید یدعیه قبلت وان انکر فلا واکر بر میتك ایکی اوغلی بابالری زیدی وصی ایلدی دیو شهادت ایلسه‌لر
وحال بوکه زید دخی وصی اولدیغنی دعوی ایلسه اوایکی اوغلنك شهادتلری قبول اولنور وقیاسا قبول اولنماق
ایدی زیرا بیان اولنمشدی ایدیکه فرعك اصله شهادتی جایز دکلدر واکر زید وصی اولدیغنی انکار ایدرسه شهادتلری
قبول اولنماز ولو شهدا ان اباهما وکل الغایب وکله لا یقبل وان ادعاه واکر بر رجلك ایکی اوغلی غایب اولان بابالری
زیدی فلان کمسنه‌ده اولان دینك قبضنه وکیل ایلدی دیو شهادت ایلسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز واکر
زید وکیل اولدیغنی ادعا ایلسه‌ده زیرا قاضی اولان کمسنه غایب ایچون وکیل نصب ایلمکه قادر دکلدر ولو شهدا
دائنا میت انه اوصی الی زید وهو یدعیه قبلت واکر میتك ایکی دائنی یعنی بر زم مدیونمز اولان فلان میت زیدی
وصی ایلدی دیو شهادت ایلسه‌لر وحال بوکه زید اول وصی اولمقلغی ادعا ایلسه اوایکی دائنك شهادتی
قبول اولنور وکذا لو شهد مدیوناه او من وصلهما او وصیاه ومدیوناه شهدینك فاعلی واقع اولمشدر
نون اضافت ایچون حذف اولنمشدر او من له علیه فوعدر فاعلك اوزرینه معطوفدر او وصیاه لفظا مرفوعدر
بیننا فاعله معطوفدر ونون اضافت ایچون حذف اولنمشدر یعنی بر میتك ایکی مدیونی یاخود کندو وصیت ایلدوکی

کمسنه

کمسنه یاخود کندونك ایکی وصیسی اولان کمسنه‌لر زیدی وصی ایلدی وکنه شهادت ایلسه‌لر شهادتلری قبول اولنور وقیاسی
جایز اولمامقدر زیرا بونلر کورلرده بو شهادتده منفعت واردر مدیوناه‌ده اولان ضمیر وصایاه‌ده اولان میته راجعدر
ولا تقبل الشهادة علی جرح مجرد وهو ما یفسق من غیر ایجاب حق للشرع او للعبد نحو هو فاسق او اکل ربوا او انه
استاجرهم جرح مجرد اوزرینه شهادت قبول اولنماز وجرح مجرد شول شیدر که آدم انك سببیله فاسق اولور
شرعا یاخود عبد حقی ایجاب ایلمکسزین مثلا مدعی اولان کمسنه اول مدعینك شاهدی حقنده بونلر فاسقلردر
یاخود بونلر اکل ربالردر یاخود بونلری اجاره ایله طوتدی دیمك کبی وجرح مجرده شهادت قبول اولنمدیغی فسق
مجرد حکم تحتنه داخل اولان اشیادن دکلدر وقاضی اولان کمسنه طائفه مسلمینك عیبلرین ستر ایلمکله
مأموردر واول بینه استماع ایلمده هتك حرمتی واشاعه فاحشه واردر واول ایسه حرامدر الا انجق
اول بینه‌نك استماعی حق شرع یاخود حق عبد منضم اولسه اول زمانده قبول اولنور بو اولان ضمیر جرح
مجرده راجعدر وتقبل علی اقرار المدعی بفسقهم وعلی انهم عبید او محدودون فی قذف او شاربوا خمر او قذفه
او شرکاء المدعی او انه استاجرهم لها بکذا او اعطاهم ذلك مما له عنده او انه صالحهم بکذا او دفعه الیهم
علی ان لا یشهدوا علیه فشهدوا یعنی مدعی اولان کمسنه اول شاهدلرك فاسق اولدقلرینه اقرار ایلدی وکنه شهادت
ایلسه‌لر قبول اولنور ودخی عبید اولدقلرینه یاخود قذفدن محدود اولدقلرینه یاخود شارب خمر اولدقلرینه
یاخود قذف ایدیجیلر اولدقلرینه یاخود مدعینك شریکلری اولدقلرینه یاخود مدعی انلری فلان مقداره
شهادت ایچون اجاره ایله طوتدی واول اجاره اقچه‌سی بنم کندو یانمده اولان اقچه‌دن ویردی یاخود بن انلری فلان
مقداره مصالحه ایلدم واول مقداری انلره بنم اوزریمه شهادت ایلمامك ایچون دفع ایلدم علی التعیین شهادت
ایلدیلر زیرا بو صورتلرك بعضیسنده حق عبد واردر بو اجلدن بو محللرده شهادت قبول اولنور وجمله بو مسائلده
اولان ضمیر شاهدلره راجعدر لهاده اولان ضمیر شهادته راجعدر دفعه‌ده اولان ضمیر بکذاده اولان مقداره
راجعدر ومن یشهد ولم یبرح حتی قال اوهمت بعض شهادتی قبل ان کان عدلا وشول کمسنه بر مجلس قاضی
حضورنده بر خصوص ایچون شهادت ایدوب واول شهادت مجلسدن زائل اولمیوب تا کم بن بعض شهادتمده ابهام
وخطا ایلدم دیمکه بر دکلی یعنی شهادتمه زیاده‌لك ایلدم دیسه یاخود نقصان ایلدم دیسه اول شاهد عدل
ایسه شهادتی قبول اولنور زیرا شاهدلره کاهیجه واقع اولور که مجلس شرعده غلط ونسیانه مبتلی اولورلر مجلس شرعك
اولانه مهابتندن اوتوری

مطلب

باب الاختلاف فی الشهادة بو باب شهادتده واقع اولان اختلاف
بیاننده‌در شرط موافقة الشهادة للدعوی شهادتك دعوایه موافق اولمسی شرطدر یعنی
شهادتك دعوایه معناده موافق اولمسی شرطدر لفظده دکلدر زیرا دعوانك تقدم اولمسی سبب حقنده شهادتك
قبول اولنمسنه شرطدر مثلا بر کمسنه‌نك اوزرینه بر شی بندن غصب ایلدی دیو دعوی ایلسه وکنه ایکی شاهد امضا
ایلسه بر بیه غصب ایلدی وکنه شهادت ایلسه واول برادر شاهد مدعی علیهك غصب ایلدوکنه اقرار ایلدی دیو شهادت

ایلسه شهادتی قبول اولنور فلو ادعی دارا بشراء او ارثا وشهدا بملک مطلق ردت یعنی قچن برکمسنه نکن اوزرینه
بر داری اشترا ایلدوکنه وباخود ارث طریقیله مالکی اولدوغنه دعوی ایلسه خصوص مزبور ایچون شاهدلر العقار اولنوب
استشهاد اولندقده ملک مطلقه شهادت ایلسه لر شهادتلری رد اولنور زیرا ادعا اولنان شیئدن زیاده
شهادت ایلدیلر زیرا مدعی اولان کمسنه ملک حادثی ادعا ایلدی وشاهدلر ایسه ملک قدیمه شهادت ایلدیلر بو ایسه
بو ایسه مختلفدر زیرا ملک مطلق اصلدن ثابت اولمغله ملک معینه دن زیاده در وسبب ایله اولان ملک سببک
وقتنه منحصردر دعوی ایدن حکی سبب ایله اولان ملکه دعوی ایلدی دیو شاهدلر ایسه
ملک مطلقه شهادت ایلدیلر وکذا شرط اتفاق الشاهدین لفظا ومعنا وکذلک شاهدلرک لفظ ومعناده
اتفاقی اونتیمیه شرط اولندی امام ابو حنیفه حضرتلری واما امامین قتنده یالکز معناده موافق اولسیله کفایت ایدر فلا
تقبل لو شهد احدهما بالالف او مائة او طلقة والاخری بالفین او مائتین او طلقتین او ثلاث وعندهما
تقبل علی الاقل چونکه شهادتده اتفاق لفظا واتفاق معنا شرط اولدی ایمدی ایکی شاهدک بریسی
بو ادمک بو آدمده بیک درهمی واردر دیو شهادت ایلسه یاخود بیک یوز درهمی واردر دیو شهادت ایلسه
یاخود خاتوننی طلقه واحده ایله تطلیق ایلدوکنه شهادت ایلسه اول بریسی ایکی بیک درهمی واردر دیو
شهادت ایلسه یاخود ایکی یوز درهمی واردر دیو شهادت ایلسه یاخود خاتوننی ایکی طلاق ایله یاخود اوچ
طلاق ایله تطلیق ایلدوکنه شهادت ایلسه شهادتلری قبول اولنماز زیرا شهادتده اختلافلری واقع
اولمشدر واما امامین قتنده اقلده قبول اولنور زیرا اقلده اتفاق ایلدیلر وبریسی اول زیاده نک منفرد
اولدی ایمدی اتفاق ایلدکلری صورت ثابت اولدی ولو شهد احدهما بالف والاخر بالف ومائة والمدعی یدعی
الاکثر قبلت علی الالف اتفاقا اگر ایکی شاهدک بریسی بیک درهمه شهادت ایلسه اول بری بیک یوز درهم
شهادت ایلسه وحال بوکه اول مدعی اولان کمسنه اکثر اولان مقداری دعوی ایلسه اتفاقا علما ایله انجق الفده
قبول اولنور زیرا شاهدلرک ایکی دخی لفظا ومعنا بوکه اتفاق ایلمشلردر وکذا مائة ومائة وعشرة یعنی
قچان ایکی شاهدک بری یوز درهمه وبری یوز اون درهمه شهادت ایلسه شهادتلری یوزده قبول اولنور
وطلقة وطلقة ونصف یعنی کذلک قچن ایکی شاهدک بری بر طلقه تطلیق ایلدوکنه وبری بر طلقه ونصف
تطلیق ایلدوکنه شهادت ایلسه شهادتلری طلقه واحده ده قبول اولنور ایکیسینک طلقه واحده یه اتفاقلری
اولدوغیچون ولو شهد بالف وبقرض وقال احدهما قضیتها کذا قبلت علی الالف واگر ایکی شاهد بو ادمک اوزرینه
بیک درهم ایله یاخود قرض ویرلمش بیک درهمه شهادت ایلسه لر وبو ایکی شاهدک بری شهادتدن صکره ذکر
اولنان بیکدن بر مقداری قضا ایلدی یعنی ادا ایلدی دیسه اول شهادت بیک درهمده قبول اولنور
زیرا ایکیسینک اتفاقی بیک اوزرینه در شهادده اولان ضمیر الفه راجعدر الا علی القضا وما لم یشهد به آخر
یعنی اول بیک درهمدن مدیون بش یوزی قضا ایلدوکنه شهادت قبول اولنماز ما دامکه بر شاهد اخر اول

بشی

بش یوزی قضا ایلدوکنه شهادت ایلمیه وابو یوسفدن بر روایتده بیک درهمه قضا اولنور به ده اولان
ضمیر قضایه راجعدر وینبغی لمن علم ان لا یشهد حتی یقر المدعی به یعنی اول قضا اولنان دینک مقداری بلن
ادمه لایق در که شهادت ایلمیه اول مدعی اولان کمسنه اول بعضک قبضنه اقرار ایلیه علم ده اولان ضمیر قضی اولنان
بعضه راجعدر به ده اولان ضمیر بعضه راجعدر ولو شهدا بقتله زیدا یوم النحر بمکة واخران بقتله ایاه فیه
بکوفة ردتا واگر ایکی شاهد مکه مکرمه ده نحر کوننده عمرونک زیدی قتل ایلدوکنه شهادت ایلسه لر وایکی شاهد
دخی عمرونک زیدی نحر کوننده کوفه ده قتل ایلدوکنه شهادت ایلسه لر ایکی فریقک شهادتلری رد اولنور زیرا ایکی
فریقک بری کاذبدر علی التحقیق واول فریق اخر اول برندن اولی دکلدر وایکی یرده تقبله ده اولان ضمیرلر مقدر
اولان عمروه راجعدر ایاه ده اولان زیده راجعدر فیه ده اولان ضمیر یوم النحره راجعدر فان قضی باحدهما اولا
بطلت الاخیرة یعنی اگر قاضی اولان کمسنه اولا اولکی بینه ایله حکم ایلسه ایکنجی بینه کلمزدن مقدم صکره کلان بینه
باطل اولور زیرا اولکی شاهدلر ایله حکم لاحق اولدی قضا اول ضمنا ثانی ابطال ایلدی چونکه زید مکه ده قتل
اولنوب وغنه حکم اولندی غیری یرده قتل اولنمز وغنه قضا اولنمشدر زیرا شخص واحد ایکی موضعده قتل اولنمق
ممکن دکلدر باحدیهما ده اولان ضمیر تثنیه ایکی بینه نک برینه راجعدر اولنمق ممکن دکلدر ولو شهدا
بسرقة بقرة واختلفا فی لونها قطع واگر شاهد اولان کمسنه لر برکمسنه نکن اوزرینه بر بقره سرقه ایلدوکنه
شهادت ایلسه لر واول بقره نک لوننده اختلاف ایلسه لر مثلا شاهدک بری سیاه در دیسه وبری
صاری ایدی دیسه اول سارقک یدی قطع اولنور ابو حنیفه قتنده لونها ده اولان ضمیر بقره راجعدر وان
اختلفا فی الذکورة والانوثة لا واگر اول سرقه اولنان بقره نک شاهدلری ارکک ودیشی اولمسنده اختلاف
ایلسه لر یعنی شاهدک بری ذکردر دیسه وبری انثی در دیسه اول سارقک یدی قطع اولنماز وعندهما
لا یقطع فیهما واما امامین قتنده ایکی صورتده دخی لازم اولماز زیرا شهود فیه اولان بر اختلاف ایلمشلردر
وفی الغصب لا تقبل اتفاقا وغصب صورتنده شهادت قبول اولنماز مثلا ایکی شاهدک بری غصب
ایلدیکی بقره آق ایدی دیسه وبری سیاه ایدی دیسه اتفاق علما ایله شهادتلری قبول اولماز زیرا غصب غالبا
نهارده واقع اولور بو تقدیرجه اشتباه واقع اولمیجق شهادتلری قبول اولماز ولو شهد واحد بالشراء
او الکتابة بالف والاخر بالف ومائة ردت یعنی قچان ایکی شاهدک زید بو عبدی فلان کمسنه دن بیک درهمه
اشترا ایلدی دیو شهادت ایلسه واول بری بیک یوز درهمه اشترا ایلدی دیو شهادت ایلسه یاخود زید
بو عبدی بیک درهم اوزرینه مکاتب ایلدی دیو شهادت ایلسه ایکیسینک بیله شهادتلری رد اولنور زیرا
عقد واحده اتفاق ایلمامشلردر وکذا العتق علی مال وکذلک علی مال اوزرینه عتق اولان عبدده شهادت
رد اولنور مثلا عبد اولان کمسنه مولام بنی بیک درهم اوزرینه اعتاق ایلدی دیو ادعا ایلسه وهر بری بو ادعاسنه
بینه احضار ایلسه لر رد اولنور والصلح عن قود والرهن والخلع یعنی کذلک صلح عن قود ده شهادت رد اولنور

مثلا ولي المقتول ايله قاتل قود دن مستحق اولمشكن قاتل قود دن عفو اولنمق ايچون بر مقدار مال اوزرينه صلح اولسه لر
ولي المقتول اولان كمسنه بيك درهم اوزرينه صلح اولدق ديو مدعي اولوب بينه كتورسه وقاتل اولان كمسنه بيك بيوز درهم
اوزرينه صلح اولدق ديو دعوى ايدوب بينه كتورسه ايكيسنك دخي بينه سي رد اولنور وكذلك رهنده رد اولنور مثلا راهن
اولان كمسنه بيك درهمه رهن ايتدم ديو بينه كتورسه مرتهن بيك بيوز درهمه بينه كتورسه شاهدلري رد اولنور وكذلك
خلعده رد اولنور مثلا زوجه ايله زوج بدل خلعك مقدارنده اختلاف ايدوب هر بري دعواسنه مطابق بينه كتورسه لر
رد اولنور ان ادعى العبد والقاتل والراهن والمرأة صورة اربعه ده شهادت قبول اولنماسي فحوي دعوى بو ذكر
اولنان اربعه نك طرفندن اولسه زيرا جمله سنده مراد اثبات عقددر اول ايسه مختلف فيدر بو اجلدن شهادت
قبول اولنمدي وان ادعى الاخر كان كدعوى الدين واكر دعوى اول بر اخردن اولسه يعني اول ذكر اولنان اربعه نك
اربعه نك مقابلرندن اولان اربعه دن اول يعني مولا عبدني مال ايله عتق وولي المقتول صلح عن قود ده
ومرتهن رهنده وزوج خلعده دين دعواسي كبي اولور مثلا مولا اولان كمسنه عبديني بيك درهمه اعتاق
اولنماسن دعوى ايلسه وعبد بشيوز درهمه معتق اولدم ديو دعوى ايلسه ودخي ولي القصاص اولان كمسنه
بيك درهم اوزرينه صلح اولدق ديو دعوى ايلسه واول ايكي قلان صورتده كذلك دين دعواسي كبي اولور يعني اقل
اوزرينه ثابت اولور نته كم دين دعواسنده بيان اولنمشدر والاجارة كالبيع عند اول المدة ودخي اجاره
بيع كبيدر اول مدت قنده يعني دعوى اجاره اول مدت اجاره ده اولسه معقود عليهك استيفا سندن اول
اولسه وشاهدلر شهادتده اختلاف ايلسه لر شهادتلري قبول اولنمز نته كم بيعده اختلاف قنده صحيح اولماز
وكالدين بعدها يعني دعوى مدت تكميل كدن صكره ومنافعك استيفا سندن صكره اولسه دين كبي اولور يعني
اقل اوزره ثابت اولور بعد هاده اولان ضمير مدته راجعدر وفي النكاح تقبل الالف استحسانا ولا فرق فيه
بين دعوى الاقل والاكثر وقالا ردت فيها ايضا ودخي شهادت نكاحده اول الف ايله استحسانا قبول اولنور
مثلا زوج اولان كمسنه تزويج ايلدوكي خاتونك مهري بيك درهمدر ديو ادعا ايلسه وبينه كتورسه
زوجه سي اولان بني ايكي بيك درهمه تزويج ايلدي ديو ادعا ايلسه بينه كتورسه بيكه قبول اولنور زيرا
ايكيسنك شهادتي الفده متفقدر وفرق يوقدر مدعي اولان كمسنه استرسه اقل دعوا ايلسون استرسه
اكثري دعوى ايلسون وامامين ديديلر كه نكاحده شهادت رد اولنور بيعده رد اولندوغي كبي وبو قياس
زيرا جانبيندن مقصود اولان عقددر بو تقديرجه بيع كبي اولدي فيها ده اولان ضمير نكاحه راجعدر ولا بد
من الجر في شهادة الارث بان يقول الشهاد مات وترك ميراثا للمدعي او مات وهذا ملكه او في يده
يعني ارثه متعلق اولان اشهادده جر لابددر يعني شهادت ايدن شاهده لابددر كه شهادتنده فلان
فلان كمسنه وفات ايلدي ومدعي ايچون ميراث ترك ايلدي ديه يا خود فلان كمسنه وفات ايلدي وبو شي
انك ملكيدر يا خود بو شي عند الموت انك يدنده ايدي يا خود كندو مقامنه قايم اولان كمسنه نك يدنده

ايدي ديه زيرا عند الموت اكر يدي يد ملك ايسه اول ظاهردر واكر يدي يد اثبات ايسه بو نده ظاهردر زيرا
بيد امانت عند الموت يد ملكه منقلب اولور ضمان واسطه سيله ايدي اول حيننده اثبات يد اثبات ملكدر
ملكه ده اولان ضمير ماتك تحتنده اولان فاعله راجعدر وفي يده ده اولان ضمير بنه اكا راجعدر خلافا
لابي يوسف بو مسئله ده ابو يوسف ايچون خلاف واردر زيرا جري اشتراط ايلمز فان قال كان هذا الشيء
لابي المدعي اعاره من ذي اليد او ادعه اياه قبلت بلا جر يعني اكر شاهد اولان كمسنه بو شي مدعينك باباسنكدر
ذي اليد اولان كمسنه يه عاريه طريقيله وضع ايلمشيدي يا خود ذي اليد اولان كمسنه اول شي بو مدعينك
باباسندن وديعه طريقيله ايلمشيدي ديو شهادت ايلسه جرسز قبول اولنور اودعه ده اولان ضمير شيئه راجعدر
وان شهدا ان هذا الشيء كان في يد المدعي منذ كذا ردت واكر اول ايكي شاهد اولان كمسنه لر تحقيق بو شي
فلان تاريخده مدعينك يدنده ايدي ديو شهادت ايلسه لر شاهدلري رد اولنور مثلا بر رجل بر رجلك
يدنده اولان داري بو بنم دارمدر ديو دعوى ايدوب بينه كتورسه شاهدلر دخي اداء شهادت
ايلدكلرنده بز بو داري بر سنه دن يا خود بر آيدن مقدم بو مدعينك يدنده اولدوغنه شهادت
ايدرز ديسه لر وحال بوكه وقت دعواده ذكر اولنان دار مدعينك يدنده اولمسه شهادتلري
قبول اولنماز زيرا مجهول واقع اولمشدر وان شهدا انه كان ملكه قبلت واكر شاهد اولان كمسنه لر
بو شي مدعينك ملكي ايدي ديو شهادت ايلسه لر شهادتلري قبول اولنور بو ايسه ظاهردر انه ده
اولان ضمير شيئه راجعدر ملكه ده اولان ضمير مدعيه راجعدر ولو اقر انه كان في يد المدعي امر بالدفع اليه وكذا
لو شهدا باقراره بذلك واكر مدعي عليه اولان كمسنه بو شي مدعينك يدنده ايدي ديو اقرار ايلسه مدعي عليه
اولان كمسنه اول شيئي مدعي يه دفع ايلمكه امر اولنور وكذلك شاهد مدعي عليهك اوزرينه بو شي مدعينك
يدنده ايدي ديو اقرار ايلدي ديو شهادت ايلسه لر اول شيئي مدعي يه دفع ايلمكه امر اولنور زيرا مشهود به
اولان اقراردر اقرار ايسه معلومدر واول مقر بهك مجهول اولماسي اقرارك صحتنه مانع دكلدر انه ده
اولان ضمير شيئه راجعدر اليه ده اولان ضمير مدعي يه راجعدر باقراره ده اولان ضمير مدعي عليه راجعدر

فصل الشهادة على الشهادة مصنف رحمه الله بو بابده شهادت اوزرينه واقع اولان
شهادتك احوالني بيان ايدر تقبل في غير حد وقود وان تكررت يعني شهادت اوزرينه شهادت
حدودك وقودك غيريده استحسانا قبول اولنور وقياس قبول اولنماق ايدي شبهه لكن زياده متمكن
اولدوغي اجلدن لكن ناسك كا احتياجلري اولدوغي ايچون اول اصل شاهدلرينك موتلري يا خود غيبتلري
ايله عجز ظاهر اولدوغي اجلدن قبول اولنور حقوق ادميين ضايع اولماماق ايچون واكر اول شهادت
بحسب الظاهر مكررده واقع اولورسه فقيه ابو الليث خزانة الفقه نام كتابنده شهادة على شهادة
كتاب القاضي الى القاضي وحد زنا و سرقه و قصاص و قذف و حد شرب قبول اولنماز ديو تصريح ايلمشدر

وشرط لها متعذر حضور الاصل بموت او مرض او سفر يعني شهادت اوزره شهادت اول شاهد اصلك مجلس حكمه
موت سببيله يا خود مرض سببيله يا خود سفر سببيله حاضر اولمق متعذر اولمسي شرط اولمشدر يعني بونلردن بريله
اوچ كمسنه نك بري موجود اولميه اول فرعك شهادتي قبول اولنماز لهاده اولان ضمير شهادة على شهادة يه راجعدر
وان شهد عن كل اصل اثنان ودخي شهود اصلك هر برينك برينه ايكي شاهد شهادت ايلمك شرط اولمشدر لا تغاير
فرعي الشاهدين يعني اصل شاهدك فرعلري بر اصل آخرك فرعلرينه مغاير اولمسي يعني غيري اولمسي شرط دكلدر
مثلا ايكي رجل اصل شاهدك بري ايچون شهادت ايلسه لر بعينه اول بر اصل شاهد ايچون دخي انلر شهادت
ايلسه لر ابو حنيفه قتنده قبول اولنور شاهد اصلك هر بري ايچون باشقه ايكي اولمق لازم دكلدر وصفتها
ان يقول الاصل اشهد على شهادتي اني اشهد بكذا ويقول الفرع عند الادا اشهد بر على شهادة بكذا او قال لي
اشهد على شهادتي بر يعني شهادت اوزرينه شهادت اولنماسنی اول اصل اولان شاهد فرع اولان شاهد
اشهد على شهادتي بر اني اشهد بكذا يعني فلان منوال اوزره شهادت شاهدم اشهد على شهادتي بر اني
اشهد بكذا يعني فلان شيئي فلان منوال اوزره شهادت ايلرو كنه شهادتك ايلديو اول فرع اولان
كمسنه عند الاداء اشهد ان فلانا اشهدني على شهادته بكذا او قال لي اشهد على شهادتي بر يعني بن شهادتك
ايدرمكه تحقيقا فلان كمسنه فلان شيئه كندو شهادتنه بنی شهاد قلدي و بكا ديديكي فلان معنايه شهادتم
اوزرينه شهادت ايله و بعض شايخك بو شهادته رد ايلمانك بيانندن زياده ونقصانلري واقع اولمشدر
لكن بو كيفيت كال ملاحسدر وتصح تعديل الفروع اصلهم يعني فرع اولان شاهدلر اصل اولان شاهدي
تعديل ايلمك صحيحدر زيرا اهل تزكيه دندر واحد الشاهدين الاخر وايكي شاهدك بريسي اول بر آخري تعديل
ايلمك صحيحدر بو دخي اهل تزكيه دن اولدوغي اجلدن فان سكت عنه جاز واگر فرع اولان كمسنه اول اصلك
تعديلندن ساكت اولوب تعديل ايلمسه فرعك اصل اوزرينه شهادتي جايزدر عنه ده اولان ضمير تعديله
راجعدر ونظر في حاله عند ابي يوسف وقال محمد ترد شهادته وقاضي اولان كمسنه اول شاهدك حالنه
نظر ايلر اگر حضورنده اصلك عدالتي ثابت اولورسه اول فرعك شهادتي دخي قبول اولنور امام محمد ديركه
اول اصلك شهادتي رد اولنور زيرا شهادت صحيحه عدالتله اولور حالنه ده اولان ضمير اصله راجعدر
شهادته ده اولان يه اكا راجعدر وتبطل شهادة الفرع بانكار الاصل الشهادة فرع اولان شاهدك
باطل اولور شاهد اصل شهادتي انكار ايلمسيله يعني شاهد اصل بن شهاده دكلم ديسه اول فرعك اولان
شاهدك شهادتي باطل اولور وان شهدا على الشهادة اثنين فلانه بنت
انهما يعرفانها وجاء المدعي بامراة لم يدريا انها هي ام لا قيل له هات انها هي يعني ايكي نفر
شاهدين شهادتلري اوزره برخاتونك اوزرينه كه بو خاتون فلانه بنت فلانه در و اول ايكي فروع اولان
شهادتلري كه اول اصل اولان شاهدلره بزه خبر ويرديلركه كندولر بو خاتوني فلانه بنت فلانه ايدوكين

بيلديلر

بيلورلر مدعي دخي مجلس شرعده بر خاتون كتوروب اول ايكي شاهده بو اول خاتوندر دكلميدر ديلسه لر قاضي اول
مدعيه خاتوني بيلورلر ايكي شاهد كتور ديديكه بو اول خاتوندركه اوزرينه شهادت اوتمشلر ايدي فالاولي اولان ضمير تثنيه
شهود فرعه راجعدر اخبراه ده اولان ضمير تثنيه شهود اصله راجعدر يعرفانها ده اولان ضمير لها يه راجعدر وكذا في نقل
الشهادة يعني كذلك نقل شهادة تركنه كتاب القاضي الى القاضي ده ايكي شاهد اخرج معنا جدركه بو خاتون اول شهود
عليها اولان خاتوندر مثلا بر قاضي بر قاضيه يازسه كه فلان وفلان كمسنه لر بنم حضورمده شهادت ايلديلركه فلان
كمسنه نك فلانه بنت فلانه ده قدر حقي وار در ديو مكتوب ايله اولان قاضي يه مكتوب وصول بولدقده مدعي اولان
كمسنه مكتوب ايله ارلان قاضينك مجلسنه بر خاتون احضار ايدوب بو خاتون اول مشهود عليها اولان
خاتوندر ديسه اول خاتون انكار ايليوب قاضيه لازم اولوركه بو اعتراف ايدوب اوزرينه اشهاد اولنان
خاتون ايدوكنه ايكي شاهد كتوروب ديوان ايليه فان قالا فيهما التميمية لا يجوز حتى ينسباها الى فخذها
واگر اول ايكي شاهد اول سابق الذكر اولان ايكي صورتده كه بري شهادت على الشهادة در و بري كتاب القاضي
الى القاضي در اول خاتون اوزرينه شهادت ايديجك فلانه تميميه در ديسه لر جايز اولماز تا كه اول خاتوني فخذينه
يعني قبيله خاصه سنه منسوب ايده لر زيرا بو نسب تعريف عامه ده قايمدر والتعريف يتم بذكر الجد والفخذ
وبر كمسنه ذكر جد ايله يا خود فخذ ايله يعني نسب خاصه ايله تعريف ايلمك تعريف تام حاصل اولور والنسبة
الى المصر او المحلة الكبيرة عامة وبر كمسنه مصره ومحله كبيره يه نسبت ايلمك نسبت عامه در والى السكة
الصغيرة خاصة ومحله صغيره يه نسبت ايلمك خاصه در **فصل** الرجوع على الشهادة

مطلب

بو بابده مصنف شهادتدن رجوع ايلمانك احكامني بيان ايدر ابن عمر رضي الله عنه بيورمشدركه الرجوع الى
الحق خير من التمادي في الباطل لا يصح الرجوع عنها الا عند قاض يعني شهادت ايلدكدن صكره شهادتدن رجوع
ايلمك صحيح اولماز الا قاضي اولان كمسنه نك حضورنده اولور زيرا شهادتك فسخي معتبر اوله
شهادته مخصوص اولان مجلس ايله مخصوص اولور فلو ادعى المشهود عليه رجوعهما عند غيره لا يحلفان ولا يقبل
برهانه عليه امدي چون مشهود عليه اولان كمسنه اول شاهدلرك شهادتدن رجوع ايلدكلريني قاضي
حضورندن غيريده دعوي ايلسه مزبور شاهدلر رجوع ايلمدكلرينه تحليف اولنمازلر ودخي مدعي عليه اولان
كمسنه نك شاهدك شهادتدن رجوع ايلدوكنه بينه سي قبول اولنماز زيرا شهادتدن رجوع ايلمك
مجلس قضادن غيريده باطلدر رجوعهما ده اولان ضمير ايكي شاهده راجعدر غيره ده اولان
ضمير قاضي يه راجعدر برهانه ده اولان ضمير مدعي يه راجعدر عليه ده اولان ضمير شاهده راجعدر بخلاف
ما لو ادعى وقوعه عند قاض وتضمينه اياهما اما چون مدعي عليه اولان كمسنه اول رجوعك قاضي مجلسنده
واقع اولوب مالي اول ايكي شاهده تضمين ايلدوكين ادعا ايلسه اول تقدم ايدن مسئله نك خلافيدر يعني
دعواسي قبول اولنور زيرا نسب قاضي باننده رجوع ايلمكدر صحيحدر وقوعه ده اولان ضمير رجوعه راجعدر

فان رجعا قبل الحكم لا يحكم وان بعده لا ينقض يعني شاهد اولان كمسنه لر بعد الشهادة وقبل الحكم اول
ايلدكلري شهادتدن رجوع ايلسه لر اول ايلدكلري شهادتله حكم اولنماز واكر بعد الحكم رجوع ايلسه لر قاضي انلرك
شهادتلري ايله حكمي نقض ايلمز زيرا اولكي يه حكم اتصال ايلوب ثبوت اولمشدر بعده جر اولان ضمير حكمه
راجعدر وضمنا ما اتلفاه بها اذا قبض المدعي مدعاه دينا كان او عينا يعني شاهد اولان كمسنه لر قچان
شهادتلري سببيله بر شيئك تلافنه سبب اولسه لر اول شيئه ضامن اولورلر قچان اول مدعي اولان كمسنه ادعا
ايلديكي شيئي قبض ايلسه كرك اول شيء دين اولسون كرك عين اولسون اما اول ادعا اولنان شيء قبض اولنماز
ضمان واجب اولماز قبضا وقت وقوعنا ولزومي اجلدن بو قول امام سرخسينكدر مختاردير وبعض عين ايله
دين بيننده تفريق ايلمشدر اتلفا ده اولان ضمير ما قبلنده اولان مايه راجعدر بها ده اولان ضمير شهادته
راجعدر فان رجع احدهما ضمن نصف والعبرة لمن بقي لا لمن رجع يعني ايكي شاهدلر بري ايلدوكي
شهادتدن رجوع ايلسه اول شهادت ايلدوكي شيئك نصفنه ضامن اولور زيرا هر بري شهادتدن رجوع ايلمه بر
اعتبار رجوع ايدنلره دكل باقي قالانلره در رجوع ايدنلرك دكلدر فان شهد ثلاثة ورجع احدهم لا يضمن فان
رجع اخر ضمنا نصف المدعي اول تقدم ايدن مسئلهنك تفريعيدر بعد كره بر مادهده اوچ شاهد شهادت
ايلسه لر شهادت ايلدكدن صكره بريسي رجوع ايلسه برشيئه ضامن اولماز اندن صكره بريسي دخي رجوع ايلسه
او رجوع ايدن كمسنه لر صكره رجوع ايدنك ايكيسي اول شهادت ايلدكلري مالك نصفنه ضامن اولورلر
اكر دينلورسه كه لايق اولان بو ايدي كه ثاني رجوع ايلدكده انجق ثاني ضامن اولمق كرك ايدي زيرا تلف مال ثانيه
مضاف اولدي جواب ويريلور كه تلف مال جملهيه مضافدر الا بو قدر وار در كه مانع اولمغله شاهد اولكي
رجوعندن اثري ظاهر اولمدي بنجانكه ثاني رجوع ايلدي معلوم اولديكه تلف مال ايكيسنك سببي ايله در
بو تقديرجه ايكيسي ضامن اولورلر وان شهد رجل وامرأتان فرجعت واحدة ضمنت ربعا واكر بر مادهده بر رجل
ايله ايكي خاتون شهادت ايلسه لر صكره اول ايكي خاتونك بريسي شهادتدن رجوع ايلسه ربع ماله ضامن
اولور زيرا بر رجل ايله بر خاتون باقي قالمسيله اوچ ربعي قالدي وان رجعتا ضمنتا نصفا واكر اول
ايكي امرأة رجوع ايلسه نصف ماله ضامنتين (ضامن) اولورلر زيرا نصف مال اول رجلك باقي قالمسيله باقي قالمشدر
وان شهد رجل وعشر نسوة فرجع ثمان لا يضمن شيئا واكر بر مادهده بر رجل ايله اون خاتون شهادت
ايلسه لر صكره اول خاتونلرك سكزي شهادتدن رجوع ايلسه لر رجوع ايدنلر برشيئه ضامن اولمازلر زيرا
حق جمله باقي قالان كمسنه لر ايله كه بر رجل ايله ايكي خاتوندر باقي قالمشدر فان رجعت اخرى ضمن التسع ربعا
واكر اول رجوع ايدن سكز خاتونك رجوعلرندن صكره اول باقي قالان ايكي خاتوندن بري دخي رجوع ايلسه
طقوزي ربع ماله ضامن اولورلر واوچ ربعي اول بر رجل ايله بر خاتونك بقاسيله قالمشدر وان رجع
العشرة ضمن نصفا واكر اول اون خاتون شهادتدن رجوع ايلسه لر مالك نصفنه ضامن اولورلر

وان رجع الكل فعلى الرجل سدس وعليهن خمسة اسداس واكر ذكري تقدم ايدن اول اون خاتون ايله بر رجل شهادتدن
رجوع ايلسه لر مزبور رجلك اوزرينه سدس واردر يعني رجله سدس مال تضمين اولنور واول اون خاتونه مالك بش
سدسي تضمين اولنور امام ابو حنيفه قتنده وعندهما عليه نصف وعليهن نصف واما بين قتنده رجلك
اوزرينه نصف واون خاتونلرك اوزرينه نصف واردر يعني هر فريقه نصف مال تضمين اولنور وان شهد رجلان
وامرأة ورجعوا فالغرم على الرجلين خاصة واكر بر مادهده ايكي رجل ايله بر خاتون شهادت ايلسه لر صكره
ايلدكلري شهادتدن رجوع ايلسه لر غرامت ايكي رجل اوزرينه در انجق زيرا بر خاتونك شهادتي علا اولنماز زيرا علي
غرامت ايدوب قضايه سبب اولان ايكي رجل اولمشدر ولا يضمن راجع شهد بنكاح بمهر مسمى عليها او عليه يعني قچن
بر كمسنه بر خاتوني ياخود بر رجلي ما بينلرنده مهر مسمى ايله واقع اولان نكاحه شهادت ايلدكدن صكره شهادتدن
رجوع ايلسه اول شهادتدن رجوع ايلمك ايله تلف اولان مهره ضامن اولماز مثلا بر رجل بر خاتونه مهر مسمى ايله بنم
منكوحهمدر ديو دعوي ايلسه مزبوره خاتون دعوي اولنان نكاحي انكار ايلسه مزبور رجل خاتون كندو منكوحهسي
اولدوغنه بينه اقامت ايدوب احضار شرع ايلسه قاضي دخي بينه موجبنجه حكم ايلدكدن صكره شاهدلر
شهادتدن رجوع ايلسه لر هيچ مهردن انلره برشي تضمين اولنماز وياخود خاتون رجلك اوزرينه بيك درهم
مهري اولدوغنه دعوي ايلسه رجل انكار ايدوب بش يوز درهم ادعا ايلسه شاهدلر بيك درهم ايله اولدوغنه
شهادت ايلدكدن صكره رجوع ايلسه لر برشيئه ضامن اولمازلر عليها ده اولان ضمير امرأيه راجعدر عليه ده اولان
ضمير رجله راجعدر الا ما زاد على مهر المثل يعني قچان شاهدلر مهر مثلندن زياده بر مقدار ايله شهادت ايلسه لر
صكره رجوع ايلسه لر اول زياده يه ضامن اولورلر زيرا اول زياده يي عوضسز اتلاف ايلديلر ولا من شهد بطلاق
وكذلك بر خاتونك نكاحي اولوب بعد الدخول طلاق اولدوغنه شهادت ايدوب صكره رجوع ايلسه لر برشيئه ضامن
اولمازلر زيرا رجوعلري انجق منافع بضعي اتلاف ايلمشدر ويضمن في الطلاق قبل الدخول اما قبل الدخول
طلاق ايلدي ديو شهادت ايدوب صكره رجوع ايلسه لر نصف مهره ضامن اولورلر وفي البيع ما نقص
عن قيمة المبيع ودخي بيعده اول بيعك قيمتندن ناقص اولان مقدار ايله شهادت ايلسه لر اول نقصانه
ضامن اولورلر وفي العتق القيمة ودخي عتقده اول معتقك قيمتنه ضامن اولورلر مثلا ايكي كمسنه بر رجلك
اوزرينه بو رجل عبدني اعتاق ايلدي ديو شهادت ايدوب صكره شهادتدن رجوع ايلسه لر اول عبدك قيمتنه
ضامن اولورلر او في القصاص الدية فقط مثلا ايكي شاهد بر قصاص ايله شهادت ايلسه لر واول كه قصاصه
شهادت ايلدكلري قتل اولنوب قصاص اولنمشلر ايديلر بعده شهادتدن رجوع ايلسه لر انجق ديته ضامن
اولورلر قصاص لازم اولماز زيرا قصاص مباشرة مقابلهسنده لازم اولور مباشرت ايسه شاهدلردن منتفيدر
ويضمن الفرع ان رجع لا الاصل بقوله ان قال لم اشهدهم على شهادتي يعني قچان شاهد فرع اولان كمسنه قچن
شهادتدن رجوع ايلسه اول شهادت ايلدوكي شيئه ضامن اولور زيرا اصل اولان تلف كندو شهادتي سببيله

واقع اولمشدر وشاهد اصل اولان كمسنه نجن شهادتمدن رجوع ايدوب ديسه كه بن بو شاهدي شهادتمه
اشهاد ايتدم ديو ديكي انكار ايلمشلر بقولهم اولان بامر مقدور يضمن بو مقدور مذكور يعني بر دكلدر وانده
اولان ضمير اصله راجعدر اشهدته ده اولان ها ضميري فرعه راجعدر ولو قال اشهدته وغلطت ضمن عند محمد
لا عندهما يعني شاهد اصل اولان كمسنه شهادتيني انكار ايتميوب بن اول شاهد فرعي شهادتمه اشهاد ايتدم
اما غلط ايلدم ديسه امام محمد قتنده ضامن اولور واما امامين قتنده ضامن اولماز زيرا قضاء فرع
شاهدلرينك شهادتلريله واقع اولمشدر اشهدته ده اولان ها ضميري فرعه راجعدر وعندهما ده اولان هما ضميري شيخين
ابو حنيفه ايله امام يوسفه راجعدر وان رجع الاصل والفرع ضمن الفرع فقط واكر اصل ايله فرع شهادتلرندن رجوع
ايلسهلر يالكز فرع اولان شاهد اول تلفه اولان شيئه ضامن اولور زيرا فرعك شهادتيله واقع اولمشدر وعند محمد
يضمن المشهود عليه اي الفريقين شاء وامام محمد قتنده مشهود عليه اولان كمسنه ايكي فريقك هر قنقيسين استرسه
تضمين ايدر يعني استرسه شهود اصله استرسه شهود فرعه تضمين ايدر وقول الفرع كذب اصلي او غلط
ليس بشيء يعني فرع اولان شاهد اصل اولان شاهدك حقنده كذب اصلي يعني بن شهادتمه شهادت
ايلدوكم اصل كذب سويلدي ياخود غلط سويلدي ديمه سي بشيء دكلدر يعني بو سوزي سويلمك ايله حكم منتقض
اولماز والنره غرامت لازم اولماز زيرا شهادتلرندن رجوع ايلمامشلر ايچون شاهد اصل اولانلرك اوزرينه كاذب
اولدقلرينه شهادت ايلمشلردر وان رجع المزكي عن التزكية ضمن خلافا لهما واكر مزكي اولان كمسنه تزكيه سندن
رجوع ايدرسه اول شهادت اولنان شيئه ضامن اولور ابو حنيفه قتنده زيرا تزكيه شهادتك قبول اولنماسنه
سبب واقع اولمشدر واما امامين ايچون خلاف واردر يعني انلرك قتلرنده ضامن اولماز ولا يضمن
شاهد الاحصان برجوعه يعني شاهد اولان كمسنه بر كمسنه نك محصن اولدوغنه شهادت ايلدكدن صكره
رجوع ايلسه برشيء ضامن اولماز ونسنه لازم كلماز امام زفر قتنده ضامن اولور زيرا جنايت انك
محصن ده بو شهادت ايله حقيقة علت اولمشدر اما ابو حنيفه وابو يوسف وامام محمد قتلرنده احصان
شرط محضدر حكم اكا مضاف اولماز زيرا شهادت على الزنا بعد الاحصان عقوبته موجبدر بو تقديرجه
راجع اولانه برشيء لازم كلماز ولو رجع شاهد اليمين وشاهد الشرط ضمن شاهد اليمين خاصة
نجن شاهد يمين ايله شاهد الشرط اولان كمسنه لر شهادتلرندن رجوع ايلسه لر شاهد اليمين اولان كمسنه اول
مشهود به ك قيمتنه ضامن اولور خاصة واول شاهد الشرط اولان كمسنه يه لازم كلماز مثلا ايكي كمسنه اوزرنده
بو آدم كندو خاتونيه ايچون والله اكر خاتونم فلان داره داخل اولورسه طالق اولسون ديدي ديو شهادت ايلسه لر
صكره ايكي رجل دخي اول خاتونك اول داره داخل اولدوغنه شهادت ايلسه لر صكره اول شاهد اليمين اولان
كمسنه ايله شاهد الشرط اولان كمسنه لر شهادتلرندن رجوع ايلسه لر ايچون شاهد اليمين اولان كمسنه ضامن
اولور زيرا طلاق بونلرك تعليقه شهادتلري ايله واقع اولمشدر ولو رجع شاهد الشرط وحده اختلف المشايخ

واكر

واكر مشايخ شاهد الشرط اولان كمسنه لر رجوع ايلسه لر مشايخ اختلاف ايلمشلردر كه ضامن اولور ديمش وكيميسي
ضامن اولمز ديمش لكن صحيح اولان ضامن اولماموقدر ومن علم انه شهد زورا شهد ولا تعزر دخي اول كمسنه كه زور شهادت
ايلدوكي معلوم اوله اول كمسنه همان خلق ايچنده شاهد اولدوغي شهادت اولنوب تعزير اولنميه امام ابو حنيفه قتنده وكيفيت
اشهار بو دركه قاضي اول كمسنه اول شاهد الزور اولان كمسنه يه اهل سوقدن ايسه اهل سوقه ارسال ايليه واكر اهل
سوقدن دكل ايسه كندو قومنه واهل محله سنه ارسال ايليه كه بو آدم شاهد زوردر بوندن حذر اوزره اولك ديو تنبيه
ايليه لر قال شريح رحمه الله عليه ابو حنيفه حضرتلري بو يله روايت ايلمشدر وعندهما يوجع ضربا ويحبس واما امامين
قتنده انى ضرب ايله وجع ايله ايجاع ايده وحبس ايليه لر زيرا حضرت عمر رضي الله عنه بر شاهد زوره قرق سوط ضرب ايلدي
و يوزيني تسويد ايلمشلردر كتاب مصنف رحمه الله بو كتابده وكالتك احوالني بيان ايدر وكالت لغتده
حفظ معناسنه در واصطلاح شرعده هي اقامة الغير مقام نفسه في التصرف يعني وكالت بر آدم كندو من غيريه
كمسنه يي كندو نفسنك معاملنده قايم ايلمكدر تصرفده زيرا كاه اولور كه آدم كندو نفسنك مصالحنده قايم اولمقدن
عاجز اولور امدي آدم كندو نفسنك مصالحني اقامت ايلمكه وكيل نصب ايلمك جايز اولدي وشرطها كون الموكل ممن يملك
التصرف يعني وكالتك شرطي موكل اولان كمسنه تصرفه مالك اولمقدر مالك التصرف دن مراد موكل عاقل وبالغ وحر
اولمقدر زيرا وكيل اولان كمسنه تصرفي موكلدن استفاده ايدر امدي مادامكه موكل بو اوصاف ايله موصوف اولميه
توكيل ايلمسي جايز دكلدر وشرطها ايضا واولان ضمير وكالته راجعدر والوكيل ممن يعقل العقد ويقصده وكالتك
بر شرطي دخي وكيل اولان كمسنه عقدي تعقل ايليه مثلا بيع سالب وشراجالب اولدوغني تعقل ايليه وقصد ايده
وغبن فاحشي يسيردن فرق ايليه فيصح توكيل الحر البالغ او المأذون حرا بالغا او مأذونا او صبيا عاقلا او عبدا
محجورين بكل ما يعقده هو بنفسه فيصح ده اولان فا مصنفك يعقل العقد ويقصده قوله تفريعدر واقع
اولمشدر يعني حر بالغ اولان كمسنه نك ياخود مأذون اولان كمسنه نك حر بالغي ياخود مأذوني ياخود محجور اولان
صبي عاقلي ياخود عبد محجوري توكيل ايلمسي صحيح اولور هر شيئه كه توكيل ايلدي كندو نفسيله عقد ايلمك صحيح اولا زيرا صبي
عاقلك كندو ملكنده وكيله تصرفي نافذدر امدي كندو وكيل ايلمك ايله غيرينك ملكنده حر تصرفي صحيح اولور ودخي عبد
عاقلك كندو نفسنده صحيح اولور مثلا طلاق كبي وحدود ايله اقرار ايلمك كبي امدي حق غيرينده توكيل سبيله تصرفي صحيح
اولور يقصده ده اولان ضمير ما قبلنده اولان مايه راجعدر بنفسه ده اولان ضمير وكيله راجعدر وصح التوكيل بايفاء كل
حق وباستيفائه الا في حد وقود مع غيبة الموكل ودخي هر حقي ايفا ايلمك ايله توكيل صحيح اولور لكن حدود وقود ده توكيل صحيح
اولماز اول موكل اولان كمسنه مجلسنده غايب اولسيله زيرا بوايكي نسنه شبهه ايله دفع اولنه اشيادندر
امدي غيرينك معاملنده قايم اولان استيفالري جايز دكلدر باستيفائه ده اولان ضمير حقه راجعدر وبالخصومة
في كل حق بشرط رضى الخصم لزومها ودخي خصومت ايلمك ايچون جمله حقوقده توكيل ايلمك صحيحدر خصم اولان كمسنه نك
راضي اولمسي شرطيله زيرا اول خصومت لازم اولدوغي ايچون الا ان يكون الموكل مريضا لا يمكن حضور مجلس الحكم

او غايبا مسافة سفرده اولسه مجلس حاكمه حضوري ممكن اولمسه يا خود مسافه سفرده غايب اولسه يا خود سوز بلميا
اولسه او مخدرة غير معتادة للخروج الى مجلس الحاكم دينلور مخدره اولان بر مخدره در مجلس حاكمه چيقمغه غير
معتاده اولسه بو تقدير جه بو ذكر اولنان صورتلرده خصمك رضاسي اشتراط اولنماز ابو حنيفه قتنده ولو كان
لا يشترط رضى الخصم وامامين قتنده مطلقا خصمك رضاسي اشتراط اولنماز زيرا توكيل موكلك حق صريحيدر
رضاسنه توقفي حرامدر وحقوق عقد يضيفه الوكيل الى نفسه كبيع واجارة وصلح عن اقرار يتعلق به ان لم
يكن الوكيل محجورا وشول حقوق عقد كه انلري وكيل اولان كمسنه كندو نفسنه اضافت ايليه مثلا بيع واجاره
وصلح عن اقرار كبي شيلر وكيله متعلقدر واكر وكيل اولان كمسنه محجور عليه اولمز ايسه مثلا صبي محجور عليه
وعبد محجور كبي زيرا عقد كندو كلاميله قائم اولمشدر زيرا صحت تعبيره قادردر امدي حقيقتدن عاقد
اولور اما وكيل محجور عليه اولسه حقوق اكا تعلق ايلمز محجور اولدوغي حيثيتدن وامام شافعي
قتنده حقوق عقد موكله متعلقدر يضيفه ده اولان ضمير عقده راجعدر الى نفسه ده اولان ضمير وكيله
راجعدر به ده اولان ضمير وكيله راجعدر فيسلم المبيع يعني وكيل اولان كمسنه مبيعي تسليم ايليه نيجه كه بيعه
وكيل اولسه ويتسلمه ودخي اول مبيعي تسلم ايليه يعني قبض ايليه نيجه كه شرايه وكيل اولسه ويطالب به
وكيل اولان كمسنه ثمن ايله مطالبه اولنور اكر شرايه وكيل اولمش ايسه ويرجع به عند الاستحقاق
ويخاصم في عيب شريه ويرده ان لم يسلمه الى موكله وبعد تسليمه لا الا باذنه ودخي وكيل اولان كمسنه ثمن
ايله رجوع اولنور نيجه كه مبيعي مستحق اولسه ودخي موكلك اشترا ايلدوكي شيئك ظهور ايدن عيبندن
وكيل مخاصمه ايلر ودخي اول شيئي انده اولان عيب ايله رد ايلر اكر اول شيئي اول وكيلك موكلنه تسليم
اولنمدي ايسه واكر تسليم اولنمش ايسه انى رد ايليه الا اذن موكل ايله رد ايليه به ده اولان ضمير ثمنه
راجعدر شريه ده اولان ضمير موكله راجعدر يرجع به ده اولان ضمير ثمنه راجعدر موكله ده اولان ضمير وكيله
راجعدر تسليمه ده اولان مبيعه راجعدر باذنه ده اولان ضمير موكله راجعدر ويخاصم في عيب مبيعه وفي
شفعته ان كان في يده وكذا شفعة مشريه ودخي اولان كمسنه كندو مبيعك عيبندن مخاصمه
اولنور ودخي اول مبيعك شفعه سندن مخاصمه اولنور اكر اول مبيع وكيلك يدنده ايسه ودخي
مشريه سنك شفعه سندن مخاصمه اولنور زيرا جمله بو مذكورات حقوق عقددن اولدوغي اجلدن مخاصمه
ايلمك جائز اولمشدر بيعه ده وشفعته ده ويده ده وشريه ده اولان ضميرلر وكيله راجعدر
والملك يثبت للموكل ابتداء يعني نيجه كه وكيل اولان كمسنه بر شيئي دعوي ايدوب اثبات ايليه ويا خود بر شيئي
اشترا ايليه اول شيئك ملكيتي ابتدادن موكل ايچون ثابت اولور بعض علمانك قولي بودر وامام
كرخي ديديكه ملكه ابتدا وكيل اولان كمسنه اولور بعده موكله انتقال ايدر لكن اولكي قول صحيحدر
وكيل شراء جونكه ملك ابتدا موكل اولان كمسنه يه ثابت اولور امدي وكيل اولان كمسنه قريبني

وكالت

وكالت طرفيله اشترا ايلسه اوزرينه عتق واجب اولمز زيرا انك موكلكدر صحيح قول اوزره شرايه ده اولان ضمير وكيله
راجعدر وحقوق عقد يضيفه الى موكله تتعلق بالموكل كنكاح وخلع وصلح عن انكار ودم عمد وكتابة وعتق
على مال وهبة وصدقة واعارة وايداع ورهن واقراض وشركة ومضاربة ودخي شول حقوق عقد كه وكيل انى موكله
اضافت ايليه اول حقوق موكله متعلقدر مثلا نكاح وخلع وصلح عن انكار كبي انجق موكله اضافت اولنور اما صلح
عن اقرار موكل ايله وكيلك هر برينه اضافت اولنور اما صلح عن اقرار موكل ايله وكيلك هر برينه اضافتي جائزدر
ودم عمد كبي وكتابت كبي ومال اوزرينه عتق ايلمك كبي وهبه كبي وصدقه كبي واعاره كبي وايداع كبي ورهن كبي واقراض قرض
ويرمك كبي وشركت ومضاربه كبي فلا يطالب وكيل الزوج بالمهر ولا وكيل الزوجة بالتسليم
امدي زوجه نك وكيلي اولان كمسنه يه لازم دكلدر كه زوج اولان كمسنه حق اولان زوجه نك مهريني طلب ايليه وكذلك
زوجك وكيلي اولان كمسنه يه جائز دكلدر كه مهرك خاتونه تسليم اولنماسني طلب ايليه زيرا وكيل بو ايكي صورتده
محضدر يعني واسطه در فقط كورلمزميكه وكيل اولان كمسنه اول عقدي موكله اضافت ايلمدن مستغني دكلدر
واكر كندو نفسنه اضافت ايتسه ايدي نكاح كندو يه اولوردي وللمشتري منع الثمن عن الموكل يعني وكيل اولان كمسنه
نيجه بر شيئي بيع ايليه موكل كلوب اندن ثمني طلب ايليه مشتري اولان كمسنه يه جائزدر كه اول مبيعك ثمني
اندن منع ايليه زيرا عقده اجنبيدر وحقوق عاقده راجعدر فان دفع اليه صح ولا يطالبه الوكيل ثانيا
واكر مشتري اولان كمسنه وكيلدن اشترا ايلدوكي مبيعك ثمني موكله دفع ايليه صحيحدر حكم وكيل اولان
كمسنه تكرار ثمني اول مشتريدن طلب ايليه زيرا ثمن اصلده موكلك حقيدر واكا واصل اولمشدر كيرو اول ثمني
موكلدن اخذ ايدوب وكيله دفع ايلمك ايله اول دخي اني موكله دفع ايليه بي فائده در اليه ده اولان ضمير موكله
راجعدر ويطالبه ده اولان ضمير مشتري يه راجعدر وان كان للمشتري على الموكل دين وقعت المقاصة به
وكذا ان كان له على الوكيل دين واكر اول مشتري اولان كمسنه نك موكله مشتري دين اولسه اول مشتري
ايله موكل اولان كمسنه نك ما بينلرنده مقاصه يعني حقلشمق واقع اولور وكذلك مشترينك وكيلده
حقي اولسه مقاصه واقع اولور امام ابو حنيفه وامام محمد قتنده خلافا لابي يوسف امام يوسفك بوخصوص
خلافي واردر زيرا انك قتنده مقاصه واقع اولمز ويضمنه الوكيل للموكل وان كان دينه عليهما فالمقاصة
بدين الموكل دون الوكيل يعني نيجان مشتري نك ديني وكيل اوزرينه اولسه انك ايله مقاصه اولنسه وكيل اولان
كمسنه موكلك حقنه ضامن اولور واكر مشتري نك ديني وكيل ايله موكل اوزرينه مقاصه ايچون موكلك ديني ايله
واقع اولور وكيلك ديني ايله واقع اولمز ويضمنه ده اولان ضمير ثمنه راجعدر دينه ده اولان ضمير مشتريه
راجعدر عليهما ده اولان ضمير موكل ايله وكيله راجعدر

مطلب

كتاب التوكيل بالبيع والشراء

مصنف رحمه الله بو بابده بيع وشرايه توكيل اولنان كمسنه نك احوالني بيان ايدر لا يصح التوكيل بشراء شيء
يشمل اجناسا كالرقيق والثوب والدابة اجناس مختلفه يه شامل اولان كمسنه شيئك شراسنه توكيل
صحيح دكلدر مثلا رقيق كبي وثوب كبي ودابه كبي اولان شيئلرده توكيل جائز دكلدر زيرا رقيق بر قاچ نوعدر

وثوب برقاج صنفدر ودابه برقاچ قسمدر امدی ماداماکه اول رقیقک واول ثوبک واول دابه نک نوعی وصنفی
وقسمی بیان اولنمیه انده توکیل صحیح دکلدر وماهو کالاجناس کالدار ودخی اجناس مختلفه کبی اولان اشیایه
شامل اولان شیئک شراسنه توکیل صحیح دکلدر مثلا دار کبی زیرا دار اجناس مختلفه یه شاملدر مثلا محله کبی
وقوکشولق کبی ومنافع ومرافق کبی بو اجلدن انده توکیل صحیح اولمدی وان بیّن الثمن وان وصلیه در یعنی بوتقدم
ایدن اشیاده توکیل صحیح اولماز واکر ثمن بیان اولنسه ده فان سمی نوع الثوب کالهروی جاز امدی اول اشترا
اولنجق ثوبک نوعنی موکل تسمیه ایلسه مثلا هروی ومروی کبی توکیل صحیحدر وتحصیلنه دخی قدرت واردر
وکذا ان سمی نوع الدابة کالفرس والبغل وکذا توکیل صحیح اولور مثلا قچن موکل دابه نک نوعنی تسمیه ایلسه
آت کبی قاطر کبی او بین جنس الرقیق کالعبد ونوعه ودخی توکیل صحیح اولور قچن رقیقک جنسنی بیان
ایلسه عبد کبی ویاخود جنسنی نوعنی بیان ایلسه مثلا ترکی وحبشی کبی او ثمنا یعین نوعا ویاخود ثمنی تسمیه ایلیه
اول شیئک نوعنی تعیین ایلیه او عمم فقال ابتع لی ما رأیت ودخی موکل اولان کمسنه توکیلنی تعمیم ایدوب ابتع لی
ما رأیت یعنی وکیله هر کوردوکک شیئی اشترا ایله دیسه جایزدر زیرا امرینی شراده اکا تفویض ایلمش امدی نه اشترا
ایلسه امری ایله ایلمش اولور ولو وکله بشراء الطعام فهو علی البر ودقیقه وقچن موکل اولان کمسنه وکیلنی طعام شراسنه
توکیل ایلسه مثلا اشتری لی الطعام دیسه بکا طعام اشترا ایله دیسه اول وکالت بره یعنی بغدایه ودقیقنه
حمل اولنور وکله ده اولان ضمیر وکیله راجعدر ودقیقه ده اولان ضمیر بره راجعدر وقیل الدراهم وعلی الخبز فی قلیلها
وعلی الدقیق فی وسطها وعلی البر فی کثیرها یعنی دراهم کثیره ویره حمل اولنور ودراهم قلیل ایسه حمل اولنور ودراهم وسط ایسه دقیقه
حمل اولنور یعنی چوق دراهم ویرسه بغدای اشترا ایله دیمک اولور واز دراهم ویرسه اتمک اشترا ایله دیمک اولور ونه چوق
ونه آز دراهم ویرسه دقیق اشترا ایله دیمک اولور فی قلیلها ده فی وسطها ده اولان ضمیرلر دراهمه راجعدر
وفی متخذ الولیمة علی الخبز بکل حال ودخی ولیمه اتخاذ ایلین ایلیین کمسنه ده خبز حمل اولنور هر حالده یعنی صاحب
ولیمه اولان کمسنه وکیل ایدوب بر مقدار دراهم ویروب بکا طعام اشترا ایله دیسه کرکسه اول دراهم قلیل اولسون
کرکسه وسط اولسون اتمک اشترا سنه حمل اولنور وصح التوکیل بشراء عین بدین له علی الوکیل موکل اولان کمسنک
وکیل ذمتنده اولان دینیایله بر عینی اشترا ایلمکه توکیلی صحیحدر مثلا موکل اولان کمسنه بنم سنده اولان دینیم ایله
بکا بو عبدی اشترا ایلمک ایچون سنی وکیل ایلدم دیسه توکیل صحیح اولور وفی غیر العین ان هلک فی ید الوکیل فعلیه
وان قبضه الموکل فهو له یعنی غیر معینده وکیل اولان کمسنه قچن اشترا ایلدوکی شیئی یدنده هلاک اولسه اول شیئی
انک اوزرینه در یعنی هلاک اولسه کندو مالندندر واکر موکل اولان کمسنه انی قبض ایلسه ویدنده هلاک اولسه
اول سه موکلک اوزرینه در امام ابو حنیفه قتنده فعلیه ده اولان ضمیر وکیله راجعدر قبضه ده اولان ضمیر غیر معینه
راجعدر له ده اولان ضمیر موکله راجعدر وقالا هو لازم للموکل ایضا وهلاکه علیه اذا قبضه الوکیل واما امامین قتنده
دیدیلر که اول مبیع ینه موکله لازمدر وهلاکی کندو اوزرینه در قچن انی وکیل قبض ایلسه هلاکه ده اولان ضمیر مبیعه راجعدر

علیه ده اولان ضمیر موکله راجعدر قبضه ده اولان ضمیر وکیله راجعدر وعلی هذا الخلاف اذا امره ان یسلم ما علیه
او یصرفه وبو خلاف اوزره در یعنی بو مسئله ده اولان تقدم ایدن مسئله ده اولان خلاف کبیدر قچن موکل اولان
کمسنه وکیل اولان کمسنه یه اوزرنده اولان شیئی تسلیم ایلمکه امر ایلسه ویاخود صرف ایلمکه امر ایلسه اول فلان تعیین
ایلمسه امام ابو حنیفه قتنده جایز اولماز واما امامین قتنده جایز اولور امره ده اولان ضمیر آمر وکیل راجعدر علیه ده
اولان ضمیر ینه وکیله راجعدر یصرفه ده اولان ضمیر ما قبلنده اولان مایه راجعدر ولو وکل عبد الیشتری نفسه له من
سیده فان قال بعنی نفسی لفلان فباع فهو له وان لم یقل لفلان عتق بر رجل بر عبدی کندو نفسنی سیدندن
اشترا ایلمکه توکیل ایلسه اکر عبد اولان کمسنه کندو کندو سیدینه بکا نفسیمی فلان کمسنه ایچون بیع ایله دیسه
سید دخی اکا کندو نفسنی بیع ایلدم دیسه اول عبد اول رجلک اولور زیرا عبد اولان کمسنه غیره وکیل اولمسی صالح اولور
وجایزدر کندو نفسنی اشترا ایلمک ایچون واکر فلانه دیمز ایسه اول عبد معتق اولور زیرا قول مطلقدر ومطلقک ایکی
وجهله احتمالی واردر نفسه ده اولان ضمیر عبده راجعدر له ده اولان ضمیر اول عقده اولان رجله راجعدر سیده ده
اولان ضمیر عبده راجعدر وان وکل العبد غیره لیشتریه من سیده فان قال الوکیل اشتریته لنفسه فباع عتق علی
السید وولاؤه له وان لم یقل فهو للوکیل وعلیه ثمنه واکر اول عبد اولان کمسنه کندو حر غیری برادی کندو سیدندن
اشترا ایلمکه وکیل ایلسه اکر اول عبده وکیل اولان کمسنه عبدک سیدینه بن بو عبدی کندو نفسنه اشترا ایلدم دیسه
سید دخی بیع ایلسه سیدی اوزرینه معتق اولور زیرا سید عبدن کندو نفسنده بیع ایلمک اعتاق قدر وعبد
دخی کندو نفسنی افندیسندن اشترا ایلمک بدل ایله اعتاقی قبول ایلمکدر بو بابده وکیل اولان کمسنه کندو نفسنده
دیمز ایسه اول عبد وکیلک اولور واوزرینه ثمنی لازم اولور غیره ده ولیشتریه ده اولان ضمیرلر عبده راجعدر
واشتریته ده ولنفسه ده وولاؤه ده اولان ضمیرلر ینه عبده راجعدر له ده اولان ضمیر وکیله راجعدر ثمنه ده اولان
ضمیر عبده راجعدر وما اعطاه العبد لاجل الثمن للمولی مصنف ما اعطاه قولی مبتدادر للمولی خبریدر یعنی
شول شیئک عبد انی ثمن اولمق ایچون وکیله ویردی اول مولا سنکدر زیرا عبدک مالی عبو وتیدن کسب وتحصیل
ایلدوکی مولا سنکدر ومشتری اولان کمسنه یه اول عبدک ثمنی لازم اولور زیرا اشترا اکا واقع اولمشدر اعطاه ده
اولان ضمیر ما قبلنده اولان مایه راجعدر واذا قال الوکیل لمن وکله بشراء عبد اشتریت لک عبدا فمات وقال
الموکل اشتریته لنفسک فالقول للموکل ان لم یکن دفع الثمن والا فللوکیل یعنی بر عبدک شراسنده وکیل اولان
کمسنه قچان کندو موکلنه سکا بر عبد اشترا ایلدم واشترا ایلدوکم عبد وفات ایلدی دیسه موکل اولان
کمسنه دخی سن کندو نفسکه اشترا ایلدک بکا اشترا ایلمدک دیسه قول بو مسئله ده موکلکدر اکر اول وفات ایدن
عبدک ثمنی وکیله دفع ایلمدی ایسه زیرا وکیلک اخبار دن مقصودی ثمنه رجوع ایلمکدر موکل ایسه اکا
منکردر امدی قول انکدر واکر موکل ثمنی وکیله دفع ایلدی ایسه قول بو صورتده وکیلکدر زیرا امیندر مقصودی
اول امانتک عهده سندن چقمقدر بو تقدیرجه قول قبول اولنور وکله ده اولان ضمیر وکیله راجعدر اشتریته ده

اولان ضمير عبده راجعدر وللوكيل طلب الثمن من الموكل يعنى وكيل اولان كمسنه يه جايزدركه موكلى ايچون اشترا
ايلدوكى عبدك ثمنينى موكلندن طلب ايليه زيرا وكيل بايع كبيدر مشتريه وان لم يدفعه للبايع وحبس المشترى
لاجله واكر موكل اولان كمسنه اول مبيعك ثمنينى بايع اولان كمسنه يه يعنى وكيله دفع ايلميوب اول مشترى
اولان كمسنه انك ايچون حبس ايليه فان هلك قبل حبسه على الامر ولا يسقط ثمنه اديبا اكر اول مبيع
اولان شى اول مشتريك حبسندن اول هلاك اولسه اول امرك اوزرينه يعنى موكلك اوزرينه هلاك اولور
زيرا مأمور اولان امرك وكيليدر واول ثمن ساقط اولمز بلكه وكيل اولان كمسنه انك ايله موكلك اوزرينه رجوع
رجوع ايدر لدفعه ه اولان ضمير ثمنه راجعدر لاجله ه اولان ضمير ثمنه راجعدر حبسه اولان ضمير مشتريه
راجعدر بثمنه ه اولان مبيعه راجعدر وان هلك بعد حبسه يسقط واكر اول مبيع اولان مشتريك حبسندن
صكره هلاك اولسه اول ثمن ساقط اولور زيرا مبيع كبيدر حبسه اولان ضمير مشتريه راجعدر وعند ابى يوسف
هو كرهن وامام ابو يوسف قتنده اول مبيع اولان شى رهن كبيدر زيرا رهنك حبس ولفظ استيفا ايچوندر
ادى قيمتندن ودينندن اول دكلان شى ايله مضمون اولور مثلا ثمن اون بش درهم اولسه مبيعك قيمتى اون
درهم اولسه وكيل اولان كمسنه موكل اولان كمسنك اوزرينه بش درهم ايله رجوع ايدر وليس الوكيل بشراء عين شراؤه
لنفسه يعنى بر عينك شراسنه مأمور اولان وكيله لايقدر كه اول عينى كندو نفسنه اشترا ايليه زيرا اول امرك
تغريرينه مؤدى بدر امر مأموره اعتماد ايلدوكى حيثيتدن شراؤه ه اولان ضمير اول عينه اولان شيئه راجعدر لنفسه
اولان ضمير وكيله راجعدر فان شراه بخلاف جنس ما سمى من الثمن او بغير النقود وقع له اديبا اكر اول شراسنه وكيل
اولان كمسنه اول شى ثمندن تسميه اولنان شيئك خلاف جنسى ايله اشترا ايلسه يا خود غير نقود ايله يعنى بر متاع ايله
اشترا ايلسه اول شرا وكيل ايچون واقع اولور زيرا موكلك امرينه مخالفت ايلدوكى ايچون انكا واقع اولمشدر وكذا اذا امر غيره
فشراه بغيبته وان بحضرته فللموكل وكذلك شرا وكيلك واقع اولور ايچون وكيل اولان كمسنه اول وكيل اولدوغى شيئك
شراسنه كندودن غيرى كمسنه وكيل ايدوب غيبتنده اشترا ايلسه زيرا موكله مخالفت ايلمشدر واكر اول شرا موكلك
حضورنده اولسه موكل ايچون واقع اولور غيره ه اولان ضمير وكيله راجعدر فشراه ه اولان ضمير اشترا اولنان
شيئه راجعدر بغيبته ه اولان ضمير موكله راجعدر بحضرته ه اولان ينه انكا راجعدر وفى غير المعين هو للوكيل
الا ان يضاف العقد الى مال الموكل اذا طلق ودخى غير معين اولان شيئك شراسيه وكيل ايچوندر الا ايچون وكيل اولان
كمسنه عقدى موكل اولان كمسنه نك مالنه اضافت ايليه مثلا وكيل اولان كمسنه اشتريت بهذه الالف وهذه الالف
ملك الموكل يعنى بن فلان شيئى بيك درهم اشترا ايلدم دبوب بيك درهم موكلك ملكيدر دينسه ياخود اطلاق ايليه
يعنى فلان شى بيك درهم اشترا ايلدم دينسه اول حينده شرا موكلك اولور ويعتبر فى السلم والصرف مفارقة
الوكيل لا الموكل يعنى عقد سلمده وعقد صرفده وكيل اولان كمسنك مفارقتى اعتبار اولنور زيرا كندو سيدر
عاقد اولان وجون اكى قبضنى ايليه عقد تمام اولور واكر قبل القبض مفارق اولسه عقد باطل اولور وموكل اولان

كمسنك مفارقتى قبل القبض اعتبار اولنماز زيرا عاقد دكلدر ولو قال بعنى هذا لزيد فباع ثم انكر كون زيد امره فزيد
اخذه ان لم يصدق انكاره واكر وكيل اولان كمسنه بر كمسنه يه بكا بو عبدى زيد ايچون بيع ايله دينسه اول كمسنه دخى بيع
ايلسه صكره وكيل اولان كمسنه زيدك انكا اول عبدك اشتراسنه امر ايلدوكنى انكار ايليه امدى زيد ايچون اول عبدى
اخذ ايلمك جايزدر اكر اول وكيلك انكارينى تصديق ايلمز ايسه زيرا لزيد ديمسى وكيل اولدوغنه اقراردر صكره انكار ايلدوكى
قبول اولنمز امره ه اولان ضمير وكيله راجعدر اخذه ه اولان ضمير هذا يه راجعدر انكاره ه اولان ضمير وكيله راجعدر فان
صدقه لا يأخذه جبرا واكر زيد اول وكيل اولان مشتريه شراسيه امر ايلدوكنى تصديق ايدرسه اول مبيع اولان عبدى جبرا
اخذ ايليه زيرا انكارينى تصديق ايلمشدر صدقه ه اولان ضمير مشترى اولان وكيله راجعدر يأخذه ه اولان ضمير مبيع
اولان عبده راجعدر فان سلمه المشترى اليه صح واكر وكيل اولان مشترى اول مبيع اولان عبدى زيده تسليم ايلسه صحيح
اولور تعاطى ايله بيع ايلمك قبيلندن اولور سلمه ه اولان ضمير مبيعه راجعدر اليه ه اولان ضمير زيده راجعدر ومن
وكل بشراء رطل لحم بدرهم فشرى رطلين بدرهم لزم موكله رطل بنصف درهم وشول كمسنه كه بر رجلى بر بطمان اتى بر
درهم اشترا ايلمكه وكيل ايلمش اولسه مزبور وكيل ايكى بطمانى بر درهم اشترا ايدوب اخذ ايلسه موكل اولان كمسنه
اول ايكى بطماندن بر بطمانينى نصف ايله لازم اولور ابو حنيفه قتنده وعندهما يلزمه الرطلان بدرهم واماميين قتنده
اول ايكى بطمان بر درهمه لازم اولور زيرا موكل اولان كمسنه اول درهمى صرف ايلمكه امر ايلمشدر رطلا لعنه اول قدر كلدى
موكله ه اولان ضمير وكيله راجعدر يلزمه ه اولان ضمير موكله راجعدر ولو وكل بشراء عبدين بعينهما فشرى احدهما
جاز واكر بر كمسنه بر كمسنه يه ايكى عبد معينك شراسنه توكيل ايلسه وكيل دخى اول ايكى عبد معينك برينى اشترا
ايدوب برينى ترك ايلسه اول اشترا صحيح وجايز اولور زيرا توكيل مطلقدر وجايزدركه ايكيسى معا
ميسر اولميه بعينهما ه اولان ضمير تثنيه عبدينه راجعدر وكذا ان وكل بشرائهما بالف وقيمتهما سواء فشرى
احدهما بنصفه او باقل وان كان باكثر لا يعنى وكذلك شرا صحيح اولور ايچون اول كمسنه ايكى عبدى بيك درهم
اشترا ايلمكه وكيل ايلسه وحال بو كه اول ايكى عبدك قيمتلرى برابر در امدى وكيل اولان كمسنه اول ايكى عبدك برينى
اول بيك درهمك نصفنه يا خود نصفندن اقله اشترا ايلسه جايز اولور ابو حنيفه قتنده واكر نصفندن زياده
ايله اولورسه جايز دكلدر قيمتهما ه اولان ضمير تثنيه عبدينه راجعدر بنصفه ه اولان ضمير الف درهم راجعدر
وقالا يجوز ايضا اذا كان مما يتغابن فيه واماميين ديديلر كه اول عبد واحدى بيك درهمك نصفندن
زياده ايله اشترا ايلمك جايزدر اكر اول عبده تغابن واقع اولان اشيادن ايسه فيه ه اولان ضمير عبده
راجعدر فان شرى الاخر بما بقى قبل الخصومة جاز اتفاقا واكر وكيل اولان كمسنه اول باقى قلان عبدى
بيكدن باقى قلان دراهم ايله قبل الخصومة اشترا ايلسه ائمه ثلاثه نك اتفاقى ايله جايزدر زيرا غرض اول عبدى
تحصيل ايلمكدر فان قال الوكيل شرا عبدا غير معين شريته بالف وقال الموكل بنصفه فان كان قد دفع اليه
الالف صدق الوكيل ان ساوى الالف واكر بر عبد غير معينك شراسنه وكيل اولان كمسنه بو عبدى بشيوز درهم

اشترا ایلدکن دیسه امدی اکر موکل اولان کمسنه اول بیک درهمی وکیله دفع ایلدی ایسه وکیل اولان تصدیق اولنور
سوزی قبول اولنور اکر اول عبد بیک درهمی دکر ایسه وان لم یکن دفعها فان ساوی نصفها صدق الموکل وان ساوها
تحالفا واکر اول بیک درهمی دفع ایلمدی ایسه اکر شویله دکر ایسه موکل اولان بلا یمین تصدیق اولنور واکر اول بیک
درهمی دکر ایسه تحالف ایلسونلر یعنی وکیل ایله موکل یمین ایلسونلر زیرا وکیل ایله موکل بایع ایله مشتری کبیدر
تحی مابینلرنده ثمنده اختلاف واقع اولسه تحالف ایدر ومابینلرنده اولان عقد فسخ اولنور والعبد
للمامور یعنی تحالفدن صکره عبد مامورک اولور یعنی موکلکدر شریته ده اولان ضمیر عبده راجعدر بنصفه ده
اولان ضمیر الفه راجعدر نصفها ده اولان ضمیر بنه الفه راجعدر ساویها ده اولان ضمیر بنه الفه راجعدر وکذا
فی متعین لم یتم له ثمنا فشراه واختلفا فی ثمنه وکذلک حکم بو مسئلهده ماقبلنده ذکر اولنان حکم کبیدر یعنی وکیل
اولان کمسنه بر متعین اولان عبدک شراسنه وکیل اولسه وانک ثمنی تسمیه ایتمسه وکیل انی اشترا ایلدکدن صکره
وکیل ایله موکل ثمنده اختلاف ایلسه لر مثلا وکیل بیک درهمه اشترا ایلدم دیسه موکل بشیوز درهمه اشترا ایلدک
دیسه تحالف ایده لر لهده اولان ضمیر متعینه راجعدر فشراه ده اولان ضمیر بنه اکا راجعدر فی ثمنه ده اولان ضمیر
بنه اکا راجعدر ولاعبرة لتصدیق البایع فی الاظهر یعنی بایعک تصدیقنه اعتبار یوقدر اظهر قولده زیرا
بایع اولان کمسنه ثمنی استیعاب ایلدکدن صکره انلردن اجنبیدر

فصل

بو فصلده وکیله
متعلق بعض اشیا بیان اولنور لایصح عقد الوکیل بالبیع والشراء مع من ترد شهادته له یعنی بیعه وشراییه
وکیل اولان کمسنه نک عقدی شول کمسنه لر ایله صحیح اولماز که کندو شهادتی انلرک حقنده رد اولنور مثلا اصول
وفروع کبی شهادتی حقلرنده غیر صحیح ومردود اولنلر کبی وکالت طریقیله انلر ایله مبایعه دخی صحیح دکلدر زیرا
محل تهمتدر وقالا یجوز بمثل القیمة الا فی العبد والمکاتب واما امین دیدیلر که وکیل اولان کمسنه یه جایزدر که
انلره بر شیئی قیمتی مثلی ایله بیع وشرا ایلیه الا عبدیله ومکاتبیله جایز دکلدر زیرا وکیلک بونلر ایله بیع وشراسی اتفاقله
جایز دکلدر شهادته ده اولان ضمیر لفظ منه راجعدر والوکیل بالبیع یجوز بیعه باقل واکثر وبالعروض یعنی بیعه وکیل
اولان کمسنه یه جایزدر که اول مبیع اولان شیئی اقل ایله واکثر ایله وعروض ایله بیع ایلیه زیرا وکیل مطلقدر
وقالا لایجوز الا بمثل القیمة وبالنقود واما امین دیدیلر که بیع جایز اولماز الا قیمتی مثلی ایله ودخی نقود ایله
ویجوز بیعه بالنسیئة ودخی وکیل اولان کمسنه نک نسیئه ایله یعنی اجل ایله بیعی جایزدر امام ابو حنیفه قتنده
زیرا وکیل مطلقدر بیعه ده اولان ضمیر وکیله راجعدر وبیع نصفه لما وکل ببیعه ودخی وکیل اولان کمسنه یه جایزدر که
ماقبلنده اولان بیعنه وکیل اولدیغی شیئک نصفنی بیع ایلیه اکر نصفنده ضرر اولمز ایسه ببیعه ده اولان ضمیر
ماقبلنده اولان مایه راجعدر واخذ کفیلا او رهنا فلا یضمن ان توی ما علی الکفیل او ضاع فی یده ودخی وکیل
بالبیع اولان کمسنه یه جایزدر که بیع ایلدوکی شیئک ثمنی مقابلهسنده کفیل یاخود رهن اخذ ایلیه وتحی کفیلک
اوزرینه اولان شیئی هلاک ویاخود یدنده اولان رهن ضایع اولسه وکیل اولان کمسنه اکا ضامن اولماز زیرا وکیل

مطلب

بالبیع

بالبیع اولان کمسنه اصالة ثمنی قبض ایلر امدی اکا اخذ رهن واخذ کفیل دخی جایزدر اخذه ده اولان ضمیر وکیله
راجعدر ولو وهب الثمن للمشتری او ابراه منه او حط عنه جاز ویضمن وتحی وکیل اولان کمسنه اول بیع ایلدوکی
شیئک ثمنی مشتری یه اولان کمسنه یه هبه ایلسه یاخود اول ثمندن ابرا ایلسه یاخود اول ثمندن بر مقداری
مشترینک اوزرندن حط ایلسه جایز اولور ووکیل اولان کمسنه ثمنه ضامن اولور بو ذکر اولنان حالاتک
جملهسنده ابراهده اولان ضمیر مشتری یه راجعدر منه ده اولان ضمیر ثمنه راجعدر عنه ده اولان ضمیر مشتری یه
راجعدر وعند ابی یوسف لایجوز وامام ابو یوسف قتنده جمله ذکر اولنان صورتلرده جایز دکلدر زیرا موکلک
مالنده تصرفدر وکذا الخلاف لو اجله او قبل به حواله بو مسئلهده اولان خلاف قبلنده ذکر اولنان خلاف کبیدر
تحی وکیل اولان کمسنه مشتری یی ثمن ایله تاجیل ایلسه یاخود ثمنی حواله کن ایله قبول ایلسه اجله ده اولان ضمیر
مشتری یه راجعدر به ده اولان ثمنه راجعدر ولو اقال صح وسقط الثمن عن المشتری ولزم وکیله واکر وکیل
بالبیع اولان کمسنه مشتری اولان کمسنه ایله بیعدن اقاله ایلسه صحیحدر وذکر اولنان ثمن اول مشترینک
اوزرندن ساقط اولور ووکیل اولان کمسنه یه لازم اولور وعند ابی یوسف لا یسقط عن المشتری وامام
یوسف قتنده ذکر اولنان ثمن اول مشترینک اوزرندن ساقط اولماز بو مسئلهده والوکیل بالشراء یجوز شراؤه
بمثل القیمة وبزیادة یتغابن بها وهی ما تقوم وقدر فی العروض ده نیم وفی الحیوان ده یازده وفی العقار
ده دوازده یعنی شرایه وکیل اولان کمسنه جایزدر که بر شیئی قیمتی مثلی ایله اشترا ایلیه ودخی تغابن حاصل اولور
زیاده لک اشترا ایلیه واول زیاده شول شیدر که تقویم مقوم اولنه اول ایسه عروضده ومتاعده اونده
اون بچقدر وحیوانده اونده اون بردر وعقارده اونده اون ایکیدر بو یله تقدیر اولنمشدر زیرا اولکی
فیمه تصرف چوق واقع اولور واخرینده قلیلدر واوسطده متوسطدر وکثرة عینی قلة تصرف
وتعاملی نادر شراؤه ده اولان ضمیر وکیله راجعدر لا بما لا یتغابن بها یعنی تغابن واقع وحاصل اولمیان
اشیا ایله اشترا ایلمک جایز دکلدر زیرا تهمت متحققدر بهاده اولان ضمیر قیمه راجعدر ولو وکل ببیع
عبد فباع نصفه جاز واکر وکیل اولان کمسنه بر عبدک بیعنه وکیل اولوب نصفینی بیع ایلسه بیعی
جایزدر ابو حنیفه قتنده زیرا لفظ اجتماع وافتراق قیدندن مطلقدر نصفه ده اولان ضمیر عبده راجعدر
وقالا لایجوز واما امین دیدیلر که عبدک نصفینی بیع ایلمک جایز دکلدر زیرا غیر متعارفدر الا ان باع الباقی
قبل الخصومة مکر که اول باقی قلان نصفینی دخی قبل الخصومة بیع ایده اما ول زمانده بیع جایز اولور زیرا نصف
اولکی بیعی نصف اخرک بیعنه وسیله واقع اولور احتمالدرکه انی کامل الور آدم بولنمیه وان وکل بشراء عبد
فاشتری نصفه لا یلزم الموکل الا ان یشتری باقیه قبل الخصومة واکر وکیل بالشرا اولان کمسنه بر عبدک اشتراسنه
توکیل اولنوب نصفنی اشترا ایلسه بو شرا موکله لازم اولماز مکر که اول باقی قلان نصفینی دخی وکیل اشترا ایلیه
موکل ایله مخاصمت ایلمزدن مقدم امدی اول باقی قلان نصفی اشترا ایلسه قبل الخصومة موکلک مقصودی

حاصل اولور واكر بعد الخصومة اشترا ايدرسه مخالفة ظاهر اولور نصفه ده اولان ضمير عبده راجعدر باقى اولان
بيده عبده راجعدر ولو رد المبيع على الوكيل بعيب بقضاء رده على امره مطلقا يعنى بيعه وكيل اولان كمسنه نك
بيع ايلدوكى شئ بر عيب سببيله قضا قاضيله مبيعى رد اولنسه وكيل دخى انى اول امره يعنى وكيلكه اوزرينه رد ايليه
مطلقا يعنى كرك رد بينه ايله اولسون كرك نكول ايله اولسون كرك اقرار ايله اولسون زيرا قاضى فعلى اولان كمسنه عيبك
حدوثنه متحقق اولمش در رده ده اولان ضمير مبيعه راجعدر امره ده اولان وكيله راجعدر فيما لا يحدث
مثله يعنى اول مطلقا عيب ايله رد اولنان مبيعك بنده اولنميسى شول شيئده دركه اول مدتده انك مثلى حادث
وموجود اولميه مثلا زايد اولان ديش كبى ونايد اولان برمق كبى مثله ده اولان ضمير ما قبلنده اولان
مايه راجعدر وكذا فيما يحدث مثله ببينة او نكول ودخى اول مبيع اولان عيب ايله رد اولنسه شول شيئده كه
اول مدتده انك مثلى حادث اوله بينه سببيله ياخود نكول ايله وان كان باقرار فلا ولزم الوكيل واكر اول عيب
اقرار ايله ثابت اولنسه ايله امرى رد المشترى وكيله لازم اولور زيرا اقرار حجت قاصره در ولو باع نسيئة وقال
الموكل امرتك بالنقد وقال بل اطلقت صدق الموكل يعنى وكيل بالبيع اولان كمسنه بر شيئى نسيئة ايله يعنى اجل
معين بيع ايلسه موكل ايله نزاع اولسه موكل وكيله بن سكا نقدا بيع ايليين ديو امر ايلدم دينسه وكيل خير سن
اطلاق ايلدك ديه موكل اولان كمسنه تصديق اولنور زيرا امر كنه وجهتنده استفاده اولنور واطلاقه دليل
يوقدر وفى المضاربة يعنى كذلك مضاربه ده مضارب اولان كمسنه تصديق اولنور مثلا رب المال اولان كمسنه
بن سكا فلان نوعدن مضاربه ايلدم ديسه مضارب تصديق اولنور ولا يصح تصرف احد الوكيلين فيما وكلا به
يعنى ايكى وكيلك معا وكيل اولدقلرى شيئده ايكيسيندن برى على الانفراد انده تصرف ايلمسى صحيح دكلدر
ضمير ما قبلنده اولان مايه راجعدر الا فى خصومة او وديعة وقضاء دين وطلاق وعتق لا عوض فيهما يعنى ايكى
وكيلك برينه على الانفراد تصرف ايلمك صحيح دكل ايديكى الا خصومتده و وديعه ده وقضا دينده وعوض
سنده زوجه سن اطلاق ايلمه ده وعوض سز عبدينى اعتاق ايلمه ده زيرا بو اشيا رأيه محتاج دكلدر فيهما ده
اولان ضمير طلاق وعتق ايله راجعدر وليس للوكيل ان يوكل الا باذن موكله او بقوله اعمل برايك يعنى وكيل اولان
كمسنه يه جايز دكلدر كه كندو طرفندن وكيل نصب ايليه مكر موكل اولان كمسنه نك اذنى ايله ويا خود وكيل عمل ايله
برايك يعنى كندو رايكله عمل ايله ديمسيله زيرا رأينه تفويض ايلمش اولور موكله ده اولان ضمير وكيله راجعدر
فان اذن فوكل كان الثانى وكيل الموكل الاول ولا ينعزل بعزله ولا بموته وينعزلان بموت الاول امى يعنى
موكل اولان كمسنه كندو وكيلنه اذن ويروب اول دخى بر وكيل نصب ايلسه بو وكيل ثانى بر اولكى موكل وكيلى
اولور اول اولكى وكيلك بو ايكنجى وكيل اولكى وكيلك عزلى ايله وموتى ايله معزول اولماز واولكى وكيل وايكنجى وكيل واولكى
موكل موتى ايله معزول اولورلر بعزله وبموته ده اولان ضميرلر وكيل اوله راجعدر وان وكل بلا اذن فعقد الثانى
بحضرته جاز واكر وكيل اولان كمسنه موكلك اذن سز بر وكيل نصب ايلسه وبو وكيل ثانى موكل حضورنده عقد

ايلسه

ايلسه عقدى جايزدر زيرا مقصود اولنيلك رأينك حاضر اولمسيدر بحضرته ده اولان ضمير اولكيه راجعدر
وكذا لو عقد بغيبته فاجازه او كان قدر الثمن وكذلك عقد جايز اولور ايكنجى وكيل ثانى اولكى غيبتنده عقد
ايليوب اول اجتماع ايدوب تجويز ايلسه ويا خود وكيل اول وكيل ثانيه ثمن مقدار ايلسه يعنى بيان ايلسه اول حينده
عقد صحيح اولور زيرا وكيل اولكى رأينه محتاجدر بغيبته ده اولان ضمير وكيل اوله راجعدر فاجازه ده اولان
ضمير عقده راجعدر ولا يجوز لعبد او مكاتب التصرف فى مال طفله ببيع او شراء يعنى عبد ايله مكاتب اولان كمسنه
كندو طفلنك مالنه بيع وشرا ايله تصرف ايلمسى جايز دكلدر زيرا رق ولايتى قطع ايدر ولا تزويجه ودخى عبد ايله
مكاتبه جايز دكلدر كه كندو طفلنى تزويج ايلمك تزوجه ده اولان ضمير طفله راجعدر وكذا الكافر فى حق طفله
المسلم وكذلك كافر اولان كمسنه كندو طفل مسلمى حقنده يعنى كافر طفل مسلمنى تزويج ايلمسى جايز دكلدر
زيرا رق ايله كفر ولايتى قطع ايدر وكافرك مسلم اوزرينه ولايتى جايز دكلدر **باب** الوكالة بالخصومة

مطلب

والقبض بو باب مصنف رحمه الله خصومته وقبض توكيل اولنان كمسنه نك احوالنى بيان ايدر الوكيل بالخصومة
القبض يعنى وكيل بالخصومة اولان كمسنه يه قبض ايلمك جايزدر واول قبض ايله وكيل استرسه دينى اولسون
استرسه عينى زيرا خصومتك تمامى قبض ايله در خلافا لزفر والفتوى اليوم على قوله امام زفرك بو مسئله ده
خلافى واردر يعنى امام زفر قتنده وكيل بالخصومة اولان كمسنه قبض ايلمك جايز دكلدر وفتوى بوكون امام
زفر قولى اوزره در زيرا خيانت وكلاده ظهور ايلمشدر بو اجلدن خصومته امين اولان ماله امين اولماز
على قوله ده اولان ضمير زفره راجعدر ومثله الوكيل بالتقاضى يعنى وكيل بالتقاضى اولان كمسنه وكيل بالقبض اولان
كمسنه كبيدر وكيل بالقبض اولان خلاف وكيل بالتقاضيده جاريدر وفتوى بونده امام زفر قولى اوزرينه در
مثله ده اولان ضمير وكيل بالقبضه راجعدر وللوكيل بقبض الدين الخصومة قبل القبض يعنى قبض دينه وكيل اولان
كمسنه يه قبل القبض خصومت ايلمك جايزدر عند ابى حنيفة خلافا لهما وامامين ايچون بو مسئله ده خلاف
واردر يعنى امامين قتلرنده دينك قبضنه وكيل اولان كمسنه خصومت ايلمك جايز دكلدر وبو قول ابو حنيفه نك
بر روايتيدر زيرا قبض خصومتك غيريدر وللوكيل باخذ الشفعة الخصومة قبل القبض اتفاقا ودخى
شفعتك اخذنه وكيل اولان كمسنه يه قبل الاخذ اتفاقا خصومت جايزدر وكذا الوكيل بالرجوع فى الهبة
او بالقسمة او بالرد بالعيب يعنى كذلك هبه ده رجوع ايلمكه وكيل اولان كمسنه يه ياخود قسمته وكيل اولان
كمسنه يه ياخود مبيعده ظهور ايدن عيبك رده وكيل اولان كمسنه يه خصومت قبل الاخذ جايزدر
وكذا الوكيل بالشراء بعد مباشرته ودخى كذلك شرايه وكيل اولان كمسنه يه شراى مباشرت ايلدكدن صكره
خصومت جايزدر ومباشرتهده اول اولماز مباشرته ده اولان ضمير وكيله راجعدر وليس للوكيل بقبض
العين الخصومة اما بر عينك قبضنه وكيل اولان كمسنه اتفاق علما ايله خصومت جايز دكلدر زيرا
امين محضدر فلو برهن ذو اليد على الوكيل بقبض عبد ان موكله باعه منه نقصر يد الوكيل يعنى قچن ذو اليد اولان

كمسنه بر عبدك قبضنه وكيل اولان كمسنه نك اوزرينه برهنه ايدوب يعني شاهدلر كتورسه كه تحقيق بو وكيلك موكلي
اولان كمسنه كندو يه بو عبدي بيع ايلدي ايچون ابلاد ايلسه اول وكيلك يدي قصر اولنور يعني منع اولنور زيرا ايدي يا ابيجق
خصم اولنور زيرا موكلك مقامنه قايمدر موكله اولان ضمير وكيله راجعدر با عبده اولان ضمير عبده راجعدر
منده اولان ضمير ذو اليده راجعدر ولا يثبت البيع فيلزم اعادة البينة اذا حضر الموكل يعني ذو اليد كه برهنه
ايدوب عبده ادعا ايلديكي بيع ثابت اولماز ثابت اولمدوغي تقديرجه بينه نك اعاده سي دخي لازم اولور موكل
حاضر اولدوغي وقتده كما تقصر يد الوكيل بنقل الزوجة والعبد يعني اول وكيلك يدينك قصر اولنمسي بر زوجه نك
بر مكاندن بر مكانه نقل ايلمسنه يا خود بر عبدي نقل ايلمكه نصب اولنمش اولسه ده وكيلك يدي قصر اولندوغي كبي
ولا يثبت الطلاق والعتق لو برهنا عليهما بلا حضور الموكل وبرهنا زوجه ايله عبد طلاق ايله عتقه برهنه ايلسه لر
موكلك حضوري اولمسه اول طلاق وعتق ثابت اولماز برهنا ده اولان ضمير تثنيه زوجه ايله عبده راجعدر عليهما ده
اولان ضمير طلاق ايله عتقه راجعدر واقرار الوكيل بالخصومة على موكله عند القاضي صحيح يعني وكيل اولان كمسنه نك
اوزرينه قاضينك يانينده خصومت ايله اقرار ايلمسي صحيحدر كركه مدعي طرفندن اولوب ثبوت حق ايله اقرار قبض
ايله يا خود ابرا ايله وكيل اولسون كرك مدعي عليهك طرفندن اولوب ثبوت حق ايله اقرار ايلمش اولسون موكله اولان ضمير
وكيله راجعدر لا عند غير القاضي يعني خصومت ايله قاضينك غيريسنده اقرار صحيح دكلدر خلافا لابي يوسف امام
ابو يوسف ايچون خلاف واردر يعني انك قتنده قاضينك غيريسنده اقرار صحيحدر لكن لو برهن عليه انه اقر في
غير مجلس القاضي خرج عن الوكالة اما ايچون وكيلك اوزرينه برهنه اولنسه كه غير مجلس قضاده اقرار ايلدي ايچون وكالتدن
چقر ابو حنيفه قتنده ولا يدفع اليه المال ايچون انك اوزرينه غير مجلس قضاده اقرار ايلدي ديو برهنه اولندي
اول مال انكا دفع اولنمز زيرا مال امين اولماز تناقض ظهور ايلديكي جهتدن عليه ده اولان ضمير وكيله راجعدر انه ده
اولان ضمير دخي انكا راجعدر اليه ده اولان ضمير دخي انكا راجعدر كالاب والوصي اذا اقر في مجلس القضاء ولا يصح لا يدفع
اليه المال مثلا اتا ابا يكي ويا خود بر وصي كبي يعني مجلس قضاده اقرار ايلسه لر اقراري صحيح اولماز وما لكا
دفع ايلمك جايز اولماز نته كم نفس هدايه ده بيان اولنمشدر ولا يصح توكيل رب المال كفيله بقبض ما على
المكفول عنه يعني رب المال اولان كمسنه مكفول عنهك اوزرينه اولان مالك قبضنه كندو كفيلني وكيل
ايلمك صحيح دكلدر زيرا وكيل اولان كمسنه غيره عامل اولور بو صورتده توكيلي صحيح اولمديكي كنده ونفسنه عامل
اولوروي بينه كندو ذمتيني ابرا ايلمكه ساعي اولور كن غيري عامل اولمسيده منتفي اولدوغي ايچون عقد وكالت دخي منتفي
اولور كفيله اولان ضمير رب المال راجعدر ومن صدق مدعي الوكالة بقبض الدين امر بالرفع اليه وشول كمسنه كه
كندو اوزرينه اولان دينك قبضنه وكيلك دعواسن ايدن كمسنه يي تصديق ايليه اول اوزرينه اولان دينيكا دفع
ايلمكه امر اولنور زيرا كندو نفسنه اقرار ايلمشدر اليه ده اولان ضمير وكيله راجعدر فان صدقه صاحب الدين
برئ والا امر بالرفع اليه ايضا واكر صاحب الدين اولان كمسنه مديونك اولان كمسنه كندو وكيلني تصديق

ايلسه

ايلسه اول مديونك ذمتي بري اولور واكر تصديق ايلمز ايسه اوزرينه اولان دينيه دفع ايلمكه امر اولنور نته كم وكيله دفع
ايلسه امر اولنمش ايدي اليه ده اولان ضمير دائنه راجعدر ورجع به على الوكيل ان لم يهلك في يده يعني مديون اولان كمسنه
دفع ايلديكي شيء ايله وكيل اولان كمسنه نك اوزرينه رجوع ايلر ايچون دفع ايلديكي شيء وكيلك يدنده هلاك اولمسه زيرا
دفع ايلمكدن مراد ذمتنك بري اولمسيدر وان هلك لا اكر بو هلاك اولسه رجوع ايلمز زيرا تصديق ايلمسيله
محقق اولدوغنه اعتراف ايلمش اولور به ده اولان ضمير وكيله راجعدر الا ان كان ضمنه عند دفعه الا ايچون وكالته مدعي اولان
كمسنه دينندن قبض ايلديكي مقدارده دفع قتنده ضامن اولسه او دفع اليه على ادعائه غير مصدق وكالته ويا خود مديون
اولان كمسنه مدعي الوكالة يه ادعاسي اوزره وكالتنه غير مصدق اولدوغي حالده دينني دفع ايلسه بو ايكي صورتده رجوع ايلر
اليه ده اولان ضمير مدعي الوكالة يه راجعدر ادعائه ده اولان ضمير وكيله راجعدر ومن صدق مدعي الوكالة بقبض الامانة لا يؤمر
بالدفع اليه وشول كمسنه كه بر كمسنه بر امانتك قبضنه وكيل اولدوغني تصديق ايلمش اوله اول امانت اولان كمسنه اول يانينده
وديعه وكيله دفع ايلمسنه امر اولنمز زيرا تصديق غيرك مالي ايله اولدوغنه اعتراف ايدر اليه ده اولان ضمير مدعي الوكالة يه راجعدر
ولو صدقه في دعوي شرائها من المالك وكذا اول يانينده امانت اولان كمسنه اول وكيلك امانتي مالكدن
اشترا ايلديكي تصديق ايلسه كذلك اول امانتي انكا دفع ايلمسنه امر اولنمز زيرا غيره اقراردر صدقه ده اولان ضمير
وكيله راجعدر شرائها ده اولان ضمير امانته راجعدر ولو صدقه في ان المالك مات وتركها ميراثا له امر بالدفع اليه
اكر يانينده امانت اولان كمسنه وكيل اولان كمسنه صاحب امانت اولان مالكك وفات اولدي ويانينده اولان
امانتي كندويه ميراث ترك ايلدي ديديكين تصديق ايلسه وحال بو كه انده غيري وارث يوغيسه اول امانتي انكا
دفع ايلمكه امر اولنور وتركها ده اولان ضمير امانته راجعدر له ده اولان ضمير وكيله راجعدر ولو ادعي المديون
على الوكيل بقبض الدين استيفاء الدائن ولا بينة له امر بدفعه اليه واكر مديون اولان كمسنه بر دينك قبضنه
وكيل اولان كمسنه نك اوزرينه ادعا ايلسه كه كندو اوزرينه اولان ديني دائن استيفا ايلدي ايچون وحال بو كه
اول مدعينك بينه سي يوقدر اول مدعي اولمكسنه اول كندو اوزرينه اولان ديني وكيله دفع ايلمسنه
امر اولنور زيرا وكالت اقرار ايله ثابت اولدي واول دائنك مجرد دعوي ايله دينني استيفا ايلدوكي ثابت
اولمدي بدفعه ده اولان ضمير دينه راجعدر اليه ده اولان ضمير وكيله راجعدر ولا يستحلفه انه ما يعلم استيفا
موكله واول مديون اولان كمسنه موكلك ديني استيفا ايلدوكنه اول وكيل اولان كمسنه علمي اولمدوغنه تحليف
ايلمز زيرا نيابة يمين يوقدر يستحلفه ده اولان ضمير وكيله راجعدر انه ده اولان وموكله ده اولان
بيله وكيله راجعدر بل يتبع رب الدين يستحلفه ما استوفي بلكه اول مديون اولان رب الدين اولان كمسنه
اتباع ايلمش موكلك اول ديني استيفا ايلدوكنه وكيلي دخي تحليف ايلسون يستحلفه ده اولان ضمير دائنه وكيله
راجعدر ولو ادعي البايع على وكيل الرد بالعيب ان موكله رضي بر لا يؤمر بدفع الثمن قبل حلف المشتري واكر بايع
اولان كمسنه رد بالعيب راضي اولدي ديو دعوي ايلسه مزبور بايع اول مبيعك ثمننك رد

یعنی نفسنی مبیعک ردینه امر اولنمز مشتری اولان کمسنه نک حلفنه دک اول مشتری اولان کمسنه اول
اشترا ایلدوکی شیئی انده اولان عیب ایله رد ایچون بر رجل وکیل قلوب غایب اولسه اول وکیل اولان کمسنه
اول عیبلو اولان مبیعی رد ایلمک مراد اتدکده بایع اولان کمسنه مشتری بو عیبه راضی اولوب اشترا
ایلدی دیسه امدی وکیل اولان کمسنه اول مبیعک ردینه قادر اولمز تا کیم مشتری بو مبیعده اولان
عیبه راضی اولمدیغنه یمین ایلیه موکله ده اولان ضمیر وکیله راجعدر به ده اولان ضمیر عیبه راجعدر ومن
دفع الیه عشرة ینفقها علی اهله فانفق علیهم عشرة من عنده فهی بها وشول کمسنه که براخر کمسنه به اون درهم
دفع ایلسه بو اون درهمی اهل وعیالم اوزرینه انفاق ایله دیسه امدی اول انفاقه مامور اولان کمسنه کندو
یاننده اون درهم انفاق ایلسه اول کندو یاننده انفاق ایلدوکی اون درهم اول ویریلان اون درهم مقابلنده
عد اولنور وبو استحساندر قیاسا جایز دکلدر زیرا کندو دراهمی ایله متبرعدر علیهم ده اولان ضمیر اهله راجعدر
عنده ده اولان ضمیر ماموره راجعدر فهی ده اولان ضمیر کندو یاننده انفاق ایلدوکی دراهمه راجعدر بها ده
اولان اکا ویریلان دراهمه راجعدر

باب عزل الوکیل

مصنف رحمه الله بو بابده موکلک وکیلی
عزل ایلدوکنی بیان ایدر للموکل عزل وکیله یعنی موکل ایچون جایزدر که هر نه وقت استرسه کندو وکیلنی عزل
ایلیه زیرا وکالت موکلک حقیدر ابطالنه قادردر عقده لازم اولمدیغی اجلدن وکیله ده اولان ضمیر موکله
راجعدر الا اذا تعلق به حق الغیر کوکیل الخصومة بطلب الخصم یعنی موکل ایچون وکیلنک عزلی جایزدر الا
بیچون اول وکیله غیرک حقی تعلق ایلسه مثلا خصومت وکیلی کبی یعنی خصمک طلبی ایله اولسه ویاخود ضمن
نکاحده ویاخود ضمن رهنده اولسه بو صورتده اکا عزل یوقدر اول غیرک حقی ابطال اولماماق ایچون به ده
اولان ضمیر وکیله راجعدر ویتوقف انعزاله علی علمه فتصرفه قبله صحیح یعنی بیچون موکل اولان کمسنه کندو وکیلنی
عزل ایلسه اول معزول اولان وکیلک علمنه متوقف اولور امدی وکیلک عالم اولمسندن اول اولان تصرفی
صحیحدر زیرا وکیله عزلده ضرر واردر ولایتی ابطال اولدوغی اجلدن علمنه متوقف اولدی عزل ده اولان
ضمیر یازوکیله راجعدر علی علمه ده اولان ضمیر فتصرفه ده اولان ینه وکیله راجعدر قبله ده اولان ضمیر عزله
راجعدر وتبطل الوکالة بموت الموکل وجنونه مطبقا یعنی عقد وکالت موکل اولان کمسنه نک موتیله
یاخود مطبق اولان جنونی ایله یعنی دایم ومستلزم اولان جنونی ایله باطل اولور وجنون مطبق اولمسنه
اعتبار کیلدور وانکله عقد وکالت باطل اولماز جنونه ده اولان ضمیر موکله راجعدر وحده شهر عند ابی یوسف
وحول عند محمد وهو المختار یعنی جنون مطبقک حدی امام یوسف قتنده بر آیدر زیرا رمضانک صومی
انکله ساقط اولور وامام محمد قتنده بر سنه در مختار اولان قول بودر زیرا انکله جمله عبادات ساقط اولور
اما قاضیخان ابو حنیفه قولیله فتوی حده ده اولان ضمیر جنون مطبقه راجعدر ولحاقه بدار الحرب
مرتدا ودخی موکلک دار حربه مرتد اولدوغی حالده لاحق اولمسیله العیاذ بالله وکالت باطل اولور

امام

امام ابو حنیفه قتنده زیرا اهل حربه احکام اسلامدن اموات حکمنده در امدی الحکم لاحق اولمغله المرض
اولمش اولور خلافا لهما یعنی امامین ایچون خلاف واردر زیرا قتلرنده دار حربه لحوقی ایلمسیله عقد وکالت
باطل اولماز بلحوقه ده اولان ضمیر موکله راجعدر وکذا بعجز موکله مکاتبا وحجره ماذونا وافتراق الشریکین
ودخی موکلک مکاتب اولوب مال کتابتدن عاجز اولمسی سببیله وباخود موکلک ماذون اولوب مولاسی
انی تصرفدن واذندن حجب ایلمسی سببیله یاخود موکل ایله وکیل شریکین اولوب افتراقلری سببیله وکالت باطل اولور
استرسه بو صورتلرده عالم اولسون استرسه اولمسون زیرا عزل حکمیدر علمنه متوقف دکلدر وتصرف الموکل فیما
وکل به ودخی موکل اولان کمسنه نک توکیل ایلدوکی شیئده تصرفی وکالتی باطل ایدر به ده اولان ضمیر فیماده اولان
مایه راجعدر وما یشترط فی الموت وما بعده علم الوکیل یعنی صورت بوننده ومابعدنده اولان صورتلرده که
جنون مطبقدر وغیریدر وکیل اولان کمسنه نک علمی اشتراط اولنماز

کتاب الدعوی

وقتاکه وکالت بالخصومة دعوی ایچون اولدیغیچون مصنف رحمه الله کتاب الدعوی وکالت بالخصومه نک عقبنده ذکر
ایلدی دعوی علی وزن فعلی الفی تانیث ایچون جمعی دعاوی کلور فتوی وفتاوی کبی لغتده معناسی ادم برشیئی
حالت سالمده ومنازعده ده کندو نفسنه اضافت ایلمکدر واصطلاح شرعیده مصنفک ذکر ایلدوکیدر که
هی اخبار بحق له علی غیره یعنی دعوی بر ادم کندونک غیری اوزرنده حقنه اخبار ایلمکدر له ده اولان ضمیر دعوانک
ضمننده اولان مدعیه راجعدر غیره ده اولان ضمیر اکا راجعدر والمدعی من لا یجبر علی الخصومة والمدعی علیه من یجبر
دعوی اوچ نسنه اوزرینه مشتملدر بری مدعی وبری مدعی علیه وبری مدعی به که دعوی اولنان مالدر ومدعی بر
دیمک خطادر امدی مدعی شول کمسنه در که اوزرینه دعوی ایتمکه جبر اولنه و زمره علما ومشایخک عبارتلری
مدعی ایله مدعی علیهک حدلرنده مختلف اولمشدر اول عبارتلرک اصحی بو مصنفک ذکر ایلدوکیدر ولا یصح
الدعوی الا بذکر شیء علم جنسه وقدره یعنی دعوی صحیح ومسموع اولمز الا بر شیئک ذکری ایله که اول شیئک جنسی
بغدای در مثلا وقدری که بو قدر کیله در مثلا بلنمش اولسه زیرا ما لا یکون معلوم اولمیه التزام اولنمز جنسه وقدره
ده اولان ضمیرلر شیئه راجعدر فان کان دینا ذکر انه یطالبه به امدی اگر اول مدعی دین ایسه اول مدعی اولان کمسنه
اول دینی اول مدعی علیهدن مطالبه ایلدوکنی ذکر ایده یعنی بنم بو آدمده دینم واردر وانی طلب ایدرم دیه سکا انه ده اولان
ضمیر مدعی به راجعدر یطالبه ده اولان ضمیر بارز مدعی علیه راجعدر به ده اولان ضمیر ینه اکا راجعدر وان کان
نقلیا ذکر انها فی ید المدعی علیه بغیر حق وانه یطالبه بها واگر اول مدعی عینی نقلی ایسه مدعی اولان کمسنه اول عینی
بو مدعی علیهک یدنده بغیر حق اولدوغنی ذکر ایلسون وانی طلب ایلدوکنی ذکر ایلسون یعنی بو آدمده فلان شیئم
واردر وانی طلب ایدرم دیه سکا مصنفک بغیر حق قولی اول عینک مرهون یاخود ثمن ایچون محبوس اولمسنک
احتمالی دفعی ایچوندر انها ده اولان ضمیر عینه راجعدر انه ده اولان ضمیر مدعی به راجعدر یطالبه ده اولان ضمیر
مدعی علیهه راجعدر بها ده اولان عینه راجعدر ولا بد من احضارها ان امکن لیشار الیها عند الدعوی

وعند الشهادة والحلف يعني اول مدعي عيني اولان اولسه انى مجلسده على احضار ايلمك لازمدر اكر احضاري
ممكن اولان اشيادن ايسه تا كه مجلسده دعوى قلنه وشهادت قلنه وتحليف لازم اولورسه اشارت
اولنمق ايچون من احضارها يعني اولان ضمير واليها راجعدر وان تعذر بين قيمتها واكر اول عينك
احضاري متعذر اولاجق اولورسه قيمتني ذكر ايليه اول مدعي معلوم اولمق ايچون قيمتها يعني اولان عينه راجعدر
وفي العقار لا يحتاج الى قوله بغير حق واكر مدعي عقار اولسه اثناء دعوى ده دانه بغير حق ديمكه حاجت
يوقدر نته كم بونده اول اولان مسئله ده بيان اولنمشدر قوله يعني اولان ضمير مدعي به راجعدر ولا يثبت اليد فيه
بتصادقهما بل تثبت ببينة او بعلم القاضي في الصحيح يعني مدعي اولان كمسنه نك يدي داخلنده ايلدوكي عقاره
مدعي ايله مدعى عليهك تصادقلري ايله ثابت اولماز زيرا تهمت مواضعه واردر بلكه يدي بينت ايله ياخود علم
قاضي ايله ثابت اولور صحيح بودر وبعض مشايخ قتنده تصادق كفايت ايدر ولا بد فيه من ذكر البلد والمحلة
والحدود الاربعة في الدعوى والشهادة ودخي عقار دعواسنده بلدي ومحله وحدود اربعه ذكر ايلمك
لابددر دعواده وشهادتده زيرا عقار بو اشيانك ذكري ايله بيلنور واسماء اصحابها ونسبهم الى الجد ودخي
عقار دعواسنده حدودي ذكر ايدن اول حدود صاحبلرينك اسملرينك ذكري لابددر ودخي نسبلرين جدلرينه
وارنجيه دكين ذكر ايلمك لابددر زيرا تعريف بونلرك ذكري ايله حاصل اولور ودخي غيريلردن تميز واقع اولور
اصحابها ده اولان ضمير حدوده راجعدر ونسبهم ده اولان ضمير اصحاب حدوده راجعدر وفي الرجل
المشهور يكتفى بذكره وشهور اولان رجلك يالكز ذكر ايله اكتفا اولنور زيرا شهرت نسب مقامنده قايمدر
ومقصود دخي حاصل اولور ابو حنيفه قتنده واما امامين قتنده دابه دعواسندن قجي مشهور اولسه
حدوده دكشه حاجت يوقدر بذكره يعني اولان ضمير رجله راجعدر فان ذكر ثلاثة وترك الرابع صح واكر اول عقار
دعواسن ايدن كمسنه اول حدود اربعه نك اوچن ذكر ايدوب دوردنجي ترك ايليسه صحيح اولور وامام زفر قتنده
صحيح اولماز زيرا تعريف تمام دكلدر وان ذكره غلط فيه لا يصح واكر اول دوردنجي حدودي ذكر ايدوب اندن غلط
ايلسه يعني دوردنجي حدودك خلافني ذكر ايلسه صحيح اولماز زيرا مدعي مختلف اولور ذكره وفيه ده اولان ضميرلر
حده راجعدر واذا صحت الدعوى سأل القاضي الخصم عنها چون صحيح اوله قاضي اولان كمسنه اول مدعى عليه
اولان خصمه اول دعوانك حقيقتندن وصحتندن سؤال ايليه وجه حكم ظهور ايلمك ايچون فان اقر حكم عليه
اعني مدعى عليه اولان كمسنه اعتراف ايليوب اقرار ايليه موجبنجه انك اوزرينه حكم ايليه عليه ده اولان ضمير مدعى عليه
راجعدر وان انكر سأل المدعي البينة فان اقامها قضى بها والا حلفه الخصم ان طلبه خصمه واكر مدعى عليه
اولان كمسنه اول ادعا اولنان شيئي انكار ايدرسه قاضي اول مدعيدن بينه طلب ايليوب اكر بينه اقامت ايدرسه
قاضي بينه موجبنجه قضا ايليه اكر بينه احضار ايلمزسه مدعيدن بينه طلب ايليوب اكر بينه اقامت ايدر
قاضي مدعى عليه اولان خصمي تحليف ايليه اكر اول مدعي اولان خصم تحليف طلب ايدرسه اقامها ده اولان بينه يه

راجعدر

راجعدر قضى بها ده اولان ضمير مدعى عليه راجعدر فان حلف انقطعت الخصومة حتى تقوم البينة يعني چون مدعي اولان
كمسنه بينه دن عاجز اولوب مدعى عليه يمين تكليف اولنور حلف ايليسه خصومت منقطع اولور تا كه بعد اليمين
بينه قائمه اولنجيه دكين يعني مدعى عليه يمين ايلدكدن صكره مدعي اولان كمسنه بينه كتورسه قبول اولنور زيرا
حضرت عمر رضي الله عنه بيورديلر كه اليمين الفاجرة احق ان ترد من البينة العادلة كذا في مختار النوازل اما مبسوطده
سلفدن بعض قضاة بينه يميندن صكره استماع ايلمزلر بعده ديرلر كه طيستانا نأخذ بذلك وانما نأخذ
بقول عمر رضي الله عنه فانه يجوز قبول البينة بعد حلف المدعى عليه انتهى يمين تكليف اولنوب بر كره نكول ايليسه ياخود
آفه طرفندن بر دخي سن سكوت ايليه فان نكل مرة او سكت بلا آفة فقضى بالنكول صح اما يعني مدعى عليه اولان كمسنه
يمين تكليف اولنوب بر كره نكول ايليسه ياخود آفه طرفندن بر دخي سن سكوت ايليسه قاضي اولدخي كمسنه مرة واحده … انك
اوزرينه قضا ايلسه صحيحدر زيرا يمين ايلمك اوزرينه واجبدر وعرض اليمين ثلاثا ثم القضاء احوط اما يمين منكره
اوچ كره عرض ايدوب اندن صكره قضا ايلمك احوطدر احتياطدر كه ايكنجي دفعه ده يمين ايليه ولا ترد يمين على المدعي
لازم اولان يمين مدعينك اوزرينه رد اولنماز مثلا مدعى عليه يمين تكليف اولندقده ناكل مدعيه كل سن يمين ايله
مدعايه ويره يم ديمك جائز دكلدر امام شافعي قتنده جائزدر ولا يقضي بشاهد ويمين ودخي قاضي
اولان كمسنه بر شاهد ايله وبر يمين ايله قضا ايليه مثلا بر كمسنه بر آخر كمسنه دن بر شيء دعوى ايليسه اندن دعواسنه
بينه طلب اولنسه بر شاهد احضار ايدوب اول بر شاهدك بر بينه يمين ايده يم ديسه جائز دكلدر شافعي قتنده جائزدر
ولا يحلف في نكاح يعني مدعى عليه اولان كمسنه نكاحده تحليف اولنماز مثلا بر رجل بر خاتونك اوزرينه ياخود
بر خاتون بر رجلك اوزرينه بو بنم زوجمدر ديو دعوى ايليسه مدعى عليه انكار ايليسه تحليف اولنماز ورجعة ودخي مدعى
عليه اولان كمسنه رجعتده تحليف اولنماز مثلا بر رجل ياخود بر خاتون عدتدن صكره مراجعت ايلدم ديو دعوى ايليسه
تحليف اولنماز وفي ايلاء ودخي ايلاده مدعى عليه اولان كمسنه تحليف اولنماز مثلا زوج مولي ايله ايلدكي خاتونك
اوزرينه ياخود خاتون زوجي اوزرينه مدت ايلادن صكره كه بن بو مدت ايلاده وطء ايله رجوع ايلدم ديسه
اول بري انكار ايليسه تحليف اولنماز واستيلاد ودخي استيلادده مدعى عليه تحليف يوقدر مثلا بر امه بر كمسنه نك
اوزرينه بن بو سندن بر ولد كتوردم ديو دعوى ايدوب مولاسي انكار ايليسه مدعي اول ولدك كندودن اولمدوغنه
تحليف اولنماز ورق ودخي رقده تحليف يوقدر مثلا بر رجل بر مجهول النسب كمسنه نك اوزرينه عبدمدر
ديو دعوى ايليسه اول مجهول النسب اولان كمسنه انكار ايليسه تحليف اولنماز ونسب ودخي نسبده تحليف يوقدر
مثلا بر كمسنه بر كمسنه نك اوزرينه بو بنم اوغلمدر ديو دعوى ايدوب مدعى عليه انكار ايليسه تحليف اولنماز
وولاء ودخي ولاده يعني عتقده ياموالاتده مثلا بر كمسنه نك بر آخركك اوزرينه بو بنم معتقمدر ديو ياخود
مواليمدر ديو دعوى ايدوب مدعى عليه انكار ايليسه تحليف اولنماز بو بيلري صورتلرده ابو حنيفه قتنده تحليف
اولنماز وعندهما يحلف وبه يفتى اما امامين قتنده تحليف لازم اولور وبونك ايله فتوى اولنور يعني بو مسائلده

فتوى بجا ماسبق ضوابط اولورينه در ولا في حد ودخي حده منكر اولان كمسنك تحليف اولنماز مثلا بر رجل بر اخرك
اوزرينه سن بني زنا ايله قذف ايلدك ديو دعواي حد ايدوب مدعى عليه انكار ايلسه اجماع ايله تحليف اولنماز
زيرا نكول ايله حد ساقط اولور حاصل اولان شبهه ايجون زيرا نكول اولنما ايسه اقراردر ولا لعان ودخي لعانده
تحليف يوقدر مثلا بر خاتون كندو زوجي اوزرينه سن بني زنا ايله قذف ايلدك اوزريكه ملاعنه لازمدر ديو
دعوى ايدوب زوجي انكار ايلسه اتفاق ايله تحليف اولنماز والسارق يحلف فان نكل ضمن ولم يقطع
يعني سارق اولان كمسنه هيچ اوزرينه بينه اولمسه اول ادعا اولنان شيئي سرقه ايلمدوكنه تحليف اولنور
واگر يميندن نكول ايلسه اول مدعا به ضامن اولور ويدي قطع اولنماز واقع اولان شبهه ايجون ويحلف
الزوج اذا ادعت طلاقا قبل الدخول فان نكل ضمن المهر ودخي زوج اولان كمسنه تحليف اولنور هيچ خاتون
كندو اوزرينه كندوي قبل الدخول تطليق ايلدوكنه دعوى ايلسه زوجي انكار ايلسه واگر يميندن نكول ايدرسه
مهرك نصفنه ضامن اولور زيرا طلاق قبل الدخول ايله ثابت اولور وكذا يحلف الزوج في النكاح ان
ادعت مهرا وكذلك زوج نكاحه تحليف اولنور هيچ خاتون مهرك زوجدن دعوى دعواسي ايدوب
مالي جهته ايلسه مزبور زوج انكار ايلسه تحليف لازم اولور نكول ايدرسه مال لازم اولور وكذا يحلف في النسب
ان ادعى حقا كارث يعني كذلك منكر اولان نسبي تحليف اولنور هيچ ارث دعواسي ايلسه مثلا بر رجل بر اخرك
اوزرينه قرنداشمدر ديو دعوى ايلسه دعواندن حكم بابالري فوت اولوب مدعى عليهك يدنده بر مقدار
ميراث تركت ايدوب اليقوسه اموي يدنده اولان كمسنه تحليف اولنور اگر يمين ايدرسه بري اولور واگر نكول
ايدرسه مال ايله حكم اولنور ونفقة ودخي نفقه ده منكر اولان كمسنه تحليف اولنور هيچ نفقه برحق دعواسنه
ايلسه مثلا بر كمسنه بر مجوز كمسنه اوزرينه قرنداشمدر ديو ونفقم اكا لازم اولور ديو دعوى ايلسه مدعى عليه انكار
ايدرسه استحلاف اولنور اگر يمين ايدرسه بري اولور واگر نكول ايدرسه نفقه سنه حكم اولنور وغيرهما ودخي بونلر ذكر
اولنان صورتلرك غيريسنده تحليف اولنور هيچ نسبدن غيري بر شي ايله بر حق دعوى ايلسه لقيط او
حجر كبي مثلا حرة الاصل بر خاتون بر رجلك يدنده التقاط اولنمش كندو نفسندن تعبيره قادر اولميان
بر صبي بو بنم قرنداشمدر ديو دعوى ايدوب بونك حضانه سنه بن اولايم ديسه مدعى عليه اولان رجل
تحليف اولنور اگر يميندن نكول ايدرسه اول خاتونه اول صبي كندو حضانه سنه نقل ايلمك حقي ثابت اولور
نهايه الامر نسب ثابت اولماز غيرهما اولان ضمير ارث ايله نفقه يه راجعدر وفي القصاص فان نكل
في النفس حبس حتى يقر او يحلف وفيما دونها يقتص ودخي قصاصده منكر اولان كمسنه تحليف اولنور
واگر نكول نفسده واقع اولسه اندن قصاص اولنه امام ابو حنيفه قتنده وعندهما يضمن الارش فيهما
واما نفسده قتنده بيشر لازم اولور نفسده ونفسك غيريسنده قصاص ايله حكم ايلمك لازم
اولماز دونها ده اولان ضمير نفسه راجعدر فان قال المدعي لي بينة حاضرة وطلب يمين خصمه لا يحلف

واكر

واكر مدعي اولان كمسنه بنم مصرده بر حاضر بينه م واردر ديسه وكندو خصمنك يميني طلب ايلسه تحليف اولنماز ابو حنيفه
قتنده صحيح بودر واما ابو يوسف قتنده تحليف اولنور ومصرده ديمسي اول مصردن خارج اولندن احترازدر زيرا خارج
مصرده اولسه اتفاقا تحليف اولنور ومجلس حكمده اولسه اتفاقا قلنه تحليف اولنماز ويكفل بنفسه ثلاثة ايام يعني
مدعي عليه اولان كمسنه يه اوچ كوندك نفسنه كفيل وير ديلور اوچ كون تقديري امام ابو حنيفه دن مرويدر
وصحيح دخي بودر امام ابو يوسفدن روايت در كه قاضي مجلس قضايه جلوس ايدنجه دكين كفيل الله بنفسه اولان
ضمير مدعي عليه يه راجعدر فان ابى لازمه دار معه حيث دار اگر اول مدعي عليه اولان كمسنه كفيل ويرمكدن ابا ايدرسه
مدعي اولان كمسنه اول مدعي عليهه ملازمت ايدوب مدت كفالت بلمدور اليلسون يعني مدعي عليهه نه يره كيدرسه
مدعي بيله بله اولسون لازم ده اولان ضمير مدعي عليهه راجعدر معه ده اولان ينه اكا راجعدر وان كان غريبا يكفل
ويلازم قدر مجلس القاضي واگر مدعي عليه اولان كمسنه غريب ايسه كفيله ويريلور ويا خود قاضينك مجلسي مقداري
ملازمت اولنه اگر مدعي اولان بينه كتورسه فبها واگر كتورمزسه يمين ويرسون استحسانا اطلاق اولنمون زيرا غريب
بوندن زياده ده ضرر واردر واليمين بالله تعالى لا بطلاق وعتاق يعني بر آدمه يمين ايلمك مترتب ايلدكده
لفظ الله ايله اولور طلاق وعتاق ايله يمين اولماز زيرا حضرت رسول عليه السلام الله تعالينك غيريسيله يمين ايلمكدن
نهي بيورمشلردر ودخي طلاق وعتاق ايله يمين ايلمك حرامدر وقيل ان الح الخصم بها في زماننا ويقال بعضلر اگر مدعي اولان
كمسنه الحاح ايدوب بلح ايدرسه خصم طلاق ايله وعتاق ايله تحليف اولنور بو زمانده زيرا خلق بو زمانده الله ايله يمين
ايلمكه تهاون المختار در بها ده اولان ضمير طلاق وعتاقه راجعدر ويغلظ بذكر صفاته ان شاء القاضي يعني الله
ايله يمين ايلمكده بعض صفاتنى ذكر ايلمك ايله تغليظ اولنور اگر قاضي تغليظ اولنمق ديلرسه وبعض علما قتنده اگر اول
تحليف اولنان كمسنه صالح ايسه اوزرينه يمين تغليظ اولنميه تغليظ اولنماسنك صنعتي والله الذي لا اله الا هو
عالم الغيب والشهادة هو الرحمن الرحيم الذي يعلم من السر ما يعلم من العلانية ديمكدر صفاته ده اولان ضمير الله راجعدر
ويحترز من التكرار يعني يمينده تكرار واقع اولمقدن احتراز اولنه زيرا لازم اولان يمين واحددر لا بزمان
او مكان يعني يمين ايلمك زمان ايله مثلا جمعه كوني يا خود مكان ايله مثلا اول شهرده معظم اولان جامع
وبعض اماكن اولياكبي ايله تغليظ اولنميه زيرا لازم اولان قصددن زياده در ويحلف اليهودي بالله الذي انزل
التورية على موسى دم يعني يهودي يه يمين لازم اولدوغي زمان اول توراتي حضرت موسى عليه السلام اوزرينه
انزال ايدن الله ايله تحليف اولنه زيرا يهود طائفه سي توراته تعظيم ايدرلر ويحلف النصراني بالله الذي انزل
الانجيل على عيسى عليه السلام ونصرانيه يمين مترتب اولدوغي وقت اول انجيلي حضرت عيسى عليه السلام اوزرينه
انزال ايدن الله ايله تحليف اولنه زيرا نصارى طائفه سي انجيله تعظيم ايدرلر والمجوسي بالله الذي خلق النار
وبر مجوسيه يمين ويرمك لازم اولدوقده اول ناري خلق وايجاد ايدن الله ايله تحليف اولنه زيرا مجوس ناره عبادت
ايدر وا كا تعظيم ايدر والوثني بالله وثني كه الله تعالينك غيريسنه عبادت ايدر الله تعالى ايله تحليف اولنه

زیرا جمله مخلوق الله تعالی حضرتلرینه تعظیم ایدرلر دیو منکرلر تحلیف اولنمزلر ایکن وسوسه عبادتلرینه تحلیف
اولنمزلر زیرا اول بیوت تعظیم لازم اولور دیو حاکم فیها اولان حاضر اولمقدن منع عذر وتحلیف علی الحاصل ففي البیع
والنکاح ما بینکما بیع قایم ونکاح قایم فی الحال یعنی مدعی علیه اولان کمسنه حاصل اولان شیئک اوزرینه تحلیف اولنه
مثلا بیعی دعوی بیعی اولنسه کسنک ما بینکزده بر حالده بیع قایم اولمزدن تحلیف اولنور بیع ایلمدکمی دیو تحلیف
اولنمیه زیرا احتمالدرکه اول سابقده واقع اولدقده بیعدن اقاله واقع اولمش اوله وقتی دعوی نکاح اولنسه
ما بینلرندن خلع واقع اولمش اوله وفي الطلاق ما هي بائن منك الان واکر مدعی طلاق ایسه بو خاتون
سندن الان باین دکلمیدر دیو تحلیف اولنه سن بو طلاقی ویرمدکمی دیو تحلیف اولنمیه زیرا احتمالدرکه بعد
الطلاق تجدید اولنمش اوله وفي الغصب ما یجب علیك رده واکر دعوی غصب ایسه اوزرکه بو شیئک ردی
واجب دکلمیدر دیو تحلیف اولنه بو شیء غصب ایلمدکمی دیو تحلیف اولنمیه زیرا احتمالدرکه اول غصبی هبه ایله
یاخود بیع فسخ ایلمش اوله رده لا اولدن ضمیر ما قبلنده اولان مایه راجعدر وفي الودیعة ما له هذا
الذي یدعي في یدك ودیعة ولا شيء منه ولا لك ولا له قبلك حق واکر دعوی ودیعه اولنسه بو سنک
یدکده ودیعه دکلمیدر واول شیئدن بعضیسی انک دکلمیدر وهیچ سنک جهتکده حقی یوقمیدر دیو
تحلیف اولنه له اولدن ضمیر ایکی محلده مدعی یه راجعدر منه اولان ضمیر هذا یه راجعدر لا على السبب
نحو بالله ما بعته سبب اوزرینه تحلیف اولنمیه مثلا والله بکا بو شیئی بیع ایلمدم دیو تحلیف اولنمیه بلکه
بو حالده بینکزده بیع قایم دکلمیدر دیو تحلیف اولنه جایزدرکه اقاله ایلمش اوله بعته ده اولان ضمیر مدعی یه
راجعدر خلافا لابي یوسف ابو یوسف ایچون بو ذکر اولنان مسائلده خلاف وارددر زیرا انک قتنده
بو جمله ذکر اولنان مسائلده سبب اوزرینه تحلیف اولنورکه یمین دعوایه مطابق اوله فان کان في الحلف
على الحاصل ترك النظر للمدعي حلف على السبب اجماعا یعنی اکر حاصل اوزرینه یمین ایلمده مدعی ایچون
ترک نظر اولنسه اجماعا علما ایله اول زمانده مدعی اولان کمسنه سبب اوزرینه که دعوی الشفعة بالجوار
ونفقة المبتوتة والخصم لا یراها یعنی اجماع ایله سبب اوزرینه یمین اولنان مسئله نک صورتی حق
جواری شفعه ایله دعوی ایلمک کبی واول مبتوته اولان خاتونک نفقه سی کبی وحال بو که خصم اولان
کمسنه بو ایکی مسئله کندو مذهبنده جایز کورمز مثلا اول شفعه ایله طلب اولنان دارک مشتریسی
شافعی المذهب اولسه شافعی ایسه شفعتی جایز کورمز دکلدر یاخود اول مبتوته اولان خاتونک
زوجی شافعی المذهب اولسه شافعی ایسه اول باین ایله طلاق اولنمش زوجه نک نفقه سن جایز کورمز
دکلدر بو تقدیرجه حاصل اوزرینه تحلیف اولنسه که بو آدم سنک اوزریکه شفعه یه مستحق دکلمیدر دیو یمین ایلسه
یمیننده صادقدر کندو اعتقادنده اما مدعی اولان کمسنه متضرر اولور اندن سببه تحلیف اولنمزکه
سن بو داری اشترا ایلمدکمی دیو ومبتوته ده دخی کذلک براهه اولان ضمیر شفعه ایله نفقه یه راجعدر

وکذا

وکذا في السبب الذي لا یرتفع کعبد مسلم یدعي العتق ودخی منکر اولان کمسنه سببی یرتفع تحلیف اولنور
یعنی قچن دعوی وقوعندن صکره بر واقع ایله جرمرتفع بر سببده واقع اولسه اول زمان تحلیف سبب
اوزرینه اولنور عبد سلک مولاسی اوزرینه عتق دعوی ایلمسی کبی مثلا عبد کندو مولاسی اوزرینه عتق اولنمز یعنی
دعوی ایدوب مولاسی انکار ایلسه سبب اوزرینه تحلیف اولنورکه والله بن بو عبدی عتق ایلمدم دیو زیرا حالی
اوزرینه تحلیف اولنمغه ضرورت یوقدر زیرا عبد عتقدن صکره کیرو رقیقه عودت ایلمسی جایز دکلدر
بخلاف الکافر والامة اما کافر اولان عبد تقدیم ایدن عبد مسلمک خلافیدر یعنی کافر ایله امه مولاسی اوزرینه عتق
اولنمز قاری دعوی ایلسه لر حاصل اوزرینه تحلیف اولنورکه بو کافر حر دکلدر وبو امه حره دکلدر دیو زیرا سبب
بو ایکیده جایزدرکه مرتفع اوله مثلا نقض عهد ایله رقیق اوله یاخود دار حربه لاحق اولا اوله ومن ورث شیئا
فادعاه آخر حلف على العلم دنبول کمسنه بر شیئه وارث اولوب صکره بر کمسنه دخی اول شیء انک کندونکدر دیو
دعوی ایلسه اول وارث اولان کمسنه علمه تحلیف اولنور زیرا مورثنک نه اشلدوکنه علمی یوقدر بو اجلدن بتاته
تحلیف اولنمز وان اشتراه او وهب له فعلی البتات واکر اول کمسنه اول شیء اشترا ایلسه یاخود کا هبه
اولنمش اولسه صکره بر آخر کمسنه اول اشترا اولنان یاخود هبه اولنان شیء کندونکدر دیو دعوی ایلسه بتات اوزره
تحلیف اولنه یعنی والله بو شیء مدعینک ملکی دکلدر دیو یمین ایلیه زیرا اول شیئه سبب شرعی ایله مالک اولمشدر
والحاصل تحلیف ایکی نوع اوزره در بری بتات اوزره تحلیف وبری علم اوزره تحلیف ایلکسیدی وقتی
مشروعدر اکر تحلیف کندو فعلی اوزره اولورسه تحلیف بتات اوزره اولور اکر تحلیف غیرک فعلی اوزره
اولورسه تحلیف علم اوزره اولور ولو افتدی المنکر یمینه او صالح عنها على شيء صح یعنی قچن یمیندن نکول
وانکار ایلین کمسنه یمین ایلمک ایچون یمینی بر شیء ایله فدا ایلسه ویاخود بر شیء اوزرینه مصالحه
واقع اولان افتدا ایله صلح صحیحدر زیرا حضرت عثمان رضي الله عنهک اوزرینه قرق درهم دعوی اولنوب
بر مقدار ویرمیوب بر مقدار ویرن یمینی افتدا ایلدی اکا سن صادقسن نیچون یمین ایلمدک دید کلرنده
اخاف ان یوافق قدر یمین فیقال هذه بسبب یمینه الکاذبة دیو بیورمشلردر یعنی قورقرم کریمینمه بلا مقدر
موافق کله جمله خلق بوامر عثمانه یمین ایلدکلری ایچون ایلدی دیو کندودن حاصل اولوری دیه لر ولا یحلف بعد یعنی
بر منکر یمینی افتدا ایلدکدن صکره تحلیف اولنمسی جایز دکلدر بعده ده اولان ضمیر افتدایه راجعدر

باب التحالف

مصنف رحمه الله بو بابده ایکی متبایعین بیننده واقع اولان تحالفی بیان ایدر
ولو اختلفا في قدر الثمن وقدر المبیع وفیهما حکم لمن برهن یعنی قچن بایع ایله مشتری بیع اولان شیئک
مقدار ثمننده اختلاف ایلسه لر مثلا مشتری اون درهمه اشترا ایلدم دیسه بایع اون بش درهمه اشترا
بیع ایلدم دیسه یاخود نفس مبیعده اختلاف ایلسه لر بایع اون بطمان بیع ایلدم دیسه مشتری اون بش
بطمان اشترا ایلدم دیسه یاخود ایکیسنده معا یعنی ثمن ایله مبیعده اختلاف ایلسه لر برهان ایدن

کسنه ایچون حکم اولنور یعنی بایع ایله مشترینک هر قنغیسی که دعواسنه مطابق بینه احضار ایدرسه حکم اکادر
فیهما جواداه فیر قدرنی لایا بیعه راجعدر وان برهنا فلم یثبت الزیادة واکر بایع ایله مشترینک هر بری
برهنه ایلسه یعنی هر بری دعواسنه مطابق بینه احضار ایلسه بینه زیاده یی اثبات ایلیانکدر هر بری
برهنه ایلسه زیرا بینات لاجل الاثبا تدر وان عجزا عن البرهان قیل لهما اما ان یرضی احدکما بدعوی الاخر
والا فسخنا البیع واکر بایع ایله مشترینک هر بری برهنه دن یعنی بینه دن عاجز اولسه لر ایکسنه
دینلور که یا برکوز اخرک دعواسنه راضی اولسون یاخود بیعی فسخ ایده رز زیرا مقصود قطع نزاعدر
بو ایسه قطع نزاعه بر وجه در اما ان یرضی احدهما بدعوی الاخر تحالفا اکر ایکیسندن بریسی اول براخرک
دعواسنه راضی اولمزسه تحالف ایلسونلر یعنی حاکم اولان کمسنه هر برینه انکار ایلدیکی شیئه یمین ویرسون
مثلا مشتری اولان کمسنه والله بن بو شیئی ایکی بیک درهمه اشترا ایلدم بیک درهمه اشترا ایلدم دیو یمین
ایلسون و بایع اولان کمسنه والله بن بو شیئی بیک درهمه بیع ایلدم ایکی بیک درهمه بیع ایلدم دیو یمین ایلیه
وبدا بیمین المشتری قاضی اولان کمسنه یمینی یمین دینی ایله بیع ایلمده مشتری اولان کمسنک
یمینی ایله ابتدا ایلسون زیرا مشترینک انکاری بایعک انکارندن اشد در وفی المقایضة بایهما شاء ودخی
قاضی اولان کمسنه مقایضه ده یعنی یمینی عینا ایله یاخود دینی ایله بیع ایلمده بایع ایله مشترینک قنغیسنک
یمینی استرسه بدا ایدر زیرا ایکیسی مستویدر فان نکل احدهما لزمه دعوی صاحبه و شول کمسنه که
یمیندن نکول ایلیه اکا اول خصمنک دعوی ایلدوکی شی لازم اولور وان تحالفا فسخ القاضی بطلب الاخر
واکر اول ایکی خصم بر بری ایله اتفاق ایتمیوب تحالف ایدرلرسه قاضی اول متحالفینک طلبی ایله ما بینلرنده
واقع اولان بیعی فسخ ایلیه ما بینلرنده اولان نزاع قطع ایچون و بو مسئله ده مادامکه بر بینک طلبی ایله
فسخ واقع اولمز زیرا نفس تحالف ایله فسخ واقع اولمز اما لعان ده یعنی زوجین لعاندن فارغ اولسه
قاضی ما بینلرینی تفریق ایدر اکرچه ایکیسنک برندن طلب واقع اولسون استرسه اولمسون زیرا حرمت
حق شرعدر و فسخ حق عبددر طلبه محتاجدر ولا تحالف لو اختلفا فی الاجل و شرط الخیار او قبض بعض
الثمن وحلف المنکر یعنی ایچون اختلاف متبایعین ما بینلرنده اجلده اولسه یاخود شرط خیارده اولسه
یاخود ثمنک بعضنی یا کلسینی قبض ایلمده اولسه تحالف اولمز منکر اولان کمسنه یمین ایلر یعنی اجلده
و شرط خیارده و قبض ثمنده منکر اولان کمسنه یمین ایلیه قول انکدر یمینی ایله ولا بعد هلاک المبیع ودخی
امام ابو حنیفه ایله امام ابو یوسف قتنده مبیعک یدمشترینده هلاکندن صکره تحالف یوقدر وعند محمد
یتحالفان امام محمد قتنده اول ثمنک مقدارنده تحالف ایلسونلر و بینفسخ و یلزم القیمة واول بیع منفسخ
اولسون و قیمتی لازم اولور زیرا سلعه نک هلاکی تحالفه مانع دکلدر وکذا الخلاف لو تعذر الرد وهو قایم
وکذلک بو مسئله ده اولان خلاف ما قبلنده کی اولان مسئله نک خلافی کبیدر یعنی نیچه مبیعک ردی متعذر

اولسه بو عیبک ظهوری سبیله و حال بو که اول مبیع قایم و موجوددر امام ابو حنیفه و ابو یوسف
قتنده عیب مشترینک یدنده ایکن ظهور ایلسه تحالف لازم اولماز و امام محمد قتنده تحالف لازم اولور
لا بعد هلاک بعضه الا ان یرضی البایع ترک حصة ودخی مبیعک بعضنک هلاکندن صکره تحالف لازم اولماز
نیچون بایع اولان کمسنه اول هالک اولان حصه نک ترکنه راضی اولسه یعنی اول هالک اولان حصه نک
ثمنندن و قیمتندن برشی المغه راضی اولمیه بعضه ده اولان ضمیر مبیعه راجعدر وعندهما تحالفان
ویرد الباقی والقول للمشتری فی صفة الهالک عند ابی یوسف و امامین قتنده تحالف ایدرلر اول
هلاکدن صکره باقی قالانی رد اولنه و اول هالک اولان حصه ده قول مشترینکدر امام ابو یوسف قتنده
و یلزم قیمته عند محمد و تعتبر قیمتها فی الانقسام یوم القبض ودخی مشتری اولان کمسنه یه اول هالک
اولان شیئک قیمتی لازم اولور و ذکر اولنان قیمت انقسامده قبض کوننه اعتبار اولنور قیمته
اولان ضمیر هالکه راجعدر و قیمتها ده اولان ضمیر مثنی یه مصنفک کلامنده مرجع یوقدر اما دی بونک صواب
و تعتبر القیمة دیمکدر وان اختلفا فی قیمة الهالک فالقول للبایع واکر بایع ایله مشتری قبض کوننده
اول هالک اولانک ثمننده اختلاف ایلسه لر قول بو مسئله ده بایعکدر زیرا ایکیسنک اتفاقیله واقع
اولمشدر و مشتری اولان کمسنه اول هالک اولان حصه نک زیاده سیله ناقص اولدوغنی دعوی ایدر
بایع ایسه اکا منکردر بو ایلدن قول انکدر وان برهنا فبرهانه اولی واکر بایع ایله مشترینک هر بری دعواسنه
برهنه ایدوب بینه اقامت ایلسه بایع اولان کمسنک برهانی اولیدر زیرا اثباتی اکثردر برهانه ده اولان
ضمیر بایعه راجعدر وان اختلفا فی قدر الثمن بعد اقالة المبیع تحالفا وعاد البیع ان لم یقبض البایع
المبیع واکر بایع ایله مشتری مبیعک اقاله سندن صکره ثمنک مقدارنده اختلاف ایلسه لر بینه لری
اولمدوغی تقدیرجه ما بینلرنده واقع اولان بیعی عودت ایدر اکر بایع اقاله ده اول مبیعی قبض ایلدی ایسه
وان قبضه فلا تحالف واکر بایع اول مبیعی قبض ایلدی ایسه ما بینلرنده تحالف لازم اولماز امام ابو حنیفه
وابو یوسف قتنده خلافا لمحمد امام محمد ایچون خلاف واردر زیرا انک قتنده تحالف لازمدر قبضه ده
اولان ضمیر مبیعه راجعدر ولو اختلفا فی قدر رأس المال بعد اقالة المسلم فالقول للمسلم الیه ولا یعود المسلم
واکر مسلم الیه اولان کمسنه لر رأس السلمک مقدارنده عقد سلمک اقاله سندن صکره اختلاف ایلسه لر قول
بو مسئله ده مسلم الیهکدر ذکر ایلدوکی مقدارنده زیرا رب السلم اولان مسلمک الیهک اوزرینه زیاده لک دعوی
ایدر مسلم الیه ایسه انکار ایدر و اول عودت ایلمز بیع عودت ایلدوکی کبی زیرا تحالفدن مقصود اول عقدی
فسخ ایلمکدر ولو اختلفا فی قدر الاجرة او المنفعة او فیهما قبل استیفاء المنفعة تحالفا و ترادا
واکر موجر ایله مستاجر اولان کمسنه لر اول عین موجره نک منافعنی استیفا ایلمزدن مقدم اجرتک
مقدارنده یاخود اول موجر اولان عینک منفعتنده یاخود ایکیسنده معا اختلاف ایلسه لر

وایکیسی تحالف ایدوب عقد اجاره‌یی بر بیننه رد ایلسونلر زیرا اجاره بیعه مشابهدر وبدء بیمین
المستأجر ان اختلفا فی الاجرة وبیمین الآجر فی المنفعة یعنی موجر ایله مستأجر بیننده تحالف واقع
اولدوغی حینده مستأجر اولان کمسنه‌نک یمینی ایله ابتدا اولنور اگر اختلاف اجرتده ایسه ودخی آجرک یمینی
ایله ابتدا اولنور اگر اختلاف منفعتده واقع اولورسه وایهما نکل لزمه دعوی الآخر وایهما برهن قبل
بو ذکر اولنان موجر ایله مستأجرک هر قنغیسی یمیندن نکول ایدرسه اول برآخرک دعواسی اکا لازم
اولور وهر قنغیسی که مدعاسنه برهن ایلیه برهانی قبول اولنور لزمه‌ده اولان ضمیر نکول ایدنه راجعدر
وان برهنا فحجة المستأجر فی المنفعة واگر مستأجر ایله موجرک هر بری دعواسنه برهن ایلسه
مستأجرک بینه‌سی منافعده اولیدر زیرا زیاده‌یه مثبتدر وحجة الموجر فی الاجرة موجر اولان
کمسنه‌نک حجتی اجرتده اولیدر زیرا اثباتی اکثردر وبعد استیفاء المنفعة لا یتحالفان یعنی مستأجر
اول موجرک منافعنی استیفا ایلدکدن صکره ایکیسنک ما بیننده تحالف یوقدر زیرا
تحالف فسخ ایچون اولور ومنافع استیفا اولندقدن صکره فسخ ممتنعدر والقول للمستأجر
وبو قول مستأجرکدر یمینیله وبعد استیفاء البعض یتحالفان ویفسخ فیما بقی والقول للمستأجر فیما
مضی واول بین موجرک منافعنک بعضنی استیفا ایلدکدن صکره تحالف ایدرلر واول باقی
قالان منافعده اجاره فسخ اولنه وقول مستأجرکدر اول ماضی اولان منافعده وان اختلفا
فی قدر بدل الکتابة لا یتحالفان وقالا یتحالفان وتفسخ واگر مولی ایله مکاتب بدل کتابتک مقدارنده
بر مقدارنده اختلاف ایلسه‌لر تحالف ایلمیه‌لر امام ابو حنیفه قتنده وامامین دیدیلر که تحالف ایلسونلر
واول ایکیسنک ما بینلرنده اولان کتابت فسخ اولنه زیرا فسخی قبول ایدر عقددر اختلاف المسئله‌در وان
اختلف الزوجان فی متاع البیت فالقول لها فیما صلح لها وله فیما یصلح له او لهما یعنی زوج ایله
زوجه ما بیننده کندو اولرینک متاعندن اختلاف ایلسه‌لر قول زوجه‌نکدر اکا لایق وصالح اولان
اشیاده وزوجه ایله زوج ما بیننده اولان نکاح گرک قایم اولسون گرک اولمسون ودخی قول زوجکدر
اکا لایق وصالح اولان اشیاده وقول ایکیسنه صالح اولان اشیاده مثلا دوشک ویورغان گبی عقار
ومواشی ونقود گبی بونلره مشابه اشیاده قول زوجکدر وبعد موت احدهما للحی یعنی زوج
ایله زوجه‌نک بریسنک موتندن صکره قول المحتمل للحی ایچوندر یعنی اول شئی که زوج ایله زوجه‌یه محتملدر
یعنی لایق وصالحدر اول شئی ایکی زوجدن حیا قالانکدر ودخی میتک وارثلرینکدر زیرا انلر دخی
احیادندر واول شئی که بونه لایق وصالحدر بینه اول انکدر وعند ابی یوسف کذلک فیما زاد یعنی جهاز مثلها
زیاده اولان نه مثلها‌ده اولان ضمیر زوجه‌یه راجعدر وفی جهاز مثلها لها واول زوجه‌نک کندو مثلنک
جهازنده قول زوجه‌نکدر او لورثتها یا خود اول زوجه‌نک وارثلرینکدر زیرا اول زوجه‌نک معاملنه

قایمدر

قایمدر مثلها‌ده ولها‌ده اولان ضمیرلر زوجه‌یه راجعدر وعند محمد للرجل او لورثته وامام محمد قتنده اول
رجلک اولان اشیا رجلکدر ویا خود ورثه‌سنکدر لورثته‌ده اولان ضمیر زوجه راجعدر وان کان احدهما مملوکا
فالکل للحر فی الحیاة واگر اول اوک متاعندن اختلاف ایدنلرک بریسی مملوک اولسه اول اوک اجناسی اولان
متاعک جمله‌سی اول حر اولان کمسنه‌نکدر حال حیاتنده زیرا حرک یدی اقویدر وللحی فی الموت ودخی اول
اوک اجناسی اولان متاعک جمله‌سی حی اولان کمسنه‌نکدر حال موتده وقالا المأذون والمکاتب کالحر وامامین
دیدیلر که مأذون ایله مکاتب حر گبیدر یعنی اوده اولان اشیا انلرکدر زیرا انلرک خصومتلری معتبردر

فصل بو فصل مدعی ایله مدعی علیهک ما بینلرنده دفع اولان واولمیان خصومت بیاننده‌در

قال ذو الید هذا الشئ اودعنیه فلان الغایب او اعارنیه او آجرنیه او رهنیه او غصبته منه وبرهن علی ذلک
اندفعت خصومة المدعی یعنی برکمسنه برکمسنه‌نک یدنده اولان شئی دعوی ایدوب بو شئی بنمدر دیو نزاع
ایلسه ذو الید اولان کمسنه بو شئی بکا غایب اولان کمسنه ودیعه قودی یا خود بکا عاریت طریقیله ویردی
یا خود انی اجاره‌یه الدم یا خود بنده رهن قودی یا خود انی غصب طریقیله الدم دیسه واول
دیدوکی سوزلره برهن ایلسه واول مدعی اولان خصومتی مندفع اولور بو صورتده زیرا انلرک یدی خصومت
دکلدر وبعض علما خصومت مندفع اولماز دیدی وبو شئی یده اولان ضمیرلر شیئه راجعدر منده اولان
ضمیر غایبه راجعدر وقال ابو یوسف فیمن عرف بالحیل لا تندفع وبه یؤخذ وامام ابو یوسف دیدی که اول
کمسنه که خلق آراسنده حیله ایله معروفدر انک خصومتی مندفع اولمز وبو قول ایله اخذ اولنور
فتواده وقضاده فان قال الشهود اودعه من لا نعرفه تندفع واگر شاهدلر بو شئی بونک یانینه
بزم بلمدوکمز کمسنه ودیعه قودی دیسه‌لر خصومت مندفع اولماز زیرا احتمالدر که مودع اولان بو مدعی
ایدن کمسنه اوله اودعه‌ده اولان ضمیر مدعی علیهه راجعدر لا نعرفه‌ده اولان ضمیر ما قبلنده اولان من لفظنه
راجعدر بخلاف قولهم نعرفه لا باسمه ونسبه حیث یندفع عند الامام اما شاهدلر بز انی یوزی ایله
بیلورز اسمی ونسبی ایله بلمزز دیسه‌لر تقدیم ایدن مسئله‌نک خلافنجه امام ابو حنیفه قتنده خصومت
مندفع اولور دخی حیثیندن خلافا لمحمد وامام محمدک بو مسئله‌ده خلافی واردر قولهم‌ده اولان ضمیر شهوده
راجعدر نعرفه‌ده بو ضمیر باسمه‌ده ونسبه‌ده اولان ضمیرلر مدعی علیهه راجعدر ولو قال اشتریته منه
لا تندفع یعنی مدعی علیه اولان کمسنه بن بو شئی غایب اولان فلاندن اشترا ایلدم دیسه خصومت
مندفع اولمز وکذا لو قال سرقته او غصبته منی ودخی خصومت مندفع اولمز ایچون مدعی اولان کمسنه مدعی
علیهه سن بو شئی بندن سرقه ایلدک یا خود بندن غصب ایلدک دیسه وان برهن ذو الید علی ایداع الغایب
ان وصلیه‌در یعنی خصومت مندفع اولماز واگر ذو الید اولان کمسنه دلیل بونده اولان شئی غایب اولان شخص
غایب اولان کمسنه ودیعه قودیغنه برهن ایدرسه ده وکذا ان قال سرق منی خلافا لمحمد ودخی خصومت

منع اولمز ايچون مدعى اولان كمسنه بو ثيابى بندن سرقه اولندى ديسه وامام محمد ايچون بو مسئلده خلاف
واردر زيرا كه قتلنده خصومت مندفع اولور ولو قال ابتعته من زيد وقال ذو اليد اودعنيه ان
دفعت بلا حجة واكر مدعى اولان كمسنه دعواسنده بن بو شيئى زيددن ابتياع يعنى اشترا ايلدم ديسه
وذو اليد مزبور زيد بكا بونى وديعه قويمشدر ديسه اول خصومت حجتسز مندفع اولور زيرا ملك
غيريكسنك اولدوغنه توافق ايلمشلر ابتعته ده اولان واودعته ده اولان ضميرلر مدعى اولان شيئه
راجعدرلر الا اذا برهن المدعى ان زيدا وكله بقبضه الاقوى نزدده زيد انى اول شيئك قبضنه وكيل ايلدوكنه
برهنه ايلسه اول حينده خصومت مندفع اولماز زيرا اول شيئك امساكنه كندويه احقدر بينه ايله

باب دعوى الرجلين مصنف رحمه الله بو بابده ايكى رجلك برى برينك اوزرينه ايلدكلرى دعوانك
احوالنى بيان ايدر لا تعتبر بينة ذى اليد فى الملك المطلق مطلق صاحب اليد اولان كمسنك
بينه سى اعتبار اولنمز ملك مطلق معناسى بر رجل دعواسنده بو شيئى بنم ملكمدر ديوب سببنى
بيان ايلمامكدر وبينة الخارج فيه احق وبو ملك مطلقده خارج اولان كمسنك بينه سى احق واولى در
اول ذو اليد اولان كمسنك بينه سندن زيرا انده زياده اثبات واردر وامام شافعى قتنده
ذو اليد اولان كمسنك بينه سى اولى در رضى الله اولان ضمير ملك مطلقه راجعدر فان برهنا على ما
فى يد آخر بعد ذلك قضى بها يعنى ايكى كمسنه بر آخر رجلك يدنده اولان شيئى دعوى ايدوب
برهنه ايلسه لر قاضى اول ايكى كمسنه يه برهانلرى موجبنجه اول شيئى قضا ايليه ولو على
نكاح امرأة سقطا واكر ايكى كمسنه بر خاتونك نكاحنه برهان ايدوب بينه اقامت ايلسه لر ايكسنك
دخى بينه سى ساقط اولور زيرا ايكسنك بينه سيله عمل متعذردر اول بضعه اشتراك قابل
اولمدوغى ايچون واول خاتون بو بنم زوجمدر ديو تصديق ايلدوكيدر زيرا نكاح تصادق ايله ثابت
اولور فان ارخا فالسابق احق واكر ايكى زوجك هر برى دعواسنده بن بو خاتونى فلان تاريخده
تزوج ايلدم ديو تاريخ ايدرلرسه تاريخى اسبق اولان كمسنه اول خاتونه احقدر زيرا اسبقده
زياده اثبات واردر وان اقرت لاحدهما قبل البرهان فهى له واكر اول خاتون ايكى زوجك
برينه قبل البرهان اقرار ايدوب بو بنم زوجمدر ديسه اول خاتون انكدر ولور تصادق ايلدكلرى
ايچون لده ده اولان ضمير اقرار ايلدكلرى كمسنه يه راجعدر فان برهن الآخر بعد ذلك قضى واكر
اول خاتون بر زوجه اقرار ايتدكدن صكره اول بريسى دخى كندونك خاتونى اولدوغنى برهنه ايلسه اول
خاتون برهنه ايدن كمسنه يه قضا اولنور زيرا بينه اقراردن اقوى در له ده اولان ضمير برهنه ايدن
كمسنه يه راجعدر وان برهن احدهما فقضى له ثم برهن الآخر لا تقبل واكر ايكى زوجك برى اول خاتونى
كندو زوجه سى اولدوغنه برهنه ايدوب انكا قضا اولندقدن صكره اول برى آخر دخى كندو زوجه سى اولدوغنه

برهنه ايلسه قبول اولنمز كندو نكاحنك سبقتنى اثبات ايليه اولكى قضانك خطاسى ظهور ايلدوكى ايچون نكاحه
اولان ضمير ذو اليدن لاحقه راجعدر سبقته ده اولان ضمير نكاحه راجعدر وان برهنا على شراء شيء من آخر فلكل نصفه
بنصف ثمنه او ترك واكر خارجده كمسنه بر آخردن بر شيئك شراسنه برهنه ايلسه لر اول ايكى كمسنه مخير اولورلر
استرسه هر برى اول شيئك نصفينى نصف ثمن ايله اخذ ايلسونلر استرسه ترك ايلسونلر نصفه ده اولان
ضمير وثمنه ده او تركه ده اولان ضميرلر شيئه راجعدر وبترك احدهما بعد ما قضى لهما لا يأخذ الآخر كله يعنى اول
ايكى برهن اولان كمسنه لرك برينك تركى ايكسنه قضا اولنور ايكن اول آخر اولان كمسنه اول شيئك كليسن
اخذ ايلمسون زيرا كه اول شيئك نصفنه حكم اولنمشلر ديرى كله ده اولان ضمير شيئه راجعدر فان كان احدهما
بيدا وتاريخ فهو اولى واكر ايكى مدعينك برينك اول مدعى اولان شيئده يدى اولسه ياخود تاريخى اولسه
اول مدعى اول صاحب يد اولان كمسنه وياخود اول صاحب تاريخ اولان كمسنه اول شيئى اخذ ايلمكه اولى در زيرا صاحب
يد اولمليسى شراسى اسبق اولمسنه دليلدر وصاحب تاريخ اولمسى سبقته دليلدر وان ارخا فالسابق اولى
واكر ايكى مدعينك هر برى دعواسنده تاريخ ذكر ايدوب اثبات ايليه اول تاريخى اسبق اولان كمسنه اول
شيئى اخذ ايلمكه اولى در فان كان لاحدهما يد وللآخر تاريخ فذو اليد اولى واكر ايكى مدعينك برينك يدى اولسه
وبرينك تاريخى اولسه ذو اليد اولان اخذه اولى زيرا اسبق واردر والشراء احق من هبة وصدقة مع قبض
يعنى قبض ايله شرانك بينه سى قبض ايله هبه وصدقه بينه سندن احقدر مثلا بر كمسنه تحت يدنده وقبضنده
بر شيئى اولوب اشترا ايلدم وكنه بينه سى اولسه بر كمسنه دخى بو شيئى فلان كمسنه بكا صدقه ياخود هبه ايلدى ديوب
اول تحت يدنده وقبضنده اولوب شرا دعواسى ايدن كمسنه نك بينه سى احقدر والهبة والصدقة فيما لا
يحتمل القسمة سواء يعنى بر شيئك هبه اولدوغنك بينه سى ياخود صدقه اولدوغنك بينه سى برابره قسمته
محتمل اولميان شيئده وكذا الشراء والمهر عند ابى يوسف يعنى شرا ايله مهر هبه ايله صدقه كبيدر امام ابى يوسف قتنده
برابردر ايكيسى قوتده مستوى ليدر وقال محمد الشراء اولى وعلى الزوج القيمة وامام محمد ديدى كه شرا اولى در يعنى
شرانك بينه سى مهرك بينه سندن اولى در واول زوج اوزرينه اول شيئك قيمتى واردر واكثر اصحاب متون
بو مسئلده ابو يوسف قولنه متابعت ايلمشلردر بو اجلدن بو متنده دخى تقديم اولنمشدر والرهن
مع القبض اولى من الهبة معه يعنى رهنك بينه سى قبض ايله بينه قبض ايله اولان هبه بينه سندن اولى در استحسانا
جهتندن وقياس جهتندن هبه اولى در زيرا ملكيت اقتضا ايدر معه ده اولان ضمير قبضه راجعدر فان
كانت بشرط العوض فهى اولى واكر هبه بشرط العوض اولسه رهندن اولى در زيرا صورتده بيع اولور وبيع
ايسه رهندن اولى در رهى ضميرى هبه يه راجعدر فان برهن خارجان على ملك مورخ او شراء مورخ من
واحد غير ذى اليد فالسابق اولى واكر ايكى خارج كمسنه نك هر برى اول دعوى ايلدكلرى شيئى اول ذى اليد
اولان كمسنه نك غيريسنك ملك مورخ يعنى فلان تاريخده مالك اولدقلرين ياخود شراء مورخ يعنى فلان تاريخده

تا ريخلري اشترا ايلدكلرين برهنه ايلسه لر بو ايكي صورتده سابقا اولان كمسنه نك بينه سي اولي در وان برهن
احدهما على الشراء من زيد والاخر من بكر واتفق تاريخهما فهما سواء واكر ايكي مدعينك بريسي بو شيئي زيددن
اشترا ايلدوكنه برهنه ايليه واول براخر بكردن اشترا ايلدوكنه برهنه ايليه وايكيسينك تاريخي متفق اولسه
امدي اول ايكي مدعي دعواده برابرلردر واول ادعا اولنان شيئ ايكيسينك مابينده نصفين قسمت اولنور
كرك ايكي تاريخك بري مقدم اولسون كرك اولمسه وكذا لو وقت احدهما فقط وكذلك اول ايكي مدعي دعواده برابر
اولورلر يعني ايكيسنك بري توقيت ايلسه فقط زيرا برينك توقيتي ملكك تقدمنه دلالت ايلمز ولو برهن خارج
على الشراء من شخص واخر على الهبة والقبض من غيره واخر على الارث من ابيه واخر على الصدقة والقبض من رابع
قضي بينهم ارباعا يعني تجي خارج اولان كمسنه بر شيئي بر شخصدن اشترا ايلدوكنه برهنه ايلسه وبراخر كمسنه
دخي اول شيئي بن غيري كمسنه دن هبه ايله الوب قبض ايلدم ديو برهنه ايلسه وبراخر دخي اول شيئي كندو باباسندن
وارث اولدوغنه برهنه ايلسه وبراخر دخي اول شيئي صدقه طريقيله الوب قبض ايلدوكنه برهنه ايلسه قاضي اول
مدعا اولان شيئي دورت ربع ايليوب هر بريته بر ربع ويره زيرا هر بري كندو بايعنه ملكن اثبات ايلمشدر
من غيره ده اولان ضمير شخصه راجعدر من ابيه ده اولان ضمير ما قبلنده كي اخره راجعدر ولو برهن خارج
على ملك مورخ وذو اليد على ملك اقدم منه فهو اولي يعني تجي خارج اولان كمسنه بر ملك مورخه برهنه
ايلسه وذو اليد اولان كمسنه اندن اقدم بر ملكه برهنه ايلسه امدي اول ذو اليد اولان اول خارجدن اولي در
خلافا لمحمد في رواية وامام محمدك بر روايتده خلاف وارد ر يعني اول ذو اليدك بينه سي قبول ايلمكلر
زيرا ايكيسي دخي ملك مطلقه قايم اولوب ملك جهتندن تعرض اولنمامشدر بو اجلدن تقدم وتاخر برابر اولور
منه ده اولان ضمير ملك مورخه راجعدر فهو ضميري ذو اليده راجعدر وكذا الخلاف لو كانت اليد لهما ودخي بو
ايكيسنك الحاق صورتنده خلاف اول تقدم ايدن مسئله نك خلافيدر كه تجي ايكي مدعينك بري ملك مورخه
برهنه ايدوب ديكري اندن اقدم بر تاريخه برهنه ايلسه اول اقدم اولان تاريخ اولي در وامام محمدك بر روايتده
خلافي وارد ر ولو برهن خارج وذو اليد على ملك مطلق ووقت احدهما فقط فالخارج اولي وعند ابي
ابي يوسف ذو اليد اولي يعني تجي بر خارج ايله بر ذو اليد بر ملك مطلقه برهنه ايلسه لر وبو ايكيسنك
بري فقط كندو ملكي اولدوغنه بر وقت بر وقت معين ذكر ايلسه امدي اول خارج اولان ذو اليد اولان
اولي در امام ابو حنيفه الامام محمد قتلرنده وامام ابو يوسف قتنده اول صاحب التوقيت اولي در زيرا قوي در
ولو كان المدعي في ايديهما او يد ثالث والمسئلة بحالها فهما سواء يعني تجي مدعا اولان شيئي ايكي مدعينك
يدنده اولسه ياخود بر ثالث كمسنه يدنده اولسه وحال بو كه اول مسئله حالي ايله اولسه يعني ايكيسنك بري
ملك مطلق وبري وقت ذكر ايلسه وبرهنه ايلسه لر ايكيسي برابر اولورلر امام اعظم قتنده وعند ابي يوسف
الذي وقت اولي وامام يوسف قتنده وقت ذكر ايدن اولي در وعند محمد الذي اطلق اولي وامام محمد قتنده

الطلاق

اطلاق ايدن اولي در يعني وقت ذكر ايتمين اولي در يعني برهن اولان كمسنه نك ولو برهن ايلسه لر ... زيرا ذو اليدك
بينه سي يد ايله در بو اجلدن الا قضا اولنور وكذا لو برهن على النتاج الملك من اخر على النتاج عنده ودخي اول
خارج ايله ذو اليدك هر بري اول دعوي ايلدوكي شيئك ملكنه باخرين تلقي ايلدوكنه ودخي اول نتاجك يا سنده
حاصل اولدوغنه برهنه ايلسه لر اول ذو اليد اولان اولي در عنده ضميري برهنه راجعدر ولو برهن احدهما على الملك
المطلق والاخر على النتاج فهو اولي يعني تجي ايكي مدعينك بري ملك مطلقه واول بري نتاجه برهنه ايلسه اول
نتاجه برهنه ايدن اولي در زيرا بينه سي ملكك قايم اولمشدر وكذا لو كان احدهما خارجا ودخي نتاجك بينه سي اولي در
تجي مدعينك ايكيسي خارج اولسه لر وبري مستحب يد اولسه ولو قضا بالنتاج للمدعي عليه ثم برهن ثالث
على النتاج قضا له الا اذا يعيد ذو اليد برهانه يعني تجي قاضي اولان كمسنه ذو اليد اولان كمسنه يه نتاجه كندو نكن
اولدوغنه قضا ايلسه صكره اول مدعي عليه غيري بر ثالث نتاجه اوزرينه برهنه ايلسه اول ثالث قضا
اولنور مكر ذو اليد كيرو برهانني اعاده ايليه يعني ولكي كتوردكي برهاندن ما عدا بر بينه دخي احضار ايليه اول
زماندن اتك بينه سي ايله اعتبار اولنورلر ده اولان ضمير ثالثه راجعدر برهانه ده اولان ضمير ذو اليده راجعدر كما لو
برهن المقضي عليه بالملك المطلق على النتاج يقبل وينقض القضا يعني بو تقدم ايدن مسئله كبيدر تجي اول
اوزرينه ملك مطلق ايله قضا اولنمش اولان كمسنه نتاجه برهنه ايدوب بينه احضار ايليه اول بينه قبول اولنور
واول واقع اولان قضا نقض اولنور زيرا برهاني نقض منزله سنده قايمدر مثلا اوزرينه ملك مطلق ايله قبض
اولنمش كمسنه اول دعوي اولنان شيئي كندو دابه سنك نتاجي اولدوغنه برهنه ايلسه اول نتاجه قايم اولان برهان
قبول اولنور واول واقع اولان قضا نقض اولنور وكل سبب لا يتكرر فهو مثل النتاج كنسج ثياب
لا تنسج الا مرة وحلب اللبن واتخاذ الجبن واللبد والمرعزي وجز الصوف وهر سبب كه متكرر اولميه اول
نتاج كبيدر حكمده شول ثيابك نسجي كبي كه مرة واحدة نسج اولنور ودخي سود صاغمق كبي وبيز اتخاذ
اتمك كبي ودخي كيچه اتخاذ اتمك كبي ودخي مرعزي بكسر الميم والعين وبتشديد الزاء كچنك سنعالي
التنده اولان قيله ديرلر اني قرقمق كبي مثلا بر كمسنه نك يدنده اولان ثوب بونجه دربن نسج ايلدم
ديو دعوي ايلسه اول يدنده اولان كمسنه دخي بن نسج ايلدم ديسه ياخود بر كمسنه نك يدنده اولان بيزي بو
بنجه دربن اتخاذ ايلدم ديسه اول يدنده اولان كمسنه دخي بونى كندو قيونمدن صاغوب كندم بيزي اتخاذ
ايلدم ديسه صاحب يد اولان كمسنه يه حكم اولنور زيرا بو صورتلرده سببه متكرر دكلدر وباقي صورتلرده كذلك
وما يتكرر بمنزلة الملك المطلق كنسج كالبناء والغرس وزراعة البر والحبوب وهر سبب كه
متكرر اوله اول ملك مطلق منزله سنده در خز طوقمق وبنا كبي واغاج دكمك كبي وبغداي وساير حبوبات
اكمك كبي مثلا بر كمسنه نك يدنده اولان ثوبي كندوم خزدن نسج ايلدم ديو دعوي ايدوب برهنه ايلسه
ذو اليد اولان كمسنه يه بو سنوال اوزره دعوي ايدوب دعواسنه موافق بينه كتورسه اول خارج اولان

کمسنه نك بينه سي عمل اولنور سبب متكرر اولور ضيجون زيرا خراج اصلنده بوده بونك اسميه رصكرم اولميانك
يدكندن انتقال ذا اولماز نتوبه سيمه اولنور اولغجبا ايسه بارة لنتركدن سكرم بركرم دخي اكر بلوب نسيج اولمنوز ايش
وبنا وغرس وزراعت حبوب ايكنسر كرم اولنق ممكن دروما اشكل رجع فيه الى اهل الخبرة وشول شيئك
حالي مشكل اولر متكرر ميدر دكلميدر مستيقن اولميه عدول نام سدن اهل خبره اولانلره رجوع اولنور
وانلرك سوزلري ايله حكم اولنور فان اشكل عليهم جعل كالمطلق واكر حال اول عدول اولان كمسنك
اوزرينه مشكل اولسه مطلق كبي قلنور واول خارجه حكم اولنور وانك بينه سي ايله عمل اولنور وان برهن
خارج على ملك مطلق وذو اليد على الشراء منه فهو اولى واكر خارج اولان كمسنه ملك مطلقه برهنه ايدوب
ذو اليد اولان كمسنه اول خارجدن شرا ايلدوكنه برهنه ايليسه اول ذو اليد اولان كمسنه اول خارجدن
اولى در منه ده اولان ضمير خارجه راجعدر وان برهن كل منهما على الشراء من صاحبه تهاترا واكر خارج
ايله ذو اليد كه هر بيسي كندو صاحبندن اشترا ايلدوكنه برهنه ايليسه وحال بوكه تاريخلري اولمسه
اول ايكي بينه تهاتر اولنور يعني باطل وساقط اولنور وترك المال في يد ذي اليد واول عين اولان مال
اول ذو اليد اولان كمسنك يدنده ترك اولنور يعني ابقا اولنور امام ابو حنيفه وامام ابي يوسف قتلرنده
وعند محمد للخارج وامام محمد قتنده اول مال خارج اولان كمسنكدر وان ارخا في العقار بلا ذكر
قبض وتاريخ الخارج اسبق قضي لذي اليد واكر خارج ايله ذو اليد اولان كمسنه لر عقار اولان شيئده ذكر
قبضسز تاريخ ذكر ايليسه لر وحال بوكه اول خارج اولان كمسنك تاريخي اسبقدر اول ذو اليد اولان
كمسنه يه حكم اولنور امام ابو حنيفه وامام ابي يوسف قتلرنده وعند محمد للخارج وامام محمد قتنده خارج
اولان كمسنه يه حكم اولنور وان اثبتا قبضا قضي لذي اليد اتفاقا واكر قبض اثبات ايدرسه اتفاقا اول
صاحب اليد اولان كمسنه يه قضا اولنور زيرا اول بيع ايكي قول اوزره جايزدر وان كان وقت ذي اليد
اسبق قضي للخارج في الوجهين واكر اول ذو اليد اولان كمسنك وقت ذكر ايلديكي اسبق ايسه ذكر
اولنان ايكي وجهده اول خارج اولان كمسنه يه قضا اولنور فلا يترجح بكثرة الشهود يعني شاهدلك
كثرتيله ترجيح يوقدر زيرا ترجيح قوة دليل ايله در كثرتي ايله دكلدر وان ادعا احد خارجين نصف دار
والاخر كلها فالربع للاول يعني ايكي خارجلك بري بر دارك نصفيني دعوى ايدوب اول براخري كلسين
دعوى ايليسه ايدي اول دارك ربعي اول اولكي اچوندر يعني نصفي دعوى ايدن اچوندر امام ابو حنيفه
قتنده منازعه طريقيله زيرا نصف صاحبي اولان كمسنه يه اول نصف اخردن منازعه ايلميه اوليله
اولسه اول نصف اخر ما بينلرنده تنصيف اولنور كلها ده اولان ضمير داره راجعدر وعندهما الثلث
وامام محمد ايله امام يوسف قتلرنده اول اولكي اچون ثلث واردر والباقي للاخر واول ثلثدن باقي قلان
اول براخريكدر عول طريقيله زيرا مسئله ده كل ونصف واردر ايكي مخرج اوجه عول ايله كلري كل دعوى ايدن

ايكي بهيم

ايكي بهيم الور ونصف دعوى ايدن بو بهيم الور تمام بحث صدر الشريعه ده مسطوردر وان كانت في ايديهما فكلها
المدعي الكل نصفها بقضا ونصفها بلا قضا واكر اول ذكر اولنان دار كلي ونصفي دعوى ايدن كمسنه لرك بر نك
ايسه اول دارك كلي سي اول كل دعوى ايدن كمسنه نكدر بر نصفي قضا ايله وبر نصفي قضاسز زيرا كندويه خارجدر
بر نصفي كا بينه ايله قضا اولنور واول بر نصف اولان نصف اول صاحبي اولان كمسنه انكا منازعه ايلماز
ايديهما ده اولان تثنيه مدعي النصف المدعي الكل راجعدر ونصفها ده اولان ضمير داره راجعدر وان برهن
خارجان على نتاج دابة وارخا قضي لمن وافق سنها تاريخها واكر ايكي خارج كمسنه بر دابه نك نتاجنه
برهنه ايدوب تاريخ ذكر ايليسه لر شول كمسنه يه قضا اولنور كه تاريخي اول دابه نك سننه موافق اوله يعني هر كيمك كه
تاريخي دابه نك سننه موافق اوله انكا حكم اولنور زيرا موافقتي اولمسي علامت صدقدر كركه دابه ايكيسنك يدنده
اولسون سنها ده اولان ضمير دابه يه راجعدر تاريخها ده اولان ضمير برهنه راجعدر فان اشكل فلهما واكر اول
دابه نك سني اول ايكي تاريخك برينك موافقتنده مشكل اولسه اول دابه ايكيسينك اولور واول تاريخ
ساقط اولور وان اختلفا بطلا واكر اول ايكي تاريخ مختلف اولوب سننه موافق اولمسه بينه لرك ايكيسي
باطل اولور زيرا ايكي فريقك كذبي ظاهر اولمشدر وان برهن احد الخارجين على غصبه شيئا والاخر على وديعته
استويا اكر خارجلك بريسي بر شيئك غصبنه كندوسندن غصب اولندوغنه برهنه ايليسه واول اخر وديعه
اولدوغنه يعني وديعه قودوغنه برهنه ايليسه ايكيسي مستوي اولور يعني ايكيسنه تنصيف طريقيله حكم اولنور
زيرا وديعه جحود ايله غصب اولور [illegible] في المتنازع بالايدي بو فصل يد ايله متنازع اولان
شيئك احكامي بياننده در لابس الثوب اولى من اخذ كمه يعني بر ثوبك لابسي اولان كمسنه اخذ اولان
كمسنه دن اولى در زيرا لابسك تصرفي اخذك تصرفندن اظهردر والراكب احق من الاخذ باللجام ودخي
دابه يه راكب اولان لجامنه اخذ اولاندن احقدر زيرا راكبك تصرفي اخذك تصرفندن اظهردر ومن في السرج
احق من الرديف وشول كمسنه كه دابه نك سرجنده اوله يعني ايرا اوزرنده اوله اول اردينه رديف اولان
كمسنه دن احقدر وصاحب الحمل اولى من علق كوزه عليها يعني دابه نك اوزرنده اولان حملك صاحبي اول اوزرينه
برداة يا خود قربه تعليق ايليان كمسنه دن اولى در زيرا انك تصرفي اكثر كوزه ده اولان ضمير ما قبلنده اولان
من لفظنه راجعدر واكر راكبان بلا سرج او فيه سواء يعني بر دابه نك اوزرنده سرجسز ويا خود سرج ايله
راكب اولانلر برابردر يعني دعوى ايلدكلري دابه ده برابر اولورلر وما بينلرنده على السويه قسمت
اولنور فيه ده اولان ضمير سرجه راجعدر وكذا الجالس على البساط والمتعلق به ودخي بساط اوزرينه
جلوس ايدن ايله اكا متعلق اولان كمسنه برابردر كمن معه ثوب وطرفه مع اخر شول مسئله كبي كه براده ايله
بر ثوب اوله اول ثوبك بر طرفي براخر ايله اوله ايكيسنك ما بينلري برابر اولور زيرا هر برينك اول
ثوبده يدي واردر معه ده اولان ضمير ما قبلنده اولان من لفظنه راجعدر طرفه ده اولان ضمير ثوبه راجعدر

والحایط لمن جذوعه علیه او اتصل اتصال تربیع یعنی متنازع فیه اولان دیوار شول کمسنه‌نکدر که اکا
جذوعلری یعنی دیرکلری اول دیوارک اوزرنده اوله و یاخود بنیاننه اتصال تربیع ایله متصل اوله اتصال
تربیعک معناسی بو محلده بو در که دیوار کرپیجدن اولسه بو متنازع فیه اولان دیوارک کرپیجلرینک نصفلری
اول متنازع فیه اولمیان دیوارک کرپیجلرینک نصفلری بینه داخل اولمش اوله و اگر دیوار اغاجدن اولسه بر اغاج اول بر
اغاجک اوزرینه مرکب اولمش اوله جذوعه ده اولان ضمیر ما قبلنده اولان من لفظنه راجعدر علیه ده اولان ها حایط
راجعدر بنیانه ده اولان ه من لفظنه راجعدر لا لمن له هرادی یعنی اول متنازع فیه اولان شول کمسنه‌یه اولمز که
انکا اول دیوار اوزرنده هرادیسی اوله هرادی شول قامشلردر که اوزم اغاجلرینک تحتنه وضع اولنور اوزرینه
ممتد اولمق ایچون له ده اولان ضمیر ما قبلنده اولان من لفظنه راجعدر علیها ده اولان ضمیر حایطه راجعدر
بل الجاران فیه سواء یعنی هرادی اولان دیوار ده اول ایکی جار مستوی اولورلر یعنی اول دیوارک انتفاعنده
برابر اولورلر فیه ده اولان ضمیر حایطه راجعدر وان کان لکل علیه ثلثة جذوع بینهما ولا ترجیح بالاکثر منها اگر
اول ایکی کمسنه‌نک هر برینک اول حایط اوزرنده اوج دیرکی اولسه اول اگر اولنلر اوج دیرکدن ما بینلرنده علی السویه در
زیرا ایکیسی مستویدر اول اوجدن زیاده ده ترجیح یوقدر مثلا برینک اوج دیرکی و برینک اون دیرکی بو مجموعی
ایکیسنک ما بیننده نصفیندر منها ده اولان ضمیر جذوعه راجعدر وان کان لاحدهما ثلثة وللاخر اقل
فهو للثلثة وللاخر موضع خشبته و اگر اول ایکی کمسنه‌نک برینک اوج دیرکی اولسه اول برینک اوجدن اقل اولسه
امدی اول دیوار اول اوج دیرک صاحبنکدر و اول بریسینک بر خشبه موضع ویرلور بر روایتده هر برینه کندو
خشبی مقداری حکم اولنور ولو کان لاحدهما جذوع وللاخر اتصال فلذی الاتصال وللاخر حق الوضع وقیل
لذی الجذوع و ایچون اول ایکی کمسنه‌نک برینک اول دیوار اوزرنده جذوعی اولسه و اول برینک اتصالی اولسه امدی اول
دیوار اتصال صاحبنکدر زیرا اول ایکی دیوار اتصال ایله شیء واحد حکمنده اولمشلردر و اول براخره حق وضع
واردر یعنی جذوعی وضع ایلمک حقی واردر و بر روایتده دینلدیکه اول دیوار صاحب الجذوع اولان کمسنه‌نکدر
و هدایه‌نک عبارتی بو عبارته مخالفدر زیرا دیرکه ولو کان لاحدهما جذوع وللاخر اتصال فالاول اولی و یروی
الثانی اولی زیرا صاحب جذوعک تصرفی واردر و صاحب اتصالک یدی واردر فتأمل و ذو بیت من دار کذا
ای بیوت منها فی حق ساحتها یعنی بر داردن بر بیت واحد صاحبی اولان کمسنه بینا اول داردن بر قاچ بیتی
اولان کمسنه کبیدر ساحه‌سی حقنده یعنی اول دارک حولیسنی انتفاع ایلمده زیرا ایکیسی استعمال ورودده
مستویدر منها ده و ساحتها ده اولان ضمیرلر داره راجعدر ولو ادعیا ارضا کل انها فی یده و برهنا
قضی بیدهما و ایچون ایکی کمسنه بر ارضی دعوی ایلیوب هر بریسی کندو یدنده اولدوغنه برهن ایلسه برهانلری
موجبنجه یدلرینه ایله قضا اولنه بونده حکم قسمتی طلب ایلسه‌لر قسمت اولنمز تا کم هر بریسی ملکه بینه
اقامت ایلیه انها ده اولان ضمیر ارضه راجعدر فی یده ده اولان ضمیر ایکی مدعینک برینه راجعدر فان برهن

احدهما او کان لبن او بنی او حفر فیها فبیده و اگر اول ارض دعوی ایدن کمسنه‌نک بری اول ارضی کندو یدنده اولدوغنه
برهن ایلسه یاخود اول ارضده کرپیج قطع ایلمش اولسه یاخود انده بر مکانی بنا ایلمش اولسه یاخود انده بر قیو قازمش
اولسه بر یدیله قضا اولنور یعنی صاحب ید اولدوغنه دلیلدر فیها ده اولان ضمیر ارضه راجعدر بیده ده اولان ضمیر
برهنه راجعدر وصبی یعبر عن نفسه قال انا حر فالقول له بر صبی که کندو نفسندن تعبیره قادر اولا انا حرم دیوگی
قول انکدر زیرا کندو نفسندن تعبیره قادر اولیسی کندو نفسنک یدنده اولسنه دلیلدر امدی غیرک بونیم
عبدمدر دیسی قبول اولنمز اول صبینک انکاری قتنده مگر که عبد اولدوغنه بینه قایم اوله له ده اولان
ضمیر صبی یه راجعدر وان قال انا عبد فلان فهو عبد لذی الید اگر صبی اولان کمسنه بن فلان کمسنه‌نک
عبدیم دیسه امدی اول ذوالید اولان کمسنه‌نک عبدی اولور زیرا رقیت اقرار ایلمشدر وکذا من لا یعبر عن نفسه
ودخی کندو نفسندن تعبیره قادر اولمیان صبی صاحب الید اولان کمسنه‌نک ملکیدر زیرا بو صورتده متاع
منزله‌سنده در فلو ادعی الحریة عن کبره لا یقبل دعواه بلا حجة امدی ایچون بو ذکر اولنان صبی کبیری قتنده
حر اولدوغنی دعوی ایلسه دعواسی حجت سز قبول اولنمز زیرا او وقتده اوزرینه حالت صغرده ثابت
اولمشدر

باب

بو باب نسب دعوی ایلمانک احکامی بیاننده ایدر ولدت مبیعة لاقل من نصف
سنة منذ بیعت فادعاه البایع فهو ابنه و هی ام ولده بر بیع اولنمش اوبیع اولنمدوغی کوندن نصف سنه‌دن
اقلده ولادت ایلدی ولادت ایلدیکی کون حکم بایع اولان کمسنه اول وضع اولنان کندو ولدی اولدوغنی
دعوی ایلدی اول ولد کندو اوغلی اولور و اول وضع ایلین امه انک ام ولدی اولور و یفسخ البیع ویرد الثمن
و اول امه بر واقع اولان بیع فسخ اولنور و ثمنی رد اولنور زیرا اصل مجاز دکلدر فادعاه ده اولان
ضمیر ولدک مفعول محذوفنه راجعدر و هو ضمیری بینه اکا راجعدر ابنه ده اولان ضمیر بایعه راجعدر
ام ولده ده اولان ضمیر بینه بایعه راجعدر وان ادعاه المشتری مع دعوته او بعدها ان وصلیه در
یعنی اول امه دن طوغان ولد بایعکدر و اگر مشتری بایعک دعوتیله یاخود دعوتندن صکره دعوی
ایلدی ایسه ده زیرا بایعک دعواسی اسبقدر ادعاه ده اولان ضمیر ولده راجعدر دعوته ده اولان ضمیر
بایعه راجعدر بعدها ده اولان ضمیر دعوته راجعدر وکذا لو ادعاه بعد موت الام او اعتقها و ایچون اول
ولدک نسبی بایعدن ثابت اولور و ایچون بایع اولان کمسنه اول ولدی امک موتندن صکره دعوی ایلسه
یاخود عتق ایلسه زیرا ام ولدنه تابعدر اکا مضاف اولدوغی جهتدن وترد حصته من الثمن
فی العتق وکل الثمن فی الموت یعنی بایع اولان کمسنه اول امه عتق ایلدوکی صورتده اول ولدک ثمنندن
حصه‌سن رد ایلیه و امه اولدوغی صورتده ثمنی کلی یعنی ولدک حصه‌سن و امک حصه‌سن رد ایلیه امام
ابو حنیفه قتنده وقالا حصته فیهما و امامین دیدیلر که ایکی صورتده اول ولدک حصه‌سن رد ایلیه
زیرا حصه‌سن قتلرنده متقومدر ولو ادعاه بعد موته او اعتقه ردت و ایچون اول بایع اولان کمسنه
اول ولدی موتندن صکره دعوی ایلسه یاخود انی عتق ایلسه رد اولنور زیرا موتدن صکره نسبه حاجت
یوقدر ادعاه ده اولان ضمیر ولده راجعدر بعد موته ده و اعتقه ده اولان ضمیرلر بینه ولده راجعدر
وان ولدت لاقل من نصف سنة او اقل من سنتین ان صدقه المشتری فالحکم کالاول و ایچون اول بیع اولان

امه بیع اولنوب وغی کونندن نصف سنه دن اکثرده وایکی سنه دن اقلده طوغورسه اکر مشتری اولان کمسنه بایعی
بو خصوصده تصدیق ایدرسه حکم کاه اولادر یعنی ولدک نسبی بایعدن ثابت اولور و واقع اولان بیع فسخ
اولنور والا فلا یثبت واکر مشتری بایعی تصدیق ایلمزایسه اول ولدک بایعدن نسبی ثابت اولمز زیرا
احتمالدرکه اول ولدک علوقی مشترینک ملکنده واقع اولمش اوله ودعوی دخی رد اولنور ضمیر قدره اولان
ضمیر بیعه راجعدر وان کان لاکثر من سنتین لا تصح دعوته واکر اول امه بیع اولندوغی کونندن ایکی
سنه دن اکثرده وضع ایلسه بایع اولان کمسنه نک دعوتی صحیح اولماز زیرا اول ولدک علوقی کندو ملکنده
واقع اولدوغی متعذردر وان صدقه المشتری یثبت نسبه وحمل علی النکاح ولا یرد البیع ولا یعتق
الولد واکر اول مشتری بایعی ایکی سنه دن اکثرده وضع ایلدکلکی تصدیق ایلسه اول ولدک نسبی بایع
اولان کمسنه دن ثابت اولور حالا بو نکاحه حمل اولنوب تهمتدن بری اولدوغی ایچون اول ما بینلرندن
اولان بیع رد اولنمز وولد دخی عتق اولنمز وام ولد اولمز زیرا نکاحدن صکره بو اشیا متصور دکلدر
وان باع عبدا ولد عنده ثم ادعاه بعد بیع مشتریه صحت دعوته ورد بیع مشتریه واکر برکمسنه کندو یاننده
طوغان عبدینی بیع ایدوب صکره اول عبدک مشتریسی اولان کمسنه انی بیع ایلدکدن صکره بایع انی دعوی
ایلسه دعوتی صحیح اولور واول عبدی اشترا ایدن مشترینک بیعی رد اولنور عنده ده اولان ضمیر بایعک
فاعلنه راجعدر ادعاه ده اولان ضمیر بارز عبده راجعدر مشتریه ده اولان بیع عبده راجعدر دعوته ده اولان
ضمیر بایعه راجعدر وکذا لو کاتبه المشتری او کاتب امه او رهن او اجر او زوجها ثم کانت الدعوی صحت
ونقضت هذه التصرفات ودخی بیعی مشتری اولان کمسنه اول بایعک یاننده طوغان ولدی اشترا
ایلدکدن صکره مکاتب ایلسه یاخود انی مکاتب ایلسه یاخود اول ولدی رهن قوسه یاخود اجاره یه ویرسه
یاخود انی تزویج ایلسه صکره بو اشیانک برینک وقوعندن صکره بایع اولان کمسنه اول ولدی ادعا
ایلسه دعوتی صحیح اولور واول ذکر اولنان تصرفات که مشتریدن واقع اولمش ایدی نقض اولنور زیرا
بو ذکر اولنان اشیا عوارض قبیلندندر نقضه محتملدر بو اجلدن نقض اولنور کاتبه ده اولان ضمیر
عبده راجعدر امه ده اولان ضمیر ولده راجعدر زوجها ده اولان ضمیر امه یه راجعدر ولو باع احد توامین
ولدا عنده فاعتقه مشتریه ثم ادعی البایع الاخر ثبت نسبهما وبطل عتق المشتری یعنی اکر برکمسنه
کندو یاننده طوغان توامینک برینی بیع ایلسه مشتری دخی انی اشترا ایلدکدن صکره عتق ایلسه
عتق اولندقدن صکره بایع اولان کمسنه اول بر توام اخری که کندو ملکنده در انی ادعا ایلسه اول ایکی توامک نسبلری
اول بایعدن ثابت اولور واول مشترینک ایلدوکی توامک عتقی باطل اولور زیرا توامک برینک نسبینک
ثابت اولمسی اخرک نسبنک ثبوتنی مستلزمدر عتقه ده اولان ضمیر بایعک فاعلنه راجعدر نسبها ده

اولان ضمیر توامینه راجعدر ومن فی یده صبی فقال هو ابن زید ثم قال هو ابنی لا یکون ابنه وان جحد زید بنوته
وشول کمسنه نک که یدنده بر صبی اوله بو صبی کیمکدر دیو سؤال اولندقده بو زیرک اوغلیدر دیسه بو کلامی دیدکدن
صکره بو صبی بنم اوغلمدر دیسه زیرک اوغلیدر دیدکدن صکره کندو اوغلی اولماز ابو حنیفه قتنده واکر زید اول
اوغلانک بنوتنی انکار ایدرسه وعندهما یصح ان جحد وامامین قتنده انکار اوغلی اولور اکر زید اوغوللغنی جحود
ایدرسه فی یده وابنه ده اولان ضمیرلر من لفظنه راجعدر بنوته ده اولان ضمیر صبی یه راجعدر ولو کان فی ید مسلم
وذمی فقال المسلم رقه والکافر بنوته فهو حر ابن الکافر وفجن اول صبی بر مسلم ایله بر ذمینک یدلرنده اولسه
مسلم اولان کمسنه اول صبینک رقیق اولدوغنی دعوی ایلسه کافر اولان کمسنه بنوتنه دعوی ایلسه امدی اول
صبی حردر واول کافرک اوغلیدر واکر مسلم ایله ذمینک هر بری اول صبینک بنوتنی ادعا ایلسه مسلم بو خصوصده
اولی اولور اکرچه ایکیسی دعواده برابر لردر اما شرف اسلام ایچون مسلمک جانبی ترجیح اولنور رقه ده اولان ضمیر
صبی یه راجعدر بنوته ده اولان ضمیر بینه اکا راجعدر ولو کان فی ید زوجین فزعم انه ابنه من غیرها وزعمت
انه ابنها من غیره فهو ابنهما وفجن اول صبی بر زوج ایله بر زوجه نک یدلرنده اولسه زوج اولان کمسنه زعم ایدرکه
بو صبی غیری زوجه دن کندو اوغلیدر وزوجه دخی زعم ایدرکه بو صبی غیری زوجدن کندینک اوغلیدر امدی
بو تقدیرجه ایکیسینک اوغلی اولور زیرا ایکی زوجک هر بری کندو اوغلیدر دیو ادعا ایلدی بو نسبنه اقرار ایلمشلردر
انه ده اولان ضمیر زوجه راجعدر غیرها ده اولان ضمیر زوجه یه راجعدر انه ده اولان ضمیر صبی یه راجعدر ابنها ده
اولان ضمیر زوجه یه راجعدر من غیره ده اولان ضمیر زوجه راجعدر ابنهما ده اولان ضمیر زوجینه راجعدر ولو استولد
مشتراة ثم استحقت فلو الدحر وعلی الاب قیمته یوم الخصومة یعنی فجن برکمسنه کندو اشترا ایلدوکی امه یی استیلاد
ایلدکدن صکره اول امه مستحقه اولسه یعنی بر مستحق ظهور ایدوب انی اخذ ایلسه اول حاصل اولان ولدی دخی اولور
واول ولدک والدینه زیرا یوم الخصومه ده اول ولدک قیمتی لازم اولور مشتراة ده اولان ضمیر استولده نک
فاعلنه راجعدر قیمته ده اولان ضمیر ولده راجعدر فان مات الولد فلا شیء علی ابیه وترکته له مصنفک
فان مات قولنده اولان فا تفریعیه در یوم الخصومه ده قولنه تفریع واقع اولمشدر یعنی اول مستحقه اولان
مستولده نک ولدی کندو مدنده اول وفات ایلسه باباسنده بر شیء لازم اولماز اول ولدک متروکاتی
بابانکدر زیرا باباسی حقنده حر الاصلدر علی ابیه ده اولان ضمیر ولده راجعدر ترکته ده اولان ضمیر ابه راجعدر
وکذا ان قتله غیره فاخذ دیته ودخی کذلک باباسی قیمتنه غارم دکلدر فجن بابادن غیریسی انی قتل
ایدوب بابا دیتنی اخذ ایدر قتله ده اولان ضمیر ولده غیره ده اولان ضمیر ابه دیته ده اولان ضمیر ولده
راجعدر ویرجع قیمته وبالثمن علی بایعه لا بالعقر یعنی مشتری اولان کمسنه اول ولدک قیمتیله واول جاریه نک
ثمنی ایله کندو بایعنه رجوع ایدر زیرا سلامتنه ضامن ایدی اما عقر ایله رجوع ایلمز زیرا اول
جاریه نک منافعنی استیفا ایلمک ایله لازم اولمشدر قیمته ده اولان ضمیر ولده بایعه ده اولان ضمیر

يه وليه راجعدر **كتاب** وقتاكم مصنف رحمه كتاب الدعوانك احكامى بياننذن فارغ اولديلر دعواده

صكرها ولان اقرارك احكامى بياننه شروع ايلدى معلوم اوله كه اقرار اقرنك مصدريدر لغتده ثبوت معناسنه در

قرالشيء اذا ثبت واقر غيره اذا اثبت معناسندن اخذ اولنمشدر واصطلاح شرعده هو اخبار بحق لآخر على نفسه

يعنى اصطلاح فقهاده اقرارك معناسى بر آدم كندو نفسى اوزرينه بر آخره بر حق ايله اخبار ايلمكدر مثلا بر كمسنه

فلان كمسنه نك بنم اوزرمده فلان شيء وارددر ديسه اول شيء لازم اولان اشياده اولور كركه مجلس قضاده اولسون

وكركه غير يسنده اولسون ولا يصح الا المعلوم يعنى اقرار صحيح اولماز الا شيء ايچون اولور امر مجهول ايچون

اقرار ايلمك صحيح اولماز وحكمه ظهور المقر به واول اقرارك حكمى اول مقر به اولان شيئك ظهوريدر حكمده اوله

ضمير اقراره راجعدر لا انشاؤه يعنى اقرارى انشا ايلمك صحيح دكلدر زيرا ملكه سبب دكلدر انشا دخى بر

بو لفظك محلى مصنفك فحكمه قولندن اول ذكر اولنمقدر وفى الحقيقة ذكر اولنمسنه حاجت يوقدر

نته كم متأمله خفى دكلدر فيصح الاقرار بالخمر للمسلم مصنفك فحكمه ظهور المقر به قولنه تفريع اولنمشدر واقع اولمشدر

زيرا اول مقر به اولان شيء قبل الاقرار ثابتدر وابتدادن واقع اولمش تمليك دكلدر امدى مسلم اولان مقر

كمسيه بر مقدار خمر ايله اقرار صحيحدر وچون بر ذمى بر مسلمه بر مقدار خمر اقرار ايليه انى مقر له تسليم ايلمكه امر اولنور

ابتدادن تمليك اولسيدى صحيح اولمزدى لا بطلاق وعتاق مكرها يعنى طلاق وعتاق ايله مكره اولنوب جاله

اقرار ايلمك صحيح دكلدر دليل الكذب كه اكراهدر قايم اولدوغى اجلدن واكر انشا اولسيدى صحيح اولوردى زيرا

مكرهك طلاق ايله اعتاقى قتنمزده واقعدر واذا اقر مكلف بحق معلوم او مجهول كشىء وحق صح يعنى چون

مكلف كمسنه بر كمسيه بر حق معلوم ايله يا خود مجهول ايله بر شيء كبى وحق كبى بر شيء ايله اقرار ايليه اقرارى

صحيح اولور ومجهول ايله اقرار ايلمك صحت اقراره مانع دكلدر ولزمه بيان المجهول بماله قيمة يعنى اول حالده

اولان كمسنه بر مجهول اقرار ايلدوكى تقديرجه اكا اول مجهولى قيمتى اولان شيء ايله بيان ايلمك لازم اولور زيرا

ذمتنده واجب الادا اولان شيئى ذكر ويردى لزمه ده اولان شيء ايله خمر هو مقر راجعدر له ده اولان ضمير مابه راجعدر

والقول له مع يمينه ان ادعى المقر له اكثر منه يعنى چون مقر له اولان كمسنه اكا اقرار اولنان شيئدن زياده بر شيئى

دعوى ايليه قول چون مسئله ده مقرك ويمينيله زيرا منكردر قوله ده مع يمينه ده اولان ضميرلر مقره راجعدر

منه ده اولان ضمير مقر به راجعدر وفى مال لا يصدق فى اقل من درهم يعنى چون مقر اولان كمسنه له على مال يعنى فلان

فلان كمسنه نك بنم مالى واردر ديسه بر درهمدن اقلده تصديق اولنميه زيرا بر درهمدن اقلده دخى مال

اطلاق اولنمز وفى مال عظيم نصاب مما بين به فضة او غيرها ودخى مقر اولان كمسنه نك له على مال عظيم

ديمسنده بر نصابدن اقلده تصديق اولنمز بيان ايلدوكى شيئدن كركه فضه اولسون كركه غيريسى اولسون

زيرا نصاب شرعده عظيمدر وامام ابو حنيفه قتنده اون درهمدن اقلده تصديق اولنمز زيرا نصاب

سرقه در واقل مهر در بر ده اولان ضمير مافيلنده اولان مايه راجعدر او غيرهاده اولان ضمير فضه يه راجعدر

ومن الابل

ومن الابل خمسة وعشرون واكر اول مال عظيم ابلدن ايسه يكرمى بشدن اقلده تصديق اولنمز زيرا نصاب

الابل ومن البر خمسة اوسق واكر اول مال عظيم بردن ايسه بش وسقدن اقلده تصديق اولنمز زيرا بش وسق

اما بينى قتنده بر نصاب ايله مقدردر وامام ابو حنيفه قتنده مقرك بياننه راجعدر ومن غير مال الزكوة قيمة

النصاب واكر اول له على مال عظيم دين كمسنه نك قولى زكوة مالندن غيريسندن ايسه نصاب زكوتك قيمتندن اقلده

تصديق اولنمز واموال عظام ثلثة نصب واكر له على اموال عظام يعنى فلان كمسنه نك بنم اموال عظيمه سى واردر ديسه

اوچ نصابدن اقلده تصديق اولنمز كندو بيان ايلدوكى مالدن واكر اموال عظيمه زكوتدن ايدوكى بيان ايلمز ايسه

اوچ نصاب قيمتنده معتبردر زيرا اقل جمع اوچدر انلردن اقلده تصديق اولنمز ودراهم كثيرة عشرة

واكر بر كمسنه فلان كمسنه نك بنده دراهم كثيره سى واردر ديسه اون درهمدن اقلده تصديق اولنمز امام ابو حنيفه قتنده

وعندهما نصاب واما بينى قتنلرنده بر نصابدن اقلده تصديق اولنمز وكذا دراهم درهم واكر بر كمسنه له على كذا دراهم

ديسه بر درهم لازم اولور زيرا ابهام تفسير واقع اولمشدر خاقيه ده وذخيره ده ايكى درهم لازم اولور ديو بيان

اولنمشدر زيرا كذا تعدد ايچوندر كذا كذا احد عشر واكر بر كمسنه له على كذا كذا ديسه اون بر درهم لازم اولور واو ايله بر درهمدن

اقلده تصديق اولنماز وان ثلث كذلك يعنى اكر لفظ كذايى تثليث ايليه له على كذا كذا كذا دراهم ديسه يكرمى اوچ بر درهمدن

اقلده تصديق اولنمز اون بر درهم لازم اولور وكذا وكذا احد وعشرون واكر بر كمسنه له على كذا وكذا واو ايله ديسه

يكرمى بر درهمدن اقلده تصديق اولنمز ويكرمى بر درهم لازم اولور وان ثلث زيد مائة واكر لفظ كذايى واو ايله تثليث

ايدوب له على كذا وكذا وكذا ديسه يوز درهم دخى زياده اولنور يكرمى بركه اوزرينه يوز يكرمى بر لازم اولور ويوزدن

اقلده تصديق اولنمز وان ربع زيد الف واكر لفظ كذايى واو ايله تربيع ايدوب له على كذا وكذا وكذا وكذا ديسه

يوز يكرمى بركه اوزرينه بيك دخى زياده اولنور بيك يوز يكرمى بر لازم اولور بوندن اقلده تصديق اولنمز وسائر

مكيلات وموزوناتك حكمى بو تقدم ايدن اشيانك حكمى كبيدر بو ذكر اولنان تفصيل كه بيان اولنمشدر

چونكه لفظ درهم منصوب اوله اما لفظ درهم مجرور اولسه مثلا له على كذا درهم ديسه امام محمد دير كه يوز درهم لازم

اولور كذا كذا درهم ديسه ايكى يوز درهم لازم اولور وفى هذا العبد ركفاية وبشركة فى عبد فهو نصف عند ابى يوسف

يعنى بر كمسنه شركت اولدوغنه اقرار ايليه زيرا اصل تركيب اوله اقر بشركة فى عبد دير مثلا بن بر آدم ايله بو عبده

شريكم ديسه امدى بو اقرار نصفدر اول عبدك نصفنه اقرار ايلمكدر امام ابو يوسف قتنده زيرا شركت غالبا

معناسنه اولور وعند محمد يؤمر بالبيان وامام محمد قتنده اول شركتك مقدارى ايله شريكدر بيان ايلمسنه امر اولنور

زيرا شركت كاه نصف ايله كاه اقل ايله كاه اكثر ايله اولور وقوله على او قبلى اقرار بدين يعنى مقر اولان كمسنه نك له على

او قبلى يعنى فلان كمسنه نك بنم اوزرمده يا خود بنم قبلمده ديمسى دين ايله اقرار ايلمسنه حمل اولنور فان وصل به

هو وديعة صدق وان فصل لا واكر مقر اولان كمسنه له على او قبلى قولنه هو وديعة قولنى وصل ايليه تصديق اولنور

واول مال وديعه اولور واكر وصل ايتميوب فصل ايليه تصديق اولنمز واول له على او قبلى ديدوكى دين ايله اقرار

اولور وعندي يا معي او في بيتي او في صندوقي او كيسي اقرار بامانة وكرا اقرار اولان كسنه عندي مال يا خود معي مال
يا خود في بيتي مال يا خود في صندوقي مال يا خود في كيسي مال ديسه يانمده وتحت يدمده بر امانتدر وعند قراردر
بعض شارح بو ذكر اولنان مسئلة اوزره لفظ مالي حرير بنه ذكر ايلميشلر وشرح ماتنبده واكثر يرده لفظ مال
ذكر اولنمامش مثلا بر كسنك اوزرينه بر شي دعوي دلسه عندي يا خود معي يا خود في بيتي ده ديسه امانت ايله
اقرار اولور ولو قال لمدعي عليه الف اتزنها وانتقدها او اجلني بها او قد قضيتكها او ابرأتني منها او وهبتها لي
او تصدقت بها علي او احلتك بها فهو اقرار يعني مدعي عليه اولان كسنه اوزرينه بيك درهم دعوي ايدن كسنه به
اتزنها يعني اول دعوي ايلدوكك بيك درهمي وزن ايله يا خود انتقدها يعني اول بنده اولان بيك درهمي نقاده كوستر
يعني صرافلره ات يا خود اجلني بها يعني بنده اولان بيك درهمي اوزريمه بر وقت معينه تأجيل ايله يا خود قضيتكها
يعني بن سكا اول بنده اولان بيك درهمي قضا ايلدم يا خود ابرأتني منها يعني بنده اولان بيك درهمدن بني ابرا
ايلدك يا خود وهبتها لي يعني سن بكا اول بيك درهمي هبه ايلدك يا خود تصدقت بها علي يعني سن بنم اوزريمه
اول بنده اولان بيك درهمي تصدق ايلدك يا خود احلتك بها يعني بن سني بنده اولان بيك درهم ايله فلان
كمسيه حواله ايلدم ديسه جمله بو ذكر اولنان صورتلردن اول ادعا اولنان الفه اقرار اولور وضميرلر جميعا الفه
راجعدر وبلا ضمير لر يعني بو لفظلري ضميرسز اتزن او انتقد ديسه اقرار اولماز زيرا ادعا اولنان الفه
راجع اولاجق ضمير يوقدر ولو اقر بدين مؤجل وقال المقر له هو حال لزمه حالا وحلف المقر له على الاجل يعني بر كسنه
بر دين مؤجل اقرار ايلسه واول مقر له اولان كسنه مؤجل دكلدر حالدر ديسه اول اقرار ايلدوكي شي حالا لازم
اولور واول مقر له اولان كمسيه اجل اوزرينه يمين ايلمك لازم اولور يعني اول دين غير مؤجل اولمسنه اوزرينه
استحلاف اولنور اوزرنه اولان صفت منكر اولدوغي ايلدوه لزمه ده اولان ضمير مقره راجعدر ولو قال له علي
مائة ودرهم فالكل دراهم وفي حق مقر له اولان كمسنه بنم اوزريمه يوز ايله بر درهم واردر ديسه اعني يوز ايله
بر درهمك جملهسي دراهمه حمل اولنور ويوز درهم ايله بر درهم لازم اولور زيرا اول بر درهم يوزه بيان واقع
اولور وكذا الكل ما يكال ويوزن ودخي هر مكيل وموزونك حكم بويلهدر مثلا له علي مائة وقفيز ديسه يا خود مائة
ورطل ديسه اولكي صورتده يوز بر قفيز اولور ايكنجي صورتده يوز بر رطل اولور اما ثياب بويله دكلدر ولو قال مائة
وثوب او مائة وثوبان لزمه تفسير المائة ثيابن لازم طرفي اجلدن فلان كمسنك اوزريمه يوز ايله بر ثوبي
ويا خود يوز ايله ايكي ثوبي واردر ديسه كا اول ذكر ايلدوكي مائهنك تفسيري لازم اولور يعني اول مائه نه
قنغي اجناسدن ايدوكيني بيان ايلمسي لازم اولور زيرا مائه مبهمدر وثوب لفظي اوزرينه عطف واقع ومفسر
لزمه ده اولان ضمير مقره راجعدر ولو اقر بتمر في قوصرة لزماه وفي حق بر كسنه بر قوصره ايچنده بر مقدار خرمايه اقرار
ايلسه اول قوصره ايله خرما لازم اولور زيرا ظرف ومظروف ايله اقرار ايلمسي ظرفدن متحقق اولماز او بخاتم لزمه الحلقة
والفص وفي حق بر كسنه بر اخره بر خاتم ايله اقرار ايلسه حلقه ايله فصي لازم اولور زيرا خاتم ايکسندن مركب

لزمه ده اولان ضمير مقره راجعدر وبسيف فالنصل والجفن والحمائل وفي حق بر كسنه بر اخره بر سيف ايله اقرار ايلسه دمور
قني وسندوب لازم اولور زيرا سيف مجموعندن مركبدر او بحجلة فالكسوة والعيدان حجله تعذيم حاليده وميم ايله
براو دركه انواع ثوب وساير واويشا فمه رلو برده لر ايله تزيين اولنور جيبلك ديكلري ششه يعني بر كسنه بر اخره
حجله ايله اقرار ايلسه ايچنده اولان كسوه والعيدان لازم اولور زيرا بو مجموعدن مركبدر وان بدابة في اصطبل لزمه
الدابة فقط اگر بر كسنه بر اخره اصطبلده اولان بر دابه ايله اقرار ايلسه اول اقرار ايلدوكي دابه لازم اولور فقط زيرا
اصطبل ابو حنيفه وابو يوسف قتلرنده غصب ايله مضمون دكلدر واما امام محمدك قتلرنده اوزرينه الكبسي دخي مضموندر
لزمه ده اولان ضمير مقره راجعدر وبثوب في منديل لزماه واگر بر كسنه بر اخره منديل ايچنده بر ثوب ايله اقرار
ايلسه اول ثوب ايله منديلك هر بريسي لازم اولور لزماه ده اولان مثني ثوب ايله منديله راجعدر وكذا ثوب في ثوب
ودخي ثوب ايچنده بر ثوب ايله اقرار ايلسه ايكي ثوب لازم اولور اما درهم في درهم ديسه بر درهم لازم اولور زيرا ضرب
بر دردان وثوب في عشرة اثواب لزمه ثوب واحد عند ابي يوسف واحد عشر عند محمد واگر بر كسنه بر اخره اون ثوب
ايچنده صارلمش بر ثوب ايله اقرار ايلسه امام ابو يوسف قتلنده ثوب واحد لازم اولور واما امام محمد قتلنده اون بر
ثوب لازم اولور زيرا قانونا قديم بر ثوبي اون ثوب ايچنده صارلر ايمش لزمه ده اولان ضمير مقره راجعدر
ولو قال علي خمسة في خمسة لزمه خمسة وان نوى الضرب وفي حق بر كسنه فلان كمسنك اوزريمده بش درهم
ايچنده بش درهمي وار ديسه انجق بش درهم لازم اولور اگر ضرب حسابي نيت ايدرسه زيرا ضرب اجزاده تكثيردر
مالده دكلدر وبعض علما يكرمي بش لازم اولور ديديلر اهل حساب عرفنده وقاعدهسنده زيرا بشي بشده
ضرب ايلمكدن يكرمي بش حاصل اولور لزمه ده اولان ضمير مقره راجعدر وبنية مع يلزم عشرة يعني له
علي خمسة في خمسة ديوب في لفظندن مع معناسنه استعمال اولنديغن نيت ايلسه اون درهم لازم اولور
زيرا في لفظنك مع معناسنه استعمال اولنديغي قران عظيمده فادخلي في عبادي آيتنده وارد اولمشدر
وفي قوله علي من درهم الى عشرة او ما بين درهم الى عشرة يلزمه تسعة ومعناسي اولان كمسنك له علي من درهم الى عشرة
يعني فلان كمسنك بنده بر درهمدن اون درهمه وارنجه دراهمي وار ديسه ويا خود بر درهمدن عشره ما بينده
اولان مقداري دراهمي وار ديسه سنده طقوز درهم لازم اولور ابو حنيفه قتلنده زيرا انك قتلنده غايه عدده
داخل دكلدر انجق ابتدا ايله وسط داخلدر وعندهما عشرة واما امامين قتلنده اون درهم لازم اولور زيرا انلر قتلنده
غايت وابتدا ووسط عدده داخلدر واما امام زفر قتلنده سكز درهم لازم اولور زيرا انك قتلنده غايت عدده
داخل دكلدر وان قال له علي ما بين هذا الجدار الى هذا الجدار فله ما بينهما فقط واگر مقر اولان كمسنه فلان كمسنك
بو دواردن شو جداره وارنجه اوزريمه حقي وار ديسه انجق اول ايكي جدارك ما بيني اولان مقداري
لازم اولور نفس جدارلر لازم اولماز زيرا غايت مغيا ده داخل دكلدر وله ده اولان ضمير مقره راجعدر وصح الاقرار
بالحمل يعني بر امرأتك قرنده اولان حمل ايله اقرار ايلمك صحيحدر وحمل الوصية من غيره واول حمل ايله واقع اولان

اقرار متعلق غیری سندن وصیته حمل اولنور مثلا بر کمسنه بر حمل وصیت ایلسه وصیتدن صکره وفات
ایلسه بعده وفات ایدن کمسنه نک وارثی بنم مورثم بر حمل ایله فلان کمسنه یه وصیت ایلدی یا بری دیسه
صحیح اولور وللحمل ودخی بر حمل ایچون اقرار ایلمک صحیحدر مثلا بو عبد فلان خاتونک حملنکدر دیو اقرار
ایلسه صحیح اولور ان بیّن سببا صالحا کالارث او وصیة یعنی حمله اقرار ایلمک اول زمانده صحیح اولور اگر مقر
اولان کمسنه اول حملک ملکی ثابت اولمسنه بر سبب صالح بیان ایلسه ارث کبی و وصیت کبی زیرا ایکیسی دخی
ملکه سببدر فان ولدت حیا لاقل من نصف حول منذ اقر فله ما اقر به امدی اگر حملک انسی کا اقرار ایلدوکی
کوندن نصف سنه دن اقل مده اولدقده دیری طوغرسه اول اقرار اولنان شیء انکدر وان میتا فللموصی والمورث
واگر بر میت ولد طوغرسه اول اقرار اولنان شیء موصی ایله مورثک اوزرینه رد اولنور زیرا اقرار حقیقتده
بو ایکیکندر وان ببیع او اقراض الاقرار لغا واگر اول اقرار بیع ایله تفسیر ایلسه مثلا
حمل بکا بیع ایلدی دیسه یاخود اقراض ایله تفسیر ایلسه مثلا حمل بکا اقراض ایلدی دیسه اقراری لغو اولور
زیرا بونلر سبب ملکه صالح دکلدر یاخود اقراری ابهام ایلیوب بیان ایلمسه اول اقرار لغودر زیرا مستحیل اولان
شیء بیان ایلمشدر بیع اقراض جنینده ن غیر متصور اولدوغی اجلدن وان اقر بشرط الخیار لزم المال
وبطل الشرط واگر اول مقر اولان کمسنه بشرط الخیار یعنی کندویه مخیر اولمق شرطیله اقرار ایلدوکی مال لازم
اولور وشرط خیار باطل اولور زیرا اقرار اخبار قبیلندندر وخیارک اوکا مدخلی یوقدر
او فی معناه مصنف رحمه بو بابده اقرار اولنان شیدن استثنا اولنان شیئک احکامین و دخی استثنا
معناسنده اولان شیء بیان ایدر معلوم اولکه استثنانک معناسی عند حنفیه قتنده باقی ایله تکلم ایلمکدر
مثلا له علی عشرة الا درهم یعنی طقوز درهمی واردر وحق تعالینک ولقد ارسلنا نوحا الی قومه فلبث فیهم
الف سنة الا خمسین عاما یعنی طقوز یوز الّی ییل مکث ایلدی وصح استثنا ما اقر به لو متصلا یعنی بر کمسنه
کندو اقرار ایلدوکی شیدن استثنا ایلمک صحیحدر اگر متصل اولور ایسه زیرا استثنا غیر متصل اولسه صحیح
اولمز وبعض علما کلامک بر برینه متصل اولمسنی شرط عد ایلمشلردر زیرا کلام اخرین تمام اولور وجود کلام
قطع اولنور تمام دینلور امدی بونده حکم استثنایه اعتبار اولنمز ولزمه باقیه واول
مستثنی دن باقی قالان که مستثنی منهدر لازم اولور مثلا له علی مائة الا عشرة دیسه طقسان درهم لازم
اولور وکذلک له علی مائة الا تسعون دیسه اون درهم لازم اولور زیرا اکثرینی قلدن استثنا جایز دکلدر وبطل
استثناء الکل یعنی بر کمسنه اقرار ایلدوکی شیئک جملهسنی استثنا ایلمک باطلدر متصل ذکر اولنسه دخی زیرا کلام
بیان واقع اولمز مثلا له علی عشرة الا عشرة وله علی قفیز الا قفیز بر دیمک کبی بلکه بو استثنا اقراردن رجوع
اولور وان اقر بشیئین واستثنی احدهما او احدهما وبعض الاخر بطل استثناؤه واگر بر کمسنه ایکی شیء
اقرار ایلیوب وایکیسنک برینی استثنا ایلسه یاخود ایکیسنک برینی ایله اول برا اخرک بعضسین

استثنا ایلسه استثناسی باطل اولور امام ابو حنیفه قتنده مثلا دیسه که له علی کر حنطة وکر شعیر
الا کر حنطة دیسه یاخود الا کل حنطة وقفیز شعیر دیسه بو استثنا باطل اولور خلافا لهما وامامین ایچون
بو مسئلهده خلاف واردر زیرا قتلرنده ایکی شیئک برینی ایله اول برا اخرک بعضسینی استثنا ایلمک
صحیحدر وان استثنی احدهما او بعض کل منهما صح اتفاقا واگر اقرار ایلدوکی ایکی شیئک برینک بعضسین
استثنا ایلسه اتفاق علما ایله صحیحدر ولو استثنی کیلیا او وزنیا او عددیا متقاربا من دراهم صح بالقیمة
یعنی مقر اولان کمسنه اقرار ایلدوکی دراهمدن بر کیلی اولان شیء یاخود متقارب اولان عددی استثنا ایلسه
اول استثنا قیمتا ایله صحیح اولور مثلا مقر اولان کمسنه له علی الف درهم الا قفیز حنطة او الا دینار دیسه
صحیح اولور وکذلک له علی مائة دینار الا قفیز شعیر او الا عشرة دراهم دیسه صحیحدر امام ابو حنیفه ایله امام ابو یوسف
قتنده خلافا لمحمد امام محمد ایچون خلاف واردر یعنی کیلینک ووزنینک دراهمدن استثناسی صحیح
دکلدر انک قتنده زیرا خلاف جنسدر ولو استثنی فیها شاة او ثوبا او دارا بطل اتفاقا وایچون بر کمسنه
بر قیونی یاخود بر ثوبی یاخود بر داری اقرار ایلدوکی دراهمدن استثنا ایلسه اتفاق علما ایله اول استثنا
باطل اولور زیرا خلاف جنسدن استثنادر مثلا له علی مائة درهم الا شاة یاخود الا ثوبا یاخود الا دارا
دیسه استثنی باطل اولور ومنها ده اولان ضمیر اقراره راجعدر ومن وصل باقراره ان شاء الله بطل اقراره
وشول کمسنه که اقرارینه ان شاء الله وصل ایده اول کمسنه نک اقراری باطل اولور واول اقرار ایلدوکی شیء
لازم اولماز زیرا حق سبحانه وتعالینک مشیتی ایله استثنا ایلمک یا ابطالدر یا تعلیقدر وایکی صورتده
استثنا باطل اولور باقراره ده واقراره ده اولان ضمیر من لفظنه راجعدر وکذا ان علقه بمشیة
من لا تعرف مشیته کالملائکة والجن یعنی کذلک اول کمسنهنک اقراری باطل اولور اگر اقرارینی مشیتی
بلنمز بر کمسنهنک مشیتی ایله تعلیق ایلسه زمره ملائکه وطائفه جنک مشیتلری کبی زیرا بونلرک مشیتلری
غیر معروفدر مثلا له علی کذا ان شاء الملائکة والجن دیسه باطل اولور علقه ده اولان ضمیر اقراره راجعدر
مشیته ده اولان ضمیر ما قبلنده اولان من لفظنه راجعدر ولو اقر بدار واستثنی بناءها کانا
للمقر له یعنی بر کمسنه بر اخره بر دار اقرار ایدوب انک ایچنده اولان بناسینی استثنا ایلسه اول دار ایله بنا
اول مقر لهنک اولور زیرا بنا دارده داخلدر بناءها ده اولان ضمیر داره راجعدر ولو قال بناؤها لی
والعرصة لک کان کما قال یعنی مقر اولان کمسنه بو دارک بناسی وعرصهسی بو کمسنهنکدر دیسه دیدوکی کبی
یعنی اول مقر لهنک اولور عرصه دارک اوکنده اولان واسع بقعهیه دیرلر بناؤها ده اولان ضمیر داره راجعدر
له ده اولان ضمیر مقر لهیه راجعدر وفص الخاتم ونخل البستان کبنائها وخاتمک فصی وبستانک نخلی
دارک بناسی کبیدر یعنی اقرارده داخلدر مثلا بر کمسنه له علی خاتم الا فصه یاخود هذا البستان لفلان
الا نخله دیسه استثنا صحیح اولماز اما حلقة هذا الخاتم لفلان والفص لی یاخود هذه الارض لفلان

والنخل بیع دیسه صحیح اولور وان قال له علی الف من ثمن عبد لم اقبضه فان عینه قبل المقر اسلم وسلم ان شئت
واگر بر کمسنه ایچون فلان کمسنه‌نک بنم اوزریمه اشترا ایدوب قبض ایلدوکی عبد کشی بهاسندن بیک
درهمی واردر دیسه مزبور مقر ذکر ایلدوکی عبدی تعیین ایدرسه اول مقر له اولان کمسنه‌یه دینلور که مزبور عبدی یا
مشتری یه تسلیم ایله یا اول اقرار ایلدوکی بیک درهمی الفدن تسلیم ایلا اگر اشترا ایسک لر دیو و لان ضمیر مقر له یه راجعدر
اقبضه ده و عینه ده اولان ضمیر لر عبده راجعدر وان لم یعینه لزمه الالف ولغا قوله لم اقبضه واگر مقر اولان
کمسنه اول عبدی تعیین ایلمز ایسه اول اقرار ایلدوکی بیک درهم ابو حنیفه قتنده اکا لازم اولور و اول عبدی
ایچون لم اقبضه قولی لغو اولور استرسه کلامینی وصل ایلسون و استرسه فصل ایلسون عینه ده اولان ضمیر
عبده راجعدر لزمه ده اولان مقره راجعدر قوله ده اولان ضمیر ینه مقره راجعدر اقبضه ده اولان ضمیر عبده
راجعدر ولو قال علی من ثمن خمر او خنزیر لا یصدق و تجی اول مقر اولان کمسنه اول اقرار ایلدوکی بیک درهم
بنم اوزریمه خمر یا خود خنزیر بهاسیدر دیسه تصدیق اولنماز امام ابو حنیفه قتنده و عندهما ان وصل
صدق و امامین قتنده اگر کلامینی وصل ایدرسه تصدیق اولنور و اول بیک درهم اکا لازم اولماز ولو قال
من ثمن متاع او اقرضنی زیوفا او نبهرجه لزمه الجیاد تجی اول مقر اولان کمسنه فلان کمسنه‌نک متاع بهاسندن
اوزریمه بیک درهمی واردر یا خود بکا بیک درهم زیوف و یا خود بیک درهم نبهرجه اقراض ایلدی دیسه
اکا بیک درهم جیاد لازم اولور امام ابو حنیفه قتنده استرسه وصل ایلسون استرسه فصل ایلسون
زیرا عقد اول عوضنک عیبدن سالم اولمغی اقتضا ایدر وقالا یلزمه ما قال ان وصل و امامین دیدیلر که
اگر وصل ایدرسه دیدیکی لازم اولور شمنی بنا لی الجیدیه وان قال من غصب او ودیعة درهمی زیوفا او نبهرجه
صدق و اگر اول مقر اولان کمسنه فلان کمسنه‌نک بنده غصبدن یا خود ودیعه‌دن بیک درهمی واردر و حال بو که
اول دراهم زیوف یا خود نبهرجه در دیسه تصدیق اولنور گرک وصل ایلسون گرک فصل ایلسون یلزمه ده اولان
اولان ضمیر مقره راجعدر ولو قال ستوقة او رصاص فان وصل صدق والا فلا و اگر بنم اول بیک درهم ستوقه
یا خود رصاصدر دیسه اگر وصل ایدرسه تصدیق اولنور اگر فصل ایدرسه تصدیق اولنماز ولو قال غصبته ثوبا
وجاء بمعیب صدق والا فلا یعنی تجی بر کمسنه اقرار ایلیوب بن فلان کمسنه‌دن بر ثوب غصب ایلدم دیسه
و بر معیب ثوب احضار ایلیوب کتورسه گویا که بونی غصب ایلدم دیسه تصدیق اولنور زیرا مغصوبک
عیبدن سلیم اولمسی شرط دگلدر اما ودیعه‌نک عیبدن سالم اولمسی لازمدر غصبته‌ده اولان ضمیر مقر له یه
راجعدر ولو قال علی الف الا انه ینقص مائة صدق ان وصل والا لزمه الالف تجی بر کمسنه اوزریمه فلان
کمسنه‌یه بیک درهم واردر الا اول بیک درهمک یوز درهم [illegible] درهم نقصانی واردر دیسه تصدیق اولنور اگر
وصل ایدرسه اگر وصل ایلمز ایسه اول بیک درهم علی التمام لازم اولور انه ده اولان ضمیر الفه راجعدر وان قال
اخذت منک الفا ودیعة فهلکت وقال المقر له اخذتها غصبا ضمن ولو قال بل اخذتها عطیتنی لا یضمن

تجی

تجی بر کمسنه بر کمسنه‌یه بن سندن بر ودیعه طریقیله الف آلدم و بندن هلاک اولدی دیسه و اول مقر له اولان کمسنه
سن بندن اول بیک درهمی غصب ایلدک طریقیله الدک دیسه اول الفه ضامن اولور واگر مقر اولان
کمسنه اخذت دیدوکنک بدلنه اعطیتنی دیسه یعنی بن سندن اخذ ایلمدم اول بیک درهمی سن بکا
اعطا ایلدک دیسه اول الفه ضامن اولماز و بو ایکی صورتک برنده ضامن اولوب برنده اولمامقدر زیرا
اولکی صورتده سبب ضمانکه اخذدر اقرار ایلدی حکم اینی بریا یدرمش لدعا ایلدیکی اذنور و اول برانه انکار
ایدی قولی انکله یمینیله و ایکنجی صورتده اول فعل که اخذدر انی غیره اضافت ایلدی و اول غیری انیه
سبب ضمان کبی غصبه ادعا ایدر ایدی قول منکر کندولرینه یمینیله ولو قال غصبت هذا الشیء من زید
لا بل عمرو فهو لزید وعلیه قیمته لعمرو یعنی تجی مقر اولان کمسنه بن بو شیئی زیددن غصب ایلدم دیسه حکم یوق
بلکه عمرودن غصب ایلدم دیسه امدی اول اقرار ایلدوکی شیء زیدک اولور و اول مقر اولان کمسنه‌نک اوزرینه
اول اقرار ایلدوکی شیئک قیمتی واردر عمرو ایچون زیرا ابتدا بن زیددن دیدیکی زید ایچون اقراردر حکم لا دیدیکی
اقراردن رجوعدر قبول اولنمز دخی حکم بل لعمرو دیدیکی عمرو ایچون اقراردر و اول شیء اینه زیده اقرار
اولنمغله مستهلک اولدی امدی عمروه قیمتی لازم اولدی و تجی له علی لا بل الفان دیسه استحسانا ایکی بیک
لازم اولور امدی و قیاسده ایکی بیک لازم اولور فهو ضمیری شیئه راجعدر علیه ده اولان ضمیر مقره راجعدر
قیمته ده اولان ضمیر شیئه راجعدر ولو قال هذا ودیعة عندک فاخذته وقال الاخر هو لی دفع الیه و تجی
بر کمسنه حاضر کشی یه بو اولان شیء بو بنمدر دیو دعوی ایلسه اول مدعی علیه اولان کمسنه دخی دیسه که
بو شیء بنمدر سنک یانکده ودیعه ایدی حکم سندن اخذ ایلدم دیسه اول مقر له اولان کمسنه که مدعیدر
دفع اولنه زیرا اول مقر اولان کمسنه ایکی شیء ایله اقرار ایلمشدر بری اول مقر له نک صاحب ید اولدوغی بری
اول مقر له دن اخذ ایلدوکیدر فاخذته ده اولان ضمیر هذا یه راجعدر الیه ده اولان ضمیر اخره راجعدر
وان قال اجرت فرسی او ثوبی هذا فلانا فرکبه او لبسه ورده علی او اعرته او اسکنته داری ثم ردها صدق
و اگر اول کمسنه بن بو فرسیمی یا خود ثوبمی فلان کمسنه‌یه اجاره‌یه ویردم و اول فرسی رکوب و اول ثوبی لبس
ایلدکدن صکره اوزریمه رد ایلدی دیسه یا خود بو داریمی اکا عاریه ویردم یا خود کندوسنی انده اسکان
ایلدم صکره اوزریمه رد ایلدی دیسه تصدیق اولنور ابو حنیفه قتنده و عندهما القول للماخوذ منه و امامین
قتنده قول بو مسئله‌ده ماخوذ منه نکدر رکبه ده اولان ضمیر فرسه راجعدر لبسه ده اولان ضمیر ثوبه راجعدر
لف و نشر مرتب طریقیله رده ده اولان ضمیر ایکیسینک برینه راجعدر اعاره و اسکنته ده اولان ضمیر
فلانه راجعدر ثم ردها ده اولان ضمیر داره راجعدر ولو قال خاط ثوبی هذا بکذا ثم قبضته منه وادعاه
الاخر فعلی هذا الخلاف فی الصحیح تجی بر کمسنه بر اخره بن فلان کمسنه بنم بو ثوبمی بر درهمه دیکدی تمام اولدقدن
صکره انی اندن قبض ایلدم دیسه و اول اخر بنمدر دیو ادعا ایلسه امدی بو مسئله‌ده اولان خلاف ما قبلنده

اولاده مسئله‌نک خلافیه صحیحدر یعنی اول قبضته دیو کمسنه تصدیق اولنور ابو حنیفه قتنده و امامین
قتلرنده قول ماخوذ منه‌نکدر قبضته دیو لان ضمیر خاطبدن مفهوم اولان خیاطه ادعا ایدر اولان ضمیر منوبه
راجعدر ولو قال قضیت من فلان الفا کانت لی علیه او اقرضته الفا ثم اخذتها منه وانکر فلان فالقول له
یعنی برکمسنه بن فلان کمسنه‌نک اوزرنده اولان بیک درهمی قضا قبض ایلدم یعنی الدم حقلاشدوم دیسه یا خود
اکا اقراض ایلدوکم بیک درهمی اندن اخذ ایلدم دیسه و اول فلان کمسنه انکار ایلسه قول انکار ایدنکدر یعنی
ابلدن علیه‌ده اولان ضمیر فلانه راجعدر اقرضته‌ده اولان ضمیر فلانه راجعدر اخذتها‌ده اولان الفدن‌ده
اولان ضمیر فلانه راجعدر له‌ده اولان ضمیر فلانه راجعدر ولو قال زرع فلان هذا الزرع او بنی هذه الدار
او غرس هذا الکرم لی استعنت به فیه وادعی فلان ذلک فالقول للمقر یعنی برکمسنه بو اکینی فلان بنم ایچون
اکدی یعنی اندن استعانت طلب ایدوب بکا اندن یاردم ایلمشدر یا خود بو داری فلان کمسنه بنم ایچون
یاپدی یعنی اندن یا بعضه استعانت طلب ایدوب بکا یاردم ایلمشدر یا خود بو باغی فلان بنم ایچون غرس
ایلدی اندن استعانت رجا ایدوب بکا یاردم ایلمشدر دیسه و اول فلان اولان کمسنه اولدقلری کندونک
اولمق اوزره دعوی ایلسه قول بو مسئله‌ده مقر اولان کمسنه‌نکدر زیرا اول ایالده صاحب یددر به‌ده اولان
ضمیر فلانه راجعدر فیه‌ده اولان ضمیر اول ذکر اولنان اشیا ثلثه‌نک هر برینه راجعدر

باب اقرار المریض

مصنف رحمه الله بو بابده مریض اولان کمسنه‌نک حالت مرضنده واقع اولان اقرارینک احکامنی بیان ایدر
دین صحته و لزمه فی مرضه بسبب معروف سواء یعنی مریض اولان کمسنه‌نک حالت صحتنده ایدندوکی دین
و دخی حالت مرضنده برسبب معروف ایله اکا لازم اولان برابردر و یقدمان علی ما اقر به فی مرضه والکل
مقدم علی الارث یعنی حالت صحتنده اولان دین و حالت مرضنده لازم اولان دین حالت مرضنده اقرار
ایلدوکی دینک اوزرینه تقدیم اولنور و بو جمله ذکر اولنان صورتلر ارث اوزرینه تقدیم اولنور و بو جمله ذکر
اولنان صورتلر ارث اوزرینه تقدیم اولنور یعنی اول حال صحتده اولان دین قضا اولنور اندن صکره
سبب معروف ایله ضعفندن حاصل اولان دین قضا اولنور بوندن صکره برشی قالورسه وارثلره فرض
شرعی ایله تقسیم اولنور صحته‌ده اولان ضمیر مالزمه‌ده اولان و فی مرضه‌ده اولان ضمیرلر مریضه راجعدر اقر به
اولان ضمیر ما قبلنده اولان مایه راجعدر ولا یصح تخصیص غریم بقضاء دینه یعنی مریض اولان کمسنه ارباب
دیوندن برغریمی قضاء دین ایله تخصیص ایلمک صحیح دکلدر زیرا برینی تخصیص ایلمکده اول باقیلرک حقلرینی
ابطال ایلمک واردر دینه‌ده اولان ضمیر مریضه راجعدر ولا اقراره لوارثه الا ان یصدقه بقیة الورثة یعنی
مریض اولان کمسنه‌نک کندو وارثلرندن برینه بنده فلان شیئی واردر دیو اقرار ایلسی صحیح دکلدر مکر که بقیه ورثه
اول مریضی اقرارنده تصدیق ایده‌لر و بو ترکیبده اولان ضمیرلر مریضه راجعدر وان اقر لاجنبی صح ولو احاط
بماله و اکر مریض اولان کمسنه براجنبی ایچون برشیئی اقرار ایلسه اقراری صحیح اولور اکرچه جمله مالنه احاطه ایدرسه‌ده

ویقبل

ویقبل نکته‌دن زیاده صحیح اولماسه‌در لکن ابن عمر حضرتلری اذا اقر الرجل فی مرضه بدین لرجل غیر وارث فانه جایز
وان احاط بماله بیوردقلری ایچون قبول ترک اولنمشدر بماله‌ده اولان ضمیر مریضه راجعدر وان اقر لاجنبی ثم اقر انه
ابنه ثبت نسبه و بطل اقراره و اکر مریض اولان کمسنه براجنبی یه برشیئی اقرار ایدوب صکره کندو اوغلیدر دیو اقرار
ایلسه اول مقرله اولان اجنبینک نسبی ثابت اولور و اول واقع اولان اقرار باطل اولور انه‌ده اولان ضمیر اجنبی یه راجعدر
ابنه‌ده اولان ضمیر مقره نسبه‌ده اولان ضمیر اجنبی یه اقراره‌ده اولان ضمیر مقره راجعدر وان اقر لاجنبیة ثم تزوجها
لا یبطل اقراره و اکر مریض اولان کمسنه براجنبیه خاتون ایچون اقرار ایلسه صکره انی تزوج ایلسه اقراری باطل
اولماز تزوجها‌ده اولان ضمیر اجنبیه یه راجعدر اقراره‌ده اولان مقره راجعدر ولو اوصی لها ثم تزوجها بطلت
یعنی اول اجنبیه یه وصیت ایدوب صکره انی تزوج ایلسه اول وصیت باطل اولور زیرا وصیتک صحیح اولمسی بعد الموتدر
ولو وهبها ثم تزوجها فلا رجوع یعنی اول اجنبیه یه برشیئی هبه ایدوب صکره تزوج ایلسه اول هبه ایلدوکی شیئه رجوع
یوقدر بو مسئله‌ده جمله ملتقی‌نک کوریلان نسخه‌لرنده بویله واقع اولمشدر و بوایسه اکثر متونده و کنزک عبارتنه
مخالفدر زیرا کنزده دیرکه وان اقر لاجنبیة ثم نکحها صح بخلاف الهبة والوصیة ایمدی بو جایزکه بو محلده
ملتقی عبارتی تحریف نساخدن اوله تأمل وان اقر بغلام مجهول النسب یولد مثله لمثله انه ابنه وصدقه الغلام
ثبت نسبه منه ولو مریضا و اکر مریض اولان کمسنه مجهول النسب اولان غلامه که اول غلامک مثلی اول کمسنه‌نک مثلنه
طوغمسی ممکن اوله کندو اوغلیدر دیو اقرار ایلسه غلام دخی انی تصدیق ایلسه اول غلامک نسبی اول کمسنه‌دن ثابت اولور
مریض اولورسه‌ده زیرا اول کمسنه‌نک اقرارینک صحتنه مانع یوقدر مصنفک وصدقه الغلام دیمسندن
فهم اولنیورکه اول غلامک شرطی کندو نفسندن تعبیر ایلمکه قادر اولمدی غلام صغیر اولسه کندو نفسندن تعبیر
ایلمکه قادر اولسه تصدیقنه اعتبار یوقدر مثله‌ده ضمیر غلامه راجعدر لمثله‌ده اولان ضمیر مقره راجعدر انه‌ده
اولان ضمیر غلامه راجعدر ابنه‌ده اولان ضمیر مقره راجعدر و شارک الورثة یعنی اوغلی نسبی ثابت اولان غلام
اول اقرار ایدن کمسنه‌نک ورثه سنه میراثده مشارک اولور زیرا نسبی اولمغله انلردن اولدی وصح اقرار الرجل بالوالدین
والولد والزوجة والمولی و شرط تصدیق هؤلاء یعنی والدینه و ولدینه و زوجه‌یه و مولایه اقرار ایلمک صحیحدر اما مذکورلرک
تصدیقلری شرطدر مثلا بو بنم اتامدر یا خود انامدر یا خود اوغلمدر یا خود زوجه‌مدر یا خود مولامدر دیدیسه صحیحدر
زوجه نکاح و عده‌دن خالی اولمسی شرطدر و کذا اقرار المرأة لکن شرط فی اقرارها بالولد تصدیق الزوج ایضا
او شهادة قابلة یعنی بر عورتک اقراری صحیح اولور و غیرلر امثالنک دخی اقراری صحیحدر لکن امرأنک بر ولده اقرار
ایلمسنده کندو زوجنک تصدیقی شرط قلنور زیرا حق انکدر یا خود قابله‌نک شهادتی بو محلده معتبردر وصح
تصدیقهم بعد موت المقر یعنی بو ذکر اولنانلرک تصدیقلری اول مقر اولان کمسنه‌نک موتندن صکره صحیحدر زیرا نسب
موتندن صکره باقی قالور الا تصدیق الزوج بعد موتها الا زوجه اولان کمسنه‌نک زوجنک موتندن صکره زوجه‌یه تصدیقی
صحیح دکلدر زیرا زوجنک موتندن صکره نکاح منقطع اولور ابو حنیفه قتنده و عندهما یصح ایضا و امامین قتلرنده

تصدیقی صحیح اولور زیرا میراث حقنده زوجه نك موتندن صکره نکاح باقیدر وان اقر بنسب غیر الولاد کالاخ
والعم لا یثبت واکر اول ولادتدن غیری بر کمسنک نسبنه اقرار ایلسه اخ کبی عم کبی نسبی ثابت اولماز ولکن بو
عبارتی وان اقر بنسب نحو الاخ والعم لم یثبت زیرا انده غیره تحمیل نسب واردر واول ایسه جایز دکلدر
ویرثه ان لم یکن له وارث معروف ولو بعیدا یعنی بر غیر ولادتدن اولان کمسنک نسبنه اقرار ایتمش ایسه
او اقرار ایدنك وارث معروفی اولمدوغی تقدیرجه کندوسی وارث اولور وارث بعید اولدوغی تقدیرجه بیله وارث
اولور زیرا میراث حقی اولور مزاحم اولمدوغی ایچون بر نوعده اولان ولده اولان ضمیر لر مقره راجعدر ومن
مات ابوه فاقر باخ شارکه فی الارث ولا یثبت نسبه وشول کمسنه بر کمسنک اخوتنه یعنی قرداشی
اولدوغنه اقرار ایلسه والارثنه مشارك اولور لکن نسبی ثابت اولماز زیرا اقراری ثابت دکلدر کندو حقنده
ابوه ده اولان ضمیر ما قبلنده من لفظنه راجعدر شارکه ده اولان ضمیر بارز مقره راجعدر نسبه ده اولان
ضمیر اخه راجعدر ولو کان لابیهما دین علی شخص فاقر احدهما بقبض ابیه نصفه فالنصف الباقی للآخر ولا شیء للمقر
یعنی بابالری وفات اولمش ایکی قرداشک بر شخصده الاجوده دینی اولسه بو ایکی قرداشک بریسی بو بنم بابام حال
حیوتنده بو شخصده اولان دینک نصفنی قبض ایلدی دیو اقرار ایلسه اول باقی قالان نصفی اول برادر قرداشك
اولور واول اقرار ایدن قرداشه نسنه یوقدر زیرا ایلدوکی اقرار کندو نصیبینه منصرف اولور لابیهماده اولان
ضمیر اخویه راجعدر ابیه ده اولان ضمیر مقره راجعدر نصفه ده اولان ضمیر دینه راجعدر

کتاب

چون مصنف رحمه الله اقرار کتابنك احکامی بیانندن فارغ اولدیسه صلح کتابنك احکامی بیاننه شروع ایلدی
زیرا کاه اولور که اقراردن صکره صلح واقع اولور فتقدیم بیانی اولنمسه کرکدر بو اجلدن کتاب الاقرارك عقبنده
ذکر اولنمشدر معلوم اوله که صلح لغتده اسمدر مصالحه معناسنه اصل صلاحدن مأخوذدر که ضد فسادر
واصطلاح شرعده هو عقد یرفع النزاع یعنی صلح بر عقددر که مدعی ایله مدعی علیهك ما بینلرنده اولان
نزاعی رفع وواقع اولان خصومتی قطع ایدر ویجوز مع اقرار وسکوت وانکار یعنی ایکی خصم ارا سنده
صلح واقع اولمق اقرار ایله وسکوت ایله وانکار ایله جایزدر زیرا حق سبحانه وتعالی والصلح خیر
بیورمشدر مطلقدر واقسام ثلثه یه شاملدر فالاول کالبیع ان وقع عن مال بمال اعنی صلحك
قسم اولکی صلح عن اقراردر بیع کبیدر جمیع احوالنده ایچون ذمتده اولان مالدن ینه مال ایله صلح اولنسه
زیرا معنای بیع انده موجوددر که مالی مال ایله مبادله ایلمکدر فیثبت فیه الشفعة والرد بالعیب وخیار
الرؤیة والشرط یعنی چونکه صلحك اولکی قسمی بیع کبی اولدیسه انده اولان شفعه اکر عقار
ایسه وعیب رد اولنمق وخیار رؤیت وخیار شرط ثابت اولور فیه ده اولان ضمیر صلحه راجعدر ویفسده جهالة
البدل لا جهالة المصالح عنه یعنی ایچون بو صلح مجهول اولنسه اول واقع اولان صلحی افساد ایلمز زیرا اسقاط
قبیلندندر یفسده ده اولان ضمیر صلحه راجعدر ویشترط القدرة علی تسلیم البدل ومن واقع اولان صلحك

بدلینی تسلیم ایلمکه قادر اولمق شرطدر اول صلح بو اجلدن عبد ابقک اوزرینه صلح اولمق جایز اولمدی زیرا تسلیمنه
قدرت یوقدر وان استحق بعض المصالح عنه او کله رجع بکل البدل او بعضه واکر اول مصالح عنهك بعضنه
یاخود کلسنه مستحق اولنسه اول مدعی علیه اولان کمسنه کل بدل ایله رجوع ایدر یعنی اول مصالح عنهك کلسنه مستحق
اولنسه وبعضیله رجوع ایدر یعنی بعضنه مستحق اولنسه کله ده اولان ضمیر مصالح عنهه راجعدر بعضه ده اولان
ضمیر بدله راجعدر وان استحق بعض البدل او کله رجع بکل المصالح عنه او بعضه واکر مصالح صلحك بعضنه یاخود
کلینه مستحق اولنسه مصالح عنهك کلی ایله یاخود بعضی ایله رجوع ایدر کله ده اولان ضمیر بدله راجعدر بعضه ده
اولان ضمیر مصالح عنه یه راجعدر وان وقع عن مال بمنفعة اعتبر اجارة واکر صلح بر مالدن بر منفعت ایله
واقع اولنسه اجاره اعتبار اولنور مثلا بر کمسنه بر اخرده بر مال دعوی ایدوب اول اخر اعتراف ایلسه صکره اول
مدعی اولان بر دار ده ساکن اولمق اوزره یاخود بر معلوم دابه نك اوزرینه بینمکه یاخود بر ثوب کیمکه مصالحه
ایلسه جایزدر عقد اجاره معناسنده اولور فیشترط التوقیت ویبطل بموت احدهما یعنی
چونکه مالدن منفعت ایله واقع اولان صلح اجاره معناسنده واقع اولدی امدی انده توقیت شرط اولنور یعنی
موجر ده شرط اولندوغی کبی دخی متصالحینك بریسنك موتیله باطل اولور اجاره اولدوغی کبی والاخیران معاوضة
فی حق المدعی وفداء یمین وقطع نزاع فی حق الاخر والاخیران مصنفك فالاول قولنده معطوفدر یعنی صلحك
انواعندن باقی قالان ایکی قسمکه بریسی صلح عن انکار وبریسی صلح عن سکوتدر معاوضه مدعی اولان کمسنک
حقنده فداء یمیندر وقطع نزاعدر اول بر اخرکه مدعی علیهدر لا علیه شفعة فی الدار صالح عنها مع احدهما
امدی سکوت ایله یاخود انکار ایله مصالحه اولنان دارده شفعه یوقدر عنها ده اولان ضمیر داره راجعدر
احدهما ده اولان ضمیر سکوت ایله انکار ایله اولان صلحه راجعدر وتجب فی دار صلح علیها بهما وشول داره شفعه
واجب وثابت اولور که انك اوزرینه مصالحه اولنمش اوله علیها ده اولان ضمیر داره راجعدر وما استحق من المدعی
کلا او بعضا یرد المدعی حصته من البدل وشول شیء که مدعیدن یعنی متنازع فیهدن اولان مستحق اولنه
کل اولسون بعض اولسون مدعی اولان کمسنک حصه سن یعنی مقدارینی بدلدن رد ایلسون حصته ده اولان
ضمیر ما استحق بره راجعدر ویرجع بالخصومة فیه یعنی مدعی کمسنه مستحق اولان کمسنه ایله مستحق اولان شیئده
خصومت ایلیه فیه ده اولان ضمیر مستحق اولان شیئه راجعدر وما استحق من البدل بعضا او کلا یرجع المدعی الی
دعواه فی قدره وشول بدل صلح که مستحق اولنسه بعض اولسون یاخود کل اولسون مدعی اولان کمسنه نك
مقدارینجه دعواسنه رجوع ایلیه مثلا بر کمسنه بر اخردن بر شیء دعوی ایلیوب مدعی علیه انکار ایلدکدن صکره
اول مدعی اولان کمسنه بر ثوب ایله صلح ایلسه صلح ایلدکدن صکره اول مصالح به اولان ثوب مستحق اولسه مدعی
کمسنه اول دعوی ایلدوکی شیئك دعواسنه رجوع ایدر واول مصالح به اولان ثوبك دعواسنه رجوع ایلمز
اما ایچون بر کمسنه بر اخردن بر دار دعوی ایدوب مدعی علیه اولان کمسنه اول مدعی علیه اولان کمسنه بر ثوب

بیع المعیب وانك اوزرینه مصالحه اولنمز چونکه اول ثوب مستحق اولسه مدعی اولان کمسنه مدعی علیه اوزرینه
اول ثوب ایله رجوع ایلیه دعوا ایله رجوع ایلمیه دعواده اولان ضمیر مدعی یه راجعدر یعنی فی قوله ده اولان ضمیر بیله
راجعدر وهلاك البدل قبل التسليم كاستحقاقه في الفصلين يعني بدل صلحك تسليمندن اول هلاكي
اولمسی مستحق اولمسی کبیدر تقدیم ایدن ایکی فصلده کی بری فصل اقرار وبری فصل انکاردر یعنی صلح
باطل اولور زیرا بدلك هلاکی بیعده بیعی ابطال ایدر بو دخی کذلك استحقاقده اولان ضمیر بدله راجعدر
ولو صالحه دار یدعیها لم یصح یعنی مدعی اولان کمسنه دعوی ایتدوکی دارك بعضنه مصالحه ایلسه اول صلح
صحیح اولمز واول داردن بلیغ قلان دعوی ایتمکه اوزره باقدر بعضها ده اولان ضمیر داره راجعدر
وحیلته ان یزید فی البدل شیئا او یبری عن دعوی الباقی یعنی دارك بعضنه صلح ایلامك جایز
اولمسنك حیله سی بودر کم اول مدعی علیه اولان کمسنه اول واقع بدل لوح برشی زیاده ایلیه مثلا بر ثوب
یکی یا خود دراهم کبی که بو زیاده اول باقیدن عوض واقع اوله یا خود اول مدعی اولان کمسنه اول
مدعی علیه اولان کمسنه یه اول باقیدن ابرا ایلیه مثلا ابرأتك من دعوی هذه الدار کبی

فصل

بو فصل بنه صلحه متعلق بعض اشیایی بیان ایدر ویجوز الصلح عن مجهول یعنی مجهول اولان شیدن صلح واقع اولمق
جایزدر اسقاط اولدوغی جهتدن ولا یجوز الا علی معلوم وبر کمسنه بر شیئه مصالحه اولندوغی زمان لابددر که
معلوم شی اوزرینه اوله زیرا تملیکدر معلوم اولمسه منازعه یه مؤدی اولور بونك حکمی معلوم اوله که
صلح دورت قسم اوزرینه در بر قسمی معلومی معلوم اوزره صلح اولمقدر وبر قسمی مجهولی معلوم اوزره
صلح اولمقدر وبو ایکی قسم فاسد دکل جایزدر وبر قسمی مجهول اوزره صلح اولمقدر وبر قسمی معلومی
ایله مجهول اوزره صلح اولمقدر بو ایکی قسم فاسددر فیجوز عن دعوی المال ای دعوی مال دعوی اولنقدن
صلح اولنمق جایزدر زیرا بیع معناسنده در والمنفعة دخی منفعت دعوی اولنقدن صلح جایزدر
بو صلح اجاره معناسنده واقع اولور وعن الجنایة فی النفس وما دونها عمدا کان او خطأ ودخی
نفسده وما دونهاده واقع اولان جنایه ده کرک عمدا اولسون اول جنایه کرک خطا اولسون
صلح واقع اولمق جایزدر زیرا حق تعالینك فمن عفی له من اخیه شیء قولی دم عمدن واقع اولان صلحده
نازل اولمشدر وعن دعوی الرق والعتق بمال ودخی رق دعواسندن صلح اولنمق جایزدر وبو واقع اولان
صلح اول مدعی علیهك طرفندن مدعی یه صلح ایچون ویریلان مال ایله مدعی جانبندن عتق واقع اولور
ولا ولاء له علیه واول مدعی اولان کمسنك اول عتق اولنان عبد کی اوزرینه ولاسی یوقدر اول مدعی علیه
اولان رقبتنی انکار ایلدوکی اجلدن لهده اولان ضمیر مدعی یه راجعدر علیه ده اولان ضمیر رقیتی دعوی
اولننانه راجعدر وعن دعوی الزوج النكاح وكان خلعا ودخی بر رجل بر خاتونك نكاحنی دعوی ایلدکده
مال ایله صلح واقع اولمق صحیحدر واول مال واقع اولان صلح اول خاتونه خلع واقع اولور مثلا بر رجل

برخاتونك

برخاتونك اوزرینه بو بنم خاتونمدر دیو دعوی ایلسه مزبوره خاتون انکار ایلسه اول رجلی بر مقدار مال
ایله صلح ایلسه اول جایزدر وخلع واقع اولور ویحرم علیه دیانة ان کان مبطلا واکر اول زوجیت دعوسنده ایدن
ایدن آدم دعواسنده باطل اوزره ایسه اول بدل آلمق اوزرینه حرام اولور دیانت جهتندن ولا یجوز ان ادعته
المرأة واکر خاتون بر رجلك منکوحه سی اولدوغنی دعوی ایلسه اول بدل صلحی ویرمك جایز دکلدر وقیل یجوز
وبعض روایتده جایزدر دیلدی زیرا اول خاتونك مهرینه زیاده قلنور دیمكده ده اولان ضمیر نکاحه
راجعدر ولا عن دعوی الحد ودخی بر رجلك اوزرینه حدی موجب اولان دعوی دن تمامنی ایچون مال
ایله صلح اولنمق جایز دکلدر واول افترا ایلدوکی حالده ایلیه مثلا بر کمسنه بر زانی یا خود شارب خمری حاکمه
افترا ایلمکه مرافعه ایلسه اول ماخوذ اول حاکمه افترا ایلامك ایچون بر مقدار مال ایله صلح ایلسه اول باطل اولور
واخذ اولنان مال کیرو صاحبنه رد اولنور زیرا اول حد حق الله در انی مال ایله صلح ایلمك جایز دکلدر واذا
قتل عبد مأذون رجلا عمدا وصالح عن نفسه لا یجوز واکر بر عبد مأذون بر رجلی عمدا قتل ایدوب کندو نفسی
مال تجارتندن بر مقدار مال ایله صلح ایلسه جایز دکلدر زیرا اول عبد انجق تجارتده متصرف اولمغه مأذوندر
کندو نفسنه تصرف ایلمکه مأذون دکلدر نفسه ده اولان ضمیر عبده راجعدر بخلاف صلحه عن نفس عبد له
قتل رجلا عمدا اما اول عبد مأذونك عبدی بر رجلی عمدا قتل ایلیوب سیدی اول قتل ایدن عبدك نفسنی
مال ایله صلح ایلیه اول تقدیم ایدن مسئله نك خلافیدر مثلا عبد مأذونك بر عبدی بر رجلی عمدا قتل ایلسه
سیدی اولان کمسنه انی مال ایله صلح ایلیه جایزدر واول قتل اولنان عبد اکر کندو کسبندندر صلحه ده اولان
ضمیر عبد مأذونه راجعدر لهده اولان دخی اکا راجعدر وان صالح عن مغصوب تلف باکثر من قیمته جاز وقالا
یبطل الفضل ان کان لا یتغابن فیه واکر بر کمسنه بر تلف اولنمش مغصوب اولان شیئی قیمتندن اکثر برشی ایله
مصالحه ایلسه جایزدر امام ابو حنیفه قتنده زیرا تراضی ایله وبر عوض اولور ربا اولمز واما امامین دیدیلرکه قیمتندن
فاضل اولان باطل اولور اکر اول فضل تغابن اولنمز ایسه زیرا اول فضل ربادر قیمته ده اولان ضمیر مغصوب
فیه ده اولان فضله راجعدر وان بعوض صح مطلقا اتفاقا واکر صلح عروض ایله اولسه مطلقا اتفاق علما
ایله جایزدر زیرا اولنزیاده لك واقع اولان اختلاف قتنده ظهور ایلمز وان اعتق موسر عبدا مشترکا
وصالح عن باقیه باکثر من نصف قیمته بطل الفضل واکر موسر اولان کمسنه مشترك اولان عبدی عتق ایلسه
وباقیسنی کندو شریکندن نصفنك قیمتندن زیاده ایله مصالحه ایلسه اول نصفدن زیاده اولان فضل
باطل اولور بلسنك اتفاقیله باقیه ده اولان ضمیر عبده قیمته ده اولان دخی عبده راجعدر وان بعرض صح
واکر عرض ایله اولمش ایسه ده صحیح اولور زیرا بیان اولنمشدرکه اول فضل اختلاف جنس قتنده ظاهر اولمز
ویجوز صلح المدعی بمال یدفعه للنکل یعنی مدعی اولان کمسنه منکر مدعی علیه اقرار
ایلسون ایچون مال دفع ایدوب صلح اولنمق جایزدر واول ویریلان مال بدل صلح واقع اولور وبو صلح منکر

اولان كمسنك حقنده بيع كبي اولور ومدعى اولانك حقنده ثمن ده واقع اولان زياده لكن كبي اولور ديدكده
اولان ضمير بازرماله راجعدر رنده اولان ضمير مدعى يه راجعدر وبدل الصلح عن دم عمدا وعلى بعض دين يدعيه
يلزم الموكل لا الوكيل يعني دم عمددن اولان بدل صلح وياخود بعض دينك ادعا ايلديكي دينك بعضيسي اوزرينه
واقع اولان بدل صلح موكله اولان كمسنه لازم اولور وكيله لازم اولمز زيرا وكيل اولان ... اولدوغي اجلدن
بدل صلح اكا لازم اولمز الا ان ضمنه الا الذي وكيل اولان كمسنه اول بدله ضامن اولسه اول زمان انه لازم اولور
ضمنه ده اولان ضمير بدله راجعدر وبدل ما هو بيع يلزم الوكيل وشول بيع كبي اولان شيئك بدلي مثلا بر
مقدار مال دين بنه مال اليه صلح اولسه وكيله لازم اولور زيرا بيعده واقع اولان حقوق وكيله راجعدر وان
صالح فضولي اكر فضولي اولان كمسنه مدعى عليه طرفندن مدعى اولان كمسنه مصالحه ايلسه وضمن البدل
او اضاف الى ماله ودخي ايلديكي صلحك بدلنه ضامن اولسه ياخود كندو ماله اضافت ايلسه مثلا على الف
من مالي ياخود عبدي هذا ديسه او اشار الى عرض او نقد بلا اضافة وياخود بر عرض يا بر نقده اضافت
اشارت ايلسه مثلا على هذا الالف ياخود على هذا العبد ديسه او اطلق وسلم صح ياخود اطلاق ايلسه
مثلا على الف ديسه وتسليم ايلسه اول فضوليك صلحي صحيح اولور بو ذكر اولنان مسائلك هر بريلرنده علتي
ذكر اولنمق تطويل الا المقين محلندن مراجعت اولنه ماله ده اولان ضمير فضوليه راجعدر وكان متبرعا اولان
فضولي اولان كمسنه مدعى عليه ايچون متبرع اولور وان اطلق ولم يسلم توقف واكر اول فضولي اولان كمسنه
اطلاق ايدوب يعني على الف درهم ديوب تسليم ايلمسه صلح توقف اولنور فان اجازه المدعى عليه جاز ولزمه البدل
والا بطل اكر اول مدعى عليه اولان كمسنه اول صلحه جواز ويرسه جايز اولور واكا بدل لازم اولور واكر
جواز كوسترمز ايسه باطل اولور زيرا اول مصالحه فضوليدن مطلوب ولايتي يوقدر بو اجلدن تعريفه نافذ اولمز

فصل

القطع في الدين بو باب دينك صلح واقع اولان صلحك احكامي بياننده در الصلح عن ما استحق
المداينة على بعض جنسه اخذ لبعض حقه واسقاط الباقي لا معاوضة عقد مداينه ايله مستحق اولان شيئك
جنسنك بعضيسي اوزرينه صلح اولمق مثلا بر كمسنه بر آخرده بيك درهمي اولوب بشيوز درهم صلح اولسه حقني
اخذ ايدوب باقيسين اسقاط ايلمك قبيلندن اولور معاوضه اولماز زيرا معاوضه اولسه ربا اولور
جنسه ده اولان ضمير ما استحقه راجعدر حقه ده اولان ضمير مصالحه راجعدر باقيه ده اولان ضمير حقه راجعدر
فلو صالح عن الالف الحال على مائة حالة والف مؤجل صح اديجى بر كمسنه حال اولان بيك درهمي يوز درهم
ياخود حال اولان بيك درهمي بيك مؤجله صلح اولسه صحيح اولور زيرا اولكي صورتده بعض حقني الوب بعضيسين
اسقاط المشش اولور وايكنجي صورتده معاوضه قلمدن ملكى ديكل اوزى تاخير اولنماغه محتاجدر وكذا عن الف جياد
وعلى مائة زيوف ودخي بيك ايو درهمدن بيك زيوف اوزرينه صلح اولسه صحيح اولور ولا يصح عن دراهم على دنانير
مؤجلة يعني حال اولان بيك درهمدن مؤجل دنانيره اوزرينه صلح اولمق صحيح اولمز دعوى الف مؤجل على نصفه حالا

مطلب

ودخي

ودخي بيك مؤجل دنانيره اوزرينه صلح اولمق صحيح اولمز وعن الف مؤجل مؤجل درهمدن بشيوز حال درهمه
صلح اولمق صحيح دكلدر او عن الف سود على نصفه بيضا ودخي بيك قره درهمدن بشيوز بياض درهم اوزرينه صلح
اولمق صحيح دكلدر وان قال من له على الف ادي غدا نصفه على انك بري من باقيه ففعل بري والا فلا ابراء
يعني شول كمسنه نك كه بر آخر اوزرنده بيك درهمي اولوب بكا يارين نصفني ادا ايله اول باقيسندن بري اولمق
اوزره ديسه اول مديون اولان كمسنه اول بيك نصفيني اول باقيدن بري اولمق اوزره ادا ايلسه بري اولور والا
امام ابو حنيفه قتنده خلافا لابي يوسف ابو يوسف ايچون خلاف واردر يعني انك قتنده بري اولور زيرا ابرا مطلقدر
وان قال صالحتك على نصفه على انك ان تدفع غدا النصف فالالف عليك لا يبرأ فلم تدفع اجماعا واكر بيك
درهم صاحبي اولان كمسنه مديون اولان كمسنه يه سني سنده اولان بيك درهمك نصفنه مصالحه ايلدم شول
شول وجه اوزره كه اكر سن بكا يارين اول مصالحه ايلدوكم نصفي دفع ايلمزسك بنه اول الف اوزريكم لازم اوله
اجماع ائمه ايله اول نصفي دفع ايلمسه بري اولمز زيرا تصريح ايله ذكر اولنمشدر نصفه ده اولان ضمير الفه راجعدر
وان قال ابرأتك من نصفه على ان تعطيني نصفه غدا بري من نصفه اعطى او لم يعط واكر اول بيك درهم
صاحبي اولان كمسنه مديون اولان كمسنه يه سني سنده اولان بيك درهمك نصفندن ابرا ايلدم يارين
بكا اول نصفي ويرمك اوزره ديسه اول مديون بو قول ايله بري اولور استر ويرسه اول نصفي ويرسون استر ويرمسون
زيرا ابرائت مطلق واقع اولمشدر من نصفه ده اولان ضمير الفه راجعدر وكذا اذا قال ادي نصفه على انك
بري من باقيه ولم يوقت ودخي صاحب دين اولان كمسنه مديون بكا سنده اولان بيك درهمك نصفيني
ادا ايله اول بيك باقي قلان نصفندن بري اولمق اوزره ديسه وادايه بر وقت تعيين ايلمسه اول مديون بري
اولور باقيه ده اولان ضمير الفه راجعدر ولو قال ان اديت الي نصفه فانت بري او اذا اديت فانت الابراء او متى اديت
لا يصح وانا ديمكه يعني بر كمسنه مديونه اكر سنده اولان بيك درهمك نصفني ادا ايليسك اول بر نصفندن بري
اوزرسن ديسه ياخود تجي اولسنده اولان بيك درهمك نصفيني بكا ادا ايدرسك اول بر نصفندن بري اولورسن
ديسه اول ابرا صحيح اولماز اكر ادا ودخي ابرا زيرا شرط صريحه تعليق ايلمشدر وبرائتك شرط ايله تعليقي اولنموق
باطلدر ومن قال سرا لا اقر لك بمالك حتى تؤخره عني او تحط عني ففعل جاز وشول كمسنه كه كندو دني
صاحبنه بوسنك بنده اولان حقكه اقرار ايلمم تا كه بر قاچ آي تاخير ايتمينجه ياخود اقرار ايلمم تا انك بر قاچني
اوزرمدن اسقاط قوميسن صاحب دين اولان كمسنه امتثال ايدوب بر قاچ كون تاخير وياخود بر قاچني
اسقاط قوسه جايزدر زيرا مالكدن اكراه صادر اولمشدر دينه ده اولان ضمير ما قبلنده اولان من لفظنه
راجعدر تؤخره ده اولان ضمير دينه راجعدر وان اعلن لزمه للحال واكر سرا سويلميوب اعلان ايلسه تاخير سز
وحط سز اول مالي اول آن لازم اولور

فصل

بو فصل صلحه متعلق نيچه اشيا بياننده در
وان صالح احد ربي الدين عن نصفه على ثوب فلشريكه ان يتبع المديون بنصفه او يأخذ نصف الثوب يعني اكر ايكي

مطلب

دین صاحبی اولان کمسنه ترکه بر یمی مدیون اوزرینه اولادی کندو نصفنی دین برثوب اوزرینه مصالحه ایلسه
اول برشریکینه جایزدر دیدکر کندو نصفنی استخلاص ایلمیده اولمدیونه تابع اولر یعنی نصفنی انلدن طلب ایدوب یاخود
اطلاق ثوبک نصفنی شریکندن اخذ ایلمیه عن نصفه ده اولان ضمیر احد راجعدر بنصفه ده اولان ضمیر شریکه راجعدر
الا ان یضمن له المصالح ربع الدین الا بجق مصالح اولان کمسنه اول ربع دینه ضامن اولسه کندو نصفنی اول
مدیوندن طلب ایلیه و اول ثوبک نصفنی اخذ ایلمیه زیرا حقی دیننده در ثوبده دکلدر اخذ اولان ضمیر شریکه راجعدر
وان قبض شیئا من الدین شارکه شریکه فیه وتبعا الغریم بما بقی واکر ایکی شریکدن بری مدیون اولان کمسنه دن
ذمتنده اولان دیندن برشی قبض ایلسه اول برشریکی اول قبض ایلدوکی شیئده اکا شارک ایلر واول باقی
قلانده غریمه کرمدیونه متابعت ایدرلر یعنی اندن اخذ ایدوب قسمت ایدرلر شارکه ده اولان ضمیر قابضه
راجعدر شریکه اولان بنا کا راجعدر فیه اولان ضمیر شیئه راجعدر و منابر اعن نصیبه او قبض الغریم
بدین سابق لا یضمن لشریکه وشول شریک کرمدیون اولان کمسنه کندو حصه سندن ابرا ایلسه یاخود
کندوده اولان دینی قدیم ایله کندو غریمینه مقاصه ایلسه ذکر اولنان صورتده شریکنک حصه سنه ضامن اولمز
نصیبه ده اولان ضمیر شریکه ده اولان ضمیر ما قبلنده اولان لفظه راجعدر وان ابراء عن البعض قسم الباقی
علی سهامهم واکر ایکی شریکدن بری کندو حصه سندن مدیونده اولان دینک بعضیسنی ابرا ایلسه اول باقی
قلان دین اوزرلرینه سهاملری مقداری قسمت اولنور مثلا ایکی شریکدن برکمسنه ده یکرمی درهم دینی اولسه
اول ایکیسنک بری مدیون اولان کمسنه یه کندو حصه سندن بش درهم ابرا ایلسه اول باقی قلان اون بش درهمی
الورسهاملری قدر قسمت اولنور ابرا ایدن کمسنه بش درهم الور واول بریسی اون درهم الور وان اجل نصیبه
لا یصح واکر ایکی شریکدن بری کندو نصیبنی تاجیل ایلسه صحیح اولماز امام ابو حنیفه ایله امام محمد قتنده خلافا
لابی یوسف ابو یوسف ایچون بو مسئله ده خلاف واردر یعنی انک قتنده شریک کندو حصه سنی تاجیل ایلمک
صحیحدر ابراصحیح اولدوغی کبی وبطل صلح احدهما بالتسلم عن نصیبه علی ما وقع ایکی صاحب سلم کمسنه ترکه برینک
کندو نصیبنده دفع ایلدوکی شیئک اوزرینه صلح اولمسی باطل اولور مثلا دفع ایلدوکی راس مالی یوز درهم ایدی
بینه انک اوزرینه صلح اولسه صحیح دکلدر زیرا اول شریک لزدمتنده اولان دینک قسمی لازم اولور اولا ایسه
جایز دکلدر نصیبه ده اولان ضمیر احدهما راجعدر وان اخرج الورثة احدهم عن عرض او عقار بمال او عن احد النقدین
بالاخر او عنهما بهما صح قل البدل او کثر یعنی وارثلر اولان کمسنه لر ترکه کندولردن برینی متروکاته اولان عرضندن
یاخود عقاردن برمقدار مال ایله صلح ایدوب اخراج ایلسه لر یاخود موجود ایکی نقدک برندن اول برا خره صلح
ایدوب اخراج ایلسه لر مثلا متروکات التون اولوب اکا برینه کموش ویرسه لر یاخود نقدیندن بینه نقدین ایله
صلح ایلیوب اخراج ایلسه لر صحیح اولور ترکه ویردکلری بدل قلیل اولسون ترکه کثیر اولسون زیرا حضرت
عثمان رضی الله عنه عبد الرحمن بن عوفک خاتونینی ربع ثمننده سکسان بیک التونه و بعض نسخه لرده

سکسان اوچ بیک التونه مصالحه ایلدی عنهما ده وبهما ده اولان ضمیر لر نقدینه راجعدر وعن نقدین وغیرهما
باحد النقدین لا یصح واکر ایکی نقددن و ایکی نقددن غیریلردن ایکی نقدک بریله صلح ایدوب اخراج ایلسه لر صحیح اولماز
الا ان یکون المعطی اکثر من نصیبه من ذلک الجنس مکر اول معطی کم وارثه ویریلان شیئه کندو جنس متروکاتی
اولان نصیبندن اکثر اوله زیرا اول زیاده لک متروکاتک نقیه سنک مقابلنده مستغرق واقع اولور من نصیبه اولان
ضمیر وارثکه اخراج ایلدوکی احده راجعدر وان بعرض جاز مطلقا واکر وارث اولان کمسنه ترکه بر برینی نقدیندن
عرض ایله صلح ایدوب اخراج ایلسه لر مطلقا جایزدر زیرا ربالزم وان کان فی الترکة دین علی الناس فادخلوه لیکون
الدین لهم بطل الصلح واکر برمیتک متروکاتنده ناس اوزرنه برمقدار دیون اولوب وارث اولان کمسنه لر کندولرنک
برینی صلح ایدوب اخراج ایلسه لر اول ناسده اولان دین کندولرنک اولمق ایچون صلح باطل اولور زیرا اول مصالحک حصه سینی
بغیر من علیه الدین تملیک اولور فادخلوه ده اولان ضمیر بارز اخراج اولنان وارثه راجعدر وان شرطوا براءة الغرماء
منه نصیبه صح واکر اول میتک وارثلری اولان کمسنه لر موجود اولان غرمانک بینه کندولردن وارثک نصیبندن
بری اولملرینی شرط ایلسه لر صحیح اولور زیرا اسقاط قبیلندندر وکذا ان قضوا حصته منه او اقرضوه قدرها واحالهم به
علی الغرماء وصالحوه عن غیره ودفع ان وارث کمسنه لر اول وارثک حصه سن اول دیندن متبرع اولرق ادا ایلده
قضا ایلسه لر یاخود اکا حصه سی قدر برشی اقراض ایلسه لر یاخود وارث اولان کمسنه اول وارثلری اول غرمایه
حواله ایلسه وارثلر دخی اول وارثی اول دینک غیرسیله مصالحه ایلسه لر صحیح اولور حصته ده اولان ضمیر مصالح اولان
اولان وارثه راجعدر منه ده اولان ضمیر دینه راجعدر اقرضوه ده اولان ضمیر مصالحه راجعدر قدرها ده اولان ضمیر حصه یه راجعدر
به ده اولان ضمیر بیته راجعدر صالحوه ده اولان ضمیر وارثه راجعدر عن غیره ده اولان ضمیر دینه راجعدر وفی صحة الصلح
عن ترکة هی اعیان غیر معلومة علی مکیل او موزون اختلاف فی صحته و جار و مجرور محلا مرفوع جز مقدم اختلاف
لفظا مرفوع مبتدا ء مؤخردر یعنی اعیانا غیر معلومه اولان متروکاتی مکیل یاخود موزون اوزرینه صلح اولمسنک صحتنده
اختلاف واردر بر فرقه عدم جوازینه ذاهب اولمشلردر زیرا مسئله ده شبهه الشبهه واردر الاصح الجواز ان علم انها
غیر المکیل والموزون اذا کانت کلها فی ید البقیة اما اصح اولان جایز اولمسیدر یعنی اول مصالح اولان کمسنه اول
اعیانی مکیل ایله موزونک غیریسی اولدوغنی بلسه و قتا کر اول اعیانک جملهسی باقی قلان وارثلرک یدنده
اولسه انها ده اولان کلها ده اولان ضمیر لر اعیانه راجعدر وان کان فی الترکة دین غیر مستغرق فالاولی ان لا یصالح
قبل قضائه واکر دخی دین مستغرق اولمسه اول اولی بودر کم اول دین قضا اولنمزدن اول مصالحه اولنمه انمه علما
جایز اولور دیدیلر قضائه ده اولان ضمیر دینه راجعدر والقسمة کذلک قیاسا لا یجوز استحسانا یعنی قسمت
قیاسا جایز دکلدر اما استحسانا جایزدر دیدیلر و قیل القیاس ان یوقف الکل والاستحسان ان یوقف قدر الدین
ویقسم الباقی ودخی دیدیلر کم قیاس اول مالک کلیسی موقوف اولوب قسمت اولنمامقدر واستحسان دین
مقداری موقوف ایلیوب باقیسین قسمت اولنمقدر

کتاب

چون مصنف رحمه کتاب صلحک الحاقنی

بیانندن فارغ اولدیسه مضاربتک احکامی بیاننه شروع ایلدی مضاربه ضاربک مصدریدر لغتده ضرب
فلان فی الارض دیسه سار قولندن مشتقدر زیرا قرآن عظیمده وآخرون یضربون فی الارض یبتغون من فضل الله
مضمونی ایه مسافرون للتجارة بیورلشلردر وجه تسمیه بودرکه مضارب اولان کمسنه ضرب یعنی سیر سفره محتاج
اولمسیدر اصطلاح فقهاده هی شرکة فی الربح بمال من جانب وعمل من جانب یعنی مضاربه اصطلاحده
ایکی کمسنه بر مالک ربحنده شریک اولمقدر برینک جانبندن مال ایله وبرینک جانبندن عمل ایله مثلا بر
کمسنه بر آخره بیک درهم ویروب بو بیک درهم ایله سفر ایلیوب تجارت ایله وحاصل اولان ربح بینم ایکمزک
مابیننده برابر اوله دیه والمضارب امین یعنی مضارب اولان کمسنه امیندر مال مضاربه یدنده تلف
اولورسه تقدیرجه ضامن اولمز فاذا تصرف فوکیل فان ربح فشریک فان خالف فغاصب چون اول مضارب اولان
کمسنه اول ماله تصرف ایلیه وکیل اولور زیرا رب المالک امریله عمل ایلر وچون ماله ربح ایلیه شریک اولور
زیرا اول ربح مالک سببی ایله تحصیل اولنمشدر وچون مضارب مخالفت ایلیه غاصب اولور متعدی اولدوغی
اجلدن بو تقدیرجه ضامن اولور وان شرط کل الربح فمستقرض واکر اول مضارب اولان کمسنه ربحک
کلیسنی شرط ایلسه مستقرض اولور زیرا ربحک کلیسنه مستحق اولماز مالک کلیسی انک اولمسیجه وان
شرط رب المال فمستبضع واکر مضارب اولان کمسنه اول مال مضاربدن حاصل اولان ربحی رب المال
شرط ایلسه مستبضع اولور استبضاعک معناسی بر کمسنه بر مقدار مال ویروب بر آخر کمسنه یه کر بکا بو مال ایله
فلان متاعی فلان دیاردن اشترا ایله دیه اول دخی تعیین اولنان متاعی اشترا ایدوب الکا تسلیم ایلیه
یعنی ایلدوکی خدمت مقابلنده اجرت طلب ایلیه بو تقدیرجه وکیل متبرع اولور شارح حاقانی بو تعریف ایلمشدر
فان فسدت فاجیر فله اجر مثله ربح او لم یربح واکر اول مضاربه عقدی فاسد اولسه اول مضارب اولان اجیر اولور
اجیر اولدوغی تقدیرجه الکا اجر مثل واردر استر ربح اولسون استر اولمسون زیرا مضاربه فاسده ده اجر مثل
لازم اولور ولا یزاد علی ما شرط له عند ابی یوسف یعنی اجر مثل لازم اولدوغی تقدیرجه شرط اولنان مقدارکندن اوزرینه
زیاده اولنمیه خلافا لمحمد امام محمد ایچون خلاف واردر زیرا امام محمد دیدیکه الکا اجر مثل واردر اکر شرط اولنان
مقدارکندن اوزرینه زیاده اولورسه ده ولا یضمن المال فیها ایضا ودخی مضارب اولان کمسنه مضاربه
فاسده ده مال ضامن اولماز زیرا مال مضاربه فاسده ده مضمون دکلدر ولا تصح المضاربة الا بمال
تصح به الشرکة یعنی عقد مضاربه صحیح اولماز الا شول مال ایله که عقد شرکت انکله ایلمک صحیح اوله یعنی لابددر که
رأس مال درهم یاخود دنانیر یاخود فلوس نافقه اوله نتکم شرکتده بیان اولنمشدر ولو دفع عرضا وقال بعه
واعمل فی ثمنه مضاربة او قال اقبض مالی علی فلان واعمل فیه مضاربة جاز ایضا یعنی اکر مضارب اولان کمسنه
بر آخره عروض تجارتدن بر عرض دفع ایدوب بونی بیع ایله وثمنی ایله مضاربه ایله دیسه یاخود فلان کمسنه ده اولان
مالی قبض ایله واول مالی مضاربه ایله دیسه جایز اولور بعده ثمننده اولان ضمیر عرضه راجعدر فیه ده

اولان ضمیر ما قبلنده اولان مایه راجعدر وشرط تسلیم المال الی المضارب بلا ید لرب المال فیه یعنی مال مضاربه
مضارب اولان کمسنه یه رب المالک انده یدی اولمقسزین تسلیم اولنماسی شرطدر زیرا مال بیننده امانتدر
اول مضاربه تسلیم اولنمسه لابددر فیه ده اولان ضمیر ماله راجعدر عاقدا کان او غیر عاقد کالصغیر اذا
عقد ماله ولیه واحد الشریکین اذا عقد معه الآخر کرک رب المال اولان کمسنه اول عقد مضاربه یه کندو نفسی
بالذات عاقد اولسون کرک اولمسون شول صغیر کبی که ولیسی انکا عقد مضاربه عقد ایلمش اوله ویاخود ایکی
شریکک بری کبی که بونلرک ایکنجیسی اول برآخر که انکا عقد ایلمش اوله زیرا یدی ثابتدر ویدینک بقاسی مضاربه تسلیم اولنمقدن
مانعدر عقدها ده اولان ضمیر مضاربه یه راجعدر ولده اولان ضمیر صغیره راجعدر وکون الربح بینهما مشاعا
ودخی مضارب ایله مضاربک مابیننده ربحک مشاع اولمسی شرطدر زیرا ان شرط لاحدهما عشرة دراهم
مثلا احدهما ایچون اون درهم شرط اولنسه مثلا اول مضاربه باطل اولور وکل شرط یوجب جهالة الربح یفسدها
وهر شرط که ربحک جهالتنه موجب اوله مضاربه یی افساد ایدر یفسدها ده اولان ضمیر مضاربه یه راجعدر
وما لا فلا وهر شرط که ربحک مجهول اولمسنه موجب اولمیه عقد مضاربه یی افساد ایلمز ویبطل الشرط کشرط الوضیعة
علی المضارب یعنی عقد مضاربه ده شرط ذکر اولنمق باطلدر مضاربه نک اوزرینه وضیعه یعنی حاصل اولان
زیان وخسارانی شرط ایلمک زیرا شرط زاید کرانک قطعنه موجب دکلدر واولا اشتراط عقدده ذکر اولنان وضیعه
رب المال اوزرینه حساب اولنور وللمضارب فی مطلقها ان یبیع ویشتری ویوکل بهما ویسافر ویبضع ویودع
ویرهن ویؤجر ویستاجر ویحتال بالثمن علی الایسر وغیره یعنی زمانا ایله ومکانا ایله مقید اولمیان مضاربه ده مضارب
اولان کمسنه ایچون جایزدر که اول مال مضاربه ایله بیع وشرا ایلیه ودخی بیع وشرایه وکیل نصب ایلیه وبضاعة ایلیه یعنی مال
مضاربه نک بر مقدارینی بر نوع متاع اشترا ایلمک ایچون بر کمسنه یه ویرمکدر ودیعه ویره ورهنه قویه واجاره یه ویره
واستیجار ایلیه ودخی صاحب یسار وغیره که صاحب اعسار در اوزرینه اولان ثمنه حواله اوله زیرا عقد مطلقدر
وبو عقوددن مراد ربح حاصل اولمقدر ربح ایسه بو اشیا ایله حاصل اولور مطلقها ده اولان ضمیر مضاربه یه راجعدر
غیره ده اولان ضمیر ایسره راجعدر ولو ابضع رب المال صح ولا یفسد المضاربة وحتی رب المال اولان کمسنه مال مضاربه
ابضاع ایلسه صحیح اولور وانکله مضاربه فاسد اولمز برده اولان ضمیر ابضاعه راجعدر ولیس له ان یضارب الا باذن
رب المال وبقوله اعمل برایک مضارب اولان کمسنه مضاربه ایلمک جایز اولمز الا رب المال دلالتنکسنک اذنی ایله
یاخود کندو رایک ایله عمل ایله دیدکده ولا بده اولان ضمیر مضاربه راجعدر ولا ان یقرض ولا ان یستدین
او یهب او یتصدق الا بالتنصیص ودخی مضارب اولان کمسنه قرض ویرمسی واستدانه ایلیسی وهبه ویرمسی
وتصدق ایلمسی جایز دکلدر مکر رب المال دلالتی بو اشیانک تنصیص وتعیین ایلیه اول زمانده جایز اولور
زیرا توکیل کبی اولور فان اشتری بمالها بزا او قصره او حمله بماله فهو متبرع یعنی بحق مضارب اولان کمسنه مال مضاربه
ایله بر ثوب اشترا ایدوب قصاره دق ایتدرسه یاخود انی بر مکاندن بر مکانه نقل ایچون حمالیه حق ویرسه متبرع اولور

بالنها ده اولان ضمیر مضاربه راجعدر فعصره وجلده اولان ضمیر لر بزه راجعدر بمالها ده اولان ضمیر شرانک فاعلنه
راجعدر وان قیل له اعمل برایک اگر رب المال اولان کمسنه اول مضاربه اعمل برایک دیسه ده صبغ وتجارتدن دکلدر
والخلط بماله ودخی مضارب اولان کمسنه جایزدر که مال مضاربه کندو مالی ایله خلط ایلیه وایکی مالی برابر ایدوب
تجارت ایلیه وله الصبغ ان قیل ذلک ودخی مضاربه جایزدر که صبغه محتاج اولان شیء صبغ ایلیه اگرچه اول
صبغ ارتفاق دینلسه بعض شراح ان قیل له ذلک قیدنی صبغه ارجاع ایتمشلر اما ترکیبه نظر اولنسه خلط ایله صبغه ارجاع
اولنمسی کورینور لزده اولان ضمیر مضاربه راجعدر فلا یضمن به ویصیر شریکا بما زاد اذا ایله اولنسه مضارب اولان
کمسنه اول ایلدوکی صبغ سببی ایله ضامن اولماز اول صبغک زیاده ایلدوکی شیئده شریک اولور بهده اولان ضمیر صبغه
راجعدر وحصته لرالذا بیع واول حادث اولان صبغک حصته سی قیمتی اول مصبوغ اولان ثوب بیع اولنسه مضارب
ایچون اولور حصة الثوب فی المضاربة ودخی مضاربه ایچون اول مال مضاربه ده اولان ثوب ابیضک حصه سی واردر
مثلا بر ثوبک بهاسی اق ایکن بیک درهم اولسه مصبوغ اولدقدن صکره بیک ایکی یوز درهم اولسه بیک درهمی مضاربه نک
اولور وایکی یوز درهمی مضاربک اولور بدل مال صبغدر حصته ده اولان ضمیر صبغه راجعدر لهده اولان ضمیر مضاربه
راجعدر وان قیدت ببلد او سلعة او وقت او معامل معین فلیس له ان یتجاوز کما فی الشرکة واگر اول کمسنک مابیننده
واقع اولان عقد مضاربه بر بلد ایله تقیید اولنسه مثلا مصرده تجارت ایله دینلسه یاخود بر سلعه ایله تقیید اولنسه
مثلا بزدن غیری بر نسنه تجارت ایلمیه سن ویاخود بر وقت معین ایله تقیید اولنسه مثلا جمعه کوننده ن
غیری کونده بیع وشرا ایلمه دیسه ویاخود بر معامل معین ایله تقیید اولنسه فلان تاجردن غیری کمسنه ایله
معامله ایلمه دیسه مضارب اولان کمسنه یه جایز دکلدر که ذکر اولنان قیدی تجاوز ایدوب مخالفت ایلیه شرکده
اولدوغی کبی فان تجاوز ضمن والربح له اگر اول مضارب اولان کمسنه قیودی تجاوز ایدوب بر شیء تلف ایلسه
ضامن اولور واول حاصل اولان ربح انکدر زیرا انکا ضمان ایله مالک اولمشدر فان قال اعمل لاهل الکوفة والصیارفة
فعامل فی الکوفة غیر اهلها او الصیارفة مع غیر الصیارفة لایکون مخالفا اگر رب المال اولان کمسنه مضاربه اولان
کمسنه یه اهل کوفه ایله معامله ایله یاخود صرافلر ایله معامله ایله دیسه مضارب اولان کمسنه مخالفت ایلیوب
نفس کوفه ده اولان غیریلر ایله معامله ایلسه یاخود صرافلرک غیریسی ایله مصارفه ایلسه بو ایکی
صورتده مخالفت اولمز زیرا مقصود کوفه ده وصرافلر ایله معامله ایلمکدر حاصل اولمشدر اهلها ده اولان
ضمیر کوفه یه راجعدر وکذا لو قال اشتر فی سوقها فاشتری فی غیره ودخی رب المال اولان کمسنه مضارب
اولان کمسنه یه کوفه بازارنده اشترا ایله دیسه مخالفت ایدوب کوفه بازارینک غیرسنده اشترا ایلسه مخالفت
عد اولنماز زیرا کوفه نک جمله سی بقعهٔ واحده حکمنده در فی سوقها ده اولان ضمیر کوفه یه راجعدر بخلاف قوله لاتشتری
فی غیر السوق اما رب المال مضارب اولان کمسنه یه لاتشتری فی غیر السوق یعنی بازارک غیریسنده اشترا ایلمه
دیسه اول تقیید ایدن مسئله نک خلافیدر زیرا بو صورتده وان قال خذ هذا المال تعمل فیه فی الکوفة او فاعمل به

فيها

فيها فهو تقييد واگر رب المال اولان کمسنه مضارب اولان کمسنه یه بو مالی کر انک ایله کوفه ده عمل ایده سن دیسه ویاخود
انک ایله انده عمل ایده سن دیسه یاخود بو مالی نصفیله التجارت ایله دیسه رب المال اولان کمسنه نک طرفندن تقیید
اولور انک ایله عمل ایلمک واجب اولور بخلاف وصح واعمل به فیها اما رب المال خذه واعمل به فیها بو مالی ال وانک
ایله کوفه ده عمل ایله دیسه تقدم ایدن مسئله نک خلافیدر خذه ده اولان وبه ده اولان ضمیر لر ماله راجعدر فیهاده اولان
ضمیر کوفه یه راجعدر وللمضارب ان یبیع نسیئة مالم اجلا لایبیع الیه التجارة ودخی مضارب ایچون جایزدر که نسیئه
ایله بیع ایلیه جایز اولماز زیرا تجار طائفه سی اول مدتله بیع ایلمزلر الیه ده اولان ضمیر اجله راجعدر فان باع
بنقد ثم اخر صح اجماعا واگر اول مضارب اولان کمسنه نقد ایله بیع ایلیوب صکره تاخیر ایلسه اجماعا صحیح اولور
وان یاذن لعبد المضاربة فی التجارة ودخی مضارب اولان کمسنه جایزدر که مال مضاربه اولان عبده تجارت ایلمک
ایچون اذن ویره زیرا نفعی متوقع ومحتملدر ولیس له ان یزوج عبدا او امة من مالها ودخی مضارب اولان کمسنه یه
جایز دکلدر که بر عبدی یاخود بر امه یی مال مضاربه دن تزویج ایلیه زیرا رب المال اولان کمسنه بو شیدن متأذی
ومتضرر اولور من مالها ده اولان ضمیر مضاربه یه راجعدر ولا ان یشتری به من یعتق علیه ان کان فی المال ربح
ودخی مضارب اولان کمسنه یه جایز دکلدر که مال التجارتدن کندو اوزرینه شرا ایله عتق اولنان کمسنه اشترا ایلیه
اگر مالده ربح وار ایسه زیرا عتق اولنمغله رب المالک ضرری ایدر واگر مالده ربح یوغیسه عتق اولنمز بهده اولان
اولان ضمیر ماله راجعدر علیه ده اولان ضمیر مضاربه راجعدر فان حدث الربح بعد الشراء عتق نصیبه ولا یضمن
واگر اول ربح اول عتق اولنان کمسنک شراسندن صکره حادث اولسه انجق مضارب اولان کمسنک نصیبی عتق
اولور ورب المال اولان کمسنک حصه سنه ضامن اولماز زیرا شارکه ربحک حصولندن صکره اولور بل یسعی
المعتق فی نصیب رب المال بلکه اول معتق اولان کمسنه رب المال اولان کمسنک حصه سنه سعی ایدوب ادا ایلیه ولو
اشتری المضارب بالنصف امة بالف وقیمتها الف فوطئها فولدت ولدا یساوی الفا فادعاه موسرا فصارت
قیمته الفا ونصفه یعنی نصفه ایله مضارب اولان کمسنه بیک درهم ایله امه اشترا ایلسه وحال بوکه اول امه نک قیمتی
بیک درهم اولسه اشترادن صکره وطی ایلیوب مدة حمل تمام اولدقدن صکره بیک درهم وکر بر ولد کتورسه مضارب
اولان کمسنه صاحب یسار اولدوغی حالده اول ولدی دعوی ایلدکده اول ولدک قیمتی الف ونصف اولور یعنی بیک
بشیوز درهم اولور استسعاه رب المال فی الف وربعه او اعتقه وجه یا لعضا رب موسر اولدوغی حالده اطر
ولدی دعوی ایلسه وقیمتی بیک بشیوز درهم اولسه رب المال اولان کمسنه اول ولدی الف وربعنده یعنی بیک
ایکیوز اللی درهمده سعی ایتدوره واگر مرسه عتق ایلیه قیمتها ده اولان ضمیر امه یه راجعدر وادعاه ده اولان
ضمیر ولده راجعدر فاذا قبض الالف ضمن المدعی نصف قیمة الامة وچون رب المال اولان کمسنه اول الفی قبض
ایلیه مدعی اولان کمسنه امه نک قیمتنه ضامن اولور باب بو باب دخی مضاربه یه متعلق بعض اشیانک
احکامی بیاننده در المضارب یضارب یعنی مضارب اولان کمسنه بر اخر ایله مضاربه ایلمک جایزدر فان ضارب
المضارب بلا اذن فلا یضمن مالم یعمل الثانی فی ظاهر الروایة امدیکچی مضارب اولان کمسنه رب المال

اولان کمسنک اذن سز براخر ایله مضاربه ایلیه اکر ضمان بو قدر ظاهر روایتده مادامکه اول ثانی اولان مضارب
عمل ایلمیه وهو قولنا یعنی اول ظاهر روایه دیدوکی امامین قولیدر وفي روایة الحسن عن الامام لا یضمن بالعمل
ایضا مالم یربح وامام حسنک ابو حنیفه دن روایتی ایکینجی عمل ایده ده دخی ضامن اولماز مادامکه ربح
ایلمیه وچون رابح اوله ضامن اولور امام زفر قتنده مجرد دفع ایلمکله ضامن اولور کرک تصرف ایلسون کرک ایلمیه
فان کانت فاسدة فلا ضمان وان ربح واکر اول مضاربه ثانیه فاسده اولسه مضارب اولکه اوزرینه ضمان
لازم اولمز اکرچه ثانی ربح ایلمیش اوله وحیث ضمن فلرب المال تضمین ایهما شاء في المشهور وچونکه رب المال
تضمین ایتدوره امدی رب المال مخیر اولور استرسه اولکی مضاربه تضمین ایتدوره استرسه ثانیسین
تضمین ایتدوره مشهور اولان قول بودر اولکیه تضمین ایتدوره زیرا ثانی اولکینک اذن سز قبض ایلدیکی
وقیل علی الخلاف في ایداع المودع ودینلدیکه بو مسئله ده خلاف مودع اولان کمسنه یانینده اولان ودیعه
ایداع ایلمسنده اولان اختلاف کبیدر یعنی امامین قتنده ضامن اولور مودع ودیعه ضامن اولدوغی کبی
وامام ابو حنیفه قتنده ضامن اولمز فان اذن له بالمضاربة فضارب بالثلث وقد قیل له ما رزق
الله بیننا نصفان او فله نصفه او ما فضل نصفان فینصفه اربع لرب المال وثلثه للثانی وسدسه
للاول یعنی اکر رب المال اولان کمسنه مضاربه ایلکه اذن ویروب اول دخی براخر ایله ثلث ایله مضاربه
ایلسه وحال بوکه اول مضاربه اولان کمسنه به رب المال طرفندن دینلمش ایدیکه حق تعالی حضرتلرینک
بو مضاربه ده مرزوق بیوردوغی رزق ما بیننزده ایکی نصف اولسون یاخود نصف سنک اولسون یاخود فاضل اولان
مقدار ما بیننزده ایکی نصف اولسون امدی مشروط اوزره ربحک نصفی رب المال اولان کمسنه نک اولور وثلث
مضارب اولان ثانینک اولور وسدس مضارب اولکک اولور مثلا ایلدوکی ربح اوتوز درهم اولسه
اون بش درهمی که نصفدر رب المالک اولور شرطه اولندوغی اوزره واون درهمی که ثلثدر مضارب
ثانینک اولور وسدسی بش درهمدر مضارب اولکک اولور لرده اولان ضمیر مضاربه اولان راجعدر نصفه ده
اولان ضمیر ما قبلنده اولان مایه راجعدر ثلثه ده وسدسه ده اولان ضمیر لر ربحه راجعدر وان دفع بالنصف
فنصفه لرب المال ونصفه للثانی والاول بلا شیء ولو قیل له ما رزقک الله فلی نصفه او ما کان لک من ربح فبینا نصفان فنصفه لرب المال ونصفه للثانی واکر اول مضارب اولان کمسنه ایله اولان مال مضاربه مضارب
ثانیه نصفله دفع ایلسه امدی اول ربحک نصفی رب المال اولان کمسنه نک اولور ومال مضاربه مضارب
ثانیه دفع ایلسه امدی اول ربحک نصفی رب المال اولان کمسنه نک رب المالک شرط ایلدوکی اوزره واول نصف
اخر ثانینکدر ولا شیء للاول واول اولان مضاربه برشی یوقدر زیرا کندو یه اولان شیئی ثانیه ایلدی وان
شرط للثانی الثلثین کما شرط ویضمن الاول للثانی سدسا واکر رب المال اولان کمسنه به مضارب ثانی
ایچون ربحک ایکی ثلثنی شرط ایلدوکی کبی اولور واول مضارب اول اولان کمسنه مضارب ثانی ایچون ربحک
سدسنه ضامن اولور کندو مالندن ثلثین تکمیل اولنور وان کان قیل للمضارب الاول ما رزقک اولان

اوماربحت

اوماربحت بیننا نصفان فدفع بالثلث فلکل منهم ثلثه واکر اول رب المال اولان کمسنه مضاربه اولان
کمسنه یه حق تعالی سکا رزق ایلدوکی یاخود ربح ایلدوکی شیئی ما بیننزده ایکی نصف اولسون دیسه اول مضارب
اول دخی اول مالی مضاربه ثانیه ثلث ایله دفع ایدوب ویرسه امدی هر بیرینک برثلثی واردر یعنی رب المال
ایچون برثلث ومضارب ایچون ومضارب ثانی ایچون برثلث واردر وان دفع بالنصف فللثانی نصف
ولکل من الاول ورب المال ربع واکر اول مضارب اول اولان کمسنه مضاربه ثانیه اولان کمسنه یه مالی نصف
ایله دفع ایلسه مضارب ثانی ایچون شرط اولنان ربحک نصفی واردر واول مضارب اول ایله رب المال اولان
کمسنه لرکن هر بیرینه ربع واردر ما بینلرنده شرط اولندوغی اوزره ولو شرط العبید رب المال ثلثا لیعمل معه
ولرب المال ثلثا ولنفسه ثلثا صح یعنی قچن مضارب اولان کمسنه رب المال اولان کمسنه نک عبدینه کندو ایله
عمل ایلمکه اوزره ثلث ربح ورب المال ثلث ربح وکندو نفسنه ثلث ربح شرط ایلسه بو عقد صحیح اولور زیرا عبد
اذن یله معتبره در وفي الحقیقه ربحک ایکی ثلثی رب المال اولان کمسنه نکدر وتبطل بموت احدهما یعنی عقد مضاربه
متعاقدینک برینک موتیله باطل اولور زیرا والعیاذ بالله تعالی دار حرب لاحق ولو قموت منزله سنده در
بوحکم بو محلده دخی بیان اولنمشدر وبلحاق المضارب یعنی مضاربک دار حربه لاحق اولمسیله بجقد مضاربه
باطل اولمز ولا ینعزل ان عزله مالم یعلم یعنی مضارب اولان کمسنه رب المالک انی عزل ایلمسیله معزول اولمز علمنه
واصل اولنجه زیرا وکیل کبیدر وکیل ایسه عزلنه عالم اولمزدن مقدم معزول اولمز فان علم والمال عروض فله
بیعها واکر اول مضارب اولان کمسنه عزلنه عالم اولوب وحال بوکه اول یدنده اولان مال عروض تجارت اولسه
انکا جایزدر که اول عروضی بعد العلم بیع ایلیه زیرا ربحی اولوب عروضک بیعی ثابت اولمشدر فله ده اولان ضمیر مضاربه راجعدر
بیعها ده اولان ضمیر عروضه راجعدر ولا یتصرف في ثمنها یعنی مضارب اولان کمسنه عزلنه عالم اولدقدن صکره
اول عروضک ثمنندن تصرف ایلیه ثمنها ده اولان ضمیر عروضه راجعدر وان کان نقدا من جنس راس المال
لا یتصرف فیه واکر مال مضاربه ده جنس رأس مالدن نقود اولسه مضارب اولان کمسنه انده تصرف ایلمیه
وان کان من غیر جنسه فله تبدیله بجنسه استحسانا واکر مال مضاربه ده اولان نقود رأس مالک جنسنک غیری دن اولسه
اولسه مضارب اولان کمسنه ایچون استحسانا جایزدر اول نقدی جنس رأس ماله تبدیل ایلیه جنسه ده اولان ضمیر رأس
ماله راجعدر فله ده اولان ضمیر مضاربه راجعدر ولو افترقا وفي المال دیون على الناس لزمه الاقتضاء ان کان ربح
والا فلا ویوکل المالک به یعنی مضارب اولان کمسنه مالک اولان کمسنه یی اقتضایه توکیل ایلیه به ده اولان ضمیر اقتضایه
راجعدر وکذا سائر الوکلاء ودخی سائر وکلا اقتضاده توکیل ایلیه لر یعنی وکلا عزل اولندقلرندن صکره ناسده اولان
ثمنک طلب وتحصیلنه جبر اولنمز لرقچن ذکر اولنان ناسی با نلرنده اولان دینک اقتضاسنده اتباع ایلسه لر
والبیاع والسمسار یجبران علیه یعنی دلال وسمسار اولان کمسنه لر اقتضا ایلمکه جبر اولنور لر زیرا انکیبی دخی
اجرت ایله عامل لردر وما هلک من مال المضاربة فمن الربح لو کان ولو هلاک اولنور حقدار که مال مضاربه دن هلاک اولان شی

اولا اول مقدار ربحه صرف اولنور یعنی رأس مالدن هلاك اولان مقداری موجود اولان ربحدن تكمیل اولنور زیرا ربح
رأس مالك تابعدر وما دام كه رأس مال موجود اولیه ربح بولنمز فان زاد ما هلك علی الربح لا یضمن المضارب واكر
رأس مالدن هلاك اولان مقداری حاصل اولان ربحدن زیاده اولسه مضارب اولان كمسنه اكا ضامن اولمز
زیرا امیندر فان اقتسما وفسخت ثم عقدت فهلك المال او بعضه لا یترادان الربح واكر رب المال ایله مضارب
اولان كمسنه مضاربه‌دن حاصل اولان ربحی اقتسام ایلیوب حكم مضاربه اولنسه فسخ اولندقدن صكره
ینه معاقد اولنسه معاقد اولندقدن صكره مالك جمله‌سی یاخود بعضیسی هلاك اولسه اول قبل الفسخ اقتسام
ایلدكلری ربحی برابرینه ایلمونلر زیرا مضاربه اولی فسخ ایله نهایت بولمشدر اقتسماه ده اولان ضمیر ربحه
راجعدر او بعضه ده اولان ضمیر مال ضمیرینه راجعدر وان اقتسما من غیر فسخ ترادا واكر اول حاصل اولان ربحی
فسخ سز اقتسام ایلسه‌لر اول اقتسام ایلدكلری ربحی بری برینه رد ایلیه‌لر تا كه رأس مال تمام اولا اقتسماه ده
ترادا ده اولان ضمیرلر ربحه راجعدر فان فضل شیء اقتسما فان لم یف فلا ضمان علی المضارب یعنی رأس
مالی تكمیل ایدوب تمام اولدقدن صكره برفضله قالورسه اینی رب المال ایله مضارب اقتسام ایلسونلر واكر
موجود اولان ربح رأس مالی تكمیل ایدوب وفا ایلمز ایسه مضارب اولان كمسنه ضامن یوقدر زیرا امیندر

فصل

بو فصلده مصنف مال مضاربه‌دن انفاق اولنمه‌نك احكامنی بیان ایدر ولا ینفق
المضارب من مالها فی مصره یعنی مضارب اولان كمسنه یونده اولان مال مضاربه‌دن كندو طعام وغیر ایچون انفاق
ایلمسون زیرا كندو وطننده اولمغله مضاربه‌دن اولماز وما لكن تلف اولمسندن قورقولور من مالها ده اولان
ضمیر مضاربه‌یه راجعدر مصره ده اولان ضمیر مضاربه راجعدر سابق قدر ودخی دار اتخاذ ایلدوكی
مصرده انفاق ایلمسون اما برایكی خارج كون اقامت نیتیله انفاق ایلمك جایز اولور اتخذه ده اولان ضمیر
مصره راجعدر ولا فی الفاسدة ودخی مضاربه فاسده ده انفاق ایلمسون زیرا اجیردر فان سافر فطعامه
وشرابه فی مالها والكراء مضارب اولان كمسنه بر بلده‌دن بر بلده‌یه مسافرت ایلسه طعامی وشرابی اول
مال مضاربه‌نك اجتنده یعنی طعام وشرابینك بهاسنی اول مال مضاربه‌دن مصروف ایله اخذ ایلسون
طعامه ده وشرابه ده اولان ضمیرلر مضاربه راجعدر وكذا ركوبه وكسوته شراء واستجارة ودخی مضارب
اولان كمسنه‌نك كسوه‌سی ومنجاسی بهاسی كرك شرا ایله اولسون وكرك اجاره ایله اولسون مال مضاربه‌دندر
وكذا اجرة خادمه ودخی مضاربه خدمت ایدن خادمك اجرتی مال مضاربه‌دندر خادمه ده اولان ضمیر مضاربه
راجعدر وفراش ینام علیه وغسل ثیابه ودخی یاتدوغی فراشك اجرتی وثیابنك یقانمسنك اجرتی
مال مضاربه‌دندر والدهن فی موضع یحتاج فیه الیه ودخی مضاربك دابه‌سنك یغلنمسنك اجرتی
یغلنمغه محتاج اولان موضعده مال مضاربه‌ده در فیه ده اولان ضمیر موضعه راجعدر الیه ده اولان ضمیر
دهنه راجعدر وضمن ما كان زایدا علی العادة یعنی مضارب اولان كمسنه طعامندن وشرابندن وغیرلرندن

عادتدن زیاده صرف ایلدوكی مقداره ضامن اولور ونفقته فی مصره من ماله كالدوا یعنی
مضارب اولان كمسنه‌نك كندو اهلنده ومصرنده ایكن نفقه‌سی كندو مالندندر دوا به صرف
ایلدوكی كندو مالندن اولدوغی كبی كورلمزمی كه خاتونك نفقه‌سی زوجی اوزرینه‌در دواسی
كندو مالندندر نفقته ده اولان ضمیر فی مصره ده اولان ماله ده اولان ضمیرلر مضاربه راجعدر
ویرد ما بقی من كسوة وغیرها اذا قدم الی رأس المال مضمنك الی رأس المال قولی یرد قولنه
متعلقدر یعنی چون مضارب سفردن كندو مصرینه عودت ایلسه كسوه‌دن ونفقه‌دن باقی
قلان شیئی رأس ماله رد ایلیه یعنی ارجاع ایلیه غیرها ده اولان ضمیر كسوه‌یه راجعدر وما دون
السفر كسوة المصر ان امكنه ان یغدو او یبیت فی اهله والاكالسوق وشول موضعكم سفر مسافه
دون یعنی اقل اوله مثلا بر مصرك طشره‌سنده اولان سوقی كبی اگر اكا كیدوب وكلوب كندو
اهلینه واو نده كیجه یاتمك ممكن اولور ایسه شهر حكمنده‌در ونفقه‌سی كندو مالندن اولور واگر كیدوب
تكرار كلوب اونده كیجه یاتمك ممكن اولمز ایسه سفر كبی اولور نفقه‌سی مال مضاربه‌دن اولنور
امكنه ده اولان واهله ده اولان ضمیرلر مضاربه راجعدر لیس للمستبضع الانفاق
مالها مستبضع اولان كمسنه‌یه جایز دكلدر كه مال مضاربه‌دن انفاق ایلیه من مالها ده اولان
ضمیر مضاربه‌یه راجعدر ویوخذ ما انفقه من الربح اولا وما فضلت یقسم یعنی مضارب اولان
كمسنه‌نك انفاق ایلدوكی مقدار ابتدا حاصل اولان ربحدن اخذ اولنور وباقی قلان رب المال ایله
مضارب بیننده قسمت اولنور انفقه ده اولان ضمیر مضاربه راجعدر وان سافر بماله ومال
المضاربة او بمالین الرجلین انفق من سافر بالحصة واگر مضارب اولان كمسنه كندو مالی ایله ومال
مضاربه ایله مسافرت ایلسه یاخود ایكی رجل ایچون ایكی مال ایله سفر ایلسه حصه ایله انفاق ایلیه یعنی
مضاربه‌نك مؤنتنه مال مضاربه‌دن انفاق ایلیه وكندو مالنك مؤنتی ینه كندو مالندن انفاق
ایلسون وهر مالك كندو اجلنده انفاق ایلسون بماله ده اولان ضمیر مضاربه راجعدر وان باع متاع
المضاربة مرابحة حسب ما انفق علیه من حمل ونحوه لا نفقة نفسه واگر مضارب اولان كمسنه
اول مضاربه‌نك متاعنی مرابحه ایله بیع ایلسه اول متاعی بیعنده حمل ایچون وغیریسی ایچون صرف
ایلدوكی مقداری مال مضاربه‌دن حساب ایلیه كندو نفقه‌سین حساب ایلمیه زیرا كندو نفقه‌سی
كندوسنك اوزرینه‌در انفق ده اولان ضمیر ما قبلنده اولان مایه راجعدر علیه ده اولان ضمیر متاعه
راجعدر نحوه ده اولان حمله راجعدر نفسه ده اولان ضمیر مضاربه راجعدر ولو شری مضارب
بالف المضاربة بزا وباعه بالفین واشتری بهما عبدا فضاعا فی یده قبل نقدهما
المضارب وربعها والمالك الباقی بزا جمع ایله ابریشم معناسنه‌در وبعض نسخه‌ده اولان بزاز جمله ایله

واقع اولمش يعني تجي نصفيله مضارب اولان كمسنه مضاربه مالي اولان بيك درهم بر معقا[؟]ن
اشترا ايدوب ايكي بيك درهمه بيع ايلسه واول ايكي بيك درهم بر عبد اشترا ايلسه واول ايكي بيك درهم
نقد ايدوب بايعه تسليم اولنمزدن مقدم مضاربك يدنده ضايع اولسه بو صورتده مضارب اولان كمسنه
اول ايكي بيك درهمك ربعنه كه بشيوز درهمدر غارم اولور واول مالك اولان كمسنه اول ايكي
بيك درهمك باقيسنه كه بيك بشيوز درهمدر غارم اولور زيرا اصل مال بيك درهم ايدي بيك
دخي بيك درهمدر رب المالك ومضاربك مابينلرنده على التسويه در وجون اول عبد ايكي بيك
درهمه اشترا اولنديجي اوچ ربعي رب المالك وبر ربعي مضاربك اولمغله ده اولان ضمن بو قاعده جاريدر
بهاده واولان ضمن فنقدها ده واولان ضمنلر وربعها ده واولان ضمنلر الغنية راجعدر وربع اليه للمضارب
وباقيه للمضارب واول ايكي بيك اشترا اولنان عبدك بر ربعي مضاربك اولور واوچ ربعي مضاربنك
اولور باقيده اولان ضمن عيني راجعدر ورأس المال الفان وخمسمائة واولور المالك مضارب
دفع ايلدوكي رأس المالك جملهسي ايكي بيك بشيوز اولور زيرا اولكي دفعده بيك درهم ويرديكي ايكنجي
دفعهده بيك بشيوز ويردي جملهسي ايكي بيك بشيوز اولور ولا يبيعه مرابحة الا على الفين يعني مرابحه ايله
اول عبدي بيع ايلدوكي تقديرجه بيع ايلمسون الا ايكي بيك اوزرينه زيرا اصلا ايكي بيكه اشترا
اولنمشدر فلو بيع باربعة الاف فحصة المضاربة ثلثة الاف فيها والربح خمسمائة بينهما يعني اول عبد مذبور
تجي دورت بيك درهمه بيع اولنسه مضاربنك حصهسي انادن اوچ بيك اولور ايكي بيك
بشيوز درهمي رأس مال اولور وبشيوز درهمي ربح اولور هر برينك ايكيوز اللي درهمي اولور ولو
اشترى رب المال عبدا بخمسمائة وباعه من المضارب بالف لا يبيعه مرابحة الا على خمسمائة وتجي
رب المال اولان كمسنه بشيوز درهمه بر عبد اشترا ايدوب مضارب اولان كمسنهيه بيك درهمه بيع
ايلسه مضارب اولان كمسنه اني مرابحه ايله بيع ايلدكده بيع ايلمسه الا بشيوز درهمه زيرا مضاربه
بيع ايلمديسه كندو نفسنه بيع ايلمسي كبيدر بيعه ده اولان ضمنلر عبده راجعدر ولو اشترى
مضارب بالنصف بالالف المضاربة عبدا يعدل الفين فقتل رجلا خطأ فربع الفداء عليه وباقيه
على المالك واگر نصفيله مضارب اولان مضاربنك بيك درهمي ايله ايكي بيك درهمه معادل يعني
ايكي بيك درهمه دگر عبد اشترا ايلدكده صكره مزبور عبد بر رجلي خطأ قتل ايلسه سيدي اولان كمسنه
اول عبدك فديهسي اختيار ايدوب انفع ايلمدن منع ايلسه اول فدانك ربعي مضارب اولان كمسنهنك اولور
وباقيسي مالك اولان كمسنهنك اوزرينه در عليه ده اولان ضمن مضاربه راجعدر فاذا فدي خرج عن
المضاربة چونكه اول عبد فدا اولنه مضاربهدن چقار ويخدم المضارب يوما والمالك ثلثة
ايام ومضاربهدن چقدوقي صورتده مضارب اولان كمسنهيه بر گون خدمت ايدوب مالك اولان

تكميله اوچ گون خدمت ايليه فقدم ايدن فدا احكمنجه ولو اشترى بالفها المضاربة عبدا وهلك
الالف قبل نقدها دفع المالك الثمن ثم وثم واگر مضارب اولان كمسنه مضاربنك بيك درهمي ايله بر عبد
اشترى ايلسه واول بيك درهمي نقد ايدوب بايعه تسليم ايلمزدن مقدم هلاك اولوب ضايع اولسه
مالك اولان كمسنه اول ثمني كه بيك درهمدر كندو يانندن دفع ايليه ثم وثم يعني هر بيك كه قبل التسليم
هلاك اوله برينه بيك درهم ويره تا كم بايعه حقي واصل اوله وجميع ما دفع رأس المال يعني بالكل جميعا
دفع ايلدوكي ايكي بيك ميدر اوچ بيك ميدر رأس ماله دراما وكيل اولان كمسنه ثمنك بعد الشرا هلاك
اولمسي قبلنده رجوع ايلمز الا بر كره ولو كان مع المضارب الفان فقال دفعت الي الفا وربحت
الفا وقال المالك بل دفعت الالفين فالقول للمضارب يعني تجي مضارب اولان كمسنه ده ايكي بيك
درهم اولوب مالك ايله مضارب بينلرنده نزاع واقع اولسه مضارب اولان كمسنه رب المال اولان كمسنهيه
سن بكا بيك درهم دفع ايلدك اول بيك درهمي كندم ربح ايلدم يعني ربحندن تحصيل ايلدم ديسه
مالك دخي خير بن سكا ايكي بيك درهم دفع ايلدم ديسه قول بو مسئلهده مضارب اولان كمسنهنكدر
وامام زفر ديركه قول رب المالكدر وابو حنيفه قوليدر ولو اختلفا مع ذلك في قدر الربح فللمالك واگر
رب المال ايله مضارب اولان كمسنهلر رأس مالدن اختلاف ايلدكلري ايله حاصل اولان ربحك مقدارنده
دخي اختلاف ايلسهلر قول بو صورتده مالكدر ولو قال هي معه الف هو ربح فيها هي مضاربة زيد وقال
زيد بل بضاعة فالقول لزيد وتجي كندوسيله بيك درهم اولوب انكله ربح ايلمش كمسنه ديسه كه
بو بيك درهم زيدك مضاربه سيدر وزيد بو بيك درهم سنده بضاعهدر يعني مباضعه طريقيله
ويردم ديسه قول بو صورتده دخي زيدكدر كه رب المالدر وبينه مضاربكدر وكذا لو قال ذو اليد هي قرض
وقال زيد بضاعة او وديعة او مضاربة ودخي قول زيدكدر تجي ذو اليد اولان كمسنه بو بيك درهمي
قرضدر ديسه وزيد بضاعهدر ويا خود وديعهدر ويا خود مضاربهدر ديسه وبينه بينه مضاربكدر
زيرا كندو ملكيه ربح دعوي ايدر زيد ايسه اني انكار ايليدر ولو قال المضارب اطلقت وقال المالك عينت
نوعا فالقول للمضارب واگر مضارب اولان كمسنه رب المال اولان كمسنهيه سن بكا عقد مضاربهده اطلاق
ايدوب بر نوع تعيين ايلمدك ديسه رب المال بن نوع تعيين ايلدم ديسه قول بو صورتده مضاربكدر
زيرا عموم اصلدر خصوص ايسه بر غرض ايچون اشتراط اولنور وان ادعى كل نوعا فالقول للمالك واگر
رب المال ايله مضارب هر برينه بر نوع تعيين ايلدم ديو دعوي ايلسهلر قول بو صورتده مالككدر وبينه
مضاربه اولان كمسنهيه لازم اولور

مطلب

كتاب

مصنف رحمه كتاب مضاربه احكامي
بياننده فارغ اولديسه كتاب وديعه نك احكامي بياننه شروع ايلديكي معلوم اوله واگر وديعه لغتده
فعيل بمعنى مفعولدر وديعه مودعه معناسنه اولور تركه معناسنه اولان ودعدن مشتقدر وسن

وقتنده واقع اولان وداع بو ماده دن مأخوذدر زیرا هر بیسی صاحبنی ترك ایلیوب مفارقت
ایلیشدر الایداع تسلیط المالك غیره على حفظ ماله ایداع که اودعك مصدریدر معناسی
اصطلاح شرعده مالك اولان کمسنه کندوسندن غیریسنه اوز مالنك حفظنه مسلط ایلمکدر بعض نسخه ده
مالز یرینه متاعه واقع اولمشدر غیره ده اولان ضمیر مالکه راجعدر والودیعة ما یترك عند الامین
للحفظ ودیعه اصطلاح شرعده شول مالدر که امین اولان کمسنه نك یاننده وضع اولنور حفظ اولنمق
ایچون وهی امانة فلا یضمن بالهلاك یعنی ودیعه بر امانتدر که مودع اولان کمسنه نك یاننده هلاك
اولمسیله مضمون اولمز هلاکی اولمقدن احتراز ممکن اولسون کرك اولمسون وللمودع ان یحفظها بنفسه
وعیاله اسم مفعول صیغه سیله اولان مودع عندیه لازمدر که کندوده اولان ودیعه یی بنفسه کندو وعیالی
ایله حفظ ایلیه عیالدن مراد زوجه وولدی صغیره اولورسه ولا یسافر بها عند عدم النهی والخوف
یعنی مودع اولان کمسنه جایزدر که اول یاننده اولان ودیعه ایله سفر ایلیه انکله سفر ایلمك عدم نهی وقتنده
وعلاوه دن خوف اولنمنك عدم وقتنده خلافا لهما فیما له حمل ومؤنة واما بینلر ایچون حمالیه سی
ومؤنتی اولان شیئده خلاف واردر یعنی قتللرنده حمالیه سی ومؤنتی اولان شی ایله سفر ایلمك جایز
دکلدر زیرا ودیعه صاحبی بوکا رضا ویرمز له ده اولان ضمیر مودع عنده راجعدر فان حفظ بغیرهم ضمن
واکر اول یاننده اولان ودیعه اهلنك وعیالنك غیریسی ایله حفظ ایلیوب هلاك اولورسه ضامن
اولور زیرا صاحبی اولان کمسنه اهل وعیالنك غیریسنه راضی دکلدر الا اذا خاف الحرق والغرق
فدفعها الی جاره او الی سفینة اخری یعنی مودع اولان کمسنه ودیعه یی نفسی ایله حفظ ایلمك لازمدر
الا ایچی اول ودیعه نك اتشه یانماسی یاخود صویه غرق اولماسی خوفی ایدوب یانماقدن ایچون کندو
قونشوسنه دفع ایلسه یاخود صویه غرق اولماقدن ایچون بر سفینه اخری یه نقل ایلسه ضامن اولمز فدفعها
اولان ضمیر ودیعه یه راجعدر فان طلبها ربها فحبسها وهو قادر على تسلیمها صار غاصبا واکر رب
الودیعه اولان کمسنه مودع عنده اولان ودیعه یی طلب ایدوب مودع اولان کمسنه انی حبس یعنی منع ایدوب
صاحبنه ویرمسه وحال بوکه اول مودع اول ودیعه نك تسلیمنه قادر ایدی غاصب اولور طلبها ده
وحبسها ده اولان ضمیرلر ودیعه یه راجعدر وکذا لو جحدها ایاه ثم اقر بها ودخی یجی
مودع اولان کمسنه ودیعه یی مودع اولان کمسنه طلب ایلیوب ای انکار ایلسه غاصب اولور
واکر انکار ایتدکدنصکره اقرار ایلرسه ده بخلاف جحودها عند غیره اما صاحبنك غیریسنك قتنده انکار
ایلسه تقدم ایدن مسئله نك خلافیدر یعنی غاصب اولمز مثلا بر رجل مودع اولان کمسنه یه مودع بنی سنده
اولان ودیعه یه حواله ایلدی دیسه مودع انکار ایدوب انك بنده ودیعه سی یوقدر دیسه جحود اولمز جحدها ده
اولان ضمیر ودیعه یه راجعدر غیره ده اولان ضمیر مودعه راجعدر وان خلطها بحیث لا یتمیز ضمن

واکر

واکر مودع اولان کمسنه یاننده اولان ودیعه کندو جنسی ایله خلط ایلیه شول حیثیتله که بری برندن
تمیز اولنمیه قابل اولمیه ضامن اولور زیرا خلط ایله هلاك ایلمشدر خلطها ده بحبسها ده اولان
ضمیرلر ودیعه یه راجعدر وانقطع حق المالك عنها فی المایع وغیره عند الامام یعنی ودیعه خلط ایلسه
هم ضامن اولور وهم مالکك حقی منقطع اولور امام ابو حنیفه قتنده مایع اولان شیئده مثلا شراب
اولمش ویا کندو مثلنه خلط ایلسه وغیر مایعده مثلا بغدای بری شعیر ایله خلط ایلسه وعندهما فی غیر
المایع للمالك ان یشترکه ان شا وامامین قتنده غیر مایعده مالکك ایچون جایزدر که اول مودع ایله
مشارکه ایلیه اکر استرسه زیرا ابو یوسف قتنده تقسیم متعذردر وامام محمد قتنده جنس جنسه
غالب اولمز وعند ابی یوسف یصیر الاقل تابعا للاکثر فیه وامام ابو یوسف قتنده یعنی جنس بر جنس غیر
مایع ایله خلط اولنسه اقل اکثره تابع اولور فیه ده اولان ضمیر جنس غیر مایع ایله خلطه راجعدر
وان بغیر جنسها کبر بشعیر وزیت بشیرج ضمن وانقطع حق المالك اجماعا واکر اول مودع اولان
کمسنه یاننده اولان ودیعه غیر جنس ایله خلط ویا مزج ایلسه مثلا بغدایی ارپه ایله وزیت یاغنی شیرلغان
ایله خلط ایلسه کبی ضامن اولور ومالکی اولان کمسنه نك حقی منقطع اولور اجماع ائمه ایله جنسها ده
اولان ضمیر ودیعه یه راجعدر وان اختلطت بلا صنعه اشترکا اجماعا واکر اول مودع عنده یاننده
اولان ودیعه صنع سز یعنی بلا قصد بر کندی جنسی ایله خلط اولنسه مثلا ایکی کیسه دلیلوب بری برینه
خلط اولمسی کبی اجماع ائمه ایله مودع مودع شریك اولور صنعه ده اولان ضمیر مودع عنده راجعدر وان تعدی
فیها بان کانت ثوبا فلبسه او دابة فرکبها او عبدا فاستخدمه ضمن واکر اول مودع عنده یاننده اولان
ودیعه تعدی ایدوب ثوب ایسه انی کیسه دابه ایسه انی بنسه عبد ایسه انی استخدام ایلسه ضامن اولور
متعدی اولدوغی اجلدن فیها ده اولان ضمیر ودیعه یه راجعدر فلبسه ده اولان ثوبه فرکبها ده اولان
دابه یه فاستخدمه ده اولان ضمیر عبده راجعدر فان زال التعدی زال الضمان واکر اول مودع اولان
کمسنه اول ارتکاب ایلدوکی تعدیی ازاله ایدوب قالدرسه مثلا یاننده اولان ودیعه صاحبنه رد ایلسه
ضمان دخی زائل اولور بخلاف المستعیر والمستاجر اما مستعیر ایله مستاجر اولانلر مودع اولان
کمسنه نك خلافیدر یعنی مستعیر ایله مستاجرك تعدیلری زائل اولسه ضمان زائل اولمز زیرا برائت امام
قتنده عینی صاحبنه اعاده در بو ایکیسینك ایسه یدلری قویدر کندو نفسلری ایچون عامل اولورلر ایچون
وکذا لو اودعها ثم استردها ودخی یجی مودع اولان کمسنه یاننده اولان ودیعه یی براغوب یاننه قویسه
صکره استرداد یعنی استرجاع ایلسه ضمان زائل اولور اودعها ده واستردها ده اولان ضمیرلر ودیعه یه
راجعدر وان انفق بعضها فهلك الباقی ضمن ما انفق فقط واکر مودع اولان کمسنه یاننده اولان
ودیعه نك بعضیسی انفاق ایلیوب صکره باقیسی هلاك ایلسه انفاق ایلدوکی مقداره ضامن اولور

انفق بعضها ده اولان ضمیر ودیعه یه راجعدر وان رد مثله وخلط بالباقی ضمن الجمیع واکر انفاق ایلدوکی
مقداری یرینه رد یعنی ارجاع ایدوب باقی قالانه خلط مزج ایلسه جمیعنه ضامن اولور زیرا غیرک مالنی
مال نفسنه خلط ایلمک ایله استهلاک سبب اولور رد مثلها ده اولان ضمیر انفاق ایلدوکی مقداره راجعدر
ولو تصرف فیها فربح یتصدق به وعند ابی یوسف یطیب له واکر مودع اولان کمسنه یانندن اولان ودیعه
بر نوع معامله ایله تصرف ایلیوب اکا مقدار ربح حاصل اولسه انکله تصدق ایلیه وامام ابو یوسف قتنده
اکا طیب اولور یعنی اکا مباح اولور لازم اولماز مصالحنه صرف ایلیه فیها ده اولان ضمیر ودیعه یه راجعدر
به ده اولان تصرفه راجعدر له ده اولان ضمیر مودعه راجعدر وان اودع اثنان من واحد شیئا لا یدفع
الی احدهما بغیبة الاخر واکر ایکی کمسنه نک بر کمسنه نک یانینه بر شی ایداع ایلسه لر مودع اولان کمسنه یه
جایز دکلدر که ایکی مودع بری غایب ایکن اول برا خره حصه سن ویره زیرا ودیعه مشاعدر اول برا خر ایسه
انک افرازی اولماسن استر خلافا لهما وامامین ایچون بو مسئله ده خلاف واردر یعنی امامین قتنده
اول برا خره حصه سن ویرمک جایزدر وان اودع عند اثنین ما یقسم اقتسماه وحفظ کل حصته
واکر بر کمسنه ایکی کمسنه نک یانینه قسمت اولنور اشیادن بر شی ایداع ایلسه اول ایکی کمسنه اول شی اقسام
ایلیه لر وهر بری کندو حصه سن حفظ ایلیه اقتسماه ده اولان ضمیر ما قبلنده شی معناسنه اولان ما یه
راجعدر حصته ده اولان کل ه راجعدر فان دفع احدهما الی الاخر ضمن الدافع لا القابض واکر ایکی
مودع بری تحت یدنده اولان شی اول برا خره دفع ایلسه دفع ایلدوکی شیئه ضامن اولور ابو حنیفه
قتنده وقابض اولان کمسنه یه نسنه یوقدر وضامن اولماز وعندهما لکل حفظ الکل باذن الاخر
واما مین قتنده مودع اولان ایکی کمسنه نک هر برینه جایزدر که جمله ودیعه یی اول برا خرک اذنیله حفظ
ایلیه زیرا مالک اولان کمسنه ایکیسنک امانته راضی اولمشدر وان کان مما لا یقسم حفظه احدهما
باذن الاخر اجماعا واکر اول ایکی کمسنه نک یانینه وضع اولنان ودیعه قسمت اولنور اشیادن دکل ایسه انی اول
ایکیسنک بری اول برا خرک اذنیله حفظ ایلیه ائمه ثلثه نک اجماعیله زیرا ایکیسنک حفظی متعذردر حفظه ده
اولان ضمیر ودیعه اولان شیئه راجعدر وان نهی عن دفعها الی عیاله فدفع الی من له بد منه ضمن واکر مودع اولان کمسنه
ودیعه کندو عیالنه دفع ایلمادن نهی ایلسه مودع دخی اکا اندن بر دیمی غنا وفراغ اولان بر کمسنه یه دفع ایلسه ضامن
اولور دفعها ده اولان ضمیر ودیعه یه راجعدر عیاله ده اولان ضمیر مودعه راجعدر له ده اولان ضمیر من لفظنه
راجعدر منه ده اولان ضمیر منه راجعدر وان دفع الی من لا بد منه کدفع الدابة الی عبده وشی یحفظه النساء
الی زوجته لا یضمن واکر مودع اولان کمسنه ودیعه بر کمسنه یه دفع ایلسه که انکا اندن غیری یری یعنی غنا وفراغی
اولمیه مثلا بر دابه کندو عبدینه دفع ایلمک کبی ونسانک حفظ ایلدکلری شیئی کندو زوجه سنه دفع ایلمک کبی
ضامن اولماز عبده ده اولان ضمیر مودعه راجعدر یحفظه ده اولان ضمیر شیئه راجعدر زوجته ده اولان ضمیر

مودعه

مودعه راجعدر وان امر بحفظها فی بیت معین من دار فحفظها فی غیره منها لا یضمن واکر مودع اولان کمسنه
بو ودیعه ذکر اولنان داردن تعیین بیتک غیریسنده حفظ ایلسه ضامن اولماز زیرا اشتراط اولنان شرط ده
فائده یوقدر واول دارده ایکی بیتک بری تفاوتی اولمدوغی اجلدن الا ان کان فیه خلل ظاهر الا مجرد حفظ ایلدوکی
بیت ده بر خلل ظاهر اولسه اول حیندن ضامن اولور فیه ده اولان ضمیر بیته راجعدر وان امر بحفظها فحفظها
فی غیرها ضمن واکر مودع اولان کمسنه ودیعه یی بر دار معینده حفظ ایلمسنی امر ایلسه مودع اولان کمسنه مخالفت
ایدوب تعیین اولنان دارک غیریسنده حفظ ایلسه ضامن اولور زیرا ایکی دارک حرز اولمسنده تفاوت
واردر ولو اودع المودع فهلکت ضمن الاول فقط واکر مودع اولان کمسنه یانینده اولان ودیعه یی اخر کمسنه نک
یانینه ایداع ایلیوب یاننده هلاک اولسه فقط اولکی مودع اول ودیعه یه ضامن اولور امام ابو حنیفه قتنده
وثانی اولان مودعه نسنه یوقدر زیرا اولکی مودع اول ثانینک یاننده تو فیل مخالفت ایلمشدر وعندهما یضمن
ایهما شاء واما مین قتنده ایکی مودعک هر قنغیسنه استرسه تضمین ایدر وره فان ضمن الثانی رجع علی
الاول لا بالعکس امدی مودع اولان کمسنه ثانی اولان مودعی تضمین ایدرلر اولکیسینه تاینده رجوع ایلیه
ولو اودع الغاصب ضمن المالک ایا شاء وحتی غاصب اولان کمسنه غصب ایلدوکی شیئی ایداع ایلسه
اول مغصوب اولان شیئک مالکی اولان کمسنه مخیردر استرسه غاصبه تضمین ایدر واسترسه مودعه
تضمین ایدر ولو اودع عند عبد شیئا فاتلفه ضمن بعد عتقه وحتی بر کمسنه بر شیئی بر عبد محجورک
یاننه ودیعه قویسه محجور عبد اول ودیعه یی اتلاف ایلسه بعد العتق اکا ضامن اولور اتلفه ده اولان ضمیر شیئه
راجعدر عتقه ده اولان ضمیر عبده راجعدر وان کان عند صبی فاتلفه فلا ضمان اصلا واکر اول شیئی
بر صبینک یاننه ودیعه اولسه صبی انی اتلاف ایلسه اصلا اکا ضمان یوقدر زیرا غیر مکلفدر اتلفه ده
اولان ضمیر شیئه راجعدر وقال ابو یوسف یضمنان للحال وامام ابو یوسف دیدیکه اول عبد ایله صبی اول شیئه
اول حالده ضامن اولورلر وان دفع العبد الودیعة الی مثله فهلکت ضمن الاول بعد العتق واکر عبد
یاننده اولان ودیعه یی کندو مثلی اولان بر عبد محجوره دفع ایلیوب اول عبدک یاننده هلاک
اولسه اول اولکی عبد اول ودیعه یه بعد العتق ضامن اولور مثله ده اولان ضمیر عبده راجعدر وعند ابی
یوسف ضمن ایهما شاء للحال وامام یوسف قتنده مودع اولان کمسنه اول حالده ایکی عبدک
هر قنغیسنه استرسه تضمین ایدر وره وعند محمد ان ضمن الاول فبعد وان ضمن الثانی فللحال والامام
محمد قتنده اکر مودع اولان کمسنه اولکی عبدی تضمین ایدرسه بعد العتق ضامن اولور ومن معه الف
فادعی کل من اثنین ایداعها عنده فنکل لهما فهی لهما وضمن لهما مثلها واکر بر رجلک انکله بیک درهم اولسه
ایکی رجلک هر بری بن بو بیک درهمی بو رجلک یاننه ودیعه براقدم دیو دعوی ایلدکده ایکیسنک
دخی دعوالرین انکار ایلسه هر برینک دعوالرینه مطابق بینه طلب اولندقده بینه دن عاجز اولدقده اول رجل

یمین تکلیف اولنسه نکول ایدرسه اول بیک درهم مدعی اولان ایکی رجلک اولور ورجل اول ایکی رجل
ایچون بیک درهم ضامن اولور هر برینه بیک درهم اولمق ایچون زیرا هر برینک دعواسی بیک درهم ایدی

العاریة

عاریه تشدید یا ایله فعلیه وزننه اوزره لغتده عطیه معناسنه اولاعریه دن ماخوذدر
بعض اصحاب لغت عاردن ماخوذ دیدوکی حالا تغلیط ایدوب تغلیط ایلمشلر وهی تملیک منفعة
بلاعوض یعنی عاریه اصطلاح فقهاده بر منفعتی بدلسز تملیک ایلمکدر وامام کرخی هی اباحة الانتفاع
بملک الغیر دیو تعریف ایلمشدر ولا تکون الا فیما ینتفع به مع بقاء عینه یعنی عاریه صحیح اولماز الا شول شیئده که
منتفع به اوله واعاره ذکر باقی اولسیله به ده اولان عینده اولان فلهذا اوله ضمیر لر مایه راجعدر
واعارة المکیل والموزون والمعدود قرض یعنی مکیل وموزون ومعدود اولان اشیانک اعارهسی قرضدر اعاره دکلدر
الا اذا عین انتفاعا یمکن رد العین بعد الانتفاع یعنی مستعیر اولان کمسنه اول عاریهلردن انتفاعاردن بر نوع
انتفاع تعیین ایلسه که اول عین معاره انی سکرده ایلمک ممکن اوله اول زمانده عاریه اولور قرض اولماز
مثلا بر کمسنه براقچه عاریه ایچون آلسه دکانی تزیین ایلمک ایچون بر مقدار دراهم ویرمک کبی بعده اولان
ضمیر انتفاعه راجعدر وتصح باعرتک ومنحتک واطعمتک ارضی یعنی اعاره بو ایکی الفاظ ایله صحیح اولور
بر بیلاعرتک دیسیله یعنی بو شیئی سکا عاریه ویردم وبری منحتک دیسیله یعنی بو شیئی سکا ویردم وبری
اطعمتک ارضی دیسیله یعنی بو یرمی سکا اطعام ایلدم یعنی ایچند اولان شیئی اطعام ایلدم زیرا اطعامی
ممکن اولمیان شیئده اسناد ایلمک ایچنده اولان شیئه حمل اولنور وحملتک علی دابتی واخدمتک عبدی
اذا لم یرد بذلک الهبة والفاظ عاریهنک بری حملتک [illegible] یعنی سنی دابهمه اوزرینه حمل ایلدم
وبری دخی اخدمتک عبدی یعنی فلان عبدی سکا خادم قلدم ایچون بو ذکر اولنان الفاظ ایله هبه
مراد ایلمسه وداری لک سکنی والفاظ عاریهنک بری دخی داری لک سکنی دیسیله یعنی دارمک
سکناسنی سکا قلدم او عمری سکنی والفاظ عاریهنک بری دخی اولدرکه داری لک عمری سکنی دیسیدر
یعنی عمرک آخر اولنجیه دکین دارمی سکنی قلدم وللمعیر ان یرجع فیها متی شاء یعنی نفس عاریهده
معیر ایچون هر نه زمان استرسه رجوع ایلمک جایزدر که اول عاریه مطلقه اولسون که اولسون
فیها ده اولان ضمیر عاریهیه راجعدر ولو هلکت بلا تعد فلا ضمان یعنی ایچون عاریه مستعیر اولان
کمسهنک تعدیسز هلاک اولسه اکا ضمان یوقدر استعمال ایله هلاک اولورسه ده ولا یوجر یعنی
عاریهنک اجاره اولنمسی جایز دکلدر ولا ترهن کالودیعة ودخی رهن اولنمسی جایز دکلدر ودیعه نک
رهنی جایز اولمدوغی کبی فان اجرها فتلفت ضمن ایهما شاء یعنی ایچون مستعیر اولان کمسنه
اول عاریه اجاره ویروب هلاک اولسه اول کمسنه اول مستعیر ایله مستاجر کنه
هر قنغیسی یسه تضمین ایتدورر زیرا مستعیر عاریتی اجاره ویرمکله معتدی اولمشدر

مستاجر الیه غیرک مالنی اذن سز قبض ایلمشدر اجرها ده اولان ضمیر عاریهیه راجعدر ایهماده اولان
ضمیر مستعیر ایله مستاجره راجعدر فان ضمن المؤجر لا یرجع علی احد یعنی مالک اولان کمسنه موجر اولان
یعنی مستعیر اولان کمسنهیه تضمین ایتدرسه هیچ کمسنهدن اوزرینه رجوع ایلمیه زیرا متعدیدر دکلدر وان ضمن
المستاجر رجع علی المؤجر ان لم یعلم انه عاریة واکر مالک اولان کمسنه مستاجر اولانه تضمین ایتدرسه مستاجر
اولان کمسنه موجر اوزرینه رجوع ایلیه اکر مستاجر اول اجاره الدوغی شیئی عاریه اولدوغنی بلمز ایسه انده ده اولان ضمیر
اجاره یه ویریلان شیئه راجعدر وله ان یعیر ما یختلف باختلاف المستعمل کالحمل علی الدابة یعنی مستعیر اولان
کمسنه ایچون جایزدر که استعمال ایله مختلف اولمیان شیئی اعاره یه ویره مستعیر اولان کمسنه عاریه الدوغی دابه
حمل ایچون ویرمک کبی مثلا بر کمسنه بر شیئی کتورمک ایچون بر کمسنهنک دابهسن استعاره ایلسه غیر کمسنهنک
دخی شیئنی کتورمک ایچون ویرمک جایزدر زیرا کتورمکده تفاوت واختلاف یوقدر هدایهده بو بویلجه ذکر
اولنمشدرله ده اولان ضمیر مستعیره راجعدر اختلاف وارددرکورلرمیکه عسکرینک وکوبی سوقینک دکوبی
کبی دکلدر وان لم یعین جاز ما لم یتعین فان تعین لا یجوز واکر مستعمل تعیین اولنمز ایسه دخی
اعاره جایزدر مادامکه تعیین اولنمیه اکر تعیین اولنورسه اعاره جایز اولماز فلو رکب هو لیس له ان یرکب غیره
وان رکب غیره فلیس له ان یرکب هو اعدی یعنی مستعیر اولان کمسنه عاریه الدوغی دابهیه کندو بینسه غیری بینمک مسیئ
جایز دکلدر واکر کندو یرینه غیری بیندرسه کندو بینمک جایز دکلدر کندو سیجی فی بینسه ضامن اولورله ده اولان ضمیر
هو یه راجعدر وان قیدت بنوع او وقت اوبهما ضمن بالخلاف الیشر واکر عاریه انواع انتفاعدن بر نوع ایله
تقیید اولنسه یاخود بر وقت معینی ایله مثلا فلان ایام دکین فلا هفتهیه دکین دیو تقیید اولنسه یاخود
نوع ووقت معین ایله معا تقیید اولنسه تقیید اولنان شیئک شرائطلاری شیئه مخالفت ایلسیله ضامن
اولور اما ایچون تعیید وتعیین اولنان شیئک نظرینه وخیرینه مخالفت ایلسه ضامن اولماز الی شر
دیدوکینک حکمی بودر وان اطلق فیها فله الانتفاع بای نوع شاء واکر اکیسنده اطلاق ایلسه یعنی
نوعله ووقت ایله تقیید ایلمسه مستعیر ایچون جایزدر که هر قنغی نوع ایله وهر قنغی وقتده استرسه انتفاع
ایلیه مثلا بینمک ایچون بر دابه کیمک ایچون بر ثوب استعاره ایدوب انواع انتفاعدن برسنه تسمیه اولنمسه اول
مستعیر ایچون جایزدر که اول دابهیه رکوب ایدوب اول ثوبی لبس ایلیه وجایزدر که غیره اعاره ایلیه فله ده اولان
ضمیر مستعیره راجعدر وتصح اعارة الارض للبناء والغرس ودخی بر ارضی ایچنده بنا وغرس ایلمک ایچون
اعاره یه ویرمک صحیحدر زیرا منفعتی معلومدر وله ان یرجع متی شاء ویکلفه قلعهما ودخی هر نه زمان استرسه
تعیر ایچون رجوع ایلمک جایزدر ودخی اول مستعیرکه اول ارضده ایلدوکی بنا وغرسینی هدم وقلع ایلمیه یعنی
تکلیف ایلیه زیرا ارض انلر ایله مشغول اولمشدر اولان ضمیر معیره راجعدر یکلفه ده اولان مستعیره راجعدر
قلعهما ده اولان ضمیر بنا وغرسه راجعدر ولا یضمن ان لم یوقت و رجع قبله کذلک والحکم اکر اول معیر اولان

کمسنه اول ارضنك اعاره سنه بر وقت توقيت ايلمزسه اول بنا وغرسك نقصاننه ضامن اولماز واكر
توقيت ايدوب اول وقتك تماميندن اول رجوع ايلسه اول رجوعه كاه مكروه در زيرا اختلاف وعده وارددر قبله
اولان تغيير وقته راجعدر له اولان ضمير معيره راجعدر وضمن مانقص بالقلع ودخي معير اولان كمسنه قوپرمق
ايله ناقص اولان مقداره ضامن اولور وقيل يضمن قيمته ويتملكه ودينلديكه رب الارض اولان كمسنه اول
بنانك غرسك قيمتنه ضامن اولور روايت كتز ونغيجون تملك ايدر قيمته ده اولان ضمير ويتملكه ده اولان
ضمير بنايه وغرسه راجعدر وللمستعير قلعه بلا ضمان ان لم تنقص الارض به كثيرا وعند ذلك الخيار
للمالك ودخي مستعير اولان كمسنه ايچون اول ارضده اولان بنا ايله غرسي قضيه سز قوپرمق جايزدر اكر قوپرمق
ايله اول ارضه نقصان كثير اولمزايسه خيار اول زمانده مالك اولان كمسنه نكدر زيرا صاحب ارض اصلدر
مستعير ايسه تابع اولور وان اعارها للزرع لا تؤخذ حتى يحصد وقت ام لا واكر معير اولان كمسنه اول
ارضي زراعت ايچون اعاره ايلديسه مستعيردن اخذ اولنميه تا حصاد اولنه زرعي بچه كركن توقيت
ايلسون كركن ايلمسون اعارهاده اولان ضمير ارضه راجعدر واجرة رد المستعار والمستاجر والوديعة
والرهن والمغصوب على المستعير والموجر والمودع والمرتهن والغاصب يعني اعاره اولنان شيئك
ردي اولنماسنك اجرتي مستعير اولان كمسنه نك اوزرينه در ومستاجر اولان شيئك ردي اولنماسنك اجرتي
موجر اولان كمسنه نك اوزرينه در ووديعه نك ردي اولنماسنك اجرتي مودع اولان كمسنه نك اوزرينه در
ورهن اولان شيئك ردي اولنماسنك اجرتي مرتهن اولان كمسنه نك اوزرينه در ومغصوب اولان
شيئك ردي اولنماسنك اجرتي غاصب اولان كمسنه نك اوزرينه در وان رد المستعير الدابة
الى اصطبل ربها او العبد او الثوب الى دار مالكه بريء ودخي مستعير اولان كمسنه عاريت طريقيله
اخذ ايلديكي دابه يي ربسنك يعني صاحبنك آخورينه رد ايلسه ياخود اخذ ايلديكي عبدي ياخود
ثوبي مالكنك دارينه رد ايلسه استحسانا ضماندن بريء اولور وقياس بريء اولمامقدر ذكر اولنان
اشيانك هلاكي اولسه قياسده ربها ده اولان ضمير دابه يه راجعدر مالكه ده اولان عبده راجعدر
ياخود ثوبه راجعدر بخلاف الغصب والوديعة يعني غصب ايله وديعه تقدم ايدن مسئله نك خلافنده در
يعني غاصب ايله مودع بالذات اولان مغصوب ايله وديعه مالكي اولان كمسنه نك دارينه رد ايلسه لر ضماندن
بريء اولمازلر وان رد المستعير الدابة مع عبده او اجيره مشاهرة او مسانهة بريء ودخي مستعير اولان
كمسنه يانندم عاريه اولان دابه يي كندو عبدي ايله ياخود شهري ايله طوتولمش شاكردي ايله رد ايلسه ضماندن
بريء اولور زيرا اخذ ستكار ايلديكي كمسنه عيالنده اولور عبده ده اولان ضمير واجيره ده اولان
ضمير مستعيره راجعدر وكذا ان ردها مع اجير ربها او عبده يقوم على الدابة اولا ودخي مستعير اولان
كمسنه يانندم عاريه اولان دابه صاحبنك اجيري ايله ياخود عبدي ايله رد ايليسه ضماندن بريء اولور

كركن اول عبد اول دابه نك اوزرينه على الدوام قايم اولسون كركن اولمسون بونلره راضيدر ردهاده وربها ده
اولان ضميرلر دابه يه راجعدر عبده ده اولان ضمير ربه راجعدر بخلاف الاجنبي والاجير اما اجنبي
اولان كمسنه ويوم ايله اجير اولان كمسنه تقدم ايدن مسئله نك خلافنده در يعني مستعير اولان كمسنه دابه
بر اجنبي ياخود كون ايله اجير اولان كمسنه ايله رد ايلسه ضماندن بريء اولماز زيرا بو ايكي كمسنه عيالنده
اولمازلر ورد شيء نفيس الى دار مالكه ودخي شول جواهر كبي بر شيء نفيسي مالكنك دارينه رد ايلمك
ضماندن بريء اولماز زيرا بو اصل اشيا غلمان ايله داره كوندرمك معهود وعادت دكلدر مالكه ده اولان
ضمير شيء نفيسه راجعدر ويكتب مستعير الارض للمزارعة قد اطعمتني ارضك لا اعرتني يعني بر ارضي
زراعت ايچون استعاره ايدن مستعير حجت كتبسي اوزرينه اشهاد ايدرسه قد اطعمتني ارضك
يعني تحقيق سن بكا ارضكي اطعام ايلدك اعرتني يازسون يازسون امام ابوحنيفه قتنده زيرا
ارض اعاريه ويرمك زراعت ايچون اولور وغير شيء ايچون اولور خلافا لهما واماميندن ديديلركه
بو مسئله ده خلاف واردر يعني امامين قتنده اعرتني ارضي يازمق لازمدر

فصل

هبه مصدردر لغتده اعطاء الشيء بغير عوض مالا كان او غيره قال الله تعالى يهب لمن يشاء
اناثا ويهب لمن يشاء الذكور يعني بر كمسنه بر اخره منتفع اولان شيء ايله تفضل واحسان
ايلمكدر كرك مال اولسون كرك غيري اولسون واصطلاح شرعده هي تمليك عين بلا عوض بر عين
بر كمسنه بر اخره عوضسز تمليك ايلمكدر مصنفك تمليك عين ديمسيله عاريه واجاره بو تعريفدن
خارج اولمشدر زيرا انلر تمليك منافعدر وتصح بايجاب وقبول يعني هبه ايجاب وقبول ايله صحيح
اولور ايجاب واهبك وهبتك ديمسيدر وقبول موهوب له نك قبلت ديمسيدر زيرا هر بري
بر ركندر فان قبض في المجلس بلا اذن صح وبعده لا بد من الاذن اما يعني موهوب له اولان
كمسنه هبه يي مجلسده اذنسز قبض ايلسه صحيح اولور ودخي مجلسدن صكره قبض ايلسه اذن لابددر
يعني اذنه محتاجدر زيرا هبه ده قبض قبول منزله سنده در بعده ده اولان ضمير مجلسه راجعدر وتنعقد
بوهبت ونحلت واعطيت يعني هبه واهبك وهبت قوليه ايله منعقد اولور زيرا بو بابده
صريح اولان الفاظدر ودخي نحلت ايله اعطيت معناسنده اولان نحلت قوليه ايله منعقد اولور
زيرا حضرت ابوبكر حضرت عايشه ديديكه نحلتك جداد عشرين وسقا بالعالية ولم تكوني جذيتيه ولا قبضته
يعني بن سكا عاليه نام مكانده يكرمي وسق خرمانك جذاذني يعني كسلمسني ويردم وعطيه ايلدم
وحال بوكه سن الى الان اني نه كسدك ونه قبض ايلدك ودخي اعطيت قوليه ايله منعقد اولور
زيرا هبه ده مستعمل اولان الفاظدندر واطعمتك هذا الطعام ودخي اطعمتك هذا الطعام
يعني بو طعامي سكا اطعام ايلدم قوليه ايله هبه منعقد اولور زيرا بو دخي هبه ده صريحدر

وکسوتک هذا الثوب ودخی کسوتک هذا الثوب یعنی بر ثوب ایکیسنی کسوه لندردم قولیله منعقد اولور
زیرا کسوه تملیک معناسنه استعمال اولنور واعمرتک هذا الثوب ودخی واعمرتک هذا الشیء یعنی بو شیئی
مدت عمرکه دکین ویردم قولیله منعقد اولور زیرا تملیکده حضرت رسول علیه السلام بیورر لر کر من اعمر عمری فهی
للمعمر ولورثته من بعده وجعلته لک عمری ودخی جعلتک هذا الشیء یعنی عمری بو شیئی سکا مدت عمرکه دکین
ویردم قولیله منعقد اولور وداری لک هبة تسکنها ودخی داری لک هبة تسکنها یعنی دارم سکا
هبه در ساکن اولدیغین قولیله منعقد اولور زیرا تسکنها قولی مشاوره واقع اولمشدر ما قبلنده
اولان اسمی تغییر دکلدر امدی استر مشاوره قبول ایلیه استر رد ایلیه وبینته ایضا حملتک علی هذه
الدابة ودخی برکسنه هبه نیتیله برکمسه حملتک علی هذه الدابة یعنی سنی بو دابه نک اوزرینه کتوردم قولی
ایله منعقد اولور کتورمکن منافعه ... ایله هبه اولور وان قال داری لک هبة سکنی او سکنی هبة ونحل
سکنی او سکنی صدقة او صدقة عاریة او عاریة هبة فعاریة واکر برکمسنه برافرم دارم سکنی طریقیله هبه اولسون
یا خود هبه طریقه سکنی اولسون یا خود عطیه دلر ویوغ حالده سکنی دلسون یا خود سکنی اولور غرحال هبه
اولسون دیسه جمله بو صورتلرده عاریه اولور فیصح هبة المشاع لا یحتمل القسمة امدی قسمته محتمل اولمیان
مشاعک هبه سی صحیحدر لا فیما یحتملها وقسمته محتمل اولان شیئک هبه سی صحیح دکلدر فان قسم وسلم صح
امدی قچن بر قسمتی محتمل قابل بر مشاع هبه ایلیوب صکره قسمت ایدوب تسلیم ایلسه صحیح اولور زیرا هبه
قبض ایله تمام اولور ودقیق وصوصیم ... اولان یاغی وسود ... اولان یاغی هبه ایلمک صحیح دکلدر واکر که
اول بغدایی اوکودوب وصوصیمدن وسوددن اولان یاغی استخراج ایدوب تسلیم ایتسه موهوب هبه وقتنده معدومدر
وهبة لبن فی ضرع وصوف علی غنم ونخل وزرع فی ارض وتمر فی نخل کهبة المشاع ودخی ضرع ایچنده یعنی مه
ایچنده اولان سودی وقیون ارقه سنده اولان یوکی وارض ایچنده اولان نخل وزرعی ونخل اوزرنده اولان
خرمایی هبه ایلمک مشاع اولان شیئی هبه ایلمک کبیدر یعنی جایز دکلدر جایز اولدوغنک حکمی متصل
اولمیدر اتصال ایسه قبضه مانعدر مشاعک قبضی ممتنع اولدوغی کبی وهبة شیء هو فی ید الموهوب له
یتم بلا تجدید قبض یعنی موهوب له نک یدنده اولان شیئی کندویه هبه ایلمک تجدید قبض لسز تمام اولور
یعنی جایزدر زیرا مطلوب اولان شرط که قبضدر بو صورتده ثابت وموجوددر وهبة الاب
لطفله تتم بالعقد ان کان الموهوب فی ید الاب او ید مودعه ودخی بابانک طفل صغیرینه هبه
ایلمسی مجرد عقد ایله تمام اولور اکر موهوب اولان شیئی بابانک یدنده یا خود مودعی اولانک یدنده
اولورسه زیرا بابانک یدنده اولمسی قبضدر ومودعنک یدنده اولمسی دخی قبضدر زیرا یدی بابانک
یدی کبیدر طفلنه ومودعنه اولان ضمیرلر ابه راجعدر لا ان کان فی ید غاصب او مرتهن او بیعا
فاسدا   اما اول موهوب اولان شیئی قچی غاصب یدنده اولسه یا خود بیع فاسد ایله ابتیاع ایدن

کمسنک

کمسنک یدنده اولسه یا خود مرتهن یا مستأجر یدنده اولورسه هبه اولمسی جایز دکلدر زیرا بونلر کورلرکه
قابض اولدقلری کندو نفسلری ایچوندر ابا ایله اولسه قبضلری اول بابانک قبضی کبی اولماز والصدقة فی ذلک
کالهبة ودخی اوغلنه تصدق ایلدوکی صدقه تقدم ایدن احکامده هبه کبیدر والام کالاب عند غیبة منقطعة
ودخی ام تقدم ایدن احکامده بابا کبیدر بابانک غیبت منقطعه ایله غایب اولمسی قتنده او موته وعدم
وصیه ان کان الطفل فی عیالها ام بابا کبیدر بابانک فوت اولوب علام وصیسی قتنده اکر اول طفل
اول امک عیالنده اولورسه موته اولان ضمیر وصیته اولان ضمیر ابه راجعدر عیالها اولان ضمیر امه راجعدر
وکذا کل من الطفل ودخی هر کمسنه که اول طفلک کفیل اولوب بسلیه بابا کبیدر مثلا اخ وعم کبی اولان
کمسنه لر وهبة الاجنبی له تتم بقبضه لو کان عاقلا یعنی اجنبی نک طفل صغیره هبه ایلمسی قبض ایله تمام اولور
یعنی صحیح اولور اکر اول طفل عاقل ایسه له ده اولان ضمیر بقبضه اولان ضمیر طفله راجعدر ویقبض ابیه او جده
او وصی احدهما ودخی بابانک یا خود ددهنک یا خود ایکیسنک برینک وصیسینک قبضی ایله عقد تمام اولور
زیرا ابه ایلجب تصرفه مالکلردر وصی ایسه انلرک مقاملرنده قایمدر ابیه اولان وجده اولان ضمیر طفله راجعدر
او امه ان فی حجرها او اجنبی یربیه ودخی امک قبض ایله اکر اول طفل کندونک حجرنده ایسه یا خود اول تربیه ایدر بر
اجنبی نک حجرنده ایسه عقد تمام اولور امه ده اولان ضمیر طفله حجرها اولان ضمیر امه راجعدر یربیه اولان
ضمیر طفله راجعدر او بقبض الزوج الطفلة لها ولو مع حضرة الاب بعد الزفاف ودخی طفل صغیره نک باباسی
حضورنده بعد الزفاف یعنی خلوتدن صکره لا قبله یعنی خلوتدن اول دکل زوجی اکا اولان هبه قبض ایتمسیله
عقد تمام اولور زیرا بابا اول صغیره نک امورینی زوجنه تفویض ایلمشدر لها ده اولان ضمیر طفله راجعدر
قبله اولان ضمیر زفافه راجعدر وصح هبة اثنین لواحد دارا ودخی ایکی کمسنه نک برکمسنه یه بر دار هبه ایلملری
صحیحدر زیرا ایکیسی دخی جمله تسلیم ایلمشلردر لا عکسه عکسی صحیح دکلدر امام ابو حنیفه قتنده خلافا لهما
امامین ایچون خلاف واردر زیرا قتلرنده برکمسنک ایکی کمسنه یه هبه ایلمسی صحیحدر وصح تصدق عشرة فقیرین
او هبتها لهما ودخی اون درهمی برکمسنه نک ایکی فقیر کمسنه لره تصدق قلمسی یا خود هبه لری صحیحدر ولا لغنیین
واول تصدق ایله هبه ایکی غنی کمسه یه اولمسی صحیح دکلدر امام ابو حنیفه قتنده خلافا لهما وللامامین
ایچون بو مسئله ده خلاف واردر زیرا قتلرنده ایکی غنی یه تصدق وهبه ایلمک صحیحدر

مطلب

باب

بو باب هبه دن رجوع ایلمنک بیاننده در ویصح الرجوع فیها کلا او بعضا ویکره اشنانک ایلدوکی هبه ده
بعد القبض رجوع ایلمسی صحیحدر کرک رجوع ایلدوکی موهوبک کلیسنده اولسون کرک بعضسنده اولسون
زیرا حضرت رسول علیه السلام بیورر لرکه الواهب احق بهبته ما لم یثب یعنی واهب اولان کمسنه هبه سنه احقدر موهوب ردینه
ما دامکه عوض الیه ورجوعی ایلمسی مکروهدر زیرا حضرت رسول علیه السلام بیورر لرکه الراجع فی هبته کالراجع فی قیئه ومنع
منه دفع رجع خرقه یعنی هبه ده رجوع ایلمک بر دیلسنه ... وفیه ... اشارت اولنمشدر زیرا

هر حرفی بر مانعه اشارتدر وبعض علما بو یدی حروفی بر عربی بیت ایلمشلردر اول بیت بودر ومانع عن الرجوع
في الهبة يا صاحبي حروف دمع خزقه فالدال الزيادة المتصلة كالبناء والغرس والسمن لا المنفصل
اسمی دمع اولان دال موهوبده اولان زیادهٔ متصلیه اشارتدر مثلا اوده اولان بنا وغرس کبی وجاریه
وغلامده اولان سمزلک کبی وزیادهٔ منفصله اولسه مثلا ولد کبی واثمر کبی رجوعدن مانع اولمز والميم موت
احد العاقدين ودمع ده اولان میم متعاقدینک برینک موتنه اشارتدر یعنی متعاقدیندن
بریسی اولسه هبه یه رجوع ایلمکه مانع اولور والعين العوض المضاف اليها اذا قبض كخذ هذا
عوضا عن هبتك او بدلا او في مقابلتها ولو كان من اجنبي ودمعده اولان عين هبه مقابلنده اولان
عوضه اشارتدر یعنی عوض قبض اولنه وهبه یه مضاف اولسه مثلا برکسه واهب اولان کمسنه یه
خذ هذا عن هبتك یعنی بو شیئی هبه ایلدوکک شیئه عوض دیو ویرمش اولسه ال دیمک کبی واکر اول دیلاک
عوض اجنبی دن ولورسه رجوع ایلمه دن مانعدر یعنی واهب کمسنه اول عوضی الوب قبض ایلسه الیها
اولان مقابلتهاده اولان ضمیر هبه یه راجعدر فلو لم يضف فلكل ان يرجع فيما وهب امدی یعنی عوض
هبه یه اضافت اولنمسه واهب وموهوب له نک هر برینه جایزدر که هبه ایلدوکی شیئه رجوع ایلیه
والخاء الخروج عن ملك الموهوب له ودمع خزقه ده اولان خاء هبه اولنان شیئن موهوب له نک ملکندن
خارج اولسه رجوع ایلمه یه صحیح اولمز زیرا ملکک مبدل اولمسی عینک مبدل اولمسی کبیدر والزاء
الزوجية وقت الهبة فلا رجوع لو وهب ثم نكح لا لو وهب ثم ابان ودمع خزقه ده اولان زا وقت هبه ده
اولان زوجیته اشارتدر یعنی برکسنه کندو خاتوننه زوجیت اولدوغی حالده برشیئی هبه ایلسه
رجوع ایلمکه مانع اولور امدی یعنی برکسنه برخاتونه برشیئی هبه ایلیوب صکره انی نکاح ایلسه اکا
ایلدوکی هبه یه رجوع ایلمک جایزدر اما یعنی برخاتونه برشیئی هبه ایلیوب صکره انی بائنه ایلسه
یعنی طلاق باین ایله تطلیق ایلسه اکا رجوع یوقدر لرده اولان ضمیر واهبه راجعدر والقاف القرابة
فلا رجوع فيما وهب لذي رحم محرم ودمع خزقه ده اولان قاف واهب ایله موهوب له لک ما بینلرنده
اولان قرابته اشارتدر امدی یعنی برکسه ذی رحم محرمنه برشیئی هبه ایلسه اکا رجوع یوقدر زیرا بونلره
هبه دن مراد صله رحمدر کیرو رجوع ایلمه ده قطع رحم واردر بو اجلدن رجوع جایز اولمادی والهاء
هلاك الموهوب ودمع خزقه ده اولان ها کلمه آخرده وفره موهوبک هلاک اولمسنه اشارتدر یعنی
نجی موهوبک هلاک اولمسی رجوعه والقول فيه قول الموهوب له یعنی واهب ایله موهوب له نک بینلرنده
موهبه نک هلاک اولمسنده نزاع واقع اولسه قول موهوب له نکدر هلاک اولمغه فیه ده اولان
ضمیر هلاکه راجعدر وفی عدم الزيادة قول الواهب واو اهبه نک عدم زیاده کسنده قول واهبکدر
زیرا موهوب له حق رجوعی باطل ایتمکلکن ادعا ایدر واهب ایسه انی انکار ایدر امدی قول منکرکدر

امام

امام زفر قتنده موهوب له نکدر ولو عوضنا فاستحق نصف الهبة رجع بنصف العوض یعنی واهب اولان
کمسنه هبه ایلدوکی شیئک مقابلنده برشیئی ایله تعویض اولنه قتده صکره اول هبه نک نصفی مستحق اولسه
موهوب له اولان کمسنه ویردیکی عوضک نصفی ایله رجوع ایدر ولو استحق نصف العوض لا يرجع بشيء حتى
يرد باقيه واگر عوضک نصفی مستحق اولسه واهب اولان کمسنه موهوب له اولان کمسنه نک اوزرینه برشیئی
ایله رجوع ایلیه تاکیم واهب اول عوضدن باقی قلانی رد ایلیه وامام زفر قتنده اول مستحق اولان مقدارک
حصه سیله هبه ده رجوع ایلیه باقیه ده اولان ضمیر عوضه راجعدر وان استحق الكل رجع بالكل فيهما واگر
عوضک کلیسی مستحق اولسه هبه ده کل ایله رجوع ایلیه فیهما ده اولان ضمیر هبه یه راجعدر ولو عوض عن
نصفها له ان يرجع فيما لم يعوض یعنی واهب اولان کمسنه هبه ایلدوکی شیئک نصفنه تعویض اولنسه
اکا اول تعویض اولنمدوغی مقداره رجوع ایلمک جایزدر بلا عوض اولدوغی اجلدن نصفها ده اولان ضمیر
هبه یه راجعدر له ده اولان ضمیر واهبه راجعدر ولو خرج نصفها عن ملكه فله ان يرجع بما لم يخرج یعنی هبه نک
نصفی واهب اولان کمسنه نک ملکندن خارج اولسه اکا اول ملکندن خارج اولمیانی ایله رجوع جایزدر باقی
اولدوغی اجلدن ولا تصح الرجوع الا بتراض او حكم قاض یعنی هبه ده رجوع ایلمک صحیح اولماز الا تراضی ایله یعنی واهب
ایله موهوب له نک رضالری ایله یا خود حکم قاضی ایله اولور زیرا دفع ایلمه دن امتناع اولدوغی تقدیرجه
الزامه محتاجدر الزام ایسه قاضیه مخصوصدر فلو اعتق الموهوب له بعد الرجوع قبل القضاء والتسليم نفذ
یعنی موهوب له اولان کمسنه اول موهوب له اولان عبدی واهبک رجوعندن صکره قبل القضاء
والتسليم ازاد ایلسه اول عتق نافذ وصحیح اولور زیرا قبل القضاء ملکندن زائل اولمز ولو منعه فهلك
لم يضمن واگر موهوب له اولان کمسنه واهب هبه سندن رجوع ایلدکدن اول موهوب اولان شیئی منع ایلیوب یدنده
هلاک اولسه ضامن اولمز زیرا ملکی اوزره باقیدر منعه ده اولان ضمیر واهبه راجعدر وهو مع احدهما فسخ
من الاصل لا هبة من الموهوب له فلا يشترط قبضه یعنی واهبک هبه ده ایکیسنک بری ایله یعنی رضا ایله
یا خود قضا ایله رجوع ایلمسی اصلنی فسخدر موهوب لهدن هبه دکلدر اول اجلدن تکرار واهبک
قبض اشتراط اولنماز لان الانتقالی ملکده اعتبار اولنور ملک قدیم دعوا اولنماز قبضه ده اولان ضمیر
واهبه راجعدر وصح في المشاع یعنی مشاع اولان شیئی هبه سندن رجوع صحیحدر مثلا برکسنه ایکی کیسه یه برعینی
هبه ایدوب صکره برینک نصیبنی رجوع ایلمسی صحیحدر وان تلف الموهوب فاستحق فضمن الموهوب له
لا يرجع على الواهب واگر موهوب اولان شیئی تلف اولوب صکره مستحق اولیجق موهوب له اولان کمسنه اکا ضامن
اولسه واهب اولان کمسنه نک اوزرینه رجوع ایلمیه زیرا عقد هبه تبرعاتدندر سلامت ایتمک شرط دکلدر
والهبة بشرط العوض هبة ابتداء یعنی عوض شرطیله هبه ایلمک ابتداده هبه در مثلا وهبت لك عبدي على ان
تهب ثوبك لي دیسه ابتدا هبه واقع اولور اما وهبتك هذا العبد بثوبك او بالف درهم دیسه ابتداء

اما انتهاءً بيع واقع اولور اجماعاً فشرط القبض في العوضين امدي عوضيندن كه بري موهوب وبري
موهوبك عوضيدر قبض شرط اولور زيرا هبه ده قبض شرطدر ويفسدها الشيوع في احدهما
يعني ايكي عوضدن بريسنك شايع اولمسي هبه‌يي مفسددر زيرا مشاعك هبه‌سي صحيح دكلدر ديو بيان
اولنمش ايدي منهما ده اولان ضمير هبه‌يه راجعدر بيع انتهاءً يعني عوض شرطيله بيع ايلمك ابتداءً هبه در
انتهاءً بيعدر يعني انتهاء عقدده بعد التقابض بيع اولور فتثبت الشفعة وخيار الشرط والعيب
والرؤية وچونكه هبه انتهاءً بيع واقع اولور ايسه شفعه وخيار شرط وخيار عيب وخيار رؤيت ثابت
اولور بيعده ثابت اولدوغي كبي

فصل

بو فصل بيننده هبه‌يه متعلق بعض احكام بيانندهدر
ومن وهب امة الا حملها او على ان يردها عليه او يعتقها او يستولدها صحت الهبة وبطل الاستثناء
والشرط وشول كمسنه حامل اولان امه‌يي يعني جاريه‌يي هبه ايليوب قرننده اولان حملني الميه ياخود
اول امه‌يي كيرو ويرمك شرطيله هبه ايلسه ياخود انى عتق ايلمك شرطيله هبه ايلسه ياخود انى استيلاد
ايلمك شرطيله هبه ايلسه صحيح اولور واما حملي استثنا وشرط باطل اولور زيرا بو شروط مقتضاي عقده
مخالفدر بو اجلدن كه فاسد اولور وجمله بو تركيبده اولان ضمائر مؤنثه امه‌يه راجعدر عليه‌ده اولان
ضمير من لفظنه راجعدر وكذا لو وهب دارا على ان يرد عليه بعضها او يعوضه شيئا منها ودخي بر
بر دارك بعضيني كيرو ويرمك شرطيله ياخود واهب اول دارك مقابله‌سنده برشيء تعويض ايلمك شرطيله
هبه ايلسه هبه صحيح اولوب شرط باطل اولور عليه‌ده اولان ضمير واهبه راجعدر بعضها ده اولان ضمير داره راجعدر
يعوضه‌ده اولان ضمير واهبه راجعدر منها ده اولان ضمير داره راجعدر ولو دبر الحمل ثم وهبها فالهبة
باطلة واكر اول امه‌نك قرننده اولاني تدبير ايدوب صكره هبه ايلسه هبه باطل اولور زيرا كندو ملكي
ايله مشغول اولان شيء هبه ايلمش اولور وهبها ده اولان ضمير امه‌يه راجعدر بخلاف ما لو
اعتقها ثم وهبها اما اول امه‌نك عتق ايليوب صكره هبه ايلسه اول تقدم ايدن مسئله‌نك خلافيدر
يعني هبه صحيح اولور زيرا حمل كندو ملكي اوزره دكلدر اعتقها ده وهبها ده اولان ضمير لر امه‌يه راجعدر
ومن قال لمديونه اذا جاء غد فالدين لك او انت بريء منها او ان اديت الي نصفه فالباقي لك
او فانت بريء منه فهو باطل وشول كمسنه كه كندو مديوننه يارين كلدوكده سنده اولان دينم سنك
اولسون ياخود اندن بري اولسن ديسه ياخود سنده اولان دينمك نصفيني بكا ادا ايدرسك باقيسي
سنك اولسون ياخود بري اولسن ديسه باطل اولور زيرا تعليق صريح ابراده صحيح دكلدر مديونه ده
اولان ضمير ما قبلنده اولان من لفظنه راجعدر منه ده ونصفه ده اولان ضمير لر دينه راجعدر والعمرى
عمري ضم عين ايله فعلى وزني اوزره عمردن مشتقدر بر اسمدر معناسي در عقب بيان اولنسون جايز للمعمر
معمر فتح ميم ثانيه ايله موهوب له معناسنه در يعني عمري معمر لهچون جايزدر حال حيوتنده ولورثته بعده

حال

حال حيوتنده وموتندن صكره وارثلرينه حيوته ولورثته ده اولان ضمير معمره راجعدر وهي ان
يجعل داره له مدة عمره فاذا مات ترد اليه يعني ذكر اولنان عمري برادم كندو دارني برادم ايچون
مدة عمرينه ويرمكدر وچون فوت اولدقده كيرو مالكنه عودت ايلمه امدي تمليك صحيح وشرط باطل اولور
داره ده اولان ضمير ان يجعل لك فاعلنه راجعدر اليه ده اولان ضمير ان يجعل لك فاعلنه راجعدر والرقبى
رقبى ضم را ايله انتظار معناسنه اولان مراقبه‌دن مشتقدر بر اسمدر معناسي در عقب بيان اولنور
باطلة يعني رقبى باطلدر زيرا حضرت امام عمري‌يي اجازت قلوب رقبى‌يي منع بيورمشلردر من اعمر عمرى
فهي للمعمر له حياته وبعد مماته لا ترقبوا من ارقب شيئا فهو سبيل الميراث قول الرقبى وعند ابي يوسف تصح
كالعمرى امام ابو يوسف قتنده رقبى جايزدر وصحيحدر عمرى جايز اولدوغي كبي وهي ان يقول ان مت قبلك
فلك وان مت قبلي فلي رقبى‌نك معناسي برادم برادمه بو داري سكا رقبى قلدم اكر بن اول اولورسم
سنك اولسون واكر سن بندن اول اولورسك بنم اولسون ديمكدر فان قبضها كانت عارية
في يده امدي ايچون اول موهوب ده اولان كمسنه اول داري قبض ايلسه بو نوع عاريه اولور قبضها ده اولان
ضمير داره راجعدر يده ده اولان ضمير موهوب له راجعدر والصدقة كالهبة لا تصح بدون القبض
يعني صدقه ويرمك هبه ويرمك كبيدر قبض سز صحيح اولماز هبه صحيح اولمدوغي كبي زيرا تبرعاتدندر ولا في
مشاع يقسم ودخي قسمت اولنور مشاعده صدقه صحيح دكلدر ولا رجوع فيها ولو لغني ودخي صدقه‌ده
رجوع يوقدر غني اولان كمسنه‌يه ده اولورسه زيرا صدقه‌دن مقصود ثوابدر اول ايسه حاصلدر
ولا في الهبة للفقير ودخي فقيره هبه ايلمكده رجوع يوقدر زيرا فقيره هبه ايلمكدن مراد ثوابدر
ولو قال جميع مالي او ما املكه لفلان فهو هبة ودخي بر كمسنه جميع مالم ياخود جميع ملكم اولدوغم
شيء فلان كمسنه‌نك ديسه هبه اولور املكه ده اولان ضمير ما قبلنده اولان مايه راجعدر وان قال
ما ينسب الي او يعرف لي لفلان فهو اقرار واول بكا منسوب اولان شيء ياخود بنم ايدوكي معروف
اولان شيء فلان كمسنه‌نك ديسه اقرار اولور بو مسئله ايله ما قبلنده اولان مسئله‌نك فرقي بودركه
اولكي مسئله‌ده ملكي كندو نفسنه اسناد ايلدي بو اجلدن هبه اولدي بو مسئله‌ده اويله دكلدر

فصل

اجاره كسر همزه ايله اجرتك مصدريدر لغتده ثواب معناسنه اولان اجردن
مأخوذدر زيرا مستأجر اولان كمسنه موجرك ثوابنه سبب اولور اول عين موجره‌نك منافعيني
بدل ايلدوكي اجلدن امدي اجاره اجرا يا اجرة ده اجرت ايچون اسم اولور اصطلاح شرعده هي بيع
منفعة معلومة بعوض معلوم يعني اجاره برعينك منفعت معلومه‌سني برعوض معلوم ايله بيع
ايلمكدر بو عقد قياسا جايز دكلدر منافع موجود اولمدوغي اجلدن ولكن استحسانا حاجت
نسنه ايچون تجويز قلندي وجه استحسان حضرت رسول ام بيوردركه اعطوا الاجير اجره قبل ان يجف عرقه

پس اموي اعطا واجرا ايله صحتنه دلالت ايدر وبن او عين كرك اول دين اولسون نقد بعنه كبي كرك عين
اولسون وكرك مكيل وموزون كبي وما صلح ثمنا صلح اجرة وهر نسنه كه ثمن اولمغه صالح اوله اجرة
المغه صالح اولور وتفسد بالشروط الفاسدة يعني اجاره شروط فاسده ايله فاسد اولور ويثبت
فيها خيار الشرط والرؤية والعيب ودخي اجاره ده خيار شرط وخيار رؤيت وخيار عيب ثابت اولور
وتقال وتفسخ ودخي انده اقاله واحكام فسخ ثابت اولور والمنفعة تعلم تارة ببيان المدة كالسكنى
والزراعة فتصح مدة معلومة يعني اجاره ده مراد اولنان منفعت كركاه بر مدتك بياني ايله
بلنور كرك قليل اولسون كرك كثير اولسون مثلا بر دارده ساكن وارضده زراعت كبي ايدر بر مدت
معلومه ايله صحيح اولور كركه قصيره اولسون كرك طويله اولسون وفي الوقف يتبع شرط الوقف
ووقفه ايسه بيان مدتده شرط واقفه اتباع اولنور فان لم يشترط فالفتوى ان لا تزاد في الارض
على ثلث سنين وفي غيرها على سنة واكر واقف اولان كمسنه ايلدوكي وقفنك اجارهسنده مدت
اشتراط ايلمديايسه فتوى اراضيده اوچ سنهدن اوزرينه زياده اولنمامقدر ودارلرده غيري سنه
بر سنهدن اوزرينه زياده اولنمامقدر مستاجرك ملكيت دعواسي ايلمسي خوفندن وتارة تعلم
بذكر العمل كصبغ الثوب وخياطته وحمل قدر معلوم على دابة مسافة معلومة واجارهده مراد اولنان
منفعت بر عملك ذكري ايله بيلنور مثلا بر ثوبي بويامق كبي وياخود بر ثوبي ديكمك كبي وبر مقدار
معلوم بر دابهنك اوزرينه بر مسافه معلومهيه كتورمك كبي وتارة تعلم بالاشارة كنقل هذا
الى كذا وكاه اول منفعت اشارت ايله بلنور مثلا بو شيئي فلان مكانه نقل ايلمك كبي والاجرة لا
تستحق بالعقد بل بالتعجيل او بشرطه او باستيفاء المعقود عليه او تمكنه منه يعني مجرد عقد اجاره ايله
اجرت مستحق اولماز بلكه تعجيل ايله اجرت مستحق اولور يعني مستاجر اجرتي معجلا ايلسه اجرة واجب
اولور وانك ايچون حق استرداد يوقدر ياخود شرط تعجيل ايله مستحق اولور يعني اجرتي معجله شرط ايلسه
ياخود معقود عليه اولان شيئك استيفاسي ايله مستحق اولور ياخود مستاجر استيفادن تمكين ايله
مستحق اولور بشرطه ده اولان ضمير تعجيله راجعدر وتمكنه ده اولان ضمير مستاجره راجعدر ومنه ده اولان
ضمير استيفايه راجعدر فيجب لو قبض الدار ولم يسكنها حتى مضت المدة بو فاء تفريعيه در
يعني چون معقود عليهك منافعنك استيفاسندن تمكن اوله اول ديمك اولدي پس دارك مستاجري اولان
كمسنه اجاره يه الوب داري قبض ايلسه تا مدة اجاره منقضيه اولنجه دكين ساكن اولمزسه اجرت
واجب اولور يسكنها ده اولان ضمير داره راجعدر وتسقط بالغصب بقدر الفوت وكذلك يعني
بكي عين موجره مستاجرك يدندن الكين غصب اولنسه اول عين موجرهدن متمكن اولمدقي فوتي مقداري رجه
اجرت ساقط اولور واكر جميع مدتده متمكن اولمسه فوت اولنسه جميع اجرت ساقط اولور مثلا بر كمسنه

بو داري بر سنهيه اجارهيه الوب بر اي كچسه اي اندن غصب ايليوب التي اي ساكن اولسه حكم
مستاجره تسليم ايليه اول غصب اولنان التي آيك اجرتي ساقط اولور زيرا التي آي متمكن اولمادن
فوت اولمشدر ورب الدار والارض طلب الاجر لكل يوم يعني صاحب دار وصاحب ارض اولان كمسنهلر
جايزدركه اول دارك واول ارضك اجرتني هر كون طلب ايليه زيرا اجرت نفقه كبيدر كوننك اجرتندن طلب
اولنور وبعضى الطلاق اولنوب وقت تعيين اولنسه اول وقته دكين متعين اولور ورب الدابة
كل مرحلة ودخي دابه صاحبنه جايزدركه دابهسنك اجرتني هر مرحلهده يعني هر قوناقده طلب
ايليه وامام زفر قتنده سفرك انتهاسنده طلب ايليه وللقصار والخياط بعد الفراغ من
عمله ودخي قصار ايله خياطك هر بريسي ايچون جايزدركه اجرتني عملندن فارغ اولدقده طلب
ايليه من عمله ده اولان ضمير قصار وخياطك هر برينه راجعدر وان عمل في بيت المستاجر وان وصليهدر
يعني اكر قصار وياخود خياط مستاجر اولان كمسنهنك اوينده عمل ايليه ده اجرته بعد الفراغ مستحق
اولور وللخباز بعد اخراج الخبز ودخي اتمكي پشورن خبازك اجرتي ايچون جايزدركه اتمكي تنوردن
اخراج ايلدكده اجرتني طلب ايليه زيرا اخراج ايله عملدن فارغ اولور فان احترق قبل الاخراج
سقط الاجر واكر اول اتمك تنوردن اخراج اولنمزدن مقدم محترق اولوب يانسه اول خبازك
اجرتي ساقط اولور غاية البيانده ديركه انا احترق قبل الاخراج فعليه الضمان في قول اصحابنا جميعا
وان بعده فلا وان في بيت المستاجر ولا ضمان واكر اخراجدن صكره يانسه اجرته سقوط يوقدر اكر اول
يانمق مستاجر اولان كمسنهنك اوينده ايسه ده وضمان دخي يوقدر امام ابو حنيفه قتنده زيرا كندودن
خيانت واقع اولمامشدر وقالا ان شاء المستاجر ضمنه مثل دقيقه ولا اجر وان شاء ضمنه الخبز
وله الاجر وامامين ديديلركه مستاجر اولان كمسنه استرسه اول خبازه احراق ايدوب يانمزدن
اتمكين دقيقي مثليني تضمين ايتدوره واجرتي يوقدر واكر استرسه اتمكي تضمين ايتدوره واجرته مستحق
اولور كذا في الهداية وللطباخ بالوليمة بعد الغرف ودخي وليمه طباخي ايچون جايزدركه اجرتني طعامي
طبخ ايلدكدن قوتاروب صحنلره توزيع ايلدكدن صكره طلب ايليه زيرا عمل انكله تمام اولور وللضارب
اللبن بعد اقامته ودخي كرپيچ قطع ايدن كمسنه ايچون جايزدركه اجرتني اول كرپيچي اقامت ايدوب تسويه
ايلدكدن صكره طلب ايليه امام ابو حنيفه قتنده وقالا بعد تشريجه وامامين ديديلركه اول قطع ايلدوكي
مكاننده بر مكان اخره نقل ايلدكدن صكره طلب ايليه اقامته ده وتشريجه ده اولان ضميرلر لبنه راجعدر
ومن لعمله اثر في العين كصباغ وقصار بالنشاء والبيض فله حبسها للاجر وشول كمسنه كه عين موجرهده
عملنك اثري اولسه مثلا شول صباغ وقصار كبي كه ثوبي نشاسته ويمورطه ايله چيريش ايدا اكر اول عيني حبس
ايلمك جايزدر اجرتني طلب ايلمك ايچون لعمله ده اولان ضمير ما قبلنده اولان من لفظنه راجعدر

فان حبسها فضاعت فلا ضمان ولا اجر يعني اول صباغ ياخود اول قصار اول ايشي
اجرتي ايچون حبس ايليوب بوانثاده ضايع اولسه اكا ضمان يوقدر امام ابو حنيفه
قتنده واجرتي يوقدر زيرا اول معقود عليه قبل التسليم هلاك اولمشدر حبسها ده اولان
ضمير عينه راجعدر لر ده اولان ضمير صبا نعه راجعدر وقالا ان شاء المالك ضمنه مصبوغا
وله الاجر وان شاء غير مصبوغ ولا اجر وامامين ديديلر كه مالك اولان كمسنه استرسه
اول عيني مصبوغ اولدوغي حالده تضمين ايتدوره واكا اجرتي واردر واسترسه غير مصبوغ
اولدوغي حالده تضمين ايتدوره واكا اجرت يوقدر ضمنه ده اولان ضمير بارز صانعه راجعدر
ومن لا اثر لعمله فيها كالحمال والملاح وغاسل الثوب ليس له حبسها وشول اجيركه عين
موجرده حبسي ايده لر لعمله ده اولان ضمير ماقبلنده من لفظنه راجعدر بخلاف رد الابق
اما عبد ابق مولاسنه رد ايليين كمسنه اول تقدم ايدن مسئله لرك خلافيدر يعني عبد
ابقي مولاسنه رد ايليين كمسنه ايچون جايزدركه اول عبدي حبس ايليه تا جعلني اخذ ايدنجيه
دكين واذا اطلق للصانع فله ان يستعمل غيره يعني قچن مالك اولان كمسنه صانع
ايچون علي الاطلاق ايليسه اول صانع ايچون جايزدركه اول عمله كندو نفسندن غيريني كسن
استعمال ايليه فله ده اولان وغيره ده اولان ضميرلر صانعه راجعدر وان قيد بعمله لنفسه فلا
واكر مالك اولان كمسنه اول عملي كندو نفسي ايله اولنماسن تقييد ايليسه غيريني كمسنه استعمال
ايلمك جايز دكلدر بعمله ده اولان وبنفسه ده اولان ضميرلر صانعه راجعدر ومن
استاجر رجلا ليجئ بعياله فوجد بعضهم قد مات فاتي بمن بقي فله اجره بحسابه وشول كمسنه كه
بر رجلي عيالني براخر جلا يتدن كتورمك ايچون استيجار ايليه مزبور رجل اول ولايته توجه ايدوب اول كتوره جكي
عيالك بعضن فوت اولمش بولسه باقي قلاني كتوروب مستاجره تسليم ايليسه امديا اول رجله حسابي ايله اجرتي
واردر زيرا اول معقود عليهك بعضن استيفا ايلديري مثلا اون نفر كمسنه كتورمكه بيك درهم طوتمش ايدي
بشي فوت اولوب بشيني كتورسه بشيوز درهم لازم اولور وفس علي هذا ايجيا لره ده اولان ضمير من لفظنه راجعدر
بعضهم ده اولان ضمير عيا لره راجعدر ره ده اولان ضمير اجيره راجعدر وان استوجر لايصال الطعام الي زيد فوجده
ميتا فرده فلا اجر له واكر اول اجير اولان رجل بر مقدار طعامي زيده ايصال ايلمك ايچون
استيجار اولنسه اول دخي طعامي الوب زيدك محلنده واروب انى ميت بولسه
اول طعامي كيرو صاحبنه رد ايليسه امديا اول اجيره اجرت يوقدر زيرا معقود عليهك
تسليمي نقض اولمشدر فوجده ده اولان ضمير زيده راجعدر رده ده اولان ضمير طعامه راجعدر
له ده اولان ضمير اجيره راجعدر وكذا لو استاجر ليذهب بكتاب اليه فرده لموته ودخي قچن اول رجلي بر مكتوبي

زيده ايصال ايليوب رد جواب ايلتمك ايچون استيجار اولنسه مزبور رجل كتابي ايصال ايليوب كيرو
زيدك فوت اولدوغنيچون اني رد ايليسه اجرته مستحق اولماز اليه ده اولان ضمير زيده راجعدر فرده ده اولان
كتابه راجعدر موته ده اولان زيده راجعدر وقال محمد له اجرة ذهابه وامام محمد ديديكه اول اجير ايچون
انجق كتمسنك اجرتي واردر بر وطرفه كلدكدن صكره ولو ترك هناك فله اجرة الذهاب اجماعا واكر اول اجير
اولان كمسنه طعامي ياخود مكتوبي زيدك اولدوغي يرده ترك ايليسه يعني انده اليقوسه اجماع ايله اكا كتمك
اجرتي واردر باب ما يجوز من الاجارة وما لا يجوز مصنف رحمه بو بابده اجاره ده جايز اولان
واجاره ده جايز اولميان بيان ايدر الدار والحانوت وان لم يذكر ما يعمل فيه دارك وحانوتك يعني اودك
اجاره ده صحيحدر اولدارك اجنده نه اشلنديكي ذكر اولنمز ايسه ده زيرا اجنده متعارف اولان عمل
سكنادر وله ان يعمل كل شئ وعند الاطلاق مستاجر اولان كمسنه جايزدر كه اول حانوتده استدوكي
نسنه اشليه له ده اولان ضمير مستاجره راجعدر سوي ما يوهن البناء كالحدادة والقصارة والطحن الا شول
نسنه كه دارك وحانوتك بناسنه ضعف ويره وخراب ومنهدم اولمغه سبب اوله مثلا حداده يعني دمورجيلك
صنعتي كبي وقصاره يعني بزجيلك كبي وطحن يعني اوده آت ياخود صو دكرماني ايلدوب اوكوتمك كبي اعدي
بو ذكر اولنان اشياده بونلره بنكزر اشيالرك اولرده اشلنمسي جايز دكلدر وصح استيجار الارض للزرع
ان بين ما يزرع ودخي زراعت ايچون ارض استيجار ايلمك صحيحدر اكر انده زراعت اولنان نسنه بيان اولنور ايسه
زيرا ارضده زراعت اولنان نسنه مختلفدر وتعيين بيانه محتاج اولدي او قال علي ان يزرع ما شاء وياخود
مستاجر اولان كمسنه بو ارضده استدوكم نسنه زراعت ايلمك ايچون اجاره ده الدم ديسه اجاره صحيح اولور
وللبناء والغرس ودخي بو ارضده بنا ايلمك ايچون واغاج دكمك ايچون استيجار ايلمك صحيح اولور
واذا انقضت المدة لزم ان يقلعهما ويسلمها يعني بنا وغرس ايچون اجار اولنان ارضك اجاره ده چوني
تمام ومنقضي اوله مستاجر اولان كمسنه به لازم دركه اول ارضده اولان بنا ايله غرسي قوپاره وارضي تسليم
ايليه لزمه ده اولان ضمير ارضه راجعدر ان يقلعهما ده اولان ضمير بنا وغرسه راجعدر تسليمها ده اولان ضمير
ارضه راجعدر الا ان يغرم المؤجر قيمته ذلك البناء والغرس مقلوعا برضا صاحبه مكر كه موجر اولان كمسنه ارضده
اولان بنانك ياخود غرسك قيمتني مقلوع ايكن غارم اوله صاحبنك رضاسيله اولرزمانده ارضده اولان
بنا وغرسك قوپارمسنه حاجت يوقدر وان كانت الارض تنقص بقلعه فبدون رضاه ايضا واكر اول
ارضده ايجنده اولان اغاجك قوپارمسيله ناقص اولور ايسه اول غرسك قيمتني صاحبنك رضاسنز غارم اولوب
تملك ايليه رضاسيله تملك ايلدوكي كبي او يرضيا بتركه ياخود موجر ايله مستاجرك هر بري اول غرسك ارضده
باقي قالماسيله راضي اوله فيكون البناء والغرس لهذا والارض لهذا يعني راضي اولدوغي حينده بنا ايله غرس
مستاجر اولان كمسنه نك اولور وارض موجر اولان كمسنه نك اولور والرطبة كالشجر ودخي رطبه نك يعني يونجه
ديدكلري سبزه نك حكمي تقدم ايدن شجرك حكمي كبيدر زيرا نهايتي يوقدر والزرع يترك باجر المثل الي ان يدرك

يعني ارض موجروده اولان اكين بجن ارضنك اجاره سي منقضي وتمام اولسه اجر مثل ايله بالغ اولوب
يتشنجيه دكين ترك وابقا اولنور زيرا نهايت معلوم سي واردر وان استأجر الدابة للركوب والحمل
والثوب للبس يعني دابه بنمك ايچون ودخي ثوبي كيمك ايچون اجاره يه الموب صحيح اولسه فان اطلق
فله ان يركب ويلبس من شاء واكر موجر اولان كمسنه بندرمك ايله كيدرمك اطلاق ايلسه فرد
معين اولنمسه مستأجر ايچون جايزدركه اول دابه يه يا خود اول ثوبي استدوكي كمسنه يه بندوروب
كيدورر فان ركب هو او اركب او البس غيره تعين ولا يستعمله غيره وچون اول دابه يه يا خود ثوبي
كندوسي بنوب كيسه يا خود غيري كمسنه يه بندررسه اول كمسنه معين اولور متعين اولان كمسنه لركن
غيريسي استعمال ايلمك جايز دكلدر فان قيد راكبا او لابسا ضمن واكر اول دابه يه بنجك واول ثوبي
كيجك كمسنه تقييد وتعيين اولنسه امدي تعيين اولنان كمسنه نك غيريسي بينسه وكيسه
ضامن اولور وكذا كل ما يختلف باختلاف المستعمل ودخي هر شينك اختلاف مستعمل ايله
مختلف اولسه ثوب ودابه كبيدر مثلا خيمه كبي بحق بر ادم اني اجاره يه السه وبر كمسنه يه استعمال ويروب
سقط اولسه ضامن اولور وما لا يختلف به فيبطل تقييده وشول شينك اختلاف مستعمل ايله مختلف
اولميه اني تقييد ايلمك هدردر يعني بي فايده در بيجه اولان ضمير استعماله راجعدر فلو شرط سكنى واحد
جاز ان يسكن غيره امدي بحق بر دار كه اجاره سنده بر فرد واحد كه سكناسي شرط اولنسه اول فرد
واحد جايزدركه كندو وحرمي غيريسني اسكان ايده وره زيرا دار سكنى ايله مختلف اولماز بو اجلدن
تقييدك فايده سي يوقدر غيره ده اولان ضمير واحده راجعدر وان سمى ما يحمل الدابة نوعا وقدرا
كلر بقي غلة حل مثله واكر اول دابه نك اوزرينه حمل اولنان شيئي تسميه ايله يا خود نوع ومقداريني
تسميه اولنسه مثلا بر كر بوغداي امدي اول مستأجر جايزدركه مقدارده وضررده انك مثلي تحميل
ايليه او اخف منه كالشعير والسمسم ودخي تسميه اولنان شيدن خفيف اولان شيئي يوكلتمك
جايزدر مثلا ارپه كبي وصوصام كبي زيرا بو ايكي نوع بغداي دن خفيفدر لا ما هو اضر منه كالملح
اما بوندن اثقل وزياده ضررلي اولان شيئي تحميل ايدوب يوكلتمك جايز دكلدر مثلا طوز كبي
زيرا موجرك بوكا رضاسي يوقدر وان سمى قدرا من القطن فليس له ان يحمل مثل وزنه حديدا واكر
بر مقدار پنبه تسميه اولنسه انك وزني مقدارنجه دمور يوكلتمك جايز دكلدر وزنده مساوي اولورسه ده
زيرا زياده مضردر وان زاد على ما سمى فعطبت الدابة ضمن قدر الزيادة ان كان تطيق ما حملها واكر
تسميه اولنان مقداردن زياده يوكلدوب دابه سقط اولسه اول زياده نك مقدارنجه ضامن اولور اكر دابه نك
تحميل اولنديغي مقداري حمله طاقتي وار ايسه حملها ده اولان ضمير دابه يه راجعدر والا فكل القيمة
واكر تحميل اولنديغي مقداره طاقتي يتمزسه جمله قيمته ضامن اولور وفي الارداف يضمن النصف
ولا عبرة بالثقل يعني دابه نك مستأجري كمسنه اردينه بر آخريني ارداف ايدوب بندورسه دابه اول سببدن

سقط

واو قوريبه نبيس كندوسي كيمك ايچون صح

سقط اولسه نصف قيمته ضامن اولور واول راكبك ثقلنه اعتبار اولنمز زيرا كاه اولور كه خفيف اولان
كمسنه ثقيل كوريلور بلكه اهل اولمدوغي اجلدن كاه اولور كه ثقيل اولان كمسنه خفيف كوريلور بلكه اهل
اولدوغي اجلدن وان كبحها او ضربها فعطبت ضمن وبحق دابه نك مستأجري اولان كمسنه اجاره يه الدوغي
دابه نك يولارندن چكمر بو طرفنه دوندوره ايلچكه يا خود ضرب ايلوب سقط ايلسه ضامن اولور ابو حنيفه قتنده
خلافا لهما فيما هو المعتاد واما امين ايچون متعارف ومعتاد اولان چكمك ايله ضربده اختلاف واردر يعني
انده ضمان يوقدر زيرا مطلق اولان عقدك تحتنده داخلدر كبحها ده وضربها ده اولان ضميرلر دابه يه راجعدر
وان تجاوز بها مكانا سماه ضمن واكر دابه اجاره يه الان كمسنه تسميه ايلدوكي مكاندن تجاوز ايدوب بانيب بعيد
بر مكانه وارسه واول دابه هلاك اولوب يا خود سقط اولسه ضامن اولور زيرا تجاوز متعدي اولمشدر
ولو ردها الى ما سماه يعني اول دابه تسميه ايلدوكي يره رد ايليسه بري اولماز بردها ده اولان ضمير
دابه يه راجعدر سماه ده اولان ضمير ما قبلنده ما اولان مايه راجعدر وان استأجرها ذاهبا وايابا
ان وصليه در يعني اكر اول دابه يي كيدش وكليش اجاره يه المش اولسه ده في الاصح اصح قول اوزره بري اولمز
وبر قول اوزره بري اولور وديعه اولدوغي كبي فلو نزع سرج الحمار واوكفه بما يسرج مثله لا يضمن
واكر اجاره يه الدوغي حمارك اوزرنده اولان ايري قالدوروب اوزرينه اول حمارك مثلي بو نوع ايرايله ايرلسه
ضامن اولماز زيرا مالكك اذني بغير ايرايله ايرلنمسنه متناول در واذا لم يوجد او اوكفه بما لا يسرج او لا يوكف به
مثله ضمن واول حماري بر سرج ايله يعني بر اير ايله يا خود بر عكاف ايله اسراج واكاف اولنسه كه انك مثلي ايله
اسراج واكاف اولنمسه ضامن اولور اسرجه واوكفه ده اولان ضميرلر حماره راجعدر بهده اولان ضمير
سرجه ايله اكافه راجعدر مثله ده اولان ضمير حماره راجعدر وكذا ان اوكفه بما يوكف به مثله ودخي بحق
اول حماره انك مثلي سرلنور بر سراج ايله سرلنسه ضامن اولور اوكفه ده اولان ضمير حماره راجعدر وخالا
يضمن ما زاد وزنه على السرج فقط واما مين ديديلركه اول سرجك وزنلي اوزرينه زياده اولان
شيئه ضامن اولور فقط زيرا مالكك رضاسي اولمدوغي زياده در فقط وزنه ده اولان ضمير اكافه
راجعدر وان سلك الحمال طريقا غير ما عينه المالك مما يسلكه الناس فلا ضمان عليه واكر حمال
مالكك تعيين ايلدوكي طريقك غيريسنه سالك اولسه شول طريقلردن كه ناس انده سلوك ايلرلر
اكا ضمان يوقدر عينه ده اولان ضمير بارز طريقه راجعدر يسلكه ده اولان ضمير ما قبلنده طريقي
معناسنه اولان مايه راجعدر عليه ده اولان ضمير حماله راجعدر ان لم يتفاوت الطريقان وان تفاوتا
او كانا مما لا يسلكه الناس او حمله في البحر فتلف ضمن يعني اول حالده ضمان يوقدر اكر اول طريق متفاوت
اولمسه واكر متفاوت اولورسه ويا خود ناسك سلوك ايلدكلري طريقلردن اولمسه يا خود اني بحرده
كتوروب تلف ايلسه ضامن اولور زيرا مخالفت ايله متعدي اولدي يسلكه ده اولان ضمير طريقه حمله ده اولان ضمير

مجبور راجعدر وان بلغ فلا اجر واول احمال اولان نسنه كتوردوكي محله تبليغ ايلسه اجرت لازم اولور فله
اولان ضمير جاله راجعدر وان عين زرع بر فزرع رطبة ضمن ما نقصت الارض واكر اجاره ده ويرديكي ارضنده
بغدای زراعتی اولنمق تعيين اولنسه مستأجر مخالفت ايدوب رطبه زراعت ايلسه اول ارضك نقصاننه
ضامن اولور زيرا رطبه نك زراعتی اولنميدن ارضه مضرتدر وتعيين مخالفتدر بو ابلده ارضك نقصاننه ضامن
اولور ولا اجر عليه واوزرينه اجرت يوقدر زيرا غاصب اولور وان امر بخياطة الثوب فخاط قباء خير المالك
بين تضمين قيمته وبين اخذ القباء واكر بركمسه خياط اولان كمسنه يه بر طوب بزي بر قميص ايلكه امر
ايلسه خياط مخالفت ايدوب اني قبا دكسه مالك اولان كمسنه اول ثوبك قيمتني تضمين ايلمك ايله قباء
اخذ ايلمكك مابينلرنده مخير اولور استرسه ثوبك بهاسي السون واسترسه دكلمش قباء السون قبادن
مراد يقه سي آچق اولان لباسدر وغيريدن مراد يقه سي اجلمادق لباسدر فخاطه ده اولان ضمير ثوبه راجع
قيمته ده اولان ضمير بنده ثوبه راجعدر ودفع اجر مثله لا يزاد على ما سمى واول خياط اولان اجيرك اجر مثلني
دفع ايليه واول عقد اجاره ده تسميه اولنان مقداركه اوزرينه زياده اولنميه زيرا جهت موافقه يه قصور
وارددر وكذا الوامر بقباء فخاطه سراويل في الاصح ودخي بر نسنه ثوبي قبا دكلمكه امر ايلسه خياط مخالفت ايدوب
اني سراويل دكسه تضمين ايله سراويلي اخذ بينلرنده مخير اولور اصح اقوالده وقيل يضمن هنا بلا خيار
بو محلده تضمين لازم اولور خيارسز **باب** اجارة الفاسدة بو باب اجاره فاسده نك بياننده در
يجب فيها اجر المثل لا يزاد على المسمى يعني اجاره فاسده ده اجر مثل لازم اولور تسميه اولنان مقداركه اوزرينه زياده
اولنماق شرطيله ومن استأجر دارا كل شهر بكذا صح العقد في شهر واحد فقط وشول كمسنه كه بر داري هر آيده
اون درهم اجاره يه السه مثلا اول عقد شهر واحدده صحيح اولور فقط باقي شهرلرده فاسد اولور زيرا العقد كل
نهايت له اولان شيئه داخل اولسه واحد معينه صرف اولنور زيرا عموم ايله عمل اولنمق متعذردر الا ان يسمى
جملة الشهور مكركه موجر اولان كمسنه اجاره يه ويردوكي شهورك جملسني تسميه ايليه اول زمان اجاره جميع شهورده
صحيح اولور وكل شهر سكن منه ساعة صح فيه ولم يسقط حق الفسخ وهر آيك كه بر ساعتنده ساكن اولسه عقد اول
شهرده صحيح اولور موجر ايچون اول مستأجر اولان كمسنه اخراج ايلمك جايز دكلدر وحق فسخ ساقط اولور
بوقول بعض مشايخ قوليدر منه ده اولان ضمير شهره فيه ده اولان ضمير عقده راجعدر وظاهر
الرواية بقاؤه في الليلة الاولى ويومها اما ظاهر روايت اول عقدك باقي قلوب فسخ اولنمامقدر ومتعاقدينك
هر برينه اول بر داخل اولاجق آيك اولكي كيجه سي واولكي كونسنده مخير اولملقدر وارددر وفتوى في
بونك اوزرينه در بقاؤه ده اولان ضمير فسخه راجعدر وبعض شراح عقده راجعدر ديو ذكر ايلمشلردر وان
استأجرها سنة بكذا صح وان لم يبين قسط كل شهر واكر اول داري بر كامل سنه يه مثلا يوز درهم الوب
استيجار ايلسه مثلا عقد صحيح اولور واكرچه اجرتدن هر شهره كرچه قسطني يعني مقداريني بيان اولنمز ايسه

زيرا

زيرا مدت معلومدر واستأجرها ده اولان ضمير داره راجعدر وابتداء المدة ما سمى يعني ايكي شخصك
مابينلرنده واقع اولان اجاره نك ابتداء مدتي تسميه اولنان كوندر والا فوقت العقد واكر ابتداء وقت
تسميه اولنمز ايسه اول مدتك ابتداسي وقت عقددر فان كان حين يهل يعتبر بالاهلة والا فبالايام
واول عقد اجاره هلال طوغدوغي كيجه واقع اولمز ايسه اول وقت اهله ايله اعتبار اولنور واكر هلال
طوغدوغي زمانده اولمز ايسه ايام ايله اعتبار اولنور وعند محمد بالايام وامام محمد نزدنده ايام ايله
اعتبار اولنور والباقي بالاهلة باقي قمر باهله ايله اعتبار اولنور وابو يوسف معه في رواية
وامام ابو يوسف امام محمد ايله در بر روايتده ومع الامام في اخرى وامام اعظم ايله در بر روايتده وكذا العتق
ودخي خاتونك عتقي ذكر اولنان اعتبارات وتفصيلده بويله در ويجوز اخذ اجرة الحمام والحجام
ودخي حمام ايله حجامتك اجرتي اخذ اولنمق جايزدر يعني حمامجي ايله حجامت ايدن كمسنه لره جايزدر كه
اجرت الهلر زيرا عرف ناسده جايز ومتعارفدر وحضرت رسول عم ما رآه المسلمون حسنا فهو
عند الله حسن بيورمشلردر ودخي حضرت عم حجامت ايتدروب اجرت ويرديلر لا اجرة عسب التيس
يعني اركك قيونك ديشي قيونا اوزرينه چكماسنك اجرتني اخذ اتمك جايز دكلدر وحاصلي اما اجرتسز
اولنمه جايزدر ولا بأس دنمشدر مصنفك عسب التيس ماسنده تخصيصي سائر حيوانك ديشلره چكماسي
صحيحه ده داخل اولمق زيرا حضرت عم نهي بيورمشلردر ولا على الطاعات كالاذان والحج والامامة وتعليم
القرآن والفقه ودخي سائر عبادات وطاعتلر مثلا اذان وحج وامامت وتعليم قرآن وفقه كبي شيلره
اجرت المق جايز دكلدر حضرت عم بو اشيا اوزرينه اجرت الماسدن نهي بيورمشلردر اقرؤا القرآن ولا تأكلوا به
قوللرايله ولا على المعاصي كالغناء والنوح والملاهي ودخي معصيت اولان اشيانك اوزرينه مثلا
ارلامق وميت اوزرينه ياس وفرياد ايلمك وسائر آلات لهو كبي اجرت المق جايز دكلدر ويفتى اليوم
بالجواز على الامامة وتعليم القرآن والفقه وبو كونكي زمانده امامت ايلمك اوزرينه وتعليم قرآن وفقه
ايلمك اوزره اجرت المق جوازينه فتوى ويريلور زيرا ضرورتا عملدر ويجبر المستأجر على دفع ما سمى ويحبس به
يعني مستأجر اولان كمسنه عقد اجاره ده تسميه اولنان مقداركي دفعنه جبر اولنور ودفع ايلمدوكي
تقديرجه حبس اولنور بهده اولان ضمير ما يه راجعدر ويجبر على دفع الحلوة المرسومة ودخي قرآن عظيم
الشانك بعض سوره شريفه لرينه حتوب وصول اولدقده اوله معلم قرانه معتاد ومعروف
اولان حلواتك وهديه نك دفعنه دخي جبر اولنورلر ولا تصح اجارة المشاع الا من الشريك
ودخي مشترك اولان مشاعك اجارسي صحيح دكلدر الا بقي اول اجاره شريكنه اولان كمسنه يه اولسه
جايز اولور زيرا كنه وحصه سني اجنبي يه تسليم ايلمك منصور دكلدر وشريكنه ايلسه واضع اليد
ومتصرفدر وعندهما يصح مطلقا وامامين قتنده مشاعك اجاره سي مطلقا جايزدر

کرکسه شریکی اولسون کرکسه غیری اولسون زیرا تخلیه ایدوب تسلیم اولنمسی ممکن اولور واذا اجر دارا من
رجلین صح اتفاقا ودخی بر رجل بر داری جماعته ویرسه اتفاقا ثمره ایله اول اجاره صحیحدر زیرا انتفاع
ممکندر ویجوز استیجار الظئر باجر معلوم ودخی احد زید بعینه اولان خاتونک نفقه وکسوه سیله استیجار
ایلمک صحیح وجایزدر خلافا لهما امامین ایچون خلاف واردر یعنی امر زیدی خاتونی طعامی ایله
وکسوه ایله استیجار ایلمک جایزدکلدر زیرا اجرت مجهوله در بطعامها وکسوتها اولان
ضمیرلر ظئره راجعدر وعلیها غسل الصبی وغسل ثیابه واصلاح طعامه ودهنه واول طفل
رضیع اولان صبی نک غسل اولوب پاک اولمسی واسبابنی غسل ایدوب پاک ایلمسی ودخی
طعامنی اصلاح ایلیوب کندوزی عند الولادة وبعد الولادة لازم اولان دهنلر ایله یغلیوب خدمتنی
کورمک اول ظئره اولان خاتونک اوزرینه لازمدر علیها ده اولان ضمیر ظئره راجعدر وثیابه وطعامه
ودهنه ده اولان ضمیرلر صبی یه راجعدر لا ثمن شیء منها واول رضیع اولان صبینک ذکر اولنان
لوازمندن اول ظئر اولان خاتونک اوزرینه برشینک بهاسی یوقدر یعنی آکا لازم دکلدر منها ده
اولان ضمیر ذکر اولنان لوازمه راجعدر بل هو علی ابی نفقته علیه بلکه اول صبینک لوازمنک ثمنی
ودخی ظئرک اجرتی شول کمسنک اوزرینه درکه اول صبی نک نفقه سی انک اوزرینه لازم اولور اجرها ده
اولان ضمیر ظئره راجعدر نفقته ده اولان ضمیر صبی یه علیه ده اولان ضمیر ما قبلنده اولان من لفظنه
راجعدر فان ارضعته بلبن شاة او غذته بطعام فلا اجر لها واکر اول ظئر اولان خاتون ارضاع
ایلدوکی صبی یه قیون سودیله ارضاع ایلسه یاخود اکا طعام غدا ایدرسه اکا اجرت یوقدر زیرا اوزرینه
لازم وواجب اولان عملی که ارضاعدر اکا عدم ایتمامشدر ارضعته ده وغذته ده اولان ضمیرلر صبی یه راجعدر
لها ده اولان ضمیر ظئره راجعدر ولزوجها وطئها لا فی بیت المستاجر ودخی ظئر اولان خاتونک
زوجنه جایز ومباحدر که کندو زوجه سنی وطی ایلیه لکن مستاجر اولان کمسنک اونده وطی ایلمیه
زیرا وطی زوجک حقیدر هر قنده اولورسه لکن مستاجرک اونده دکلدر وطئها ده اولان ضمیر
ظئره راجعدر وله فسخها ان لم یرضه ان کان نکاحه ظاهرا ودخی اول ظئرک زوجی ایچون
جایزدرکه اول ظئر عقد ایلدوکی اجاره یی فسخ ایلیه اکر اول اجاره کندو رضاسیله اولمدیسه
یعنی که اول زوجک اول ظئره نکاحی بین الناس ظاهر ومشهور اولسه له ده اولان ضمیر زوجه فسخها ده
اولان ضمیر اجاره یه یرضه ده اولان ونکاحه ده اولان ضمیرلر زوجه راجعدر اما
اول ظئر اولان خاتون زوجک نکاحنه اقرار ایلسه اول نکاح ظاهر قبیلندن اولماز یرضه ده اولان
ضمیر زوجه راجعدر ولاهل الطفل فسخها ان مرضت او حبلت واول رضیع اولان طفلک اهلنه
جایزدرکه اول اجاره یی فسخ ایده لر یعنی اول ظئر مریض یاخود حبلی اولسه زیرا سودی فاسد اولور فسخها ده

اولان ضمیر اجاره یه راجعدر وفسد استیجار حایک لینسج له غزلا بنصفه او حمار لیحمل علیه طعاما بقفیز
او ثور لیطحن له برا بقفیز منه دقیقه یعنی جولها اولان کمسنه طقوداغی بلکان بنصفی ایله استیجار
ایلمک یاخود بر حماری اوزرینه تحمیل ایلدوکی طعامدن بر قفیز بر ایله استیجار ایلمک ویاخود بر ثوری
بر مقدار بغدای اوکوتمکه واوکوتدوکی کندن صکره بر دقیقی ایله استیجار ایلمک فاسددر ویجب اجر المثل
لا یجاوز المسمی وبو جمله ذکر اولنان صورتلرده اجر مثل واجب اولور عقدده مسمی اولان
مقداره تجاوز وزیاده اولمامق شرطیله له ده اولان ضمیر مستاجره بنصفه ده اولان ضمیر طقوداغی
نوبه علیه ده اولان ضمیر حماره له ده اولان ضمیر مستاجره دقیقه ده اولان ضمیر بره راجعدر
وان استاجر لیخبز له الیوم قفیزا بدرهم فسد ودخی اول کمسنه برکون بر قفیزی بر درهمه پشورمک
ایچون استیجار ایلسه عقد فاسد اولور امام ابو حنیفه قتنده خلافا لهما واما امامین ایچون خلاف
واردر زیرا قتلرنده صحیحدر واول عقد عمل اوزرینه واقع اولور وذکر اولنان وقت تعجیل ایچوندر
له ده اولان ضمیر مستاجره راجعدر ولو قال فی الیوم صح اتفاقا ودخی بوکونده پشوره سن دیو
شرط ایلسه اتفاقا صحیح اولور زیرا فی ظرفیت ایچوندر تقدیر ایچون دکلدر وان استاجر ارضا ان
یکربها او یزرعها او یسقیها او یزرعها صح واکر برکمسنه بر ارضی برا خردن حرث ایله اصلاح ایلیوب
زراعت ایلمک اوزره اجاره یه السه یاخود انی صواروب زراعت ایلمک اوزره اجاره یه السه صحیح
اولور وبو ترکیبده اولان ضمیرلر جمله ارضه راجعدر وعلی ان یثنیها او یکری انهارها او یسرقنها
لا یصح واکر اول ارضی برکره حرث ایدوب کیرو حرثنی اعاده ایلمک اوزره اجاره یه السه یاخود اول ارضک
ارمقلرینی قازوب صولرینی اجرا ایلمک اوزره اجاره یه السه یاخود اول ارضی سرقین ایله یاخود بعض فشقی
ایله فشقلمق اوزره اجاره یه السه صحیح اولمز زیرا بو شرط مقتضای عقددن دکلدر زیرا اثری باقیدر
واجاره تمامندن صکره ارض صاحبنه قالور وبو مسئلده اولان ضمیرلر مؤنثه ارضه راجعدر وکذا
الاستیجار للزراعة بزراعة وللرکوب برکوب وللسکنی بسکنی وللبس بلبس ودخی ارضی زراعت
ایلمک ایچون بر ارض اخرانک زراعتیله استیجار ایلمک وبر دابه رکوبی ایچون بر دابه اخرانک رکوبی ایله
استیجار ایلمک وبر داری سکنی ایچون بر دار اخرانک سکنی سیله استیجار ایلمک وبر ثوبی لبس ایچون
بر ثوب اخرانک لبسی ایله استیجار ایلمک صحیح دکلدر زیرا معقود علیه اولان انتفاع معدومدر
وان استاجر شریکه او حماره لحمل طعام هو بینهما لا یلزم الاجر واکر برکمسنه کندو شریکنی یاخود
شریکینک حمارینی ما بینلرنده بروجه اشتراک اولان طعامی کتورمکه استیجار ایلسه اجرت لازم
اولماز کراهن استاجر الرهن من المرتهن شول راهن کبی که رهنی مرتهندن اجاره یه الر وان
استاجر ارضا ولم یذکر انه یزرعها ولم یبین ما یزرع فیها لا یصح ان لم یعم واکر بر ارضی استیجار ایلیوب

ایلیوب وحال بوکه اول ارضك ایچنده زراعت ایده جك شیئی ذکر ایلمسه یا خود انده زراعت ایده جك
شیئی بیان ایلمسه اول عقد اجاره صحیح اولمز اکر تعمیم ایدوب استدوکم شیئی زراعت ایدرم دیمز ایسه
زیرا زراعت اولنان اشیا مختلفدر زیرا اولان ضمیر مستاجره یا زرعها ده اولان ضمیر ارضه راجعدر
فان زرعها ومضى الاجل عاد صحیحا وله المسمى اما دیجك اول زراعت اولنوب مدت اجاره کچسه
اول عقد صحیحه عودت ایدر واول موجر ایچون تسمیه اولنان شیء واردر وان استاجر حمارا الى مكة ولم
یذکر ما یحمل علیه یحمل المعتاد فنفق لا یضمن واکر برکسنه بر حماری مکه یه استیجار ایلیوب وحال بوکه اول
حمارك اوزرینه تحمیل ایده جك شیئی ذکر ایلمسه وخلق اراسنده معتاد ومتعارف اولان شیئی تحمیل
ایلیوب حمار هلاك اولسه اکا ضمان یوقدر زیرا اول عین یدنده امانتدر علیه‌ده اولان ضمیر حماره راجعدر
وان بلغ مكة فله المسمى واکر اول مستاجر اولان کمسنه مکه یه واصل اولوب یتشسه موجر ایچون
اول عقد اجاره‌ده اجرت تسمیه اولنان شیء واردر له‌ده اولان ضمیر موجره راجعدر وان اختصما قبل
الزرع والحمل نقضت الاجارة دفعا للفساد واکر موجر ایله مستاجر قبل الزراعة والحمل اختصام ایدوب
نزاع ایده‌لر ما بینلرنده اولان عقد اجاره منتقض اولور واقع اولاجق فسادك دفعی ایچون

فصل

الاجير المشترك من يعمل لغيره بو فصل اجیر مشترك بیاننده‌در اجیر مشترك شول
کمسنه‌در که کندو صنعتی غیره عمل ایله یعنی منافع بر فرد واحده مخصوص اولمیه بلکه استین آدمه عمل ایلیه
لغیره‌ده اولان ضمیر ما قبلنده اولان من لفظنه راجعدر ولا يستحق الاجر حتى يعمل كالصباغ والقصار
یعنی اول اجیر مشترك اولان کمسنه اجرته مستحق اولمز تا کم عمل ایدوب اتمام ایلیه مثلا صباغ وقصار
کبی والمتاع في يده امانة لا يضمن ان هلك واول یدنده اولان متاع امانتدر اکر هلاك اولورسه
ضامن اولماز زیرا احترازی ممکن دکلدر وان شرط ضمانه وصل ایچوندر یعنی متاعه ضامن اولمز
ضمان ایکلوب شرط ایلسه‌ده بو حکم جاریدر یعنی عدم ضمان ایله افتا اولنور امام ابو حنیفه قتنده وعندهما
يضمن ان امكن التحرز منه كالغصب والسرقة وامامین ایچون ضمان واردر اکر اندن احترازی ممکن ایسه
مثلا غصب وسرقه کبی زیرا بو ایکی شیدن احتراز ممکندر بخلاف ما لا يمكن كالموت والحريق الغالب
والعدو والمكابر اما احترازی ممکن اولمیان شیئده مثلا موت وزیاده غلبه ایله یانقن ومکابر
اولان عدو کبی اول متقدم ایدن مسئله‌نك خلافیدر یعنی ضمان یوقدر ويضمن ما تلف بعمله اتفاقا
كتخريق الثوب من دقه وزلق الحمال وكسر الحبل الذي يشد به المكاري وغرق السفينة من مدها
یعنی اجیر اولان کمسنه کندو عملی ایله تلف ایلدوکی شیئی اتفاقا ائمه ایله ضامن اولور مثلا جامه‌نی الدوکی
نوبه زیاده دقایلمه‌دن تخریق ایدوب پاره‌لمق کبی وحمالك ایاغی سرچیوب کتوردوکی شیئی تلف ایلمك
کبی ودوه جینك یا خود قاطرجینك یوکی بغلدوغی ایپی کسوب یوکلندوکی شیئی تلف ایلمك کبی

وسفینه‌نك

وسفینه‌نك مداولمسندن غرق اولمسی کبی بعلمه نودقده اولان ضمیرلر اجیره راجعدر بو حکم
اولان ضمیر حبله ومدها ده اولان ضمیر سفینه‌یه راجعدر لكن لا يضمن به الادمي ممن غرق في السفينة
او سقط من الدابة لکن اول ایکی کسنه سبیل وسفینه‌نك مدی ولسیله ادمی مضمون اولماز
شول ادمیلر که سفینه‌ده غرق اوله یا خود دابه‌دن دوشوب اوله زیرا ادمی جنایتله
مضمون اولور بو حکم اولان ضمیر انقطاع حبل ایله مد سفینه‌یه راجعدر ولا يضمن قصار والبزاغ
لم يتجاوز المعتاد ودخی دمده قان المقدن وبیطارلق ده محل معتادی تجاوز اولمیان قصار
ایله بزاغه اوزرلرینه ضمان یوقدر الا که محل معتادی تجاوز ایلیه‌لر اول زمانده دیت نفسه ضامن
اولورلر ولو انكسر دن في طريق الفرات فللمالك ان يضمنه في مكان كسره ولا اجر وفی فرات
یولنده بر کسنك بر کوپی قرلسه مالك ایچون جایزدر که اول اجیره اول کوپك قیمتنی مکان حمل ضامن
اولور یا خود مکان کسرده اکا تضمین ایدوره واجرت واردر زیرا بو کسر که حاصل اولمشدر اول
حمالك ایاغی قرلسی ایله اولمشدر اول ایسه کندو وضعندن بوياجلدن ضامن اولور یضمنه‌ده اولان
ضمیر بارز اجیره راجعدر حمله‌ده اولان ضمیر دیته راجعدر والاجير الخاص يعمل لواحد ويسمى اجير واحد
اجیر خاص اجیر مشتركك مقابلیدر زیرا اجیر ایکی قسم اوزره‌در بری مشترك بری خاصدر
امدی اجیر خاص شول کسنه‌در که واحد معینه عمل ایلیه وبو اجیره اجیر واحد تسمیه اولنور ويستحق
الاجر بتسليم نفسه مدته بو اجیر خاص مدت عملده یا خود مدت استیجارده نفسینی تسلیم ایلمکله
اجرته مستحق اولور زیرا اجرت عمل مقابلنده‌در نفسه‌ده اولان ضمیر اجیره مدته‌ده اولان ضمیر عمله
یا خود استیجاره راجعدر لكن استحق جبر الخدمة سنة او لرعي الغنم شول کسنه کبی که خدمت ایلمك ایچون
بر سنه‌یه وکیفین اجاره اولنمش اوله یا خود بر سنه‌یه وکیفین قیون کودمك ایچون اجاره طوتلمش اوله تمام
اولمسیله اجرته مستحق اولور عمل ناقص اولورسه‌ده زیرا اجرت مقابله‌سنده منافعدر وما تلف في يده او تلف
في يده بعمله یعنی اجیر خاص اولان کمسنه کندو عملی ایله یدنده شیء تلف ایلسه ضامن اولماز امام ابو حنیفه
قتنده زیرا اول شیء یدنده امانتدر واما امامین قتنده اجیر مشترك ضامن اولور استحسانا بر جماعت مالکی
صیانت اولنمق ایچون بس اشبو اختلاف صحابه اولوب ومتاخرون ضمان بالنصف اختیار ایلمشلردر
وفتوی دخی بونك اوزرینه‌در یده‌ده اولان ضمیر اجیره وعمله‌ده اولان اولان ضمیر ینه اجیره راجعدر
وصح ترديد الاجير بين نفعين مختلفين وايهما وجد لزم مسماه كخياطة فارسيا فبدرهم او روميا
فبدرهمين وكخوان صبغته بعصفر فبدرهم او بزعفران فبدرهمين یعنی مستاجر اولان کمسنه اجیر
اولان کمسنه‌یه نفعین مختلفین بیننده متردد ایلمسی صحیحدر واول نفعین مختلفیندن هر قنغیسی
بولنوب موجود اولمسه اول نفع مقابلنده تسمیه اولنان شیء لازم اولور مثلا مستاجر اجیر اولان کمسیه

اکر بو ثوبی بکا فارسی کسمنه دیکرسک بر درهم واکر رومی کسمنه دیکرسک ایکی درهم یاخود بو باجی اولان
اجیره اکر بو ثوبی عصفر ایله بویارسک بر درهم واکر زعفران ایله بویارسک ایکی درهم دیمک کبی خطته ده
وصبغته ده اولان ضمیرلر ثوبه راجعدر ولو قال ان سکنت هذه الدار فبدرهم فی الشهر او هذه الدار
فبدرهمین ودخی تردد صحیح اولور مثلا بو دارده ساکن اولورسک آیده بر درهم ویاخود بو داره ساکن
اولورسک آیده ایکی درهم دیمک کبی وان رکبتها الی الکوفة فبدرهم والی واسط فبدرهمین ودخی تردد
صحیح اولور اکر بو دابه یه کوفه یه دک بنرسک بر درهم واکر واسطه دک بنرسک ایکی درهم دیمک کبی رکبتهاده
اولان ضمیر دابه یه راجعدر وکذا یصح لو تردد بین ثلثة لا بین اربعة ودخی اوچ شی بینده تردد
ایلمک صحیح در دورت بینده تردد ایلمک صحیح دکلدر ولو قال ان خطته الیوم فبدرهم او غدا فبنصفه
فخاطه الیوم فله درهم وان خاطه غدا فله اجر المثل لا یجاوز نصف درهم ودخی مستاجر اولان کمسنه
اجیر اولان کمسنه یه اکر بو ثوبی بوکون دیکرسک بر درهم واکر یارین دیکرسک نصف درهم در دیسه امدی
خیاط اولان کمسنه اول کونی دیکسه اکا بر درهم واردر واکر یارینکی کون دیکسه اکا اجر مثل واردر امام
ابو حنیفه قتنده اول اجر مثل نصف درهمی تجاوز ایلمامک شرطیله یعنی اجر مثل نصف درهمدن
زیاده اولسه اول زیاده واجب اولماز خطته ده اولان ضمیر ثوبه ونصفه ده اولان ضمیر درهمه خاطه ده
اولان ضمیر بازر ثوبه فله ده اولان ضمیر خیاطه راجعدر وقالا الشرطان جائزان واما مین دیدیلرکه
اول ذکر اولنان ایکی شرط که بری بوکون دیکرسک بر درهم یارین دیکرسک نصف درهم دیمکی جایزدر
امامین قتلرنده نصف درهمدن ناقص اولور و زیاده اولمامقدر ولو قال ان سکنت هذا
الحانوت عطارا فبدرهم او حدادا فبدرهمین ودخی دیسه که اکر بو دکانده عطارلق صنعتی ایله
اوتورر سک بر درهم واکر دمورجیلک ایله اوتورر سک ایکی درهم در دیسه جایزدر امام ابو حنیفه
قتنده خلافا لهما واما مین ایچون خلاف واردر زیرا قتلرنده جایز دکلدر وایکی صورتده اجرت
مثل واجب اولور وکذا لو قال ان ذهبت بهذه الدابة الی الحیرة فبدرهم وان جاوزت بها الی
القادسیة فبدرهمین وان حملت علیها الی الحیرة کر شعیر فبدرهم وان حملت کر بر فبدرهمین
ودخی موجر اولان کمسنه مستاجر اولان کمسنه یه اکر بو دابه ایله حیره یه کیدرسک بر درهم واکر
حیره یی تجاوز ایدوب قادسیه یه کیدرسک ایکی درهم در دیسه ویاخود بو دابه یه کتدا وزرینه حیره یه دک
بر کر شعیر یوکلدرسک بر درهم واکر بر کر شعیردن زیاده اولورسه ایکی درهم در دیسه تقدم ایدن
مسائل کبی صحیح اولور جاوزتها ده اولان حیره یه راجعدر ولو ابتاع عبدا استاجره للخدمة
بلا اشتراط یعنی مستاجر اولان کمسنه خدمتی ایچون اجاره یه الدوغی عبدی اشتراطسز اکله
سفر ایلمک جایز دکلدر زیرا عبد مخاطره استاجره ده اولان ضمیر عبده راجعدر اشتراطه ده اولان

ضمیر

ضمیر سفره راجعدر ولو استاجر عبدا محجورا فعمل واعطا الاجر لا یسترد منه یعنی بر عبد محجور علیه
بر آی خدمت ایلمک ایچون اون درهم استیجار ایلیه مذکور بو عبد اول عبد محجوره ویردوکی اجرتی
بعد الفراغ کیرو استرداد واسترجاع ایلمیه یسترده ده اولان ضمیر بازر اجرته منه ده اولان ضمیر عبده
راجعدر ولو اجر العبد المغصوب نفسه واکل غاصب اجره لا یضمن ودخی عبد مغصوب اولان کمسنه
کندو نفسنی برکمسنه یه اجاره یه ویروب غاصبی اولان کمسنه اول عبدک اجاره دن تحصیل ایلدوکی اجرتی
الوب اکل ایلسه ضامن اولماز زیرا مال متقوم دکلدر خلافا لهما واما مین ایچون بو مسئله ده خلاف واردر
قتلرنده اکل ایلدوکی ماله ضامن اولور نفسه ده اولان غاصبه ده اجره ده اولان ضمیرلر بینه اکا راجعدر
وما وجد سیده اخذه اما غاصبک الندن صکره اول عبدک سیدی اولان کمسنه مزبور عبدک
اجرتندن صکره اولان شیئی اخذ ایلیه زیرا عبدک جمله کسبی سیدینکدر ووجده ده اولان بازر ما قبلندن اولان
مایه راجعدر سیده ده اولان ضمیر عبده اخذه ده اولان ضمیر بینه مایه راجعدر وقبض العبد اجره صحیح ودخی عبد
کندو اجرتنی قبض ایلمک صحیحدر ولو اجر عبده هذین الشهرین شهرا باربعة وشهرا بخمسة صح ودخی
عبدک سیدی اولان کمسنه کندو عبدینی بو ایکی ایلک ایکی بر آی دورت درهمه وبر آیی بش درهمه اجاره یه
ویرسه عقد اجاره صحیح اولور والشهر الاول باربعة والشهر الثانی بخمسة او ایکی شهردن دورده اولور
زیرا لفظ شهر اول طبقه الحقدر وایکنجی شهر بشه اولور زیرا لفظ خمسة شهر ثانی یه الحقدر عبده ده اولان
ضمیر موجره راجعدر ولو استاجر عبدا فابق او مرض فادعی وجوده فی اول المدة والمولی وجوده قبل الاخبار
بساعة حکم الحال ودخی برکمسنه برکمسنه نک عبدینی اجاره یه طوتسه مزبور عبد فرار ایدوب یاخود خسته
اولسه صکره مستاجر اولان کمسنه بو اباق یاخود مرضک اخبار ندن برساعت اول واقع وموجود
اولدوغینی ادعا ایلسه بو تقدیرجه حال تحکیم اولنه فان کان العبد حاضرا او صحیحا صدق المولی والا
فالمستاجر امدی حاکم تحکیم ایلمک معناسی بودر که یعنی اول عبد اول حالده حاضر وموجود ویاخود صحیح
غیر مریض اولسه عبدک مولاسی تصدیق اولنور واجرت واجب اولور واکر اول حالده حاضر ویاخود
صحیح اولمسه مستاجر تصدیق اولنور واجرت واجب اولمز وجوده ده اولان ضمیر اباقه راجعدر
وکذا الاختلاف بانقطاع ماء الرحی وجریانه ودخی بر صو دکرماننک صوبی منقطع وجاری
اولماسنده اختلاف تقدم ایدن اختلاف کبیدر حال تحکیم اولنمقدر یعنی اول دکرماننک صوبی
خصومت وقتنده منقطع ایسه قول مستاجرکدر اجرت لازم اولماز واکر جاری ایسه قول رب
الرحانکدر یمینی ایله اجرت لازم اولور جریانه ده اولان ضمیر ماء الرحایه راجعدر ولو قال رب الثوب
امرتک ان تصبغه احمر فصبغته اصفر وقال الصباغ امرتنی بما صبغت صدق رب الثوب یعنی
رب الثوب اولان کمسنه صباغ اولان کمسنه یه بو ثوبی قزل بویامغه امر ایلدم سن انی صاری بویادک دیسه

صباغ دخي ربّ الثوبه سن بكا امر ايلدي وكمك زنكي بويادم ديسه رب الثوب يميني ايله تصديق اولنور
وتصبيغ ده اولان قصبغته بر اولان ضمير لزوم بر راجعدر وكذا الاختلاف في القميص والقباء ودخي
قميص و قباده اختلاف كبي اختلاف كبيره مثلا رب الثوب خياطه بن سكا بو ثوبي قباء ايتمك ايچون
ويردم سن انی قميص كوردك ديسه خياط دخي سن بكا قميص ديدك ديو سپارش ايلدك ديسه قول رب
الثوبكدر يميني ايله در يعني بينه لري اولمسه فان حلف ضمن الصانع قيمة ثوب غير معمول ولا اجر له دخي
بينه لري اولمسه رب الثوب يميني ايليسه صانع اولان كمسنه كرك صباغ اولسون كرك خياط اولسون
ثوبك قيمتنه غير معمول يعني غير مصبوغ وغير مخيط اولدوغي حالده ضامن اولور واجرته دخي يوقدر واخذ
الثوب واعطاه اجر مثله لا يجاوز به المسمى ويا خود رب المال اولان كمسنه اول ثوبي اخذ ايدوب صانع
اولان كمسنه يه اجر مثليني ويره واول ويره جكي اجرتي مثلي ايله يا خود عقدده مسمى اولان مقداري
تجاوز ايليه اعطاء ده اولان ضمير ثاني رضا نعم مثله ده اولان به ده اولان ضمير اجر مثله
راجعدر فان قال رب الثوب عملته لي بلا اجر وقال الصانع عملت باجر فالقول لرب الثوب واكر رب الثوب
اولان كمسنه صانع اولان كمسنه يه سن بكا بوني اجرتسز اشلدك ديسه اول دخي بن سكا اجرت ايله اشلدم
ديسه قول بو مسئله ده رب الثوبكدر يميني ايله زيرا منكردر وعند ابي يوسف للصانع مع يمينه ان كان حريفا
وامام يوسف قتنده قول صانع اولان كمسنه كدر يميني ايله اكر حريفا ايسه يعني اهل حرفتدن ايسه يميننده ده
اولان ضمير صانعه راجعدر وعند محمد للصانع ان كان معروفا بعمله بالاجرة وامام محمد قتنده قول صانعكدر
اكر صانع اجرت ايله عمل ايلمكله معروف ومشهور ايسه

باب فسخ الاجارة

مصنف رحمه الله بو بابده
اجاره فسخ اولنمسنك احكامني بيان ايدر تفسخ بعيب يفوت النفع كخراب الدار وانقطاع الماء عن الارض
او الرحى يعني اجاره ويرلان دارك خراب اولمسي كبي وده كرمندن واراضيدن صويك منقطع اولمسي كبي زيرا
بونلردن هر بر سببي ايله نفع فوت اولور ومستاجر ايچون فسخ ثابت اولور وفوت النفع عيبك صفتيدر
او اخل به كمرض العبد ودبر الدابة واجاره اولنان شيئك منفعتنه خلل واقع اولمق كبي مثلا
اجاره يه اولنان عبدك مريض اولمسي كبي واجاره يه الينان دابه نك ياغر اولمسي كبي فلو انتفع به
معيبا واذا ال الموجر عيبه سقط خياره امدي بو مستاجر اولان كمسنه اول عيبلو اولان يا خود
اوليه دابه ايله عيبلو اولدوغي حالده منتفع اولسه وموجر اولان كمسنه نك خياري يعني مختير
اولمسي ساقط اولور زيرا مقصود حاصل اولمشدر بده اولان ضمير نفعه راجعدر وتفسخ بالعذر
وهو العجز عن المضي على موجب العقد الا بتحمل الضرر غير مستحق به ودخي اجاره عذر ايله فسخ اولنور
عذر سز ايسه واقع اولان عقد اجارنك موجبنه مستمر اولوب اوزرينه يوريلمكدن عاجز اولمقدر
سكوكر عقد ايله مستحق اولميان ضرري تحمل ايلمك ايله اولا بده اولان ضمير عقده راجعدر كقلع سن وجعه

بعدما

بعدما اسنوجر له والطبخ وليمة مات عرسها بعد الاستيجار وللطبخ لها واختلعت يعني عقد ايله مستحق اولميوب
تحمل اولنان ضرر شول اغريمسي ساكن اولمش ديشك قوپرلمسي كبي ايله قوپرمغه بر اجير استيجار اولنمقدن صكره
يا خود وليمه نك طعامي بيشورمك كبي كه بو عروس وليمه سنك طعامي بيشورمكه اجير استيجار اولندقدن صكره
عروس وفات اولمش اوله ياخود اول عروسه زوجي مخالعه ايلمش اوله امدي بو صورتده اجاره فسخ اولنور زيرا عقد
اوزره مستمر اولمق كندو نفسنه عقد ايله مستحق اولميان معنا يالزام وتحميل ايلمش اولور وجعه ده اولان ضمير سنه
له ده اولان ضمير قلعه عرسها ده اولان وليمه يه لها ده اولان ضمير ينه وليمه يه راجعدر وكذا لو استاجر دكانا
فذهب ماله واجر شيئا فلزمه دين لا يجد قضاءه الا من ثمن ما اجره ولو ثبت باقراره ودخي بر دكانك
ايچنده تجارت ايلمك ايچون برشي اجاره يه طوتوب يننده اولان ذاهب وضايع اولسه ياني قضا ايلمكه برشي
بولمسه الا اول اجاره يه ويردوكي شيئك ثمننده واكر اول فسخ اولان دين كندو اقراري ايله ثابت اولورسه
اجاره فسخ اولنور ذكر اولنان صورتده ضرري تحمل ايلمك ايچون ماله ده اولان ضمير مستاجره فلزمه ده اولان ضمير موجره
قضاءه ده ضمير دينه اجره ده اولان ضمير ما قبلنده اولان مايه باقراره ده اولان ضمير موجره راجعدر
واستاجر عبدا ليخدمه في المصر ومطلقا فسافر ودخي بر عبدي اجاره يه الوب كندو يه مصرده
خدمت ايلمك ايچون يا خود مطلقا خدمت ايلمك ايچون كرك مصرده اولسون كرك غيرنده اولسون
مستاجر اول عبدي الوب سفره كتمك مراد ايليسه عبدك مالكي اولان كمسنه اكا رضا ويرمزسه اجاره فسخ
اولنور وكذا لو اراد المالك السفر به ودخي عبدك مالكي اولان كمسنه اول عبدي مستاجردن الوب سفره كتمك
مراد ايليسه اجاره فسخ اولنور او اكترى دابة للسفر ثم بدا له منه ودخي بر كمسنه سفره كتمك ايچون بر دابه
براجرده اجاره يه الدقدن صكره سفردن قالمق كوروب اول اجاره فسخ ايلمك جائزدر زيرا جائزدركه
تجارت ايلمكه حالي تلف اولمش اوله لده ده اولان ضمير مستاجره منه ده اولان ضمير سفره راجعدر
ولو بدا المكاري عذر فليس بعذر اما ايچي موجر اولان كمسنه سفردن قالمق كورسه عذر دكلدر يعني اجاره فسخ
ايلمكه عذر اولمز عنه ده اولان ضمير سفره راجعدر ولو مرض المكاري فهو عذر في رواية الكرخي ما ايچي دابه
كرايه ويرن كمسنه خسته اولسه عذر اولور روايت كرخيده زيرا كتمكده اكا ضرر واردر دون رواية الاصل
رواية اصلده عذر دكلدر زيرا جائزدركه مكاري اولان كمسنه كندو يرينه بر آدم كوندره ولو استاجر خياط
يعمل لنفسه عبدا يخيط له فافلس فهو عذر يعني بر كندو نفسنه اشلمكه خياط كندويه ديكمك
ايچون بر عبد استيجار ايلسه صكره مفلس اولدوغي عذر اولور اجاره فسخ اولنور لنفسه ده له ده اولان
ضمير خياطه راجعدر بخلاف خياط يخيط بالاجرة اما اجرت ايله ديكن خياط اول كندو نفسنه ديكن
خياطك خلافيدر يعني بر عبدي استيجار ايليسه عذر اولمز واجاره فسخ اولمز وبخلاف ترك الخياطة ليعمل
في الصرف ودخي خياطك خياطلغي ترك ايلوب صرافلق ايلمك ايچون تعرض ايليسه مسئله نك خلافيدر

یعنی عذر اولمز زیرا جایزدرکه خیاطلغی برنا جیه‌ده ایدوب صرافلغی برناحیه‌ده ایده و بخلاف بیع ما آجره
و دخی اجاره‌یه ویردوکی شیئی بیع ایلمک تعقدم ایدن مسئله‌نک خلافیدر یعنی عذر اولمز و اجاره
فسخ اولمز ما دامکه اکا دین لاحق اولمیه ولو استأجر دکانا لیعمل الخیاطة فترکه لیعمل آخر فعذر یعنی
برکمسنه بر دکانی خیاطلق صنعتی ایلمک ایچون اجاره‌یه آلسه صکره اول خیاطلق عملنی براخر عمل ایلمک
ایچون ترک ایلسه عذر اولور و اجاره فسخ اولور فترکده اولان ضمیر بازر عمله راجعدر وکذا لو استأجر
عقارا ثم اراد السفر و دخی بوبلیه در یعنی برکمسنه بر عقار استیجار ایدوب سفر ایلمک مراد ایلسه
عذر اولور و اجاره فسخ اولور و تنفسخ بموت احد المتعاقدین ان عقدها لنفسه فان عقدها لغیره
فلا کالوکیل والوصی و متولی الوقف یعنی اجاره ایکی متعاقدک برینک موتیله فسخ اولور اگر کندو نفسنه عقد
ایلدیسه و اگر کندو نفسنک غیریسنه عقد ایلدیسه مثلا وکیل و وصی و وقف متولیسی کبی فسخ اولمز زیرا
وکیل اولان کمسنه عقدی موکل ایچوندر و وصینک عقدی صغیر ایچوندر و متولینک عقدی وقف ایچوندر
بو اجلدن برینک موتیله اجاره فسخ اولماز

مسائل شتی

بو فصل برآدی منثور و مجتمع اولان مسائل بیانندہ‌در ولو احرق حصائد ارض مستأجرة او مستعارة فاحترق شیء فی الارض غیره
لا یضمن ان کان الریح هادئة وان کانت مضطربة ضمن یعنی بر کمسنه بر ارض مستأجره‌نک یاخود
ارض مستعاره‌نک بچلمش اکنینی احراق ایلسه بو سبب ایله غیرک ارضنده اولان شیئی محترق
اولسه اکا ضامن اولماز اگر روزکار اول وقتده ملایم ایسه و اگر روزکار یاغوق و تقنده زیاده متحرک
و مضطرب ایسه ضامن اولور غیره‌ده اولان ضمیر احرقنک فاعلنه راجعدر ولو اقعد خیاط او صباغ
فی حانوت من یطرح علیه العمل بالنصف صح یعنی بر خیاط یاخود صباغ اولان کمسنه کندو دکاننده
علی نصف ایله طرح ایلیه یعنی نصف ایله اشلی برکمسنه‌یه اوتورتدیسه عقد صحیح اولور زیرا اکا احتیاجی
واردر و قیاس جایز اولمامقدر زیرا عقد مجهول و نصفدن خارج اولان غیر معلومدر حانوتده
اولان ضمیر خیاطه راجعدر علیه‌ده اولان ضمیر من لفظنه راجعدر وکذا لو استأجر جملا یحمل علیه
محملا و راکبین الی مکة فله المحمل المعتاد و دخی عقد صحیح اولور رتحی برکمسنه بر دوه اوزرینه بر محمل یعنی بر
محفه ایله ایکی راکب کتورمک ایچون استیجار ایلسه اسدیا اول جمل ایچون معتاد اولان محمل واردر یعنی
غایتله ثقیل و نه خفیف اوله قیاس عدم جوازدر زیرا مجهولدر علیه‌ده اولان ضمیر جمله راجعدر فله‌ده
اولان ضمیر موجره راجعدر وان شاهد الجمال المحمل فهو اجود و اگر اول جمال اول کتوردوکی محملی مشاهده
ایلسه اولی و احسن اولور نفی جهالت اولدوغی ایچون وان استأجر لیحمل الحمل زادا فاکل منه فله
عوض ما اکل و اگر بر کمسنه براز زاد بر دوه‌یه بر مقدار رزق یوکلتمک ایچون استیجار ایلسه صکره اول
زاد صاحبی اولان کمسنه انی بر مقدار ییسه مالکی ایچون جایزدرکه اول ییدوکی مقدارک عوضنی

رد الیه مالکه ر اولان خمیر زیاده فله‌ده اولان ضمیر مالکه راجعدر ولو قال الغاصب دار فرغها والا فاجرها
کل شهر بکذا فلم یفرغ فعلیه المسمی یعنی بر رجل داوی غصب ایدن کمسنه‌یه بکا داری تسلیم ایله و اگر تسلیم
ایلمزسک هر آیده اجرتی فلان مقدار ایله اولسون دیسه غاصب اولان کمسنه ایفی تسلیم ایلمز ایسه انک
اوزرینه مسمی واردر زیرا اجاره تعیینا و خفقله منعقد اولور داره‌ده اولان ضمیر قالنک فاعلنه
راجعدر فرغها ده اولان فاجرهاده اولان ضمیرلر داره راجعدر فعلیه‌ده اولان ضمیر غاصبه راجعدر
فان جحد الغاصب ملکه ولم یجحد ولکن قال الا ارید بها بالاجرة فلا وان برهن علی ملکه بعد جحوده اکر
غاصب اولان کمسنه اول غاصب ملکنک مالکیتنی انکار ایلسه یاخود ایلمسه لکن وید یکه بن بو داری
اجرت ایله استیجار ایلم دیسه لازم اولماز و اگر صاحب القار اولان کمسنه اول غاصبک جحوده نوشا
صکره بر حقنه اقرارنده زیرا اول مالکک مالکنی جحود ایلمک ایله اول مسمی به ملتزم اولماز زیرا
صکره بینه قایم اولمسنک فائده‌سی یوقدر ملکه‌ده اولان ضمیر صاحب داره جحوده اولان ضمیر
راجعدر اریدها ده اولان ضمیر غاصبه راجعدر رحص استأجر بالکر یتصدق بالفضل و شوال کمسنه که
اجاره‌یه الدوغی شیئی الدوغی مقداردن زیاده اجاره‌یه ویرسه صحیح اولور و اول فضل ایله تصدق
ایلیه زیرا حاد امکله اول فضل قبض اولنمیه رنجدر استأجره‌ده اولان ضمیر ما قبلنده اولان مایه راجعدر
و تصح الاجارة مضافة یعنی اجاره زمان مستقبله مضاف اولدوغی حالده صحیح اولور مثلا
شعبانده اولسه لجرتک الا رمضان دیمک کبی وکذا فسخها و دخی اجاره‌نک فسخ اولنماسی زمان
مستقبله اضافت ایلمک صحیحدر والمزارعة و دخی مزارعه زمان مستقبله اضافت ایلمک صحیحدر
مثلا شعبانده اولسه زراعتک ارضی من اول رمضان دیمک کبی والمعاملة و دخی معامله یعنی
مساقات زمان مستقبله اضافت ایلمک صحیحدر والمضاربة والوکالة والکفالة والایصاء
و دخی مضاربه ایله و وکالتی و کفالتی و وصی نصب ایلمایی زمان مستقبله اضافت ایلمک صحیحدر
و وکالتی و کفالتی والوصیة والقضاء مثلا امام اولان کمسنه تجی آیی باشنده اولسه فلان کمسنه قاضی
اولسه فلان کمسنه حافظ ایلدم دیسه والامارة یعنی امارتی دخی زمان مستقبله اضافت ایلمک
صحیحدر مثلا امام اولان کمسنه آیی باشنده اولسه فلان کمسنه فلان یره امیر ایلدم دیسه والطلاق
و دخی طلاق زمان مستقبله اضافت ایلمک صحیحدر مثلا برکمسنه کندو خاتوننه تجی آیی باشنده اولدوغی
اولدن دیسه والعتق و دخی عتق زمان مستقبله اضافت ایلمک صحیحدر مثلا برکمسنه کندو عبدینه
تجی آیی باشنده کلسه حر اوله والوقف و دخی وقفی زمان مستقبله اضافت ایلمک صحیحدر مثلا برکمسنه
بو بنیم موتمدن صکره وقفدر دیمک کبی لا البیع واجازته وفسخه والقسمة والشرکة والهبة
والنکاح والرجعة والصلح عن مال وابراء الدین اعدی بو اشیانک هر برینی زمان

مستغرقا فنا فنه ايلكن مجيح مكلدر زيرا بو اشياء تمليكي قبيلندندر مخو واقع اولور احسانه حاجت يوقدر

كتاب

مصنف رحمه الله بو كتابده مكاتب ومكاتبه نك احواللرين بيان ايدر الكتابة

المكاتبة لغتده كتب نك مصدريدر ضم وجمع معناسنه در وبو عقده مكاتبه تسميه اولنمشدر زيرا بوكا حريتي
رقبه نك حريتنه ضم ايلمك لكدر يا خود بو عقده وثيقه كتب ايلدوكي اعتباريله در يعني تحرير المملوك يدا في الحال
ورقبة في المآل واصطلاح فقهاده معناسي بر عبد مملوكي يد جهتندن في الحال تحرير ايلمكدر ورقبه
جهتندن مآلده تحرير ايلمكدر يعني بر كمسنه بر عبد مملوكني بر مقدار دراهم اوزرينه تحرير ايلسه اول
حالده صاحب يد اولور استدوكي شيء تصرفه قادر اولور ورقبه سي مآلده يعني اوزرينه اولان
مال كتابتي ادا ايلسه محرر اولور وبو كتابه نك ركني لازمي ايجاب وقبولدر كرك لفظ كتابه ايله
اولسون كرك انك معناسنده اولان لفظ ايله اولسون نحو كاتبت مملوكي ولو صغيرا يعقل بمال
حال او مؤجل او منجم فقبل صح اعني بر كمسنه عبد مملوكني بيع وشراء تعقل ايدر صغيرده
اولورسه بر مقدار مال حال يا خود بر سنه يه دكين تأجيل يا خود منجم ايله ضبط ايلمكه هر آيي
باشنده فلان مقدار اقچه ويرمك اوزره مكاتب ايلسه واول مكاتب ايلدوكي عبد اني قبول
ايلسه اول عقد مكاتبه صحيح اولور مملوكه ده اولان ضمير كاتبتك فاعلنه راجعدر وكذا لو قال
جعلت عليك الفا تؤديه نجوما اولها كذا فاذا اديته فانت حر وان عجزت فقن فقبل
ودخي بر عبدك مولاسي كندو عبدينه بن اوزرينه بيك درهم قلدكه بكا اول بيك درهمي آيلر ايله منجم
ادا ايليه سن واول آيلرك اولي محرم واخري ماه رجب در مثلا اكر سن اول بيك درهمي بو منوال
اوزره ويرر شرطله اوزره قبول ايدر ويريرسك حر اولورسن واكر عاجز اولورسك قن اولورسن
ديسه مزبور عبد بو شرطي قبول ايلسه واول التزام اولنان شيء محلنده ادا ايلسه كتابت صحيح اولور
عبد دخي حر اولور تؤديه ده اولان ضمير الفه راجعدر اولها ده اولان ضمير نجومه راجعدر
اديته ده اولان ضمير الفه راجعدر وقال اذا اديت الي الفا كل شهر مائة فانت حر فهو تعليق وقيل
مكاتبة ودخي مولا اولان كمسنه كندو عبدينه اكر بيك درهمي ادا ايدرسك حر اولدك ديسه تعليقا اولور
مكاتبه اولماز مرغينانيده مكاتبه در واذا صحت الكتابة خرج العبد عن يد المولي دون ملكه ودخي
اول مولانك ايلدوكي كتابت صحيح اولدقده مكاتب اولان عبد يدك تسليمندن اول مولانك يدندن
چيقار ملكندن دكل زيرا ما دامكه عبدك اوزرنده بقية قاله مولاسي ملكندندر ملكه ده اولان ضمير
مولايه راجعدر فان تلف ماله ضمن اعني دخي مولا اولان كمسنه كندو مكاتبنك مالني اتلاف
ايلسه ضامن اولور زيرا اجنبي كبي اولمشدر ماله ده اولان ضمير مكاتبه راجعدر وكذا ان وطئ
المكاتبة او جني عليها او علي ولدها ودخي مولا كندو مكاتبه سني وطئ ايلسه اول مكاتبنك عقرينه

ضامنه

مطلب

ضامن اولور زيرا ملك رقبه باقي اولمغله حد اولنمغه مجال اولمدي ودخي اجلده حق متعين اولدي
عليها ده او علي ولدها ده اولان ضمير مكاتبه يه راجعدر وان كاتبه علي قيمته فسدت فان
اداها عتق واكر مولي كندو عبدينه رقيقي قيمتي اوزرينه مكاتب ايلسه مكاتبه فاسد اولور واكر
مزبور عبد اول قيمتي دفع ايدوب ادا ايلسه آزاد اولور كاتبه ده قيمته ده اولان ضميرلر عبده
راجعدر اداها ده اولان ضمير قيمته راجعدر وكذا نفسه لو كاتبه علي عين لغيره ودخي كتابت
فاسد اولور نيجه كه مولي كندو عبدني بر غير كمسنه نك عيني اولان شيء اوزرينه مكاتب ايلسه مثلا
كاتبتك علي هذا العبد ديسه كتابت فاسد اولور كاتبه ده اولان ضمير عبده راجعدر لغيره ده
اولان ضمير كاتبه نك فاعلنه راجعدر او علي مائة دينار علي ان يرد عليه عبدا غير معين يا خود مولي كندو عبد رقيقني
يوز درهم اوزرينه مكاتب ايدوب كندو مولي كا بر عبد غير معين رد ايليه مكاتبه فاسد اولور امام
ابو حنيفه قتنده وامام محمد قتنده وعند ابي يوسف يجوز وتقسم المائة علي قيمة المكاتب وقيمة
عبد وسط فيسقط حظ العبد والباقي بدل الكتابة وامام ابو يوسف قتنده مكاتب جائزدر
واول ذكر اولنان يوز درهم مكاتب ايله بر عبد وسطك قيمتي اوزره تقسيم اولنور واول عبد وسطك
قيمتي اسقاط اولنوب يوزدن باقي قلان مقدار بدل كتابت مقابلنده عد اولنور وبعض شراح
بو مسئله يه بر مثال وضع ايلمشدر مثلا مكاتبك قيمتي التي درهم اولوب عبد وسطك قيمتي دورت
درهم اولسه امدي اول قيمت عبد وسطدن زياده اولان ايكي درهم بدل كتابت واقع اولور ويوز
درهمدن فقط وسطك مقداري التمش التي وايكي ثلث اولور ويوزدن باقي قلان اوتوز اوچ
وبر ثلث بدل كتابت مقابلنده واقع اولور ناقل اولمشدر وان كاتب المسلم عبدا بخمر او خنزير
فسد واكر مسلم اولان كمسنه كندو عبديني خمر يا خود خنزير اوزرينه مكاتب ايلسه عقد كتابت
فاسد اولور زيرا بو ايكي نسنه مسلم حقنده مال دكلدر فان اداه عتق ولزمه قيمته نفسه امدي
قچن خمر ايله خنزير ايله مكاتب اولان عبد مكاتبه اولدوغي خمري يا خود خنزيري مولاسنه ادا
ايلسه عتق اولور وكندو بدينه كندو نفسنك قيمتي لازم اولور اداه ده اولان ضمير يا خود خمره يا خود
خنزيره راجعدر والكتابة علي ميتة او دم باطلة فلا يعتق باداء المسمي يعني قچن بر مولي
بر ميته يا خود بر دم اوزرينه كندو عبدني مكاتب ايلسه اول كتابت باطل اولور واول مسمي اولان
شيء ادا ايلمك ايله اول عبد آزاد اولماز زيرا بو ايكيسي مال دكلدر بو اجلدن عقد باطل اولور
ويجب القيمة في الكتابة الفاسدة ولا ينقص عن المسمي ويزاد عليه يعني مكاتبه فاسده ده
اول عبد مكاتبك قيمتي واجب اولور وبو تقديرجه مسمادن ناقص اولميه زياده اولنه عليه ده
اولان ضمير مسمي يه راجعدر وصحت علي حيوان ذكر جنسه لا وصفه ولزم الوسط او قيمته يعني

يالكز جنسي ذكر اولنمش وصفي ونوعي ذكر اولنمامش حيوان اوزرينه مكاتب اولنمق صحيح وجايزدر
وصحيح اولور غني تقديرجه حيوان وسط باخود قيمتي لازم اولور جنسنه ووصفنه اولان ضميرلر حيوانه
راجعدر وقيمتنده اولان ضمير وسطه راجعدر وصح كتابة كافر عبده الكافر بخمر يعني كافر اولان
اولان كسنه عبد كافريني عقد ايله مكاتب ايلمك صحيح وجايزدر زيرا خمر كفار قتنده مالدر عبد الكافر
ديمسي عبد مسلمدن احترازدر زيرا كافر اولان كسنه عبد مسلميني مكاتب ايلسه فاسد اولور وقيمتي واجب
اولور واي اسلم فللسيد قيمتها وعتق باداء عينها وعبد ايله مولانك هر قنغيسي مسلم اولسه سيده
اچون اول خمرك قيمتي لازم اولور واول عبد اول عيني ادا ايلمك ايله ازاد اولور زيرا عتقي انكا تعليق در
قيمتها وعينها ده اولان ضميرلر خمره راجعدر **باب** تصرف المكاتب بو باب مكاتب
اولان عبدك كندو نفسنه تصرفي بياننده در له ان يبيع ويشتري ويسافر وان شرط عدمه
يعني عبد مكاتب اچون بيع وشرا ايلمك جايزدر وبر مكاندن بر مكانه اخراج سفر ايلمك جايزدر
اگر كه عقد ده عدم سفر شرط اولنمش اولورسه ده زيرا صاحب يددر عدمه ده اولان ضمير سفره راجعدر
ويزوج امته دخي امتني تزويج ايلمك جايزدر ويكاتب عبده ودخي عبدني مكاتب ايلمك جايزدر
فان ادي بدل كتابته بعد عتق الاول فولاؤه له وان ادي قبله فللسيد امدي ايكنجي عبد مكاتبك
مكاتبي اولان كسنه كندو بدل كتابتني اول مكاتب آزاد اولدقدنصكره ادا ايلسه ولايي مكاتب
اولك اولور واگر عتقندن اول ادا ايلسه ولايي سيدك اولور مكاتبك اولماز كتابته ده اولان
ضمير ادا ايلنك فاعلنه راجعدر فولاؤه ده اولان ﻩ انكا راجعدر له ده اولان ضمير قبله ده اولان ضمير عتقه
راجعدر وليس له ان يتزوج بلا اذن يعني مكاتب اولان كسنه مولاسندن اذنسز تزوج ايلمك
جايز دكلدر زيرا اينك رقبه فلاص اولور ولا يهب ولو بعوض ولا يتصدق الا بيسير ودخي
مكاتب اولان كمسنه عوض ايله ده اولورسه بر شي هبه ايلميه وتصدق قلمه الا بيسير اولور يعني قليل
اوله ولا يتكفل ولا يقرض ودخي بر كسنه يه كفيل اولميه وبانته اولان مالدن كسيه قرض ايلميه
زيرا بونلر سيده ضرردر ولا يعتق ولو بمال ودخي مكاتب اولان كسنه عبدني عتق ايلميه مال ايله ده
اولورسه زيرا بو عتق كتابتدن اعلادر ولا يزوج عبده ودخي عبدني تزويج ايلميه ولا يبيعه
بنفسه ودخي كندو عبدني كندو نفسي ايله يعني مولاسندن اذنسز بيع ايلميه بيعه ده اولان
ضمير عبده راجعدر نفسه ده اولان ضمير مكاتبه راجعدر والاب والوصي في رقيق الصبي كالمكاتب
يعني صغيرك باباسي ووصيسي ولدلو كسنه صغيرك رقيقنده تصرف ايلمده مكاتب كبيدر
امدي مكاتبه جايز اولان شيئلر مثلا بيع وغيره ومكاتبه عبده وتزويج ايتدلر جايزدر وجايز اولميان

شيئلر

شيئلر مثلا اعتاق وتزويج وبيع عبده ومكاتبه عتقيق ايدنلره جايز دكلدر ولا يملك المأذون شيئا
من ذلك يعني مأذون اولان عبد بو ذكر اولنان تصرفاتدن بر شيئه مالك دكلدر زيرا انجق تجارته مأذوندر
وعند ابي يوسف له تزويج امته وامام ابو يوسف قتنده عبد مأذون اچون جايزدر كه كندو امه سني تزويج
ايليه وعلي هذا الخلاف المضارب والشريك يعني مضارب ايله شريك تقدم ايدن خلاف اوزره مأذون كبيدر
يعني بونلره امه تزويج ايلمك جايزدر امام ابي يوسف قتنده وان اشتري المكاتب قريبه دخل في كتابته
يعني مكاتب اولان كسنه كندو قريبني مثلا باباسني واناسني واوغلي كبي اولان كسنه لري اشترا ايلسه
كندو كتابتنه داخل اولورلر يعني كندو كبي مكاتب اولورلر حتي مال كتابتي ادا ايلسه ازاد اولورلر ومكاتب
كندو قريبني اشتري ايرونجا ازاد اولمز وغنه سبب اعتاقه اهل اولمدوغي اجلدندر وان اشتري ذا رحم
محرم غير الولاد لا يدخل واگر مكاتب والاده دن غيري صاحب رحم اولان محرمني يعني قرداش وعمي كبي
اولان كسنه لري اشترا ايلسه كتابتنه داخل اولمازلر خلافا لهما امامين اچون خلاف واردر يعني
قتلرنده بو كسنه لر كتابته داخل اولورلر وان اشتري ام ولده مع ولدها دخل الولد واگر مكاتب
كندو ام ولدني ايله بيله اشترا ايلسه اول ولد حالا سيله كتابته داخل اولور زيرا ولد كندو باباسي
حكمنده در وولده ده اولان ضمير مكاتبه راجعدر ولدها ده اولان ضمير امه راجعدر ولا تباع الام
يعني ايچي ام ولدني ايله اشترا اولنسه ام ولد بيع اولنمز وان لم يكن معها جاز بيعها واگر اول ولد داگر ايله
اشترا اولنمدي ايسه اول ام ولدك بيع اولنمسي جايزدر امام ابو حنيفه قتنده خلافا لهما وامامين
اچون خلاف واردر زيرا قتلرنده بيع اولنمسي جايز دكلدر بيعها ده اولان ضمير ام ولده راجعدر
وولده من امته يدخل في كتابته وكسبه له يعني مكاتب اولان كمسنك امه سندن اولاده ولدني باكمنك
كتابتنه داخل اولور وحاصل كسبي دخي باباسنك اولور زيرا باباسنك كتابتنه داخلدر وولده ده
وامته ده وكتابته ده اولان ضميرلر مكاتبه راجعدر له ده اولان ضمير ينه انكا راجعدر ولو زوج امته
من عبده ثم كاتبهما فولدت يدخل الولد في كتابة الام وكسبه لها يعني مكاتب اولان كمسنه كندو امه سني
ينه كندو عبدينه تزويج ايدوب صكره انلري مكاتب ايلسه مكاتب ايلدكدن صكره امه بر ولد طغورسه
اول ولد كندو كتابتنه داخل اولور واول ولدك كسبي اناسنكدر زيرا اناسنه تابع اولماسي باباسنه
تابع اولمسندن ابجدر امته ده اولان وعبده ده اولان ضميرلر ولدي راجعدر ولو نكح مكاتب بالاذن
امرأة زعمت انها حرة فولدت فاستحقت فولدها عبد وقچن مكاتب كندو سيدنك اذني ايله
بر خاتوني نكاح ايلسه واول نكاح ايلدوگي خاتون بن حره در ديو ادعا ايلسه صكره بر ولد طغورسه
طغوردقدن صكره غيري مستحق چقسه اول طغوردوغي ولد امام ابو حنيفه قتنده عبد اولور زيرا ايكي
رقيقدن حاصل اولان ولد رقيقدر وعند محمد حر وامام محمد قتنده اول ولد حر اولور زيرا مكاتب
اول خاتوني حره در ديو تزويج ايلدي كه انك اولادنه حريت حاصل اولمق اچون انها فولدها ده اولان ضمير

امه به راجعدر ودتوخذ منه قيمته يعد عتقه يعني مكاتب عتق اولدقدن صكره اول ولدك قيمتي كندوجرجندن
اخذ اولنور منه ضمیری اولان مكاتبه قيمته ده اولان ضمیر ولن عتقه ده اولان ضمیر بنه مكاتبه راجعدر وان وطئ
المكاتب امة بملك بغیر اذن سيده فاستحقت اخذ منه عقرها في الحال واكر مكاتب اولان كمسنه كندو سيدندن
اذن سز بر امه وطئ ايلسه صكره مستحق اولسه اول حالده مكاتب اولان كمسنه دن اول وطئ اولنان امه نك
عقري اخذ اولنور رسيلا ده ومنه ضميرى اولان ضمیرلر مكاتبه راجعدر عقرها ده ضمير امه يه راجعدر وكذا ان
شراها شراء فاسدا فوطئها فردت وديخي اكر مكاتب برامه شراء فاسد ايله اشترا ايدوب وطئ ايلدكدن كره استرداد
اولنسه اندن عقر اخذ اولنور شراها ده فوطئها ده اولان ضميرلر امه يه راجعدر وان وطئها بنكاح لا يؤخذ
منه العقر الا بعد عتقه واكر اول امه نكاح ايله وطئ ايلسه مزبور مكاتبدن عقر اخذ اولنماز الا اول مكاتبك
عتق اولنوب عتقندن صكره وطئها ده اولان ضمير امه يه راجعدر منه ده وعتقه ده اولان ضميرلر مكاتبه
راجعدر ومثلها المأذون له في التجارة يعني مأذون في التجارة اولان عبدك مثليدر تقدم ايدن احواله
واحكامده مثلها ده اولان ضمير مكاتبه راجعدر فصل بو فصل مكاتبه اولان جاريه نك احوال
واحكامي بياننده در واذا ولدت المكاتبة من مولاها مضت على الكتابة او عجزت نفسها وهي
ام ولده يعني مكاتبه اولان جاريه كندو مولاسندن بر ولد طغورسه قبل الولادة اولان كتابتك
اوزرينه ماضيه ومستمر اوله استرسه كندو نفسني ادا بدل كتابتدن تعجيز ايليه وبدل كتابتي ادا ايلمزكون
صكره ام ولدي اولور مولاها ده ونفسها ده اولان ضميرلر مكاتبه يه راجعدر ولده ده اولان ضمير
مولايه راجعدر وان مضت على الكتابة اخذت منه عقرها وان مات المولى عتقت يعني اول
مكاتب اولان جاريه واقع اولان كتابتك اوزرينه مستمر اولسه عقرني اول مولادن اخذ ايليه
واكر اول مولا وفات ايلسه اول مكاتب مجانا عتق اولنور منه ده اولان ضمير مولايه راجعدر
عقرها ده اولان مكاتبه يه راجعدر وسقط عنها البدل واوزرنده اولان بدل كتابت
ساقط اولور وان ماتت وتركت مالا اديت منه وما بقي ميراث لابنها واكر اول مكاتبه
اولان جاريه وفات ايليوب بر مقدار مال ترك ايدوب البقوسنه مال كتابت اندن ادا
اولنوب صكره بدل كتابتدن باقي قلاني كندو اوغلنه ميراث اولور باقي اولان ورثه ايلمسه
اولان ضمير ماله راجعدر لابنها ده اولان ضمير مكاتبه يه راجعدر ولا يثبت نسب من تلده بعده
بلا دعوة يعني اول مكاتبه نك كتابتي ثابت اولدقدن صكره طغورر ديغي ولدك نسبي دعوه سز
ثابت اولماز زيرا مكاتبه در مولايه جايز دكلدر كه انى وطئ ايليه تلده ده اولان ضمير ما قبلنده من
لفظنه راجعدر بعده ده اولان ضمير ثبوت كتابته راجعدر بل هو مثلها في الحكم بلكه اول مكاتبه طغورديغي
ولد كندو مثلي در حكمده يعني اناسي كبي مكاتبه اولمقلقده مثلها ده اولان ضمير مكاتبه راجعدر وان كاتب

المولى

المولى مدبره وام ولده صح واكر بر مولى كندو مدبرني ياخود كندو ام ولدني مكاتب ايلسه كتابت صحيح اولور
يعني بدل كتابتلريني قبل الموت ادا ايليه عتق اولور مدبره ده ولده ده اولان ضميرلر مولايه راجعدر فان
مات عتقت والمدبر يسعى في بدل كتابته واكر مولى وفات ايلسه ام ولد مكاتبه اولان ام ولد مجانا آزاد اولور
وبدل كتابت اوزرندن ساقط اولور ومدبر اولان كمسنه بدل كتابتندن جملسندن سعي ايدوب
ادا ايليه وعند ابي يوسف يسعي في الاقل من البدل او ثلثي قيمته وامام ابي يوسف قتنده بدل كتابتي
ايله قيمتنك ايكي ثلثنك اقلنده سعي ايليه مثلا بدل كتابت طقوز درهم اولسه وقيمتنك
ايكي ثلثي يدي يوز درهم اولسه يدي يوزي ادا ايلمكه سعي ايليه وعند محمد في الاقل من الثلثي البدل
او ثلثي القيمة وامام محمد قتنده بدل كتابتك ايكي ثلثي ايله قيمتنك ايكي ثلثنك اقلنده سعي ايلر
مثلا بدل كتابتك ايكي ثلثي بشيوز اولسه وقيمتنك ايكي ثلثي يدي يوز اولسه بشيوزي ادا
ايلمكه سعي ايليه وان دبر مكاتبته صح ومضى عليها او عجزت نفسها فصارت مدبرة واكر مولى كندو عبد مكاتبني
مدبر ايلسه صحيح اولور واول مكاتب اولوب مدبر اولان عبد سابق اولان كتابتي اوزرينه ماضي
ومستمر اوله واستر سه كندو نفسيني تعجيز ايليوب مدبر اوله مكاتبه ده اولان ضمير مولايه راجعدر
عليها ده اولان كتابته نفسها ده اولان ضمير مكاتبه راجعدر فان مضت عليها فمات سعت في الاكثر السيد
في ثلثي البدل او ثلثي قيمته واكر مدبر اولان مكاتب اول كتابتنك اوزرينه مستمر اولوب سيدي
معسر اولدوغي حالده وفات ايلسه بدل كتابتك ايكي ثلثنه ياخود كندو قيمتنك ايكي ثلثنه سعي ايليه
وعندهما يسعي في الاقل من ثلثي كل منهما واما مين قتنده مكاتب بدل كتابتك ايكي ثلثي ايله
قيمتنك ايكي ثلثنك اقلنده سعي ايليه مثلا بدل كتابتك ايكي ثلثي التي يوز اولسه وقيمتنك
ايكي ثلثي يدي يوز اولسه التي يوزي ادا ايلمكه سعي ايليه واذا اعتق مكاتبته عتق وسقط عنه
بدل الكتابة واكر بر كمسنه كندو مكاتبني عتق ايلسه آزاد اولور اول اوزرنده اولان بدل كتابت
ساقط اولور زيرا مقصود كه عتقدر حاصل اولمشدر ولو كوتب على الف مؤجل فصالح على نصفه
حالا صح واكر عبد بيك درهم اوزرينه مكاتب اولسه بعده مزبور مكاتب كندو سيدي ايله بشيوز
حال درهم اوزرينه صلح اولنسه اول صلح صحيح اولور استحسانا وقياس جايز اولمامقدر اجل مال دكلدر
مال ايله تعويض ايلمك قبيلندندر بوايسه ربادر نصفه ده اولان ضمير الفه راجعدر وان مات
مريض كاتب عبدا قيمته الف على الفين الى سنة والامال له غيره ولم يجيز الورثة ادى العبد ثلثي
البدل حالا والباقي الى اجله واكر مريض اولان كمسنه بهاسي بيك درهم اولان عبدني بر سنه يه دكين
ايكي بيك درهم اوزرينه مكاتبه ايليان مريض وفات ايلسه وحال بوكه اول وفات اولان مريضك
اول مكاتبدن غيري مالي يوقدر ودخي ورثه اولان كمسنه بو مكاتبه اجازت ويرمسه بو كتابت

اولان كمسنه بدل كتابتك ايكى ثلثنى حالا ادا ايليه واول ثلث اخرى اجلنده كيمى ادا ايليه او ردها
رقيقا ويا خوذ حال رقده عودت ايليه امام ابو حنيفه وامام ابو يوسف قتنده ومحمد يؤدي ثلثي قيمته
والباقي الى اجله اويرد رقيقا امام محمد قتنده قيمتنك ايكى ثلثنى ادا ايليه وباقيسى كه بر ثلثيدر
اجلنده كيمى ادا ايليه واكر بدلنى ادا ايلمدن امتناع ايدرسه حالت رقه عودت ايليه قيمته مراولان
ضمير عبده راجعدر اجله مراولان ضمير انتهاء سنده راجعدر وان كاتب على الف وقيمته الفان ولم يجيزوا
ادى ثلثي القيمة للحال او يرد الى الرق اتفاقا واكر اول مريض اولان كمسنه كنده عبدنى بيك درهم اوزرينه
مكاتب ايلسه وحال بوكه عبدنك قيمتى ايكى بيك درهمدر ودخى ورثه اولان كمسنه لر اول كتابتى
جايز كورمسه لر بو تقديرجه مكاتب اولان كمسنه قيمتنك ايكى ثلثنى فى الحال ادا ايليه يا خود حالت
رقه رد ايليه كاتبه مراولان ضمير مريضه قيمته مراولان ضمير عبده راجعدر ومثلها البيع يعني بيعك
بعضا حكمى كتابت احكامى كبيدر مثلا مكاتب اولان كمسنه بدل كتابتي ايلمكن ايله ازاد اولور
استرسه مولاسيه اكا اوزركه اولان بدل كتابتي ادا ايلدكده حر اولسون ديسون استرسه ديمسون
بايع اوزرنه اولان ثمنى ادا ايدوب برى اولدوغى كبى ودخى بدل كتابتدن بر شئينك حطاولنمسى
لازم دكلدر بيعده لازم اولمدوغى كبى ومثلها ده اولان ضمير كتابتده راجعدر وان كاتب حر عن عبيد
بالف فادى عنه عتق ولا يرجع به عليه واكر حر اولان كمسنه بر كمسنه نك عبدينى بيك درهم اوزرينه
مكاتب ايليوب واول بيك درهمى انى ادا وترى ادا ايلسه ازاد اولور مثلا بر كمسنه بر عبدك
مولاسنه بو عبدكى بيك درهم اوزرينه مكاتب ايله اكر بن سكا اول بيك درهمى ويرر سم عبد حر اولسون
ديسه مولا دخى بو سوزه عامل اولوب عبدينى مكاتب ايلسه اول حر اولور ودخى بيكى ادا ايلسه اول
عبد ازاد اولور واول كمسنه ويردوكى درهمى ايله اول عبدك اوزرينه رجوع ايلمز مبتدع اولدوغى
اجلدن عنه مراولان ضمير عبده راجعدر به ده اولان ضمير ادا ايلدوكى شيئه راجعدر وان قبل العبد
يصير مكاتبا واكر اول عبد اولان كمسنه اول عقد بدل كتابتى ادا ايلمزدن اول قبول ايلديسه اول
عبد مكاتب اولور وان كاتب عبدا عن نفسه وعن اخر غايب فقبل صح واكر مولا اولان كمسنه بر
حاضر اولان عبد ايله بر غايب اولان عبدينى مكاتب ايليوب حاضر اولان عبدى ايكيسى ايچون مكاتبه
قبول ايلسه صحيح اولور زيرا حاضر اولان عبد كندو نفسنه اصالة وتعظيرتقيله واول غايبه ولايه
اولمدوغى اجلدن عن نفسه مراولان ضمير عبده راجعدر وقبول الغايب ورده لغو حكم اول
غايب اولان كمسنك مكاتبه قبول ايدوب رد ايلمسى لغودر رده مراولان ضمير غايبه راجعدر ويؤخذ
الحاضر بكل البدل ولا يؤخذ الغايب بشئ واول حاضر اولان عبد كل بدل ايله اخذ اولنور واول غايب
اولان عبد برشئ ايله اخذ اولنماز زيرا عقد اوزرينه منعقد اولماشدر وايهما ادى يجبر المولى على القبول

وعتقا

وعتقا وبو حاضر اولان عبد ايله غايب اولان عبدك هر قنغيسى كه اول بدل كتابتى ادا ايليه مولا
اولان كمسنه انى قبول ايلمكه جبر اولنور وبو حاضر اولان عبد ايله غايب اولان عبدك ايكيسى دخى
ازاد اولورلر وكذا لو كاتبهما معا ودخى ايكيسى معا مكاتب ايلسه اكر اوزرنه اولان مال كتابتى
ادا ايدرلرسه ازاد اولورلر اكر عاجز اولورلرسه حالت رقه عودت ايدرلر ولا يعتق احدهما باداء
حصته وبو ايكى عبد برى كندو حصته سنى ادا ايلمك ايله ازاد اولماز بخلاف ما لو كان الاثنين
اما قچن ايكيسى دمك اولسه تعرم ايدن مسئله نك خلافيدر يعني هر برى كندو حصه سن
ادا ايلسه ازاد اولور حصته مراولان ضمير احدهما يه راجعدر ولو عجز احدهما ثم ادى الاخر الكل عتقا
ولا يرجع على الاخر [illegible] ايكى مكاتبدن برى بدل كتابتى ادا ايلمدن عاجز اولسه صكره اول برى اول بدلك
جميعن كندو [illegible] ادا ايلسه ايكيسى دخى [illegible] اولان كمسنه اول با خركه اوزرينه
حصه سى [illegible] وعن صغير [illegible] وان ادى اجبر المولى على القبول وعتق
اولا [illegible] ايكى صغير [illegible] مكاتب ايلسه عقد جايز
وصحيح اولور [illegible] ادا ايلسه مولا اولان كمسنه انك قبولنه جبرا ولنور
[illegible] برلرينك اوزرلرينه حصه لرينى ايله رجوع
ايلمز [illegible]

باب

بو باب عبيد

مشترك [illegible] مكاتب حصته منه بالف
ويقبض البدل [illegible] يعني قچن بر عبد
شريك اولان [illegible] مكاتب ايلكه وبعض بدلى قبض
ايلكه [illegible] عامل اولوب واول بدلك بعضيسن قبض ايلسه
صكره مكاتب اول [illegible] ادا ايلمدن عاجز اولسه [illegible] قبض اولنان بعض خاصة
قابض [illegible] اولور امام ابو حنيفه قتنده زيرا كتابت [illegible] متجزى اولور
خلافا لهما واما مين [illegible] خلاف واردر زيرا [illegible] اولى شريكلر مابيننده مشتركدر
حصته مراولان ضمير اخرى مراجعدر [illegible] مراولان ضمير عبده راجعدر امة لرجلين كاتباها فاتت
بولد فادعاه احدهما ثم ماتت باخر فادعاه الاخر فعجزت فهي ام ولد الاول وضمن نصف قيمتها
ونصف عقرها [illegible] ايكى شريكك مملوكه سى اولوب [illegible] ايكى رجل اولا مه مكاتب ايلسه لر
مكاتب اولدقدن صكره اول ايكى رجلك برى انى وطى ايلسه طغورر دقدن صكره اول ايكى رجلك
برى انى ادعا ايلسه صكره اول بريسى دخى وطى ايليوب بر ولد طغورر دقدن صكره انى دخى

اول اخر رجل دعا ایلسه اول امه دخی بدل کتابتنك اداسندن عاجز اولسه اولکی رجلك
ام ولدی اولور و اولکی رجل ثانی رجل ایچون اول امه نك نصف قیمتنی و نصف عقرینی ضامن
اولور اول مشترکه اولان جاریه وطی ایلدوکی ایچون کاتبها ده اولان ضمیر امه یه راجعدر
فادعاه ده اولان ضمیر ولده راجعدر قیمتها ده و عقرها ده اولان ضمیرلر امه یه راجعدر
وضمن الثانی تمام عقرها وقیمة الولد وهو ابنه وایهما دفع العقر الیها قبل العجز جاز
و ثانیا اولان رجل اول امه نك عقرینك تمامنه وولدك قیمتنه ضامن اولور و اول ولد ثانینك
اوغلی اولور و اول ایکی رجلدن هر قنغیسی اول عقری اول امه یه عاجز اولمزدن اول دفع ایلسه
جایزدر زیرا اداء کتابت باقی ایکن حق قبض مکاتبه نکدر عقرها ده اولان ضمیر امه یه ابنه ده
اولان ضمیر ثانیه راجعدر وعندهما لا یثبت الولد من الثانی وامامین قتنده اول ولدك
نسبی اول رجل ثانیدن ثابت اولمز زیرا اولکی رجل اولکی ولدی ادعا ایلدکده ایلا الکل ام ولد اولمشدر
بو ایله ایسه ثانینك وطی جایز دکلدر ولا یضمن قیمته ودخی اول ولدك قیمتنه ضامن اولمز
قیمته ده اولان ضمیر ولده راجعدر وحکم کالام ویضمن تمام العقر و اول ولدك حکمی اناسینك حکمیدر
و عقرك تمامنه ضامن اولور ویضمن الاول قیمتها عند ابی یوسف وامام ابی یوسف قتنده اولکی
رجل اول امه نك نصف قیمتنه ضامن اولور قیمتها ده اولان ضمیر امه یه راجعدر والاقل منه
ومن نصف ما بقی من البدل عند محمد وامام محمد قتنده نصف قیمتنه و بدلنه باقی قالانك
نصفندن اقله ضامن اولور منه ده اولان ضمیر نصف قیمته راجعدر ولو لم یطأ الثانی بل دبرها
فعجزت بطل تدبیره وهی ام ولد للاول والولد له واکر ثانی رجل اول امه وطی ایلیوب مدبر ایلسه
اول دخی کتابتدن عاجز اولسه اول مدبر باطل اولور و امه اول اولکی رجلك ام ولدیدر اتفاق ائمه ایله
و ولد دخی اولکی رجلکدر دبرها ده اولان ضمیر امه یه لرده اولان ضمیر اوله راجعدر وضمن نصف
قیمتها و نصف عقرها یعنی اولکی رجل کندو شریکی ایچون اول امه نك نصف قیمتنه و نصف عقرینه
ضامن اولور قیمتها ده و عقرها ده اولان ضمیرلر امه یه راجعدر ولو اعتقها احدهما موسرا فعجزت
ضمن المعتق نصف قیمتها ورجع به علیها یعنی ایکی شریکك بری اول امه موسر اولورکن حالا
عتق ایلسه صکره اول امه کتابتدن عاجز اولسه معتق اولان کمسنه کندو شریکنه اول امه نك نصف
قیمتنه ضامن اولور صکره اول امه نك اوزرینه رجوع ایلیه خلافا لهما وامامین ایچون خلاف واردر
زیرا عتقلرنده اول نصف ایلدی اول امه نك اوزرینه رجوع ایلمز اعتقها ده قیمتها ده اولان ضمیر مکاتبه
راجعدر به ده اولان ضمیر نصفه علیها ده اولان ضمیر امه یه راجعدر وان لم یعجز فلا ضمان واکر اول
امه کتابتدن عاجز اولمسه ضمان یوقدر امام ابو حنیفه قتنده زیرا تدبیر ایله اعتاق متجزی اولماز

ویجب

ویجب السعایة فی المعسر یعنی ینه مکاتبه نك سیدی معسر اولسه مکاتبه نك اوزرینه سعی ایلمك واجب
اولور ولو دبر احد الشریکین ثم اعتق الآخر موسرا ضمنه المدبر او استسعی العبد او اعتقه یعنی ایکی شریکك
بری اول مابینلرنده مشترك اولان عبدی مدبر ایلسه صکره اول ایکی شریکك بری دخی موسر
اولورکن حالا اول عبدی ازاد ایلسه اول کمسنه اول بالاده اولان مدبر اول معتق اولان کمسنه یه تضمین
ایتدوره یاخود عبدی سعی ایتدوره یاخود کندوسی دخی ازاد ایلیه وان عکسا فالمدبر یعتق
او یستسعی واکر اولکی صورتك عکسی اولسه یعنی ایکی شریکك بری عبدی ازاد ایلسه و اول براخری
انی مدبر ایلسه امدی مدبر اولان کمسنه استرسه عتق ایلیه استرسه سعی ایتدوره وبو معتق ابو حنیفه
قتنده ضامن اولماز وعندهما ان دبر الاول ضمن نصف قیمته موسرا او معسرا و اعتاق الآخر لغو
وامامین قتلرنده ایکی شریکك اولکیسی اول عبدی مدبر ایلسه قیمتنك نصفنه ضامن اولور کرکسه
موسر اولسون کرکسه معسر اولسون و اول اخرك عتقی لغو اولور زیرا قتلرنده عتق متجزی اولماز
وان اعتق الاول ضمن موسرا او استسعی العبد معسرا وتدبیر العبد لغو واکر اول ایکی شریکك
اولکیسی ازاد ایلسه ضامن اولور موسر ایسه واکر معسر ایسه عبدی سعی ایتدوره و اول براخرك
تدبیری لغو اولور

باب

بو باب مکاتبك نجوم کتابتدن موتیله
وغیر سیله عاجز اولمسنك احکامی بیاننده در اذا عجز المکاتب عن نجم فان رجله مال لا یعجل
الحاکم بتعجیزه ویمهله یومین او ثلاثة یعنی ینه مکاتب اولان کمسنه مستقبلده بر مالك
حصولی رجا اولنوب انتظار اولنورسه حاکم اولان کمسنه تعجیز ایلیه عجله ایلمیه و ایکی اوچ کون
مهلت ویره و بو ترکیبده اولان ضمیرلر مکاتبه راجعدر والا عجزه وفسخ الکتابة ان طلب سیده
او عجزه سیده واکر اول مکاتبه مستقبلده بر مالك حصولی توقع اولنوب رجا اولنمازایسه
حاکم انی تعجیز ایلیه و کتابتی فسخ ایلیه اکر مولاسی فسخی طلب ایدرسه و یاخود سیدی کندو رضاسیله
انی تعجیز ایلیه و بو ترکیبده اولان ضمیرلر مکاتبه راجعدر وعند ابی یوسف لا یعجزه حتی یتوالی
علیه نجمان و امام ابو یوسف قتنده اول مکاتب تعجیز اولنمیه مادامکه اوزرینه ایکی نجم متوالی اولمیه زیرا
حضرت علی رضی الله عنه بیوررلرکه اذا توالی علی المکاتب نجمان رد الی الرق واذا عجز عادت احکام رقه
یعنی مکاتب اولان کمسنه عاجز اولسه احکام رق انك اوزرینه عودت ایدر وما فی یده لمولاه
و اول مکاتبك یدنده هر نه که وار ایسه مولاسنکدر یده ده لمولاه ده اولان ضمیرلر مکاتبه راجعدر
ویحل له ولو من صدقة و اول مکاتبك یدنده اولان شی اول مولاسنه حلال اولور اصلی صدقه اولورسه
زیرا اول مکاتبك کسبی مولاسنکدر وان مات عن وفاء لا تفسخ ویؤدی بدله من ماله واکر اول
مکاتب اولان کمسنه عجزسز بدل کتابتی وفا ایده جك مال اوزره وفات ایلسه کتابت

فسخ اولنمز واوزرنده اولان بدل کتابت کندو مالندن ادا اولنور بو ضمیرلر اولان مکاتبه راجعدر ویحکم بعتقه
آخر جزء من حیاته ویورث ما بقی من ماله ویعتق اولاده الذین شراهم او ولد فی کتابته اوکوتبوا معه
تبعا او قصدا واول مکاتب فوت اولدقدن صکره حیاتنك آخر جزئنده عتقنه حکم اولنور وبدل
کتابتی ادا اولندقدن صکره مالندن باقی قالان شیء وارثلرینه میراث اولور ودخی حال حیاتنده
شرا ایلدوکی اولادی یاخود زمان کتابتنده طوغان اولادی یاخود کندو ویله معا مکاتب اولنمش
اولان اولادی تبعیت ایله یاخود قصد طریقیله عتق اولنور یعتقه بر من حیاته بر من ماله
اولاده بر اولان ضمیرلر مکاتبه راجعدر شراهم بر اولان ضمیر اولاده راجعدر وان لم یترك وفاء وله
ولد فی کتابته سعی علی نجومه واول مکاتب اولان کمسنه بدل کتابته وفا ایده جك شیء ترك ایدوب
اییقومزسه وحال بو که اول مکاتبك زمان کتابتنده طوغمش بر ولدی واردر باباسنك اوزرنده
اولان نجومه سعی ایده له بر اولان ضمیر مکاتبه راجعدر فاذا ادی حکم بعتقه واعتق ابیه قبل موته
وچون بو ولد باباسنك اوزرنده اولان مالی ادا ایلیه کندو عتقنده باباسنك عتقنه قبل
الموت حیاتنك آخر جزئنده حکم اولنور ولدك آزاد اولدوغنك سببی زیرا باباسنك کتابتنه
وقت عقدده داخلدر وباباسنك اجزاسندندر واکا متصلدر بعتقه بر واسه بر اولان ضمیر
ولده راجعدر موته بر اولان ضمیر مکاتبه راجعدر والولد المشتری اما ان یؤدی حالا او یرد الی الرق
یعنی مکاتب اولان کمسنه نك زمان کتابتنده طوغمش ولدی اولیوب بر مشتری ولدی اولسه
امدی بو ولد مشتریسنك اوزرنده اولان مالی فی الحال ادا ایلیه یاخود رقه عودت ایلیه ابو حنیفه
قتنده وعندهما هو کالاول واما بین قتنده بو مشتری اولان ولد مکاتبك زمان کتابتنده
طوغمش اولان ولدی کبیدر زیرا کندو منزلسنده اولمشدر وان مات المکاتب وترك ولدا من حرة
ودینا علی الناس فیه وفاء فجنی الولد فقضی بارش الجنایة علی عاقلة الام لا یکون ذلك قضاء
بعجز المکاتب واکر مکاتب اولان عبد وفات ایدوب حرهدن حاصل اولمش بر ولد ایله ناس
اوزرنده بدل کتابتنه وفا ایدر بر مقدار دیونی ترك ایلسه صکره مزبور ولد ناسدن بر کمسنه یعنی
برکسیه جنایت ایدوب جرح ایلسه مثلا امدی اول کمسنه ارش جنایتیله اول مادرك عاقله سی
اوزرینه قضا ایلسه بو قضا اول مکاتبك عاجز اولدوغنه قضا اولمز زیرا قضا کتابته
منافی دکلدر فیه بر اولان ضمیر دینه راجعدر وان اختصم موالی الام واب فی ولائه
فقضی لموالی الام فهو قضاء بعجزه واکر اول مکاتبك موالیسی ایله انك موالیسی ولدك ولاسنده
اختصام ایلسه لر قاضی دخی ولایی اول امك موالیسنه قضا ایدوب حکم ایلسه امدی
بو قضا اول مکاتب اولان کمسنه نك عجزینه قضادر زیرا اول ولدك ولاسنی امك موالیسنه

حکم ایلمك باباسنك رقنه مقتضیدر واول ایسه فسخ کتابته موجبدر بعجزه ده اولان ضمیر مکاتبه
راجعدر ولو جنی عبد فکاتبه سیده جاهل الجنایة فعجز العبد دفع او فدی یعنی بر عبد اولان
کمسنه بر جنایت ایدوب جرح ایلسه مثلا سیدی دخی اول عبدی ایلدوکی جنایتنه جاهل اولدوغی
حالده انی مکاتب ایلسه صکره کتابتدن عاجز اولسه مولاسی اول کمسنه مخیر اولور استرسه
انی اول ایلدوکی جنایت مقابلنده دفع ایلیه واسترسه فدا ایلیه کاتبه بر سیده ده بجنایته بر
اولان ضمیرلر عبده راجعدر وکذا لو جنی المکاتب فعجز قبل القضاء به ودخی سید اولان کمسنه عبدی
دفع ایلمك ایله فدا ایلمك ما بیننده مخیر اولور دخی مکاتب بر جنایت موجبنه حکم قضا اولنمزدن
اول عاجز اولسه به بر اولان ضمیر موجب جنایته راجعدر ولو بعد ما قضی علیه فهو دین ویباع فیه
واکر ارش جنایتیله اوزرینه قضا اولندقدن صکره عاجز اولسه اول ویریلان ارش جنایت اوزرینه
دین اولور وانك سببی ایله بیع اولنمسی جایز اولور زیرا کندو رقبه سنه اولور دینلر علیه بر فیه بر
اولان ضمیرلر دینه راجعدر ولا تنفسخ الکتابة بموت السید ویؤدی البدل الی ورثته علی نجومه یعنی
عبد مکاتبك سیدی وفات ایلسه کتابت فسخ اولنماز زیرا کتابت عبدك حقیدر صکره مزبور
مکاتب اوزرنده اولان بدل کتابتی سیدینك وارثلرینه ادا ایلیه اوزرینه تقسیط اولنان نجوم حسبیله
ورثته ده اولان ضمیر سیده راجعدر نجومه بر اولان ضمیر بدله راجعدر یاخود مکاتبه راجعدر
فان اعتقه بعضهم لا ینفذ امدی یعنی اول وارثلرك بعضیسی اول مکاتبی آزاد ایلسه نافذ
وصحیح اولمز زیرا کندونك اولمیان شیء عتق ایلمشدر وان اعتقوه کلهم عتق مجانا واکر
اول وارثلرك جملهسی آزاد ایلسه مجانا عتق اولنور وقیاس عتقی دلالت ایدر اعتقه بر واعتقوه
اولان ضمیرلر مکاتبه راجعدر

کتاب

بو کتاب ولانك احکامی بیاننده در
ولا فتح واو ایله محبت ونصرت معناسنه اولان ولایت لفظندن مشتقدر زیرا اعتاقدن
ومولاتدن محبت ونصرت واردر یاخود قربت معناسنه اولان ولیدن مشتقدر واصطلاح
شرعده هو التناصر بولاء العتاقة دیو تعریف ایلمشلردر الولاء لمن اعتق ولو بتدبیر او استیلاء
او کتابة او وصیة او ملك قریب یعنی معتق اولان ولاسی انی عتق ایدن کمسنه کدر وبو عتق کرکسه
عبدی مدبر قلمامعله اولسون کرکسه جاریه استیلاد ایلمك ایله اولسون کرك مکاتب ایلمك ایله اولسون
کرك ملك قریب ایله اولسون مثلا قریبی اولان کمسنه شرا ایله یاخود هبه ایله یاخود وصیت ایله
ملك ایلسه عتق اولور وبو مسئلهده رجل ایله خاتون برابردر ولغا شرط لغیره او سائبة یعنی
مولا اولان کمسنه حق کندو عبدینی عتق ایلسه وولاسی کندودن غیریه شرط ایلسه لغو اولور
زیرا شرع شریفه مخالفدر سیبده مخالف اولدوغی کبی شرطه بر اولان ضمیر ولایه راجعدر لغیره بر

مطلب

اولان ضميره ولا بر راجعدر ومن اعتق حاملا من زوج قن لو ولدت لاقل من نصف سنة فولاء الولد
لا ينتقل منه ابدا دخول ايتمش كيم قن اولان زوجندن حامل اولان جاريه سني عتق ايلسه مزبور جاريه
عتق اولنديغي وقتدن صكره نصف سنه دن اقلده طوغورسه اول طوغن ولدك ولايي اول معتق اولان
كمسنه دن انتقال ايلمز ابدا وكذا لو ولدت توأمين احدهما لاقل من نصفها ودخي ولا معتق اولان
كمسنه نك اولدر ايچون اول قندن حامل اولان جاريه ايكي ولد طوغورسه وبري بر سنه نك نصفندن
اقلده طوغسه وان ولدت لاكثر من ذلك فولاؤه له ايضا واكر نصف سنه دن اكثرده طوغورسه
ينه ولايي معتق اولان كمسنه نك اولور زيرا ولد اول امك جزئيدر انكا صفات شرعيه ده تابع
اولور كورلمزميكه مزبور ولد اناسنه حريتده ورقيتده تابع اولور لكن اعتق الاب جر الى مواليه
لكن ايچون اول ولدك باباسي اولان كمسنه عتق اولنسه كندو اوغلنك ولايني مواليسنه جر ايدر
جرده اولان ضمير ولايه راجعدر مواليه ده اولان ضمير ابه راجعدر ولا يرجع الاولون عليهم
بما عقلوا عنه قبل الجر يعني اول اولان كمسنه لركه موالي الام در واول بر لرينك اوزرينه كه موالي
الاب در اول ولد ايچون ويردكلري ديت ايله قبل الجر رجوع ايلمزلر عقلوا ده اولان ضمير ما قبلنده
اولان مايه راجعدر عنه ده اولان ضمير ولده راجعدر ولو تزوج عجمي له مولى الموالات اولا
معتقه فولدت منه فولاء الولد لمواليها يعني ايچون مولاي مواليسي اولان بر عجمي بر معتقه جاريه
تزوج ايلسه مزبور عجميدن بر ولد طوغورسه امدي بو طوغن ولدك ولايي اول معتقه
اولان جاريه نك مواليسنكدر وعند ابي يوسف حكمه حكم ابيه وامام ابي يوسف قتنده اول
ولدك حكمي باباسنك حكمي كبيدر ايكي صورتده لهم منه ده اولان ضمير لر عجمي يه راجعدر
لمواليها ده اولان ضمير معتقه يه راجعدر والمعتق مقدم على ذوي الارحام مؤخر عن العصبة
النسبية يعني معتق اولان كمسنه ذوي الارحام اوزرينه مقدمدر عصبات نسبيه دن مؤخردر
نته كيم بياني كلسه كركدر فان مات السيد ثم المعتق فارثه الاقرب عصبة سيده يعني ايچون سيد
وفات ايلسه صكره معتق اولان كمسنه دخي وفات ايلسه امدي اول معتقك ارثي
سيدينك اقرب اولان عصبه سنكدر ارثه ده اولان ضمير معتقه راجعدر سيده ده اولان
ضمير معتقه راجعدر فيكون لابنه دون ابيه لو اجتمعا امدي ايچون اول وفات ايدن سيدك
بر اوغلي ايله بر باباسي قالسه ميراث بابانك اولور امام ابو حنيفه وامام محمد قتنده بابانك
اولمز ايچون ايكيسي موجود اولوب مجتمع اولسه لر وعند ابي يوسف لابيه السدس والباقي للابن
وامام ابي يوسف قتنده بابانك ميراثدن سدسي واردر باقيسي اوغلانكدر وعند استواء القرب
يستوي القسمة ايچون وفات ايدن سيدك وارثلري اولان كمسنه لر قربده مساوي اولورلر

مابينلرنده يعني برابر اولور زيرا درجه ده مساويلردر وليس للنساء الا ما اعتقن او اعتق
من اعتقن او كاتبن او كاتب من كاتبن الحديث يعني نساء طائفه سنه ولاء ده بر نسنه يوقدر الا انكه ولد عتق
ايلدكلري كمسنه لرك ولايي واردر وبو حديث شريفك بعض روايتنده زياده لك واردر كه
او كاتبن او كاتب من كاتبن دن صكره او دبرن من دبرن كلمه سي وارد اولمشدر وبو حديث شريف تامل
وتدبر اولنوب اكلنه **فصل** بو فصل ولاء معاقده احكامي بياننده در وولاء الموالات
سببه العقد ولاء موالاتك سببي عقددر مثلا بر عاقل وبالغ كمسنه باخود بر صبي عاقل كندو باباسنك
اذني ايله باخود وصيسي اذنيله بر مجهول النسب غير عربي اولان كمسنه يه ايچون اولسنك بكا وارث
اولاين دخي سندن بر جنايت واقع اولسه ديتني اوزرمه اولسون ديسه مولى الموالات اولور زيرا مولى
الموالات اوچ شرط ايله صحيح اولور بري مولى الموالاتك معتقي اولمامقدر وبري كمسنه يه منسوب اولمامقدر
وبري نسبا عربي دخي اولمامقدر سببه ده اولان ضمير ولايه راجعدر فلم اسلم العجمي على يد رجل ووالاه على
ان يرثه ويعقل عنه او والى اسلم على يد غيره صح ان لم يكن معتقا امدي ايچون بر عجمي كمسنه بر رجلك يديله
اسلامه كلسه واول مزبور عجمي يه موالات ايدوب كندويه وارث اولمق اوزره ايله وكي جنايتي
عقل ايدوب ديتني ويره باخود كندويه بونك غيري ايله اسلامه كلانه موالات ايلسه صحيح اولور
واكر بو اسلامه كلانك معتقي اولمزايسه ولاؤه ده ويرثه ده وعنه ده اولان ضمير لر العجمي يه
راجعدر عليه ده اولان ضمير رجله راجعدر وعقله عليه وارثه له يعني اول عجمي اولان كمسنه نك
ديتي اول موالات ايدن رجلك اوزرينه در وميراثي دخي انكدر ان لم يكن وارث اكر اول
عجمي اولان كمسنه نك وارثي يوغيسه وعقله ده اولان ضمير العجمي يه راجعدر عليه ده اولان
ضمير رجله راجعدر وهو مؤخر عن ذوي الارحام يعني بو مولى الموالات اولان كمسنه ميراثنه
ذوي الارحام اولان كمسنه لردن مؤخردر زيرا ذوي الارحام قرابت ايله وارث اولورلر
قرابت ايسه ولادن اقوي در وما لم يعقل عنه فله ان يفسخه قولا بحضرته وفعلا
مع غيبته بان ينتقل عنه الى غيره يعني عقد ولاء صاحبي اولان كمسنه مادام كه موالات
ايلدوكي كمسنه ايچون ديت ويرميه انكا جايزدر كه اول موالاتك حضورنده اول عقد ولاء
قول ايله فسخ ايليه ودخي غيبتنده فعل ايله فسخ ايليه مثلا اول موالاتك اوزرينه
اولان ولايي غيري يه نقل ايلمك ايله زيرا عقد غير لازمدر عنه ده اولان ضمير العجمي يه راجعدر
فله ده اولان ضمير رجله راجعدر يفسخه ده اولان ضمير عقد ولايه راجعدر بحضرته ده
وغيبته ده اولان ضمير لر موالاته راجعدر وبعد ان عقل عنه او عن ولده ولا يفسخه هو
ولا ولده يعني مولى اولان كمسنه ايچون موالات ايلدوكي كمسنه دن او قوري باخود ولدندن

اوتوري ديت ويرسه امدي موالات اولان كمسنه يه ودخي ولدي اولان كمسنه يه جايزدر كه
اول عقدي فسخ ايليه لر غرض حاصل اولدر غنجون عندهم و دون حماد لان ضميرلر موالات اولان كمسنه يه
راجعدر لا يفسخه بر اولان ضمير عقده راجعدر ولدا على ايضا ان ييله عن ولائه بمحضره ودخي
اعلا اولان كمسنه موالي رجايزدر كه اول اسفل اولان كمسنه نك ولاسندن بري اوله اول ملكك
محضرينه عدم لزوم اولدر غنجون عن ولائه بمحضره بر اولان ضميرلر اسفله راجعدر ولو اسلمت
امراة فوالت رجلا فوالت او اقرت بالولاء فولدت مجهول النسب او كان معها ولد كذلك
تبعا فيه يعني مجهول النسب بر كافره خاتون اسلامه كلوب حكم موالات ايليسه ياخود
ولايه اقرار ايليسه حكم اول خاتون مجهول النسب بر ولد طغورسه ياخود كنديسيله مجهول
النسب بر ولد اولسه اول ولد اول خاتونك ثبوت ولاده تابع اولور امام ابو حنيفه قتنده
خلافا لهما اما بونلر قتنده خلاف واردر زيرا قتلرنده تابع اولمز امامك كذا وللابن ما للذي
ولا تبعا اولدر غنجون ولدن تابع اولماسي بطريق الاولى معهادهٔ يتبعها دهٔ اولان ضميرلر امرأه يه
راجعدر فيه بر اولان ضمير ولايه راجعدر

كتاب الاكراهيه

بو كتاب اكراهك احكامي
بيانندهدر اكراه لغتده اجبار معناسنه در واصطلاح فقهاده هو فعل يوقعه الانسان
بغيره بر فعلدر كه انسان قصد ضرر طريقيله غيره ايقاع و ايصال ايده فيفوت به رضاه كاه
فعل سببي ايله اول غيرك رضاسي فوت اولور مثلا حبس وضرب كبي رضاه بر اولان ضمير غيره
راجعدر او يفسد اختياره مع بقاء اهليته ياخود اول مكرهك اختيارني فاسد اوله مثلا
فعل قطع يد كبي اهليتك بقاسيله برده اولان ضمير فعله راجعدر رضاه بر اولان ضمير غيره
راجعدر اختياره بر اهليته بر اولان ضميرلر غيره راجعدر وشرطه قدرة المكره على ايقاع
ما هدد به سلطانا كان او لصا يعني اكراه احكامنك شرطي مكره اولان كمسنه تهديد وتخويف ايلدوكي
فعلك اجراسنه قادر اولمقدر كرك اول تهديد ايدن كمسنه صاحب سلطنت اولسون
كرك حرامي اولسون به بر اولان ضمير ماقبلنده مايه راجعدر وخوف المكره وقوع ذلك ودخي مكره
اولان كمسنه اول مكرهك فعلندن خوف ايلمسي شرطدر وكونه ممتنعا قبله عن فعل ما اكره عليه
لحقه ودخي مكره اولان كمسنه نك اكراه اولنمزدن فعلدن قبل الاكراه ممتنع اولمسي شرطدر اول
اكراه اولنان كمسنه نك اول شيئي حقي اولدر غنجون مثلا ملكني بيع ايتمك كبي وماليني اتلاف
ايلمك كبي وعبدني اعتاق ايتمك كبي كونده اولان ضمير مكرهه راجعدر قبله ده اولان ضمير
اكراهه راجعدر عليه بر اولان ضمير ما قبلنده اولان مايه راجعدر لحقه بر اولان ضمير ينه مكرهه
راجعدر او لحق اخر او لحق الشرع ياخود بر اخرك حقي اولدر غنجون مثلا شرب خمر امر ايلمك كبي وغيرك

مانع

مانع اتلافنا امر ايلمك كبي وياخود شرعك حقي اولدر غنجون وكون المكره به متلفا نفسا او عضوا
ودخي مكره به نك شرطي نفسي و ياخود عضوي تلف اولمقدر مثلا بر كمسنه بر اخري قتل ايله ياخود قطع
عضو ايلمكلك ايله تهديد ايلمك كبي او موجبا غما يعدم الرضاء ياخود مكره اولان كمسنه نك
رضاسنك عدمنه موجب اوله وبو شرط اختلاف ناس ايله مختلفدر زيرا بعض ناس واردر
اوني كلام ايله متأذي وغمناك اولور وبعض ناس واردر كه ضرب برمدة متأذي اولماز فلو
اكره على بيع او شراء او اجارة او اقرار بقتل او ضرب شديد او حبس خير بين الفسخ والامضاء
امدي مثلا بر كمسنه بر شيء بيع ايلمكه ياخود شرا ايلمكه ياخود ضرب شديد ايله ياخود حبس مديد ايله
تهديد اولنوب اكراه اولنسه فسخ ايله امضانك بيننده مخير اولور استرسه فسخ ايليه استرسه
قبول ايليوب امضا و تنفيذ ايليه زيرا بو عقودك صحتنده رضا شرطدر ويملكه المشتري
ملكا فاسدا ان قبضه يعني مشتري اولان كمسنه اول مكرهك بيع ايلدوكي مبيعه ملك فاسد
ايله مالك اولور اگر انى قبض ايلمش ايلسه زيرا دكن بيع اهلندن صادر اولمشدر يملكه بر قبضه
اولان ضمير مبيعه راجعدر فلو اعتق صح اعتاقه ولزم قيمته واگر اول مشتري اولان كمسنه اول
مكرهدن اشترا ايلدوكي عبدي اعتاق ايلسه صحيح اولور واكا اول عبدك قيمتي لازم اولور اعتاقه
ولزمه بر اولان ضميرلر مشتري يه راجعدر قيمته بر اولان ضمير عبده راجعدر وقبض الثمن
وتسليمه طوعا اجازة يعني اكراه ايله اولان كمسنه نك ثمني قبض ايلمسي ياخود مبيعي طوعا
تسليم ايلمسي اجازتدر زيرا رضايه دليلدر تسليمه بر اولان ضمير مبيعه راجعدر لا فعلهما
كرها ولا دفع الهبة طوعا ما اكره عليها اما اول قبض ايله تسليمي اكراه ايله اولمسي اجازت
اولماز ودخي هبه طوع ايله دفع ايلمك ويرسنده اكراه اولدقده حكم اجازت اولماز عليها
اولان ضمير هبه يه راجعدر وان هلك المبيع في يد مشتر غير مكره لزمه قيمته اگر مبيع اولان
شيء غير مكره اولان مشترينك يدنده هلاك اولسه اكا قيمتي لازم اولور لزمه بر اولان
ضمير مشتري يه راجعدر قيمته بر اولان ضمير هلاك اولان مبيعه راجعدر وللبائع المكره
تضمين اي شاء من المكره والمشتري يعني اكراه ايله بايع اولان كمسنه يه جايزدر كه مكره
مكره ايله مشترينك هر قنغيسنه استرسه تضمين ايتدوره فان ضمن المكره رجع على المشتري
بقيمته امدي مثلا بايع اولان كمسنه اول هلاك اولان شيء مكرهه تضمين ايتدورسه اول
هلاك شيئك قيمتي ايله اول مشترينك اوزرينه رجوع ايدر وان ضمن المشتري بعدما
تناولته البياعات نفذ كل شراء وقع بعد شرائه لا ما وقع قبله واگر اول مبيع بياعات
تداول ايلدكدن صكره واقع اولان نافذ اولور و شراسندن اول واقع اولان نافذ اولماز تداولته بر

اولان ضمیر مبیعه راجعدر بعد شرائه ده اولان ضمیر مشتری یه راجعدر قبله ده اولان ضمیر شرایه راجعدر
وان جاز عقدا منها جاز ما قبله ایضا واگر مکره اولان کمسنه عقودیدن بر عقدی اجازت ایدوب تنفیذ
ایلسه ما قبلی دخی جایز اولور منها ده اولان ضمیر عقوده ده ها قبله ده اولان ضمیر عقده راجعدر وله
استرداده اذا فسخ لو کان باقیا یعنی مکره اولان کمسنه بیعی فسخ ایلسه مشتری الچون
جایزدر که اول مبیعی استرداد ایلیه واگر اول مبیع مشترینک یدنده باقی اولورسه لره ده اولان
ضمیر مشتری یه وله ده استرداده ده اولان ضمیر مبیعه راجعدر وضرب سوط وحبس یوم لیس
باکراه یعنی برکمسنه برکون حبس ایلمک وبر سوط ضرب ایلمک اکراه دکلدر الا فیمن یتضرر
به لکونه ذا منصب الا شول کمسنه ده که برکونک حبسندن وبر سوطک ضربندن متأذی ومتضرر
اوله صاحب منصب اولدوغی اجلدن انک حقنده اکراه علاوه اولور به ده اولان ضمیر حبسه راجعدر
لکونه ده اولان ضمیر ما قبلنده اولان من لفظنه راجعدر وان اکره علی اکل میتة او لحم خنزیر اوده م
او شرب خمر بضرب او حبس او قید لا یحل التناول یعنی اگر برکمسنه برکمسنه میته یماسنک اوزرینه
یاخود لحم خنزیر یماسنک اوزرینه یاخود قانی یماسنک اوزرینه یاخود شرب خمر ایلمک اوزرینه
ضرب ایله یاخود حبس ایله یاخود قید ایله اکراه ایلسه بو اشیالری تناول ایلمک حلال اولمز زیرا
بو اشیالرک حرام اولمسی نص ایله ثابت اولمشدر وما دام که برنفسک یاخود برعضوک تلفی
خوف اولمیه بو اشیاء تناول ایلمک جایز اولماز وان بقتل او قطع عضو حل واگر قتل ایله یاخود
قطع عضو ایله اکراه اولنسه بو ذکر اولنان اشیاء تناول ایلمک حلال اولور وباثم بصبره علی التلف
ان علم الاباحة کما فی المخمصة یعنی قتل ایله یاخود قطع عضو ایله تهدید اولنان کمسنه اگر قتل
یاخود عضوک تلف ایلمک لکن صبر ایلمسیله آثم اولور اگر ایدجکی یلک مباح اولدوغنی بیلورسه
آجلقده حالت اولدوغی گبی زیرا برآدم آچ اولسه وبر حرام میته بولوب یمیه آجلقدن هلاک
اولسه آثم اولور بصبره ده اولان اکراه اولنان کمسنه یه راجعدر وان اکره علی الکفر او سب النبی م
بقتل او قطع عضو رخص له اظهاره وقلبه مطمئن بالایمان ویؤجر بالصبر علی التلف واگر برکمسنه
کفر ایلمکه یاخود سب نبی ع م ایلمکه قتل ایله یاخود قطع عضو ایله اکراه اولنسه اول اکراه اولنان کمسنه
کفری وسبی اظهار ایلمک ایله ترخیص اولنور قلبی مطمئن بالایمان اولدوغی حالده واول تلف
اولنجق نفسک یاخود عضوک تلفنه صبر ایلمسیله مثاب ومأجور اولور له ده اولان ضمیر
مکره اولان کمسنه یه راجعدر اظهاره ده اولان ضمیر کفره راجعدر قلبه ده اولان ضمیر مکرهه راجعدر
ولا رخصة بغیرهما ودخی قتل ایله قطع عضونک غیریسیله رخصت یوقدر زیرا ضرب وحبس ایله اول
مکره علیه اولانک فعلی حلال اولماز واذا اکره علی اتلاف مال مسلم باحدهما رخص له والضمان علی المکره
واگر برکمسنه قتل ایله یاخود قطع عضو ایله بر مسلمک مالنی اتلاف ایلسه واول اتلاف اولنان مالک

ضمانی

ضمانی مکره اولان کمسنک اوزرینه در احدهما ده اولان ضمیر قتله وقطعه راجعدر له ده اولان ضمیر مکرهه
راجعدر او علی قتل او قطع عضو لا یرخص فیه ذلك واگر قتل ایله یاخود قطع ایله برآدمک قتلنه یاخود
قطع عضونه اکراه اولنسه واول ذکر الفعل که قتل یاخود قطعیدر اکا ترخیص اولنمز قتله ده اولان
ضمیر مسلمه راجعدر فان فعل فالقصاص علی المکره فقط امدی اگر اول مکره اولان کمسنه اول مکره علیه
اولان اول فعلی ایشلسه قصاص مکره اولان کمسنک اوزرینه در فقط امام ابو حنیفه قتنده وعند
ابی یوسف لا یجب علی احد وامام ابی یوسف قتنده هیچ کمسنک اوزرینه واجب دکلدر وامام
زفر قتنده قاتلک اوزرینه در فقط ولو اکره علی تردی من جبل ففعله فدیته علی عاقلة المکره
ودخی برکمسنه بر آخری بر طاغدن القا ایلمکه اکراه ایلسه اول مکره اولان دخی کندوسنی اول طاغدن
القا ایلسه دیتی مکره اولان کمسنک عاقله سی اوزرینه در امام ابو حنیفه قتنده وعند محمد
علیه القصاص وامام محمد قتنده اول مکره حک اوزرینه قصاص واردر وعند ابی یوسف فی ماله
وابو یوسف قتنده دیتی مکره اولان کمسنک مالندن در فدیته ده اولان ضمیر متردی اولان
کمسنه یه راجعدر ولو اکره بقتل علی تردد او اقتحام نار او ماء وکل مهلك فله الخیار فی الاقدام
والصبر ودخی برکمسنه بر آخری قتل ایله کندوسنی بر یوکسک یردن القا ایلمکه یاخود کندوسنی بر آتشه
اقتحام ایدوب هجوم ایلمکه یاخود صویه القا ایلمکه اکراه ایلسه وحال بوکه بو ذکر اولنان اشیاء ثلثه نک
هر بری مهلکدر اول مکره الچون اقدام ایدوب کندوسنی القا ایلمه وصبر ایدوب کندوسنی القا ایلمامه ده
مخیردر امام ابو حنیفه قتنده وقالا یلزمه الصبر وامامین دیدیلر که اکا لازم اولان صبر ایلمکدر زیرا
کندو نفسنی القا ایلمک ایله قتل مباح اولمز فله ده اولان ضمیر مکرهه راجعدر وقعت نار فی سفینة
ان صبر احترق وان القی نفسه غرق فله الخیار عند الامام وعند محمد یلزمه الثبات یعنی برکمسنه
بر سفینه ده اولسه واول سفینه ده آتش دوشسه اگر آتشه صبر ایدرسه محترق اولور واگر کندوسنی
دکزه القا ایلسه غرق اولور امری اولکسه امام ابو حنیفه قتنده مخیر اولور استرسه صبر ایلیوب
واسترسه کندوسنی دکزه القا ایلیوب وامام محمد قتنده اول سفینه نک ایچنده ثابت اولمق
لازمدر فله ده یلزمه ده اولان ضمیر سفینه ده اولان کمسنه یه راجعدر وان اکره علی طلاق او عتاق
او توکیل بهما نفذ ویرجع بقیمة العبد علی المکره واگر برکمسنه برکمسنه یی خاتونینی تطلیق ایلمکه
یاخود عبدینی عتق ایلمکه یاخود بو ایکی شیئک برینی ایشلمکه وکیل نصب ایلمکه اکراه ایلسه نافذ
وصحیح اولور واول عتق ایلدوکی عبدک قیمتی ایله اول مکره اولان کمسنک اوزرینه رجوع ایدر
کرک بو مکره اولان کمسنه معسر اولسون گرک موسر اولسون زیرا ضمان اتلاف یسار واعسار ایله مختلف
اولماز وکذا بنصف المهر لو قبل الدخول ولا یرجع بعده ودخی مکرهک اوزرینه قبل الدخول

نصف مهر ایله رجوع اولنور بعد الدخول رجوع اولنمز بعده ء اولان ضمیر دخوله راجعدر وصح یمین
المکره ونذره وظهاره ولا یرجع بما عزم بسبب ذلك یعنی مکره اولان کمسنك یمینی ونذری
وظهاری صحیح وجایزدر ورجعته وایلائه وفیئة منه واسلامه ودخی مکره اولان کمسنك طلاقی
رجعیسی وایلاسی وایلادن فیئی یعنی رجوع ایلمسی واسلامی صحیحدر زیرا فتنه ده عقده فسخه
محتمل اولمیه اکراه انك صحتنه مانع اولمز لکن لا یقتل فیه لو ارتد لکن اکراه ایله اسلامه کلن بحکم
مرتد اولسه قتل یوقدر فیه ء اولان ضمیر اکراه ایله اسلام کیرن کمسنه یه راجعدر ولا یصح ابرائه
ولا ردته فلا تبین بها امرأته یعنی مکره اولان کمسنك ابراسی ومرتد اولسی صحیح اولمز امدی بو تقدیرجه
اکراه ایله مرتد اولان کمسنك مرأتیسی کندودن باین اولمز مرأته ء اولان ضمیر مرتده راجعدر فان ادعی
تحقق ما اظهره وادعی ان قلبه مطمئن بالایمان صدق امدی اول زوجه کندو زوجنك اظهار
ایلدوکی ردتك تحقیقنی دعوی ایلسه وزوج قلبی ایمان ایله مطمئن اولدوغنی دعوی ایلسه زوج
بو صورتده تصدیق اولنور زیرا ارتداد والعیاذ بالله تعالی اعتقاده متعلقدر اعتقاد ایسه
اکراه ایله متغیر اولماز اظهره ء ضمیر مایه راجعدر قلبه ء اولان مکرهه راجعدر وان اکره علی الزنا
فیفعل حد ما لم یکره السلطان واکر بر کمسنه زنا ایلمکه اکراه ایلیوب اول دخی زنا ایلسه حد اولنور
مادام که انی سلطان اکراه ایلمیه وبجق سلطان اکراه ایلسه حد اولنماز وعندهما لا حد علیه وبه یفتی
واما مین قتنده انکا حد یوقدر وبو قول ایله فتوی ویریلور یعنی فتوی بونك اوزرینه در زیرا اکراه حدی
مسقطدر **فصل** حجر لغتده منع معناسنه در واصطلاح شرعده هو منع نفاذ تصرف
قولی یعنی تصرف فعلیدن احترازدر زیرا تصرف فعلی منع اولنمز واسبابه الصغر والجنون والرق یعنی
حجر اولنمانك سببلری اوچدر بری صغردر زیرا صغیرك عقلی یوقدر بو اطلاق تصرفه جایز اولماز وبری
جنوندر زیرا مجنون معدوم العقلدر وبری رقدر زیرا رقیق بدنی اولان شئی مولاسنکدر امدی تصرفلری
غیر صحیح اولدی فلا یصح تصرف صبی او عبد بلا اذن ولی وسید امدی صبینك اذنسز تصرفی برحالده
صحیح دکلدر وعبدك بلا اذن سید تصرفی صحیح دکلدر ولا تصرف المجنون الغالب بحال ودخی مجنون
مغلوبك تصرفی برحالده صحیح دکلدر ومن عقد منهم وهو یعقله فولیه مخیر بین ان یجیزه
او یفسخه وشول ذکر اولنان کمسنه لردن بری بر عقد ایتسه وحال بوکه اول کمسنه اول عقدی تعقل
ایدوب یعنی بیعك ملکه سالب وشرانك ملکه جالب اولدوغنی بلیه امدی اول کمسنه نك ولیسی اول
عقدی اجازت ایله فسخ ایلمانك بیننده مخیر اولور منهم ده اولان ضمیر صغیر ومجنون ورقیقه راجعدر
یعقله ء اولان ضمیر مبیعه راجعدر فولیه ء اولان ضمیر من لفظنه راجعدر یجیزه ء اولان او یفسخه
اولان ضمیر لر عقده راجعدر ومن اتلف منهم شیئا فعلیه ضمانه شول ذکر اولنانلردن بری بر کمسنك

مطلب

برشیئی

برشیئی اتلاف ایلسه انك اوزرینه ضمان واردر زیرا بونلرك افعالی محجور علیهم دکلدر فعلیه ء
اولان ضمیر من لفظنه راجعدر ضمانه ء اولان ضمیر شیئا راجعدر ولا یصح طلاق الصبی والمجنون
ولا اعتاقهما ولا اقرارهما یعنی صبی ایله مجنونك طلاق واعتاق واقرارلری صحیح اولمز وصح طلاق
العبد واقراره فی حق نفسه لا فی حق سیده یعنی عبدك طلاق واقراری کندی نفسی حقنده
صحیح ومعتبردر سیدی حقنده صحیح دکلدر بو ترکیبده اولان ضمیر لر عبده راجعدر فلو اقر بمال
لزمه بعد عتقه بو لا فی حق سیده قولنه تفریعدر یعنی بجق عبد بر مال ایله اقرار واعتراف ایلسه
عتقندن صکره انکا لازم اولور زیرا عتقندن صکره مانع زائل اولور لزمه ده اولان ضمیر عبده
راجعدر ولو بحد او قود لزمه فی الحال یعنی هر بو عبد بجق حد ایله یاخود قود ایله اقرار ایلسه اقرار
ایلدوکی حالده لازم اولور ولا یحجر علی السفیه وان کان مبذرا یعنی سفیه اولان اوزرینه
حجر یوقدر مالنی مبذر یعنی مالنی تلف ایلسه ده وان بلغ غیر رشید لم یسلم الیه ماله واکر صبی
اولان کمسنه غیر رشید اولدوغی حالده بالغ اولسه مالی انکا تسلیم اولنمیه ما لم یبلغ سنه خمسا
وعشرین فاذا بلغها دفع الیه یعنی اول بالغ غیر رشید مادامکه سنی یکرمی بش سنه یه واصل اولمیه
مالی انکا دفع اولنمیه وچونکه یکرمی بش یاشنه واصل ولدی انکا مالی دفع اولنه وان لم یونس رشده
یعنی مال انکا دفع اولنه واکر کاندنه رشد مشاهده واستیناس اولنمز ایسه ده وان تصرف
فیه قبل ذلک نفذ اکر اول غیر رشید اولان کمسنه یکرمی بش سنه یه واصل اولمزدن اول مالده
تصرف ایلسه تصرفی نافذ اولور امام ابو حنیفه قتنده وعندهما یحجر علیه السفیه ولا یدفع الیه ماله
ما لم یونس رشده ولا یصح تصرفه واما مین قتنده سفیه اولان کمسنه حجر اولنور وانکا مالی انکا
دفع اولنمز مادامکه رشید اولمیه مشاهده واستیناس اولنمیه وتصرفی صحیح اولمز بو ترکیبده اولان
ضمیر لر سفیهه راجعدر فان باع لا ینعقد وان فیه مصلحة اجازه الحاکم واکر صبی اولان کمسنه برشیئی
بیع ایلسه بیعی صحیح ونافذ اولمز واکر انده مصلحت اولوب فائده وار ایسه حاکم اولانی اجازت
ایدوب تنفیذ ایلیه وان اعتق نفذ واکر بر عبدی عتق ایلسه نافذ وصحیح اولور ویسعی العبد فی قیمته
صکره اول عبد معتق کندو قیمتنه سعی ایدر وان دبر صح واکر بر عبدی مدبر ایلسه صحیح اولور فان
مات قبل رشده سعی العبد فی قیمته واکر مولی اولان کمسنه رشید اولمزدن مقدم وفات ایلسه
اول عبدك کندو قیمتنه مدبر اولدوغی حالده سعی ایلیه زیرا موتیله عتق اولور مدبر اولدوغی حالده
رشده ده اولان ضمیر صبی یه راجعدر قیمته ء اولان ضمیر مدبره راجعدر وصح تزوجه بمهر المثل
وان سمی اکثر بطلت الزیاده یعنی غیر رشید اولان کمسنك مهر مثلی ایله تزویج ایلمسی صحیحدر واکر
مهر مثلندن زیاده برشیئی تسمیه ایلسه باطل اولور زیرا زیاده یه ضرورت یوقدر وتزوجه ء

اولان صغير غير رشيد راجعدر وتخرج مال زكوة السفيه يعني مالدار اولان سفيههك مالندن
كندو او زرينه مالنك زكوتي اخراج اولنور زيرا واجبدر وينفق منه وعلى من يلزمه نفقته ودخي اول
سفيههك مالندن كندو او زرينه ودخي انكا نفقه سي لازم اولان كمسنه لرك او زرلرينه انفاق
اولنه زيرا سفاهت حقوقك ابطالي ايلزمنه لر اولان ضمير ماله راجعدر عليه لر اولان ضمير سفيهه
راجعدر نفقته لر اولان ضمير من لفظنه راجعدر ويدفع القاضي قدر الزكوة اليه ليؤديها بنفسه
يعني قاضي اولان كمسنه زكوة مقدارني اول سفيهك مالندن اخراج ايليوب انكا تسليم ايليه تاكه
كندو يديله مستحقنه دفع ايليه زيرا كندو نيتنه محتاجدر ويوكل عليه امينا الي ان يؤديها قاضي اولان
كمسنه اول سفيههك او زرينه بر امين ايدوب تاكه اول زكوة فقرا ومساكينه وبقية اصنافه ادا وتسليم
ايليه زيرا بو تركيبلرده اولان ضماير سفيهه راجعدر ويؤديها ده اولان ضمير زكوته راجعدر
فان اراد حجة الاسلام لا يمنع منها واكر اول سفيهه اولان حجة الاسلام ايلمك مراد ايليه
منع اولنمز وجوابنده اختلاف واردر منها ده اولان ضمير حجة الاسلامه راجعدر وتدفع
نفقته الي ثقة ينفق عليه في الطريق لا اليه يعني مزبور سفيه حجه نيت ايلدكده نفقه سي ودخي جي
بر معتمد عليه ثقة آدمه تسليم اولنه كه انك او زرينه طريقده منزل بمنزل انفاق وصرف ايليه
واكا دفع اولنمية تلف ايليوب بو طريقك غيرسنده صرف ايليه ديو تركيبده اولان ضمير سفيهه
راجعدر وتصح الوصية بالقرب وابواب الخيرات من الثلث قربه جمع قربه در حق سبحانه وتعالي يه
متقرب اولان عملدن عبارتدر يعني معروفات وطاعات وسائر انواع خيرات ايله اول سفيه اولان كمسنه
ثلث مالدن وصيت ايلمك كبي صحيحدر ويحجر علي المفتي الماجن والطبيب الجاهل والمكاري المفلس
اتفاقا ودخي مفتي ماجن كه ناسه حيله تعليم ايدر وطبيب جاهل كه ناسك ابدانن واجساد لرينه
بلا علم افساد ايدر ومكاري مفلس كه دابه سي اولميوب ناسه كرا ايلمه دابه وير اتفاقا حجر
ويو معناري ارتكابدن زجر اولنور لر مرحوم مصنف رحمه الله منع معنت ديسه ويحجر علي المفتي ديمسندن
اولي ايدي ولا يحجر علي فاسق ومغفل اذا كان مصلحا لماله يعني فاسق ومغفل اولان كمسنه لرك
او زرلرينه حجر اولنمز يعني هر بري كندو مالنه مصلح وغير مبذر اولسه وعلي مديون ودخي مديون اولان
كمسنك او زرينه حجر يوقدر زيرا حجر اولنسه اهليتي ضايع اولمز ولا يبيع القاضي ماله فيه بل
يحبسه ابدا حتي يبيعه هو بنفسه يعني قاضي اولان كمسنه مديون اولان كمسنك مالني
او زرنده اولان دينني ادا ايلمك ايچون بيع ايلميوب بلكه انني مديني حبس ايليه تاكه كندو نفسي ايله
بيع ايدوب غرمايه ويره ماله لر اولان ضمير مديونه فيه لر اولان ضمير دينه يحبسه لر اولان ضمير مديونه
بيعه لر اولان ضمير ماله بنفسه لر اولان ضمير مديونه راجعدر فان كان ماله من جنس دينه اداه

الحاكم

الحاكم منه اندي اكر اول مديونك موجود اولان مالي جنس دينندن اولورسه حاكم اول ديني اول مالدن ادا
ايليه ويبيع احد النقدين بالآخر استحسانا واكر اول مديونك ديني دراهم اولسه ومالي دنانير اولسه ياخود
عكسي اولسه قاضي اولان كمسنه ايكي نقدك برينى اول برآخره استحسانا بيع ايليه وقياس بيع اولنمامقدر دعوته
يجر عليه ان طلب غرماؤه وامامين قتنده او زرينه حجر اولنمقدر طلب ايدر لر عليه لر غرماؤه لر اولان ضمير مديونه
راجعدر ويمنع من التصرف والاقرار يعني مديون اولان كمسنه كندو مالنده تصرف ايلمه دن وغيري
كمسنه بردين ويا خود برعين اولان برشي ايله اقرار ايلمه دن منع اولنور ويبيع الحاكم ماله ويقسم بين
غرمائه بالحصص وحاكم اولان كمسنه اول مديونك مالني بيع ايدوب غرماسي بينلرنده حصه لري حسابجه
قسمت ايليه زيرا بيع مديونك او زرينه لازمدر دينني وفا ايلمك ايچون وچونكه امتناع ايليه حاكم بيع ايليه
ماله لر اولان ضمير غرماؤه لر اولان ضمير مديونه راجعدر وان اقر حال الحجر لزمه بعد قضاء ديونه واكر
مديون اولان كمسنه حال حجرنده بر كمسنه برشي اقرار ايليسه ديونني قضا ايلدكدن صكره اول نسنه ادا سي
لازم اولور واول حالده لازم اولماز حجرده دها ولان ضمير مديونه راجعدر لزمه لر اولان ضمير مقدار
اولان شيئه راجعدر ديونه لر اولان ضمير يله مديونه راجعدر وينفق من مال المفلس عليه وعلي من
يلزمه نفقته يعني مفلس اولان مديونك مالندن كندو او زرينه واكا نفقه سي لازم اولان كمسنك
او زرينه انفاق اولنه زيرا مديونك مصلحتي غرمانك مصلحتي او زرينه مقدمدر عليه لر اولان ضمير تا لرجه
اولان ضمير لر مفلسه راجعدر نفقته لر اولان ضمير ها قبلنده اولان من لفظنه راجعدر والفتوي
علي قولهما في بيع ماله لا متناعه يعني مديونك مالني بيع ايلمه ده امتناع ايلمسنه فتوي امامين
قولي او زرينه در محصل كلام قچن اول مفلس مديون مالني بيع ايلمه دن امتناع ايليسه امامين قولي
او زرينه بيع اولنه ماله لر لامتناعه لر اولان ضمير لر مديونه راجعدر ويباع النقود ثم العروض
ثم العقار يعني مديونك مالي قضاء ديون ايچون بيع اولنمق مراد اولنسه اولا نقود بيع اولنه دفا
ايلمز ايسه عروض بيع اولنه وفا ايلمز ايسه عقار بيع اولنه زيرا عقوكوراتي بيع ايلمه قضاء دين ايچون
مبادره وعنا رعه وارد در ويترك له دست من اسباب بونه وقچن مديونك
اسبابي بيع اولنسه انكا برقات اسباب البقوب ترك ايده لركه وبدني اسبابندن وبر
روايتده ايكي قات ديلديكه برقاتي يبقا نوقتن اول برقاتي كيسله ومن افلس وعنده متاع رجل
بعينه ابتاعه منه فربها المتاع اسوة الغرماء وشول كمسنه مفلس اولدي وانده بر رجلك متاعي بولنه كه
انلردن اشترا ايلمش اولا ندي بو متاعك صاحبي ايله سائر ارباب ديون برابردر يعني بو متاعك صاحبنه
فصل
سائر غرمايه ويردوكي كبي ويريله واول متاعي اخذ ايلمك لكن اليه الهرده متميز اولمه
بو فصل حد بلوغك احكامي بياننده در يحكم ببلوغ الغلام بالاحتلام والانزال والاحبال

يعني صبي نك بالغ اولسي احتلام ايله يا خود انزال مني ايله يا خود احبال ايله يعني خاتوني حبلى الملك ايله
حكم اولنور زيرا بر اجا عله بونلر امارات بلوغدر وبلوغ الجارية بالحيض او الاحتلام او الحبل ودخي جاريه نك
يعني قزنك بالغ اولسي حيض كورمك ايله يا خود احتلام يا حبل ايله حكم اولنور وجاريه بلوغنده
انزال ذكر اولنمدي زيرا كورلمسي نادردر فان لم يوجد شيء من ذلك فاذا تم له ثماني عشر سنة ولها
سبع عشر سنة واكر مذكور اولنان علامتلردن بري بولنمز ايسه غلام اون سكز ياشنه واصل
اولسه تمام بالغ اولمسنه حكم اولنور وجاريه اون يدي ياشنه واصل اولسه بلوغنه حكم اولنور امام
ابو حنيفه قتنده وعندهما اذا تم خمس عشر سنة فيهما اما امامين قتنده غلام وجاريه اون بش ياشنه
تمام اولسه حد بلوغه واصل اولور وبالغ حكمنده اولورلر وهو رواية عن الامام وبو امامينك
قوللري ابو حنيفه دن روايت اولنمش بر قولدر وبه يفتي بونكله فتوي اولنور يعني فتوي امامينك
قولي اوزره در وادني مدت له اثني عشر سنة ولها تسع سنين يعني بلوغك ادني مدتي غلام
حقنده اون ايكي سنه در وجاريه حقنده طقوز سنه در مدتي اولان ضمير بلوغه راجعدر له
اولان ضمير غلامه راجعدر لها ده اولان ضمير جاريه يه راجعدر واذا راهقا وقالا بلغنا صدقا وكانا
كالبالغ حكما يعني غلام ايله جاريه مراهق اولسه لر يعني حد بلوغه واصل اولسه لر وبالغ اولدق
ديسه لر تصديق اولنورلر وبو ايكيسي حكما بالغ كبي اولورلر سائر تصرفاتلرنده

كتاب المأذون

بو كتاب مأذون اولوب حجردن فك اولنان عبدك احوالني بيان
ايدر مأذون لفظي اذندن مشتقدر فك حجر والاطلاق معناسنه واصطلاح فقهاده الاذن
فك الحجر واسقاط الحق ديو تعريف ايلمشلردر يعني اذن بر عبدك اوزرنده اولان حجري فك
ايدوب حقني اسقاط ايلكدر زيرا عبد رقدن صكره اهل تصرف اولور لكن مولي نك حقي ايچون
تصرفدن منع اولنمشدي وچون سيدي اذن ويره حقني اسقاط ايلمش اولور ثم يتصرف العبد
باهليته يعني اذندن صكره بو عبد اندن اولان اهليتي ايله متصرف اوليه فلا يلزم سيده عهدته
ولا يتوقت يعني عبد مأذون اولان كمسنه برشي اشترا ايلسه سيدي اولان كمسنه اول عبدك
اشترا ايلدوكي شينك عهده سيني يعني عهده سندن چقوب بهاسني ويرمك اكا لازم دكلدر واذن
دخي بر وقت ايله موقت اولمز سيده ده اولان ضمير مأذونه راجعدر عهدته ده اولان ضمير اشترا
اولنان شيئه راجعدر فلو اذن له يوما فهو مأذون دائما الي ان يحجر عليه ولا يتخصص اما يعني
مولي اولان كمسنه كندو عبدينه كونلردن بر كون اذن ويرسه علي الدوام مأذون حكمنده اولور تا كم بينه
مولاسي انك اوزرينه تكرار حجر ايليه صكره بينه محجور عليه اولور واول سيدك ويردوكي اذن بر نوعله
تخصيص اولنمز له ده اولان ضمير عبده راجعدر عليه ده اولان ضمير مأذونه راجعدر فان اذن له في نوع

من التجارة كان مأذونا في سائر الانواع يعني مولي كندو عبدينه انواع تجارتدن بر نوعه اذن
ويرسه سائر انواعده مأذون اولور ويثبت صريحا ودلالة بان راي عبده يبيع ويشتري
فسكت سواء كان البيع للمولي ولغيره بامره او بغير امره صحيحا او فاسدا يعني اذن هم صريحا
وهم دلالة ثابت اولور يعني صراحت طريقيله ودلالت طريقيله ثابت اولور مثلا سيدي اولان
كمسنه كندو عبدينك بيعكله بيع وشرا ايلدوكين كوروب سكوت ايليه كرك بيع مولانك اولسون
كرك غيري سنك اولسون كرك امريله اولسون كرك امرسز اولسون كرك بيع صحيح كرك فاسد
اولسون عبده ده اولان ضمير سيده راجعدر لغيره ده اولان ضمير وما بعدنده اولان ضمير مولي يه
راجعدر والمأذون اذنا عاما الا بشتري شيئا بعينه وطعاما للاكل او ثيابا للكسوة ان يبيع ويشتري
ودخي اذن عام ايله مأذون اولان كمسنه بيع وشرا ايلمك جايز ومجيد را اما برشي معينك شراسيله
مأمور اولانلر يا خود يملك ايچون طعامك شراسنه مأمور اولان كمسنه ويا خود كسوه ايچون بر
اسباب شراسنه مأمور اولان كمسنه بيع وشرا ايلمك جايز دكلدر معينه ده اولان ضمير شيئه
راجعدر ويوكل بهما ودخي بيع وشرا ايلمكه توكيل ايلسون يعني وكيل نصب ايليه ويسلم ويقبل السلم ودخي
مأذون اولان كمسنه سلم ويرمك وسلمي قبول ايلمك جايزدر ويرهن ويرتهن ودخي رهن ايدوب
ارتهان ايلمسي جايزدر ويزارع ويشتري بذرا يزرعه ودخي مأذون اولان كمسنه بر اخرا ايله
شركت اوليوب زراعت ايليه يعني تخم صاتون الوب زرع ايلمك ايچون زراعت ايليه ويشارك
عنانا ويستأجر ويوجر ودخي شركة العنان شركتي ايله شركت ايدوب استيجار ايده ويتغير اجاره يه ويره ويضارب
ويدفع المال مضاربة ودخي مضاربه ايليه ومالي مضاربه طريقيله ويروب دفع ايليه ويبضع ويعير
ويقر بدين ووديعة وغصب ودخي مالني مباضعة طريقيله ويره واعاره ايليه ودخي ذمتنده اولان ديني ايله
وياننده اولان وديعه ايله وغصب ايلدوكي عيني ايله اقرار ايليه وبو ذكر اولنان مسائلك جملهسي توابع
تجارتدندر وتجارتك تعاطي ايدوب معامله ايلدكلري مسائلدندر بو اجلدن مأذون اولان كمسنه مباشرت
ايلمسي جايز اولدي ولو باع او اشتري بغبن فاحش جاز ودخي مأذون اولان كمسنه متاعي غبن فاحش ايله
بيع يا خود اشتري ايلسه جايزدر ابو حنيفه قتنده خلافا لهما واما امامين ايچون خلاف واردر يعني قتلرنده
غبن فاحش ايله بيع وشرا ايلمك جايز دكلدر ولو حابى في مرض موته يعتبر من جميع المال ان لم يكن عليه دين وان
كان فمن جميع ما بقي ودخي اول مأذون اولان كمسنه كندو مرض موتنده بر كمسنه ايله محابات ايلسه صحيح اولور
جميع مالدن اكر اوزرنده دين يوقسه واكر دين وار ايسه باقي قلانك جميعندندر مثلا مأذون اولان
كمسنه بر رجله ايكي يوز درهم دكر بر عبدي يوز درهمه بيع ايلسه اول رجلدن ايكي يوز درهم دكر عبدي
يوز درهمه اشترا ايلسه صحيح اولور موتنده اولان ضمير عليه ده اولان ضمير مأذونه راجعدر وان لم يبق ادى
المشتري جميع المحابات او رد المبيع واكر اول مأذونك اوزرنده دين قالمز ايسه مشتري اولان كمسنه

جمیع محاباتی اکا دفع ایدوب ادا ایلمیه یاخود بیع اولان شیئی رد ایلمیه ولا ان یضیف معامله
ودخی ماذون اولان کمسنه ایچون جایزدر که معامله ایلدوکی آدمی دعوت ایدوب طعام یدوره
زیرا عادت تجار دورلر ده معامله ده اولان غیر لر ماذونه راجعدر ویحط من الثمن بعیب ودخی
ماذون ایچون جایزدر که بیع ایدوب عیبی ظهور ایدن شیئک ثمنندن بر مقداری حط
ایدوب اسقاط ایده ویاذن لرقیقه فی التجارة ودخی رقیقی اولان کمسنه یه تجارت ایلمک اذن ویره
زیرا اول دخی تجارتدندر لا ان یتزوج او یزوج عبده وکذا امته ده اما کندو نفسینی تزویج ایلمک
یاخود عبدینی یاخود امه سینی تزویج ایلمک جایز دکلدر امدی ماذون ایچون جایز دکلدر مجامعت
ایچون امه اتخاذ ایلمک اکر مولی تزویجینی تصریح ایدرسه حتی مولی مملوکه سینی ماذون اولان عبده
تسلیم ایدوب شو امه یی سکا اعطا ایلدم یاخود سکا هبه ایلدم بیله مدیسن دخی استمتاع ایلمه
دیسه ماذون دخی قبض ایدوب وطی ایلسه زنا محض وحرام صرف اولور اجنبی ایلمک بینلرنده
فرق یوقدر رحوم اخینک حما یجب البیته علیه دیو ذکر ایلدوکی مسئله در خلافا لابی یوسف ابو یوسف
ایچون خلاف واردر زیرا قتیقنده امه سینی تزویج ایلمک ماذون ایچون جایزدر ولا ان یکاتب ودخی
مکاتب ایلمک او یعتق ولو علی مال ودخی عتق ایلمسی جایز دکلدر مال اوزرینه اولورسه او یقرض
ودخی اقراض ایلمسی جایز دکلدر ولا یهب ولو بعوض ودخی هبه ایلمسی عوض ایله ده اولورسه ولا یهدی
الا الیسیر من الطعام ودخی هدیه ویرمسون مکر طعامدن بر شیء قلیل ولرانی هدیه ویرمک جایزدر
والمحجور لا یهدی بالیسیر ایضا ومحجور علیه اولان کمسنه طعامدن یسیر اولان مقداری هدیه ویرمک
جایز دکلدر وعن ابی یوسف اذا دفع المولی المحجور قوت یومه فدعا بعض رفقائه للاکل معه فلا باس به
بخلاف ما لو دفع الیه قوت شهر ودخی ابی یوسفدن روایتدر که قچن مولی ایلادنه کمسنه محجور اولان
کمسنه یه بر کونلک قوتینی دفع ایدوب ویرسه محجور دخی رفیقلرین دعوت ایدوب معا یسه ایلسه
باس یوقدر اما بر ایلق قوتینی دفع ایلسه تقدم ایدن مسئله نک خلافیدر یعنی رفیقلرینی ایلمیه
ضرر وارد و مولا اندن متضرر اولور بو صورده اولان غیر رفقایه راجعدر رفقاده وعمده
اولان غیر محجوره راجعدر بوده اولان غیر اکله راجعدر وقالوا لا باس بالتصدق للمراة ان تتصدق
من بیت زوجها الیسیر کالرغیف ونحوه ائمه فقها بویله دیلر که بر کیشینک خاتونینه باس وضرر
وکلمه رکنده وزوجینک خانه سندن یسیر اولان مقدار ایله مثلا رغیف مثلا اولان شیء ایله تصدق
ایلیه زیرا بحسب العاده بیرده منع اولنماز وزوج متضرر اولماز وما لزم الماذون من الدین بسبب
تجارة او ما فی معناها کبیع وشراء واجارة واستیجار وغصب وجحد امانة وعقر امة شراها
فوطئها فاستحقت یتعلق برقبته فیباع ان لم یفده المولی وشول شیئکه دیون قسمندن اولوب
ماذون اولان کمسنه یه لازم اولمش اوله تجارت سببی ایله یاخود تجارت معناسنده اولان

شیئک

شیئک سببیله بیع وشراء واجاره واستیجار وغصب وانکار ایله امانت وشرا اولنوب وطی
ایدوب صکره مستحقه اولان امه نک عقری کبی اولان شیئلر ماذونک رقبه سنه متعلق اولورلر وبیله
اولنسه اول ماذون عبد بیع اولنور اکر مولاسی انی فدا ایلمزایسه معناده اولان غیر تجارته راجعدر
شراها ده اولان غیر امه یه راجعدر رقبته ده ویفده ده اولان غیر لر ماذونه راجعدر ویقسم ثمنه
وما فی یده من کسبه بالحصص سواء کسبه قبل الدین او بعد الدین او اتهبه یعنی ماذون اولان عبد
کندو کسبندن بیننده اولان شیئی ایله بیع اولنوب ثمنی ایله غرما بینلرنده حصه اعتبار ایله قسمت اولنه
کرک بیننده اولان شیئی ایله ثمنی ایله غرما بینلرنده حصه اعتبار ایله قسمت اولنه کرک بیننده
اولان شیء قبل الدین کسب ایلمش اولسون کرک بعد الدین وکرک هبه طریقیله اکتساب ایلمش اولسون
وما بقی علیه یطالب بعد عتقه وشول بقیه که ماذونک اوزرینده اولان دیوندن باقی قالمش اوله بعد العتق
اندن طلب اولنه وبو ترکیبلرده اولان غیر لر جمله ماذونه راجعدر وما اخذه سیده منه قبل الدین
لا یسترد وشول شیئکه سیدی قبل الدین اندن اخذ ایلمش اوله استرداد اولنمیه اخذه ده اولان غیر
ما قبلنده اولان هایه راجعدر وله اخذ غلة مثله مع وجود الدین یعنی مولا ایچون کندو ماذوننددن
قبل الدین اخذ ایلدوکی مثلنک غله سنی اخذ ایلمک جایزدر واول اوزرینده اولان دینک موجود اولمسیله
مثلا مولی کندو ماذوننددن قبل الدین آیده ایکی درهم اخذ ایدر ایدی پس بعد الدین اول مقداری اخذ ایلیه
والزاید علیها للغرماء واول غله نک مثلندن زیاده اولان مقداری غرمانکدر مثله ده اولان ضمیر
قبل الدین اخذ ایلدوکی شیئه راجعدر علیها ده اولان ضمیر غله یه راجعدر ویحجر الماذون ان ابق او مات
سیده او جن مطبقا او لحق بدار الحرب مرتدا یعنی قچن ماذون اباق ایلسه یاخود سیدی وفات ایلسه
یاخود جنون مطبق ایله مجنون اولسه یاخود دار الحربه مرتد اولد دخی حالتی لاحق اولسه بنه کالاول
محجور علیه اولور زیرا اذن غیر لازمدر سیده ده اولان ضمیر ماذونه راجعدر او حجر علیه وعلم به اکثر
اهل سوق ودخی محجور علیه اولسه واکثر اهل سوق انک محجور علیه اولدوغنی بلسه لر محجور علیه اولور
اما اهل سوقک بر ایکیسی بلسه محجور علیه اولمز علیه ده اولان ضمیر ماذونه راجعدر به ده اولان ضمیر حجره
راجعدر والامة استولدها یعنی امه نک سیدی اکا استیلاد ایلسه محجور علیها اولور المستولد نک
تحتنده اولان ضمیر سیدینه راجعدر رها ضمیری امه یه راجعدر لا ان دبرها اما اول امه سیدی مدبره ایلسه
محجور علیها اولمز ویضمن القیمة للغریم فیهما یعنی مولا صورة استیلاده وصورة تدبیرده غرمایه
قیمته ضامن اولور واقراره بعد الحجر بدین او بان ما فی یده امانة او غصب صحیح یعنی محجور علیه اولان
محجور علیه اولدقدن صکره بر کمسنه یه دین اقرار ایلسه یاخود یدنده اولان شیء امانت یاخود غصب اولنمدر غننه
اقرار ایلسه صحیحدر خلافا لهما وامامین ایچون خلاف واردر یعنی قتیلرنده بو تقدم ایدن صورتلرده
اقراری صحیح اولماز ان استغرق دینه رقبته وما فی یده لا یملک سیده ما فی یده واکر ماذون اولان

کمسنک اوزرینه اولان دینی کندو رقبه‌سنی و بیننده اولان شیئی استغراق ایدوب احاطه ایلسه سیدی
اولان کمسنه یدنده اولان شیئه مالک اولماز و بو ترکیبده اولان ضمیرلر مأذونه راجعدر فلو اعتق
عبدا من ماله لم یصح وعندهما یملك فیصح عتقه اسی یعنی اول مأذونك یدنده اولان شیئلردن
بر عبدی عتق ایلسه صحیح اولماز واما بن قتنده اول شیئه مالك اولور عتقی دخی صحیح اولور یعنی
اولان ضمیر مأذونه راجعدر وان لم یستغرق صح اتفاقا واکر اول مأذونك اوزرینه اولان دین رقبه‌سنی
ومالنی استغراق ایلمز ایسه اول عبدینك عتقی ایله وکی اتفاقا عتق ایله صحیح اولور ویصح بیعه من سیده
بمثل القیمة لا باقل یعنی مأذون کندو سیدینه اقل ایله بیع ایلمك صحیح دکلدر بیعه‌ده اولان ضمیر مأذونه
راجعدر وبیع سید منه بمثلها لا باکثر ودخی سیدی کندو عبدینه برشیئی قیمتی مثلی ایله بیع ایلمسی صحیحدر
واکثر ایله بیع ایلمسی صحیح دکلدر زیرا مولی اول مأذونك کسبنده اجنبی اولمشدر ابو حنیفه قتنده
فلو باع باکثر یحط الزاید وتنقص البیع امدی یعنی اول مأذونك سیدی اولان کمسنه عبدینه قیمت
مثلندن اکثره برشیئی بیع ایلسه اول زیاده اولان مقدار حط اولنه یاخود نقض اولنه فان
سلم الیه المبیع قبل نقد الثمن سقط امدی اول مأذونك سیدی اولان کمسنه اول مبیعی اول
مأذونه ثمنی نقد ایدوب تسلیم ایلمزدن مقدم تسلیم ایلسه ثمن ساقط اولور زیرا مولی
ایچون عبدی اوزرینه دین واجب اولمز ولو ان لا یسلم حتی یاخذ ثمنه ودخی مولی ایچون جایزدرکه
اول مبیعی اول مأذونه تسلیم ایلمیه تاکم ثمنینی اخذ ایلیه زیرا بایعك یدنده حبسیعك اوزرینه
زایل اولمز ثمنی قبض ایلمیجه ویضمن السید باعتاقه المأذون مدیون الاقل من قیمته
ومن الدین یعنی سیدی اولان کمسنه اول عبد مأذونینی مدیون اولدوغی حالده عتق ایلسه‌یله
اول مأذونك قیمتندن ودیندن اقل اولان مقداره ضامن اولور زیرا غرمانك حقی کندو
رقبه‌سنه متعلقدر وما زاد من دینه علی قیمته طولب به معتوقه یعنی اول مأذونك قیمتندن
زیاده اولان دینی ایله معتق اولدوغی حالده مطالب اولنور زیرا دین ذمتنده مستقردر وان
باعه وهو مدیون مستغرقا وغیبه مشتریه قیمته ذاکر مولی اولان کمسنه مأذون اولان عبدینی
بیع ایلسه دخی حال بوکه اول مأذون مدیون مستغرقدر ولیکن مشتریسی اولدن کمسنه غایب ایلسه
غرما ایچون جایزدرکه اول مبیعی اجازت ایدوب ثمنینی اخذ ایلیه‌لر ویاخود سید ایله مشتری‌نك
هر قنقیسین استرلرسه اول مأذونك قیمتینی تضمین ایتدوره فان   السید ثم رد
علیه بعیب رجع علیهم القیمة وعاد حقهم فی العبد امدی اکر غرمانك بیعی غرما اولان کمسنه‌لر اول مأذونك
قیمتنی سیدینه تضمین ایتدورسه‌لر ضکره اول عبدی عیب سببیله رد اولنسه سید اولان کمسنه قیمتیله
اول غرمانك اوزرلرینه رجوع ایلیه واول غرمانك حقلری اول عبده عودت ایدوب رجوع ایدر

وان باعه واعلم بکونه مدیونا فللغرما رد البیع ان لم تقبل ثمنه الیهم واکر سیدی اولان کمسنه اول
مأذونی بیع ایلیوب مشتریسی اولان کمسنه‌یه اول مأذونك مدیون اولدوغن اعلام ایلسه غرما
ایچون جایزدرکه اول بیعی رد ایلیه اکر اول مبیعك ثمنی انلره واصل اولمز ایسه زیرا حقلری اکا
متعلقدر باعه یکونه ثمنه ده اولان ضمیرلر مأذونه راجعدر وان وصل فلا محابات فی البیع
واکر ثمن واصل اولورسه بیعده محابات یوقدر اولیا اولنسه اول بیعی رد ایلمیه‌لر حقلری واصل
اولمدوغیچون فان غاب البایع فالمشتری لیس خصما لهم ان انکر الدین واکر بایع اولان
کمسنه غایب اولسه مشتری اولان کمسنه انلره خصم اولمز لکن مشتری اول دینی انکار ایدرسه
وعند ابی یوسف هو خصم ویقضی لهم بالدین وامام یوسف قتنده اول مشتری خصمدر
واول خصملره دین ایله قضا اولنور ومن قال انا عبد فلان فاشتری وباع فحکمه کالماذون
وشول کمسنه‌که بن فلان کمسنه‌نك عبدیم دیو اقرار اعتراف ایلسه وبونجه حلقی ایله بیع وشرا
ایلمك انك حکمی مأذون حکمیدر الا انه لا یباع فی الدین ما لم یقر سیده باذنه الا شول قدر
واردرکه بن فلانك عبدیم دین کمسنه دیننده بیع اولنمز مادامکه سیدی اکا اذن ویردوکنه
اقرار ویرمیه

فصل بو فصل صبی ایله معتوه اولان کمسنه‌لرك احکامی بیانندهدر

مطلب

تصرف الصبی ان نفع کالاسلام وقبول الهدیة والصدقة بلا اذن یعنی صبی اولان کمسنه‌نك تصرفی
مثلا اسلامی کبی وقبول هدیه وصدقه کبی شیئلرده اکر نفعی وار ایسه ولیسنك اذنسز صحیح اولور
وان ضر کالطلاق والاعتاق فلا ولو باذنه واکر اول صبینك تصرفنده ضرر وار ایسه مثلا
طلاق واعتاق کبی صحیح اولمز اذن ایله دخی اولورسه وان احتملهما کالبیع والشراء صح بالاذن
لا بدونه واکر اول صبینك تصرفنده نفع ایله ضررك احتمالی اولورسه مثلا بیع وشرا کبی اذن
ایله صحیح اولور اذنسز صحیح اولمز احتملهماده اولان ضمیر تثنیه صنعت ایله ضرره راجعدر بوزده
اولان ضمیر اذنه راجعدر فان اذن للصبی فی التجارة ابوه او وصیه عند عدمه او وصی جده او القاضی
واکر اول صبی اولان کمسنه‌یه باباسی یاخود جدی باباسنك عدمی وقتنده تجارت ایلمکه اذن ویرسه
یاخود برینك وصیسی یاخود قاضی اولان کمسنه اذن ویرسه فحکمه حکم العبد المأذون امدی
بر صبینك حکمی عبد مأذون حکمی کبیدر شرطان یعقل کون البیع سالبا للملك والشراء جالبا له
یعنی صبینك مأذون حکمنده اولمسی بیعك ملکه سالب وشرایه جالب اولدوغنی تعقل ایلمك
شرطدر ابوه او جده ده اولان ضمیرلر صبی‌یه راجعدر عدمه ده اولان ضمیر اوکه‌تره راجعدرلر ده
اولان ضمیر ملکه راجعدر فلو اقر بما فی یدیه من کسبه او ارثه صح امدی بو یه عاقل اولان صبی بونده

كندوكسبندن اولان شيئ ايله ياخود اكا حاصل اولان ميراثدن بر احرم اقراري صحيح اولور
زيرا حجر اولمنع اولنمشدر بو تركيبده اولان ضمير لر صبي يه راجعدر والمعتوه بمنزلة الصبي يعني
معتوه اولان شخص صبي منزله سنده در تقدم ايدن احكامده كبيدر وصح اذن القاضي والصبي
لعبد اليتيم يعني وصينك ياخود قاضينك يتيم اولان كمسنه نك عبدينه اذني صحيحدر

كتاب الغصب

مصنف رحمه بو كتابده اولان كمسنه نك احكامي بياننده در غصبك معناسي لغتده
برشيئ كرك مال اولسون وكرك غير اولسون ظلما وجبرا اخذ ايلمكدر اصطلاح فقهاده هو ازالة اليد
المحقة واثبات اليد المبطلة يعني غصب صاحب حق اولان كمسنه نك يدني ازاله ودفع ايلوب
صاحب باطل اولان كمسنه نك يدني اثبات ووضع ايلمكدر فاستخدام العبد وحمل الدابة غصب
لا الجلوس على البساط بر كمسنه نك عبدني استخدام ايلمك دابه سنه برشيئ تحميل ايلمك غصبدر اما
بساطي اوزرينه اوتورمق غصب دكلدر زيرا اوتورمق ايله اول بساطدن صاحبنك يدي دفع اولنماز
وحكمه الاثم ان علم يعني غصب ايلمنك حكمي اثم وكنهكار اولمقدر اكر غصب ايلدوكي شيئ مال غير اولوب
غصب ايلدوكيني بيلورسه حكمي بر اولان ضمير غصبه راجعدر ووجوب رد عينه في مكان غصبه ان
كان قائمة والضمان لو هلكت يعني غصب ايلمه نك بر حكمي اثم وكنهكار اولمق ايدي وبر حكمي دخي اول
غصب ايلدوكي شيئ ينه غصب ايلدوكي مكانده صاحبنه رد ايلمسنك واجب اولمسيدر اكر اول غصب
ايلدوكي عيني قائم وباقي ايسه وضمان واجب اولور رجحي اول عين هلاك اولمسه عينده ده وغصبه
اولان ضمير لر مغصوبه راجعدر وفي المثل كالكيل والوزن والعدد المتقارب يجب مثله
اعدي كيلي ووزني كبي ومتقارب اولان عددي كبي شيئلرده مثلي واجب اولور فان انقطع المثل
تجب قيمته يوم الخصومة اعدي انجق اول منقطع وغير موجود اولسه يوم خصومتده اولان
قيمتي واجب اولور دو قال ابو يوسف يوم الغصب امام يوسف يوم غصبده اولان قيمتي واجب
اولور ديدي وقال محمد يوم الانقطاع وامام محمد ديدي يوم الانقطاعده اولان قيمتي واجب اولور
وفي القيمي كالعدد المتقارب والبر المخلوط بالشعير تجب قيمته يوم الغصب اجماعا يعني متقوم اولان
شيئده متقارب اولان عددي كبي واربه ايله مخلوط اولان بغداي كبي اجماع ائمه ثلاثه ايله
يوم غصبده اولان قيمتي واجب اولور زيرا مثلي يوقدر فان ادعى الهلاك حبس حتى يعلم انه
كان باقيا لاظهره ثم يقضى عليه بالبدل ايدي غاصب اولان كمسنه اول مغصوبك هلاكني دعوى
ادعا ايلسه حبس اولنور تاكه بيلنه كه اول مغصوب اولان شيئ باقي اولسيدي غاصب انى اظهار
ايدر ايدي اندن صكره اوزرينه بدل ايله قضا وحكم اولنه انده ده لاظهره ده اولان ضمير لر غصبه

راجعدر والغصب انما هو فيما ينقل فلو غصب عقارا فهلك في يده لا يضمن يعني غصب متصور اولنماز
الا منقول اولان شيئده اولور اولمسه بر كمسنه بر عقار غصب ايلسه يدنده هلاك اولسه اكا ضامن اولماز
امام ابو حنيفه قتنده خلافا لمحمد امام محمد اچون خلاف واردر يعني انك قتنده قيمتي واجب اولور وفي
يده اولان ضمير مغصوبه راجعدر وما نقص منه بفعله كسكناه وزرعه ضمن ونقول شيئ كه عين
مغصوبه ده كندو فعليله ناقص اولمش اوله مثلا بردار سا كن اولمسيله ناقص اولمق كبي و بر ارضده
زراعت ايلمسي ارض زراعت ايله ناقص اولمق كبي اكا ضامن اولور ائمه ثلثه قتنده منده اولان ضمير
مغصوبه در اولان ضمير مغصوبه راجعدر باقي ضمير غاصبه راجعدر ويأخذ اثر ماله ويتصدق بالفضل
يعني اول ارضي غصب ايليوب زراعت ايدن كمسنه كندو رأس مالني كه زراعته صرف ايلدوكي اقچه در
اخذ ايدوب فاضل اولان مقداري ايله تصدق ايليه امام ابو حنيفه ايله امام محمد قتنده وعند ابي يوسف
لا يتصدق به اما امام ابو يوسف قتنده اول فضل ايله تصدق ايلميه به ده اولان ضمير فضله راجعدر وكذا
لو استغل العبد المغصوب فنقصه ودخي اگر مغصوب اولان عبد برايشه اشلسه واول ايش انى تنقيص
ايلسه مثلا غاصب اولان كمسنه غصب ايلدوكي عبدي اجاره يه ويرسه اجاره سببيله ثمني ناقص
اولسه نقصانه ضامن اولور واجرالمستعاد ونقص ضمن النقصان وياخود مستعير اولان كمسنه استعاره
ايلدوكي عيني بر كمسنيه اجاره ويرسه واول اجاره سببيله ناقص اولسه نقصانه ضامن اولور وما فضل
من الغلة والاجرة تصدق به وشول مقدار كه غله دن واجرتدن فاضل اولمش اوله انك ايله تصدق ايليه امام
ابو حنيفه ايله امام محمد قتنده خلافا له امام يوسف قتنده خلاف واردر زيرا امام يوسف قتنده فاضل
ايله تصدق ايلميه وان تصرف في الغصب والوديعة فربح وهما يتعينان بالتعين تصدق بالربح واكر
غاصب اولان كمسنه اول غصب ايلدوكي شيئده وياخود يانده اولان وديعه يه تصرف ايليه واكا بر ربح حاصل
اوله وحال بو كه اول مغصوب ايله وديعه تعيين ايله متعين اولسه لر مثلا عروض وعروض مثلي اولان شيئلر كبي
اول حينده ربح ايله تصدق ايليه امام ابو حنيفه وامام محمد قتنده زيرا عقد اكا متعلقدر خلافا له وامام
ابو يوسف اچون خلاف واردر وان كانا لا يتعينان فان اشار اليهما ونقدهما فكذلك واكر اول وديعه
ايله غصب متعين اولمسه مثلا دراهم ودنانير كبي اعدي اكر انلره اشارت ايدوب نقد ايدرسه فكذلك
يعني انك ربحي ايله تصدق ايليه وان اشار الى غيرهما ونقدها او اشار اليهما ونقد غيرهما او اطلق ونقدها
طاب له الربح اتفاقا واكر اول مغصوب ايله وديعه نك غيرينه اشارت ايدوب انلري نقد ايلسه ياخود
انلره اشارت ايدوب غيرلردن نقد ايلسه ياخود اطلاق ايدوب انلري نقد ايلسه اتفاق ايله اكا طيب اولور
قيل وبه يفتى دينلديكه بو تقدم ايدن قول ايله افتا اولنور والمختار انه لا يطيب مطلقا لكن مختار اولان
قول اول ربح اكا طيب اولمزمطلقا ولو اشترى بالف الغصب والوديعة جارية تعدل الفين فوهبها

ادلمها ما فاكلها لا يتصدق بشيء يعني قچن غاصب اولان كمسنه غصب ايلدوكي بيك درهم ياخود
بيك درهم ذكر يا نسنه اولان وديعه يه ايكي بيك درهم معادله ايدر يعني بيكن درهم ذكر برجاريه
اشتري وانى بركمسيه هبه ايلسه ياخود بركمسنك طعامني غصب ايليوب اكل ايلسه هيچ برشي ايله
تصدق ايلميه اتفاق علما ايله زيرا ربح اتحاد جنس حقنده ظاهر و متبين اولور

بو فصل غصب اولنان عينك متغير اولسنك احكامي بياننده در وان غير ما غصبه فزال
اسمه واعظم منافعه ضمنه وملكه يعني قچن غاصب اولان كمسنه غصب ايلدوكي شيء بر طريقله تغير ايدوب
اسمي واعظم منافعي زائل و مضمحل اولسه غاصب اولان كمسنه انكا ضامن اولور و مالك
اولور بو تركيبده اولان ضمير لر ما قبلنده اولان مايه راجعدر ولا نحل انتفاعه قبل اداء
الضمان كشاة ذبحها وطبخها او شواها او قطعها و دخي غاصب اولان كمسنك اول عين
مغصوبه ايله ضماني ادا ايلمزدن اول انتفاعي حلال دكلدر مثلا بر شاتي بوغزليوب بشوررمك
كبي ياخود بوغزليوب كباب ايلمك كبي و ياخود پاره پاره ايلمك كبي انتفاعده اولان ضمير
غاصبه راجعدر به ده اولان ضمير مغصوبه راجعدر و بر طحنه او زرعه و دقيق خبزه و بغداي
اوكوتمك كبي و ياخود اني يره صاچوب زراعت ايلمك كبي و دخي اوني بشوروب اتمك اتمك كبي
طحنه ده زرعه ده اولان ضمير لر بره راجعدر خبزه ده اولان ضمير دقيقه راجعدر وعنب وزيتون
عصره و دخي تازه اوزمي و ياخود زيتوني صيقمق كبي وقطن غزله و غزل نسجه و دخي
پنبوغي اكرمك كبي و ايلكي طوقومق كبي وحديد جعله سيفا وصفر جعله انية و دخي دموري
قليج ايلمك و ياخود صفري آنية ايلمك كبي وساجة او لبنة بني عليها و دخي بر ساج
اغاجنك او زرينه بنا ايلمك كبي و ياخود كرپچك او زرينه بنا ايلمك كبي بو صورتلرده فقانك
ادا سيني ايلمزدن اول انتفاعي حلال دكلدر وان جعل الفضة او الذهب دراهم او دنانير
او انية فهو لمالكه بلا شيء واكر غاصب اول غصب ايلدوكي كومشي ياخود التوني دراهم
ياخود دنانير ياخود انيه يعني اواني تلق ايلسه ينه اول مغصوب تغير اولنديغي بلا شيء
مالكنكدر امام ابو حنيفه قتنده وعندهما يملكه الغاصب وعليه مثله واما بين قتنده اول غاصب
غصب ايليوب تغير ايلدوكي شيئه مالك اولور نهاية الامر او زرينه قيمتي وار در يعني قيمتني
ويرمك لازم اولور يملكه ده اولان ضمير مغصوبه راجعدر عليه ده اولان ضمير غاصبه راجعدر مثله ده
اولان ضمير ينه مغصوبه راجعدر وان ذبح الشاة ان شاء طرحها عليه وضمنه قيمتها او
اخذها وضمنه نقصانها امدي اكر غاصب اولان كمسنه غصب ايلدوكي شاتي ذبح ايلسه مالكي
اولان كمسنه مخير اولور استرسه اول شاتي اول غاصبنك او زرينه طرح ايليه و قيمتني انكا تضمين

ايدوره و استرسه اخذ ايليوب انكا نقصاني تضمين ايدوره طرحها ده اولان ضمير شاته
راجعدر عليه ده اولان ضمير غاصبه راجعدر باقي ضمير مذكري و مذكرك و مونثي و مونثكدر وكذا
لو قطع يدها و دخي قچن غصب ايلدوكي شاتنك يدني قطع ايلسه حكم تقدم ايدن مسئله نك حكمي كبيدر
او قطع طرف دابة غير ماكولة او خرق الثوب خرقا فاحشا فوت بعض العين و بعض نفعه و دخي قچن
بر دابه غير ماكولنك عضوني قطع ايلسه ياخود ثوبي خرق فاحش ايله تعييب ايلسه كه اول خرق فاحش
اول عينك بعضني و بعض نفعني تفويت ايليوب تنقيص ايلسه حكم ينه اول تقدم ايدن مسئله نك
حكمي كبيدر و في خرق يسير نقصه ولم يفوت شيئا من النفع يضمن نقصانه و شول يسير اولان
يعني كوچك اولان خرقدن كه اول خرق سببيله ثوبك بهاسي ناقص اولوب منافعدن بر شيء
فوت اولميه انجق ثوبك نقصاني ضامن اولور و ثوب مالكنك اولور و من بني في ارض غيره او غرس
امر بالقلع والرد و شول كمسنه كه غير كمسنك ارضنه اذن سز يابو يابه ياخود برشجر ديكه اول بنا
ايدوب غرس ايلدوكي شيئنك قالعنه و صاحبي اوزرينه رد اولنمسنه امر اولنور غيره ده اولان ضمير ما قبلنده
اولان من لفظنه راجعدر وان كانت تنقص بالقلع فللمالك ان يضمن له قيمتها مامورا بقلعها واكر
اول ارض اجتنه اولان غرسي قوپاروب قلع ايله ارض ناقص اولسه مالكك اجود جايزدركه اول غاصب اولان
كمسنه يه اول ارضنك قيمتني تضمين ايتدوره و اول بنا ايله غرسك قلعنه مامور اولدوغي حالده له ده اولان
ضمير غاصبه راجعدر قيمتها ده اولان ضمير ارضه راجعدر فتقوم الارض بلا شجر او بنا و تقوم مع احدهما
مستحق القلع فيضمن الفضل امدي اول غصب اولنان ارض شجر سز ياخود بنا سز تقويم اولنور و دخي
ايكي شيئنك بري ايله كه شجر ايله بنادر مستحق قلع اولور مثلا ارضنك قيمتي بيك درهم اولسه اول مقلوع
اولان شجرك قيمتي يوز درهم اولسه و اول شجري قوپارمسنك اجرتي اون درهم اولسه اول شجرك
قيمتندن اخراج اولنور بهاسي طقسان درهم قالور امدي بو فاضل اولان طقسان درهم مالك
ضامن اولور وان اصبغ الثوب احمر او اصفر او لت السويق فالمالك ان شاء ضمنه قيمة ثوب ابيض و مثل
سويقه او اخذهما و ضمن ما زاد الصبغ و السمن واكر غاصب اولان كمسنه اول غصب ايلدوكي ثوبي احمر
ياخود اصفر بوياسه ياخود غصب ايلدوكي سويقي ياغ ايله لت ايدوب قارشدورسه مالك اولان
كمسنه مخير اولور استرسه اول غصب اولنان ثوبك بهاسني ابيض اولدوغي حالده تضمين ايتدوره
و دخي سويقك مثليني تضمين ايتدوره و استرسه انلري اخذ ايليوب اول صبغ ايله سمنك
زياده ايلدوكي شيئه ضامن اوله و ضمنه ده اولان ضمير بارز غاصبه راجعدر ثوبه ده سويقه ده اولان
ضمير لر مالكه راجعدر وان صبغه اسود ضمنه قيمته ابيض او اخذه بلا شيء لانه نقص واكر اول غاصب
اولان كمسنه اول غصب ايلدوكي ثوبي سياه بوياسه مالكي اولان كمسنه مخير اولور استرسه انكا قيمتني

ابيض اولور وغصب حالنده تضمين ايدر دهاستر سه بر شيئي اخذ ايليه زيرا اول سياه رنك
امام ابو حنيفه قتنده ناقصدر سائر رنكلره نسبت ايله وعندهما الاسود كغيره وهو اختلاف
زمان وامامين قتنده اسود اولان رنك غيريسي كبيدر يعني سائر الوان ايله فرقى يوقدر وبو
اختلاف زماندر زيرا بني اميه زماننده لبس اسوددن خلقي منع ايلمشلر ايدي وبني عباس
زماننده لبسنه امر ايتمشلردر امدي هر كس مشاهده ايلدوكي زمانه نسبت ايله جواب ويرمشدر

فصل بو فصل غاصبك غصب ايلدوكي شيئه تصرفي بياننده در وان غيب ما غصبه
وضمن قيمته ملكه مستندا الي وقت الغصب واكر غاصب اولان كمسنه غصب ايلدوكي شيئي تغييب ايدوب
اذهاب ايليه وقيمته ضامن اولسه اكا مالك اولور وقت غصبه مستند اولدوغي حالده يعني يوم
غصبده اولان قيمتنه ضامن اولور غصبه ده اولان ضميرها قبلنده اولان مايه راجعدر
وباقي ضميرلرينه اكا راجعدر وتسلم الاكتساب دون الاولاد يعني مدت غصبده اول
مغصوبدن تحصيل اولان كسبلر غاصب اولان كمسنه يه تسليم اولنور اما مدت غصبده
حاصل اولان اولاد تسليم اولنمز زيرا كسب تابعدر والقول للقيمة للغاصب مع يمينه ما لم
برهن مالكه على الزيادة يعني بر غصب اولنان شيئك قيمتنده قول غاصبك اولور يمينيله
مادامكه اول مغصوبك مالكي زياده لكه برهن ايدوب شاهد كتورميه وچون زياده لكه
برهن ايليه قول انكدر يمينه ده اولان ضمير غاصبه راجعدر مالكه ده اولان ضمير مغصوبه
راجعدر فان ظهر وقيمته اكثر وقد ضمنه بقول المالك او برهانه او بالنكول فهو للغاصب
ولا خيار للمالك امدي بغيج اول مغصوب شيئي غاصب الوب يعني غايب ايكن ظاهر اولسه
وحال بوكه قيمتي اول ثابت اولان قيمتدن زياده اولسه وحال بوكه اول غاصب اولان
كمسنه اول مغصوبه قول مالك ايله ياخود بينه ايله ياخود غاصبك نكولي ضامن اولمش اولسه
اول زياده لك غاصب اولان كمسنه نكدر ومالكنه ايچون خيار يوقدر قيمته ده وضمنه ده
اولان ضميرلر مغصوبه راجعدر برهانه ده اولان ضمير مالكه راجعدر وان ضمنه بقوله فالمالك
ان شاء امضى الضمان او اخذه ورد عوضه واكر غصب اولنان شيئي غاصب كندي قوليله
ضامن اولسه مالكي اولان كمسنه مخير اولور استرسه اول مغصوبي امضا ايدوب تجويز
ايليه استرسه اول مغصوبي اخذ ايليوب عوضيني رد ايليه ضمنه ده اولان ضمير مغصوبه بقوله ده
اولان ضمير غاصبه راجعدر وان برهن من المالك والغاصب على الهلاك فبينة الغاصب اولى
واكر اول مالك ايله غاصبك هر بري اول عين مغصوبه نك هلاك اولدوغنه برهن ايدوب
شاهد احضار ايليه لر غاصبك بينه سي اولى در امام محمد قتنده خلافا لابي يوسف لابو
يوسف ايچون خلاف وار در زيرا انك قتنده مالكك بينه سي اولى در ومن غصب عينا فباعه

فضمنه

فضمنه نفذ بيعه وشول كمسنه كه بر كمسنه نك عبدني غصب ايليوب بيع ايلسه صكره مالك اولان كمسنه
اول عبدك قيمتيني اكا تضمين ايتدرسه بيع نافذ وصحيح اولور فباعه ده بيعه ده اولان ضميرلر
غاصبه راجعدر وان اعتقه فضمنه لا ينفذ عتقه واكر غاصب اول غصب ايلدوكي عبدي عتق ايليه
صكره مالك اني تضمين ايتدرسه عتقي نافذ وصحيح اولمز اعتقه ده اولان ضمير عبده راجعدر
وزوايد المغصوب غير مضمونة ما لم يتعد فيها او يمنعها بعد طلب المالك اياها سواء كانت
متصلة كالحسن والسمن او منفصلة كالولد والثمرة يعني غصب اولنان شيئك زوايدي غير
مضموندر مادام كه غاصب انده تعدي ايتميه ودخي اني مالكك طلبندن صكره منع ايليميه كرك
اول حاصل اولان زوايد متصله اولسون حسن كبي وسمزلك كبي كرك منفصله اولسون ولد كبي
وميوه كبي فيها ده اياها ده اولان ضميرلر زوايده راجعدر وان نقصت الجارية بالولادة في يد
الغاصب ضمن نقصانها ويجبر بقيمة الولد واكر غصب اولنان جاريه غاصبك يدنده
طوغوروب وطوغرمق ايله ناقص اولسه غاصب اولان كمسنه نقصاننه ضامن اولور ودخي
طوغان ولدك قيمتنه جبر اولنور وبالغرة وياخود اول ولدك غره سنده جبر اولنور اول وقت اكر
قيمت ولد ايله غره نقصانه وفا ايدرسه وفيلس تركيبان وفقا لركن ايديا تأمل اولنه نقصانها ده
ضمير جاريه يه راجعدر ولو زني بامة غصبها وردها حاملا فولدت فماتت بها ضمن قيمتها يوم
علوقها بخلاف الحرة وعندهما لا يضمن في الامة ايضا يعني بر كمسنه غصب ايلدوكي امه يه زنا
ايدوب حامل اولسه داني حامل اولدوغي حالده صاحبنه رد ايلسه رد اولندقدن صكره وضع ايليوب
وفات اولسه مزبور غاصب اول امه نك طوغوردوغي كونده اولان قيمته ضامن اولور وحره اولان
خاتونده امه نك خلافيدر يعني بر حره غصب ايدوب اكراه ايله زنا ايلسه صكره حامل اولسه
وضع ايلسه ضامن اولمز وامامين قتنده امه ده دخي ضامن اولماز لكن حملك نقصاننه ضامن
اولور بهاده اولان ضمير ولادته راجعدر باقي ضميرلر امه يه راجعدر ولو ردها محمومة فماتت لا يضمن
ودخي اول غصب ايلدوكي امه يه محمومه ايكن يعني استمه مرضنه مبتلا ايكن رد ايليوب صكره وفات
ايلسه ضامن اولماز انجق حمانك تنقيص ايلدوكي مقداره ضامن اولور ردها ده اولان ضميرلر امه يه
راجعدر وكذا لو زنت عنده فردها فجلدت فماتت منه ودخي غصب اولنان جاريه غاصبك
يانننده زنا ايليه صكره اني صاحبنه رد ايلسه رد اولندقدن صكره جلد اولنسه يعني حد زنايي ضرب ايليوب
اندن وفات اولسه ضامن اولماز زيرا جلد غيره متعلقدر ولا يضمن منافع ما غصبه سواء سكنه
او عطله ودخي غاصب غصب ايلدوكي دارك منافعنه ضامن اولماز كرك ساكن اولسون كرك انى
معطل ايلسون بو تركيبده اولان ضميرلر ما قبلنده اولان مايه راجعدر الا في الوقف مكر كه غصب

ایلدوکی دار وقفا ولدا ولدها مثلا فعنده ضامن اولور اتلاف اولنمغدن حفظ اولنمق ایچون
ولا بقیمة خمر المسلم او خنزیره بالاتلاف ودخی مسلم اولان کمسنه‌نک خمرینی یاخود خنزیرینی اتلاف ایلمکله
ضامن اولماز زیرا خمر وخنزیر مسلم حقنده متقوم دکلدر وضمن القیمة فیهما لو کانا لذمی یعنی اتلاف
ایلدوکی خمرک یاخود خنزیرک قیمتنه ضامن اولور اگر ذمینک اولسه فان اتلف ذمی خمر ذمی
ضمن مثلها واگر ذمی اولان کمسنه کندو کبی اولان ذمینک غصب ایلدوکی خمرینی اتلاف ایلسه اول
اتلاف ایلدوکی خمرک مثلنه ضامن اولور زیرا خمر ذمی حقنده مال مثلیدر ولان ضمیر خمره راجعدر
ولا ضمان باتلاف المیتة ولو لذمی ودخی برکمسنه‌نک میته‌سنی اتلاف ایلمکله ضمان یوقدر اگر کرکه
ذمینک اولورسه ولا باتلاف متروک التسمیة عمدا اولو ذبیحه ودخی قصد ایله بسمله‌سی ترک اولنمش
ذبیحه اتلاف ایلمکله ضمان یوقدر اگر کرکه اول ذبیحه ترک تسمیه جایز ومباح کورنلردن اولورسه ده
وان غصب خمر مسلم فخللها بما لا قیمة له اخذها المالک بلا شیء واگر برکمسنه برمسلمک خمرینی غصب
ایلیوب انی قیمتی اولمیان شی ایله تخلیل ایدوب سرکه ایلسه مثلا انی کولکه‌دن کونشه نقل ایلمک ایله
مالکی انی برشیئسز اخذ ایلیه زیرا تخلیل تطهیر ایلمک مرتبه‌سنده در فلو اتلفها الغاصب
ضمنها الا لو تلفت امدی ایچی اول غاصب اول غصب ایلدوکی خمری اتلاف ایلسه اکا ضامن اولور
اما کندو نفسی ایله تلف اولسه ضامن اولمز وان خللها بالقاء ملح ملکها ولا شیء علیه واگر
اول غاصب غصب ایلدوکی خمره برمقدار طوز القا ایلمک ایله تخلیل ایلسه ابوحنیفه قتنده
اکا مالک اولور واوزرینه برشی یوقدر وعندهما اخذ المالک ان شاء ویرد قدر وزن الملح
من الخل واما امامین قتنده مالکی اولان کمسنه استرسه اول خمری اخذ ایلیه واول کیمه‌دن القا اولنان
طوزک مقدارینی رد ایلیه فلو اتلفها الغاصب لا یضمن خلافا لهما امدی ایچی غاصب اول سرکه
اولان خمری اراقه ایدوب اتلاف ایلسه ضامن اولمز امامین ایچون خلاف واردر زیرا قتلرنده
ضامن اولور وان خللها بالقاء خل ملکها ولا شیء للمالک عند الامام واگر غاصب اولان کمسنه
اول غصب ایلدوکی خمری اوزرینه سرکه القا ایلمک ایله تخلیل ایلسه اکا مالک اولور ومالکه اوزرینه
نسنه یوقدر امام ابوحنیفه قتنده وکذا عند محمد ان تخللت من ساعتها ودخی امام محمد قتنده
مالکی اولان کمسنه‌یه برشی یوقدر اگر اول خمر ساعتنده متخلل اولوب سرکه اولسه والا تخلل بینهما علی
قدر ملکیهما واول خمر اول ساعتده متخلل اولمزسه اول خل مالکی ایله غاصب مابینلرنده تقسیم اولنور
ملکلرینک مقدارنجه بینهما وملکهما ده اولان ضمیر غاصب ایله مالکه راجعدر وان غصب جلد
میتة فدبغه بما لا قیمة له اخذه المالک بلا شیء واگر برمیته‌نک درسینی غصب ایلیوب قیمتی یوق
برشی ایله دباغت ایدوب پاک ایلسه مالکی اولان کمسنه انی بلا شیء اخذ ایلیه فلو اتلفه الغاصب

ضمنه

ضمن قیمته مدبوغا وقیل طاهرا غیر مدبوغ امدی ایچی غاصب اول دباغت اولنمش دری اتلاف
ایلسه مدبوغ اولدوغی حالده قیمتنه ضامن اولور ودخی دینلدیکه طاهر غیر مدبوغ اولدوغی حالده
قیمتنه ضامن اولور وان دبغه بماله قیمة یاخذه المالک ویرد ما زاد الدبغ بان یقوم مدبوغا وزکیا
غیر مدبوغ ویرد فضل ما بینهما واگر اول غاصب اول غصب ایلدوکی جلد میته‌یی قیمتی اولان برشی
ایله دباغت ایدوب پاک ایلسه مالکی انی اخذ ایلیه اول دباغتک زیاده ایلدوکی شیئی رد ایلیه مثلا
مدبوغ اولدوغی حالده ومذکی غیر مدبوغ اولدوغی تقویم اولنوب ایکیسنک ما بیننده اولان فضله‌یی رد
ایلیه وللغاصب ان یحبسه حتی یستوفی حقه ودخی غاصب اول مغصوبی حبس ایلمک واردر تاکه
حقنی استیفا ایلیه مثلا بایع اولان کمسنه‌نک مبیعی استیفاء ثمن ایچون حبس ایلدوکی کبی وان
اتلف لا یضمن واگر غاصب اول جلدی تلف ایلسه قیمتنه ضامن اولمز ابوحنیفه قتنده وعندهما
یضمنه مدبوغا الا ما زاد الدبغ واما امامین قتنده اول جلدی مدبوغ اولدوغی حالده ضامن اولور
الا دباغتک زیاده ایلدوکی مقداره ضامن اولماز زیرا مالکک ملکی اوزره باقیدر ولو تلف
لا یضمن اتفاقا ایچی اول غصب اولنان جلد کندو نفسی ایله تلف اولسه اتفاق ائمه ایله غاصب اکا
ضامن اولماز ومن کسر لمسلم بربطا او طبلا او مزمارا او دفا او اراق له سکرا او منصفا ضمن یعنی بو
وشول کمسنه که برمسلمک بربطینی یعنی قپوزینی یاخود طبلینی یعنی طاوولنی یاخود مزمارینی یعنی
زورناسینی یاخود دفنی کسر ایلسه ویاخود سکر یعنی مسکر اولان شرابینی یاخود منصف اولان
یعنی بشرب نصفی ذاهب اولان مسکرینی اراقه ایدوب دوکسه اکا ضامن اولور یعنی قیمتنه
ضامن اولور امام ابوحنیفه قتنده ایچی بو ذکر اولنان آلات ومسکرات غیر لهو ایچون اولسه وصحیح
بیع هذه الاشیاء یعنی بو ذکر اولنان اشیانک بیعی صحیح وجایز اولور وقالا لا یضمن ولا یجوز
بیعها وعلیه الفتوی امامین دیدیلر که بو ذکر اولنان اشیا کسر واراقه ایلمک ایله ضامن اولماز
ودخی بیع اولنملری صحیح وجایز دکلدر فتوی دخی بونلرک اوزرینه در ومن غصب مدبرة
فماتت فی یده ضمن قیمتها وشول کمسنه که برکمسنه‌نک مدبره اولان جاریه‌سن غصب ایلیوب یدنده
وفات اولسه اتفاق ائمه ایله قیمتنه ضامن اولور ولو ام ولد فلا ضمان برکمسنه‌نک ام ولدینی
غصب ایلیوب وفات اولسه اکا ضامن اولماز یعنی اکا ضمان یوقدر ابوحنیفه قتنده خلافا لهما
واما امامین ایچون خلاف واردر یعنی قتلرنده ضامن اولور متقوم اولدوغی ایچون ولو شق الزق
لاراقة الخمر عند ابی یوسف خلافا لمحمد یعنی برکمسنه‌نک خمر (اولان) طولومینی شق ایلسه ایچنده اولان خمرینی
اراقه ایلمک ایچون اول زقه ضامن اولماز امام ابو یوسف قتنده وامام محمد ایچون خلاف واردر
یعنی قتنده ضامن اولور زیرا اراقه خمر اول طولومی شق ایلمکسزین ممکندر ولا ضمان علی من حل
قید عبد غیره او رباط دابته او فتح اصطبلها او قفص طیر یعنی ایچی شول کمسنه که عبدینک

ياغنم اولان قيد في حل ايدوب ياخود دابه سنك ربطني ايوب چلني ايبني حل ايدوب ياخود دابه يي اولان
آخوردن اچه ياخود قوش اولان قفسني اچه نك اوزرينه ضمان يوقدر خلافا لمحمد في الدابة والطير
وامام محمد اچون دابه ايله طيرده خلاف واردر يعني قتنده ضمان واردر زيرا مالا يعقل كندوسن
بوش بولسه طورمز ولا من سعى الى سلطان بمن يؤذيه ولا يندفع الا بالسعي او بفسق ولا يمتنع
بنهيه ودخي بركمسنه كندويه ايذا ايدن بركمسنه سلطانه سعي ايدوب شكايت ايتسه ليكن حالبوكه
اول ايذا ايدن كمسنه سلطانه سعي ايدوب شكايت ايتمكسزين مندفع اولماز وياخود بركمسنه فسق
ايدوب بركمسنه نك نهي ايله مندفع اولميان كمسنه يي شكايت ايتسه اوزرينه ضمان يوقدر
ولا على من قال السلطان قد يغرم وقد لا يغرم يعني فلان كمسنه مال بولدي ديسه اول سلطان كاه
خلقه غرامت چكدورر وكاه چكدورمز سلطان دخي اول شكايت اولنمش كمسنه يه مقدار غرامه
چكدورسه انك اوزرينه ضمان يوقدر زيرا احتمالدر كه اول غرامه شكايت سببيله اولميه وان
كان عادته ان يغرم البتة ضمن واكر اول سلطانك عادتي دائما خلقه غرامه ايتدرمك ايسه
اول سعي ايدوب شكايت ايدن كمسنه اول غرامه يه ضامن اولور وكذا الساعي بغير حق عند محمد
زجرا له وبه يفتى ودخي چغي بركمسنه بغير حق والسبب بر سلطانه سعي ايدوب شكايت ايتسه انك
اوزرينه ضمان واردر امام محمد قتنده انكا زجر اولنمق اچون وبو قول ايله فتوي اولنور يعني فتوي
ضمان لازم اولمقدر ولو اطعم الغاصب المغصوب مالكه برئ وان لم يعلمه يعني بر كمسنه
غاصب اول غصب ايلدوكي شيئي مالكي اولان كمسنه يه اطعام ايلسه غاصب بري اولور واكركه
مالك اول طعام كندو طعامي ايدوكني بلمز ايسه ده زيرا كندو مالي كندويه واصل اولمشدر

كتاب الشفعة

مطلب

بو كتاب شفعه نك احكامي بيانندهدر معلوم اوله كه شفعه
لغتده ضم معناسنه اولان شفعدن مشتقدر واصطلاح فقهاده هي تمليك العقار
على مشتريه بما قام عليه يعني شفعه عقار اولان شيئي مشتريسندن اشترا اولنان بها ايله تمليك
ايتمكدر وتجب بعد البيع يعني ذكر اولنان شفعه بيعدن صكره ثابت وواجب اولور
بو محلده واجب ثابت معناسنهدر وتستقر بالاشهاد ودخي شفعه اشهاد ايله لازم
ومستقر اولور زيرا حق شفعه قبل الاشهاد ثابت دكلدر وتملك بالاخذ بقضاء او رضاء
يعني شفعه قضا ورضا ايله اخذ اولنمق ايله تملك اولنور ومادامكه قضا ايله ياخود رضا
ايله اخذ اولنميه تملك اولنماز وانما تجب للخليط في نفس المبيع يعني شفعه نفس مبيعده خليط
اچون يعني قسمت ايلمامش شريكي اچون ثابت ولازم اولور مثلا ايكي شريكك بري حصه سن
بر اجنبي يه بيع ايلسه كبي فان لم يكن او سلم فللخليط في حق المبيع كالشرب والطريق كنهر

لايجري

لا يجري فيه السفن وطريق لا ينفذ يعني اكر اول خليط موجود اولمسه وياخود اولسه لكن حصه سن تسليم اول
ايتديكي تقديرجه بينه شفعه خليط اچون اولور حقوق مبيعده كه اول شرب خاص وطريق خاص كبي شيلرده شريك اول
ايچنده سفينه جريان ايلمز ارمق كبي وطريق خاص شول نافذ اولميان طريق كبي ثم الجار الملاصق ولو بابه
في سكة اخرى يعني شفعه خليطه واجب اولدقدن صكره جار ملاصقه دخي واجب وثابت اولور
وجار ملاصق انكا ديرلر كه اوي اول شفعه ايله اخذ اولناجق اوينك ظهرينه ملاصق اوله قپوسي بر طريق
آخرده اولورسه شفعه يه مانع اولمز ومن له جذوع على حائطها او شركة في خشبة عليه جار
وان في نفس الجدار فشريك يعني شول كمسنه نك شفعه ايله اخذ اولناجق داري اوزرينه اولان
خشبه ده شركتي اولمقله اول كمسنه جار ملاصق اولور واكر اول جذوع نفس جدارده اولسه
اوزرينه اولمسه بينه شريك عد اولنور زيرا شركه عقارده در منقولده دكلدر وهي على عدد الرؤس لا السهام
يعني شفعه بر دارده موجود اولان شركانك رؤسي عددنجه تقسيم اولنور سهام اوزرينه تقسيم
اولنمز مثلا اوچ كمسنه بر دارده شريك اولسه لر برينك نصفي اولسه وبرينك ثلثي اولسه وبرينك
سدسي اولسه صاحب نصف اولان نصفيني بيع ايلسه صاحب ثلث ايله صاحب سدس اولان
كمسنه لر كه مابينلرنده برابر قسمت اولنور اما امام شافعي وامام مالك وامام احمد قتنلرنده
سهام اوزرينه تقسيم اولنور مثلا اوچ كمسنه مابينلرنده مشترك اولان دارده برينك نصفي
وبرينك ثلثي وبرينك سدسي اولسه صاحب سدس اولان كمسنه سدسيني بيع ايلسه صاحب نصف
اولان اوچ خمس اولور وصاحب ثلث اولان ايكي خمس اولور فان علم الشفيع بالبيع يشهد في مجلس علمه
انه يطلبها وجوه شفيع اولان كمسنه اول واقع اولان بيعه عالم ومطلع اولديغي اول عالم اولدوغي مجلس
شفعه يه طالب اولدوغنه شاهد كتوره كه شفعه طلبنده اعراض ايلدي ديلمسون وشفعه نك عالم
اولمسي ايكي رجل وياخود بر رجل ايله ايكي امرأه نك اعلام ايلملري ايله اولور امام ابو حنيفه قتنده علمه
انه ده اولان ضميرلر شفيعه راجعدر يطلبها ده اولان ضمير شفعه يه راجعدر وسمي طلب المواثبة يعني شفيع
ايده جكي طلبه طلب مواثبه تسميه اولنور ووثوبدن مشتقدر كه سرعتله مجرا اقعدر كويا كه اول شفيع اولان كمسنه
اول مجلسده عجله ايله صحرايوب شفعه يه طالب اولدوغنه شاهد طوتر ثم يشهد عند العقار او على المشتري
او على البائع ان كان المبيع في يده يعني شفيع اولان كمسنه مجلس علمده اشهاد ايلدكدن صكره عقار
يانينده اشهاد ايليه زيرا انكا متعلقدر وياخود مشترينك اوزرينه اشهاد ايليه زيرا ملك انكدر وياخود
بايع اوزرينه اشهاد ايليه اكر مبيع اولان شيئي انك يدنده ايسه زيرا اول حينده يدي واردر فيقول
اشترى فلان هذه الدار وقد كنت طلبت الشفعة وانا اطلبها الآن فاشهدوا على ذلك امدي شفيع
اولان كمسنه شفعه طلب ايليوب اشهاد ايلدوكي زمانده ديه كه بوندن اسبق فلان كمسنه بو داري
اشترى ايلمشدي وبن بونده شفعه طلب ايلمشدم وشمدي كي حالده دخي طالبم سز شاهد اولكز

ويسمي طلب تقرير واشهاد وبو طلبه طلب تقرير واشهاد تسميه اولنور وامام ابو يوسف قتنده اول طلب
ايلدوكي عقارك اولنميسي وتحديد اولنميسي واشتراط اولنور زيرا شفعه طلب ايلمك صحيح اولماز مادامكه
طلب ايلدوكي معلوم اولميه ثم يطلب عند قاض فيقول اشتري فلان دار كذا وانا شفيعها بسبب
كذا فمره بالتسليم اليّ يعني شفيع اولان كمسنه شفعه طلبنه اشهاد ايلدكدن صكره شفعه يه قاضي
حضورنده طلب ايليه ديه كه فلان كمسنه فلان داري اشتري ايلشدي اول دارك شفيعيم فلان
سبب ايله امدي مشتري اولان كمسنه يه امر ايليه سزكه بكا اول داري تسليم ايليه شفيعها ده اولان ضمير داره
راجعدر دهاولان ضمير ايسه مشتري يه راجعدر وتسمي طلب خصومة وتمليك وبو طلبه طلب خصومت
وطلب تمليك تسميه اولنور ولا تبطل الشفعة بتاخيره مطلقا في ظاهر المذهب وعليه الفتوي
يعني شفيع اولان كمسنه نك شفعه لي تاخير ايلمسيله باطل اولماز مطلقا كرك عذري اولسون
كرك اولمسون ظاهر مذهبده قول بودر وفتوي بونك اوزرينه در هدايه ده وكافيده بويله
ذكر اولنمشدر وقيل يفتي بقول محمد انه ان اخره شهرا بلا عذر بطلت وبر روايتده ديلديكه امام محمد
قوليله فتوي اولنور كه شفيع شفعه طلب ايلمكلكي بلا عذر شرعي بر آي تاخير ايلسه شفعه باطل
اولور مبسوطده قاضيخانده فتوي بونك اوزرينه در ديو بيان اولنمشدر انه ده اولان ضمير شفعه يه
راجعدر وان ادعي الشراء وطلب الشفعة سأل القاضي المدعي عليه فان اقر بملك ما يشفع به او
نكل عن الحلف علي العلم بملكيته او برهن الشفيع سأله عن الشراء يعني قچن شفيع اول شفعه ايله
طلب ايدهجكي داري اشترا ايلمسيني دعوي ايدوب شفعه سزدخي طلب ايليسه قاضي مدعي عليه
اولان كمسنه يه سؤال ايليه امدي اول مدعي عليه اكر اول ما يشفع به نك ملكيتنه اقرار ايليسه وياخود
ملكيتنه عالم اولمدوغنه يمين دن نكول ايليسه وياخود شفيع اول ما يشفع به نك ملكيتنه
برهن ايليسه قاضي اول حينده خصم اولان كمسنه يه شرا ايلدوكندن سؤال ايليه فان اقر به
او نكل عن اليمين انه ابتاع او ما استحق عليه هذه الشفعة او برهن الشفيع قضي له بها
امدي بو خصم سؤال اولندقده اكر شرا ايلدوكنه اقرار ايليسه ياخود اشتري ايلدوكنه يمين
ايلمدن نكول ايليسه وياخود شفيع اولان كمسنه شرايه برهن ايدوب شاهد كتورسه قاضي اول
شفعه نك شفيع اولان كمسنه يه حكم ايدوب قضا ايليه بو تقدم ايدن اثباتلرك بريله ثابت اولدوغي
اجلدن بها ده اولان ضمير شفعه يه راجعدر ولا يشترط احضار الثمن وقت الدعوي فاذا قضي له
لزم احضاره يعني شفعه ايله طلب اولنان دارك ثمني وقت دعواده احضار ايلمك شرط دكلدر
چونكه قاضي مدعي اولان كمسنه يه شفعه حكم وقضا ايليه اول زمانده ثمنك احضاري لازم اولور وامام
محمد قتنده بر روايتده مادامكه مدعي ثمني احضار ايليه كا قضا اولنميه لزم ده اولان ضمير شفعه يه راجعدر

احضارده

احضارده اولان ضمير ثمنه راجعدر وللمشتري حبس الدار لقبضه ودخي مشتري ايچون جايزدركه
داري حبس ايدوب تسليم ايلميه ثمن قبض ايلمك ايچون زيرا دارك مشتري سي بايع منزله سنده در وشفيع
مشتري منزله سنده در لقبضه ده اولان ضمير ثمنه راجعدر ولا تبطل شفعته بتاخير الثمن
بعدما امر باداته يعني شفيع شفعه ايله اخذ ايده جكي دارك ثمني ادا ايلمسنه امر اولندقدن
صكره ثمني تاخير ايلمك ايله شفعه سي باطل اولماز زيرا قضا اولنمق ايله تاكيد اولنمشدر شفعته ده
اولان ضمير شفيعه راجعدر باداته ده اولان ضمير ثمنه راجعدر والشفيع ان يخاصم البايع ان كان
المبيع في يده ودخي شفيع ايچون جايزدركه بايع اولان كمسنه ايله خصومت ايده مادامكه اول مبيع اولان
دار بايعك يدنده ايسه زيرا اصالت طريقيله يد انكدر في يده ده اولان ضمير بايعه راجعدر ولا يسمع القاضي
البينة عليه حتي يحضر المشتري فيفسخ البيع بحضرته ويقضي بالشفعة علي البايع يعني قچن مشتري
غايب اولسه قاضي اول بايع اولان كمسنه اوزرينه حكم وقضا ايلميه زيرا هر بريني مبيعده حقي
واردر عليه ده اولان ضمير بايعه بحضرته ده اولان مشتري يه راجعدر ويجعل العهدة عليه ودخي قاضي اول
شفعه ايله اخذ اولنان دارك عهده سيني يعني حقوقيني اول بايعك اوزرينه ايليه والوكيل بالشراء
خصم للشفيع ما لم يسلم المبيع الي الموكل يعني شرايه وكيل اولان كمسنه شفيع اولان كمسنه يه خصم اولور
مادامكه مبيعي موكله تسليم ايلدوكي تقديرجه خصم اولماز وللشفيع خيار الرؤية والعيب وان شرط
ودخي شفيع ايچون خيار وعيب واردر اكرچه مشتري عيبدن بري اولمسيني شرط
ايدرسه زيرا شفعه ايله اخذ ايلمك شرا منزله سنده در اول ملده اولمسه ايچون خيار رؤيت وخيار عيب ثابت
اولور

فصل

بو فصل شفيع ايله مشتري نك مابينده اولان اختلاف بيانندهدر وان اختلف
الشفيع والمشتري في الثمن فالقول للمشتري يعني قچن شفيع ايله مشتري اول شفعه ايله اخذ اولنان
دارك ثمننده اختلاف ايلسه لر قول مشتري نكدر زيرا شفيع اولان كمسنه عقارك استحقاقني دعوي
ايدر مشتري ايسه اني انكار ايدر امدي قول منكركدر وان برهنا فللشفيع قچن شفيع ايله مشتري هر بري
ايدوب شاهد كتورسه لر قول شفيعكدر امام ابو حنيفه ايله امام محمد قتنده وعند ابي يوسف للمشتري
وامام ابو يوسف قتنده قول مشتري نكدر زيرا زياده لكي مثبتدر وان ادعي المشتري ثمنا والبايع اقل
منه اخذه الشفيع بما قال البايع قبل قبض الثمن واكر مشتري فلان قدر ثمن دعوي ايدوب بايع اول مقداردن
اقل دعوي ايليسه امدي اول مبيع اولان داري شفيع بايعك ديدوكي بها ايله اخذ ايليه ثمن قبض اولنمزدن
اول وبما قال المشتري بعده وثمن قبض اولندقدن صكره مشتري نك ديدوكي بها ايله اخذ ايليه وان عكسا
فبعد القبض يعتبر قول المشتري وقبل يحلفان واكر عكسي اولنوب مثلا بايع اولان مشتري نك دعوي
دعوي ايلدوكي مقداردن زياده دعوي ايليسه امدي اكر قبضدن صكره ايسه مشتري نك قولي اعتبار
اولنور واكر قبضدن اول ايسه ايكيسي دخي تحليف اولنورلر وان نكل اعتبر قول صاحبه واكر

ايكيسنك بري يميندن نكول ايلسه صاحبنك قولي يعني اول برينك قولي اعتبار اولنور وان حلفا
فسخ البيع ويأخذ الشفيع بما قال البايع واكر بايع ايله مشتريدن هر بري يمين ايلسه بيع فسخ اولنور
وشفيع اول مبيعي بايعك ديدوكي بها ايله اخذ ايليه زيرا بيعك فسخ اولمسي شفيع حقنك بطلاننه
موجب دكلدر وان حط عن المشتري بعض الثمن يأخذ الشفيع بالباقي واكر بايع مشترينك
اوزرندن ثمنك بعضيني حط ايلسه يعني شفيع اولان اول مبيعي باقي قلان بها ايله
اخذ ايليه وان حط الكل يأخذ بالكل واكر ثمنك جملسن حط ايدوب اوزرندن دفع ايلسه كل ثمن ايله
اخذ ايليه زيرا جملسن حط ايلمكله بيع بلا ثمن اولور اول ايسه باطلدر امدي كل ثمن ايله اخذ ايليه وان
حط النصف يأخذ بالنصف الاخر واكر اول كره ده بر نصفين حط ايدوب صكره اول بر نصف
اخري حط ايلسه اول بر نصف اخر ايله اخذ ايليه وان زاد المشتري في الثمن لا يلزم الشفيع الزيادة
واكر مشتري اول مبيعك ثمننه بر شي زياده ايلسه اول زياده ملك اولان شفيعه لازم اولماز زيرا شفيعه
ضرر واردر واذا كان الثمن مثليا لزم الشفيع مثله يعني اكر مبيعك ثمني مثلي اولسه شفيع اولان
كمسنيه اول مثلينك مثلي لازم اولور وان قيميا فقيمته واكر اول مبيعك ثمني مثلا عقارات كبي
متقوم اولسه قيمتي لازم اولور وان كان مؤجلا اخذ بثمن حال او طلب في الحال ويأخذه بعد
ما مضي واكر اول مبيعك ثمني مؤجل اولسه اني ثمن حال ايله اخذ ايليه يا خود شفعه اول حالده طلب
ايليه واكر اول مبيعي اجلك مضيندن صكره اخذ ايليه ولا يتعجل ما على المشتري لو اخذ الشفيع
بالحال ودخي بايع اولان مشترينك اوزرنده اولان ثمن تعجيل ايدوب اخذ ايليه اكر شفيع اول
مبيعي ثمن حال ايله اخذ ايلمش اولسه ولو سكت الشفيع عن الطلب ليحل الاجل بطلت شفعته
خلافا لابي يوسف يعني شفيع شفعه طلب ايلمدن سكوت ايلسه اول تاجيل وقتندن اجل حال
اولمق ايچون شفعه سي باطل اولور امام ابو حنيفه ايله امام محمد قتنده وامام يوسف ايچون خلاف
واردر يعني قتنده باطل اولماز شفعتنده اولان ضمير شفيعه راجعدر ولو اشترى ذمي بخمر
او خنزير يأخذه الشفيع الذمي بمثل الخمر وقيمة الخنزير والمسلم يأخذه بالقيمة فيهما يعني ذمي
بر ذمي كسنه بر عقاري خمر ايله يا خود خنزير ايله اشترا ايلسه بنه ذمي اولان شفيع اول عقاري
اول خمرك مثلي ايله وخنزيرك قيمتي ايله اخذ ايليه ومسلم اولان شفيع ايكيسنك قيمتي ايله
اخذ ايليه زيرا خمر ايله خنزير مسلم قتنده متقوم دكلدر يأخذه ده اولان ضمير عقاره راجعدر
فيهماده اولان ضمير خمر ايله خنزيره راجعدر ولو بنى المشتري او غرس اخذها الشفيع بالثمن وبقيمتهما
مقلوعين كما في الغصب يعني اكر مشتري اشترا ايلدوكي ارضده بنا ايلسه يا خود اغاج دكسه

شفيع

شفيع اول ارضي اشترا اولنان ثمن ايله اخذ ايليه والجمله اولان بنا ايله غرسي يرلرندن مقلوع اولدقلري
اولدقلري حالده اولان بها ايله اخذ ايليه ارض مغصوبه بهاده اولدوغي كبي اخذهماده اولان ضمير ارضه راجعدر
قيمتهماده اولان ضمير بنا ايله غرسه راجعدر او كلف المشتري قلعهما يا خود شفيع اولان كمسنه مشتريه بنا
ايله غرسك قلعني ايله يعني دفعني ايله امر ايدر قلعهماده اولان ضمير بنا ايله غرسه راجعدر ولو استحقت بعد ما
بنى الشفيع او غرس يرجع على المشتري بالثمن فقط يعني اكر اول اشترا اولنوب شفعه ايله اخذ اولنان
ارضده شفيع بر مقدار بنا غرس ايلدكدن صكره بر ادم مستحق اولسه شفيع ولانه مشتريده اولان كمسنه نك
اوزرينه انجق ثمني ايله رجوع ايدر بنا ايله غرسك قيمتني ايله رجوع ايلمز وان جف الشجر او انهدم البناء عند
المشتري يأخذ الشفيع الكل ان شاء واكر اول ارضده غرس اولنان شجر كندي كندويه قوروسه ويا خود اول
بنا اولنان مشترينك يانندن منهدم اولسه مشتريدن كل ثمن ايله اخذ ايليه اكر استرسه زيرا ايكيسي ده ارضه
تابعدر واسترسه ترك ايليه زيرا علتيك ايلمكه جبر اولنمز وان هدم المشتري البناء اخذ الشفيع العرصة
بحصتها واكر مشتري اول ارضده اولان بنا وهدم ايلسه شفيع اول بنادن خالي اولان عرصه يي ثمندن
حصه سي ايله اخذ ايليه زيرا هدم كندو فعلي ايله اولدوغي اجلدن ثمنك بر مقداري اول بنانك مقابلينه صرف
اولنور بحصتهاده اولان ضمير عرصه يه راجعدر وليس له اخذ النقض يعني كرپون ايله منقوض مقابلينده
يعني مشتري اول منقوضي اخذ ايلمك جايز دكلدر زيرا منفصل اولمشدر وان اشترى المشتري الارض مع
شجر مثمر او غير مثمر فاثمر في يده اخذها الشفيع مع الثمر فيهما اكر مشتري ارضي بر شجر مثمر ايله يا خود غير مثمر ايله
وكندو يدنده مثمر اولسه اخذ ايدر يا شتري ايلسه شفيع اول ارضي لحيننده اولان ثمر ايله ذكر اولنان ايكي حالده
اخذ ايليه زيرا ثمر متصل ولمغله الا تابع اولمشدر فان جذه المشتري فليس للشفيع اخذه واكر مشتري
اول شجرده اولان ثمري جذب ايدوب قطع ايلسه شفيع اني اخذ ايلمك جايز دكلدر زيرا منفصل اولمشدر جذبه
اولان ضمير ثمره راجعدر ويأخذ ما سواه بالحصة في الاول وبكل الثمن في الثاني يعني شفيع مثمر اولان شجرك
ما عداسني حصه سي ايله اخذ ايليه عقدا وله قدم يعني شجري ثمري ايله اشترا ايلمك صورتنده وكل ثمن ايله اخذ ايليه
عقد ثانيده يعني شجري غير مثمر اشترا ايلمك صورتنده ماسواه ده اولان ضمير مثمره راجعدر

باب

ما يجب فيه الشفعة وما لا يجب وما يبطلها مصنف رحمه الله بو بابده شفعه واجب اولان وواجب اولميان
وشفعه ابطال ايدن يرلري بيان ايدر انما تجب الشفعة قصدا في عقار ملك بعوض هو مال يعني شفعه
قصدا يعني شمول عقارده واجب اولور كه عوض ايله ملك اولنمش اوله انجلين عوض كه مال اوله وان لم
يمكن قسمته كرحى وحمام وبئر يعني اول عقارك قسمتي ممكن اولمز ايسه ده دكرمن كبي وحمام كبي وقيو كبي
اولدوغي شيئلرده فلا تجب في عرض والفلك امدي عروضده وكميلرده شفعه واجب اولمز زيرا حضرت امام بيورر
لا شفعة الا في ربع وحائط امام مالك قتنده شفعه عقارده جايز اولدوغي كبي كميلرده دخي جايزدر وفي
بناء وشجر بيعا بدون الارض ودخي ارضسز بيع اولنان بنا ايله شجرده شفعه واجب اولمز زيرا منقولات

قسمتندر واكر ارض ايله بيع اولنورلر ايسه شفعه واجب اولور ولا في ارث وصدقة بلا عوض مشروط
ودخي ارث ايله منتقل اولان نسنه وصدقه ايله وعوض مشروط اولمقسزين هبه ايله تملك اولنمش شيلرده شفعه واجب
اولمز ولا ما بيع بخيار البائع او بيعا فاسدا ما لم يسقط حق الفسخ ودخي خيار بايع ايله وبيع فاسد ايله
بيع اولنان شيلرده شفعه واجب اولمز ما دامكه بايعك حق فسخي اسقاط ايده رسه شفعه واجب
اولور زيرا مانع كه حق فسخدر زائل اولمشدر ولا فيما قسم بين الشركاء او جعل اجرا او بدل الخلع او عتق
او صلح عن دم عمد او ودم وان قوبل ببعضه مال ودخي شركا بيننده قسمت اولنمش ياخود اجرت جعل اولنمش ياخود
بدل ياخود بدل عتق ياخود دم عمد مقابلهسنده اولان صلحده بدل وياخود بر خاتونه مهر قلنمش اشيالرده
شفعه واجب اولمز واكر اول بعضيسي مال ايله مقابل اولورسه مثلا بر كمسنه بر خاتونه بر دار اوزرينه تزوج
ايليوب اول خاتون انكا بيك درهم رد ايلمك اوزره اعدي بو ذكر اولنان دار مقابلهسنده شفعه ثابته
اولمز زيرا بو ذكر اولنانلر اموال دكلدر وعندهما تجب في حصة المال واما مين قسمنده مال حصهسنده
شفعه واجب اولور مثلا مهر مقابلهسنده ويريلان دارك قيمتي ايكي بيك درهم اولسه بيك درهمي مهر
مقابلهسنده حساب اولنور واول قيمتدن اولنان بيكده شفعه واجب اولور ولا فيما صولح عنه بانكار
او سكوت ودخي انكار ايله ياخود سكوت ايله مصالحه اولنان شيده شفعه واجب اولمز مثلا بر كمسنه
بر اخر كمسنك دارينه دعوي ايدوب مدعي عليه اول اثناده انكار وياخود سكوت ايلسه حكم ما بينلرنده
صلح كيروب اول مدعي يه بر مقدار مال ايله مصالحه ايلسهلر اول داره شفعه واجب اولمز وتجب
فيما صولح عليه باحدهما اما لكن مدعي عليهنك سكوت وياخود وبالكز انكار ايله مدعينك مصالحه
اولدوغي دارده شفعه واجب اولور مثلا مدعي دعوي ايلدكده مدعي عليه انكار ايلسه وياخود سكوت ايلسه
صكره مدعي دعواسي مقابلهسنده بر دار ايله مصالحه ايلسهلر اول داره شفعه واجب اولور زيرا مدعينك
زعمنجه اول داري كندو حقي مقابلهسنده اخذ ايلمشدر ولا فيما سلمت شفعته ثم رد بخيار رؤية
او شرط او خيار عيب بقضاء ودخي شفعهسي تسليم اولنوب صكره خيار رؤيه ايله ياخود خيار
شرط ايله ياخود خيار عيب ايله قضاء قاضي ايله رد اولنان اشياده شفعه واجب اولماز
زيرا قضا فسخدر وما رد به بلا قضاء او بالاقالة تجب فيه وشول بيع كه خيار عيب ايله قضاء
قاضي ايله رد اولنمش اوليه وياخود اقاله ايله رد اولنمش اوله انده شفعه واجب اولور وتجب
في العلو وحده في السفل بسببه ودخي شفعه يالكز عالي اولان مكانده واجب اولور ودخي اسفل
اولان مكانده واجب اولور اول عالي مكانك سببيله وفيما بيع بخيار المشتري ودخي خيار مشتري ايله
بيع اولنان شيده شفعه واجب اولور وان بيعت دار بجنب المبيعة بالخيار فالشفعة لمن له الخيار
يعني خيار ايله بيع اولان دارك جانبنده بر دار دخي بيع اولنسه مدعي اول داره شفعه
خيار صاحبي اولان كمسنهدر كرك اول صاحب خيار بايع اولسون كرك مشتري اولسون تمام بحث

محلنده

محلنده مصطوردر ويكون اجازة في المشتري واول شفعه طلب ايلمك بيعه اجازت اولور مشتريدن وللشفيع
الاول اخذها منه لا اخذ الثانية يعني اول شفيع اول الچون جائزدر كه اولكي داري اخذ ايليه ثاني داري اخذ
ايلمك جائز دكلدر وان بعت دارا ما بعت فاسدا فشفيعها البائع ان بعت قبل قبض المشتري
فاذا قبض المشتري بعد الحكم له لا انبطل واكر بيع فاسد ايله بيع اولنان دارك جانبندن بر دار دخي بيع
اولنسه اكر اول دارك شفيعي بايعدر اكر بو ايكنجي دار اولكي مشتريك اولكي داري قبض ايلمدكنه اول قبض
ايلمش اولورسه زيرا ملكي باقيدر وجوده مشتري يا اولان اول داري بايعه حكم اولنه قدر صكره قبض ايلمش اوله شفعهسي
باطل اولمز فان استرد البائع منه المبيعة قبل الحكم له بالشفعة بطلت شفعته واكر بايع اول مبيع اولان داري
مشتري يه شفعه ايله حكم اولنمزدن مقدم استرداد ايدرسه شفعهسي باطل اولور زيرا ملكي منقطع اولمشدر شفعهسي
طلب ايده جك داردن وان استرد بعد الحكم بقيت الثانية على حكمه واكر بايع اولان اول مبيع اولان داري بعد
الحكم استرداد ايلسه اول دار ثانيه مشتريك حكمي اوزرينه قالور بر شخصده حكمه بر بنه ملكه واقع اولمشدر والمسلم
والذمي في الشفعة سواء يعني طلب شفعهده مسلم ايله ذمي برابردر بيعده اولدقلري كبي وكذا الحر والعبد المأذون
والمكاتب يعني مسلم ايله ذمي برابر اولدقلري كبي حر ايله عبد مأذون ومكاتب دخي برابردر ولو في بيع السيد كالعكس
يعني حتي شفعه سيدك مبيعنده اولسه عكسي كبي اولور يعني عبد مأذونك ومكاتبك مبيعنده اولسه كبي

فصل

بو فصل شفعهنك باطل اولمسي احكامني بيان ايدر وتبطل الشفعة بتسليم الكل والبعض ولو من الوكيل
بترك طلب المواثبة او التقرير يعني شفعه ايله طلب اولنان شيئك كلني ياخود بعضني وكيل دخي اولورسه تسليم
ايلمك ايله ترك طلب مواثبه ايله ياخود ترك طلب تقرير ايله شفعه باطل اولور زيرا شفعه طلبدن اعراض ايدر
امتناع ايلمك ويلور وبالصلح عن الشفعة على عوض ودخي شفعه طلب ايلمدن بر عوض معين اوزرينه صلح اولنسه
شفعه باطل اولور زيرا مال اولمياندن حقدن عوض الوحقيني ابطال ايدر وعليه رده واول عوضي اخذ ايدن كمسنك
اوزرينه اول عوضي رد ايلمك واردر زيرا رشوتدر ولو باع شفعته بمال ودخي حق شفعهسني مال ايله بيع ايلسه شفعه
باطل اولور وكذا لو قال المخير للمخيرة اختاريني بالالف او قال العنين لامرأته ذلك فاختارته بطل خيارها
ودخي بر كمسنه تخيير ايلدوكي زوجهسنه اختاري بالالف ديسه ياخود حركتسز اولان عنين كندو زوجهسنه
اختاري بالالف ديسه زوجه دخي اختيار ايلسه خيار باطل اولور ذكر اولنان عوض واجب اولماز وتبطل بيع
ما يشفع به قبل الحكم له بها يعني شفيع اولان كمسنه شفعه ايله حكم اولنمزدن مقدم ما يشفع به اولان
شيئي بيع اولنسه شفعه باطله اولور وبموت الشفيع ودخي موت شفيع ايله شفعه باطله اولور لا بموت المشتري
يعني مشترينك موتيله شفعه باطل اولمز ولا شفعة لمن باع يعني بايع اولان كمسنك شفعهسي يوقدر مثلا
شفيع اولان دار صاحبينك طرفندن بيعه وكيل اولسه اول دار مشفوعهده شفعهسي قالمز او بيع له
ياخود انك الچون بيع اولنمش اوله مثلا بايع اولان كمسنه مضاربا اولسه بر داري بيع ايلسه بو صورتده

رب المال اولان كمسنه ايچون شفعه يوقدر واول بيع اولنان داره زيرا انلر دا او ضمن الدرك
او ساوم المشتري بيعاً او اجارة ودخي شفيع اولان كمسنه اول بيع اولنان دارك دركني
مشتري ايچون ضامن اولسه وياخود مشتري اولان كمسنهدن اول داري بيعني وياخود اجارهسني
مساومه ايدوب طلب ايلسه شفعه باطله اولور زيرا مشترينك ملكي ثابت اولمسنه رضادر ويجب
لمن ابتاع او ابتيع له ودخي شفعه شول كمسنهيه واجب اولور كه بر داري وكالت طريقيله بر كمسنهيه اشترا
ايلمش اوله وحال بوكه كندوسي شفيع اوله وياخود انك ايچون اشترى اولنمش اوله ولو قيل للشفيع انها
بيعت بالف فسلم ثم بان انها بيعت باقل او بكيلي او وزني او عددي متقارب قيمته الف او اكثر
فله الشفعة يعني بيچه شفيع اولان كمسنهيه بو دار مثلا بيك درهمه بيع اولندي دينلسه شفيع دخي
بو مقداره بيع اولندوغني تسليم ايلسه صكره بيك درهمدن اقله بيع اولندوغي ظاهر ومتبين
اولسه ياخود كيلي ايله ياخود وزني ايله ياخود متقارب اولان عددي ايله كه قيمتي بيك درهم ياخود
اكثردر بيع اولندوغي ظاهر ومتبين اولسه اول تسليم اولنان كمسنه ايچون شفعه طلب ايلمك واردر
زيرا كندودن واقع اولان تسليم محلنه واقع اولمشدر ولو بان انها بيعت بعرض قيمته الف بدنانير
قيمتها الف فلا وبچه دار قيمتي بيك درهم اولان عروض ايله ياخود قيمتي دنانير ايله بيك دينار ايله
بيع اولندوغي متبين اولسه اكا شفعه يوقدر ولو قيل له المشتري فلان فسلم فبان انه غيره فله
الشفعة وبچه شفيع اولان كمسنهيه داري اشترا ايدوب فلان كمسنهدر دينلسه اول دخي تسليم ايدوب
سكوت ايلسه صكره اندن غيري ايدوكي ظاهر ومتبين اولسه اول شفيع ايچون شفعه واردر زيرا شفعه
اسقاط ايدوكي كمسنه اول ايدوكي مطلوب لكن غيري ايله ايدوكي بيان اولنسه امدي شفيع اولان
كمسنهنك اول غيري اولان كمسنهنك حصهسنده شفعهسي واردر زيرا تسليم اوكي يه ايدي ولو بلغه بيع النصف
فسلم فظهر بيع الكل فله الشفعة يعني شفيع اولان كمسنهيه شفعه ايله اخذ ايدهجكي دارك نصفيني بيع
اولندوغي خبري واصل اولسه صكره جملهسي بيع اولندوغي خبري ظاهر ومتبين اولسه اول شفيع ايچون شفعه
واردر ولو باعها الا ذراعا من طول جانب الشفيع فلا شفعة له يعني بر داري بيع ايدوب بالكز شفيع اولان
كمسنهنك اونك طولي اولان جانبندن بر ذراع مقداري بيع ايلمسه اول شفيع ايچون شفعه يوقدر زيرا
جوار منقطع اولمشدر وبو مسئلهده اسقاط شفعهده بر حيلهدر وان اشترى منها سهما بثمن ثم شرى
باقيها فالشفعة في السهم فقط واگر بر كمسنه بر داردن بر سهم اشترا ايليوب صكره باقيسي اشترى ايلسه
امدي شفعه انجق اول باكره اشترا ايلدوكي سهمدهدر وبو مسئلهده دخي اسقاط شفعه جوارده بر حيله افادهدر
وان ابتاعها بثمن ثم دفع عنه ثوبا اخذها الشفيع بالثمن لا بقيمة الثوب واگر اول داري بر ثمن ايله اشترا

ايدوب

ايدوب اول ثمن مقابلنده بر ثوب ويرسه شفيع اول داري بر ثمن معين ايله اخذ ايليه اول ثوبك قيمتيله
بو مسئلهده دخي اسقاط شفعهده بر حيلهدر ولا تكره الحيلة في اسقاطها عند ابي يوسف وبه يفتى
قبل وجوبها وعند محمد تكره يعني اسقاط شفعهده حيله ايلمك مكروه دكلدر امام يوسف قتنده وبو قوله ايله
فتوى ويريلور يعني فتوى مكروه اولماسنك اوزرينه شفعه ثابت اولمازدن اول اما واجب اولدقدنصكره بلا
خلاف مكروهدر وامام محمد قتنده مكروهدر امام خصاف حيله كتابنده ذكر لا بأس بالحيل فيما يحل ويجوز
يعني جايز وحلال اولان صورتلرده وبر كمسنهنك حقني ابطال ايلمامك صورتنده جايزدر وللشفيع اخذ
حصة بعض المشترين لا حصة بعض البايعين يعني شفيع اولان كمسنه ايچون جايزدر كه بعض مشتريلرك
حصهسني اخذ ايليه اما بعض بايعلرك حصهسني اخذ ايلمك جايز دكلدر مثلا اول صورتده بر جماعت بر كمسنه
بر دار اشترا ايلسهلر شفيع ايچون اول بعض مشتريلرك حصهسني المق واردر اما ايكنجي صورتده بر جماعت
بر كمسنهيه بر دار بيع ايلسهلر اول بعض بايعلرك حصهسني المق يوقدر زيرا اول صورتده تفريق صفقه واردر
وايكنجيده يوقدر وللجار اخذ بعض مشاع بيع فقسم وان وقع في غير جانبه يعني جار ايچون اول بيع
اولنوب قسمت اولنان مشاعك بعضيسني اخذ ايلمك جايزدر اول مشترينك حصهسي اول شفيع
اولان كمسنهنك جانبنك غيريسنده اولورسه وللعبد المأذون المديون الشفعة في مبيع سيده وبالعكس
يعني عبد مأذون مديون اولان كمسنهنك كندو سيدي مبيعنده شفعهسي واردر زيرا ماله اجنبي كبيدر وصح
تسليم الاب والوصي شفعة الصغير خلافا لمحمد فيما بيع بقيمته او اقل وقوله رواية عن الامام في الاقل الذي
لا يتغابن فيه يعني صغيرك باباسي ياخود وصيسي اولان كمسنهلر اول صغيرك شفعهسيني تسليم ايلمك صحيحدر
اولدي وامام محمد ايچون خلاف واردر شول قيمتي ايله ياخود قيمتندن اقل بيع اولنان شيده وامام محمدك
قولي امام ابو حنيفهدن بر روايتدر شول اقلده كه انده تغابن اولنميه

كتاب

بو كتاب احكام قسمت
بياننده در قسمت مصدردر لغتده اقتسامك اسميدر قدرت مقدارك اسمي اولدوغي كبي واصطلاح
فقهاده هي جمع نصيب شايع في معين يعني شايع اولان نصيبي واحد معينده جمع ايلمكدر يعني شريكلرك
شريكلرك طلب ايتمكي ايله هر برينك نصيب وحصهسني افراز وتمييز ايلمكدر وتشتمل على الافراز والمبادلة
يعني قسمت ايكي شي اوزرينه مشتملدر بري افرازكه تمييزدر وبري مبادلهدر وبچه قسمت اولنهجق دارك
ابعاضي متفاوت اولسه والافراز غالب في المثليات يعني مثليات كه مكيلات وموزونات وعدديات
متقاربهدر افرازه اغلبدر فيأخذ الشريك حظه منها حال غيبة صاحبه بو فا ما قبلندن اولان كلامه
تفريعدر يعني چون مكيلاتدن ياخود غيريدن بر شي قسمت اولنه شريكي اولان كمسنه كندو حصهسني
ونصيبيني اول قسمت اولنان شيدن كندو صاحبنك يعني شريكنك غيبتنده اخذ ايليه زيرا كندو حقيدر
ولو اشترياه فاقتسماه فلكل ان يبيع حصته مرابحة بحصة ثمنه وبچه ايكي شريك اولان كمسنهلر

مطلب

شيء اولان شيئي اشترا ايدوب قسمت ايلسه لر ادعي هر بري سنه جايزدر كه كندو حصه سني مرابحه ايله بيع ايليه
تمتك حصه سيله زيرا كندو حصه سي حقيدر والمبادلة اغلب في غيرها يعني مبادله مثليات نك غيرسنده اغلبدر
يعني ثياب كبي وعقارات وحيوانات كبي شيلرده اغلب اولور فلا ياخذ ولا يبيع مرابحة بعد الشراء
ادعي اول ايكي شريكك بريسي كندو حصه سنه شريكينك غيبتنده اخذ ايليه ودخي شرا ومغاسده صكره
حصه سن مرابحه ايله بيع ايليه ابعاضي متفاوت اولدوغي اجلدن ويجبر عليها فيه بطلب الشريك في متحد
الجنس يعني شريكلر اولان كمسنه اول بر شريكينك طلبي ايله حيسيله غير مثليات دن مثلا قيون ودوه كبي
متحد الجنس اولان شيده قسمت اوتمانك اوزرينه جبر اولنور تتميم فائده سي اچون لا في غيره
يعني غير متحد الجنس شريك جبر اولنماز زيرا مبادله متعذردر وندب للقاضي نصب قاسم رزقه
من بيت المال ليقسم بلا اجر يعني قاضي اولان كمسنه ندب اولنوردر يعني سنتدر قسام نصب ايليه اول
قسامك رزقي واجرتي بيت المالدن اوله اول شركانك حصه لرينها بينلرندن اجرتسز قسمت
ايلمك اچون ما بينلرنده واقع اولان نزاع قطع اولنمق اچون فان لم يفعل نصب قاسما باجر قدره اول
واكر قاضينك اجرتسز قسمت ايلمدن امتناع ايلسه قاضي اولان كمسنه اجرت ايله قسمت ايدر بر قسام
نصب ايليه واول اجرتي ينه قاضي فرض وتقدير ايليه كه قسمت صاحبلرندن اخذ اولنه وهو على عدد
الرؤس واول قاضينك تقدير ايلدوكي اجرت رؤس عددي اوزره توزيع اولنور امام ابو حنيفه قتنده
وعندهما على قدر السهام وامامين قتنده سهام عددنجه توزيع اولنور واجرة الكيل والوزن على قدر السهام
اجماعا ان لم يكن للقسمة فان كان لها ففيه الخلاف يعني مكيلات وموزونات اولدوغي اشيانك قسمتي
اولچمك ايله طوتمق اجرتي سهام مقداري اوزره در اجماع ائمه ثلثه ايله اكر اول كيل ايله وزنك اجرتلري قسمت
اچون اولمز ايسه واكر قسمت اچون ايسه تقدم ايدن مسئله نك خلافي اوزره در ابو حنيفه قتنده رؤس
اوزره اولمسيدر وامامين قتنده سهام اوزره اولمسيدر ويجب كونه عدلا امينا عالما بالقسمة يعني
قاضينك نصب ايلدوكي قسام صاحب عدل وامين وقسمت احوالنده عالم اولمقلغي واجبدر زيرا
مادامكه بو اوصاف ايله موصوف اولميه اليه وكيل قسمته اعتبار اولنمز ولا يجبر الناس على قاسم واحد
يعني شهرده اولان ناس بينلرنده واقع اولان قسمت اچون قسام واحد اتلمغه جبر اولنمزلر
اجرتي غالي زياده اولماسي اچون ولا يترك القسام ليشتركوا يعني قاضي اولان كمسنه قساملر
متعدد اولدوغي صورتده مشترك اولمالر خلقه اندن ضرر حاصل اولور وصح الاقتسام بانفسهم
بلا امر القاضي يعني بر ايكي كمسنه لر ما بينلرنده قسمت متعين اولسه كندولر امر قاضيسز قسمتلري
صحيح اولور بري برينك قسمتندن راضي اولدقلري اچون ويقسم على الصبي وليه او وصيه

فان لم

فان لم يكن فلا بد من امر القاضي يعني نابالغ اولان صبي يه متعلق اولان قسمتي وليسي يا خود وصيسي
قسمت ايليه اكر بونلر يوق ايسه امر قاضيدن لابددر زيرا قاضي وصيسي اولميانك وليسيدر ولا يقسم
عقار بين الورثة باقرارهم مالم يبرهنوا على الموت وعدد الورثة يعني وارثلر اعتراف ايدوب بو عقار بزه بابامزدن
قالدي ديو قسمتيني طلب ايلسه لر او عقار انلرك بينلرنده كندو اقرارلري ايله قسمت اولنمز مادامكه موته
وعدد ورثه يه برهان ايدوب شاهد كتورميجه امام ابو حنيفه قتنده وعندهما يقسم وامامين قتنده كندو
اقرارلري ايله قسمت اولنور وفي غير العقار يقسم اجماعا واكر ورثه نك اقرار ايتدكلري عقاردن غير ايسه اجماع
ائمه ثلثه ايله برهانسز قسمت اولنور مثلا بونلر بزم ملكمز مطلقدر ديسه لر برهانسز ما بينلرنده قسمت
اولنه زيرا ايدلرنده اولمسي ملكلري اولمسنه دليلدر وان برهنا ان العقار في ايديهما لا يقسم حتى يبرهنا انه لهما
ودخي قسمت طالبي اولان ايكي كمسنه بو عقار يدلرنده اولدوغنه برهان ايدوب بينه كتورسه لر واقع قسمت ايلمك
مراد ايدنسه لر قسمت اولنميه تا كم كندو ملكلري اولدوغنه برهان ايدوب شاهد كتوره لر زيرا كندو يدلرنده
اولدوغي كفايت ايلمز جايزدر كه بر غيرينك اوله ولو برهنوا على الموت وعدد الورثة والعقار في ايديهم
ومعهم وارث غايب او صبي قسم يعني بحق وارث اولان كمسنه لر كندو مورثلرينك موتنه وعدد ورثه
برهان ايدوب شاهد كتورسه لر وحال بوكه كندو يدلرنده در ودخي كندولر ايله ميراثه داخل اولور بر غايب
كمسنه يا خود بر صبي اولسه اول عقار قسمت اولنور هدايه ده بو وجهله ذكر اولنمشدر ونصب وكيل او وصي
ليقبض حصة الغايب او الصبي وقاضي طرفندن بر وكيل يا خود بر وصي نصب اولنور غايبك يا خود اول
صبينك حصه سن قبض ايلمك اچون لكن امام ابو حنيفه قتنده اقامت بينه يه محتاجدر وامامين قتنده
لازم دكلدر بلكه كندو قوللري ايله قسمت اولنور ولو كان العقار في يد الغايب او شيء منه او في يد مودعه
او في يد الصغير لا يقسم ودخي اول عقارك جمله سي يا خود انك بر مقداري غايب يدنده اولسه يا خود مودعنك
يا خود صغيرك يدنده اولسه قسمت اولنميه زيرا قسمت اولنمق ايله صغيرك حضورنده خصمسز يدلري بلا استحقاق
اولدوغنه قضا در وكذا لو حضر وارث واحد او كانوا مشتري وغاب احدهم ودخي بحق وارث اولان
كمسنه لرك بريسي حاضر اولسه ومشتري اولان كمسنه بر قاچ اولوب بريسي غايب اولسه قسمت اولنميه زيرا جمله نك
حاضر اولمسي لازمدر واذا انتفع كل من الشركاء بنصيبه قسم بطلب احدهم يعني شركانك هر بريسي كندو نصيبي
منتفع اولسه وايچلرندن بري قسمت طلب ايلسه طلبي ايله قسمت اولنه اولنور زيرا كندو حقيدر اكا
اجابت واجبدر وان تضرر الكل لا يقسم الا برضاهم واكر شركانك جمله سي متضرر اولورلرسه قسمت اولنميه
الا رضالري ايله اولنه زيرا قسمت تكميل منفعت اچوندر وان انتفع البعض دون البعض قسم بطلب ذي
النفع لا بطلب الاخر واكر اول قسمتدن بعض شركا منتفع اولوب بعضيلري اولميه اول صاحب النفع اولنك
طلبي ايله قسمت اولنور اول بر اخرينك طلبي ايله اولنميه زيرا اولكيسي منتفع اولمغله طلبي معتبردر ونقسم
العروض من جنس واحد ولا يقسم الجنسين بعضهما على بعض ودخي عروض تجارتدن قچي جنس واحددن

اولسه قسمت اولنمیه زیرا مقصود مختلفدر مکر تراضی ایله اوله ولا الجواهر ولا الحمام ولا البئر ولا الرحی

ولا الثوب الواحد ولا الحایط بین دارین الا برضاهم ودخی انواع جواهر وحمام وقیو ودکرمن وثوب

واحد وایکی دار مابیننده اولان دیوار قسمت اولنمز مکر شرکانک رضالری ایله اوله اول زمان قسمت

جایز اولور جوهرده قسمت جایز اولمدوغنک حکمتی زیرا تفاوت فاحش واردر وبعضلر

قتنده جوهر کوچک اولسه قسمت جایز اولور وکذا الرقیق خلافا لهما ودخی قسمت اولنمیان

اشیانک بر بیری دخی وقیقدر امام ابو حنیفه قتنده واما امامین قتنده قسمت اولنور آت وقیون کبی

متحد الجنس اولدوغی ایچون والدور فی مصر واحد یقسم کل علی حدة یعنی مصر واحده ده واقع اولان

اولر هر بری علی حدة یا اکثر قسمت اولنور امام ابو حنیفه قتنده زیرا انتفاع بو منوال اوزره حاصل

اولور وقالا ان کان الاصلح قسمت بعضها فی بعض جاز واما امامین دیدیلر که اکر بری برینک ایچنده

قسمت اولنمق جایز یعنی اصلح واولی ایسه قسمت اولنمیه جایزدر زیرا جنس واحددر بر دار ولحوه

ایکی اولمق کبی اولور وفی مصرین یقسم کل علی حدة اتفاقا وشول دورکه مصرینده اوله اتفاق ائمه ثلثه

ایله هر بری کندو محلنده علی حدة قسمت اولنور وامام محمددن بر روایتده ایکی دارکه بری بغرم

وبری کوفه ده اولسه بری بری ایچنده اولدوغی حالده قسمت اولنور وکذا دار وضیعة او دار

وحانوت ودخی بر دار ایله بر کوی اولسه یاخود بر دار ایله بر دکان اولسه هر بری علی حدة قسمت

اولنور زیرا جنس مختلفدر والبیوت فی محلة واحدة او فی محلات یجوز قسمت بعضها فی بعض

وشول اولر که محله واحده ده اولسه یاخود محلات متعدده ده اوله بعضسنی بعضسی ایچنده

قسمت اولنمیه جایزدر زیرا مابینلرنده تفاوت قلیلدر والمنازل المتلاصقة کالبیوت

والمتباینة کالدور یعنی بری برینه ملاصق اولان منزللر او کبیدر یعنی او حکمندهدر ومتباین

اولوب بری برندن بعید اولانلر دار حکمندهدر **فصل** بو فصل قسام متعلق بعض

اشیا بیانندهدر وینبغی للقاسم ان یصور ما یقسمه ویعدله ویذرعه ویقوم بناءه یعنی قسام

اما که اولان کمسنیه لایق ولازمدر که اول قسمت ایده جکی مکانی اول بر کاغد پارهسنه تصویر ایلیوب

تحدید ایلیه ودخی قسمت سهامی اوزره تعدیل وتسویه ایلیه وغیریسندن قسمت ایلیه قطع ایدوب

آیره ودخی ذراع ایله تحدید ایدوب مساحه ایلیه وبناسنی بها ایله تقویم ایلیوب تخمین ایلیه وبونکبی

اولان ضمائرما الفظه راجعدر ویفرز کل نصیب بطریقه وشربه ودخی قسام اولان کمسنه صاحب حصه

اولانلرک هر برینک حصهسنه متعلق اولان طریقیله وصو الاجق یری ایله افراز وتمییز ایلیه

هر کسک انتفاعی بیان اولنمق ایچون ویلقب الانصباء بالاول والثانی والثالث ودخی قسام

اولان کمسنه قسمت ایلدکوه هر کسک رضاسنی تعیین ایدوب لقبلندوره وبو اولدر بو ثانیدر

بو ثالثدر بو رابعدر تا آخرنه وار نجه تعداد ایده ویکتب اسماؤهم ویقرع فی الاول لمن خرج اسمه اولا

والثانی لمن خرج ثانیا والثالث لمن خرج ثالثا ودخی قسام اولان کمسنه اول شرکانک اسملرین

یازوب مابینلرنده قرعه براغه امدی ایکی اسم چیقه نکدر وایلکنجی اسم ثانیده چیقه نکدر کذا فکذا تا نهایته

وار نجه ولا تدخل الدراهم فی القسمة الا برضاهم یعنی قسمت عقارده دراهم داخل اولمز مکر اول

شرکانک رضالری ایله اوله فان وقع مسیل وطریق لاحدهم فی نصیب الآخر ولم یشترط فی القسمة

صرف عنه ان امکن والا فسخت یعنی نجه قسمت اولنان عقارده شرکانک برینک حصهسنده

براخرک نصیبنده بر صو یولی یاخود مرور ایده جک بر طریق واقع اولسه وحال بوکه قسمت زماننده

بر کسنک اولسون دیو اشتراط اولنمدی ایدی اکر صرف اولنوب بعودت اولنه اکر صرف اولنمسی ممکن

ایسه واکر ممکن دکل ایسه اول قسمت اجماع ایله فسخ اولنوب کیرو استینافا اولنه تا که شرکالرک

هر بیرینه مسیل ایله بر طریق واقع اوله وهر بری سببی انتفاعدن متمکن اوله ویقسم سهمین من العلو

بسهم من السفل یعنی قسام اولان کمسنه قسمت ایلدکوه عالی مکاندن اولان ایکی سهمک مقابلهسنده

سفلیدن بر سهم قسمت ایلیه امام ابو حنیفه قتنده زیرا سفلک منافعی علوک منافعندن اکثردر

وعند ابی یوسف سهما بسهم امام ابو یوسف قتنده علو ایله سفل برابردر امدی علودن بر سهم مقابلهسنده

سفلدن بر سهم قسمت اولنه بلا زیادة ولا نقصان وعند محمد یقسم بالقیمة وعلیه الفتوی وامام محمد قتنده

اکر اعلا واکر اسفل قیمت ایله قسمت اولنه وفتوی دخی بو قول اوزرینهدر زیرا تعدیل بونک ایله حاصل اولور

فان اقر احد المتقاسمین بالاستیفاء ثم ادعی ان بعض نصیبه فی ید صاحبه لا یصدق الا بحجة امدی بعض

بر عقار قسمت اولنوب ایکی متقاسمک بری کندو حصهسنی استیفا ایلدوکنه اقرار واعتراف ایلسه صکره

کندو نصیبنک بعضیسی بنه کندو صاحبی یدنده اولدوغینه نزاع ایدوب دعوی ایلسه تصدیق اولنمز

مکر دعواسنه حجت وبینه احضار ایلیه بینه احضار ایلمز ایسه شرکاسی اولان کمسنه لر انکارلری اولنه لر

امدی یمین ایدن بری اولور ویمینده نکول ایدن کمسنک حصهسی اول مدعی اولان کمسنک حصهسنه

جمع اولنوب ابتدادن قسمت اولنمجق مستحقه داخل اولمق ایچون وتقبل شهادة القاسمین فیها

خلافا لمحمد یعنی شرکا بیننده واقع اولان دعواده قسمت ایدن قسامک شهادتلری قبول اولنور امام ابو حنیفه

ایله امام ابو یوسف قتنده امام محمد ایچون خلاف واردر یعنی قتنده قبول اولنمز زیرا کندو فعللرینک فعلنه شهادت

ایلمشلردر وان قال قبضته ثم اخذت بعضه حلف خصمه واکر اول شرکانک بری بن کندو حصهمی قبض ایلدم

صکره شریکم بعضیسنی اخذ ایلدی دیسه مزبور شریکک سؤالی اولنوب انکار ایدنه تحلیفا اولنور وان قال

قبل ان یقر بالاستیفاء اصابنی کذا ولم یسلم الی وکذبه الآخر تحالفا وفسخت واکر اول شرکانک بری حصهسی

استیفا ایلدوکنه اقرار ایلمزدن مقدم دیسه که فلان مقدار بکا اصابت ایلدی لکن تسلیم اولنمدی واول

برشریکی آخر تکذیب ایدوب بکا دکدی وتسلیم اولنمزدی دیسه ایکیسی تحلیف اولنه واول واقع اولان قسمت فسخ
اولنه زیرا بو اختلاف سبب‌عدن اولان اختلاف کبیدر ولو ادعی غبنا لا یعتبر کالبیع الا اذا کانت القسمة
بالقضاء والغبن فاحش فتفسخ یعنی شرکانك بری قسمتده مغبون اولمق دعوی ایلسه قولنه اعتبار
اولنمز بیعده اعتبار اولنمدیغی کبی مکر که قسمت قضاء قاضی ایله اولسه غبن فاحش دخی اولسه اول زمانده
قسمت فسخ اولنور عدم عدالت اولدیغی ایچون ولو استحق بعض معین من نصیب البعض لا تفسخ یعنی
بعض شرکانك نصیبلرندن بر بعض معین غیره مستحق اولدیغی ظهور ایلسه اتفاقا ایله اول قسمت فسخ
اولنمیه ویرجع بقسطه فی حظ شریکه بلکه شریکنه کندو قسطی ایله اول بر شریکك حصه سنه رجوع ایلیه یعنی
حصه سنی اول بر شریکك حصه سندن الر وکذا فی الشایع دخی شایع اولان عقارده دخی بعض مستحق اولسه
قسمت اولنمیه امام ابوحنیفه قتنده وعند ابی یوسف تفسخ وامام ابو یوسف قتنده فسخ اولنور ودخی بعض
مشایخ الکل یفسخ اجماعا ودخی قسمت اولنان عقارك جمله سندن یعنی شرکانك هربرینك نصیبندن
بعض شایع مستحق اولسه اجماعا قسمت فسخ اولنور زیرا قسمت ثابت اولسه مستحق متضرر اولور ایدی ولو ظهر
بعد القسمة دین علی المیت محیط نقضت یعنی تجهیزی اولان کمسنه‌نك اوزرینه بعد القسمة مالنه احاطه ایدر
بر دین ظهور ایلسه قسمت نقض اولنور زیرا دین میراثك اوزرینه مقدمدر وکذا لو غیر محیط ودخی دین غیر محیط
اولورسه قسمت نقض اولنور زیرا غرمانك حقلری ترکه یه متعلقدر الا اذا بقی بلا قسمة ما یفی به یعنی قسمتدن
صکره اول میتك دینی وفا ایدر بر شئ باقی قالسه اول صورتده قسمت نقض اولنمیه زیرا نقض اولنمغه
حاجت قالمز ولو ابراء الغرماء او اداء الورثة من مالهم لا ینقض مطلقا ودخی غرما اولان کمسنه‌لر اول
میتی کندو حقلرندن بعد القسمة ابرا ایلسه‌لر ویاخود وارث اولان کمسنه‌لر اول دینی کندو مالکلرندن
ادا ایلسه‌لر اول قسمت مطلقا نقض اولنمیه کرك دین محیط اولسون کرك غیر محیط اولسون زیرا مانع
زائل ویرطرف اولمشدر

فصل

بو فصل شرکانك بیننده واقع اولان مهایاتك احکامی بیاننده‌در
ویجوز المهایات مهایات مفاعله وزننده هیئت‌دن مشتقدر که حالت ظاهره در معناسی شرکا اولان
کمسنه‌لر بر معنایه توافق ایدوب تراضی ایلمکدر واصطلاح شرعده قسمت منافعدن عبارتدر
اعنی مهایات استحسانا جایزدر وقیاسده جایز اولمامقدر زیرا بر آلای منافعی کندو جنسیله
مبادله ایلمکدر نهایت الامر اجماع انی تجویز ایلمشدر ویجبر علیها یعنی شریکلر اولان کمسنه مهایات
ایلمکه اوزرینه جبر اولنور قسمتده اوزرینه جبر اولنه دیغی کبی فی دار واحدة یسکن هذا بعضا
وهذا بعضا او هذا علوها وهذا سفلها مصنفك بو دار دیمسی ویجوز المهایات قولنه متعلقدر
یعنی ذکر اولنان مهایات دار واحده ده جایزدر که ایکی شریکك بری بعضنده ساکن اوله وبری
اسفل اولان مکانده ساکن اوله قسمتده بو وجه اوزره اولدیغی کبی مهایات دخی جایز اولدی

وفی بیت

وفی بیت صغیر یسکن هذا شهرا وهذا شهرا یعنی مهایات مکانده دخی جایزدر مثلا بر بیت صغیرده
بر شریك بر آی ساکن اولوب وبر شریك بر آی ساکن اولمق جایزدر ولو الاجارة واخذ الغلة فی نوبته
یعنی مهایات صاحب نوبت اولان کمسنه‌یه جایزدر که اول مکانی اجاره‌یه ویروب غله‌سن اخذ ایلیه دخی
کندو نوبتنده اولسه وفی عبد یخدم هذا یوما وهذا یوما یعنی مهایات بر عبدده اولسه بر کون
بر شریکه خدمت ایدوب بر کون بر شریکه خدمت ایلیه بو مهایات مرحلیه قبیلندندر چونکه مکان متعذر
اولدی زمان متعین اولدی وفی عبدین یخدم احدهما هذا والاخر الاخر یعنی مهایات ایکی عبدده
اولسه بری بر شریکه خدمت ایلیوب واول بری آخر شریکه خدمت ایلیه ولو اتفقا علی ان نفقة کل عبد
علی من یخدم جاز استحسانا بخلاف الکسوة ودخی ایکی عبدده شریك اولان کمسنه هر بریسی کندو یه خدمت
ایدن عبدك نفقه سی بینه کندو اوزرینه اولمق اوزره اتفاق ایلسه‌لر استحسانا جایز اولور اما کسوتده اختلاف
وارد یعنی هرکس کندو یه خدمت ایدن عبدك کسوه سنده اختلاف اولمزی زیرا نفقه کسوه یه نسبت ایله شئ قلیلدر
وفی داری یسکن هذا هذه وهذا الاخری ولا یجوز ذلک فی دابة او دابتین الا بتراضیهما یعنی ایکی شریك
اولان کمسنه‌لر ایکی دارده مهایات ایلملری جایزدر که بریسی بر دارده ساکن اولوب وبریسی دخی بر دارده ساکن
اوله اما ایکیسی بر دارده ویاخود ایکیسی بر دابه‌ده ویاخود ایکی دابه‌ده مهایات ایلملری جایز دکلدر
مکر ایکیسی بو معنایه تراضی ایده‌لر امام ابوحنیفه قتنده جایز دکلدر خلافا لهما امامین ایچون خلاف
واردر یعنی قتلرنده جایزدر قسمت اعیانا جایز اولدیغی کبی ویجوز فی استغلال دارا ودارین هذا
هذه وهذا الاخری ودخی بر دارك استغلالنده یعنی اجاره‌یه ویروب اجرتن الماده که بر کمسنه بو داری
استغلال ایلیه مهایات جایز اولور ظاهر الروایه‌ده لا فی استغلال عبد او دابة اما بر عبد ایله بر دابه
استغلال ایلیه‌ده مهایات جایز دکلدر وما زاد فی نوبة احدهما فی الدار الواحدة مشترك الا فی الدارین یعنی
شول شئ که ایکی شریکك برینك نوبتنده دار واحده‌ده زیاده اولا اول ایکی شریکك بیننده مشترکدر
ایکی دارده حاصل اولان زیاده لکن مشترك دکلدر متمیز ومعزز اولدقلری ایچون وفی استغلال عبدین
هذا لهذا وهذا الآخر لا یجوز یعنی ایکی عبد استغلال ایلمه‌ده که بو شریك بو عبدی استغلال ایلیه وبو شریك
بو عبدی استغلال ایلیه مهایات جایز دکلدر امام ابوحنیفه قتنده خلافا لهما وامامین ایچون خلاف واردر
یعنی قتلرنده جایزدر منافعده مهایات جایز اولدیغی کبی وعلی هذا الاختلاف یعنی ایکی عبدده تقدم
ایدن اختلاف حکم ایکی دابه‌ده جاریدر ولا یجوز فی ثمر شجر او لبن غنم او اولادها یعنی بر شجرك ثمرنده
ویر قیون اولادینك سودنده مهایات جایز دکلدر زیرا مهایات بر آلای منافعی قسمت ایلمکدر شجره‌دن
تحصیل اولنان ثمره وقیوندن تحصیل اولنان سود منفعت دکلدر ویجوز فی عبد ودار علی السکنی والخدمة یعنی
مهایات بر عبد ایله بر دارده جایزدر که ایکی شریکك بری دارده ساکن اولوب واول بری عبدی استخدام

ايليه وكذا في كل مختلفي المنفعة ودخي مختلف المنافع اولان اشياده مهايات جايزدر مثلا
بر آتي ياولرده ساكن اولمق وبر آتي يرلري زراعت ايلمك كبي ولا تبطل المهايات بموت احدهما
ولا بموتهما يعني ايكي شريكك بيننده اولان مهايات بريسنك موتيله وياخود ايكيسنك موتيله
باطل اولمز زيرا منتقض وباطل اولسه استينافه محتاج اولوردي ولو طلب احدهما القسمة بطلت
ودخي ايكي شريكك بريسي قسمت طلب ايلسه مهايات باطل اولور يعني قسمت محتمل اولان شيده

كتاب المزارعة

مصنف رحمه بو كتابده مزارعه نك احكامني بيان ايدر مزارعه مفاعله در زراعتك
مصدريدر زرعدن مشتقدر كه حبه ترابه وضع ايدوب ستر ايلكدر واصطلاح شرعده هي عقد على
الزرع ببعض الخارج يعني مزارعه بر عقددر كه بر كمسنه يردن خارج اولان شيئك بعضيسنه زراعتي
ايتدرمكدر مثلا بر كمسنه بر كمسنه يه يردن حاصل اولان غله نك ثلثي ايله ياخود ربعي ايله استيجار
ايلكدر وهي فاسدة يعني تقدم ايدن تعريف ايله تعريف اولنان مزارعه فاسده در امام ابو حنيفه
قتنده زيرا حضرت رسول صلى الله عليه وسلم نهي بيورمشلردر زيرا يرده حاصل اولان مجهولدر وعندهما
جايز وامامين قتنده جايزدر وبه يفتى يعني امامين قولي ايله فتوى اولنور زيرا حضرت
رسول عم اهل خيبره كندو خرمالرنده وكندو يرلرنده حاصل اولان شيئك نصفي ايله ويرمشلر ايدي
وبو مسئله نك تفصيلي مطولاتده مفصل مسطوردر مراجعت اولنه قال الحصيري وابو حنيفه
هو الذي فرع هذه المسائل على اصوله لعلمه ان الناس لا يأخذون بقوله امام حصيري ديدوكي امام
ابو حنيفه در بو مسائلي كندو اصول قواعدي اوزره تفريع ايدوب تدوين ايلديسه ناسك كندو زماننده
قوليله عامل اولمدقلرينه عالم اولدوغي اجلدندر كه سلف تعامل ايليوب شريعت شريفه متواتره ومشتهر
ويشترط فيها صلاحية الارض للزرع يعني مزارعه نك صحتنه بر قاچ شيئك اشتراطي اولنمشدر
بريسي ارضك زراعته صالح وقابل اولمسيدر زيرا مقصود اولان حصول زرعدر واهلية
العاقدين وتعيين المدة وبريسي دخي مدتي بيان ايلمكدر وتعيين رب البذر وبريسي دخي رب
البذر اولان كمسنه يي يعني تخم صاحبي تعيين ايلمكدر مابينلرنده منازعه قطع اولنمق ايچون
وجنسه وبريسي دخي بذرك يعني زراعت اولنه جق تخمك جنسني بيان اولنمق كركدر
ونصيب الاخر وبريسي دخي اول بر آخرك يعني بذري اولميانك نصيبيني بيان ايلمكدر والتخلية
بين الارض والعامل واشتراط اولنان اشيانك بريسي دخي ارضي عامله تسليم ايليوب
تخليه ايلمكدر والشركة في الخارج واشتراط اولنان اشيانك بريسي دخي ارضدن خارج وحاصل
اولان شيده شريك اولمقدر زيرا مزارعه ابتدا اجاره وانتها شركتدر وتفسد ان شرط
لاحدهما قفزان معينة اما ايكي مزارعك برينه قفزان معينه يعني بر قاچ كيله تعيين اولنوب

شرط

شرط اولنسه مزارعه فاسده اولور زيرا جايزدر كه ارضدن بو قدر شيء بيتميه او ما يخرج من موضع معين
كالماذيانات والسواقي ودخي ايكي مزارعك برينه ارضك بر موضع معينده خارج اولان شيء
شرط اولنسه مزارعه فاسده اولور مثلا ماذيانات ايله كه كوچك ارقلر نه ايق صولر ودر وساقيه
ايله چيقان شيلري اشتراط ايلمك كبي زيرا احتمالدر كه بونلردن بر شيء حاصل اولميه وان يرفع قدر
البذر والخراج ويقسم ما بقي ودخي ايكي شريكك بريسي ارضدن چيقان شيدن بذر ايله
خراجك مقدارني دفع ايدوب باقيسيني قسمت ايلمسيني شرط ايلسه مزارعه فاسده اولور
زيرا احتمالدر كه شرط اولنان نده غيريسي چيقميه وان يكون التبن لاحدهما والحب للاخر ودخي
ايكي شريكك برينه اكندن چيقان صمان شرط اولنوب اول بر آخره حب شرط اولنسه مزارعه فاسده
اولور زيرا جايزدر كه اول حاصل اولان اكن بر آفت سببيله حبوبي تلف اولوب يالكز صماني قالمه او ان
يكون الحب بينهما والتبن لغير رب البذر ودخي اول ارضدن چيقان حبوبات ايكي شريكك
ما بينلرنده قسمت اولنوب وحاصل اولان صمان صاحب البذر اولان كمسنه نك غيريسنه اولمسي شرط
اولنسه مزارعه فاسده اولور زيرا مقتضاء عقدك خلافيدر او ان يكون التبن بينهما والحب لاحدهما
ودخي اول ارضده حاصل اولان صماني ايكي شريكك ما بينلرنده اولوب حبوبات ينه ايكيسنك
برينه اولمسي شرط اولنسه مزارعه فاسده اولور وان شرط الحب بينهما والتبن لرب البذر او شرط
رفع العشر صحت ودخي اول ارضدن چيقان حبي ايكي شريكك ما بينلرنده اولمسي وچيقان صمان بذر
صاحبنه اولمسي شرط اولنسه وياخود اول اكندن عشرك رفع اولنمسي مزارعه صحيح اولور اولكي صورتده
مقتضاء عقده موافقدر وايكنجي صورتده عشري رفع ايلمك جايزدر وان لم يتعرض للتبن فهو بينهما
واكر حين عقدده اول چيقان صمانه تعرض اولنوب ذكر اولنمزسه ينه ايكي شريكك ما بينلرنده
قسمت اولنور زيرا عادت بونك اوزرينه جاريدر وقيل لرب البذر وبر روايتده ديلديكه اول چيقان
رب البذر اولانكدر زيرا كندو بذرينك ثمره سيدر واجر الحصاد والرفاع والدياس والتذرية عليهما بالحصص
يعني اكن كلوب بيتشدكده حصادك يعني بچمكك اجرتي ورفاعك ترلادن خرمن يرينه كتورن كمسنه نك
اجرتي ودياسك يعني خرمن يرنده اكيني اوكوز ايله دوس ايدوب دوكن كمسنه نك اجرتي وتذريه نك يعني هوا ورمك
اجرتي ايكي شريكك اوزرينه درحصه لري اعتباريله فان شرط على العامل فسدت يعني بو ذكر اولنان
اشيانك اجرتلري نفس عقدده عامل اولان كمسنه نك اوزرينه شرط اولنسه مزارعه فاسده اولور زيرا
عقدك اقتضا ايلدوكي عقدلردر وعن ابي يوسف انه يصح وهو الاصح وعليه الفتوى امام ابو يوسفدن روايت
اولنديكه اول ذكر اولنانلرك شرط ايله صحيحدر وبو اقوالك اصحيدر وفتوى دخي بونك اوزرينه در وقول
مشايخ بلخك اختياريدر وشرط على رب الارض مفسد اتفاقا يعني ذكر اولنان اجرتلر رب الارض اولن

کمسه‌نك اوزرینه شرط اولنمیه عقدی افساد ایدر اتفاق ائمه ثلثه ایله وما قبل الادراك كالسقي
والحفظ وهو علی المزارع وان لم یشترط یعنی شول اشیا که ادراکدن اول لازم اوله مثلا
بری صومق واکینی حفظ وحراست ایلمك کبی مزارع اولان کمسنه‌نك اوزرینه‌در وعقده
اشتراط اولنمدیسه ده. واذا کان البذر والارض لاحدهما والعمل والبقر للاخر او الارض لاحدهما
والبقیة للاخر والعمل لاحدهما والبقیة للاخر صحت یعنی بذر ایله ارض ایکی شریکدن برینك
وعمل ایله اوکوز اول برشریکك اولسه یاخود برینك اولوب بقیه لوازم برینك اولسه یاخود عمل برینك
اولوب بقیه لوازم اول برینك اولسه مزارعه صحیح اولور وان کانت الارض والبقر لاحدهما والبذر
والعمل للاخر ویعنی ارض ایله بقر برینك اولسه وبذر ایله عمل برینك اولسه مزارعه باطل اولور وکذا
لو کان البذر والبقر لاحدهما والارض والعمل للاخر والبذر لاحدهما والباقی للاخر ویعنی بذر ایله
عمل ایکی شریکك برینك اولسه وارض ایله عمل اول برشریکك اولسه یاخود بذر برینك اولوب باقی لوازم
اول براخرك اولسه مزارعه باطله اولور وبو مسئله مختنعه بیری قسم واردر تأمل اولنه واذا صحت
فالخارج علی الشرط ویعنی اول مزارعه صحیحه اولوب اشتراط اولندوغی وجه اوزره واقع اولسه
امدی اول زراعتدن خارج وحاصل اولان عقدده اشتراط اولندوغی وجه اوزره تقسیم اولنور
زیرا المؤمنون عند شروطهم وارد اولمشدر فان لم یخرج شیء فلا شیء للعامل واکر اول ارضدن
برشیء چیقمز ایسه عامل ایچون نسنه یوقدر زیرا اشتراك خارج اولان شیده‌در خارج ایسه
معدومدر ومن ابی علی المضی بعد العقد اجبر الا رب البذر وشول کمسنه که بعد المعاقده معاقدی
اوندان یتشینکه اوزرینه مستمر ودائم اولمقدن ابا وامتناع ایلسه اول شیء اشلمکه جبر اولنور الا رب
البذر جبر اولنماز زیرا صاحبنك مزارعه غیر لازمدر وان فسدت فالخارج کله لرب البذر
ویعنی مزارعه فاسد اولسه اول ارضدن چیقان شیء صاحب البذر اولانك اولور زیرا کندو
ملکنك نماسیدر وللاخر اجر مثل عمله او ارضه واول براخر شریك ایچون کندو عملنك اجر مثلی
واردر واکر بذر عاملك ایسه رب الارض اولان کمسنه ایچون اجر مثلی واردر ولا یزاد علی ما
شرط یعنی قسمت اولنمق شرط اولنان مقدار کندن اوزرینه زیاده اولنمیه امام ابو حنیفه ایله
امام یوسف قتنده خلافا لمحمد امام محمد ایچون خلاف واردر یعنی قتنده اجر مثل واردر بالغا ما بلغ
وان فسدت لکون الارض والبقر فقط لاحدهما لزم اجر مثلها هو الصحیح ویعنی ایکی شریکك مابینده
واقع اولان مزارعه فاسده اولسه ارض ایله بقر ایکی شریکك برینك اولدوغیچون فقط ولارض ایله
بقرك اجر مثلی لازم اولور صحیح بودر وبعضیسی دیدیکه انجق ارضك اجر مثلی لازم اولور صحیح بودر وبعضی
دیدیکه انجق بقرك اجر مثلی لازم اولور واذا فسدت والبذر لرب الارض فالخارج کله حلال له ویعنی مزارعه

فاسده اولسه وحال بوکه اول بذر رب الارض اولان کمسنه‌نك اولسه امدی اول ارضدن خارج اولان
شینك جمله‌سی انکدر زیرا کندو بذرینك نماسیدر وان کان للعامل یتصدق بما فضل عن قدر بذره
واجر الارض واکر اول بذر عامل اولان کمسنه‌نك اولور ایسه امدی بذرندن زیاده وارضك اجرتندن
اجرتندن زیاده اولان فضل ایله تصدق ایلیه زیرا کندو بذرندن حاصل اولمشدر فاذا ابی رب البذر
عن المضی وقد کرب العامل الارض فلا شیء له حکما ویسترضی دیانة ویعنی صاحب بذر اولان کمسنه
اول ارضی اصلاح ایدوب حرث ایلمش ایدی امدی اول عامل اولان کمسنه‌یه برشیء یوقدر حکم وقضا جهتیله
اما دیانت جهتیله رب المال اولان کمسنه اول عاملی ارضا ایلیه وتبطل المزارعة بموت احدهما یعنی عقد
مزارعه ایکی شریکدن برینك موتیله باطل اولور وتفسخ بالاعذار کالاجارة ودخی عقد مزارعه اجاره
کبی اعذار ایله فسخ اولنور فتفسخ ان لزم دین محوج الی بیع الارض قبل نبات الزرع لا بعده مالم یحصد
امدی ویعنی رب البذر اولان کمسنه ارضنی اولان نباتك بتمسندن اول ارضنك بیعنه مؤدی وملزم
بر لازم الادا دین لازم اولسه مادام که اول اکین بچلمیه اول مزارعه منفسخ اولنور ولا شیء للعامل ان کان
کرب الارض او حفر النهر ویعنی اول عامل اولان کمسنه‌یه برشیء یوقدر اکر اول ارضی اصلاح ایدوب حرث
ایلمش ایسه ویاخود اول ارضده اولان انهاری تطهیر ایله فازوب اجرا ایلسه زیرا اتفاق ایلدکلری
کمسنه معدومدر وان تمت مدتها قبل ادراك الزرع فعلی العامل اجر مثل حصته من الارض حتی یدرك
یعنی چون مزارعه‌نك مدتی اکینك ادراکی اولوب یتشمسندن اول تمام اولسه عامل اوزرینه
کندو حصه‌سینك اجر مثلی واردر اول ارضدن اکین کلوب یتشنجیه دکین ونفقة الزرع علیهما بقدر
حصصهما یعنی ایکی شریکك زراعت ایلدکلری اکینك نفقه‌سی ایکی شریکك اوزرینه‌در حصه‌لری
مقداری وایهما نفق بغیر اذن الاخر ولا امر القاضی فهو متبرع ولیس لرب الارض اخذ الزرع بقلا یعنی
صاحب ارض اولان کمسنه‌یه جایز دکلدر که اول برده اولان اکینی تازه ایکن المق وان اراد المزارع ذلك
قیل لرب الارض اقلع الزرع لیکون بینهما او اعط قیمة نصیبه او انفق انت علی الزرع وارجع فی حصته
واکر مزارع اولان کمسنه ارضده اولان اکینی تازه ایکن المق مراد ایلسه صاحب ارض اولان کمسنه‌یه دینلورکه
رب البذر اولان کمسنه‌یه کندو نصیبنك قیمتنی ویر ویاخود ارضده اولان اکنه نفقه ومصرف ایله
حکم مزارع اولان کمسنه‌نك حصه‌سنه انفاق ایلدوکك شیء ایله رجوع ایله زیرا مزارع عملدن امتناع ایلسه
جبر اولنماز ولو مات رب الارض والزرع بقل فعلی العامل العمل الی ان یدرك یعنی چون رب الارض اولان
کمسنه وفات ایلسه وحال بوکه اول ارضده اولان اکن تازه اولسه امدی عامل اولان کمسنه‌نك اوزرینه
خدمت وعمل واردر تا که اول اکین یتشنجیه دکین زیرا عقدك معنی باقیدر وان مات العامل فقال
وارثه انا اعمل الی ان یستحصد فله ذلك وان ابی رب الارض اکر عامل اولان کمسنه فوت اولسه وارثی

بن مور ثم يرينه عمل ايدوب حزمت ايده‌رم تا كم اكر ينشوب بچلنجيه دكين ديسه كالعمل الملك لكن
واردر واكر رب الارض اولان كمسنه اول وارثك عمل ايلمسندن امتناع ايدوب ابا ايدرسه
زيرا رب الارضه بو خصوصده ضرر يوقدر

كتاب

بو كتاب مساقاتك بياننده‌در مساقات
مفاعله‌در لغتده ساقي دن مشتقدر كه صو ورمك معناسنه‌در واصطلاح شرعده هي دفع الشجر
الى من يصلحه بجزء من ثمره يعني مساقاتك معناسي بر باغچه‌نك شجرني اصلاح ايدوب تيمار ايدن
كمسنه‌يه حاصل اولان ثمره‌نك برجزءنه يعني برحصه‌سنه ويروب سپارش ايلكدر يصلحه ده اولان ضمير
من ثمره ده اولان ضمير شجره راجعدر وكالمزارعة حكما وخلافا وشروطا الا المدة فانه يصح بلا
ذكرها يعني ذكر اولنان مساقات حكمده وخلافده وشروطده تقدم ايدن مزارعه كبيدر
اما تعيين مدتده انكبي دكلدر امدي مساقات ذكر مدتسز صحيح اولور وتقع على اول ثمرة
تخرج يعني عقد مساقاتده ذكر مدت لازم دكلدر ديو بيان اولنمش ايدي اكر اويله اولسه ابتدا حاصل
اولوب چيقان ثمره‌نك اوزرينه واقع اولور زيرا يتشمسنك زماني معلومدر وفي الرطبة
على ادراك بذرها رطبه مصر اقليمنده برسيم تسميه اتدكلري سبزه‌در يعني مزبور رطبه‌ده مساقات ايلك
بذرنك يعني تخمنك يتشوب قوي اولمسنك زماننه دكين واقع اولور بيان مدته حاجت يوقدر
زيرا بذرك يتشمسي كبيدر ولو دفع نخيلا او اصولا رطبة ليقوم عليها او اطلق في الرطبة فسدت
وتفسدها ذكر مدة لا تخرج الثمرة فيها يعني هجه عقد مساقاتده ثمره يتشوب چقمايجق مدت
ذكر اولنسه مساقات فاسد اولور زيرا فوت اولمش غيري كه اول خارج اولان شيئده شريكلك اولمقدر
تفسدها ده اولان ضمير مساقاته راجعدر وان احتمل خروجها وعدمه جازت واكر اول
ثمره‌نك خروجنه وعدم خروجنه محتمل برمدت ذكر اولنسه مساقات جايز اولور فان خرج فيها
فعلى الشرط وان تاخر عنها فسدت وللعامل اجر مثله امدي ثمره ذكر اولنان مدتك اثناسنده
ثمره خارج اولوب ظهور ايلسه عقدده اشتراط اولندوغي وجه اوزره ومابينلرنده قسمت اولنور
واكر ذكر اولنان مدتدن تاخر ايلسه مساقات فاسد اولور وعامل ايچون اجر مثل واردر
عقد فاسد اولدوغي اجلدن عنها ده اولان ضمير مدته متعلقدر اولان ضمير عامله راجعدر وكذا
كل موضع فسدت فيه ودخي هر يرده كه معاقده فاسد واقع اولمش اوله اول عامل ايچون اجر
مثل واردر فان لم تخرج شيئا فلا شيء له واكر اول مساقات اولان شجرده ياخود ارضده
برشي بتمسه اول عامل ايچون شي يوقدر زيرا فتاليله ذاهب اولمشدر وتصح المساقات في النخل
والكرم والشجر والرطاب واصول الباذنجان يعني خرما اغاجنده وباغ اغاجنده وسبزه‌لرده
وباذنجان كوكلرنده مساقات صحيح وجايزدر زيرا هر كسه اكا محتاجدر فان كان في الشجر ثمر

يذهب بالعمل صحت والا فلا يعني حين عقدده اكر مساقات واقع اولان شجرده ثمر اولسه اكر اول
اجيرك عمل ايله زياده اولوب نما بولورسه مساقات صحيح اولور واكر زياده اولمز ايسه صحيح اولماز
وكذا في المزارعة لو دفع ارضا فيها بقل ودخي مزارعه‌ده حكم مساقاتده اولدوغي كبيدر يعني بركمسنه براخره
بر ارضي مزارعه ايلكن ايچون ويرسه واول ارضده بعض سبزه اولسه اكر اول سبزه اول اجيرك عملي ايله زياده
اولوب نما بولورسه مزارعه صحيح اولور واكر زياده اولمز ايسه صحيح اولمز وما قبل الادراك كالسقي والتلقيح
والحفظ فعلى العامل يعني شول شي كه ثمره ادراك اولوب يتشمسندن اول لازم اولمش اوله اغاجلري
صوارمق كبي وخرما اغاجلريني اصلاح ايدوب وذكرن انثي سنه قوشمق كبي وباغ وباغچه وحفظ وحراست
ايلمك كبي اول عامل اولان كمسنه‌نك اوزرينه‌در زيرا كندونك تمام عملندندر وما بعده كالجذاذ والحفظ
فعليهما وشول شي كه ادراك ثمره‌دن صكره لازم اوله ميوه قطع ايلمك كبي اول ايكيسنك اوزرينه لازم
اولور ولو شرط على العامل فسدت اتفاقا يعني شول شيئكه بعد الادراك ايكسنه لازم اولمش اوله هجه
يالكز عاملك اوزرينه شرط اولنسه اتفاق ايله مساقات فاسد اولور زيرا خلاف مقتضاء
عقددر وتبطل بموت احدهما يعني مزبوره مساقات متعاقدينك برينك موتيله باطل اولور زيرا
اجاره كبيدر فان كان الثمر خاما عند الموت او تمام المدة يقوم العامل او وارثه وان ابى الدافع او وارثه
امدي هجه متعاقدينك برينك موتنده شجره‌نك ثمره‌سي خام اولسه ياخود مدتك تمامي وقتنده ثمره
خام اولسه عامل اولان ياخود بونلرك وارثي اولان كمسنه اول ثمره‌نك اوزرينه قايم وملازم اولور تا كم بالغ
اولوب يتشنجيه دكين واكر اول واقع اولان كمسنه صاحب الارضدن ياخود بونلرك وارثلري امتناع
وابا ايدرسه ده فان ابى العامل او وارثه جزم الحمير الاخر او وارثه بين ان يقسموه على الشرط او
يدفعوا قيمة نصيبه او ينفقوا ويرجعوا على العامل كما في المزارعة يعني هجه عامل اولان كمسنه ياخود انك
عاملي اولان كمسنه اول خرمانك ثمره‌سني بسر ايكن يعني بيشل ايكن قطع ايلمك مراد ايلسه اول براخر ياخود
انك وارثي اولان كمسنه مخير اولور استرلرسه قطع ايده‌لر وما بينلرنده واقع اولان شرط اوزره قسمت
ايده‌لر واسترلرسه عاملك نصيبي قيمتني دفع ايدوب ويره‌لر استرلرسه اول ثمره‌نك اوزرينه لازم اولان
نفقه‌يي انفاق ايده‌لر صكره عامل اوزرينه رجوع ايده‌لر مزارعه‌ده بيان اولنور جايز اولدوغي كبي ولا تنفسخ بالعذر
يعني مساقات عذر شرعي سز فسخ اولنمز ومرض العامل اذا عجز عن العمل عذر وكذا كونه سارقا يخاف منه على الثمر
والسعف يعني عاملك مريض اولوب مساقاته عاجز اولمسي عذردر وهجه اول ثمره‌نك ياخود براغنك سرقه
اولنمسي خوفي اولسه ولو دفع فضاء مدة معلومة ليغرس ليكون الارض والشجر بينهما لا يصح يعني هجه بركمسنه
براخره اسعه برمدة معلومه يه دكين انى احيا ايدوب اچنده بر الآني اغاج غرس ايلسه ديو دفع ايدوب ويرسه واول دفع
اولنان قوارضي يله اچنده اولان شجر ايكيسنك ما بينلرنده اولمق شرطيله صحيح اولماز زيرا مستقبلده حاصل اولاجق
شيئك اشتراطي اولنمشدر والشجر لرب الارض وللغارس قيمة غرسه وعمله امدي شجر غرس اولنوب حاصل وموجود

اولدقدن صكره رب الارض اولان كمسنك اولور زيرا كنز ورضاسيله حاصل اولمشدر واول غارس اولان كمسنه ايجون كنزي غرس ايلدوكي شجرك قيمتي ايله كنز وعملنك اجرتي واردر

كتاب الذبائح

بو كتاب ذبح اولنه جق حيوانك احكامي بياننده در ذبائح جمع ذبيحه در حيواندن ذبح اولنان شيئك اسميدر ومعناي اصطلاحيسي مصنفك قوليله بيان اولنه در والذبح قطع الاوداج يعني ذبح شرعي ايكي طرفي يعني ايكي شاه طمرلري حلقوم ايله قطع ايلمكدر وتحل ذبيحة مسلم وكتابي ذمي او حربي يعني مسلم اولان كمسنك ذبيحه سي ودخي كتابي اولان كمسنك ذبيحه سي جايز وحلالدر كرك اول كتابي ذمي اولسون كرك حربي اولسون زيرا حضرت الله بيورر كه وطعام الذين اوتوا الكتاب حل لكم بيورمشدر شول شرطله كه حق تعالينك اسمين ذبح قصدنده ذكر ايدوب غيرينه ذكر ايتميه اما العياذ بالله نصرانيا اولان كمسنه باسم المسيح ويا خود يهوديا اولان كمسنه باسم العزير ديوب ذبح ايلسه حلال اولمز ولو امرأة او صبيا او مجنونا يعقلان يعني ذابح اولان كمسنه كرك امرأة اولسون كرك صبي اولسون كرك مجنون اولسون ذبيحه لري حلال وجايزدر صبي ايله مجنون تسميه وشرايط ذبحي تعقل ايدوب بيلمك شرطيله دراو اخرس او اقلف وكرك ذابح اولان كمسنه دلسز ويا خود سنتسز اولسون ذبيحه لري جايز وحلال اولور ولا ذبيحة وثني او مجوسي او مرتد يعني وثني اولان ومجوسي اولان ومرتد اولان كمسنه لرك ذبيحه لري حلال دكلدر زيرا بو مذكورلرك ملة معينه لري يوقدر او تارك التسمية عمدا ودخي تسميه قصدا ترك ايدن كمسنك ذبيحه سي حلال دكلدر زيرا حق تعالى حضرتلري ولا تاكلوا مما لم يذكر اسم الله عليه بيورمشدر فان تركها ناسيا يحل واكر تسميه سهوا ونسيان طريقيله ترك ايليه ذبيحه حلال اولور زيرا رفع عن امتي الخطاء والنسيان حديث شريفي وارد اولمشدر وكره ان يذكر مع الله غيره وصلا دون عطف يعني ذابح وقت ذبحده حق تعالينك اسميله غيرك اسمين وصل وعطفسز ذكر ايلمك مكروهدر بسم الله محمد رسول الله رفع لفظيله ديسه ودخي محمد ي جر ايله يا خود نصب ايله ديسه حرام اولور ديدر صاحب غاية البيان بو بيله نقل ايلمشدر وعطف ايله اولسه مثلا بسم الله وباسم محمد يا خود بسم الله ومحمد ديسه حرام وان يقول بسم الله اللهم تقبل من فلان ودخي ذابح اولان كمسنه بسم الله اللهم تقبل من فلان ديسه ذبيحه مكروه اولور زيرا تشريك واردر فان قال قبل الاضجاع او التسمية او بعد الذبح لا يكره يعني اكر ذابح اولان كمسنه اللهم تقبل قوليني قبل الاضجاع ويا خود قبل التسميه ويا خود بعد الذبح ديسه مكروه اولمز زيرا حضرت رسول ع م بعد الذبح اللهم تقبل هذا عن امة محمد ممن شهد لك بالوحدانية ولي بالبلاغ بيورمشلردر وان عطف حرم نحو بسم الله وفلان بالجر واكر اول ذابح اولان كمسنه حين ذبحده بسم الله وفلان ديسه لفظ فلانه جر ايله لفظة الله عطف ايلسه حرام اولور زيرا اشتراك واردر وكذا ان اضجع شاة

ويجي

بيتي وذبح غيرها بتلك التسمية ودخي بر ذابح اولان كمسنه بر شاتي اضجاع ايدوب تسميه ايلدوكدن صكره اول تسميه ايله بر غير شاة ذبح ايلسه واول ذبيحه حرام اولور زيرا تسميه اول شاتك اوزرينه واقع اولمشدر وان ذبحها بشفرة اخرى حلت واكر اول اضطجاع ايلدوكي شاتي بر غير خنجر اولوب تسميه ايلدوكي بچاغك غيريسيله ذبح ايلسه حلال اولور زيرا اختلاف اولنه اعتبار يوقدر وان رمى الى صيد وسمى فاصاب غيره اكل يعني بر كمسنه بر اوقي اوزرينه تسميه ايدوب بر صيده رمي ايلسه اوق دخي تسميه ايلدوكي صيدك غيريسنه ارشسه اكل اولنور زيرا معتبر اولان امر يا الارسال تسميه ايلمكدر وان سمى على سهم ورمى بغيره لا يؤكل واكر اول اوقه تسميه ايدوب غيريسيله رمي ايلسه اول صيد اكل اولنمز زيرا تسميه ايلدوكي اوق طوقنمدي والارسال كالرمي يعني كلب معلمي صيده اطلاق ايدوب ارسال ايلمك اوق آتمق كبيدر تسميه خصوصنده والشرط الذكر الخالص فلو قال اللهم اغفر لي لا تحل يعني ذبيحه نك اوزرينه تسميه ايلمك ذكر خالص شرطدر اكر بر صيادا اولان كمسنه اللهم اغفر لي ديوب رمي ايلسه اول صيد حلال اولمز زيرا اللهم اغفر لي ديمك دعادر ذكر خالص كلدر وبالحمد لله وسبحان الله يحل اما الحمد لله وسبحان الله ديمك ايله حلال اولور زيرا ذكر خالصدر الا تعظيم وحمدلر ودخي اقرب مقابحه الحمد لله ديوب ذبح ايلسه ويا خود رمي ايلسه حلال اولمز زيرا حمد ايلمك اقرب مقابحه واقع اولور ايسه اولان غير عطسه راجعدر والسنة نحر الابل وذبح البقر والغنم ويكره العكس ويحل يعني دوه بوغازلمده سنتدر نحر اولمقدر اسفل عنقده اولان طمرلري قطع ايلمكدر اوكوزده وقيونده سنت ذبح اولمقدر كه اعلاء عنقده اولان طمرلري قطع ايلمكدر وبونك اولنان صورتك عكسي يعني دوه يه ذبح واوكوز ايله قيونه نحر ايلمك مكروهدر حلال اولور مقصود اراقه دمدر حاصل اولمشدر اولور والذبح بين الحلق واللبة اعلى الحلق واسفله اوسطه يعني ذبح شرعي كه زكوة شرعيه در حلق ايله لبه كه كوكس صدر در مابيننده واقع اولنور كرك حلقك اعلاسنده اولسون كرك اوسطنده اولسون كرك اسفلنده اولسون جامع الصغيرده ولا بأس بالذبح في الحلق كله وسطه واعلاه واسفله واقع اولمشدر زيرا حديث شريفده الزكوة مابين اللبة واللحيين وارد اولمشدر وقيل لا يجوز فوق العقد وبر روايتده دينلديكه اعلا حلقومده اولان عقده نك اوزرينه ذبح جايز دكلدر والعروق التي تقطع في الزكوة الحلقوم والمري والودجان يعني زكوة شرعيه ده قطع اولنه جق طمرلر درت در بري حلقومدر كه نفسك مجراسيدر وبري مري در كه طعام ايله شرابك مجراسيدر وايكيسي ودجيدر بو غاز طمرلريدر وقان مجراسيدر بونلر درت طمرلردر وبلغني قطع ثلثة منها ايا كانت وبونلر اولنان طمرلرك اوجنك قطعي كفايت ايدر هر قنغيسي اولور ايسه وعن محمد لا بد من قطع اكثر كل واحد منها وامام محمد رضدن روايت اولنور كه ذكر اولنان طمرلرك هر برينك اكثري قطع اولنمق لابدر ودخي روايتدن الامام وهو قول الامام ابو حنيفه رض روايتدر وعند ابي يوسف لا بد من قطع الحلقوم والمري واحد الودجين وامام ابو يوسف قتنده حلقوم ومري طمرلريني وايكي ودجلردن برينى قطع ايلمك لازمدر وقيل معه ودخي دينلديكه امام محمد امام ابو يوسف ايله در يعني امام ابي يوسفك قولنه تابعدر ويجوز الذبح بكل ما افرى الاوداج وانهر الدم

ولو مروة او ليطة او سنا او ظفرا او قرنا منزوعين لا بالقائمين يعني ذكوة شرعيه هر اوداج طمرلريني قطع اليوب
قان اقيدوب اجرا ايدن آلت ايله جايز وصحيح اولور كرك اول آلت مروه يعني كنارلي طاش وكرك
ليطه يعني قامش وكرك ديش وكرك طرنق منزوع يعني يرلرندن قوپمش ومنفصل اولورلر
حالده اما قايم ومتصل اولسه لر جايز وصحيح اولمز حقنده نهي وارد اولدوغي اجلدن وندب
احداد الشفرة قبل الاضجاع يعني ذبح ايدن كمسنه يه سنتدر كه ذبح ايده جك حيوانى اضجاع ايتمزدن مقدم
شفره سيني يعني بچاغني احداد ايدوب بيليه زيرا حقنده وليحد احدكم شفرته وارد اولمشدر وكره
بعده وحيوانى اضجاعدن صكره بيلمك مكروهدر زيرا تعذيبدر وكذا جرها برجلها الى المذبح ودخي
ذبح ايده جك يره اياغندن سوروب چكمك مكروهدر زيرا تعذيبدر وكذا النخع ودخي بچاغني
بيوينه اولان ايلكه ايصال ايلمك مكروهدر زيرا حقنده نهي وارد اولمشدر وقطع الرأس ودخي ذبح
ايلديكي حيوانك باشني قطع اليوب برنده ايرمق مكروهدر زيرا تعذيبدن خالي دكلدر والسلخ
قبل ان تبرد ودخي حيوانك بوغزلنوب صوغومزدن اول درسيني يوزمك مكروهدر والذبح على القفا
ودخي حيوانى انسنده بوغزلمق مكروهدر زيرا خلاف سنتدر ويحل ان بقيت حية حتى قطعت
العروق والا فلا اكل يعني قفاده بوغزلنان ذبيحه اكر طمرلري قطع اولنجيه دكين صاغ
اولورسه حلال اولور ولزم ذبح صيد استأنس يعني اصلده وحشي اولوب صكره مستأنس
اولان صيدك ذبحي لازمدر مثلا جيران كبي تربيه اولنوب وحشي ايكن براوا الجنس متأنس اولسه
زكوة شرعيه يه محتاج اولور زيرا ذكوة ضروريه بو محلده منتفيدر وجاز جرح نعم توحش او تردى
في بئر او لم يمكن ذبحه يعني اصلده اهلي اولوب صكره وحشي اولان حيوانى خروج ايلمك ايله حلال
وجايز اولور وياخود بر قيويه ستردي اولوب دوشسه ويا اول قيونك ايچنده ذبح ايلمك ممكن اولمسه
جرح اولنجه جايزدر واو جرح انك زكوة شرعيه سي اولور ... او جرح ايله اولدوغي معلوم اولسه
ولا يحل الجنين بذكوة امه اشعر اولا وقالا يحل ان تم خلقه يعني حيوانك قارنندن اولان
جنينك انه سنك ذكاتي ذكاه اولميله حلال اولمز كرك اول جنينك قلي بتسون كرك
بتمسون امامين ديديلركه اكر خلقي تمام اولدیسه حلال اولور اولمادیسه اولماز

بو فصل

بعض حيواناتك حل وحرمتني بيان ايدر ويحرم اكل ذي ناب ومخلب من سبع او طير يعني
برتيجي بهايمدن ناب صاحبي يعني ازى ديشي اولان حيوانك اكلي حرامدر ودخي سباع طيردن
مخلب صاحبي يعني طرنغي اكري اولان قوشك اكلي حرامدر زيرا ابن عباس رضي الله عنه بيورر كه
نهى رسول الله عن كل ذي ناب من السباع واكل ذي مخلب من الطير ولو ضبعا او ثعلبا
يعني اول اكلي حرام اولان سباع سرتلان وثعلب ايسه ده حرامدر زيرا بونلرك دخي قوت ديكيا

٢٤

وحمر الاهلية والبغال ودخي حمر اهليه كه اهلي حمارلردر ودخي قاطرلردر اكلي حرامدر زيرا حضرت رسول ع م
حمر اهليه نك لحومني خيبر كوننده تحريم بيورمشدر بغال ايسه حميردن متولددر والفيل فيل دخي حرامدر
زيرا صاحب نابدر والضب ودخي ضب طاغ كلريدر فارسيده كا سوسمار ديرلر حرامدر زيرا خبائثدندر
واليربوع وابن العرس كلنجك ويكلريدر حرامدر زيرا سباع بهايمدن عد اولنمشدر والزنبور
والسلحفاة ودخي ايشك ارسي وقابلو بغه حرامدر زيرا خبائثدن عد اولنور والحشرات
ودخي سائر حشرات يلان وعقرب وبوجك وبونلره بكزر نسنه لر حرامدر زيرا بونلر خبائثدندر وكره
الغراب الابقع ودخي سياه قوزغون مكروهدر زيرا جيفه اكل ايدر طيوردندر والغداف والرخم والبغاث
ودخي غداف كه بيوك قوزغوندر كه اكا فارسيده كلاغ سياه بزرك ديرلر ودخي رخم كه بابا قوشيدر
وبغاث مكروهدر زيرا بونلر ذي مخلبدر جيفه يرلر والخيل تحريما في الاصح ودخي آتك كراهة تحريم ايله
مكروهدر امام ابو حنيفه قتنده زيرا آلت جهاددر وعندهما لا يكره لحم الخيل وامامين قتنده اكلي
مكروه دكلدر زيرا حضرت رسول ع م خيبر كوننده حمار اهليه نهي بيوروب آتلره اذن ويرمشلردر وحل
العقعق وغراب الزرع والارنب يعني قوشلر عقعق كه فارسيده كلازه ديرلر واكين سياه قوزغون
وطوشان حلالدر زيرا بونلر سباع طيردن دكلدر ولا يؤكل من حيوان الماء الا السمك بانواعه
كالجريث والمارماهي يعني حيوانات بحريه دن غيريسي ماكول دكلدر وبالق سائر انواعي ايله مارماهي
وجريث كبي جمله ماكولدر ولا يؤكل الطافي منه يعني صو ايچنده اولوب قرني اوزرينه منقلب اولان
بالق ماكول دكلدر وان مات بحر او برد ففيه روايتان واكر صو ايچنده اولان بالق حرارت ياخود برودت
سببيله اولورسه انده ايكي روايت واردر بر روايتده اكلي حلالدر وبر روايتده حرامدر ويحل هو والجراد
بلا ذكوة يعني بالق ايله چكرگه ذكاه سز اكل اولنماسي حلالدر زيرا ميتتان حلالان السمك والجراد وارد
اولمشدر ولو ذبح شاة ولم يعلم حياتها فتحركت او خرج منها دم حلت والا فلا يعني بر كمسنه بلمز بر شاة
ذبح ايدوب حركت ايلسه ياخود اندن قان چيقسه حلال اولور اكر حركت ايلميوب قان دخي چيقمسه حلال اولمز
وان علمت حلت مطلقا واكر ذبح قتنده حياتي معلوم اولوب بلنسه مطلقا كرك حركت بلنسون كرك بلنمسون
كرك قان خروج ايلسون كرك ايلمسون

مطلب

كتاب الاضحية

بو كتاب اضحيه بياننده در بوكا اضحيه
تسميه اولنمسي غالبا وقت ضحىده بوغزلنديغي ايچوندر واصطلاح شرعده بر مخصوص حيوانك اسميدر كه
بر مخصوص كونده نيت تقرب ايله ذبح اولنور هي واجبة يعني اضحيه اصح قول اوزره واجبدر زيرا
حضرت رسول ع م بيورر كه من وجد سعة فلم يضح فلا يقربن مصلانا وعن ابي يوسف سنة امام ابو يوسفدن
روايت اولنور كه سنتدر وقيل هو قولهما ودنيلديكه ابو يوسفك بو قولي امام محمد ايله ابو يوسفك قوللريدر
وانما تجب على حر مسلم مقيم موسر عن نفسه لا عن طفله يعني اضحيه انجق بر حر مسلم مقيم غني ... نفسي ايچون صاحب نصاب

اولاد بکسنه نک اوزرینه واجب اولورلکن ونفسندن اوتوری طفل صغیرینه وکذا عبدی و رقیق
کافر ومسلمان ومعسوا اولان بکسنه لرکن اوزرلرینه واجب اولمز زیرا حضرت علی رضی الله عنه لیس علی مسافر
جمعة والا اضحیة بیورمشدر وقیل یجب عنه ایضا وبر روایتده دنیلدیکه طفل صغیرک اوزرینه دخی اضحیه
واجبدر وقیل یضحی عنه ابوه او وصیه من ماله ودخی دنیلدیکه صبی ایچون باباسی یاخود وصیسی اولان بکسنه
لکن وما لنندن اضحی بیعنی بوغزلیه وامام محمد قتنده باباکز ومالندن اضحیه ایلیه فیطعم منها ما امکن
ویستبدل بالباقی ما ینتفع به مع بقائه امدی طفل صغیر ایچون اضحیه بوغزلنور وغنی فقیر یرجه اندن
ممکن اولان مقداری اکل ایدوب باقیسنه باباسی یاخود وصیسی اولان کمسنه بر منتفع به اولان شیئی
استبدال ایلیه مثلا ثوب وثوبه بنکزر شیئی کبی که طفل اندن منتفع اولمق ایچون منهاده اولان صغیر
اضحیه یه راجعدر بعده اولان ضمیر مع بقائه ده اولان ضمیر ما قبلنده اولان مایه راجعدر ودخی شاة اوبر
السبع بدنة بار باشترکن مع ستة فی بقرة او بعیر وکل یرید القربة وهو من اهلها ولم ینقص نصیب احد
احدهم عن سبع یعنی اضحیه ده کا نظر اولان قربان بر شاتدر یاخود بر بدنه در یاخود بر بدنه و یاخود بدنه نک
سبعیدر مثلا بر کمسنه التی نفر کمسنه ایله بر بقره ده یاخود بر بدنه ده شریک اولوب تضحیه ایلدکلری وجهله که
اول یدی نفر کمسنه نک هر بری تقرب مراد ایدوب اهلندن اولدیغی حر ومسلم اوله ودخی اول یدی نفر کمسنه نک
هر برینک نصیبی سبعدن ناقص اولمیه من اهلها ده اولان ضمیر قربه یه راجعدر فلو کان احدهم
نصیبه اللحم او کان کافرا او نصیبه اقل من سبع لا یجوز عن واحد منهم امدی یدی کمسنه بر بدنه ده یاخود بر بقره ده
شریک اولان کمسنه نک بریکنز ونصیبی اتی المق مراد ایلسه یاخود اول یدی نفرک بری کافر اولسه یاخود نصیبی
سبعدن اقل اولسه هیچ برینه جایز اولمز زیرا تقرب برندن متبعض اولمشدر مثلا بر رجل وفات ایدوب
بر اوغلینی وبر زوجه سینی ترک ایدوب اول رجلک بر بقره سی اولسه انی قربان ایلسه لر جایز دکلدر زیرا زوجه نک
حصه سی ثمندر ثمن ایسه سبعدن اقلدر زوجه نک حصه سی باطل اولور وبطلان ابنه سرایت ایدوب
جمله باطل اولور ویجوز اشتراک اقل من سبعة ولو اثنین یعنی بر بقره ده یاخود بر بدنه ده یدی نفردن
اقل اشتراک ایلمک جایزدر ایکی بیله اولورسه زیرا یدی جایز اولیجق اقلده بطریق الاولی درو شرکا
سکز اولسه جایز اولمز حصه نص اولمدیغی ایچلرینه و یقسم اللحم وزنا لا جزافا الا اذا خلط به اکارعه
او جلده یعنی یدی نفر کمسنه اشتراک اولوب بر بدنه قربان ایلسه لر اتنی میزان ایله قسمت ایلملر گتوره
قسمت ایلیه لر الا ایچی ایاقلرینی یاخود دریسیات ایله خلط ایلسه لر جایز وصفیتی اولور بیع اولور و دخی
کبی بر اولان ضمیر لحمه راجعدر اکارعه ده اولان ضمیر بدنه یه کا راجعدر ولو شری بدنة بنیة الاضحیة
ثم اشترک فیها ستة جاز استحسانا یعنی فقیر بر کمسنه قربان نیتی ایله بر بدنه اشترا ایلسه صکره اول

بونده اول کمسنه ایله التی نفر کمسنه شریک اولسه استحسانا جایز اولور وقیاس جایز اولماقدر زیرا ابتدادن
تقرب ایچون اشترا اولنمیدی ایدی حصه لری بیع اولنسه جایز دکلدر والاشتراک قبل الاشتراک احب یعنی بر بدنه
یاخود بقره ده اشتراک ایلمک احبدر واول وقتها بعد فجر النحر ولا یذبح فی المصر قبل صلوة العید یعنی
اضحیه نک اول وقتی نحر کوننده فجردن صکره در مصرده اولیجق عید نمازندن اول ذبح اولنمیه زیرا حضرت
رسول علیه السلام من ذبح قبل الصلوة فلیعد ذبیحته بیورمشلردر وبو شرط شول کمسنه لازمدر که اوزرینه
عید نمازی واجب اوله اما اهل قرادن اولسه فجر طلوع ایلدوکی کبی ذبح ایلیه وآخره قبل غروب الیوم
الثالث یعنی اضحیه نک آخر وقتی یوم ثالثک غروبندن اولدر واعتبر آخره للفقیر وضده والولادة
والموت یعنی فقیر ایله غنی حقنده وولادت وموت خصوصنده اضحیه نک آخر وقتی اعتبار اولنور
مثلا بر کمسنه ایام نحر کچدکدن اولنده فقیر اولوب ایام نحرده غنی اولسه واجب اولور ودخی بر کمسنه آخر ایام
طوغسه واجب اولور ودخی وفات ایلسه واجب اولمز واولها افضل یعنی ایام نحرک اولکی آخرندن
واوسطندن افضلدر ذبح ایلمک وکره الذبح لیلا یعنی اضحیه کیجه ایله ذبح اولنمق مکروهدر وجایزدر
زیرا احتماللدرکه کیجه غلط واقع اوله فان فات وقتها قبل ذبحها لزم التصدق بعین المنذورة حیة
یعنی اضحیه نک وقتی فوت اولوب کچسه واول ذبح اولنمسه اول عین منذور ایله حیة اولدیغی حالده
تصدق لازم اولور وکذا اشتراؤها فقیر للتضحیة ودخی فقیرک اضحیه ایچون اشترا ایلدوکی عین منذوره
ایله تصدق ایلیه زیرا وجوب فقیرک اوزرینه شرا ایله اولور والغنی یتصدق بقیمتها شراها او لا یعنی
غنی اولان کمسنه اول اضحیه نک قیمتی ایله تصدق ایلیه گرک انی شرا ایلمش اولسون گرک اولمسون زیرا
غنینک اوزرینه مجرد تقدر ایله واجب اولور وانما یجزی فیها الجذع الضأن یعنی اضحیه قیون نوعندن
مجزی وکافی اولان جذعدر جذع اکا دیرلرکه اوزرینه اکثر حول مرور ایلمش اوله ومبسوطده یعنی اوزرینه یدی
آی مرور ایلسه جایزدر والثنی فصاعدا من الجمیع قیوندن اولان ثنی اکا دیرلرکه بر سنه یی استکمال ایده
ایکی سنه یه داخل اولمش اوله کچیده و کوزده اکا دیرلرکه اوچنجی سنه یه داخل اولمش اوله دوه ده اکا
دیرلرکه بش سنه یی استکمال و التنجی سنه یه داخل اولمش اوله امدی ثنی وثنیدن یوقاری اولان
سائر حیوانات انواعندن کافی ومجزیدر ویجوز الجماء یعنی بویونوزی اولمیان قیون ایله تضحیه
ایلمک جایزدر والخصی خصی که ایکی طاشاغی چیقمش اوله جایزدر والثولاء ودخی ثولاء که مجنون دیر
تجی سموز اولسه والجرباء السمینة ودخی اویوز اولوب سموز اولان قیون ایله اضحیه جایزدر زیرا
اویوزلق دریده اولور اته کچمز لا العمیاء والعوراء والعجفاء التی لا تنقی ودخی کوزی اعمی اولان
قیون ایله وبر کوزی اعمی اولان قیون ایله ودخی عجفا شول ارقدرکه ارقلغندن کموکنده ایلکی اولمیه
بونلر ایله اضحیه جایز دکلدر والعرجاء التی لا تمشی الی المنسک ودخی منسکه یعنی ذبح محلنه یوریمکه

قادر اولمیان ایله اضحیه جایز دکلدر زیرا حدیث شریفده لا یجوز فی الاضاحی العوراء البین عورها
والمریضة البین مرضها والعرجاء البین ضلعها والکبیرة التی لا تنقی وارد اولمشدر ومقطوعة
الید والرجل وذاهبة اکثر العین والاذن والالیة ودخی ایکسکن یاخود ایاغی کسک یاخود
کوزینک اکثری ویاخود قویروغنک اکثری ذاهب ویا قویروغی ذاهب اولان اضحیه ایلمک جایز
دکلدر وفی ذهاب النصف روایتان یعنی بوذکر اولنان اعضانک نصفی ذاهب اولمقده ایکی
روایت واردر برنده جایز وبرنده جایز دکلدر وتجوز ان ذهب اقل منه یعنی قچن بوذکر اولنان
اعضانک نصفندن اقل ذاهب اولسه جایز اولور وقیل ان ذهب اکثر من الثلث لا یجوز وبر
روایتده دینلدیکه قچن ثلثدن اکثری ذاهب اولسه جایز اولماز وقیل ان ذهب الثلث لا یجوز
وبر روایتده دینلدیکه قچن ثلثی ذاهب اولسه جایز اولمز ولا یضر تعیبها من اضطرابها عند
الذبح یعنی قربانک ذبح وقتنده اضطراب وحرکتی سببیله عیبلو اولمسی ضرر ایلمز استحسانا
وان مات احد سبعة وقال ورثته اذبحوها عنکم وعنه صح یعنی قچن بر بقرده یاخود بر بدنه ده یدی
شریک اولان کمسنه لرک بری اولسه وارثی اولان کمسنه اول بقیه اولان التی نفر کمسنه یه سز بو بقره ده
کندو کزدن اوتوری وبندن اوتوری ذبح ایلیو دیسه جملسندن ذبح اولنمسی صحیح اولور زیرا
قصد تقرب جملسندن واقع وموجود اولمشدر وکذا لو ذبح بدنة عن اضحیة ومتعة وقران وقچن
برکمسنه بر بدنه اضحیه ومتعه وقراندن ذبح ایلسه صحیح اولور زیرا جملده مقصود تقرب در ویاکل
من لحم اضحیة ویطعم من شاء غنی وفقیر یعنی اضحیه صاحبی اولان کمسنه کندو اضحیه سندن اکل ایلیه
ودخی غنیلری وفقیرلری استدوکی کمسنه یه اطعام ایلیه زیرا حضرتدن کنت نهیتکم عن اکل لحوم الاضاحی
فکلوا منها وادخروا بیورلشلردر ویندب ان لا تنقص الصدقة عن الثلث یعنی مندوبدر وستقدر
تصدق ایلدوکی ثلثدن ناقص اولمیه ویندب ترکه لذی عیال توسعة علیهم ودخی صاحب عیال اولان
کمسنه اضحیه سیله ترک تصدق ایلمک مندوبدر ومستقدر عیالنه توسع ایچون ویندبان یذبح بیده
ان احسن والا یامر غیره ویحضرها ودخی صاحب اضحیه اولان کمسنه اضحیه سین کندو الیله ذبح ایلمک
مندوبدر اکر ذبحنه قادر ایسه واکر دکل ایسه غیر کمسنه یه امر ایلیه وکندوسی حاضر اوله ویکره ان
یذبحها کتابی یعنی مسلم اولان کمسنه کتابی اولان ذمی یه ذبح ایتدرمک مکروهدر ویتصدق
بجلدها او یعمل منه آلة کجراب او خف او فرو واول ذبح اولنان اضحیه نک دریسی ایله تصدق ایلیه
ویاخود انی جراب کبی وخف وکورک کبی انتفاع اولنجق بر آلت ایلیوب انکله انتفاع ایلمک حرام
دکلدر اوشترى به ما ینتفع به مع بقاء عینه کغربال ونحوه ویاخود اول دریله بر عینی باقی
منتفع به غیر مستهلک مثلا غربال والک وبخو کبی برشی اشترا ایلیه زیرا بدل مبدل منه نک حکمنده در

لاما یستهلک کخل وشبهه یعنی خل کبی وبوغره کبی مستهلک العین اولان اشیا اشترا
ایلمیه فان بدل اللحم او الجلد به تصدق به امدی اکر اول اضحیه نک اتیله یاخود دریسیله
بر مستهلک العین اولان شیئی استبدال ایلسه اول بدل ایله تصدق ایلیه ولو ذبح اضحیة
غیره بغیر امره جاز یعنی قچن برکمسنه بر غیر کمسنه نک اضحیه سین اذن سز ذبح ایلسه جایز اولور
استحسانا وقیاسده جایز دکلدر ولو غلطا اثنان فذبح کل شاة الآخر صح ولا ضمان یعنی
ایکی کمسنه اضحیه لری قرشوب انلردخی غلط ایدوب هر بریسی اول بر آخرک شاتنی ذبح ایلسه صحیح
اولور واوزرلرینه ضمان یوقدر زیرا هر بری وکیل شکلنده در وقیاسده جایز اولمامقدر ویتحالان
صلح هر بری اول بر آخر ایله حلال لشوب برائت ذمت ایدرلر وان تشاحا ضمن کل صاحبه
قیمة لحمه ویتصدق بها واکر بو ایکی کمسنه بری برینه مشاحه ایدوب مسامحه ایلمز ایسه هر بری
اول بر آخره کندو اضحیه سنک لحمنک قیمتنی تضمین ایدر وصکره اول قیمت ایله تصدق ایلیه
وصحت التضحیة بشاة الغصب دون شاة الودیعة وضمنها غصبا اولان شاة ایله تضحیه
ایلمک صحیحدر ودیعه اولان شاة ایله تضحیه ایلمک صحیح دکلدر وهر قنقیسی ذبح ایلسه ضامن
اولور اولکیده صحیح اولوب ثانیده اولمامقدر زیرا مغصوبه ملکیت وقت غصبده ثابته اولور

كتاب الكراهية

ودیعه ده ذبح ایلمکله غاصب اولور ودیعه ده ذبح ایلمکله غاصب اولور
مصنف رحمه الله بو کتابده مکروه وغیر مکروه اولان اشیایی بیان ایدر کراهیة لغتده ضد
رضا وضد اراده در وبعض متونده باب الحظر والاباحه ایله ایلشلردر زیرا حظر منع معناسنه در
وبو بابده حلال وحرام اولان اشیا ذکر بیان اولنور المکروه الی الحرام اقرب یعنی مکروه اولان شی
امام ابو حنیفه قتنده وامام ابو یوسف قتنده حرامه اقربدر زیرا اولیالرده متعارف قدر وعند محمد کل مکروه
حرام ولم یلفظ به لعدم القاطع وامام محمد قتنده مکروه محققدر نص قاطع بولنمدوغی ایچون
حرام ایله تلفظ ایلمدی یعنی انک اکل حقنده حرام لفظنی اطلاق ایلمدی

فصل في الاكل

بو فصل انسانک اکل ایلدوکی شینک احکامی بیاننده در منه فرض وهو ما یندفع به الهلاک
یعنی اکلدن بر نوع واردر که فرضدر وفرض شول مقداردر که انکله هلاکدن اولمقی دفع اولنه
زیرا بر کمسنه بقاسی اکل ایلمه راجع ایکن براده اکل وشربی ترک ایلیوب هلاک اولسه عاصی اولور
زیرا کندو نفسینی تهلکه یه القا ایلمش اولور ومندوب وهو ما زاد لیتمکن من الصلوة قائما ویسهل الصوم
یعنی اکلک بر نوعی دخی مندوبدر ومندوب شول مقداردر که فرض مقدارندن زیاده اوله کم صلاتی
قائم ایکن ادا ایلیه متمکن وصیامی دخی اوزرینه سهل واسان اوله ومباح وهو ما زاد فی الشبع
لزیادة قوة البدن واکلک بر نوعی مباحدر ومباح شول مقداردر که طوقلقدن صکره زیاده اولورکه

صلاتی قائم ایکی اما الجمهور متعلق وبدنک قوتی زیاده اولمق ایچون وبر نوعی اجر وگناه یوقدر
وحرام وهو الزاید علیه وبر نوعی دخی حرامدر حرام شول مقداردر که طوقلقدن زیاده اوله
وقوه بدن قصد ایلمیه زیرا اضاعة مالدر وهم نفسه مضردر الا ان قصد التقوی علی الصوم
او لئلا یستحی الضیف مگر تخمیع مقدارندن زیاده اکل ایلدوکی صوم ایچون قوت بولمق ایچون
اوله ویاخود یاننده قونغی اولسه حجاب ایلمامک ایچون ایسه اول حیله باکی یوقدر لکن عقلا
وشرعا مذموم اولان افعالدندر ولا یجوز الریاضة بتقلیل الاکل حتی یضعف عن العبادة
یعنی ترک غدا ایله وتقلیل اکل ایله تا کم تا کم عبادت ایلمدوه ضعف اولنجیه دکین ریاضت ایلمک
جایز دکلدر زیرا ترک عبادت جایز دکلدر اکا موری اولان شیء دخی جایز دکلدر ومن امتنع
من اکل المیتة حال المخمصة او صام ولم یاکل حتی مات اثم یعنی شول کمسنه که مخمصه حالنده
یعنی اجلق زماننده میته یمکدن امتناع ایدوب توقف ایلسه ویاخود صایم اولوب نیته ایله
تا موتنه دکین اثم وگنهکار اولور زیرا کندو نفسینی اتلافه ایلمشدر بخلاف من امتنع من
امتنع من التداوی حتی مات اما خسته اولوب دوا استعمال ایلمدن امتناع وتخلف ایدوب
فوت اولسه اول تقدم ایدن مسئله نک خلافیدر یعنی اثم اولماز زیرا دوانک اکا شفا اولدوغی
معلوم دکلدر ولا باس من التفکه بانواع الفواکه یعنی انواع تفکه لا باس در زیرا حضرت الله کلوا
من طیبات ما رزقناکم قول شریفی واردا اولمشدر وموضع اخرده لا تحرموا طیبات ما احل الله لکم
قول شریفی واردا ولمغله انواع عنوه میوه اکل ایلمک لا باس در وترکی افضل انواع فواکه ایله
تفکهی ترک ایلمک افضلدر وافضل اولمسی حق تعالینک اذهبتم طیباتکم فی حیوتکم الدنیا
قول شریفنه داخل اولمقدن خوفدر واتخاذ الاطعمه سرف بر قاچ نوع طعام اتخاذ ایلمک اسرافدر
ومسح الاصابع والسکین بالخبز ووضع المملحة علیه مکروه وبر طعام یه یاخود بچاغی اتمکه مسح
ایدوب سلمک مکروهدر وطوزلغی اتمک اوزرینه وضع ایلمک مکروهدر زیرا نبی م اکرموا الخبز
فانه من برکات السموات والارض فی اوله ولحمد لله فی اخره طعام یمکک سنتی اولنده بسم الله الرحمن الرحیم
دیمکدر اخرنده الحمد لله دیمکدر وبو بابده نبی م بیورمشدر که ان الله یرضی عن عبده المؤمن اذا قدم
الیه الطعام ان یسمی الله فی اوله ویحمد الله فی اخره حدیث شریفی واردا ولمشدر وغسل الیدین قبل
وبعد سنة الطعام ینفی الفقر وبعده ینفی اللمم حدیث شریفی واردا ولمشدر وبو محلده وضو ایله
مراد غسل یدیندر ویبداء بالشاب قبله وبالشیوخ بعده طعامدن اول غسل یدینه شاب ایله
باشلنه طعامدن صکره قوجه لر باشلنه ولا یحل لبن الاتان لبن حماری ایچمک بعضلره حلال دکلدر
یعنی اشک سودینی ایچمک حلال دکلدر اتان دیشی اشک دیرلر وقسراغک سودینی ایچمک کرده ددر

ابو

ابو حنیفه قتنده وفتاوای قاضیخانده مذکوردر که جلاله اکلی دخی تمز وسودی دخی ایچلمز زیرا نبی م جلالهنک
اتی وسودندن نهی بیورمشلردر جلاله شول حیواندر که جیفه ونجاسات اکلنه معتاد اوله اول مقوله حیوانی
حبس ایلمک لازمدر کتاب فوائدده مدت حبس تقدیر اولنوب مثلا دوه بر آی ویا قرق گون واوکوزی
یگرمی گون وقیونی اون گون وطاوغی اوچ گون حبس اولنوب بعده ذبح اولنه ولا یحل بول الابل دوه نک
بولی حلال دکلدر ابو حنیفه قتنده وابو یوسف قتنده تداوی ایچون حلالدر حدیث عرنیه تمسک
ایلمشدر ولا یجوز استعمال اناء ذهب وفضة للرجل والمرأة التون وگمش چناقدن استعمال ایلمک
ار وعورت ایچون حلال دکلدر اناء دیمکله هر نه مقوله ظرف اولورسه اولسون استعمال حرامدر قال النبی م
ان الذی یاکل ویشرب فی اناء الذهب والفضة انما یجرجر فی بطنه نار جهنم رواه مسلم جرجره ارکک
دوه نک صوتنه دیرلر یجرجر نک معناسی نار جهنم اول کمسنه نک بطننده دوه نک صوتی کبی صوت ایدر
دیمکدر وحل استعمال اناء عقیق وبلور وزجاج ورصاص عقیق وبلور وزجاج ورصاصدن یاپلمش انادن
استعمال حلالدر شافعی قتنده مکروهدر موجب تفاخر اولمغله

مطلب

فصل فی الکسب

بو فصل کسبک
احوالی بیاننده در زیرا کسب حقنده نبی م طلب الکسب فریضة علی کل مسلم بیورمشدر انبیاء
عظام ع م اکتساب ایدرلردی حضرت آدم زراعت ایدردی وحضرت نوح ع م نجارلق ایدردی وحضرت
ابراهیم ع م بزاز ایدی وحضرت داود زره اشلردی وحضرت سلیمان ع م خرما لغندن زنبیل
اشلردی وحضرت زکریا ع م نجار ایدی وصدیق بزاز ایدی وعمر صختیان اشلردی وعثمان طعام
الوب بیع ایدردی وتجارت ایدردی وعلی اکتساب ایدردی وبر یهودی نفسینی اجاره یه ویردیکی محققدر
وبنی م کنان الله تعالی یقول یا عبدی حرک یدک انزل علیک الرزق حدیثی کسبه دالدر افضله
الجهاد کسبک افضلی جهاددر زیرا جهادده کسب ایله اعزاز دین جمیع ایلمک فعلی واردر ثم التجارة جهاددن
صکره افضل کسب تجارتدر زیرا نبی م التاجر الصدوق مع الکرام البررة بیورمشدر وموضع اخرده ان الله
یحب التاجر الصدوق بیورمشلردر ثم الحراثة اندن صکره افضل کسب اکنجیلکدر زیرا نبی م الزارع یتاجر
ربه بیورمشدر وموضع اخرده اطلبوا الرزق تحت خبایا الارض بیورمشدر وبر موضعده دخی ما ذرع
او غرس مسلم شجرة فتناول منها انسان او دابة او طیر الا کانت له صدقة ثم الصناعة اندن صکره صناعتدر
نبی م صنعتده تحریض ایدوب الحرفة امان من الفقر بیورمشلردر ومنه فرض وهو قدر الکفایة لنفسه وعیاله
وقضاء دیونه کسبدن بعضیسی فرضدر وفرض اولان کسب نفسی ایچون وعیالی ایچون ودینی قضاسی ایچون
کفایت ایده جک مقداریدر ومستحب وهو الزیادة علیه کسبدن بعضیسی مستحبدر ومستحب قدر کفایه اوزرینه
زیاده اولان مقداردر لیواسی به فقیرا ویصل به قریبا اول زیاده ایله فقیره معاونت ویارلق ایلمک ایچون
ویاخود قرینه صله رحم ایلمک ایچون یعنی اقربا وتعلقاتنه معاونت ایچون اولان زیاده مستحبدر زیرا نبی م
الناس عیال الله فی الارض واحبهم الیه انفعهم لعیاله بیورمشلردر بو حدیث شریفی موجبنجه فقرا وضعفایه

معاونت وصدقه واحسان ایچون قدر کفایه‌دن زیاده کسب ایلمك مستحبدر ومباحدر وهو الزیادة للتجمل
وکسبدن بعضیسی مباحدر اول مباح اولان شول زیاده‌در که اظهار زینت وتنعم ایچون اوله اول مقوله
زیاده‌لك مباحدر زیرا نبی علیه السلام نعم المال الصالح للرجل الصالح بیورمشلردر وموضع آخرده من طلب الدنیا
حلالا استعفافا لقی الله ووجهه کالقمر لیلة البدر بیورمشلردر وحرام وهو الجمع للتفاخر والبطر وان کان
من حل وکسبدن بعضیسی حرامدر وحرام اولان شول مال کسب ایدرکه تفاخر وشاشلق ایچون جمع اوله
اگر اول کسب حلالدن دخی اولورسه ذکر اولنان شیئلر ایچون جمع اولنمق حرامدر زیرا نبی علیه السلام من طلب الدنیا
مفاخرا مکاثرا لقی الله وهو علیه غضبان حدیثی وارد اولمشدر وینفق علی نفسه وعیاله بلا اسراف ولا
تقتیر کسب ایلدوکی مالدن اسراف ایتمز وتقتیر ایتمز کندو نفسنه وعیالنه انفاق ایلیه حق تعالینك
والذین اذا انفقوا لم یسرفوا ولم یقتروا وکان بین ذلك قواما قول شریفی وارد اولمشدر ومن قدر
علی الکسب لزمه وشول کمسنه که قادر اوله اول کمسنه‌یه کسب ایلمك لازمدر وان عجز عنه لزمه السؤال
اگر کسبدن عاجز اولورسه اول کمسنه‌یه سؤال لازم اولور زیرا سؤال اکل میته گبیدر السؤال آخر کسب العبد
بیورمشلردر فان ترك حتی مات اثم اگر سؤالی ترك ایدوب فوت اولسه اول کمسنه آثم اولور زیرا نفسنی تهلکه‌یه
القا ایلمشدر [illegible] سؤال ذلت دکلدر حق تعالینك حضرت موسی وصاحبندن بطریق
الاخبار انهما اتیا اهل قریة استطعما اهلها قول شریفی حقنده عاجز اولدقده سؤاله دلیلدر وان عجز عنه
واگر سؤالدن دخی عاجز اولورسه یفترض علی من علم به ان یطعمه او یدل علیه من یطعمه اول عاجزی اطعام ایلمك
وارده شول کمسنه‌نك اوزرینه که سؤالدن عجزینی بیله ویا خود اطعام ایلمکه قدرتی یوغیسه اطعام ایده‌جك
کمسنه‌یه دلالت ایلیه واگر احوالنه واقف اولدقدن صکره قدرتی وار ایکن کندوسی اطعام ایلمیوب وقدرتی
یوغیسه آخره دلالت ایلمیوب اول عاجز موته اصابت ایدرسه کناهده شریك اولور زیرا نبی علیه السلام
ما آمن من بات شبعانا وجاره جائع طاو بیورمشلردر وموضع آخرده ایما رجل مات جیاعا بین اقوام
اغنیاء فقد برئت عنهم ذمة الله وذمة رسول الله بیوردیغی محققدر ویکره اعطاء سؤال فی المسجد
مسجدده سؤال ایدن [illegible] اولورسه سائلك [illegible] ناصر ونصاری [illegible] اولورسه
مصدره [illegible] فاعل [illegible] وارد اولمشدر که ینادی یوم القیمة لیقم مبغوض الله تعالی فیتقدم
سؤال المسجد وقیل ان کان لا یتخطی رقاب الناس ولا یمر بین یدی المصلی لا یکره ودیلنجی اگر سائل
ناسك بیونلری اوزرندن تجاوز ایلمیوب ونماز قیلنلرك اوکلرندن مرور ایلمزایسه مکروه دکلدر
ومختار اولان دخی بودر زیرا حضرت رسول زماننده مسجدده سؤال ایدرلردی وروایت اولندیکه علی رضی الله عنه
صلوتده ایکن خاتمنی تصدق ایلمشدر وبو وجهله تصدق ایلدیکی اجلدن حق تعالی ویؤتون الزکوة وهم
راکعون قول شریفی ایله مدح ایلمشدر وفتاوی قاضیخانده قال ابو نصر من اخرجهم عن المسجد رجوت ان یغفر له
باخراجهم وبعض علما دیمشلردر که من تصدق بفلس فی المسجد یوم الجمعة ثم تصدق بعده بسبعین فلسا

ایکی

ایکی کفارة لذلك الفلس الواحد خلف بن ایوبدن روایت اولنمشدر که انه قال لو کنت قاضیا
لا اقبل شهادة من تصدق علی هؤلاء فی المسجد الجامع ولا یجوز قبول هدیة امراء الجور ظالم اولان
بکلرك هدیه‌سی قبول اولنمق جایز دکلدر زیرا غالب احتمال ماللری حرام اوله الا اذا علم ان اکثر ماله
من حل الا که اکثر اموالی حلالدن اولدوغی معلوم اوله مثلا صاحب تجارت وصاحب زرع اوله
وحاصل ایلدوکی اکثر مالی بو مقوله کسبدن اولورسه هدیه‌سنی قبول ایلمك لا بأس در ولا یکره اجارة
بیت بالسواد لیتخذ بیت نار او کنیسة او بیعة او یباع فیه الخمر کوینده براوی بیت نار ویا خود
کنیسه ویا خود بیعه اتخاذ ایدوب اجاره‌یه ویرمك ویا خود اول بیتده خمر بیع اولنمق ایچون
اجاره‌یه ویرمك مکروه دکلدر ابو حنیفه قدس سره وعندهما یکره امامین قدس سرهما مکروه اولور زیرا
معصیته اعانتدر نته‌کم حق تعالینك تعاونوا علی البر والتقوی ولا تعاونوا علی الاثم والعدوان
قول شریفی موجبنجه معصیته اعانت ایدوکی قیتی ظاهردر ابو حنیفه ایچون دلیل بودر که اجاره بیتك
منفعتی اوزرینه‌در بونده معصیت مستاجرك فعلنده‌در ومختار اولان قول دخی بودر ویکره
فی المصر اجماعا شهرده اولان بیتی ذکر اولنان وجه اوزره اجاره‌یه ویرمك مکروه‌در وکذا فی سواد
غالب اهله الاسلام شهرده مکروه اولدوغی گبی اهل اسلامی غالب اولان قریه‌ده دخی مکروه‌در ومن حمل
الذمی خمرا باجر طاب له الاجر شول کمسنه که اجرت ایله ذمینك خمرینی کتورسه اول اجرت اکا [illegible]
ابو حنیفه قدس سره وعندهما یکره امامین قدس سرهما مکروه‌در زیرا معصیته اعانتدر حضرت رسول
صلی الله علیه وسلم خمر ایچون اون شیئه لعنت ایلمشدر وحاملها والمحمول الیه لفظ شریفلری اول عدده
اولان اون عدده دندر امام اعظم قدس سره حمل اوزرینه اجاره معصیتدن دکلدر انجق معصیت فاعل
مختارك فعلیدر که شربدر معصیت اندن در ولا بأس بقبول هدیة العبد التاجر واجابة دعوته
واستعارة دابته عبد تاجرك هدیه‌سنی قبول ودعوتنه اجابت ودابه‌سنی استعاره لا بأس در
ویکره کسوته ثوبا واهدائه احد النقدین عبد تاجرك کسوه یعنی که ثوب اولیه التوندن وکموشدن
اولان هدیه‌سنی قبول ایلمك مکروه اولور وقیاس بو ایدیکه ذکر اولنانلرك کلیسنده جایز اولمیه زیرا هدیه
تبرعدر عبد ایسه اکا اهل دکلدر ولکن قلیلده ضرورت ایچون استحسانا تجویز اولندیکه سلمان
فارسی معتق اولمزدن مقدم نبی علیه السلام هدیه ویردکده قبول ایتمشلردر وبریره‌نك دخی مکاتبه ایکن هدیه‌سنی
قبول بیورمشلردر حتی اول محلده هو لها صدقة ولنا هدیة بیورمشلردر ونبی علیه السلام مملوکك دعوتنه
اجابت ایلمشدر واصحاب کرام دخی دعوت ایدرلردی ابی اسیدك عبدی اولان ابو سعید [illegible]
اصحاب رسول الله‌دن برجماعتی دعوت ایلدیلر حال بوکه اول کونده برعبد ایدم دیو روایت ایلمشدر
اما ثیاب ودراهم دونا یرضا اثر وارد اولمامغله ابطال اوزرینه باقیدر قالدی ویقبل فی المعاملات
قول الفرد ولو انثی او عبدا او فاسقا او کافرا کقوله شریت اللحم من مسلم او کتابی فیحل او مجوسی فیحرم
معاملاتده بر آدمك قولی مقبول اولور اگر اول فرد خاتون ویا عبد ویا فاسق ویا کافر اولسون

تربیت الحکم من مسلم او کتابی قول کبی بو قدر برجه فرق کن قوللری حلال اولور و تربیت مع مجوسی قوللری دخی
حرام اولور و قول العبد والامة والصبی فی الهدیة والاذن عبدک و جاریه نک و صبینک قوللری هدیه ده
واذن نوع قبول اولنور مثلا عبد و امه و صبی حضرتی بری بر هدیه کتوروب فلان سکا بونی کوندردی دیسه
قبولی حلال اولور و بن تجارته مأذونم دیسه قوللری قبول اولنور و شرط العدل فی الدیانات دیاناتده
عدلی شرط قلندی زیرا فاسق دیاناتده متهمدر و کافر و صغیر دخی متهمدر کالخبر عن نجاسة الماء نجاسته
ماء دن خبر کبی فیتیمم ان اخبر بها مسلم عدل ولو انثی او عبدا اگر صونک نجس اولدیغنی بر مسلم عدل اخبار ایلسه
اول کمسنه ابدست الیوب تیمم ایدر اگر اخبار ایدن عورت یاخود عبد دخی اولورسه تیمم ایدر و یتحری
فی الفاسق والمستور اگر اخبار ایدن فاسق ویا مستور الحال اولورسه تحری ایلیه ثم یعمل بغالب رایه
اندن صکره غالب رایی ایله عمل ایلیه اگر اخبار ایدن کمسنه خبرنده صادق ایدوکنه ظنی غالب اولورسه
تیمم ایلیه اگر ظنی غالبی کذب ایسه ابدست الوب تیمم ایلمیه و لو اراق فتیمم عند غلبة صدقه اگر تحری ده
دینلو صویی دوکسه اخبار ایدننک صدقنک غلبه سی قتنده اول کمسنه تیمم ایدر و یتوضأ و یتیمم عند
غلبة کذبه اگر صویی دوکمیوب اخبار ایدننک کذب غلبه سی قتنده اول صودن ابدست الور و تیمم ایدر
کانه احوط اولان بودر حاصل کلام کذب و صدقدن هر قنغی طرفی غالب اولورسه انکله عمل اولنه

فصل فی اللبس بو فصل لبس بیاننده در الکسوة منها فرض کسوه دن بعضیسی فرضدر وهو
ما یستر العورة و یدفع ضرر الحر والبرد فرض اولان شول مقداردر که عورتنی ستر ایلیه و حرارت
و برودتک ضررینی دفع ایلیه زیرا حق تعالینک خذوا زینتکم عند کل مسجد قول شریفی واقع اولمشدر
معنای شریفی ما یستر عورتکم عند الصلوة دیمکدر والاولی کونه من القطن والکتان بین النفیس
والخسیس اولی اولان کسوه دن البسه دخی نفیس ایله خسیس ما بیننده بنبه دن ویا کتاندن
اوله نفیسدن نفسه عجب کلمامک ایچون خسیسدن احتقار اولنماملق ایچوندر زیرا نبی م ایکی شهرتی
نهی بیورمشلردر بری لباسی غایت نفیس اولمقدن و بری غایت خسیس اولمقدن و مستحب وهو الزیادة
لاخذ الزینة واظهار نعمة الله تعالی لباسک بر نوعی دخی مستحبدر و مستحب اولان عورتینی ستر و حرارت
و برودتی دفعدن صکره شول لباس زائددر که زینت ایچون اخذ اولنه و دخی حق تعالینک نعمتی
اظهار ایچون اوله زیرا نبی م ان الله یحب ان یری اثر نعمته علی عبده بیورمشلردر و حق تعالینک
نعمتلرن واما بنعمة ربک فحدث واقع اولمشدر و مباح وهو الثوب الجمیل للتزین کسوه نک
بعضیسی مباحدر و مباح اولان شول ثوب جمیلدر که جمعه و عیدده و مجامع ناسده تزیین
ایچون کیله روایت اولنور که نبی م دورت بیک قیمتلو بر جبه سی وار ایدی یوم عیدده کیرلردی
و مکروه وهو اللبس للتکبر کسوه نک بعضیسی مکروهدر و مکروه اولان شول لباسدر که تکبر
ایچون کیله و یستحب الابیض والاسود بیاض و سیاه کسوه کیمک مستحب اولور زیرا نبی م خیر ثیابکم
الابیض بیورمشلردر و مواضع اخرده ان الله یحب الثیاب الابیض بیورمشلردر و روایت

صحیح الم

مطلب

صحیح الم مرویدر که رسول اکرم مکه مکرمه نک فتحی کوننده سیاه جبه کیوب و سیاه عمامه صارمشلردر
و یکره الاحمر والمعصفر قرمزی و عصفور ایله بویانمش لباس مکروه اولور زیرا رسول ا م نهی بیورمشلردر
والسنة ارخاء طرف العمامة بین کتفیه قدر شبر سنت اولان عمامه نک بر طرفینی بر قریش مقداری
کتفین بیننده ارخا ایلمکدر زیرا نبی م بو وجهله اتمشلردر و بیورمشلردر که رکعتان مع العمامة خیر من سبعین
بغیرها و قیل الی وسط الظهر و قیل الی موضع الجلوس و دینلدیکه طرف عمامه یی ارقه نک وسطنه دکین
ارخا ایدر و دخی دینلدیکه موضع جلوسه دکین صالیویرمکدر لکن احادیث شریفه و کتب فقهیه ده اصح
روایت بین الکتفین صالیویرمکدر واذا اراد تجدید لفها نقضها کلفها یعنی عمامه نک جدیدا
صارلمسنی مراد ایلسه صارلدیغی وجهله بوزا دبرادفعة بوزوب یره القا ایلمیه
فعل ایدلر و یحل للنساء لبس الحریر ولا یحل للرجال نسا ایچون حریر کیمک حلالدر اما
رجال ایچون حلال دکلدر زیرا ابوموسی اشعریدن روایتدر که ان النبی م احل الذهب والحریر
للاناث من امته و حرم علی ذکورها و عمر رضی الله عنه غزادن کلان عسکرک استقباله چیقوب
و عسکر اسلام دخی غنائم ایله مغتنم اولوب حریر لباسلر کیمشلردی و قتاکه عمر رضی الله عنه
انلره نظر ایلدکده اوزرلرنده حریر لباسلر کورمکله انلردن اعراض ایلدی عسکر اسلام دیدیلرکه
یا عمر نیچون بزدن اعراض ایلدک حضرت عمر بیوردیکه اوزریکزده اهل نار ثیابنی کوردکم ایچون
اعراض ایلدم الا قدر اربع اصبع کالعلم الا دورت برمق مقداری حرام دکلدر علم کبی اول مقدار حریره
رخصت ویرلمشدر زیاده سی حرامدر و لا باس بتوسده حریردن یصدق ایلمک لا باسدر
وافتراشه حریر دوشک لا باسدر ابوحنیفه قتنده خلافا لهما امامین ایچون خلاف واردر
زیرا حذیفه دن رضی الله عنه روایت اولنمشدر که ان النبی صلی الله علیه وسلم نهی ان نشرب فی انیة الذهب
والفضة وان ناکل فیها وعن لبس الحریر والدیباج وان یجلس علیه رواه البخاری و قال سعید بن ابی
وقاص لان اتکئ علی جمر الغضا احب الی من ان اتکئ علی مرافق الحریر ابوحنیفه ایچون لا باس اولمسنه دلیل ماروی
ان النبی م جلس علی مرفقة حریر وابن عباس حضرتلرینک بساطی اوزرنده حریر یصدق وار ایدوکی روایت
اولنمشدر و لا باس بلبس ما سداه ابریسم ولحمته غیره ارشی ابریشم اولوب ارغاجی غیر اولان ثوبک
کیمسی لا باسدر سدا ابزک ارشنه دیرلر لحمه دخی ارغاجنه دیرلر لحمه فتح لام ایله جایزدر و عکسه لا یلبس الا
فی الحرب ارغاجی ابریشم اولوب ارشی غیری اولان ثوب کیلمز الا جنکده کیلور زیرا اعتبار ارغاجه در
زیرا جنکده کیمک ضرورتدر و سلاحک مضرتنی زیاده دفع ایدر و یکره لبس خالصه فیها و حریرک صافی
حریر کیمک مکروهدر ابوحنیفه قتنده خلافا لهما امامین ایچون خلاف واردر انلرک دلیلی نبی م حریر
حریر و دیباج کیمکه رخصت بیوردیغی روایتدر زیرا حربده ضرورت واردر حریر خالصه ده مضرت
سلاح دفعنده واحد ابریشملو کوریبور و ابوحنیفه ایچون دلیل لبس حریری نهی ایدن نصوص وارده نک
اطلاقیدر بر حالده لا باس اولماملق تفصیله بو قدر ضرورت ایسه ارغاجی حریر او مخلوط اولان

دخي ديبع اولور حرير خالص احتياجه قالمز ويجوز للنساء التحلي بالذهب والفضة لا للرجال
نسا ايچون التون وكومش ايله تحلي يعني بزنمك جايز اولور اما رجال ايچون جايز دكلدر الا الخاتم
والمنطقة وحلية السيف من الفضة كومشدن خاتم وقوشاق وقليچ حليه سي رجال ايچون
جايزدر وكومشدن خاتم ايلمك ايچون احاديث شريفه وارد اولمشدر وپيغمبرم كومشدن خاتمي
وار ايدي واوزرنده بر سطري محمد وبر سطري رسول وبر سطري الله نقش اولنمشدر ومعاذ
رضي الله عنهك كومشدن بر خاتمي اولوب اوزرنده محمد رسول الله يازلمش ايدي پيغمبرم يا معاذ
خاتمك نقشي نه در سؤال ايلدكده محمد رسول الله ديو جواب ويردكده پيغمبرم امن كل شيء من معاذ
حتى خاتمه بيوردقدن صكره خاتمي بكا هبه ايله ديوب معاذ دخي هبه ايلدي وخاتم مذكور پيغمبرم
فنادن داربقايه انتقال ايدنجه مبارك برمغنده ايدي اندن صكره ابو بكر انتقال ايدنجه برمغنده
ايدي اندن عمر رضي الله عنه استعمال ايدوب انلر دخي انتقال ايدنجه برمغنده ايدي اندن عثمان رضي الله عنه
الوب استعمال ايدوب بركون قويويه دوشوب وافر مال ويروب ارانديسه ايلري بولنمدي اول
وقتدن صكره مابينلرنده خلاف وتشويش واقع اولوب شهيد اولنجيه دكين تشويشدن خالي
اولمديلر ومسمار الذهب في ثقب الفص خاتم قاشنده التون مسمار جايزدر اما مقداردن
زياده اولماملق كركدر وكتابة الذهب بذهب او فضة وثوبي التون ايله ويا كومش ايله كتابت
ايلمك جايزدر زيرا بونلر ثوبه تابعدر مخصوص بونلر ايچون حكم يوقدر وشد السن بالفضة
ودیشي كومش ايله باغلمق جايزدر ذكر اولنان اشيا استثنايه داخلدر ولا يجوز بالذهب
اما ديشي التون ايله شد ايلمك جايز دكلدر ابو حنيفه قتنده خلافا لهما امامين ايچون خلاف
واردر ولا يتختم بحجر ولا صفر ولا حديد طاش وطوچ وحديددن خاتم ايلمك جايز دكلدر
جامع صغيرده ولا يتختم الا بالفضة قوليله حجر وصفر وحديد ضمن تختم حرام اولمسنه نص اولنمش اولور
روايت اولنديكه پيغمبرم بر ادمك برمغنده توجدن بر خاتم كوردي واول ادمه خطاب ايدوب
سنده رايحه اصنام كوردم ديو بيوردي وبر ادمك دخي برمغنده حديدن خاتم كوردي
اول ادمه خطاب ايدوب سنده حلية اهل نار كوردم ديو بيوردي وابن عمر روايت ايدركه بر ادم
پيغمبرم حضورينه اوتوردي برمغنده التون خاتم وار ايدي پيغمبرم اندن اعراض ايلديلر اول كمسنه
قالقوب كتدي وينه عودت ايلدي برمغنده خاتم حديد وار ايدي پيغمبرم هذا اشر منه هذا حلية اهل
النار ديو بيورمشدر وقيل يباح في الحجر اليشب ديلديكه يشم طاشي ايله خاتم ايلمك مباح اولور ويشب
يشمدن معربدر زيرا پيغمبرم عقيقدن خاتمي وار ايدي قال النبي صلى الله عليه وسلم تختموا بالعقيق
فانه لا يصيبكم غم دام عليكم وترك التختم افضل لغير السلطان والقاضي پادشاه وقاضيده

غيري خاتم اتخاذ ايلمكي ترك افضلدر زيرا بو ايكي كمسنه ضروري ايچون خاتمه حاجت يوقدر
ويجوز الاكل والشرب من اناء مفضض والجلوس على سرير مفضض بشرط اتقاء موضع الفضة كومش
ايله مرصع اولمش صحندن اكل وشرب جايز اولور وكومش ايله ترصيع اولنمش سرير اوزرينه اوتورمق
جايز اولور لكن اكل وشرب اغزيله وجلوسي اوتراغيني كومش اولان موضعدن صاقنمق شرطيله
وبو جواز ابو حنيفه قتنده در ويكره عند ابي يوسف قتنده مطلقا مكروه اولور
وعن محمد روايتان امام محمددن ايكي روايت واردر بر روايتي ابو حنيفه قولي اولوب اتقا شرطيله
مكروه اولمامق وبر روايتي ابي يوسف قولي كبيدر مطلقا مكروه اولور بركون ابو جعفر دوانقي
مجلسنده ابو حنيفه حضرتلري واول عصرده واقع اولان ائمه حاضر ايديلر بوكا متعلق كلمات
اولوب جمله سي مكروه در ديو جواب ويرديلر بو بابده سن نه ديرسن ديو جواب ويردكده امام حضرتلري
اكر اغزيني موضع فضه يه وضع ايدرسه مكروه در والا فلا ديو جواب ويردكده جمله سي امام
حضرتلرينه اولماسنه دليلك نه در ديديلر امام حضرتلري بيورديكه بر كمسنه برمغنده كومش خاتمي
اولسه واوچي ايله صو ايچسه مكروه اولورمي ديدكده جمله سي سكوت ايدوب ابو جعفر امامك
جوابندن تعجب ايلدي ويكره الباس الصبي ذهبا او حريرا صبي يه التون ايله قفتان الباس
ايلمك مكروه در كندونك لبسي نيجه حرام ايسه الباسي دخي حرامدر خمر كبي شربي اولدوغي كبي
صبي يه دخي سقيسي حرامدر ميته وقان كبي ويكره حمل خرقة لمسح العرق والمخاط والوضوء ان للتكبر
وان للحاجة لا باس به على الصحيح عرق وسومك سلمك وياخود ابدست الماغه ايچون خرقه كتورملك
مكروهدر اكر تكبر ايچون اولورسه واكر حاجت ايچون اولورسه لا باس به صحيح بودر فاضل زيلعي ديديكه
عرق ومخاط ايچون خرقه كتورملك محدث بر بدعتدر عجمه تشبه در پيغمبرم بو فعلي اشلمدي واصحاب
وتابعينده بر فرد اشلمدي بو نوع فعل تجبردر مكروه در ديو بيوردي صحيح اولان مكروه اولماسيدر
زيرا جميع بلاد اسلامده مسلمانلر بوني استعمال ايلديلر چونكه عامه مسلمين اشلديلر وما راه المسلمون
حسنا فهو عند الله حسن حاصل كلام شول فعل كه على وجه التجبر قلنورا ولي مكروه در وشول
فعل كه ضرورت وحاجت ايچون قلنورا ولي مكروه دكلدر والرتم لا باس به رتم لا باسدر رتم شول ايلكه
ديرلركه فراموش ايلمامك ايچون بارمغه باغلرلر فاضل زيلعي ديمشدركه بونده تشبه در جاهليتده
بر ايلكي بوينه واللذ بغلرلركه زعملرنجه نفعلرنده بعض مضرتي دفع ايچون بو ايسه منهيدر وحدود
ايمانده ذكر اولنمشدر بو فصل كفردر اما نسيان ايچون اولديغي مكروه دكلدر

مطلب

فصل في النظر ونحوه

بو فصلده نظر ونظره مشابه شيلر بيان اولنور ويحرم النظر الى العورة الا عند الضرورة كالطبيب
والختان والخافضة والقابلة والحاقن بر كمسنه نك عورت يرينه نظر حرام اولور الا ضرورت قتنده
حرام اولمز طبيب كبي وسنتجي كبي عورت سنتجي سي كبي وابه كبي وحقنه ايدن كمسنه كبي بونلرك

نظری ضرورت ایچوندر خافضه وختانه وحجامه ایلینلر طائفه سی سنت ایدن کمسنه یه دیرلر
ولا یتجاوز قدر الضرورة نظرلری قدر ضرورتدن تجاوز ایلمیه انلر موضع مرضدن وختانه
وموضع حقنه دن غیری یره نظر ایلمامک لازمدر وینظر الرجل من الرجل الی ما سوی العورة وقد
تبینت فی الصلوة رجل بر رجلک عورتی یرندن غیریه نظر ایدر وعورت تفصیلی صلوة محلنده
بیان ایلدم رجلک عورتی دیزی ایله گوبکی ما بینیدر گوبک کندوسیه عورت دکلدر وتنظر المرأة
من المرأة والرجل الی ما ینظر الرجل من الرجل ان امنت الشهوة خاتون خاتونه ورجل جمله
نظر ایلدوکی شیئه نظر ایدر اکر شهوتدن امین اولورسه اما اکر قلبنده شهوت وارایسه مستحب
اولورکه کوزینی یوموب نظر ایلمیه وینظر الی جمیع البدن امرأته وامته التی تحل وطؤها رجل خاتوننک
جمیع بدننه ودخی وطیء حلال اولان جاریه سنک جمیع بدننه نظر ایدر حضرت عایشه رضی الله عنها
بیوردیلرکه بن رسول الله ع م ایکیمز اناء واحددن غسل ایدردک اکر حلالنه نظر ایلمسه جبلاق بربرده
نیجه غسل ایدرلردی اما اولی اولدر خاتوننک عورتنه نظر ایلمامکدر زیرا نبی ع م اذا اتی احدکم
فلیستتر ما استطاع لان النظر الی العورة یورث النسیان وحضرت عایشه ما رأیت منه وما
رأیته بیورمشلر ورای العورة وابن عمر رض روایتده رکه اولی اولدر وقت وقاعده خاتوننک
فرجینه نظر ایلمک تحصیل لذتده ابلغدر بیوررلر ابو یوسفدن مرویدرکه ابو حنیفه حضرتلرینه
سؤال ایلدمکه بر رجل خاتوننک فرجینی مس ایلسه بونده باس وارمیدر بیوردیلرکه رجا اولنورکه
اجر عظیم حاصل اوله ومن محارمه وامة غیره الی الوجه والرأس والصدر والساق والعضد
رجل کندو محرملرندن وغیرینک جاریه سندن یوزینه وباشنه وکوکسنه وساقنه وقولنه نظر
ایدر زیرا بونلر موضع زینتدر بونک اصلی حق تعالینک ولا یبدین زینتهن الا لبعولتهن
او ابائهن قولیدر بونده ایسه نفس زینت مراد دکلدر زیرا عینی زینته نظر ایلمک
مباحدر مراد اولان مواضع زینتدر یعنی رأس موضع تاجدر وعین موضع کحلدر
وعنق وصدر موضع قلاده در وساعد موضع سواردر وکف موضع خاتمدر وحنادر وساق
موضع خلخالدر اما ظهری وبطنی وفخذی بونلرک خلافیدر زیرا موضع زینت دکلدر ولا
باس بمسه بشرط امن الشهوة فی النظر والمس محارمدن وغیرینک جاریه سندن نظر حلال
اولان مواضعه مس ایلمک لا باسدر لکن نظر ومسده شهوتدن امین اولمق شرطیله روایت اولنمشدرکه
نبی ع م غزادن کلدکده حضرت فاطمه رضی الله عنهانک باشنی اوپردی ورایحه جنت استشمام
ایدرم دیو بیوررلردی ونبی ع م بیورمشلردر من قبل رجل امه فکانما قبل عتبة الجنة ولا ینظر
الی البطن والظهر والفخذ وان امن الشهوة رجل کندونک محارمندن وغیرینک جاریه سندن

بطننه

یاخود ذکرینه [illegible]

بطننه وظهرینه واوللوغنه نظر ایلمز اکر شهوتدن امین دخی اولورسه زیرا بو موضعلر محل زینت
دکلدر نظرلری مباح اولمیه زینت مواضعیدر ولا الی الحرة الاجنبیة الا الی الوجه والکفین
ان امن الشهوة رجل اجنبی حره یه نظر ایلمز الا وجهنه نظر ایلر وایکی الیاسنه نظر ایدر اکر
شهوتدن امین اولورسه والا فلا یجوز لغیر الشاهد عند الاداء والحاکم عند الحکم اکر شهوتدن
امین اولمزسه نظر ایلمک جایز دکلدر انجق اداء شهادتده شاهد حضرتیه غیری ایچون وحکم محلنده
حاکمدن غیری ایچون حرة اجنبیه یه نظر ایلمک جایز دکلدر اکر شهوتدن امین اولورسه اکر خاتون
تازه اولورسه ویجوز ان یمس العجوز الا المشتهی وجه وکفینه مس جایز اولور اکر خاتون عجوزه اولوب
مشتهی اولمز ایسه وهو شیخ یامن علی نفسه وعلیها یاخود مس ایدن شیخ فانی اولوب کندونک
وخاتوننک نفسیه اوزرینه امین اوله ویجوز النظر والمس مع خوف الشهوة عند ارادة الشراء
والنکاح مثلا جاریه نک اشترا مراد ایلدکده وباخود نکاح مراد ایلدکده شهوتدن خوفی دخی اولورسه
نظر ولمسی جایز اولور زیرا نبی ع م مغیرة بن شعبه یه بر خاتونی الماق مراد ایلدکده انظر الیها
فانه احری ان یؤدم بینکما بیورمشلردر الادم والایدام اصلاح وتوفیق والفت معناسنه در
والعبد مع سیدته کالاجنبیة عبد سیده سی ایله اجنبی کبیدر والمجبوب والخصی کالفحل مجبوب
وخصی ایرکک کبیدر نسا ایله اختلاط جایز دکلدر مجبوب ذکری قطع اولانه وخصی خایه لری
اخراج اولانه در زیرا خصی ولان جماع ایدر مجبوب سحق ایدر قتنده امین یوقدر ویکره للرجل ان
یقبل الرجل او یعانقه فی ازار بلا قمیص بر رجل بر رجلی ازار واحد ایله کوملکسز اوپمک وباخود
معانقه ایلمک مکروه اولور ابو حنیفه قتنده ازار شول ثوبدر دیرلرکه انسانک باشندن ایاغنه
وارنجه بورینه وعند ابی یوسف لا یکره وابو یوسف قتنده مکروه دکلدر نبی ع م جعفر حبشه دن
کلدکده معانقه ایلدی ویوم فتح خیبرده ایکی کوزی ما بینینی اوپدی واصحاب رسول الله بربرینی
معانقه ایدرلردی واوپس ایدرلردی ونبی ع م من عانق حاجا او غازیا فکانما عانق الف نبی
بیورمشلر ابن عباسدن معانقه ایچون سؤال اولندی بیوردیلرکه ابتداء معانقه حضرت
ابراهیم ع م ایلمشلردر مکه ده ایکن ذو القرنین اکبر مکه مکرمه یه قریب کلدکده کندویه دیدیلرکه
ابراهیم خلیل الرحمن بونده در ذو القرنین دیدیکه بر یرده که خلیل الرحمن اوله بکا انده سوار اولمق لایق
دکلدر دیو پیاده کلوب حضرت ابراهیمه بولشدقده معانقه ایلمشلردر معانقه نک نهی وتجویزی
ایچون احادیث کثیره وارد اولمشدر منصور شیخ ابو نصر ماتریدی وارد اولان احادیث شریفه نک
بیننی توفیق ایدوب مکروه اولان معانقه علی وجه الشهوة اولاندر اما بر وجه حسنه علی وجه التبرک معانقه
جایزدر ابو اللیث بیورمشلردرکه تقبیل بش وجه اوزره در بر وجهی علی وجه الرحمة والد ولده

اوپمک کبی و بر وجهی مؤمنلر یری بر بینی علی وجه التحیة اوپمک کبی و بر وجهی دخی ولد والدینی علی وجه
التعظیم اوپمک کبی و بر وجهی دخی علی وجه المودة قرنداشنی اوپمک کبی و بر وجهی دخی علی وجه الشهوة
خاتوننی و جاریسنی اوپمک کبی اما قیام دخی کرهه کوردیلر فقد جاء فی الحدیث انه ع م قال
لا تقوموا کما یقوم الاعاجم بعضهم بعضا وعن انس رضی الله عنه انه ع م کان یکره القیام ان النبی ع م
قال من احب ان یقام له فلیتبوأ مقعده من النار جامع صغیرده حضرت عایشهدن روایت
اولنمشدر که قال النبی ع م من احب ان یتمثل له الرجال قیاما فلیتبوأ مقعده من النار تاریخ ابو القاسم
اغنیایه قیام ایدوب علما و فقرایه قایم اولمزدی سببی سؤال ایلدکلرنده اغنیا بزدن تعظیم
توقع ایدرلر اگر ترک ایدرسم بغض و عداوت ایدرلر اما علما و فقرا اغنیا کبی تعظیم توقع ایلمزلر
دیو جواب ویرمشدر. ولا بأس بالمصافحة مصافحه لا بأسدر زیرا نبی ع م اذا التقی المؤمنان فتصافحا
تناثرت ذنوبهما کما تناثر اوراق الیابس من الشجر بیورمشلردر و بر حدیث شریفده دخی ما من
مسلمین یلتقیان فیتصافحان الا غفر لهما قبل ان یتفرقا بیورمشلردر و فتاوای بزازیهده
مصافحه لا بأسدر زیرا سنت قدیمهدر بین المسلمین متواتردر بو مسطوردر انس رضی الله عنهدن
روایت اولنمشدر که قلنا یا رسول الله ع م ایصافح بعضنا بعضا قال نعم قلنا اینحنی بعضنا
بعضا قال لا ایعانق بعضنا بعضا قال لا یوقوده شیخ ابو منصور ماتریدی حضرتلری
معانقهنک جواز و عدم جوازنده وارد اولان احادیث شریفهنک بیننی توفیق ایدوب
علی وجه الشهوة معانقه جایز اولمیوب علی وجه التبرک والکرامة اولان معانقه جایزدر
بیوردقلری عجب توجیه وجیهدر. وتقبیل ید العالم والسلطان العادل عالم عاملک
و سلطان عادلک الدینی علی سبیل التبرک اوپمک لا بأسدر زیرا اصحاب کرام
نبی ع م کن اطرافنی تقبیل ایدرلردی و ایاقلرینی و رجل صالحک الدینی اوپمک
لا بأسدر سفیان بن عیینهدن روایتدر که تقبیل ید العالم والسلطان العادل سنة
دیو بیوردقده عبد الله بن المبارک قالقدی سفیانک باشنی تقبیل ایلدی و یعزل عن
امته بلا اذنها عن زوجته لا فیسیی عند الجماع جاریهسنک اذنی یوغیکن عزل ایدر یعنی
طشره انزال ایدر اما زوجهسندن بلا اذن عزل ایلمزلر زیرا جاریهنک وطیده حقی واردر بلا اذن
عزل جایز دکلدر بونک اچوندر که مجتبی و عینیده خاتون مخیره در. ولا تعرض الامة اذا بلغت
فی ازار واحد جاریه بالغه اولدقده ازار واحدله مشتریه عرض اولنماز ازاردن مراد سره ایله رکبه
بیننی ستر ایدن شیدر جاریهنک ایسه ظهری و بطنی عورتدر کشفی جایز اولدیندن دکلدر

فصل

بو فصل

بو فصل استبرانک احکامی بیانندهدر. ومن ملک امة بشراء او غیره برکمسنه شرا ایله و یاخود
هبه ایله و یا ارث بر جاریهیه مالک اولسه یحرم علیه وطیها ودواعیه اول جاریهنک وطیی
حرام و دواعیسی دخی حرام اولور وطینک دواعیسی اوپمک و معانقه ایلمک و شهوت ایله فرجنه
نظر ایلمک کبی شیلردر استبرا ایلمینجه بو افعالی ایشلمک جایز دکلدر اشترانک اصلی نبی ع م
اوطاس سبایاسنده الا لا توطأ الحبالی حتی یضعن حملهن ولا الحیالی حتی یستبرئن بحیضة بیورمشلردر
زیرا استبرادن مراد ماء غیردن براءة رحمدر و فتاوای قاضیخانده مسطوردر که برکمسنه وجوب استبرایی
انکار ایلیسه مشایخ اختلاف ایلمشلردر بعضیلر کافر اولور زیرا اجماع مسلمینه اولان شیئی انکار ایلدی
دیو جواب ویردیلر و عامه مشایخ کافر اولمز دیدیلر زیرا حق تعالینک او ما ملکت ایمانکم قول
شریفینک ظاهری مطلقا اباحته اقتضا ایدر و وجوب استبرا خبر واحد ایله ثابتدر بونک
جاحدی تکفیر اولنمز و بعضیلر دخی دواعی حرام اولماق طریقنده ذاهب اولمشلر زیرا استبرا اسن
حرام اولماسنک اختلاطی و نسبک اشتباهی دردر دواعیده ایسه بو ذکر اولنان معدومدر
بو کلام رد اولنمشدر زیرا وطینک حرمتی غیرک ملکنده اولمق احتمالی ایله در جایزدر که عقد البیع
حامله اوله و بعده بایع دعوت ایدوب و جاریه رد اولنه پس مدعی ظاهر اولدر که وطی غیرک
ملکنده مصادف اولدی بو معنی ایسه دواعیده دخی موجوددر وطی کبی دواعیسی دخی حرام اولور
حتی یستبرأ بحیضة فیمن تحیض و بشهر فی غیرها حیض کورن جاریه بر حیضه ایلیه
و حیض کورمیان غیرده مثلا صغیره ایسه ده بر آی ایله استبرا ایلیه زیرا شهر عدتده حیضک قایم
مقامیدر استبراده دخی قایم مقامی اولور. و بخمس مرتفعة الحیض لا آیسة بثلثة اشهر و عند محمد باربعة
اشهر و عشر و فی روایة بشهرین حیضی مرتفعه اولان جاریه که ایاس ایله دکل اوچ آی استبرا ایلیه و امام
محمد قتنده دورت آی و اون کون استبرا ایلیه حرمنک بعد الوفات عدتی اعتباری ایله انده حکم
رجوع ایدوب بر روایتده دورت آی و اون کونک نصفی ایله استبرا ایلیه دیو بیورمشلردر بو حسب اوزره
ایکی آی ایکی بش کون اولور. و فی الحامل بوضعه حامل جاریه استبرا حملنی وضع ایله در ولو کانت بکرا بو کلام
یحرم علیه وطیها ودواعیه حتی یستبرأ قولنه متصلدر یعنی جاریهنک وطیی و دواعیسی استبرادن مقدم حرام
اولور اگر جاریه بکر دخی اولورسه او مشتریة من امرأة او من مال طفل او ممن یحرم علیه وطیها و یاخود اول جاریه
خاتوندن و یا طفل مالندن و یا اوزرینه وطی حرام اولان کمسنهدن حرمه دخی اشترا اولنورسه دخی استبرادن
مقدم وطی و دواعیسی حرام اولور. و یستحب الاستبراء للبایع ولا یجب علیه موطوءه اولان جاریهسنی
بیع ایدن کمسنهیه استبرا ایلمک مستحب اولور ولکن اوزرینه واجب اولماز امام مالکه احتمال حمل واردر
استبرایی واجبدر دیمشی بزم اچون دلیل بودر که بایعک ملکی هنوز قائمدر زیرا اول قیام وطینک

جوازینی متضمندر اما مشتریه استبرا لازمدر زیرا ملکی حادثدر شرع شریف ایسه وطینی تجویز ایلمدی
الا رحمک فراغندن صکره مثلا برکمسنه جاریه سنی بیع بات ایله بیع ایلسه وقبل القبض اقاله ایلسه لر
بایعه اوزرینه استبرا واجب دکلدر ابو حنیفه حضرتلرینه ابتدادن بایعه اوزرینه استبرا واجبدر زیرا
جاریه ملکندن اولوب الان مالکی اولدی دیو بیوردیلر اندن صکره اول قولدن رجوع ایدوب واجب
دکلدر دیو بیوردیلر بو قول ثانیسی قویدر زیرا اقاله اصلده فسخدر ولا یکفی حیضة ملکها فیه
استبرا ایچون مشتری مالک اولمزدن واقع اولان حیضه کفایت ایلمز زیرا اول حیضک بر مقداری
مشتری یانینده واقع اولمغله کامل حیضه اولماش اولور واجب اولان ایسه حیضة کامله در
ولا التی قبل القبض ودخی بعد الملک قبل القبض واقع اولان حیضه دخی استبرا ایچون
کفایت ایلمز زیرا اول حیضه علتدن اول بولندی او قبل الاجازة فی بیع الفضولی ودخی شول
حیضه که بیع فضولیده بعد البیع وقبل الاجازه واقع اوله اول دخی کفایت ایلمز اگر جاریه
مشترینک یدینده دخی اولورسه زیرا ملک اجازه ایله قوت بولور بو تقدیرجه حیضه قبل
الاجازه وقبل الملک واقع اولمش اولور اکا اعتبار یوقدر وکذا الولادة حاملا ولدی جاریه نک
استبرا اسنادا سبب ملکک وجودندن صکره قبل القبض وضع حمل کفایت ایلمز زیرا سبب
استحداث ملکدر ویوز ویو استحداث ملک ویدقبض ایله اولور قبل السبب حکمک اعتباری اولماز
ونکفی حیضة وجدت بعد القبض وهی مجوسیة فاسلمت ودخی بعد القبض واقع اولان
حیضه کفایت ایدر شول جاریه که مجوسیه اوله اندن صکره اسلامه کله مثلا برکمسنه بر مجوسی
جاریه اشترا ایلسه بعد القبض مجوسیلک حالینده حیض کورسه اندن صکره اسلام کلسه اول حیضه
استبرادن کفایت ایدر زیرا سببدن صکره بولندی ویجب عند تملک نصیب شریکه جاریه
مشترکه که شریکینک نصیبنه مالک اولدقده استبرا واجب اولور زیرا ملکی الان تمام اولدی
بو حکم علت قریبه یه مضاف اولور عند عود الآبقة ورد المغصوبة والمستاجرة وفک المرهونة
استبرا واجب دکلدر قاچغین اولان جاریه عود ایلمک یعنی عود ایلدکده ومغصوبه اولان جاریه
رد ایلدکده واجاره یه ویریلان جاریه افندیسنه کلدکده ورهن اولان جاریه صاحبنه تسلیم
اولندقده بو جمله ده استبرا واجب دکلدر ولا یکره الحیلة لاسقاطه عند ابی یوسف قدس
استبرای اسقاط ایچون حیله مکروه دکلدر خلافا لمحمد امام محمد ایچون خلافی واردر احکام شرعیه ده
قرار خلاف موضعیندن دکلدر واخذ بالاول ان علم عدم الوطء من المالک الاول اخذ اولنور
یعنی فتوی ویریلور اول ایله یعنی ابو یوسفک قولی ایله مالکک اولدن عدم وطئی بلندیسه حیله
مکروه دکلدر وبالثانی ان احتمل ثانی ایله ویریلور یعنی امام محمد قولیله اسقاط حیله مکروه در

احتمالی

احتمال وطئی ایله والحیلة ان لم یکن تحته حرة ان یتزوجها ثم یشتریها اسقاط استبرا حیله اکر
تحت نکاحنده حره یوغیسه اول جاریه تزوج ایلیه اندن صکره اشترا ایلیه زیرا نکاح ایله استبرا
واجب دکلدر بعده زوجه سینی اشترا ایلدکده نکاح باطل اولوب وطئ حلال اولور واستبرا دخی
ساقط اولور وصاحب الدرر فتوای صغرادن نقل ایدوب ظهیر الدین المرغینانی کتاب
استبراده بعض مشایخدن نقل ایدوب استبرا ساقط اولوب وطئ حلال اولمسی تزوج ایلدوکی
حیندن هنوز اشترا ایلمدیکه وطئ ایدوب بعده اشترا ایلیه زیرا مشتری بعد تا یجندم
جاریه یه مالک اولور اما وطئ ایلمزدن مقدم اشترا ایلسه نکاح باطل اولور وثبوت ملک حالنده
ایسه نکاح بولنمز استبرا واجب اولور سبب محقق اولمغله سبب ایسه ملک یمین ایله استحداث
حل الوطء در زیلعی دخی بو وجهله در وتاتارخانیه ده ذخیره دن نقل ایدوب اسقاط
استبراده اسهل حیله اولدر که جاریه اشترا ایلیه وکتابت کسه اندن صکره رضا ایله فسخ ایلیه
اول کمسنه اوزرینه استبرا واجب دکلدر دیو مسطوردر وان کان تحته حرة فان یزوجها
البائع قبل البیع اگر مشترینک تحت نکاحنده حره اولورسه بایع اولان کمسنه قبل البیع براعتماد
ایلدوکی ادمه تزویج ایلیه والمشتری بعد البیع قبل القبض ویاخود مشتری بعد البیع وقبل
القبض بر معتمد ادمه تزویج ایلیه ثم یطلق الزوج بعد الشراء والقبض اندن صکره مشترینک
شراسندن وقبضندن صکره زوج تطلیق ایلیه جاریه مشترینک قبضنده کرکدر بو تقدیرجه
استبرا واجب اولماز والمبراتک سقوطنه سبب اولمسی اخرکه منکوحه سینی اشترا ایلدی
مادامکه طلاق ویرمدیه وطئ حلال اولمز قبل الدخول زوج طلاق ویردکده مشتری اوزرینه
جاریه نک وطئی حلال اولور وحین طلاقده حدوث ملک بولنمامغله استبرا اسقاط اولور
وفتاوای قاضیخاندن اگر جاریه برکمسنه یه تزویج ایلسه لکن خوف ایلسه که تطلیقده مخالفت
ایلیه بو نوع دخی حیله بودر که حین تزویجده اول جاریه نک حکمی جاریه صاحبینک یدینده اوله
هر نه وقت دیرسه تطلیق ایلیه ومن ملک اختین لا یجتمعان نکاحا برکمسنه ایکی جاریه یه مالک
اولسه اول ایکی جاریه لر که نکاح جهتیله جمعی جایز اولمسه فرضی بری ارککدن عد اولنسه ما بینلرنده
نکاح جایز اولمسه بو مقوله ایکی جاریه یه مالک اولسه فله وطئ احدهما فقط ودواعیه مالک ایچون
انجق برینک وطئی کذلک حلال اولور ایکیسینی وطئ جایز دکلدر حرامدر ودواعیسی دخی حرامدر
فان وطئها او فعل بها شیئا من الدواعی حرم علیه وطء کل واحدة منهما ودواعیه حتی یحرم احدیهما
بملک او نکاح او اعتق اگر مالک اولان کمسنه ایکیسنی وطئ ایلسه ویاخود دواعیدن که اوپمک
وشهوت ایله لمس ایلمک وشهوت ایله فرجینه نظر ایلمک کبی شیئلری ایکسنه ایلسه انلردن

ودواعیسی صح

هر برينك وطئ ودواعيسي كندويه حرام اولور حتى ايكيسندن برينى بيع ايليه ويا خود ويا خود تزويج
نكاح ايليه ويا خود ازاد ايليه كندويه حرام ايليه اول وقت بريسي كندويه حلال اولور اما برينى رهن
قويسه لر ويا خود اجاره يه ويرسه لر ويا خود مدبره ايلسه بو افعال ايله باقي قلان حلال اولمز زيرا
زيرا ملكندن كليت ايله اخراج اولماشدر فصل في البيع بو فصل بعض نسنه لرك بيعنك احكامي
بياننده در ويكره بيع العذرة خالصة ادمي يعنى نجسني خالصًا بيع ايلمك مكروهدر زيرا
نجس عيني در سرگين دكلدر وجاز لو مخلوطة في الصحيح اگر كل وطپراق ايله مخلوط اولورسه بيعي جايز
اولور في الصحيح قولي روايت اخرى دن احترازدر زيرا اول روايت اخري ده خالصًا
اولدوغي حالده بيعي جايز كورمشلر حتى صاحب الاوزار زيلعيدن نقل ايدوب ابو حنيفه قتنده
خالصًا بيعي جايزدر ديو تجويز ايلمشدر لكن سائر كتبده مخالفدر صحيح اولان عدم جوازدر
وجاز بيع السرقين والانتفاع به زبل كه كوبره ديدكلري نسنه در بيعي جايزدر وانكله انتفاع
جايزدر امام شافعي ديركه جايز دكلدر زيرا نجس عيني در سرگين دكلدر عذرة خالصه مثله
اولور وامام مالك واحمد بن حنبل دخي بوكا ذاهب اولمشلردر ومن راى جارية رجل
مع اخر يبيعها قائلاً وكلني صاحبها بر كمسنه بر رجلك جاريه سني بر اخر كمسنه بو جاريه نك
صاحبي بني وكيل ايلدي بيع ايلمكه ديو قائل اولدوغي حالده كورسه او اشتريتها منه
او وهبها لي او تصدق بها علي ويا خود اول كمسنه بو جاريه يي صاحبندن اشترا ايلدم ويا
هبه ايلدي ويا صدقه ايلدي ديو سويلدوكني كورسه ووقع في قلبه صدقه حل له شراؤها منه
ووطئها واول كورن كمسنه نك قلبنده بني وكيل ايلدي ويا اشترا ايلدم ويا هبه ويا تصدق
ايلدي قائل اولان كمسنه نك كلامي صادق ايدوكي واقع اولورسه اول كمسنه دن اول
جاريه يي اشترا ايلمك وبعده وطي ايلمك حلال اولور ويجوز بيع بناء مكة بالاجماع مكه مكرمه ده
واقع اولان بنانك بيعي جايز اولور زيرا بنا ايدن كمسنه بناسنه مالك اولور كورمزميسنكه
وقف ارضك اوزرينه بنا ايلسه بيعي جايز اولور بو دخي كذلك ويكره بيع ارضها
واجارتها مكه مكرمه نك ارضني بيع ايلمك واجاره يه ويرمك مكروه اولور امام اعظم
قتنده خلافًا لهما امامين قتنده خلاف واردر وقولهما رواية عن الامام واماميننك
قولي امام اعظم حضرتلرندن روايتدر امامين ايچون دليل بودركه اراضي مكه اهلنه مملوكه در
زيرا اثر ملك ظاهردر شرعًا اختصاصلري واردر و نبي ع م هل ترك عقيل من ربع قول
شريفي اراضي مكه ملك اولدوغنه دليلدر بر برندن انتقاليني قبول ايدر بين الناس دخي
اراضيلريني واولريني بيع ايلمك اوزره متعارف اولوب بر فرد انكار ايلمامشدر تعارف

مطلب

ناس

ناس جواز حجتنك اقوي اسيدر وابو حنيفه ايچون دليل نبي ع م كه ان الله تعالى حرم مكة فحرم بيع رباعها
بيع وباعها ولا تؤجر بيوتها قول شريفيدر و نبي ع م من اكل اجور ارض مكة فكانما اكل الربا قول
شريفي واقع اولمشدر ويكره الاحتكار في اقوات الادميين والبهايم ببلد يضر باهله انسان
وحيوان ماكولاتندن احتكار مكروه اولور شول شهرده كه اول احتكار اهالي شهره ضرر ايليه
قحطلق ايچون طعامي حبس ايدر ديمشلردر كه احتكار اون نسنه در بغداي وارپه وخرما واوزم
وداري وبلغور وبال ويغ ودهن زيت وپينير وجوز محتكر حقنده نيچه احاديث شريفه وارد اولمشدر
قال النبي ع م الجالب مرزوق والمحتكر ملعون وبنه حديث اخرده من احتكر فهو خاطئ وديگر روايته
ملعون ديو محلنده ملعون لفظي مريد وعن درجة الابرار معناسنه در وحديث اخرده من احتكر
على الناس الطعام رماه الله تعالى بالجذام والافلاس وبر روايتده من احتكر الطعام اربعين
يومًا يطلب الغلاء فعليه لعنة الله والملائكة والناس اجمعين لا يقبل الله منه صرفًا ولا عدلاً واقع
اولمشدر كذا في الكافي صرف نفل وعدل فرض معناسنه در وقال النبي ع م من تمنى الغلاء على امتي
ليلة واحدة احبط الله عمل اربعين سنة وحديث اخرده ان المحتكر يحشر مع قتلة الانبياء دم
زيرا احتكار اولنان اشياده عامه نك حقي واردر چونكه بيعدن امتناع ايلدكده ابطال
وخلقه تضييقدر اگر شهر كبير اولوب احتكار اهالي شهره ضرر ويرمزسه كندو ملكني حبس ايلمش اولور
واحتكاري اقواته تخصيص ابو حنيفه وامام محمد قوليدر وعند ابي يوسف في كل ما يضر احتكاره
بالعامة ولو ذهبًا او فضة او ثوبًا ابو يوسف قتنده ماكولاته مخصوص دكلدر عامه يه ضرر اولان
شيئلرك كلسنده احتكار مكروه در اگر التون وكموش وثوب دخي اولورسه ديلديكه احتكار كه
حبس در قرق كون حبس ايدوب بيع ايلمامكدر زيرا نبي ع م من احتكر طعامًا اربعين ليلة
فقد برئ منه والحاصل طعامي تجارت على كل حال مستحسن دكلدر كذا في الهداية فاذا رفع
الى الحاكم حال المحتكر امر ببيع ما يفضل عن حاجته فاذا امتنع باع عليه يعني حال محتكر حاكمه رفع
اولنسه حاكم محتكره كندونك واهل عيالنك حاجتندن فضله اولان شيئي بيع ايلمكله امر ايلر
اگر محتكر بيعدن امتناع ايدرسه حاكم بيع ايدر مثلا محتكرك احوالي حاكمه رفع اولنه وقتي ابتدا
احتكاردن منع ايدر اگر اشتغال ايلمز ايسه حبس ايدر وتعزير ايدر وحاكم طرفندن بيع اولنور
ولا احتكار في غلة ضيعته ولا فيما جلبه من بلد اخر كندو چفتلكي غله سني حبس ايدوب حفظ
ايلمك احتكار دكلدر وبر اخر شهردن جلب ايدوب بكلتوب ديكي شيئي حفظ ايدوب بيع ايلمامك
احتكار دكلدر ابو حنيفه قتنده زيرا عامه نك حقي تعلق ايلمشدر شهرده اولان شي جمع اولنمش
حفظ ايلمكدر ويا خود شهره قريب كلان شيئي قارشولييوب المقدر وعند ابي يوسف يكره

ابو یوسف قتنده احتکار مکروه در نبی علیه السلام المحتکر ملعون قول شریفینک اطلاقی ایچون اختلاف ایچوق
بلد اخرده جلب ایلدوکی شئی احتکار ردر وکذا عند محمد اذا کان یجلب منه الی المصر عادة وهو المختار
وابو یوسف قتنده مکروه اولدوغی کبی امام محمد قتنده دخی مکروهدر یعنی اول بلددن شهره جلب
اولنمق عادت اولسه مکروه اولور زیرا عامه نک حقی تعلق ایدوب جلب فناء مصر منزله سنده
اولمش اولور امام محمد قولی فتوایه مختار در ویجوز بیع العصیر ممن یتخذ خمرا خمر اتخاذ ایدن
کمسنه یه بیع عصیر جایز اولور زیرا عین عصیره معصیت معا منه قایم اولماز تغیرندن صکره قایم
اولور اما اهل فتنه یه بیع سلاح بونک خلافیدر جایز دکلدر ولو باع مسلم خمرا واوفی دینه من
ثمنها کره لرب الدین اخذه واکر مسلم دیننی ادا ایلمک ایچون خمر بیع ایلسه رب دین خمردن حاصل
اولان ثمنی اخذ ایلمک مکروه اولور زیرا مسلمک خمر بیعی باطلدر وثمنی حرامدر وان کان المدیون
ذمیا لا یکره اکر مدیون ذمی ایسه رب دین ایچون اخذ ایلمک مکروه دکلدر زیرا ذمی حقنده
خمر مال متقومدر ویکره التسعیر تسعیر مکروهدر یعنی نرخ ویرمک مکروه اولور زیرا نبی علیه السلام کز
لا تسعروا فان الله هو المسعر القابض الباسط الرازق قول شریفی وارد اولمشدر الا اذا تعدی
ارباب الطعام فی القیمة تعدیا فاحشا فلا بأس به بمشورة اهل الخبرة الا مکر ارباب طعام
قیمتده تعدی فاحش ایله تعدی ایلیه لر بو تقدیرجه اهل خبره مشورتی ایله تسعیر ده باس یوقدر
مثلا اون اقچه اولوب یکرمی اقچه یه بیع ایلمک کبی بو مثال اوزره اولدقده عامه نک ضرورتی
دفعی ایچون تسعیر جایز اولور ویجوز شراء ما لا بد للطفل منه وبیعه لاخیه وعمه وامه وملتقطه
اذا هو فی حجرهم طفلک قرنداشی وعمیسی وانا سی وملتقطی اکر طفل حجر لرنده ایسه طفل ایچون
لازم شئی اشترا ایدوب وطفلک بعض شیئی بیع ایلمک جایزدر اکر طفل ایچون لازم اولانی اشترا
ولازم اولانی بیع ایلمسه لر صغیره ضرر اولمق لازم کلور وصغیر اوزرینه تصرفده اوچ وجه اوزرینه
برنوعی نفع محضدر صدقه وهبه کبی اکر صبی تمییز ایدر ایسه بنفسه دخی مالک اولور برنوعی دخی ضرر
محضدر عتاق وطلاق کبی بوکا کمسنه مالک اولماز وبرنوعی دخی مترددر محتملدر که ضرر اوله یا استرباح
ایچون بیع واجاره کبی بوکا بابا وجد ووصی مالک اولور غیریسی اولماز اکر صبی اللرینده اولسون
کرکن اولمسون ولاینلری حسبیله تصرف ایدرلر ودایه طوتمق نوع اولدیندر وتوجر امه فقط

فصل

صبی لحق انا سی اجرت ایله استخدام ایدر غیر یلر اجرته ویرمکه مالک اولماز وصنعته ویرور

مطلب

فی المتفرقات بو فصل مسائل متفرقات بیاننده در تجوز المسابقة بالسهام والخیل
والحمیر والبغال والابل والاقدام اوق وآت وحمار وقاطر ودوه وپیاده کلک ایله مسابقه جایزدر
زیرا نبی علیه السلام قال لا سبق الا فی خف او نصل او حافر بیورمشلردر بو حدیث شریفی ابو هریره دن روایت
اولنمشدر وخف ایله مراد دوه در ونصل ایله مراد دمرلی وحافر ایله مراد آت وقاطر در وابو هریره دن
روایتدر که اصحاب رسول الله بیننده خیل ورکاب وارجل ایله مسابقه اولوردی وهر شیئکه

کباب

اسباب وجهاددن اولانی تعلیم مندوبدر نبی علیه السلام غضبا نام ناقه سی واریدی اصلا سبق
اولنمامش ایدی بر اعرابی کلوب ناقه سیله غضبایی سبق ایلدکده مسلمانلر الم چکدیلر نبی علیه السلام ما رفع الله
شیئا الا وضعه بیورمشلردر ورسول الله علیه السلام وابو بکر وعمر رضی الله عنهما مسابقه ایلدیلر نبی علیه السلام سبق
ایلدی وحدیث اخرده ولا تحضر الملائکة شیئا من الملاهی سوی النضال والرهان بیورمشلردر
نضال رمیدر رهان مسابقه در وریده فضائل کثیره واردر قال رسول الله علیه السلام ان الله
تعالی یدخل الجنة بالسهم الواحد الثلاثة صانعه یحتسب فی صنعه الخیر والرامی به ومنبله وان
شرط فیها جعل من احد الجانبین او من ثالث لاسبقهما جاز مسابقه ده برجانبدن جعل یعنی
اوکول شرط اولنور ایسه مثلا بریسی اخره دیه که اکر سن بنی کچر ایسک سنک ایچون فلان شیء واردر
واکر بن سنی کچر ایسم بکا برشیء لازم دکلدر ویا اوچنجی کمسنه اول ایکی مسابقه ایلمیه بو نلره دیه که هانکیکز
کچر ایسه فلان شیء انکچوندر دیو شرط ایلسه جعل الحق ایچون ویرمک جایزدر وان من کلا الجانبین
یحرم اکر شرط ایکی جانبدن اولور ایسه حرام اولور مثلا اکر سن بنی کچر ایسک فلان شیء سنک اولسون
واکر بن سنی کچر ایسم فلان شیئی بنم اولسون دیو شرط اولنسه حرام اولنور الا ان یکون بینهما محلل
کفو لهما ان سبقهما اخذ منهما ان سبقاه لا یعطیهما وفیما بینهما ایهما سبق اخذ من الاخر الا مکر اول
ایکیسنک ما بیننده برفرس محلل اوله ویا فرس کر اول ایکیسنک سبق ایلمکه توهم اولنه اکر اول محلل
ایکیسنی سبق ایدر ایسه جعل اولان شیء ایکیسندن اولور اکر ایکیسی سبق ایدر ایسه برشیء ویرمزلر
وایکیسی ما بیننده هر قنغیسی سبق ایدر ایسه اخرندن جعلی اخذ ایدر محلل سبیله قمار اولمقدن
چقوب اخذی جایز اولور وکفو لفظی محللک صفتیدر ولفظ کفو کفودن اولور ایسه اول
ایکیسنک مثلی دیمکدر لکفا لهما ان یتوهم سبقه ایاهما معنا سنه اولیجق کفو اولمامش اولور
وعلی هذا لو اختلف اثنان فی مسئلة وارادوا الرجوع الی شیخ وجعلا علی ذلک جعلا امورا یدون
مسئله اوزرینه دکر ایکی عالم بر مسئله ده اختلاف ایلسه لر وبر شیخ فاضله رجوع مراد ایلسه لر دبونک
اوزرینه جعل ایلسه لر برطرفدن اولور ایسه جایز اولور ایکی طرفدن اولور ایسه قماردر جایز اولماز
وولیمة العرس سنة تزوج ولیمه سی محللدر اولان سنت قدیمه در زیرا نبی علیه السلام اولم ولو بالشاة
بیورمشلردر عرس فا تک وسینک کسری ورانک سکونیله دوه ایا غنده طواردر لغنی مخابنده اولا
نسنه در وکاه اولور کر فرس الشاة دخی دیرلر استعاره طریقیله وحدیث اخرده اعلنوا الزفاف ولو
بالدف وارد اولمشدر ومن دعی فلیجب فمن لم یجب اثم ولیمه یه وغیریه دعوت اولنسه اجابت ایلموه
رغبت کسنه کر اجابت ایلمسه اثم اولور زیرا نبی علیه السلام من لم یجب الدعوة فقد عصی الله ورسوله بیورمشلردر
وحدیث اخرده لو دعیت الی کراع لاجبت قول شریفی وارد اولمشدر ولا یرفع منها شیئا ولا
یعطی سائلا الا باذن صاحبه طعام ولیمه دن برشیء قالدرمیه وسائله دخی برشیء اول طعامدن
اعطا ایلمیه الا صاحبنک اذنیله ویره زیرا طعام ولیمه یه اذن داکل ایچون دریوخسه بشقه کمسنه یه تملیک
واعطا ایلمک ایچون دکلدر وان علم المدعوان فیها لهوا لا یجیبه اکر مدعو اولان کمسنه ولیمه مجلسنده

لهوا ولعب وغنى جلورسه اجابت ایلمسون وان لم یعلم حتی حضر فان قدر علی المنع فعل اگر مجلسده لهو اولدوغنی
بلمسه حتی حاضر اولسه اگر منعنه قادر اولورایسه منع ایلیه والا فان کان مقتدی به اوکان اللهو
على المائدة فلا يقعد اگر لهوی منعنه قادر دگل ایسه اگر مقتدی به و یا لهو مائده ده اوزرینه اولسه
اوتورمیه زیرا مقتدی به اولنیجق قعود ایدرسه دینه شین در و مسلمانلر اوزرینه باب معصیتی فتح
ایلمکدر والا فلا بأس بالقعود مقتدی به دگل ایسه لهو مائده اوزرینه دگل ایسه اوتورمسی
لا بأس در وقال الامام ابتلیت بهذا مرة فصبرت لهو مجلس اولدیغی قبل ان یصیر مقتدی یا امام اعظم حضرتلری
برکره لهوه مبتلا اولدم صبر ایلدم دیو بیورمشلر در لکن امام اعظم حضرتلرینک بو قولی کندو مقتدی
اولمزدن مقدم ابتلاسنه دلالت ایدر لا یقتدا لان صبر الامام ... واوتورمق زیرا مقتدا اوردوکده
قوله ابتلیت على حرمة الملاهی لان الابتلاء یکون بالمحرم و امام اعظم حضرتلرینک ابتلیت قولی
جمیع ملاهینک حرمتی اوزرینه دلالت ایدر زیرا ابتلا حرام اولان شیده استعمال اولنور و بلا
حقنده احادیث شریفه وارد اولمشدر قال النبی عم لهو المؤمن باطل الا فی ثلث تأدیب فرسه
وفی روایة ملاعبة فرسه و رمیه عن قوسه وملاعبته مع اهله و بو سوزلر دلالت ایدرکه غنا دخی
معصیتدر زیرا نبی عم استماع الملاهی معصیة والجلوس علیها فسق والتلذذ بها کفر بیورمشلر در
انشا اوزرینه واجبدر که اجتهاد ایلیه حتی ملاهی استماع ایلمیه وبعضیلر دیدیلر که برکمسنه یالکز
اولسه کندو نفسندن وحشتی دفع ایچون تغنی ایلسه لا بأس در شمس الائمة السرخسی بونک ایله
فتوی ویرمشلر در که مکروه اولان علی سبیل اللهو اولاندر و بوکا قائل اولان انس بن مالک کلامیله
استدلال ایدر انس حضرتلری صحابه نک ذهادندن ایدی فرضنده تغنی ایدردی انس حضرتلری
تغنی یه لهو ایچون ایلمزدی کندو نفسندن وسوسه دفع ایچون ایدردی شیخ الاسلام ذکر
ایلمشدر که بو ذکر اولنانک جمله سی مکروه در بزم علمامزه قتنده والکلام منه ما یوجر کالتسبیح
ونحوه کلام کر اول کلامک بعضیسی ایله ماجور اولور تسبیح کبی وتحمید کبی و تکبیر و تهلیل کبی
ونبی عم اوزرینه صلوات شریفه کبی و قرائت قرآن کبی واحادیث نبویه و علم فقه کبی کلام ایله
ماجور اولورلر نته کم حق تعالینک والذاکرین الله کثیرا والذاکرات اعد الله لهم مغفرة
واجرا عظیما قول شریفندن واضح اولمشدر و بو بابده ایات کریمه واحادیث شریفه چوقدر
وقد یاثم بان فعله فی مجلس الفسق وهو یعلم وواقع اولان بوکه اول تسبیح ایله اثم اولورلر یعنی
مجلس فسقده اول کلامی تکلم ایلسه حال بوکه کندو بیلسه دخی اول فسقی اشلسه زیرا بو محلده بو کلام
ایله تکلم استهزاء و مخالفه موجبدر وان قصد به الاعتبار والانکار فحسن و اگر اول تسبیح
ایله عبرت وافعال فسقیه انکار ایچون اولورسه مستحسندر و بوکا مشابهدر که بازارده تسبیح
وتحمید ایلسه شول نیتله که ناس امور دنیایه مشتغللردر کندوسی تسبیحه مشتغل بو نیتله اولسه
بو تسبیح بازارده غیریده یالکز تسبیحدن افضلدر نته کم نبی عم ذاکر الله فی الغافلین کالمجاهد

فی سبیل الله

فی سبیل الله و تاجر طائفه سنه متاعین فتح ایلدکده لا اله الا الله و یا خود سبحان الله و یا خود اللهم
صل على النبی دیسه اثم اولور زیرا اول تاجر بو کلام ایله ثمن اخذ ایدر اما غازی جیش مبارزه ده و عالم
مجلس علمده تکبیر ایلسه لر ماجور اولورلر زیرا انلرک مقصودلری تعظیم و تفخیم و اظهار شعار دیندر
والترجیع بقراءة القرآن والاستماع الیه قراءة قرآنده ترجیع مکروه در واول ترجیع ایله اولان قرائتی
استماع دخی مکروهدر ترجیع اولدر که صوتنی اشقه ایروب بعده رفع ایلیه زیرا ترجیع حالی فسقلرینه
فسقنک فعلنه تشبهدر وقیل لا بأس به دیدیلرکه قراءة قرآنده ترجیع لا بأس در زیرا نبی عم زینوا
القرآن باصواتکم بیورمشلر در وعن النبی عم انه کره رفع الصوت عند قراءة القرآن والجنازة والزحف
والتذکیر فما ظنك به عند الغناء الذی یسمونه وجدا نبی عم دن روایت اولنمشدرکه قرائت قرآن
محلنده رفع صوت ایلمکی کریه کورمشلردر وعند الجنازة وعند الزحف رفع صوت ایلمکی کریه کورمشلر در
وجد تسمیه اولنان غناکه تذکیر ظن ایدرلر انی دخی وکره الامام القراءة عند القبر زیرا اهل قبر جیفه در
و قبر اوزرینه اوتورمغی دخی کریه کورمشدر زیرا قبرک سقفی میتک حقیدر اوزرینه اوتورمق اهانتدر
قال النبی عم لان یجلس احدکم على جمر فتحرق ثیابه حتی یبلغ الی جلده خیر له من ان یجلس على قبره و جوزها
محمد دیه افتی امام محمد قبر اوزرینه قرائت قرآنی تجویز ایلدی و امام محمدک قولیله فتوی ویرلدی زیرا
قبر اوزرینه ایة الکرسی و اخلاص شریف و فاتحه قراءة اولنمق بابنده نیچه اثار وارد اولمشدر ومنه
ما لا اجر فیه ولا وزر نحو قم واقعد وقیل لا یکتب علیه واول کلامدن بعضنده اجر یوقدر ونه گناه
واردر قم واقعد لفظلری کبی و دخی اکلت و شربت لفظلری کبی بو کلام نه عبادتدر ونه معصیتدر دیدیلرکه
بو مقوله کلاملر متکلمک اوزرینه یازلمق نه اجر واردر ونه عقاب واردر که یازیله هشام دن
اول دخی عکرمه دن اول دخی ابن عباسدن روایت اولنمشدر تحقیقا ملائکه اول کلامی یازرلر الا انه
اجر و یا خود گناه اولان اول مقوله کلامی یازرلر دیدیلر که یازیلور لکن جزاسی اولمیان دنیاده محو اولنور
جزاسی اولان باقی قالور ومنه ما یاثم به کالکذب والغیبة والنمیمة والشتیمة اول کلامک
بعضنده اثم اولور کذب و غیبت و نمیمه و شتیمه کبی بونلرک جمله سی بحسب العقل والنقل حرامدر
تملق دخی حرامدر و تملق عادتدن زیاده تواضع و تذللدر التواضع محمود والتملق مذموم و نبی عم
لیس من اخلاق المؤمن التملق الا المتعلم للاستاذه والولد لوالدیه والعبد لمولاه بیورمشلر در والکذب
حرام الا فی الحرب للخدعة کذب نقلا و عقلا حرامدر الا جنگده اعدایه خدعه ایچون کذب حرام دگلدر
وفی الصلح بین الاثنین وفی ارضاء الاهل وفی دفع الظالم عن الظلم و دخی ایکی ادم بینینی اصلاح ده و بر
کمسنه نک اهلینی زوجیه ایله ارضا ایلمکده وظالمک ظلمینی دفع ایلمکده کذب حرام دگلدر زیرا نیت
خالصه ده اصلاح ایچوندر و یکره التعریض به الا الحاجة کذب ایله تعریض مکروه اولور الا بر حاجت
اولورسه مکروه اولمز لغتده تعریض تصریحک ضدیدر تعریض شول کلامدیرکه سامع اولان کمسنه

ایّ وهلنه اوپکه فهم ایلیوب تامل ایلیه واندن فهم ایلیه مثلا بر کمسنه بر کلی نوم ایله طعام اکل ایلیه دینسه اول
کمسنه ایلیدم دیو کذب ایلیه اما مرادی دونکی کون اکل ایلیدم دیمک اوله اکر لاصل الحاجة ایسه مکروه
دکلدر ولاغیبة الظالم ولااثم فی السعی به ناسه قول وفعل ایله ظالم اولان کمسنه ایچون اولان کلام
غیبت دکلدر واول ظالم ایچون سعی ایدوب حاکمه واروب احوال ظلمینی اعلام ایلمک کناه دکلدر بلکه
ثوابه داخل اولور نهی عن المنکر بابندندر ولاغیبة الا لمعلوم فاغتیاب اهل قریة لیس بغیبة غیبت
دکلدر الا معلوم ایچوندر بو تقدیرجه اهل قریه اغتیاب غیبت دکلدر زیرا مراد اولان مجهولدر قرزدکی
اولمنی ولور دور حرده حرسطور درکه بر کمسنه بر مسلمان قرنداشنک علی وجه الاهتمام مساویسنی ذکر
ایلسه غیبت دکلدر غیبت اولدر که علی وجه الغضب ذکر ایدوب سبّ مراد ایلیه وتحریم اللعب بالنرد
والشطرنج والاربعة عشر وکل لهو نرد وشطرنج واربعة عشر اوینماق حرامدر وجمله لهو حرامدر
وصاحب کفایه دیمشدر که اربعة عشر بر لعبک اسمیدر یهودی طائفه‌سی استعمال ایدرلر اکر بونلر ایله
لعب ایلدکده قمار ایدرسه میسر اولور نص ایله حرامدر زیرا میسر قمارک اسمیدر اکر قمار ایلمز ایسه
عبث اولور ننکم حق تعالینک افحسبتم انما خلقناکم عبثا قول شریفی دلیل قاطعدر ولعب حقنده
نبی علیه السلام کل لعب ابن آدم حرام الا الثلثة ملاعبة الرجل باهله وتادیبه لفرسه ومناضلته بقوسه
قول شریفی واقع اولمشدر وحدیث اخرده دخی من لعب بالشطرنج والنرد فکانما غمس یده فی دم
الخنزیر قول شریفی واقع اولمشدر بو حدیث شریفی مسلم واحمد وابو داود روایت ایلمشلردر
وبنه مالک واحمد روایتی ایله حدیث اخرده من لعب بالنرد فقد عصی الله ورسوله بیورمشلردر
وروایت اولنورکه ابن عمر شطرنج لعب ایدر قومه اوزرینه اوغرایوب سلام ویردی ما هذه التماثیل
التی انتم لها عاکفون بیوردیلر وبر روایتده دخی علی رضی الله عنه شطرنج لعب ایلین قوم
اوزرینه مرور ایدوب سلام ویرمدی حضرت علیه دینلدیکه نیچون سلام ویرمدک نیچه سلام
ویره یم برقومه که کندولری ایچون اصنام اتخاذ ایدوب عاکف اولمشلردر وبر روایتده بونلرینه
ضرب ایلمشدر ونبی علیه السلام ما الهاک عن ذکر الله تعالی فهو میسر قول شریفی جملهیه جامعدر
مؤمنه لایق اولان ما خلق له سنی بیلوب موجبنجه عمل ایدوب بر نفسینی ضایع ایلمامکدر وابو حنیفه
دخی سایره معقول کورمشدر وابو یوسف ومحمد دخی سلایه کرنیه کورمشدر تحقیر ایچون وامام شافعی
حضرتلری شطرنجی مباح کورمشدر قمار اولماق اوزره واجباته خلل ویرمک اوزره وکلام فحش
وایمانه کاذبه اولماق اوزره تشحیذ خاطر ایچون لعب اولنسه لا بأس در بیورمشلردر وبزم ایچون
دلیل نبی علیه السلام کل لعب ابن آدم حرام حدیث شریفی وما الهاک عن ذکر الله فهو میسر قول شریفی
ملاهی حرام ایدوکنه دلیل کافیدر وکره استخدام الخصی طواشی استخدامی مکروهدر زیرا ابو حنیفه

ناسی تحریمی وارددر بو ایسه مثله در نبی علیه السلام ایسه مثله دن نهی بیورمشلردر وکمسنه استخدام ایلمسه طواشی
ایلمکه بر فرد تعید ایلمزدی بو تقدیرجه استخدامی مکروه در ذکر کتادی شعری اولسون کرک اجنبی غیری
شعر اولسون برابردر بوندن مراد زمانه خاتونلری ساچلرینی چوق واوزون اولسون دیو اخرک
ساچنی کندو ساچلرینه وصل والحاق ایدرلر بو بابده نبی علیه السلام لعن الله الواصلة والمتوصلة والواشمة
والمستوشمة حدیث وارد اولمشدر واصله ول عورته دیرلرکه شعره وصل ایدندر مستوصله واصل والحاق
طلب ایدندر واشمه اولدرکه اکنه ایله قوللرینی دوب تعلیم اوزرینه چویت سورمکدر واشمه بو فعلی
اشلیجیدر ومستوشمه بو فعلی طلب ایلیندر وقوله فی الدعاء اسئلک بمقعد العز من عرشک داعینک
دعاده بو قولی مکروهدر ابو حنیفه ومحمد قتنده بمقعد وبمعقد ایکی عبارتیله روایت اولنمشدر روایت
اولی قافک اوزرینه عینک تقدیمیدر عقد دن اولماق اوزره وروایت ثانیه قافک عینک اوزرینه تقدیمیدر
قعود دن اولماق اوزره ثانینک کراهتنده شک یوقدر زیرا معناسی جناب رب العزة وصفاتنه
استحاله‌یی یعنی محال اولوغی ایجابدر وروایت اولی نک دخی کراهتنده شک یوقدر زیرا بعنی
ایهام ایدرکه جناب رب العزتک عزتی عرشه متعلق اولور عرش ایسه حادثدر حادث اولان شیئه
متعلق اولان حادث اولور حق تعالینک عزتی حادثه متعلق اولمقدن منزهدر جناب رب
العزتک عزتی قدیمدر زیرا صفتیدر وصفات الذات والافعال طرا قدیمات مصونات الزوالدر
خلافا لابی یوسف ابو یوسف ایچون خلاف واردر دعاده بو کلمه قولوتالمکک لا بأس در فقیه ابو اللیث
بونی اختیار ایلدی زیرا نبی علیه السلامدن روایت اولنمشدرکه کندولره دعا ایلدکده اللهم انی اسئلک بمقعد العز
من عرشک ومنتهی الرحمة من کتابک وباسمک الاعظم وجدک الاعلی وکلماتک التامة بیورمشلر اوزره
قراءت بیورمشلردی صاحب نهایه ابن مسعوددن روایت اولنمشدر که نبی علیه السلام بیورمشلردر که بر کمسنه جمعه
کیجه اون ایکی رکعت نماز قلسه وهر رکعتده بر فاتحه وبر سوره قراءت اتسه ایکی رکعتده تشهد
ایلسه وسلام ویرسه اخرکی ایکی رکعتده بعد التشهد قبل السلام سجده ایلسه ودیدی کره فاتحه شریفه
اوقیه ولا اله الا الله وحده لا شریک له له الملک وله الحمد یحیی ویمیت وهو علی کل شیء قدیر اللهم انی
اسئلک بمقعد العز من عرشک ومنتهی الرحمة من کتابک وباسمک الاعظم وجدک الاعلی وکلماتک
التامة ان تقضی حاجتی دیو قراءت ایلسه حق تعالی اول کمسنه نک حاجتنی قبول ایلیه اندن صکره نبی علیه السلام
لا تعلموها السفهاء فانها دعوة مستجابة بیورمشلردر لکن احوط اولان امتناعدر زیرا خبر واحد ایله
ثابتدر متشابه ده ایسه دلیل قطعی ایله ثابت اولمق کرک وفاضل زیلعی دیمشدر که اکر عرشک
صفتی قلنورسه جایز اولور عرش قرآن مجید وکرم ایله موصوفدر عز ایله دخی موصوفدر وقوله اسئلک
بحق انبیائک ورسلک بو قوله دخی مکروهدر زیرا مخلوقک الله تعالی اوزرینه حقی یوقدر والاستماع
الملاهی حرام ملاهی استماعی حرامدر زیرا نبی علیه السلام استماع الملاهی معصیة حدیث شریفی وارد اولمشدر

وصل الشعر شعر الادمی دیمک خاتونه
وساچ اولماغله مکروه در

ويكره تعشير المصحف الا للعجم فانه حسن مصحف شريفي تعشير مكروهدر الا عجم ايچون تعشير ونقطه
هر بيري حسندر ولا بأس بتحلية المصحف مصحف شريفي تحليه وتزيين وتحليه تعظيم بولنور ولا بأس
بدخول الذمي المسجد الحرام مسجد حرامه ذمينك دخولي لا بأسدر شافعي ايچون دليل حق تعالينك
انما المشركون نجس فلا يقربوا المسجد الحرام بعد عامهم هذا اوبزم ايچون دليل نبيوم ثقيفك
الجسني مسجده ايجه قوندور وبر خيمه قوردرش ايدي صحابه كرين المشركون نجس ديديلر نبيوم ليس
على الارض من نجاستهم شيء انما نجاستهم على انفسهم بيورمشلردر ولا بعيادته ذمينك عيادتنه
وارمق لا بأسدر زيرا نبيوم همجوارندن اولان بر يهوديي مرضنده ايكن عيادتنه واروب باشي
اوجنده اوتوروب كلمه شهادت تكليف ايلركن اجابت ايدوب كلمه شهادتي ديدكدن
صكره فوت اولدي نبيوم الحمد لله الذي انقذ بي نسمة من النار بيورمشلردر ذمي اوزرينه سلام
لا بأسدر لكن وعليكم قولندن زياده ايلميه وذميه ابتدادن سلام ويرميه زيرا ابتداء سلام
ويرمكده تعظيم وتكريم واردر واكر اول ذميه حاجتي وار ايسه ابتدا سلام ويرمك لا بأسدر
وذميه مغفرت ايله دعا ايلميه واكر هدايت ايله دعا ايلرسه جايزدر ديديلر يكه اكر مجوسي عياده دنميه
زيرا بو فعلده محاسن اسلامي اظهار واردر وعيادة فاسقده اختلاف ايلديلر اصح اولان عياده
اولنمقدر زيرا مسلمدر وعيادة ابتسه حقوق مسلميندندر ويجوز اخصاء البهائم بهايمي اخصا ايلك
جايزدر وانزاء الحمير على الخيل حماري خيل اوزرينه چكمك لا بأسدر زيرا انلردن قاطر حاصل اولور
والحقنة للرجال والنساء رجال ونسا ايچون حقنه ايلمك لا بأسدر بالاجماع مباحدر نيجه احاديث
وارد اولمشدر بري نبيوم لكل داء دواء فاذا اصاب الدواء الداء برئ باذن الله تعالى قوليدر بري
وارد اولمشدر روايت اولنديكه براعرابي نبيومه ديديكه الا نتداوي قال نعم عباد الله تداووا فان
الله لم يضع داء الا وضع له شفاء او قال ما خلق داء الا وقد خلق دواء الا السام شول كمسنه كه
تداوي ايلمكي كوريه كوردي ابن عباس رضي الله عنه روايت ايدوب نبيوم بيورمشلردر كه يدخل الجنة من
امتي سبعون الفا بغير حساب الذين لا يسترقون ولا يتطيرون ولا يكتوون وعلى ربهم يتوكلون
بو حديث شريفي بخاري ومسلم واحمد روايت ايلمشلردر وروايت اولنديكه نبيوم تداوي واحتجام
ايلمشدر لا بالمحرم كالخمر ونحوها احتقان جايزدر لكن خمر وخمره مشابه اولان حرام شيء ايله جايز
دكلدر ابن مسعود روايت ايلمشدر كه نبيوم ان الله تعالى لم يجعل شفاءكم فيما حرم عليكم قوليدر بري
وارد اولمشدر ابو الدرداءدن روايتدر كه نبيوم ان الله انزل الداء والدواء وجعل لكل داء دواء
فتداووا ولا تتداووا بالمحرم قول شريفنده حرام ايله دوايه نهي ايلمشدر بو حديث شريفي ابو داود
روايت ايلمشدر ولا بأس برزق القاضي كفايته بلا شرط بيت المالدن قاضي ايچون كفايت مقداري

رزق

رزق ويرمك لا بأسدر اما بلا شرط ذكر كه زيرا بيت المالدن مصالح مسلمين ايچوندر قاضي ايسه
مسلمانلرك مصالحي ايچون محبوسدر وحبس ايسه اسباب نفقه دندر ولا بأس بسفر الامة
وام الولد بلا محرم جاريه نك وام ولدك بلا محرم سفري لا بأسدر زيرا جاريه عامة رجاله
محرم منزلهسندهدر وام ولد دخي جاريه منزلهسندهدر اوزرنده رقيت قايمدر مكاتبه دخي بو حكمده در
زيرا رقيه مملوكدر ومعتقة البعض دخي ابو حنيفه قتنده مكاتبه كبيدر كافيده سطور دركه بو ذكر
اولنان اولكي زمانلرده جايز اولوري زيرا اهل صلاح غالب ايدي في زماننا لا بأس ديمكلردر وفتوي
دخي بونك اوزرينه در والخلوة بها قيل مباح وقيل لا جاريه ايله خلوت ديلديكه مباحدر محارم
اولنمق اعتباريله وديلديكه مباح دكلدر عدم ضرورت ايچون فتوي مباح اولمامق اوزره در ويكره جعل
الراية على عنق العبد لا تقيده عبدك بوينينه رايه ايلمك مكروهدر لكن تقييده مكروه دكلدر وايه
شول حلقه در كه بيوك مسمار ايله تسمير اولنوب باشينه بر طرفه حركت ايلمكه قادر اولميه بني الظلمة
معتاد بر قبيحدر بو رواية ايسه جراهدر صاحب نهايه ديدي كه بو بر علامتدر فرار ايدن عبدك بوينينه قورلر
في زماننا لا بأسدر وايه محدث بر شيء در وشر الامور محدثاتها نبيوم محدثاتها ايچون كل محدث
بدعة وكل بدعة ضلالة وكل ضلالة في النار بيورمشلردر ويكره ان يقرض بقالا درهما لياخذ
منه بما يحتاج الى ان يستقرض مثلا بر فقير كمسنه نك بر درهمي اولسه خوف ايدركه اكر اول درهم
الندن اولورسه يا هلاك اولا ويا خود اندن حاجتنه صرف ايلميه لكن بقال ايله معامله سي جمله درهم
اولمغين اول درهمي بقاله قرض ويروب محتاج اولدقجه اول درهمي استغراق ايدنجه بقالدن المق
مكروهدر منه ضميري بقاله راجعدر وبو فعلك مكروه اولمسي بر قرضدر نفعي جر ايدر رواية ايسه مكروهدر
زيرا نبيوم نفعي جر ايدن قرضدن منع بيورمشلردر لكن بو نوع حيله يوقدر كه درهمي بقاله امانت وضع
اولنه اندن صكره مراد ايلديكي اوزره شيئا فشيئا ما يحتاج اليه نه ايسه اخذ ايليه اكر درهم هلاك
اولورسه ضمانه لازم كلمز زيرا وديعه در والسنة تقليم الاظفار ونتف الابط وحلق العانة والشارب
وقص حسن طرنق كسمك وقو تنقلع اولان قلبي واد بريني تراش ايلمك سنتدر وبعضي قرقمق
احسندر طحاوي شرح آثارده قص الشارب حسن بيورمشدر صاحب اختيار تراش ايلمك سنتدر
وسنتا ايسه تراشدن احسندر وبو قول بزم اصحابمزك قوليدر زيرا نبيوم احفوا الشارب
واعفوا اللحى بيورمشلردر احفا استيصالدر يعني كوكندن كيدرمكدر اعفا لحا صقالي چوق ايلمكدر
صاحب قنيه ديمشدركه افضل اولان هر يدي كونده بر طرنقلريني كسمه وبعضي قرقه واديريني
تراش ايليه واغتسال ايليه بدنيني پاك ايليه اكر هر هفته ده بر ايلمز ايسه اون بش كونده ايليه قرق
كوندن زياده ترك ايتمز بوقدر اما افضل اولان هر هفته ده بردر اوسطي اون بش كونده ابعدي

قرق كوندر قرقك ماورسنده وعيدن صكره مستحق اولور محيطده مسطوردركه عمر بن الخطاب مقابله عدوده طرنقلرايله
كسمكدن زيرا سلاح مرتبه سنده در دار حربه منسوب بكمكده در ودار حربه بيقلرين قرقمق باذنتي
مندوبدر اعدايه مهيب كورينور ولا بأس بدخول الحمام للرجال والنساء اذا اتزروا وغضوا بصرهم رجال
ونسا ايچون حمامه دخول لا بأسدر ايچي ازار ايليه يعني عورت يرين ستر ايليه وكوزين نظردن
يعني الحرام عورت يرينه نظردن حفظ ايليه ويستحب اتخاذ الاوعية لنقل الماء الى البيت وكونها
من الخزف افضل اولرينه صو نقلي ايچون اوعيه اتخاذ ايلمك مستحبدر اما اول اوعيه طبراقدن
اولان دستي وچوملك اولمق افضلدر زيرا نبي عم من اتخذ اواني بيته خزفا زارته الملائكة
بيورمشلردر وباقردن وقلايدن ودمردن دخي اتخاذ اولنسه جايزدر اما ذهب وفضه دن
جايز دكلدر ولا بأس بستر حيطان البيت باللبد للبرد ويكره للزينة اوك ديوارين كچه ايله
صوقدن حفظ ايچون ستر ايلمك لابأسدر اما زينت ايچون مكروهدر وكذا ارخاء الستر على البيت
ستري بيت اوزرينه ارخا يعني صارقمق مكروه دكلدر اكر صوقدن ايچون اولورسه اكر زينت ايچون اولورسه
مكروه اولور خزانه ده مسطوردركه بيتي ديباج ستر ايلمك مكروه دكلدر لابأسدر لكن اوزرينه
اوتورلميه واويونميه ودينلديكه بيت ديباج وحرير دوشمك واوزرينه اوتورمق واويومق وقبور
ايچون وديوارلري ستر ايلمك جايزدر واذا ادى الفرايض واحب ان يتنعم بمنظر حسن وجواري
جميلة فلا بأس به ايچي فرايضي ادا ايليه ومنظر حسن يعني كوزل يوز وجميله جواري ايله تنعم ايلكي
سوسه لابأسدر نبي عم ابراهيمك اناسي ماريه ايله تسري ايلر ايدي حال بوكه تحت نكاحنده حره
وار ايدي وعلي رضي الله عنه دخي تحت نكاحنده حره وار ايكن تسري ايلمشدر والقناعة بادنى
الكفاية وصرف الباقي الى ما ينتفع به في الاخرة اولى ادنى كفايت ايله قناعت ايلمك وباقيسين
اخرتده نفع اولنا جق شيئه صرف ايلمك اولى در لان ما عند الله خير وابقى ايدوكي قتيقي ظاهر در
معلوم اولدكه كفايتده اولان شيئك ادناسنه اقتصار عزيمتدر اوزرينه تنعم ونيل لذاتده
زياده ايلمك رخصتدر زيرا نبي عم بعثت بالحنيفية السهلة السمحة ولم ابعث بالرهبانية
الصعبة بيورمشلردر.

كتاب احياء الموات

بو كتاب احياء موات احكامي بياننده در
موات لغتده ارض خرابدر كه مالكي اولميه هدايه ده موات ديو شول ارضه ديرلركه انكله
انتفاع اولنميه واحياء ديمكي صكره يري صورتا احياادر بو حقيقة احيا دكلدر واحياء
مواتك مشروعيتي نبي عم من احيى ارضا ميتة فهي له قول شريفيدر هي ارض لا ينتفع بها
عادية لم يعتق اول موات بر ارضدر كه انكله قديمدن انتفاع اولنميه يعني جوابلغى قديم
اوله عادية قوله كويا كه عاد زماننده بر وخراب اولمشدر ديو اكا نسبت اولنمشدر

او مملوكة

مطلب

او مملوكة في الاسلام ليس فيها معين مسلم او ذمي ويا خود اسلامده مملوكه اوله لكن مسلم
وذميدن مالك معين اولميه وعند محمد ان ملكت في الاسلام لا يكون مواتا امام محمد قتنده
اكر اسلامده مملوكه اولمش ايسه لكن هنوز مالك معيني بوغيسه ده اول ارض موات
اولمز ويشترط عند ابي يوسف كونها بعيدة عن العامر لو صيح من اقصاه لا يسمع فيها
ابو يوسف قتنده اول ارض مواتك معمور اولان يرلردن بعيد اولمسي شرطدر قلنديكه اكر عامر
اولان يرك اقصاسنده يعني نهايتندن صيحه ايليه موات اولان ارضده استماع اولنميه
ابو يوسف قتنده بعد بو يردر وايتدي ابو يوسف قتنده دورت يوز ذراع يردر حاصل كلام
ابو يوسف قتنده مدار حكم قرب وبعد اعتباريدر كركه عادية اولسون وكركه اسلامده
اولسون مملوكه اولسون لكن مالك معيني اولميه برابردر وعند محمد ان لا ينتفع بها اهل العامر
ولو قريبة منه امام محمد قتنده مشروط اولان اهالي معموره اول مواتدن منتفع اولميه لردر اكر اول
عامره قريب ايسه ده عدم انتفاع لازمدر جايزدركه اهالي معموره نك مرعيسي ويا اودن
جمع ايده جك يرلري اوله شمس الائمه ابو يوسف قولنه اعتماد ايلمشدر خواهر زاده امام محمد
قولني اختيار ايلمشدر من احياها باذن الامام ولو ذميا ملكها وبلا اذنه لا خلافا لهما
بر كمسنه امامك ويا خود نائبنك اذنيله ارض مواتي احيا ايلسه اكر ذمي دخي اولورسه اول ارضه مالك
مالك اولور زيرا نبي عم من عمر ارضا ليست لاحد فهو احق بها بيورمشدر وحديث آخرده من احيا
ارضا ميتة فهي له واقع اولمشدر زيرا اماله مساجد احيا ايده نك الى سبقت ايلدي بو تقديرجه
اول ارض مواته احق اولدي صو واودون واوتلق وصيد كبي ابو حنيفه ايچون دليل نبي عم ليس للمرء
الا ما طابت به نفس امامه قول شريفيدر بو اقتضى جمله كفره الذي ايدي ايلن دن صكره مسلمانلر الكنه كيردي
بو تقديرجه فيء اولدي فيء ايسه بر فرده مختص دكلدر الا امامك رأييله مختص اولور غنائم كبي
وشول شي كه امامين روايت ايلمشدر اكا حمل اولنور كه نبي عم اذن ويرمشدر بو خصوصه نصب شرع
دكلدر صاحب نهايه شيخندن روايت ايدجب ديمشدركه تصرفات ايكي نوعدر بر نوعي اذن
بالشرعدر نصب شرع نبي عم من قاء او رعف في صلوته فلينصرف قول شريفيدر امدي امام
ايچون اول مرتبه ولايت واردركه بو قول شريفي اجرا ايچون اذن ويره نبي عم من احيا ارضا
ميتة فهي له قول شريفي ابو حنيفه قتنده اذن بالشرع قبيلندندر واما امامين قتنده نصب الشرع
قبيلندندر چونكه بو حديث شريف ايكي معنايه محتمل ونبي عم ليس للمرء الا ما طابت به
نفس امامه حديث شريفي من احيا ارضا حديث شريفنه معارض اولمغه صالح اولمز والجوز
احياء ما قرب من العامر ويترك مرعى لاهل القرية ومطرحا لحصائدهم جايز دكلدر عامره قريب اولاني

ارض خالیه‌یی احیا ایلیکن بلا اذن قریه‌یه اوجندن مرعی ترکن اولنمش اوله و یا خود قریه‌نک حصادلری
مطرح یعنی خرمن یری اوجون ترکن اولنمش اوله ولا عدل عنه الفرات ونحوها واحتمل عوده
الیه فان لم یحتمل جاز و دخی شول ارضک احیاسی جایز دکلدرکه اندن ما و فرات و فرات شبیه
اولان دجله مثللی صولر عدول ایلیه و عود ایلمسی احتمالی اولسه جایز دکلدر و عود احتمالی
اولمسه احیاسی جایزدر بو تقدیرجه کیمسه‌نک ملکی اولمامش اولور ومن حجر ارضا ثلث سنین
ولم یعمرها اخذت منه ودفعت الی غیره بر کیمسه بر ارض خالیه‌یی اوچ سنه یوردکینی تحجیر ایلیه لکن
معمور ایلمیه اول ارض اندن اخذ اولنور اخره ویریلور تحجیر ایلمک یعنی طاش ایله جوانب اربعه‌سن
دیوار شکلی نشان ایلیکدر و یا خود بعض اشجار قورسیله دیوار شکلی ایلمکدر ومن حفر بئرا
فی ارض موات فله حریمها ان باذن الامام بر کیمسه ارض مواتده بر قیو حفر ایلیه اول ارض مواتک
حریمی احیا ایدنکدر اگر امام اذنیله حفر ایلدیسه وکذا ان بغیرها عندهما اما ابی حنیفه قتنده اکر
اذنسز دخی ایلمش ایسه حریمی حفر ایدنکدر وحریم العطن اربعون ذراعا من کل جانب فی الصحیح
عطنک حریمی هر جانبندن قرق ذراعدر عطن قیونک وحوضک اطرافنده دوه چوکوب طورجق
بر سنا زل الابل کبی وحریمک عطنه اضافتی ادنی ملابسه اوجوندر معنی بو بیله درکه اطرافنده دوه
چوکوب ایله صو چکوب دوه‌یه سقی ایلمک اوجون قیو حفر ایلسه هر جانبندن قرق ذراع حریمی حفر
ایدن کیمسه‌نکدر صحیح اولان بودر وکذا حریم الناضح حریم ناضح دخی حریم عطن کبیدر ابو حنیفه
قتنده ناضح شول دوه درکه انکله قیودن صو چکرلر مضاف محذوفدر دیمشلر حریم بئر الناضح
دیکدر وعندهما للناضح ستون اما امامین قتنده بئر ناضح اوجون هر جانبندن التمش ذراع
حریمیدر زیرا انبوم حریم العین خمسمائه ذراع وحریم بئر العطن اربعون ذراعا وحریم بئر
الناضح ستون ذراعا بیورمشلردر وحریم العین خمسمائه ذراع من کل جانب حریم عین
هر جانبندن بشیوز ذراعدر زیرا عینک زیاده مسافه‌یه حاجت واردر زیرا عینی زراعت
اوجون اخراج اولنور لابد جریان ایده جک موضع لازمدر و بر مقدار موضعده دخی صو جمع اولنق
لازمدر و بر مقدار موضع دخی حرز عیه جریان ایده جک یر لازمدر بو اجلدن زیاده ایله تقدیر
اولندی ویمنع غیره من الحفر فی حریمه اخر کیمسه اول یرک حریمنده قیو قازمقدن منع اولنور
لا فیما وراءه اما حریمک ما وراسنده تعلیقی یوقدر فان حفر احد فیه ضمن النقصان وکبس
اگر بر کیمسه اخرک داخل حریمنده قیو قازسه بئر اولک نقصانینی قیو قازنده صکره تضمین ایدرلر
وصکره قازیلان قیو طپراق ایله طولدوریلور و دنیلدیکه نقصانی تضمین ایدرلر انجق طپراق
ایله قیو وارقلری طولدرمقدرکه فک کسر ایله قیو طولدرلر وقلری طپراغک کبسیدر وان
حفر فیما وراءه فلا ضمان وله الحریم مما سوی حریم الاول بر کیمسه اخرک حریمنک ما وراسنده

برقیو

بر قیو قازسه انکیچون ضمان یوقدر و اول بئر دخی حریم واردر اول قیو قازنک حریمی جانبندن غیریده
بئر اولک نهایتنده ایسه جوانبا دنبعض حریم اولمق ممکن دکلدر ثانینک وجه طرفندن حریم اولور مثلا بر
کیمسه اذن امام ایله بر اخرک قازدوغی قیونک حریمی نهایتنده بر قیو قازسه بئر اولک صوی ثانینه
تحول ایلیه ثانیه برشی یوقدر زیرا فعلنده تعدی ایلمامشدر صو ایسه تحت الارضده بر فردک
مملوکی دکلدر وللقنات حریم بقدر ما یصلحها قناة اوجون حریم واردر اول قناته صالح اولدوغی
مقدار ایله وقیل لا حریم لها ما لم یظهر ماؤها ودنیلدیکه قناة اوجون حریم یوقدر مادامکه صوی وجه
ارضده ظاهر اولمیه ابو حنیفه قتنده قناة اوجون تحت الارض مجرای مادر فارسیده کاریز دیرلر
وعندهما هی کالبئر وان ظهر ماؤها فهی کالعین اجماعا اما امامین قتنده قناة بئر کبیدر
اگر صوی وجه ارضده ظاهر اولورسه اجماعا عین فواره یعنی قینار عین کبیدر بشیوز ذراع
تقدیر اولنور ولا حریم للنهر فی ارض الغیر الا بحجة غیرک ارضنده جاری اولان نهر اوجون
حریم یوقدر ابو حنیفه قتنده الا حریمی اولدوغنه بینه اقامت ایلیه وعندهما له مسناة بقدر
نصف عرضه من کل جانب عند ابی یوسف وبقدر عرضه عند محمد وهو الارفق اما امامین قتنده نهر
اوجون مسناة واردر ابو یوسف قتنده هر جانبندن نهرک عرضنک نصفی مقداری حریمیدر
مثلا نهرک عرضی اوچ ذراع اولسه هر طرفندن بر بوچق ذراع یر حریم اولور طحاوی دخی
بونی اختیار ایلمشدر امام محمد قولی صاحب نهره ارفقدر مسناة صوارقلرینک
ایکی جانبندن اولان کنارینه دیرلر فالمسناة بین النهر والارض ولیست فی ید احد لصاحب
الارض بین النهر والارض باقی اولان مسناة حال بوکه بر فردک یدنده اولمسه صاحب
ارضکدر ابو حنیفه قتنده مسناة مبتدادر لصاحب الارض خبریدر فلا یغرس فیها صاحب
النهر ولا یلقی علیها طینه وما یمر بیس امدی صاحب نهر مسناة بر شی غرس ایلمز و طپراغنی
نهره القا ایلمز و اوزرندن دخی مرور ایلمز وقیل له المرور والقاء الطین ما لم یتفحش دنیلدیکه
صاحب نهر اوجون مرور واردر طپراغنی نهره القا ایلمک دخی واردر مادامکه فاحش اولمیه صاحب
کافی صحیح اولان بودر وعندهما هی لرب النهر فله ذلک اما امامین قتنده مسناة نهر صاحبنکدر
لیس امدی غرس والقا طین ومرور صاحب نهرکدر قال الفقیه ابو جعفر اخذ بقول الامام فی الغرس
وبقولهما فی القاء الطین فقیه ابو جعفر دیدیکه غرسده امام اعظم قولیله فتوی ویریلور القا
طینده امامین قولیله فتوی ویریلور ومن غرس شجرة فی ارض موات فله حریمها خمسة اذرع
من کل جانب بر کیمسه ارض مواتده بر شجر غرس ایلسه انک حریمی هر جانبندن بش ذراعدر
یمنع غیره من الغرس فیه انک حریمنده غرس شجردن منع اولنور **فصل فی الشرب** بو فصل
احکام شربک بیاننده در هو النصیب من الماء لغتده شرب کسر شین ایله مصنف دیدیکی قدر

مطلب

اول شرب صودن نصیب معناسنه در شرعا مزارع صوارمق اولسون وکرک دواب صوارمق
اولسون نوبت ایله صویک انتفاعنه دیرلر والشفة شرب بنی آدم والبهایم شفه صودن
بنی آدمک وبهایمک نصیبیدر بو اجلدن شرب عام اولدی شفه خاص اولدی شفه نک اصلی
شفهه در تخفیف ایچون اسقاط اولندی والانهار العظام کفرات ودجلة غیر مملوکه
انهار عظام فرات ودجله وجیحون وسیحون ونیل کبی بر فردک مملوکی دکلدر ولکل احد
فیها حق الشفة والوضوء ونصب الرحی وکری نهر الی ارضه ان لم یضر بالعامة هر فردک
انهار عظامده شفه حقی ووضوء حقی واردر ودکرمن نصب ایلمک وکندی ارضنه نهر قازمق
واردر واکر عامه یه ضرر ایلمزسه زیرا نبیء م الناس شرکاء فی ثلثة الماء والکلاء والنار بیورمشلردر
وفی الانهار المملوکة والحوض والبئر والقناة لکل احد حق الشفة انهار مملوکه وحوض
وبئر وقناتده هر احدک حق شفه سی واردر یعنی الناس شرکاء حدیث شریفی موجبنجه
هر کسک حقی وسقی دابه سی ثابت اولور زیرا نهرلر وقیولر وحوضلر احراز ایله مالک اولنور
ان لم یخف التخریب بکثرة المواشی والاتیان علی جمیع الماء کثرة مواشی ایچون انهار وحوض وبئر
وقناتک اطرافی تخریبدن خوف اولنمز ایسه وبالجمله صونک اوزرینه کلمک وجمیع صوبی
توکتمک خوفی اولمز ایسه ودینلدیکه بعض مشایخ قوننده منع اولنور لا سقی ارضه وشجره الا
باذن مالکه هر احد ایچون انهار مملوکه وحوض وبئر وقناة دن ارض وشجره سی صویلمک
یوقدر الا مالکنک اذنیله واردر وله الاخذ للوضوء وغسل الثیاب وسقی شجره وخضره
فی داره بالجرار فی الاصح هر احد ایچون انهار مملوکه وحوض وبئر وقناتدن وصولری
واخذ اینه غسل ایچون واواجنده اتخاذ ایلدوکی شجر وخضرواته دستیلر ایله سقی ایلمک
واردر اصح روایتده زیرا بعض ائمه خلافنه ذاهب اولمشلردر اول اجلدن اصح روایت
قیدی اولنمشدر جرار جره نک جمعیدر دستی دیمکدر وهی اجر یجیب اوکوز ونحوه لا یؤخذ
الا برضا صاحبه شول صوکه کوب وبرداق وبونلره مشابه نسنه لر ایله احراز اولنمشدر الا
صاحبنک رضاسیله اخذ اولنمز رضا صاحبی احراز ایله اکا مالک اولمشدر رحب
فتح حاء مهمله ایله کوپ معناسنه در وله بیعه ما محرزک صاحبی ایچون اول صوبی بیع ایلمکن
واردر زیرا احراز ایله مالکی اولمشدر ولو وجد البئر او العین او النهر فی ملک احد فله منع
من یرید الشفة من الدخول اکر برکسنه نک ملکنده بئر ویا عین ویا نهر اولسه اول ملک
صاحبی ایچون شفه مراد ایدن کسنه نی ملکنه دخولدن منع ایلمک واردر اکر اکا قریب ارضی
مباحده صو بولنور ایسه فان یجد غیره لزم ان یخرج الیه الماء او یمکنه من الدخول اکر شفه
مراد ایدن کسنه اول صودن غیری بولمز ایسه ملکنه صوا و لدی کسنه یه لازم درکه طالب

اولانه صو اخراج ایلیه ویاخود دخوله مکنت ویره یعنی داخل اولمغه اذن ویره زیرا ضرورت
داعیه موجوددر فان لم یفعل وخیف العطش قوتل بالسلاح اکر مالک صوبی اخراج ایلمسه
ودخوله تمکین ایلمسه وحال بوکه صوسز لقدن کندوسی ودابه سنه هلاک خوفی اولسه سلاح
ایله ایدر زیرا صو قیو وعین ونهرده مباحدر زیرا غیر مملوک در امدی بو صو قیو یرده صوبی
منع ایدن کمسنه ایله سلاح ایله مقاتله ایلمک لازمدر حضرت عمر رضی الله عنه دن روایتدر که
برقوم طالب ما اولوب صو قیوسنی بخس ایدرلردی هرنه حال ایسه اهلندن سؤال
ایدوب قیوی بولدیلر قوغا استدیلر ویرمدیلر مسلمانلر بروره مز واللریمز هلاک
مرتبه سنه واردی قواهت ایلک دیو نیاز ایلدیلر ینه ابا ایدوب ویرمدیلر بو احوالی حضرت
عمره رضی الله عنه عرض ایلدیلرکه هلا وضعتم فیهم السلاح بیورمشلردر وفی المحرز یقاتل
بغیر سلاح کما فی الطعام حال المخمصة اما محرزده بغیر سلاح مقاتله اولنور نته کیم مخمصه ده
طعام اولدوغی کبی مثلا محرز اولان صو صاحبندن فضله ایسه دیو صوبی منع ایلدکده سلاح سز
مقاتله اولنور قدر حاجت مقداری دفع ایلمکه مأمور در اول کسنه منع ایلمه مخالفتا ایدوب
معصیتی ارتکاب ایلدیکی اتکله سلاح سز مقاتله تعزیر منزله سنده در فصل وکری الانهار
العظام من بیت المال انهار عظامک قازمسی بیت المال دندر زیرا کوی انهار عامه نک
مصلحتی ایچوندر وبیت المال دخی عامه ایچوندر بو تقدیرجه خراج وجزیه نک الجه سی اکا
صرف اولنور اما عشور وصدقات صرف اولنماز زیرا بونلر فقیر ایچوندر وان لم یکن فیه شیء فعلی العامة
اکر بیت المالده برشی یوغیسه عامه اوزرینه امام بر ناظر نصب ایدوب خلقک اوزرینه جبر ایلیه
زیرا ترکنده ناسه ضرر واردر وکریها ملک علی اربابه لا علی اهل الشفة ملک اولان نهرک
کریی یعنی قازمسی اربابی اوزرینه در اهل شفه اوزرینه دکلدر زیرا منفعتی اربابنه عود ایدر
وغرم غنم ایله در ویجبر من ابی ومؤنته علیهم من اعلاه نهرک اربابندن ابا ایدوب کری ایلمکدن
ابا ایدن کمسنه قازمق ایچون جبر اولنور ومؤنت وزحمت وتعلقی یعنی خرج وحوایجی اربابی
اوزرینه در نهرک اعلاسندن واذا جاوز ارض رجل سقطت عنه فیجی کری بر رجلک ارضنی
تجاوز ایلسه اول رجلدن مؤنت کری ساقط اولور زیرا مؤنت کری نهردن انتفاع کمسنه نک
اوزرینه لازمدر تجاوز ایلدکدن صکره اول ارض صاحبنه برشی لازم کلمز ابو حنیفه قتنده ولیس
سقی ارضه ما لم یفرغ شرکاؤه اول ارضنی تجاوز ایدن رجل ایچون کندو ارضنی سقی ایلمک بو قدر ما دامکه
شرکاسی کری دن فارغ اولمیه لر وقبل لرذلک دینلدیکه اول رجل ایچون ارضنی سقی ایلمک واردر مؤنتی
ساقط اولدوغی محلده سقی واردر شرکاسی فارغ اولمدیه ارضنی سقی ایلمک جایزدر وعندهما هی
علیهم جمیعا من اوله الی آخره بخصص الشرب امامین قتنده مؤنت من اوله الی آخره اربابی اوزرینه در
شربلری حصه لری مقداری زیرا بونلرک هر بری اسفلی ایله منتفع اولورلر اعلاسیله منتفع اولدقلری کبی

بوللرکه صونک زیاده سنی اخر یره اقتمغه محتاج اولورلر اگر سد ایلسه لر صو طاشوب ارضنی
باصدورر وز دخی فاسد اولور بوندن ظاهر اولدیکه نهرک ابتداسندن انتهاسنه وارنجه منتفع
اولورلر چونکه جلب غنمده برابر اولدیلر ایسه واجبدر که غرمده دخی برابر اوللر ویصح دعوی الشرب بلا
ارض بلا ارض دعوی ایدوب شرب صحیح اولور استحسانا صحیح اولور بو خصوصه قیاسا صحیح ولما معتدر
ومن کان له نهر یجری فی ارض غیره فاراد رب الارض منع الاجرا فلیس له ذلک برکسنه نک نهری
اخر کمسنه نک ارضندن جاری اولسه وارض صاحبی اول نهرک جریانی منع ایلمک مراد ایلسه
صاحب ارض ایچون منع ایلمک یوقدر یعنی منعه قادر دکلدر وان لم یکن فی یده اگر اول نهر صاحبی
نهرک یدنده اولمسنک علامتی انی قازمق واکی جانبنه غرس اشجار کبی شیلردر وان لم یکن جاریا
ویاخود حین دعواده صو جاری اولمسه فادعی انه له وقصد اجراءه لا یسمع بلا بینة انه له وان
کان له حق الاجراء صاحب نهر دعوی ایلسه که اول نهر کندونکدر اجراسنی قصد ایلسه بلا شاهد دعواسی
استماع اولنمز دعوینه شهادت بو بیله درکه اول نهرک ادعا ایدن کمسنه نکدر ویا اول نهره مدعی ایچون
حق اجرا واردر بو بیله اولورسه دعواسی استماع اولنور بو صورت شول زمانده اولور که صو جاری
اولمیوب ییننجه زمان کلمش اولسه بعده اجرا ایلمک مراد ایلیه وعلی هذا المصب فی نهر او علی سطح
والمیزاب والممشی فی دار الغیر دعوای شربده مذکور اولان طریق اوزره در نهرده دعوای مصب
ودعوای ممشی مثلا برکمسنه دعوی ایلسه که شو نهرده بنم نهرمک مصبیدر ویاخود شو سطح بنم سطحمک
نهرمک مصبیدر ویابنم میزابمک مصبیدر وغیرک دارنده شو موضع بنم ممشامدر یعنی یوریجک
بیرمدر دیو دعوی ایلسه شاهدسز دعواسی استماع اولنمز شهادت بو بیله کرکدر که اول نهره وسطحه
انکدر ویاانون حق صبی ویاحق ممشی واردر بو بیله شهادت اولندقده دعواسی مسموع اولور
وان اختصم جماعة فی شرب بینهم قسم علی قدر اراضیهم یعنی بر قوم ما بینلرنده اولان
نهرده شرب خصوصنده اختصام ایلسه لر شرب تقسیم اولنور هر برینک اراضیسی مقداری
زیرا شربدن مقصود سقی اراضیدر وبوکا هر برینک بیوکلکی وکوچکلکی اعتبار اولنمز
بمعنی اوزره اعتبار اولنور ویمنع الاعلی من سکر النهر بلا رضاهم وان لم تشرب ارضه
بدونه نهرک اعلاسینده یعنی یوقروسینده شرکاسنک رضاسیسز بوغمقدن سکردن یعنی سد ایلمکدن
منع اولنور اگر سد سز اول کمسنه نک ارضی صولنمز ایسه ده منع اولنور زیرا یوقروده سد ایلمکله
اسفلده اولنلرک منفعتی قطع ایدر اما شرکاسی راضی اولوب حصه سی مقداری صوتی ایلمک
ایچون سد ایدرسه رضا ایله اولانده منع یوقدر وهر کس نوبتنده سد ایلمک ایچون مصالحه
ایلسه لر جایزدر اگر ماء نهر بر وجهله جریان ایلسه که بلاسکر برینک ارضنه واصل اولمسه ولی الیوتی
اهل اسفل ابتدا سکر ایدوب ارضنی سقی ایدر بعده کذا وکذا اعلایه وارنجه نوبت ایله سقی ایدرلر
زیرا ابن مسعود رضی الله عنه دن روایتدر اهل اسفل النهر امراء علی اهل اعلاه حتی یردوا من یلزمک

طاعتک

طاعتک فهو امیرک چونکه بیانی بودرکه بنی آدم صاحب الدابة القطوف امیر علی الرکب لانه
یامرهم بالانتظار وعلیهم طاعته لحق الصحبة قطوف اشکینی از اولان حیوانه دیرلر ولیس
بواحد منهم ان یشق منه نهرا نهر مشترکدن شرکادن بریسی ایچون یوقدرکه اول نهردن براخر نهر
شق ایلیه او ینصب رحی او دالیة او جسرا بلا اذن البقیة ویاخود باقی شرکانک اذنی یوغیکن
اول نهرک اوزرینه دکرمن ویادولاب ویاجسر نصب ایلیه یعنی بونلری ایلمک یوقدر منعه
قادر اولوردر الا رحی فی ملکه ولا یضر بالنهر ولا بما ثم الا کنه وملکنده نهره وصوینه ضرر
اولماق اوزره دکرمن قورمق جایزدر ولا ان یوسع فم النهر ولا ان یقسم بالایام او مناصفة
بعد کون القسمة بالکوی شرکادن بریسی ایچون نهرک آغزینی واسع ایلمک یوقدر وایام ایله
تقسیم ایلمک دخی یوقدر کوی ایله تقسیم ایلدکدن صکره مناصفه اوزره ایلمک یوقدر کوی ضم ایله
مفرو درکه بله چقیدر کوی اولورکه براغاجی دلوب صو یولی انک ایچندن ویرلور ارضنی سقی ایلمک
ایچوندر ولا ان یزید کوة وان لم یضر بالباقین وشرکادن بری ایچون کوة زیاده ایلمک یوقدر اگر
باقیسنه ضرر ایلمیورسه ولا ان ینقص بعض کواه واول نهرک بعض کوه لرینی دخی نقص ایلمک
یوقدر ولا ان یسوق شربه الی ارض اخری لیس لها منه شرب شرکاده بری شربنی اول نهردن
شربی اولمیان اخر ارضه سوق ایدوب کتورمک یوقدر فان رضی البقیة بشیء من ذلک جاز ده
اگر بقیه شرکا ذکر نقص وزیاده وقسمت بالایام وغیرها اولان شیلره رضا ویررسه جایزدر
ولهم نقضه بعد الاجازة ولورثتهم من بعدهم واول تجیز اولان شرکا ایچون بعد الاجازه نقض
ایلمک واردر زیرا کوه ایله قسمت تمام اولدی اول قسمتی بوزمق یوقدر اگر قسمتک خلافنه
رضا اشتمال ایسه هر بریسی نصیبنی صاحبنه عاریت ویرمش اولور هر نه زمان استرلر ایسه
کندولری وورثه لری رجوع ایدر زیرا عاریه غیر لازمدر والشرب یورث ویوصی بالانتفاع به
شرب میراث اولور وشریک انتفاعی ایله وصیت دخی اولور زیرا ورثه میتک خلفاسیدر میتک
حقوق واملاکنده مقامنه قائم اولورو معاوضات وتبرعاتک کم تملیکی جایز دکلدر دین
وقصاص وخمر کبی بونلرده دخی ورثه میتک قائم مقامی اولور ولا یباع ولا یوهب ولا یوجر
ولا یتصدق به شرب بیع اولنمز ولجاره اولنمز وانکله تصدق اولنمز زیرا شرب مجهولدر مقداری
معلوم دکلدر وشمدی جریانی واردر لکن یارین کلکان جریانی معلوم دکلدر حتی برکسنه براخرک
شربنی تلف ایدوب کندو ارضنی سقی ایدوب حاصل روایتی اوزره ضامن اولمز ولا یجعل مهرا شرب
مهر قلنمق جایز دکلدر مثلا برخاتونی تزوج ایدوب بلا ارض شرب اوزرینه نکاح ایلسه لر
نکاح جایزدر لکن شربدن خاتونه برشی یوقدر زیرا شرب بلا ارض عقد معاوضه ده

تملیکی احتمالی یوقدر رلا بد صلح دخی شرب ایله بدل صلح اولمز عقود و نا بر شیئه مالک اولمیان
نیئی اوزرینه صلح باطلدر کذا فی الکافی ولا یضمن من ملأ ارضه فنزت ارض جاره برکسنه
کندو ارضینی صو ایله طولدرسه قوکشی سنک ارضنه سزوب زرعینی افسا ایلسه ضامن اولمز
کندو ارضنده قیو قازوب وطاش وضع ایدن کمسنه کبی زیرا کندو ارضنده ایلدوکی فعل
مباحدر بر شیء هلاکنه اولسه ضامن اولمز و بو مسئله معتاد اوزره سقی ایلدکده در اما
معتاددن زیاده کندو ارضی تحمل ایلدوکی مقداری سقی ایلسه و قوکشی سنک ارضنه تشرب
وانجذاب ایلسه فاسد اولسه ضامن اولور زیرا تعدی ایلمش اولور کذا فی الدرر نقلاً عن
الکافی ولا من سقی من شرب غیره برکمسنه غیرک شربندن کندو ارضینی سقی ایلسه ضامن
اولمز روایت اصل اوزره خواهرزاده نک مختاریدر روایت اخری ده فخر الاسلام
بزدوینک مختاری ضامن اولور اما فتوی خواهرزاده نک مختاری اولان ضامن

کتاب الاشربة

بو کتاب اشربه نک احکامی بیاننده در واشربه حرامک
اولمامعتدر
اسعمالنک قبحی لایعد ولا یحصی در جله شر بری عقل کبی بر عزیز شیئی ازاله ایلیه یوندن اقبح بر شیء
اولوری حتی ابتداء اسلامده اصحاب بعضا و فاتده شرب ایدرلردی حضرت عمر رضی الله عنه
جناب رب العزته تضرع ایدی حرام اولمسنی رجا ایلدکده دعاسی قبول اولوب حرمتنه
ایت کریمه نازل اولوپ و شراب لفظ شرب اولنان شیئک اسمیدر کرک حرام اولسون کرک
حلال اولسون اما فی زماننا استعمال اولنان لفظ شراب معهود اولان خمردر و تحرم الخمر
وهی التی من ماء العنب اذا غلی واشتد خمر نفس شریفه حرامدر اکر بر قطره دخی اولورسه و خمر
ماء عنبدن نی اولان نسنه در و ماء عنب شول زمان حرام اولور که غلیان ایلیه واشتداد
بوله واشتداددن مراد سکر و یرمکه صالح اوله اوزم صویی کم شرابدر و مادامکه قاینامیه
و شتد اولمیه حرام اولمز والقذف بالزبد شرط وکوپکین اتمق شرطدر ابو حنیفه قتنده
خلافا لهما امامین ایچون خلافی واردر زیرا انلرک قتنده ما غلیان عنب واشتداد
بولدقده خمر اولور و حرام اولور زبدینی کوپکین اتمق شرط دکلدر زیرا لذت مطربه و قوة
مسکره غلیان و اشتداد ایله حاصل اولور عداوه ایقاعی و صلوه منعی بو صفت
مؤثره در اما قذف زبد بر وصفدر صفت سکر احداثنده تاثیری یوقدر امام اعظم
حضرتلرینه ایچون دلیل بودر که غلیانه اشتدادکن بدایتی در کمالی قذف زبد ایله اولور زیرا کدره
صافی اولمق قذف زبد ایله متمیز اولور و خمره متعلق اولان احکام شرعیه قطعیه در حدکبی مستحل
اولانی اکفار کبی کذا فی النهایه خمر کتاب و سنت و اجماع امت و معقول ایله حرامدر اما کتاب
ایله حق تعالینک یا ایها الذین امنوا انما الخمر والمیسر والانصاب والازلام رجس من عمل

مطلب

الشیطان فاجتنبوه لعلکم تفلحون انما یرید الشیطان ان یوقع بینکم العداوة والبغضاء فی الخمر
والمیسر و یصدکم عن ذکر الله و عن الصلوة فهل انتم منتهون قول شریفیدر و بو ایتک سبب نزولی
حضرت عمر رضی الله عنه سؤال ایدر برکون عمر رضی الله عنه حبیب اکرم حضرتنه دیدیکه یا رسول الله الخمر مهلکة
للمال مذهبة للعقل ایدوکی قبی ظاهر در حق تعالیدن رجا ایلکه خمرک احوالنه بیان ایلیه حضرت
رسول دخی اللهم بین لنا فی الخمر بیانا شافیا دیو دعا ایلدکده یسئلونک عن الخمر والمیسر قل فیهما
اثم کبیر و منافع للناس واثمهما اکبر من نفعهما ایت کریمه سی نازل اولدی بو ایت کریمه استماعندن
صکره بعض کمسنه لر شرب خمردن امتناع ایلدیلر بو دفعه حضرت عمر رضی الله عنه اللهم زدنا فی البیان دیو
دعا ایلدکده ولا تقربوا الصلوة وانتم سکاری ایتی نازل اولدی ناسک بعضیسی خمردن امتناع ایلدیلر
و بعضیسی وقت صلوتدن غیریده شرب ایدرلر دیدیلر حضرت عمر رضی الله عنه اللهم زدنا فی البیان
دیو دعا ایلدکده یا ایها الذین امنوا انما الخمر والمیسر ایتی نازل اولدی شفاء قلب حاصل اولدیکه خمر
رجس در شول شیئ که رجس اوله عینی حرامدر دیو ردیلر اما سنت ایله خمرک حرام اولمسی روایت اولندیکه
قال النبی علیه السلام شاربها الخمر کعابد الوثن و حدیث اخرده الخمر ام الخبائث بیورمشلردر و بر دفعه دخی اذا
وضع الرجل قدحا من خمر علی یده لعنته الملائکة السموات والارض بیورمشلردر و حدیث اخرده فان
شربها لم تقبل صلوته اربعین لیلة فان داوم علیها فهو کعابد الوثن بیورمشلردر اما اجماع ایله حرام
اولمسی حقیقتا امت محمد تحریمی اوزره اجتماع ایلمشلردر اجماع امت ایسه حجت قویه در اما معقول
ایله حرام اولمسی مستبعد در بو صفت خمرک خواصندندر زیرا خمرک لذتی اکثاریندا در سائر
مشروبات بونک خلافیدر والطلاء وهو ما طبخ منه فذهب اقل من ثلثیه طلاء دخی حرام اولور
وطلاء شول شیئدر که ماء عنبدن طبخ اولنه و ثلثندن اقلی ذاهب اوله بو مقوله اولان حرامدر
فاضل زیلعی محیطدن نقل ایدوب طلا اسم مثلثدر و مثلث شول شیئدر که ماء عنبدن
طبخ اولنه حتی ثلثانی ذاهب اوله ثلثی باقی قلان طلادن شرب ایدرلردی فان ذهب نصفه
سمی منصفا اکر طبخ اولنوب نصفی ذاهب اولورسه اول مطبوخ اولانه منصف تسمیه اولنور
وان طبخ ادنی طبخة یسمی باذقا اذا غلی واشتد اکر ماء عنب ادنی طبخ ایله طبخ اولنورسه باذق
تسمیه اولنور یعنی غلیان واشتداد اولسه حرام اولور ابن عباسدن باذق ایچون سؤال
اولندقده سبق جوابا محمد علیه السلام الباذق وما اسکر فهو حرام بیورمشلردر طلاء و منصف و باذق ایچون
جمله سی حرامدر فاضل زیلعی دیدیکی جمله سی حرامدر بزم قتمزده یعنی غلیان واشتداد
بولسه و کوپکین اتسه اما اشتداد بولوب قذف زبد ایلمسه اختلاف اوزره در اوزاعی دیدیکه
مباحدر بو ایسه بعض معتزله نک قولیدر که مشروب طیبه در خمر دکلدر بزم ایچون دلیل مطبوخ
اولان شیئ خمر کبیدر رقیقدر قلیلی کثیری مستدعیدر بونک ایچون طائفه فساق جمع اولوب

شرب ایدرلر اما مثلث بونك خلافیدر رقیق دکلدر قلت کثرتی مستدعی دکلدر والسكر وهو
النيء من ماء الرطب اذا غلى واشتد سکر دخی حرامدر سکر فتح سین وکاف ایلهدر ونقیع
الزبیب اذا غلى واشتد قوری اوزمك نقیعی یعنی غلیان واشتداد بولسه حرام اولور
اما غلیان واشتداد بولمسه حرام اولمز ابن عباسدن روایت اولنور که زبیبی صلادهیه
اولکون وایرتسی کون واوبیرکی کونك اخشامنه دکین ایچردی خدمه ویرردی واشتراط قذف
الزبد فیهن نقیع وسکر وطلاده قذف زبدك اشتراطیدر علی ما فی الخمر بین الامام والامامین
واقع اولان خلاف اوزرینهدر والکل حرام وحرمتها دون الخمر جملهسی حرامدر وبو اشیانك
حرمتی خمر حرمتندن اشغیدر فنجاسة الخمر غلیظة ونجاسة هذه مختلفة فی غلظها
وخفتها خمرك نجاستی غلیظهدر وذکر اولنان اشیانك نجاستنك غلظ وخفتی
خصوصنده اختلاف اولنمشدر بر روایتده غلیظهدر وروایت آخرده خفیفهدر
ویکفر مستحل الخمر دون هذه خمرك مستحلی کافر اولور زیرا حرمتی قطعیهدر اما بو اشیانك
مستحلی کافر اولمز حرمتی اجتهادیهدر ویحد بشرب الخمر قطرة وان لم یسکر خمردن بر قطره
شرب ایله حد اولنور اگر سکران اولمز ایسه زیرا حرمتی قطعیهدر بونك خلافنه ملابسدر
مادامکه سکران اولمیه قلیلی ایله حد اولنماز زیرا حرمتی اجتهادیهدر ویجوز بیع هذه
ویضمن متلفها وبو اشیانك بیعی جائز اولور ومتلفی دخی ضامن اولور امام اعظم
قتنده خلافا لهما امامینك ایچون خلاف واردر زیرا خمر کبی حرامدر وفی الخمر عدم جواز البیع
وعدم الضمان اجماعا خمرده عدم جواز بیع وعدم الضمان اجماعیدر بیعنك عدم جوازی
نبهام ان الذی حرم شربها حرم بیعها قول شریفیدر اما عدم ضمانی مسلم حقنده تقومك
سقوطی ایچوندر زیرا الله تعالی وقتاکه خمری حلال ایلدیسه اهانت دخی ایلدی
تقوم اسنه عزتنی شعر هدر اهانت ایچون مسلم حقنده مال متقوم اولمدی ولو طبخت الخمر
اوغیرها بعد الاشتداد طبخ اولنسه حلال اولمز اگر ثلثانی ذاهب اولورسه ده زیرا طبخ حرمت
ثابت اولمسون دیو منع ایچوندر بوحینده حرمت ثابت اولدقدن صکره دفع ایچون دکلدر طبخ
ایله حرمت دفع اولماز لکن قیل لا یحد ما لم یسکر لکن دینلدیکه مادامکه سکران اولمیه حد اولنماز
ویحل نبیذ التمر والزبیب اذا طبخ ادنی طبخة وان اشتد ما لم یسکر مادام که سکر
ویرمیه نبیذ تمر ونبیذ زبیب یعنی ادنی طبخ ایله مطبوخ اولسه حلال اولور اگر اشتداد
بولسه ده زیرا اصحاب رسول نبیذی شرب ایدرلردی واکثر صحابهدن ومشاهیردن
قولا وفعلا نقل اولنمشدر حتی امام اعظم حضرتلری بیورمشدر که حلنه اعتقاد
واجبدر شبهه اولمیجق تفسیق صحابه مؤدی اولور وصاحب اختیار دیمشدرکه اگر بدنه

قوت حاصل اولمق ایچون ایسه حلالدر واگر تلهی ایچون ایسه حرامدر وامام محمددن بر
روایتده مطلقا حرامدر دیمش وبر روایتده حل وحرمتنده توقف بیورمشدر وکذا نبیذ
العسل والتین والحنطة والشعیر والذرة والخلیطین طبختا اولا یعنی حلال اولور
نبیذ عسل ونبیذ تین یعنی انجیر ونبیذ حنطه ونبیذ شعیر ونبیذ داری وخلیطین
دخی حلال اولور گرکن طبخ اولنسون گرك طبخ اولنمسون خلیطیندن مراد زبیب ایله تمردر
وکذا المثلث وهو عصیر العنب اذا طبخ حتی ذهب ثلثاه واذا اشتد یعنی مثلث
دخی حلال اولور مثلث اولور که اوزم صوقی طبخ اولنه حتی ثلثانی ذاهب اولوب
ثلثی قاله بو مقوله مثلث اشتداد بولورسه ده حلال اولور ابو حنیفه وابو یوسف قتنده
اما امام محمد وامام مالك وامام شافعی حرام اولمسنه ذاهب اولمشلردر بنیهم کل مسکر حرام
قول شریفی تمسك ایلمشلردر وینه حدیث آخرده کل ما اسکر کثیره فقلیله حرام قول شریفی
دلیل کتورمشلردر وروایت اولنورکه شول شئنك که بر قدحی که سکر ویره انك جرعهسی دخی
حرامدر زیرا مسکر اولان شی عقلی افساد ایدر بو طایفه دیرلرکه خمر کبی قلیل وکثیری حرام اولور
بزم ایچون دلیل بنیهم حرمت الخمر لعینها قول شریفیدر وخمردن غیریده مسکر مخصوص قلندی
اگرچه بونلرده معتد مسکر اولان قدحدر وبوایسه بزم قتمزده دخی حرامدر وخمرده قلیلی
حرام اولدوغی رقت ولطافتی ایچوندر چوغنی مستدعیدر اول اجلدن قلیلنه کثیر حکمی اعطا اولندی
اما مثلث غلیظدر والمغلیه کثرتنه مستدعی دکلدر ونفسنده غذادر اباحتی اوزره باقی قالدی
حدیث اول غیر ثابتدر زیرا یحیی بن معین ایچون بونده طعن واردر تسلیم ایتدکلم که ثابت اولمش
قدح اخیره محمولدر وحدیث ثانی آخردن دخی قدح اخیره محمولدر وفی الحد بالسکر فیها روایتان
والصحیح وجوبه مثلث ونبیذ عسل وتین وحنطه وشعیر وداری وخلیطیندن سکر ایله
حدده ایکی روایت واردر بر روایتده حد اولماز وبر روایتده حد اولنور اما صحیح اولان
حدك وجوبیدر زیرا بو زماننده فساق اشربه محرمه جمع اولدقلری کبی بونلره دخی جمع اولورلر
بو اجلدندرکه سکر حاصل اولان شیئی مفاسدی مستلزمدر بو تقدیرجه مادهٔ فسادی قطع
ایچون ویا تعلیل ایچون حد واجب اولور وهو وقوع طلاق من سکر منها تابع للحرمة وذکر اولنان
اشیادن سکران اولان کمسنهنك طلاقنك وقوعی حرمتنه تابعدر شول کمسنه که حرامدر
دیدی زجرا له طلاقی واقع اولور وشول کمسنه که حلالدر دیدی طلاقی واقع اولماز [illegible]
اولمش اولور والکل حرام عند محمد وبه یفتی وذکر اولنان اشیانك جملهسی امام محمد قتنده حرامدر
وبونلردن سکران اولنك طلاقی دیرسه واقع اولور زمانهده اهل فسق چوق اولمغله امام محمد قولیله
فتوی ویرلمشدر والخلاف انما هو عند قصد التقوی اما عند التلهی فحرام اجماعا امام محمد ایله

امابین مابینده اختلاف شول کسنه نك شربندن مرادی تلهی ایسه اول وقتده اجماعاً حرامدر
وابو حفص کبیرون مثلث اچون سؤال ایلدکلرنده شربی حلال دکلدر دیو جواب ویردی
کندو به دینلیکه ابو حنیفه وابو یوسفه مخالفت ایلدک ابو حفص دیدیکه بن انلره مخالفت ایلدم
انلر تقوی ایچون حلال کوردیلر اما ناس فجور ونزاهی ایچون شرب ایدرلر وخل الخمر حلال ولو خللت
بعلاج خمردن اولان سرکه حلالدر اکر علاج ایله دخی سرکه اولمش ایسه علاج ایله دیدوکی خمرك
ایچنه طوز واتمك وغیری شی القاء ایلمکله سرکه اولورسه حلال اولور شافعی قتنده طوز وسایر
شی القا ایلمکله تخلل ایلسه حلال اولمز زیرا نبی علیه السلام خمردن سرکه اتخاذنه سؤال ایلدکلرنده
لا دیو نهی بیورمشلردر وانسدن روایتدر که ابو طلحه بزیم صغیر یتیملر ایچون خمره وارث
اولمشدر بونی سؤال ایلدکده اهرقها دیو بیورمشلردر تکرار ابو طلحه یا رسول الله سرکه ایلیه‌لمی
دیو سؤال ایلدکده لا دیو جواب بیورمشلردر وشافعی دیرکه خمرك ایچنه ابتدا القا اولنان شی
اول حالده متنجس اولور وشول شی که نجس اوله طهارتی معتبر دکلدر وبوکا نظیر برکسنه
مورثنی قتل ایلسه ارثدن محروم اولور زیرا اول تعجیل اثری ایلمشدر ومنه بوکا نظیر در برکسنه
حرم شریفده صید ایلسه حلال اولمز حتی کندو مجرد اخراج ایلسه بلکه واجبدر که حرمه رد ایلیه اکر
کندو بنفسه حرمدن طشره چیقارسه اول وقت صیدی حلال اولور بزم ایچون دلیل نبی علیه السلامك
نعم الادام الخل قول شریفیدر مطلقا جمیع صورته شاملدر زیرا التخلیل وصف خبیثی ازاله
وصف صلاحی اثباتدر شول حیثیتدن که صفرای تسکین ایدر وشهوتی تکسیر ایدر وغدا اولور
اصلاح ایسه مباحدر ولا بأس بالانتباذ فی الدباء والحنتم والمزفت والنقیر بونلرده نبیذ
اتخاذ ایلمك لا بأسدر دباء قبقدر حنتم قرمزی ویا شیل دستیدر ومزفت زفت ایله
ملطخ ظرفدر ونقیر ایچی اویولمش اغاج بر داقدر بونلرك ایچنده نبیذ اتخاذ ایلمك لا بأسدر
اما ابتدادن خمر وضع اولنسه بعده انتباذ اولنسه اکر عتیق ایسه اول دفعه ده غسل ایله طاهر
اولور اکر جدید ایسه امام محمد قتنده طاهر اولماز زیرا جدید اولمغله خمری تشرب ایلمشدر وابو
یوسف قتنده اوچ دفعه غسل ایله طاهر اولور هر غسلده قوروتمق شرطدر بو مسئله ما لا ینعصر
بالعصر قبیلندندر ودینلدیکه ابو یوسف قتنده برقاچ دفعه صو ایله دولدرور با بعده اخراج ایلیه که
صافی صیغ بلون وطعم وریحدن برشی متغیر اولمزایسه طهارتنه حکم اولنور ویکره شرب
دردی الخمر والامتشاط به خمرك دردی یعنی بوزاسنی ایچمك مکروهدر وبعضی طراغی بوزا ایله
بولنسه وربصقالنی طراغی مکروهدر ذکر اولنان بوزانك قللری کوزلایلمکده تأثیری واردر
ولا یحد شاربه بلا سکر دردك شاربی بلا سکر حد اولنماز امام شافعی قتنده سکران
اولمز ایسه ده دردك شاربی حد اولنور زیرا خمرك برقطره ایچمکله واجبا اولور دردی ایسه

پنجه

پنجه قطرات واردر ذکر ایلمشدر بزم ایچون دلیل بودرکه وجوب حد زجر ایچوندر وطبایع حرامه میل
ایلدوکی ایچون شرع شریف زجر ایلمشدر شرب درده ایسه طبایع میل دکل بلکه نفرت ایدر
بو تقدیرجه ناقص اولدیغی ایچون غیری اشربه یه مشابه اولدیغی ایچون حد یوقدر الا سکر ایله
واردر ولا یجوز الانتفاع بالخمر خمر ایله انتفاع جایز دکلدر زیرا نجس ایله انتفاع حرامدر
ولا ان یداوی بها جرح خمر ایله برجرحی دوا ایلمك جایز دکلدر زیرا مداوی دخی انتفاعدندر
ولا دبر دابة وبر دابه نك یاغرینه دخی دوا ایلمك جایز دکلدر بو دخی انتفاعدندر ویر تحریك
ایله دابه نك قرحه سیدر کذا فی القاموس ولا یسقی آدمیا ولو صبیا للتداوی تداوی
ایچون آدمه خمر سقی وتغنیه اولی آدمی صبی اولورسه ده زیرا حق تعالی رجسده شفا قلمامشدر
وخمر ایله احتقان دخی جایز دکلدر واحلیله دخی اقطاری جایز دکلدر ونهایه ده مذکوردر که
حرام ایله استشفا شول زمان جایزدر که اندن غیری ایله شفا اولمدیغی معلوم اوله
ولا تسقی الدواب مطلقا خمر ایله دواب سقی اولنماز وقیل لا یحمل الخمر الیها کان قیدت
الی الخمر لا بأس به دینلدیکه دواب سقی مراد اولنورسه خمر دوابه تحمیل اولنمیه اکر دواب خمر طرفنه
ید یلورسه لا بأسدر حاصل کلام بعض مشایخ دیمشدر که دابه خمر طرفنه نقل ایلمك لا بأسدر
اما خمری دابه طرفنه نقل ایلمك مکروهدر کما فی الکلب مع المیتة میته ایله کلبده اولان
مسئله کبیدر میتة کلبه نقل ایلمك مکروهدر اما کلبی میته طرفنه نقل لا بأسدر ولا بأس
بالقاء الدردی فی الخل لکن یحمل الخل الیه دون عکسه دردی خله القا ایلمك لا بأسدر لکن خلی
دردیه حمل ایلمك کرکدر یعنی نقل ایلمك کرکدر یوخسه دردی خله نقل ایلمامك کرکدر بونلرك
ججتنده سبب اکر میته کلبه نقل اولنورسه میته یه اقتراب لازم کلور ودابه خمری خمر نقل
بونك کبیدر قیل الفارة لا یحمل الی الهرة ولکن الهرة تحمل الی الفارة جمله سی بو قبیلدندر

مطلب

کتاب بو کتاب صیدك احکامی بیاننده در معلوم اوله که اصطیاد کتاب بو سنت
ایله مباحدر اما کتاب ایله مباح اولدیغی حق تعالینك واذا حللتم فاصطادوا قول شریفیدر
وبر قول شریفنده دخی احل لکم صید البحر واقع اولمشدر اما سنت ایله مباح اولدیغی نبی علیه السلام الصید لمن
اخذه قول شریفیدر هو الاصطیاد صید لغتده اصطیاد درکه اولورکه مصیده صید تسمیه
للمفعول بالمصدر قولنده وزره معنا ایله تفسیر ایلیه جائز حمل اسهل اولسون ایچوندر وهو جائز
بالجوارح المعلمة اصطیاد جوارح معلمه ایله جایزدر جوارح معلمه دیدوکی کلب وپارس وطوغان
وشاهین وبحری وسنقر کبیلردر زیرا تعلیم قبول ایدرلر والمحدد فی سهم وغیره لما یؤکل لحمه
سهمدن وسهمدن غیری محدد ایله ماکول اللحم اولانك اکلی ایچون صیدی جایزدر وما لا یؤکل لحمه
وشعره وجلدی اکل اولنمیانك دریسی وقیلی ودیشی ایچون صید جایزدر ویا مضرتی دفع ایچون
ولا بد فیه من الجرح صیده جرح لازمدر وکون المرسل والرامی مسلما او کتابیا ودخی جوارحی ارسال ایدن

ویا اوقی ریجی ایدن البته مسلم اولمق کرکدر ویاخود کتابیه اولمق کرکدر وان لا یترک التسمیة عمدا عند
الارسال واوقی ریجی ارسال ایلدکده ویا رمی ایلدکده عمدا بسمله ترک ایلمامک لابد در عمدا قیدی
ایلدی اکر بسمله‌یی نسیان ایله ترک ایدرسه اکلی لا بأسدر وذبایحده ذکر اولنمشدر وکون
الصید ممتنعا وصیدک ممتنع ومتوحش اولمسی لا بأسدر زیرا صید اطلاقی ممتنع ومتوحش
اولانا بچوندر وان لا یقعد عن طلبه بعد التواری عن بصره لابد در که مرسل وراجی اولان
کمسنه صید اوکندن غایب اولدقده صکره طلبندن فارغ اولوب اوتورمیه وان لا
یشارک المعلم غیر المعلم لابد در که جوارح معلمی غیر معلم ایله مشارک اولمیه زیرا مبیح ایله
محرم جمع اتمکدن لازم کلور او مرسل من لا یحل ارساله ویاخود معلم مرسلی شول کمسنه مشارک
اولمیه که انک ارسالی حلال دکلدر کلب مجوسی کبی وعمدا اسم اللهی ترک ایلین کمسنه نک کلبی کبی
بونلره مشارک اولمیه وان تطول وقفته بعد الارسال لغیر الکمان للصید واول جوارح معلمک
بعد الارسال وقفه‌سی یعنی دورمسی اوزامیه صیدی اکمان ایچون اولادن غیری اکر وقفه‌سی
اوزانورسه اصطیادی ارساله مضاف اولمش اولور پارسک عادتی بودر حولانی دیشیدرکه
پارسک خصال حمیده‌سی چوقدر عاقل اولان کمسنه اول خصالدن اخذ ایدوب موجبنجه عمل
ایلمک لازمدر ویجوز بکل جارح علم من ذی ناب یاخود ذی مخلب اولادر معلم جارحک جمله‌سی
ایله اصطیاد جایز اولور ویثبت التعلم بغالب الرأی او بالرجوع الی اهل الخبرة جمیع جارحک
تعلیمی غالب رأی ایله ثابت اولور ویاخود اهل خبره‌یه رجوع ایله ثابت اولور بو نلرده بر شیئی
تقدیر اولنمز ابو حنیفه قتنده زیرا مقادیر نصب ایله بیلنور بو خصوصه اجتهاد ایله معلوم اولمز
انجق اصطیاده مبتلا اولنلر وبونلرک اهل خبره‌سنک رأیینه مفوضدر وعندهما
وهو روایة عن الامام یثبت فی ذی الناب بترک الاکل ثلثا اماماین قتنده که
امام اعظمدن روایتدر ذی نابده تعلم اوچ دفعه اکلی ترک ایله ثابت اولور ویثبت فی ذی المخلب
بالاجابة اذا دعی بعد الارسال ذی مخلبده تعلمک ثبوتی بعد الارسال دعوت اولندقده
اجابت ایله در فلو اکل منه البازی اکل الان اکل منه الکلب والفهد اکر طوغان اکل
ایلدوکی صیدک اکل ایلیه اول صید اکل اولنور اما اول صیدکه کلب وپارس طوتوب اکل ایلمش
اول صید اکل اولنمز فان اکل او ترک الاجابة بعد الحکم بتعلمه حرم ما صاده بعده حتی یتعلم
تعلمنه حکمدن صکره ذی ناب اولان اخذ ایلدوکی صیدک اکل ایلیه ذی ناب اولان اجابتنی
ترک ایلیه بعده صید ایلدوکی حرام اولور تعلیم ایدنجیه دک زیرا اکل ایلیه وترک اجابت
علامت جهلدر بو تقدیرجه صیدی حلال اولمز وکذا ما صاده قبله وبقی فی ملکه وبنا اکل اولنمز
تعلمنه حکمدن صکره ذی ناب اولان اخذ ایلدوکی صیددن اکل ایلیه وذی مخلب اولان اجابتی
ترک ایلیه مقدم صید ایلدوکی ملکنده باقی قلانده دخی اکل اولنماز ابو حنیفه قتنده خلافا لهما

امامیه

اما میه ایچون خلاف واردر وان شرب الکلب من دمه او نهشه فقطع منه بضعة فرماها واتبعه
اکل وان اکل تلک البضعة بعد صیده اکر کلب صیدک قاننی شرب ایلیه ویا اصیروب
صیددن بر قطعه لحم قوپاروب واتوب صیدک اردنجه کیتسه اول صید اکل اولنور اکر صیدی
صکره قوپاردیغی لحم قطعه‌سنی اکل ایلیه ده ینه اول صید اکل اولنور وصیددن صکره صاحبی
اطعام ایلدوکی شیئی اکل ایلیه ینه اول صید اکل اولنور واکل هو بنفسه منه بعد احراز صاحبه ویاخود
کلب بنفسه اول صیددن صاحبی احراز ایلدکدن صکره اکل ایلیه ینه اکل اولنور بخلاف ما لو اکل
القطعة قبل اخذ الصید شول شیئک خلافیدر که اکر کلب صیددن قطع ایلدوکی لحم صید الینزدن
مقدم اکل ایلیه اول صید اکل اولنمز وان خنقه ولم یجرحه لا یؤکل اکر صیدی بوغسه اما جرح
ایلمسه اول صید اکل اولنمز البته جرح لازمدر وکذا ان شارکه کلب غیر معلم او کلب مجوسی او کلب
ترک مرسله التسمیة عمدا وینه اکل اولنماز کلب معلمه غیر معلم کلبی مشارک ایلسه ویاخود کلب
مجوسی‌یه مشارک ایلسه ویا شول کلبی مشارک ایلسه که ارسال ایدن کمسنه تسمیه‌یی عمدا ترک ایلمش اوله
بو معقولدر لا یحل اخذ ایلدوکی صید اکل اولنماز وان ارسل مسلم کلبه فزجره مجوسی فانزجر حل وبالعکس
حرم واکر بر مسلم کلبنی ارسال ایلسه واول کلبی بر مجوسی زجر ایلسه وکلب دخی انک زجری ایله منزجر
ایلسه اول صیدک اکلی حلال اولور عکسی ایله حرام اولور زجر صیحه ایدوب کلبی صید جانبنه اغرا ایلمکدر
قال صاحب المغرب یقال زجر الراعی الغنم صاح بها فان زجرت ای کلبه زجره وان لم یرسله احد فزجره
مسلم او غیره فالعبرة للزاجر اکر کلبی بر کمسنه ارسال ایلیوب بر مسلم زجر ایلسه ویاخود مسلمدن
غیری کمسنه زجر ایلسه عبرت زاجره ایچوندر مثلا مسلمک زجر ایلدوکی صید اکل اولنور اکر مجوسی
زجر ایدرسه اول صید اکل اولنماز زجر ارسال منزله‌سنده تنزیل اولنور وان ارسله ولم یسم ثم
زجره فسمی فالعبرة لحال الارسال اکر کلبنی ارسال ایلسه اما تسمیه ایلمسه ایدندن صکره زجر ایلسه
وتسمیه ایلسه بو تقدیرجه عبرت حال ارسالده در اول صید اکل اولنماز وان ارسله علی صید فاخذ غیره
حل ما دام علی سننه ارساله اکر کلبنی ارسال ایلدوکی طریق اوزره اولورسه مثلا صاغه وصولنه
عدول ایلمیوب بر آخر صید ایله مشغول اولمیه انجق وکذا راست کلمکله اخذ ایلدوکی صید اکل اولنور
اکر بو ذکر اولننک خلافی اوزره اولورسه حلال اولمز وکذا لو ارسله علی صیود بتسمیة واحدة فاخذ
کلها حلت وینه حلال اولور اکر بر کلبنی نیچه صیدلر اوزرینه تسمیه واحده ایله ارسال ایلسه
وکلبی اخذ ایلسه جمله‌سی حلال اولور وان ارسل الفهد فکمن حتی استمکن ثم اخذ حل واکر پارسی
بسمله ایله ارسال ایلسه وپارس کمین ایلسه یعنی کزلنسه حتی اخذه قدرت حاصل اوله اندن
صکره اخذ ایلسه حلال اولور زیرا استمکان پارسک عادتیدر وکذا الکلب اذا اعتاده وکلب اکر
پارس کبی کمین ایلمک معتادی یا یسه اخذ ایلدوکی صید حلال اولور بو تقدیرجه پارس منزله‌سنده
اولمش اولور ولو ارسله علی صید فقتله ثم اخذ آخر اکلا اکر مرسل کلبنی بر صیده ارسال ایلسه

اول صيدي قتل ايدوب بر آخر صيدي اخذ ايله ايكيسي دخي اكل اولنور كما لو رمى صيدا فاصاب
اثنين ثم رايه اولان كمسنه بر صيده اصابت ايلدوكي مسئله كبيدر واذا سهم وسمى اكل ما
اصاب ان جرحه يعني رايه سهمني رمي ايليه وتسميه ايليه اصابت ايلدوكي شي اكل اولنور اكر
جرح ايدرسه وان تركها عمدا حرم اكر تسميه عمدا ترك ايدرسه اول صيد حرام اولور وان وقع السهم
به فتحامل وغاب ولم يقعد عن طلبه ثم وجده ميتا حل ان لم يكن به جراحة غير جراحة السهم
واكر سهم صيده واقع اولسه وصيد سهمي تحامل ايليه يعني كوتوروب كيتسه وكوزدن غايب اولسه
ورايه اولان صياد دخي طلبنده خالي اولميوب اوتورميه بعده صيدي ميت بولسه اكلي حلال
اولور اكر صيده سهمك جراحتندن غيري جراحت بولنميه اكر غير جراحت بولنورسه حلال اولماز
زيرا صيدك موتنه ايكي سبب اولمش اولور بري حلني موجب وبري حرمتني موجب بو تقديرجه
حرمتي ترجيح غالب اولور بو مقوله موهم اولان شي تحقق كبيدر ولا يحل ان قعد عن طلبه
ثم وجده اكر رايه صيدك طلبندن فارغ اولوب اوتورسه اندن صكره بولسه اكلي حلال اولمز
والحكم فيما جرحه الكلب كالحكم فيما جرحه السهم شول صيد ده كه كلب جرح ايلمش ره انك حكمي سهمك
جرح ايلدوكي شيدن اولان حكم كبيدر وان رماه فوقع في ماء او على سطح او على جبل او شجر
او حائط او آجرة ثم تردى فمات حرم اكر رايه صيده رمي ايليه واول صيد صويه دوشسه واولسه
ويا سطح اوزرنده وجبل اوزرنده ويا اغاج اوزرنده ويا ديوار اوزرنده ويا كرميد اوزرنده
اولان صيد آتسه بعده صيد ارضه دوشوب اولسه حرام اكلي اولنماز زيرا متردية في معنى المتردي
اول صيدك موتنه جايزدركه رمي دن غيري ايله اوله زيرا صيد مهلكدر وسقوط دخي كذلك مهلكدر
وكذا الوقع على رمح منصوب او قصبة قائمة او حرف اجرة لجرح بها وكذا اكر حرف صيده
رمي ايلديكن صكره منصوبا اولمش رمح اوزرينه دوشسه ويا قايم اولمش قمش اوزرينه دوشسه
ويا كرميد كناري اوزرينه دوشسه بونلر ايله مجروح اولسه اكلي حلال اولماز زيرا احتمالدركه
ذكر اولنان اشيانك كسكنلكي ايله قتل ايلمش اوله وان وقع على الارض ابتداء حل اكر
رمي اولنوب ابتداء ارضه دوشسه حلال اولور اكر طاش اوزرينه ويا كرميد اوزرينه واقع
اولوب قرار بولسه منجرح اولمسه حلال اولور بونلرك اوزرينه دوشمكي ارض اوزرينه دوشمك
كبيدر وان وقع في الماء فمات حرم اكر صيد صويه دوشسه واولسه حرام اولور احتمالدركه
صو قتل ايلمش اوله وان كان الطير مائيا فوقع فيه فان انغمس جرحه فيه حرم والا حل اكر صو
قوشي اولسه رمي اولندقدن صكره صويه دوشسه اكر جرحي صويه منغمس اولورسه حرام اولور زيرا
احتمالدركه موتي صودن اوله رميدن اولميه وجرحي صويه تقرب ايدوب زياده اولمق سبب اوله
ويحرم ما قتله المعراض بعرضه او البندقة وما لم يجرحه عرضيله قتل ايلدوكي صيد حرام اولور
حال بوكه بو ايكي شي يعني معراض وبندقه اول صيدي جرح ايلمامش اوله معراض اوقدركه شول

اوقدركه

اوقدركه بلكي بوقدر اوله طوغري كتميوب عرضا كتمسي متحقق اوله بندقه ايسه چاموردن
دوزلمش حلقدر فندق قدر وان اصابه السهم بحده فجرحه فان ثقيلا لا يؤكل وان خفيفا يؤكل
واكر دليه جرح ايله صيده اصابت ايليه وطاشك كسكينلكي ايله جرح ايليه اكر طاش خفيف
ايسه اكل اولنور زيرا طاش ثقيل اولورسه احتمالدركه صيدي قتل ايدن طاشك ثقلي اوله بحده
حائك كسري ايله حدوث معناسنه اوله كذا ابن ملك شرح مجمع وان لم يجرحه لا يؤكل مطلقا
اكر جرح ايلمزسه مطلقا اكل اولنماز اكر جرح ثقيل اولسون خفيفا اولسون ولو رماه بسيف او سكين
فاصابه بظهره او مقبضه فقتله لا يؤكل اكر صيده قليج ويا بچاق اتسه واول قليجك ياخود
بچاغك ارقه سي ويا قبضه سي اصابت ايدوب قتل ايليه اكل اولنماز زيرا دقا ايتمكله قتل ايتمشدر
حاصل كلام اكر موت يقينا جرح ايله اولدوغي معلوم اولمش ايسه اكلي حلال اولور ثقل ودق ايله
موتي واقع اولورسه اكلي حلال اولماز ويشترط في الجرح الادماء جرحده قنا تموق شرط قلندي
وقيل لا يشترط دنيلديكه قنا تموق شرط قلنمادي زيرا اخراج دم كلب معلمده لمعنى دكلدر
انجق جرحينه قادردر وقيل ان كبيرا لا يشترط وان صغيرا يشترط دنيلديكه اكر جرح كبير ايسه
ادما شرط قلنمادي واكر جرح صغير ايسه ادما شرط قلندي وان اصاب السهم ظلفه او قرنه
فان ادماه حل والا فلا واكر سهم صيدك طرنغنه وياخود بوينوزينه اصابت ايلسه اكر
قنارسه اكلي حلال اولور اكر قنامزسه اكلي حلال اولمز وان رمى صيدا فقطع عضوا منه اكل
دون العضو اكر رايه بر صيده رمي ايلسه اول صيدك بر عضويني قطع ايلسه اول صيد اكل
اولنور لكن اول قطع اولان عضو اكل اولنماز وان قطعه ولم يبنه فان احتمل التيام اكل العضو
ايضا والا فلا اكر صيددن بر عضوين قطع ايلسه وقطعي ايرمسه يني اميدي بربرينه ضم اولوب
التيام احتمالي اولورسه اول عضو اكل اولنور واول قطع اولان سائر اجزا منزله سنده در بو تقديرجه
جرحي اولور ابانه اولمز علاج ايله التيام احتمالي اولميوب جلده متعلق دورسه اول عضو اكل
اولنمز زيرا معنى ابانه موجود در عبرت معنايه در يوخسه صورته دكلدر وان قطعه نصفين او ثلثا
والاكثر من جانب العجز اكل الكل اكر صياد صيدي بادو قطع طولا اشقاق ايدوب نصفين اولسه
وياخود اثلاثا ايدوب بلوك ايليه حال بوكه اكثري قويروق طرفندن اولسه اول صيد جمله سي اكل اولنور
واذا ادرك الصيد حيا حياة فوق حيوة المذبوح فلا بد من زكوته فان تركها متمكنا منها حرم
يعني صيده ادراك اولنسه اما حيوتي مذبوح حيوتندن يوقرو اولسه يعني زياده جه قدرتي وار ايكن
اوله البته بوغزلمق لازمدر واكر زكوته تمكن يعني قدرت وار ايكن ترك ايلسه حرام اولور وكذا
لو عجز متمكن في ظاهر الرواية يعني حرام اولور اكر زكوته قدرتي دخي اولمز ايسه ظاهر روايتده ويا فقد آلت
وياخود ضيق وقت اولمغله بوغزلمغه قادر اولمسه يني حرام اولور وان لم يبق من حيوته الا مثل حيوة

المذبوح وهو ما لا يتوهم بقاؤه فلم يدركه حقا اكر صيدك جاتندن برشي باقي قالسه الا
بوغزلمق بقدرنجه حيوانك حياتي مثللو قالسه حيوة مذبوح شول قدر كه انك بقاسي متوهم
اولميه بو تقديرجه اول صيده حيا ايرشماش اولور بو بابده تزكيه لازم دكلدر وقيل عند
الاسلام لابد من تذكيته ايضا فان زكاه حل وبيله يكه امام اعظم قتنده بوغزلمق لازمدر
كيروكيجي مسلم كبي اكر تزكيه ايدرسه اكلي حلال اولور حاصل كلام حياتي باقي قالميوب ايجق
بوغزلنمش حيوانك حياتي كبي قالسه وبوغزلمغه دخي قدرتي اولسه روايت مختلفدر
بر روايتده تزكيه لازم دكلدر حتي تزكيه سز اولسه اكل اولنور زيرا حكما مذبوحدر وامام
اعظمدن بر روايتده تزكيه لازمدر تزكيه ايلدكده حلال اولور وكذا ان ذكي المتردية والنطيحة
والموقوذة التي نقر الذئب بطنها وفيه حيوة خفية او جلية حل وعليه الفتوى ودينه حلال
اولور اكر يوكسك يردن دوشن نحو اكل اولنان حيوان تزكيه ايلسه وبونلرك هر برنده
حيوة خفيه اولسه اكلي حلال اولور ابو حنيفه قتنده وفتوى دخي بونلرك بونك اوزرينه در
وعند ابي يوسف ان كان بحال لا يعيش مثله لا يحل ابو يوسف قتنده اكر بر حاله اولسه كه
اول بتلي اولان صاغ اولمق ممكن اولمسه تزكيه ايله حلال اولمز زيرا موتي ذبح ايله اولماش اولور
وعند محمد ان كان يعيش فوق ما يعيش المذبوح والا فلا امام محمد قتنده اكر انك صاغلغي مذبوحك صاغلغندن
زياده اولورسه حلال اولمز ومن رمي صيدا فاثخنه واخرجه عن حيز الامتناع ثم رماه
اخر فقتله حرم وضمن قيمته مجروحا للاول بر كمسنه صيده رمي ايلسه وزبون ايلسه
وحيز امتناعدن اخراج ايلسه يعني اول صيد ورايه ثاني رايع اوراجوه اول صيدك
قيمتني مجروحا ضامن اولور زيرا رايع اول صيدي زبون ايليوب حيز امتناعدن اخراج
ايلمشدر بو تقديرجه كندونك مملوكي اولمشدر ثاني انك مملوكني تلف ايلكله ضامن اولور
وان لم يثخنه الاول حل وهو للثاني اكر اولكي رايع اول صيدي زبون ايليه ايلماش ايسه
يعني حيز امتناعدن اخراج ايلمديسه صكره اوركندلر حرام اوليوب اكلي حلال اولور وصيد
ثانينك اولور درنيجه الصيد لمن اخذ بيورمشدر ومن ارسل كلبا علي صيد فادركه فضربه
وصرعه ثم ضربه فقتله اكر بر كمسنه كلبني بر صيده ارسال ايلسه وكلب صيده ايرشوب
ضرب ايلسه ويره دوشوروب بعده ينه ضرب ايدوب قتل ايلسه اكل اولنور زيرا بدو دفعه
جرحدن صكره بر دفعه دخي جرح ايلمكدن امتناع تحت تعليم داخل دكلدر بس عفو اولنور
وكذا لو ارسل كلبين فصرع احدهما وقتله الاخر بر صيده ايكي كلب ارسال ايلسه بربري دوشورسه
وبريسي دوشوره وكندن صكره قتل ايلسه ينه حلال اولور ولو ارسله رجلين كل منهما كلبه فصرعه
احدهما وقتله الاخر حل وهو للاول اكر ايكي رجل هر بري كلبني صيده ارسال ايلسه وكلبك

بربا

بربي دوشورسه وبري قتل ايلسه اكلي حلال اولور وصيد اول صرع ايديب دوشورنكدر
ولو ارسل الثاني بعد صرع الاول حرم وضمن كما في الزيلعي اولكي كلب صرع ايلدكدن صكره
ثاني كلبني ارسال ايلسه وقتل ايلسه اكلي حرام اولور ودخي ده لو لروغي كبي قيمتني ضامن
اولور ومن سمع حسا ظنه انسانا فرماه وارسل عليه كلبه فاذا هو صيد اكل اكر
بر كمسنه حس يعني صوت خفي استماع ايلسه وظن ايلسه كه انساندر واكا رمي ايلسه
ويا كلبني ارسال ايلسه واول حس استماع ايلدوكي صيد اولسه اكل اولنور حقيقت حال
صيد اولمغله انك ظننه اعتبار يوقدر **كتاب** بو كتاب رهنك احكامي

مطلب

بياننده در رهن لغتده بر شي حبس قلمقدر نتكم الله تعاليك كل نفس
بما كسبت رهينة ديكدر قول شريفنده واقع اولمشدر رهينة اي محبوسة بمال
ما كسبت رهينة ديكدر ورهن مرهون معناسنه اطلاق اولنور جمعي رهان ورهون
كلور ورهن كتاب وسنت واجماع امت ايله مشروع اولمشدر اما كتاب ايله مشروع
اولديغي حق تعاليك وان كنتم علي سفر ولم تجدوا كاتبا فرهان مقبوضة قول شريفي
واقع اولمشدر وسنت ايله مشروع اولديغي نبي عم بر يهوديدن وسيقه طعام اشترا ايدوب
كندونك درعني رهن ويرمشدر واجماع ايله دخي منعقد اولمشدر رهن شرعيده مصنف
ديدوكي اوزره هو حبس شيء بحق يمكن استيفاؤه منه كالدين رهن بر شيئك حبسيدر
بر حق مقابلنده كه اول حقك استيفاسي ممكن اوله اول حبس اولان شيدن دين كبيدر
زيرا دين بر حقدر كه انك ايجون حبس اولان شيدن استيفا ممكندر شول شيئك رهني كه
اندن استيفاسي ممكن اوليه رهني باطل اولور قصاص وحدود بونلره رهن جائز
دكلدر زيرا استيفاسي ممكن دكلدر وينعقد بايجاب وقبول ورهن ايجاب وقبول
ايله منعقد اولور ايجاب رهن ويرن كمسنه نك رهنتك هذا المال بدينك لك علي
ديمسيدر وبوكا مشابه اولان كلامدر وقبول ايسه رهن قبول ايدن كمسنه نك قبلت
ديمسيدر وشيخ الاسلام خواهر زاده ديمشدر كه رهنك ركني انجق ايجابدر زيرا تبرعدر
ويتم بالقبض محوزا مفرغا مميزا محوز ومفرغ ومميز اولدوغي حالده رهن قبض ايله تمام
اولور محوز حاء مهمله ايله مجموعا ديمكدر ومحوزا ديمكله نحو بيجار اوزرنده وزرعي ارضده
رهندن احترازدر ومفرغا ديمكله نحو ميوه سز وارض زرع سز وداري راهنك متاعي
ايجنده ايكن رهن قومقدن احترازدر ومميزا ديمكله مشترك اولان شيئي رهن قومقدن احترازدر
مثلا نصف عبدي ونصف داري رهن قومق كبي كذا في شرح الهداية فاضل زيلعي وصاحب
الكافي ديمشلردر كه اول يعني محوزا ايله مشاعدن احترازدر ثانيا ايله راهنك متاعي

مشغول لندن احترازدر ثالث ايله غيره متصل اولان شيئدن احترازدر مثلا ميوه نك
اغاجلري زمينه رهن كبي اما شجري رهن اولنسه والتخلية فيه يعني رهن ايجاب وقبول ايله منعقد
اولور ومحوزا ومفرغا ومميزا قبض ايله تمام اولور وفي تخليه ايله تمام اولور يعني مانعي بر زماننده كه
منع ايليه كه رهن قبض ايلمك ممكن اولا ويا البيع قبض مبيعده قبضدر وللراهن ان يرجع
عنه قبل القبض راهن ايچون قبضدن اول رهن فسخ مقدار رجوع ايلمك واردر واذا قبض لزم
يعني مرتهن رهن قبض ايلسه راهن رجوعه قادر دكلدر وهو مضمون بالاقل من قيمته ومن
الدين رهن هلاك اولسه رهنك قيمتندن ودينندن هر قنغيسي اقل ايسه اول اقل مضمون در
الاقل اسم تفضيلدر ولام ايله استعمال اولنور ومن كلمه سي تفضيليه دكلدر بيانيه در يعني بو ايكيدن اولوركه
رهندن ودينندن اقل قنغيسي ايسه انكله مضموندر امام شافعي رحمه قتنده رهن امانتدر
مضمون دكلدر فلو هلك وهما سواء صار المرتهن مستوفيا لدينه اكر رهن هلاك اولسه
حال بوكه رهن ودين ايكيسي قيمتده برابر اولسه مرتهن دينيني استيفا ايدر اولمش اولور مرتهن
راهندن وراهن مرتهندن بر شي طلب ايلمز وان كان قيمته اكثر فالزائد امانة واكر رهنك
قيمتي دينندن اكثر ايسه زياده مرتهنده امانتدر اكر تعدي ايدوب هلاك اولمش ايسه
ضامن اولور اكر تعديسز هلاك اولمش ايسه مرتهنه ضمان لازم كلماز وان كان الدين
اكثر سقط منه قدر القيمة وطولب الراهن بالباقي اكر دين رهن قيمتندن اكثر ايسه
اول دينندن رهن قيمتي مقداري ساقط اولور وباقي قلان دين ايله راهن مطالبه اولنور
مثلا رهنك اون درهم قيمتي اولسه واون درهم مقابلنده رهن اولنسه وهلاك اولسه
دين ساقط اولور واكر رهنك قيمتي بش درهم اولسه اون درهم مقابلنده رهن اولنسه
بش درهمي ساقط اولوب بشي درهمي مطالبه اولنور واكر رهنك اون بش درهم قيمتي اولوب
اون درهم مقابلنده رهنك قيمتي يوم قبضده اعتبار اولنور زيرا قبض ايلدوكي كوندن
ضمانه داخل اولور اكر قيمتنده اختلاف اولنورسه قول مرتهنكدر زيرا زياده يي منكردر وبينه
راهنه لازم اولور ويهلك على ملك الراهن فكفنه عليه عبد مرهون دابه مرهونه هلاك
اولسه كفني راهن اوزرينه در زيرا راهنك ملكيدر انجق يوم مرتهنده امانتدر وللمرتهن
ان يطالب الراهن بدينه ويحبسه به وان كان الرهن عنده مرتهن ايچون راهندن
دينيني مطالبه واردر ودين مقابلنده راهني حبس ايلمك دخي واردر رهن كندي قتنده
ايسه بيله حبس ايدر حاصل كلام مرتهنده موجود ايكن بيله راهن حبس ايدوب ويرمك واردر
ولا يبطل الرهن بعد فسخ عقده حتى يقبض دينه الا ان يبرئه مرتهن ايچون عقد رهني
فسخ ايلدكده صكره رهن فسخ ايلدكدن صكره رهني حبس ايلمك واردر حتى دينيني

قبض

ايلمش

قبض ايده نجه الا مكركه دينندن ابرا اوله زيرا دينني قبضدن صكره اول كسنه يه مرتهن اطلاع
صحيح اولمز ابرادن صكره دخي بويله در اكر قبض وابرا دين بولنمز ايسه بيله حق حبس واردر وليس
عليه ان كان الرهن في يده ان يمكنه الراهن من بيعه للايفاء يعني رهن مرتهن يدنده اولسه مرتهن
ايچون بو قدر كه رهني بيع ايچون راهنه مكنت ويره مثلا راهن اولان كمسنه مرتهنه رهني
بكا ويره وار وب بيع ايدوب بكا حقكي ادا ايدهيم ديسه مرتهن ويرمكه قادردر زيرا رهنك
حكمي حبس دائمدر دين قضا اولنجه وليس للمرتهن الانتفاع بالرهن ولا اجارته ولا اعارته
مرتهن ايچون رهن ايله انتفاع ايلمك يوقدر ورهني اجاره يه ويرمك وعاريت ويرمك يوقدر
زيرا رهنك فضلهسي دين استيفا اولنجه حبسدر ويصير به ملكن متعديا انتفاع ايله وياخود
اجاره ويا اعاره ايله متعدي اولمش اولور زيرا مالكي طرفندن مامور ومأذون دكلدر ولا
يبطل به الرهن تعدي ايله رهن دخي باطل اولمز يعني عقد رهن بوزلماز واذا طلب المرتهن
دينه باحضار الرهن يعني مرتهن دينيني طلب ايلسه كندويه رهني احضار ايلمك امر اولنور
رهن امريا قيميدر بوفرضه هلاكيده ديو معلوم اولق ايچون احضار لازمدر فاذا احضره
امر الراهن بتسليم كل دينه اولا ثم المرتهن بتسليم الرهن يعني مرتهن رهني احضار ايلسه
راهنه امر اولنور كه جمله دينيني ابتدا تسليم ايليه اندن صكره مرتهنه امر اولنور كه رهني تسليم
ايليه وكذا لو طالبه بالدين في غير بلد العقد وينه ضرور ايدن مسئله كبيدر اكر مرتهن رهن
عقد اولنان بلده غير بلده دينني طلب ايدرسه ولم يكن للرهن حمل ومؤنة اكر رهنك حمل
ومؤنتي يوغيسه مرتهنه رهني احضار ايله ديو امر اولنور ابتدا وحمل ومؤنتي اولميان
رهنده جلا اماكن بقعة واحده حكمنده در فان كان له حمل ومؤنة فلا ان يستوفي دينه بلا
احضار الرهن اكر رهنك حمل ومؤنتي وار ايسه مرتهن ايچون بلا تكليف احضار رهن
دينيني راهندن طلب ايدر بالحق وارد مرتهن اوزرينه واجب اولان تخليه در بو حشمه
بر مكاندن بر مكانه نقل دكلدر لكن راهن مرتهنه رهني بيع ايليه وكنه وضايع ايلمه وكنه يمين ويرر
كذا في الكافي وكذا ان كان الرهن وضع عند عدل ولا يكلف باحضاره يعني حكم بويله در يعني رهن
راهنك امريله بر عادل كمسنه نك قتنده وضع اولنسه رهنك احضاري مرتهنه تكليف
اولنماز ولا باحضار ثمن رهن باعه المرتهن بامر الراهن حتى يقبضه ودخي راهنك امريله
مرتهنك بيع ايلدوكي رهنك ثمني دخي احضار اولنمق تكليف اولنماز قبض ايلمينجه صورت
مسئله مثلا راهن مرتهنه رهني بيع ايلمك ايچون امر ايلسه مرتهن راهنك امري اوزره رهني
بيع ايلسه لكن ثمنيني هنوز قبض ايلمسه احضار ثمن ايچون مرتهنه تكليف اولنماز اكر ثمنيني

قبض ایلیه احضاری ایچون تکلیف اولنور زیرا که ثمندر مبدل منه که رهندر آنک مقامنه
قایم اولمق ایچون تکلیف اولنور ولان قضی بعض حقه بتسلیم حصته حتی یقبض الباقی
و دخی مرتهن رهن مقبوضنک حصه سنی تسلیم تکلیف اولنمز اگر مدیون بعض حقنی قضا
ایلیه باقیسنی قضا ایلمیجه صورتی مسئله برکسنه متساوی ایکی ثوبی که بشر یوز درهم
قیمتی اوله بیک درهم مقابلنده رهن وضع ایلیه راهن مدیون بشیوز درهمی قضا
ایلدکده ثوبک برینی تسلیم ایله دیو تکلیف اولنماز مادامکه باقی دینی قبض ایلمیجه وللمرتهن
ان یحفظ الرهن بنفسه و زوجته و ولده و خادمه الذی فی عیاله مرتهنه ایچون وارددر که یعنی
مرتهنه لازم اولان رهنی بنفسه حفظ ایلیه و دخی زوجه سیه و ولدی و شول خادمه که کندو
عیالنده اوله یعنی نفقه سیه کندو اوزرینه لازم اوله یعنی بونلردن غیریه حفظنی سپارش ایلیسه
تعدی ایلمش اولور عبرت معا ساکن اولمقدر بو تقدیرجه آیلق کرایلوی دوتمش اجیره که بلجه
ساکندر انلره دخی حفظ ایلمک اوزره جایزدر فان حفظه بغیرهم او اودعه ضمن کل قیمته اگر رهنی
مذکورلردن غیری کمسنه لر حفظ ایلسه لر یاخود مرتهن اول رهنی برآخره امانت قویسه و ضایع
اولسه جمله سنی ضامن اولور زیرا تعدی ایلمش اولدی وکذا ان تعدی فیه ویه جمیع قیمتنی ضامن
اولور اگر مرتهن رهنده تعدی ایلسه او جعل الخاتم فی خنصره و یاخود خاتمی صرچه بارمغنه
دافنسه و هلاک اولسه جمیع قیمتنی ضامن اولور زیرا استعماله اذن یوقدر متعدی اولمش اولور
فان جعله فی اصبع غیرها فلا اگر مرتهن خنصردن غیری برمغنه
یعین و یسار برابردر
داقنسه و هلاک اولسه ضامن اولماز زیرا غیری برمغلره خاتم داقلمق عادت دکلدر چونکه
مرتهن خنصردن غیریه طاقمشدر مرادی حفظ ایچون ایدی اگر مرتهن خاتون اولسه ضامن
اولور زیرا خاتونلرک خنصردن غیری برمغه خاتم داقمق عادتلریدر اگر برکمسنه ایکی قلیچ
رهن وضع ایلسه مرتهن اگر ایکیسنی دخی قوشانوب ضایع ایلسه ضامن اولور اما اوچ قلیچ
قوشانمقله ضایع اولسه ضامن اولماز زیرا اوچ قلیچ قوشانمق عادت دکلدر اما بعض
شجیع آدملر ایکی قوشانمق عادتیدر اول اجلدن ایکیده ضامن اولور و علیه مؤنة حفظ رهنک
مؤنة حفظی مرتهن اوزرینه در ورد ما یه یده وینه رهنک بیعد مرتهنه ردنک مؤنتی دخی مرتهن
اوزرینه در مثلا رهن اولان عبدایش فرار ایلدکده اخذ اولنوب ینه مرتهنه تسلیم ایلدکلرنده
آنک جعلی مرتهن اوزرینه در او یرا جرته و یاخود رهنک اجرتنی رد ایلمک مرتهن
اوزرینه لازمدر مثلا رهن اولان یا عبد یا جاریه اولوب کوزی اغریسه و یا برمرض حادث
اولسه بونلرک مداواتنک اجرتی مرتهن اوزرینه در کاجرة بیت حفظه و حافظه ننه کم
حفظ اولنان بیتک اجرتی و حافظک اجرتی کبیدر زیرا بونلرک مرتهن اوزرینه در

اما جعل الآبق والمداوات والفداء من الجنایة فمنقسم علی المضمون والامانة اما
تا جعیره فقولک جعلی و امراضنه معالجه و مداواتک جرح اجرتی و جنایتدن فدا مثلا رهن
اولان قول ایش بر جنایت ایلمش ایچون ویریلان فدا مضمون و امانت اوزرینه منقسمدر
مثلا اون ایکی بیک اقچه قیمتلو اولان عبد بش بیک اقچیه رهن قونلوب اول عبد جنایت
اشلیوب بیک اقچه فدا ویرسه لر بشیوز اقچه سی مرتهنه و بشیوز اقچه سی راهنه لازم
کلور زیرا عبدک اون بیک اقچه سندن بش بیک اقچه سی مضمون و بش بیک اقچه سی امانتدر
ومؤنة تبقیته و اصلاحه علی الراهن کالنفقة والکسوة واجرة الراعی واجرة ظئر ولد الرهن
رهنک بقا و اصلاحنک مؤنتی راهن اوزرینه در نفقه و کسوه و چوبانک اجرتی و رهنک
ولدینک دایه سنک اجرتی کبی زیرا بو شللو بقاسنک مؤنتی اجوندر و سقی البستان وتلقیح
نخله وجذاذه مصالحه و دخی بستانی سقی کبی و خورما اغاجی تلقیح کبی که بستانده اگرکن
خورما یه دیشی خرما اوزرینه القا ایلمک کبی و اغاجدن خرمایی دوشورمک و خارجدن بتن
اوتلقلرن کیدرمک بو مقوله مؤنت راهن اوزرینه در اگر رهنده فضله اولسون کرک اولمسون
برابردر زیرا عین رهنک ملکنده باقیدر کذلک منافعی دخی راهنک ملکیدر وما اداه احدهما
بما وجب علی صاحبه بلا امر فهو متبرع راهن و مرتهندن بری بیعنی قنغیسی صاحبنک اوزرینه
واجب اولان شیئی بلا امر ادا ایلسه ادا ایلدوکی شئ تبرعدر و بامر القاضی یرجع به اما قاضینک
امری ایله ادا ایلسه ویردیکی شیء ایله صاحبنک اوزرینه رجوع ایدر زیرا قاضینک ولایت عامه سی
واردر که انه صاحبی امر ایلمشدر و عن الامام رحمه لا یرجع ایضا ان کان صاحبه حاضرا امام اعظمدن
یعنی انلی بیورمشلردر که بلا امر ویردیکی رجوع ایده مز اگر صاحبی حاضر اولورسه ده ابو یوسف
ایکی وجهده دخی صاحبی اوزرینه رجوع ایدر دیو بیورمشلردر **فصل** ما یجوز

ارتهانه والرهن به وما لا یجوز بو باب شول شیئک بیانندهدر که اول شیئک ارتهانی
و انکله رهن جایز اولور و دخی ارتهان و انک ایله رهن جایز اولماز لا یصح رهن المشاع
مشاع اولان شیئک ارتهانی صحیح دکلدر وان مما لا یحتمل القسمة قسمت احتمالی اولیان
شیئده ناسیده ده ینه مشاع اولان شیئک رهنی صحیح دکلدر اما هبه ده جایزدر زیرا هبه نک
حکمی ملکدر ملک ایسه اشتراکی قبول ایدر ولا من الشریک شریکنه دخی رهن اولورسه صحیح دکلدر
زیرا مشاعده ثبوت ید متصور دکلدر اگر شریکنه رهن جایز اولسه برکون رهن طریقیله امساک
ایدوب و برکون ملک طریقیله امساک ایلمک لازم اولوردی بو ایسه جایز دکلدر ولو طراء فسد
اگر ارتهاندنصکره شیوع طاری اولورسه عقد رهن فاسد اولور ابو حنیفه و امام محمد قتنده
خلافا لابی یوسف ابو یوسف ایچون خلاف واردر انک قتنده عقد رهن فاسد اولماز

ولا رهن الثمر على الشجر ولا الزرع في الارض بدونهما میوه نك شجرا وزرعك اولمیوب شجرسز رهن ایلمسی
جایز دکلدر وارضدن زرعك ارض سز رهن اولنمسی صحیح دکلدر ولا الشجر والارض مشغولین بالثمر
والزرع زرع ومیوه ایله مشغول ارض وشجرك رهنی صحیح دکلدر مثلا انجق شجر وارض رهن قونیلوب
ثمر وزرع رهن اولنمیه بو مقوله شیء رهن اولمق صحیح دکلدر زیرا انجق که مرهون اولان شیء مرهون
اولمیان شیئه متصل اولسه جایز دکلدر زیرا کرادلنان مرهون اولان مشغولك یالکز قبضی ممکن
دکلدر ولو رهن الشجر بمواضعها او الدار بما فيها جاز اکر شجر مواضعی ایله ویا دار ایچنده اولان
شیء ایله رهن اولنسه جایزدر شول شیلکه رهن اولنمیه اکر مرهون اولان شیئك مجاورتی رهنك
صحتنی منع ایلمز اما شجر اوزرنده میوه اولسه رهنه داخل اولور اتصالی ایچون تابعدر
ولا يجوز رهن الحر والمدبر وام الولد والمكاتب حرك ومدبرك وام ولدك ومكاتبك
رهنی جایز دکلدر حرده مالیت یوقدر وسائرینك حقوز بیعی جایز دکلدر ولا بالامانات
امانات اولان شیئلك رهنی دخی جایز دکلدر ودیعت امانتدر زیرا هر ودیعت امانتدر
اما هر امانت ودیعت دکلدر عاریت امانتدر ودیعت دکلدر وشول ثوب کبی که روزکار ثوب
براخرك اوینه وارسه اول دخی امانتدر ودیعت دکلدر ودیعت خاصدر که قصدا حفظ ایچون
ویریلن امانت ایسه عامدر که هر شیئه شاملدر ولا بالدرك درك ایله دخی رهن جایز دکلدر
رهن بالدرك تفسیرینك صورت مسئله سی بودرکه برکمسنه براخره برشیء بیع ایدوب وثمنی
قبض ایلسه وبیع ایلدوکی شیء دخی تسلیم ایلسه لکن مشتری مبیعك مستحق اولسندن خوف ایدوب
ویردوکی اقچه بایعدن رهن ایچون السه باطلدر واول مبیع مشتری یه قبضنده امانتدر هلاك
اولورسه ضمان لازم کلمز ولا بالمضمون بغيره كالمبيع في يد البائع ودخی شول شیئك
رهنی جایز دکلدر غیری ایله مضمون اوله یدی بایعده اولان مبیع کبی زیرا رهن حقیقة وحکما
دینی اولان دین مقابلنده در یدی بایعده اولان مبیع ایسه حقیقة وحکما دینه دکلدر ایچون
هلاك اولسه ثمن ساقط اولور زیرا بایعك حقی دکلدر وضمان یوقدر وفقها بوکبی عینه
مضمون بغیرها تسمیه ایلدیلر اما عین مضمونه بعینها هلاك اولورسه مثلی ویاخود قیمتی
ایله مضمونه در مغصوب وبدل خلع ومهر وبدل صلح عن دم العمد کبی بونلره رهن صحیح دکلدر
ولا بالكفالة بالنفس ولا بالقصاص في النفس ایله قصاص که نفسدن غیری اولمیانك
ایلده دخی رهن جایز دکلدر ودخی قصاص في النفس ایلده قصاص که مثلا برکمسنه برکمسنه یه
کفیل اولسه بعده اول کفالته رهن ویرسه جایز دکلدر ویرکمسنه نکنا اوزرینه قصاص في النفس

ودخی

ودخی نفسدن غیری قصاص واجب اولسه بو قصاص مقابلنده رهن قومق جایز دکلدر
زیرا استیفاسی متعذردر اما خطا جنایت واقع اولسه ارش مقابلنده رهن قومق
جایزدر زیرا استیفاء ارش رهندن ممکندر ولا بالشفعة شفعه ایچون دخی جایز دکلدر
مثلا برکمسنه اوینی اخره بیع ایلدکده برکمسنه شفیع اولوب شفعه سنده قاضینك قضاسی لاحق
اولدقده حکم بایع ویاخود مشتری شفیعه اولان کمسنه یه اوی بزه تسلیم ایلدیو رهن ویرسه جایز
دکلدر بوصورتده دین یوقدر که مقابلنده رهن قونیله ولا بأجرة النائحة والمغنية اغلیجی ومغنیه
اجرتی مقابلنده رهن جایز دکلدر اکر رهن قونیلوب ضایع اولسه مضمون دکلدر زیرا رهن
اصلا واجب اولمیان شیء مقابلنده قونلمشدر حتی قبل الرهن قاضیه وارسه لر قاضی اجرت
ویرسك ایچون حکم ایلمز ولا بالعبد الجاني او عبد بلغ المديون عبد جانی یعنی جنایت ایلمش قول
ایچون ویاخود عبد مدیون ایچون رهن جایز دکلدر ولا يجوز للمسلم رهن الخمر ولا ارتهانها من
مسلم او ذمي مسلم ایچون خمری رهن قومق ورهن المق مسلمدن ویاخود ذمیدن جایز دکلدر
زیرا مسلم حقنده ایفا واستیفا متعذردر عدم مالیتی ایچون ولا يضمن المرتهن لها ولو ذميا
مسلم ایچون ضامن اولماز اول خمرك مرتهنی ذمی ایسه ده صورت مسئله بودرکه برمسلم بر ذمیه
خمر رهن قویسه ذمینك اول خمری غصب ایلسه لر ذمی اول خمری ضامن اولماز زیرا مسلم حقنده
مال متقوم دکلدر ویضمنها هو لو ارتهنها من ذمي مسلم اول خمری ضامن اولور اکر ذمیدن
ارتهان ایلمش اولسه زیرا ذمی حقنده مال متقومدر وصح بالدين ولو كان موعودا بان رهن ليقرضه
كذا ودین مقابلنده دخی رهن صحیح اولور اکر اول دین موعود ایسه ده یعنی راهن مرتهنه برشیء
رهن قویه واول دخی اکا بیك اقچه قرض ویره دیو وعده ایلیه واول وعده ایلدوکی دین مقابلنده
رهن قومق جایزدر ولو هلك في يد المرتهن لزمه دفع ما وعد ان مثل قيمته او اقل اکر دین
موعود مقابلنده وضع اولنان رهن ید مرتهنده هلاك اولسه مرتهنه لازم اولورکه وعد
ایلدوکی شیء راهنه دفع ایلیه اکر موعود الف رهنك قیمتی مثلی ایسه ویاخود دخی اقل ایسه وعد
ایلدوکی شیء ویرر واکر موعود اولان الف رهنك قیمتندن زیاده ایسه انجق رهنك قیمتی مقدارین
ویرر وبراس مال السلم وثمن الصرف وبالمسلم فيه سلمك رأس مالی مقابلنده رهن صحیح اولور وثمن
صرف ومسلم فیه مقابلنده دخی صحیح اولور فان هلك في مجلس العقد فقد استوفى حكما اکر رهن مجلس
عقدده هلاك اولسه مرتهن دینی حکما استیفا ایلمشدر پس تحقق اولمغله سلم وصرف
صحیح اولور وان افترقا قبل النقد والهلاك بطل العقد اکر رأس مال سلم وثمن صرف نقد
ایلمزدن ورهن هلاك اولمزدن مقدم مجلسدن مفترق اولسه لر ایکسندن دخی عقد باطل
اولور زیرا حقیقة وحکما قبض فوت اولمشدر والرهن بالمسلم فيه يبطل اذا فسخ فسخ عقد سلم
فسخ اولنسه مسلم فیه مقابلنده اولان رهن رأس مال بدلنه رهن اولور وهلاکی بعد الفسخ

هلاك ويا الاصل بعد الفسخ راهنك هلاكي اصلي ايله هلاك اولور يعني مسلم فيه ايله هلاك اولور اكر غيري
نيي مقابلهسنده محبوس ايسه ده ينه اصلي ايله هلاك اولور وصح بالاعيان المضمونة بنفسها يعني مثل
وقيمت ايله اولان اعيان مغصوب ومهر وبدل خلع ودم عمددن بدل صلح كبي شيلر در مثلا
مغصوب ومهر وبدل خلع اولان شيء قايم ايسه ويريلور قايم دكل ايسه قيمتي ويريلور وشرائي
دخي بانفسها اعيان مضمونه در فقرها اعيان اوچ قسم اولمشلر در بر قسيم اصلا عيني غير
مضمون در امانات كبي زيرا ضمان هلاك اولدقنيك مثلني ورميليكدر اكر مثليات دن ايسه
اكر قيميات دن ايسه قيمتني ورميلكدر امانت ايسه بلا تعدي هلاك اولسه مقابلهسنده برشي
لازم كلمز اكر تعدي ولمش ايسه امانت دكلمز مغصوب اولور و ايكنجي قسيم بنفسها عيني
مضمون دكلدر بلكه مضمونه شبيهدر ريد بايعده اولان مبيع كبي زيرا هلاك اولسه
مثلني وياخود قيمتني برفرد ضامن اولماز انجق مشتري ذمتندن ثمني ساقط اولور
وببدل الصلح عن انكار وان اقر المدعي بعد الدين انكاردن بدل صلح مقابلهسنده رهن
صحيح اولور واكر مدعي عليه دينه اقرار ايدرسه ده صورت مسئله بركمسنه آخردن بيك درهم
ادعا ايلسه مدعي عليه انكاردن بشيوز درهم اوزرينه صلح ايدوب بشيوز درهم مساوي
برثوب رهن وضع ايلسه و رهن مرتهن يانندهه هلاك اولسه بعده بنم سنكا الاحق
ختم يوقدر ديو اقرار ايلسه مرتهن راهنه بشيوز درهم ضامن اولور وابو يوسفا چون خلاف
واردر انك قاتنده ضامن اولمز ولو رهن الاب لدينه عبد طفله جاز اكر بابا كندو كوچك
اوغلنك عبدينه كندو دينياچون رهن ويرسه جايزدر زيرا ايداعه ماليكدر رهن ويرمك
خود صبي قتنده اولي در زيرا هلاك اولسه مضمونا هلاك اولور وكذا الوصي وصينك
حكمي دخي بابانك حكمي كبيدر فان هلك لزمهما مثل ما سقط به من دينهما اكر رهن وضع
اولنان عبد هلاك اولسه اكر بابا وضع ايلديسه بابايه واكر وصي وضع ايلديسه وصي يه
ايكسينك دينندن رهن ايله ساقط اولان شيئك مثلي لازم كلور مثلا دين بيك درهم اولسه
عبدك بهاسي ايكي بيك درهم اولسه بيك درهمي ضامن اولورلر زياده سيني ضامن اولمزلر
زياده سيني مرتهن قتنده امانتدر نهايه ده تمرطاشيدن نقل ايدوب رهن دينندن زياده
ايسه بابا دينه مقدار ضامن اولور وصي عبدك قيمتي مقداريني ضامن اولور زيرا بابا ايچون
مال صبي ايله انتفاع واردر اما وصي ايچون انتفاع يوقدر وينه ذخيرهدن نقل ايدوب بابا ايله
وصي زياده نك عدم ضماننده واقع اولان حكم برابردر زيرا مرتهن قتنده امانتدر وكيسه
ايچون خود ولايتا ايداع واردر برابرلك دخي محققدر ولو رهنه الاب من نفسه او من ابن له صغير

اوتن

اوتن عبده لتاجر لدين عليه صح واكر بابا كوچك اوغلنك عبدني كندويه اولان ديني ايچون رهن وضع
ايلسه وياخود بابانك ذكر اولنان طفلنك عبدني بر آخر اوغلنه اولان ديني ايچون رهن
وضع ايلسه وياخود بابانك برتاجر عبدينه مديون دكلدر انكا اولان ديني ايچون اول طفلنك
عبديني رهن قويسه صحيحدر بخلاف الوصي بو ذكر اولنان مسائلده بابا وصينك خلافيدر
وصي يه بونلر ايسه جايز دكلدر وان استدان الوصي لليتيم في كسوته او طعامه ورهن به
متاعه صح اكر وصي دين ايله يتيم ايچون كسوه وطعام اشترا ايلسه واول استدانه مقابلهسنده
يتيمك متاعيني رهن ويرسه صحيح اولور وليس للطفل اذا بلغ نقض الرهن في شيء من ذلك
ما لم يقض الدين طفل ايچون بالغ اولدقده رهن برشيئي نقض ايلمك يوقدر مادامكه ديني
قضا ايلميه ولو رهن شيئا بثمن عبد فظهر حرا او بثمن خل فظهر خمرا او بثمن ذكية فظهرت
ميتة فالرهن مضمون اكر بركمسنه برعبد يا اشترا ايدوب ثمني مقابلهسنده برشيء رهن وضع ايلسه
واول عبد حر اولدوغي ظاهر اولسه وياخود سركه اشترا ايلسه و رهن وضع ايلسه اول خل خمر اولدوغي
ظاهر اولسه وياخود بربوغزلنمش قيون ويا اوكوز اشترا ايدوب برشيء رهن وضع ايلسه اول
ميته ايدوكي ظاهر اولسه بيل ايدي رهن مضموندر مرتهن رهني ضامن اولور وجاز رهن
الذهب والفضة وكل مكيل وموزون ذهب وفضهنك رهني وهر مكيل وموزون اولان شيئك
رهني جايزدر زيرا بونلردن استيفا ممكندر فان رهنت بجنسها فهلكت هلكت بمثلها من الدين
والعبرة للجودة اكر مذكورات جنسنه رهن اولسه بش اعدي هلاكي دين مثلي ايله در ابو يكنه
وقيمتنه اعتبار يوقدر امام اعظم قتنده اموال ربويهنك جنسيله مقابلهده جودهيه قيمت
يوقدر وزن اعتباري وياكيل اعتباري ايله استيفا ايدر بو صورتده قيمت اعتباريله كلمز
وعندهما هلاكها بقيمتها ان خالفت وزنها فتضمن بخلاف الجنس وتجعل رهنا مكان
الهالك اما امامين قتنده مذكوراتك هلاكي قيمتي ايله در اكر رهن وزني دينك وزنه مخالف
ايسه مرتهن خلاف جنس ايله ضامن اولور وضامن اولدوغي شيء هالكك مكاننه رهن
قلنور بو مسئلهنك بياني بودركه بركمسنه آخر كمسنه يه اون درهم بركومش بلازك ويرسه
اون درهم مقابلهسنده رهن قويسه و بلازك هلاك اولسه جميع دين بلا خلاف ساقط اولور
اكر بلازك ردي اولمغله سكز درهم قيمتي اولسه وهلاك اولسه ابو حنيفه قولي اوزره جميع دين
ساقط اولور و شرائط قتنده مرتهن بلازكك قيمتني خلاف جنسيله ضامن اولور مربوطه
بركمسنك اون درهم كومش بلازكي اولسه اون درهم مقابلهسنده رهن وضع ايلسه بو مسئله اوج وجه
اوزره در بلازكك قيمتي وزننه مماثل اوله ويا قيمتي وزنندن اقل اولوب سكز درهم مماثل وياخود

قيمتي وزننده زياده اولوب اون ايكي درهم مماثل اولمثلا اكر بلا ذكر هلاك اولسه ويا منكسر
اولسه اكر قيمتي وزني مثللي ايسه مرتهنك حقي ساقط اولور زيرا وزني قيمتنه دينده وفا ايدر
بو تقديرجه مرتهن هلاكي ايله كامل حقيني استيفا ايلمش اولور اكر منكسر اولسه ابو حنيفه وابو يوسف
قولنجه وزنه مرتهن قيمتني ضامن اولور ديكر جنسندن ودكيه خلاف جنسنده ضامن
اولور زيرا خلاف جنسنده اولوبحق ربا خوفندن امين اولور وضامن اولور وضامن اولورسه
شيء وقتي كلجه انك قيمته رهن اولور وقتي كلدكده حقتي قضا ايلر ومكسور اولادن كندونك
مملوكيدر زيرا ضامن اولمشدر ومن شري على ان يعطي بالثمن رهنا بعينه او كفيلا بعينه
صح استحسانا شول كمسنه كه برعبدي شول شرطله اشترا ايلمسه كه اول عبدك ثمني مقابلهسنده
بعينه فلان شيء رهن وضع ايليه وياخود بعينه فلان كمسنه كفيل ويره بو بيع استحسانا
صحيح اولور اما قياسا صحيح اولمامق ايدي بو شرطدر كه عقد بيعي مقتضي دكلدر وبو بيعده
عاقدينده بري ايچون منفعت واردر بو مثللي ايسه مفسد بيعدر وبر دخي صفقه
ايچنده بر صفقه دخي بولنور بس بو مقولهدن ايسه نهي اولنمشدر اما استحسانا
صحيح اولمسي بو بر شرطدر كه عقد بيعه ملايمدر زيرا رهن استيثاق ايچوندر وكفالت دخي
استيثاق حقنه ملايمدر واستيثاق تمسك الحق ومحكم ايلمك معناسنهدر وان امتنع
عن اعطائه لا يجبر اكر مشتري رهن اعطادن امتناع ايدرسه مشتري به ابتدا رهن
ويرر بو جبر اولنماز وللبايع فسخ البيع الا ان دفع الثمن حالا او قيمة الرهن رهنا بايع بوده
اول بيعي فسخ ايلمك واردر يعني فسخه قادردر مكر كه مشتري حالا ثمنن دفع ايليه وياخود مشروط
اولان رهنك قيمتني رهن قويه زيرا رهن مشروطدن حاصل اولان مقصود قيمتي ايله دخي
حاصل اولور ولو شري شيئا وقال للبايع امسك هذا حتى اعطيك الثمن فهو رهن
وعند ابي يوسف وديعة اكر بركمسنه بر شيء اشترا ايلسه ومشتري بايعه ثمنن سكا اعطا
ايدنجه شو شيء طوت ديه اول طوت ديو ويردكي شيء بايعنك باننده رهندر اما ابو يوسف
قتنده وديعهدر ولو رهن عبدين بالف فليس له اخذ احدهما بقضاء حصته كالبيع
بركمسنه بيك درهم مقابلهسنده ايكي عبد رهن وضع ايلسه راهنا بعده نه قدر كه برينك
حصهسني قضا ايلمله عبدكن بريني اخذ ايلمه بيع كبي بيعه مثال بركمسنه ايكي عبدي صفقه
واحده ايله بيك درهمه بيع ايلسه بعده بشيوز درهمي ادا ايلدكده حكم برينك حصهسيدر
ديو عبدكن بريني المغه قادر دكلدر ولو رهن عينا عند رجلين صح وكلها رهن لكل منهما
والمضمون على كل حصة دينه بركمسنه ايكي رجل قتنده دينلري مقابلهسنده بر عين رهن
وضع ايلسه صحيحدر وعينك كليسي ايكسنده هر برينك دينلري ايچون رهندر

بوخصه ضيقدن بري ايچون ونصفي دخي اخر ايچون دكلدر زيرا شيوع يوقدر اكر رهن هلاك
اولسه هر برينك دينك حصهسيله اوزره مضمون در فان تهايا في حفظها فكل
في نوبته كالعدل في حق الاخر اكر اول عينك حفظنده تهايو يعني نوبت ايدرسه
هر بري كندو نوبتنده اخر حقنده عدل كبيدر يعني رجل عادل كبيدر فان قضى دين
احدهما فكلها رهن عند الاخر اكر ايكيسندن برينك دينني قضا ايلسه عينك
كليسي داين اخرك قتنده رهندر زيرا عينك كليسي اجزا دينك هر جزئي ايچون
محبوسدر مادام كه دينندن بر شيء باقيدر استرداد رهن ممكن دكلدر ولو رهن
اثنان من واحد صح وله ان يمسكه حتى يستوفي جميع حقه منهما اكر ايكي كمسنه رهن
وضع ايلسه صحيحدر واول واحد ايچون واردر كه اول رهني امساك ايليه ايكسندن
جميع حقني استيفا ايدنجه ولو ادعي كل من اثنين ان هذا رهن هذا الشيء منه
وقبضه وبرهنا عليه بطل برهانهما صاحب دررده بو مسئله مستقلا بر مسئلهدر
بو فقره مسئلهيه تعلقي يوقدر وشده تحت اللفظ معناسي مثلا راهنيندن
هر بري ادعا ايلسه كه ان هذا تحقيقا شول كمسنه رهن هذا الشيء منه شو شيء شوكا
رهن ويردي وبو دخي قبض ايلدي ديو ايكيسي دخي مستقلا دعوي ايليه وادعي
اكلد كلري شيء اوزرينه برهان اقامت ايلسهلر ايكسنك دخي برهاني باطلدر
وصورت مسئله بركمسنهنك جوخه بر عبدي اولوب ايكي كمسنهنك هر بري ذي اليد اولان
كمسنهيه ديسه كه شول عبدي بكا بيك درهم مقابلهسنده رهن ويردك وبن دخي
قبض ايدرم وايكي دخي بينه اقامت ايلسهلر برهانلري باطلدر زيرا عبدك كليسي وقت
واحدده هم انكا وهم آخر ادعيادنه رهن اولمق مستحيلدر ولو بعد موت الراهن قبلا
ويحكم بكون الرهن مع كل نصفه رهنا بحقه واكر ادعيا بونلر راهنك موتندن صكره
دعوي ايدوب بينه اقامت ايلسهلر ايكيسينك دخي بينهسي قبول اولنور وحكم اولنور
رهنك نصفي برينك ونصف آخري برينك حقي مقابلهسنده رهن اولمسنه جوازي
استحسانادر بو خصوصده قياسا دكلدر فصل الرهن يوضع على يد عدل بو باب شول
رهنك بياننهدر كه يد عدله وضع اولنه بو محلده رهن معناسي نكره اولوب بو وضع
نكره صفتي اولور لعقد امر على الثيم بستبين طريقه بيانه اوزره وياخود الرهن معرف باللام
اوله بو وضع دن حال اولور ولو اتفقا على وضع الرهن عند عدل صح ويتم بقبض
العدل اكر راهن ومرتهن بر عدل قتنده رهني وضع ايلمك اوزره اتفاق ايلسهلر
صحيح اولور وعدلك قبض ايله عقد رهن تمام اولور وليس لاحدهما اخذه منه بلا رضا الاخر

مطلب

راهن و مرتهندن بریسی ایچون بو قدر که آخرک رضاسیله بو غیبتده رهنی عدلدن اخذ
ایلیه یعنی بریسنک جبری ورضاسیله بو غیبتده عدلدن رهنی اخذ ایلمکه قادر دکلدر زیرا
ترعلق شای بوقدر ویضمن بدفعه الی احدهما اکر عدل رهنی راهن ومرتهندن بریسنه
ویرسه ضامن اولور زیرا رهن راهنک مودعیدر یعنی حقنده و مرتهنک مودعیدر
مالیت حقنده بو ایکسنک هر بری آخره اجنبیدر ومودع اولان شیئی اجنبییه ویرمک ایله
ضامن اولور وهلاکه فی ید المرتهن رهنک هلاکی مرتهن اوزرینه در زیرا عدل
مالیت حقنده یدمرتهنده در ووکل الراهن العدل او المرتهن او غیرهما ببیعه عند حلول
الاجل صح اکر راهن دینک وقت حلولی کلدکده رهنی بیعه عدلی ویا مرتهنی ویاخود
بونلردن غیری وکیل ایلسه صحیح اولور زیرا رهن کندو مالیدر مراد ایلدوکی کمسنه‌یه
وکیل ایلمک جایزدر فان شرطت فی عقد الرهن لا ینعزل ولا بموت الراهن
والمرتهن وله بیعه بغیبته ورثته اکر وکالت عقد رهنده شرط قلنسه وکیل [illegible]
عزل ایله معزول اولمز وراهن و مرتهنک موتی ایله دخی وکالتدن معزول اولمز
وکیل ایچون واردر که رهنی راهنک ورثه‌سنک غیبتنده بیع ایلیه حیاتنده
بیع ایلدوکی کبی زیرا حیوتده اولدوغی راهنک حاضر اولمسی لازم دکلدر موتندن
صکره دخی ورثه‌سی حاضر اولمق لازم کلمز وتبطل بموت الوکیل وکالت وکیلک
موتی ایله باطل اولور وارثلری بو وکالت ایله آخر دیکر قادر دکلدر ولو وکله
بالبیع مطلقا ملک بیعه بالنقد والنسیئة فلو نهاه بعد عن بیعه نسیئة لا یعتبر
نهیه اکر راهن اولان کمسنه رهنی بیع ایلمک ایچون عدلی مطلقا وکیل ایلسه یعنی
مجرد بیع ایله دیسه اما نقد ونسیئه ذکر ایلمسه وکیل اولان کمسنه اول نقد ایله
وویره سیه بیع ایلمکه مالک اولور اکر عقد رهندن صکره راهن وکیلی نسیئه
بیع ایلمکدن نهی ایدرسه نهیی معتبر دکلدر یعنی نهیه اعتبار اولنمز ولا یبیع الراهن
ولا المرتهن بلا رضا الآخر راهن ومرتهن رهنی آخرک رضاسز بیعه قادر دکلدر
زیرا رهنده ایکیسنک دخی حقی واردر اولا راهنک ملکیدر رضاسی لازمدر ومرتهنک
دخی مالیت جهتندن راهندن احقدر بو تقدیرجه رضاسز بیعه قادر دکلدر فان حل
الاجل والراهن غایب اجبر الوکیل علی بیعه کما یجبر الوکیل بالخصومة علیها عند غیبة موکله
اکر حلول اجلده حال بوکه راهن غایب اولسه اول رهنی بیعه وکیل اولان اجبار اولنور خصومته

وکیل

وکیل اولان کمسنه موکلی غایب ایکن خصومته جبر اولندوغی کبی وکذا الجبر لو شرطت بعد عقد الرهن
فی الاصح وبنه وکیل رهن ایلمجبر اولنور اکر عقد رهندن صکره وکالت شرط اولنمش ایسه دخی اصح
روایتده فان باعه العدل فثمنه قائم مقامه وهلاکه کهلاکه اکر عدل رهنی بیع ایلسه بدل اعنی
اول رهنک ثمنی رهنک مقامنه قایم اولور یعنی اول ثمن رهن اولنور واول ثمنک هلاکی رهنک
هلاکی کبیدر فثمنه هو مقامه وکهلاکه حالا اولان ضمیر رهنه راجعدر وهلاکه دخی اولان ضمیر ثمنه راجعدر
فان اوفاه المرتهن فاستحق الرهن وکان هالکا فللمستحق ان یضمن الراهن اکر عدل رهنک
ثمنندن مرتهنه دینی ویروب وفا ایلسه ورهنه مستحق چیقسه اول رهن مشتری یدنده
هلاک اولمش اولور مستحق راهنه رهنک قیمتنی تضمین ایتدورر وتصح البیع والقبض
عدلک بیعی ومشترینک عدلدن قبضی صحیح اولور او العدل مستحق اولان کمسنه عدله
رهنک قیمتنی تضمین ایتدورر ویصح البیع والقبض والعدل قولی یضمن الراهن قولنه
معطوفدر ثم العدل ان شاء ضمن الراهن اندن صکره عدل دیلرسه راهنه تضمین ایتدورر
وصحتا ان حال بوکه عدلک بیعی ومرتهنک ثمنی قبض ایلدوکی صحیح اولور والمرتهن ثمنه
وهو قوله عدل دیلرسه مرتهنه رهنک ثمنینی تضمین ایتدورر واول تضمین ایتدوردوکی
ثمن عدل ایچوندر زیرا کندو یدی اوالمیش ایدی ویبطل القبض فیرجع المرتهن علی الراهن
بدینه مرتهنک ثمنی قبض ایلمسی باطل اولور ومرتهن کندو دینی ایچون راهن اوزرینه
رجوع ایدر وان الرهن قائما اخذه المستحق اکر رهن قایم ایسه یعنی حاضر ایسه مستحق
اولان کمسنه رهنی اخذ ایدر زیرا کندو مالینی بولمشدر ورجع المشتری علی العدل بثمنه
مشتری دخی ویردوکی ثمن ایچون عدله رجوع ایدر ثم هو علی الراهن بر اندن صکره عدل راهن
اوزرینه رجوع ایدر ثمن ایچون وصح القبض یعنی عدل راهن اوزرینه رجوع ایلسه مرتهنک
ثمنی قبض ایلمسی صحیح اولور او علی المرتهن ثم المرتهن علی الراهن بدینه اندن صکره عدل مرتهن
اوزرینه رجوع ایدر یعنی عقد منتقض اولسه ثمنی باطل حال بوکه مرتهن ثمنی قبض ایلدی
یعنی ثمنی باطل اولسه ضرورت قبض دخی منتقض اولور اندن صکره مرتهن دخی دینی ایچون
راهن اوزرینه رجوع ایدر زیرا یعنی عدل مرتهن اوزرینه رجوع ایلسه قبض منتقض
اولنسه مرتهنک حقی ینه عودت ایدر وان لم یکن التوکیل مشروطا فی الرهن بو قرورده ذکر
اولان مسائل اکر توکیل عقد رهنده اولورسه تقدیرجه ایدر اما عقد رهنده توکیل مشروط
اولمامش ایسه یرجع العدل علی الراهن فقط عدل انجق راهن اوزرینه رجوع ایدر مرتهن
اوزرینه رجوع ایدن زیرا عقد رهندن صکره اولان توکیل حق مرتهنه تعلق ایلمز

قبض المرتهن ثمنه او لم یقبض اکر مرتهن رهنک ثمننی قبض ایلمیوب کرک قبض ایلمیوب
عدل راهنه اوزرینه رجوع ایدر عدم قبضنک صورتی مسئله بیله مثلا عدل راهنک
امری ایله رهنی بیع ایلیسه و بعد ایوه بلا تعدی ثمن ضایع اولسه صکره مرهون تا والات
بیع مستحق چیقسه اول اجلدن عدل راهنه رجوع ایدر وان هلك الراهن عند المرتهن
ثم استحق فللمستحق ان یضمن الراهن قیمته واکر رهن مرتهن قتنده هلاك اولسه
واندن مستحق ایچون واردر که دیلرسه اول رهنک قیمتنی راهنه تضمین ایده ور وقصیر
المرتهن مستوفیا بدینه رهن هلاك اولمغله مرتهن دینینی استیفا ایلمش اولور
وان یضمن المرتهن مستحق دیلرسه مرتهنه تضمین ایده ور زیرا مستحقنک حقینی قبض
ایله متعدی اولمش اولور ویرجع المرتهن بما ادی وبدینه علی الراهن مرتهنه دخی راهنه اوزرینه
تضمین ایلدوکی رهنک قیمتی ایله رجوع ایدر و یا خود دینی ایله رجوع ایدر اما قیمتی ایله
رجوعی راهن جهتندن تسلیم ایله مغرور اولمسیدر اما دینی ایله رجوعی تضمین ایلکله قبض
منتقض اولمسیدر حتی کما کان عودت ایلمسیدر **باب** التصریف فی الرهن وجنایته
والجنایة علیه بو باب نفس رهنده تصرفک و رهنک جنایتی و رهنک اوزرینه اولان
جنایتک احکامی بیانندهدر بیع الراهن الرهن موقوف علی اجازة المرتهن او قضاء دینه
راهنک رهنی بیع ایلمسی مرتهنک اجازتنه موقوفدر و یا خود دینی قضا ایلمکله موقوفدر
فان اجاز صار ثمنه رهنا مکانه وان لم یجز وفسخ لا ینفسخ فی الاصح اکر مرتهن بیعه اجازت
ویرسه وبیعی فسخ ایلسه اصح روایتده بیع منفسخ اولمز مرتهنک حقینی ابطالدن
صیانت ایچون فان شاء المشتری صبر الی ان یفك الرهن او رفع الامر الی القاضی لیفسخه
مشتری دیلرسه راهن رهنی فك ایدنجه صبر ایدر و یا امری یعنی حادثه‌یی عقدی بیعی
رفع ایدر که بیعی فسخ ایلیه زیرا فسخ ایچون قاضینک ولایتی واردر دیو خسه مشتری فسخه
قادر دکلدر شول عبد کبیدر که بیع منعقد اولور حکم قبل القبض فرار ایلسه مشتری
دیلرسه بولنجه صبر ایدر دیلرسه قاضیه واروب بیعی فسخ ایدر وصح عتق الراهن المرهون
وتدبیره واستیلاده راهنک رهنی اعتاق ایلمسی وتدبیر واستیلاد ایلمسی صحیحدر
زیرا عتق محلنه یعنی ملکی مصادف اولدی غرض حال اهلندن صادر اولمشدر مرتهنک عدم اذنی
ایچون راهنک تصرفی لغو اولمز حتی اعتاق سبیله ملك رقبه زائل اولسه مرتهنک دخی ملك

یدی

مطلب

یدیه زائل اولمجق ضرورت نظرنجه اولی زائل اولور فان کان موسرا طولب بدینه ان حالا
اکر راهن موسر ایسه رهن بالمال ولیوجهون دینی طلب اولنور اکر دینی حالا ایسه واخذت
قیمة الرهن فجعلت رهنا لو موجلا رهنک قیمتی اخذ اولنوب رهنک مکاننه رهن قلنور
حلول اجله قدر دکینی اکر دینی موجل ایسه وان کان معسرا سعی العبد المعتق فی الاقل
من قیمته ومن الدین ورجع به علی سیده اکر راهن معتق معسر ایسه یعنی مفلس ایسه
عبد معتوق مرتهن ایچون بیع ایدر رهنک قیمتندن و دینندن اقلدن یعنی اکر رهنک
قیمتی اقل ایسه رهنک قیمتنی سعی ایدر اکر دینی اقل ایسه دینی ایچون سعی ایدر و عبد سعی
ایدوب مرتهنه ویردوکی شیء ایله سیدینک اوزرینه رجوع ایدر زیرا سیدینک
اضطراری حالنده دینینی قضا ایلمشدر والمدبر وام الولد فی کل الدین بلا رجوع سعیا بر
وام ولد کل دینی حساب ایله سعی ایدر یعنی یسر حالنده سیدی اوزرینه رجوع ایلمز معتق
خلافیدر زیرا بونلرک کسبی سیدینک مالیدر اول اجلدن رجوعه قادر دکلدر
موسرا راهنک رهنی اتلاف ایلمسی موسرا اعتاق ایلمسی کبیدر راهن
دینی مطالبه اولور حالا ایسه موجلا ایسه قیمتی اخذ اولنوب رهنک مکاننه رهن وضع اولنور
اول قیمته رهنک قایم مقامی اولور وان اتلفه اجنبی ضمنه المرتهن قیمته وکانت رهنا مکانه
اکر رهنی اجنبی اتلاف ایلسه مرتهن اجنبیه رهنک قیمتنی تضمین ایده ور و اول قیمتی تلف
اولان رهنک مکاننه رهن اولور ولو اعار المرتهن الرهن من راهنه خرج من ضمانه اکر مرتهن
رهنی راهنه عاریت ویرسه مرتهنک ضمانندن چیقار زیرا ضمان قبض اعتباریله در
صاحبنه رد ایله منتقض اولوب ضمانی مرتفع اولور ویرجع عوده ضمانه راهنک عاریتدن
رجوعیله ضمان رهن عودت ایدر وللمرتهن الرجوع متی شاء هر زمان استرسه مرتهن ایچون
عاریتدن رجوع ایلمک واردر زیرا عقد رهن باقیدر نهایت عاریت حالنده ضمانک
حکمی یوقدر ولو اعاره احدهما باذن الاخر اجنبیا خرج من ضمانه ایضا فلو هلك فی یده
هلك مجانا راهن و یا خود مرتهن بربرینک اذنیله اجنبی یه رهنی عاریت ویرسه مودع ایدن
مسئله کبی مضمون اولمقدن چیقار اکر رهن مستعیرک یدنده هلاك اولسه مجانا هلاك اولور
زیرا عاریتدر عاریت ایسه مضمون دکلدر ولکل منهما ان یرده رهنا راهن و مرتهن ایچون
رد ایلمک واردر زیرا عقد رهنیت باقی اولمغله عقد جدیده احتیاج یوقدر فان مات
الراهن قبل رده فالمرتهن احق به من سائر الغرماء اکر راهن رهن مستعاری مرتهنه اعاده
ایلمزدن مقدم فوت اولسه سائر غرمادن مرتهن رهنه احقدر زیرا حکم رهن بو مرتهننک یدنده باقیدر

اكر راهن فوت اولسه يعني فوت اولمغله مرتهن اخذ ايليه قبض عودت ايدر رئيس اولدي
بو تقديرجه مرتهن رهنه احق اولور اجاره وبيع وهبه بونك خلافيدر بو ذكر اولنانلرده
اكر راهن ثانيا رهن ويرمزدن مقدم فوت اولسه مرتهن غرمانك برسي اولور ولو
استعار المرتهن الرهن من راهنه ليستعمله باذنه فهلك حال استعماله سقط ضمانه عنه
اكر مرتهن رهني راهندن استعاره ايليه وياخود راهنك اذنيله رهني استعمال
ايليه وحال استعمالنده رهن هلاك اولسه مرتهندن ضمان ساقط اولور زيرا يد عاريت
ثابتدر عاريتا ايسه رهنده مخالف القدر اول اجلدن ضمانه مرتفع اولور وان هلك قبل
استعماله او بعده فلا اكر رهن يد مرتهنده استعمالندن اول ويا استعمالندن
صكره هلاك اولمسه يد عاريت مرتفع اولوب يد رهن عودت ايلمشدر بو تقديرجه
ضمان لازم كلور واصح استعارة شيء ليرهن رهن قومق اجره برشيء استعاره
ايلمك صحيحدر فان اطلق اكر معير نه ايچون ونه مقدار ايچون وكيمك قتنده رهن قويمق [?]
تعيين ايلميوب اطلاق ايلسه رهنه بما شاء عند من شاء مستعير اول استعاره ايلدوكي
شيء قيمتجه ايله ستندره ومراد ايلدوكي آدمه رهن ويرر زيرا الاطلاق واجب الاعتبار [?]
عاريته وجرها عاريته مبنا زعيه مفضي كلدر وان قيد بقدر او جنس او مرتهن
او بلد تقيد به اكر معير مقيد اذني وياخود جنسي وياخود مرتهني وياخود بلدي
تقييد ايليه معيرك تقييد ايلدوكي شي ايله مقيد اولور مثلا بيك درهمه رهن وضع ايله
ديسه اكثر ويا اقليله زياده ونقصانله رهن قومق جايز اولماز وفلان جنسه
رهن ايله ديسه اخر جنسه رهن ايليه جايز دكلدر وفلان كمسنه يه رهن ايله ديسه
اخر كسنه يه رهن ايلمك جايز دكلدر وبروسه ده رهن وضع ايله ديسه ادرنه ده وضع
ورهن ايلمك جايز دكلدر فان خالف فان شاء المعير ضمن المستعير ويتم الرهن بينه
وبين مرتهنه اكر مستعير معيره بعد التقييد مخالفت ايليه معير دلرسه مستعيره تضمين
ايدر وعقد رهن مستعير وراهن بيننده ومرتهن بيننده تمام اولور زيرا مستعير
ضمان ايله اول شيئه مالك اولور بو تقديرجه ظاهر اولور كه كندو ملكيني رهن قومش اولور
او المرتهن ويرجع المرتهن بما ضمنه وبدينه على المستعير وياخود معير مرتهنه تضمين
ايدر ومرتهن دخي تضمين ايلدوكي شي ايله وياخود دينيله مستعيره رجوع ايدر
وان اوفق وهلك عند المرتهن صار مستوفيا دينه اكر معيرك قدر جنسي ومرتهنه [?]

وبلده ده

وبلده ده تقييد ايلدوكي اوزره موافق اولسه ومرتهن قتنده اول رهن هلاك
اولسه مرتهن دينني استيفا ايلمش اولور او قدر قيمة الرهن اقل من الدين وياخود
رهنك قيمتني استيفا ايلمش اولور اكر دين رهندن اقل ايسه وطالب راهنه
بباقيه مرتهن باقي دينني ايله راهنه مطالبه ايدر ووجب للمعير على المستعير مثل الدين
او قدر القيمة دينك مثلي وياخود رهنك قيمتي مقداري معير ايچون مستعيره اوزرينه
واجبدر حاصل كلام اكر دين اون درهم اولسه ورهنك قيمتي دخي اون درهم اولسه
مرتهن كل دينني استيفا ايلمش اولور واكر رهنك قيمتي اون بش درهم اولوب دين مرتهن
اون درهم اخذ ايلمش اولور مستعير ايچون اون درهم ضامن اولور تمام قيمتنه ضامن
اولماز زيرا امرينه موافقت ايدوب متبرعا ايسه اولماشدر واكر رهنك قيمتي اون درهم
اولسه دين اون بش درهم اولسه مرتهن اون درهمي اخذ ايدوب باقي دينني راهن اوزرينه
قالور ومستعير معيره دينندن ايفا ايلدوكي كه اون درهمدر اني ضامن اولور كذا في صدر
الشريعة ولو هلك عند المستعير قبل الرهن او بعد فكه لا يضمن فان كان قد استعمله
من قبل اكر رهن مستعير قتنده قبل الرهن هلاك اولسه وياخود فك رهن ايلدكدن
صكره هلاك اولسه ضامن اولماز اكر مستعير رهني قبل الارتهان استعمال ايلمش ايسه ده
ضامن اولماز ولو اراد المعير افتكاك الرهن بقضاء دين المرتهن من عنده فله ذلك ويرجع
فيما ادى على الراهن اكر معير مرتهنك دينني كندو قتنده قضا ايله فك رهن ايلمك مراد ايليه
معير ايچون بر فعلي اشلمك وارد ومرتهن تسليم رهني ابا ايلمز ترددده قادر دكلدر تسليم
ايدوب ويرجع على الراهن ومعير راهن اوزرينه ادا ايلدوكي شي ايله رجوع ايدر اخرك
دينني قضا ايله متبرع اولماز زيرا بونى كندو ملكيني تخليص وارد معيرك ادليسي راهنك
ادايي كبيدر ولو قال المستعير هلك في يد الرهن او بعد الفكاك وادعى المعير هلاكه عند
المرتهن فالقول للمستعير اكر ديسه كه رهن بنم الده قبل الرهن هلاك اولدي
افتكاكدن صكره هلاك اولدي ديسه ومعير دخي رهن مرتهن قتنده هلاك اولدي
ديو دعوى ايليه قول مستعير كدر يمينيله ولو اختلفا في قدر ما امره بالرهن به فللمعير
اكر معير ايله مستعير رهنه قومق ايچون امر ايلدوكي شيئك مقدارنده اختلاف ايلسه لر قول معير كدر
فيما اصل انكارده قول معيركدر وصفده دخي انكارده قول معيركدر وجناية الراهن مضمونة راهنك
رهنه اوزرينه جنايتي مضمونه در مثلا دين بيك درهم اولسه رهنك قيمتي ايكي بيك درهم اولسه
وراهنك جنايتيله رهنك قيمتندن بيك درهم ناقص اولسه مرتهن قتنده رهن

هلاك اولسه انجق نصف دين ساقط اولور وكذا جنايتها المرتهن فيسقط في دينه بقدره
مرتهنك رهن اوزرینه جنايتي مضموندر بو تقديرجه جنايتي مقداري مرتهنك دينندن
ساقط اولور زيرا غيرك ملكيني اتلاف ايلمشدر امدي اتلاف ايلدوكي مقداري ضامن اولور
وجنايته الرهن عليهما رهنك جنايتي راهن ومرتهن اوزرینه درمثلا رهن بار كيمسه
اولسه وبرشيء باصه كه خطا وديت لازم كلسه مناصفه طريقي اوزره راهن ومرتهن
اوزرینه واجب اولور وعلى مالهما هدر راهن ومرتهنك مالي اوزرینه اولان جنايتي
هدر در ابو حنيفه قتنده خلافا لهما في المرتهن اما بونلر قتنده مرتهن حقنده خلاف
واردر انلرك قتنده مرتهنك مالنه جنايتي هدر دكلدر ولو رهن عبدا بالف الى اجل
بالف موجلة فصارت قيمته مائة فقتله رجل وغرم مائة وحل الاجل يقبض المرتهن
المائة قضاء عن حقه ولا يرجع على راهنه بشيء بر كمسنه بيك درهمه مساوي بر عبد بيك
بيك درهم موجله مقابله سنده رهن قويسه وسوك انتقاصندن عبدك قيمتي يوز درهم
اولسه وبر كمسنه عبد مذكوري قتل ايليه يوز درهم غرامت چكسه واول موجل اولان الفك
وقتي حلول ايليه مرتهن يوز درهمي حقي قضا ايچون قبض ايدر وراهن اوزرینه
برشيء ايله رجوع ايلمز وان باعه بالمائة بامر راهنه رجع عليه بالباقي اكر مرتهن عبدي
يوز درهمه راهنك امري ايله بيع ايليه يوز درهم حقي قضا ايچون قبض ايدر باقي طقوز
يوز درهمده راهن اوزرینه رجوع ايدر زيرا راهنك اذنيله بيع ايلمك رهني رد ايدوب
راهن بنفسه بيع ايلمش كبي اولور بو تقديرجه رهن باطل اولوب ديني باقي قالور
وان قتله عبد يعدل مائة فدفع به افتكه الراهن بكل الدين اكر بيك درهمه مساوي اولان
عبدي يوز درهمه معادل بر عبد قتل ايليه ومقتوله اولان مقابله سنده قاتل اولان عبدي
ويرسه راهن كل دين مقابله سنده افتكاك ايدر افتكاك معناسي رهني مرتهن الندن
اخراج وتخليص ايلمك ديمكدر كذا في المستوب وعند محمد ان شاء دفعه الى المرتهن
وان شاء افتكه بالدين امام محمد قتنده ديلرسه راهن مدفوع اولان عبدي دين مقابله سنده
مرتهنه ويرر وديلرسه عبدي حابس راهندن خلاص ايدر وديني ادا
ايدر وان جنى الرهن خطأ وفداه المرتهن ولا يرجع اكر عبد مرهون خطاء جنايت
ايليه وعبد جاني ايچون مرتهن فدا ايليه يعني جنايتي سببيله عبد اوزرینه لازم كلانه

اعطا

اعطا ايليه مرتهن فدا ايلدوكي شيئدن برشيء ايله راهن اوزرینه ومرتهنك عبد جاني
ايچون فداسي رهني اصلاح ايچوندر ودين كما كان راهن اوزرینه در عبد ديني كما كان راهندر
فان ابى اكر مرتهن فدادن ابا ايليه دفع الراهن اوفداه در راهن عبد جاني ولي جنايته دفع
ايليه ويا فدا ايليه وسقط الدين دين ساقط اولور كرك راهن عبد جاني ويرسون وكرك
فدا ايلسون ساقط اولور اكر دين عبدك قيمتنه مساوي وياخود اقل ايسه اكر دينندن اكثر
ايسه زياده سي ساقط اولمز ولو مات الراهن باع وصيه الراهن وقضى الدين اكر راهن
فوت اولسه واصيسي رهني بيع ايدوب دينى قضا ايدر زيرا كه واصي قايم مقاميدر فان لم
يكن له واصي نصب القاضي له وصيا وامره بذلك اكر راهنك وصيسي يوغيسه قاضي
انك ايچون بر وصي نصب ايدر وبو وصي به بيع ايچون امر ايدر فصل بو فصل رهنك
تغييري وزياده سي وبونلردن غيري شول مسائل متفرقه بيانندر كه اواخر كتبده ذكر اولنور
رهن عصيرا قيمته عشرة بعشرة فتخمر ثم تخلل وهو يساوي عشرة فهو رهن بها بر كمسنه عصيري
يعني اوزم صقوسي شيرا ايسه كه قيمتي اون درهمدر اون درهم مقابله سنده رهن قويدي بعده
عصير خمر اولوب اندن صكره سركه اولدي حال بو كه قيمتي عشره يه مساوي اولسه بينه عشر
مقابله سنده رهندر قياس بو ايديكه رهن باطل اوله زيرا خمر اولدي مال متقوم اولمقدن چقدي
اما باطل اولماسي تخلل ايلمك احتمالي ايله در وتخلل خمر ايلدي كما كان رهن اولمق اوزره باقي قالدي
وان رهنت شاة قيمتها عشرة بعشرة فماتت فدبغ جلدها وهو يساوي درهما فهو رهن به بر
قيمتي اون درهم ايدر بر قيونى اون درهم مقابله سنده رهن قونلسه وقيون هلاك اولسه وجلدي
دباغت اولنسه واول جلد بر درهمه مساوي اولسه اول جلد بر درهم مقابله سنده رهندر كولده
ونماء الرهن كولده ولبنه وصوفه وثمره للراهن رهنك نماسي ولدي وسودي وصوفي وميوه سي كبي راهن ايچوندر
زيرا كه ملكندن متولد اولمشدر ويكون رهنا مع الاصل فان هلك بلا شيء واول رهندن نما
اولان اشيادن هر قنغيسي اولورسه اصيله ايله معا رهندر اكر هلاك اولسه بلاشيء هلاك اولمش اولور
زيرا انما مقصود اعتبار سنده داخل دكلدر وان بقي وهلك الاصل افتكه بحصته من الدين يقسم الدين
على قيمة الاصل يوم القبض وقيمة النماء يوم الفكاك فما اصاب الاصل سقط وما اصاب النماء
افتكه به اكر نما باقي اولوب اصيله هلاك اولسه اصلك حصه سيله نما اولان شيئي رهندن اخراج
اولنور ودين يوم قبضنده اصلك قيمتي اوزرینه ويوم فكاكنده نمانك قيمتي اوزرینه تقسيم اولنور

مطلب

وشول شیئی کرا اصابت اصلا ایلدی یه ساقط اولدی وشول شیئی که نمایه اصابت ایلدی اول
نمایه ایتماده هندن اخراج اولنور صورت مسئله بودر که برکمسنه بیک درهم مساوی برجاریه
رهن وضع ایلدی وجاریه دخی بر ولد کتوردی بش اعدی بیک جاریه اوزرینه وولد اوزرینه
تصفیف حسابیه اوزره تقسیم اولنور وبرمحلده دخی صورت مسئله بو بوزدن بیتا ایلمشدرکه
برکمسنه یوز الی درهمه مساوی برجاریه بیک درهم مقابلنده رهن ایلدی اول جاریه
بشیوز درهم مساوی برجاریه بیک درهم مقابلنده رهن ایلدی وجاریه بشیوز درهم
مساوی بر ولد کتوردی اندن صکره جاریه هلاک اولدی ولدی قالدی دینیدن یوز
درهمی ساقط اولدی زیرا انک حصه سیدر وولد راهنه تسلیم اولنوب مرتهن راهندن
الی درهمی استیفا ایدر زیرا حصه ولددر بو حساب ثلث وثلثان اعتباریله اوزره در
وتصح الزیادة فی الرهن ولا یصح الزیادة فی الدین فلا یکون الرهن رهنا بها رهنده زیاده
صحیح اولور اما دینده زیاده صحیح اولماز واول رهن رهن اولماز زیاده مقابلنده مثلا برکمسنه
اون درهم مساوی برثوبی اون درهم مقابلنده رهن قوسه بعده برثوب دخی کتوروب اوکی ایله
درهم استقراض ایدوب رهن جمیع
رهن اولسون دیسه صحیحدر اما ابتدا
الیسه وصکره دیسه که بشیوز دخی قرض ویر رهنم بیک درهم مقابلنده رهن اولسون
رهن اولسون دیسه صحیح دکلدر ابو حنیفه ومحمد قتنده خلافا لابی یوسف ابو یوسف ایچون
خلاف واردر وان رهن عبدا یعدل الفا بالف فدفع مکانه عبدا یعدل لها فالاول رهن
حتی یرده الی رهنه والمرتهن امین فی الثانی حتی یجعله مکان الاول برکمسنه بیک درهم معادل
برعبدی بیک درهم مقابلنده رهن ایلسه بعده عبد اولک مکاننه بیک درهم معادل بر
عبد مرفع ایلسه اولکه عبد الوب یرینه بیک درهم معادل برعبدی اولکسینک رهنی دیو
ویرسه بیو اعدی اولکی عبد راهنه رد اولنجه یدنده رهندر ومرتهن عبد ثانیده امیندر
شول زمانه دکین عبد ثانی اولکی عبدک یرینه رهن ایدنجه زیرا ایکیسی کندوده
اولنجق ثانی امانت اولمش اولور اما اولکیسی راهنه تسلیم ایلدکده رهن ثانی الحوالعو
ولو ابرأ المرتهن الراهن عن الدین او وهبه منه فهلک الرهن هلک بلا شیء اکر مرتهن راهنی
دیننده ابرا ایلسه وراهن دخی ابراء قبول ایلسه ورهن المرتهن یدنده هلاک اولسه

بلا شیء

بلا شیء هلاک اولور استحسانا ویاخود مرتهن راهنه دینی هبه ایلسه زیرا رهنده اعتبار مجرد
قبض ایله دکلدر بلکه دین ایله در زیرا راهنک زمانی زمان استیفادر بوایسه بلا دین
متحقق اولماز
باقی قالدی وشول حکمک ثبوتی که ذات
اول وصفک برینک زوالیله اخر دخی زائل اولور معلومدر که اکر رهن رد ایلسه وقبض
ایلمسه زمانی ساقط اولور اکر دین باقی ایسه ده زیرا وصفک بری زائل اولمشدر که اول قبضدر
دینه زمانی ساقط اولور دینی ابرا ایله اکر قبض باقی ایسه ده وصفک بری دخی ایدی زائل
اولدی ولو قبضه دینه او بعضه منه او من غیره او شرایه عینا او صالحه عنه علی شیء او احاله به
علی اخر فهلک رهن قبل رده هلک بدین ویرد ما قبضه الا فی قبضه منه وتبطل الحوالة
اکر مرتهن دینی قبض ایلسه ویاخود بعضینی راهندن قبض ایلسه ویاخود راهندن
غیریدن قبض ایلسه ویاخود دیندن اول دین ایله برعینی اشترا ایلسه ویاخود دیندن
برشیء اوزرینه مصالحه ایلسه ویاخود اخر اوزرینه اول دینی حواله ایلسه اندن صکره رهن
راهنه رد ایلمزدن مقدم رهن هلاک اولسه دین هلاک اولور ومرتهن قبض ایلدوکی شیئی
شول کمسنه که قبض ایلمشدر اکا رد ایدر وحواله دخی باطل اولور ابرا ایله استیفا بیننده
فرق بودر که ابرا ایله دین اصلا ساقط اولور اما استیفا ایله دین معدوم اولماز بلکه هر بری
ایچون احق اوزرینه دین ثابت اولور الحق طلبی ساقط اولور عدم فائده ایچون وحواله دینی
اسقاط ایلمز نهایت محتال علیه ک ذمتی محیلک ذمتی مقامنه قائم اولور بو اجلدندر که محتال
علیه مفلسا فوت اولسه محیلک ذمتنه عودت ایدر وکذا لو تصادقا علی عدم الدین
ثم هلک بالدین راهن ومرتهن عدم دین اوزرینه تصادق ایلسه لر اندن صکره رهن
هلاک اولسه بو قورده مرهونه ایدن مسئله کبی دین ایله هلاک اولور

كتاب الجنايات

مطلب

بوکتاب جنایات بیانندهدر جنایات جمع جنایه در فقها تعلق فعل تخصیص
ایلمشلردر شرعا وبونک تفصیلی بودرکه جان دن صادر اولان ضررلر فعل برکسنک
نفسی اوزرینه ویاخود اطرافنه ویا مالنه ویا عرضنه واقع اولمقدر شویله که اول ضررلر
فعل مال اوزرینه واقع اولورسه اکا غصب تسمیه ایلمشلردر وشویله که اول ضرریله فعل
عرض اوزرینه واقع اولورسه اکر بالمشافهه اولورسه اکا قدح واهانت دیرلر اکر بالمشافهه
دکل ایسه اکا غیبت دیرلر علی التقدیرین اکر حکم شرعیه متضمن اولورسه حدودن اولور

تفصیلی کتاب حدودده مرور ایلمشدر شول شیء که بینه و بین الله در اول فعلدن بحث ایلمک
فقهدن خارجدر اول ضرر لی فعل که نفس اوزرینه واقع اوله اکا قتل تسمیه ایدرلر و قتل دخی
بشی نوعدر بری عمددر و بری شبه عمددر و بری خطادر و بری خطا مجراسنه جاریدر و بری
دخی سببدر قتلدر ان شاء الله تعالی عن قریب تفصیلی کلور و اول ضرر لی فعل که اطراف اوزرینه
واقع اولور اکا جنایت فیما دون النفس دیو تسمیه ایلمشلردر القتل اما عمد وهو ان یقصد
ضربه بما یفرق الاجزاء من سلاح او محدد من حجر او خشب او لیطة او حرقه بنار قتل یا عمدادر عمد ایسه
اجزایی متفرق ایدن شیء درسلاح اولسون و یاخود محدد اولسون حجر اولسون و یاخود خشب اولسون و یا لیطه دن
اولسون و یاخود نار ایله حرق ایله قتل اولسون زیرا عمد قصددر و قصد ایسه فعل
قتیلدر بوکا ایسه دلیل استعمال الت قتلدر بو تقدیرجه تعمد اولنش اولور ابو حنیفه قتنده و عندهما
بما یقتل غالبا اما امامین قتنده غالبا قتل ایده جک شیء ایله ضربه قصد ایلکدر حتی اگر حجر کبیر ایله
و یاخود خشب کبیر ایله ضرب ایلسه ابو حنیفه قتنده عمد اولماز امامین قتنده عمددر و موجبه الاثم
عمداً قتلک موجبی اخرتده اثم در حق تعالی نک قول شریفنده ومن یقتل مؤمنا متعمدا فجزاؤه
جهنم خالدا فیها واقع اولمشدر و نبی علیه السلام سباب المؤمن فسق و قتاله کفر بیورمشدر و حدیث آخرده
لزوال الدنیا اهون علی الله من قتل امرء مسلم و بنه نبی علیه السلام خطبه عرفاتده ان دماءکم و نفوسکم
محرمة علیکم کحرمة یومکم هذا فی شهرکم هذا و فی بلدکم هذا بیورمشلردر والقصاص و دخی عمداً قتلک موجبی
قصاصدر زیرا حق تعالی نک کتب علیکم القصاص فی القتلی قول شریفی واقع اولمشدر و نبی علیه السلام
العمد قود بیورمشدر تحقیق حق تعالی قتل خطاده دیت بیورمشدر ومن قتل مؤمنا خطأ فتحریر
رقبة مؤمنة و دیة مسلمة الی اهله قول شریفی دلیل قطعیدر زیرا قصاص نهایت عقوبتدر
بو عقوبت ایسه جنایتک تناهی سندندر و تناهی جنایت عمد ایله در خطاده و شبه عمدده در
عینا یعنی متعینا دیمکدر شافعی قتنده غیر متعیندر بلکه ولی بین القصاص و بین اخذ الدیة
مخیردر الا ان یعفو الاولیاء یعنی ولی قصاص عفو اولنه و یاخود بر شیء ایله مصالحه
ایلیه ولا کفارة فیه عمده کفارت یوقدر اگر کیمسه عمداً قتل ایدوب قصاص لازم اولسه
واجب اولمسون یا بابا اوغلنی عمداً قتل ایلسه و یاخود بر کیمسه دار حربده مسلمان اولوب
دار اسلامه هجرت ایلمیوب بو مقوله آدمی قتل ایلسه کفارت اولمز کذا فی النهایة و اما شبهه
عمد ما ضربه قصدا بغیر ما ذکر و یاخود قتل شبه عمد اولور و بو شبه عمد شول ضربدر که قصدا اوله

اما عمدده ذکر اولنان شیئک غیریله اوله مثلا عمده سلاح ایله و محدد ایله اوله و دخی
ایدی شبه عمدده محدد اولمیوب حجر و عصا کبی و هر شیء که اجزایی تفریق ایلمیه اول شیء غیر محدددر
و بزم قتمزده شول شیء که غالبا قتل ایلمز اول شیء ایله قتل عمداً غیریدر و بو نوعه شبه عمد تسمیه سی
انکیچوندر که بو نوع قصد فعل واردر بو جهتدن قصد قتل یوقدر نفس فعل اعتباریله عمد
اولور قتل اعتباریله خطا اولور بو محلده الت قتل اولمامغله عدم قصده دلیلدر بو تقدیرجه
خطایه شبیه العمد اولمش اولور وموجبه الاثم والکفارة شبه عمد قتلک موجبی اثم در شرعا محرم
اولان شیئه قصد ایلدیکیچون و دخی کفارتدر زیرا من وجه خطادر اله نظر ایله بو تقدیرجه حق تعالی نک
ومن قتل مؤمنا خطأ قول شریفنک تحتنه داخل اولمش اولور و صاحب نهایه و صاحب ایضاح
دیمشلردر که اصحابمزک کتابنده بو مشلردر که ابو حنیفه قولی اوزره شبه عمدده کفارت یوقدر
زیرا بو اثم کامل و متناهیدر تناهی سببندن شرع شریف منع ایتمشدر والدیة المغلظة
علی العاقلة لا القود شبه عمدده قاتلک عاقله سی اوزرینه دیت مغلظه واردر قود یوقدر وهو
ما دون النفس عمد شبه عمد شبه نفسدن غیریده یعنی اطرافده عمددر مثلا بر کیمسه الت
جارحه ایله بر عضوی جرح ایلسه یعنی اتلاف ایلسه قصاص واجبدر و ما دون نفسده شبه یوقدر
واما خطأ اما عملا قولنه و یاخود اما شبه عمد قولنه معطوفدر یعنی قتلی بر قاچ نوع ایلمشی
ایدی بر نوع دخی خطا اولان قتلدر وهو ان یقصد شخصا فقتله صیدا او حربیا فاذا هو
ادمی معصوم خطا ایکی قسمدر بر قسم قصددر مثلا بر شخصه اوق و یا بر غیری شیء ایله
رمی ایلسه که اول شخصی صید ظن ایلمش اوله و یا حربی ظن ایدی و یا اول ظن ایلدوکی حربی معصوم
اوله دخی ایدن کیمسه نک خطاسی فعل رمی دکلدر انجق خطا قصدنده در او فی الفعل
بان یرمی غرضا فیصیب آدمیا و یاخود خطا فعلنده اوله مثلا نشان دکوب آتمغله
آدمه اصابت ایلیه بو نوع خطا فعلده در غرض قتلک ضمیری عدق یعنی نشان معناسنه در
واما الجاری مجری الخطأ کنائم انقلب علی اخر فقتله وموجبهما الکفارة والدیة علی العاقلة
و یاخود خطا مجراسنه جاری اولان شول نائمک آخر اوزرینه منقلب اولوب قتل ایلمسی کبی وقتل خطا
وقتل خطا مجراسنه جاری اولان قتلک موجبلری کفارتدر عاقله سی اوزرینه دیتدر و اما
قتل بسبب وهو ان یحفر بئرا او یضع حجرا فی غیر ملکه بلا اذن فهلک انسان و یاخود بسبب
قتلدر و بسبب قتل اولدر که بر کیمسه کندونک ملکندن غیریده مالکنک اذنی سز قیو حفر
ایلسه و یاخود حجر وضع ایلسه واول حفره و یا وضع سببیله انسان هلاک اولسه بو فعله سبب
قتل دیمشلردر و موجبه الدیة علی العاقلة سبب قتلک موجبی عاقله سی اوزرینه دیتدر
زیرا تلفه سبب اولمشدر و متعدیدر لا الکفارة کفارت یوقدر زیرا بونده حقیقة قتل
معدومدر لکن ظمان حقنده خطایه الحاق اولنمشدر غیری حقنده اصل اوزرینه باقی قالدی

وكلها توجب حرمان الارث الا هذا انواع قتلك كليسي حرمان ارثه موجب سالا السبب قتل ارثنك حرمانيني ايجاب ايلمز **باب** ما يوجب القصاص وما لا يوجبه بو باب قصاصه ايجاب ايدن و قصاصه ايجاب ايتميان قتلك احكامي بياننده در يجب القصاص بقتل من هو محقون الدم على التأبيد عمدا قصاص واجب اولور شول كمسنه نك عمدا قتلي سببيله كه اول كمسنه تأبيدا محقون الدم او المحقون محفوظ معناسنه در مثلا ايدرقاني محفوظا اولان كمسنه عمدا قتل ايلين كمسنه يه قصاص واجب اولور فيقتل الحر بالحر والحر بالعبد قاتل حر مقابله سنده و عبد مقابله سنده قتل اولنور شافعي قتنده عبد مقابله سنده قتل اولنماز والمسلم بالذمي مسلم ذمي مقابله سنده قتل اولنور شافعي قتنده قتل اولنماز ولا يقتل بمستأمن مسلم و ذمي مستأمن مقابله سنده قتل اولنمازلر زيرا مستأمن على التأبيد محقون الدم دكلدر بلكه مستأمن مثلي مقابله سنده قتل اولنور زيرا بينلرنده مساوات وار در ويقتل الذكر بالانثى والعاقل بالمجنون والبالغ بغيره وكامل الاعضاء بناقصها ذكر انثى مقابله سنده و بالغ غير بالغ مقابله سنده قتل اولنور والفرع بالاصل لا الاصل بفرعه فرع اصل مقابله سنده قتل اولنور نعم على الاسيه ده يعني اوغل بابا ايچون قتل اولنور اصل فرع مقابله سنده قتل اولنماز يعني بابا اوغل مقابله سنده قتل اولنماز نعم على الاسيه ده زيرا بنيه سلام لا يقتل الوالد بولده قول شريفي واقع اولمشدر بل يجب الدية في مال القاتل في ثلاث سنين بلكه مال قاتلدن دية واجب اولور اوچ سنه ده يعني اولادية اوچ سنه ده ويريله اما ايدر وشافعي قتنده في الحال ادا ايدر ولا السيد بعبده ومكاتبه وعبد ولده وعبد بعضه سيد عبدي مقابله سنده و مدبري و مكاتبي و ولدنك عبدي مقابله سنده دخي قتل اولنماز وشول عبد مقابله سنده دخي قتل اولنماز كه اول عبدك بعضيسي كندونك و بعضيسي غيرك اوله زيرا بعضيله متجزي اولماز وان ورث قصاصا على ابيه سقط بر كمسنه بابا سي اوزرينه قصاصه وارث اوله قصاص ساقط اولور مثلا بابا اوغلنك اناسني و خاتوننك قرنداشني قتل ايلسه بابا قصاص اولمزدن مقدم خاتون فوت اولسه بابادن قصاص ساقط اولور زيرا اوغلي وارث اولمشدر ولا قصاص على شريك الاب او المولى او الصبي او المجنون وكل من لا يجب القصاص بقتله بابا اوغلني قتل ايلدكده بر كمسنه قتلده شريك اولسه اول شريكي اوزرينه قصاص يوقدر و مولى عبدني قتل ايلدكده شريكي اولان كمسنه نك اوزرينه قصاص يوقدر شريكي اوزرينه دخي قصاص يوقدر و صبينك شريكي اوزرينه دخي قصاص يوقدر و مجنونك شريكي اوزرينه دخي قصاص يوقدر و تعلي ايله واجب اولميان كمسنه لرك جمله سنه شريك اولانلره دخي قصاص يوقدر وان قتل

عبد الرهن لا يقتص حتى يجتمع الراهن والمرتهن اكر رهن قو يلان عبد قتل اولنسه قاتل قصاص اولنماز راهن و مرتهن حاضر اولمينجه زيرا مرتهننك ملكي كلديكه قصاصه تولي ايليه و اكر يالكز تولي ايلسه مرتهننك حقي باطل اولمق لازم كلوردي پس اندن حق مرتهن رضاسيله ساقط اولدوغي ايچون شرط قلندي وان قتل مكاتب عن وفاء وله وارث مع سيده فلا قصاص اكر عبد مكاتب عن وفا قتل اولنسه حال بو كه اول مكاتبنك سيدي ايله وارثي اولسه قاتل ايچون قصاص يوقدر زيرا اصحاب كرامن اول مكاتبنك موتي حر ميدر يوخسه عبد ميدر اختلاف ايلديلر حضرت ابن مسعود قولي اوزره اكر حرا قتل اولنمش ايسه قصاص وارثنه ايچوندر و زيد بن ثابت قولي اوزره اكر عبدا قتل اولنمش ايسه قصاص مولي ايچوندر حق كيمك ايدوكنه شبهه اولدي قصاص ايسه اول شبهه ايچون مندفع اولدي وان لم يكن وفاء يقتص سيده اكر وفا قتل اولنماش ايسه قاتلي سيدي قصاص ايدر كرك وارثي اولسون كرك اولمسون برابردر بلا ارتياب عبدا قتل اولنمشدر وكذا ان كان وفاء لا وارث غير سيده اكر عبد وفا قتل اولنوب سيدندن غيري وارثي اولمسه كذلك مولاسي قصاص ايدر ابو حنيفه وابو يوسف قتلرنده خلافا لمحمد امام محمد ايچون خلاف وار در انك قتنده قصاص يوقدر سبب استحقاق مختلف اولوريا اكر حرا قتل اولنمش ايسه ولا جهتنده مستحق اولور و عبدا اولنمش ايسه ملكي ايچون مستحق اولور بو تقديرجه حال مشتبه اولوب مستحق اولمز زيرا اختلاف سببا اختلاف سبب كبيدر اصلا ساقط اولمز شول كمسنه كبي اولور كه اخر كمسنه يه شو جاريه يي بكا بيع ايلدك بو قدر اقچه ديسه مولاسي دخي سكا تزوج ايلدم ديسه اول جاريه نك وطئي اكا حلال اولماز سبب مختلف اولمشدر ولا قصاص الا بالسيف قصاص يوقدر الا سيف ايله در زيرا بنيه سلام لا قود الا بالسيف بيورمشلردر و صحابه كرامدن الا بالسلاح ديو زياده ايلمشلردر ولاب المعتوه ان يقتص من قاطع يده و قاتل قريبه معتوهك باباسي ايچون قصاص ايلمك وار در شول كمسنه كه معتوهك يدين قطع ايلدي و باخود قريبيني قتل ايلدي وان يصالح لا ان يعفو و دخي شي ايله مصالحه ايلمك وار در عفو ايلمك يوقدر بلا عوض معتوهك حقيني ابطال ايلدوكي ايچون والصبي كالمعتوه صبي معتوه كبيدر ذكر اولنان حكم جميعنده والقاضي كالاب في الصحيح قاضي بابا كبيدر روايت صحيحده وكذا الوصي الا انه لا يقتص في النفس وصي دخي باب كبيدر الا نفسده قصاص ايلمز زيرا ولايت قصاص ولايت نفسه تابعدر اول ايسه انده يوقدر ومن قتل اوليا كبار و صغار فللكبار الاقتصاص من قتله قبل كبر الصغار بر كمسنه قتل اولنسه وانك كبار و صغار اوليا سي اولسه قتل ايدن كمسنه يي صغار بيوك اولمزدن مقدم قصاص

ایلمك اولیاء کبار ایچوندر یعنی اولیا کبار قاتلی قصاص ایدر ابو حنیفه قتنده خلافا لهما
اما صغار ایچون خلاف واردر انلرك قتنده صغار بالغ اولنجه قاتلی قصاص اولنماز ولو
غاب احد الکبار ینتظر اجماعا اگر اولیاء کبارك بری غایب اولسه حاضر اولنجه ایچون
انتظار اولنور جایزدر که اول غایب عفو ایلیه ومن قتل بمر اقتص جرحه
شول کمسنه که مر دمر ایله قتل اولنسه اگر جرح ایلمش ایسه قصاص اولنور مر فتح وتشدید
ایله تورکیده بال یعنی دیدکلری شیدر وان بظهره او عصاه فلا وعلیه الدیة اگر اول بلك
ظهری ایله ویا خود عصاسی ایله قتل اولنسه قاتلی قصاص اولنماز واو زرینه دیت لازمدر
ابو حنیفه قتنده وعندهما یقتص امامین قتنده قصاص اولنور وکذا الخلاف فی کل
مثقل وفی التغریق والخنق جمله مثقله وتغریق وخنقده اولان خلاف یوقروده مرور اولان
خلاف کبیدر مثلا مثقلی ایله قتل ایلسه وصویه غرق ایلسه وبوغسه امام اعظم
قتنده قصاص اولنماز امامین قتنده قصاص اولنور ابو حنیفه ایچون دلیل بودر که
قصاص محض عمده تعلق ایدر اول محض عمد ایسه الت جارحه ایله ظاهرا وباطنا
بینه نقض ضرب ایسه بولنمدی قصاص ایسه سیفا ایله استیفادر بو تقدیرجه متماثل
اولماز وان تکرر منه قتل به اجماعا اگر اول مثقل ایله قتل تغریق وتخنیق قاتلدن مکرر
اولورسه یعنی بر قاج دفعه بو مقوله کارده بولنمش ایسه اجماعا حنق ایله قتل اولنور
حاکم اولان کمسنه بو مقوله ادمی سیاسة قتل ایدر زیرا ساعی بالفساددر ولا قصاص
فی القتل بموالات ضرب السوط قمچی ایله بربرینه اولشدرمغله قتلده قصاص اولنماز
دیت ویرر ومن جرح فلم یزل ذا فراش حتی مات اقتص من جارحه برکمسنه جرح
اولنه حتی فوت اولنجه دکین صاحب فراش اولدقدن زائل اولمسه جارحی قصاص
اولنور زیرا سبب موجوددر وان التقی الصفان من المسلمین واهل الحرب فقتل
مسلم مسلما ظنه حربیا فعلیه الدیة والکفارة لا القصاص قچن مسلمین واهل حربك
ایکی صف بربرینه ملاقی اولسه وبر مسلم بر مسلمی حربی ظن ایدوب قتل ایلسه قاتلك
اوزرینه دیت وکفارت لازمدر قصاص لازم دکلدر زیرا خطانك بر نوعیدر
ومن مات بفعل نفسه وزید وحیة واسد قتله زید ثلث دیته برکمسنه کندو فعلی
وزیدك فعلی ویلان وارسلانك فعلی ایله اولسه زید اوزرینه ثلث دیت لازمدر مثلا
بر ادم ابتدا کندو بطنی شق ایلسه بعده زید اول ادمی مجروح ایلسه بعده یلان صوقسه

وبعده

وبعده ارسلان مجروح ایلسه زیده ثلث دیت لازمدر اسد وحیه نك فعلی جنس واحددر
دنیاده واخرتده هدردر ومتوفانك فعلی دنیاده هدردر واخرتده معتبردر حتی انکله اثم اولور
احوال اوچ جنس اولدی برجنسی مطلقا هدردر وبرجنسی مطلقا معتبردر وبرجنسی من وجه
هدر ومن وجه هدر دکلدر که اول کندو فعلیدر بو تقدیرجه زید اوزرینه ثلث دیت لازم اولور
ونوادرده ذکر اولنمشدر که ابو حنیفه وامام محمد قتنده بو غسل اولنور وغازی قلنور
زیرا کندو فعلنك اثری غیر معتبردر کانه کندو مرضندن فوت اولمشدر اما ابو یوسف
قتنده غازی قلنماز زیرا کندو نفسنه اولان جنایتی معتبردر باغی منزلهسنده اولمش
اولور ومن شهر علی المسلمین سیفا وجب قتله ولا شیء بقتله برکمسنه مسلمین اوزرینه
قلیج چقارسه یعنی قلیجی قنیدن اخراج ایلسه واوزرینه سل ایلسه اول کمسنه نك قتلی
واجب اولور زیرا نبی علیه السلام من شهر علی المسلمین سیفا فقد احل دمه ای اهدره قول شریفی
واقع اولمشدر اول سل سیف ایدن کمسنه قتل ایدنه نه برشی یوقدر زیرا باغی اولمشدر
ولا فی قتل من شهر علی اخر سلاحا لیلا او نهارا فی مصر او غیره او شهر علیه عصا لیلا
فی مصر او نهارا فی غیره وقتله المشهور علیه ودخی شول کمسنه نك قتلنده دخی برشی یوقدر
مثلا برکمسنه اخر اوزرینه شهرده ویا خود شهردن غیری یرده کیجه ده ویا کوندوز سلاح چقارسه
وهجوم ایلسه ویا شهرده کیجه عصا ایله اوزرینه هجوم ایلسه ومشهور علیه که اوزرینه سلاح وعصا
ایله هجوم اولنان کمسنه در اول کمسنه ای قتل ایلسه برشی لازم کلماز ولا علی من قتل سارق
متاعه لیلا واخرجه ان لم یمکنه الاسترداد الا بقتله ودخی برشی یوقدر شول کمسنه نك
اوزرینه که متاعنی کیجه سرقه ایدوب کوتی اخراج ایلسه اگر قتلدن غیری ایله استردادی ممکن
اولمیوب سارقی قتل ایلسه برشی لازم کلماز اگر سرقه ایلدوکی اسباب قتلدن غیری ایله
استردادی ممکن ایسه قتلی ممنوعدر ویجب القصاص علی قاتل من شهر عصا نهارا
فی مصر او شهر سیفا وضرب به ولم یقتل ورجع قصاص واجب اولور شول کمسنه نك قاتلی
اوزرینه که اول کمسنه شهرده کوندوز عصا ایله هجوم ایلدی ویا خود سل سیف ایدوب ضرب
ایلدی وقتل ایلمیوب رجوع ایلدی مثلا بر ادم برکمسنه نك اوزرینه شهرده کوندوز عصا ایله
هجوم ایلسه ویا قلیج چقاروب ضرب ایلسه لکن قتل ایلمیوب رجوع ایلسه بعده مضروب
اولان کمسنه قالقوب اردندن ایرشوب قتل ایلسه قاتله قصاص واجب اولور زیرا
بعد الضرب منصرف اولمغله عصمتی عودت ایلمشدر بونده حکم قتل الکلب مخصص

معصومي قتل ایلمش اولور بو تقدیرجه قصاص واجب اولور ولو شهر مجنون او صبي علی آخر سیفا
فقتله الآخر عمدا فعلیه الدیة في ماله اکر مجنون ویاخود صبي بر آخرك اوزرینه سل سیف ایلسه اول
آخر دخي عمدا مجنوني ویاخود صبیي قتل ایلسه قاتلك اوزرینه کندو مالندن دیت لازم کلور زیرا نفس
معصومي قتل ایلمشدر الا بو قدر وار در که قصاص واجب اولماز صبي دلالتی کرو دفع شرعي
موجود اولمغله دیت لازم کلور ولو قتل جملا صائلا فعلیه ضمن قیمته اکر برکسنه نك اوزرینه
بر دوه حمل ایلسه واول کسنه دوه یي قتل ایلسه قیمتنه ضامن اولور زیرا دابه نك فعلي اصلا غیر
معتبره در **باب القصاص** فیما دون النفس بو باب نفسدن غیریده اولان
قصاصك احکامي بیانندهدر واطرافده دخي قصاص مشروعدر زیرا حق کلام الله تعالی بعد روحق
تعالینك والجروح قصاص قول شریفي ما دون نفسده دخي قصاص مشروع ایدوکنه دلیلدر
وهو فیما یمکن فیه حفظ المماثلة اذا کان عمدا فیقتص بقطع الید من المفصل وان کانت
اکبر من ید المقطوع ما دون نفسده قصاص شول شیئده در که اول شیئده مماثله محافظه اولنه
قجن عمدا اولسه پس الدي مفصلدن قطع یدي مقابله سنده قصاص اولنور اکر ید قاطع
ید مقطوعدن بیوك ایسه ده مفصلدن قطع ایلمش ایسه ده ایدي دخي مفصلدن قطع ایلمه قصاص
ایدرلر زیرا مماثله وار در اما نصف ساعددن قطع ایلمش اولسه قصاص اولنماز ممکن دکلدر وکذا الرجل
یعني رجل دخي بو وجه در اکر مفصلدن اولورسه اما نصف ساقدن اولورسه قصاص اولنماز زیرا
حفظ مماثله ممکن دکلدر وفیما دون الانف بقطع الید قوله معطوفدر ما دون انف یعني
بورننك یومشاغني عمدا قطع ایلسه قصاص اولنور اکر قصبه سني قطع ایلسه قصاص اولنماز
زیرا حفظ مماثل ممکن دکلدر وفي الاذن قولاق قطعنده دخي قصاص اولنور وفي العین
ان ذهب ضوءها وهي قائمة وکوزده دخي قصاص اولنور یعني ضوءي کیدوب کوزي یرنده
قائمه اولسه لان قلعت کوز قلع اولنسه قصاص اولنماز زیرا حفظ مماثل ممکن
دکلدر فیجعل علی الوجه قطن رطب وتقابل العین بمرآة محماة حتی یذهب ضوءها
مصنف عینده حفظ مماثله طریقي اوزره قصاصك طریقني بیان ایدوب مثلا
ضاربك وجهي اوزرینه یاش پنبه قویوب وبر ایسیده آینه تا کوزینك ضوءي کیدنجه کوزینه
مقابل دوتهلر ایکي کوزي ایسه اکر بر کوزي ایسه اول بر کوزینی محکم بغلیالر واوزرینه
پنبه قویهلر بو حادثه حضرت عثمان زماننده واقع اولوب صحابه کرام ایله مشاوره ایلدکده
حضرت علي رضي الله عنه بو سؤال اوزره قصاص اولنمسي بیان بیورمشلردر وفي کل شجة راعي
فیها المماثلة کالموضحة وهر باش یاره سنده قصاص واجبدر اولیله شجه که انده مماثله رعایت

اولنه موضحه کبي موضحه شول باش یاره سنه دیرلر که اندن عظم ظاهر اوله اشاعنده بیاني
کلور یعني مماثله رعایت اولنان باش یاره سنك کلسنده قصاص واجبدر ولا قصاص
في عظم سوی السن فیقطع ان قلع ویبرد ان کسر دیشدن غیري کمکده قصاص یوقدر ضاربك
سني قلع اولنور اکر معضروبك سنیني قلع ایلمش ایسه وایکي ایله ایکي
اکر کسر ایلمش ایسه ولا بین طرفي ذکر وانثی وحر وعبد اوطرفي عبدین ذکر وانثی وحر وعبد
وایکي عبد طرفلري بیننده قصاص یوقدر مثلا بر ارکك آدم بر خاتوننك اطرافندن بر یریني
قطع ایلسه ویاخود ارکك ادمك بر یریني قطع ایلسه ویاخود بر حر عبدك ویاخود عبد بر حرك
بر یریني قطع ایلسه ویاخود ایکي عبدك بري آخرك اطرافندن بر یریني قطع ایلسه قصاص
اولنماز زیرا اطراف اموال حکمندهدر قیمتنده تفاوت وار در مماثله ممکن دکلدر ولا في قطع ید
من نصف الساعة نصف ساعددن واقع اولان قطع یدي قصاص یوقدر زیرا
حفظ مماثله ممکن دکلدر ولا في جائفة برئت او کلي یعني ایو اولان جائفهدن دخي قصاص
یوقدر زیرا جائفه نك او کلمسي نادردر جائفه اول طعنهدر که جوفه ایرشمش اوله جائفه ده
مماثله ممکن دکلدر ولا في اللسان ولا في الذکر الا ان قطعت الحشفة دلیلدر وذکرده قصاص
یوقدر الا مکر که انجق حشفه قطع اولنمش اوله زیرا حشفه قطع اولنجق حفظ مماثله ممکندر وطرف
المسلم والذمي سواء مسلم وذمینك طرفي برابردر زیرا ارش ما بینلرنده قصاص جاریدر
وخیر المجني علیه بین القصاص واخذ الارش لو کانت ید القاطع شلاء او ناقصة الاصابع
مجني علیه قصاص ایله ارش اخذ ایلمك بیننده مخیردر اکر ید قاطع شلاء ویاخود ناقصة
الاصابع اولورسه مثلا برکسنه نك الي شلاء اولوب ویاخود بر مقدار ناقص اولسه بر کامل
الي قطع ایلسه مقطوع الید اولان مخیردر دیلرسه قصاص ایدر دیلرسه ارشني اخذ ایدر زیرا
کاملا استیفا ممکن دکلدر او ارش الشاج اصغر او اکبر لا تستوعب الشجة ما بین قرنیه
وتستوعبت ما بین قرني المشجوج ویاخود شاجك یعني باش یاره جینك باشي کوچك
ویا بیوك اوله وشجه ناحیه رأسي استیعاب ایلمیه کبیر اولمغله وحال بو که شجه مشجوجك
یعني باشي یارلانك رأسني استیعاب ایلمش صغیر اولمغله حاصل کلام حق اوزره
استیفا ممکن اولمامغله مخیر اولور دیلرسه قصاص ایدر دیلرسه ارشني اخذ ایدر

فصل بو فصل ویسقط القصاص بموت القاتل قاتلك موتي ایله قصاص ساقط
اولور زیرا محل فوت اولمشدر وبعفو الاولیاء او بصلحهم علی مال وان یجب حالا ودخي ویلرك
عفوي ایله قصاص ساقط اولور وویلرك مال اوزرینه صلحلري ایله دخي قصاص ساقط
اولور اکرچه مال قلیل ایسه ده اول مصالح اولان مال حالا ومؤجلا ذکر اولنمامش ایسه

ويصالح بعضهم او عفوه ولیلرکن بعضنک صالحی ایله و یاخود بعضنک عفوی ایله قصاص
ساقط اولور ولمن بقي حصته من الدية في ثلث سنين على القاتل هو الصحيح ورثه دن باقی قالان
کسنه نک دیتدن حصه سی اوچ سنه ده کیدر یعنی حالا دکلدر و دیت اچون ویریلان مال قاتل
اوزرینه در صحیح اولان بودر وقيل على العاقلة دینلدیکه دیت عاقله سی اوزرینه در ولو قتل حر
وعبد شخصا فامر الحر وسيد العبد رجلا بالصلح عن دمهما بالف وصالح فهي نصفان
بر حر و عبد اشتراک اوزره بر شخصی قتل ایلسه لر پس مذکور حر و عبدک سیدی بر رجلی بر کسنه یه
قانندن بیک درهم صلح ایلمکه امر ایلسلر و اول رجل دخی صلح ایلسه اول الف نصفین در
یعنی نصفی حر اوزرینه در و نصفی عبدک سیدی اوزرینه در زیرا بو بیک درهم قصاص مقابله سنده
على السوية تقسیم اولنور ونقتل الجمع بالفرد بر جماعت بر آدم مقابله سنده قتل اولنور قیاس
بولایدیکه قتل اولنمیه زیرا مساوات بولنمامشدر لکن اجماع صحابه واقع اولمغله اول قیاس
ترک اولنمشدر روایت اولنمشدر که اهالی صنعادن یدی کسنه بر آدمی قتل ایلدیلر و حضرت
عمر رضي الله عنه یدیسنی دخی قتل ایلدی یا اهالی صنعادن جمله سی اجماع ایلمش اولسه لر جملهسینی
قتل ایدردم دیو بیورمشدر حضرت صحابه ده محضر صحابه ده بو سوزی سویلدی بر فرد ده
انکار ایلمدی بو تقدیرده اجماع ثابت مقامنه قائم اولدی والفرد بالجمع اكتفاء ان حضرهم
اولياؤهم وان حضر اولياؤهم وان حضر واحد قتل له وسقط   بر فرد جماعت
مقابله سنده قتل اولنور اگر ولیلری حاضر ایسه اگر بری حاضر ایسه انک اچون قتل اولنور
باقیسی ساقط اولور ولا تقطع يدان بيد وان امرا سكينا فقطعا ضمنا ديتها
بر ید مقابله سنده ایکی ید قطع اولنماز اگر ایکیسی دخی بچاغی امرار ایدوب قطع
ایلسه لر ده بنا ایکیسنک الی قطع اولنماز انجق او مقطوع اولان یدک دیتنه ضامن اولورلر
زیرا بونلرک هر بری کامل ال قطع ایلمیوب انجق الک بعضنی قطع ایلمشدر حنفیه مماثله
ممکن دکلدر فان قطع رجل يميني رجلين فلهما قطع يمينه ودية بينهما ان حضرا معا اگر بر رجل
ایکی رجلک صاغ الک قطع ایلسه اول مقطوع الید اولانلر اچون واردر قاطعک صاغ
الینی قطع ایدوب و بر الک دیتی که نصف دیتدر مابینلرنده مناصفه اوزره تقسیم
ایده لر اگر قطع یده ایکیسی اولورسه وان حضر احدهما فقطع فللاخر ديته اگر مقطوع حاضر
اولوب خصمک الینی قطع ایلسه حاضر اولمیان آخر اچون دیت واردر بر الک دیتی کامل
حاضر اولمیان آلور زیرا حاضر اولان حقنی استیفا ایلمشدر غیری علاقه سی قالمامشدر تا ثانینک
حقنی قالمدی بر الک دیتنی کامل آلور اگر قاطع اولان رجل بر آدمک صاغ الینی و بر آدمک

صول

صول الینی قطع ایلسه انک اوزرینه دخی صاغ الینی قطع واردر دیت اولماز وصح اقرار
العبد بقتل العمد ويقتص به عبد عمدا قتل ایلدم دیو اقراری صحیح اولور و اول عبد اقراری ایله
قصاص اولنور ومن رمى رجلا عمدا فنفذ الى آخر فماتا اقتص للاول وعلى عاقلته الدية
للثاني بر کسنه عمدا بر رجله رمی ایلسه اول رجلدن بر آخره چکوب ایکیسی دخی فوت اولسه
اولکیسی اچون قصاص اولنور ثانی اچون رامینک عاقله سی اوزرینه دیت لازم اولور
زیرا اولکیسی عمدا ثانی ایسه خطادر ایکی نوعدن بر نوعدر یعنی فعلی خطادر کانه
حربیه رمی ایدوب مسلمانه اصابت ایلمش کبی اولدی وفعل واحد
تعدد ایله متعدد اولور

فصل

ومن قطع يد رجل ثم قتله اخذ بهما مطلقا ان تخللهما
برء بر کسنه بر رجلک الینی قطع ایلسه اندن صکره قتل ایلسه اول کسنه قطع وقتل ایله اخذ اولنور
مطلقا اگر قطع ایله قتل بیننده بر تخلل ایدرسه گرک ایکیسی دخی عمدا اولسون گرک خطا اولسون
و گرک مختلفین اولسون والا فان اختلفا عمدا وخطأ اخذ بهما اگر برء تخلل ایلمامش
ایسه وعمدا و خطا اولمقده مختلف اولسه مثلا قطع عمدا اولسه وقتل خطا اولسه
و یا عکسی اولسه قطع مقابله سنده قطع ایله قصاص اولنور خطا اچون دیت نفس اخذ اولنور
اگر قطع خطا اولوب قتل عمدا اولورسه یدک دیتی اخذ اولنور و قتل اچون قصاص اولنور
لا ان كان خطأين بل يكتفي اگر قطع وقتل خطا اولسه لر ایکیسی ایله اخذ اولنماز بلکه دیت
واحده کفایت ایدر یعنی اول دیت نفس ده دیت قطع دکلدر وفي العمدين يؤخذ بهما قطع وقتل عمد
اولورسه ایکیسی ایله معا اخذ اولنور ابو حنیفه قتنده وعندهما يقتل فقط امامین قتنده قطع
اولنمیوب انجق قتل اولنور ولو ضرب بمائة سوط فبرأ من تسعين ومات من عشرة وجب دية فقط
اگر بر کسنه بر رجله یوز قمچی ضرب ایلسه طقسان ضربک اثر جراحتی ظاهر اولسه و صکره ضرب
ایلدوکی اون قمچیدن فوت اولسه انجق دیت واجب اولور وان جرحه وبقي الاثر ولم يمت يجب
حكومة عدل اگر یوز قمچی اوردقده جرح ایلسه بعد البرء اثر جراحت باقی قالسه وفوت اولمسه
حکومت عدل واجب اولور حکومت عدلک بیانی دیتده ذکر اولنور ومن قطعت يده عمدا
فعفى عن القطع فمات منه فعلى قاطعه الدية في ماله شول کسنه نک که الی عمدا قطع اولنسه
مقطوع الید اولان کسنه قطعدن عفو ایلسه و اول قطعدن فوت اولسه قاطعک اوزرینه
کندو مالندن دیت واجبدر ابو حنیفه قتنده وعندهما هو عفو عن النفس امامین قتنده
مقطوعک عفوی نفسدن عفودر قاطع اوزرینه بر شی لازم کلمز وان عفى عن القطع وما
يحدث منه او عن الجناية فهو عفو عن النفس اجماعا اگر قطعدن عفو ایلسه و قطعدن
حادث اولان شیدن دخی عفو ایلسه و یاخود جنایتدن عفو ایلسه اول عفو اجماعا نفسدن عفودر

مطلب

قاتل اوزرینه برشی واجب دکلدر والعمد من کل المال والخطاء من ثلث عمدده کل مالدن عفودر
خطاده ثلث مالندن عفودر زیرا عمدک موجبی قوددر مال دکلدر حق ورثه تعلق ایلمز
عفوسی کال اوزره در اما خطاده اول دیتدن عفودر ثلثدن اعتبار اولنور زیرا دیت
مالدر ورثه نک حقی تعلق ایدر بونک عفو وصیدر ثلثدن صحیح اولور والشجة کالقطع
باش یاروب قطع کبیدر یعنی شجه دن عفو نفسدن عفو دکلدر ابو حنیفه قتنده واما صاحبین
قتنده نفسدن عفودر وان قطعت امرأة ید رجل فتزوجها علی یده ثم مات فعلیها
مهر مثلها او علیها الدیة فی مالها ان عمدا وعلی عاقلتها ان خطا بر خاتون بر رجلک
الینی قطع ایلسه واول مقطوع الید اول خاتونک دیتی مهر اولمق اوزره اول خاتونه تزوج ایلسه اندن
صکره اول قطعدن فوت اولسه بر رجلک اوزرینه مهر مثلی لازم کلور اول خاتونک دیتی لازم کلمز وخاتون
اوزرینه کندو مالندن دیت لازم کلور اکر عمدا قطع ایلمش ایسه واکر خطا ایسه دیت عاقله سنه
اوزرینه لازم کلور وان تزوجها علی الید وما یحدث منها او علی الجنایة ثم مات فعلیها مهر المثل
فی العمد اکر مقطوع الید اولان کمسنه اول دیتی اوزرینه واول قطعدن حادث اولان شی
اوزرینه قاطعه اولان خاتونه تزوج ایلسه وخاتون جنایت اوزرینه دیننک مقابلی
خاتون اولکمسنه یه جنایتدن اوزرینه واجب اولان نسنه مهر اولسون دیه زوج دخی
قبول ایلسه اندن صکره فوت اولسه زوجک اوزرینه مهر مثل لازم اولور عمدده زیرا
بو آدم قصاص اوزرینه تزوج ایلمشدر بو ایسه مال دکلدر مهره صالح اولماز بو تقدیرجه
مهر مثل لازم اولور ویرفع عن العاقلة مقداره فی الخطاء والباقی وصیة لهم فخطاده
مهر مثل مقداری خاتونک عاقله سندن رفع اولنور اکر مهر مثل دیتدن اقل ایسه وبقیه سی
باقیسی عاقله ایچون وصیتدر فان خرج من الثلث سقط والا فقدر ما یخرج منه
اکر مهر مثلدن باقی قالان ثلثدن چقارسه عاقله دن ساقط اولور واکر ثلثدن
چقمازسه ثلثدن خارج اولان مقداری ادا ایدرلر حاصل کلام خطاده
دیت عاقله یه اوزرینه لازم کلوردی مهر مثل اخراج اولنوب لازم کلور اول ایسه وصیتدر
اکر ثلثدن چقارسه عاقله دن ساقط اولور واکر ثلثدن چقمازایسه ثلث حسابی
اولنوب باقیسی عاقله یه اوزرینه لازم کلور وکذا الحکم عندهما فی الصورة الاولی
صورت اولیده اما امامین قتنده حکم دخی بویلهدر زیرا ایدن عفو اول قطعدن حاصل
اولان عفودر اما امامین قتنده ایکی فصلده حکم برابردر شویله که بر فصلده یعنی اوزرینه
تزوج ده بر فصلده یدا اوزرینه واول قطعدن حادث اولان شی اوزرینه وبا جنایتی اوزرینه

ومن قطع یده فمات بعدما اقتص له من القاطع قتل قاطعه برکمسنه نک الینی قطع
ایدن قتل اولنور مثلا بر رجل بر رجلک الینی قطع ایلسه انک الینی قصاصا قطع اولنسه
بعده مقطوع الاول فوت اولسه مقطوع ثانی دخی قتل اولنور زیرا قاطع اولدر ومن
قتل له ولی عمدا فقطع ید قاتله ثم عفی عن القتل فعلیه دیة الید برکمسنه عمدا قتل اولنسه
وانک وصیسی اولسه وولی قاتلک ید ینی قطع ایلسه اندن صکره قتلدن عفو ایلسه
ولی اوزرینه الک دیتی لازمدر ابو حنیفه قتنده ومن قطعت یده فاقتص من قاطعها
فسری الی نفسه فعلیه دیة النفس خلافا لهما یعنی برکمسنه نک الی قطع اولنسه
مقطوع الید قاطعینی بلا حکم قاضی قصاص ایلسه وقاطع نفسنه سرایت ایدوب فوت
اولسه مقطوع اولکنا اوزرینه دیة نفس لازم دکلدر زیرا اول قطع ید اقتصاص اولماش
اولور بلا حکم شرعی اولاد شبنک سرایتینی دیة نفس لازم کلور اما امامین ایکی صورتده
دخی خلافلری واردر انلرک قتنده برشی لازم کلماز باب الشهادة فی القتل
واعتبار حالته بو باب قتلده اولان شهادتک بیاننده در بعض احکامی واعتبار
حالی بیانندهدر مصنفک واعتبار حالته قولی قوله الاتی یه اشارتدر اعتبار
حالت وکلدر القود یثبت للوارث ابتداء لا بطریق الارث قصاص
ابتداء وارث ایچون ثابت اولور اما ورثه طریقیله اولماز واصل خلاف بودر که استیفاء
حق ورثه در ابو حنیفه قتنده وحق میت در امامین قتنده کذا فی النهایة والزیلعی
فلا یکون احدهم خصما عن البقیة یعنی قصاص ابو حنیفه قتنده ابتداء ورثه نک حقی اولنر
ورثه دن بری اثباته بغیره وکالة خصم اولماز بخلاف المال بونک خلافنه در هر شیئه که
ورثه بطریق الارث مالک اوله ورثه نک بری حضوره بونلرک قایم مقامیدر حتی ورثه نک
بری بر کمسنه نک اوزرینه ترکه دن برشی دعوی ایلسه بینه اقامت ایلسه جمیعسنک
حقی ثابت اولور سایرنجه یوره دعوایه احتیاج اولنمز دینه بویلهدر برکمسنه ورثه دن
برینک اوزرینه دعوی اقامت بینه ایلسه جمیعسنک اوزرینه ثابت اولمش اولور ووره
شول شیئه که بطریق الخلافة مالک اولورلر اجلدندن بری باقیسنک اذنی بوغیلکن
اثبات قصاصده خصم اولنمز ولو اقام احد ابنین حجة بقتل ابیهما عمدا والاخر غایب
لزم اعادتها بعد عود الغایب خلافا لهما وفی الخطاء والدین لا یلزم ایکی اوغلنک بری
بابالرینک قتلنه حجت اقامت ایلسه لر اخر دخی یعنی اول برادر غایب اوله

غایب عودت ایلدکدن صکره اعادت حجت ایلمکه لازم در ابو حنیفه قتنده حاصل کلام حاضر
اولان اوغل اوبرادر اولان غایب ایکن استیفاء قصاص ایلمکه قادر دکلدر بلکه قاتلی حبس
ایدر اما امامینک خلافی واردر ورثه نک بری بعینه ورثه ایچون اثبات قصاصه صالح
خصم اولمز غایب عودت ایلدکده اعاده بینه لازم کلمز غایب حاضر اولدقده اولکی
بینه ایله قصاص ایدرلر اما خطا قتلده و دینده غایب کلدکده اعاده حجت
لازم دکلدر زیرا بونلر مالدر ولو برهن القاتل علی عفو الغایب فالحاضر خصم ویسقط
القود اکر قاتل غایب اولان ورثه نک عفوینه اوزرینه برهان اقامت ایلسه حاضر
اولان وارث خصم در بینه سی استماع اولنور قصاص ساقط اولور زیرا قاتل قصاصک
سقوطنی و مالک انتقالنی دعوی ایلمشدر وارثی حاضرک اوزرینه حکم قاضی اولسه
غایب دخی حاضره تبعیت ایله مقضی علیه اولور وکذا لو قتل عبد لرجلین احدهما غایب
بنده دخی بو قوده اولان حکم کبیدر ایکی دمکن بیننده بر قول قتل اولنسه و بری غایب اولسه
وقاتل غایبک عفو ایلسه بینه اقامت ایلسه حاضر اوزرینه ثباتی جائز اولور قصاص
ساقط اولور ولو شهد ولیا قصاص   اکر قصاصک ولیلرندن ایکیسی
برینک اوزرینه عفو ایلدیکنه شهادت ایلسه لر اول شهادت لغودر مثلا بر رجل بر رجلی
عمدا قتل ایلسه و اول مقتولک اوچ ولیسی اولسه ایکیسی دخی شهادت ایلسه که
اوبر قرنداشمز قاتلی قصاصدن عفو ایلسه اول ایکسنک شهادتی باطلدر زیرا انلر
کندو نفسلرینه   جر ایدرلر و قود مالدن منقلب اولمسیدر لکن شهادتلری قصاص ایچون
عفودر و بو مسئله دیت دخی واردر فان صدقهما القاتل فقط اکر انجق قاتل اولان
کسنه تصدیق ایلیوب غیریکی اولان اوچنجی ولی تکذیب ایلسه فالدیه بینهم اثلاثا دیت
بینلرنده اثلاثا تقسیم اولنور وان کذبهما فلا شیء لهما عفوا ایلدکلری مشهود علیه اولان ولی
اول شهادت ایدن ایکی ولییه تکذیب ایلدکده صکره قاتلی دخی تکذیب ایلسه اول شیء
اولان ایکی ولییه بر شی یوقدر   ثلث الدیة شاهدی اولان ایکسی ولینک قرنداشی
ثلث دیت واردر یعنی اوچنجی ولییه وان صدقهما اخوهما فقط غرم القاتل له ثلث الدیة
ثم باخذ منه اکر مشهود علیه اولان قرنداشی شاهدی اولان قرنداشلرینی تصدیق ایلسه
اما قتلی تصدیق ایلمسه قاتل ثلث دیتی مشهود علیهه غرامت ایدر اندن صکره اول ایکی شاهد

اولان قرنداشی ثلث دیتی مشهود علیهدن اخذ ایدرلر ولو اختلف شاهدا القتل فی زمانه
او مکانه او آلته او قال احدهما ضربه بعصا وقال الآخر لا ادری بماذا قتله بطلت اکر قتله
شاهد اولنلر زمان قتلده و آلت قتلده اختلاف ایلسه لر و یا خود بریسی دیسه که عصا ایله
اوردی و آخر شاهد قتلک اقرارنه شهادت ایلسه بینه باطل   اختلاف اولدیغی
برینک شهادتی قولدر و برینک فعلدر اولمشی اولور وان شهدا بالقتل وجهلا الآلة لزمه
الدیة اکر ایکی شاهد قتله شهادت ایلسه لر ونه مقتول آلتیله قتل اولندیغنی بلمسه دیت
لازم اولور قاتلک مالندن استحسانا اما قیاس بو ایدیکه بو شهادت اصلا قبول اولنمیه
زیرا بونلر قتل مجهوله شهادت ایلدیلر زیرا آلته جهل قتله جهلدر وجه استحسان بودرکه
بونلر مطلق قتله شهادت ایلدیلر مطلق ایسه مجمل دکلدر انکله عمل ممکندر و اقل موجبی
دیتدر و بو شاهدلرک لا ندری قوللری غفلته حمل اولنماز بلکه عفو بتوح مندوب الیه
اولاندر یعنی منع ایچون تستیلرینه حمل اولنور و بو خصلوبه شرعا مساغ واردر زیرا نبی علیه السلام
لیس بکذاب من اصلح بین اثنین بیورمشلردر دیتک قود مالندن واجب اولور عاقله سنده
واجب اولماز   اولنور شکن ایله خطا ثابت اولماز ولو اقر کل من رجلین بقتل
زید وقال ولیه قتلتماه جمیعا فله قتلهما   اکر ایکی شاهد عمرو یه زیدی قتل ایلدی
دیو شهادت ایلسه لر و ایکی شاهد دخی عمرو یه بکر قتل ایلدی دیو شهادت ایلسه لر
و عمرونک ولیسی زیدی و بکری قتل ایلدکده ادعی ایلسه شهادتلری لغودر زیرا
شاهدینک شهادتلری آخر شاهدلرک شهادتلرینی تکذیب ایلمشدر والعبرة
بحالة الرمی لا الوصول فی تبدل المرمی عند الامام مرمی علیهک حالی ابتدا سنده
اعتبار حالته رمیده در وصولده دکلدر ابو حنیفه قتنده فلو رمی مسلما فارتد فوصل
الیه فمات تجب دیته برکسنه بر مسلمانه رمی ایلسه و مرمی علیه اولان مسلمان مرتد اولسه
و رمی الیه واصل اولسه اول کسه ایکا واصل اولسه فوت اولسه رای اوزرینه دیت واجب اولور
ابو حنیفه قتنده رای زماننده خطا ایله دیت واجب اولور که اول رمی در وردی تحت
قدرته داخلدر اما اصابت تحت قدرته داخل دکلدر بو تقدیرجه رمی ایله قاتل
اولمشدر مرمی الیه بو حالنده متقومدر کویا بر مسلم صید او قاتسه اندن
صکره عتابه وبعده مرتد اولسه و سهم صیده اصابت ایلسه و فوت اولسه اکلی حلال
اولور امامین عبرت حالت رمیده در قیاس بو ایدیکه قصاص واجب اوله لکن حالتلک
عصمتک سقوطی شبهه اولمغله دیت واجب اولور خلافا لهما اما امامین ایچون خلاف واردر
انلرکه قتلده دیت لازم کلمز زیرا تلف عصمتا اولمیان محلده واقع اولدی بغیر معصوم
کسه نک تلفنده ضمان یوقدر ولو رمی مرتدا فاسلم قبل الوصول لا یجب شیء اتفاقا برکسنه بر مرتده

رمي ايلسه قبل الوصول مسلمان اولسه اتفاقا اوزره راميه برشي واجب اولمز وان رمي عبدا فاعتق

فوصل عليه قيمته عبدا اكر بركمسنه بر عبده رمي ايلسه و عبد اعتاق اولنسه و سهم دخي عبده واصل

اولسه بس امام اعظم ايله امام محمد قتنده راميه بو عبدك آزادلق حالتنده قيمتي لازم اولور زيرا رمي اولندقده

مملوك ايدي ابو يوسف قتنده مرمي و غير مرمي ما بيننده اولان قيمتك فضلي لازم كلور

مثلا رمي اولنمزدن مقدم بيك درهم قيمتي وار ايمش رمي اولندقدن صكره سكز يوز

درهم قيمتي اولمش اولور بو تقديرجه راميه اوزرينه ايكيوز درهم ديت لازم كلور

زيرا عتقه سرايتي قاطعدر حتى لا لحق مشبه اولور و عتقه چون زيرا مستحق ابتدا و جنايت

حالنده مولاسيدر و حال اصابتده مستحق عبد ردتيا ايچون بس اندن عتق ابتلا

منزله سنده اولمش اولور وان رمي محرم صيدا فحل فوصل وجب الجزاء اكر محرم بر صيده

رمي ايلسه و حلال اولسه رمي ايلدوكي شي صيده واصل اولسه جزا واجب اولور ضمانت

واجب اولمسي تعديسي ايله در احرام حالنده رمي ايدر وان رماه حلال فاحرم فوصل فلا

بركمسنه حلال ايكن صيده رمي ايلسه و محرم اولسه واندن صكره شي صيده واصل اولسه جزا واجب

اولمز زيرا وقت رميده حلال ايدي وان رمي من قضي عليه بالرجم فرجع شهوده فوصل

لا يضمن بركمسنه رجم ايله قضي اولمش كسنه يه رمي ايلسه شهود رجوع ايلدكدن دا صكره

واصل اولسه ضامن اولمز زيرا اعتبار حالت رميه در و اول حالتده مباح الدم ايدي اول

اجلدن برشي لازم كلمز ولو رمي مسلم صيدا فتمجس فوصل وفي العكس يحرم اكر مسلم

صيده رمي ايلسه تمجس ايلسه يعني اندن صكره مجوسي اولسه واندن صكره شي صيده

واصل اولسه اول صيد حلال اولور عكسنده حرام اولور مجوسي ايكن رمي ايلسه صكره

مسلمان اولسه حرام اولور اعتبار حالت رميه در **كتاب الديات** بو كتاب ديات ك

احكامي بياننده در و ديات ديه نك جمعيدر ارش فيما دون النفس واجب

شيئك اسميدر و معربي ارش جراحاتك ديتي و ديتك ما دون النفس ارش مطلق اخص

ديت مطلقا اعمدر الدية المغلظة من الابل مائة ارباعا ديت مغلظه ابلدن

يوزدوه در واول يوزدوه درت نوعه تقسيم اولنور يعني درت نوعدر

بنات مخاض بر ربعي بنات مخاض در يعني بر حوله تمام اولوب ايكي ياشنه كيرمش اولمه

و بنات لبون بر ربعي دخي بنات لبون در اوچ ياشنه كيرمش اوله و حقاق

بر ربعي دخي حقاق در درت ياشنه كيرمش اوله و جذاع بر ربعي جذعه در بش

ياشنه كيرمش اوله من كل خمس و عشرون بو اقسام اربعه نك هر بر نوعي يكرمي بش دوه

مطلب

ديرلر جمله سي يوز اولور وعن محمد ثلثون حقة و ثلثون جذعة واربعون ثنية كلها

خلفات في بطونها اولادها امام محمد قتنده اوتوز حقه و اوتوز جذعه و قرق ثنيه در

جمله سي حامل اولوب اولاد قارنلرنده اوله ثنيه التي ياشني دولدوروب التي

ياشنه باصمش اوله خلفات فتح خا معجمه و كسر لام ايله جمع خلفه در كه حوامل ديمكدر قوله

في بطونها اولادها خلفاتك صفت كاشفه سيدر ولا تغليظ في غير الابل وهي في شبه العمد

ابلدن غيريده تغليظ يوقدر و بو ديت مغلظه شبه عمده در والمخففة وهي في الخطاء وما

بعده من الذهب الف دينار ديت مخففه خطاده و ما بعده يعني خطا مجراسنه جاري اولن

و سبب قتلده ذهبدن اولديغي اولورغي حالده بيك دينار در والمخففة مبتدا الف

دينار خبريدر ومن الورق عشرة آلاف درهم ديت مخففه كومشدن مضروب اولورغي حالده

اون بيك درهمدر ومن الابل مائة اخماسا ابن مخاض و بنت مخاض و بنت لبون و حقة

و جذعة من كل عشرون خطاده و خطا مجراسنه اولنده ديت دوه دن يوز دوه در اخماسا

يعني بش نوع اوزرينه در بر خمسي ابن مخاض و بر خمسي بنت مخاض و بر خمسي بنت لبون

و بر خمسي حقه و بر خمسي جذعه در بونلرك هر برندن يكرمي بشر دوه در جمله سي يوز اولور زيرا

نبي عم في دية الخطاء عشرون حقة و عشرون جذعة و عشرون بنت مخاض و عشرون

بنت لبون و عشرون ابن مخاض بيورمشلردر ولا دية في غير هذه الاموال ابو حنيفه

قتنده آلتون و كومش و ابلدن غيري ديت يوقدر ديو بيورمشدر وقالا فيها من

البقر ايضا مائتان بقرة و من الغنم الفا شاة و من الحلل مائتا حلة كل حلة ثوبان

امامين ديديلر كه ذكر اولنان انواعدن اولديغي كبي اوكوزدن دخي ايكيوز اوكوز و غنمدن بيك

قيون و حللدن ايكيوز حله كه هر بري ايكي ثوب اوله امامين قتنده ذكر اولنديغي كبي

ديت ويرمك جايزدر مجرد اوچ نوعه مخصوص دكلدر نهايه ده ذكر اولنمشدر كه في زماننا

حله ديدكلري بر قميص و سراويلدر امامينك دليلي جابر روايت ايلدوكي اوزره ان

النبي عم فرض في الدية على اهل الابل مائة من الابل و على اهل البقر مائتي بقرة و على اهل

الشاة الفا شاة و على اهل الحلل مائتي حلة وكفارة شبه العمد والخطاء عتق رقبة

مؤمنة شبه عمدك و خطانك و خطا مجراسنه جاري اولان قتلك كفارتي عتق رقبه

مؤمنه در زيرا حق سبحانه و تعالى فتحرير رقبة مؤمنة بيورمشدر وان عجز فصام شهرين

متتابعين اكر تحريردن عاجز اولورسه متتابعين ايكي آي صايم اولور ولا اطعام فيهما

شبه عمدده و خطاده اطعام يوقدر و بعض نسخه ده ولا طعام فيها اي في هذه الكفارة ديمكدر

زيرا طعامه نفع وارد اولمغله ر ومتعادي اولمسيله سماعا بلنور وصحيح اعتقادن رضيع احد ابويه
مسلم احد ابويندن بر مسلم اولان كمسنه نك حميه امراوغلبجغن عتاق ايلمك كفارت ايجون
صحيحدر لان الولد يتبع خير الابوين ظاهر اولدوغيدر بو تقديرجه حق تعالينك فتحرير
رقبة مؤمنة قول شريفينك تحتنه داخل اولور وكفارتا ايجون اولان رقبه ده سلامت
اطراف شرطدر لا الجنين جنيني اعتاق جايزدكلدر حيوتي ومماتي معلوم دكلدر
وسلامت اطرافي دخي معلوم دكلدر وللمرأة في النفس ومادونها نصف ما للرجل
ايجون نفس ومادون نفس كالاطرافدن ديت رجل ايجون اولان شينك نصفيدر
وللذمي مثل ما للمسلم ذمي ايجون اولان ديت مسلم ايجون اولان شينك مثليدر زيرا نبي عم
ديته كل ذي عهد في عهده الف دينار بيورمشدر ابو بكر وعمر رضي الله عنهما دخي زمان
شريفلرنده بو يلجه قضا ايلمشلردر **فصل** في النفس الدية بو فصل قتل
نفسدن ديتك وجوبي بياننده در قتل نفسده ديت واجبدر مراد اولان نفس حر در
كبير وصغير ورضيع وشريف ومسلم وذمي برابردر وكذا في المارن بورونده دخي ديت
واجبدر وفي اللسان ان منع النطق او اداء اكثر الحروف قطع لساننده دخي ديت واجبدر
اكر قطع نطقي منع ايدرسه ويا اكثر حروفي ادا ايلمكدن منع ايدرسه يعني بعض حروفي تكلم
ايدوب وبعض حروفه تكلم قادر اولمازسه دينلديكه ديت عدد حروف تقسيم اولنور ولسانه
متعلق اولان حروف تا وثا وجيم ودال وذال وزا وسين وشين وصاد وضاد
وطا وظا ولام ونون ويادر وحروف حلقيه وشفريه داخل دكلدر حضرت علي رضي الله عنه
ديتي حروف اوزرينه تقسيم ايدردي شول حروفكه تكلم قادر اولمزدي ديتدن حسابي
اوزره الزام ايدردي ودينلديكه اكثر حروفك اداسنه عاجز اولورسه كل ديت واجب اولور
وفي الصلب ان منع الجماع صلبنده دخي ديت واجبدر اكر جماعي منع ايدرسه وصوبي قطع
ايدرسه وفي الافضاء ان منع استمساك البول وافضاده دخي اكر بولك استمساكي منع
ايدرسه ديت كامله واجبدر وافضا خواتندن يعني خاتونك فرجي ايلدبري بر اولمقدر
وفي الذكر وحشفته قطع ذكرده دخي ديت كامله واجبدر وذكرك حشفه سني قطعده
دخي ديت واردر وفي العقل وفي السمع وفي البصر وفي الشم وفي الذوق عقل وسمع وبصر
وشم وذوقده يعني هر برنده ديت كامله واجبدر روايت اولنور كه حضرت عمر رضي الله عنه
بر رجل ايجون بر رجل اوزرينه دورت ديت قضا ايلمشدر مثلا بر كمسنه نك باشنه بر ضرب

اودرب اولمغله واحد ايله عقلي وسمعي وبصري وكلامي زايل اولديغي جهتدن ايجون حكم
ايلدي وبحركت ذهابنه علم حاصل اولمق ايجون شمسه قارشو مفتوح العين استقبال
ايتدورلر اگر كوز ياشي كلورسه باقيدر اكر كلمزسه باقي دكلدر وفي اللحية ان لم تنبت
اللحية دخي ديت كامله واردر اكر قيل بتمزايسه وحليه اولسن جالدر زيرا نبي عم ان لله
ملائكة تسبيحهم سبحان من زين الرجل باللحية والنساء بالزوايب قول شريفي واقع
اولمشدر وفي الشعر الراس وكذا الحاجبان والاهداب باش قيللرنده دخي ديت واجبدر
اكر قيل بتمزايسه ده قاشلرده دخي كذلك وكربكلرده دخي كذلك ديت واجبدر وفي
العينين وفي الاذنين وفي الشفتين وفي ثدي المرأة ايكي قولاقده وايكي عينده
وايكي دوداقده وخاتونك ايكي ممه سنده ديت كامله واجبدر وفي اليدين والرجلين
ايكي اله وايكي اياقده دخي ديت كامله واجبدر وفي اشفار العينين اشفار عينينده دخي
ديت كامله واجبدر اشفار جمع شعردر كربك بتدجكي يردر منبتا هدابدر وفي كل واحد
مما هو اثنان في البدن نصف الدية ومما هو اربعة ربعها بدنده ايكي اولان شينك
هر بري ايجون نصف ديت واردر ودورت اولان شينك هر بري ايجون ربع ديت واجبدر
مثلا ال واياق وكوز وقولاق ايكي ر بريسي ايجون نصف ديت واردر ايكيسي ايجون كامله
ديت واردر دورت اولان اشفار كبي بريسنه خلل كلسه ربع ديت واردر وفي كل اصبع
من يد او رجل عشرها الدية والايا قدن هر برمقي ايجون عشر ديت واجبدر وكل مفصل
منها مما فيه مفصلان نصف عشرها ومما فيه ثلثة مفاصل ثلثه واصابعدن
هر مفصلده وشول برمقده ايكي مفصل واردر ديتك عشرينك نصفي واردر وشول
برمقده كه اوچ مفصل واردر ديتك عشرينك ثلثي واردر مثلا بر كمسنه برادمك ايكي
مفصل اولان بر مقنك بر مفصلين قطع ايلسه ديتك عشرينك نصفني ويرر ايكي
مفصلين قطع ايلسه ديتك عشريني ويرور اكر اوچ مفصلي اولان بر مقنك بر مفصلني
قطع ايلسه عشرك ثلثني ويرور اكر مفصلنك ايكيسني قطع ايلسه ديتك عشرينك
ايكي ثلثني ويرور واوچ مفصلين قطع ايلسه عشر ديت ويرور وفي كل سن نصف عشرها
وهر سنده ديتك عشرينك نصفي واردر زيرا نبي عم وفي كل سن خمس من الابل ومن
الدراهم خمس مائة دراهم قول شريفي واقع اولمشدر وفي كل عضو ذهب منفعته ففيه
دية وان كان قائما كيد شلت وعين ذهب ضوءها وهر عضوده كه نفعي ذاهب
اوله انده ديت واجبدر اكر قائم ايسه ده وشول ال كبي كه شل اولدي وشول عين كه

ضوء ذاهب اولوري زيرا واجب ديت جنس منفعتك فوتيچون در بلا منفعة صورته اعتبار
يوقدر **فصل** بو فصل شجاجك بياننده در لا قود في الشجاج الا في موضحة ان
كانت عمدا شجاجده يعني باش يارغنده قصاص يوقدر الا موضحه‌ده قصاص واردر
اكر عمدا اولورسه زيرا بونده مساوات ممكندر ونيا موضحه قصاص ايله حكم بيورمشلردر
وفيها خطاء نصف عشر الدية موضحه‌ده اكر خطا اولورسه ديتك عشرينك نصفي واردر وهي التي
توضح العظام موضحه شول شجه‌در كه عظم واضح اوله يعني كوكك كورينه وفي الهاشمة وهي التي
تهشم العظم عشرها هاشمه‌ده دخي عشر ديت واجبدر هاشمه شول شجه‌دركه عظمي كسر ايليه زيرا
نبي‌دن مروي في الهاشمة عشر من الابل وهو عشر الدية قول ثاني واقع اولمشدر والمنقلة وهي التي
تنقل العظم عشرها ونصفه منقله‌ده دخي ديت واجبدر بو منقله شول شجه‌دركه بعد الكسر
عظم نقل ايليه يعني يرندن آيوره ديتك عشري ونصف عشري ديت واجبدر زيرا نبي‌دن
روايت اولنمشدركه خمس عشر ابلا وهي عشر ونصف عشر بيورمشلردر وفي الامة وهي التي
يصل الى ام الدماغ ثلثها امه‌ده دخي ديت واجبدر اول امه شول شجه‌دركه ام دماغه ايرشور
بو معقوله شجه‌ده ثلث ديت واردر وام الدماغ ديدكلري برجلد رقيقه‌دركه دماغي جمع ايدر
وامه‌دن صكره بر شجه دخي واردركه دامغه تسميه اولنور يعني اول شجه دخي واردركه اول
شجه دماغه واصل اولور امام محمد ذكر ايتمامشدر عادة احتياج باقي قالمز قتل ايدر كلامي
شجاجده‌در وكذا في الجائفة فان نفذت فيها جائفتان ويجب ثلثا جائفه بونده دخي
كذلك ثلث ديت واردر اكر برطرفدن برطرفه نافذ اولورسه ايكي جائفه اولور هر برينه
ثلث ديت واجب اولور بو تقديرجه ديتك ايكي ثلثي واجب اولور وفي كل من الحارصة
وهو التي تشق الجلد خارصة وفي جلسنده يعني خارصه شول شجه دركه دمغه جلدي
شق ايليه والدامغة وهي التي تخرج منه ومايتبعه الدمع دامعه شول شجه دركه شبيه
قان جيقه والدامية وهي التي تسيل الدم دامية شول شجه دركه دم اسالة ايليه سايل
ايليه والباضعة وهي التي تبضع الجلد باضعه شول شجه دركه جلدي قطع ايليه والمتلاحمة
وهي التي تاخذ في اللحم متلاحمه شول شجه دركه لحمي اخذ ايليه يعني ابتدا قطع ايليه بعده
ملتئم اولوب اتلر بربرينه ملاصق اوله والسمحاق وهي جلدة فوق العظم تصل
اليها الشجة سمحاق شول شجه دركه جلد دركه فوق العظم واقع اولمشدر شجه اول
جلده به واصل اوله حكومة عدل بونلرك جملةسنده حكومت عدل واردر حكومة عدل
مؤخر سيذا وفي كل الخارصة معطوفا تيله مقوم جزءدر وعن محمد فيها القصاص كالموضحة
امام محمددن روايت اولنمشدركه ذكر اولنان شجاجده موضحه كبي قصاص واردر

والشجاج يختص بالوجه والرأس شجاج وجه و رأسه مخصوصدر والجائفة بالجوف
والجنب والظهر جائفه جوف و جنب و ظهره مخصوصدر وما سوى ذلك جراحات
وفيها حكومة عدل وجه و رأس و جوف و جنب و ظهردن غيري جراحتدر جراحتلر
ايسه حكومت عدل واردر وهي ان يقوم عبدا بلا هذا الاثر ومعه فما نقص من قيمته
وجب بنسبته من ديته بو يعني حكومة عدل شول اثرسز بر عبدي تقويم ايلكدركه اول اثر
اثر ايله دخي تقويم ايلدكده اولكي قيمتندن ناقص اوله نسبتي ايله ديتندن اول
نقصان واجب اولور بونكله فتوى ويرلمشدر مثلا بر عبد جراحت اولنمزدن مقدم
بيك درهم قيمتي وار ايدي جراحتدن صكره طقوز يوز درهم قيمتي اولوب يوز درهم
ناقص اولدي اول يوز درهم حكومت عدلدر حر اولورسه ده عبد كبي تقويم اولنور
وفي اصابع اليد وحدها او مع الكف نصف الدية ومع نصف الساعد نصف الدية
وحكومة عدل يالكز يدك اصابعندن ويا خود كف ايله معا قطع اولنورسه نصف ديت
واردر واصابع ايله نصف ساعد قطعنده نصف ديت وحكومت عدل واردر وفي
كف فيها اصبع عشر الدية بر كفده كه بر برمق اوله قطع اولنسه عشر ديت واجبدر فان فيها
اصبعان فخمسها ولا شيء في الكف اكر اول كفده ايكي برمق اوله قطع اولنسه خمس ديت
واجب اولور كفده برشي يوقدر ابو حنيفه قتنده وعند محمد وابو يوسف يجب الاكثر
من ارش الكف ودية الاصبع والاصبعين ويدخل الاقل فيه امام محمد قتنده وابو يوسف
قتنده ارش كفده ودية اصبع ويا خود اصبعدن اكثر اولان واجب اولور اقلي اكثر
داخل اولور امامينك دليلي بودركه كفه نظر اولنه بو حكومة عدلدر واصابعك ارشنه
نظر اولنه اكثر فيقضى ايسه اول واجب اولور قليل كثيره داخل اولور زيرا ايكي ارش
جمع ايلمك اجماعا فعل واحد ايله محل واحد ايكي جنايتدر لكن ايكي ارش واجب
اولماز دخي متعذردر زيرا كف من وجه اهلدر ومن وجه اصابع اصلدر زيرا كف
من وجه اصل اولوري بطش منفعتي انكله قايم دركه من وجه هر بري اصل اولوري
اجلدن كثرتي طرفنه ترجيح ايدر ديو ذاهب اولمشلردر وابو حنيفه ايچون دليل اصابع
حقيقة اصلدر زيرا منفعت يدكه بطش وقبض وبسط انكله قائمدر حكما دخي كذلك
ونبي‌دن ديت اصابع مقابلةسنده قلمشدر وفي اليد نصف الدية بيورمشدر اندن
صكره في كل اصبع عشر من الابل بيورمشلردر اعتبار ده ايسه اصابع اولي در اكر قليل ايسه
تابع مقابلةاصلده ظاهر اولمماز ومعارض دخي اولمازكه كثرت ايله ترجيح اولنه معلوم

صغار كباره مختلط   واجب اولور اكر صغار اكثر ايسه ده احتياطا ترجيح ايچون
واصبعك ارشي نص ايله ثابتدر وكفك ايسه تبعا مقدار ارش يوقدر وان كان فيها
ثلثة اصابع فدية الاصابع وهي ثلث اعشار اجماعا واكر كفده اوچ برمق وار ايسه
اصابعك ديتي لازمدر اوچ برمغك ديتي اجماعا اوچ عشردر زيرا هر برمق ايچون
عشر ديت وار ايدي اوچ برمق اولمغله اوچ عشر لازم كلور كف ايچون برشي يوقدر وفي الاصبع
الزائدة حكومة عدل زائد برمقده حكومت واردر زيرا آدمينك جزءدر آدمي تشريفا ايچون
ارشي واجب اولور وكذا في الشارب بيقده دخي كذلك حكومة عدل واردر ولحية الكوسج
كوسج يعني كوسه نك صقالنده دخي حكومت عدل واردر فاضل زيلعي ديمشدر كه لحية كوسجك
اختلافا وتمشدر كه اصح اولان بودر كه ذقنده بر قاچ معدود قيل اولوب ترايش ايله كوزل برشي
اولمازايسه حكومت عدل كون دخي برشي لازم كلمز زيرا اول مقوله قيللر اوقوا انشا نشينني ويرر
زينت ويرمز واكر صدرده وقفاده زنخده اولوب متصل دكل ايسه حكومت عدل واردر اكر
متصل ايسه انده ديت كامله واردر اكا كوسج ديلمز وثدي الرجل رجلك ممه سنده دخي
حكومة عدل واردر وذكر الخصي والعنين ولسان الاخرس واليد الشلاء والعين
العوراء والرجل العرجاء وسن السوداء خصينك ذكرنده وعنينك ذكرنده واخرسك
لساننده ويد شلاده وعين عوراده ورجل عرجاده وسن سوداده بونلرده يعني بونلرك
قطعنده ديت واجب اولمز حكومة عدل واردر وكذا في العين الطفل ولسانه وذكره
ان لم تعلم ذلك بما يدل على الصحة وتحرك ذكره وكلامه وينه عين طفلده ولساننده
وذكرنده حكومة عدل واردر اكر بونلرك هر برينك صحتي ابصارنده وتحرك ذكرنده
وكلامنده دال اولور شي ايله بلنمز ايسه ديت لازم كلمز ايچون حكومة عدل لازمدر اكر
بو شيلر ظاهر ايسه ده لكن اكرام ايچون ظاهر صحت اولمماز زيرا استهلال صبي كلام دكلدر
بلكه مجرد بر صوتدر ولسانك صحتي كلام ايله معلوم اولور وذكرك صحتي حركت ايله در
وعينك صحتي ابصار ايله دلالت ايليان شي ايله در اكر بونلرك صحتي معلوم اولور ايسه بالغ كبيره
عمد وخطاده عمدا اولور ايسه قود خطا اولور ايسه ديت لازمدر وان شج رجلا فذهب عقله
او شعر رأسه دخل ارش الموضحة في الدية بر كمسنه بر رجلك باشيني يارسه واول شج
سببيله عقلي ذاهب اولسه وباشنك قيلي بتمسه موضحه ارشي ديته داخل اولور وان
ذهب سمعه او بصره او كلامه لا يدخل اكر شج ايله كلهسي سمعي وياخود بصري وياخود كلامي
ذاهب اولسه موضحه نك ارشي ديته داخل اولمز وان ذهب عيناه فلا قصاص وتجب ارشهما
وارش العينين واكر موضحه سببيله ايكي كوزي ذاهب اولسه قصاص يوقدر موضحه نك ارشي

واكي

وايكي كوزنك ارشي واجب اولور ابو حنيفه قتنده وعندهما القصاص في الموضحة والدية
في العينين امامين قتنده موضحه قصاص عينلرده ديت واجب اولور ولا قصاص في الاصبع
التي قطعت فشلت اخرى اصلا فقصاص يوقدر شول قطع اولنان برمقله كه انك
سببيله اخر برمق شل اوله بلكه ديت واجبدر ابو حنيفه قتنده وعندهما يقتص في المقطوعة
وتجب الدية في الاخرى امامين قتنده اصبعده قصاص اولنور شل اصبعده ديت واجب
اولور ولو قطع مفصلها الاعلى فشل ما بقي فلا قصاص بل الدية فيما قطع وحكومة فيما شل
واكر بر مغك مفصل اعلاسندن قطع اولنسه باقي مفصلي شل اولسه قصاص
يوقدر بلكه قطع اولنانده ديت وشل اولنانده حكومت عدل واردر اجماعا ولو كسر
نصف سن فاسود باقيها بل دية السن كلها ينه قصاص يوقدر اكر بر كمسنه نك
بر ديشنك نصفني كسر اولسه اول سبب ايله باقي ديشلر سياه اولسه بلكه جمله ديشلرك
ديتي واجبدر وكذا لو احمر او اصفر او اخضر ينه قصاص يوقدر اكر اول كسر سببيله
باقي ديشلر قرمزي ويا صاري ويا ييشيل اولسه ديت كل واردر ولو اسودت كلها
بضربة وهي قائمة فالدية في الخطاء على العاقلة وفي العمد في ماله اكر ديشلرك كلي
بر ضربه ايله سياه اولمش ايسه حال بو كه سن سوده قائمه اول خطاده ديت عاقله يه
اوزرينه وعمدده كندو مالي ايله در ولو قلعت سن رجل فنبت مكانها اخرى سقط ارشها
خلافا لهما بر رجلك ديشي قلع اولنسه ويرينه بر اخر ديش بتسه اول ديشك ارشي ساقط اولور
ابو حنيفه قتنده امامين ايچون خلاف واردر انلر قاتنده ساقط اولماز وفي سن الصبي
يسقط اجماعا صبينك ديشنده ارشي اجماعا ساقط اولور زيرا يرينه غيري بتر وان اعاد
الرجل سنه المقلوعة الى مكانها فنبت عليها اللحم لا يسقط ارشها اجماعا بر رجل چيقمش
ديشني مكاننه اعاده ايلسه اول ديشك اوزرينه لحم بتسه ارشي ساقط اولمز اجماعا قالع
اوزرينه كامل ديت واجبدر وكذا لو قطع اذنه فالصقها فالتحمت اكر بر كمسنه نك قولاغي
قطع اولنسه ويرينه الصاق اولنسه وبتسه ينه ارشي لازمدر زيرا اولكي حالي اوزره اولمق
ممكن دكلدر ومن قلعت سنه فاقتص من قالعها ثم نبتت فعليه دية سن المقتص منه
بر كمسنه نك ديشي قطع اولنسه قلع ايدن كمسنه نك ديشي قصاص ايلسه لر بعده مقدما
ديشي قلع اولنان كمسنه نك ديشي بتسه حكمه قصاصا ديشيني قلع ايلدكلري ادمك
ديشنك ديتني ويرور ظاهر اولدي كه بغير حق استيفا ايدوب جنايت منعدم اولمشدر
ويتأنى في اقتصاص السن والموضحة حول ديش قصاصنده دخي موضحه بر سنه تأني
وتوقف اولنور زيرا انبيام في الجنايات كلها يتأنى حولا بو مسئله لرده حول ايله تقدير

اولنمسنه سبب فصول اربعه مشغله رجا یزدرکه فصولدن بری مجنی طبعنه
موافق کلوب جراحتی ملتئم اوله اولمزایسه بعده قصاص اولنه کذا فی النهایة وکذا
لو ضرب سنه فتحرکت برکسنه نک دیشنه ضرب اولنسه ویرندن متحرک اولسه بیر سنه
تأنی و توقف اولنور ولو اجله القاضی وجاء المضروب وقد سقطت سنه فاختلفا
فی سبب سقوطها فان قبل مضی السنة فالقول للمضروب وان بعد مضیها فللضارب
اگر قاضی برسنه تأجیل ایلیه و مضروب کلسه تحقیقا دیشی ساقط دیسه وضارب
ومضروب سبب سقوطنده اختلاف ایلیه لر اگر سنه تمام اولمزدن مقدم ایسه قول مضروبک
یمینیله و اگر سنه ساقط اولمز ایسه ضاربه برشی لازم کلمز امام ابو یوسفدن روایت
واردرکه حکومت عدل لازمدر ولو شج رجلا فالتحمت ونبتت الشعر ولم یبق لها
اثر سقط الارش اگر برکسنه بر رجلی شج ایلیه یعنی باشنی یارسه و بتوب اوکلسه و قل
بتسه و اول نجه دن براثر قالمسه ارشی ساقط اولور ابو حنیفه قتنده زیرا ارش شین موجب
اولان شئ زائل اولمشدر وعن ابی یوسف یجب ارش الالم وهو حکومة عدل ابو یوسف
قتنده الم ارشی واجب اولور و اول ارشی حکومت عدلدر زیرا الم ایچون قیمت یوقدر خلا
برکسنه براخری ضرب مولم ایله ضرب ایلیه اما مجروح ایلیه ارشدن برشی لازم کلمز و قلبنه
الم ویررشتم ایله شتم ایلیه برشی ضامن اولمز امام اعظم حضرتلری مجرد الم ایچون برشی
لازم کلمز دیو بیورمشدر وعند محمد اجرة الطبیب امام محمد قتنده طبیبک اجرتی لازمدر
وکذا لو جرح بضرب فزال الاثر بینه بو اختلاف اوزرینه درکه برکسنه ضرب ایله برکسنه
جرح ایلیه اثری زائل اولسه ابو حنیفه قتنده ارشی لازم دکلدر و ابو یوسف قتنده ارش
الم لازمدر و امام محمد قتنده اجرت طبیب لازمدر وان بقی اثره فحکومة عدل اگر
جرحک اثری باقی ایسه بالاجماع حکومت عدل لازمدر ولا قصاص بجرح او طرف او موضحة
الا بعد البرء جرح ایچون و طرف ایچون و موضحه ایچون قصاص اولنمز الا بعد البرء قصاص
اولنور زیرا تأنی دن مراد جایزدرکه سرایت ایدوب قتل واقع اوله اما برء اولدقده
جراحتی کمی معلوم اولور وکل عمد سقط فیه القود بشبهة کقتل الاب ابنه فالدیة فی مال
القاتل هر عمدکه اندن شبهه ایله قصاص ساقط اوله بابانک اوغلنی قتل کبی بو مقوله ده
انده دیت قاتلک مالندندر وعمد الصبی والمجنون خطاء ودیته علی عاقلته صبی
ومجنونک عمدی خطادر و انک دیتی عاقله سی اوزرینه در حضرت علی کرم الله وجهه
زمان شریفلرنده بر مجنون برکسنه نک اوزرینه سل سیف ایدوب ضرب ایلدکده حضرت
علی نک حضورینه واردوب شکایت اولندقده دیتی عاقله سی اوزرینه حکم ایلمشدر
ومجنون وصبینک عمدی وخطاسی برابردر ولا کفارة فیه ولا حرمان ارث

صبی

صبی ومجنونک عمدنده کفارت یوقدر وحرمان ارث دخی یوقدر وحرمان حرث عقوبت
ایچوندر بونلر ایسه عقوبته اهل دکللردر والمعتوه کالمجنون معتوه دخی مجنون کبیدر

مطلب

فصل بو برفصلدرکه وقتاکه اجزاء حقیقیه احکامندن فارغ اولور اجزاء
حکمیه احکامندن شروع ایلدوکی اول جنینی درامک جزئی حکمنده در من ضرب
بطن امرأة فالقته جنینا میتا ففیه عاقلته غرة خمسمائة درهم برکسنه برخاتونک
قارننه ضرب ایلسه اول ضرب سببیله خاتون برجنین میته وضع ایسه اول ضاربک
عاقله سی اوزرینه غره لازمدرکه اول غره بش یوز درهمه مساوی اوله اگرچه ضارب
عبد اولسون اگر امه اولسون دینلدیکه اسم غرة اطلاق ایلدیکی اول وجه اوزره درکه
عبد وامه یه اطلاق اولنور زیرا نبی علیه السلام غره ایله مراد شریفلری بهاسی عالی عبد وامه در
حتی بر روایتده جنینی دیتی ایچون قبول ایلمزدی الا غلام ابیض وجاریة بیضاء قبول
ایدردی کذا فی المغرب ومبسوط شیخ الاسلامده ذکر اولنمشدرکه بدل الجنینی ایچون
غره تسمیه اولنمشدر زیرا واجب اولان عبددر عبده ایسه غره تسمیه اولنمشدر وجه
استحساندر بودرکه حضرت نبی علیه السلام زمان شریفلرنده هذیل خاتونلرندن بری برخاتونک
طاشی ایله قارننه ضرب ایدوب کندویی وقارنده اولان جنینی قتل ایلدکده نبی علیه السلام
حضورینه دعوایه کلدیلر نبی علیه السلام جنینی ایچون بشیوز درهم قیمته مساوی غره عبد ویاخود
غره ایله قضا ایلدی وخاتونک دیتنی عاقله سی اوزرینه حکم ایلدی امام محبوبی روایت
ایلدیکه رمز بو مسئلهده سؤال اولندقده جنینی یا غره عبد ویا غره امه در دیو جواب ویردکی
سائل دیدیکه بو جواب نیجه درحال شویله خالی دکلدرکه اول جنینه انک ضرب ایتدکدن
فوت اولمش اوله ویاخود جنینه روح نفخ اولنمامش اوله اگر ضربندن فوت اولمش ایسه
دیت کامله واجب اولور و اگر روح نفخ اولنمامش ایسه برشی واجب اولمز دیدکده زفر
سکوت ایدوب اندن صکره زفر وابو یوسف کلوب سائل کبی سؤال ایدوب ابو یوسف
جواب ویردکده سائل محاجه ایلدوکی کبی محاجه ایلدی ابو یوسف دیدیکه معنی تعبیر اولدی
نبی علیه السلام ایله ثابتدر عقلک بونده مدخلی یوقدر فان القته حیا فمات ففیه دیة اگر جنینی
حیا دوشورسه وجنین فوت اولسه انک دیتی واجب اولور وان میتا وماتت الام
فغرة ودیة وان اگر میته دوشورسه وام دخی فوت اولسه جنین ایچون غره وام ایچون دیت
واجب اولور وان ماتت فالقته حیا فمات فدیتهما اگر ام فوت اولوب
جنینی حیا دوشورسه وجنین دخی فوت اولسه خاتونک وجنینک دیتی لازم اولور
وان میتا فدیتها فقط اگر ام فوت اولوب جنینی میتا القا ایلسه انجق امک دیتی

ديتي لازم اولور جنين ايچون ديت يوقدر وما يجب في الجنين يورث عنه ولا يورث منه الضارب
شول شيكه جنين ده واجب اولمشدر اول جنينك ميراث اولور اما اول شيدن ضارب وارث
اولماز ايچون مثلا ضارب وارث اولمش اولسه ميراث اولماز زيرا قتل ايلمشدر وفي جنين
الامة نصف عشر قيمته لو ذكرا وعشر قيمته لو انثى جاريه نك جنيننده واجب اولان
جنينك قيمتنك عشرينك نصفيدر اكر ذكر اولورسه اكر انثى اولورسه جنينك قيمتنك
عشري واجب اولور اما حره قيمت حره ده ديت كبيدر بو قدر جرانثى ده واجب اولان
ذكرده واجب اولاندن زياده اولميسى لازم كلماز غالبا بودركه غلامك قيمتي اكثردر انثى نك
قيمتندن حتى بيك درهم بر جاريه تقويم اولنسه اول صفات مرغوبه اوزره غلام ايكي
بيك درهم تقويم اولنور بويله ديجق اكثر بيت لازم كلور واكر جنين مولاسندن
ومغروره غير يدن اولورسه واكر جنين ايكسندن بر نمه ايسه بونده دخي حرده
مذكور اولان غره واردر كرك ذكر اولسون كرك انثى اولسون زيرا حره ده در كذا في الزيلعي
وعند ابي يوسف لو نقصت الام ضمن نقصانها والا فلا ضمان ابو يوسف قتنده
اكر جنين دوشورمكله جاريه نك قيمتي ناقص اولورسه ضارب اولان كمسنه قيمتك
نقصاننه ضامن اولور واكر قيمتنه نقصان كلمامش ايسه ضاربه ضمان لازم كلمز فان
ضربت فحررسيدها حملها فالقته حيا فمات تجب قيمته لا ديته اكر جاريه ضرب اولنسه
واقندسي جاريه نك حملني اعتاق ايلسه واول جاريه حملني حيا دوشرسه ودوشدكدن
فوت اولسه ضاربه جنينك قيمتي واجب اولور بوحينده ديتي واجب اولماز زيرا جنينك
قتلي ضرب سابق اوزره در اول وقتده ايسه جنين رق ايدي اعتبار ايسه حالت رميه در بوحينده
وصول دكلدر ولا كفارة في الجنين جنينده كفارت يوقدر زيرا قتل متحقق دكلدر
جنينده حيات اولمامق ايچون جوازي ايچون والمستبين بعض خلقه كتام الخلق جنينك
بعض خلقي كه ظاهر اولديسه اول احكام مذكورده تام الخلق كبيدر انده جاري اولان احكام
بونده دخي جاريدر وان شربت دواء او عالجت فرجها لطرح جنينها فالغرة على عاقلتها
ان فعلت بلا اذن ابيه وان باذنه فلا اكر خاتون دوا ايچسه ويا جنينين طرح ايلمك
ايچون فرجنه معالجه ايلسه وذو دوشورسه اول خاتونك عاقلهسي اوزرينه واجب اولور
اكر خاتون باباسنك اذنيله معالجه ايلسه واكر جنيني باباسنك اذنيله دوشورسه
برنسنه لازم كلمز اب ديدوكي جنينك ابي ددوخاتونك زوجيدر **باب ما يحدث**

في الطريق بو باب طريقده حادث اولان شيلرك احكامي بياننده در ومن احدث
في طريق العامة كنيفا او ميزابا او دكانا وسع ذلك ان لم يضر بهم هر كمسنه طريق

مطلب

عام ده كنيف ويا ميزاب ويا جرصف ويا دكان احداث ايلسه اكر عامه يه ضرر اولمسه
اول احداث ايلمك وقتي واردر جرصف بر جوردر ديمشلر وبعضيلر ديمشلر دركه
مجراي مادر بو تقديرجه صوتراز ويسي اولمش اولور وبعضيلر جرصف عربي حكلدر
ديمشلر ديمشلردركه ديوار يا بنا ايچون اسكلهدر وكل منهم نزعه عامه دن
هر بري ايچون اول احداث اولان شيئي نزع ايلمك واردر زيرا جملهسنك اول طريقده
حق مروري واردر وفي الطريق الخاص لا يسعه بلا اذن الشركاء وان لم يضر طريق
خاصده شركانك اذني اولمدقجه برشي احداث ايلمكه وسعت يوقدر اكر ضرر ايلمز ايسه
زيرا انتفاع اولمياندن طريق خاصه اهلنه مملوكدر وعلى قبلته دية من مات بسقوطها
منها اول محدثك عاقلهسي اوزرينه در شول كمسنه نك كه طريق عامده وخاصده
اول محدثاتك سقوطي ايله فوت اولسه وكذا لو عثر بنقضه انسان وان وقع العاثر
على اخر فماتا فالضمان على من احدثه بنه مسئله مرور ايدن مسئله كبيدر اكر انسان
اول محدثات اولان شيئك اول نقضنه سببيله بر آدم سرچوب بر اخرك اوزرينه
دوشوب ايكيسي دخي فوت اولسه ضمان يعني ديت اول محدث احداث ايدن كمسنه نك
عاقلهسي اوزرينه در وان اصابه طرف الميزاب الذي في الحايط فلا ضمان وان الخارج
كمن حفر بئرا او وضع حجرا في الطريق فتلف به انسان اكر ميزاب ساقط اولدقده
ديوارده اولان طرفي اصابت ايلمش اولسه ضمان يوقدر زيرا كندو ملكنده وضع
ايلمشدر متعدي اولمامشدر اكر خارج طرفي انسانه اصابت ايلمش ايسه شول
كمسنه كبي طريقده بر قيو قازدي ويا بر حجر وضع ايلدي انكله تلف اولسه ديتي عاقلهسي
اوزرينه ايدي بو مسئلهده دخي ديت عاقلهسي اوزرينه واجب اولور وان تلف بهيمة
فضمانها في ماله اكر حفر ويا خود وضع ويا سقوط ايله بهيمه تلف اولسه اول بهيمه نك
ضماني كندو مالندندر عاقلهسي اوزرينه دكلدر والقاء التراب واتخاذ الطين
كوضع الحجر طريقده القاء تراب واتخاذ الطين طاش وضع ايلمك كبيدر بونلرك جملهسي
تعديدر وهذا اذا فعله بلا اذن الامام فان فعل شيئا من ذلك باذنه فلا ضمان
ما ذكرونك جميعسي امامك اذني اولمقسزين اولمدن اشلدكده در واكر امام اذنيله
اشلديسه ضمان لازم كلماز اما بعض مشايخ ديديلر كه امام ايچون اول زماندن اذن ويرمك
اول زماده جايز اولوركه برخرده ضرر اولميه وطريق واسع اوله وبعضيلر ديديلر كه اول احداث
اولان شيئك مصلحتي ايسه اذن ويرمك جايزدر بوحينده معتمد اولورسه ضامن اولور

ولو مات واقع في البئر جوعاً او غماً طريقده احداث بئره دوشن کمسنه اجلقندن
ویا قیونک هواسندن اختناق اوله یعنی بوغلسه فلا ضمان علی حافره وان بلا اذن
حافری اوزرینه ضمان یوقدر اکر امامک اوزینه چوق ایلیشی بسنده ابوحنیفه قتنده وعند
محمد علیه الضمان امام محمد قتنده حافر اوزرینه ضمان واردر وکذا عند ابی یوسف
في الغم لا في الجوع وکذلک ابو یوسف قتنده دخی حافر اوزرینه ضمان واردر غماً هلاک
اولسه جوعاً دکل وان وضع حجراً فنحاه آخر فضمان ما تلف به علی الثاني اکر برکسنه
طریق اوزرینه حجر وضع ایلسه آخر کمسنه اول طاشی یولدن بعید ایلسه اول طاشی سببیله
تلف اولان شینک ضمانی ثانی اوزرینه در زیرا اولکی آدمک فعلی منفسخ اولدی
ولو شرع جناحاً في دار ثم باعها فضمان ما تلف به علیه برکسنه بر دارده جناح
اخراج ایلسه اندن اول داری بیع ایلسه اول جناح سببیله تلف اولان شینک ضمانی
اول اخراج ایدن کمسنه نک اوزرینه در جناحک معناسنده اختلاف اولنمشدر صاحب
قاموس جناح روشندر دیمشدر اندن صکره روشن کوندر دیمشی وصاحب مغرب روشن
علوه مرور اولان شیدر دیمشی وصاحب کفایه روشن خشبه درکه سطحیدن اوزرینه
موضوعدرکه مرورده ممکن اولسون ایچون وصدر الشریعه صاحبی دیمشدرکه اخراج
جناح طریقه اخراج اولان جذوعدرکه اوزرینه بنا اولنه وکذا لو وضع خشبة في
الطریق ثم باعها وبرأ الی المشتري منها فترکها المشتري فضمان ما تلف بها علی البائع
یعنی مرور ایدن مسئله کبیره در برکسنه طریقده برخشبه وضع ایلسه اندن صکره اول خشبه‌یی
بیع ایلسه واول خشبه‌دن بری اولورم عنه مشتری یه دیسه ومشتری دخی خشبه‌یی ترک
ایلسه بیاعدی اول خشبه سببیله تلف اولان شینک ضمانی بایع اوزرینه‌در زیرا انک
فعلک وضعیدر زوال ملک ایله منفسخ اولمامشدر ومن وضع في الطریق جمراً فاحرق
شیئاً ضمنه برکسنه بر طریقده جمره وضع ایلسه وبر شیئی احراق ایلسه وضع ایدن اول شیئه
ضامن اولور زیرا متعدیدر ولو احرق بعد ما حرکته الریح الی موضع آخر لا یضمن ان کانت
ساکنة عند وضعه اکر اول جمری ریح موضع آخره حرکت ایتدکدن صکره برشیئی احراق ایلسه
ضامن اولمز اکر اول جمری ریح ساکن ایکن وضع ایلدیسه ویضمن من حمل شیئاً في الطریق
ما تلف بسقوطه عنه ضامن اولور شول کمسنه که باشنه ویا ظهرنه برشیئی حمل ایلدی طریقده
اول حاملدن اول شینک سقوطی سببیله تلف اولان شیئی ضامن اولور حاصل کلام برکسنه
برشیئی کتوروب کیدرکن دوشوروب تلف ایلسه ضامن اولورکه طریقده باشنه وظهرینه اوزرینه حمل

متاع

متاع مساجدر لکن بشرط السلامه ایله مقیددر هدم ویا حصیره ریحی یوب انسانه اصابت
ایتمک ملزلسه در وکذا من ادخل حصیراً او قندیلاً او حصاةً الی مسجد غیره بلا اذنه
شول کمسنه که کندو محله سی مسجدندن غیری مسجده حصیر ویا قندیل ویا فرشی ایچون حصاة یعنی
طاشی ادخال ایلسه اهل محله نک اذن سز ذکر اولنان اشیا سببیله برکسنه هلاک
ایلسه ادخال ایدن کمسنه ضامن اولور ابوحنیفه قتنده خلافاً لهما امامین ایچون خلاف
واردر ذکر اولنان اشیا قربا ایچون وهرکسه ایچون اذن واردر قربتلری ایسه بشرط
السلامه قیدی یوقدر ابوحنیفه ایچون دلیل بودرکه مسجدن متعلق تدبیر اهلنه ایچوندر
نصب امام واختیار متولی وفتح واغلاق باب ایچون قیم وغیرخدامک فعلی مطلقا
مساجدر شرط سلامت ایله مقید دکلدر اما غیرلرک افعالی شرط السلامه ایله مقیددر
کرچه بونک قصدی قربتدر لکن طریقده خطا ایلدی نتهکم برکسنه شهادتده زنایه تفرد
ایلسه کرچه انک قصدی قربتدر لکن طریقده خطا ایلدی زیرا شهادتک شرطی دورت اولمق
ایدی یعنی دورت بولنمسه شهادت منقلب اولوب حد ایجاب ایدر فما نحن فیه طریقده
اهل مسجدک استیذانی ایدی کذا في الهدایه ولو ادخل هذه الاشیاء الی مسجد حیّه لا یضمن
اجماعاً اکر ذکر اولنان اشیایی کندو محله سی مسجدینه ادخال ایلسه اجماعاً ضامن
اولماز زیرا مسجده متعلق اولان شیلرده تدبیر اهلنه ایچوندر فعللری مساجدر مطلقا
بشرط السلامه ایله مقید دکلدر وکذا لو اتلف شیئ بسقوط رداء وهو لابسه برکسنه رداسن
کیسه ورداء انسان اوزرینه ساقط اولسه اول سقوط سببیله انسان هلاک اولسه
ضامن اولماز بونک ایله محمول اولان شیئک سقوطنده فرق بودرکه حامل الشیء اولان کمسنه نک
قصدی اول شیئ حفظ ایدی امدی انک بشرط السلامه وصفی ایله تقییدی صحیح دکلدر
لابس اولان کمسنه نک قصدی حفظ دکلدر بو تقدیرجه بشرط السلامه وصفک تقییدی لازم
کلمز ومن جلس في المسجد غیر مصل احد ضمنه برکسنه مسجده کیروب اوتورسه اما
مصلی اولمسه یعنی صلوة ایچون کیرمش اولمسه واول انک سببیله برکسنه هلاک اولسه ضامن
اولور خلافاً لهما امامین ایچون خلاف واردر امامک قتنده ضامن اولمز ولا فرق بین جلوسه
لاجل الصلوة او للتعلیم او بقراءة القرآن او نام فیه في اثناء الصلوة وبین ان یمر فیه
ویقعد للحدث ولا بین مسجد حیّه وغیره بو مسئله دخی خلافیه در ابوحنیفه قتنده
ضامن اولورلر واما امامین قتنده ضامن اولمز دیو قرو غیر مصلی دیو قید اولنمش ایدی امدی
فرق یوقدر اول کمسنه نک غیر مصلی اولوب جلوسی ایله لاجل الصلوة ویا تعلیم ایچون ویا قراءة
قرآن ایچون ویا اثناء صلوتده اویوسه اصلا فرق یوقدر ودخی مسجدن مرور ایدن ایروب
وحدث استماع ایچون اوتورمق بیننده دخی فرق یوقدر کرک کندو محله سی مسجدی اولسون

کرکدغیری بیجا اولنور واما المعتکف فقیل علی الخلاف وقیل لا یضمن بلا خلاف اما معتکف
دینلدیکه بو مسئلده دخی خلاف اوزره در ودینلدیکه بلا خلاف ضامن اولمز وفی الجالس مصلیا لا یضمن
اجماعا وان من غیر اهله مصلی اولوب مسجدده جالس اولان کمسنه جملةً ضامن اولماز
واکر اهلندن غیری ایسه ده زیرا مسجد صلوة ایچون بنا اولنمشدر ولو استأجر رب الدار عمله
لاخراج الجناح او الظلة فتلف به شیء فالضمان علیهم ان قبل تفریغهم عملهم وان بعد
فعلیه اکر او صاحب جناح وظلة اخراجی ایچون عمله یعنی نجار استیجار ایلسه ویا ظله
سببیله برشیء تلف اولسه ضمان عمله اوزرینه در عمله لرین فارغ اولمزدن واقع اولورسه
واکر فراغلرندن صکره واقع اولورسه رب الدار اوزرینه در ویضمن من صب الما فی الطریق
العام ماعطب به برکسنه طریق عامه صو دوکسه انکله هلاک اولان شیئه ضامن اولور وکذا
ان رشه بحیث یزلق او توضأ به وهو عیب الطریق بینه ضامن اولور اکر صویه رش ایلسه
برحیثیت ایلکه انداءی ازلاق ایلیه یعنی صیر یلوب دوشوره ویا صو ایله طریقی اوزرندن تقرون(?)
ایلیه واول صو طریقی استیعاب ایلیه وبرکسنه اول صو سببیله هلاک اولسه ضامن اولور
زیرا متعدی اولمش اولور وان فعل شیء من ذلک فی سکة غیر نافذة فهو من اهلها او قعد
فیها او وضع متاعه لا یضمن ذلک یعنی صب ما او رش ما وضعدن چیقماز صوقاقده برخیری(?)
اشلسه حال بوکه اول فعلی اشلین اول کسه اهلندن اولسه ویاخود اول چیقماز صوقاقده قعود
اولورسه ویاخود متاعنی اول صوقاقده وضع ایلسه بو احوالک سببیله برشیء ویا ادمی هلاک
اولسه ضامن اولمز وکذا ان رش مالا یزلق عادة او بعض الطریق فتعمد المار المرور علیه
بینه ضامن اولمز عادتا دوشورمیه جک ویاخود طریقی استیعاب ایلیه جک مقداری دوکسه
طریقک بعضسنه دوکلوب لکن مرور ایدن کمسنه قوری یردن کیتمک ممکن ایکن کیتمیوب
صو دوکلان یردن مروره تعمد ایلسه ضمان لازم کلمز ووضع الخشبة کالرش فی استیعاب
الطریق وعدمه طریقده وضع خشبه رش کبیدر اکر طریقی استیعاب ایدرسه ضامن اولور
استیعاب ایلمزسه ضامن اولمز وان رش فناء الحانوت باذن صاحبه فالضمان علی الامر
استحسانا امر اوزرینه کما لو استأجر لیبنی له فی فناء حانوته فتلف به شیء بعد فراغه ثم حانوتک
اطرافنده بنا ایلمک ایچون اجیر استیجار ایلسه اول بنا سببیله اجیرک فراغندن صکره برشیء
تلف اولسه ضمان امر اوزرینه اولدوغی کبیدر ولو کان امره بالبناء فی وسط الطریق
فالضمان علی الاجیر اکر صاحب حانوتک اجیره امری وسط طریقده بنا ایلمک اولمش ایسه

ضمان

ضمان اجیر اوزرینه در ولو کنس الطریق لا یضمن ما تلف بموضع کنسه اکر طریقی جاروب
ایله سپورسه وسپوردوکی موضع سببیله تلف اولان شیئه ضامن اولمز زیرا متعدی
دکلدر وبرشیء احداث ایتمک ایلدی فقط ازالة الاذی عن الطریقدر ولو جمع الکناسة
فی الطریق ضمن ما تلف بها اکر سپوردوکی طریقده جمع ایلسه اول جمع اولان سپورندی
سببیله تلف اولان شیئه جمع ایدن ضامن اولور وضمان فیما تلف بشیء فعل فی الملک
او فناء له فیه حق التصرف بان لم یکن للعامة ولا مشترکا لاهل سکة غیر نافذة برکسنه
کندو ملکنده برشیء اشلیوب اول شیء سببیله تلف اولان شیئه ضمان یوقدر
ویاخود اول ملکک فناسنده اشلسه که اول فناده صاحب ملکک انده حق تصرفی
وار دور عامه نک اولمیه وچیقماز صوقاق صاحبلری ایله دخی مشترک اولمیه ذکر اولنان یرده
اوزره اولورسه ضمان لازم کلمز اکر جماعت مسلمینک اولورسه ومشترک اولورسه
تلف ایلدوکی شیئه ضامن اولور غیر یرلکنده کندو فعلی ایله متعدی اولمش اولور
وان استأجر من حفره من غیر فنائه فضمان علی المستأجر ان لم یعلم الاجیر انه غیر فنائه
وان علم الاجیر اکر برکسنه غیرک فناسنده حفر ایچون برکسنه استیجار ایلسه ضمان
مستأجر اوزرینه در اکر اجیر غیرک فناسی ایدوکینی بلمز ایسه وغیرک فناسی ایدوکینی
بلوب حفر ایلمش ایسه ضمان اجیر اوزرینه در وان قال هو فنائی ولیس لی فیه حق الحفر
فالضمان علی الاجیر قیاسا وعلی المستأجر استحسانا اکر مستأجر اجیره دیسه که شو
محل بنم فنامدر وحال بوکه بنم ایچون بو فناده حفر حقی یوقدر بو کلامدن صکره حفر
ایلسه ضمان اجیر اوزرینه لازمدر قیاسا زیرا امرک فناسنده علم حاصل اولدی
مستأجری معذور ایلدی زیرا بونی بنم ایچون حفر حقی یوقدر دیدی اما استحسانا
ضمان مستأجر اوزرینه در لازم کلور زیرا انک فناسی اولمق مملوکی منزله سنده در
طوبراق دوکمک کبی واودون قومق کبی ودابه سن باغلمق وبوکا مشابه شیء
اشلمک کبی کانه مستأجر امرینی بحسب الظاهر کندو ملکنده اولمش اولور
ومن بنی قنطرة بغیر اذن الامام فتعمد احد المرور علیها فعطب فلا ضمان علی
البانی برکسنه امامدن اذن سز بر نهر عظیم اوزره بر قنطره بنا ایلسه برکسنه
اول قنطره اوزرندن مرور قصد ایلسه وهلاک اولسه بانی اوزرینه ضمان لازم
کلمز اما بو بابده بانی تعدی ایلدی زیرا انهار عظام اوزره وضع قناطیرک
نصبی مکان وضیق تحصیل امام اوزرینه لازمدر بو اعتبار اوزره جنایتی متحقق
پس امدی بانی متعدی اولدی لکن تعدیسی بطریق التسبب در مرور ایدن ایله

تعدي اولدیکه اول مباشردر بو تقدیرجه اضافت مباشره اولدی زیرا فاعل مختارک
فعلنک تخللی بابنده نسبت هلاکی قطع ایلدی بونک نظیری شول برکمسنه طریقده برقیو
ججراسه برکمسنه کلوب بر طرفندن اخر طرفنه ججراسه و قیویه دوشوب هلاک اولسه حافر
اوزرینه برشی لازم کلمز فصل ان مال حایط الی طریق العامة فطولب

مطلب

برفعه بنقضه من مسلم او ذمي واشهد علیه فلم ینقضه في مدة یمکن نقضه فیها فتلف به
نفس او مال ضمن عاقلته النفس وهو المال اکر بر دیوار طریق عامه یه میل ایلسه یعنی جدمه
مشرف مسلم وذمي طرفندن دیوار صاحبندن احتمالدر برادم هلاک ایلیه دیو تعلیس
طلب ایلسه لر وانک اوزرینه نقض مراد ایلدکلری اشهاد اولنسه بوزلمسی ممکن ایکن
اول مدتده بوزمسه ودیوار یقلمق سببیله بر نفس هلاک اولسه ویاخود مال هلاک
اولسه اول دیوار صاحبنک عاقله سی نفسه ضامن اولور کندوسی ماله ضامن اولور وکذا
لو طولب به من یملک نقضه کاب الطفل ووصیه والراهن نقک الرهن والعبد التاجر
والمکاتب بنه هلاک اولان نفس ایسه عاقله سی اوزرینه در مال ایسه کندو اوزرینه در
واکر دیوارک نقضی طلب اولنسه قبول ایتسه دنکم اول دیوار اول دیوارک تقیدنه مالک
اوله طفلک باباسی ووصیسی ورهنک مالکی اولان راهن کبی وعبد تاجر ومکاتب کبی
مثلا بر صبینک حائل الحق دیواری اولسه باباسندن وصیسندن نقض اولنماسی
مطالبه اولنسه نقض الحیوب او کالیله برکمسنه هلاک ایلسه نفس ایسه عاقله سی اوزرینه
مال ایسه کندو اوزرینه در وراهن وعبد تاجر ومکاتب دخی بو نهجیه در اکر مالک حالی ایسه
عبد تاجرک رقبه سی اوزرینه در واکر نفس ایسه مولاسنک عاقله سی اوزرینه در اکر
عاقله سی وارایسه مکاتب دخی بو منوال اوزره در ولا یضمن ان باعه بعد
الاشهاد وسلم الی المشتري فسقط اکر بعد الاشهاد صاحبی دیواری بیع ایلسه
ومشتریه تسلیم ایلسه ودیوار یقلوب دوشسه برشی ضامن اولمز ولان طولب به
من لا یملکه کالمرتهن والمستاجر والمودع شول کمسنه کر نقضه مالک اولمیه مرتهن
ومستاجر ومودع کبی بونلردن نقض مطالبه اولنسه بعد المطالبه ساقط اولوب
برکمسنه هلاک اولسه ضامن اولماز وان بناه مائلا ابتداء ضمن ما تلف بسقوطه
وان لم یطالب بنقضه کما في اشراع الجناح ونحوه واکر صاحب حایط دیواری ابتداء
مایل بنا ایلسه سقوطی سببیله تلف ایلدوکی شیئه ضامن اولور اکر اول دیوارک
نقضی مطالبه اولنمامش ایسه ده اشراع جناحده و وضع حجرده وحفر بئرده

طریقده

طریقده ضامن اولدوغی کبی بونده دخی ضامن اولور فان امال الی دار رجل فالطلب
لربها او ساکنها فصح تاجیله وابراؤه واکر دیوار بر آدمک دوارینه مائل اولسه نقض
ایلمک طلبی صاحبی ایچوندر ویاخود اول دارده ساکن اولان ایچوندر واول صاحبنک
تاجیلی وجنایتندن ابراسی صحیح اولور اکر ابرا حکم ساقط اولسه وقت تاجیل
مرور ایندن اول برشی تلف اولسه تاجیل وابراسی صحیح اولدوغیچون ضمان لازم کلمز
ولا یصح التاجیل فیما مال الی الطریق ولو من القاضي او الذي اشهد طریقده مائل اولان
شیئک نقض ایچون تاجیل صحیح دکلدر اکر اول تاجیل قاضی طرفندن ویا مستشهد
طرفندن اولورسه ده دکلدر مستشهد مسلم فاعل وزنده اوزرینه در زیرا طریق عامک
حقیدر و قاضیه و مشهده عامه نک حقنی ابطاله قادر دکلدر ولو کان الحایط
بین خمسة فاشهد علی احدهم ضمن خمس ما تلف به وعندهما نصفه اکر طریقه
مائل حایط بش کمسنه نک اولسه اول بشدن برینک اوزرینه اشهاد اولنسه
تلف اولان شیئک خمسنه ضامن اولور ابو حنیفه قتنده وامامین قتنده تلف
اولان شیئک نصفنه ضامن اولور امامینک دلیلی بودر که تلف اولان شیئن
من اشتهد علیک نصیبی اوزرینه معتبردر اشهاد اولنمیرک نصیبی هدردر بو
تقدیرجه ایکی قسم اوزرینه منقسم اولوب نصفین اولور عرض الاسد و فحش
الحیه مسئله سنده مرور ایلمشدر وان حفر احد ثلثة في دارهم بئرا بغیر اذن
شریکیه او بنی حایطا ضمن ثلث ما تلف به وعندهما نصفه اکر اوج شریکدن
بری اول ایکی شریکلرک اذنی یوغیکن برقیو قازسه ویاخود بر دیوار بنا ایلسه
اول قیو ویاخود اول دیوار سببیله تلف اولان شیئک ثلثنه ضامن اولور
وامامین قتنده نصفنه ضامن اولور مرورا یدن مسئله ده ذکر اولندوغی کبی

مطلب

باب الجنایة البهیمة والجنایة علیها

بو باب بهیمه نک جنایتی و بهیمه نک
اوزرینه اولان جنایتک احکامی بیانندهدر ویضمن الراکب ما وطئت دابته
واصابت بیدها او رجلها او رأسها او کدمت او خبطت او صدمت راکب اولان
کمسنه دابه سی باصدوغی شیئه ضامن اولور ودابه نک اوکن ایاغی سببیله اصابت ایلدیکی
شیئه ضامن اولور ویاخود قیج ایاقلریله ویاخود باشیله ویا کدم ایله یعنی اصرمق
ایله ویا اوکن ایاغیله اورمق ایله ویاخود نفسی ایله اورمق یعنی دوشمق سببیله
شیئه ضامن اولور لا ما نفحت برجلها او ذنبها الا اذا اوقفها ضامن اولمز
شول شیئه که قیچ ایاغنک طرناغنک اوجیله تلف ایلیه ویاخود قویروغیله تلف
ایلیه مکر که دابه یی ایقاف ایلیه اوزرنده اولان کمسنه دابه یی الیقویوب یول محلنده برشی

تلف ایلسه ضامن اولور زیرا تعدی ایلمش اولور ولو ما عطب بروثها او ببولها سائرة
او موقفة لاجله فان اوقفها لا لاجله ضمن ما عطب به ودخی خرولکسه ضامن
اولمز که دابه نك روثی وبولی سببیله هلاك اولسه سائر هلاك اولدوغی حالده
ویاخود روث وبول ایچون ایقاف اولندوغی حالده اکر روث ایچون اولمیوب کندو
حفظ نفسی ایچون ایقاف ایلسه اول صورتده اولان دابه نك فعلی سببیله هلاك
اولان شیئه ضامن اولور فان اصابت بیدها او رجلها حصاة او نواة او اثارت
غبارا او حجرا صغیرا ففقأ عینا او فسد ثوبا لا یضمن وان کبیرا ضمن اکر دابه اوکن
ایاغی ویا قیچ ایاغی خورده طاشه اصابت ایلسه ویا غبار قالدرسه ویاخود کوچك
طاشی قالدروب برکسنه نك کوزینی چیقاروب ویاخود بر قماشی ایلسه ضامن
اولمز واکر طاش بیوك اولورسه ضامن اولور ویضمن القائد ما یضمن الراکب
وکذا السائق فی الاصح راکب ضامن اولدوغی شیئه قائد دابه دخی ضامن اولور
قائد یدیجی دیمکدر وسوریجی دخی کذلك ضامن اولور اصح روایتده وقیل
یضمن النفحة ایضا سائق یعنی سوریجی نفحه سببیله اولان ضرر ایدن مسئله
کبی ضامن اولور دیدیلر که دابه نك قیچ ایاغنك طرناغی اوجیدر ولا کفارة علیهما
ولا حرمان ارث او وصیة بخلاف الراکب قائد وسائق اوزرلرینه کفارت یوقدر
حرمان ارث ووصیت دخی یوقدر راکب بونك خلافیدر راکبك هلاك ایلدوکی
مورثی ایسه حرمان ارث ووصیت مقرردر وکفارت لازمدر زیرا مباشردر
وان اجتمع الراکب والقائد والسائق فالضمان علیهما وقیل علی الراکب وحده
اکر بر آدمی هلاك ده راکب وقائد وسائق جمع اولسه لر بعضیلر قتلنده ضمان
راکب ایله قائد وسائق اوزرینه دردیدیلر لکن راکب مباشردر قائد وسائق
متسببدر مباشره اضافت اولیدر فان اصطدم فارسان او ماشیان
فماتا ضمن عاقلة کل دیة الآخر اکر ایکی فارس ویاخود ایکی پیاده کسنه لردر
طوقوشسه لر وایکیسی دخی فوت اولسه لر هر برینك عاقله سی آخرك دیتنی ضامن اولور
وان تجاذبا حبلا فانقطع فماتا وان وقعا علی ظهرهما فهما هدر اکر ایکی کسنه
بر حبلی بری بر طرفندن بری دخی بر طرفندن طوتوب جذب ایلسه لر و حبلی قرلسه
و ایکیسی دخی هلاك اولسه لر اکر ارقه لری اوزرینه دوشمشلر ایسه ایکیسنك دخی
دیتی هدردر زیرا هر برینك موتی کندو فعلنه وقوت نفسنه مضاف اولور
آخرك قوتنه مضاف اولمز وان علی وجههما فعلی عاقلة کل واحد دیة الآخر

اکر ایکیسی دخی یوزلری اوزرینه اوزرینه سقوطی هر برینك صاحبینك قوتی جذبی
ایله در وان اختلف فدیة من علی وجهه علی عاقلة من علی ظهره اکر اختلاف اولسه
مثلا بری یوزی اوزرینه دوشوب بری ارقه سی اوزرینه دوشسه کمسنك عاقله سی
اوزرینه در وان قطع آخر الحبل فدیتهما علی عاقلته بونلر حبلی تجاذب ایدرکن آخر کسنه
حبلی قطع ایلسه وایکیسی دخی فوت اولسه ایکیسنك دیتی قطع ایدن کمسنك عاقله سی
اوزرینه در وان ساق دابة فوقع سرجها او غیره من ادواتها علی انسان فمات ضمن
برکسنه بر دابه سوق ایلسه اول دابه نك اکری وغیری شی که دابه نك ادواتندن بر انسان
اوزرینه واقع اولسه وفوت اولسه سائق دابه اولان ضامن اولور وکذا قائد قطار
منه انسانا والنفس علی عاقلته والمال فی ماله یعنی ضامن اولور قائد قطار
اول قطاردن بر دوه بر انسانی باصه ضمان نفس قائد قطارك عاقله سی اوزرینه در
ضمان مال کندو مالندندر وان کان مع القائد سائق فالضمان علیهما اکر قائد ایله
سائق معا اولسه لر ضمان ایکیسنك اوزرلرینه در فان ربط بعیر علی قطار بغیر علم
قائده فعطب انسان ضمن عاقلة القائد الدیة ورجعوا بها علی عاقلة الرابط اکر
بر دوه بر قطار دوه یه قائدك علم وخبری یوغیکن ربط اولنسه واول ربط اولان
بعیر سببیله بر انسان هلاك اولسه قائدك عاقله سی دیتنه ضامن اولورلر اندن
صکره ربط ایدن کسنه نك عاقله سی اول دیت ایله رجوع ایلرلر ومن ارسل بهیمة او کلبا
وساقه ضمن ما اصاب فی فوره وفی الطیر لا یضمن وان ساقه برکسنه بهیمه ویاخود
کلبی ارسال ایلسه وکندوسی دوروب عقبنجه سوق ایلسه ضامن اولور رسول شیئی که
فوری اصابت ایلیه فوره فتح فا وسکون واو ایله ارسالده یمین وشماله میل ایلمامکدر
طیر ارسالنده ضامن اولماز اکر سوق ایلمش ایسه ده وکذا فی الدابة والکلب اذا لم یسق
او انفلتت بنفسها لیلا او نهارا فاصابت مالا او نفسا ویته ضامن اولمز دابه ده
اولان وکلبده دخی سوق اولنمسه ویاخود اول دابه قیدندن بوشانسه لیلا ونهارا
بنفسها یوروسه ویاخود نفسه اصابت ایلسه ضامن اولمز انفلتت الشیء ای خلص من
قید من غیر صاحبه دیمکدر ومن ضرب دابة علیها راکبها او نخسها فنفحت او ضربت
بیدها احدا او نفرت فصدمته فمات ضمن هو لا الراکب ان فعل ذلك حال السیر
برکسنه صاحبی اوزرینده ایکن بر دابه اورسه ویاخود بر اغاج ایله دابه طعن ایلسه یوقرده
دیدیکی ظاهر بو محلده نخس دیدیکی مراد دکمکدر ودوتسه وقیچ ایاغنك طرناغنك
اوجیله اورسه ویا اوکی ایاغیله برکسنه ضرب ایلسه ویا ضربندن ویادر تکمندن اورکوب
کندو برکسنه یه اورسه اول کسنه فوت اولسه ضارب ویا نخس ضامن اولور راکب ضامن
اولمز اکر صاحب ضرب ویا نخس حال سیرده اولورسه زیرا بو فعل دابه ضاربه ویا ناخسه

اضافت ایتدیکی اولور کانه کندو یدیله اتلمشدر بو تقدیرجه نسبتدن متعدی اولوب راکب
متعدی دکلدر پس لعدی تفریعی ضارب ویا ناخس جانبنه مترجح اولور وان اوقفها
لا فی ملکه فعلیهما اکر راکب دابه‌یی ایقاف ایلیه ملکنده اولمیوب طریقده اولورسه ضمان
مناصفة اوزرینه در لا فی ملکه قیدی اکر ملکنده ایقاف ایلیه راکب ضامن اولمز وان
نفحت الناخس فهو هدر اکر دابه ناخسی تپه ایلیه یعنی قیچ ایاغنک طرناغنک اوجیله
اوروب هلاک اولسه دمی هدردر زیرا کندو نفسنه جانی اولمش اولدی وان القت الراکب
فضمان علی الناخس اکر ناخس دابه طعن ایلدکده راکبی القا ایلسه وفوت اولسه
راکبک ضمانی ناخس اوزرینه در اما راکبک اذنیله اتلمش ایسه اول فعل راکبک فعلی کبیدر
ناخس برشیئه ضامن اولمز اصح روایتده لکن لو وطئت احدا فی فورها بعد النخس باذنه
فدیته علیهما ولا یرجع علی الناخس علی الراکب فی الاصح لکن دابه برکسنه‌یی اذنیله نخس دن
صکره فوری باصسه وهلاک ایلسه دیتی راکب ایله ناخس اوزرینه در واصح روایتده
ناخس راکب اوزرینه رجوع ایتمز کالو امر صبیا یستمسک علی دابة یسیر بها فوطئت
انسانا فمات لا یرجع عاقلة الصبی بما غرموا من الدیة علی الامر نته کم برکسنه برصبی‌یه
دابه دورتوب سیر ایتدرمکه امر ایلسه واول دابه برانسانی باصوب هلاک ایلسه ضمان
صبی‌نک عاقله‌سی اوزرینه در وصبی‌نک عاقله‌سی دیتدن چکدکلری غرامتی امر اوزرینه
رجوع ایلمز وکذا الوفاء ولا الصبی سلاحا فقتل به احدا وبونه مرور ایدن مسئله کبیدر اکر بر
کمسنه برصبی‌یه سلاح ویرسه وصبی اول سلاح ایله برکمسنه‌یی قتل ایلسه ضمان صبی‌نک عاقله‌سی
اوزرینه در وعاقله دخی ویردکلری غرامتی ایله صبی‌یه سلاح ویرن اوزرینه رجوع ایلمز وکذا
الحکم فی نخسها ومعها قائدا وسائق بونه علاوه رجوعا حکم مرور ایدن مسئله کبیدر
دابه نخس ده داول دابه ایله قائد ویا سائق اولسه ضمان ناخس اوزرینه در وان نخسها
شیء منصوب فی الطریق فالضمان علی من نصبه اکر طریقده نصب اولنمش برشیء دابه نخس
ایلسه ضمان اول شیئی نصب ایدنک اوزرینه در زیرا اول ناصب اولانکسه متعدیدر
طریقی مشغول ایلدی جنایت اکا اضافت اولنور کانه کندو فعلی ایله ایلمشدر ولا
فرق بین کون الناخس صبیا او بالغا ناخس صبی ویا بالغ اولمسی بیننده اصلا فرق
یوقدر زیرا صبی بالغ کبی افعالی ایله مواخذ اولنور ضمان صبی‌نک مالندن اولنور
وان کان عبدا فالضمان فی رقبته اکر ناخس عبد اولورسه ضمان عبدک رقبه‌سنده اولور
مولاسی ویا عبدی ویرور ویا فدی وجمیع مسائل هذا الفصل وما قبله ان کان
الهالک آدمیا فالدیة علی العاقلة وان کان غیره فالضمان فی مال الجانی شو فصلک
جمیع مسائلی وبو فصلده اولان مسائلک جمله‌سی اکر هالک ادمی اولورسه دیت عاقله

اوزرینه در واکر هالک اولان آدمی حیوان غیری ایسه ضمان جانی‌نک مالندندر ومن
فقاء عین شاة قصاب ضمن ما نقصها برکسنه برقصابک قیوننک کوزینی چیقارسه
شاتدن نقصان ایلدوکی شیئه ضامن اولور زیرا مقصود اولان لحمدر انجق اعتبار اولان
نقصاندر وفی عین الفرس والبغل والحمار او بعیر الجزار او بقرة ربع القیمة فرس
ویا بغل ویا حمار ویا قصابک بعیر دوه‌سی ویا بقرنک عیننده ربع قیمت واردر زیرا
روایت اولنمشدر که نبی علیه السلام عین دابه‌ده ربع قیمت قضا اولنمشدر وعمر دخی ربع قیمت
قضا ایلمشدر **فصل** والجنایة علیه بو باب رقیقک جنایتی وکندو اوزرینه
اولان جنایتک احکامی بیاننده در جنایات المملوک لا توجب الا دفعا واحدا لو محلا
للدفع مملوکک جنایتی چوق اولسه مولاسی اوزرینه واجب اولماز الا برکره دفع ایلمک
واجب اولور اکر دفعه محل ایسه یعنی اسباب عرضه تدبیر وکتابت وام ولد کبی
بونلردن برشیء منعقد اولمامش ایسه ولا قیمة واحدة لو غیر محله اکر عبد جانی دفعه غیر محل
ایسه ذکر اولنان شیلر اجون انجق قیمت واحده ایجاب ایدر فلو جنی خطا فان شاء
مولاه دفعه بها ویملکه ولیها وان شاء فداه بارشها حالا اکر عبد خطا جنایت ایلسه اکر دیلر
مولاسی اول عبدی جنایتی مقابله‌سنده دفع ایدر وولی جنایته تملیک ایدر ویا ولی
جنایت اول عبدی مالک اولور ومولاسی دیلرسه ارشی اجون فدا ایدر وبو عبدی خلاص ایلر
یعنی فی الحال تأجیل یوقدر فان مات السید قبل ان یختار شیئا بطل حق المجنی علیه
اکر عبد جانی مولاسی دفع وفدادن برشیئی اختیار ایلمزدن مقدم فوت اولسه مجنی
علیه‌یک حقی باطل اولور وان بعدما اختار الفدا لا یبطل مولاسی عبدی اجون
فداء اختیار ایلدکدن صکره فوت اولسه مجنی علیه‌یک حقی باطل اولماز وان فداه فجنی
فالحکم کذلک اکر عبد جانی اجون مولاسی فدا ایلسه تکرار جنایت ایلسه بیل بدی حکم
دیلرسه دفع ایدر دیلرسه فدا ایدر وان جنا جنایتین دفعه بهما فیقتسمانه بنسبة
حقوقهما او فداه بارشهما اکر عبد ایکی جنایت ایلسه مولاسی عبدی ولی جنایته
دفع ایدر حقوقلری نسبتی اوزره تقسیم ایدر ویا مولاسی ایکی جنایتک ارشی مقابله‌سنده
فدا ایدر فان باعه او وهبه او اعتقه او دبره او استولدها غیر عالم بها ضمن الاقل من قیمته
ومن ارشه اکر مولا عبد جانی‌یی بیع ایلسه ویا خود هبه ویا اعتاق ویا مدبر ویا استیلاد
ایلسه اما جنایته عالم اولمدوغی حالده ایسه اول عبد جانینک قیمتندن وارشندن اقلنه ضامن
اولور وان عالما بها ضمن الارش جنایته عالم اولدقدن صکره ایسه ارشنه ضامن اولور
کالو علق عتقه بقتل زید او رمیه او شجه ففعل عبدک عتقنی زیدک قتلنه ویا رمینه

وبا شجنه يعني بانني بارمغه تعليق ايلدوكي عبد دخي بو فعللري اشلسه مولايه
ارشندن ضامن اولور وان قطع عبد يد حر عمدا فدفع اليه فاعتقه فسري فالعبد صلح
بالجناية اكر بر عبد بر حركنيدني قطع ايلسه مولايه عبدي مقطوع يد اولان كمسنه يه
دفع ايلسه ومقطوع اليد اولان دخي عبدي اعتاق ايلسه وقطع نفسه سرايت ايلسه
فوت اولسه بس امدي عبد جنايت مقابلسنده صلح در وان لم يكن اعتقه يرد على
سيده فيقاد او يعفي اكر عبدي مقطوع اليد اولان كمسنه اعتاق ايلامش اولسيدي
سيدنه رد اولنوب قصاص اولنوردي ويا عفو اولنوردي وكذا لو كان القاطع
حرا فصالح المقطوع على عبد ودفعه اليه فان اعتقه ثم سري فهو صلح بهاية مرور
ايدن مسئله كبيدر اكر قاطع اولان حر اولسه مقطوع اليد اولان ايله بر عبد اوزرينه صلح
ايلسه لر وعبدي مقطوع اليه دفع ايلسه اكر مقطوع اليد عبدي اعتاق ايلسه اندن
قطعه سرايت ايدوب فوت اولسه اول عبد جنايت مقابلسنده صلح در وان لم يعتقه
فسري رد ما قيد اكر مقطوع اليه ويرلكدن صكره اعتاق ايلمسه دفع سرايت ايدوب
فوت اولسه اول عبد قاطعه رد اولنور قاطع اولان كمسنه قصاص اولنور وان جني
مأذون مديون خطاء فاعتقه غير عالم بها ضمن رب الدين الاقل من قيمته
ومن دينه وللولي الجناية الاقل من قيمته ومن ارشها اكر عبد مأذون ومديون خطاء
جنايت ايلسه ومولايه جنايتنه عالم اولمدوغي حالده عبدي اعتاق ايلسه عبدك
مولايه دين صاحبنه قيمت ودينندن اقلي قنقيسي ايسه اكا ضامن اولور وولي
جنايته دخي قيمتندن وجنايتك ارشندن اقلنه ضامن اولور ولو ولدت مأذونة
مديونة ولدا يباع معها في دينها اكر جاريه مديونة ومأذونه بر ولد كتورسه يعني اول
ولد اناسيه ايله بيع اولنور دينى ايچون ولو جنت لا يدفع في جنايتها اكر جاريه جنايت
ايلسه وطوغرسه جنايتي مقابلسنده ولدي ويرلمز ودين ايله جنايت مقابلسنده
فرق بودركه دين جاريه نك رقبه سنه متعلقدر ودين بر وصفا حكمي در ولده سرايت ايدر
زيرا اصلده ثابتدر اولان صفات شرعيه سرايت ايدر مالك ورق وحريت كبي جنايت
بونك خلافيدر ولو اقر رجل ان زيدا حرر عبده فقتل ذلك العبد ولي المقر خطاء
فلا شي له بر رجل اقرار ايلسه كه تحقيقا زيد عبدني اعتاق ايلدي ومذكور عبد معتق
مقرك وليسني خطاء قتل ايلسه اول مقره ايچون برشي يوقدر اول مقر زعم ايلديكه مولايه
اول عبدي اعتاق ايلديكي معترف اقراريني بواولديكه عبدك جنايتي مولايه عبد دفع ايتلكه

ويا ارش

وبا ارشني فدايه مستحق وكلاهما راجع عاقله سي اوزرينه ديتي مستحقدر زيرا هر دو زعم ايدن
كمسنه كندو نفسي حقنده تصديق اولنور بس امدي بو تقديرجه دفع وفدا ساقط اولور
اما زاعمك عاقله سي اوزرينه ديت دعواسيه تصديق اولنماز الا حجت ايله اولور اول حجت
ديه ديكي بعد الجناية عبدك عتقنك خبر يدر وان قال معتق قتلت اخا زيد قبل
عتقي وقال زيد بل بعده فالقول للمعتق اكر معتق اولان عبد زيدك قرنداشني
معتق اولمزدن مقدم قتل ايلدم ديسه وزيد بلكه اعتاقدن صكره قتل ايلدك ديسه
قول معتقكدر زيرا ضمان منكر در بونك مثالي بر كمسنه ديديكه بن خاتونمه طلاق
ويردم ايدي لكن اول وقت صبي ايدم واو يغزي بيع ايلدم لكن اول وقت مجنون
مجنون ايدم ديسه حال بوكه جنوني دخي معروف اولسه قول صبي ومجنون ايدم دين
كمسنه نكدر بو دخي بويله در وان قال المولي لامة اعتقها قطعت يدك قبل العتق
وقالت بل بعده فالقول لها اكر مولا اعتاق ايلدوكي جاريه يه ديسه كه سنك يدوكي
قبل العتق قطع ايلدم وجاريه ديسه كه بعد العتق قطع ايلدك بس امدي قول جاريه نكدر
زيرا مولا سبب ضمان اقرار ايدوب اندن صكره براءتني ادعي ايلدي وجاريه ايسه منكر قول
ايسه منكركدر وكذا الكلام فيما اخذ منها الا الجماع والغلة بو حكم بويله در هر شيده كه جاريه دن مولا ا
واصل اولور وهر شيء كه جاريه دن مولايه نائل اولور قول جاريه نكدر الا جماع ايله غلة ده
وكل بو ايكيسنده قول مولانكدر مثلا مولايه ديسه كه قبل العتاق جماع ايلدم وغله كي
قبل العتاق اخذ ايلدم جاريه بلكه بعد الاعتاق جماع ايلدك وبعد الاعتاق
يعني
اخذ ايلدك ديسه قول مولانكدر زيرا ظاهر حال حالته دفع اولمامسيدر ابو حنيفه قتنده
محمد لا يضمن الا شيا بعينه ويؤمر برده اليها امام محمد قتنده مولايه بعينه قائم اولان
شيئه ضامن اولمز بلكه اول شي جاريه يه امر اولنور مثلا مولايه بعينه اخذ ايلدوكي شي اقرار
ايلسه واول اقرار ايلدوكي شي بعينه قائم اولسه جاريه يه رد اولنمق امر اولنور ولو امر عبد
محجور اصبي صبيا تقتيل زيد فقتله فالدية على عاقلة القاتل ورجعوا على العبد
بعد العتق الا على الصبي الامر اكر بر عبد محجور ويا بر صبي زيدي قتل ايلدوب امر ايلسه
واول صبي دخي زيدي قتل ايلسه ديت قاتلك عاقله سي اوزرينه در غرامه چكن عاقله
عبدك عتقندن صكره عبد اوزرينه رجوع ايدر اما صبي امرك اوزرينه رجوع ايلماز
وصبينك عمدي وخطاسي برابردر وعبد محجور وصبي قولله ري ايله مواخذ اولنماز زيرا
شرع شريف اعتبار ايلامشدر وعبدك قولي حق مولي حقنده عدم اعتباري اولدوغي ايچون
بعد الاعتاق عبد اوزرينه رجوع اولنور اما صبي امر اوزرينه رجوع اولنماز زيرا اهليتده

قاصردر ولو كان مأمور العبد مثله دفع الى القاتل او فداه ان كان خطاء او المامور صغيرا
ولا يرجع على الامر في الحال ويجب ان يرجع عليه بعد عتقه بالاقل من قيمته ومن الفداء اكر عبد
محجور مثلا اولان عبد محجوره قتل ايچون امر ايليسه مولاسي قاتلى دفع ايدر ويا فدا ايدر اكر
خطا ايسه ويا مأمور اولان عبد صغير ايچون اولسه سيدى آمر اوزرينه في الحال رجوع ايده مز
زيرا امر قولدر وقول المحجور اعتبار اولنمز واجب اولور كه عتقندن صكره قيمتي وفدادن اقلى ايله
عبد امرك اوزرينه رجوع ايليه زيرا مانع زائل اولديكه اول احق اولدر وان كان عمدا والمامور
كبيرا اقتص اكر قتل عمدا اولسه مأمور اولان كبير اولسه قصاص اولنور زيرا قصاص عبد
ايله حر بيننده جاريدر وان قتل عبد حرين لكل منهما وليان فعفا احد ولي كل منهما
دفع نصفه الى الاخرين او فدى بدية لهما اكر بر عبد ايكى حر قتل ايليسه ومقتول اولان ايكى حرك
هر برينك ايكى وليسي اولسه واول ايكى مقتولك وليلري دورت وليلرينك ايكيسى عفو ايليسه
اول عبدك سيدى مختاردر ويلرسه عبدك ديت كاملا اولا ايكيسى ايچون فدا ايدر زيرا ايكى
وليّنك عفو ايلمه جملهسي حقندن قصاص ساقط لوديني ساكي اونلرك نصيبى مال ايله
منقلب ولديكه اول ديت كامله در عفو اتميانلر فدا ايدر وان قتل احدهما عمدا والاخر
خطاء فعفا احد وليي العمد فدى بدية لوليي الخطا وبنصفها لاحد العمد او دفع اليهم
تقسيمونه اثلاثا عدلا اكر عبد قتل ايلديكى ايكى حرك برينى عمدا قتل ايليسه وبر اخرينى
خطاء قتل ايليسه وعمدا قتل ايلديكى ايكى وليسنك بري عفو ايليسه عفو عبدك
سيدى ديت كامله خطاء مقتولك وليلرينه فدا ايدر ونصف ديتي دخى عمدا
مقتولك وليسنك برينه فدا ايدر وقاتل اولان عبدي وليلره دفع ايدوب
اثلاثا عدلا تقسيم ايدرلر ابو حنيفه قتنده اوچ بلوك اولور ايكى بلوكى خطا مقتول
اولانك وليلرينه تقسيم وبريلور كه عمدا قتل اولانك وليسنك برينه وبريلور وعندهما
ارباعا منازعه امامين قتنده بطريق المنازعه ارباعا تقسيم اولنور وان قتل
عبد لاثنين قريبا لهما فعفا احدهما بطل الكل ايكى كسنهنك مشترك بر عبدي اول
ايكى افندينك قريبني قتل ايليسه مثلا ايكسنك ازغلني ويا خود ايكسنك قرنداشني
قتل ايليسه وايكيسنك بري عفو ايليسه جملهسي باطل اولور ابو حنيفه قتنده وغير عافي
اولان دخى بر شيئه مستحق اولماز وقالا يدفع العافي نصف نصيبه الى الاخر او يفديه بربع الدية
وقيل محمد مع الامام امامين ديديلر كه عفو ايدن كسنه كندو نصيبنك نصفني اخرى يعني
غير عافيه دفع ايدر ويا ربع ديت مقابلهسنده فدا ايدر دو ديديلر كه امام محمد امام اعظم ايله بيلهدر

يعني

يعني كلسي باطل اولمسنده بيلهدر فصل مصنف وقتاكه عبدك جنايتي
احكامندن فارغ اولدلرسه عبد اوزرينه اولان جنايتك احكامنه شروع ايلدي دية العبد
قيمته فان كان قدر دية الحر او اكثر نقصت عن دية الحر عشرة دراهم عبدك ديتي قيمتي مقدارندر
اكر عبدك قيمتي حرك ديتي مقداري ويا خود دخى اكثر اولورسه ديت حركه اون بيك درهمدر
اندن اون درهم نقص اولنور
اشعار ايچون اون
درهم نقص اولنور وكذا لو كانت قيمة الامة كدية الحرة واكثر عبدده نقص اولنديغى
كبي امده دخى اون درهم نقص اولنور اكر امه نك قيمتي حرك ديتي كبي ايسه ويا خود دخى اكثر
ايسه ابو يوسف وشافعي قتنده بالغة ما بلغت واجب اولور وفي الغصب تجب القيمة
بالغة ما بلغت غصبده عبدك قيمتي بالغة ما بلغت واجب اولور اجماعا بر كسنه بر احرك
يوز دينار قيمتلى عبدني غصب ايليسه ويدنده هلاك اولسه اول كسنهيه يوز دينار لازم
اولور زيرا غصبده اعتبار اولان ماليتدر ادميت دكلدر وما قدر من دية الحر قدر من
قيمة الرقيق شول شيكه حرك ديتندن تقدير اولنور عبدك قيمتندن دخى اولمقله تقدير
اولنور زيرا قيمت رقيق ديت حركبيدر ففي يده نصف قيمته ولا يزاد على خمسة الاف عبدك
قطع يدنده قيمتنك نصفي واجب اولور نتهكم حرك قطع يدنده نصف ديت واجب
اولدوغي رقيقك قيمتي حرك ديتي مقداري اولديغي نصف قيمتي بش بيك درهمدر
زياده قلنماز الا بش درهم نقص اولنور مصنفك الا خمسة قولي قدر من قيمة الرقيق
قولندن استثنادر ومن قطع يد عبد عمدا فاعتق فسرى اقتص منه ان كان وارثه
سيده فقط والا فلا بر كسنه بر عبدك عمدا يدني قطع ايليسه وسيدي عبدي اعتاق
ايليسه وقطع سرايت ايدوب عبد فوت اولسه اول قطع ايچون قاطع اولان كسنه قصاص
اولنور اكر وارثي بر فرد اولميوب انجق سيدي ايسه اكر سيددن غيري بر وارث
دخى اولور قصاص اولنماز وعند محمد لا قصاص اصلا وعليه ارش اليد وما نقصه الى
حين العتق امام محمد قتنده اكر يا الكز سيدي وارث اولسون وكرك غيري معا
وارث اولسون اصلا قصاص يوقدر قاطع يد اوزرينه يدك ارشي وحين عتقه دكين
نقص اولان شيئك ارشي لازمدر وبر صيغي دخى بو بلجه دركه قاطعك اوزرينه يدك
ارشي في الحال لازمدر ونقص ايلديكى شي عتقه دكين توقف اولنور ومن قال لعبديه
احدكما حر فشجا واحد بينه احدهما فارشهما له بر كسنه ايكى قولنه ايكيكوزدن بريكوز حردر
ديسه بيان ايلمزدن مقدم شج اولنسه لر يعني باشلري يارلسه بعده قتفيسي ايدوكين
بيان ايلسه ايكيسنك دخى ارشي مولا ايچوندر وان قتل فلم دية حر وقيمة عبد ان كان

القاتل واحدا اكر قبل التعيين قتل اولنسه لر انلرده حكم احدهمانك عتقني نشا ايلسه
بر حرك ديتي و بر عبدك قيمتي مولايه ايچوندر اكر قاتل بر اولورسه وان قتل كلا واحدا
قيمة العبدين اكر بو ايكيسنك هر بيريني بر آدم قتل ايلسه ايكي عبدك قيمتي لازم كلور
زيرا منفيين كلدر كه قنغيسي حري قتل ايلدي و قنغيسي عبدي قتل ايلدي ايكيسي في
منكر دريس اموي ايكيسنك اوزرينه قيمتلري لازم كلور ومن فقاء عيني
عبد فان شاء سيده دفعه اليه واخذ قيمته او امسكه ولاشيء له وعندهما ان
امسكه فله ان يضمنه نقصانه اكر بر كمسنه بر عبدك ايكي كوزيني چيقارسه عبدك سيدي
ديلرسه عبدي جاني اولان كمسنه به ويروب قيمتني اخذ ايلر و ياخود عبدي امساك
ايدر اما مولا ايچون بر شي يوقدر ابو حنيفه قتنده واما امامين قتنده اكر عبدي امساك
ايدرسه مولا ايچون عبدك نقصاني جانيدن تضمين ايتدرمك ولودر فصل
مطلب
وان جني مدبر او ام ولد ضمن السيد الاقل من القيمة ومن الارش اكر مدبر وياخود ام
ولد جنايت ايلسه سيدي قيمت وارشندن اقلنه ضامن اولور فان جنيا اخري
شارك ولي الثانية ولي الاولى في القيمة ان دفعت اليه بقضاء والا فان شاء اتبع ولي
الاولى وان شاء اتبع المولى اكر مدبر ويا ام ولد بر اخر جنايت دخي ايلسه ابو حنيفه قتنده
ولي الثانيه ولي اولي قيمتده شريك اولورلر اكر ارش جنايت ولي اولايه قضاء قاضي ايله
دفع اولنمش ايسه واكر دفع اولنمامش ايسه ولي ثانيه ديلرسه ولي اولايه اتباع ايدر ديلرسه
جانينك مولاسنه اتباع ايدر وعندهما يتبع ولي الاولى بكل حال اما امامين قتنده ولي
جنايت ثانيه هر حالده ولي جنايت اولايه اتباع ايدر مولا اولي به قيمتي كرك قضاء
قاضي ايله دفع ايلسون كرك رضا ايله دفع ايلسون برابردر مولا اوزرينه بر شي لازم كلماز
وان اعتق المولى المدبر وقد جني جنايات لا يلزمه الا قيمة واحدة اكر مولي مدبريني
اعتاق ايلسه حال بو كه اول عبد مدبر نيچه جنايات اشلسه مولي اوزرينه لازم كلماز
الا قيمت واحده لازم كلور وان اقر المدبر بجناية خطاء لا يلزمه شيء في الحال ولا
بعد عتقه اكر عبد مدبر خطاء بر جنايت اقرار ايلسه اول عبد مدبره في الحال ولا بعد
عتق بر شي لازم كلماز عبدك خطاء جنايتنك موجبي كندو اوزرينه اولميوب مولاسي
اوزرينه در اقراري نافذ اولماز اما عمدا جنايتنه اقراري بونك خلافنه ملابسدر
عمده ده نفسي اوزرينه نافذ اولور فصل غصب العبد والصبي والمدبر
مطلب
والجناية في ذلك بو باب عبد وصبينك ومدبرك غصبي ومغصوب جنايتك

احكام

احكامي بيانندهدر ولو قطع سيد يد عبده فغصب فمات من القطع ضمن الغاصب
ضمن قيمته مقطوعا اكر بر كمسنه عبدك يديني قطع ايلسه بعد القطع عبد غصب اولنسه
وبيد غاصبده ايكن اول قطعدن فوت اولسه غاصب اول كمسنه مقطوعا اول
عبدك قيمتنه ضامن اولور وان قطع سيده يده عند الغاصب فمات برئ الغاصب
اكر سيدي عبدك يديني غاصبده ايكن قطع ايلسه غاصب ضمانندن بري اولور ولو
غصب محجور محجورا مثله فمات بيده ضمن اكر بر عبد محجور بر عبد محجوري غصب ايلسه
ومغصوب يد غاصبده فوت اولسه ضامن اولور زيرا محجور عليه افعالي ايله
مؤاخذ اولنور اكر غصب بينه ايله ثابت اولسه في الحال بيع اولنور اقوالي بوكا
مخالفدر اكر غصبه اقرار ايلسه بيع اولنماز بلكه بعد العتق مؤاخذ اولنور ولو غصب
مدبرا فجني عند غاصبه ثم ان سيده او بالعكس ضمن سيده قيمته لهما بر كمسنه بر عبد مدبري
غصب ايلسه و غاصب قتنده جنايت ايلسه ويا عكسي اولنسه يعني اول سيدي
قتنده جنايت ايلسه اول عبد مدبرك سيدي قيمتني ولي جنايتك ايكيسنه ضامن
اولور ورجع بنصفها على الغاصب ودفعه الى رب الاولى في الصورة الاولى
ثم رجع به ثانيا عليه سيد نصف قيمتيله غاصب اوزرينه رجوع ايدر ونصف قيمتني
الدفعدن مقدم صورة اولي ده جنايت اولي صاحبنه دفع ايدر وسيد بنه ثانيا غاصب
اوزرينه رجوع ايدر زيرا جنايت اولي جمله قيمتنه حقدر زيرا ابتدا جنايت ايلدكده
انك حقنده بر احد مزاحم دكل ايدي حقي ناقص اولميسي ثانينك مزاحمي اعتباريله در زيرا
غاصبك يدنده ايكي بلا مزاحم جنايت واقع اولنجي قيمتي غاصبك اوزرينه لازم كلمكله
تكميل ايچون ثانيا رجوع ايدر وعند محمد لا يدفعه ولا يرجع ثانيا امام محمد قتنده
غاصبدن الدوغي شيئي ولي جنايت اولي يه دفع ايلمز ثانيا غاصب اوزرينه رجوع ايلماز
وفي الصورة الثانية يدفعه ولا يرجع ثانيا بالاجماع وصورة ثانيده يعني ابتدا سيدك
يانندا جنايت ايلدكده سيدي غاصبه رجوع ايدوب اخذ ايلدوكي شيئي ولي جنايت اولي يه
دفع ايدر اما ثانيا رجوع ايلماز بالاجماع زيرا جنايت اولي قتنده اولمشدر والقن
في الفصلين كالمدبر الا انه يدفعه وفي المدبر يدفع القيمة قن ايكي فصلده دخي يعني مقدم
غاصب قتنده بعده سيد قتنده جنايت ايلديه وياخود اول سيد قتنده جنايت
ايدوب بعده غاصب قتنده جنايت ايلدوكي صورتده مدبر كبيدر الا بو قدر وار در كه قني
جنايت ايلدكده ولي جنايته دفع ايدر اما مدبرده قيمتني دفع ايدر وحكم تكرار الرجوع

والدفع كما في المدبر اختلافا واتفاقا تكرار رجوع ورفعك حكمي اختلافا واتفاقا
مدبرده اولان حكم كبيدر ولو غصب رجل مدبرا مرتين فمن عنده في كل منهما عند سبع قيمته
لهما ورجع بها على الغاصب ودفع نصفها الى ولي الاولى ويرجع به عليه ثانيا اتفاقا
وقيل فيه خلاف محمد اكر بر رجل بر كمسنه نك مدبر قولني ايكي دفعه غصب ايليه مثلا بر
دفعه غصب ايلدي غاصب قتله جنايت ايلدي سيدينه رد ايلدي تكرار غصب
اولندي ينه غاصب قتله جنايت ايلدي بو تقديرجه سيدي اول عبد مدبرك قيمتني
ولي جنايتاره غرامت چكر وچكدوكي غرامت ايله غاصب اوزرينه رجوع ايدر وغاصبدن
الدوغي نصف قيمتي ولي اولي يه دفع ايدر والدوغي شيئي سببيله غاصبك اوزرينه
اتفاق اوزره ثانيا رجوع ايدر وديلديكه امام محمدك بونده خلافي واردر ومن غصب صبيا
حرا فمات فجأة او بحمى فلا شيء عليه بر كمسنه بر حر صبيي غصب ايليه وغاصبك
يدنده فجأة ويا حمادن فوت اولسه غاصب اوزرينه برشي لازم كلمزدر وان بصاعقة
او نهشة حية فعلى عاقلته ديته اكر صاعقه ضرب ويا خود يلان صوقمقدن فوت اولسه
غاصبك عاقله سي اوزرينه صبينك ديتي لازمدر ولو قتل صبي عبدا مودعا عنده ضمن
عاقلته اكر بر صبي كندو قتله مودع اولان يعني امانت اولان بر عبدي قتل ايليه صبينك
عاقله سي عبدك بهاسنه ضامن اولور وان اكل طعاما او تلف مالا اودع عنده فلا ضمان
خلافا لابي يوسف اكر صبي طعامي اكل ايليه ويا كندو قتله وديعت قونيلان مالي
اتلاف ايليه ضمان لازم كلمز ابو حنيفه ومحمد قتلنده لكن ابو يوسف قتلنده ضامن اولور
ولو اودع عنده عبد محجور مال فاستهلكه ضمن بعد العتق لا في الحال خلافا له اكر بر عبد
محجورك قتلنده مال امانت قونلسه واول عبد اول مالي استهلاك ايليه بعد العتق
ضامن اولور في الحال ضامن اولمز ابو يوسف خلافا ايدر انك قتلنده في الحال
ضمان لازم كلور والاقراض والاعارة كالايداع فيهما اقراض واعاره صبي عبد محجور
حقلرنده ايداع كبيدر يعني امانت كبيدر والمراد بالصبي العاقل وفي غير العاقل يضمن
المال ايضا بالاتفاق كما يضمن العاقل ايضا مالا اتلفه بلا ايداع ونحوه صبي ايله
مراد صبي عاقلدر كما فيه سطور دركه اما مدرك اختلافده صبي عاقلدر وغير
عاقل اولان صبي بالاتفاق ماله ضامن اولور عاقل صبي شول مالكه ايداع واعاره واقراض
اولنميه اول مالي اتلاف ايلديكن ضامن اولور زيرا صبي غير عاقلك فعلي هدردر صبي عاقلي
اولمز [illegible] اما فعلي معتبردر

باب

بو باب قسامه نك احكامي بيانندهدر وقسامه

مطلب

لغتده

لغتده قسم معناسنه در مطلقا يمين دو شرعده يمين بايعددر اذا وجد ميت
في محلة به اثر القتل من جرح او خروج دم من اذنه او عينه او اثر خنق او ضرب
ولم يدر قاتله وادعى وليه قتله على اهلها او بعضهم ولا بينة له حلف خمسون رجلا
منهم يختارهم الولي بالله تعالى ما قتلناه ولا علمناه قاتلا ثم قضي على اهلها
بالدية يعني بر محلهده ميت بولنسه واول ميتده جرح ويا قولاق وعيندن
جروح دم كبي اثر قتل بولنسه ويا خنق يعني بوغمق ويا ضرب اثري اولسه اما قاتلي
بلنمسه وولي قاتل اهالي محله نك كليسي اوزرينه ميتك قتلني عمدا ويا خطا
ادعا ايليه ويا بعضنك اوزرينه ادعا ايليه حال بوكه اهالي محله دن ولي اختيار
ايلدوكي اللي آدمه يمين ويرور يعني الله تعالينك اسم شريفنه يمين ويريلور بز قتل
ايلمدك وقاتلني دخي بلميوز ديو اندن صكره اهالي محله يه ديت قضا اولنور حلف
خمسون بالله ما قتلناه ولا علمنا له قاتلا يعني حلف خمسون
حال كونهم قائلون هذا وعلى سبيل الحكاية عن الجميع اما
يمين ويررلركن هر برينه باشقه بالله ما قتلته وعلمت له قاتلا ديو يمين ويريلور
زيرا جائزدركه يالكز قتلي ايلمش اوله ويمين ايلدكم ما قتلناه يعني جملهمز قتل
ايلمدك ديو يمينه ايليه ابن عباسدن روايت اولنمشدركه حضرت رسول الله
زمان شريفلرنده خيبرده بر قتيل واقع اولدي نبي م اهل خيبره بر مكتوب كوندردلركه
بينكزده بر قتيل بولندي كم جرح ايلدي واولمشدر اظهار ايليكز ديو امر ايلدي
اندرجي مكتوبك جوابنده بونك مثلي بني اسرائيل زمانلرنده واقع اولمشدر حق سبحانه
وتعالى موسى م حكمني انزال ايلمش ايدي اكر سز دخي الله تعالى دن حكمي طلب
ايله ديو يازدليلر نبي م مكتوب كوندرور حق تعالى بكا كوستر ديكه سزدن اللي آدم
اختيار اولنوب يمين ويريله وبعده ديتي غرامه حكم سز ديو امر ايلدي ديو جواب [illegible] قوم
تحقيقا ناموس اكبر دخي ايله قضا ايلمرك ديديلر وما تم خلقه كالكبير خلقي تمام اولان
سقط دخي احكامده كبير كبيدر ولي يحلف الولي وان كان لوث ولي اهالي محله يي تحليف
ايلمز اكر علامت ويا تهمت ويا قرينه دخي اولورسه لوث ديديكي يا علامت اوله ويا خود
اول محله اهاليسي قتل ايلدوكنه قرينه اوله ويا ما بينلرنده عداوت اوله ديمكدر بوليله
اولدوغي تقديرجه ينه تحليف اولنمز فان نقص اهلها في الخمسين كررت اليمين الى ان تتم
اكر اهل محله اللي دن ناقص اولسه تمام اولنجه يمين مكرر اولور يعني تكرار يمين ويريلور
اللي آدمه يمين ويرمك ايله دعوي ممكن اولدوغي مرتبه تماميه واجبدر ومن نكل حبس

حتى يحلف بركسنه يمينيدن نكول ايليسه يمين ايدنجه حبس اولنور ومن قال منهم قتله
فلان استثنه في يمينه يمين ايدنلردن بريسي ديسه كه ابن فلان قتل ايلدي ديو بيلنمه
نكول ايلمه استثنا ايليسه مثلا بينه ايله بالله ما قتلت وما علمت له قاتلا غير فلان
ديسه زيرا مرادي بو قولي ايله كندو نفسندن خصومتي اسقاطدر بو قول مقبول اولمز بو قوده
ذكر اولنديغي اوزره تحليف اولنور وان ادعى الولي القتل على غيرهم سقطت عنهم
اكر ولي اهل محله دن غيري بر رجل اوزرينه قتلي ادعا ايليسه اهل محلله دن قسامه
ساقط اولور ولا تقبل شهادتهم على غيرهم خلافا لهما اهل محله نك شهادتي
اهل محله دن غيري كمسنه نك اوزرينه قبول اولنماز ابو حنيفه قتنده اما امامين
قتنده شهادتلري مقبولدر قبل الخصومة مع عزل اولدن وكيل بالخصومه نك شهادتي
كبي مثلا بر كمسنه بر كمسنه دن خصومته وكيل ايليسه عند الحاكم مخاصمه ايليسه بعده وكالتدن
عزل ايليسه انك شهادتي اول دعويده مقبول دكلدر اكر مخاصمه ايلمزدن مقدم
عزل اولنسه شهادتي مقبولدر وبر كمسنه شفعه طلب ايليسه بعده ترك ايليسه
بيعه انك شهادتي مقبول دكلدر اما شفعه طلب ايلمزدن مقدم شهادت
ايدرسه مقبولدر ولا على بعضهم لو ادعاه اجماعا واهل محله نك شهادتي بعضنك
اوزرينه مقبول دكلدر اكر ولي القتل اجماعا يعني جميعسندن ادعا ايليسه خلافا اهل
محله دن بعينه بر رجل اوزرينه ولي ادعا ايليسه واهل محله دن ايكي شاهد
شهادت ايليسه شهادتلري قبول اولنماز زيرا خصومت جميعسنك اوزرينه
قائمدر بو محلده اجماعا قوية ارشد ونبي احسن ايدي ووجود اكثر البدن
او نصفه مع الرأس كوجود كله بدنك اكثري نك موجود اولمسي ويا خود نصفي باشيله
موجود اولمسي كبيدر ولا قسامة على صبي ومجنون وامرأة وعبد صبي اوزرينه
ومجنون وخاتون اوزرينه قسامه يوقدر يمين قوليدر بونلر ايسه قول صحيحه اهل
دكلدر ولا قسامة ولا دية في ميت لا اثر به او يخرج الدم من انفه او فمه او دبره
او ذكره او وجد اقل من نصفه ولو مع الرأس او نصفه مشقوقا بالطول
قسامه وديت يوقدر شول ميت حقنده كه انده اثر قتل اولميه ويا بورنندن
واغزندن ودبرندن وذكرندن قان چيقمش اوله بونلر علامت قتل دكلدر اما
كوزندن وقولاغندن قان كلسه علامت ضرب شديده در كافتل حكم اولنور
ويا خود نصفندن اقل بولنسه اكر باشيله ميت اولورسه ويا خود نصفي بولونسه
اما طولا شق اولنمش اولسه بونلرك اوزرينه حكم كل ويرلماز زيرا بو ايكيسي

اكثر

اكثر اجزا دكلدر وان على دابة يسوقها رجل فالدية على عاقلته اكر قتيل دابه اوزرنده
بولنسه واول دابه بر رجل سوق ايليسه پس اول ديت سائقك عاقله سي اوزرينه در
وكذا لو كان يقودها او راكبها وان اجتمعوا فعليهم يعني حكم سوق ايدن كبيدر اكر دابه يي
ويا خود بنسه يعني عاقله لرا اوزرينه در اكر سايق وقايد وراكب جميع اولسه ديت بونلرك
اوزرينه در وان وجد على دابة بين قريتين فعلى اقربهما اكر بر دابه نك اوزرنده بر قتيل
اولسه وايكي قريه مابينندن بولنسه ديتي اقرب قريه اوزرينه در وان وجد في دار نفسه
فعلى عاقلته وعندهما لا شيء فيه اكر قتيل كندو دارنده بولنسه ديت قتيلك عاقله سي
اوزرينه در ورثه سي ايچون ابو حنيفه قتنده اما امام محمد قتنده بر شيء يوقدر وفتوى في
بونك اوزرينه در وان وجد في دار انسان فعليه القسامة وعلى عاقلته الدية اكر قتيل
بر كمسنه نك اوينده بولنسه قسامه صاحب دارك اوزرينه در ديت عاقله سي اوزرينه در
وان كانت العاقلة حضورا يدخلون في القسامة ايضا خلافا لابي يوسف والا كررت
عليه اكر عاقله حاضر ايسه قسامه يه داخل اولورلر ابو يوسف ايچون خلافي واردر
انك قتنده حاضر ايسه ده قسامه يه داخل اولمزلر اكر عاقله غايب اولورسه حاضر
دكل ايسه صاحب دار اوزرينه يمين تكرار اولنور الى ان واريخه والقسامة على الملاك
دون السكان وعند ابي يوسف على الجميع قسامه ملاك اوزرينه در يعني دارك
صاحبلري اوزرينه در يوخسه سكان اوزرينه دكلدر ابو حنيفه وامام محمد قتنده
وابو يوسف قتنده قسامه جمله سنك اوزرينه در وهي على اهل الخطة ولو بقي منهم واحد
قسامه اهل خطه اوزرينه يعني اصحاب املاك قديمه اوزرينه در حين فتحده امام بر
شهري فتح ايدوب بين الغانمين قسمت ايلدكده نصيبلري تخمين اولنان اوزرينه
اولمق دكلدر ابو حنيفه حضرتلرينك تعليلي عصرنده اهل كوفه نك عادتي مشاهده
ايلدوكيچوندر زيرا اهل كوفه نك محله لرينك تدبيري اهل خطه نك يدنده اولوب
تدبيرده مشتري مشارك اولمزلر ايدي ابو يوسف بو كا اعتبار ايلمامشدر وعنده
على المشتري ايضا ابو يوسف قتنده مشتريلر اوزرينه وان لم يبق من اهل الخطة احد فعلى
المشتري اهل خطه دن بر احد باقي قالمامش ايسه بالاجماع مشتريلر اوزرينه در وان بيعت
دار ولم يقبض فعلى البائع وعندهما على المشتري اكر بر دار بيع ايلسه اما مشتري قبض
ايلمدين ايچنده بر قتيل بولنسه ابو حنيفه قتنده بايعك عاقله سي اوزرينه در واما امامين
قتنده مشتري اوزرينه در وفي البيع بخيار يعتبر ذي اليد وعندهما على من يصير الملك له
قتنده
خيار ايله شرط اولان ملكده بيعده ديت ذي اليدك عاقله سي اوزرينه در ابو حنيفه

واما مين قتيل شول كسنه نك اوزرينه دركه ملك انك ايچوندر ولا تدي عاقلة ذي اليد
الا بحجة انها له ذي اليدك عاقله سي ديتي ويرمز الا حجت ايله ويررلركه اول ذي اليدك دردي
ناهر شهادت ايليه لر وان وجد في دار مشتركة سهامها مختلفة فالقسامة والدية على
الرؤس اكر قتيل سهاملري مختلف بر دار مشتركده بولنسه قسامه ودية رؤسي اوزرينه در
نصيبلرينك تفاوتي اعتبار اولنمز مثلا اوچ كسنه نك بيننده مشترك اولسه برينك حصه سي
نصف اعتبار وبرينك ثلث وبرينك سدسي اولسه نصيبلره اعتبار يوقدر وان وجد في سفينة
فعلى من فيها من الملاحين والركاب اكر قتيل سفينه ده بولنسه قسامه ودية سفينه ده
اولان ملاحين وركاب اوزرينه در ركاب ملاحيندن غيري يولجيلردر بو محلده مالك
وغيري برابردر وان وجد في محلة مسجد محلة فعلى اهلها اكر قتيل محله مسجدنده بولنسه
قسامه ودية اهل محله اوزرينه در وان بين قريتين فعلى اقربهما اكر قتيل ايكي قريه
بيننده بولنسه قسامه ودية اقرب قريه نك اهاليسي اوزرينه در وان في سوق
مملوك فعلى المالك اكر قتيل سوق مملوكده بولنسه قسامه ودية مالكي اوزرينه در ابو
حنيفه قده وامام محمد قده وعند ابي يوسف على السكان ابو يوسف قده سكان
اوزرينه در وفي غير مملوك كالشوارع على بيت المال غير مملوكده اولان اسواق شوارع يعني
طريق اعظم كبيدر بوننده بولنان قتيلك ديتي بيت المال اوزرينه در زيرا الغرم بالغنم
ايدكي محققدر وكذا ان وجد في المسجد الجامع اكر قتيل مسجد جامعده بولنسه ديت بيت
المال اوزرينه زيرا مسجد جامع عامه اوزرينه بر فرده مخصوص دكلدر وكذا ان وجد في السجن
اكر قتيل زندانده بولنسه ديتي بيت المال اوزرينه در ابو حنيفه وامام محمد قده وعند
ابي يوسف على اهل السجن ابو يوسف قده قسامه ودية اهل سجن اوزرينه در
وان وجد في برية ليس بقربها قرية يسمع منها الصوت فهو هدر اكر قتيل بر بريه ده بولنسه كه
اول بريه نك قربنده بر قريه اولمسه كه اول قريه دن صوت استماع اولنسه بو مقتول بردم
هدردر وكذا في وسط الفرات وسط فراتده بولنان قتيلك حكمي دخي ايدن مسئله
كبيدر وان محتبسا بالشط فعلى اقرب القرى منه اكر قتيل شاطئ النهرده محتبسا بولنسه
اقرب اولان قريه اهاليسي اوزرينه در زيرا شط انلرك اللرنده در اندن استسقا ايدرلر
ودابه لريني دخي صو ويررلر المره مخصوص اولمش اولور وان التقى قوم بالسيوف ثم
على قتيل فعلى اهل المحلة الا ان يدعي وليه على القوم او على معين منهم فتسقط عنهم
اكر بر قوم سيوف ايله محاربه ايليسه اندن صكره منكشف اولسه لر حاصل معني تفرق ايدوب
توضيع اجاعلرنده بر قتيل بولنسه قسامه ولايت اهل محله اوزرينه در الا اكركه قتيلك

وليسي اول قومك اوزرينه دعوي ايليه ويا خود اول قومدن بر معين كسنه نك اوزرينه
ادعا ايليه پس اندري بو تقديرجه اهل محله دن قسامه ودية ساقط اولور زيرا بو دعوي
اهل محله نك برائتي متضمن اولور ولا يثبت على القوم الا بحجة فان ذلك القوملر اوزرينه
ثابت اولماز الا حجت ايله ثابت اولور مجرد دعوي ايله حق ثابت اولماز لكن اهل محله دن
ساقط اولور زيرا ولي كندو نفسي اوزرينه حجت اولور ولو وجد في
بارض غير مملوكة فان في خباء فسطاط فعلى ربه والا فعلى الاقرب منه اكر قتيل غير مملوكه نك
بولنسه اكر   يا خود   بولنورسه صاحبنك اوزرينه در
والا قتيله   وياخود فسطاطده صاحبي خيمه سي اقربا ايسه انك اوزرينه در
يقال عسكر الرجل فهو معسكر والمواضع معسكر بفتح الكاف بو محلده مراد اعراب اكراددر
خبا خيمه در صو قدر فسطاط خيمه عظيمه در حاصل كلام خبا كوچك خيمه فسطاط
بيوك خيمه در وان كانوا قد قاتلوا عدوا   ولا دية اكر عدو ايله مقاتله
ايليه وبينلرنده قتيل بولنسه قسامه ودية يوقدر ظاهر دلالت ايدركه اول
كسنه عدونك مقتوليدر ودمي هدردر وان الارض مملوكة فالعسكر كالسكان
والقسامة على المالك لا عليهم خلافا لابي يوسف اكر عسكر نزول ايلدوكي ارض
مملوكه ايسه يعني اهل عسكر ساكنلر كبيدر قسامه ودية مالكي اوزرينه در عسكر
اوزرينه دكلدر ابو حنيفه وامام محمد قده اما ابو يوسف خلافا ايدوب ودية
مالكه وسكانه اوزرينه معا در ومن جرح في قبيلة ثم نقل الى اهله ولم يزل
ذا فراش حتى مات فالقسامة على القبيلة عند الامام وعند ابي يوسف لا شي فيه
بر كسنه بر قبيله ده مجروح اولسه اندن صكره اهلنه نقل اولنسه اما صاحب
فراش اولمقدن زائل اولمسه اول جرحدن فوت اولسه قسامه ودية اول قبيله نك
اوزرينه در امام اعظم قده وابو يوسف قده بر شي لازم كلمز زيرا قبيله ده
بولنان مادون القتل مادون النفس ايسه قسامه يوقدر ولو مع الجروح رجل
فمات في اهله فلا ضمان على الرجل عند ابي يوسف اكر مجروح ايله بر رجل اولسه واول
رجل مجروحي اهلنه كتورسه واهلي ياننده فوت اولسه رجل حاملك اوزرينه ضمان
لازم كلمز ابو يوسف قده وفي قياس قول الامام يضمن امام اعظمك قياسنده
رجل حامل ضامن اولور زيرا انك يدي محله منزله سنده در وانك يدنده جريحا
وجودي يعني موجود اولمسي محله ده صريحا وجودي كبيدر ولو ان رجلين كانا
في بيت فوجد احدهما مذبوحا ضمن الاخر ديته عند ابي يوسف خلافا لمحمد اكر تحقيق
ايكي رجل بر بيتده اولسه لر ايكسندن بري بوغزلنمش بولنسه مذبوحك ديتني
اخر ضامن اولور ابو يوسف قده امام محمد ايچون خلاف وارد انك قده كندو نفسين

قتل ایلمك احتمال ایلدوکی اخر قتل ایلمك احتمال ایله ضامن اولماز خصوصا شکن
ایله ضمان لازم کلماز ولو وجد القتیل في قریة لامراة کررت الیمین علیها وتدیها
عاقلتها اگر قتیل بر خاتونك قریه سنده بولنسه خاتونك اوزرینه یمین
مکرر اولور وخاتونك عاقله سی دیتنی ویرور ابو حنیفه قتنده قسامه نفی
تهمت ایچوندر خاتون ایسه تهمت متحققدر وعند ابی یوسف علی
عاقلتها القسامة ایضا ابو یوسف قتنده کلی قسامه دخی خاتونك عاقله سی
اوزرینه در زیرا قسامه اهل نصرت اوزرینه در وخاتون ایسه اهل نصرتدن دکلدر
صبی اولدی قال المتأخرون والمراة تدخل في التحمل مع العاقلة في هذه
المسئلة متأخرون دیدیلر که بو مسئله ده خاتون تحمل قسامه ده عاقله سی ایله
داخل اولور بو مسئله ده خاتونك تحمل قسامه مراد خلطا ونیك اختیاریدر واصح
اولان دخی بودر ودخی شول یرده که بنفسها قتلا مباشرت ایلمیه انده دخی داخل
اولور ولو وجد في ارض رجل في جنب قریة لیس صاحب الارض منها فهو علی صاحب
الارض والله اعلم اگر بر قریه نك مابیننده بر رجلك ارضنده بر قتیل بولنسه
صاحب ارض اول قریه دن اولمسه تحمل قسامه ودیت صاحب ارض اوزرینه در

کتاب العاقل

بو کتاب معاقلك احکامی بیاننده در ودخی جمع
معقلة ودخی الدیة معاقل فتح میم وضم قاف ایله معقله نك جمعیدر کر دیتدر
دیته عقل ومعقله تسمیه سی شونکدر ومانع منع ایلر وکی ایچوندر عقل دخی بونیدر که
صاحبنی قبایحدن منع ایدر وصاحبی عقلیدر والعاقلة من یؤدی دیتها
عاقله شول کسنه در که دیتی ادا ایلیه وهم اهل الدیوان ان کان القاتل منهم
عاقله اهل دیواندر اگر قاتل اهل دیواندن ایسه صاحب مقرب دیوان جریبدر
وابتدا دواینی تدوین ایدن حضرت عمر رضی الله عنه در دواین دیدکلری اهل عسکرك
اسمی تحریر اولنان دفتردر امام شافعی قتنده اهل دیوان قاتلك عشیرتیدر روایت
اولنمشدر که نبی علیه السلام عشیرته اوزرینه حکم ایلمشدر بعده نسخ یوقدر زیرا عشیرته حمله در
بو تقدیرجه اقاریب دیتی ادا ایلیه در بزم ایچون دلیل حضرت عمر رضی الله قضیه سیدر
وقتا که دواینی تدوین ایلدی محضر دیتی اهل دیوان اوزرینه ایلدی بر فرد
انکار ایلمامکله اجماع اولدی بو ایسه نسخ دکلدر بلکه معنی تقریب در زیرا عقل نصرت
اوزرینه در حضرت عمر زماننده تناصر دیوان ایله اولمغین حضرت عمر دیتی اهل دیوان ایلمشدر
تؤخذ من عطایاهم في ثلث سنین دیتی اهل دیوانك عطایاسندن وقت قضادن

اوج

اوج سنه ده کیمه اخذ اولنور بو ایچه اولدوغی نبی علیه السلام دن مرویدر حضرت عمر رضی الله عنه دن
محکیدر زیرا عطایادن اخذ تخفیفدر امام شافعی قتنده فی الحال واجب اولور فان خرجت
ثلث عطایاهم في اقل او اکثر اخذ منها اگر عطایالری تلث اوچ عطایاسی اوچ سنه دن
اقلده ویا اوچ سنه دن اکثرده چقارسه چقان عطایاده اخذ اولنور ومن لم یکن منهم
فعاقلتهم قبیلته یؤخذ منهم في ثلث سنین من کل واحد ثلثة دراهم او اربعة
دراهم وثلث لا ازید هو الاصح اگر قاتل اهل دیواندن دکل ایسه انك عاقله سی قبیله سیدر
وقبیله سندن اوچ سنه دن هر برندن اوچ درهم ویا خود دورت درهم اخذ اولنور
بو تقدیرجه هر سنه ده بر درهم ویا بر درهم وثلث درهم اولور زیاده اولماز الخ ولان
بودر زیرا تخفیفك معناسنك رعایتی بودر وقیل في کل سنة ثلث دراهم او اربعة
دینلدیکه هر بر سنه ده اوچ درهم ویا دورت درهم اخذ اولنور بو تقدیرجه ماخوذ اولان
اوچ سنه ده طقوز درهم ویا اون ایکی درهم اولور بعده تخفیفدن چقمش اولور
وان لم تتسع القبیلة لذلك ضم الیهم اقرب القبائل نسبا علی ترتیب العصبات
والقاتل کاحدهم اگر قبیله دیت ویرمکه کفایت ایلمیوب قدرتلری یوغیسه
ویاخود قبیله سی قلیل ایسه ترتیب عصبات اوزره نسبا اقرب قبائلی اول قبیله یه
ضم اولنور قاتل دخی انلرك بریسیدر ادا اولان شیئده یعنی دیت اداده قبیله یه
داخلدر وان کان ممن یتناصرون بالحرف او بالحلف فعاقلته اهل حرفته او حلفه
اگر قاتل حرفه ایله تناصر ایدیلردن ایسه ویا حلف ایله تناصر ایدیلردن ایسه اول
کسنه نك عاقله سی اهل حرفته در ویا اهل حلفیدر حلف کبرجاء ویمین لازم ایلر بر قبیله
بر برینه تناصر ایلمك ایچون عهد ویمین ایلمکدر مراد اولان موالاتدر وعاقلة المعتق
ومولی الموالات مولاه وعاقلة المعتقك عاقله سی ودخی مولی موالاتك عاقله سی
مولاسیدر وعاقلة ولد الملاعنة عاقلة امه ولد ملاعنه نك عاقله سی امینك
عاقله سیدر فان ادعاه الاب بعدها عقلوه عنه رجعوا علی عاقلته بما غرموا
اگر امنك عاقله سی دیتی ویردکدن صکره بابا ولد ملاعنه یی ادعا ایلسه
امنك عاقله سی ویردکلری غرامت ایله بابانك عاقله سی اوزرینه اوچ سنه ده رجوع
ایدرلر وانما تعقل العاقلة ما وجب بنفس القتل فلا تعقل جنایة عبد وما لزم
بصلح او باعتراف الا ان یصدقوه ولا اقل من نصف عشر الدیة بل ذلك علی الجانی
عاقله نك دیت ویردیکی نفس قتل ایله واجب اولان شیئدر که اول خطا ایله واجب اولور
ویا شبه عمد ویا تسبیب ایله واجب اولور جنایت عمدی ویرمزلر وجنایت عبدی دخی
ویرمزلر وصلح ایله لازم اولانی دخی ویرمزلر الا که عاقله اعترافنی تصدیق
ایلیه لر بو تقدیرجه دیت اوزرلرینه واجب اولور ودیتك عشرینك نصفندن اقلنی

دخی ویرمزلر بلکه جانی اوزرینه در زیرا نبی علیه السلام لا یعقل العاقلة عمدا ولا عبدا ولا صلحا ولا
اعترافا ولا ما دون ارش الموضحة العواقل قول شریفی واقع اولمشدر ولا یدخل النساء
والصبیان فی العقل نسا وصبیان عاقله داخل اولمزلر زیرا عمر رضی الله عنه لا یعقل مع
العاقلة صبی ولا امرأة بیورمشلردر واهل نصرت اوزرینه عقلک واجب اولمسی مراقبه لرین
ترک ایلدکلری ایچوندر نسا ایسه صبیانی ونسا ایله تناصر ایلدکلری یوقدر محققدر
اول اجلدن انلرک اوزرلرینه واجب دکلدر ولا یعقل مسلم عن کافر ولا بالعکس مسلم
کافردن وعکسی که کافر مسلمدن عقل ایلمز یعنی دیت ویرمز زیرا عدم تناصر محققدر
ویعقل الکافر عن الکافر وان اختلفا ملة ان لم یکن العداوة بین الملتین ظاهرة
کالیهود مع النصاری کافر کافردن عقل ایدر اکر ملتلری مختلف دخی اولورسه
زیرا الکفر کله ملة واحدة ایدوکی محققدر اکر اختلاف اولان ملتین بینلرنده عداوت
ظاهره یوغیسه نصاری ایله یهودی کبی بونلرک بینلرنده عداوت ظاهره وارددر بونلر بری
بریرینه عاقله اولمز وان لم یکن للذمی عاقلة فالدیة فی ماله فی ثلث سنین اکر ذمینک
عاقله سی یوغیسه پس اودی دیت قضا اولندوغی کوندن اوچ سنه ده دکیه ماللندندر
والمسلم یعقل عنه بیت المال اکر مسلمک عاقله سی یوغیسه بیت المال عقل ایدر زیرا
دینک وجودی نصرته اعتبار ایلدر وجماعت مسلمین بربرینه تناصر ایدرلر وقیل
کالذمی دینلدیکه مسلم دخی ذمی کبیدر مالندن دیت ویرمکدر بونلرک دخی اوچ سنه ده دکیه
مالندن ویریلور اوچ سنه حسابی قضا اولندوغی کوندن حساب اولنور وان جنی
حر علی عبد خطأ فعلی العاقلة اکر بر حر بر عبد اوزرینه خطا جنایت ایلسه دیت
حرک عاقله سی اوزرینه در **كتاب الوصية** بو کتاب وصیتلرک احکامی بیانندر
وصیت ایصا معناسنه اسمدر اندن صکره موصی به که وصیت اولنان شیدر اکا تسمیه
اولنمشدر کاه وصیت لام ایله استعمال اولنوب اوصیت دینلور اوصی فلان لفلان بکذا یعنی
ملکدر بعد موته کبی وکاه الی ایله استعمال اولنور اوصی فلان الی فلان یعنی جمله
وصیا لیتصرف فی ماله واطفاله بعد موته کبی الوصیة تملیک مضاف الی ما بعد الموت
شرعده وصیت تملیکدر اول تملیک که بعد الموت اولان شیئه مضاف قدر وصیتک
شرطلری چوق قدر جمله دن بر شرطی موصی به که وصیت اولنان شیدر که بعد موت الموصی تملیکه
قابل شی اوله وبر شرطی تملیکه اهل اولمقدر صبی ومجنونک وصیتلری صحیح دکلدر
وبر شرطی موصی مستغرق بالدین اولمامقدر وبر شرطی ثلثندن زیاده اولمامقدر
وبر شرطی موصی له وارث اولمیوب اجنبی اولمقدر اکر وارثه وصیت اولورسه
مکرکه سائر ورثه نک اجازتی ایله اوله وبر شرطی موصی له قابلیت اوله وبر شرطی دخی
موصی به حی وموجود اوله وهی مستحبة بما دون الثلث ان کان الورثة اغنیاء او یستغنون

بانصبائهم

مطلب

بانصبائهم والا فترکها احب وصیت ثلث مالدن ما دونده مستحبدر اکر ورثه اغنیا ایسه لر
ویاخود نصیبلرندن استغنا ایدرلرسه اکر ورثه اغنیا اولمیوب ویاخود نصیبلرندن استغنا
ایلمزلرسه وصیتی ترک ایلمک احبدر وصیتک مستحب اولمسی حق الله تعالی مستحق اولور حق
وار ایسه زکوة وصیام وحج وصلوة کبی اول وقت وصیت واجبدر ودنیم ثلث مالی وصیتی
کثیردر بیورمشلر علی رضی الله عنه دن روایت اولنمشدر که پیغمبر علیه السلام بیورمشلردر که لان اوصی
بالخمس احب الی من ان اوصی بالربع ولان اوصی بالربع احب الی من ان اوصی بالثلث زیرا خمس
وبعض اقربا ایچون صله وارددر اما ثلث تامی حیله یوقدر پیغمبر علیه السلام افضل الصدقة علی ذی
الرحم الکاشح بیورمشلردر ولا تصح بما زاد علی الثلث ثلث اوزرینه زیاده اولان وصیت
صحیح دکلدر ابن ابی وقاص رضی الله عنه دن روایت اولنور که مزاجم خوش اولمیوب وجعم
مشتد اولمغین پیغمبر علیه السلام بنی عیادته کلدی بن عرض ایلدم که یا رسول الله حالم مکدردر وافر مالم
وارددر ورثه دن انجق بر قزم وارددر مالمک ثلثانینی تصدق ایلمک مراد ایدرم دیدکده لا بیوردیلر
امدی نصفنی تصدق ایلیم دیدکده لا بیوردیلر امدی ثلثنی تصدق ایلیم دیدکده والثلث
کثیر بیورمشلردر ولا للقاتل مباشرة وصیت مباشره قاتل ایچون صحیح دکلدر زیرا پیغمبر علیه السلام
لا وصیة لقاتل بیورمشلردر بو حدیث شریفک اطلاقی اوزره در کرک عمدا وکرک خطاء
متناول اولور اما مباشره قیدی قتل بالتسبیب دن احتراز در زیرا التسبیبا قتل وصیتک
صحتنه مانع اولماز وتسبیب قتل حقیقة قتل دکلدر ولا لوارثه الا باجازة الورثة
ووارثی ایچون دخی وصیت جایز دکلدر الا ورثه اجازت ویررلر ایسه وتصح بالثلث للاجنبی
وان لم یجیزوا ثلث مالندن اجنبی ایچون وصیت صحیح اولور اکر ورثه اجازت ویرمزلر ایسه ده
وتصح من المسلم للذمی وبالعکس مسلمک ذمی ایچون وصیتی صحیح اولور وکذلک دخی صحیح اولور
مثلا ذمی مسلم ایچون وصیت ایلسه صحیح اولور وتصح للحمل وبه ان کان بینهما وبین ولادته اقل
من ستة اشهر فلانک حملی ایچون بو قدر درهم وصیت ایلسه صحیح اولور وفلان جاریه نک حملی
فلانه ایچون وصیت ایلدم دیسه صحیح اولور وبو قولنک معناسی بودر که اول حملک ولادتی
بین وصیت بینی ایله التی آیدن اقل اولورسه صحیح اولور زیاده اولورسه صحیح اولماز لا تصح
الهبة للحمل ایچون هبه صحیح دکلدر زیرا هبه نک شرطی قبول وقبضدر حمل ایسه مقصور
دکلدر وان اوصی بامة دونه صحت الوصیة والاستثناء واکر حملک اننی وصیت ایدوب حمل
حمل وصیت ایلمسه وصیت واستثنا صحیح اولور زیرا حمل النفسی اسلم درجاریه متناول
اولمز اطلاق ایله تبعا متناول اولور پس وصیت ایلدم افراد اولنسه صحیح اولور حملی
دخی وصیت ایله افراد اولنسه اولدخی جایزدر امدی استثناسی دخی جایزدر وهر
شیئی که اوزرینه عقد ایرادی جایز اوله عقددن استثناسی دخی جایز اولور استثناسی
منقطع اولور لکن معناسنده ولا بد فی الوصیة من القبول وصیت قبولدن

لابد در یعنی قبول لازمدر ویعتبر بعد موت الموصی ولا اعتبار بالرد والقبول فی حیاته
قبول موصینک موتندن صکره معتبر اولور یوخسه موصینک حیاتنده رد وقبوله اعتبار
یوقدر مثلا برکسنه خاتوننه انت طالق غدا علی درهم دیسه یارندن اول خاتوننک رد
وقبولی باطلدر ویملکه الا انه یموت الموصی له بعد موت الموصی قبل القبول فانه یملکها
وتصیر لورثته قبول وصیت ایتدوکی شیئه مالک اولور زیرا وصیت ملک جدیدی اثبات ایدر
بو تقدیرجه بلا اختیار اثبات ملک ایلمکه قادر دکلدر الا اکر که موصی له موصیدن صکره
قبل القبول فوت اولمش اوله زیرا موصی له وصیته مالک اولور و موصی بر موصی لهک
وصیتی ایچون اولور زیرا وصیت موصی طرفندن موتیله تمام اولدی فسخ لاحق اولماز موصی لهک
ملکنه داخل اولیجق ورثه سنه انتقال ایدر قبیلی بو ایدیکه وصیت باطل اولا اما انحصاری صحیح
اولدی ولا تصح من صبی ولا المکاتب وان ترک وفاء صبینک وصیتی و مکاتبک وصیتی
صحیح دکلدر اکر مکاتب وفاء ترک ایتمش اولسه ده عبد مکاتب اسیدک ملکندن چقماز
مادامکه بدلنی ادا ایلیه بو تقدیرجه تبرعاته جائز دکلدر والوصیة موخرة عن الدین
وصیت دیندن موخردر زیرا دینک اداسی فرضدر وصیت ایسه تبرعدر فلا تصح
ممن یحیط دینه بماله الا ان یبرأه الغرما وصیت دیندن موخر اولنجه جمیع مالنی
دین احاطه ایدن کمسنه نک وصیتی صحیح اولماز الا اکر که غرماسی تبرا ایلیه لر بو تقدیرجه
مانع زائل اولمغله وصیت صحیح اولور وللموصی ان یرجع فی وصیته قولا وفعلا یقطع
حق المالک فی الغصب او یزیل ملکه کالبیع والهبة موصی ایچون وصیتندن قولا وفعلا
رجوع واردر قولا دیدوکی رجعت عن وصیتی دیمک کبی وفعلا قوله موصی به
رجوعنه دلالت ایدر و یقطع قوله ایله تفسیر ایدوب و یقطع فعلا قوله نک
صفتی اوله یعنی او بر فعل که غصبده یعنی مغصوبده حق مالکی قطع ایلیه مثلا مغصوب
اولان ثوب اولوب انی قطع کبی و یاخود بز اولوب انی ثوب دیکمک کبی و یاخود
ملکنی زائل ایلیه بیع وهبه کبی بو ایکیسی ملکی ازاله ایدر امدی بیجی موصی وصیت
ایلدکدن صکره حق قطع ایدر و ملکی ازاله ایدر شیئی اشلسه رجوعنه دلالت ایدر بونک
فعلی قول متعاقبه قایم اولور وان اشتراه ورجع بعد ذلک او یوجب فی الموصی به
زیادة لا یمکن التسلیم الا بها والبناء فی الدار والحشو فی القطن
اکر موصی وصیت ایلدوکی بیع ایلدکدن صکره اشتری ایدرسه و یاخود بیع وهبه
ایلدکدن صکره رجوع ایدرسه و یاخود موصی به ده بر زیاده لک ایجاب ایلیه که تسلیمی ممکن
اولمیوب الا زیاده لک ایله ممکن اوله مثلا وصیت ایلمش بعده ایچنه بنا ایلمش و یاخود
وصیت ایلمش قفتانه دولدرمش امدی موصی به بو فعللر زیاده موجبه در تسلیمی ممکن

دکلدر

دکلدر زیرا غیر شیئه المخلوط اولدی رجوعی ایلمکه دلالت ایدر وقطع الثوب وذبح الشاة
رجوع قطع ثوب وذبح شاة رجوعدر مثلا بر ثوب و بر شاة وصیت ایلمش اولور
بعده ثوبی قطع ایلمش وشاتی بوغزلمش بو فعل استهلاکدر وصیت باطل اولور
رجوع ایلمش اولور لا غسل الثوب وتجصیص الدار او هدمها وصیت ایلدیکی ثوبی
غسل ایلمک وداری کرج ایله صوامق وهدم ایلمک امام محمد قتنده رجوع کلدر
زیرا ماضیده اولان شیئی اثبات وحالده اولان نفی در جحوده ایسه ماضی وحالده
اولان نفی در پس مدعی ما بینلرنده تنافی واردر بو اجلدندر که نکاحی انکار ایله
فرقت واقع اولماز خلافا لابی یوسف ابو یوسف ایچون خلاف واردر انک قتنده
انکار رجوعدر ولا قوله اخرت الوصیة اکر موصی بر دینلسه که اخر الوصیة اولدی
اخرت الوصیة رجوع اولماز زیرا تاخیر اسقاط دکلدر اما ترکنا اسقاطدر خلاف
وابن مدیونده دیسه که ترکت لک دینک دیسه ابرادر اما اخرتها دیسه ابرا اولماز
اوکله وصیته بها لفلان فهی حرام و یاخود هو وصیتی که فلان ایچون ایلمش ایدم اول
وصیت حرامدر دیسه وصیتدن رجوع دکلدر زیرا وصف حرمت اصلک بقاسنی
مقتضی در بو تقدیرجه رجوع متحقق اولماز اما فهی باطلة دیسه بو کلام رجوع
اولور زیرا باطل اصلا قبیلندندر ولو قال ما اوصیت به لفلان فهو لفلان فرجوع
الا ان یکون فلان الثانی میتا اکر موصی دیسه که شول شی که فلان ایچون یعنی
زید ایچون وصیت ایلمشدر اول شیئی فلان ایچوندر یعنی عمرو ایچوندر بو کلام وصیتدن
رجوعدر زیرا بو لفظ قطع شرکته وفلان ثانی ایچون تخصیصه اثباته دلیلدر فلان
اولدن رجوع متنفی در الا اکر که فلان ثانی میت اوله بو تقدیرجه اولکی وصیت صحیح
اولوب رجوع اولماز وتبطل هبة المریض ووصیته لاجنبیة نکحها بعدهما مریضک
اجنبیه خاتونه هبه سی و وصیتی باطل اولور اول اجنبیه خاتونک هبه و وصیتدن
صکره نکاح ایلمشدر وکذا اقراره ووصیته وهبته لابنه الکافر والرقیق ان اسلم
او اعتق بعد ذلک موصینک کافر اوغلنه وعبدینه اقراری و وصیتی وهبه سی باطلدر
اکر اقرار و وصیت وهبه دن صکره اسلامه کلمه وعبد ازاد اوله مثلا بر کسنه بر کافر اوغلنه
و یاخود عبدینه بر شیئی اقرار ایلسه و یاخود وصیت ایلسه و یاخود هبه ایلسه بوندن صکره
کافر اولان اوغلان اسلامه کلسه وعبد ازاد اولسه اوچی دخی باطل اولور اقرارینک
باطل اولسی سبب ارث که موت در وقت اقراره قایم ایدی تهمت اینتادی موجبدر
اول اجلدن تهمت اعتباریله اقراری دخی وصایایه ملحق اولدی و وصیت وهبه نک
بطلانی بونلرک اعتباری حال موتده در بو ایسه حال موتده وارث بولندی

ايكيسي دخي وارث بولنديغي باطل اولوري وهبة المقعد والمفلوج والاشل والمسلول ان كان

ماله ان طال ولم يخف موته منه والاضفن تلفه ومفلوجك واشلك ومسلولك هبه سي كل مالدن اولنور

اكر مدتي طويل اولوب بو مرضلرك هر برندن موتي خوف اولنمز ايسه واكر موتي بو مرضلرك

هر برندن خوف اولنور ايسه هبه سي ثلث مالدندر مقعد شول كمسنه دركه اياق اوزرينه كزمكه

قادر دكلدر ومفلوج شول كمسنه دركه نصف بدني علاج حس وحركت ادايدن قالمشدر

اشل شول كمسنه دركه بدني نوع ارتعاش وحركتدادر مسلول شول كمسنه دركه انده علت سل

اوله سل ايسه اق جكرده بر جرحه در بونلر امراض

باب الوصية بثلث المال

بو باب ثلث مالده وصيتك احكامي بياننده در ولو اوصي لكل من اثنين بثلث ماله

ولم يجز وارثه قسم الثلث بينهما نصفين اكر بر كمسنه ايكي كمسنه نك هر بري ايچون ثلث

مالني وصيت ايلسه وارثي اجازت ويرمسه موصينك ثلثي نصفين اوزره ايكيسي

ما بيننده تقسيم اولنور زيرا ايكيسي استحقاقده برابرلردر ولو لاحدهما بثلثه والاخر

بسدسه قسم اثلاثا اكر بر رجل ايكسنك بريسي ايچون ثلث مالني واخرا ايچون سدس

مالني وصيت ايلسه وورثه اجازت ويرمسه موصينك ثلث مالي ايكيسي بيننده اثلاثا

تقسيم اولنور بالاجماع ولو لاحدهما بثلثه وللاخر بثلثيه او بنصفه او بكله ينصف الثلث

بينهما اكر اول كمسنه نك بري ايچون ثلث مالني واخرا ايچون مالنك ايكي ثلثني وصيت ايلسه

امام اعظم قتنده ثلث مال ايكيسي بيننده مناصفه اولنور زيرا ثلث مالدن زياده وصيت

ورثه اجازت ويرمديكه باطلدر وعندهما بثلث في الاول وبخمسين في ثلثه الخامس

في الثاني وبربع في الثالث اما امامين قتنده ثلث مال وصيت اولديغي ثلثين

وصيت اولنان ايري اوچ حصه اولوب بر سهمي ثلث وصيت اولنانه وايكي سهمي ثلثين

وصيت اولنانه ويريلور وصيت ثانيكه نصف وصيت اولنمش ايري بو صورتده ثلث مالك

اخماسا تقسيم اولنور ايكي خمسي صاحب ثلثه واوچ خمسي صاحب نصفه ايچون ويريلور

صورت ثالثده كي اخرم كل مالي صاحبكله اوچ ربع ويريلور ولا يضرب للموصي له بالزائد

على الثلث عند الامام الا في المحابات والسعاية والدراهم المرسلة موصي له ايچون

ثلث اوزرينه زياده ايله ضرب اولنمز ابو حنيفه قتنده وبونده ضرب جعل معناسنه در

صاحب ضرب بيان ايلدوكي اوزره الا المحاباتده زياده ايله ضرب اولنور يعني ثلثدن

زياده اخذ اولنور صورت مسئله بر كمسنه نك ايكي عبدي اولوب برينك قيمتي بيك يوز

درهم وبرينك قيمتي التيوز درهم اولوب اول كمسنه وصيت ايلسه كه عبدك برينى

يوز درهمه زيده وبريني عمروه يوز درهمه بيع ايليه لر زيده بيك درهم عمروه بشيوز درهم

محابات اولور اكر ايكي عبدندن غيري بر شيئي اولمسه وورثه اجازت ويرمسه لر محابات ثلثدن

حاصل

جايز

جايز اولوب اثلاثا تقسيم اولنور وصايتك صورت مسئله بودر كه بر كمسنه نك ايكي عبدي

اولوب برينك قيمتي بيك درهم وبرينك قيمتي ايكي بيك درهم اولسه اول كمسنه نك عبدينك

ايكسنك دخي عتقنه وصيت ايلسه عتقي صحيح اولور اما بو ايكسندن غيري مالي دخي

اولمسه وورثه دخي اجازت ويرمسه لر ايكيسي دخي ثلث مالدن معتق اولورلر مثلا

ايكي بيك درهم قيمتي اولان عبدك اوچ يوز اوتوز اوچ درهم قيمتي معتق اولوب باقيسني

تسليم ايدر ودراهم مرسله ديديكي مطلقه ديمكدر يعني ثلث ونصف وبوكا مشابه برشي

ذكر اولنميه صورت مسئله بر كمسنه بر رجله ايكي بيك درهم وبر آخره دخي بيك درهم وصيت

ايلسه وورثه اجازت ويرمسه اثلاثا تقسيم اولنور بونلردن غيريلرده اولمق جوازي

ايله بو معتاد ثلث مالي حقنده اعتبار اولنور حضرتنا مالك بو اوچ صورتده اخر صورتلر

ايله فرضك وجهي بيني وصيت صريحا نصف وثلثين وبونلره مشابه برشي ايله ثلث

اوزرينه زياده اولسه شرع شريف ثلث اوزرينه زياده اولدن وصيتي ابطال ايدر ودكري

لغو اولوب حقده ضربي اعتبار اولنماز اما عبارتده وصيتي مبطل شيئي ذكر اولنمسه مثلا

بر كمسنه بر رجله ايكي درهم وصيت ايلسه اتفاقا يوز درهم مالي اولسه وصيت بالكليه باطل

دكلدر ممكندر كه اول كمسنه نك مالي يوز درهمدن زياده اوله بو وصيت حقده ضربي معتبر اوله

وتبطل الوصية بنصيب ابنه اوغلنك نصيبني اخره وصيت ايلسه باطل اولور زيرا حق

تعالينك فرض ايلدوكي شيئي تغيير ايتمش اولور وتصح بمثل نصيب ابنه اوغلنك

نصيبي مثلي ايله وصيت ايلسه صحيح اولور زيرا مانع بو قدر شيئك مثلي اولمق اوغلنك

غيريدر فلو كان له ابنان فللموصي له الثلث اكر وصيت ايدن كمسنه نك اوغلي ايكي

ايسه موصي له ايچون ثلث واردر وان ثلثه فالربع موصينك اوغلي اوچ ايسه مثل

نصيب ابنه عبارتيله اولان موصي له ايچون ربع واردر وان اوصي بجزء من ماله

فالتعيين الى الورثة اكر موصي مالندن بر جزئي وصيت ايلسه تعيين ورثه نكدر

وورثه يه دينلور كه مراد ايكوز مقداري ويركز زيرا اجزاء مجهوله در قليل وكثيره

متناول اولور وصيت جهالت ايله ممتنع اولماز بو تقديرجه ورثه موصينك

قائم مقامي اولورلر وان بسهم فالسدس اكر مالندن بر سهمي وصيت ايلسه

موصي له ايچون سدس واردر زيرا عرف متقدمين سهم سدس اطلاق اولنور وعندهما

مثل نصيب احدهم الا ان يزيد على الثلث ولا اجازة امامين قتنده ورثه نك

برينك نصيبي مثلي در الا مكركه ورثه نك نصيبي ثلث اوزرينه زياده اوله وورثه

اجازت ويرميه اكر بر اوغلي اولسه موصي له نصف مال ويرلمز ثلثي ويريلور زيرا بلا

اجازت الوارث وصيت ثلث اوزرينه زياده اولماز قالوا هذا في عرفهم وفي

عرفنا السهم كالجزء دیدیلر که سهمدن ارادت سدس ایمه متقدمینک عرفنده درامّا
بزم عرفمزده سهم جزء تعبیر در وان اوصی له بسدس ماله ثم بثلث ماله واجازوا فله الثلث
اکر فلان ایچون سدس مالنی وصیت ایلسه اندن صکره بینه اول مجلسده ویاخود آخر
مجلسده ثلث مالنی وصیت ایلسه وورثه اجازت ویرسه لر موصی له ایچون ثلث
واردر وسدس ثلثه داخل اولور وان بسدسه ثم سدسه فله السدس سواء اتحد
المجلس او اختلف اکر موصی سدس مالنی فلان ایچون وصیت ایدوب کروه صکره بینه سدس
مالنی وصیت ایلسه موصی له ایچون سدس واردر کرک مجلس متحد اولسون کرک مختلف
اولسون برابردر وبر محلده سدس ماله مضاف اولمغله ایکنجی معرفه ینه معرفه اعاده
اولنمشدر ثانیه عین اولور ابن عباس رضی الله عنه حق تعالینک فان مع العسر یسرا ان مع
العسر یسرا قولنی تفسیرنده عسر ثانی عسر اولور دیو بیورمشلردر اولیله اولسه بر عسر ایکی یسره
غالب اولماز ولو بثلث دراهمه او غنمه او ثیابه وهی من جنس واحد فهلک الثلثان
فله الباقی ان خرج من الثلث اکر موصی دراهمک ثلثنی ویاخود غنمک ثلثنی وصیت
ایلسه حال بوکه اول ثیاب جنس واحددن اولسه ثلثانی هلاک اولسه باقی فلان
موصی له ایچوندر اکر باقی فلان ثلثدن چیقو ایسه مثلا موصینک اوچ بیک درهمی
اولسه ثلثنی وصیت ایلسه اندن صکره ایکی بیک درهمی هلاک اولسه باقی فلان
بیک درهمک جمله سی موصی له ایچوندر امام زفر قتنده موصی له ایچون ثلث ما بقی واردر
زیرا هالک اولان مالده وباقی قلانده ورثه ایله موصی له مشترکلردر مال مشترکک هلاکی
شریک اوزرینه در وکذا کل مکیل وموزون هر مکیل وموزون دخی مرور ایدن مسئله کبیدر
وان بثلث ثیاب وهی متفاوتة فهلک الثلثان فله ثلث ما بقی اکر ثیابک ثلثنی
وصیت ایلسه واول ثیاب متفاوت اولسه وثلثانی هلاک اولسه موصی له ایچون
ثلث ما بقی واردر زیرا ثیاب متفاوت اولمغله جنس واحد کبی اولمش اولور وان
بثلث عبیده فکذلک اکر عبیدینک ثلثنی وصیت ایلسه وثلثانی هلاک اولسه
کذلک موصی له ایچون ثلث ما بقی واردر ابو حنیفه قتنده وعند محمد وابو یوسف کل الباقی
امامین قتنده باقینک جمله سی موصی له ایچوندر اکر صورت ظاهرده متفاوت ایسه
امّا حقیقتده جنس واحددر وقیل یتوافقان ودینلدیکه امامین ابو حنیفه حضرتلریله
ما بینلرنده اولوب موصی له ایچون ثلث ما بقی اولمسنده موافقلردر والدواب
كالعبيد ودواب خلافا واتفاقا عبید کبیدر وان اوصی بالف وله عین ودین فهی عین
وان خرجت من ثلث العين والا دفع ثلث العين وثلث ما يستوفى من الدين حتى يتم

اکر موصی

اکر موصی برکمسنه ایچون بیک درهم وصیت ایلسه وحال بوکه موصی ایچون عین ودینلر
اوزرنده دین اولسه وصیت عیندندر اکر وصیت ایلدوکی شی عیننک ثلثندن چقارسه
اکر چقارسه عیننک ثلثنی ودیندن تحصیلی ممکن اولاننک ثلثنی موصی له قبض ایدر
حتی بیک درهم اولنجه وان اوصی بالثلث لزید وعمرو وواحدهما میتة فکله للحی برکمسنه
ثلث مالنی زید وعمرو ایچون وصیت ایلسه حال بوکه ایکیسندن بری میت اولسه
وصیتک کلیسی حی ایچوندر موصی کرک موتنی بلسون وکرک بلمسون برابردر زیرا
میت وصیته ایچون اهل دکلدر حی اولان مزاحم اولماز وان قال بین زید وعمرو
فالنصف للحی اکر حی ووصیت ثلث مالم زید ایله عمرو بیننده اولسون دیسه
واحدهما میت بولنسه ثلثنک نصفی حی ایچون اولور زیرا لفظ مقتضیدر که ثلث
مال ایکسنک بیننده نصفین اوله وان اوصی بثلث ماله ولا مال له فاکتسب ثلث
ماله عند الموت اکر برکمسنه بر رجله ثلث مالنی وصیت ایلسه حال بوکه حین
وصیتده مال یوقدر وصیتدن صکره مال کسب ایلسه عند الموت ثلث مالی
موصی له ایچوندر زیرا وصیت عقد استخلافدر موتندن صکره یه مضاف در یس اندن بعد
الموت حکمی ثابت اولور مالک وجودنک شرطی عند الموتدر بوخسه قبل الموت دکلدر
وان بثلث غنم ولا غنم له وکان فهلک قبل موته بطلت وان استفاد غنما ثم
مات صحت فی الصحیح اکر برکمسنه بر رجله غنمنک ثلثنی وصیت ایلسه حال بوکه
حین وصیتده غنمی اولمسه ویاخود غنمی اولسه موصینک موتندن اول هلاک
اولسه وصیت باطل اولور اکر حین وصیتده غنمی اولمیوب صکره غنم استفاده ایلسه
وبعده فوت اولسه اصح روایتده وصیت صحیح اولور مصنفک فی الصحیح قولی بعض
شایخک قولندن احترازدر وبعض شایخک قولنده وصیت باطلدر زیرا
وصیتی مال خاصه اضافت بو تقدیرجه تعیین منزله سنده اولدی امّا فقیه
ابو اللیث بو قول اصح دکلدر دیمشدر زیرا وصیتی تعبیر تعیین غنم مسئله اضافت
ایلدی بو تقدیرجه ثلث ماله اضافت ایلمش اولدی کذا فی العنایة وان اوصی
بشاة من ماله ولا شاة له فله قیمتها اکر برکمسنه بر رجله کندی مالندن بر شاة
وصیت ایلسه حال بوکه موصینک شاة اولمسه موصی له ایچون قیمتی واردر زیرا ماله
مضاف اولمغله معلوم اولدیکه وصیتدن مرادی شاتک مالیتیدر امدی قیمتی ویریلور
وتبطل بشاة من غنمه لا غنم له وصیت باطل اولور اکر غنمندن بر شاة وصیت
ایلسه حال بوکه غنمی اولمسه وان اوصی بثلث ماله لامهات اولاده وهن ثلث
وللفقراء والمساکین فلهن ثلثة اخماس ولکل فریق خمس برکمسنه ثلث مالنی
امهات اولادی ایچون وصیت ایلسه وامهات اولاد اوچ کمسنه اولسه وامهات

اولاده فقراء ومساکین اشتراک ایدوب مثلا ثلث مالم امهات اولاده وفقرا
ومساکینه وصیت اولسون دیسه اوجی امهات اولاده وبر خمسی فقرایه وبر خمسی
مساکینه ویریلور ابو حنیفه وابو یوسف قتنده وثلث مال بش بولوک قلنور
وعند محمد ثلثه اسباعه ولکل فریق سبعان امام محمد قتنده ثلث مال یدی حصه
اولوب اوچ حصه‌سی امهات اولاده وایکی حصه‌سی فقرایه وایکی حصه‌سی مساکینه ویریلور
اما امام محمد جمعی اعتبار ایدر زیرا مذکور اولان لفظ جمعدر واقل جمع ایسه ایکیدر
بو تقدیرجه هر فریقه ایکی حصه ویریلور ابو حنیفه وابو یوسف ایچون دلیل الف لام ایله
محلا اولان جمع ایله مراد جنسدر جنس ایسه ادناسنه متناول اولور کلمه احتمالی ایله
الف لام اولان منزم علیکیر زیرا بو ایکیسی ایله جنس مراد اولنور رجحی معهود اولمسه
نتم کم حتی تعالی لینک ولا یحل لکم النساء من بعد ومحل اخرده وجعلنا من الماء کل
شیء حی قول شریفی واقع اولمشدر بس ادنی متعین اولور کر اول واحد در اولاده
کل مستغنی اولور بو تقدیرجه هر فقیر واحد متناول اولوب سهام بش اولور اوجی امهات
اولاده بری فقرا حصه‌سی وبری مساکین حصه‌سی ویریلور وان اوصی بثلث ماله لزید
وللفقراء فله نصفه ولهم نصفه اگر ثلث مالنی زید وفقرا ایچون وصیت ایلسه ثلث مالک
نصفی زید ایچون ونصفی فقرا ایچوندر ابو حنیفه وابو یوسف قتنده وعند محمد له ثلثه
ولهم ثلثان وامام محمد قتنده زید ایچون ثلث وفقرا ایچون ثلثان واردر وان
اوصی بمائة لزید ومائة لعمرو ثم قال لبکر اشرکتک فله ثلث مال کل
اگر بر کمسنه زیده یوز درهم وعمروه یوز درهم وصیت ایلسه اندن صکره بکره
سنی انلره شریک ایلدم دیسه بیوک ایدی بکر ایچون مائه دن هر برینک ثلثی واردر
ولو بمائة لزید وخمسین لعمرو فلبکر نصف مال کل منهما اگر زیده یوز درهم وعمروه
اللی درهم وصیت ایلسه وبکری انلره شریک ایلسه بکر ایچون ایکیسنک هر برینک
نصفی واردر بو نوع اشتراک اعتباری ممکن دکلدر اقتضا ایلدیکه مفهوم اشتراکه
عمل اولنه حتی یوز درهمک نصفی زید ایچون واللی درهمک نصفی عمرو ایچون ونصفی بکر ایچون
اولور وان قال لفلان علی دین فصدقوه فانه یصدق الی الثلث اگر موصی ورثه‌سنه
فلان کمسنه‌نک بنم اوزرمده دینی واردر سز اول دینی تصدیق ایلک دیسه داین
ثلثدن تصدیق اولنور قیاس بو ایدی که تصدیق اولنمیه زیرا موصینک ورثه‌یه مدعیه
بغیر بینه تصدیق ایلک دیو امر ایلسی خلاف حکم شرعیدر علی دین لفلان دیمک مجهولی
اقرار در بونک صحتی بیانه موقوفدر اول ایسه موت ایله فوت اولدی اما استحسانا

صحیحه فان اوصی مع ذلک بوصایا عزل ثلثها ثلث لها وثلثان للورثة اگر موصی
فلانک بنم اوزرمده دینی واردر دیو اقرار ایلسه بجه وصایا وصیت ایلسه مال موصینک
ثلث مالی اصحاب وصایا ایچون عزل اولنور ویقال لکل صدقوه فیما شئتم فیؤخذ اصحاب
الوصایا بثلث ما اقروا به والورثة بثلثی ما اقروا به ویحلف کل علی العلم بدعوی الزیادة
علی ما اقروا به ولکن اصحاب وصایایه وورثه‌یه داینی تصدیق ایلک دیو نکوز مقدار دیلور
مثلا اصحاب وصایا یوز درهم اقرار ایلسه‌لر اقرار ایلدکلری شینک ثلثی ایله اخذ اولنورلر
یعنی یوز درهمک ثلثی داین ایچون ویریلور واگر ورثه اوچ یوز درهم اقرار ایلسه اقرار
ایلدکلری شینک ثلثانی ایله اخذ اولنورلر یعنی ایکیوز درهمی داین ایچون ویریلور وصایا
وورثه‌دن هر بری اقرار ایلدکلری شینک اوزرینه زیاده دعوی ایلر وکندو علملری اوزرینه
تحلیف اولنور مثلا اصحاب وصایا یوز درهم اقرار ایلدیلر وورثه اوچیوز درهم اقرار
ایلدیلر موصینک اقراری بونلرن زیاده اولدوغنه علملری اولمدقلرینه یمین ویریلور
وان اوصی بعین لوارثه ولاجنبی فنصفها ولا شیء للوارث اگر موصی بر عینی وارثی
واجنبی ایچون وصیت ایلسه اول عینک نصفی اجنبی ایچوندر وارث ایچون بر شیء یوقدر
وان اوصی الکل من ثلثة بثوب وهی متفاوتة فضاع ثوب ولم یدر ایها هو والورثة
تقول الکل هلک حقک بطلت الوصیة فان اسلموا ما بقی فلذی الجید ثلثا جیدها
ولذی الردی ثلثا ردیها ولذی الوسط ثلث کل منها بر کمسنه اوچ کمسنه‌نک هر برینه
بر ثوب وصیت ایلسه حال بو که لفظ ثوب دال اولدوغی ثیاب متفاوت اولسه یعنی جید
ووسط وردی اولسه اول ثیابدن بر ثوب ضایع اولسه وبلنمسه که ضایع اولان قنغیسیدر
وورثه‌دن هر بری وصایا صاحبلرینه سنک حقک هلاک اولدی دیسه‌لر وصیت
باطل اولور زیرا مستحق اولان مجهولدر جهالت ایسه صحت قضایی منع ایدر واگر
ورثه باقی قلان ثیابی تسلیم ایدرلرسه ایکی ثوبک جیدینک ثلثانی جید صاحبی ایچوندر
وایکی ثوبک ردیسنک ثلثانی ردی صاحبی ایچوندر وصاحب وسط جید وردیدن ایکیسی
نک ثلثی واردر ولو اوصی ببیت معین من دار مشترکة قسمت فان خرج البیت
فی نصیب الموصی فهو للموصی له اگر بر کمسنه دار مشترکدن بر بیت معینی بر رجله وصیت
ایلسه اول دار قسمت اولنور اگر وصیت اولان بیت معین موصینک نصفندن چقارسه
اول بیت موصی له ایچوندر وعند محمد له نصفه امام محمد قتنده بیتک نصفی موصی له ایچوندر
والا فقدر ذرعه وعند محمد قدر نصف ذرعه اگر دار قسمت اولندقده بیت معین موصینک
نصیبندن چقارسه بیتک ذرعی مقداری موصی له ایچوندر وامام محمد قتنده بیت

نمقدار وذراع ایسه اول بمقدارك نصفیدر والاقرار كالوصیة اقرار وصیت كبیدر مثلا
دار مشتركده بربیت معینی اخره اقرار ایلسه وصیتده اولان احكام نه ایسه بونده دخی اولدر
وقیل لا خلاف فیه لمحمد وهو المختار ودیلدیكر اقرارده اولان شئده امام محمد ایچون خلاف
یوقدر شیخین ایله معًا دیرو مختار اولان بودر وان اوصی بالف عین من مال غیره فلربها
الاجازة بعد موت الموصی وله المنع بعد الاجازة اگر بركمسنه غیرینك مالندن معین بیك
درهمی بر رجل ایچون وصیت ایلسه بیك درهمك صاحبی ایچون موصینك موتندن صكره اجازت
ویرمك واردر واجازت ویردكدن صكره منع ایلمك دخی واردر بخلاف الورثة لو اجازوا
ما زاد علی الثلث ورثه بونك خلافیدر اگر ثلث مالندن زیاده یه اجازت ویرسه لر بعده
رجوع ومنعه قادر دكلردر وان اقر احد الابنین بعد القسمة بوصیة ابیه بالثلث
دفع ثلث نصیبه اگر ایكی اوغلندن برسی بابالرینك تركه سینی قسمتدن صكره باباسنك
ثلث وصیتنی اقرار ایلسه كندو نصیبنك ثلثنی دفع ایدر یعنی موصی لهه ویرر وان
اوصی بامة فولدت بعد موته لها للموصی له ان خرجا من الثلث والا اخذ الثلث
منهما ثم منه اگر بركمسنه بر رجله بر جاریه وصیت ایلسه وموصینك موتندن صكره
بر ولد كتورسه اگر ثلث مالندن چقرسه امه وولد موصی له ایچوندر اگر ثلث
مالدن چقمازسه موصی له امه دن اخذ ایدر اگر فضله قالورسه اندن صكره ولددن
اخذ ایدر وعندهما منهما علی السواء اما امامین قتنده ایكیسندن یعنی ام وولددن علی السویه
اخذ ایدر زیرا ولد تبعًا وصیته داخلدر انفصال ایله وصیتدن چقاز پس
امه یه وصیت علی السویه ایكیسندن نافذ اولور **باب فی عتق المریض**

مطلب

بو باب حال مرضده واقع اولان عتقك احكامی بیاننده در والعبرة لحال
التصرف فی التصرف المنجز حال تصرف ایچون اعتبار منجز تصرفده در منجز تصرف
شول شیدر كه فی الحال حكمنی ایجاب ایدر انت حر وهبت كبی فان كان
فی الصحة فمن كل المال وان كان فی مرض الموت فمن ثلثه اگر تصرف منجز صحتنده
اولورسه كل مالندندر اگر مرض موتنده اولورسه ثلث مالندندر وتصرفدن مراد
تصرف انشائیدر زیرا تصرف انشائیده معنای تبرع واردر حتی مرضنده دینه
اقرار ایلسه كل مالندن نافذ اولور ومرضنده نكاح ایلسه مهر مثلی كل مالندندر
والمضاف الی الموت من الثلث فان كان فی الصحة موته مضاف اولان
تصرف ثلث مالدندر اگر اول تصرف حال صحتده اولمش ایسه ده مثلا انت
حر بعد موتی او هذا الرقیق بعد موتی دیمك كبی بونلر ثلثده اعتبار اولنور

ومرض صح منه كالصحة وبر مرض كه اندن صحت بوله صحیح كبیدر زیرا حق ورثه وغرمانك
مالنه تعلق ایلماز الا مرض موتنده تعلق ایدر واول مرضدن كه برء حاصل اولدقده
ظاهر اولدیكه مرض موت دكل ایمش انك مالنه بر فردك حقی تعلق ایلمز والتحریر
فی مرض الموت والمحاباة والكفالة والهبة وصیة فی اعتباره من الثلث
مرض موتنده تحریر ومحابات وكفالت وهبه وصیتدر هر برینك اعتباری ثلثدندر
فان اعتق وحابی وضاق الثلث عنهما فالمحاباة اولی ان قدمت وهو ما سواء
ان اخرت اگر اعتاق ایلسه ومحابات ایلسه بو ایكیسنده ثلث ضیق اولوب چقمسه
پس اگر محابات اولی در اگر تقدیم اولنمش ایسه مثلا بركمسنه نك قیمتی ایكیوز درهم
بر عبدی اولوب یوز درهمه بیع ایلسه ویوز درهم قیمتلو بر عبدینی دخی اعتاق ایلسه
وبو ایكی عبدندن غیری بر شیئی اولمسه ثلث محاباته صرف اولنور وعبد قیمتی ایچون
سعی ایدر اگر محابات تاخیر اولنسه ایكیسی برابردر شویله كه قیمتی یوز درهم
اولان عبدینی اعتاق ایلسه اندن صكره قیمتی ایكیوز درهم عبدینی یوز درهمه بیع ایلسه
وحال بو كه اول ایكی عبدندن غیری مالی اولمسه ثلث ایكی عبد ما بیننده مناصفه
طریقی اوزره تقسیم اولنور اعتاق اولان عبدك نصفی معتق اولوب نصفی ایچون
سعی ایدر ومباع صاحبی عقدما یوز درهمه الروغنی عبدی یوز اللی درهمه قبول
ایدوب اخذ ایدر وان اعتق بین محابات فنصف للاولی ونصف بین العتق
والاخیرة اگر ایكی محابات ما بیننده اعتاق ایلسه ثلث تقسیم اولنور نصفی محابات
اولی یه ونصفی عتق ایله محابات اخیره ما بیننده تقسیم اولنور صورت مسئله بودركه
بركمسنه قیمتی ایكیوز درهم بر عبدینی یوز درهمه بیع ایلسه ویوز درهم قیمتلو بر عبدینی
دخی اعتاق ایلسه وقیمتی ایكیوز درهم بر عبدینی دخی یوز درهمه بیع ایلسه بونلردن
غیری بر شیئی اولمسه اول كمسنه نك ثلث وصیتی تقسیم اولنوب ثلثك نصفی محابات
اولی یه ونصفی عتق ایله محابات اخیره بیننده تقسیم اولنور زیرا اخیرك محاباتدن
عتق مقدم اولمغله ما بینلری مستوی اولوب مناصفه طریقی اوزره تقسیم اولنور
وان حابی بین عتقین فنصف للمحاباة ونصف للعتقین اگر بین عتقین محابات
اولنسه ثلثك نصفی محابات ایچون ونصفی ثلث ایكی عتق ایچوندر صورت مسئله
یوز درهم قیمتلو بر عبدینی اعتاق ایلسه بعده قیمتی ایكیوز درهم بر عبدینی دخی یوز
درهمه بیع ایلسه بعده قیمتی یوز درهم بر عبدینی اعتاق ایلسه وموصینك بونلردن
غیری بر شیئی اولمسه ثلث نصفی محابات ایچون ونصفی ایكی عتق ایچوندر ابو حنیفه قتنده

وعندهما العتق اولى في الجميع اما مين قتنده جميعسنده عتق اولى در امامينك دليلى
عتق فسخ اولنمز غيرى فسخ اولنور وابو حنيفه نك دليلى محابا اقوى در زيرا محابات عقد معاوضه
ضمننده واقع اولمشدر فان اوصى بان يعتق عنه بهذه المائة عبد فهلك منها درهم
بطلت الوصية اكر بر كمسنه وصيت ايلسه كه شول يوز درهم ايله كندو اچون بر عبد اعتاق
اولنه واول يوز درهمدن بر درهم هلاك اولسه وصيت باطل اولور ابو حنيفه قتنده وعندهما
يعتق بما بقي امامين قتنده باقيسى ايله اعتاق اولنور زيرا وصيت قربتك برنوعيدر
ممكن اولدوغى مرتبه تنفيذى واجبدر رجه وصيت قياسى اوزره ولو كان مع العتق حج
بما بقي اجماعا اكر وصيت عتق مكانندن حج ذكر اولنسه اجماعا باقى ايله حج اولنور وتبطل
الوصية بعتق عبده لو جنى بعد موت سيده فدفع بها وان فدى فلا موصى نك
كندو عبدنك عتقنه وصيتى باطل اولور اكر اول عبد سيدنك موتندن صكره جنايت ايلسه
بو تقديرجه اول جنايت مقابلنده عبد ولي جنايته دفع اولنور ودفع اولنمسى
صحيحدر زيرا اول جنايتك حقى موصى نك حقى اوزرينه دخى مقدمدر كذلك موصى كه ملكى
عبده كندو تصرفدر انك اوزرينه دخى مقدمدر واكر ورثه ولي جنايته فدية ايلسهلر
وصيت باطل اولماز ولو اوصى لزيد بثلث ماله وترك عبدا فادعى زيد عتقه في الصحة
والوارث عتقه في المرض فالقول للوارث ولا شيء لزيد الا ان يفضل الثلث عن
قيمته او برهن على دعواه اكر موصى زيد اچون ثلث مالنى وصيت ايلسه وبر عبد
ترك ايلسه زيد ادعا ايلسه كه موصى عبدى صحتنده اعتاق ايلدى ووارث ادعا ايلسه كه
مرضنده اعتاق ايلدى پس امدى قول وارثكدر زيد اچون بر شى يوقدر الا اكر
ثلث عبدك قيمتندن زياده اوله مثلا عبدك قيمتى بيك درهم اوله ثلث ايكى بيك
درهم اوله ويا خود زيد حال صحتنده اعتاق ايلدوكنه بينه اقامت ايليه اول وقت
قول موصى لهك اولور حاصل كلام زيدك حال صحتنده اعتاق ايلدى زيد بو دعواسى
حال صحتنده اعتاق وصيت دكلدر ثلث جميع مالدن چقار كندويه زياده جه نفع اولور
اما مرض موتنده اعتاق وصيتدر جمله وصايادن مقدمدر بو تقديرجه زيده ثلثه نقصان
طارى اولور ولو ادعى رجل على الميت دينا والعبد اعتاقه في صحته وصدقهم الوارث
سعى العبد في قيمته وتدفع الى الغريم وعندهما لا يسعى اكر بر رجل ميت اوزرينه
دين ادعا ايلسه وعبد حال صحتنده كندونك اعتاقنى دعوى ايلسه حال بوكه عبددن
غيرى مالى اولمسه ووارث دين دعوى ايدن رجله وعتق دعوى ايدن عبدى تصديق ايلسه
عبد قيمتى اچون سعى ايدر سعى ايلدوكى اقچه غريمه ويريلور يعنى دين دعوى ايدنه كمسنه يه دفع اولنور
ابو حنيفه قتنده واما مين قتنده عبد معتق اولور وسعى ايلمز وان اجتمعت وصايا

وضاقت

وضاق الثلث عنها قدمت الفرائض وان اخرها فان تساوت في الفريضة او غيرها قدم
ما قدمه اكر وصايا جمع اولنسه وثلث وصايادن ضيق اولسه يعنى قليل اولسه فرايض تقديم اولنور
اكر موصى كرچه اول فرايضى تأخير ايلمش ايسه دخى حج وزكوة وكفارت كبى اكر فرضده مساوى
اولورسه يعنى وصايا تركنك جملهسى فرض اولورسه ويا خود جملهسى نافله اولورسه موصى مقدم ذكر
ايلدوكى شى تقديم اولنور زيرا ظاهر حال موصىنك حاليدر كندو وقتنده اهم اولنانى
مقدم ذكر ايلدى ظاهر ايله ثابت اوزرينه نص ايله ثابت اولان كبيدر وقيل ان تساوت
في الفريضة تقدم الزكوة على الحج ديديلر اكر وصايا فرضيتده مساوى اولسه حج زكوة
حج اوزرينه تقدم اولنور بو قول امام محمدك قوليدر ابو يوسفدن ايكى روايتك بريدر
روايت اولانك وجهى بودر كه زكوة ايله حج فرضيتده مستوى اولدقلرى ايسه زكوة حق عبيد
تعلق ايلدكله زكوة تقديم اولنمق اولى در روايت اخرينك وجهى بودر كه حج مال ايله
وبدن ايله قايم اولور وزكوة ايسه مال ايله قايمدر پس امدى حج اقوى در وقيل
بالعكس ديديلر كه حج زكوة اوزرينه تقديم اولنور وتقدم الحج والزكوة على الكفارات
في القتل والظهار واليمين حج زكوة كفارت قتل وكفارت ظهار وكفارت يمين
اوزرينه تقديم اولنور زيرا حج وزكوتك ترتيبى وارد در كفارات اوزرينه حتى نيزام من
مات وعليه حجة الاسلام ان شاء مات يهوديا وان شاء نصرانيا وان شاء مجوسيا
بيورلمشدر كذا في النهاية والكفارات على صدقة الفطر وصدقة الفطر على الاضحية
وكفارات صدقه فطر اوزرينه تقديم اولنور زيرا كفاراتك وجوبى قرآن ايله در وصدقه
فطر دخى اضحيه اوزرينه تقديم اولنور زيرا صدقه فطرده وجوبنه اتفاق وارد در اما
اضحيه ده اختلاف وار در بو تقديرجه اقوى يه تقديم اولنور وان اوصى بحجة الاسلام
احجوا عنه رجلا من بلده راكبا ان وفت النفقة والا فمن حيث تفي اكر حجة الاسلام
وصيت ايلسه ورثه موصى اچون بر رجلى كندو بلدندن راكبا حج ايتدوره لر اول
بلدن نفقه وفا ايدرسه اكر نفقه وفا ايلمزسه وفا ايده جك مكاندن حج ايتدوره لر
وان خرج حاجا فمات في الطريق واوصى ان يحج عنه حج عنه من بلده اكر بر كمسنه اوندن
حاجا چقسه طريقده فوت اولسه وكندو اچون كندو بلدندن حج ايتدوره لر حج ايتمكلكى
وصيت ايلسه موصى اچون كندو بلدندن حج ايتدوره لر ابو حنيفه قتنده وعندهما من
حيث مات استحسانا واما مين قتنده فوت اولدوغى مكاندن حج ايتدوره لر استحسانا
زيرا نيتنه اولان سفر قربت واقع اولدى موصى نك قطع مسافه ايلدوكى مقدارى فرضدن
ساقط اولدى جارى على العدد در وحق تعالينك ومن يخرج من بيته مهاجرا قوله
شريفى واقع اولمشدر وموصىنك موتيله سفرى منقطع اولمدى بلكه ايكون حج صورى
ثابتا اولديسه امدى بو تقديرجه فوت اولدوغى مكاندن بدا اولنور امام اعظم

اچون دلیل تحقیقا وصیت بلدندن حج ایتدورمکه منفردر وعلی قوت ایله منقطع اولدی
زیرا نبی علیه السلام اذا مات ابن آدم انقطع عمله الا عن ثلث بیورمشلردر وعلی هذا الخلاف
اذا مات الحاج عن غیره فی الطریق یعنی بو خلاف دزره درغیری ایچون حج ایدن
کمسنه طریقده فوت اولورسه امام اعظم قتنده موصینک بلدندن حج ایتدورلور
امامین قتنده فوت اولدوغی یردن احجاج ایتدورلور **باب الوصیة**
للاقارب وغیرهم بو باب اقارب واقاربدن غیری ایچون واقع اولان
وصیتک احکامی بیاننده در جاره الاقرب ملاصقه انسانک جاری ملاصقیدر
ابو حنیفه قتنده وعندهما من یسکن محلته ویجمعهم مسجدها امامین قتنده جار
شول کمسنه درکه انک محلهسنده ساکن اولوب انلر ایله مسجدده جمع اوله عرفا وشرعا
بونلرک کلسنه جار تسمیه اولنور زیرا نبی علیه السلام لا صلوة لجار المسجد الا فی المسجد بیورمشلردر
ویستوی فیه الساکن والمالک والذکر والانثی والمسلم والذمی وصیة دخولنده ساکن
ومالک وذکر وانثی ومسلم وذمی برابردر زیرا جار اسمی جملهسنه متناولدر وصهره
من هو ذو رحم محرم من امرأته انسانک صهری خاتوننک ذو رحم محرمی اولان
کمسنه در وصحاحده الاصهار اهل بیت المرأة دیمشدر وختنه من هو زوج ذات
رحم محرم منه انسانک ختنی ذات رحم محرمنک زوجی اولان کمسنه در برکمسنه ختنی
ایچون وصیت ایلسه اول وصیتده زوج ذات رحم محرم اولان کمسنه ایچوندر قزلرک
زوجلری کبی قز قرنداشلرینک زوجلری وعمات وخالاتنک زوجلری کبی بونلرک
جملهسنه ختن تسمیه اولنور دینلدیکه بونلر ائمه متقدمین عرفنده درامابزم
عرفمزده ازواج محارمدن غیریه تسمیه اولنور متناول اولماز ویستوی فی ذلک
الحر والعبید والاقرب والابعد صهر وختنده حر وعبد واقرب وابعد برابردر
زیرا لفظ جملهسنه متناولدر وان اقاربه واقرباؤه وذوا قرابته وارحامه
وذوا ارحامه وانسابه الاقرب فالاقرب من کل ذی رحم محرم منه برکمسنه
اقاربیه ویا خود اقرباسیه وذو قرابتیه ویا خود ارحامیه ویا خود ذوا ارحامی
وانسابی ایچون وصیت ایلسه اقربا ایچون اولور واقرب اولکمسنهنک ذو رحم
محرم اولان کمسنه لریدر امدیا اقرب اولان تقدیم اولنور ولا یدخل فیه الولدان
والولد بو الفاظک کلسنده بابا وانا واوغل داخل اولماز زیرا بو کلم قریبا بونلره
اطلاق اولنماز زیرا قریب اهل لغتک عرفلرینده غیرک واسطهسیله برکمسنه
تقرب ایلمک والدوولد بنفسها تقرب ایلمشلردر مابینلرنده واسطه یوقدر
بوا جلدندرکه حق سبحانه وتعالی الوصیة للوالدین والاقربین بیورمشلردر

قریبی والدین اوزرینه عطف ایلدی عطف ایسه مغایرت ایچوندر اکر والدین اقربیندن
اولیدی عطف اولنمازدی وفی الجد روایتان جدده امامدن ایکی روایت واردر وولد
ولدده دخی کذلک ایکی روایت واردر زیرا وصیت اخت میراثدر میراثده اقربیت اعتبار
اولندوغی کبی بونده دخی اعتبار اولنور ظاهر روایتده جد وجده وولد داخل اولور وان لم
یکن له ذو رحم محرم بطلت اکر موصی ایچون ذو رحم محرم اقاربندن برکمسنه اولمسه وصیت
باطل اولور ابو حنیفه قتنده وتکون للاثنین فصاعدا اقربای ایچون وصیت ایکی یاخود زیاده
ایچون اولور زیرا وصیت اخت میراثدر ومیراثده مذکور اولان جمع اثناندر وصیتده دخی
اویلهدر وعندهما من ینسب الی اقصی اب له فی الاسلام بان اسلم وادرک الاسلام وان
لم یسلم امامین قتنده وصیت شول کمسنه داخل اولورکه موصینک اقصای ابنه نسبت
اولنه زمان حضرتده اسلامه کلمش اوله ویاخود اسلامه ادراک ایلمش ولکن مسلمان اولمامش
اوله اقصای اب اولمش اولور بو مسئلهده مشایخک اختلافی واردر ثمره اختلاف ابو طالب
وعلی مثللوده ظاهر اولور برکمسنه اولاد علی اقرباسندن برینه وصیت ایلسه شول کمسنهکه
اسلامه ادراک ایلدی وصیت اولاد ابو طالبه صرف ایلدی شول کمسنهکه اسلامی
شرط ایلدی وصیت اولاد علیه صرف اولنور غیریه صرف اولنماز وبالاجماع اولاد عبد المطلب
دخی داخل اولماز زیرا عبد المطلب اسلامه ادراک ایلمدی فمن له عمان وخالان الوصیة لعمیه
برکمسنه اقاربی ایچون وصیت ایلسه اول کمسنهنک ایکی عمیسی وایکی خالی اولسه وصیت عمیسی
ایچوندر ابو حنیفه قتنده اقربه اعتبار ایچون ارثده اولدوغی کبی وعندهما للکل علی السوا
امامین قتنده عمان وخالان هر بری برابردر ایکی فرقه دخی موصی له در علی السویه تقسیم
ایدر لر اقربیت اولماز ومن له عم وخالان نصف الوصیة لعمه ونصفها بین خالیه
برکمسنهنک بر عمیسی وایکی خالی اولسه واقاربه وصیت ایلسه نصف وصیت عمیسی
ایچوندر ونصفی ایکی خال بیننده در یعنی مابینلرنده تقسیم ایدرلر عم ترجیح اولنور
زیرا اب طرفندندر وان له عم فقط فنصفها له اکر موصینک بر عمی اولسه وصیتک
نصفی اول عم ایچوندر زیرا اقارب جمعدر اقل جمع اثناندر پس ایکی جمعک اعتباری
لابددر بو تقدیرجه نصفی عم ایچون ویردکدن صکره نصفی ورثه ایچون رد اولنور وان
عم وعمة وخالة فالوصیة للعم والعمة علی السواء اکر برکمسنه اقاربه وصیت ایلسه وموصینک
بر عمی وعمتهسی وبر خالی وبر خالهسی اولسه بیلمدی وصیت عم وعمته ایچوندر زیرا
اقربیتده ایکیسی برابردر ومعنی جمع ایکیسی ایله متحقق اولورکرچه عمته عم ایله وارث
اولمازاما وصیتده علی الاستوا مستحقه اولور وعندهما الوصیة لکل علی التسویة فی جمیع ذلک
امامین قتنده وصیت علی التسویه جملهسی ایچوندر زیرا تحت اقاربه داخللردر بو مسئلهده

مطلب

اقربیت اعتبار اولنماز واهل الرجل زوجته رجلك اهلی زوجه سیدر ابو حنیفه قتنده خلا
اكر فلانك اهلنه وصیت ایلسه اول وصیت اول فلانك زوجه سنه ایچوندر وعندهما من یعولهم
ویضمهم نفقته اما مبین قتنده رجلك اهلی شول كسنه دركه كندونك عیالنده اوله ونفقه سی
تضمین ایلیه واكر اهل بیته وابو وجه من اهل بیته انسانك آل اهل بیتیدر بر كسنه فلانك
آلنه وصیت ایلسه وصیت اول فلانك اهل بیتی ایچوندر زیرا شول قبیله دركه اسلامده اقصای
ابو دكیه باباطرفندن منسوب اولانك جمله سی داخل اولورلر بونده اقرب وابعد وذكور
وانثی ومسلم وكافر وصغیر وكبیر برابردر اولاد بنات واولاد اخوات اندرغنده داخل
اولمازلر وقرابت امده بر فرد داخل اولماز بابا سی وجدی اهل بیتندندر واهل نسبه
من ینسب الیه من جهة الاب موصی نكن اهل نسبی شول كسنه دركه اول كسنه یه بابا سی
جهتندن منسوب اوله وجنسه اهل بیتا بیه انسانك جنسی باسنك اهل
بیتی در زیرا انسان بابا سنه مجنس ایدر بو تقدیرجه آل كبی اولدی قرابت بونك
خلافیدر زیرا اقاربی بابا وانا طرفنه اعتبار اولنور بر كسنه اهل بیتنه ویاخود نسبنه
ویاخود جنسنه وصیت ایلسه بو عبارت ابا طرفندن اولان كسنه یه متناول اولور
والوصیة لبنی فلان وهو اب صلب للذكور خاصة بنی فلان ایچون وصیت حال بوكه
اول فلان اب صلبیدر اول وصیت خاصة ذكور ایچوندر اناث داخل اولماز ابو حنیفه
قتنده وصیت مبتدا در للذكور خبردر وعندهما وهو روایة عن الامام یدخل الاناث
امامین قتنده یعنی انلرك قولی امامدن روایتدر ذكور داخل اولدوغی كبی اناث
دخی داخل اولورلر دخی ذكور واناث مختلط اولسه ورجاله خطاب جمله سنه خطاب
اولوب عام اولور ولو رتبة فلان للذكر مثل حظ الانثیین فلانك ورثه سی ایچون
ایلدكی وصیت للذكر مثل حظ الانثیین تقسیم اولنور ولولد فلان للذكر
والانثی على السواء اكر فلانك ولدی ایچون دیو وصیت ایلسه ذكر وانثی برابردر زیرا
اسم ولد ذكر وانثی یه شاملدر صاحب اختیاردیركه ولد مولود ایچون اسم جنسدر
كرك ذكر اولسون كرك انثی اولسون وكرك بر اولسون وكرك چوق اولسون جمله سی
داخل در حتی حمل دخی داخلدر ولا یدخل اولاد الابن عند وجود اولاد الصلب ویدخلون
عند عدمهم دون اولاد البنت اولاد ابن اولاد صلب وار ایكن فلانك ولدی ایچون
اولان وصیته داخل اولمازلر اما اولاد صلب یوغیكن اولاد ابن داخل اولورلر اما مطلقا
اولاد بنت داخل اولماز وان اوصی لبنی فلان وهو ابو قبیلة لا یحصون فهی باطلة اكر بر
كسنه بنی فلان ایچون دیو وصیت ایلسه حال بوكه بنی فلان احصا اولنماز ابو قبیله اولسه وصیت

باطله در زیرا هر كسك حق تصحیح اولنمق ممكن دكلدر جهالت مستغنا حشر وارد در حرف
ایلیك متعذر اولور وعنددن باطل اولور وان اسماهم او عمیانهم او زمنانهم او اراملهم
فللغنی والفقیر منهم والذكر والانثی ان كان یحصون وللفقراء منهم خاصة ان كانوا
لا یحصون اكر موصی بنی فلانك ایتاملری ایچون ویاخود ایچون ویاخود زمنا سی
ایچون ویاخود ارامله یعنی طول خاتونلری ایچون دیو وصیت ایلسه ذكر اولنان طائفه نك
غنی و فقیری وصیته داخل اولورلر وذكر وانثی دخی داخل اولور اكر موصی لهمك احصاسی
ممكن اولورسه وانلرك خاصة فقرا سی ایچون اولور اكر موصی لهمك احصاسی ممكن اولمزسه
وصیتدن مراد قربتدر اعدی فقرانك حاجتنی ازاله ایلمك قربتدر ارامل ارمله نك
جمعیدر صاحب مغرب دیمشدركه ارمله شول خاتوندر كه اری فوت اولوب فقیره قاله
ابن السكیت الارامل المساكین من الرجال والنساء دیمشدر وللموالیه فهو لمن
اعتقهم فی الصحة او المرض ولا ولادهم بر كسنه موالیسی ایچون وصیت ایلسه اول
وصیت شول كسنه ایچوندر كه خواه اول موالی اعتاق ایلمشدر حال صحتنده ویاخود
حال مرضنده ودخی موالیسنك اولادی رجال ونساء دن انلر دخی داخلدر موالینك
معنایه محتملدر بری اعتاق ایلدوكی عبید وبری دخی كندویی اعتاق ایدن افندیسیدر
اما بو محلده مراد اعتاق اولنان عبیددر ولا یدخل مولی الموالات لمو الیه لتغطیلها اولان
وصیت موالاتی موالات داخل اولماز زیرا ولاء اعتاقه متعلقدر ولاء موالات عقد ایله
داخل اولمز الا حقیقة اولان موالینك عدمی قتنده داخل اولور موالی الموالی غیر نك
موالیسیدر انلر ولا الولد منه لم ینسبه در صلب وار ایكن ولد الولد برشی بوقدر حقیقة
موالی شونلردركه انلركا و زرینه عتق واقع اولا بر كسنه نك موالیسی اولسه وبر دخی
مولی موالیسی اولسه وصیتك نصفی موالیسنه ویریلور باقیسی ورثه سنه ویریلور
مولی الموالی یه برشی یوقدر وتبطل ان كان له معتقون ومعتقو نمو الیه لتغطیلها اولان
وصیت باطل اولور اكر واصینك معتقلری ومعتقلری وار ایسه مثلا موصی عبید
ایتش كندو یی اعتاق ایلدرده وكندو دخی اعتاق ایلدیكی معتقلرده موجود اولسه
اسم موالی ایكسنه دخی متناول در لكن معنالری مختلفدر بری منعم وبری منعم علیه در
عموم لفظله ایلدایسه متعدددر زیرا اسم مشتركدر معنای مختلفین ایچون حالت واحده ده
معرضنه اثبات منتظم اولماز بو مسئله نك خلافیدر بر كسنه فلانك موالیسنه الجنایم
دیو یمین ایلسه اعلی واسفله متناول اولور زیرا نفیده واقع اولمشدر واقل الجمع اثنان
فی الوصایا كالمیراث وصایاده اقل جمع ایكیدر میراث كبی زیرا وصایا اخت میراثدر

مطلب

باب الوصیة بالخدمة والسكنی والثمرة بو باب خدمت وسكنی وثمره ایله واقع اولان
وصیتك احكامی بیاننده در تصح الوصیة بخدمة عبده وسكنی داره وبغلته مدة معینة

وابدا عبدك خدمتي وواركن سكناسي وبوايكيسنك غله سي مدة معينه ايچون وابدي
وصيت صحيح اولور مثلا بركمسنه عبديني برسنه وياخود ايكي سنده وياخود ابدي خدمت
ايلسون ديو وصيت ايلسه وفلان كمسنه دارمده بو لفظ ايله ساكن اولسون
ديو وصيت ايلسه صحيح اولور زيرا منافعك تمليكي حيوتنده بدل وبغير بدل صحيح اولور
كذلك بعد الممات حاجتي ايچون احيانه اولدوغي كبي منافعك دخي صحيح اولور بو تقديرجه
حق منفعت ايچون ميتك ملكنده محبوس اولور زيرا موت حاجتي ازاله ايلمز اگر موصى له
فوت اولسه عبد وياخود دار موصينك ورثه سنه تسليم اولنور غله وصيتي دخي بو نهج اوزره در
فان خرج ذلك من الثلث سلم الى الموصى له والا قسمتا الدار وتهايئا في العبد
بو مبين فهم ديو حاصلي اگر مذكور اولان رقبه عبد ورقبه دار وصيتي ثلث مالدن چيقار ايسه
عبد ودار موصى له يه تسليم اولنور اگر ثلث مالدن چيقماز ايسه دار قسمت اولنور ثلثاني
موصى له ايچوندر ثلثي ورثه ايچوندر انتفاع جهتندن وعبده ورثه موصى له نهايي
ايدرلر عبد ايكي گون ورثه يه خدمت ايدر برگون موصى له خدمت ايدر زيرا موصى لهك
حقي ثلثدر ورثه نك حقي ثلثين در عينده اولان وصيت كبي فاذا مات الموصى له
ردت الى ورثة الموصي يعني موصى له فوت اولسه عبد ودار موصينك ورثه سنه رد
اولنور موصى لهك ورثه سي استخدامه قادر دگللردر زيرا موصى موصى له ايچون تمليك
ايلمامشدر كه ورثه يه انتقال ايده فان مات في حيوة الموصي بطلت اگر موصى له موصينك
حيوتنده فوت اولسه وصيت باطل اولور زيرا وصيت موتدن صكره يه مضاف بر تمليكدر
في الحال ايسه موصينك ملكنده ثابتدر ومن اوصى له بغلة الدار والعبد لا يجوز له السكنى
والاستخدام في الاصح اگر بر كمسنه ايچون بر دارك غله سي وياخود عبدك غله سي وصيت
اولنسه اول كمسنه ايچون داره ساكن اولمق وعبدي استخدام ايلمك جايز اولماز اصح روايته
مصنفك اصح روايت ديديگي بعضيلر سكنى واستخدامي تجويز ايلمشلردر اول اجلدن
اصح روايت قيدني ايلمشدر والمن اوصى له بالخدمة والسكنى ان يواجر وديني شول كمسنه
ايچونكه بر عبد استخدامي وبر دارك سكناسي وصيت اولنسه اول كمسنه ايچون عبدي ودار اجاره
ويرمك جايز دگلدر وان اوصى له بثمرة بستان فمات وفيه ثمرة فله هذه فقط وان
زاد ابدا فله هي وما يستقبل اگر بر بستانك ثمره سي ايله وصيت ايلسه وصيت ايدن
كمسنه فوت اولسه وبستانده ثمره اولسه انجق اول موجود اولان ثمره موصى له ايچوندر
واگر موصى ابدا لفظني زياده ايلسه موجود اولان ثمره وگلجك ثمره موصى له ايچوندر
وان اوصى له بغلة بستان فله الموجود وما يستقبل اگر بر كمسنه بستانك

غله سي ايله وصيت ايلسه اولسنه موجود اولان وگلجك موصى له ايچوندر غله ايله
ثمرك بينلرنده فرق وار در غله ايله وصيت اولنسه دائما مستحق اولور اگر ابدا لفظني زياده
اولنسه اول زمان غله كبي اولور دائما مستحق اولور وان اوصى له بصوف غنمه
او لبنها او اولادها فله ما يوجد من ذلك عند موته فقط قال ابدا ولم يقل اگر بر
كمسنه غنمك صوفي وياخود غنمك لبني وياخود اولادي يعني قوزيسي ايله وصيت
اولنسه موصينك موتنده مذكور اولان شيئك انجق موجودي يعني بونلرك ثمره سي موصى له
ايچوندر موصى گرك ابدا ديسون وگرك ديمسون برابردر موصينك موتندن صكره حادث
اولان شيئه مستحق اولماز

مطلب

باب وصية الذمي

بو باب ذمينك
وصيتنك احكامي بيانندهدر ولو جعل ذمي داره بيعة او كنيسة في صحته ثم مات
فهي ميراث اگر بر ذمي كندو دارين صحتنده يهوديه بيعه ايلسه وياخود نصارايه
كنيسه ايلسه اندن صكره فوت اولسه اول دار ميراثدر بالاتفاق ولو اوصى به
لقوم مسمين جاز من الثلث بر ذمي كندو دارين معين بر قوم ايچون بيعه وياخود كنيسه
قلنمق ايچون وصيت ايلسه ثلث مالندن جايز اولور اتفاقا واو زره مسمين جمع مسمي در
اصلي مسميين ايدي ياء اولي يه الفه قلب ايدركن اجتماع ساكنين اولدي الف حذف اولدي
مسمين قلدي وكذا في غير المسمين خلافا لهما غير مسمين يعني معين اولميان قوم
غير محصور ايچون دخي وصيت جايز اولور ابو حنيفه قتنده امامين ايچون خلاف وار در
زيرا بو وصيت حقيقتده معصيتدر اگر كندو اعتقادلرنده قربت ايسه ده بيلده معصيت
وصيت باطلدر وتصح وصية مستامن لا وارث له في دارنا بكل ماله لمسلم او ذمي
وارثي اولميان مستامنك بزم دار يزده يعني دار اسلامده كل ماليله مسلم ايچون
وياخود ذمي ايچون وصيتي صحيحدر زيرا ثلثدن زياده وصيتك امتناعي ورثه نك
حقي ايچوندر وبنه اجازتلري اولدوغي اول دخي تخفيفا اولنور بونك ايسه دار اسلامده
ورثه سي يوقدر جمله مالنك وصيتي صحيح اولور وان اوصى ببعضه رد الباقي الى ورثته
اگر مستامن بعض مالني وصيت ايلسه ده فوت اولسه باقيسي دار حربده اولان
ورثه سنه رد اولنور دار حربده اولان ورثه سنه رد حق ورثه يه مراعات ايچون دگلدر
حق مستامنه مراعات ايچون وتصح الوصية له ما دام في دارنا من مسلم او ذمي مستامنك
مسلم وذمي يه وصيتي صحيح اولور مادامكه دار اسلامده دخي مقيم ايسه در وصاحب
الهوى ان لم يكفر بهواه فهو كالمسلم في الوصية والا فكالمرتد صاحب هوى يعني هواسي
سبيله اگر كفر ايله حكم اولنماز ايسه وصيتي مسلم كبيدر اگر كفر ايله حكم اولنمش ايسه مرتد كبيدر

صاحب هوی شول کمسنه لردر که حضرت علی ایچون آله اکبردر دیرلر و بعضلر آنی اصغردر دیرلر
و بعضلر حضرت عایشه رضی الله عنهانک برائت نزاهتنی بو قدر آیات قرآنیه نازل اولمشکن
مخالف نص تحریف قذف ایدرلر و مرتدک احوالی امام ابوحنیفه و امامین قتلرنده
اختلاف اوزره در اکر مسلم مرتد اولسه یهودی و نصرانی و مجوسی هر قنغیسی اولورسه
اولسون عیاذا بالله تعالی شو وصایالردن بعضن وصیت ایلسه ابوحنیفه قولی اوزره
مسلمک وصایاسنده صحیح اولان شیئه توقف اولنور او اهلک مسلک وصایاسنده
صحیح اولمازاول وصیت باطل اولور امامین مرتدک تصرفاتی نافذه در فی الحال
وصاحب الهوی مبتدا فهو کالمسلم خبریدر ووصیة الذمی تعتبر من الثلث ذمینک
وصیتی ثلثدن اعتبار اولنور ولا تصح لوارثه ذمینک وارثه وصیتی صحیح
دکلدر مسلمانک وصیتی صحیح اولمدوغی کبی زیرا انلر احکام اسلامی معاملاته رجوع ایدن
شیئه التزام ایتمشلردر ویجوز لذمی من غیر ملته ذمینک وصیتی کندو ملتندن
غیری ذمی ایچون صحیحدر زیرا الکفر ملة واحدة لا الحربی فی دار الحرب ذمینک
دار حربده اولان حربی ایچون وصیتی صحیح دکلدر زیرا ارث تباین دارین ایچون
ممتنعدر و وصیت دخی اخته مراثدر

باب الموصی

بو باب موصی الیهک
یعنی وصینک احکامی بیاننده در ومن اوصی الی رجل فقبل فی وجهه ورد فی غیبته
لا یرتد برکمسنه بر رجلی وصی ایلسه بو زید وصایتی قبول ایلسه غیبتنده رد ایلسه
وصایتی رد ایلمامش اولور زیرا موصی انکا اعتماد ایلردکی حالده فوت اولمشدر اکر
غیبتنده ردی صحیح اولسه موصی مغرور اولملق لازم کلور ردی وان رد فی وجهه
یرتد اکر مواجهه سنده رد ایدرسه رد ایلمش اولور وان لم یرتد حتی مات الموصی فهو
مخیر بین القبول وعدمه اکر موصی بر رجلی وصی ایلدکده اول کمسنه وصایتی موصی فوت
اولنجه نه قبول ونه رد ایلسه اول کمسنه قبول ایله وعدم قبول اینتنده مخیردر دیلرسه
قبول ایدر دیلرسه رد ایلر وان باع شیئا من الترکة لم یبق الرد وان غیر عالم بالایصاء
اکر وصی ترکه دن برشی بیع ایلسه اول کمسنه ایچون وصایتی رد ایلمک یوقدر زیرا انک
بیعی وصیتی قبولدر اکر بیع ایلدکده ایصایه عالم دکل ایسه ده بیع ایله وصیتی قبول ایلمش اولور
فان رد بعد موته ثم قبل صح ما لم ینفذ قاضی رده اکر وصی موصینک وفاتندن صکره
وصایتی رد ایلسه ورد ایلدکدن صکره ینه قبول ایلسه صحیحدر مادامکه قاضی ردینی تنفیذ

ایلیه

ایلیه امانچون کلا اقبل دیدکده قاضی دخی ردینی تنفیذ ایدوب وصایتدن اخراج
ایلسه صحیح اولور وان اوصی الی عبد او کافر او فاسق اخرجه القاضی ونصب غیره
وان الی عبده اکر برکمسنه وصایتی بر عبده ویا خود بر کافره ویا خود بر فاسقه
وصیت ایلسه قاضی اول وصیی اخراج ایدوب مکاننه غیریسنی نصب ایدر اکر
کندو عبدینه دخی وصیت ایدرسه فان کان کل الورثة صغارا صح اکر جمله ورثه صغار
اولورسه بو ذکر اولنان طائفه نک هر قنغیسی ایچون ایصا ایدرسه صحیح اولور ابوحنیفه
قتنده خلافا لهما امامین ایچون خلافی واردر انلرک قتنده صحیح دکلدر وان فیهم کبیر
بطل اجماعا اکر ورثه ده کبیر وار ایسه کندو عبدینه ایصا بالاجماع باطل اولور ولو کان
الوصی عاجزا عن القیام بالوصیة ضم الیه غیره اکر وصی امور وصایته قیامدن عاجز
اولورسه قاضی وصی یه بر غیری کمسنه دخی ضم ایدر وان کان قادرا امینا لا یخرج
وان شکی الیه الورثة او بعضهم ما لم یظهر منه خیانة اکر وصی وصایته قادر اولور
امین اولورسه قاضی اول وصی یی وصایتدن اخراج ایلمز اکر ورثه شکایت ایدرسه ده
مادامکه وصایتده خیانتی ظاهر اولمیه خیانت ظاهر اولورسه وصایتدن اخراج
ایدر وان اوصی الی اثنین لا ینفرد احدهما اکر موصی ایکی کمسنه یی وصی نصب ایلسه هر بری
مال میتی تصرفده منفرد اولماز ابوحنیفه قتنده و امام محمد قتنده الا اشیاء معدوده ده
منفرد اولور الا بشراء کفن وتجهیز الا شراء کفنده وتجهیزده منفرد اولور وخصومة
وقضاء دین وطلبه موصینک اوزرینه حقوقی خصومتده ودینی قضاده وطلب دینده منفرد
اولور وشراء حاجة الطفل وقبول الهبة له طفلک حاجتنی شراده وطفل ایچون اولان
هبه قبولنده منفرد اولور ورد ودیعة معینة وتنفیذ وصیة معینة واعتاق عبد معین
ودیعه معینه رده و وصیت تنفیذده وعبد معینی اعتاقده منفرد اولور زیرا جمله
متعیندر غیره متعین اولسه منفرد اولماز اجتماع رأیلری لازمدر ورد مغصوب
ومغصوبی رده منفرد اولور او شری شراء فاسدا وجمع اموال ضائعة وحفظ المال
وبیع ما یخاف تلفه وشراء فاسد ایله اشترا اولنانی رده واموالی واموال ضایعه
جمعنده ومال حفظنده وتلف اولمسی خوف اولان شیئی بیع ایلمکده منفرد اولور وعند
ابی یوسف یجوز الانفراد مطلقا ابو یوسف قتنده اشیاء معدوده دن غیریده
دخی مطلقا تصرفنده منفرد اولور فان مات احد الوصیین اقام القاضی
غیره مقامه ان لم یوص الی احد اکر وصینک بری فوت اولسه قاضی بر غیریسنی
انک مقامنه اقامت ایلر اکر موصی برکمسنه یه وصیت ایلمامش ایسه وان اوصی
الی الحی جاز تصرفه وحده اکر موصی ایکی کمسنه ایچون وصی الموه دیو وصیت

ایله کرده عسکره بری فوت اولورسه حی اولان وصی مستقل وصی اولمیوب دیو وصیت ایلسه
جایز اولور ویالکز تصرف ایدر ووصی الوصی وصی فی الترکتین وصینک وصیسی ایکی ترکه یه
وصیدر مثلا وصی فوت اولسه واخر کمسنه کندویه وصی ووصی اولور وغیری ینه دخی وصی
نصب ایلسه ایکی ترکه یه یعنی میت اولک ومیت ثانینک ترکه سنه وصی اولور وکذا ان
اوصی الیه فی احدهما خلافا لهما واکر فوت اولان وصی ایکی ترکه نک برینه تصرفه اخری یه
وصی نصب ایلسه ینه ایکی ترکه یه دخی وصی اولور ابو حنیفه قتنده اما امامین ایچون خلاف
واردر وتصح قسمة الوصی عن الورثة مع الموصی له وصینک نیابة وارثه ایله موصی له
ایچون قسمتی صحیح اولور مثلا بر کمسنه فوت اولسه واول کمسنه نک غایبده ورثه سی اولسه
وثلث مالنی بکره وصیت ایلسه وزیدی وصی نصب ایلسه وصیسی ایچون جایزدرکه
بین الورثة والموصی له ترکه یی تقسیم ایلیه فلا یرجعون علی الموصی له لو هلک حظهم فی ید
الوصی ورثه موصی له اوزرینه رجوع ایدهمزلر اکر وصینک یدنده خطلری یعنی
نصیبلری هلاک اولسه زیرا وارث خلیفه میتدر ووصی دخی کذلک خلیفه میتدر
پس وارث غایب اولسه وصینک قسمتی نافذ اولور لا مقاسمته معهم من الموصی له
فیرجع علیهم بثلث ما بقی لو هلک خطه فی ید الوصی وصینک موصی له غایبدن ایکن ورثه
ایله مقاسمه سی صحیح دکلدر اکر وصینک یدنده موصی لهک نصیبی هلاک اولسه ثلث
ما بقی ایله ورثه نک اوزرینه موصی له رجوع ایدر زیرا موصی له من کل وجه میتک
خلیفه سی دکلدر غیبتنده ورثه یه خصم اولمیاز غیبتنده اولان مقاسمه
نافذ اولماز ووصی ضامن اولماز زیرا وصی ایچون ولایت حفظ واردر اول اجلدن
ورثه یه رجوع ایدر وصحت للغایب ولو قاسمهم عنه وان اخذ قسطه قاضی ایچون
قسمت صحیح اولور اکر ورثه موصی له ایچون مقاسمه ایلسه لر وقاضی موصی له غایبک
حقه سنی اخذ ایلمک جایزدر زیرا غایبک نصیبنده قاضینک نظری واردر ووصیت
صحیحدر اکر موصی له قبل القبول فوت اولسه وصیت ورثه میراث اولور اما فوت اولمیوب
غایب ایکن کلوب حاضر اولسه مقبوض اولان حقه سی دخی هلاک اولسه وورثه اوزرینه
رجوعه قادر دکلدر وفی الحج لو قاسم الوصی الورثة فضاع عنده یؤخذ للحج ثلث ما بقی
حج ایله اولان وصیت یعنی حج ایچون وصیت ایلسه وصی ورثه ایله مقاسمه ایدوب
موصی اولان حج اجرتینی وصی الس دکنده قتنده ضایع اولسه ایادی ورثه ده اولان
ثلث ما بقی دن حج ایچون اخذ اولنور وکذا لو دفعه لمن یحج فضاع فی یده یعنی مرور
ایدن مسئله کبیسه حج ایلمک ایچون بر کمسنه دفع ایلسه لر واول حج ایدهجک کمسنه نک

یدنده ضایع اولسه ثلث ما بقی حج مال اخذ اولنور وعند ابی یوسف ان بقی
من الثلث شیء والا فلا ابو یوسف قتنده اکر ثلثدن بر شیء بقیه وار ایسه اخذ
اولنور اکر یوغیسه اخذ اولنماز زیرا محل وصیت ثلثدر محلی باقی اولدقجه تنفیذ
واجبدر هیچ باقی قالمسه وصیت باطل اولور دیو محلی فوت اولمشدر وعند محمد
لا یؤخذ شیء امام محمد قتنده بر شیء اخذ اولنماز زیرا قسمت حق وصی در اکر موصی
حج ایچون بر مقدار مال افراز ایلسه وهلاک اولنسه بر شیء لازم کلمز وصیت باطل
اولور وصینک دخی اقراری انک کبیدر زیرا مقاسمه قایمدر ولو باع الوصی من الترکة
عبدا مع غیبة الغرماء جاز اکر وصی موصینک ترکه سندن بر عبدی غرمانک غیبتنده
بیع ایلسه بیعی جایزدر زیرا موصینک قایمقامیدر وان اوصی ببیع الشیء من الترکة
والتصدق به فباعه وصیه وقبض ثمنه فضاع فی یده فاستحق المبیع ضمنه ورجع به
فی الترکة اکر موصی ترکه دن بر شینک بیعنی اول شینک بهاسیله تصدق ایلمک
ایچون وصیت ایلسه ووصیسی دخی امر اولنان شیء بیع ایدوب ثمنی قبض ایلسه ووصینک
یدنده ثمن ضایع اولسه ومبیعه دخی مستحق چیقسه وصی ثمن ضامن اولور وضامن
اولدوغی ثمن ایله ترکه یه رجوع ایدر ولو قسم الوصی الترکة فاصاب الصغیر شیء
فقبضه وباعه وقبض ثمنه فضاع واستحق ذلک الشیء رجع فی مال الصغیر والصغیر
علی بقیة الورثة بحصته اکر وصی ترکه یی قسمت ایلسه وارث صغیره بر شیء اصابت
ایلسه یعنی حصه سنه دوشسه واول شیء وصی قبض ایدوب بیع ایلسه وثمنی قبض ایلسه
وثمنی وصی قتنده ضایع اولسه واول بیع اولنان شیئه دخی مستحق چیقسه وصی اول
اقچه یه ضامن اولور وصغیرک مالندن رجوع ایدر وصغیر حصه سی الیسا ورثه اوزرینه رجوع
ایدر ولا یصح بیع الوصی وشراءه الا بما یتغابن فیه وصینک غبن فاحش ایله بیع وشراسی
صحیح اولماز الا شول شیء ده صحیح اولورکه ناس انده تغابن ایدرلر زیرا وصینک تصرفی
نظر ایچوندر غبن فاحشده ایسه وصینک نظری یوقدر غبن فاحش اولمیان شول
شیدرکه تحت تقویم داخل اولمیه ویجوز شراؤه من نفسه ان کان فیه نفع وصینک بیع
وشراسی صحیح اولور اکر وصی کندو مالندن اون بش درهمه مساوی شیء اون درهمه صغیره
بیع ایلسه ویاخود صغیرک مالندن اون درهمه مساوی شیء اون بش درهمه اشتری ایلسه
صحیح اولور زیرا صغیره نفع واردر خلافا لهما امامین ایچون خلاف واردر وکیله قیاساً
وان دفع المال مضاربة وشرکة وبضاعة وصی ایچون مال یتیمی مضاربة وشرکة وسرمایه یه
ویرمک واردر زیرا باباده بو تصرفات واردر وصی حی یا بانک قایمقامیدر واول دخی

تصرف ايدر وقبول الحوالة على الاملاء لا على الاعسر وصي ايچون حواله املا اوزرينه قبول
ايلمك واردر اما مفلس اوزرينه قبول ايلمك يوقدر زيرا معسر اوزرينه قبول ايلسه
مال يتيم ضايع اولمق لازم كلور ولا يجوز له ولا للاب الاقراض وصي وبابا ايچون
مال يتيمي آخره قرض ويرمك يوقدر ويجوز للاب الاقتراض لا للوصي بابا ايچون مال
يتيمي اقتراض يعني كندو ايچون قرض الملق واردر وصي ايچون اقتراض يوقدر ولا يتجر في مال
الصغير وصي ايچون مال صغيرده تجارت ايلمك يوقدر انجق حفظه مأموردر ويجوز بيعه
على الكبير الغايب بغير العقار وصينك غايب كبيرك مالني بيع ايلمك جايزدر اما
عقاري جايز دكلدر ووصي الاب احق بمال الصغير من جده بابانك نصب ايلديكي
وصي مال صغيره احقدر جدك نصب ايلديكي وصيدن وان لم يوص الاب فالجد
كالاب اگر بابا بركسنه وصي نصب ايلمسه جد دخي اب كبيدر يعني وصي نصب اتمكه قادردر
حتى نكاحه دخي قادر اولور **فصل** شهد الوصيان ان الميت اوصى الى زيد

مطلب

معهما لا يقبل الا ان يدعيه ايكي وصي تحقيقا ميت بزم ايله معا زيدي وصي نصب
ايلمشدر ديو شهادتلري مقبول اولماز الا مگر زيد دعوى ايليه اول زمان
شهادتلري مقبول اولور قياس بو ايديكه مقبول اولميه لكن استحسانا مقبول اولور
وكذا لو شهد ابنا الميت بذه مثله مرور ايدن كبيدر اگر ميتك ايكي اوغلي شهادت
ايلسه لر كه بابامز زيدي اول ايكي وصي ايله معا وصي نصب ايلمشدر اگر زيد دعوى ايلمز
شهادتلري مقبول اولماز اگر زيد دعوى ايدرسه شهادتلري مقبول اولور ولغت
شهادة الوصيين بمال الصغير مال صغيرده ايكي وصينك شهادتلري مثلا
ايكي وصي وارث صغير ايچون بر مال شهادت ايلسه لر شهادتلري باطلدر گرك اول
ميتدن انتقال ايلسون گرك غيريدن انتقال ايلسون برابر زيرا بو ايكي شاهد
ولايت تصرفي كندو نفسلري ايچون اثبات ايلدكلري جهتدن متهم اولمشلردر وياخود
خصم اولور شهادتلري قبول اولنمز وكذا الكبير في مال الميت مثله مرور ايدن كبير
وارث كبيره ميتدن انتقال ايدن مالده دخي ايكي وصينك شهادتلري مقبول اولماز
زيرا بو ايكي وصي ولايت حفظي وولايت بيع منقول كبيرك غيبتنده كندو نفسلرينه
اثبات ايلدكلري ايچون متهم اولورلر وياخود خصم اولورلر وصحت لو في غيره شهادتلري
كبير ايچون صحيح اولور غيريدن يعني ميتدن انتقال ايدن مالدن غيريده شهادت
ايلسه لر صحيح اولور وعندهما تصح للكبير في الوجهين امامين قتنده ايكي وصينك

شهادتلري

شهادتلري كبير ايچون ايكي وجهده دخي صحيحدر گرك ميتدن انتقال ايلسون وگرك
غيريدن انتقال ايلسون برابردر وشهادة الوصي على الميت جايزة لا له ولو بعد العزل
وان لم يخاصم وصينك ميت اوزرينه شهادتي جايزدر زيرا بو شهادتده تهمت يوقدر
اما ميتك لهنه ايچون شهادت جايز دكلدر زيرا بونده تهمت واردر مثلا ميت فلان
كمسنه يه مديوندر ديسه وشهادت ايلسه جايزدر لكن فلان كمسنه ميته مديوندر ديو
شهادت ايلسه جايز دكلدر اگر وصايادن عزل اولنمقدن صكره شهادت ايدرسه
ومخاصمه ايلمامش ايسه ده شهادت عليهسنه جايز لهنه جايز دكلدر احتمالدر كه زمان
وصايتدن نفسي ايچون بر مغنم جر ايلمش اوله اول مغنمك زوالي خوفندن شهادت
ايليه انك ايچون قبول اولنمز ولو شهد رجلان لآخرين بدين الف على ميت والآخران لهما
بمثله صحت اگر ايكي رجل ايكي كمسنه ايچون ميت اوزرينه بيك درهم ديني اولدوغنه شهادت
ايلسه لر وآخران يعني ميت اوزرينه دينلري اولان كمسنه لر دخي شهادت ايدن ايكي رجل
ايچون ميت اوزرينه بيك درهمي واردر ديو شهادت ايلسه لر شاهدلردن ايكي فرقه نك
دخي شهادتلري صحيح اولور خلافا لابي يوسف ابو يوسف ايچون خلاف واردر انك قتنده
شهادتلري صحيح اولماز ولو شهد كل فريق للآخر بوصية الف لا تصح اگر هر فريق آخر ايچون
ميت بيك درهم وصيت ايلدي ديو شهادت ايلسه لر صحيح دكلدر مثلا ايكي كمسنه ايكي آخر كمسنه
ايچون بيك درهم وصيت ايلدي ديو شهادت ايلسه لر واول مشهود لهما اولانلر دخي شاهدلري
اولان كمسنه لر ايچون ميت بيك درهم وصيت ايلدي ديو شهادت ايلسه لر صحيح دكلدر دينلرده
صحيح لكن وصيتده صحيح دكلدر ولو شهدا احد الفريقين للآخر بوصية جارية والآخران له بوصية
عبد صحت اگر احد فريقين آخر ايچون بر جاريه وصيتنه شهادت ايلسه وآخرلر دخي اولر ايچون بر عبد
وصيتنه شهادت ايلسه لر شهادتلري بالاتفاق صحيح اولور زيرا بونده شركت وتهمت يوقدر
وان شهدا الآخران له بوصية ثلث لا تصح فريق اولي آخر ايچون جاريه وصيتنه شهادت
ايلدكلونده اگر فريق ثاني كه آخرلردر انلر دخي ميت ثلث مالنده فريق اولي يه وصيت
ايلدي ديو شهادتلري صحيح اولماز زيرا بونده شهادت شركتي مشتبه در

مطلب

كتاب الخنثى

بو كتاب خنثى نك احكامي بيانندهدر هو من له ذكر وفرج
خنثى شول كمسنه در كه آلت ذكري وفرجي اوله فان بال من احدهما اعتبر به اگر قنغيسندن
تبول ايدرسه اندن اعتبار اولنور مثلا ذكردن تبول ايدرسه غلام اعتبار اولنور اگر
فرجدن تبول ايدرسه انثى اعتبار اولنور وان بال منهما اعتبر الاسبق اگر هم ذكر
وهم فرجدن تبول ايدرسه اسبق اولان اعتبار اولنور هر قنغيسندن اول تبول ايدرسه

اعتبار اکادر وان استویا فی السبق فهو مشکل اکر سبقده ایکیسی دخی برابر اولسه
خنثی مشکل در ولا اعتبار بالکثرة بعد الاستواء بولکه کثرتنده اعتبار یوقدر
خلافا لهما اما بین ایچون خلاف واردر انلرک قتنده کثرة بول اعتبار اولنور زیرا
کثرة بول اول عضوک قوتنه علامتدر اکثره اکثره ایسه حکم کل واردر امامک کثرة بول ایله
ترجیح اولنور امام اعظم ایچون دلیل کثرة خروج قوته دلالت ایلمز بعضنده اتساع
مجاری وبعضنده ضیق مجاری واردر کثرت دلیل دکلدر کثرت ایله ترجیحی ابو حنیفه
استقباح ایلمشدر برکون ابو یوسف ابو حنیفه نک حضورنده یورث من اکثرهما بولا
دیدکده ابو حنیفه حضرتلری هل رایت قاضیا یکیل البول الا هذا دیو بیورمشلردر
فاذا بلغ فان ظهر بعض علامات الرجال من نبات اللحیة او قدرته علی الجماع او احتلام کاحتلام
الرجل فرجل اکر بالغ اولسه اکر بعض علامات رجل که صقال بتمک وجماعه قادر اولمق ویاخود
رجل کبی احتلام اولمق علامتلری ظاهر اولسه اول خنثی رجلدر وان ظهر بعض علامات
النساء من حیض وحبل وانکسار ثدی ونزول لبن فیه وتمکین من الوطء فامراة اکر بالغ
اولدقده علاماتنسا کی حیضلنمک وحبلدار وممه لرک صارقمسندن وممه لره سود
نزولندن ووطیه تمکیندن بو معقوله علامت ظاهر اولسه خاتوندر وان لم یظهر شیء
او تعارضت فمشکل اکر ذکر اولنان علامتلردن برشیء ظاهر اولسه ویاخود تعارض
ایلسه بعضهم علامات رجال وبعضهم علامات نسا ظاهر اولسه خنثی مشکلدر قال محمد
الاشکال قبل البلوغ فاذا بلغ ولا اشکال امام محمد دیدیکه اشکال قبل البلوغ در چونکه
بالغ اولسه اشکال قالمز زیرا البته ظاهر اولور وتعارض جوازقتی نادر اولور
نادرات ایله حکم شرعی اولماز واذا ثبت الاشکال اخذ فیه بالاحوط چون اشکال ثابت
اولسه احوط واوثق ایله اخذ اولنور فیصلی بقناع ویقف بین صفی الرجال والنساء
مرأة اولمق احتمالی ایله قناع ایله اداء صلوة ایدر وامامک خلفنده دوریق لازم
کلدکده رجال ایله نسا صفلرینک مابیننده دورر خاتون اولمق احتمالی ایله بینا الرجل
تحلل الیرصلوتلری فاسد اولماق ایچون فلو وقف فی صفهم یعید من لاصقه من جانبه ومن
بحذائه من خلفه اکر رجال صفنده واقع اولسه ایکی جانبنده ملاصق اولان ایکی کسنه
وخلفنده وحذاسنده اولان کسنه صلوتلرینی اعاده ایدر وان فی صفهن اعادهی اکر
خنثی نسا صفنده واقع اولورسه صلوتنی اعاده ایدر رجال اولمق احتمالی ایله ولا یلبس
حریرا ولا حلیا خنثی حریر کیمز وحلی طاقمز رجل اولمق احتمالی ایله بوایکیسی دخی انک
اوزرینه حرامدر ویلبس المخیط فی احرامه احرامده مخیط کیر یعنی دیکلمش شیء کیر نسا کبی

ولا یکشف

ولا یکشف عند رجل ولا امراة عورت اولان محلنی رجل قتنده کشف ایلمیه نسا اولمق
احتمالی ایله وخاتون یانندهدخی کشف ایلمیه رجل اولمق احتمالی ایله ولا یخلو به غیر محرم من
رجل وامراة اول خنثی ایله محرمندن غیری رجل وامراددن بر فرد ایله خلوة اولمیه لر ذکر
اولنان احتمالات ایله ولا یسافر بلا محرم سفرده دخی ایلمیه ولا یختنه رجل ولا امراة بل یبتاع له
امة تختنه من ماله ان کان له مال واول خنثی یه رجل وامرا سنت ایلمز بلکه خنثی ایچون اکر مالی
وار ایسه کندو مالندن بر جاریه اشتری اولنور وسنت ایلر والا فمن بیت المال ثم تباع
واکر اول خنثی نک مالی یوغیسه بیت المالدن اشتری اولنور وسنت ایلدکدنصکره
بیع اولنور فان مات قبل ظهور حاله لا یغسل بل ییمم ویکفن فی خمسة اثواب اکر اول
خنثی حالی ظهورندن اول فوت اولسه غسل غسل اولنمز بلکه صعید ایله تیمم اولنور
بش ثوب ایله تکفین اولنور احتیاطا احتمالدرکه نسا اوله ولا یحضر بعد ماراهق غسل
رجل ولا امراة واول خنثی مشکل مراهق اولدقده رجل وامراتک غسلنده حاضر اولمق
جایز دکلدر انک نظری ایکیسنه دخی جایز اولمز ذکر اولنان احتمالات ایچون ویندب
تسجیة قبره خنثی فلک قبرنی تسجیه مندوب اولور وتسجیه نک معناسی نسا ودفنی
ایلدکلرینده رجال نظری دوقنمسون دیو برده چکملر تسجیه اولور اکر مرا ایسه ما وجب شیء
اداایلمش اولور اکر رجل ایسه برشیء لازم کلمز ویوضع الرجل مما یلی الامام ثم هو ثم المراة
ان صلی علیهم جملة مثلا بر دفعده اوچ جنازه جمع اولسه بری رجل بری خنثی مشکل
وبری خاتون اولسه رجل امام ولجانبینا نصحلهده وضع اولنور اندنصکره خنثی اندن
صکره انثی وضع اولنور خنثی رجلدن مؤخر اولور رجل اولمق احتمالی ایله ونسادن متقدم
اولور رجل اولمق احتمالی ایله وله اخس النصیبین من المیراث عند الامام خنثی مشکل ایچون
میراثدن نصیبک اخستی واردر ابو حنیفه قتنده فلومات ابوه عنه وعن ابن فللابن
سهمان وله سهم اکر خنثی نک باباسی فوت اولسه برادعلبی وبر دخی خنثی قوسه ابن ایچون
ایکی سهم واردر خنثی ایچون بر سهم واردر وعند الشعبی له نصف النصیبین شعبی قتنده
خنثی ایچون نصیبک نصفی واردر وهو ثلاثة من سبعة عند ابی یوسف خنثی نک نصیبی
ابو یوسف قتنده یدیدن اوچدر یعنی یدی سهم اولنور دوردی ابنه وبر بلوردخی خنثی مشکله
وبربلور وخمسة من اثنی عشر عند محمد امام محمد قتنده میراث اون ایکی سهم اولنور بشی خنثی یه وریلور
سایری ابنه وبربلور ولو قال سیده کل عبد لی حر او کل امة لی حرة لا یعتق مالم یتبین اکر خنثی نک
سیدی بنم جمله قوللرم حردر دیسه ویاخود جمله جاریه لرم حردر دیسه خنثی مشکل معتق
اولمز بعد البلوغ حالی ظاهر اولمدقجه ولو قال الخنثی انا ذکر او انثی لا یقبل قوله بقبل

اكر اشكال يعني خنثى مشكل اولوب خنثى معتوه اولور قدرن صكره خنثى اولان كمسنه بن ارككم ويا خود بن
انثيم ديسه جوابي مقبول اولمز اما اشكال صغرنده اولمزدن مقدم اولسه مقبول اولور

مطلب

مسائل شتى

مسائل شتى ومسائل منثورة ومسائل متفرقة ذكر ايلمك مصنفلك عادتيدر زيرا بعض
مسائلك ذكري لازم ايكن محلنده واقع اولمامغله ذكر اولنميوب حالا تداركي لازم اولمغين
مسائل شتى بيو ذكر ايدرلر كتابة الاخرس وايماؤه بما يعرف به اقراره يعني زبانك كتابتي
وايماسي يعني شول شيء ايله كه ايماسي واقراري اول شيء ايله بلنور بياده اولان باايمايه
متعلقدر نحو تزوج وطلاق وبيع وشراء ووصية وقود عليه اوله كالبيان بنحوده اولان
باكتابت ايما به متعلقدر يعني اخرسك تزوجي وطلاق وبيع وشراء ووصيت دكمز واوزرينه
قود ويا خود كمنز واجون قود مثللو به كتابت وايماسي بيان كبيدر ولا يحد لقذف ولا
لغيره اخرس قذف ايجون حدا ولنماز وغير كه زنا وشرب خمرده امثر كتابت وايما ايله اقراري
بيان دكلدر حد اولنماز زيرا الحد تندرئ بالشبهات اولمغله بيان اولماز ومعتقل
اللسان ان امتد به ذلك وعلمت اشارته فهو كالاخرس والا فلا معتقل اللسان اكر ممتد
اولورسه اول اعتقال واشاراتي دخي بين الناس بلنور ايسه اول معتقل اللسان اخرس كبيدر
يعني اخرسده جاري اولان احكام بونده دخي جاري اولور اكر اعتقال ممتد اولمز ايسه
وبين الناس اشاراتي دخي بلنمز ايسه اخرس كبي دكلدر ومعتقل اللسان اولكمسنه دركه تكلمه
قادر اولميه والكتابة من الغايب ليس بحجة غايبدن كتابت حجت دكلدر عمل اولنماز زيرا
حاضر اولمغه قادردر حجت اولمغه ضرورت يوقدر اخرس بونك خلافيدر قالوا الكتابة
اما مستبين مرسوم وهو كالنطق في الغايب والحاضر ديديلر كه كتابت يا مستبين
يعني كاتبنك مرادي مظهر اولور ومرسوم اوله يعني على وجه المعتاد عنوان ايله مصدر اوله
امدي ذكر اولندوغي اوزره كتابت غايب وحاضره نطق كبيدر اما في زماننا ختم شرطدر
زيرا معتاد اولمشدر واما مستبين غير مرسوم كالكتابة على الجدار واوراق الشجر
وينوي فيه ويا خود مستبين مرادي مظهر اولور غير مرسوم اوله يعني على وجه المعتاد عنوان ايله
مصدر اولميه ديوار اوزرينه واوراق شجر اوزرينه يازمق كبي واني نيت ايلمه بومقوله
كتابت لغودر زيرا بوطريق ايله امري ظهارده عرف ناس يوقدر بو حجت اولماز الا انضمام
مثلا نيت ايدوب اوزرينه اشهاد ايلمك ايله حجت اولور واما غير مستبين كالكتابة
على الهوي والماء ولاعبرة به ويا خود غير مستبين اوله يعني غير مظهر اوله هوا اوزرينه
وصو اوزرينه كتابت كبي بونلره اعتبار يوقدر واذا اختلطت الزكية بميتة اقل منها

تحرى واكل والا فلا تؤكل حالة الاختيار وتحري عند الاضطرار زكيه يعني بوغزلنمش لحم
كندوسندن اقل ميته مختلط اولسه تحري ايليه وحالة اختيارده اكل ايليه اكر ميته زكيه دن
اقل اولميوب مساوي اوله ويا خود اكثر اوله تحري اولنمز وحالة اختيارده اكل اولنمز
اما عند الاضطرار تحري اولنور واذا احرق راس الشاة الملطخ بدم وزال الدم
فاتخذ منه مرقة جاز والحرق كالغسل قچن بركمسنه دم ايله ملوث اولمش قيونك باشني
احراق ايليه ودمي زايل اولسه واول احراق ايلدوكي باشدن مرق اتخاذ ايليه جايزدر
حرق غسل كبيدر زيرا نار باشده اولان نجاسته زايل ايدر برخيي بابه قلمز ويا خود
دمي رماد ايدر استحاله سببيله طاهر اولور ونجاسته احراق ايلمكله رماد اولسه
استحاله سي سببيله طاهر اولور وخمر تخلل ايدوب سركه اولسه پاك اولور وخنزير مملحه ده دوشسه
وملح اولسه پاك اولور وتنور نجس اولسه نار ايله طاهر اولور ولو جعل السلطان
الخراج لرب الارض جاز بخلاف العشر اكر سلطان ارض صاحبنه خراجني ويرمه
عشر بونك خلافيدر خراج ارض ايجون وظيفه معينه در ولو دفع الاراضي المملوكة
ليعطوا الخراج جاز اكر امام اراضي مملوكه صاحبي زراعت ايلكله خراج ويرمكن ايجون
اجر كمسنه لره ويرسه جايزدر فاضل زيلعي ديركه قچن اصحاب خراج ارضلريني
زراعتدن عاجز اولسه لر وخراجي دخي ويرمكه قادر اولمسه لر اول ارض مملوكه يي
قادر اولان كمسنه لره اجرت ايله ويرر وخراجي اخذ ايدر زياده سيني املاكن
صاحبلرينه ويرر ولو نوي قضاء رمضان ولم يعين اي يوم صح بركمسنه رمضاندن
بركون ويا خود ايكي اوچ كون قضاسي اولسه قضاسنه نيت ايلسه اما قنغي كون
ايدوكيني تعيين ايلمسه قضاسي صحيح اولور وعن رمضانين فلا في الاصح اكر قضاسي ايكي
رمضاندن اولسه وايكي رمضاندن نيت ايلسه صحيح اولماز مادام كه فلان كسنه ده
اولان رمضانك قضاسيدر ديو نيت ايلميه روايت اصح بودر كذا في قضاء الصلوة
لو نوى ظهرا عليه مثلا ولم ينو اول ظهر او اخر ظهر او ظهر يوم كذا وينه قضاء صلوتده
دخي صحيح اولماز مثلا اوزرينه واجب اولان ظهر نيت ايلسه اما كندونك ابتداء
قضاسي فلان ظهر ديو نيت ايلمسه ويا خود اخر فلان ظهر ديو نيت ايلمسه ويا خود فلان
كونك ظهري ديو نيت ايلمسه مجرد صلوة ظهر ديو نيت ايلسه صحيح اولماز وقيل يصح فيهما
ايضا ديلديكه قضاء صومده وقضاء صلوتده يعني رمضانين ايچون نيت ومجرد صلوة
ظهر ايچون نيت صحيح اولور كيروكيجه مسئله كبي بو قول بعض مشايخك قوليدر لكن اصح
اولان اولكي مسئله در ولو ابتلع القائم بزاق غيره فان كان حبيبه لزم الكفارة والا فلا

اكر صايم غيرك بزاقني يوتسه اكر ابتلاع ايلديوكي بزاق حبيبنك ايسه كفارت لازمدر اكر
دكل ايسه انجق قضا لازم اولور وقتل بعض الحاج عذر في ترك الحج حاجيلرك بعضنك
قتلي حجي ترك ايلمكه عذردر زيرا امن طريق وجوبنك شرطيدر ومناسكده بيان اولنديغي
اوزره اداسنك دخي شرطيدر ومن قال لامرأة عند شاهدين توزن من شوي فقالت
شدم لا ينعقد النكاح بينهما قول كردم بركمسنه بر خاتونه ايكي شاهد قتنده سن بنم
فارسي لسانيله سن بنم خاتونم اولركي خاتون دخي اولدم ديسه مابينلرنده نكاح نافذ
اولماز مادام كه قبول كردم ديميه ولو قال لها خويشتن را زن من كردانيدي فقالت
كردانيدم فقال بذيرفتم ينعقد واكر بر رجل بر خاتونه كندوكي بنم خاتونم ايلدكي
خاتون دخي ايلدم ديسه و رجل دخي قبول ايلدم ديسه نكاح منعقد اولور ولو قال
لرجل دختر خويشتن را بپسر من ارزاني داشتي فقال داشتم لا ينعقد بركمسنه
بر رجله كندو قزيكي بنم اوغلومه ارزاني دوتركي يعني لايق كوردكمي ديسه واول رجل دخي
داشتم ديسه نكاح منعقد اولماز ولو منعت المرأة زوجها من الدخول عليها وهو في
بيتها كانت ناشزة اكر خاتون زوجيني كندويه دخولدن يعني جماعدن منع ايلسه حال
بوكه اول زوج خاتونك بيتنده ساكن اولسه اول خاتون ناشزه اولمشدر زيرا
نفسني بغير حق زوجيندن حبس ايلمشدر بو تقديرجه خاتونه نفقه واجب دكلدر
واكر نشوزي منزل انقل الجوه ايسه ناشزه اولماش اولور زيرا سكني واجبدر
بو تقديرجه نفسني بحق حبس ايلمشدر نفقه سي ساقط اولماز ولو سكن في بيت
الغصب فامتنعت منه فلا اكر زوج غصب ايتمش بيتده ساكن اولسه وخاتون
جماعدن كندوي منع ايلسه ناشزه دكلدر زيرا خاتون سكني طلبنه قادردر ولو قالت
لا اسكن مع امتك واريد بيتا على حدة فليس لها ذلك اكر خاتون سنك جاريكك
ايله معا براوده ساكن اولمم ديسه على حدة بر بيت مراد ايليسه اول خاتون انجون
مراد ايلديوكي شيء يوقدر البته بر خدمتكاره لازمدر منعي ممكن دكلدر ولو قالت
مرا طلاق ده فقال داده باد او كرده باد ان نوى يقع والا فلا ولو قال داده
او كرده است يقع وان لم ينو اكر خاتون زوجنه بكا طلاق وير ديسه زوج دخي داده كير
ديسه يعني ويرلمش طوت وياخود كرده كير اولمش طوت وياخود داده باد يعني ويرلمش
اولسون وياخود كرده باد اولمش اولسون ديسه اكر نيت ايلمش ايسه طلاق واقع
اولور اكر نيت ايلمامش ايسه واقع اولمز اكر خاتون مرا طلاق ده ديدكده داده است

ديسه

ديسه طلاق واقع اولور اكر نيت ايلمامش ايسه ده ولو قال داده انكار لا يقع وان نوى
اكر داده انكار ديسه طلاق واقع اولماز اكر نيت ايدرسه ده زيرا بو سوز ايقاع دكلدر
ولو قال دي مرا نشايد تا قيامت اوجهر لا يقع الا بالنية اكر ديسه كه بكا قيامته دكين لايق
دكلدر وياخود اول بكا لايق دكلدر مدة عمرم ديسه طلاق واقع اولماز زيرا الياقت صريح
دكلدر الا نيت ايله واقع اولور زيرا بو لفظلر كنايه در ولو قال لها حيله زنان كن فهو اقرار
بالطلاق الثلث اكر بركمسنه خاتوننه حيله زنان كن ديسه طلاق ثلثه يه اقراردر زيرا
حيله انسا ايله طلاقدن تعبير اولنور ولو قال حيله خويشتن كن فلا اكر خاتوننه خويشتن كه
ديسه طلاق واقع اولماز ولو قالت له كابين ترا بخشيدم مرا چنك باز دار فانطلقها
سقط المهر والا فلا اكر خاتون زوجنه كابين سكا بغشلادم الكي بندن چك ديسه
وياخود بنم ايله مجادله ايلمه ديسه اكر طلاق ويرسه مهر ساقط اولور اكر ويرمزسه
مهر ساقط اولمز ولو قال لعبده يا مالكي او لامته انا عبدك لا يعتق اكر بر رجل عبدينه
يا مالكي ديسه وياخود جاريه سنه انا عبدك ديسه عتق واقع اولماز زيرا بو لفظلر عتقه
دلالت ايلمز ولو دعي الى الفعل فقال بر من سوكند است كه اين كار نكنم فهو اقرار باليمين
بالله تعالى اكر بركمسنه بر فعله دعوت اولنسه واول كمسنه اول اشيي اشلمامكه بنم اوزريمه
يميني واردر ديسه بو كلام يمين بالله اقراردر وان قال بر من سوكند است طلاق فاقرار
بالحلف بالطلاق اكر بركمسنه بر فعله دعوت اولنسه اول كمسنه بنم اوزريمه طلاق ايله يمين
واردر ديسه بو كلام حلف طلاقه اقراردر فان قال قلت ذلك كذبا لا يصدق اكر اول
كمسنه بن بو سوزي كذبا سويلدم ديسه تصديق اولنماز زيرا اقراري ايله مؤاخذ اولنور
وكذا لو قال مرا سوكند خانه است اين كار نكنم اكر بر فعله دعوت اولنسه بو شيئي اشلمامكه
بكا سوكند خانه واردر ديسه بنه حلفه اقراردر عرفا اعتباري ايله ولو قال المشتري
للبايع بعد البيع بها باز ده فقالت البايع بدهم يكون فسخا للبيع اكر بعد البيع مشتري
بايعه بهاسني كيرو وير يعني قيمتيني ويرايله ديسه وبايع دخي بدهم يعني ويره يم ديسه
بيعي فسخ زيرا مشتريدن ودخي طلب وبايعدن [gap] جانبيندن اقاله در
العقار المتنازع لا يخرج من يد ذي اليد ما لم يبرهن المدعي متنازع فيه اولان عقار
ذي اليدك يدندن چيقاز مادام كه مدعي دعواسي اوزرينه برهان اقامت ايليميه
ولا تصح قضاء القاضي في عقار ليس في ولايته ولايتنده اولميان قاضينك
قضاسي عقارده صحيح دكلدر يعني عقار اولان مكانده قاضي اولميانك حكمي صحيح دكلدر
واذا قضى القاضي في حادثة ببينة ثم قال رجعت عن قضائي او بدا لي غير ذلك

او وقفت في تلبيس الشهود او ابطلت حكمي ونحو ذلك لا تعتبر والقضاء ماض
ان كان بعد دعوى صحيحة وشهادة مستقيمة يعني بر قاضي بر حادثه ده يعني بر شئده
بينه ایله قضا ایلسه اندن صکره بن قضا ایلدم وکردن رجوع ایلدم دیسه ویاخود بکا
قضا ایلدم وکندن غیری ظاهر اولدی ویاخود شهودک تلبیسلرینه واقف اولدم
دیسه ویاخود حکمی ابطال ایلدم دیسه ودخی بوکا مشابه شیلر سویلیوب رجوع ایلدم
دیسه قاضینک سوزینه اعتبار اولنماز زیرا قضا نافذ اولمشدر اکر قضی دعوی
صحیح وشهادت مستقیمه دن صکره اولمش ایسه حکم نافذدر تغییر اولنماز
ومن له علی اخر حق فخبأ قوما ثم سأله عنه واقر به وهم یرونه ویسمعونه وهو لا یراهم
صحت شهادتهم علیه وان سمعوا کلامه ولم یروه فلا برکسنه نک اخر کسنه ده حقی
اولسه وصاحب حق بر قومی اختفا ایلسه اندن صکره صاحب حق اول اخردن حقینی
طلب ایلسه واول کسنه دخی اقرار ایلسه حال بوکه اول قوم اول کسنه یی کورورلردی
وکلامینی استماع ایدرلردی واول مدیون اولان اخر اول قومی کورمزدی اول قومک
متعهدین اوزرینه شهادتلری جایز اولور اما کلامنی استماع ایدوب کندوسنی کورمزلر ایسه
شهادتلری جایز اولمز ولو بیع عقار وبعض اقارب البائع حاضر یعلم البیع وسکت
لا تسمع دعواه بعده اکر بر عقار بیع اولنسه وبایعک اقاربی حاضر اولسه وبیع
اولندوغنی بلسه وسکوت ایلسه بعد البیع دعواسی مسموع اولمز یعنی سکوت ایدن
کمسنه حکم دعوی ایلسه دعواسی مسموع اولماز ولو وهبت مهرها من زوجها ثم ماتت
فطلب اقاربها المهر وقالوا کانت الهبة في مرض موتها وقال الا بل في صحتها فالقول له
اکر بر خاتون مهرینی زوجنه هبه ایلسه اندن صکره فوت اولسه وخاتونک اقاربی مهرینی
زوجدن طلب ایلسه لر ودیسه لر که هبه مرض موتنده اولمشدر وزوج دیسه که بلکه
صحتنده اولمشدر قول زوجکدر قیاس بو ایدی که قول ورثه نک اوله زیرا هبه حادثدر
حادث ایسه اقرب اوقاته مضافدر اما استحسانا قول زوجکدر ولو اقر بحق ثم قال کنت
کاذبا فیما اقررت حلف المقر له ان المقر لم یکن کاذبا فیما اقر ولیست بمبطل فیما یدعی علیه
عند ابی یوسف وبه یفتی اکر برکسنه اخر کسنه یه بر حق اقرار ایلسه اندن صکره بن اقرار
ایلدوکم شیئده کاذبا اقرار ایلدم دیسه مقر لهه تحلیف اولنور که تحقیقا مقر اقرار ایلدیکی
شیئده کاذب اولمدوغنه وسن انک اوزرینه دعوی ایلدوکک شیئده مبطل اولمدوغنه

دیو علیه

دیو یمین ویریلور ابو یوسف قتنده وفتوی دخی ابو یوسف قولی اوزره در مثلا
زید عمرو ایچون بر شیئه اقرار ایلسه اندن صکره زید اقرارمده کاذبم دیسه عمروه
یمین ویریلور والاقرار لیس سببا للملک اقرار ملکه سبب دکلدر مثلا زید عمروی
بیک درهم الاجق حقم واردر دیو دعوی ایلسه وزیده نه سبب ایله حقکدر دینلسه عمروک
اقراری سببی ایله در بنم مدیونمدر دیسه دعواسی مقبول اولمز مجرد اقرار ملکه سبب دکلدر
بلکه قرضدن ویاخود مبیعک ثمنندندر دیو ثبوتی لازمدر ولو قال الاخر وکلتک
ببیع هذا فسکت صار وکیلا برکسنه اخر کسنه یه شو شیئی فروخت ایلمکه سنی وکیل
ایلدم دیسه مخاطب سکوت ایلسه وکیل اولور زیرا سکوتی وعدم ردی عادة دلیل
قبولدر ومن وکل امراته بطلاق نفسها لا یملک عزلها برکسنه خاتوننی کندو طلاقنه
وکیل ایلسه وکالتدن عزلنه مالک اولمز زیرا توکیل کندو جانبندن یمیندر ویمیندن
رجوع صحیح دکلدر ولو قال الاخر وکلتک بکذا علی انی متی عزلتک فانت وکیلی فطریق
عزله ان یقول عزلتک ثم عزلتک اکر برکسنه اخره دیسه که شو قدره سنی وکیل ایلدم
شونکله اوزرینه که نه وقت سنی عزل ایلیم سن بنم وکیلمسن دیسه انک طریق عزلی عزلتک
ثم عزلتک دیمکدر زیرا وکالتک شرطه تعلیقی جایزدر امدی وکالتدن عزله تعلیقی
دخی جایزدر دخی ایکی وکالتدن عزل ایلیه وکالت منجزه دن منعزل اولور ومعلقه
منجز اولور وکیل جدید اولور اندن صکره ثانیا عزل ایلیه وکالت ثانیه دن منعزل اولور
ولو قال کلما عزلتک فانت وکیلی فطریقه ان یقول رجعت عن الوکالة المعلقة وعزلتک
عن المنجزة اکر دیسه که سنی شو قدره وکیل ایلدم شونکله اوزرینه که هر بار سنی عزل ایلیم
سن بنم وکیلمسن انک طریق عزلی وکالت معلقه دن رجوع ایلدم وسنی وکالت منجزه دن
عزل ایلدم دیمکدر زیرا کلمه کلما افعالک تکرارینی مقتضیدر بو وجهله نهایتسی دکلمی
دکلدر وقبض بدل الصلح قبل التفرق شرط ان کان دینا بدین والا فلا بدل صلحی قبض مجلس
قبل التفرق شرطدر اکر صلح دینا بدین اولورسه مثلا صلح التوندن اقچه اوزرینه اولسه ویاخود
ذمتده اولان شیئدن غیری اوزرینه صلح اولسه قبل التفرق بدل صلحی قبض شرطدر اکر دینا
بدین دکل ایسه قبل التفرق شرط دکلدر ومن ادعی علی صبی دارا فصالحه ابوه علی مال
الصبی فان کان له بینة جاز الصلح ان کان بمثل القیمة او اکثر بما یتغابن فیه
وان لم یکن له بینة او کانت غیر عادلة لا یجوز برکسنه بر صبی اوزرینه بر او دعواسی
ایلسه یعنی صبینک الندن او لازمدر او عیدیدر دعوی ایلسه اول صبینک باباسی اودعونی مال صبیدن

صلح ایلسه اکر مدعینک شاهدلری وار ایسه صلح جایزدر وصلح دخی وارکن قیمتنی غلی
ایله اولورسه ویاخود وارکن قیمتندن اکثر اولورسه یعنی اول اکثرده ناس تغابن ایده
کلمش اولسه صلح جایزدر اکر مدعینک بینه سی اولمسه وبینه سی اولوب دخی تقریر عادل
اولمسه بابانک صلحی جایز دکلدر زیرا مال یتیمه تعدی ایلمش اولور ومن قال لا بینة لی ثم
برهن صح برکسنه بر دعوی خصوصنده شاهدم یوقدر دیسه حکم شاهد کتورسه صحیحدر
کرچه صورتده ظاهرده تناقضدر لکن ایکیسنک بینینی توفیق ممکندر بو ادمک شاهدی
وار ایمش لکن اونتمش ویاخود شاهدی وار ایدوکین معتمدا بلمیوب حکم ظن ایتمش اوله
وابو حنیفه دن روایت اولنمشکه تناقض اولماغله شاهدلرین قبول ایتمیه اما اصح قول
بودرکه قبول اوله وکذا لو قال لا شهادة لی فی هذه القضیة ثم شهد بینه مرور
ایدن مسئله کبی قبول اولنور برکسنه قضیه ده بنم ایچون شهادت یوقدر دیسه بعده شهادت
ایلسه شهادتی قبول اولنور توفیق ممکندر اولده اونتمش ایدوم شمدی خاطرمه کلدی
دیمک کبی بنا ابو حنیفه قتنده قبول اولنماز تناقض ظاهردر اما برکسنه فلانه
کسنه نک اوزرنده بنم حقم یوقدر دیسه بعده دعوی ایلسه دعواسی مسموع اولماز
زیرا اقرار ایله دعوی بیننده تناقض ظاهردر توفیقی ممکن دکلدر وللامام اذن
ولاة الخلیفة ان یقطع انشا من طریق الجادة ان لم یضر بالمارة خلیفه نصب ایلدیکی
امام ایچون انشا طریق جاده دن انعام واعطا ایلمک واردر اکر مرور ایدنلره ضرر
ویرمزسه زیرا امامک کافه ده ولایت تصرفی واردر ومن صادره السلطان ولم
یعین بیع ماله فباع ماله نفذ شول کسنه که سلطان مصادره ایلسه مالنی بیعه
تعیین ایلمسه اول کسنه مالنی بیع ایلسه نافذ اولور مثلا برکسنه نک اوزرنده مال
میری اولسه مالنی پادشاه طرفندن اخذ ایلسه لر کذلک مالنی بیع ایدوب ویرنی
ادا ایلسه اول بیع نافذ اولور زیرا اکراه دکلدر اختیاریله بیع ایلمش اولور ولو
خوف امرأته بالضرب حتی وهبت مهرها منه لا یصح ان قدر علی الضرب اکر برکسنه
خاتوننی ضرب ایله قورقوتسه حتی مهرینی هبه ایلسه هبه سی صحیح دکلدر اکر رجل خاتونی ضربه
قادر ایسه زیرا خاتون مکرهه اولمشدر وان کرهها علی الخلع ففعلت یقع الطلاق ولا
یجب المال اکر خاتوننی خلع اوزرینه اکراه ایلسه وخاتون دخی اول فعلی اشلسه طلاق
واقع اولور خاتون اوزرینه مال واجب اولمز زیرا خلعک صدوری زوج طرفندن اولمشدر
خاتونک رضاسی یوغیدی اکراه ایله اولمشدر ولو احالت انسانا بالمهر علی الزوج ثم

وهبة

وهبته من الزوج لا تصح الهبة اکر خاتون زوجی اوزرنده اولان مهرینی برکسنه یه حواله
ایلسه وبعد الحواله مهرینی زوجنه هبه ایلسه هبه سی صحیح اولماز زیرا حواله ایله مهر خاتونک
ملکندن چیقمشدر ملکنده اولمیان شینک هبه سی صحیح دکلدر واتخذ بئرا او بالوعة
فی داره فنز منها حایط جاره وطلب تحویله لا یجبر علیه برکسنه کندو اوزرنده بئر ویاخود
بالوعه اتخاذ ایلسه اول قیودن ویاخود بالوعه دن قونشونک دیوارینه نشف ایلسه قونشوسی
قیویی ویاخود بالوعه یی اخر یره تحویل ایلسن ایچون جبر اولنماز بالوعه شول قیودرکه
اغزی دار واچی بول قازیلوب بغیو صوی وسائر کثافت جمیع اولنق ایچون اولور وان سقط
الحایط منه لا یضمنه اکر قونشونک دیواری اول قیولرک نشفندن ساقط اولسه ضامن
اولمز زیرا قیو قزان کسنه کندو خالص حقنده تصرف ایلمشدر ومن عمر دار زوجته بماله
باذنها فالعمارة لها والنفقة دین له علیها برکسنه زوجه سنک دارینی کندو مالیله زوجه سنک
اذنیله عمارت ایلسه خاتون ایچوندر نفقه یعنی صرف ایلدیکی اقچه زوجک خاتون اوزرینه
دیندر ملک خاتونکدر اقچه صرف ایلدیکی اقچه خاتونک دینیدر وان عمرها بلا اذنها
فالعمارة لها وهو متبرع اکر زوجه سنک دارینی بلا اذن زوجه سی ایچون عمارت ایلسه
خاتون ایچوندر وزوج متبرعدر یعنی صرف ایلدیکی اقچه متبرع ایلمش اولور زیرا بلا اذن تعمیر
ایلمشدر وان عمر لنفسه بلا اذنها فالعمارة له زوجه سنک دارنده بلا اذن کندو نفسی ایچون
بنا ایلسه بنا ایلدوکی شی زوج ایچوندر اقچه عرصه غاصب اولمشدر اکر زوجه مراد ایدرسه
قلع ایتدورر ومن اخذ غریمه فنزعه انسان من یده فلا ضمان علی النازع برکسنه
غریمنی اخذ ایلسه برکسنه دخی کلوب بونک الندن نزع ایلسه نازع اوزرینه ضمان لازم کلمز
ومن فی یده مال انسان فقال له السلطان ادفعه الی والا قطعت یدک او ضربتک
خمسین سوطا لا یضمن برکسنه نک یدنده برکسنه نک مالی اولسه سلطان اول کسنه یه
فلانک سنده اولان مالنی بکا ویر والا یدکی قطع ایدرم ویاخود الی اقچی اورورم
دیسه اول کسنه اخرک کندوده اولان مالنی ویرسه بعده ضامن اولماز زیرا دفع بابنده
اول کسنه مکرهدر ولو وضع فی الصحراء حبلا لیصید به حمار وحشی وسمی علیه فجا فی
الغدو وجد الحمار مجروحا میتا لا یحل اکله برکسنه حمار وحشی صید ایلمک ایچون صحراده بر اوراق
وضع ایدوب حینی وضعده اوراغنک اوزرینه بسم الله الرحمن الرحیم دیسه اوراق وضع ایدن
کسنه یارین کلسه بر حمار وحشی مجروحا میت بولسه اول حمار وحشینک اکلی حلال اولماز
زیرا شرط اولان ذبح ایلمکدر ویاخود مجروح ایلمکدر بو ایسه جرح ایدن اوراقدر
نطیحه ومتردیه یعنی قوچ صوسوشمش سوکمش ویوکسکدن دوشمش کبیدر

ویکره من الشاة الحیا والخصیة والذکر والغداة والمرارة والدم المسفوح شانڭ
اکلی مکروه اولان ییدی شیدر ایسه فرجی وارکنایه خصیتین ومثانه سی یعنی قاووغی وذکری
وغده سی بز دیدکلری شیدر واودی وقانی در بونلرڭ اکل ایلمکی مکروهدر جمله بو بیتده
جمع ایلمشدر **بیت** اذا ذکی الشاة کل کلها • سوی سبع عضو فلاکلها
فباء وصاد وثاء وذال • وغین وراء ومنهن دال • وللقاضی ان یقرض مال الغایب
والطفل واللقطة قاضی ایچون مال غایبی طفلی ولقطه یی آخره قرض ویرمک واردر زیرا
استخلاصنه قادردر ولایت عامه سی واردر اما اب ووصی قاضینڭ خلافیدر ولو کان
حشفة الصبی ظاهرة من راه ظنه مختتنا ولا تقطع جلده ذکره الا بمشقة جاز ترکه
ختانه اکر صبینڭ حشفه سی ظاهر اولسه واول حشفه یی کورن ختان اولنمش ظن
ایلسه حال بوکه ذکرینڭ جلدی قطع اولنمیوب الا مشقت ایله قطع اولنسه اول صبینڭ
ختاننی ترک ایلمک جایزدر وکذا شیخ اسلم وقال اهل البصر لا یطیق الختان باعتبار
بیوکسه اسلام کلسه اهل بصر یعنی اهل وقوف کسنه شیخ فانی بوکا طاقت کتورمز دیسه
صبی کبی ترک ختانی جایزدر ووقت الختان غیر معلوم وقت ختان معلوم دکلدر
ابو حنیفه حضرتلرندن سؤال اولندقده لا ادری بیورمشلردر وقیل سبع سنین دینلدیکه
وقت ختان یدی سنه دکیندر ولا یجوز ان یصلی علی غیر الملائکة والانبیاء الا
بطریق التبع ملائکه وانبیادن غیری اوزرینه صلوة ایلمک یعنی صلی الله علیه وسلم
دیمک جایز دکلدر الا بطریق التبع جایزدر ولا الاعطاء باسم النیروز والمهرجان
نیروز ومهرجان اسمی ایله اعطا جایز دکلدر زیرا بو ایکی مجوسیلرڭ عیدیدر انلرڭ کبی
بیرمشدر که بر کمسنه الی سنه الله سبحانه وتعالی یه عبادت ایلسه اندن صکره نیروز ومهرجان
کوننی کلسه وبعض مشرکینه بر یومورده هدیه ویرسه اول کونی تعظیم ایچون تحقیقا کافر اولور
وجلدی حبط اولور جامع اصغر صاحبی دیمشدر که یوم نیروزده بر کمسنه بر مسلم بر غنی اهدی
ایلسه اما اول کونڭ تعظیمی مراد اولنمسه الحق بعض ناسڭ اعتباری اولدوغی اجلدن ایسه
کافر اولمز اما لایق اولان اول فعلی اشلمامکدر زیرا نبی من تشبه بقوم فهو منهم بیورمشدر
ولا بأس بلبس القلانس قاووق کیمک لا بأسدر وللشاب العالم ان یتقدم علی الشیخ الجاهل
شاب عالم ایچون شیخ جاهل اوزرینه تقدیم ایلمک واردر زیرا حق سبحانه وتعالی هل یستوی
الذین یعلمون والذین لا یعلمون بیورمشدر ودیگر موضع اخرده اطیعوا الله واطیعوا الرسول
واولی الامر منکم بیورمشدر اولی الامردن مراد اصح اقوالده علمادر خصوصا العلماء ورثة

الانبیاء بیورلمشدر روایت اولنمشدر که نبی علیه السلام اصحابندن شاب اولان علمایی علم ده
اکبر دوناولان لرڭ اوزرینه تقدیم بیوررلردی والحافظ القرآن ان یختم فی اربعین
یوما قرآن عظیم الشانڭ حافظی ایچون قرق کونده بر ختم ایلمک واردر زیرا قراندن
مقصود اولان معانی شریفه سینی فهم ومضموننده اولان فرمان الهیه دن عبرت
الوب امرایسه طوتمق نهی ایسه اجتناب ایلمکدر مجرد تلاوت دکلدر حق سبحانه وتعالینڭ
افلا یتدبرون القرآن قول شریفی فهم معنایه دالدر والله اعلم بالصواب

كتاب الفرائض

بو کتاب فرایضڭ احکامی بیانندهدر فرایض فریضه نڭ
جمعیدر وفرض بش معنایه کلور اول معانیدن بری تقدیردر وبو محلده مراد اولان
تقدیردر زیرا حق سبحانه وتعالی هر کسڭ نصیبنی ملکڭ وانبیادن بر فرده تفویض
ایلمیوب بالذات کندوسی اصحاب نصیب بیننده نصف وربع وثمن وثلثان وسدس حصه
بیان بیورمشدر سائر احکام بونڭ خلافیدر انلره مجمله در [نصوص] وفرایض اشرف علوم
اولمغین نبی علیه السلام تعلموا الفرائض وعلموها الناس فانها نصف العلم بیورمشدر
یبدأ من ترکة المیت بتجهیزه وتکفینه ودفنه بلا اسراف ولا تقتیر میتڭ تجهیز وتکفین
ودفنی ترکه سندن بدأ اولنور اسرافسز وتقصیرسز نه زیاده اسراف اولنور ونه زیاده تقصیر
اولنور ونه ترک ایلدوکی شی غیرڭ اولمازسه اکر غیرڭ حقی اولورسه مثلا رهن کبی وجنایت
ایلمش قول کبی بونلری ترک ایلسه صاحبلری تجهیز اوزرینه تقدیم اولنور حیوتنده تقدیم
اولندوغی کبی کرمیتڭ مالی یوغیسه حیوتنده نفقه سی واجب اولان کمسنه نڭ اوزرینه
تجهیز وتکفینی واجب اولور مصنفڭ بلا اسراف قولی یا عدد ایله در ویا خود قیمت ایله در
اما عدد ایله اولان رجلڭ اوچ کفننده زیاده سی وخاتونڭ بشدن زیاده سی اسرافدر
بونلردن اشغه سی تقتیردر وتقصیردر اما قیمت ایله اولمسی اکر میت حال حیوتنده
مثلا یوز درهم قیمتلو اولور ثوب کیسه کفنی یوز درهمدن زیاده اولسه اسرافدر نقصان
اولورسه تقصیردر وبر اعتبار دخی مثلا بر کمسنه نڭ عید غربلرنده کیجک بر ثوبی اولسه
وبر دخی بین الاقران کیاجکی اولسه وبر دخی ادنی کیاجکی اولسه اوسط کربین الاقران
کیدوکی ایدی انڭ بهاسی مقداریله تکفین اولنور ثم تقضی دیونه اندن صکره میتڭ
دیونی قضا اولنور دیندن مراد عباد طرفندن مطالبه اولان دیندر یوخسه زکوة
وکفارات وغیری دیون کبیلر دکلدر زیرا بو مقوله دیون موت ایله ساقط اولور ورثه

اوزرینه اداسی لازم اولماز مگر که وصیت ایتمش اوله ویاخود ورثه کندو جهتلرندن تبرع ایلیه لر
زیرا عبادتده رکن مکلفک نیتی وفعلیدر بو ایسه موتیله ساقط اولور ثم تنفذ وصایاه
من ثلث ما بقی بعد الدین اندن صکره میتک وصایاسی بعد الدین باقی قلان شیئک
ثلثندن تنفیذ اولنور ثم یقسم الباقی بین ورثته تجهیز تکفین ودین وصیتدن
صکره بقیه قلان بین الورثه علی ما فرض الله تقسیم اولنور ویستحق الارث بنسب ونکاح
وولاء ارثه استحقاق نسب ونکاح وولا سببیله در بونلردن غیری ایله ارثه مستحق اولماز بر
ولا ایله مراد ولادر ولاء ایکی نوعدر بر نوعی ولاء عتاقه در وبوکا ولاء نعمت دخی تسمیه
ایدلشلردر زیرا ولاء نعمت عصوبتدر سببی نعمت عتقدر رقیق اوزرینه ذکر اولنان عتق
کرک بدل ایله وکرک بغیر بدل ایله کرک کفارت ایچون وکرک نذر ایچون اولسون برابردر
ویبدأ باصحاب الفرایض من ترکته تقسیم اولندقده ابتدا اصحاب فرایض ایله بدأ اولنور
اصحاب فرایض کتاب الله ده سهام مقدره صاحبی اولنلردر انلر اون ایکی نفردر دردی رجالدن
سکزی نساءدندر رجالدن اولان بری بابادر بری جد صحیح در بری لام قرنداشدر
بری زوجدر نساءدن اولان بری زوجه وبری قز وبری اوغل قزی وبری لابوین
قز قرنداشی وبری لام قز قرنداشیدر وبری انا وبری جده صحیحه در بو جمله دن زوج
وزوجه ارثه استحقاقلری نکاح سببی ایله در باقیسی نسب جهتیله در ثم بالعصبات
النسبیه اصحاب فرایضدن صکره عصبات نسبیه ایله بدأ اولنور زیرا عصوبت نسبیه
سببدن اقوی در اصحاب فروض نسبیه اوزرینه رد اولنور اما اصحاب فروض سببیه
اوزرینه رد اولنماز انلر زوج وزوجه در من لا یرد علیه تسمیه اولنور ثم بالمعتق
اندن صکره معتق ایله بدأ اولنور انکا مولا عتاقه دینلور مثلا برکمسنه بر عبد ویاخود بر جاریه
اعتاق ایلیه انلرک ولاسی معتق ایچوندر مولای عتاقه کرک مذکر وکرک مؤنث اولسون
برابردر ثم عصبته اندن صکره معتقک عصبه ذکوری ایله بدأ اولنور بو محلده ذکور
قید لازمدر زیرا انا ایچون ولاء اولمز نتکیم نبی علیه السلام دن لیس للنساء من الولاء الا ما
اعتقن حدیث شریفی وارد اولمشدر ثم الرد اصحاب فرایض حقلرینی الدقدن صکره
باقی قلان شیئلری انلره ردلنمقدر ذوی الفروض نسبیه رد ایله بدأ اولنور اما ذوی
الفروض سببیه رد اولنماز انلر زوج وزوجه در ثم ذوی الارحام انلرک حقلرینی
الدقدن صکره ذوی الارحام ایله بدأ اولنور ذوی الارحام دخی درت صنفدر اول
میته منسوب اولورانلر اولاد بنات در کرک ذکور اولسون کرک اناث اولسون واولاد

بنات ابن در صنف ثانی میت انلره منسوب اولورانلر اجداد فاسده دن وجدات
فاسداتدر هر نقدر عالی اولورسه وصنف ثالث میتک ابوینه منسوبدر انلر اولاد اخوات
وبنات اخوه در ودخی لام اخونک اوغوللریدر هر نقدر سفلی اولورسه صنف رابع
میتک جدینه منسوبدر انلر بابانک باباسی ویاخود انانک باباسیدر ویاخود
جداتنه منسوبدر انلر مطلقا عماتدر ولام اعمام در ودخی اخوال وخالات در بوجمله
وبونلرک سببیله میته منسوب اولانلر ذوی الارحامدر ثم مولی الموالات بالاداء
مذکور اولنلر بولنمدقده میراثه مولی الموالات ایله بدأ اولنور مولای موالات اولدر که
بر مجهول النسب کمسنه بر مجهول النسب آدمه سن بنم مولام اول اکر اولورسم بنم وارثم
اول واکر جنایت ایدرسم عاقله مه یعنی دیت وارشمی ویره سین دیسه واول دخی قبول ایلیسه
واخر دخی اولکی کبی دیوب اول دخی قبول ایلیسه بر برینک وارثی اولورلر وارثی اداردن
مقدم رجوع ایلمکه قادر اولور ثم المقر له بنسب لم یثبت اندن صکره مقر له ایله بدأ اولنور
بر سبب ایله مقر له که اول نسب انکا ثابت اولمدی مثلا بر کمسنه مجهول النسب بر کمسنه یه
بنم قرنداشمدر دیو اقرار ایلیسه ویاخود عمم دیسه لکن موصینک باباسی بنم اوغلمدر
ویاخود قرنداشمدر دیو نسبنی اقرار ایلدیکی اقراری اوزره موصی فوت اولسه بو مقوله یه
المقر له بنسب لم یثبت دیو تسمیه ایلمشلردر ثم الموصی له باکثر من الثلث یوقروده
ذکر اولنان کمسنه لر بولنمدقده ثلثدن اکثره موصی له ایله بدأ اولنور وصیتی
تکمیل اولنور ثلث اوزرینه زیاده ده منع اولمق ورثه ایچون ایدی بونلر ایسه ورثه
اولمامغله منع اولنماز ثم بیت المال ذکر اولنان کمسنه لردن بر فرد موجود
اولمدقده بیت المال ایچون اخذ اولنور ویمنع الارث الرق رقیت ارثی منع ایدر کرک
کامل اولسون عبد کبی کرک ناقص اولسون مکاتب کبی ومدبر وام ولد کبی والقتل
کما مر قتل دخی ارثی منع ایدر نتکیم کتاب دیاتده ذکری مرور ایتمشدر واختلاف
الملتین اختلاف ملتین دخی ارثی منع ایدر اختلاف دینین دیمکدر زیرا یهودی
نصرانیدن ونصرانی یهودیدن وارث اولورلر مع هذا دینلری مختلفدر
بو تقدیرجه الکفر ملة واحدة اعتباریله وارث اولورلر اما بعض فقها بین الیهود
والنصاری توارث اولمامغه ذاهب اولمشلردر زیرا اعتقادلری مختلفدر
یهودینک عیسی علیه السلام والانجیله اعتقادی یوقدر بو تقدیرجه مسلمان ایله
نصاری کبی ملتین اولمش اولورلر واختلاف الدارین حقیقة اختلاف دارین

دخي اذني منع ايدر اول اختلاف الدارين حقيقة اختلافدر اولسون حربي وذمي كبي مثلا
بر حربي فوت اولسه و دار اسلامده بر ذمي اوغلي اولسه ويا خود دار اسلامده بر ذمي
فوت اولسه دار حربده باباسي اولسه تباين دارين سببيله وارث اولماز اگر
ملتده متحد ايسه‌ده اوحكما ياخود اختلاف دارين حكما اولسه مستأمن كبي مثلا
بر حربي امان ايله دار اسلامه چيقسه واول حربينك بر ذمي قرنداشي اولسه
وحربي مزبور مرده اولسه دار اسلامده اولان ذمي قرنداشي اكا وارث اولماز
اگرچه حقيقتده دار واحده‌در لكن حكما دارين مختلفين‌در والمجمع على توريثهم
من الرجال عشرة ورثه‌دن توريثي اوزرينه جميع اولان رجالدن ٥ اون نفردر الاب
اون نفردن اولكيسي بابادر وبابانك اوج حالي واردر بري فرض مطلقدر ولد ويا ولد ابن
اولدقده حتي سدس‌در نتكم حق سبحانه وتعالي ولابويه لكل واحد منهما السدس ان
كان له ولد قول شريفي واقع اولمشدر وبري دخي تعصيب محض‌در ولد وولد ابن
اولمدقده نتكم حق سبحانه وتعالينك فان لم يكن له ولد وورثه ابواه فلامه الثلث
قول شريفي واقع اولمشدر وبري دخي فرض وتعصيب‌در قز ياد اوغلنك قزي ايله
اولدقده فرض جهتيله سدس اولور بر قز اولورسه نصف ايكي اولورسه ثلثان اولدقدن
صكره باقيسي تعصيب جهتيله بابا اولور وابوه اون نفردن ايكنجيسي بابانك
باباسيدر جد صحيحدر وجد صحيح اولدر كه ميته نسبتده ام داخل اولميه اوغلي المرقوم
جد صحيح بابا منزله‌سنده‌در جد صحيحك دورت حالي واردر اوج حالده باباكبيدر
بابا اولمدقده دوردنجي حالي بابانك وجودي يغتنده ساقط‌در الا دورت مسئله‌ده
باباكبي دگلدر مسئله اولي بابانك اناسي بابا ايله وارث اولماز جد ايله وارث
اولور مسئله ثانيه بركمسنه ابويني ترك ايلسه وزوجيندن بريني ترك اولنسه ترك
اولنان احد زوجينك نصيبندن صكره انا اچون ثلث باقي واردر اما بابا
يرينه جد اولسه انا اچون جميع مالك ثلثي واردر مسئله ثالثه بنوا الاعيان وبنوا
العلات كليسي بابا ايله ساقط اولورلر اجماعا جد ايله ساقط اولمازلر بنوا الاعيان
اخوه واخوات‌در لاب وام اولنلردر بنوا العلات اخوه واخوات‌در لاب
اولنلردر مسئله رابعه معتقك باباسي اوغلي ايله بولنسه ولانك اخذ ايدر
امام يوسف قتنده اما معتقك جدي اوغلي ايله بولنسه ولانك جملهسي اوغلنكدر

جد

جد ساقطدر والابن وابنه والاخ وابنه والعم وابنه والزوج ومولى النعمة
ايدنجي اوغلدر دوردنجي اوغلنك اوغليدر بشنجيسي قرنداشيدر التنجيسي قرنداشي
اوغليدر يدنجيسي عم‌در سكزنجيسي عمسي اوغليدر بونلر نسب ايله ارثه مستحقلردر طقوزنجي
زوجدر بونك ارثه استحقاقي نكاح سببيله‌در اونجيسي مولاء نعمتدر يعني مولاء
عتاقه‌در بونك ارثه استحقاقي ولا ايله‌در ومن النساء سبع توريثلري اوزرينه جميع اولان
ورثه نسادن يدي كمسنه‌در الام والجدة والبنت وبنت الابن والاخت والزوجة
ومولاة النعمة بري انادر وبري دخي انانك اناسيدر بري دخي قزدر وبري دخي
اوغلنك قزيدر وبري دخي قز قرنداشيدر وبري دخي زوجه‌در وبري دخي مولاة نعمتدر
يعني معتقه اولان خاتوندر وهم ذو فرض وعصبة رجال ونسادن مذكور اولان
وارثلر ايكي نوعدر بر نوعي صاحب فروضدر وبر نوعي عصبه‌در وذو الفروض من لهم
سهم مقدر واصحاب فروضدن شول كمسنه‌لردر كه انلر اچون سهم مقدر واردر والسهام
المقدرة في كتاب الله تعالى ستة كتاب اللهده سهام مقدره التي‌در النصف
بري نصفدر حق سبحانه وتعالي النصفي اوچ موضعده ذكر ايلمشدر وان كانت واحدة
فلها النصف وموضع اخرده ولكم نصف ما ترك ازواجكم وبر موضعده دخي وله اخت
فلها نصف ما ترك بيورلمشدر والربع بري دخي ربعدر كتاب اللهده ايكي موضعده
ذكر اولنمشدر ولكم الربع مما تركن ان كان لهن ولد وموضع اخرده ولهن الربع مما تركتم ان لم يكن
لكم ولد بيورلمشدر والثمن بري دخي ثمندر حق سبحانه وتعالي بر موضعده ذكر
ايلمشدر فلهن الثمن مما تركتم ان كان لكم ولد بيورلمشدر والثلثان بري دخي ثلثاندر
كتاب اللهده ايكي موضعده ذكر اولنمشدر حق بناتده فان كن نساء فوق اثنتين فلهن
ثلثا ما ترك وحق اخواتده دخي فان كانتا اثنتين فلهما الثلثان بيورلمشدر
والثلث بري دخي ثلثدر كتاب اللهده ايكي موضعده ذكر اولنمشدر فلامه الثلث
وبر موضعده دخي وان كانوا اكثر من ذلك فهم شركاء في الثلث بيورلمشدر والسدس
بري دخي سدسدر وكتاب اللهده اوچ موضعده ذكر اولنمشدر ولابويه لكل واحد
منهما السدس وموضع اخرده فان كان له اخوة فلامه السدس وموضع اخرده ولد ام
حقنده يعني انا قرنداشي حقنده وله اخ او اخت فلكل واحد منهما السدس بيورلمشدر
فالنصف للبنت يعني اوري نصف بنت صلبيه اچوندر ولبنت الابن عند عدمها

ودخي نصف اوغل قزي اچوندر بنت صلبيه اولمزقده زيرا بنت صلبيه حقيقتده نصف شريف
تقريري واقع اولمشدر لكن بنت صلبيه منعدم اولمغله بنت ابن انك مقامنه قائمه اولور
وللاخت لابوين وللاخت لاب عند عدمهما ونصف لابوين قز قرنداشي اچوندر
ولابوين قز قرنداش اولمزسه نصف لاب قز قرنداشي اچوندر اذا انفردن بو ذكر
اولنان حكم قز قرنداشلرندن بري منفرده اولدقده در اما بجي مختلط اولسه لر
عصبات كبي للذكر مثل حظ الانثيين حكمي واقع اولور ان شاء الله تعالى محلنده
ذكر اولنور وللزوج عند عدم الولد او ولد الابن ودخي نصف زوج اچوندر
ولد وولد ابن اولمدقده بس ايمدي مجموع اصحاب نصف بش كسنه اولوب دوردي
نساده بري رجالده در والربع له عند وجود احدهما وزوج اچون ربع واردر
ولد وولد ابندن بري موجود اولدقده وللزوجة وان تعددت عند عدمهما
وزوجه اچون دخي ربع واردر متعدد اولورسه ولد وولد ابن اولمدقده مثلا
بركسنه نك ايكي ويا اوچ ويا درت خاتوني اولسه وكندولره ربع ويرلسه ربع واحده لر
جملهسي مشترك اولورلر زوجاتك تعددي ايله ربع متعدد اولماز والثمن لها
كذلك عند وجود احدهما يعني زوجه اچوندر ربع اولديغي ابن وولد ابن موجود
اولدقده حاصل كلام زوجاتك ايكي حالي واردر ولد وولد ابن اولمدقده ربع الور
ويا ولد ابن اولدقده ثمن الور والثلثان لكل اثنين فصاعدا ممن فرضهن النصف
ثلثان شول كسنهلر اچوندر كه فرضلري نصف اوله كندولر ايكي ويا خود دخي زياده اولدقلرنده
ثلثان الورلر وفرض نصف اولان طائفه دورت صنفدر بري بنت صلبيه در وبري بنت
ابندر وبري اخت لابوين در وبري اخت لاب در والثلث للام عند عدم الولد وولد
الابن والاثنين من الاخوة والاخوات ام اچون ثلث جميع مالك واردر ولد ابن واخوه
واخواتدن ايكي كسنه اولمدقده بونلر امي ثلثدن سدسه حجب ايدر ولها ثلث ما يبقى
بعد فرض احد الزوجين امك ايكنجي حالي احد زوجينك فرضندن صكره ثلث ما يبقى
واردر يعني زوج وابوين او زوجه وابوين احد زوجين فرضني الدقدن صكره ام اچون ثلث
ما يبقى واردر دنيلديكي ايكي مسئلهده در مثلا بركسنه فوت اولسه زوجني وابوينني
ترك ايلسه مسئله التيدندر نصفي زوج الدقدن صكره اوچ باقي قالور ثلثني بردر ام الور
باقيني بابا الور وايكنجي مسئله بركسنه فوت اولوب زوجهسني وابوينني ترك ايلسه
مسئله اون ايكيدندر ربعي اوچدر زوجهيه ويردك باقي طقوز قالدي ثلثي اوچدر

ام ويردك باقيسني بابايه ويردك ولو كان مكان الاب فيهما جد فلها ثلث
الجميع خلافا لابي يوسف اگر ذكر اولنان ايكي مسئلهده دخي اب مكاننده جد اولسه
ام اچون ثلث جميع مال واردر لكن ابو يوسف اچون خلاف واردر انك قتنده جد ايله
معا ثلث ما يبقى واردر وللاثنين فصاعدا من ولد الام يقسم لذكورهم واناثهم
بالسوية انابر اخوه واخواتدن ايكي ويا دخي زياده اچون ثلث واردر نتكم حق سبحانه
وتعالي بيورر وان كانوا اكثر من ذلك فهم شركاء في الثلث قول شريفي واقع اولمشدر
اولاد ام اچون بنو الاخياف دخي دينلور اولاد امك اوچ حالي واردر بر اولدقده سدس
الور بردن زياده اولسهلر ثلث الورلر وبر حالي سقوطدر شول التي كسنه ايله ساقط
اولورلر ولد وولد الابن واب وجد وبنت وبنت ابن بونلر موجود اولدقده اولاد امه
برنسنه يوقدر واولاد امك ذكوري واناثي برابردر قسمتده واستحقاقده والسدس
للواحد منهم ذكرا او انثى اولاد امدن ذكر اولسون گرك انثى اولسون واحد اچون سدس
واردر زيرا حق تعالينك وان كان رجل يورث كلالة او امرأة وله اخ او اخت فلكل
واحد منهما السدس قول شريفي واقع اولمشدر اجماعا مراد اولاد ام در وللام
عند وجود الولد او ولد الابن او اثنين من الاخوة والاخوات ولد وولد ابن موجود
اولدقده ويا خود اخوه واخواتدن ايكيسي موجود اولدقده ام اچون سدس واردر وللاب
مع الولد او ولد الابن ولد ويا ولد ابن موجود اولدقده بابا اچون سدس واردر وكذا للجد
الصحيح عند عدمه وهو من لا يدخل في نسبته الى الميت ام فان دخلت فجد فاسد
جد صحيح اب اولمدقده اب كبي سدس الور جد صحيح شول كسنهدر كه ميته نسبتنده ام داخل اولميه
اگر ام داخل اولورسه جد فاسد اولور وللجدة الصحيحة وان تعددت وهي من لا يدخل في
نسبتها الى الميت جد فاسد جده صحيحه اولديغي بي جده صحيحه دخي سدس الور اگر متعدد دخي
اولورسه جده صحيحه شول كسنهدر كه جده نك ميته نسبتنده جد فاسد داخل اولميه وللبنت
الابن وان تعددت مع الواحدة من بنات الصلب بنات صلبيهدن بريسي ايله اولدقده
بنت ابن اچون سدس واردر اگر متعدد دخي اولورسه وللاخت لاب كذلك مع الاخت الواحدة
لابوين كذلك اخت الاب اچون سدس واردر لابوين اختك بريسي ايله اولدقده معا

فصل

بو فصل عصباتك احكامي بياننده در صاحب مغرب ديمشدر كه عصبه رجلك بابا طرفندن اولان
قرابتي در وصحاحده عصبة الرجل بنوه وقرابته ديمشدر وعصبه لغتده هي البنون والجماعة
المحيطة بالرجل من اقربائه الكائنة من جانب الاب وعصبات نسبيه اوچ نوعدر بري عصبه
بنفسه در وبري عصبه بغيره در وبري عصبه مع غيره در والعصبة بنفسه ذكر ليس

مطلب

في نسبته الى الميت انثى وهو يأخذ ما ابقته الفرايض عصبه بنفسه شول مذكوردركه
اول مذكرك ميته نسبتنده انثى اولميه وعصبه بنفسه دلالت مذكر اصحاب
فرايض باقي قوديغي شيئي اخذ ايدر وعند الانفراد يحوز جميع المال عصبه بنفسه
بالكز اولدقده جميع مالي جهت واحده ايله احراز ايدر وعصبه بنفسه دورت صنفدر
برصنفي جزء ميتدر اوغل واوغل اوغليدر هرنقدر اشغه كيدرسه ايكنجي صنفي اصل
ميتدر بابا وجد صحيحدر اوچنجي صنفي جزء ابدر لاب وام ولاب قرنداشلردر
دوردنجي صنفي جزء جددر عميلردر بو نوع ذكور ت اعتبار اولنور زيرا انثى عصبه
بنفسه اولماز بلكه عصبه بغيرها ويا خود عصبه مع غيرها اولور واقربهم جزء الميت
وهو الابن وابنه وان سفل دورت صنفك اقربي يعني ميراثه اولي بي جزء ميتدركه
اوغلدر واوغل اوغليدر هرنه قدر اشغه اولورسه اولسون ثم اصله وهو الاب والجد
الصحيح وان علا اندن صكره ميتك اصليدر اب وجد صحيح هرنه قدر يوقرو اولورسه
اولسون ثم جزء ابيه وهو الاخوة لابوين او الاب ثم بنوهم وان سفلوا اندن صكره
ميتك باباسنك جزءدر انلر لابوين اخوه در ويا خود لاب اخوه در اندن صكره
بونلرك اوغللريدر هرنقدر اشغه اولورسه اولسون ثم جزء جده وهو الاعمام لابوين
او لاب ثم بنوهم وان سفلوا اندن صكره عصبات بنفسه ميتك جدنك جزءدر انلر
لابوين اعمام ويا خود لاب اعمامدر اندن صكره بونلرك اوغللريدر هرنقدر اشغه اولورسه
اولسون ثم جزء جد ابيه كذلك اندن صكره ميتك باباسنك جدنك جزءدر اعمام
اولدوغي كبي بونلر باباسنك عميلريدر والعصبة بغيره من فرضه النصف والثلثان
يصرن عصبة باخوتهن ويقسم للذكر مثل حظ الانثيين عصبه بغيره شول كمسنه در كه
انك فرضي نصفدر وثلثاندر بونلر قرنداشلري ايله عصبه اولورلر مال للذكر مثل حظ
الانثيين تقسيم اولنور مثلا عصبه بغيره بر بيسي بنت صلبيه در ابن ايله عصبه اولور ويري
دخي بنت ابن درمحاذيسنده اولان ذكر ايله عصبه اولور ويري دخي اخت لابوين در قرنداشيله
وميتك صلبيه قزي ايله وبنت ابن ايله عصبه اولور ويري دخي اخت لاب در قرنداشيله
وميتك صلبيه قزي ايله وبنت ابن ايله عصبه اولور ومن لا فرض لها واخوها عصبة
لا يصير عصبة بها كالعمة وبنت الاخ انا قدن شول كمسنه دركه صاحب فرض اولميه حال بوكه قرنداشي
عصبه اولسه ذكر اولنان اناث قرنداشيله عصبه اولماز اكرسائل سؤال ايدرسه كه اناثك
ذكور ايله عصبه اولمسنه خود نص تعريف واقع اولمشدر اكا جواب ويرلور كه اول نص ايكي موضعه

واقع اولمشدر بنات بنين ايله واخوات اخوه ايله عصبه اولمسنده در وذكر
اولنان اناث ذوات فرضدندر شول اناثك كه فرضي يوقدر نص اكا متناول
اولماز عمه ايله عم جميع اولسه مالك كليسي عمه الجورلر وابن عم لابوين ويا خود لاب ايله
بنت العم لابوين ويا خود لاب جمع اولسه ابن عم وارث اولور بنت عم محجوبه اولور بنت الاخ
ايله ابن الاخ جمع اولسه لر ابن اخ الجورلر مالك كليسي والعصبة مع غيره الاخوات
لابوين او لاب مع البنات او بنات الابن عصبه مع غيره اخوات لابوين او لاب در
بنات ايله ويا خود بنات ابن ايله عصبه اولور زيرا انبي م اجعلوا الاخوات
مع البنات عصبه بيورمشدر وذو الابوين من العصبات مقدم على ذي الاب حتى ان الاخت
لابوين مع البنت تحجب الاخ لاب عصبات دن ذو الابوين اولان يا لكز ذو الاب اولان
عصبه اوزرينه مقدمدر عصبه ايكي وجه ايله ترجيح اولنور بري قرب درجه ويري قوة قرابت
ايله قرب درجه ايله اولان عصبه يوقرودة ذكر اولنمشدر قوة قرابت ايله اولان لابوين
اخوات لاب اخواتدن ميراثه اولي درحتى لابوين قز قرنداشي بنت ايله اولدقده لاب
اولان ار قرنداشني حجب ايدر يعني ميراثدن منع ايدر وعصبة ولد الزنا وولد
الملاعنة مولى امه ولد زنانك وولد ملاعنه نك عصبه سي اناسنك معتقيدر
زيلعي ديمشدركه ولد زنا وولد لعان انجق ام جهتيله وارث اولور زيرا اب
جهتندن نسبي منقطعدر والاب مع البنت صاحب فرض وعصبة زيرا بابا
بنت ايله صاحب فرضدر وعصبه در بنت كرك صلبيه اولسون كرك بنت ابن اولسون
فرض جهتيله سدس الور عصوبت جهتيله باقيني الور مثلا بركمسنه فوت اولوب
بر قزي ايله باباسني تركن الميت مسئلة التي دندر نصفني اوچ قزه ويرلور سدس بردر
بابايه ويرلور باقي قلان ايكي يي عصوبت جهتيله بابا قبض ايدر واخر العصبات
مولى العتاقة عصبانك اوزي مولاء عتاقه در يعني معتقدر ثم عصبته على
الترتيب المذكور اندن صكره مولاء عتاقه نك عصبه سي در ترتيب مذكور اوزره يعني
عصبه نسبيه ده ذكر اولنان دورت ترتيب اوزره فمن ترك اب مولاه وابن مولاه فالمال
كله لابن مولاه شول كمسنه كه مولاسنك باباسي ايله اوغلني تركن الميت شول مولى
مالك كليسي مولاسنك اوغلي الجورلر ابو حنيفه ايله امام محمد قتنده زيرا جزء ميت
اصل ميت اوزرينه مقدمدر وعند ابي يوسف للاب السدس والباقي للابن
ابو يوسف قتنده بابا الجورلر سدس والور باقيسي ابن الجورلر ولو كان مكان الاب جد

تكمله للابن اتفاقا اكراب حكا ننده جدا دن اتفاقا ماكاتلو كلملي ابن اجونندر ولو تركت
جد مولاه واخاه فالجد اولي بر معتق مولاسنك جد بابايله مولاسنك قرنداشني ترك
ايليسه جميع ميراثه جد اولادر وعندهما يستويان اما مبن قتنك ميراثده
برابردر والعصبة انما تأخذ ما فضل عن ذوي الفروض عصبه ذوي الفروضدن فضله
قلان شيئ الاندر فلو تركت زوجا واخوة لام واخوة لابوين واما فالنصف
للزوج والسدس للام والثلث للاخوة للام ولا يشاركهم الاخوة لابوين وسمي
المشتركة والحمارية مثلا بر خاتون فوت اولوب زوجني ولام اخوه سني ولابوين
اخوه سني وانا سيني ترك ايليسه نصف زوج ايجوندر وسدس ام ايجوندر وثلث لام اخوه
ايجوندر لابوين اخوه بونلره مشارك اولميازلر زيرا مسئله من التي دندر وبو مسئله يه
مسئله مشتركه وحماديه تسميه اولنور وتسميه سنه سبب حضرت عمر رضي الله عنه منبرده ايكن
بو مسئله سؤال اولندي وحضرت ابو بكر رضي الله عنه دخي منبرده سؤال المنبري ابو بكر
حضرتلري بيورديكه زوج ايجون نصف ام ايجون سدس لام اخوه ايجون ثلث وادر
لابوين اخوه ايجون برشيئ يوقدر بزم علمامز بو مسئله اخذ ايلديلر وحضرت عثمان رضي الله عنه
يشترك الاولاد الاولاد لاب وام مع الاولاد والام بيورمشدر امام مالك وامام
شافعي بو مذهبي اخذ ايلمشلردر حضرت عمر رضي الله عنه ابتدا حالا صديق اكبر
قولي اوزره بيوردي صكره صديق اكبر قولندن حضرت عثمان قولنه رجوع ايلدي
ورجوعنه سبب بو مسئلده سؤال اولنمقده مقدما اولان قولي اوزره جواب
ويروب لابوين اولان اولاددن يا امير المؤمنين فرض ايده لم كه بابامز حماره ايدي
ايكيمز خود بر انادن دكلميوز ديدكده حضرت عمر رضي الله عنه تفكر وارد في الواقع
بر انادندر ديو ثلثده تشريك ايلدي اولا جلدن حماريه ومشتركه عثمانيه تسميه
اولنمشدر

فصل حجب الحرمان منتف في حق ستة الابن والاب والبنت
والام والزوج والزوجة حجب حرمان اليكسنه حقنده منتفيدر بري ابن وبري اب
وبري بنت وبري ام وبري زوج وبري زوجه در ومن عداهم يحجب الابعد بالاقرب
ذكري مرور ايدن التي كسنه دن ما عداسي ابعد اقرب ايله محجوب اولور وذو القرابة
بذي القرابتين بر قرابت صاحبي ايكي قرابت صاحبي ايله محجوب اولور اخ لاب اخ لابوين ايله
وابن الاخ لاب ابن الاخ لابوين ايله محجوب اولور اختين ياخود اخت لاب اختين

مطلب

لابوين ايله محجوب اولور لاب عم لابوين عم ايله محجوب اولور ابن عم لاب ابن لابوين عم ايله
محجوب اولور ومن يدلي بشخص لا يرث معه الا اولاد الام حيث يدلون بها ويرثون معها
نوال كمسنه بر شخص سببيله ميته منتمي اولور اول شخص موجود ايكن معا وارث اولميازلر
الا اولاد ام وارث اولورلر اولاد ام ميته ام سببيله منتمي اولمش ايكن وينه ام ايله وارث اولور
وتحجب الاخوة بالابن وابنه وان سفل وبالاب والجد اخوه ابن ايله وابن ابن ايله محجوب اولور
هر نه قدر اشقه اولورسه وآب ايله محجوب اولور زيرا اخوه كلاله در وتوريث كلام ايسه عدم
ولد ووالد ايله مشروطدر وجد ايله دخي محجوبدر وتحجب اولاد العلات بالاخ لابوين
ايضا اولاد علات كه اخوه واخوات لاب اولنلردر لابوين اخ ايله محجوب اولور
وعندهما لا تحجب الاخوة لابوين او لاب بالجد بل يقاسمونه وهو كاخ ان لم تنقصه
المقاسمة عن الثلث عند عدم ذي الفرض وعن السدس عند وجوده والفتوى
على قول الامام اما مبن قتنده لابوين اخوه وياخود جد ايله محجوب اولمازلر بلكه مقاسمه
اولنور واول جد اخ كبيدر الكه ذي فرض اولمدقده مقاسمه ثلثنه نقص ويرمز ايسه وياخود
ذي فرض موجود اولدقده مقاسمه سدسدن نقص ايسه حال بوكه فتوي امام قولي اوزره در اكر
اخوه واخواتك جد ايله سقوطيدر واذا استكمل بنات الصلب الثلثين سقط بنات
الابن الا ان يكون بحذائهن او اسفل منهن ابن ابن فيعصبهن بحذائهن ومن فوقهن ممن
ليست بذات سهم ويسقط من دونه يعني بنات صلبيه ثلثيني تكميل ايليسه بنات
ابن ساقط اولور وارث اولميازلر زيرا بنات حقي ثلثاندر بنات صلبيه ثلثاني
كاملا المغلر بنات ابنه برشيئ قالمز الا بوقدر كه اول بنات ابنك حذاسنده وياخود
اسفلنده غلام اوله اول غلام كندو حذاسنده اولني وكندونك فوقنده اولوب ذا سهم
اولميانه عصبه قلور وكندودن اشغر اولان بنات اسقاط ايدر ابن مسعودكن روايت
اولنمشدر كه بنيءم دن استقاع ايلر نكه بركون بنت صلبيه وبنت ابن واخت مسئله سي سؤال
اولندقده النصف للبنت والسدس لبنت الابن والباقي للاخت بيورمشلردر زيرا حق
بنات ثلثاندر ثلثاندن زياده اولمق احتمالي يوقدر چونكه بنت صلبيه نصفني اخذ ايليه
ثلثانك تكميلي ايجون سدس بنات ابن ايجوندر كركسه براولسون كركسه زياده اولسون
بنات ثلثاننك تكميلي ايجوندر ما بقي عصبه ايجوندر

الفريق الاول	الفريق الثاني	الفريق الثالث
ابن	ابن	ابن
ابن بنت	ابن	ابن
ابن بنت	ابن بنت	ابن
ابن بنت	ابن بنت	ابن بنت
	ابن بنت	ابن بنت
		ابن بنت

فریق اولدن بنت علیانک مقابلنده برشی یوقدر وفریق اولک وسطاسنک حذاسنده
فریق ثانینک وسطاسیله فریق ثالثک علیاسی واردر وفریق ثانینک سفلاسنده اولان
بنتک حذاسنده فریق ثالثک وسطاسی و فریق ثالثک سفلاسنه بر احد محاذی
دکلدر بو اوغلنلرک بریسی صاغ اولمیوب طقوز قزقالسه فریق اولدن علیاده اولان
بنت نصف ویریلور و فریق اولدن وسطا ایله فریق ثانینک علیاسنده اولان
قزه سدس ویریلور غیریلره برشی اصابت ایلمز باقی قلان کندولرینه رد اولنور
صورت مزبورده مسئله التیدندر التینک نصفی که اوچدر علیایه ویریلور بنت صلب
مقامنه قایمدر والتینک سدسی بردر وسطا ایله محاذیسنده اولان قزه
ویریلور باقی اوزرلرینه رد ایلدکده مسئله ده من لا یرد علیه یوقدر من یرد علیه
جنسانی اولمغله مسئله سهاملرندن قلدی اولاده علیانک التندن اولان سهام
عدد راسنه مستقیم وسطا و محاذیسنده اولانک اللرندن سهمی بر عدد راسلری ایکی بر
ایله ایکی مابیننده مباینت واردر عدد راسلری اولان ایکی در مسئله یه دورده
ضرب ایلدکده سکز حاصل اولدی و بنت علیانک التندن اوچ سهمی مضروب اولان ایکی یه
ضرب ایلدکده ایکی حاصل اولدی آنلره ویردکده جمله سی سکز اولدی مثلا شکلده ذکر اولنان
ورثه نک مال متروکی یکرمی ایکی بیک ایکیوز یکرمی ایکی اقچه اولسه مال متروکی اصل مسئله
اولان دورده تقسیم اولنور هربر حاصل اولوربه هرکسک التندن اولان سهمی
حاصل تقسیمه ضرب اولنسه کندونک حصه سی اولمش اولور وتصحیح سکزدندر مال
متروک تصحیح اولان سکزه تقسیم اولنسه وتصحیحدن اللرندن اولان سهام
حاصل تقسیمه ضرب اولنسه اندن دخی موافق کلور یعنی ایکی وجهله تقسیم صحیحدر

مال متروک

اصل				
٢٢٢٢	٤	٥٥٥٥	٥٥٥٥	٦٦٦ / ٥٥٥ / ٥٥٥ / ٥٥٥ / ٥٥٥
٩ ٢٢٢٢٢	٨	٣	١	
٠٥٥٥٥	٤ ٢	١٦٦٦٥	٥٥٥٥	
		حصه بنت علیا	حصه بنتین	

٢٦ ٢٦ ٢٦ ٢٦ ٢٠ — ٢٢ ٢٢ ٢٢ ٢٢ ٠٥

الفریق الاول
اب
ابن بنت
ابن بنت
ابن بنت

الفریق الثانی
اب
ابن
ابن بنت
ابن بنت
ابن بنت

الفریق الثالث
اب
ابن
بنت
ابن بنت
ابن بنت
ابن بنت

فریق اولینک سفلاسنده اولان غلام صاغ فرض اولنسه علیایه نصف ویرلور
وسطا مع من توازیهایه سدس ویرلور اول غلام کندو حذاسنده اولان و فریق ثانینک
وسطاسینه و فریق ثالثک علیاسینه عصبه قلور باقی مابینلرنده اخماسا للذکر مثل حظ
الانثیین تقسیم اولنور اکر مسئله التیدندر نصفی که اوچدر علیایه ویردکده سدسی که بردر
وسطا مع من توازیهایه ویردکده باقی قلان ایکی سهم عصباته ویردک علیانک التندن
اولان اوچ سهم عدد راسنه مستقیم وسطا مع من توازیهانک التندن اولان بر عدد
راسلرینه مستقیم دکلدر مباینندر عدد راسلرینک کلیسی موقوف عصباتک اللرندن
اولان ایکی عدد راسلری اولان بیشه مباین اولدقده دخی عدد راسلری موقوف موقوفلره
نظر ایلدکده ایکی بش مابیننده مباینت وار دخی موقوف راس مابیننده مباینت
اولسه احد موقوفاتک کلسنه ضرب اولنور ایکی بشه ضرب ایلدکده اون حاصل
اولدی مبلغ مزبوری اصل مسئله اولان التیه ضرب ایلدکده التمش اولدی علیانک
التندن اولان اوچ مضروب اولان اونه ضرب ایلدکده اوتوز اولدی بنت علیایه
ویردک وسطا مع من توازیهانک التندن اولان بری اونه ضرب ایلدکده اون اولدی
آنلره ویردک عصباتک التندن اولان ایکی یه مضروبمز اولان اونه ضرب ایلدکده
یکرمی حاصل اولدی عصباته ویردک اصل مسئله التیدن مضروبمز اولان اوندن تصحیح
مسئله مز التمشدندر بو قروده ذکر اولنان وجهله ورثه اول متروکی اصل مسئله اولان
التیه تقسیم اولنسه حاصل تقسیم هربر ایشه هرکسک التندن اولان سهمی حاصل
تقسیمه ضرب اولنسه هرکسک حصه سی اولمش اولور وتصحیح اولان التمشه دخی
تقسیم اولنسه وتصحیحدن اللرندن اولان سهمی ضرب اولنسه اول دخی راست کلور

مال متروک

١٣٥٢	٦ ٠	١	٤٢٥٨	٤٢٥٨	٤٢٥٨
٢٥٥٥٥٠	٢ ١	٢	٣	١	٢
٠٤٢٥٨	٤ ٢	٤	١٢٧٧٤	٤٢٥٨	٨٥١٦
	٨ ٤	٨	حصه بنت علیا	حصه بنتین	حصه عصبات

١٣٥٢ ٠٠ ٢٦ — ٢٥٥٥٥ ٢٣٥٥٥ ٢٦ — ٠٥٥٠ ٢ ٧

الفریق الاول
اب
ابن بنت
ابن بنت
ابن بنت

الفریق الثانی
اب
ابن
ابن بنت
ابن بنت
ابن بنت

الفریق الثالث
اب
ابن
ابن
ابن بنت
ابن بنت
ابن بنت

صح

اگر فریق ثانینك سئوالنده اولان غلام صانع فرض اولنسه بنه مسئله التیدندر نصفی که اوچدر بنت علیایه ویرلدی کم سبی بردر وسطا مع من توازیهما یه ویرلوب باقی قلان ایکی عصباته ویرلدی اسباعا تقسیم اولنور بنت علیانك اللذی اولان اوچ عدد رأسنه مستقیم وسطا مع من توازیهمانك اللذی اولان بر سهم عدد رأسلرینه مباین عدد رأسلرینی موقوف ایلدکن رؤس موقوفات بینینه نظر ایلدکن ایکی ایله یدی مابیننده مباینت بولدق ایکی یی یدی یه ضرب ایلدکن اون دورت اولدی مبلغ مزبوری اصل مسئله مز اولان التی یه ضرب ایلدکن سکسان دورت اولدی تصحیح مسئله مز سکسان دوردندر علیانك اللذی اولان اوچ سهمی مضروبمز اولان اون دورده ضرب ایلدکن قرق ایکی اولدی بنت علیایه ویردك وسطا مع توازیهمانك اللذی اولان بر سهمی مضروب اولان اون دورده ضرب ایلدکن اون دورت حاصل اولدی عصباته ویردك تصحیح مسئله اولان سکسان دورده تقسیم اولنسه و تصحیحدن اللذی اولان حاصل تقسیم ضرب اولنسه صحیح اولور اگر سائل سئوال ایدرسه که دورت اقچه کسر کلدیکی کلامامك گرك ایدی اکا جواب ویرلور که ربع وثمن و سدس وثلثان وثلث دخی اخراجی اولنمز قوم لابدکسر کلور مثلا اون ایکی بیك بشیوز اللی التی اقچه نك سدسی اخراج ایلدکن دورت اقچه راست کلدی لابد هر قنغی یوزدن اولورسه قرق اللی بیك اوچ دورت اقچه کسر کلور راصل کسر کلامامك سهامنی درو والسلام

١٢٥٥٦	٦	٦	٢٠٩٢	٢٠٩٢	٢٠٩٢
٩	٢	١	٣	١	٢
	٣				
٢٠٩٢	٨	٤	٦٢٧٦	٢٠٩٢	٤١٨٤

الفریق الاول	الفریق الثانی	الفریق الثالث
ابن	ابن	ابن
ابن ابن	ابن ابن	ابن ابن
ابن ابن ابن	ابن ابن ابن	ابن ابن ابن
ابن ابن ابن ابن	ابن ابن ابن ابن	ابن ابن ابن ابن
	ابن ابن ابن ابن ابن	ابن ابن ابن ابن ابن
	ابن ابن ابن ابن ابن ابن	ابن ابن ابن ابن ابن ابن

صح صح

اگر فریق ثالثك سئوالنده اولان غلام صانع فرض اولنسه بنه اصل مسئله التیدن اولور التی نصفی اوچدر بنت علیایه ویرلوب سدسی بردر وسطا مع من توازیهما یه

ویرلدی

ویرلدی باقی قلان ایکی عصباته ویرلدی ثمانا تقسیم اولنور بنت علیانك اللذی اولان اوچ سهم رأسنه مستقیم وسطا مع من توازیهمانك اللذی اولان بر سهم عدد رأسلرینه مباین عدد رأسلرینی موقوف ایلدکن عصباتك اللذی اولان ایکی سهم عدد رأسلری اولان سکزه مستقیم دکل لکن مابینلرنده موافقت بالنصف بولدق عدد رأسلرینك نصفنی موقوف رؤس موقوفات بینینه نظر ایلدکن بنه موافقت بالنصف بولدق احدهمانی آخره ضرب ایلدکن سکز اولدی مبلغ مذکوری اصل مسئله مز اولان التی یه ضرب ایلدکن قرق سکز اولدی تصحیح مسئله مز قرق سکزدندر بنت علیانك اللذی اولان اوچی مضروب اولان سکزه ضرب ایلدکن یگرمی دورت حاصل اولدی بنت علیایه ویردك وسطا مع من توازیهمانك بیلدیکمز اولان سهمی سکزه ضرب ایلدکن سکز حاصل اولدی انلره ویردك عصباتك اللذی اولان ایکی یه سکزه ضرب ایلدکن اون التی اولدی عصباته ویردك صحیح ولا فرق سکزه دخی تقسیم اولنسه راست کلور غفلت اولنمیه

٢٢٢٢	٦	٦	٣٣٣٣	٣٣٣٣	٣٣٣٣
٩	٢	١	٣	٣	٢
٢٣٣٣٣	٤	٢			
	٨	٤	٩٩٩٩	٩٩٩٩	٦٦٦٦
			مصر بنت علیا	مصر بنتین	مصر عصبات

واذا استکمل الاخوات لابوین الثلثین سقط الاخوات لاب الا ان یکون معهن اخ لاب یعنی اخوات لابوین ثلثینی تکمیل ایلسه اخوات لاب ساقط اولور الا مگر که بونلر ایله اب برادر کلنه قرنداشی اوله صح

مسئله

اختین لابوین	اخت لاب	اخت لابوین	اخت لاب	اخ لاب
ثلثان	ساقط	ثلثان	باقی اخت لاب عصبه اولان ایکی للذکر مثل حظ الانثیین تقسیم اولنور	

مسئله	رد مسئله	اخوة لابوین	اخت لاب
٦	٤	نصف	سدس
		٣	١

والجدات کلهن یسقطن بالام جدهنك کلیسی ام ایله ساقط اولور والابویات خاصة بالاب ایضا خاصة ابویات ایله اولان اب ایله ساقط اولور امیات ساقط اولماز مثلا بر کسنه نك باباسی دباباسنك اناسی وانا سنك اناسی ترك ایلسه باباسنك اناسی باب ایله ساقط اولور اناسنك اناسی بابا ایله ساقط اولماز وکذا بالجد الام الاب بابا طرفندن اولان جده لر بابا ایله ساقط اولور و جن کهن جد ایله دخی ساقط اولور الام ایله ساقط اولماز زیرا ام اب جدك قبیلندن دکلدر بلکه جدك زوجه سیدر

والقربى منهن في اي جهة كانت تحجب البعدى من اي جهة كانت جداتدن جهت قربى
هر نه جهتدن اولورسه کرک اب جهتدن وکرک ام جهتدن اولسون بعدایی
حجب ایدر اول بعدی دخی هر نه جهتدن اولورسه اولسون وارثة كانت القربى او
محجوبة كام الاب معه فانها تحجب ام الام جهت قربى کرک وارثه اولسون کرک
محجوبه اولسون جده بعدایی حجب ایدر بابانک اناسی کبی بابا ایله بیله اولدقده قریبه ام اب
اناسنک اناسنک اناسنی حجب ایدر فاذا اجتمع جدتان احدیهما ذات قرابة كام ام
الاب والاخرى ذات قرابتين كام الاب وهي ايضا ام ام الام فثلث للذات
القرابة وثلثان للاخرى عند محمد وينصف عند ابي يوسف یعنی ایکی جده جمع
اولسه بری قرابت صاحبی اولسه که باباسنک اناسنک اناسیدر واخری که
او برجهدن ایکی قرابتلو که باباسنک اناسیدر اوجهدن باباسنک باباسنک
اناسی اولدوغی کبی اناسنک اناسنک اناسیدر بس اولدی سدسک ثلثی بر قرابت
صاحبنه ثلثانی ایکی قرابت صاحبنه ویریلور جهتک اعتباریله امام محمد قتنده وابو یوسف قتنده
سدس تنصیف اولنور ابدانک اعتباریله

والمحروم بالقتل ونحوه لا يحجب قتل ایله ودخی
ردة وكفر ايله ورق ايله ميراثدن محروم اولان
غیری حجب ایلمز کرک حجب حرمان وکرک نقصان
اولسون والمحجوب يحجب كما مر في الجدة حجب حرمان ایله محجوب غیری حجب ایدر نتکیم جده
مرور ایلدی مثلا باباسنک اناسنی وباباسینی ترک ایلسه و اناسنک اناسنک اناسینی
ترک ایلسه باباسنک اناسی اب ایله محجوب ایکن اناسنک اناسنک اناسینی
حجب ایدر وكالاخوات والاخوة يحجبهم الاب ويحجبون الام من الثلث الى السدس
دخی اخوات واخوه کبی بونلری اب میراثدن حجب ایدر وبونلر دخی محجوب ایکن انایی ثلثدن
سدسه حجب ایدر مثلا برکمسنه فوت اولوب باباسنی واخوات واخوه دن ایکی
وياخود زياده ترك ایلسه واناسینی دخی ترك ایلسه اخوات واخوه بابا ایله محجوب
ایکن انایی ثلثدن سدسه حجب ایدر اکر اخوه واخوات اولماش اولسه ام ثلث کل اولوب
باقیسنی بابا الوردی وحجب نقصان کمسنه یه در زوج نصفدن ربعه وزوجه
ربعدن ثمنه ام ثلثدن سدسه بنت ابن اخت لاب نصفدن سدسه محجوب
اولورلر فصل بو فصل عول بیانندادر عول لغتده جور ومیل

معناسنده استعمال اولنور فلان يعول على فلان دینلور ای یمیل جابرا وغلبه معناسنه دخی استعمال اولنور
عاله دینلور اذا غلبه ودفع معناسنه استعمال اولنور عال الميزان دینلور اذا دفع بو محلده رفع
معناسنه در واصطلاحده علم فرایضده عول کسور اجزاسندن مخرجلردن برشی زیاده
اولمقدر یعنی مخرج فرضلردن ضیق اوزره اوله حاصل کلام یعنی مخرج فروض مجتمعه ایله وفاده
مضایقه اوزره اولسه ترک مخرج منه بولندن عود اکثره رفع اولنور واذا زادت سهام
الفريضة على الفريضة فقد عالت یعنی اصحاب فرایض سهامی فریضه اوزرینه زیاده اولسه
اول فریضه عول ایدر معلوم اوله که مجموع مخارج یدیدر زیرا کتاب اللهده مذکور
اولان فرایض التیدر ومخارجی بشدر زیرا اثنانک مخرجی بوقدر واربعة مخارج
لا تعول مجموع مخارج یدیدر ذکر اولنان یدیدن دورت مخارج اصلا عول ایلمز
الاثنان والثلثة والاربعة والثمانية عول ایلمیان مخارجک اولکیسی لفظ اثنان در
ایکنجیسی ثلثه در اوچنجیسی اربعه در دوردنجیسی ثمانیه در وثلثة تعول ای اول یدیدن
اوچی عول ایدر حق سبحانه وتعالی کتاب کریمنده نصف وربع وثمن وثلث وثلثان
وسدس بیوردیلر وفقها ذکر اولنان نصیبلری ایکی نوع ایدوب نصف وربع وثمنه
نوع اول تسمیه ایدوب وثلث وثلثان وسدس نوع ثانی تسمیه ایلدیلر یعنی
نوع اولدن نصف نوع ثانینک کلیسنه وياخود بعضسنه مختلط اولسه مسئله التیدن
اولور اکر نوع اولدن ربع نوع ثانینک کلیسنه وياخود بعضسنه مختلط اولسه مسئله
اون ایکیدن اولور واکر نوع اولدن ثمن نوع ثانینک کلیسنه وياخود بعضسنه مختلط اولسه
مسئله یکرمی دورتدن اولور نهایت بعضیسی در وبعضی عول ایدر محلنه کوره رعایت
اولنور الستة تعول الى عشرة وترا وشفعا عول ایدر اوچ مخرجک بری سته در اونه
دکین وترا وشفعا عول ایدر یدی یه وترا عول ایدر نصف ایله ثلثان
جمع اولسه مسئله التیدن یدی یه عول ایدر

صح

زوج	اختين لابوين	٧
نصف	ثلثان	
٣	٤	

صح

زوج	اخت لابوين	اخت لاب	٧
نصف	نصف	سدس	
٣	٣	١	

التیدن شفعا سکزه عول ایدر

صح

زوج	اختين لابوين	ام	٨
نصف	ثلثان	سدس	
٣	٤	١	

صح

زوج	اخت لابوين	اختين لام	٨
نصف	نصف	ثلث	
٣	٣	٢	

ودخی التیدن طقوزه عول ایدرجکی مسئلده نصف وثلثان جمع اوله

صورت ٦ — ٩

زوج	اختین لابوین	اختین لام
نصف	ثلثان	ثلث
٣	٤	٢

عول ٩

صورت ٦ — ٩

زوج	اخت لابوین	اخت لام	ام
نصف	نصف	ثلث	سدس
٣	٤	١	١

عول ٩

ودخی سدس اونه عول ایدرجکی مسئلده نصف وثلثان وسدس جمع اوله

صورت ٦ — ١٠

زوج	اختین لابوین	اختین لام	ام
نصف	ثلثان	ثلث	سدس
٣	٤	٢	١

عول ١٠

عولیه اولان مسئله تقسیمی

متروکات

مال

١٢٥٥٥٠ ؛ ١٠ ؛ ١٢٥٥ ؛ ٨

١٢٥٥ × ١	١٢٥٥ × ٢	١٢٥٥ × ٤	١٢٥٥ × ٣
١٢٥٥	٢٥١٠	٥٠٠٢٠	٣٧٦٥
حصه ام	حصه اختین لام	حصه اختین لابوین	حصه زوج

مثلا مال متروکی تحریر ایدوب عولیه اولان مسئلده تقسیم ایلیبن تقسیمدن صکره نه حاصل اولورسه هر کسک الندی اولان سهمنی تقسیمدن حاصل اولانه ضرب ایلیبن هر نه حاصل اولورسه مال متروکدن کندو حصه سی اولمش اولور ذکر اولنان تقسیم کبی والله اعلم نصف وثلثان وثلث وسدس اخراجی ممکن دکلدر زیرا زوج التیدن نصف المش ایدی واختین لابوین ثلثان واختین لام ثلث وام سدس المش ایدی مال متروکک نصفی زوجه وثلثانی اختین لابوینه وثلثی اختین لامه وسدسی انایه ویرلسه مال متروک وفا ایلمزدی مثلا زوج صاحب نصفدر مالک نصفی بندر دیو طلب ایلسه مال متروک اون ایکی بیک بشیوز الای بش اقچه در نصفی التی بیک ایکیوز یتمش ایکی اقچه ایدر زوجه الجون ویرلسه ذکر اولنان اقچه نک ثلثانی سکز بیک اوچیوز یتمش اقچه ایدر اختین لابوینه اجون ویرلسه وثلثی دورت بیک یوز سکسان بش اقچه ایدر لام اختینه ویرلسه وسدسی ایکی بیک طقسان ایکی اقچه ایدر امه ویرلسه مجموعی یکرمی بیک طقوز یوز یکرمی بش اقچه اولور بو تقدیرجه عولیده نصف وربع وثلثان وثلث وسدس دخی رعایت اولنمق ممکن بو فقیر بر تقسیم تحریر ایلدوکی تقسیم اوزره اسان وجه ایله توزیع وتقسیم اولنور وبو قاعده عولیه نک جمله سنده رعایت اولنور وحضرت علیدن رضی الله عنه عولیه مسئله منبرده ایکن سؤال اولندقده زوجه نک حقی ثمندر لکن ثمنی تسع اولمشدر دیو بالبداهه جواب ویرمشلردر اما عولیه اولمیوب اصل مسئلده نصف وربع وسایری رعایت اولنوب واقع اولان متروکاتدن نصفی وربعی وسایرین اخراج ایلمک ممکندر واصل مسئله اولوب عولیه اولمز ایسه اهل مسئله یه تقسیم اولنور والاثنی عشر یعول الی سبعة عشر

وترا لا شفعا عول ایدن مخارجک ایکنجیسی اثنی عشر در وترا اون یدی یه عول ایدر

صورت ١٢ — ١٣

زوج	بنتین	اخت لام
ربع	ثلثان	سدس
٣	٨	٢

عول ١٣

صورت ١٢ — ١٥

زوج	بنتین	اختین لام
ربع	ثلثان	ثلث
٣	٨	٤

عول ١٥

صورت ١٢ — ١٥

زوج	اختین لابوین	اخت لام	ام
ربع	ثلثان	سدس	سدس
٣	٨	٢	٢

عول ١٥

صورت ١٢ — ١٧

زوج	اختین لابوین	اختین لام	ام
ربع	ثلثان	ثلث	سدس
٣	٨	٤	٢

عول ١٧

اون ایکیدن عولیه یه مثال دورت صورت تحریر اولندی اون ایکیدن اون یدی یه عولیه اولان

مال

٤٤٤٤٤ ؛ ١٧ ؛ ٢٠٢٦

٢٠٢٦ × ٨	٣٠٢٦ × ٣
١٦٢٠٨	٦٠٧٨
حصه اختین لابوین	حصه زوج

٢٠٢٦ × ٢	٢٠٢٦ × ٤
٤٠٥٢	٨١٠٤
حصه ام	حصه اختین لام

وأربعة وعشرون الی سبعة وعشرین عولا واحدا في المنبرية وهي امرأة وبنتان وابوان عول ایدن مخرجک بری دخی یکرمی یدی یه عول واحد ایله مسئله منبریه ده واول مسئله زوجه وبنتان وابوان اولورقده در

صورت ٢٤ — ٢٧

زوجه	بنتان	اب	ام
ثمن	ثلثان	سدس	سدس
٣	١٦	٤	٤

عول ٢٧

مال

٥٤٥٦٧ ؛ ٢٧ ؛ ٢٠٢١

٢٠٢١ × ١٦	٢٠٢١ × ٣
١٢١٢٦ + ٢٠٢١ = ٣٢٣٣٦	٦٠٦٣
حصه بنتان	حصه زوجه

٢٠٢١ × ٤	٢٠٢١ × ٤
٨٠٨٤	٨٠٨٤
حصه ام	حصه اب

٦٠٦٣ + ٣٢٣٣٦ + ٨٠٨٤ + ٨٠٨٤ = ٥٤٥٦٧ صح

مال متروکی عولیه یه تقسیم اولنور حاصل تقسیم اولنور حاصل تقسیم هر کسک عولیه دن الندی اولان سهمنی تقسیمدن حاصل اولانه ضرب اولنور ضربدن حاصل اولان کندونک

حصه سي الطشن اولور بركون حضرت علي كرم الله وجهه كوفه ده منبرده ايكن بو مسئله دن سؤال
اولندقده بالبداهه جواب ويردي سائل بنه سؤال ايدوب زوجه ايچون ثمن دكلميدر
ديدكده ثمني درلكن ثمني تسع اولمشدر ديو جواب بيوردي هركس فطانتنه تعجب ايلدي
وحضرت علي علم حسابده غايت ماهر ايدي روايت اولنور كه بر نصراني حضرت علي يه كلوب
سز كتابكزده ثلثمائة سنين وازدادوا تسعا قراءة ايدرسز بزم كتابمزده ثلثمائة
سنين در بو تقديرجه سزك كتابكز بزم كتابمزه مخالفدر ديدكده حضرت علي جواب
ويروب سزك كتابكزده ثلثمائة سنين يونانيين حسابنجه در وعرب حسابنجه
اوچيوز طقوز سنه اولور نصراني چونكه حضرت علينك بالبداهه جواب ويردوكنه
تعجب ايدوب ايمان كتوردي وبالبداهه جوابنك بري دخي بودركه حضرت علي نك
خلافتنده بر خاتون كلوب يا امير المؤمنين بر قرنداشم فوت اولوب التي يوز ديناري
قالدي قسام بكا ظلم ايدوب بر دينار ويردي ديو شكايت ايلدي بس امر حضرت
علي نور ولايت ايله معلوم ايدنوب وخاتونه خطاب ايدوب فوت اولان قرنداشكك
انا سي وزوجه سي وايكي قزي واون ايكي ار قرنداشي وارميدر ديو سؤال ايلدي نعم
جواب ويردي امدي بو حساب اوزره سكا بر دينار ديكر عشري بوقدر ديو جواب
ويردكده حاضر اولان اصحاب حضرت چوق كسنه لر بالبداهه جواب ويردوكني امتحان
ايلمشلردر وابن مسعود رضي الله عنه يكرمي درت اوتوزبره دكين عول ايدر بو مسئله در
حتى ابن محروم زوج سي ربعدن ثمنه حجب ايدر ديمشلر دركي بو مسئله بزم علمامز
قتنده متداول دكلدر والرد ضد العول رد عولك ضديدر رد ك تعريفنده ينقص
المخرج على السهام ديمشلر ر عولك تعريفنده ينقص السهام على المخرج بولمشدر
بان لا تستغرق السهام الفريضة مع عدم العصبة فيرد الباقي على ذوي السهام
سوي الزوجين بقدر سهامهم رد عولك ضديدر سهام فريضه مستغرق اولماغله
عصبه مستحقك عدمي تقديرنده بو تقديرجه باقي رد اولنور سهام صاحبلرينك اوزرينه
سهاملري مقداري زوجيندن غيري زيرا زوجينك اوزرينه رد يوقدر فان كان
من يرد عليه جنسا واحدا فالمسئلة من عدد رؤسهم اكر من يرد عليه جنس واحددن اولورسه
مسئله عدد رؤسلريندندر زيرا جميع مال انلرك ايچوندر مثلا ايكي قز ترك ايليه وياخود ايكي
قرنداش وياخود ايكي جده ترك ايليه مسئله ايكي دندر هر برينه نصف ويريلور ايكي

صحيح
سطرنده دينار ١٠٠
سدس ام ١٠٠
ربع زوجه ٦٥ ... ثمن
بنتين ثلثان ٤٠٠
اثنا عشر اخوة ٣٦
اخت ١
١٠٢٥ / ١٠٣٠ / ٦٠٠

قزك مسئله سي بو درحتي ثلثاندر مسئله اوجدندر ثلثان ايكيدر باقي بر قالدي
بري دخي اوزرلرينه رد ايلرك من يرد عليه جنس واحد مسئله عدد رأسلرندن خلاص
ايكي قز قرنداش دخي كذلك جدتين دخي كذلك وان كانوا جنسين او اكثر فمن
عدد سهامهم اكر من يرد عليه جنسين وياخود جنسيندن اكثر اولورسه مسئله
سهاملرينك عددندن قلنور فمن اثنين لو كان في المسئلة سدسان اكر مسئله ده
ايكي سدس وار ايسه مسئله ايكيدن قلنور مثلا بركسنه فوت اولوب جده سن ولام
قرنداشيني ترك ايليه اصل مسئله التي دندر لكن سهاملري ايكي اولمغله ايكي يه رجوع
اولنديغي نصفين اوزرينه تقسيم اولنور ومن ثلثة لو سدس وثلث مسئله اوچدن
قلنور اكر مسئله ده سدس وثلث بولنورسه مثلا بركسنه فوت اولوب
انا سيني ولام ايكي قرنداشيني ترك ايليه اصل مسئله التي دندر و مسئله اوچدندر مذكورلرك
ماخوذي اولاجق سهام اوچدر بس مدي اوچي اصل مسئله اولوب ثلاثا تقسيم اولنور
ومن اربعة لو سدس ونصف اكر مسئله ده سدس ونصف اولورسه مسئله دورتدن
قلنور مثلا بركسنه فوت اولوب بر قزيني وبر ده اوغلي قزيني ترك ايليه مسئله
التي دندر لكن سهاملري دورتدر دوردي اصل مسئله ايدوب ارباعا اوزرينه تقسيم
اولنور ارباعك اوچي بنت ايچون دبري بنت ابن ايچون ويريلور ومن خمسة لو ثلث
ونصف اكر مسئله ده ثلث ونصف بولنورسه مسئله بشدن قلنور مثلا بركسنه
فوت اولوب لابوين بر قز قرنداشيني ولام ايكي قز قرنداشيني ترك ايليه اصل مسئله التي دندر
سهاملري بش اولمغله مسئله بشدن قلنور التينك نصفي اوچدر لابوين قز قرنداشينه
ويريلور ثلثي ايكيدر لام اختينه ويريلور مجموعي بشدر

			٣٣٣
٣٧٧٧ / ٤	٣٧٧٧ / ٣	٥ : ١ : ٢ : ٤	٦ ٨٨٨٥
٧٥٥٤	١١٣٣١		٠٣٧٧٧
حصه اختين لام	حصه اخت لابوين		٠٠٠٠

صح ١١٣٤١ / ١٠٧٥٥٤ / ١٨٨٨٥

وان كانوا مع الاول من لا يرد عليه اعطي فرضه من اقل مخارجه ثم قسم الباقي
على رؤس من يرد عليه اكر مسئله ده من يرد عليه دن جنس واحد ايله من لا يرد عليه اولورسه يعني زوج
وزوجه دن بري اولورسه من لا يرد عليه هك نصيبي اقل مخارجدن اعطا اولنور
انك مخرجي ذلك المخرج دن باقي قلان من يرد عليهك عدد رأسلري اوزرينه تقسيم
اولنور فان استقام اكر باقي من يرد عليهك رأسلرينه مستقيم اولورسه فيها

ونعمت ضربه حاجت يوقدر كزوج وثلث بنات برزوج واوج قزكبي من لا
يرد عليهك اقل مخارجي دورتدر بجي بري زوجنه ويرلسه اوج باقي قالور من يرد
عليهك عدد رأسلرينه مستقيم ضربه حاجت يوقدر اصل مسئله اون ايكيدندر
ردّ مسئله دورتدندر والا اكر باقي قلان من يرد عليهك عدد رؤسلرينه مستقيم
اولمزسه فان وافق ضرب وفق رؤسهم في مخرج فرض من لا يرد عليه كزوج وست بنات
اكر من يرد عليهك اقل مخرجندن باقي قلان من يرد عليهك عدد رؤسنه موافق اولور
من يرد عليهك عدد رأسلرينك وفقي كه ايكيدر من لا يرد عليهك فرضي مخرجنه ضرب
اولنور زوج وست بنات كبي مثلا بركمسنه فوت اولوب زوجني والتي قزين ترك ايليه
من لا يرد عليهك اقل مخرجي دورتدر برين زوجه ويردكن اوج باقي قالور باقي
اوج قزك عدد رؤسنه مستقيم دكل لكن ما بينلرنده موافقت بالثلث واردر
موافقت بالثلث الحاصل عدد رأسلرينك وفقي كه ايكيدر دورته ضرب ايلدك
سكز اولدي سكزدن ايكي سهم زوجه اجون والتي سهم بناته ويرلور

صح

٣٠٥٦ ٣٠٥٦ ٤ ١٢٢٢٤
١ ٣ ٨ ٣٠٥٦
٣٠٥٦ ٩١٦٨ ١٦ ٣٢

حصه زوج — حصه بنات

اكر فريق بناته دكن حصه حصه هر فرده نه مقدار دكر ايد وكنه قاعده
فريق بناته طقوز بيك يوز التمش سكز اقچه دكشتي ايدي ذكر اولنان مبلغي
عدد رأسلرينه تقسيم ايدرسن هر كسك حصه سي معلوم اولور هر فرده بيك بشيوز
يكرمي سكز مبلغ ذكر سايري دخي بوكا قياس اولنه فقط

٩١٦٨ / ٦ = ١٥٢٨

٦ ٢ ٣ ٤ ٨

وان باين ضرب كل رؤسهم فيه كزوج وخمس بنات اكر باقي
من يرد عليهك عدد رؤسنه مباين اولورسه من يرد عليهك عدد رؤسنك كليسي
من لا يرد عليهك فرضي مخرجنه ضرب اولنور برزوج وبش قز كبي مثلا برخاتون فوت
اولوب زوجين وبش قزين ترك ايليه ربع ايله ثلثان جمع اولمغين اصل مسئله اون
ايكيدندر لكن دورده رد اولنور زوجك اقل مخارجي دورتدر برين زوجه ويردكن
باقي اوج قالدي اوج سهم بش قزك عدد رؤسنه مستقيم دكل مباينت واردر مخرج
من لا يرد عليه كه دورتدر عدد رؤس بناتك بشدر اكا ضرب ايلدك يكرمي حاصل
اولدي مسئله يكرميدن تصحيح اولندي زوجك الندة اولان بري مضروب اولان بشه

ضرب

ضرب ايلدكن بش حاصل اولدي زوجه ويردك وبنات خمسك النده اولان اوجي بشه
ضرب ايلدك اون بش حاصل اولدي قزلره ويردك وان كان مع الثاني من لا يرد عليه
قسم الباقي على مسئلة من يرد عليه اكر من يرد عليه صنفين وياخود ثلاثة اجناس ايله
من يرد عليه جميع اولسه من لا يرد عليهك فرضي مخرجندن باقي قلان من يرد عليه مسئله سي
اوزرينه تقسيم اولنور فان استقام باقي قلان من يرد عليهك مسئله سي اوزرينه
مستقيم اولورسه فيها ونعمت بو تقديرجه ضربه حاجت يوقدر كزوجه واربع جدات
وست اخوات لام برزوجه ودورت جدات ولام التي اخوات كبي من لا يرد عليه كه
زوجه اقل مخرجي كه دورتدر برين اخذ ايليه اوج باقي قالور من يرد عليه مسئله سي
اوزرينه مستقيمدر زيرا اخوات لام ثلثدر وحق جدات سدسدر بو صورتده
مستقيم لكن سهملري عدد رأسلرينه مستقيم دكل مثلا نصيب جدات بردر رأسلرينه
مباينه در عدد رؤسني حفظ ايلدك وكذلك اخوات سنك نصيبي ايكي عدد رؤسلري
التي در مستقيم دكل لكن ما بينلرنده موافقت بالنصف واردر عدد رؤسلري
اخواته نصفي كه اوجدر اكا رد ايلدك اندن صكره جدات واخوات رأسلري بيننده
موافقت طلب ايلدك مباين بولدق رؤس جدات كه دورتدر ورؤس اخوات كه
اوجدر اكا ضرب ايلدك اون ايكي حاصل اولدي اندن صكره من لا يرد عليهك اقل مخرجي
اولان دورتدر اون ايكي يه ضرب ايلدك قرق سكز اولدي تصحيح مسئله مز قرق سكزدندر
زوجه نك النده اولان بري مضروبمز اولان اون ايكي يه ضرب ايلدك اون ايكي حاصل
اولدي زوجه يه ويردك واخواته ويريلان ايكي سهم اون ايكي يه ضرب اولندي يكرمي دورت
اولدي اخواته ويرلدي وجداتك النده بر سهم اون ايكي ضرب اولندي اون ايكي حاصل
اولدي جداته ويرلدي

صح

٥٠٠٦ ٥٥٥٦ ٥٥٥٦ ٤ ٣٣٢٢٤
١ ٢ ٨
٥٠٠٦ ٥٥٥٦ ١١١١٢ ١٦ ٥٥٥٦
٣٢

حصه جدات — حصه زوج — حصه اخوات

بو مسئله كه دورتدر وجه شروح اوزره تقسيم اولنوب تصحيح كلدوكي كبي تصحيح مسئله كه
قرق سكزدر اكا دخي تقسيم اولنه وتصحيحدن يدلرنده اولان حاصل تقسيم ضرب اولنه
اولدي تصحيح اطور شكل

٤٦٣ ٤٦٣ ٤٦٣ ١ ٢ ٤ ٨
١٢ ٢٤ ١٢ ٢ ٤ ٩ ٦
٩٢٦ ١٨٥٢ ٩٢٦ ٤ ١ ٩ ٢
٤٦٣ ٩٢٦ ٤٦٣ ٨ ٣ ٨ ٤
٥٥٥٦ ١١١١٢ ٦٥٥٦

٤٣٠٣٣
٢٢٢٢٤
٠٠٤٦٣

حصه جدات — حصه اخوات — حصه زوج

والآ ضرب جميع مسئلتهم في مخرج فرض من لا يرد عليه كاربع زوجات وتسع بنات
وست جدات اگر من لا يرد عليهك فرضني مخرجندن باقي قلان من يرد عليهك
مسئله سيه اوزرينه مستقيم اولمزسه من يرد عليهك مسئله سنك جمله سي من لا يرد عليهك
فرض مخرجنه ضرب اولنور دورت زوجه وطقوز قز واليتي جده كبي اصل مسئله يكرمي دورتدندر
ثمن وثلثان وسدس مختلطا اولدوغيچون لكن مسئله رديه اولماغله من لا يرد عليهك
فرض مخرجنه رد ايلدك اول مخارج سكز در سكزك ثمني بردر زوجاته وبردك باقي يدي
قالدي يدي من يرد عليه مسئله سيه اولان بشه مستقيم دكلدر بلكه ايكيسي بيننده مباينت
واردر من يرد عليه ايسه ايكي جنسدر برجنسي صاحب ثلثاندر وبرجنسي صاحب سدسدر
مثلا زوج اولمسه بو ايكيسنك مسئله سيه ومخرجي التي سندر التينك ثلثاني درتدر سدسي
بردر مجموعي بش اولور من يرد عليه مسئله سيه بودر وذكر اولنان بشي من لا يرد عليهك
فرض مخرجي اولان سكزه ضرب ايلدك قرق حاصل اولدي ثم يضرب سهام من لا يرد عليه في مسئلة
من يرد عليه من لا يرد عليهك حصه سني بلمكده طريق بودر كه من لا يرد عليهك سهامي من يرد عليه
مسئله سيه اولان بشه ضرب اولنور ضربدن حاصل اولان من لا يرد عليهك نصيبيدر وسهام
من يرد عليه فيما بقي من مخرج فرض من لا يرد عليه ومن يرد عليهك حصه سني بلمكده طريق بودر كه
من يرد عليهك سهامي من لا يرد عليهك فرضي مخرجندن باقي قلان يديه ضرب اولنور حاصل
ضرب من يرد عليهك نصيبي اولور مثلا مسئله مذكورده زوجات ايچون اولان بري من يرد
عليهك مسئله سيه اولان بشه ضرب ايلدك حاصل ضرب بش اولدي زوجاته ويرلدي ومن
يرد عليه مسئله سندن بناتك الندن اولان دوردي من لا يرد عليهك فرضي مخرجندن
باقي قلان يدي يه ضرب ايلدك يكرمي سكز اولدي بناته ويرلدي وجداتك يدنده اولان
بر سهمي ذكر اولنان يدي يه ضرب ايلدك يدي حاصل اولدي جداته ويرلدي وتصحيح
بالاصول الآتية بو مسئله اصول آتيه تصحيح اولنور صورت مذكورده زوجات اربعه نك
قرقدن نصيبي بشدر وعدد رأسلري دورتدر سهام لري ايله عدد رأسلري بيننده
مباينت واردر عدد رأسلري نك كليسي موقوف وبنات تسعه نك قرقدن نصيبلري
يكرمي سكزدر سهام لري ايله عدد رأسلري بيننده مباينت واردر كذلك عدد رأسلرينك
كليسي موقوف وجدات سته نك قرقدن نصيبي يدي در يدي ايله التي بيننده مباينت
واردر كذلك عدد رأسلري نك كليسي موقوف بوندن صكره رؤس موقوفات بيننده
موافقت طلب ايلدك زوجاتك دردي ايله جداتك رؤسي بيننده موافقت
بالنصف بولدق بش امدي دوردك نصفي ايكيدر جداتك عدد رؤسنك كلسنه

ضرب

ضرب ايلدك اون ايكي حاصل اولدي واون ايكي ايله بنات تسعه نك مابيننده موافقت
بالثلث واردر بس امدي طقوزك ثلثي اوچدر اون ايكي يه ضرب ايلدك اوتوز
التي حاصل اولدي ومبلغ مذكوري يوقروده مذكور اولان قرقه ضرب ايلدك
بيك دورت يوز قرق اولدي تصحيح مسئله مز مبلغ مذكوردن اولور مثلا زوجاتك قرقدن
النده اولان بش اوتوز التي يه ضرب ايلدك يوز سكسان حاصل اولدي زوجاته
ويرلدي وبناتك يدلرنده اولان يكرمي سكزي اوتوز التي يه ضرب ايلدك بيك سكز
حاصل اولدي بناته ويردك وجداتك قرقدن يدنده اولان يدي اوتوز التي يه
ضرب ايلدك ايكي يوز اللي ايكي حاصل اولدي جداته ويرلدي بو مسئله ايكي دفعه تصحيح
اولمشدر مضروبمز اوتوز التي در مسئله يكرمي دورتدندر لكن سكزه رد اولندي

٢ / ١٠٠ / ٥٠٠٠٠ / ١٢٥٠	٤٠ / ٨٠ / ١٦٠ / ٣٢٠	١ / ٢ / ٤ / ٨	١٢٥٠ / ٥ / ٦٢٥٠	١٢٥٠ / ٢٨ / ١٠٠٠٠ / ٢٥٠٠٠ / ٣٥٠٠٠	١٢٥٠ / ٧ / ٨٧٥٠
صح صح صح			حصه زوجات	حصه بنات	حصه جدات

٤٠٦ / ٢٥٠٨ / ٥٠٨٧٥ / ٥٠٠٠٠ صح

مثلا اربعه زوجات وتسع بنات وست جدات ايچون تقسيم اولنمانك
قاعده سي نك بر نوعي بودر كه تصحيح اولان فرقي اصل مسئله ايدوب مال متروكي اكا
تقسيم ايليين وتقسيمدن حاصل اولاني هر نه ايسه فرقدن هر كيسنك الندن نه مقدار
سهم بولنمش ايسه حاصل اولان تقسيمه ضرب ايليين كندونك حصه سي ظاهر
اولور مثلا اللي بيك اقچه مال متروك اولسه تصحيح اولان قرقه تقسيم ايدرز حاصل تقسيم
بيك ايكيوز اللي اقچه اولدي ذكر اولنان بيك ايكيوز اللي اقچه يي تصحيح مسئله دن زوجاتك
يدنده اولان بشه ضرب ايلدك التي بيك ايكي يوز اللي اقچه حاصل اولدي زوجاته ويردك
وبناتك تصحيح مسئله مزدن اولان قرقدن يدنده اولان يكرمي سكزي بيك ايكي يوز اللي يه
ضرب ايلدك اوتوز بش بيك اولدي بناته ويردك وجداتك يدنده تصحيح مسئله اولان
قرقدن يدي بيك ايكي يوز اللي يه ضرب ايلدك سكز بيك يدي يوز اللي اقچه اولدي جداته
جداته ويردك كامل اللي بيك اقچه اولدي وهر فردك حصه سنه قاعده بودر كه هر فريقك
حصه سني عدد رأسلرينه تقسيم اولنور حاصل تقسيم هر برينك حصه سيدر

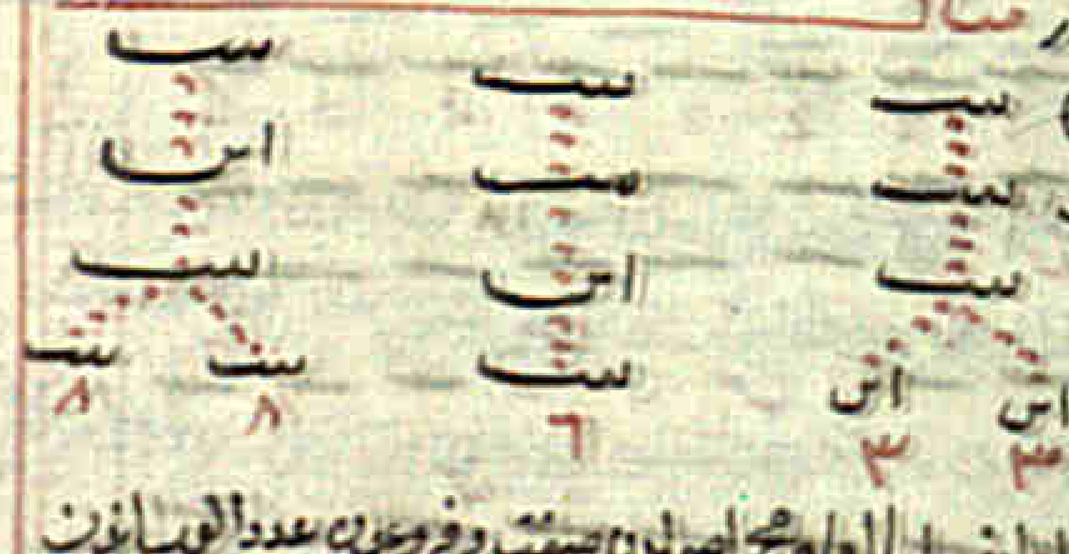
حصه جدات		حصه زوجات		حصه بنات	
٢٣٥٢	٦ / ١٣ / ٣٤ / ٤٨	٢٢١٢	٠٤ / ٠٨ / ١٦ / ٣٢	٨٨٨٨	٠٩ / ١٨ / ٣٦ / ٧٢
٨٧٥٠		٦٢٥٠		٣٠٠٠٠	
١٤٠٨		١٥٦٢		٣٨٨٨	

زوجاتک حصه سی آلتی بیک ایکی یوز اللی آقچه در عدد رأسلری اولان دورده تقسیم اولندیغی هر برینه بیک بشیوز آلتمش ایکیشر آقچه دکر وبناتک اللتی اولان حصه لری اون دوزبش بیک آقچه در طقوزه تقسیم اولندقده هر برینه اوچر بیک سکز یوز سکسان سکز آقچه دکر وجداتک حصه لری اولان سکز بیک یدی یوز اللی آقچه عدد رأسلری اولان آلتی یه تقسیم اولندقده هر برینه بیک دوردر یوز سکز آقچه دکر

فصل

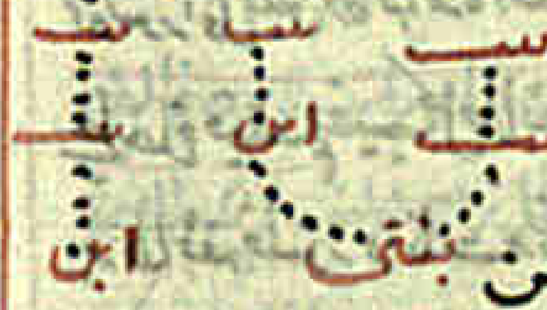
بو فصل ذوی الارحام توریثنک احکامی بیاننده در ذو الرحم هو قریب لیس بعصبة ولا ذی سهم ذو رحم میتک شول قریبیدر که عصبه وذوی سهم اولمیه یعنی کتاب الله وسنت رسولده واجماع امتده ذو فرض اولمیه لغة مطلقا ذی قرابت معناسنه در ویرث کما ترث العصبة عند عدم ذی السهم ذو الرحم وارث اولور عصبه وارث اولدوغی کبی صاحب سهم موجود اولمدقده فمن انفرد منهم احرز جمیع المال ذوی الارحامدن بری منفرد اولسه جمیع مالی احراز ایدر هر قنغی صنفدن اولورسه اولسون ویرجحون بقرب القرابة ثم بقوة القرابة ذوی الارحام قرب درجه ایله ترجیح اولنورلر اندن صکره قوت قرابت ایله ترجیح اولنورلر مثلا برکسنه بر خالی وبر ابن خالنی ترک ایلسه خالک قرب درجه سی اولدوغی اجلدن جمله مالی اخذ ایدر وقوت قرابت ایله ترجیح اولندوغنه مثلا برکسنه لابوین خالنی ترک ایلسه وبر دخی لاب خالنی ترک ایلسه لابوین خال ترجیح اولنور ثم یکون الاصل وارثا عند اتحاد الجهة اندن صکره اصلک وارث اولمسیله ترجیح اولنور جهتک اتحادی تقدیرنجه مثلا دخی درجه ده وقوت قرابتده واتحاد جهتده برابر اولسه میته وارث ایله مدلی اولان ترجیح اولنور مثلا برکسنه فوت اولوب اوغلنک قزینک قزینی ترک ایلسه وبر دخی قزینک قزینک اوغلنی ترک ایلسه اوغلنک قزینک قزی اولیدر زیرا اوغلنک قزینک قزی صاحب فرض ولدیدر اما قزینک قزینک اوغلی ذوی الارحام ولدیدر وان اختلفت فلقرابة الاب الثلثان ولقرابة الام الثلث اگر جهت قرابت مختلف اولسه قرابت ابچون ثلثان وقرابت امچون ثلث وار در مثلا برکسنه باباسنک اناسنک باباسنی ترک ایلسه بابا جهتندن اولانه ثلثان وار در وام جهتندن اولانه ثلث وار در زیرا قرابت اب اقوی در وابایله منتسب اولان اب مقامنده قایمدر ام ایله منتسب اولان

ام مقامنه قایم اولور حاصل بیننلرنده مال اثلاثا قلنور کانه اول کسنه ابوینی ترک ایلمش اولوری ثم یعتبر الترجیح فی کل فریق کما اولنوم اندن صکره هر فریقک ترجیحی اعتبار اولنور منفرد اولدقلرنی اعتبار اولندوغی کبی اب طرفنده اولان ایکی جد ابوه ثلثان ویریلور انا طرفنده اولان ایکی جد اجد ثلث ویریلور وعند الاستواء فی القرب والقوة والجهة للذکر مثل حظ الانثیین تقسیم اولنور زیرا میراثی ذکر انثی اوزرینه تفضیل اولنور اما الاخوة والاخوات لام ده اصل مذکور ترک اولنمز وترک اولنمسی علی خلاف القیاس نص ایله در گرچه اولادامک ذکوری واناثی قسمت واستحقاقده برابر لکن اولادلرینک برابر دکلدر زیرا اولادلری ذوی الارحامدندر وتعتبر ابدان الفروع ان اتفقت الاصول اگر اصول متفق اولور ایسه ابدان فروع اعتبار اولنور امام محمد وابو یوسف قتنده وکذلک ان اختلف عند ابی یوسف وکذلک ابدان فروع اعتبار اولنور اگر اصول مختلف اولورسه ده ابو یوسف قتنده وعند محمد یؤخذ الصفة من الاصول والعدد من الفروع امام محمد قتنده اصولدن صفت فروعدن عدد اخذ اولنور ویقسم علی اول بطن وقع فیه الاختلاف مال تقسیم اولنور اول بطنده که انده اختلاف واقع اولمشدر ثم یجعل الذکور علی حدة والاناث علی حدة فیقسم نصیب کل طائفة علی اول بطن اختلف اندن صکره ذکور علی حدة بر طائفه قلنور واناث دخی علی حدة بر طائفه قلنور وهر طائفه نک نصیبی تقسیم اولنور اختلاف اولان اول بطنده کذلک ان کان بینهم ذکور باشقه طائفه واناث باشقه طائفه قلنور اگر اختلاف برقاچ بطنده ن صکره دخی اولورسه والا دفع کل حصة کل اصل الی فرعه اگر بطونده اختلاف اولمز ایسه هر اصلک حصه سی فرعنه دفع اولنور وبقول محمد یفتی امام محمدک قولیله فتوی ویریلشدر

مسئله یکرمی سکز دندر امام ابو یوسف قولنجه فروع اولاد ایکی اوغلان دورت قز حسابی اولنوب جمیع قز دخی مجموعی بر بری اولنور مال اسباعا تقسیم اولنور اما امام محمد اصولدن صفت وفروعدن عدد اعتباری ایله تقسیم ایدر صورت مذکوره ده اشکال بویله در وخلاف واقع اولان بطن ثانیده در ابن بولندی واول ابنک بطن رابعده ایکی قزی بولندی فروع عددی عدد

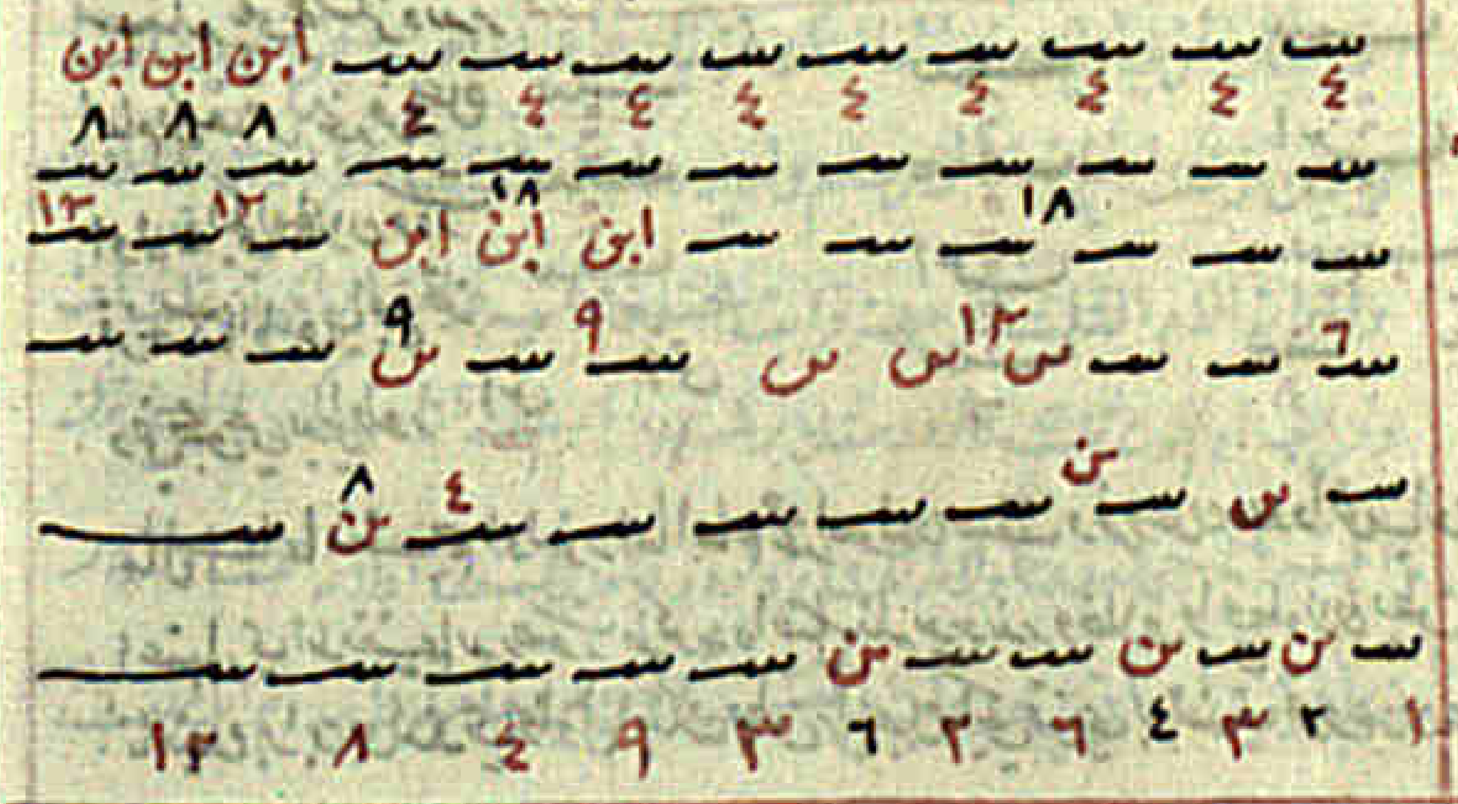
اعتباريله بطن اولده بر ابن ایکی بن منزلسنده قلنوریدی سهمك دوردي ابنه ویرلوري
وبنه بطن ثانیده اولاد برقوزکن بطن رابعده ایکی بنی بولندی اصولدن صفت وفروعدن
عدد اعتباریله اول بر قیز ایکی قیز منزلسنده اولوری یدی سهمك ایکیسی برقزه ویرلي
اول محاذیسنده اولان قزه ویرلوي وذکر اولنان اوچ سهم بطن ثالثده بر ابن بولندي
اول ابن بسط اولوب ایکی قیز قلندي واول بر قیز دخی تقدیرا ایکی قیز حسابا اولمنشدر ایدي
عدد رؤسلري دورت سهملري اوچ بونلرك بینلرنده مباینت واردر بو تقدیرجه عدد
رؤسلري اولان دوردي اصل مسئلمز اولان یدی یه ضرب ایلرك یکرمي سکز
حاصل اولوري اصل مسئلمز یدیدر مضروبمز دوردر تصحیح مسئلمز یکرمي سکزدندر
بوندن صکره بطن ثانیده ابنك اولاد دورت سهمي مضروبمز اولان دورده
ضرب ایلرك اون التي اولدي فروعي اولان ایکي قزه سکز ویرلوري زیرا جدلرك
نصیبي درقزلرك التي اولاد اوچ سهمي مضروبمز اولان دورده ضرب ایلرك
اون ایکي حاصل اولدي بطن ثالثده بر وجه مناصفه تقسیم ایلرك مثلا التي سي التي
والتي سي ایکي بنت مقامنه اولان بنته ویرلوي هرکسك حصه سي فروعنه
اولاده ویرلوي وذکري مرورایدن مسئله یه مماثل بر مسئله نك صورتیدر که بطن
اولندي بو مسئله اون بشدندر زیرا بنانك ابدانی

ایکیدر واوچ ابن بسط اولنوب التي قزحسابا بنه
دوتولدقده بو تقدیرجه ابدان اون بش اولور بطن
اولده مال اجماعا تقسیم اولنور ایکي جنس بنوند واوج جنس بنات ویرلیورادن
بني بنتك طقوزي تحقیقه التي سي تقدیریدر چونکه بو مسئله التمشدن
اولیجق بطن اولده هر برینه دوردر سهم تقدیرا ولنوب بو تقدیرجه اوچ ابن که
التي بنت حسابي اوزره دوتولمش سکز سهمدن یکرمی درت سهم اولور

المسئلة الاولى

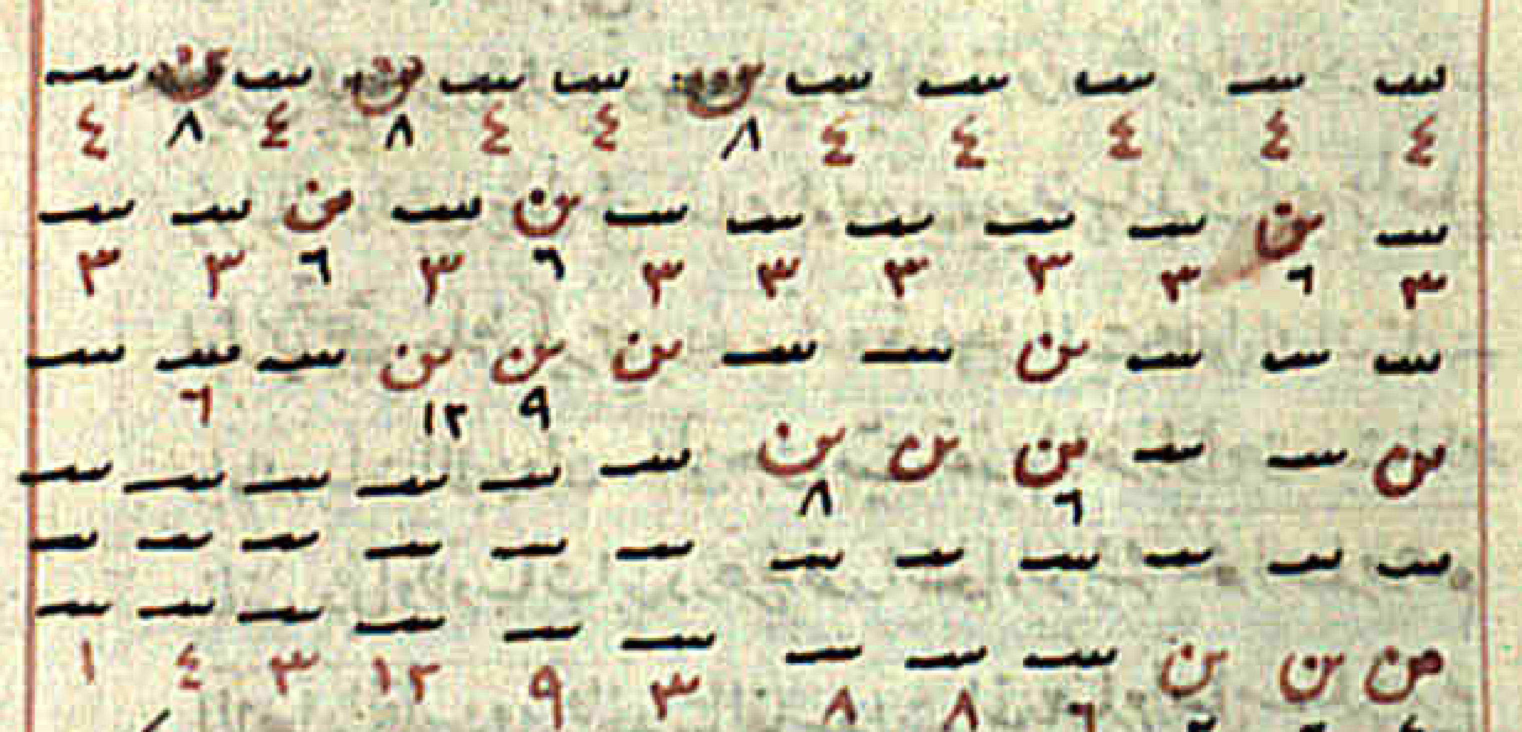
٢٦

المسئلة الثانية

المسئلة الثالثة

اصل مسئلمز اون التیدندر تصحیحي التمشدندر بطن اولده طقوز قز اوچ اوغلان بولندي قزلرك
اختصاري ممکن اولمامغله اوچ اوغلان بسط ایلرك التي قز فرض اولنوري مسئلمز اون بشدن اولدي
وتصحیح مسئلمز بطن ثانیده اولور مثلا بطن ثانیده اوچ اوغلان والتي قز بولندي اوغلانلري دخي
بسط ایدوب التي قز فرض ایلرك اون ایکي قز حسابا اجدادلري اصل مسئله که اون بشدر انکله اون
ایکي مابینلرنده موافقت بالثلث بولنوب بو تقدیرجه اون ایکینك ثلثي
دوردر اون بشه ضرب ایلرك التمش اولدي تصحیح مسئلمز التمشدندر

المسئلة الرابعة

اصل مسئلەمز یدیدر تصحیح مسئلە سیە یکرمی یدر تصحیح مسئلەمز اوجنجی بطندە حاصل اولور مثلا اوجنجی بطندە بر اوغلان دورت قز بولندیی قزلرک اختصار ایلدک ایکی اوغلان اولدی و بر اوغلان دخی حقیقة وار در مجموعی اوج اوغلان اولور ذکر اولنان اوجی برده اصل مسئلەمز اولان یدییە ضرب ایلدک یکرمی بر حاصل اولدی تصحیح مسئلەمز یکرمی بردر ویقدم جزء المیت وهو اولاد البنات واولاد بنات الابن وان سفلن جزء میت تقدیم اولنور اول جزء میت اولاد بنات دخی اولاد بنات ابن در هر نە قدر اشغە اولورسە ثم اصلە وهم الاجداد الفاسدون والجدات الفاسدات اندن صکرە اصل مسئلە تقدیم اولنور کە انلر اجداد فاسدون وجدات فاسدات در مثلا اجداد فاسدون میتک اناسنک باباسی وانا سنک باباسنک باباسیدر وجدات فاسدات میتک اناسنک اناسی واناسنک باباسنک اناسیدر

ثم جزء ابیه وهم اولاد الاخوات واولاد الاخوة الام وبنات الاخوة اصل میتدن صکرە جزء اب تقدیم اولنور انلر قز قرنداشی اولادیدر ولام ار قرنداشلر اولادیدر وبنات اخوة ار قرنداشلرینک قزلریدر ثم جزء جدە وهم العمات والخالات والاخوال والاعمام لام اندن صکرە جزء جد تقدیم اولنور انلر بابانک قز قرنداشلریدر واناتک قز قرنداشلریدر ودخی اناتک ار قرنداشلریدر وانا بر عمیلریدر لام ذکر اولندی زیرا لاب وام وباخوذ لاب عمیلری عصبە دنلر

عم — عمە — لابوین عمە — لاب عم — لام خالە — لام خال

ثم اولادهم اندن بونلرک اولادیدر ثم جزء جد ابیە اندن صکرە باباسنک جدینک جزءدر واما وباخوذ اناسنک جدینک جزءدر وهم عمات الاب والام وخالاتهما واخوالهما واعمام الاب لام واعمام الام وبنات اعمامهما واولاد اعمام الام انلر بابانک وباخوذ اناتک عمیلریدر وخالەلریدر وخاللریدر ولام بابانک اعمامیدر وامک اعمامیدر ودخی بابا وامک عمیلرینک قزلریدر ودخی امک اعمامنک اولادیدر وبو مذکور انک جمیعسی ذوی الارحامدر

فصل فی الغرقی والهدمی

بو فصل غرقی وهدمی احکامنک بیانندە در غرقی غریقک جمعیدر ایکی صودە مغمول معناسنەدر غرقی وهدمی برطاقمدر کە بر کیمی اولوب جملەسی دفعة واحدەدە غرق اولدیلر وهدمی دخی برطاقمدر کە اوزرینە دیوار وباخوذ سقف یقلوب باوجودن هلاک اولدیلر اذا لم یعلم ایهم مات اولا یقسم مال کل علی ورثتە الاحیاء بونلردن هنکیسی اول فوت اولدی معلوم اولمسە هر برینک مالی حیوتدە اولان ورثەسینە قسمت اولنور حرقی وقتلی دخی بو سؤال اوزرە در متوفالرینک تقدم وتأخری معلوم اولمسە بونلرک جملەسی معا فوت اولمش کبی قلنور ولا یرث بعض الاموات

من بعض ذکر اولنان اموات بعضیسی بعضندن وارث اولمیاز ائمۀ ثلاثه قتنده

مختار اولان دخی بودر واذا اجتمع ابنا عم احدهما اخ لام اعطی السدس فرضا

ثم اقتسما الباقی فی عصوبة برکسنه نک عمسنک ایکی اوغلی جمیع اولسه که برسی ایکی

لام قرنداشی اولسه اخ لام اولان قرنداشنه فرض جهتندن سدس اعطا اولنور

اندن صکره اول ایکی اوغلانه باقی مالی عصوبت جهتندن تقسیم ایدرلر مثلا زید

عمرو ایله ایکی قرنداش اولوب زید فوت اولدقده ایکی اوغلی قالوب بری برخاتوندن

وبری دخی اخر خاتوندن اولسه عمرو زیدک زوجه سنی تزوج ایلسه وبر اوغلان

وجوده کلسه اول اوغلان زیدک اوغلنک برینک لام قرنداشی وابن عمیسی اولور

وعکسی دخی کذلک لکن بعده عمروک اوغلی فوت اولسه فوت اولان اوغلانک ایکیسنک

دخی ابن عمیسیدر وبرینک لام قرنداشیدر لام قرنداشنه فرض جهتندن

سدس ویریلور باقیسنی بینه ایکیسی عصوبت جهتیله تقسیم ایدرلر ولایرث المجوسی

بالانکحة الباطلة انکحۀ باطله ایله مجوسی وارث اولمیاز مثلا قجی مجوسی اناسنی

تزوج ویاخود محارمندن برینی تزوج ایلسه نکاح ایله وارث اولمیان

وان اجتمع فیه قرابتان لو انفردا فی شخصین ورثا بهما یرث بهما اگر مجوسیده

ایکی قرابت جمع اولسه واگر اول ایکی قرابت بربرینه قرابتین ایله وارث اولان

ایکی شخصده منفرد اولسه هر بری اول ایکی قرابت ایله وارث اولور وان کانت

احدیهما تحجب الاخری یرث بالحاجبة اگر قرابتک بری اخرای حجب ایدرسه قرابت

حاجبه ایله وارث اولور مثلا مخلا بر مجوسی اناسنی تزوج ایلسه واندن بر ولد

حاصل اولسه اول ولد خاتونک اوغلیدر واوغلینک اوغلیدر خاتون فوت اولسه

اول اوغلان حاجبت ایله وارث اولور ویوقف للحمل نصیب ابن واحد وهو المختار

حمل ایچون بر اوغلان نصیبی موقوف قلنور مختار اولان دخی بودر وعند ابی

یوسف نصیب ابنین ابو یوسف قتنده ایکی اوغلان نصیبی موقوف قلنور

فان خرج اکثره حیا ثم مات ورث وان اقل فلا اگر ولدک اکثری حیا خروج

ایلسه اندن صکره فوت اولسه وارث اولور واگر اقلی خروج ایلسه وارث

اولمیاز **فصل** المناسخة ان یموت بعض الورثة قبل القسمة

مناسخه مناسخه علم ورثه اوزره در نسخدن ماخوذدر نقل وتحویل معناسنه

وبو محلده مناسخه ایله مراد قسمتدن اول موتی ایله بعض ورثه نک نصیبی کذلک

وارث اولنلره نقل اولنمقدر بو ایله اولدوغی اجلدن مصنف مناسخه

قبل القسمة بعض ورثه نک موتیدر دیدی فصحح المسئلة الاولی ثم الثانیة باب

تصحیحده مذکور اولان قواعد ایله مسئلۀ اولی تصحیح ایله وهر ورثه یه اول

تصحیحدن سهامنی اعطا ایله اندن صکره ینه اول قواعد ایله مسئلۀ ثانیه

دخی تصحیح ایله اندن صکره میت ثانینک تصحیح اولندن الندن اولان

سهام ایله تصحیح ثانی بیننده اوچ حاله نظر ایله که اول اوچ حال استقامت

وموافقت ومباینتدر فان استقام نصیب المیت الثانی علی مسئلته

اگر میت ثانینک نصیبی میت اولکی فریضه سندن کندو مسئله سی اوزرینه

مماثله سببیله تقسیم اولنورسه فبها ونعمت ضربه حاجت یوقدر والا فاضرب

وفق التصحیح الثانی فی التصحیح الاول ان وافق نصیبه مسئلته اگر میت ثانینک الندن

اولان تصحیح ثانی مابیننده استقامت اولمزایسه تصحیح ثانینک وفقنی اولکی جمله سنه

ضرب ایله اگر نصیبی مسئله سنه موافق اولورسه والا فاضرب کل الثانی فی الاول

اگر میت ثانینک الندن اولان تصحیح ثانی مابیننده استقامت اولمزایسه

تصحیح ثانینک وفقنی اولکی جمله سنه ضرب ایله اگر نصیبی مسئله سنه موافق

اولمزایسه تصحیح ثانینک کلسنی تصحیح اولکی کلسنه ضرب ایله فالحاصل

من الضرب مخرج المسئلتین بو اوری ضربدن حاصل اولان ایکی مسئله نک

مخرجیدر ثم اضرب سهام ورثة المیت الاول فی وفق التصحیح الثانی او فی کله

میت اولکی ورثه سنک الندن اولان سهامنی تصحیح ثانینک وفقنه ضرب ایله

اگر موافقت اولورسه وفقنی ضرب ایله وکلسنه ضرب ایله اگر مباینت اولورسه

وسهام ورثة المیت الثانی فی وفق ما فی یده او فی کله مما خرج فهو نصیب کل فریق

میت ثانینک ورثه سنک سهامنی یدنده اولان کسرینک وفقنه ویاخود کلسنه

ضرب ایله نتیجه سی که ضربدن حاصل اولور کل فریقک نصیبیدر فان مات ثالث

فاجعل المبلغ مکان الاول والثالث مکان الثانی وکذا تفعل ان مات

رابع او خامس وهلم جرا اگر ورثه دن ثالث فوت اولسه مسئلۀ اولی وثانی ایله

تصحیح اولان مبلغی تصحیح اولک مکاننه قیل وثالثی تصحیح ثانی مکاننه قیل میت اول

وثانی میت واحد منزله سنده قلنور ثالث میت ثانی مرتبه سنه تنزیل اولنور

اگر رابع وخامس دخی فوت اولورسه ینه بویله در الی غیر النهایه

ما ـــــــــ الزوجة ١

ام	نصف	زوج
سدس ٣/٦	٣/٩	ربع ١/٤/٨
تصحيحدن تصحيح ثانينك وفقنه ادبجي في ضربندن حاصل اولان التيدر	تصحيحدن	ربع ادر تصحيح ثانيدن وفقنه ضربندن تصحيح حاصل اولدان ايندن سكزدر

مسئلهده ربع وسدس ونصف وسدس جمع اولدي اصل مسئله اون
ايكيدندر زيرا نوع اولدن نوع ثانينك بعضسنه مختلط اولدي اوجني زوج ايچون
ويردك التيسني بنته ويردك وايكيسني امه ويردك اون بر اولدي بلدك كه مسئله
رديه در مسئلهده من لا يرد عليه واردر كه زوجدر ومن يرد عليه دخي ايكي جنسدر
بر جنسي بنت وبر جنسي ام در مسئله ايكيدن قلدق نتكم رم با بنده
بيان اولنمشدر ومن لا يرد عليهك اقل مخرجي دورتدر زيرا ربعك مخرجيدر
اقلي دورتدر ومن يرد عليه مسئلهسي اجليدن دورتدر زيرا ربع مختلط اولمجق
مسئلهلري التيدن اولور التينك نصفي اوجدر بنته ويردك سدسي بردر امه
ويردك مجموعي دورت اولدي مسئلهلري سهاملريندن قلندي من لا يرد عليهك
فرضنك مخرجندن باقي قلان كه اوجدر من يرد عليه مسئلهسي كبيكه دورتدر
بينلرنده مباينه واردر بس امدي من لا يرد عليهك مسئلهسنك كلسيني
من يرد عليه مسئلهسنك كاسنه ضرب ايلدك اون التي حاصل اولدي تصحيح
مسئله اون التيدندر زوجك الندن اولان بر سهمي من يرد عليه مسئلهسي كه
دورتدر اكا ضرب ايلدك دورت حاصل اولدي زوجه ويردك بنتك الندن
اوج سهمي من لا يرد عليهك فرضنك مخرجندن باقي قلان اوجه ضرب
ايلدك طقوز اولدي بنته ويردك امك الندن اولان بري اوجه ضرب ايلدك اوج
حاصل اولدي ويردك امه مجموعي اون التي اولديجي

ما ـــــــــ الزوج في ربع ٤

ام	اب	زوجه
سدس ١/٢/٨	٣/٤/١٦	١/٢/٨
ميت ثانينك وفقنه ضربندن حاصل اولان دوردر	ميت ثانينك وفقنه ضربندن حاصل اولان دوردر	ميت ثانينك وفقنه ضربندن اصل اولان اكيدر

مسئله دوردتدندر سهاملري عدد رأسلرينه مستقيم ضربه حاجت يوقدر
وتصحيح ثاني ايله الندن اولان سهاملري مابينلرنده استقامت واردر وميت
اولدن امك الندن اولان تصحيحدن ويريلان اوج سهمي تصحيح ثاني وفقي كه
ايكيدر اكا ضرب ايلدك التي اولدي بالاده اولان امه ويردك وميت
اولدن زوجك يدنده اولان دوردي تصحيح ثاني وفقي اولان ايكي ضرب ايلدك
سكز اولدي زوجه ايچون ويردك بينه كذلك ورثهسنه تقسيم اولنور وميت
ثانينك ورثهسنك سهامني زوجك يدنده كتوردوكي دوردك وفقنه ضرب ايلدك
هر كسك حصهسي ويرلدي مثلا زوجنك الندن بر وار ايدي ذكر اولنان دوردك
وفقنه ضرب ايلدك ايكي اولدي زوجه ويردك بابانك الندن اولان ايكي مذكور
اولان دوردك وفقنه ضرب ايلدك دورت حاصل اولدي بابايه ويردك امك
الندن اولان بري دخي مذكوره ضرب ايلدك ايكي اولدي امه ويردك

ما ـــــــــ البنت في يدها ٩

جده	اب	ابنين
١/٣	١/٣/١٢	٤/١٢/٤٨
اصل مسئلهدندر طقوزكه وفقنه ضربندن حاصل اولاندر	اصل مسئلهدن وفقنه ضربندن ويريلان طقوز جده كه ميت ثانيدر اولان حاصل اولان تصحيحدن كلاندر	اصل مسئلهدن وفقنه ضربندن طقوزكه حاصل اولان جده كه ميت ثانيدر الك تصحيحدن كلاندر

مسئله التيدندر وتصحيح قرق سكزده وكن بوالتيدر تصحيح ثاني ايله ميت
ميت ثانينك يدنده اولان طقوز ايله مابينلرنده موافقت بالثلث بولدق
وتصحيح ثانينك وفقي ايكيدر تصحيح اولكه اون التيدر اكا ضرب ايلدك اوتوز ايكي
اولدي ذكر اولنان اوتوز ايكي مخرج مسئلتين اولدي ميت ثانينك ورثهسندن
ابنينك الندن اولان دوردي ميت ثانينك يدنده كتوردوكي طقوزك وفقي كه
اوجدر اكا ضرب ايلدك اون ايكي اولدي ابنينه ويردك بنتك الندن اولان
بري مذكوره اولان اوجه ضرب ايلدك اوج حاصل اولدي بنته ويردك اوج حاصل
اولدي ثم ما ـــــــــ الجاده ٦

اخ	اخ	زوج
١/٩	١/٩	٢/١٨
تصحيح مسئله دوردتدندر		اصل مسئله ايكيدندر

٣/٩

جده موتنده اصل مسئله ایکیدندر زیرا نصف وار در ایکینک برینی زوجه
ویردک و برینی اخوینه ویردک بر سهم عدد رأسلری اولان ایکی یه مستقیم
دکل مباینت وار در عدد رأسلری اولان ایکی یی اصل مسئله اولان ایکی یه
ضرب ایلدک دورت حاصل اولدی دوردن ایکیسنی زوجه ویردک ایکیسنی دخی
اخوینه ویردک مستقیم اولدی تصحیح مسئله مز دورتدن حاصل اولدی و میت ثانی که
جده در التیدن اولان طقوزی ایله تصحیح ثانی اولان دورت ما بینلرنده مباینت وار در
تصحیح ثانینک کلیسی دورتدر تصحیح اولک کلیسی که اوتوز ایکیدر اکا ضرب ایلدک
یوز یکرمی سکز اولدی تصحیح مسئله مز یوز یکرمی سکزدندر ثانیا فوت اولان
کمسنه نک زوجه سنک یدنده اولان ایکی سهمی تصحیح ثانینک کلیسی دورتدر
اکا ضرب ایلدک سکز اولدی زوجه یه ویردک بابانک الندن اولان دوردی
تصحیح ثانینک کلسنه ضرب ایلدک اون التی اولدی بابایه ویردک وامک الندن
اولان ایکی دورتدر که تصحیح ثانیدر اکا ضرب ایلدک سکز اولدی امه ویردک
ابنینک النده اولان اون ایکی دورت که تصحیح ثانیدر اکا ضرب ایلدک قرق سکز
حاصل اولدی ابنینه ویردک بنتک النده اولان اوچی دورده ضرب ایلدک
اون ایکی اولدی بنته ویردک میت ثانی که جده در ورثه سندن زوجنک
النده اولان ایکی یی جده نک یدنده کتوردیکی طقوزه ضرب ایلدک
اون سکز اولدی زوجه ویردک اخک الندن اولان بری ذکر اولنان
ذکر اولنان طقوزه ضرب ایلدک طقوز اولدی اخه ویردک اول ابا اخک الندن
اولان بری طقوزه ضرب ایلدک طقوز اولدی اخه ویردک

حصه ام	حصه ابنین	حصه بنت	حصه زوج	حصه اخ	حصه اخ	حصه زوج	حصه اب
٨	٤٨	١٢	١٨	٩	٩	٨	١٦

یکون ١٢٨

شلا مال متروکک تقسیمنه قاعده بودر که مال متروکی تصحیح مسئله اولان یوز یکرمی
سکزه تقسیم ایلیه‌سن و تقسیمدن حاصل اولان مبلغه ورثه‌نک تصحیحدن کندولره
ویریلان سهمی ضرب ایلیه‌سن و ضربدن هر نه حاصل اولورسه کندو حصه‌لری
اولمش اولور صح صح صح صح

متروک

٦٢٥ × ٤٨ = ٥٠٠٠ + ٢٥٠٠٠ = ٣٠٠٠٠ حصه ابنین	٦٢٥ × ١٦ = ٣٧٥٠ + ٦٢٥٠ = ١٠٠٠٠ حصه اب	٦٢٥ × ٨ = ٥٠٠٠ حصه زوجه	١٠١٢٨ ٢٠٢٥٦ ٤٠٥١٢ ٨١٠٢٤	١٢٨ ٨٠٠٠٠ ٦٢٥
٦٢٥ × ٩ = ٥٦٢٥ حصه اخ	٦٢٥ × ٩ = ٥٦٢٥ حصه اخ	٦٢٥ × ١٨ = ٥٠٠٠ + ٦٢٥٠ = ١١٢٥٠ حصه زوج	٦٢٥ × ١٢ = ١٢٥٠ + ٦٢٥٠ = ٧٥٠٠ حصه بنت	٦٢٥ × ٨ = ٥٠٠٠ حصه ام

باب حساب الفرائض

بو باب فرائضک حسابی بیاننده در الفروض
نوعان الاول النصف ونصفه وهو الربع کتاب اللهده مقدر اولان فروض ایکی
نوعدر نوع اول نصفدر و دخی نصفک نصفیدر که ربعدر و نصف نصفه وهو الثمن
دخی نصفک نصفنک نصفیدر که ثمندر والثانی ثلثان ونصفهما وهو الثلث
ونصف نصفهما وهو السدس نوع ثانی ثلثاندر و ثلثانک نصفیدر که ثلثدر
و ثلثانک نصفنک نصفیدر که سدسدر فالنصف یخرج من الاثنین والربع
من اربعة والثمن من ثمانیة والثلثان والثلث ثلثة والسدس من ستة
یعنی مدی نصف اثنیندن و ربع اربعه‌دن و ثمن ثمانیه‌دن و ثلثان و ثلث
ثلاثه‌دن و سدس سته‌دن چیقار زیرا بو فروضدن هر فرضک مخرجی اعداددن کندونک
سمیسیدر مثلا ربعک سمیسی اربعه‌در و ثمنک سمیسی ثمانیه‌در و ثلثان ثلثک
سمیلری ثلاثه‌در و سدسک سمیسی سته‌در لکن نصفک سمیسی یوقدر مثلا مسئله‌ده
انجق نصف اولسه مسئله ایکیدندر بر کمسنه قزنی و لابوین قرنداشنی ترک ایلسه
مسئله ایکیدندر نصفی قزه ویریلور باقیسی قرنداشنه ویریلور اگر ربع انجق بولنسه مثلا
زوج ایله ابن کبی مسئله دورتدندر زوجه ربع ویریلور باقیسی ابن ایچوندر اگر مسئله‌ده
ثمن انجق اولسه زوجه ایله ابن کبی مسئله سکزدندر ثمنی زوجه ایچون باقیسی ابن ایچوندر
اگر مسئله‌ده انجق ثلث انجق اولسه ام واخ لابوین کبی ام ایچون ثلثدر باقیسی اخ
ایچوندر اگر مسئله‌ده انجق ثلثان انجق اولسه بنتین ایله عم کبی مسئله اوچدندر
ثلثانی بنتینه باقیسی عمه ویریلور اگر مسئله‌ده انجق سدس انجق اولسه ابا ایله ابن کبی
مسئله التیدندر سدس بابا ایچون باقیسی ابن ایچوندر حاصل کلام کتاب اللهده
مقدر اولان فروض التیدر نصف ربع ثمن ثلثان ثلث سدس
اوچ اولکنه نوع اول تسمیه اولنمشدر اوچ صکرکنه نوع ثانی تسمیه اولنمشدر

فروضدن ستة تنصيفا ولدوغي كبي تضعيف دخي اولور نتكم متن سراجيه ده وهي
على التنصيف والتضعيف وبينلمشدر مثلا نصفي تنصيف ايلسك ربع اولور
ربعي تنصيف ايلسك ثمن اولور وثمني تضعيف ايلسك ربع اولور وربعي تضعيف
ايلسك نصف اولور نوع ثانيدن ثلثاني تنصيف ايلسك ثلث اولور وثلثي
تنصيف ايلسك سدس اولور سدسي تضعيف ايلسك ثلث اولور ثلثي تضعيف
ايلسك ثلثان اولور ايكي نوع دخي هم تنصيف وهم تضعيف اولروض عبارتي
اولانه خفي كلدركچن مسئلده بو فروضدن اكثر واحد كلسه حالي بوكه نوع
واحددن اولدزمان هرعدد ذلك النوعك كسري اچون مخرج اولور مثلا ستة
سدس مخرجيدر وضعفي اچون اولان ثلث دخي مخرجيدر وضعفنك ضعفي
اولان ثلثان اچون دخي مخرجيدر وثمانيه دخي بويله درزيرا ثمانيه ثمن اچون
مخرجيدر دخي ثمنك ضعفي اولان ربع اچون دخي مخرجيدر ودخي ضعفنك ضعفي اولان
نصف اچون دخي مخرجيدر وان اختلط النصف بالنوع الثاني كلا او بعضه فمن ستة
اكر نوع اولدن نصف نوع ثانينك كلسنه ياخود بعضسنه مختلط اولسه مسئله
التيدندر مثلا بر خاتون فوت اولوب زوجني ولام ايكي قز قرنداشني ترك ايلسه
مسئله التيدندر كلا مثال بر خاتون فوت اولوب زوجني وانا سني ولابوين
ايكي قز قرنداشني ولام ايكي قز قرنداشني ترك ايلسه مسئله التيدندر زوجه نصف
انايه سدس ولابوين اختيه ثلثان واختين لام ثلث ويريلور مخرجه مطابقه
اولمغيچون اونه عول ايلدي او الربع فمن اثني عشر وياخود نوع اولدن ربع نوع
ثانينك كلسنه وياخود بعضسنه مختلط اولسه مسئله اون ايكيدندر كلا مثال بر كمسنه
فوت اولوب خاتوننى وانا سني ولابوين ايكي قز قرنداشني ولام ايكي قز قرنداشني
ترك ايلسه زوجه نك حقي ربع امك حقي سدس لابوين اختينك حقي ثلثان ولام
اختينك حقي ثلثدر اصل مسئله اون ايكيدن اولوب اون يديه عول ايلدي وبعضه
مثال بر خاتون فوت اولوب زوجني وايكي قزني ترك ايلسه مسئله اون ايكيدندر
زوجك حقي ربع وقزلرك حقي ثلثان باقي قلان بر قزلره اوزرينه رد اولنور او الثمن
فمن اربعة وعشرين نوع اولدن ثمن نوع ثانينك بعضسنه وياخود كلسنه مختلط
اولسه مسئله يكرمي دورتدندر لكن كلا مختلط اولمسي متصور دكلدر الا ابن مسعود رضي الله عنه
قولي اوزرينه متصور اولور زيرا انك قتنده بالكليه محروم اولان حجب نقصانا ايله حجب ايدر

مثلا بر كمسنه بر كافر اوغلني وزوجه سني وانا سيني ولابوين ايكي قز قرنداشني ترك
ايلسه ولام ايكي قز قرنداشني ترك ايلسه ابن محروم زوجه ربعدن ثمنه حجب ايدر
اما بزم ائمه مز رايي اوزرينه متصور دكلدر بزم ائمه مز رايي اوزرينه ثمني نوع ثانينك
مختلط اولسه مسئله يكرمي دورتدندر مثلا بر كمسنه فوت اولوب زوجه سني وايكي
قزيني وانا سني ترك ايلسه زوجه نك حقي ثمن درداوچي زوجه يه ويرلدي وقزلرك
حقي ثلثاندر اون التيسي انلره ويرلدي امك حقي سدسدر امه دورت ويرلدي مسئله
رديه در واذا انكسر سهام فريق عليهم وباينت سهامهم عددهم في اصل المسئلة
كامراة واخوين فيجي بر فريقك سهامي اوزرينه منكسر يعني قسمت صحيحه ايله منقسم
اولمسه وسهاملري دخي عدد رأسلرينه مباين اولسه عدد رأسلرين اصل مسئله يه
ضرب ايليه بر خاتون ايكي قرنداشي كبي مثلا بر كمسنه فوت اولوب بر خاتون وايكي قرنداشني
ترك ايلسه اصل مسئله دورتدندر ربعي بردر زوجه يه ويردك باقي قلان اخوينه
ويردك عدد رأسلري ايكي اولمغين اوچ ايكي يه مستقيم دكل بلكه مابينلرنده مباينت
واردركه كلانه طائفه نك عدد رأسي كه ايكيدر واصل مسئله كه دورتدر انكا
ضرب ايلدك سكز حاصل اولدي زوجه نك النديغي اولان بري مضروبمز اولان
ايكي يه ضرب ايلدك ايكي حاصل اولدي زوجه يه ويردك اخوينك الندغي اولان اوچي
مضروبمز اولان ايكي يه ضرب ايلدك التي حاصل اولدي اخوينه ويردك وان وافق
سهامهم عددهم فاضرب وفق عددهم في اصل المسئلة كامراة وستة اخوة
اكر سهاملري عدد رأسلرينه موافق اولورسه عدد رأسلرينك وفقني اصل
مسئله يه ضرب ايليه بر خاتون والتي قرنداشي كبي مثلا بر كمسنه فوت اولوب
خاتوننى والتي قرنداشني ترك ايلسه اصل مسئله دورتدندر ربعي كه بردر زوجه يه
ويردك باقي قلان اوچ سهمي التي اخوته ويردك لكن سهاملري ايله عدد رأسلري
مابينده موافقت بالثلث اولمغله عدد رأسلرينك وفقني كه ايكيدر اصل
مسئله يه ضرب ايلدك سكز اولدي تصحيح سكزدندر اصل مسئله دن زوجه نك الندغي
اولان بري مضروبمز اولان ايكي يه ضرب ايلدك ايكي حاصل اولدي زوجه يه ويردك اخوه نك
الندغي اولان اوچي مضروبه ضرب ايلدك التي حاصل اولدي اخوته ويردك واذا انكسر سهام
فريقين او اكثر وتماثلت اعداد رؤسهم فاضرب احد الاعداد في اصل المسئلة كثلث
بنات وثلثة اعمام اكر فريقينك وياخود فريقيندن اكثرك سهامي منكسر اولسه وعدد
رأسلري برابر رأسلري مابينده مماثلت اولسه يعني فريقلرك مثلي اولسه اوچ قز
واوچ عم كبي اصل مسئله اوچدندر زيرا بناتك حقي ثلثاندر باقي اعمام اچون در

اوچکن ثلثانی ایکیدر بنات ثلثنه یه ویردک باقی برا عمام ثلثنه یه ویردک بنات
ثلثنه نک النده اولان ایکی عدد رؤسی اولان اوچه مستقیم دکلدر عدد رأسلرینک کلیسی
موقوفا عمام ثلثنه نک النده اولان برسهم عدد رأسلری اولان اوچه مستقیم دکل
عدد رأسلری موقوف رؤس موقوفات مابیننه نظر ایلدک مماثلت بولدق
هر بارکه رؤس موقوفات بیننده مماثلت اوله احد اعداد رؤس اصل مسئله یه ضرب
اولنور مثلا مال مذکورده بناتک عدد رأسلری اولان اوچی اصل مسئله اولان اوچه
ضرب ایلدک طقوز حاصل اولدی بناتک النده اولان ایکی مضروب اولان اوچه
ضرب ایلدک التی حاصل اولدی بناته ویردک هر برینه ایکیشر سهم دوشدی
اعمامک النده اولان برسهمی مضروب اولان اوچه ضرب ایلدک اوچ حاصل اولدی
اعمامه ویردک هر برینه برسهم دوشدی وان تداخلت الاعداد فاضرب اکثرها فی
اصل المسئلة کاربع زوجات وثلث جدات واثنی عشر عما اکر اعداد متداخل
اولسه یعنی اعدادک بعضیسی بعضنه داخل اولسه بیوک اعدادی اکثرینی
اصل مسئله یه ضرب ایله دورت زوجات واوچ جدات واون ایکی عم کبی اصل مسئله
اون ایکیدندر زیرا نوع اولرن ربع نوع ثانینک بعضنه مختلط اولدوغی ایچون
اون ایکینک ربعی اوچدر زوجاته ویردک لکن سهاملری عدد رأسلری مابیننده
مباینت اولمغین عدد رأسلرینک کلیسی موقوف واون ایکینک سدسی ایکیدر
جداته ویردک انلرک دخی عدد رأسلری بینلرنده مباینت واردر عدد رأسلرینک
کلیسی موقوف اون ایکیدن باقی قلان یدی یا عمامه ویردک لکن عدد سهاملری ایله
عدد رأسلری مابیننده مباینت اولمغین عدد رأسلرینک کلیسی موقوف
بوندن صکره رؤس موقوفات بیننده دورت حالنه نظر ایلدک تداخل بولدق
زیرا دورت واوچ اون ایکیده داخل اولمغین اون ایکی رؤسی که اعمام ایدی اصل مسئله
اولان اون ایکی یه ضرب ایلدک یوز قرق دورت حاصل اولدی تصحیح مسئله من یوز قرق
دورتدندر زوجاتک اصل مسئله دن النده اولان اوچی اون ایکی یه ضرب ایلدک اوتوز
التی حاصل اولدی زوجاته ویرلدی جداتک النده اولان ایکی سهمی اون ایکی یه ضرب ایلدک
یکرمی دورت حاصل اولدی جداته ویردک اعمامک النده اولان یدیسی اون ایکی یه ضرب ایلدک
سکسان دورت حاصل اولدی اعمامه ویردک وان وافق بعض الاعداد بعضا
فاضرب وفق احدهما فی جمیع الثانی والمبلغ فی وفق الثالث ان وافق والا فی جمیع

والمبلغ

والمبلغ فی الرابع کذلک ثم الحاصل فی اصل المسئلة کاربع زوجات وخمس عشر جدة
وثمانیة عشر بنتا وستة اعمام اکر بعض اعداد بعضنه موافق اولسه ایکیسندن
برینک وفقی ثانینک جمیعنه ضرب ایله اکثر ثالثه موافق اولورسه واکر موافق اکر
ثالثک جمیعنه ضرب ایله وحاصل مبلغ رابعک وفقنه ضرب ایله اکر مبلغ رابعه
موافق اولورسه اکر موافق اولمزایسه رابعک جمیعنه ضرب ایله اندن صکره حاصل
اولان اصل مسئله یه ضرب ایله دورت زوجات وان بش جدات واون سکز قز
والتی عم کبی اصل مسئله من یکرمی دورتدندر یکرمی دوردک ثمنی اوچدر زوجاته ویرلدی
سدس دورتدر جداته ویرلدی ثلثانی اون التیدر بناته ویرلدی باقی بر قالدی
اعمامه ویرلدی زوجاتک النده اولان اوچ عدد رأسلرینه مباین اولمغله موقوف
ایلدک جداتک النده اولان دورت عدد رأسلری اولان اون بشه مباین عدد
رأسلرینک کلیسی موقوف بناتک سهاملری ایله عدد رأسلری مابیننده موافقت
بالنصف واردر بناتک عدد رأسلری اون التی یه مباین عدد رأسلرینک
کلیسی موقوف رؤس موقوفات مابیننه نظر ایلدک دورت ایله التی مابیننده موافقت
بالنصف بولدق احدهمانک وفقنی اخرک جمیعنه ضرب ایلدک مثلا دوردک وفقی کم
ایکیدر التی یه ضرب ایلدک اون ایکی اولدی عدد ثالث که طقوزدر مابینلرنده
موافقت بالثلث بولدق طقوزک وفقی اوچدر اوچی اون ایکی یه ضرب ایلدک اوتوز
التی اولدی واوتوز التی ایله اون بش مابیننده موافقت بالثلث بولدق اون بشک
وفقی که بشدر اوتوز التی یه ضرب ایلدک یوز سکسان حاصل اولدی ویوز سکسانی
دخی اصل مسئله مز اولان یکرمی دورده ضرب ایلدک دورت بیک اوچیوز یکرمی حاصل
اولدی بو طریقه نک قاعده کلدک زوجاتک اصل مسئله دن یدینده اولان اوچی یوز
سکسانه ضرب ایلدک بشیوز قرق اولدی زوجاته ویردک جداتک یدنده اولان
دوردی یوز سکسانه ضرب ایلدک ایکی بیک سکز یوز سکسان اولدی بناته ویردک
اعمامک النده اولان بری یوز سکسانه ضرب ایلدک یوز سکسان اولدی اعمامه
ویرلدی وان تباینت الاعداد فاضرب کل واحدهما فی جمیع الثانی ثم فی المبلغ فی الثالث
ثم المبلغ فی الرابع ثم الحاصل ثم فی اصل المسئلة کامراتین وعشر بنات وست
جدات وسبعة اعمام اکر اعداد مابیننده تباین اولسه احدهمانک کلیسنی ثانینک

جمیعسنه ضرب ایلدکدن صکره حاصل اولان مبلغ ثالثه ضرب ایلدکدن صکره حاصل
اولان مبلغ رابعه ضرب ایلدکدن صکره حاصل اولان مبلغی اصل مسئله یه ضرب ایله مثلا
شویله ایکی خاتون واون قز والتی جده ویدی اعمام اصل مسئله یکرمی درتدن اولوب
زوجینه ویردک اوچدر وسدس درتدر جداته ویردک وثلثان اون التی در
بناته ویردک باقی بر قالدی اعمامه ویردک زوجاتک اصل مسئله دن نصیبی اولان اوچ سهم
عدد رؤسی اولان ایکی یه مباین عدد رأسلری موقوف جداتک نصیبی اولان درت سهم
عدد رؤسی اولان التی یه مستقیم دکل لکن ما بینلرنده موافقت بالنصف وار در عدد
رأسلرینک نصفی که اوچدر موقوف وبناتک نصیبی اولان اون التی سهملری عدد رؤسلرینه
مستقیم دکل لکن ما بینلرنده موافقت بالنصف وار در عدد رأسلرینک نصفی موقوف
اعمامک نصیبی اولان بر سهم عدد رأسلری اولان یدی یه مباین عدد رأسلری جمله
موقوف وموقوف اولان اعداد رؤس ما بینه نظر ایلدک جمله اعداد متباینه در
زوجینک عدد رؤسنی جداتک موقوف اولان اوچ عدد رأسنه ضرب ایلدک
التی اولدی ذکر اولنان التی بناتک موقوف بش عدد رأسنه ضرب ایلدک
اوتوز اولدی اوتوزی دخی اعمامک موقوف اولان یدی عدد رأسلرینه ضرب ایلدک
ایکیوز اون اولدی اندن صکره ایکیوز اونی اصل مسئله که یکرمی دورتدر اکا ضرب
ایلدک بش بیک قرق حاصل اولدی تصحیح مسئله مز بش بیک قرقدندر مضروب ایسه
ایکیوز اوندر هر فریقه نه ذکر قاعده بودر که اصل مسئله دن نصیبی اولان مضروب که
ایکیوز اوندر اکر ضرب اولنور حاصل اولان کندونک تصحیحدن اولان حصه سیدر
مثلا زوجینک النان اولان اصل مسئله دن اوچی مضروب اولان ایکیوز اونه ضرب
ایلدک التیوز اوتوز اولدی زوجینه ویردک جداتک النان اولان دورتی ایکیوز
اونه ضرب ایلدک سکزیوز قرق اولدی جداته ویردک وبناتک نصیبی اولان
اون التی یی ایکیوز اونه ضرب ایلدک اوچ بیک اوچیوز التمش حاصل اولدی بناته
ویردک واعمامک نصیبی اولان بری مضروبه ضرب ایلدک ایکیوز اون اولدی اعمامه ویردک
هر فرده نه ذکر قاعده بودر که هر فریقک نصیبی اولان سهامنی عدد رأسنه نسبت

ایتدوب

ایتدوب اول نسبتی مضروبدن ویرمکدر مثلا زوجینک اوچ سهم وار در
عدد رأسی ایکیدر ایکی اوچک مثل رؤس ونصف رؤس نسبت دوتار بر دخی بر برینه
مثل مضروب که ایکیوز اوندر ونصف مضروب که یوز بشدر انی ویرورز هر فرده
اوچیوز اون بش اولور جداتک النان اولان درت سهمی عدد رأسلری اولان
التی یه نصف رؤس وسدس رؤس نسبت دوتار هر برینه مضروبک نصفی
وسدسنی ویرورز یوز بشی نصف ایدر واوتوز بش سدسی ایدر هر برینه یوز
قرق ویریلور بناتک نصیبی اولان اون التی سهمک عدد رؤسی اولان اونه مثل
رؤس ونصف رؤس وعشر رؤس نسبت دوتار بر دخی مضروبک مثلنی ونصفنی
وعشرنی ویرورز هر برینه اوچیوز اوتوز التیشر دیکر اعمامک نصیبی اولان
بر سهم عدد رأسلرینه سبع نسبت دوتار بر دخی اعمامدن هر برینه مضروبک
سبعنی ویرورز هر برینه اوتوزر دیکر قاعده امر هر فردک نصیبنی
بلمکده قاعده بودر که ورثه نک عدد رأسنی مضروبه تقسیم ایلدکدن بعده
حاصل اولانی النان اولان سهمی ضرب ایلدکدن حاصل ضرب کندونک حصه سیدر

٢١٠ ه | ٣ ٠ ١ | ٤ ٠ ٢ | ٨ ٠ ٤ | ١٦ ٨
١٠٥
٢
٣١٥
حصه زوجیه

٢١٠ ه | ٦ ٠ ١ | ٢ ١ ٢ | ٤ ٢ ٤ | ٨ ٤ ٨
٠٣٥
٤
١٤٠
حصه جدات

٢١٠ ه | ١٠ ١ | ٣٠ ٢ | ٤٠ ٤ | ٨٠ ٨
٠٢١
٠١٦
١٢٦
٣٠
٣٣٦
حصه بنات

٢١٠ | ٧ ٠ ١ | ١٤ ٢ | ٢٨ ٤ | ٥٦ ٨
٣٠
٠٣٠
حصه اعمام

بر قاعده دخی هر فردک نصیبنی بلمکده طریق بودر که
تصحیح مسئله دن کندولرندکی حصه هر برینک عدد
رأسنه تقسیم ایلدکدن حاصل قسمت هر فردک حصه سیدر

٦٣٠ ه | ٣ ٠ ١ | ٤ ٠ ٢ | ٨ ٠ ٤ | ١٦ ٨
٣١٥
حصه زوجین

٨٤٠ | ٦ ٠ ١ | ١٢ ٢ | ٢٤ ٤ | ٤٨ ٨
١٤٠
حصه جدات

٣٣٦ ه | ١٠ ١ | ٢٠ ٢ | ٤٠ ٤ | ٨٠ ٨
٣٣٦
٣٣٦
حصه بنات

٤١٠ | ٧ ١ | ١٤ ٢ | ٢٨ ٤ | ٥٦ ٨
٣٠
حصه اعمام

وان کانت المسئلة عائلة فاضرب ما ضربته في الاصل فيه مع العول في جميع ذلك
اکر مسئله عولیه اولورسه ضرب ایلدیکک اصل ضرب ایلدوککی نیز عول ایله معا ذلک نک
جملسنده مثلا بر خاتون فوت اولوب زوجی ولابوین بش قز قرنداشک ترک ایلسه
اصل مسئله التی دن در نصفی اوچدر زوجه ایچون نصف ثلثان دوردر قز قرنداشلره
ممنی ایچوندر بو تقدیرجه مسئله یدی یه عول ایلدی یا اخوات خمسک نصیبی
اولان اصل مسئله دن دورت ایله عدد رأسلری ما بینلرنده مباینت

وار دورت عدد در أساری عا اولان بشی عولیه اولان یدی یه ضرب ایلدکده اوتوز
بش حاصل اولدی مسئله‌مز بو مبلغدن تصحیح اولنور زوجك اصل مسئله‌دن
الدیغی اولان اوچی مضروبمز اولان بشه ضرب ایلدکده اون بش حاصل
اولدی زوجه ویردك واخواتك بونی اولان دوردی مضروب اولان بشه
ضرب ایلدکده یکرمی حاصل اولدی اخواته ویردك فصل وتداخل
العددین یعرف بان تطرح الاقل من الاکثر مرتین او اکثر فیفنیه او یقسم
الاکثر علی الاقل فیقسم قسمة صحیحة کالخمسة مع العشرین تداخل عددین
اقل اکثردن طرح اولنه بلنور ایکی دفعه ویاخود دخی زیاده طرح اولنجه
اقل اکثری افنا ایلیه تداخل عددینك تعریفی بودر یاخود اقل اکثر
اوزرینه تقسیم اولنه و قسمت صحیحه ایله منقسم اوله بشی ایله یکرمی ولو دخی کبی
مثلا ثلاثه سته دن ایکی دفعه طرح ایلسك سته یی افنا ایدر و ثلاثه
تسعه دن اوچ دفعه طرح ایلسك بالکلیه افنا ایدر اصطلاح علم فرایضده
بوکا متداخلین تسمیه اولنور اما ثلاثه ثمانیه دن ایکی دفعه طرح ایلسك
ایکی باقی قالور ثلثه ایله افنا ممکن دکلدر اثنین ثمانیه دن دورت کره طرح
ایلسك افنا ایدر بو دخی متداخلاندر مثلا خمسه عشرین دن دورت دفعه
طرح ایلسك عشرینی افنا ایدر ویکرمی بشه قسمت ایلسك بلا کسر در
منقسم اولور وتوافقهما بان تنقص الاقل من الاکثر من الجانبین حتی یتوافقا
فی مقدار فان توافقا فی واحد فهما متباینان ودخی عددینك توافقی بلنور
ایکی جانبدن اکثردن اقل نقص ایلیکله حتی بر مقدارده متوافق اولنجه دکین
اگر برده متفق اولورسه متباینانلر خمس ایله سبعه کبی مثلا بشی طرح ایلسك
ایکی قالور و ایکیدن بری طرح ایلسك بر قالور برده اتفاق ایلدکلری ایچون
معلوم اولدیکه خمس ایله سبعه بیننده مباینت وار دورت ایله طقوز دخی بویله در
طقوزدن بشی طرح ایلسك دورت قالور بشدن دورت طرح ایلسك
بر قالور بو دخی متباینلردر وان کان فی اکثر فهما متوافقان بالنصف اگر
واحددن اکثر اتفاق ایلیه‌لر متوافقلردر فان کان اثنین فهما متوافقان
بالنصف اگر بردن زیاده اولان اکثر ایکی اولورسه اکا موافقت بالنصف
تسمیه اولنور سکز ایله اون سکز کبی مثلا اون سکزدن سکز طرح اولنسه اون
قالور و اوندن سکز طرح اولنسه ایکی قالور سکزده ایکی طرح اولنسه

ایکی عدد

ایکی عدد قالور بوکا موافقت بالنصف دیرلر وان ثلاثة فبالثلث اگر
واحددن اکثر اولان اوچ اولورسه موافقت بالثلث تسمیه اولنور مثلا التی
طقوز ایله التی کبی اون ایکیدن طقوزی طرح ایلسك اوچ قالور اوچی
طقوزدن ایکی دفعه طرح ایلسك اوچ قالور بوکا موافقت بالثلث تسمیه
اولنور او اربعة فبالربع اگر واحددن اکثر اولان دورت اولورسه موافقت
بالربع تسمیه اولنور سکز ایله اون ایکی کبی اون ایکیدن سکز طرح اولنسه
دورت قالور سکزدن دورت طرح اولنسه دورت قالور وهکذا الی العشرة
اونه دکین بو منوال اوزره در وان فی احد عشر فبجزء من احد عشر اگر عددینك
اتفاقی اون برده اولورسه موافقت بجزء من احد عشر تسمیه اولنور یکرمی ایکی ایله
اوتوز اوچ کبی مثلا اوتوز اوچدن یکرمی ایکی طرح اولنسه اون بر قالور ویکرمی
ایکیدن اون بر طرح اولنسه اون بر قالور وهلم جرا الی غیر النهایة تجاوز بلدوکك
مقداری جکك وان اردت معرفة نصیب کل فریق من التصحیح فاضرب ما کان له
فی اصل المسئلة فیما ضربته فی اصل المسئلة فما خرج فهو نصیبه اگر سن
تصحیحدن هر فریقك نصیبنی بلمکدن مراد ایلسك اصل مسئله‌دن اول فریق
الدیغی اولان شیئی ضرب ایله اصل مسئله‌یه ضرب ایلدیکك شیئه ضرب ایلیه اول
مضروبدن شول شیکه بعد الضرب حاصل اوله او اول شی اول فریقك نصیبیدر
فلانه ضرب ایلدیدیکی مضروب بعض ایله دیمکدر وکذا العمل فی معرفة نصیب کل فرد
وان شئت فانسب سهام کل فریق من اصل المسئلة الی عدد رؤسهم ثم اعط
بمثل تلك النسبة من المضروب لکل فرد منهم هر فردك نصیبنك معرفتنده
عمل بویله در اگر سن دیلرسك هر فریقك اصل مسئله‌دن سهامیله عدد راسلری
ما بیننده نسبت ایدن صکره نسبت ایدن صکره نسبت ایتدوکك شیئك
مثلنی مضروبدن هر فرده اعطا ایله هر فردك نصیبی اولور وان اردت قسمة
الترکة بین الورثة والغرماء فانظر بین الترکة والتصحیح اگر بین الورثة ویاخود بین
الغرماء ترکه قسمت مراد ایلسك ترکه ایله تصحیح بیننه نظر ایله فان کان بینهما موافقة
فاضرب سهام کل وارث من التصحیح فی وفق الترکة ثم اقسم الحاصل علی وفق التصحیح
فما خرج فهو نصیب ذلك الوارث اگر ترکه ایله تصحیح ما بیننده موافقت اولورسه
تصحیحدن هر بر وارثك سهامنی ضرب ایله ترکه‌نك وفقنه اندن صکره حاصل اولان

تصحیحك وفقنه تقسیم ایله شول شی که تقسیمدن حاصل اولور ذلك الوارثك
نصیبیدر مثلا بر کمسنه فوت اولوب زوجین وانا سن ولابوین ایکی قز قرنداشن
ترك ایلسه اصل مسئله التی دندر سکزه عول ایدر التی نك نصفی اوجدر زوج اچون
سدس بردر ام اچون در ثلثانی دور تدر لابوین ایکی قز قرنداش اچوندر تصحیح
سکزدندر مثلا جمیع ترکه الیٔ دینار فرض اولنسه تصحیح ایله ترکه مابینده موافقت
بالنصف بولنور تصحیحدن زوجك التی اولان اوج سهمی ترکه نك وفقی اولان
یکرمی بشه ضرب ایلدك یتمش بش حاصل اولدی ذکر اولنان یتمش بشی تصحیحك
وفقی اولان دورده تقسیم ایلدك اون سکز دینار وثلثة ارباع دینار اولوب زوجه
ویرلدی وتصحیحدن امك التی اولان بر سهمی ترکه نك وفقی اولان یکرمی بشه ضرب ایلدك
یکرمی بش حاصل اولدی وتصحیحك وفقی اولان دورده تقسیم ایلدك التی دینار وربع
دینار اولوب امه ویردك اختیندن هر برینك سهمی ایکیدر ترکه نك وفقی اولان
یکرمی بشه ضرب ایلدك اللی حاصل اولدی بعده تصحیحك وفقی اولان دورده تقسیم
اولندی اختیندن هر برینه اون ایکی دینار ونصف دینار حاصل اولدی

مال دینار

								وفق ترکه
١٢	١٠٤	٢٥	١	١٠٤	٣	٣		٢٥
٥٠	٢٠٨	٦	٢	٢٠٨	٧٥	٧٥		٣
١٢	٤١٦		٤	٤١٦		١٨		٧٥
	٨٣٢		٨	٨٣٢				

اختیلرك هر برینك حق ام حق زوج
اونه ثلثه بوزنه اولان کسردر
اون ایکیشر دینار واولدر

کسور دینار

١٨	٣
٦	١
١٢	٢
١٢	٢
٤٨	٨
٢	
٥٠	

وان لم یکن بینهما موافقة فاضرب سهام کل وارث فی جمیع الترکة ثم اقسم الحاصل علی
جمیع التصحیح فما خرج فهو نصیبه اگر تصحیح ایله ترکه بینلرنده موافقت اولمزایسه
هر وارثك سهامنی ترکه نك جملهسنه ضرب ایلیه اندن صکره ضربدن حاصل اولانی تصحیحك
جملهسیاوزرینه تقسیم ایلیه بس امدی تقسیمدن خارج اولان وارثك نصیبیدر زوج
ام ٥ اختین لابوین ٥ مسئله مز التی دندر عول مسئله سکزدندر ترکه یکرمی بش

دینار فرض اولنسه زوجك التی اولان اوجی یکرمی بشه ضرب ایلدك یتمش بش
حاصل اولدی عول مسئله سکزدر اکا تقسیم اولنمز امك التیه اولان بری یکرمی بشه
ضرب ایلدك یکرمی بش حاصل اولدی سکزه تقسیم اولندی اختینك التیه اولان دوردی
یکرمی بشه ضرب اولندی یوز اولدی سکزه تقسیم ایلدك وزوجك التیه اولان اوجی
یکرمی بشه ضرب اولندی یتمش بش حاصل اولدی سکزه تقسیم اولندی هر کسك حقی کندویه ویرلدی

مال متروك دینار ٢٥

								ترکه
١	٠٨	٢٤	١	٠٨	٢٥	١	٠٨	٢٥
٢	١٦	١٠٠	٢	١٦		٢	١٦	٧٥
٤	٣٢	١٢	٤	٣٢	٣	٤	٣٢	٩
٨	٦٤		٨	٦٤		٨	٤٤	٣٠
								٧٥

اختین ام زوج

وكذا العمل لمعرفة نصیب كل فریق ورثه دن هر فریقك نصیبنك معرفتی اچون
عمل بو وجهیله درکه اصل مسئله دن هر فریقك التی اولان سهم ترکه نك وفقنه ضرب اولنور
وبعده حاصل اولان مبلغ تصحیح مسئله مابینلرنده موافقت اولورسه اگر تصحیح مسئله
ایله ترکه مابینلرنده مباینت اولورسه هر فریقك سهمی ترکه نك کلسنه ضرب اولنور حاصل
اولان تصحیح مسئله نك جملهسنه تقسیم اولنور وتقسیمدن حاصل اولان اول فریقك
نصیبیدر موافقة مثال بر خاتون فوت اولوب زوجنی ولابوین دورت قز
قرنداشن ولام ایکی قز قرنداشن ترك ایلسه اصل مسئله التی دندر نصفی اوچدر زوج
اچوندر ثلثانی دورتدر لابوین اخوات اچوندر وثلثی ایکیدر لام اختین اچوندر
مسئله طقوزه عول ایلدی مثلا ترکه اوتوز دینار فرض اولنسه ترکه تصحیح مابینلرنده
توافق بالثلث بولنور بو تقدیرجه زوجك التیه اوچ سهمی ترکه نك وفقی اولان
اونه ضرب ایلدك اوتوز حاصل اولدی ذکر اولنان مبلغ تصحیح مسئله نك وفقی اولان
اوچه تقسیم ایلدك اون حاصل اولدی زوجه ویردك لابوین اخواتك التیه اولان دورت
سهمی ترکه نك وفقی اولان اونه ضرب ایلدك قرق حاصل اولدی تصحیح مسئله نك وفقی اولان
اوچه تقسیم اولندی اون اوچ دینار وثلث دینار اصابت ایدر ولام اختینك التیه اولان
سهمی اونه ضرب ایلدك یکرمی حاصل اولدی یکرمیٔ اوچه تقسیم ایلدك التی دینار وثلث دینار اصابت ایلدی

مال متروك دینار

						وفق ترکه
٠٣	٢٠	١٠٣	١١	١٠٣	٣٠	١٠
٢٠٦	٦	٢٠٦	٤٠	٢٠٦	٣٠	٣
٤١٢		٤١٢	١٣	٤١٢		٣٠
٨٢٤		٨٢٤		٨٢٤		

العتقع ٣٠ — حق اختین لام — حق اخوات لابوین — حق زوج

دیٔ القسمة بین الغرماء اجعل مجموع الدیون کالتصحیح وکل دین کسهام وارث ثم اعمل
العمل المذکور غرما بینلرنده اولان قسمتده مجموع دیونی تصحیح کبی قیل وهر دینی وارثك

سهامی کبی قل بعده قسمت ترکه بینده مذکور اولان عمل کبی عمل ایله معلوم اوله که
تجهیز و تکفیندن صکره ترکه‌دن باقی قلان مال اگر دیونه وفا ایدرسه فبها انده
اشکال یوقدر زیرا هر غریم حقنی کاملا اگر وفا ایلمه و غرما دخی متعدد اولسه
ترکه قاصردن هر غریمک نصیبنی ویرمکه طریق بودرکه غرمادن هر برینک دینی تصحیحدن
هر وارثک سهامی منزله‌سنده قلنور و مجموع دیونی مجموع تصحیح منزله‌سنده قلنور مثلا
بر کمسنه فوت اولوب طقوز دینار ترکه ایلسه و زیده اون دینار و عمروه بش دینار
دینی اولسه بو ایکیسنک مجموع دینی اون بش اولور مذکور اولان اون بش تصحیح
منزله‌سنده در و زیدک اون التوینی ترکه‌نک وفقی اولان اوچه ضرب ایلدکده اوتوز
حاصل اولور و حاصل اولان مبلغ تصحیحک وفقی اولان بشه تقسیم ایلدکده
التی حاصل اولور صاحب عشره ویرلور و عمروک الندن اولان بشی التونی
ترکه‌نک وفقی اولان اوچه ضرب ایلدکده اون بش حاصل اولور و حاصل اولان مبلغی
تصحیحک وفقی اولان بشه تقسیم ایلدکده اوچ حاصل اولور صاحب خمسه ویرلور

مال متروک دینار ٩

دین زید	دین عمرو		وفق مال متروک	
دینار عشر ١٠	دینار خمس ٥	١٥	٣٠ / ٣	٥ ١٠ ٢٠ ٤٠ — ١ ٢ ٤ ٨
			مال زید ٣ × ١٠ = ٣٠	

وفق مال متروک

مال عمرو ٣ × ٥ = ١٥ ; ١٥ / ٣ ; ٥ ١٠ ٢٠ ٤٠ — ١ ٢ ٤ ٨ ; ٩ دیه

اما صورت مزبورده ترکه‌یی اون اوچ فرض ایلسک ترکه ما بینده مباینت واقع
اولوب بو تقدیرجه صاحب عشرینک دینی ترکه‌نک کلسنه ضرب اولنوب یوز اوتوز اولور
مبلغ مزبوری مجموع دیونکه تصحیح منزله‌سنده اولان اون بشک جمله‌سنه تقسیم
اولنوب سکز دینار و ثلث دینار حاصل اولوب صاحب عشره
اولان زیده ویرلدی و عمروک بش التونی ترکه‌نک جمله‌سنه ضرب اولنوب
التمش بش حاصل اولدی تصحیح منزله‌سنده اولان اون بشه تقسیم اولنوب درت دینار
و ثلث دینار حاصل اولوب عمروه ویرلدی مجموعی اون اوچ اولدی

مال متروک ١٣

دین زید	دین عمرو			
دینار ١٠	دینار ٥	١٣٠ / ٨	١٥٠ ٣٠٠ ٦٠٠ ١٢٠٠ — ١ ٢ ٤ ٨	٦٥ / ٥ ؛ ٤ — ١٥ ٣٠ ٢٠ ٢٠
		زیده سکز دینار و ثلث دینار		درت دینار و ثلث دینار عمروه

تقسیم غرما مال متروک

دین زید	دین عمرو	دین بکر
٥٠ × ١٠٠ = ٥٠٠٠	٧٠ × ١٠٠ = ٧٠٠٠	٨٠ × ١٠٠ = ٨٠٠٠
٥٠٠٠ / ١٠٠ … ٢٥	٢٠٠ ٤٠٠ ٨٠٠ ١٦٠٠ — ١ ٢ ٤ ٨	٧٠٠٠ / ١٠٠ … ٣٥

٢٠٠ ; ٨٠٠٠ / ١٠٠ … ٤٠ ; ٢٠٠ ٤٠٠ ٨٠٠ ١٦٠٠ — ١ ٢ ٤ ٨ ; ٢٥ ٣٥ ٤٠ = ١٠٠

مثلا بر کمسنه فوت اولوب زیده اللی اقچه و عمروه یتمش اقچه و بکره سکسان اقچه دینی
اولسه و مجموع دینی ایکی یوز اقچه اولسه و متروکاتی یوز اقچه اولسه هر کیمک دیننه ضرب
ایلدیکن حاصل ضرب مجموع دیونه تقسیم ایدوب خارج قسمت حاصل اولورسه کندوسنه اعانت
ایدن حصه‌لری ذکر اولندوغی اوزره تقسیم غرمانک بر نوعی دخی بودر

مال متروک ٥٠

دین زید	دین عمرو	دین بکر		
٣٠	٤٠	٦٠	١٣٠	١١٠ ؛ ٥٠٠٠ / ٣٨ — ١٣٠ ٢٦٠ ٥٢٠ ١٠٤٠ — ١ ٢ ٤ ٨
٣٠ × ٣٨ = ٢٤٠ ، ٩٠ = ١١/٤٠	٤٠ × ٣٨ = ٣٢٠ ، ١٢٠ = ١٥/٢٠	٦٠ × ٣٨ = ٤٨٠ ، ١٨٠ = ٢٢/٨٠		کسورلردر ٤ — ٥٠

تقسیم غرمانک بر نوعنک قاعده‌سی بودر که مال متروکه ایکی نقطه زیاده قونیله

و مجموعی دیونه تقسیم ایلیین تقسیمدن حاصل اولان هر نه ایسه ارباب دیونک دینلرینه ضرب
ایلیوب ایکی خانه سن طرح ایلیین حصه لرینه دوشن اول مقدار شیدر و من صالح من الورثة او الغرماء
علی شیء فاطرح نصیبه من التصحیح او الدیون و اقسم الباقی علی سهام من بقی او دیونهم
خول کمسنه که ورثه دن و یاخود غرمادن ترکه دن بر شی اوزرینه مصالحه ایلیه لر اول
کمسنه نک نصیبنی تصحیحدن و یاخود دیوندن طرح ایلیه و باقیسی ورثه دن
باقی قالان کمسنه لرک سهاملری اوزرینه و یاخود غرمادن باقی قلانک دیونی اوزرینه تقسیم
ایلیه • زوج • ام • عم • کبی اصل مسئله التیدن دنور نصفی اوچدر زوجک اوچدر ثلثی
ایکیدر امک ایچوندر باقی بر قالور عمک ایچوندر زوج نصیبی اولان نصفدن زوجک ایچون
ذمتنده اولان مهر اوزرینه صلح اولنوب بین الورثة مخرج اولدی مهر ما عدا اولان ترکه
ام عم ما بیننده سهاملری مقداریجه اثلاثا تقسیم اولنور بو تقدیرجه باقیدن
ایکی سهم امک ایچون بر سهم عمک ایچون اولور نته کم تصحیحده سهاملری بو منوال اوزره
اولمشدر قال الفقیر هذا اخر ملتقی الابحر فقیر که ابراهیم حلبیدر دیرکه بو کتاب
ملتقی الابحر اسمیله مسمی اولان کتابک اخریدر و لم آل جهدا فی عدم ترک شیء من
الکتب الاربعة کتب اربعه نک مسائلندن بر شی ترک اتمامکده بذل وجهد
یعنی اجتهاد فی منع و تقصیر ایلمدم و القصور من ناظر فیه ان اطلع علی الاختلال
بشیء منها ان یلحقه بمحله بو کتابه ناظر اولان بر شینک خللی اوزرینه اولورسه محلنه الحاق
ایلمکلکنی اول ناظردن التماس ایدرم ان یلحقه جمله سی التمسنک مفعولیدر فان
الانسان محل النسیان زیرا انسان محل نسیاندر و لکن ذلک بعد التأمل
فی مظان تلک المسئلة لکن ابتدا حالده اولیوب اول مسئله نک مظانسنده یعنی
بو مسئله بو موضعده اولور دیو تحقیق ظن اولنمدیغی تأمل اولندقدن صکره محل
اصلیسنه الحاق ایلیه فانه ربما ذکرت بعض المسائل فی بعض الکتب المذکورة فی
موضع و فی غیر موضع آخر چوق واقع اولور که بعض مسائل کتب مذکوره نک
بعضسنده بر موضعده ذکر اولنمشدر و بعض کتبده آخر موضعده ذکر اولنمشدر

فاکتفیت بذکرها فی احد الموضعین بس اندی اول مقوله مسئله نک بر موضعده ذکری
ایله اکتفا ایلدم ناظر اولان ظن ایدر که اول مسئله نک محلی ذلک الموضع دکلدر لکن
تأمل اولنسه وجهی ظاهر اولور ثم انی زدت مسائل کثیرة من الهدایة و من مجمع البحرین
اندن صکره هدایه و مجمع البحریندن مسائل کثیره زیاده ایلدم و لم ازد شیئا من غیرهما
هدایه و مجمع البحریندن غیریدن بر شی زیاده ایلمدم حتی یسهل الطلب عن من
اشتبه علیه صحة شیء مما لیس فی الکتب الاربعة حتی کتب اربعه دن اولمیان شیدن
بر شینک صحتی مشتبه اولان کمسنه به اول شینک
طلبی سهل اولمق ایچون هدایه و مجمع
البحریندن غیریدن زیاده
ایلمدم والله حسبی
و نعم الوکیل
والحمد